In nomine Jhesu Amen

Sermones ~~Bernardi~~
~~de Nissa impressi; de sanctis et tempore~~

Sermones Bernardi de Nissa Academiae Cracoviensis; de Sanctis et Tempore.

I

Iste liber est magistri bernardi Mikusch de Nissa
in quo continentur duplices sermones, videlicet de tempore et de sanctis, isti de sanctis dicuntur
Johanni Slupcza modo canonico Cracoviensi ascribuntur

279

Datur testimonialis doctoris Mathie de [illegible]
per doctorem Bernardum de Passa etc.

Nota dicit magister
historiarum quod Christus
vixit in terris xxxiii annis
et tribus mensibus. Termimus quod e-
vangeliste non exprimunt de eta-
tibus specialiter tamen exprimunt quinque eius
etates. Primo describitur unius diei
luc. ii. Secundo octo dierum quando fuit circum-
cisus luc. ii. 3o xl. dierum quando fuit
in templum portatus et cetera luc. ii. Quarto
xii annorum quando fuit repertus inter doctores
luc. ii. Quinto triginta annorum quando
a Johanne fuit baptizatus ut in iiio. Modo
dicit Bona ven. quod Johannes xiii bapti-
savit in die epiphanie i. in principio
tricesimi anni die xiii. Et eodem die
anno revoluto dominus convertit aquam in
vinum et circa pascha sequenti
Johannes incarceratus est. Et in alio pa-
scha scilicet anno revoluto decollatus
est Jo. per Herodiadem de quo habetur
Marci vi et post decollationem Johannis
Christus vixit uno anno et ita a
baptismo Christi usque ad passionem sunt 3 b
anni et tanto plus quantum est ab epi-
phania usque ad pascha intercalatis
tamen anni et eius principium. Secundum
quod dicatur vel dicetur fuit Christus anno
primo intercalatis anni tricesimi primi
secundum dicetur anno ii intercalatis xxxii
tertium dicitur tertio intercalatis xxxiii et ul-
timum anni. Sequitur prima meditatio.
Qui manducat meam
carnem et bibit meum sanguinem in me ma-
net et ego in eo ita scribitur Jo. vio
originaliter et figuraliter in rege vi capitulo
Concilium de con. di. ii. c. Credit
et de tele. mis. c. Cum marte dicit
Johannes in decretale sanitate
cibus agnus non est sumendus nisi
prius precesserit appetitus corporalis. Re-
move quia cibus propter cum desiderio
comestissime transit i. faciliter
per naturam consumitur. Sed desiderio vero
minime i. difficulter consumitur per
naturam. Moraliter corpus Christi

cibus est a quo semper debet sum-
tum appetitu i. devotione. Ita dicit
luc. xxii. Cum Christus agnum paschalem
comedit cum discipulis dixit desi-
derio desideravi hoc pascha manducare vobis-
cum antequam patiar. Et si agnum pascha-
lem cum tanto desiderio cum discipulis
suis manducat multomagis cor-
pus suum sanctissimum debet sumi cum deside-
rio et devotione. Quod ipse preparat te-
nentur cogitare et apostolus suus commu-
nicat. Ita dicit de con. di. ii. Dominus
Ihesus cum discipulis convivia ipse come-
dens et qui comedit ipse corpus
suum manducat. Ro. quia dicit s. Tho.
parte iii. q. lxxxi. Christus ea que observari
mandavit instituit ipse primus observavit
unde prius baptizari voluit quam aliis
baptisma imponeret. Iuxta illud
act. io. Cepit Ihesus facere et docere.
Ita et ipse corpus suum prius sumpsit
et postea discipulis tradidit. Sed hic cibus
habetur Sap. xvi. Panem de celo presti-
tisti eis omne delectamentum in se
habentem et omnis saporis suavitate.
Unde Bernardus: Tam sancti cibi
digne sumit, maximum magis gau-
dium et sic refrigerium in tota vita
sua expertus est. Ideo dicit Christus
Qui manducat meam carnem et bi-
bit etc. Hunc sumit vera propter pro-
ximo cum personat de vobis adventu.
2a meditatio. Dicit wil-
helmus in rationali festum corporis Christi
non cadit in hodierno die quia in
magna quinta feria. Sed quia eodem di-
e ecclesia occupata est cum loto-
ne pedum et Christi passione propter
quod certi ordinatum est festum in ho-
dierno die de quo festo loquitur
tamen in cinquo domino tangitur
primum ad cibum corporis Christi invitato
2o cum sit tibi ad mensam copiam
primum in principio Ca. o. ma. 2m ibi
est panis etc. Dicendo dicit tamen in
in illo tempore intelligatur est sum-
primo no predicatores tristi

cu ipse transfretat cum discipulis suis ma
re tiberiadis venit in desertum et seque
batur eum multa turba ibi saciavit
quinque milia hominum de duobus piscibus
et quinque panibus de quo habetur Jo.
vi. Ideo turbe volebant eum facere
regem ipse vero secrete transivit Capphar
naum. Altera die venit turbe ad eum
dicentes magister quando huc venisti. Cui
respondit Amen amen dico vobis Queritis me
non quia signa vidistis neque propter
sermonem que audistis sed quia saciati e
stis. Operamini non cibum qui non pe
rit sed manet in vitam eternam et qui
manducaverit hunc panem cibum ego re
suscitabo eum in novissimo die. Tunc
factum est id quod sequitur. Et ipse dixit
Caro mea vere est cibus. Et vere sic
gloriatur Augustinus Caro mea id est corpus me
um sumptum devotione reparat spiritum et cibus
interius confirmat et in vitam eternam
perducens. Et sanguis meus sive contine
nter in corpore meo effundendus est
pro salute humana qui est potus scilicet extin
guens sitim humane cupiditatis
accendens sitim regni celestis.
Crisostomus Caro Christi vere est cibus
et sanguis eius vere est potus quia totum
hominem nutrit et vivificat in corpore et
in anima. Hec quinque signa primo quando
Christus instituit sacramentum sui sancti mi
nisterii. Vero hec instituit 3o que sub duo
plici spe instituit. Nota. Et secundum
doctores quod magna fuit quinta pro
cena. Unde dicit Papias dicit. Cenanti
bus autem illis accepit Jhesus pa
nem et benedixit et dedit discipulis suis
dicens. Accipite et manducate hoc est
corpus meum. Et hoc dedit. secundum B. tho
mam quod. viii. Contra illud sacramentum
sacramentum plenius tenere Et ecclesia ideo
quia Jhesus prius certe sunt ad eius in
propria forma et ideo non sunt necessarie nisi
sacramentum prius instituerit. Sed tunc volu
it ab ipsis fidelibus tolli sed cor
poralem presentiam. Ne ergo ecclesia tota
liter destitueretur ipsius presentia
instituit hoc sacramentum sub quo vere realiter ma
net et manebit usque in finem mundi sicut
vult tunc quod vobiscum sum adgrediatur mundi.
Nota secundum Hugonem dicitur in scripto d. xii primo
in augmentum virtutis scilicet caritatis et medi
cinam quotidianam infirmitatis. Unde Am
brosius de sacramentis Quotiens sanguis
Christi effunditur in remissionem peccatorum
effunditur et hoc quia accipio qui sepe
pecco medicinam. Augustinus Iterat quo
tidie hoc oblatio licet Christus semel
sit passus quia quotidie peccamus et quo
tidie labimur. Ideo quotidie Christus
pro nobis immolatur et ideo non
potest et cum quotidie comeditur et bi
bitur manet tamen integer de con. d. ii
c. tamen manducat. Ubi dicitur Christus
quotiens manducatur tamen integer ma
net in celo et totus in corde tuo
totus erat apud patrem cum venit in virgi
nem. Recessit a patre veniebat in car
nem ut homines eum manducarent
et manebat integer apud patrem ut an
gelos pasceret. Nota ut videtur
scilicet Christus instituit sub duplici specie. Sed tho.
d. xx. tracti propter utilitatem et signifi
cationem. Propter utilitatem quia ad refectionem
corporalem duo spectant scilicet Cibus et po
tus. Unde Hilarius dicit quod sunt
in homine scilicet humiditas et caliditas quia si non
starent in debito temperamento homo cor
rumperet. Ne igitur corpore distre
patur. Providit natura cibum in tempera
tum humiditatis et potum in temperamentum
caliditatis. Christus autem instituit hoc sacra
mentum ad anime refectionem quod in ba
ptismate generatur. Manet tamen a
liqua concupiscentia scilicet fomes peccati
que stat in humiditate corporalis
delectationis et caliditate mali amoris
Modo contra illa duo corrumpentia vi
rtute duas species tenuit scilicet corporis
suum quod crucifixit passum est in
temperamentum carnalis delectationis
et sanguinem suum contra caliditatem ma
li amoris. Secundo propter significa
tionem quia spectat salvatorem corporis
et anime. Unde sub specie panis significatur

salus corporis sub specie vini salus anime
Et licet per mortem non statim separatur
tamen corpus et anima tamen quod in quantum vnum sunt
recte. Et licet sub duabus speciebus in
sit, non tamen sunt duo sacramenta sed vnum
neque magis sub duabus quam sub vna
neque minus sub vna quam sub duabus spe
ciebus continetur. sed vbique est totus christus
immo sub qualibet parte totus ut hereticis
contra dicitur et in euangelio. Quod autem hoc est
possibile ostenditur exemplum de anima. Vna est
tota in toto corpore et in qualibet parte to
ta sic christus est totus sub tota ho
stia et sub qualibet parte totus. patet in spe
culo si est integrum per apparet in eo vna
ymago si vero frangitur in plures par
tes in qualibet parte apparet ymago
et licet speculum frangatur tamen ymago
non frangitur nec diminuitur. Ideo dicit
christus ut habetur in euangelio Qui mandu
cat meam carnem et bibit meum sanguinem
Hic heretici sumpserunt errorem dicentes
quod nullus possit saluari nisi sumat
hoc sacramentum sub duabus speciebus. quod tamen
est falsum et contra scripturam in iiij q.
libro vbi sic arguitur. Contra illud
sine quo potest haberi gratia non est de necessi
tate salutis sed secundum legem christianitatis
potest haberi gratia sine receptione dn
plicis speciei ergo non est de necessitate sa
lutis. Alias sequeretur quod omnes laici
essent dampnati eo quod hoc sacramentum
non sumpserunt nec sibi ministrari sub
vtraque specie petiuerunt nec de hoc
penituerunt cum non sumpserunt sed
per hoc consuetudinem ecclesie crediderunt se bene
fecisse. Item sequeretur quod omnes sacerdotes
qui vnquam curam receperunt anima
rum et sunt mortui omnes essent dampnati
eo quod potuerunt populo ministrare hoc
sacramentum sub duabus speciebus et non fecerunt.
Item sequeretur quod omnes pueri baptiza
ti decedentes ante vsum rationis essent da
mpnati eo quod non comederunt carnem
christi nec sanguinem biberunt quod falsum est. Vel
li quos herodes occidit quorum
tamen festum ecclesia celebrat. Vnde

Augustinus nec dubites paruulos vitam
habere non posse qui sunt expertes
corporis et sanguinis christi. Item
sequeretur quod christus contra precepta fecis
set. Exodi xx. honora patrem et
matrem quam ipse tenerrime dile
xit super omnes apostolos. Corpus tamen
suum sibi sub duabus speciebus non dedit
vt .n. colligitur cum ea in cena vl
tima non fuisse. Si autem dicet hereticus
non decuit ea interesse quod vesperum dat
sed postea cum apostolis conuersaretur. De
hoc nulla scriptura habetur. Item non legitur
lxx duobus discipulis sub vtraque specie de
disse sed tantum illis duodecim. Si autem
dicet hereticus tamen christus primum dixit bi
bite ex eo omnes. Respondet S. Tho. quod
loquebatur tamen vna collectiue et non dis
tributiue presentibus discipulis et dixit omnes
ne iudam traditorem excludere videretur
quod sequeretur quod hospes illius domus
in qua fuit cena cum tota familia
sua recepisset sub duabus speciebus quod
nullo modo est dignum ergo ipsi errant et
tamen vna intentio dicunt sponsa et non
realiter. Exponunt ergo sic secundum Augustinum omelia
xxiiij super Io. Manducare corpus
christi est in christo manere et illum ma
nere in se hoc est qui non manet in
christo et in quo non manet christus non
manducat spiritualiter eius carnem nec bi
bit eius sanguinem et tamen dicitur
Dicit nunc tangitur eius de cibi ad manna
quia ibi hic est panis qui de celo des-
cendit. Augustinus ita vna dicitur exponit sermo
quo addunt quod descendit de celo
non pronunciat lectura quod vere est ut dicit
Augustinus in j de xxxv. sed pronunciat effe
ctum scilicet assumere humanitatem. Secundo con
tra adhuc quod virtus fecundatiua
corporis christi fuit de celo quod virtus ille
luc j Et virtus altissimi obumbra
bit tibi. Tunc subdit distanciam ma
ne a corpore christi dicens Non sicut manducau
erunt manna patres vestri in deserto
et mortui sunt. Ideo manna descen
dit de celo Et sic corpus christi. Io. vi
Clementi apparet etc. Secundo manna sapiebat
omnibus sicut volunt ut habetur Exodi xvi

Si volunt pisces sapiunt ita dicitur
de corpore christi nam videmus quando lingue
et fauces sunt infecte malis humo
ribus bonus et dulcis cibus est in
sipidus Si autem est homo perfectus dei a
mator saporis habet dulcedinem
Ecclesiastici xxiiij Qui me edunt adhuc
esurient Sap. xvi panem de celo
prestitisti eis omne delectamentum in se
habentem 3o quia manna dabatur filiis
israel in deserto quamdiu habuerunt defe
ctum panis materialis postquam autem ve
nerunt in terram promissionis non dedit
eis Sed nobis toto tempore datur in valle
miserie Ibi autem videbimus eum facie
ad faciem i ad Cor xiij videmus
nunc per speculum et in enigmate tunc
autem facie ad faciem 4to Manna semper
descendebat cum rore Sic corpus christi
sumentes digne capiunt cum rore
gratie Ecclesiastici xxiiij Transite ad me omnes
gratia Est tamen iste cibus dignior
manna primo Moyses percipiebat
Exodi xvi ut nullus servaret pro nocte
Sed iste cibus est nobiscum usque
in finem seculi Math ultimo Ecce ego vo
biscum sum usque ad consummationem seculi 6to
cum servabatur usque ad mane tunc
cepit scatere vermibus Sed iste ci
bus nunquam corrumpetur Ps. Non dabis
sanctum tuum videre corruptionem Unde
canit ecclesia Sumit unus sumunt
mille quantum isti tantum ille nec sumptus
consumitur 7o omnes comedentes ma
na mortui sunt in deserto preter
Calleph et Josue omnes tamen corpora
liter et heu multi spiritualiter in anima
et eternaliter sunt dampnati ut Datan
et Abiron Numeri xvi Octavo adhuc
est differentia nam pro illi colle
gerunt Exodi xvi quod sufficiebat eis
ad diem sequentem Sic nobis mittit
sacramento gratiam qua in futura beati
tudine possemus frui gloria
quia in tempore eterni manducat hunc
panem vivet in eternum Et ... de
de lira iste sacramentum sacramenta

et spiritualiter simul omnes spiritualiter tamen licet
moriatur in corpore non tamen eternaliter Secundo
v. effectus huius sacramenti sit collatio
gratie et adeptio glorie Ecclesiastes quarto S. T.
Ca. de ... Jo vi Panis quem ego dabo
caro mea est pro mundi vita vita autem
spiritualis est per gratiam sequitur per hoc sacramentum
gratia confertur et illa gratia est remis
sio peccatorum scilicet venialium unde Innocentius
Sacramentum hoc delet venialia et ca
vet mortalia Ambrosius Sacramentum illud
datur in remedium quotidianum infirmitatis
Sed venialia sunt huiusmodi quod extrema
...
quod per cibus materialis restaurat illud
quod quotidie deperditur de corpore per ac
tum caloris naturalis Sic iste cibus spiritua
lis restaurat id quod anime deperditur
ex calore concupiscentie Sed quotidie per
peccata venialia deperditur anime ali
quid maxime de fervore caritatis que
venialia minuit et ideo huic
sacramento competit ut remittat ve
nialia Sed an etiam tollat mortalia
dicit S. Tho. quod aliquando per se
in peccato mortali existit
Sed d. w. expediat hoc sacramentum
vitale quotidie sumere Dicit Ambrosius
Ille panis est quotidianus ideo acci
pe quotidie quod tibi prosit et S. T. dicit
isto sacramento excitatur fervor caritatis
quo homo peccatis venit Sed hic expedit
ut quotidie fiet in quotidie est quando
tamen cum Ambrosius in de sacramentis
Quotidie sumeris quotidie sanguis christi
in remissionem peccatorum effunditur
Et Augustinus dicit vivere ut quotidie
merearis accipere Et quia in multis mul
ta impediunt huius dispositionis
meretur et maxime devotio propter
indispositionem corporis Ideo dicit per
consuetudinem multi non per multam oc
cupationem et ceteris Ideo non est uti
le omnibus hominibus frequenter nec quo
tidie ad hoc sacramentum accedere
Unde Ecclesiastici dicit Eucharistiam
sumere quotidie sumere nec laudo
nec vitupero et concludit Sed quibus

desid'at scire an melius sit sepiri
an non. corpus proprium simul corpo-
re non est omnibus vna regula varia
n. hominum pudt merita. diuersa opera
diuersa desideria & multiplices s.
operacionis ideo in dando meditatis terre
pm pro diuersas complexiones a' virum
a' loci pro temporibus a' varia a' sepius
a' aeri a' bori quantitate ec eadem me
dicina detur ita de spirituali q' e corpale.

Mortuus est diues & sepultus in inferno

Luc. xvi. cap. & pm quincq; iiij
feria Ante in pri iudic' pri trin.
de pc. d. i. § ht. id. Dicit va
lerius maximus in politico & ful
gencius in scintillario poetarum q'
romani depingebant statum diui
ciarum ut melius huius cornua ita
parte oculos velata pauonem
huius in manibus scdes in currum q'
trahebat quatuor leones. Quoad
pmilem fortune instabilitas
designatur q' sic mir cornu mo
stus sic diuicie mutant vnum alto
altum & hic infine utrosque de
linquunt. Sunt aliqui vero ethi
cos explicito a'or fortuna tali oriri
in secunda sz pro cornua in capi
te significa' q' diuites volunt
honorari. Ideo ethicus potesta
tes & diuicie pro honore de
lectabilia sunt. Quidam ut spaho
norari volunt pro ipsis sz q'
oculos erat velata sz q' ol
diuites auari teorice & faci
lis cadit. i. ad Thi. vj. qui
volunt diuites fieri incidunt
in varias temptaciones. i ethicos
multi perierunt pro diuicias.
Sz q' pauonem habebat in manu q'
diu tandem elevat antio
ra ornat & posteriora de
turpat sz t'ius q' diuites quan-
dam vindent diu bn sunt ornata
ta sz respiciendo tandem
mortem maximus e & spoliatus

i ad Thi. vj. nihil tulit in hunc mundum
nec auferre poterit. Abeo sz q' sedebat
in curru q' & volunt vocet sz q' ho
ne est in alto diuiciarum & honorum cito
in infimo paupertatis. Ideo exultat me
testa. O bos fortuna quam non sis omnibus
vna re sz q' hunc currum trahebat
quatuor leones sz q' currum diuiciarum trahunt
quatuor peccata videlicet superbia gula negli
gencia & inuidia hec omnia perueniunt in diui
te q' intus est & sepultus in inferno
ut dicitur ewangelio. Dicitur naturales de pi
sce magis q' in nocte vadit ad littus ma
ris & ibi quiescit usque dum ros descen
dit & aperto ore suscipit de rore celi
ve'nte sole concipit pisce cristalde sol
& generat margaritas quas portat in profun
dum maris qui sunt candidi & vetuosi
& piscem piscem me'ter secundo manifeste quod vet'
in nocte veteris testamenti propria vita
clamat homines mundi & gemit ab omni
pro. tam peccati quam morti ut Augustinus in
li. de natura & gracia usque ad aduentum vo
ris i. christi qui sic pisce concepit ros celi
vero generat margaritas sic secunda
bte ss. quidem diuini n. i. xm. vade
margarita q' e in ge vtutis. s. gre
qua hic sacerdos petit in orde &
Ante spirantium forti do c. Sz q' magne
gne vo't predicatores de q' epla hodi
erna i Johe iiij to. Karissimi deus caritas e
& q' manet in caritate in deo manet & c hic
sunt lazarus de q' ewangelio. Sic duo tangit
primo conditionem duorum hominum in presenti vita
secundo conditionem eorum in futura vita. Primum
in pn' ho quidam erat diues & in ibi
sunt e dicit ut videre diues de q'
dicit ewangelium. Sicut in . s. anno ij predicatores
q' q' ipse erat in vrbe & predicabat
in templo coram audacter iudeorum accessi
sunt ad eum quidam pharisei de luce xiij
vade hinc q' Herodes vult te occidere
Et ipse ait Ite & dicite illi vulpi
Ecce demonia eicio & sanitates
perficio. O vulpis vulpis q' occidas prophetas
qui ad te missi sunt quociens
volui congregare filios tuos. Audiebant
hec pharisei qui auari erant & deridebant
eum Et ait illis vos estis qui insti
ficatis vos coram hominibus. Deus autem

homit corda vra Deum proposuit
eis parabola q sequitur ho quidam erat
diues Et dat diues no nomiat pro
nomine tamen dns bene notiat diuy
andos nasarum quem dicunt nominari
Fundz Greg in oe quod deus abscondit
hoc subtilibus questionibus no inqui
ret Et tunc Crisost quod ideo noluit eum
nominare quia ipse no nomit deum sed
no nomit pauperem quo non deum
aut pro. Et dum ex uno ex minimis meis
fecistis m fecistis. Ut quod qui me nega
uit coram hominibus negabo eum coram
patre meo, Et hec pro vita ppi
Iste diues vocabatur Athmarq & fu
erat enim de tribu iudeorum natione
Ut dicitur etiam in predicta vocat patrem abraham
& est abraham eum filium /tunc filius
erat iste diues non tantus est solum
fide, sed corporis sicut ut & alij iudei
Et est non li solum plures quos
tamen fecit Et tunc/quod erat diues
Dum Greg in omi Iste diues vir
radix no fuit non raptor non adul
ter/ sed huiuscemodi diuicias bene adquisi
tas sed quia sic sergium eculit no potest
debuit ordinis etiam potuit. Si pe
pendit aliqui pena mulctandus sit qui
aliena rapit Si mihi pena dama
tione punitur qui propria no largitur
Et hug. de s. victore Si ille qui proprijs
abusus est tanto danatos adquisit
quid fiet de illo qui aliena rapuit Et
de. Et illo sequitur quod quibus diues
danatur Fundz holgot sup li.
sapie lectoe c. vj & beda i omel.
Aliqui diues dicitur dum vnde quod
diuicias bene/ & deus no spernit
diuites Job prouerbi deus potes
no abijcit cum ipse sit potens Et
Abraham erat diues Beniamin &
tunc de eo scriptum est quod credi
dit Abraham & reputatum est ei ad
iustitiam Et Ambrosius. de vilitate huma
ne condicionis vl de Job & dauid
qui erant diuites & tunc dicitur de Job
quod no erat ei similis in terra Deca
mo dicit Inuenit dauid virum vnum

Sm cor suum & hec quod ppp & c hec
scriptum no est peccatum esse diuiti
as si sint bone vir sed & hec
ppy q. i dno sunt laudandi tec
palia possidet. & illa adorpit quo
tidiam retinet. Decimo dicitur Quomodo
diues quia diuitias possidet male
& de illo dicitur ut opus ffaciliq est ca
melum intrare &c. quia panni sunt
bene vestibus eius ecce ppy bte
diues qui inuentus est sine macula
& post aurum no abijt & lauda
bit eum q. d. Bead viuit eum vn
holgot sup li. sapie Multiplici
ter diues danatur Primo quia male
adquisita Augus & hug s. pinij
questio vi Si res est aliena propter quam non
dimittitur no ablatum restituatur sicut
pinij no peccatum inde donari v
remissum detur reddas 2o quia nimis
diligunt ps. lxij diuitie si af
fluant nolite cor apponere Et quia
impediunt hominem in seruitio dei ut
dicitur uo de. Simeone Secundo Et huius dicit
captiuitas di. tertium viij multos
perdit aurum & argentum Baruch iij
vbi sunt qui thesaurizant aurum & ar
gentum descendunt ad inferos Item
Thob. docuit fi suum c. iiij Si
multum fuit habundanter tribue 3o
quia inutiliter expendit Sic luc
xv de filio prodigo qui vo adoemag
panem cupiebat saturari de siliquis
Quod plus fecit diues Et tunc
Et induebatur purpura & bysso Et
n. lectio Byssus est nomen candidi lini
& nobilissimi Et Crisostomus in quarta
vestium quibus sunt deus pro partibus sunt
militum vilis quia de pellibus agnorum
tuorum de inde processit ad lanam Vn
vestis valeriq maximus quod i te quod mater
Romanos primus purpura vestes assu
mere promissus est & subitanee abijt
i terrore subsequutum Vn Greg i oe
Si cultus vestium peccatum no esset Si
mo dicitur ta vigilanter no exprimeret quod
diues qui torquetur apud inferos bysso et
purpura indutus fuisset Vn Ber quare
gloriaris de veste silis & furi gloriari
de cantero Et latrones non irridet
si videt eum gloriari de pro? B fero i fa

Dat sibi qm glat de mlti^ne ampla
stroz seruitoz aut corpes sius ba
culis vnd vestes ut gmr incitat
ad supbia vt dt augg in de doctna
xpiana li. iiij pz de herode agrippa
qm tpit^r cepia^t act xij. Vnde
dt hugo de s victore q nlls xia
debet glari de vesti^nt primo sut
signu pcti nroz pmoz patu et
ipoz nroz defectum i quos teci
dimg in dignuale pctu primi em
pntes an pctm erat nudi et sine
pena, iam ozt nos vestu adtegend
corpis turpitudinem, cu tn oia na
lia hnt sua orna^nta. Cortex te
git arboz pena volucre lana
oue silr rose flores hnt sua or
namta, mt vi qsideate lilia agri
quo cscunt no laborant neq nent
dico at vob qd nec salon i oi gloria
sua coopertus est, sic vnu existis
debet qo solicitus ee ho d vesti
bus anime vt sut vtutes cardina
les pruden^a. forti^do. tpan^a. iusti^a
vt dt aur in tio d. xxxiij. Qz d.
tantu plus fect dt crisostm qd epta
ba^r quoti^e splendide Splendide
epulan^r qui plus expendit ad
pascend ottos hom, qz ad pasce
du ventres ut dt Gyon. d cas
Cuiti^ci xxxviij ppt crapula mlti
pierut i ad thi. v^to vidua in
delicijs viues mortua e. Ad bo.
viij Si frates vixeritis mone
mi sic ia hett vita vmg de
qm^r go in cristo vita altm Erat
quida mediaus no^e lazarus ecce
no^n eius sm. wilhel. parisien. Cra
erat deo cognitus p approbatus sic
et moyses aut Exo. xxxiij nouri te ex no
me Ista lra pz q diues omo e in
excusabilis primo si vellet se ex
cusare dub pluies fuit qmb di
bus potuit sufficientia dare Con
hc dt crisostm Erat quida s. vmg
tm. Scdo si dixisset ipe fuit

diues. dt crisostm erat mediaus Tercio
si diceret Non vidi eu Con hc aut
iacebat ad ianua eius Quarto si dixis
set fuit lectator ignotus dt crisostm
qr fuit bn notus no^e lazarus Quinto
si diceret ipe fuit sang potuit labora
re hndz crisosta. no sz vlceribus plenus
dicit Gyon d cas. Int calami^tes
qd auget miseriaz si videt afflicti
alios cessus passionibus iocundari
essz aut mig modesta pa^o si hrent
qsolatoz Sexto si d. querebat de
licata ferula dt crisostm. non Sz cu
piebat saturari de micis vn augg
d. Non videtr diuites vti cibis pau
peri utatt qsue^ne et doleat se alit
viue no posse Cra si qsuetndiez
mutat egrotat Septimo si dixiss
familia mea e det laudet crisostm
nemo e dabat Gyon de cas. impi
us dns impia familia Vnd segm^r
Sz et canes veniebat et lingebat vl
cera eius Glo. mtli^k nam ipe no poterat
eos remouere nec fuit alt qui remouet
petrus Rabanus Canes hmg diuitis
misericordiores erant qz ipe qz ulcera
curat magistro natue diues pau
perez despiciebat attusate na^a et tn
decepo Contrario ordine dt crisostm
reclusu fretu e ut moreret mendicus
dt Glo mtlicaliis mendicus et no la
zarus qz no cura, sz mendicitas more
ba^r in ipo, et portat^r ab angelis i
sinu Abrahe dt S. tho. et autor vi
te xpi Sinus abrahe e passioz cadit
in superiori pte infini, hus requiem
lucem p spe future claitis sin oim
pena sensibli, in quo erant aie electoz
usqz ad descensu xpi ad inferos
et dicebar sinus abrahe qa ipe pmus
publice pdicat fidi vmg dei. Sz sm
beda sinus abrahe est requies electoz
quo pro hac vita recipiendtr dt Gy.
de cas. O attende cui defuit qsola
to huaa spata fuit qsolato angelica
Cra dt pb lxxxx angelis sinus ma
dat de te Crisostm in ome. no suffi
ciebat ad portandu vnus. sz plures ve
nut vn sq^r mortuus e diues Non
vna sz tplici pena est culpe qua

Separatur anima a deo i. a dei visione. Damnati deliciis vivebat interna est .2a. natura quia anima separatur a corpore .3a. scelerata quia anima separatur a gloria. Apoc. xxi Omnes isti sunt in stagnum ignis. Unde sequitur Sepultus est in inferno i. in profundo penarum positus est, non loquendo de sepultura corporis sed anime, quia forte secundum corpus honorabilem habuit sepulturam que parum prodest. Unde sequitur Elevans oculos suos cum esset in tor. vi. Ab. a longe. Greg. oculos quos culpa claudit pena aperit quia dicit S. tho. Sicut autem iudicium utrobique vident bonos ad augmentum pene. Sed post vitam nec salvatum prius nec miserunt videbunt metum. Et cum declarat ait Greg. Iusti semper intuentur circumlucens in iniustos in penis ut eorum gaudium crescat, quia malum inspiciunt, quod misericordie evaserunt. Et subdit post hanc vitam non solum cognoscemus illos quos hic vidimus sed et quos nunquam vidimus ut tenet de divite qui cognovit Abraham quem non vidit in hac vita et clamat. Pater Abraham misere mei. Et subdit et mitte Lazarum etc. Non est intendendum de lingwa corporali sed dicitur cruciari in lingwa i. in anima que per peccatum lingwe torquebatur. Unde sequitur responsio Abrahe. Fili recordare quia recepisti bona in vita tua. Hoc dicit sed ad augmentum pene quia maximum genus infortunii est fuisse felicem et iam non esse ut dicit Boet. de con. phie. In hiis omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est. Dicit S. tho. ad locum tormentorum ibi manendi nullus corripit ire. Et tamen secundum voluntatem conformatam divine iustitie. Unde dicit magister in 3o d. chaos inter bonos et malos nichil aliud est nisi quia in bonis iustitia in malis iniquitas que nullo modo sociari possunt quia beati in gratia confirmati non possunt compati dampnatis quia de dei iustitia gaudent et dampnati sunt obstinati. Sequitur secundo petitio dampnati Rogo te ut mittas Lazarum in domum patris mei etc. Secundum hoc patet quod dives non rogat ex caritate sed timore pene, quia consortio fratrum suorum augetur pena primo quia fuerat eis occasio peccandi. Non ratione divitiarum quas reliquerat quia dicit S. tho. in scripto quarti d. ult. tanta erit invidia in dampnatis quod etiam proximorum gloria invide bunt quia gaudium est miserie. Et tamen dampnati nimis invidebunt proximis quam aliis et ad esset eorum pena si omnes proximi dampnarentur. Sequitur dicit quod saluavit hic divites quod habent quinque fratres in mundo cum tu dicis tertium ex mortuis nihil vere unum apparet dicit mag. declarat. Licet non nominat ipse tamen habuit coniecturam eos esse in mundo vel esse per ea que ibi veniebant. Sequitur secundo responsio Abrahe Habent Moysen et prophetas audiant illos. Quasi dicat. Quando Abraham scivit Moysen et prophetas cum diu obiit et quod scivit divitem in deliciis et Lazarum in miseriis vixisse. Respondet Augustinus Abraham potuit hec scire a Lazaro vel ab angelis. Subdit At ille dixit non pater Abraham quasi dicat non curant de lege et prophetis sed plus credent mortuis. Respondit Abraham Si Moysen non audiunt qui fuit magne auctoritatis et prophetas qui fuerunt magne sanctitatis non audient neque si quis ex mortuis resurrexerit credent quasi dicat aut est auctoritas prophetarum et Moysi quam cunctorum mortuorum.

Exi cito in plateas et vicos civitatis pauperes

ac debiles cecos et claudos introduc .... Luc. xiiii prefiguratio Gen. xxvi... .xxiii. q. iiii. cum ipsa pietas ... Elephas est ... magnum omnes xxx annis cognoscit inimicum et amicum, homines errantes in viam ... arbori se appodiat, fracto arbore ... ut alii veniunt et venientes ... eum sublevant ... Ita Christus qui est magnus ps. cxlvii Magnus dominus noster et magna virtus eius et sapientie eius non est numerus. Et est eternus Luc. i. Regni eius non erit finis. Cognoscit amicos et inimicos Jo. x. Cognosco oves meas, et sic elevans homines ad viam reducit, sic Christus ad penitentiam reduxit peccatores. Luc. xiii

dupe ethici

nisi primam egerit omnes simul pe
ribitis sicut commemorat sancta ecclesia in
officio misse et habetur ps. xvii. Factus
est dominus protector meus etc. Ipse quod
debemus sibi timorem et amorem, hunc
optat ecclesia in oratione dicens. Sancti nominis
tui domine timorem pariter et amorem fac et
nos habere perpetuum etc. Et sicut elepha
tes se mutuo diligunt ita homines
se diligere debent quod docet apostolus
in hodierna epistola i Jo. iii. Qui
non diligit manet in mor
te. Omnis qui odit fratrem suum homi
cida est, et non habet vitam eternam
que sententia mittitur ad quam invi
tamur per premissorum preceptorum titulo
in plateas.

Quintus agens contra dominum imprimis
male appreciabitur ut tenet de epi
scopo phariseis qui suspensus est
Gen. xl. Sperna nos debemus
secundum dei eloquium timere dominum eius
precepta tunc sequimur nos pena
in puteo vel in futuro luc. xii. Quia
sciebat voluntatem domini et non faciens
vapulabit plagis multis figuratur
sexto reg. v. Elizeus hunc suum
nomine Jesi cum fecit contra eius preceptum
propter quod percussus est lepra. Sic et nos
compellimur a deo ut testatur evangelium
presens. Compelle intrare. In quo duo
tanguntur primo divina liberalitas ad ce
nam invitans, secundo humana tepiditas
cenam negligens, de primo ibi Et ce
perunt se omnes simul excusare. De primo
dicit evangelium. In illo tempore. Anno nono predica
tionis christi cum ipse predicaret in judea
fuit invitatus a quodam phariseo
et in cuius domo, tunc quidam ydro
picum luc. xiiii. postea docebat
hospitem quem debet invitare dicens
Cum facis prandium noli vocare ami
cos neque fratres sed pauperes et de
biles etc. et beatus eris quia non habent
unde retribuere sed retribuetur tibi

in retributione iustorum. Sed cum audisset
unus de discumbentibus dixit ut habetur
luc. xiiii. Beatus qui manducat pa
nem in regno celorum. Tunc declaratur
ei, cum manducare deberet panem
in regno celorum dicens. Homo quidam fecit
cenam magnam. Ubi xxxvi. notandum est. Iste verus
homo et verus deus mediator dei
et hominum. Sed quid dicitur quidam homo dicit hugo
de s. victore. Primo vere simul immo
certe quia dicit nobis dicitur i. Jo. i. Et
hunc de quo dicit. Ubi cum dici
diximus quia peccatum non habemus se
ipsos decipimus. De ipso vero dicitur
i pet. ii. Peccatum non fecit. Jo. viii. Quis
ex vobis arguet me de peccato. Secundo
dicitur quidam homo vere simul plenitu
dinis Jo. i. de plenitudine eius omnes accepimus
primo. Tertio plenitudo gratie quia plena sit
gratiarum cuius quibus enarrabit in te
ris sicut precio in celis. Sic invenitur genitus
Certo homo vere plenitudo vite da
ta est in omnibus potestatibus in celo et in terra
Mt. ultimo. Quid fecit dicit evangelium. Cenam ma
gnam. Hugo de s. vic. Tripliciter cenam
fecit nobis primo sui gratie et glorie primam
fecit sub vita cum tradidit suum in tribulatione
sanguinem suum in potum dilectis suis mi
nistrant dicens. Quotienscumque feceritis in
mei memoriam facietis Luc. xxii. et
sed cena dicitur magna primo magna
quia caritatem habuit quam pater dilex
it filium suum, ut habetur Jo. xv. Ad
caritatem recedere habet etc. Homo dicitur magna
propter magnam utilitatem quia sine hac cena
non pervenitur ad eum unde Jo. vi. Nisi ma
nducaveritis etc. non habebitis vitam in vobis
Tertio dicitur magna propter magnam utilitatem
Jo. vi. Qui manducat hunc panem
vivet in eternum. Dicit cena dicitur apocalypsis
iii. Ego sto ad ostium et pulso etc.
Sexto dicitur magna propter ferculorum nobili
tatem. Unde holcot super li. sap.
primum ferculum est peccatorum remissio vi
bus in sacramento altaris prius ve
male delectat homo in gratia roboratur
et anima celesti dulcedine inebriatur

Et h^t mtege d' pctis vcnalibus
t no mortlibg dicit^r et hilaug ali
mctu nale pdest vmib t non
mortuus sit hoc alimtu spuale
pdest gentibg in gra t no i pcto
morli Ca dici^r j ad Corey xj Ce
madnicat indigne indi^m b madnic
Amb^s indigc sunt q in pctis mor
libg sunt 2^m stulu e bonorum
opm p pctm mortificatoru re
vificat^o sic pcibu nale fit restau
ra^o deperditi pc p istu cibu spu
alem Vn Aug^s istud pantu di
ci^r vitale alimtu eo q vita ac
aministrat integre d' bonis opibg
an pctm in gra ppetrata Bctg
est de illis q^e p pctm gesta sunt
que nup dixi e mortifstut qma
nup viua fuerut vt hec est
de pc tre c Cd quida i glo
rant ty dia opa bona a adbo
mu tpale obtinedi de pc d in
dignis aut adh^c vt deg cremus
illustret Cor eius adveg pinde
de pc d v t fflab Dca est est
cena gle dt Greg^s i omi ffet
cena magaz i ppat ctna btitu
dinis Luc xxij Ego dispono vob
sic disposuit in pr et d hat
cea dici^r mt xxv venite bn
dicti pris mei Jo xiiij ego va
do vob pare locu Etd Tame
dr mt xxv possidete regnu
qd vob patu e a pre meo ab
origine mudi Rndz Aug^s in de
consi^n Evangelistarum licet ab etno
est pata ty dici^r pata a po
por vinctos impedimtos que
clant ta pm cepte preci^m
cepte mire 3m cepte glorie
Primo qa vnuomt pro offensa
satisfando pnob 2° et indant
gstiaz nrag p assessone sui san
guinis ad Hebr^e ix Satsmibx
indat gstiag nrag ab opibg mor
tuis Et hec cena dici^r magna

pptr stulorum delicositez Ysa lxiiij^o
i ad Corey Oclg no vidit n^c auris
audiuit n^c in cor hois descendit rc
Pri^m fculu est gau^m sup cstitia rg
Bona ven dicit in celesti pruda gau
det p^o et trib^s t celeb hos
tes dino auxi^o supamit Ho q
omes destinos t pcta pdima po
tenag evitamit vt torrexmit
30 et ta horrend tahos et cru
deles tiratus et nos pdona cle
meag evaserut Vn Greg^s In
etna vita dia sut qma ibi em
Xpo gaudebit d' scto videmt^r me
rito Ibi vidua exultabit de virgi
mt pulegio Ibi mrt gaude
bit d' gfessorum bravio Ibi apli
t angli gaudebut d' incitorum
u infiorm 2^m seclu e videre
facie dei degno Ufstudz angli
mt previ angli cors pp vident
faca pris Aug^s tata sonditas
est in i^to seclo vt diceb vna nichi
or e mille anis b'us i^d Mallem
ee in infno t facie dei videre
q in celo t care q lc^a in vitis
priy de hermita qui inrogamit
demoniacu q cst a^or pena i in
fno t gaudiu in celo Rndit
facie dei vide lcti^a t care isti^a
Crisostomus remond a gla dei danare
e maxi^a pena Bn' g 3^m scla
celest guium tu magd sunt
et mesnari no pnt ta multa
q numari nequit Tcu seclu e
visio humanite na sic hoi gau^m
est vide frez suu rege sic nob
gau^m vide xpm dnm in cor
humano glificato mt xij Qui fat
voluntate mea Ille fr^r meg et
soror mea e Qrtu seclu est
visio vnioe dine nc t huane
dulce plen cit oi dulcene vide
hoz t hois conditoz i humate
mor cu dimite tez d Qnobro
cat adh seclula dt trenj et mul
tas Aug^s Rcud multos qma
omis mt xj venite admeos

Qui laborat et onerati estis et ego
reficiam vos. i ad thi. ii. vult omnes
homines salvos fieri. Ad hanc terram
venit primo premetipsum ut dicit
Greg. in omelia. D. p. vnctos primo
veni vos et remisisti extendi
manus meas et non fuit qui aspiceret
Deinde per prophetas Johel ii° convertimini
ad dominum deum vestrum quia mitis
tus est ad ignoscendum. Math. iii° paratos
Mt vel Entes in mundum venimus
Et per se Jo. vii Si quis sitit veniat
ad me. Luc. x. Eundem misit filium suum
Dt bonum hora tene. Et Symo
de Cass. hora tene c tempus gre
in quo nos sumus quia dt Mr in ttas
d. i. Et incepit ab adventu xpi
quia aliquis aliquibus non erat data ia
hora et ideo illis temporibus nullus pervenit
ad terram illam sed omnes descendebat
ad lymbum ceterum si fuissent stati
ms. Sed nos hodie habemus hora qua
multi inocentes i innocentia sine
aliquo modo pervenerunt ad illam terram
bti inus nos. de primis bapt. et q
hic sit unum Dt bonum in Et parata ia
fuit omnia effulgentia Ea porta ap
ta per clavem sanguinis xpi Symon
de Cass. Audiunt innocentes abel
obediencia Abrahe Constantia ysaac
Mansuetudinem moysi Eliaz et patientia
David. laborem aptorum patientiam
mrtm castitatem virginum constantia
viduarum et tm de p°.

2a ps

De 2° dt bonum. Et ceperunt se
omnes simul excusare Glo. in die alis
i. per mala opera se retrahere quia dicit
Ingr. in 2° d. xxii plerosque fit ut
offendatur deus ne offendantur homines
Greg. ho. dives invitat pauper
pro se excusat / offert deus homini
pro quo rogare debuit Ut Nicol. lira
Ille se excusat qui plus terrena
quam celestia diligit Unde sequitur Et primus
dixit villam emi Augustinus In emptione
ville notatur superbia quia dt di
nes villam emi: plato nullo la
bore adquisivi et illam non possideam
mitte Etiam x° Initium omnis peccati superbia
hanc villam emit lucifer et eiectus est
de celo Isa. xiiii. Adam de paradyso
Gen. iii° hanc villam emit herodes
et a vermibus consumptus est act. xii°
hanc villam emit Nabuchodonosor
et privatus est racione Daniel v° Unde
O stultus mercator prius emit quam considerat
factum est tale emere quod non
dominatur Etiam x° Omnis potestatus
brevis vite. Refert valerius maximus
in politico de Rege quodam cui dum
debuit coronari, coronam in manu tenens
ait O si quis cognosceret quam multis so
licitudinibus plena sit non in terra
iacentem tollet Unde iste dicebat Ro
go te habe me excusatum Greg.
humilitas sonat in voce superbia in ac
tione / quia contempnit venire. Alter dixit
Iuga boum emi per que intelliguntur
v sensus Avarus in omnibus quinque sensibus
qui per quinque iuga intelliguntur ad
appetenda terrena probet Et co proba
re ea Wilhelmus parisiensis Ecce fatu
itas prius debuit probare et postea
emere Ita volunt probare divina Gen.
... iuga Otlorum perdidit regi
minis Ecc. Quis est qui iuga
ana emit Etiam x° nihil iniqui
us quam amare pecuniam Luc. xii Ca
vete ab omni avaricia Unde Si optas
iugum tolle iugum et dimitte tri
pudia eligere caritatem Un Alanus
Avaricia est per quam manus gladium
desiderant pecunia nummo dum ve
natorum civibus auctoritas. Iam non tertiar
sed nummus est omnia. Tercius dixit uxorem
duxi Augustinus i. carnalem voluptatem
Unde uxorem ducit qui secundum desideria
carnis vivit Ad Ro. viii. Si secundum
desideria carnis vixeritis moriemini. Sy
mon de Cass. Audite quia iste non
petit se excusari sed dicit se non
posse venire quia fornicatio ipse est
peccatum mortale Osee iiii fornicatio
et ebrietas auferunt cor i ad Cor.
vi. Effugite fornicationem. Et Seneca
usus fuit mutatus est duo sunt Augustinus
non quod deus indigens indigeret sed illa
verum non est aliud in auxilium

ploratu Tunc iratus pr familias
Greg. Cum inuitabat diceba homo
mic voc vlco z misti dici pisfa
milias. Aug. Ira dei est vindicta
pcti Dixit go dns suo exi cito in pla
z vi. cmn Lucoz lad. i. in ggregatoz
mdcoz z diuit mdari in platea q
sut in via pspitat i vicis q sut
i angustia adusit Et mendicte
tos claudos Jacobi in Nonc dns
elegit paupes in hoc mdo Greg.
hos deq elegit quos mdu despi
cit Et ait sug dne fcm e ut impa
sti fz adhuc locus e ait dns exi
in vias z sepes Greg. i. i diss
sione gctiu z gpelle intrare i ad
Cthi in Augue obsec impa ut
impleat domq mea Wil. psiey
Domq dei implet cum ruina
anglorz ud mis saluadorz gplet
Apot. vi Sustincte modicu temps
donc impleat mis fcm tunc co
cludi sma d. Dico vob nemo
virorz illorz qui voti sut gusta
bit cena mca. i. medicu dulce
dinis eq no senciet imo nc vide
bit Isa. xxvi Tolla impiq ne
videat gliam dei Bz d. tunc dici
ad lx. viij anos vomit hos insti
sitat z magnos scitos eccis feat
Crisost. Duplex est vocao Vna inte
rior q est electorz tm 2a extcri
or p pdicatos z ia e bonorz et
malorz Vna vo intelligit d vo
cde ectiorz Bz d. vtz illa cena
sit cad cu nuptys de q xxij dt
Greg. q no Primo pr diusitez
nominu 2o ibi vpellendq intrauit
hic vo nulli 3o ibi fit mcio de
occasione cutilud z thauorz hic
nulla Co ibi dicitr rex intrauit
ad videndu discubentes hic non

Hic pctores recipit z
manducat cu illis

Luc. xvo Dymar ffigua ve Gen. xxx
vi de pe d. i c Serpens z c. Infa in

pozcuu Crisostime dt Aristotiles in libro
aialiu aquila e valde acuti vi
sus qa intuet solem z minimos pis
cicilos i mari gtepla z dicit plinius
in specto nali q pullos suos obyct
radys solis z sole gspice gpellit
z si adhuc oclus lacimct tq de
generem a nido vitat z cotepnit
que herodiq recipit z nutrit q dicit
Ambo in exameron eod sedulitate
offico quo pros pasat fetos q pa
ri subministratoe pullu ab aqla
abiectu suscipit z nutrit Spriar
p aquila intellt deu pre qui est
acuti visus q oia scit z videt in
celo z in terra ad hebr. iiijo Oia
nuda z apta sut oclis eius hic
celeste aquila hrit vm pullu
s gen humanu p sole inter claus
celeste prie hnnt obicat ds ada
inm pre vt ea intuet qz i ea
de statu bono esset tussendq si
i immortalia pmanet vt dt mgr
i 2o d. xx. Et sut vba hugo libro
iij sue sume ho de statu padisi
tussendus erat cu oi posteritate
sua ad meliore z ad digniorz sta
tu vbi celesti z eterno bono ptus
fruend p octos aut inter ectior
asptus quo vidit mlcm pvari
casse madatu dei p comestioz
pomi cm cupatacs pvaricatoe
vt dt mr in 2o d. xxij videns
ada mlcm comedente nolunta
cotristare cocedit cu ea xo. Ideo
deus pat tq degenerez abiecit
eu de mdo padisi z negauit
b ingressu celi cu oibus sub
posteis Bz e egypa auis herodiq
s xpus vens in hunc mundum
vidit pullu hnan gf ta misca
bilit ppt pvaricatoz abiectum
p sua infinita miaz ressumpsit
pr qd scribe z phaisei murmura
bat dicentes hic pctores recipit
Cne fuc va loco themate pre
assumpta scripta in hodierno euuangeli
ceo de vbo Xpm pt sonat xe

Videmus .i. nam v alicui regi nascitur non⁊
habens ibi ori gaudium regi regine et toti
turie effigiam luce .i. letatus est zacharias
de nato Johe et congratulabantur Eliza
beth vicini eius Secunda per legem
misericordie prius pregnans beata mat[er] eccl[es]ia
que parit filium heredem in conversione cuiusque
peccatoris Ysa. xxvi a facie tua domine
concepimus et parturimus spiritum salutis
tue letatur zacharias .i. deus pater eli
zabeth .i. ecclesia et congratulantur vici
ni .i. angeli scilicet Luce xv penitentiam
sunt omnium angelorum quia sicut vi^m le
tificat cor hominis sit penitentia an
gelos vt testatur phi[losophus] tertio Jngenio
domino considerantes primo benigna peccato
rum susceptio 2° minimum exempla
ris reprehensio primum in prandio 2m ibi
Et ait ad illos palam ista dicens
secundum euangelium Jn illo tempore Bonaventura
in vita Christi anno 2° predicationis
Christi eius velut in templo corripit
conversantes se de cena domini dixit
turbis Si quis venit ad me et non
odit patrem vxorem filios et fratres
et animam suam et non baiulat crucem
suam et venit post me ut habetur luce xiiii
nemo non potest meus esse discipulus Quis
ex vobis itur committere bellum ad
versus alium regem non sedens prius
cogitat si possit cum decem millibus
occurrere ei qui cum .xx. millibus venit
ad se alioquin adhuc illo longe exi
stente legatos mittens rogat ea
que pacis sunt hec dominus dicebat qui
habet aures audiendi audiat Tunc
factum est quod refertur in litera Erant ad
illum appropinquantes publicani et peccatores
Ysidorus ix ethimologiarum publicani dicuntur
qui vectigalia exigunt tributa rerum venalium
et maxime earum que navigio adducuntur
quod difficulter fit sine peccato et alii
iniuste exigunt vel sub nulla vel sub
theolonium imponunt sine racionali causa
ante principes terre tria dicit hostiensis
quod debet fieri cum ante consensu et certa
scientia racionabilibus vt est magnus profectus
et vtilitas reipublice vel necessitas si
cut defensio viarum a predonibus
aut reformatio pontium Item de
fensio fidelium contra paganos et heti
cos et mundo omnium contra infideles
vt dicit S. tho. Secundo Syon de Cassia
dicit publicani dicuntur peccatores qui secun
tur lucra terrena sicut est mercancia prin
cipaliter operatio, quod raro aut vix sine peccato
exercentur Sed peccatores quorum peccata
mundo latent ut sunt mundi iracun
di et avari etc. Crisostomus dicit Erasmi quando ap
propinquaverunt publicani et peccatores ad chri
stum Crisostomus non solum ore sed il
li de quibus Ysa. xxix hic populus
me labiis honorat, cor autem eorum lon
ge est a me, sed accesserunt corde
per contritionem ore per confessionem opere per satis
factionem Sed quid hic dicit hilarius primo
sicut infirmum ad medicum sanitatem cupi
ens Math. ix non est opus valentibus
medicus sed male habentibus Augustinus
Magnus de celo venit quia medicus magnus
in mundo magnus iacebat egrotus et
subdit dominus medicus es ego eger
misericors es ego miser Sana me et mise
rere mei etc. Qui sanat omnes infirmi
tates tuas Jtem sicut cecus ad lucem quia de peccato
ribus dicit Sap. ii° Excecavit eos ma
licia eorum Sed de Christo dicitur Jo. viii°
Ego sum lux vade Jtem sicut mortui ad
vitam peccatores vero mortui sunt Jacobi
primo peccatum cum consumatum fuerit generat
mortem Sed quod nos sumus omnes peccatores
ad Ro. iii° Omnes peccaverunt
et egent gratia dei ideo debemus omnes
appropinquare ad eum quia Ambrosius in de
officiis. Omnes accedamus quia omnia nobis
Christus est Si vulnus curare desideras
medicus est, Si feruentibus iniquitate iu
stitia est Si auxilio indiges virtus est
Si mortem times vita est Si celum
desideras vita est Si tenebras fugis
lux est Si cibum queris alimentum est vnde
hug. de s. victore Ex duobus sunt que
que ad una res appropinquat aliud scilicet necessi
tas et vtilitas propter primum vrget ne
cessitas famelicus fame ad cibum ap
propinquare et infirmus ad medicum Sed vi
demus tamen nec propter quod necessitate compul
sa venit ad Christum quos parum deus ip
habet Math. viii° Centurio necessitate
medicum Christum petens sanitatem

sui prici per sim. s. vtilitē corpalē
quibz hō dz appinquarē ad ppm
ut habetur in amicte pdca 2° ppt vti
litē quia ipē medicator ē venale hns
regnum celorum ut dicit aug. s. d. erant
publicani et peccatores appinqbat ad
ihesum dicit textus In ut audirent enim
Glo. i. verbum eius Unde hilarius sicut
desiderium tibi corpalis sanitatis sic de
siderium verbi dei quod ē cibus anime signum
ē spualis sanitatis sicut patet de publicano
luce xviii° et de maria magdalena luce vii°
de matheo luce xix° et de mlte s ce
sarea ad pdicatorem pct quasi dicit ii°
Ideo bndg ei inituq in petis suis si
vocē filii dei audieris viues Joh.
vi nunc est hō qm mortui q petē si
audiet vocē filii dei viuet luc xi
btū qui audiunt verbum dei et custodiunt
illud Secundo factum est dicit textus in et
murmurabant pharisei et scribe dicit magister
historiarum pharisei dicebantur penitentes
a aliis in vita Scribe penitentes
alios in scriptis Secundo sic fatue agebant
quia obliti sue infirmitatis peccatores despi
ciunt tum ipsi apud deum contemptibiles
essent Tercio vim° ne despiciabis homi
nem auertentem se a peccato neque improperabis
mento qm omnes in corruptione sumus
quia multi videntur boni apud homines
qui indigni sunt apud deum cap. xx
Erunt novissimi primi et primi novissimi
cap. xxi° amen dico vobis publicani
et meretrices precedent vos in regnum
celorum Ideo quia se extollebant et iu
tos putabant cum essent superbi et
illos peccatores tum iam penitentes qua
lis fuit phariseus luc viii° hic si esset
propheta utique sciret q et qualis esset tum
dicit luc xvii° cum feceritis omnia que p
cepta sunt vobis dicite servi inutiles sumus
Ergo fatue murmurabant quia in peccato
re sunt duo natura et vicium natura de
bet compassio vicio indignacio ypocrita
sola indignacionem ad peccatores habebant
Vera quidem in omni rigid iusticia compassi
one habet falsa indignacionem ergo
apostolus prohibet murmuracionem i ad corin
x° nolite murmurare sicut quidam in
deserto et perierunt a serpentibus nu xxi

et maria soror moysi percussa lepra pro
murmuracione nu xii dathan et abi
ron terra deglutiuit pro murmuracione
contra moysen nu xvi Ergo fatue mur
murabant dicentes Quia hic pecca
tores recipit et manducat cum illis Secundo recei
pit multiplicat pro festinacione sicut
luc xv de filio prodigo cum adhuc lon
ge esset pater misericordia motus est Ezech. xviii
Convertatur homo peccator ingemuerit re
sic fecit zacheus luc xix hodie in domo
tua oportet me manere sic latro
morte luc xxiii hodie mecum eris
in paradiso Cap. xi miseremini omnium
et dissimulas peccata hominum propter penitenciam
Ideo sic et tantus peccator bi uelit
penitere recipit cum eo Unde beatus bernhardus
Cap. Currens omnes post te o bone
ihesu audientes quod non spernis peccatores
non sprevisti confitentem latronem
non lacrimantem peccatricem non cana
neam supplicantem non deprehensam in adul
terio non sedentem in thelonio
non negantem discipulum non persecutorem
paulum non ipsos crucifixores tuos
Aug. Cum quidam non ignoscitur cum
sanguine christi effuso ignoscebatur
Ergo non peccatum aliquod impedit misericordiam
nisi finalis desperacio qualis fuit caym
gen iiii° maior est peccatum meum
quam ut veniam merear talis Iudas
math xxvii° Sed Iudas plus offendit
deum desperando quam sim dominum traden
do quia christus libenter eum voluit
sed desperando contempsit dei misericordiam et bo
nitatem si petivisset ad ei hic nec
in futuro dimittetur math xii Secundo
apostolus precepit math xviii non dico sep
ties sed usque septuagesies septies
i. totiens quociens scilicet. Ysa. derelin
quat impius viam suam et revertatur ad
deum quia multus est ad ignoscendum
Ezech. xviii nolo mortem peccatoris
et cetera de Sexto Tercio non tangit
murmuracio quare reprehensio per duo
exempla Quis ex vobis homo et cetera et similia hic
parabole sed bona veniunt in vita proprio
Si quis dicit perditam propter causam invento
tam libenter recipit non dz murmurare
si peccatores recipiuntur ad penitentiam quam
sibi amissi erant per culpam et sic

no e volu[n]tas pastoris ut pereat vna
de centu[m] ouibus sic non est volu[n]tas patris
celestis ut pereat vnus de ho[m]i[n]ibus
Glosa s[ecundu]m Grego[rius] in o[m]el[ia] iste homo
est [christus] qui habuit centu[m] oues cu[m] an
gelor[um] et hom[inum] natura[m] creauit s[ed] creat[ur]a o[m]ni
u[m] vna periit qu[ando] ho[mo] pastua vi
te dereliquit et dimisit lxxxxix
oues in deserto i[d est] ix ordines angelo
ru[m] non quia absens sed absentaverat cu[m]
vero sit D[eus] q[uo]d non in eo fo[r]a [est] quia
ab angelis videbatur apparuit ideo non re
liquit semper s[ed] quia non s[u]ppressit angelis
cu[m] natura s[ecundu]m Guarra ad hebr[eos] ii[o] Vnd[e]
s[ecundu]m Ambr[osium] celum dicitur desertu[m] q[uod] delictu[m]
ab angelis qui ceciderunt Luc[e] x vi
debam Sathana[m] sicut fulgur de celo
cadentem etc. s[ecundu]m Bona[venturam] in vita
[christ]i desertu[m] fuit ab h[omin]e cu[m] peccat
ideo quia in celo habitasset s[ed] h[abi]tatur
erat si non peccasset s[ed] [christus] Theophilu[s]
et Wilhel[mus] Parisien[sis] celu[m] dicit[ur] desertu[m]
quia ibi sunt Dulces cantus a[n]i[m]a[rum] ibi
angelor[um] Rose martir[um] viole co[n]fessor[um]
lilia virgi[n]um Vnd[e] seq[ui]tur et vadit ad
illa[m] que perierat Ezech[ielis] xxxiiii Ec
ce ego requiram oues meas Berna[rdus]
O quo[m]odo quesivit nonne in co[n]cordio
ru[m] cu[m] dicebat ad adam Gen[esis]
iii[o] Ada[m] vbi es Aug[ustinus] s[er]mo[nes] vt d[icitu]r
K. dicitur Grande fuit pastor et se
quens raptore[m] etc. quesivit in medi
[as] Jo[hannis] vii Si quis sitit veniat ad me
et bibat etc. In monte caluarie Luc[e]
xxiii[o] pater dimitte illis etc. Vnd[e]
seq[ui]tur Et cu[m] invenerit ea[m] i[m]ponit in
humeros suos gaudens Ambr[osius] hu[m]e
ri [christ]i brachia crucis sunt hoc
p[er]fecit quando pena[m] in
peccator[um] in corp[or]e suo portavit Iª Pet[ri] ii[o] Pa
l[m]i vel langwores nostros ipse tu
lit et hoc fecit gaudens s[ecundu]m Wilhel[mus]
Parisien[sis] a[n]i[m]a licet pate[re]tur in viribus
s[u]perioribus et in parte a[n]i[m]e inferiori
tamen s[ecundu]m superior[em] a[n]i[m]e porcio[nem] vidit cla
re divina[m] essentia[m] ut d[icit] Magister in tercio
d[istinctione] xv Vnd[e] seq[ui]tur et veniens domu[m] i[d est] in celu[m]
empireu[m] in die ascensionis Berna[rdus] O
q[ua]ntu[m] gaudiu[m] [christ]o dei filio qui cu[m]
oue perdita redit ad patre[m] suu[m] Vnd[e]
seq[ui]tur Convocat amicos et vicinos Glo[sa]
intelligendo i[d est] angelos qui dicunt se

eius amici quia eius voluntatem secreta vident
vt d[icit] Theophil[us] Jo[hannis] xv vos dixi a[m]i
cos quia o[mn]ia que audivi a patre meo [in]dico
quia voluntati sue non contradicunt Tul[lius] ii[o] rhe
thoricor[um] vera amicitia est idem velle et
idem nolle in rebus honestis 3[o] s[ecundu]m Fulge[ntium]
cu[m] ter[ti]a voluntate eius perfecte implent
verbo amici Jo[hannis] xv vos amici mei estis si
feceritis ea que precipio vobis etc. s[ecundu]m Hugo[nem]
de S[ancto] Vic[tore] angeli dicuntur vicini [christ]o propter
i[m]mediata[m] eius visione[m] Mat[thei] xviii an
geli eor[um] semper vident faciem patris
et illos convocat dicens Congratulamini
quia inveni ovem meam que perierat Gre[gorius]
non d[icit] congratulamini invente ovi s[ed]
mihi quia non fuerunt laborantes s[ed] ego [et]
ego nunc fuissem mortuus sed ego non o
ve[m] perdita[m] inveni absque ullius me
ritis [christ]us o[mn]ib[us] s[ecundu]m q[ue] in die ascen[sionis]
potest propria virtute ascendi Sic[ut] inter
2a parab[ola] s[ecundu]m Bona[venturam] in vita [christ]i
dragma sit Glo[sa] et est s[ecundu]m si mulier
cu[m] tanta diligentia dragma[m] perditam q[uesi]
vit et de inventa gaudet et ad congratu
land[um] amicas et vicinas convocat mul
to fortius deus ho[m]i[n]e[m] perditu[m] cu[m] magna
diligentia querit deus et de eius invencio
ne gaudet et sic ille d[icit] in murmurac
cionem mulierem quereret dragma[m] perditam
sic ille d[icit] in murmuracione contra domi[num] quereri
te peccatores etc. ego dico vobis quod ita
gaudium erit in celo super vno peccatore p[enite]nciam
agente quam super lxxxxix iustos etc.
Glo[sa] s[ecundu]m Nic[olaum] de Lira quia numerus angelorum supp
letur cum conversione peccatorum etc. de ma
lo bono magis est gaudium s[ecundu]m Bo[na]v[en]t[ura]m in mo
tivo melius est statum penitencie quia dicit
Aug[ustinus] de vita Xpiana vltra medium ni
chil carius deo innocencia s[ed] non est inco
nveniens penam d[icit] penitentem multis in
nocentibus esse preferendum etc. s[ecundu]m Aug[ustinus]
in Enchiridion xii quia hoc non intelligitur de
quolibet peccatore quod melior sit peccator pe
nitens quam lxxxxix iusti ille n[on] est p[ec]
cator conversus quam iusto tantum esset gau
dium quantum de s[an]cto Jo[hanne] Bap[tis]ta cuius sancti
ficatus est in utero sed intelligitur quod deus
in redempcione hominis adeo potentiam sapientiam
et misericordiam ostendit quod in co[m]paracione totius
multitudinis celestis etc. s[ecundu]m Aug[ustinus] magis
est iustificacio impiorum quam creare celum
et terram Sunt n[on] multi innocencia

Penitentes pauca tamen bona facientes. Sed
sunt etiam peccatores qui maxime convertuntur
et ex magno fervore caritatis ultra peni
tentiam sibi iniunctam in bonis operibus vi
tam deducunt de quo maius est gaudium
angelis dei quam de iustorum vita communi
sa. Homelia xxxiii Gregorius. Dux in prelio plus
diligit illum militem qui post fugam
conversus hostem vincit quam illum qui nunquam
fortiter pugnat. Item agricola plus di
ligit illam terram que post spinas multos
fructus profert quam illam que nunquam spinas
habuit et tamen paucos fructus producit
Item Gregorius viii° confessionum. Post alia
exempla de nauta qui tanto plus gaudet
de evasione tempestatum quanto prius timu
it. Item de infirmo qui fuit in periculo
mortis sanato de eius sanatione ma
ius est gaudium amicis quam prius cum esset sa
nus. Item mulier habens .x. drachmas plus gaudet
et diligit illam cum quo prius habuit
laborem. Dubitatur ergo cum sit .x. chori
angelorum et quo salvantur. Dicit hic. decimam
dracmam invenisse id est decimum chorum
ergo videtur quod .x. sunt chori et ordines.
Respondetur angelorum in ii. distinctione ix ex de hominibus
non est ponendus decimus ordo sed ipsi ho
mines secundum merita sua maiora vel mino
ra sunt statuendi in ordinibus angelorum
Dicit quod id est de hominibus restaurabitur quod in
angelis lapsum est de quibus tot cor
ruerunt unde posset fieri decimus ordo
Sed bona. Ven. dicit quod hoc non obstante
quod homines assumantur ad ordines angelorum
adhuc potest dici decimus chorus pro istis
hominibus qui in ista vita non pervenerunt
ad tantam merita ut possent sustinere ad
aliquem chorum sed tantum parvuli cum gratia
baptismali moriuntur sicut in textu primus 8 secundum
an tot homines salvabuntur quot angeli
ceciderunt vel tot quot steterunt. Dicit Gregorius
in omelia xxxiiii^ta quod tot homines sal
vabuntur quot angeli ceciderunt ~~vel tot~~
~~steterunt~~ tamen si nullus angelus peccasset adhuc
homo fuisset creatus et salvatus fuisset
quia deus ab eterno sic preordinavit quos
vellet salvare et sua preordinatio
et prudentia est immutabilis. Dicit Augustinus in
Enchiridion et ponitur de consecratione distinctione c.
i. non pauciores de hominibus salvandos
quam corruerunt angeli tamen an plures
sint salvati quam ceciderunt. Dicit Gregorius
in omelia quod soli deo cognitum est. Dicit tamen
Magister in ii° distinctione ix et Petrus de Tharenta
sio ibidem quod tot salvabuntur homines quot
illic sunt de angelis quia ex angelis et
hominibus tamen ex utrisque pluribus constat
civitas in celo triumphans et hec est via
verior et planior.

Estote misericordes sicut
pater vester misericors est
Originaliter Luce vi capitulo vii. figurative
inducitur xxvi. Consumptive de consecratione
distinctione ~~viii~~ secunda capitulo panem.
Sicut naturales formica omnes excellit a
nimales in ordine quod sic probatur ut dicit Plinius
in speculo naturali accipiat sal et ordeum
et illa simul coniungentur et hec ponantur
tamen super mansiones earum fugiunt et
dimittunt domos suas et dicit Ysidorus ef
ferunt mortuos suos grana inferunt
in estate de quibus vivunt in hyeme
ordeum spernunt et triticum dant gra
na humida apponunt soli ne putre
fiant. Moraliter habes per hec tres doctri
nas quibus homo qui laborat prudenter
de die sue proximo vi vade ad
formicam o piger etc. Primo dicit etiam boni
odoris id est bone fame proverbiorum xxii°
melius est nomen bonum quam divitie mul
te super argentum et aurum Et qui fa
mam suam negligit crudelis est ut ha
betur xii q. iii c. non sunt audiendi. Dicitur autem
.v. Sic luceat lux vestra coram homi
nibus etc. Item dicit efferre mortuos id est
purgare se a peccato Iacobi in peccatum
tum consummatum fuit generat mortem deus
nos ab operibus liberavit in peccatis in pe
passus est pro nobis vos relinquens exemplum
Item debet homo grana inferre tempore
estatis id est tempore gratie in presenti vita
bona opera accumulare ne moriatur
fame id est morte eterna in futuro seculo
Ecclesiastici ix Quodcumque potest manus tua instan
ter operare quia non est opus in fu
turo seculo quo tu properas Et ecco
sia nostra tamen orat ut filii sui
bonis operibus incitantur illuminari
dicitur in officio Misse. Dixit illumina
mea et salus mea. Bona autem opera
sunt opera misericordie atque amonemur

Estote misericordes. Ex libro regum habetur
quod David tempore huius misericordie ad superio
res temporales et inferiores ad superiores
scilicet ad Saul qui licet persequebatur ipsum
volens eum occidere, tamen ipse misericors
cum potuisset ipsum Saul occidere noluit
et dixit ut habetur i regum xxiiii. propitius
sit mihi dominus ne faciam hanc rem domino
meo christo et cum audivit mortem eius pla
xit planctu magno super eum dicens
ii regum i. Quomodo ceciderunt fortes in bel
lo montes gelboe nec ros nec pluvia
veniat super vos. Ad equalem vero scilicet ad Na
bal misericors fuit qui licet ipsum David
dehonestavit David ipsum esse inobedientem
domino suo tamen ad petitionem uxoris Na
bal scilicet Abigaym David pepercit ei i
regum xxvi. De inferiori scilicet Absolon fi
lio eius qui licet eum persequebatur
tamen flevit super morte eius ii regum xviii
fili mi Absolon fili mi quis mihi det
ut moriar pro te. David tamen nunc sic desperatus
desideratus et stat christum in quem de
siderant angeli videre hic habuit mi
cordia quia superiores reges principes me
dios inferiores et cadentes nos precepit dicens
Estote misericordes. In quibus verbis duo
tanguntur primo ad misericordiam admonitio 2o
misericordiae commissio. Primum in principio 2m ibi
dimittite et dimittemini. Primo dicit
evangelium In illo tempore etc. Ubi primo predica
tor christus cum fuit in Galilea et pre
dicabat in Capharnaum in synagogis
et ibi expulit demonium ab obsesso luce
iiii et sanat hominem habentem manum
aridam, et divulgabatur fama de eo
in universa regione luce v. secundo ergo abiit
in montem Thabor et ibi pernocta
bat mane facto convocat discipulos suos
et elegit xii ex ipsis quos et apostolos
nominavit et elevatis oculis in eos di
xit beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est
regnum celorum beati qui nunc fletis quia
ridebitis beati eritis cum vos oderint
homines propter filium hominis gaudete in illa
die et exultate quia merces vestra multa
in celis verumtamen diligite inimicos vestros
et benefacite eis et eritis filii altissimi
et sequitur Estote misericordes etc. Unde
in de[?] dei mia est aliene

miserie in corde nostro compassio Remig[ius]
super aug[ustinum] misericors dicitur quasi habens miserum
cor i. compassivum cor quia alterius miseri
am quasi suam reputat et de malo alterius
quasi de suo malo dolet unde s. tho[mas]
ii 2e q. xxxix dixit est misericordia una est
spiritualis alia corporalis corporalis consistit
in operibus corporalibus sicut scilicet vestire nu
dos cibare esurientes potare sitientes
colligere hospites visitare infirmos li
berare captivos sepelire mortuos spiritua
lis est insipientes docere consolari lugentes
corrigere peccatores superbum reducere ad hu
militatem orare pro peccatoribus etc. Et prima vi
detur corporis et 2a anime ergo 2a est me
lior quam prima quanto anima melior est corpore
xii. q. i. c. precipimus anima multo pretiosi
or est corpore. Sed dicit quid denique esse mi
sericordes dicit evangelium sicut pater vester mi
sericors est. ad ephe. v. imitatores dei quod
estote sicut filii carissimi. Sed dicit quid enim
grata dicit sicut pater vester misericors est cum mi
sericordia dei sit infinita et nostra valde
parva sed quia finiti ad infinitum nulla est
proportio Arist. primo phisicorum Respondetur Nicolaus lira
et sic dicit similitudinem in genere non autem in
esse quia deus est nobis misericors propter sua
bonitatem sic nos debemus misereri proximo
ob amorem sue divine bonitatis et non propter
humane laudis et vanitatis. Sed dicit quare non
dicit estote potentes sicut pater vester celestis
vel sapientes sicut filius dei Respondetur Ni
colaus lira quia ad potentiam summam non debiles
ad sapientiam summam stulti non Lucifer volu
it esse potens cecidit Isa. xiiii quomodo
cecidisti Lucifer qui mane oriebaris
et primus Adam volendo sapiens
expulsus est de paradyso Gen. iii. Bernardus
dicit appetitus hominis in mortalitatem gloria spo
liavit ad misericordiam vero summe potentes
ut dicit Chrisostomus sicut oleum aliis liquo
ribus supernatat sic misericordia omnes virtutes
excellit et deo maxime placet unde
Chrisostomus non est quod ita deo amabiles fa
ciat ut pietas quia angelos superat
angelos letificat. Sed dicit quid debe
mus movere ad misericordiam huius dicit s. vit[?]
primo natura teste xiii. omne animal
diligit sibi simile unde commonemur in spec
tulo naturali etc. Et elevatus sic tradit

no pt surgere qr no hz intenciones aly
eleuates 9terunt et eleuare eu dr
dr ar9 Delphin tu intuitu aly del
phines sepeliunt tot videcq i ra
de strofis tu vna clat 9s 9tent
luc x. Cum fecit miaz i fruit prog
Om e preceptum Mt xix Si vis vita
ingredi serua madata Mia at precep
est in vetu t in noua lege Deut.
xv. no abstrahas manu tuã s apei
ca paupi Thob. iiijto noli auertere
faciem tuã ab vllo paupe ita n
fiet vt nc facies dei aite auertatur
Zachar vii Miaz facite vnusquisque
proximo suo In nouo testamento Mt
ix t xii prima pet iii Estote 9pa
tientes fraternitatis amatores t misericordes
Zm e benedictio prouerbiorum xix Qui
pronus est ad miaz benedicetur adeo t
ab hominibus Tertiu est merces futura
Mt v. Bti misericordes qm ipsi mi
sericordiam 9sequentur Thob iiijto Qm
fat miaz liberabit a morte t inue
niet vitã eternã Et btus Jeron 9i
epta dt no memini me legisse ma
la morte mortuu eu qui libenter opa
pietatis exercent hz n multos intercesso
res t impossibile est preces multorum
no exaudiri Sz eg dicitur Jacobi
ii Judicium sine mia fiet ei qui no
fecit miaz Sz quis e modus seruandi
mia Dt Holgot sup libros Sap
ientie c lxxvi Primo q homo simpliciter
sit misericors Eccli xxx Miserere aie
tue placens deo Vnde Aug in de
vbs dni Qui misericors e alteri
qui pse vincendo crudelis e sibi
et in Enchiridion dt ordinata cari
tas a se ipso incipit Qui ad dili
git iniquitatem odit aiaz suã Qui
odit aiaz suã no est misericors sed
crudelis Scdo debes ee misericordes
gra proximum eu no iudicando t hoc
subditur in Ewangelio Nolite iudicare
ut no iudicemini Dt Holgot lectione
qua s. Sic impium est peccata q co
tinuis 9tinauit excusare ita vir
tuosum est peccata proximi no facile
iudicare sz pacienter excusare

Nullus presbiter no iudicas for
nicatores n casti eos qui sunt lege p
validatur eos Et qui dicit ne forni
ceris dixit etiam ne iudices Vnde qua
homo pt tegimus peccatum fratris nostri tegit
etiam deus nostra Et q homo a perdimus
culpas fratrum perdet t deus nostra Scd
Cauendum Scdo iudicare ex quo dicitur ecci
decimo Judex sapiens iudicabit populum su
um Thomas Scdo tho. i ii 2e q. lxxv ex
multiplici e iudicium sine discussione pre
cedente de quo i ad Cor xi Si nos
metipsos iudicaremus utique no iudi
caremur t est laudabile s. q homo seipm
accusat Zm est autem in prudenti le
uitici xix Juste iudicate proximo
tuo ps lviii Juste iudicate filii hominum
t hoc iudicium no prohibetur hic cui dt
Aug ii° de ciuitate dei c ix Concessit
deus hominibus non posse iudicium discre
tionis quo possunt discernere inter bonum
t malum sz eciam concessit hominibus iudicium
rectitudinis Ad hoc autem ut homo recte in
dicet plura requiruntur s. S. tho. v s.
Primo ut iudex no stet suo proprio sensu
Sz in quibus e aliquod dubium decet quere
aliorum 9silium t auxilium Vnde Ambr mai
res 9silio decet acquiesceret ut plenius
salubriter iudicaret Exodi xviii Ob
hac tamen 9stituit Moyses iudices t mino
res ut simul haberent 9silium de agendis
Exo xviii Scdo dicitur xxiii q iii c
lex dicit Judex debet plus legibus
q voluntati obtemperare t ideo dicitur Noli
te iudicare s. proprium sensum Tertio requiritur
ut iudex causam examinet perfecte cognos
cat antequam sentenciam proferat vnde Job xxix
Causam quam nesciebam diligenter investi
gabam Vnde deus quamuis nil latet dt
nos exemplum dominus descendit videre civitatem
quam superbe edificauerunt filii adam
antequam puniret eos Gen xi Voluit deus
iudicare zodomitas prius q dicit va
dam t videbo et Gen xviii Salomon di
ligenter investigat causam duarum mulierum 9
tendentium de puero et iustum iudicium
iudicat iii reg iii Diligenter examinat
Daniel duos senes de flo crimini
Susanna Daniel xiii Voluit vestes
presbiteros festus paulum iudicare s dixit

ho e qsuedo bonus atque iudicare
antequam accusatos presentes habeat accusa
tores vt scilicet vitas valeat melius inda
gare Act. xxv. Secundo iudex non debet esse
facilis ad credendum contra dominus Joseph
tito credidit verbis vxoris Joseph scilicet
accusantis ipsum sub crimine in carce
rem mancipavit Gen. xxxix. Tertio iudex
non debet facere sententiam propter avariciam quia per
vertit iudicium quia filii samuel propter
avariciam iudicium perverterunt i Reg. viii.
Quarto non debet esse iracundus quia ira impe
dit animum ut dicit Katho. Dicit Nabucho
donosor male iudicavit quando in ira pre
cepit ut omnes sapientes occiderentur Da
niel ii. Quinto fecit iniquum iudicium cum in
ira precepit tres pueros mitti in forna
ce Daniel iii. Sexto herodes occidit
pueros Mt. ii. Sexto iudex non debet iudi
care ob amorem sicut fecit darius rex per
sarum licet sciret danielem esse innocen
tem tamen fecit eum tradi leonibus ad instan
ciam Satraparum Daniel vi. Et pilatus
contra ipsum ob amorem iudeorum Mt. xxvii.
Septimum est iudicium suspicionis seu temeri
tatis cum vnus iudicat facta proximi
sui contraria dicunt aliqui iste est ho
superbus iste luxuriosus. Refert Arist.
in secreto secretorum in fine ad alex
andrum magnum philemon fuit phi
zonomista dixit quod ypocras decipi
perunt ymaginem ypocratis et obtule
runt philemoni ut iudicaret nam
ypocras qui dixit quando petebatur cor
pus ad totum corpus iste homo est inordinatus
luxuriosus et dixit discipuli quod ypocras vo
lebat eum interficere dicentes hec est
figura dignioris philosophi qui in mundo
est et indicaverunt hec ypocrati qui
dixit Immo philemo non omisit vnam
literam sed vna contra mea natura sti
mulavit tamen quia hec turpia erant dominatus
sum eis per dominium racionis et bona dispo
Secundum Zacharias scilicet Nolite condempnare
qui dicit secundum Nicolaum lira. Vel ex
humana fragilitate contingit vos suspi
tiose iudicare nolite tamen condempnare
id est aliquem dignum dampnacioni diffinire
quia qui hodie malus est potest fieri talis
bonus

vt patet in sancto paulo Act. ix et petro
luc. xxii quia facile est celestis deus sub
ito honestare pauperem Eccli. xi vnde
electus sextum eius xxi Mt. xxi diligere
proximum in tuum. Secundo quia assumit sibi m
diccium dei i Reg. xvi homines vident
que foris sunt deus autem intuetur cor
Crisostomus cum iudicat proximum sicut vdo
nicetur veniam vnde scriptum. Dimittite scilicet
bona aliena male acquisita et
dimittimini a dyabolo Augustinus. Tenes
alienum tenebis a dyabolo. Secundo dimit
tite iniurias vobis illatas et dimittimini
a deo a peccatorum vinculis Eccli. xxviii
relinque proximo tuo nocenti tibi et tunc
deprecanti tibi peccata solventur. Homo homini
servat iram et a deo querit medelam
Augustinus. Sed heu multi nolunt dimittere
tales sunt ille seruus cui dominus dixit
Mt. xviii. Omne debitum dimi
si tibi quoniam optulit et te misereri con
servi tui et sequitur ligatis manibus et pedi
bus proicite eum in tenebras exterio
res vbi erit fletus et stridor dencium
Mt. xviii. Gregorius magis est excordere di
mittere quam elemosinam dare. Tercio scilicet di
mittere vobis debitum et dimittimini a de
bito peccatorum vestrorum Augustinus. Ergo vos
fratres ad dilectionem inimicorum invito quia
coram deo acceptabilius sacrificium non
agnosco. Vnde sequitur date et dabitur vobis
Glo. date scilicet elemosinam et dabitur vobis
scilicet bonum nature fortune et glorie vnde thob.
meruit propter elemosinas a recepit illu
minari et in filio suo ditari Thob. xi
et habere vitam eternam Thob. xiiii. Pronostici
populi aliqui dimittunt propria et divites
sunt. aliqui recipiunt non sua tempore
egestate sicut vnde helias pastus a vi
dua Sarepte de modica farina et pau
co oleo que postea nunquam habuit defectum
iii Reg. xvii. Qui dicit vestrorum dare elemosi
nam sit sub precepto Thomas Secunda Secunde
q. xxxix. Qui omittes non habet eternali
naliter punietur Mt. xxv. Esuriui et
non dedistis mihi manducare et respondit
excepte date quod id quod in elemosinas
erogandum est non sit ei necessarium sed
superfluum non solum respectu sui ipsius sed
etiam respectu aliorum quorum sibi cura incumbit

Ra ort q vngqssz g' et sius p'o pui
deat Excepte vo' rapiet' requirtur
q mutu heat alb no ect ro' qre
elemosina daret et dt b. tho. d. s.
Silv et aug li. d' doctra xpiana c. 4 e
lemosina porag danda e q' sic nob
inge gnitti dz v. mat. hoibg sit
dada eleosina Extendet b. t. in iiii to
d. xv. Sic diligedi sut hoies ut e
ois no diligant errors et qz exhibi
to bnficij dilectori correndet Ideo
pctori ad sustetatoz nae dz dari
eleosina si indigeat. s. cu pcipitr
nob eos bnfacere inmic. s. ad fouen
du eoz malicia no denq eis a
liquid dae Ita qnt pot p'm dicens
Mensuraz bona. i. iusta qz s. exige
tia meritoz, confertaz. i. plenaz sup
fluete, coagitata eadē mesura reme
tietr nob. s. de oibg q mete max
lingwa agidt Sap. xi p q qs peccat
phet et punietr cem pz de diuite
luc xvi Cui cruciabar in lingwa ppr
pctm lingwe dz d. opus merito
riu no demeritoz bz fine go et
pmiu dz Extendet q in pmo e dimp
qntas vna s. interioz gaudij et
illa e finita Alia s. exterioz dna
coz et illa e infinita pma respicit
pte offense 2a respicit pte finale
hoie Vnd declat ia pt va evan
gelij p dno exa et po impio vo di
mittite et dimittet vob. Iudicij pe
ccatis cecu duce, et sic no e digz
sup ingrm q. d. s. nicolau d' lira
Si ingr gni deq e no vlcisci suas
iniurias Multomagis vos hoies q
estis deo inferiores no qrate vlcis
indebita Vnd sic psens et ois si
sit pe ingr eius q. d. suffit homi
num iudicia dne ingrm s. prm dd
2m cem Quid vides festucā in
oclo fris tui. i. pvu pctm trabē
aute in oclo tuo no qsideras. i. ma
gnu pctm hc cem respicit id vbij no
lite iudicare

Benedicta tu in mulieri
bus et bndictus fru
ctus ventris tui luc. i. Cum ma

Figurā nc Reg. vm. iij li. xviij zm
Insuper xxxij q. quarta e retinat
in glo. Pmo dicitur qualis luna e pla
neta int oes alios nobis vicinior. Ita
s. astronomos solu distat a terra xv.
milibg miliariu secundgt et xxxv.
Alij sut multo remotiores Ecqno nob
e vicinior plus e nob hnoz au
gmentana decresito n. magis appingt
statu ings hnores i ossibus me
dulla in capitibg et sanguis i cor
pibg augmentatr Ideo i infirmitatibg
e luna a medicis intuenda. qz dt
Galienus Quoniam luna e gmeta cu stel
lis fortunatis ut sut Iupiter venus
tunc egrores in hoibg euadant ad
bonu, et qm e plena luna tunc crescunt
in hoibg hnores et medulle Spiritualr
p lunaz vo ma intellr qz sic luna e
placta vicinior [illegible] et cu terra po
lem no sitiredir et ab alijs pladets
diminuitr tunc luna rotz desicint
tit et terra fructificare facit Sic ma
luna pulcerrima in oibg nrībg in
e vicinior et cu ab alijs sctis ymo
a xpo vel sole ppr pcta ura re
linquimur, sola ma no relinqt nos
i necessitatibg nris Vnd bng iste so
lus ordo tua laude silcat Arite
fidelis invocata no sentit i suis
necitibg assadfuisse figuratr go
p hest. q i necite p iudeis coram
asuero eis grāz impetravit hest
iiii o Et equo nob est ta ppinqua
io gnat in nob hnore gras et
mic Vnd bng Eme tua appent oibg
ut de plenitudine eg accipiudt
vniuersi et sic luna plena magis
gnat hnores ita ipa equo e
plena gra luc. i. et hanc nob imp
titur qd hodie ostedit in Elizabz
qua visitat ut dt aug et bng
in smoe d' ntdte Iohis c 4 ipa vo
mala pueris Iohez pmo de tra
levat et Elizabet diligenter smint
zc hnore gre i Iohe augmentat
ut in vtro mris pgano exultaret
luc. j. Et Elizabz repleta. ss. exela
mat dns Bndcta tu i mulieribg zc
Quare plures festu bte vgis cu
altius scto celebrat dicunt doctores

Ymo propter magnam dei complacentiam vnde
licet deus laude cunctis sancto exhibita
sed exhibita dicat propter. Eo enim quod
indignis meis fecisti mihi fecisti. Pla
cet tibi super omnibus laudem exhibere marie
Vnde ffortunatus in omelia Gratias te dominus
quod marie impenditur quod quod sanctis omnibus
iuris dignatur. Vnde Jeronimus in libro de propaga
tis marie Mater renunciat deus cul
tum qui mirum impenditur quod super omnibus
tuis ministratur. Ideo propter nimiam indigen
tiam Vnde hugo dignum eciam qua tot
virtutibus in omnibus mentibus in omnibus ut
ea sedulis obsequiis honoraremus
Vnde Bedulius nisi maria sub pectore
sustentasset dum celestia et terres
tia commisisset propter quod est benedicta
super omnes mulieres ut dicit Ewangelium Sequitur
de eo tangitur Ideo Marie virgo ma
gna humilitas Secundo cum summa hu
militas sint in primo secundo in benedicta
tu Vnde Ideo dicit ewangelium In illo tempore
virgo gratie et nunc cum angelus gabriel
apparuit Marie dicens Aue gratia plena dominus tecum.
Ecce concipies et paries filium et voca
bis nomen eius ihesum Cum ne interrogabat
angelum quomodo hoc fiet Respondit spiritus sanctus super
veniet in te et virtus altissimi obum
brabit tibi et ecce elizabet cognata
tua concepit filium in senectute sua
Cum vidit maria. Ecce ancilla domini
fiat mihi secundum verbum tuum. Post hec factum est ut
dicit ewangelium in Exurgens maria. Sed
vnde dicit Bernhardus et bona ventura in vita
Christi de loco non vacat quod ductor
dictor et contemplator de cella sua qui
erat in Nazareth verbum angelus ea invenit
Bonitando Vbi perscrutabat illud
dictum ysaie vij. Ecce virgo concipiet et
Exurgens de lecto Joseph. Vnde fecit
dicit ewangelium abiit in montana Sed dicit
quare precessit in montana unde quid
dubitat de verbo angeli an scilicet
representata esset victima perculi Respondet
ambrosius Maria non ideo precessit in
montana ut videret si verum esset
quod angelus ei dixerat nec fuit in
certa de nuncio Sed credidit verbum
angelum gabrielem esse angelum dei. Sed
leta pro voto festina pre gaudio
Sed dicit quomodo fuit tumida non

debuit iure adeo tanta distantia per mon
tes quod dicit bona ventura et de nazareth
usque ad ierusalem xxxj miliaria Respondet
ambrosius quod bene poterat quod consuetudinem
sanctus et quod maria non sensit consuetas mu
lierum molestias / ymo impregnata
fuit agilior quod illum gestabat in utero
qui omnia portabat verbo Vnde augustinus cum
non maria esset tumida / leviter gaudebat
lumen non quod portabat in utero pon
deris molestie non habebat / Sed secundum dicit
angelus ipsam sibi ne salutat / gratia
ne fuit exempta / eciam quod eterne
pe corpus cibabat virtus sanativa
qua sanabat homines in mundo quod
corporis vestes tumida non portaret / quod ipsum
medicum et omnium salvatorem ipse por
tabat Cum enim est portatur a muliere / ipsa
sua mulier portabat Sed dicit Crimes
tum ea dicit bona ventura verecundia hu
militas paupertas et submersit O
quam felix fuisset qui in illo itinere ob
viam mariam habuisset et voce salu
tatoris abeo recepisset Sed unde scivit
Elizabeth iam esse pregnata Respondet
ambrosius ex instinctu spiritus sancti quo erat
plena Sed dicit quomodo abiit in montana
dicit ewangelium cum festinacione Ambrosius
nescit tarda molimina spiritus sancti
gratia Sed quare festinauit dicit Augustinus pro
pregaudio quod illum gestabat in utero
qui redempturus ipsos erat de limbo
et totum genus humanum redimere veniret
Secundo propter desiderium succedi cognate
pregnanti Vnde ambrosius Discite vos mu
lieres sedulitatem quam pregnantibus
debeatis exhibere Tercio quod non gaude
bat dominum marie in publico et vide
ri a transeuntibus sed festinabat vi
dere novum prophetam sui filii Vnde ambrosius
in omelia Discite vos virgines non cir
cuire per alienas edes / non commorari
in plateis non aliquos in publico mis
cere sermones Sed discite cum humilita
te venit. Nam primum ad proximum
iunior ad seniorem quod est contra mul
tos Vnde sequitur Et intrauit domum
zacharie et salutauit Elizabeth

Oz d. que maria non salutat zachari
am virum sed uxorem eius tu vir sit ca
put mulieris Respondet quia zacharias
adhuc erat mutus et ideo non decebat
cognire cum verbis nunto signis ostend
pacem vero de capitulo mulieris xxxiiij q.
v. c. Cum capitulo Oz d. quare elizabeth
non venit ad occursum marie Respondeo
habebat enim consuetudine Respondet quia maria
iuvencula erat xiiij annorum Oz elisa
beth vetula 2o quia maria magis fec
tor erat fortificata ex instrumentis
spiritus sancti Oz d. quibus verbis ea salutavit
Respondet Symon de cassia nescitur quibus
verbis fortasse ut mos est iudeis se
invicem salutare vt dicit bernardus in sermo
ne de s. Johanne iudicatur amplexus
venit ad oscula felices intei copu
lantur Oz dicit beda esse verum saluta
tionis angelice gratiarum dominus Ave ma
ter gaudium sit tibi semper cognata
dilectissima et dicit bona ven. i. vi
ctoria christi tuo virgo salutat elisa
bet repleta est Johannes spiritu sancto in utero eius ad
dicit evangelium et factum est ut audivit
salutationem marie elisabeth exultavit infans
in utero eius unde ambo in eius vo
cem prior elizabeth audivit sed Job
gratiam prior sensit et tunc repletus spiritu sancto
exultavit in utero repletur et mirum
unde angelus Johannes per spiritum doctus cogno
vit presentiam domini sui in utero vir
ginis existente et cognovit quia a
gelica prophetia impleta fuerit qua
angelus predixit luce j spiritu sancto re
plebitur adhuc in utero matris Symo
de cassia licet Johannes loqui non po
terat tamen per exultationem corporalem illum
deum dominum esse fatebatur quem pu
ella gestabat in corde Item exul
tavit in utero ad ostendendum quod li
bens esset acceptus officium precur
soris et quod liberet ipsum iudaice vel
lect modo et sanctis patribus in limbo
intimare Job dicit evangelista et re
pleta est spiritu sancto elizabeth ad vocem sa
lutationis marie illa elizabeth post

conceptum sed maria repleta ante conceptum
Origenes non prius est spiritu sancto repleta eli
zabeth quam Johannes eius filius repletus reple
vit et invicem Job evangelista dicit voce ma
gna elizabeth et dixit i. ex pleno af
fectu clamavit quia spiritu sancto repleta tacere
nequivit quia ex abundantia cordis
os loquitur Mt xij unde sed Glo. non
fuit clamosa clamore ex tussi sed
devotione devoto enim est magnus
clamor ita ut in celo adeo exaudi
tur unde moysi dictum est Exo. xix
Quid clamas ad me cum tamen de non
clamaret sed clamoribus cordis Oz d. quo
clamavit dicit evangelium benedicta tu inter
mulieres i. super omnes mulieres quia alie mu
lieres iuste et per filium tuum benedicentur
et laudabuntur nomen tuum in secula po
pulis dicitur surrexerunt filii eius
et beatissimam eam predicaverunt benedicta in
prius erat ab angelo, ex eo quod ipsa
triumphant ecclesie virgina ex parte
Oz hic est benedictio elizabeth ex parte
militantis ecclesie quia tamen ad vitam sus
citavit et benedictus fructus ventris tui benedictio
non quia tu benedicta ideo benedictio
fructus ventris tui Oz quia ille te prevenit
in benedictionibus dulcedinis et adeo tu
benedicta unde sequitur unde mihi hoc
ut mater domini mei veniat ad me
i. quia mea iniustitia non exigit me
ut meritis accidit mihi hoc specialiter et
semi et sed reputator hominem ma
ledicte et veniat mater domini mei
sic humiliter sic devote quia iudi
cat vivorum et mortuorum Oz d. et
quo potuit elizabeth cognoscere quod be
ata virgo esset mater christi quia i. me
diate per eius salutationem factam Job in u
tero erat repletus spiritu sancto et statim ipsa
cum elizabeth replebatur spiritu sancto et ergo
potuit cognoscere mariam esse ma
trem domini et hoc nobis evangelista. Ecce
n. ut facta est vox salutationis tue
in auribus meis exultavit infans in
utero meo et beata quia credidisti quoniam per
ficientur in te que dicta sunt tibi a domino
per angelum Oz d. quo cognovit

Elizabeth anunciatori filiorum ab angelo
eius tamen ipsa anunciacio valde secreta
facta est. Unde ex spiritu sancto cognovit audi-
ta voce salutacionis cognate sue beate virgi-
nis. Amplius potest continue dona divina
iam percepta que nescivit tunc per pudore
virginali celavit iam profetavit et
pluribus canticum domino decantavit. Am-
brosius congrue autem Johannes nutrice Eliza-
bet et autem dolui virginea mater prophetat mala
et laudes decantavit et sic ab initio
peccatum incepit a muliere ita inicia
salutis tam libere inceperunt. De Ma-
gnificat anima mea dominum. Vnde mulie-
res consueverunt dicere domino canticum quan-
do deus fecit tot eas mirabilia et plus omni-
bus pre hiis virgo magnificare dominum quia
multa mirabilia fecit deus circa eam. Vn-
de legitur mulieres quam domino canticum
cecinerunt. Prima fuit Maria soror Mo-
ysi in transitu maris rubri. Exodi
xv. Cantemus domino gloriose etc. Sed ista
virgo amplius magnificare potuit quia
peccata velud per divina claritate scel-
lata mater pudice vite transiuit. Se-
cunda fuit quam cecinit domino canticum de
victoria inimicorum. Judith v. Sed hec
virgo amplius dominum magnificare potuit
quia ex ea est natus victor dyaboli. Ter-
cia fuit Anna sterilis quam me-
ruit fecunditatem gratiarum et peperit Sa-
muelem. Magnificabat dominum. Exul-
tavit cor meum in domino. j Regum ij. Sed hec
virgo plus potuit magnificare dominum
que fecunditate suscepit privilegi-
um manente virginitate. Quarta fuit
Judith que caput Holofernis amputa-
vit. De Judith xvj. Cantate domino in
tympanis. Sed autem virgo potuit am-
plius magnificare dominum quia ipsa con-
trivit capud serpentis antiqui.
Gen. iij. Ipsa conteret caput tuum.
Quinta fuit cantica quam fecit beata Eliza-
bet. Sexta Maria. Septima Za-
charie. Octava Symeonis. Canticum ma-
trimonii in vetere quia in matrimonio copulata
est vesperi in ultima etate
mundi. Sed canticum Zacharie

Sed Benedictus tamen in matutinis ymmo
melius in omnibus tempore. Sed Symeonis
dicitur in completorio. Secunda quia ipse illud
canticum composuit tunc omnia fuerunt com-
pleta quam dicta fuerunt de beata virgine.
Beatus. Glosa sicut Origenes. Magnificat anima
mea dominum. id est lingua mea non sufficit
ad laudandum eum quia tanto munere me
sublimavit ut nullo lingwe offi-
cio possum explicare. Sed totum affectum
anime mee intimum ad agendum ei gra-
cias et ad laudandum ipsum mei spiritum
dispono. Vel secundum Bedam. Elizabeth
tu magnificas me de bonis que vi-
des in me. Et quam michi collata sunt a
dilecto filio meo quem in corde gero
vel in carne mea. Omnia membra mea
magnificat eum. Sed dicitur. Anima mea ap-
pellat eum dominum. Quoniam fuit filius
eius quia deus dicitur dominus omnium. Primus et sec-
undus Judith ix. Deus celorum creator
aquarum et dominus totius creature. Sap. viij.
Dominus omnium dilexit eam et sic ipse dicitur
dominus omnium sicut ipsa domina omnium scilicet cele-
stium terrestrium et inferiorum. Quem filius sa-
pientis ita ipsa sapientissima significa-
ta per Abigael. j Regum xxv. Erat [struck through]
prudentissima. Et exulta-
vit spiritus meus. Glosa. Non in potencia
honore nobilitate generis pulcri-
tudinis non in modo honore sed in deo
salutari meo. Secunda exultacio multum
displicet dyabolo significata j Regum iiij.
Judei portantes archam exultave-
runt et philistei dicentes ve no-
bis quis nos salvabit de manibus
sublimium deorum istorum. Vnde Augustinus
ille exultabit in domino qui terrena
non curat sed que sola dei memoria
delectatur. Quia respexit humilitatem.
Respexit scilicet de celo in terra humilitatem
ista vel ad quem respiciam nisi ad ho-
minem et contritum spiritu. Ysa. Ecce vos ancilla
mea. Despicitur a te propter humilitatem
et non propter vilitatem. Augustinus Melior est
humilis nupta quam virgo superba. Hanc
humilitatem dicit a David ij Regum vj
ero humilis in oculis meis et a filio
dicit vj Discite a me quia mitis sum
et humilis corde. Gregorius quam alias

vtutes co[n]gregat s[ed] me humilite[m] &c
Ecce n[on] eccl[esi]a b[ea]tam me dicet s[ed] iudeor[um]
gentiliu[m] viror[um] mulier[um] omniu[m] pau
per[um] angelor[um] et hom[in]i[s] b[ern]h[ardus] peccator
veniam misti[ci] tedia an[im]e letit[ia]m Quia
fecit m[ichi] magna s[ed] incarnac[i]o assu[m]
psit a p[at]re me mdat dona sp[iritu]s s[an]cti
m[ichi] contulit Con[tra] dyab[o]lu[m] triumpha[m]
vi[ri]m[odo] celor[um] & angelor[um] me fecit
Ben[edictus] iii ip[s]a conteret caput tuu[m] Et
m[isericordi]a eius a p[ro]ge[nie] &c Gl[os]a a me incho
ata & multiplicata a p[ro]genie iude
or[um] in p[ro]genies s[ed] gentiliu[m] Co[n]tra iiii
Salus exnuderis Ps[almus] cxliii Consca
tor & motor[um] d[omi]n[u]s pa[tri]s & mittu[n]
motor[um] fecit pote[nti]a[m] in brachio suo &c
beda i[d est] in filio eius q[uo]d sic a toc
cepit brachiu[m] & ab ullo mang[ue]
sit a p[at]re filius ab initio [secundu]m [secund]o d[ici]t
brachiu[m] q[uod] p[ro]cedit in[de] redemit di
abolu[m] vicit infernu[m] destruxit [secundu]m
bo[na]ven[tura] & captivos de inferno li
barat Deposuit potentes &c s[ed] demo
nes peccores iudeos deponde s[ed] sic
e dignit[at]e & exaltat humiles s[ed] sa
nos & angelos p[er]sistentes & sibi
humilit[er] obedientes h[ic] in gr[ati]a et in
futuro in gl[ori]a Esurientes implet bo[n]is
s[ed] nat[ur]e gr[ati]e & gl[ori]e & dimittes s[ed]
diuites inanes. s[ed] p[ri]mi
o Suscepit is[rae]l pueru[m] suu[m] i[d est] po
pul[um] id est vir vide[n]s deu[m] Isa[ias] ix
p[o]p[u]l[u]s gentiu[m] q[ui] ambulabat in te
nebris vidit lucem magna[m] hic
p[o]p[u]l[u]s susceptus est p[er] fidem
credendo ad Ro[manos] x corde creditur
est ad iu[sti]ciam Ps[almus] ex[s]pecta
bo salutare tuu[m] d[omi]ne [secundu]m p[ro] di
lecto[rum] Ps[almus] Suscepimus deus mi[sericordi]am tua[m]
Moys[es] ista q[ui] d[icitu]r Recordatus est Sa
ng[uinem] is[rae]l i[d est] ecc[les]ie Est susceptus p[er]
filiu[m] b[ene]dictu[m] Sicut locutus est ad pa
tres Abraham p[ro]mittendo & semini eius
i[d est] nob[is] omnib[us]

Preceptor totam no ctem laborantes

nichil cepimus In v[er]bo aut[em]
tuo laxabo rete Luc[e] v. i[n] ev[angeli]o xvii
Dicit Aristoteles in p[ro]blematibus na
ues in p[ro]fundo aque minus mergitur
q[uam] circa littus. Ideo q[uia] in medio aque
e[st] p[ro]funditas & p[ro]pt[er] h[oc] secundor na
vigacio Moraliter p[er] hanc intelli
git adam h[ic] ma[r]e p[rese]ntis vite sita est
q[uasi] navis institoris de longe por
tans panem suu[m] P[ro]v[er]b[iorum] vlt[imo] [secundu]m b[ernhardum] i[n] s[er]mo[n]e
d[omi]n[i]c[e] i[n] l[ibro] x[ristus] confer in negociare ut
lectus ate audiat Euge s[er]ue bone
& fidelis q[uia] i[n] pauca fuisti fidelis &c
Hec naues vi[delice]t a[nim]e h[uman]e quotiens
accedit ad littus huius tentationes
q[ue] a[n]g[elus] temptator & tribulationes sub
mergere Iacobi i[n] p[ri]mo cu[m] co[m]paratu[m]
fuit &c vn[de] Greg[orius] li[bro] xii mor[alium]
Sepe & tot temptamenta nos ob
sident ut ip[s]a pene ad lapsum
desperacio[n]e inclinet Et d[icit] Greg[orius]
hoc p[ro]curat dyabolus qui toto cona
mine nitit[ur] fideles impedire ne
ad littus celestis et ne possint
p[er]venire vn[de] xvii q[uestio] ii c[apitulo] vi[r]gine
dicit[ur] dolet e[nim] p[ro]p[ter] hos & ern
besat charitate quia in colone
q[ue]m[ad]m[odum] h[ic] hoc tene Figura in xxi
arab rex cananeor[um] impedit
filios is[rae]l in t[ra]nsitu ad terram
p[ro]missionis & c[on]tra eius victor dixit
Exitus p[re]da aff[ecta]m arab[s] [e]st
dyab[o]lus qui t[ra]ns[ire] d[e] celo ma
cerem caliginosum ut d[icit] Aug[ustinus] i[n]
d[e] vi c[apitulo] i q[uo]m[odo] videns filios is
rahel i[d est] fideles ad terra[m] venien
tem anhelare nititur eos impe
dire Ideo dici[tu]r Apoc[alypsis] xii ve terre
& mari q[uia] descendit dyabolus ad
vos habens ira[m] magna[m] In quibus
fidelis d[ebe]t ascendere in navicula[m]
s[an]c[t]e eccl[esi]e & dicere Preceptor per to
tam noctem la[borantes] nil cepimus &c — 2 nit
D[icit] Aristoteles li[bro] xii alium delphi
nes sunt pisces marini delectan
tes in voce hu[m]ana & gaudentes
habent n[atur]a[m] quadam amicicia ad homines
ideo sepe natant cum navibus ut
dicunt experti nante Ideo refert
albertus magnus li[bro] xii de piscibus

Cui sepe ivit ad littus maris et
diu comedet panem venit del
phinus et quotidie puer ibat in litto
re sequebatur eum delphinus ab amo
re et tandem tract captus est a piscato
ribus Moraliter per delphines si
gnificatur boni et devoti homines qui
libenter deberent audire vocem dei Jo viij
Qui ex deo est verbum dei audit Ta
les fuit dauid ps. lxviij Quam dul
cia faucibus meis eloquia tua
et sic delphines diligunt homines sic
homines mutuo se diligere debent ut
dicit beatus petrus in hodierna epistola
i pet iij omnes unanimes frat
ernitatis amatores tales fuerunt disci
puli qui propter amorem dei dimiserunt omnia
et secuti sunt xpm de quibus dicitur
in glossa In quo dno tangitur homi
raculosa xpi opera quod preceptor
per totam noctem et secundo copiosa pi
scium conclusio ibi tunc hic fecisset
de pisco dicit crisostomus in io. tercio anno
post predicatorem xpi Quando fuit
invitatus ad nuptias in Chana
galilee et ibi convertit aquam in vinum
Jo. ijo post hoc ascendit velud cum
suis discipulis et eiecit de templo ve
dentes et ementes dicit xps post
festum item transiebat in Galilea
et qui habebat infirmos ducebat
eos ad eum et ille singulis manus
imponens curabat eos sicque tur
be detinebant eum ne discederet
ab eis Quibus ait quia me et aliis
civitatibus predicare oportet ideo missus
sum tunc factum est quod scilicet Et turbe
irruerunt in eum Glossa non tamen impe
tu accesserunt ut eum festinanter
viderent quia sunt Judeos Irruere est in aliud
cadere .i. opprimere Unde tamen erat tur
be desiderium audire ihesum ut quasi
caderent in ipsum et eum comprime
rent Crisostomus Non mirum ut tur
be irruerent in ihesum quos distes
sisset ab eo qui vidisset eum
mala facientem qui noluisset
facere eius glossam videre et os loquens
divina attrahebat .n. turbam ihesus
tractu gratie quemadmodum ferrum adda
mas Sed quare irruerunt in eum dicit
textus ut audirent verbum eius qui
est cibus anime dicit mt iiij dicens quod
non in solo pane vivit homo hilarius
Cibi desiderium cibi carnalis est signum
sanitatis Sic verbum dei spiritualis sani
tatis Sed quia fames verbi dei fuit in terra
legitur temporibus Amos viij dicitur mittam
famem in terram non panis nec sitim
aque sed verbi dei et commovebuntur a
mari usque ad mare et circuibunt ab
aquilone usque ad orientem querentes ver
bum dei et non invenient Unde bre
ate turbe que ita fuerunt desidera
bant audire verbum dei luce xj beati
qui audiunt verbum dei et custodiunt illud
Ugo Unde hug et habetur i q. i c. interrogo
vos fratres et sorores dicite michi quid
vobis plus esse videtur corpus xpi an
verbum dei et respondere hic dicere debetis
quod non sit minus verbum dei quam corpus xpi
Et ideo quanta sollicitudine observamus quando
nobis corpus xpi ministratur ut nichil
ex ipso de manibus nostris cadat in
terram Sic de verbo dei quia non minus reus
erit qui verbum dei negligenter audie
rit quam ille qui corpus xpi sua
negligentia in terram cadere permittit
et dicit archidiaconus in rosario non
minus nobis prodest predicatio quam corpus
xpi Item habetur de con. di. ij c.
sicut et cetera Nam per predicationem dimittu
ntur mortalia sed per corpus xpi solum
venialia Unde sequitur Et ipse stabat se
cus stagnum Genazareth Beda
in omnibus hoc stagnum tenet cxl sta
dia in longitudine et xl in lati
tudine et habet terra non dicitur eum
mare galilee a provincia mare ti
beriadis a civitate Sed stagnum dici
tur Nicolaus Gorra quia generans au
ras quia per hoc stagnum transit Jorda
nis fluvius et dum sic staret vidit
duas naves stantes secus sta
gnum Una fuit petri et fratris sui
andree Alia fuit zebedei et
filiorum scilicet Johannis et Jacobi piscatores

Piscatores autem descenderant ut la
varent retia Glo. inter. Per totam
noctem laboraverunt et nil prendiderunt
unde in iudiciarias contentus artibus ab
luebat ut opponerent et crescerent. As
cendens autem in unam navem que e
rat Symonis rogavit eum ut a terra redu
ceret pusillum Crisos. Sed magna
fecerat in terra tu sim(ul) admiracione ut
ibi a(d)ora faceret ut dum consistere
videret Theophilus vide hi(c) pri
mam suetudinem quia non preceptum pe
tro sed rogavit eum simili datur communi
suspicionibus ut libencius mone
at et magis appetat amari quam ti
meri unde Seneca Benivolus animus
qui magis diceretur quam trahitur unde
sequitur Ascendit autem in naviculam ut
super hec applausum vitaret et sedens
de navicula docebat turbas/ quod
autem docuit hic et Matthei xiii quod pa
bolam seminantes de zyzania et
de grano sinapis Ut autem cessavit lo
qui dixit ad Symonem Duc in altum
i. in locum aque magis profundam qui
est convenientior ad piscandum et la
xate retia vestra in capturam piscium
mor(al)iter lira. quod iam deus vias suas
voluit probare in malo et respondens
Symon dixit illi preceptor per totam
noctem etc. Crisostomus. Vocat preceptor si
mul tamen nullus per preceptum sed ipse
dibus qui dat precepta legis et
cum in et ob tenere sequitur cum
precepta quo igitur dicit sed glo. Tota
nocte diligencia magna adhibi
ta nichil capere potuimus tamen in
nocte propter tenebras et aptior pi
scatori sed ad tuum preceptum confidens
in virtute tua verbi de captura la
xabo rete unde notatur laudabilis
Petri obediencia/ que virtus valde deo
placet unde Beda in omelia Familia
aris et amica saluti est obediencia
super petram Christum fundata me
lior est obediencia quam victima i
regum xv unde sequitur Et cum hoc fecis
sent concluserunt multitudinem piscium

copiosam quod omnia obediunt ei Et rum
pebatur rete eorum Symon de caus(a) hec
te rupit et pisces non labitur Rete
dirupit in aliud quod valet modo hunc
unum et proles ceperunt in loco ubi
prius nil capere potuerunt/ etc. tanta
multitudo tenebatur in rupto rete
Et annuerunt sociis qui erant in alia
navi. s. filiis zebedei ut veni
rent et adiuvarent eos per signum
vocabat eos sed Crisostomus prestupore mi
raculi non poterant loqui Et ve
nerunt et impleverunt ambas naviculas
ita ut pene mergerentur Quod
cum vidisset Symon Petrus procidit
ad genua Ihesu dicens Exi a me
domine quia homo peccator sum q. d. non
sum dignus habitare in tua presente
propter meam vilitatem Cirillus Pe
trus recolens ad conscientiam delicti tre
muit et velut immundus mundum tre
dit non suscipere posse Sibi re
habitat tentudo Matthei viii domine
non sum dignus etc. Stupor enim
circumdederat eum/ et omnes qui cum illo
erant in captura piscium quam ce
perant et Iohannem. Stupor i. magna
admiracio quod sed damascenum in li. ii
Stupor est timor ex imaginacione
alicuius insueti unde dicens con
solatur Petrum dicens Noli timere
ex hoc iam eris homines capiens i.
ex hoc quod factum est scias quod quan
tos multos homines Beda in omelia
Sicut nunc per retia pisces sic per verba
doctrine capies homines/ Et subduc
tis ad terram navibus relictis omnibus
secuti sunt eum Augustinus libro contra
decas hinc nomine (?)/ tamen videtur ibi
fuisse nisi dicit iiii et Marci i et se
quuti sunt eum sed Beda in omelia
solum ad tempus tamen revertere unde alii
sunt ter vocati a Christo sed in quadam
notitiam prime de qua Io. i. o 20 in
quadam carnis familiaritem de quo
hic in evangelio o 30 in complatione de
quo Matthei iiii unde Crisostomus dicebant
eum alii quam prosa dicta hominis

ta ꝯtra apd deu salus ypus/ qn
ta mites est hoie edificare et ipr
hr relictis oibus scenti sut cum
hr etc. fr. dottes tusics ad stu
diu athenis. Magni pondis aiu
pietit in mar. d. Mergo te ne
indiges me opus. n. secutoribus
pmittit xpc mt xix vos q reli
quistis oia et secuti estis me cen
tupla accipietis et vita eternam
possidebitis. Dz. d. in quibus debeo
xpm sequi tendz scdo in omnia
pa. t. mansuetudine. Mt xi disate
a me qr mitis sum etc. qr pro mansue
tis descendit de celo. Ps. pli ad
amiciam mansuetis misit me
et in tota vita sua mansuetudinem
tenuit ut dt Gregorius. Iste mansue
tos finaliter sanabit. pb. hoc ipse
salvos facit os mansuetos. Ec
et mansuetis dat gram. pv. iiio
Dio in patia. vn Greg. in mo
ralium admitte indi usq ad ista
tpa ssp mali sunt admixti bo
nis ut bonos patia pro malorum
impugnacia probaret ut eorum exem
alii ad patiam hortarentur qr nu
pfitus est qui inter peiores ma
la paties non est. Decimo
pro 2o sitibus spualis. S. Beda in ome
ad Borram sup Lucam. Mare stat
mundu qr sic mare sp fluctuat ita
mundus diuersis ptrubatoibus commonetur
dehot mare flat 3b venti qroc
qd e in mundo a. e. ꝯcupia carnis
a. ꝯcupia oclorum a. supbia vite
ventus flans ab oriente e tentato
supbie. ab occidente tentato carnis
a meridie tentato inuidie. pprium
ab aquilone tentato ire. Ec. qa
pisces de mari hnt sapores lutuo
sum sic amatores hmoi mundi vitiis et
opibus terrena sapiunt. Jo. iiio qui
de terra e de terra loquitur. Jo. ethis
qlis ingressus e talis locus. 3o qa
mare est amarum sic diuise sunt
amaritudines in mundo eterna tpa
lia adquiruntur cum amaritudine
labore et timore. Jo. xvi. Bom

tus teroris sp in auribus eius/ et
cu sit pax sp insidias suspicatur
si videt militem putat raptorem
si paupez estimat latronem. Ec hc
mare stetit ihus qn prius carnem
assumpsit/ et no in stagno qr i mud
venit preter peccm q no traxit culpam
eius ideo ergo xpd atto sit mud inst
to S. Greg. ideo stetiis cu ihu
sit stabile mudu ipm aspiciatis
et no metuentis p mala delectaciones. Dz
due naues S. glo. stat celicas su
deorum et gentilium. istas duas naues
nisi stagnum qr ꝯgregat istas duas
naues pertinet mundum spuere et
no pierunt ut p duas naues duplex
status scilicet penitenciam/ vna q fuit
petri in quam xps ascendit. s. status pe
nitentis pfitoris/ qr tps dz prima
ne in pfessa obediencia et ꝯtinue pfi
ce alia que fuit filiorum zebedei sit
penitentes solarum/ qr si nemo
pe sua nane venire p mare ad por
tu salutis sic no veniret p pus se
culu ad eternam salutem ni p nauem
pnie huius pmo ni primas exercit
os sumus pietas vn scdo et am in
leto d. primam penitentia e 2a tabula
post naufragium si quis veste inno
tencie in baptismo preceptam corrumpit
peccando/ pnie remedio reparare
pe Beda. piscatores sunt eccie do
ctores qui nos rete fidei ꝯpre
hensos a deprofundo qui pisces ad
littus trahunt rete vo e vbm dei
qr sic rete no capit pisces ni ab
eo capiantur sic ni vbm dei capit hoies
ad vitam eternam ni amicte ipius ca
piantur et hc vitia dicunt lapsus ut
vita cu vbis ꝯcordet vn Greg.
in pastoralibus et hec plus ꝯdicit
rector districtus in vbo ne tacenda
pferat/ et pferenda taceat et i q.
c. vete cuius vita despicitur re
stat ut eius doctrina ꝯtenetur
Dz ut dt Jheron. de Cassi. Bed

Hero· sepe piscibus rane capiunt
et vicia sepius cedunt in capturam
ranarum et muscarum· i· prebendarum di
gnitatum si enim illa non sperarent
non predicarent, et tales predica^o e similis
tele aranee ut dr̄ sa. lb. Et ca
pit infirma animalia et non fortia mi
gr· n· non audet dicere veritatem ne
perderent eorum gratiam et ergo sepe rum
pitur rethe quia multi non suscipiunt
salubre doctrinam ut dicitur pri q·
iii· c nolite sed musce et rane sunt
mali homines quia sic pisces i· mag
cedunt se mutuo ut dicit valerius
de lucio qui eos pisces devorat
ut pt ipso quomodo sit gulosi con
similes fratres prominaly pit pisces
totodrillo qui ponens se ad lit
tus maris prostrat se mortuum et
aperto ore caudit tarmes pigmees
inter dentes suas quos cum aves mei
pendit comedere, devorat eas sic
avari usurary muntiates pectin
ma simplices Aly pit pisces pisti
marino quia non vult adpositus hom
in bis vbertas sic tenaces et cu
pidi non faciunt aliquod bonum n̄ prin
tem et magnam infirmitatem ver
beratus et vexatus dat eas inte
lectum tales debet capi in verbo
christi luce vi date et dabitur vobis
Sed quia dominus dixit petro noli timere
ominus nos pia benignitate christi
firmiter volumus stare in fide ora
quod prop̄ter eum relinquere benigne
velit nos acceptare

Amen dico vobis nisi abundaverit

Iusticia vestra plus quam scribarum et phi
seorum non intrabitis in regnum celorum
vnde chrisostomus· vto· dicit fulgentius et al
lex in scintillario poetarum quod pau
per et quidam dives erant vicini or
tulos suos habentes dives vero in
orto suo habebat flores sed pauper a
pes cum autem nimis essent invicem di
ves contristus est quod flores suos distra
pi et apibus pauperis commedebant
ut eas tusseret pauperem autem apes
suas tussente dives flores suos
sparsit veneno apes pauperis co
medentes eas perierunt Spiritualiter
pauper iste est christus qui habet non ha
bent proprium locum quia dicit vim luc vi
vulpes foveas habent et volucres celi
nidos filius autem hominis non habet vnde
caput suum reclinet Iste ergo pau
per christus habet ab initio mundi di
apes i· homines quorum aliqui sunt bo
ni aliqui mali qui ex fructibus
eorum cognoscitis eos dicit xvii vii po
eta hec ps̄ p̄ vā podoz nostri ebria
Sed dives stat diabolus qui est rex
super omnes filios superbie Job xli
Gema dicit S· tho· in glosa super dicit dy
abolus post dominicum non quod posset
eas dare in tantum deus permittit Sed
quod per eas homines fallat Hic dives
habet flores i· oblectamenta mundi et
carnalia desideria Sapientie ii^o non
pretereat nos flos capi ut sit apud
pertum quod non pertinebat luxuria nostra
sic igitur iste dives et pauper habuerunt
ortulos coniunctos sic christus et dya
bolus habent congregatos suas simul
quia congregatio bonorum et malorum est
simul in ista vita et habet io s· angg
et habetur prom q· iiii c· Tollerandi
nam si mali a bonis separarent pax
generalis esset perturbaretur Sed hic
dives ille nequissimus aspersit flo
res delectatorum huius mundi vere
non pertinet i Iohannis ii^o oe quod est in mundo
aut est concupiscentia carnis etc Apes
vero christi constantes moriuntur Iaco
bi i peccatum cum consumatum fuerit generat
mortem eternam nos deus remonet
ut simus circumspecti et perfecti in vita
nostra ideo Amen dico vobis quod pit
vita proposita propterea de christo
Inquio duo considerantur primum Iusticia
abundant secundo suadet 2° vitatur

dia scīt q pmenda sūm ī pndo
2m ibi ego aūt dico vob dcpo dt
trōni in illo t. i. ano p̄o q͡ pont
tentatq fuit ad ya̅lo in desto in
t' irlm t Jericho que vicit d.
Mt iiijo vade Sathanas scptū
est nō tentabis dnm deū tuū
Dcm̄ rsit in Galilea t pdica
uit pmaz luc iij pmaz agite
et appropinquabit vob rgm celoꝝ
Et ambulans sic in mo mare gali
lee. vidit petꝝ t andam vōnt
eos dīt Mt iiij venite p me
faciā vos ic t secuti sūt eū/etiā
s̄t multe alie turbe trās iordanē
quibq dixit ut h̄etꝝ Mt v. nolite
putare q veni solūe lege sūm
plē qui n. docuerit t fecit hic
magnq vōbi' in regno celoꝝ/tūc
dixit vt sequi' a̅ a̅ dico vobis
s. hoibus noui testanti nō intra
bitis in regm celoꝝ Crisos. omē xi
supp Mt. scbaꝝ t phiseoꝝ insti
tie sūt mādata moysi implendo
d mādatoꝝ volentū intrare te
lū sūt mādata decem Augq in
omē Justia phiseoꝝ est ut nō
occidat s̄ insti̅a nr̄a est nō solū
nō occidē nz irasci sn cā et in
iuste nc inuidē nc alteri detrahē
qꝛ aīa est multo p̄ciosior corpe
vn q. i Ca̅lo p̄cipiq Bz sic aīa
est nobilior corpe sic vita aīe
nobilior ē vite corpis/t mors
aīe peyor morte corpis go qui
phibet infrre mortem corpis
multo magis phibet infrre mor
tem aīe Justi̅a scbaꝝ erat dili
ge aīcū t odio h̄re inimicū Justi
tia nr̄a est dilige ~~inim~~ inimicos
t bñface his qui nos oderint
Justi̅a phiseoꝝ erat aliena nō
rapē Justi̅a nr̄a est ppa largic
Concludit Augq p. de cim̄te dei/q̄n
tū distat celū a tra t mors
gladij ab igne Jehēne tantū dz
insti̅a nr̄a ~~ab~~ a insti̅a illoꝝ a
bundarē vn hugo de s. vic/

Illoꝝ instiōꝝ p̄mo deficiebat in
corde qꝛ si bona opa faciebant
nō tn̄ intēcōe bona Mt xxiij
oīa bona sua faīut ut videan'
ab hoibq luc xi ve vob legispi
tis qui tulistis claues sapie t
scie t ipi nō intrastis s. in re
gnū celoꝝ nobis aūt dicit' Mt
vi videte ne insti̅a vrām faciatis
corā hoibq Grego. Sit opq sict
in publico ut intēcō maneat i occul
to 2o deficiebat in oē qꝛ iudi
cabāt alios t nō seipōs Cris.
de minimis iudicabāt alios tn̄ ipi
i aoribq erant pctis Mt vi Qui
vides festucā in oclo fris tui et
luc iiij medice cura teipm Crisos.
Impitq medicq qui alios me
dei appetit t ppiū vulnq nescat tlꝭ
corrigit ibi Jo viij Qui sn̄ pctō
ē p̄m lapidē mittet in petoꝝ 3o
ipoꝝ insti̅a deficiebat in ope
qꝛ nō faciebat bōn oibq s̄ tantū
amicis lemtis. pijs diligebant
tn̄ t odio h̄ebāt inimicū 4to ipi
obsuabāt minora t omittebat
a bra Mt xxiij ve vob scribis
et phisseis qui decimatis anetū
t reliquistis q sūt g'uiora legis
Bz d. vn hoc puet q xc nos plq
aggrauavit sim p̄cepte qz p̄ceps
vetis testanti Bndz hoīgot sup
li. sapie lecc c plm̄ qꝛ scola
res p̄mo docent' faciliora t a scō
lāribq inferioribus p̄tq ca vō a
maioribq t a mgr̄o q sūt maio
ra t difficiliora sic deus vo
lens instruē hoīes ad viā vite
qua p̄diderat adā 2o tradidit ipos
instructori phāꝛ t scbaꝝ tanq
inferioꝝ ut eos instrueret ad ma
iora s. que fiebat in lege veteri
t p̄cipiebant p̄to mod vō tpe
gre mgr ille de quo Jo. viij vos
vocatis me mgr̄ t dnē t bndi
citis p̄se docuit hoīes doctrinā
altiorem s. lege noua et idq
lex noua ita dr̄ a lege veti
sic p̄fectū ab imp̄fecto sīc lux a
tenebris t sic fructq a floribq

Legimus p3 q' hoies none legis
multo ad maioz iusticiam obligantur
q' ipi iudei Pmo q2 nos meliora
dona recepimus Iudeos duxit
de egipto et pauit ipos i deser
to et duxit eos in terra p(ro)missionis
nos aut recepimus passionem redem
toris celi apito et spm cordib9 tiba
toz Grego(rius) cu augentur dona cre
crescunt rones donoz ergo qd ad
maioz iusticia obligamur 2o qa
nos iam habemus sacramenta mul
to nobiliora ipi hu(er)unt circumci
sionem valde amara et modicum apud
ipos erat maledictus qui no ha
bebat plenu Sz nos iam loco
circumcisionis amara habemus bap
tismum qui mundat et abortem ab
o(mn)i peccato cuius est si b... sine
licet plus no sequatur ...
3o q2 nos iam meliora p(ro)missa
recepimus tam illis n promisit tpalia
deut(eronomi)o v. hec facias et bn tibi
sit diuicias possidendo Nobis
aut promittit regnu celoz Ibi
ipe promittebatur vita tpalis
deuto vi leuitic xviii Custo
dite leges meas q(uas) faciens ho
longo tpe viuat Nobis aut vita
eterna Mt p(er)o oib9 qui relin
quit domu patrem fratrem vxorem et
centuplum accipiat et vitam eternam
possidebit 3o pax tpalis ysa
ie et Michee iiij to Concident
gladios suos in vomeres et lan
ceas in falces et sunt gens con
tra gentem gladium Jo xvij dicitur
nos hec locutus su vos ut in
me pacem habeatis 2o intelligitur
sit quo ad platos. nisi iusticia
vestra abundauerit no intrabitis
in regnum celoz q2 dicit Aug9 p(ro)pter ti
morem dei no sufficit ad regnum
celoz adquirendum sermo pdica
toris sine vite bone operatione Ad
i Capit ibi fuit et docet Grego(rius)
Mundari prius oz et tunc alios mun
dare Sapiente prius fieri et sic

facere alios sapientes Ad deum acce
dere et alios adducere Sanctificari
et postea alios sanctificare Manus ha
bere vitas et indigentibus manum
porrige q2 dicitur i q. i c. Vilissimus
vilissimus computandus est n(isi) precellat
in sciencia et sanctitate qui est honore p(re)
stancior Et ergo allex(ander) de halis
p(ar)te iiia q. xxxvi oz platum
facere qd doceat s(ed) illa q(ue) sunt de
necessitate salutis de aliis aut no
oz Ca p(re)dicat mundum religioz
ad que ipe no tenetur et
Sa Gui(llelmus) declarat iusticiam antiquoz
et nostraz dicens audistis q(uod) dictum
est antiquis tpe moysi non
occides Vm no dicit ego dixi
ne forte murmurassent. dicens Jo
viij. l. annos nondum habes et abra
ham vidisti ne forte dicerent pe
lud Sap. n Clarat ... pro
ximu deum ergo dicit audistis quia
dictum est antiquis no occidas Ni
colaus lira hic manifeste re
uult errorem q(ui) nullum ad debet
occidi cui dicit S. tho. i 2a q. q. xl
iiij no peccat qui vtitur sna re ad
hoc p(ro)ut est ordinata Genesis pmo
dominamini piscibus maris et volu
cribus celi et vniuersis animantibus vni
uersis q(ue) sunt sup terram Sicut ita
hoc mandatum errabat Scribe et
pharisei dicentes Ca mitior mala
cogitatio sunt velle no sit peccatum
et q(uod) preceptum n excat in actum ex
teriorem quoz vnus fuit Josephus
de quo Mathias viij dicit q(uod) vel
le occidere Pinste no esse pecca
tum Istum errorem dns excludit no
ponenda noua precepta s(ed) antiqua
declarando No occidas qui aut
occiderit reus erit iudicio i. morti cor
poralis Gen ix Quicumque effude
rit humanum sanguinem fundetur et san
guinis illius Exo. xxi et deut(eronomi)o x
ix Qui percusserit hominem volens oc
cidere eum morte moriatur Vnde
plus est homicidium ut dicit S. T.
Et hoc de pe. d. i c homicidioz

Qui mittit / qui occidit / et qui detra
hit. Secundo homicidium quod est contra homicidi
um s. corporale et spirituale. Corporale
committitur multis modis. Primo ex obe
dientia dei sicut abraham voluit im
molare filium suum Gen. xxii. 2° in
spiratione sicut Sampson scripsit eundem in
te dei occidit Judith xvi. 3° ex pre
cepto dei ut indicatur Exo. xxxii mole
stos ne pacialis unice propterea Sa. v.
vii. 2° q. v. c. Rex non i Reg. xvi de Saul
propter hoc privatus est regno quia non occidit
regem Amalech et i Reg. xx dixit quidam
propheta regi Israel quia dimisisti virum
morte dignum etc. et hoc primo q.
vi c. legi non est crudelitas Quarta
peccato punire sed pietas. Tertia homicidia
qui non prohibent immo negligentes tertia
providentia Ro. quia consentit occisio Exodo
aque ut Judas 2° proiciendo ut he
rodes Act. ii vel consulendo ut Caiphas
Jo. i. Secundum est spirituale primo quod sunt
scripturam quis moriatur peccat Sap. xvi homo per
malitiam occidit animam suam 2° per homi cidi
endo Jo. iii qui odit fratrem suum homicida est. Item
de uno odientibus Saul homicide sunt. Tercio
ore proximo detrahendo Jeremie ix
Sagitta vulnerans lingua eorum.
Quarto bona pauperum rapiendo Eccli. xxx
iiii qui aufert in sudore panem quasi
qui occidit proximum suum et eo ex talibus
ius erit indicio i. dignus iudicium ad
mortem Levitici xxiiii Qui occi
derit hominem morte moriatur. Secundo considera
omnes iudici possunt homicide ut con
tenderent et non occiderent Secundum Nycolaum
lira quia omnes infirme consentient quia
est unum ovile et unus pastor Jo.
x. Et consentientes Abrahe et
fame pacientes ut canones etc. 3°
ut sint nobis memoriale passionis
sicut Christus ne occidas eos nequando
obliviscantur populi mei et Ihesu domini po
Ego autem dico vobis s. Christus dico
vobis fidelibus filiis ecclesie luce [illegible]
quia qui irascitur fratri suo [illegible]. sine
causa reus erit iudicio i. dignus accu
sacione an iudice et ista est prava
consistens in sola voluntate sta
quia pro nullam signum exprimitur. Que

Secundus est quia ira prorumpit exprimitur
licet talis vox non sit mala re
prehensio ut eum agnus etiam loquitur
fratri suo sine vindicta. Que exprimitur
in verbo eius dicitur. Qui autem dixerit
fratri suo Racha / reus erit consilio
consilii uindicium de summa danda pro
eo quia dixit Augustinus Racha est inter
iectio exprimens commotionem animi
irati / et sic ira prorumpit expressa
est quia sola commotio admittitur ista pena
consilii aor est quia pena iudicii in
iudicio. Unde est offensio tunc quia
potest homo negare vel credere sed in consilio
iam reus est victus et iudices cogi
tant super hoc qualis pena debet imponi
debeat. Primum quia ubi Tertius vero est
eum ab dixit fratri suo fatuum re
us erit reus gehenne ignis. Crisostomus
Si pro solo verbo tam patientur, quid
erit pro facto. Unde Lira non modi
cus furor est quia deo condidit
fatuum dicere. Ponendum Nycolaum lira
ira est appetitus vindicte vindicta
si sit iusta non est peccatum eam appe
tere et sic dicitur ira bona quia animus
irascitur viciis ut corrigantur et ista
ira cum mansuetudine ut dicit boecius Irrigo
irasci fratri ut corrigatur nullus sane
mentis reprehendit. Crisostomus sine ista
ira nec doctrina proficit nec iudicia
stant nec crimina compescuntur. Si vicia
seminantur et nutriuntur. Gregorius v. mo
ralium si non sit ponimus ut nos ca
re perpensius restat ut sic corpor
roribus sic interioribus irascamur vicios
bonus quod non irascitur ubi irascendum est / est
peccatum peccato addere / et hoc peccavit
hely i Reg. ii° Qui non irascebatur
peccantibus filiis suis nec plagatur eum dominus ita
quod filii eius perierunt in prelio et ipse
cecidit post hoc de sede et fractis
cervicibus expiravit. Et refert boecius
de dyoscina statuum de filio qui eum
putat primum nasci eo quod eum non cor
ripuit. Secunda est ira pro vicium et est
duplex quia quedam subita et sine deliberatione
est omnibus Crisostomus super aut. pha
caro non potest obedire ut non

cõturbet si alij iascit(ur) cum g(ra)ti
vasa(r) ut no(n) vult fac(er)e q(uo)d ia(m) ap(p)el
lit, tu(n)c tuo co(n)iata est & aia(m)
no(n) t(r)a(n)s(ir)e ia(m) est (mor(a)l(is) petru(s) p(ar)s
iiij (irascimi(ni) & nolite p(e)ccare q(uo)d
lia ira q(uo)d sit cu(m) assen(su) & d(e)libe
ratio(n)e v(e)l o(mn)i(bu)s cu(m) app(e)titu vindicte
debito ordine p(er)misso sit ser
est petru(s) mor(a)le h(oc) ira p(ro)hibet
ad eph(esios) iiij sol no(n) occidat su(per)
i(ra)cundiam v(est)ram. Silv(ester) le(n)tiu(s)
tro(n)y non (com)uras ultione(m) n(e)c sub
i(n)tedi(n)t i(n)iurie inimicor(um) tuor(um) q(ui)a
dicit(ur) Job iiij(o) milicia est vita
ho(min)is sup(er) terra(m). Si ergo h(om)o p(ro)xi(mu)m
offendit p(ro)xi(mu)s suus dicet d(omi)n(u)s
q(uo)d reco(n)ciliatio h(ab)et ut p(re)c(e)p(i)t me
ve(n)i(r)o. Si offerb(is) mu(nus) tuu(m) ante
altare i(d est) offerre p(ro)pon(is) et dicit
p(ro)x(imu)s tuus q(uod) nulla oblato fieri
debet d(e) ap(osto)lo alieno p(er) v(er)b(um) iij ho
no(r)a d(omi)n(u)m d(e) tua s(ubstanti)a om(n)e eni(m)
q(uo)d in sacrificio offert(ur) co(n)tra aliq(ue)
no(n) placat dei i(ra)cundia(m) s(ed) plus
irritat ut h(ab)etur j q(uesti)o j c(apitulo) no(n) est
putand(um) q(ui)b(us) aut(em) p(ro)ng(ue) dicit
Ro(mani) iiij s(an)c(t)us Criso(stomus) q(uo)d ab eod(em) p(ro)p(ter) no(n)
p(ro)fessio(n)is co(n)tra ad cor(us) d(e)b(et) adaq(ue)
& co(n)stitu(t) ad adu(m) a deo ut dic(itur)
Malach(ie) ij(o) S(ecundo) q(uia) debet p(ri)m(o)
vice a(m)ica ad s(an)c(t)itat(em) dilect(ionem)
ad vid(e) p(ro)xi(mu)s. v(est)ro p(ro)x(imo) fr(atr)ib(us)
& c(ari)tatis adeo p(rae)ce(pto) meo & d(omi)no
ih(es)u x(rist)o Jo(hannes) xiiij h(oc) est p(rae)ceptu(m)
meu(m) ut diligat(is) i(n)vice(m) Ro(manos)
q(uod) (om)nes s(unt) q(ue) i(n) vi(r)tu(te) fidei obs(er)
vat(i)o(n)e ad Gal(atas) iij o(mn)es filij dei
e(st)is p(er) fide(m) in x(rist)o ih(es)u. Un(de) seq(ui)t(ur)
Et recordatus fu(er)is q(uia) f(rate)r tu(us)
h(abe)t aliq(ui)d adu(er)sum te i(d est) in aliquo
lesisti eu(m) v(e)l q(uia) iniuste p(ro)p(ter) q(uo)d
v(e)l to(ta) te h(ab)et i(d est) q(uo)d ip(s)e te aliquo
mo(do) lesit relinq(ue) ibi mu(nus) tuu(m) &
vade p(r)i(m)us reco(n)ciliari f(rat)ri tuo &c.
Un(de) Criso(stomus) attendenda e(st) dei mi
s(er)icordia q(ue) a(m)plius dilig(it) (con)cor
dia(m) ho(min)u(m) q(uam) munera oblata

hui(us). De S(an)c(t)o vi(tae) s(an)c(t)i(s)sime (con)cordia
no(n) placet deo i(n)ua(m) sacrificia
neq(ue) ieiunia n(e)q(ue) orac(i)o(n)es n(ec) e(n)i(m) est
q(uo)d d(iabo)l(u)s t(antu)m timet sic (con)cor
dia(m). Si n(on) dia(bolus) t(ri)bula(r)i p(ro)p(ter) deu(m)
h(oc) ip(s)e no(n) timet q(uia) ip(s)e nichil
possidet. Si ieiu(n)ia h(oc) no(n) me
tuit q(uia) cibu(m) nu(m)q(uam) sum(p)sit. Si vi
gilias no(n) t(er)ret(ur) q(uia) so(m)no nu(m)q(uam)
vtit(ur) s(ed) si (con)cordia i(n)ueni(tur) i(n)
de vehem(en)ter (con)ta(r)e(s)cit q(uia)
tenemus in t(er)ra q(uo)d ip(s)e s(er)uare
i(n) celo (con)tempsit Cris(ostomus). Si cogi
tatu offendisti cogitatu re(con)
ciliare. Si v(er)bo offendisti v(er)bis re
co(n)ciliare v(e)l(u)t. Si op(er)ibus/ reco(n)ci
liare op(er)ib(us)

Misereor sup(er) turba(m)
q(uia) iam triduo sus
tinet me n(e)c h(ab)ent q(uo)d
manducent. Hugo (?) xv An(n)i v(i)ij(o)
dicit plinius in sp(e)c(u)lo na(tur)ali int(er) o(mn)ia
volatilia rex est aquila & maxi(me)
lib(er)alis n(am) amb(us) ea(m) seque(n)tibus
dividit p(re)da(m) qua(m) cepit. Jo(hannes) p(ro)p(ter) alie
aues ea(m) sequu(n)t(ur) q(uia) d(e) ip(s)ius p(re)da
eis dat co(m)ma p(ar)te(m) imp(er)tiri
Moral(ite)r p(er) aq(ui)la(m) q(ue) est regina aui
u(m) designa(n)tur d(omi)ni t(em)p(or)e(m) q(ui) ad
simil(itudi)ne(m) aq(ui)le debet (er)ga suos sub
ditos e(ss)e lib(er)ales/ q(u)al(is) fuit tibe
rius cesar d(e) quo refert Sweto(n)i(us)
eu(m) dixisse boni pastoris e(ss)e pe
cudes custodire & no(n) (con)glutire &
o(mn)ium d(e)r(e)bis d(omi)n(u)m s(er)mo(n)e s(e)c(un)do
de bono p(re)lato d(icitu)r. Bonus si fuerit
q(ui) t(ame)n post mittor tu(us) e(st) p(re)d(ic)a
t(us) s(ed) q(ue) d(omi)n(u)s p(ro)vide diliger(et)
de suis subditis q(ui) eu(m) sequu(n)t(ur)
q(ue)madmodu(m) fac(it) aquila. I(n) lib(ro) Reg(um)
de dauid q(uo)d p(ro)p(ter) fec(it) p(ro)uisione(m) suis
militibus q(ui) eu(m) seq(ue)bat(ur) na(m)
cu(m) e(ss)et in d(e)s(er)to & no(n) h(ab)eret cibaria
misit ad nabal p(ro)c(ur)at(u)r(u)s alib(i) ut
pasceret se et suos j Reg(um) xxv. S(ed)
ita co(n)tra sunt lib(er)alis q(uia) potius
p(ro) se volunt tenere q(uam) milites suos

desiderium bibere iuxta proprium. Cum perge-
ret cum philisteis desiderauit bibere
aquam de cisterna Bethleem quod cum au-
disset tres viri fortes irruperunt
castra philisteorum et aquam ei attu-
lerunt. Et cum fuisset oblata nolu-
it bibere, sed dixit non faciam ut isto-
rum qui profecti sunt, et istarum ani-
marum pericula potabo, et quia non sufficit
ista aqua est pallens malo absin-
thio. De hoc legitur in historia Allexan-
dri magni. Cum ipse et exercitus eius
pateretur sitim magnam quod ipse
sufferre non posset, miles quidam
invenit aquam in petra quam imple-
vit casside suum et attulit regi
plus diligens vitam eius quam suam.
Ille autem gratias egit exercitui suo co-
ram omnibus fudit aquam in terram
nec dum videret exercitus quod ille so-
lus biberet plus sitiret. Dic quod
celicus agricola. Ita sunt incitores quod
sequentes presulem semper solicitus est pa-
scere. ps. xxxi. Misericordia domini
plena est terra. Sic pavit quinque
milia hominum de quinque panibus et
duobus piscibus. Jo. vi. Et iiii mi-
lia de vii panibus. Mat. Misere-
or super turbam quia iam triduo perdurant.
Comune proverbium arbor a qua habe-
tur umbra debet revereri. Sperna-
bit Deo creatori nostro tamquam ab arbore
procedunt fructus iustitie. Jacobi i. Omne
datum optimum desursum est. Boecius
de con. phie li. iii. prosa. Deus
est omnium rerum principes. Ideo deus
cum videri pro gratias actores figura-
tur arbor. Danielis iiii. Rex na-
bochodonosor vidit arborem ma-
gnam pertingentem ad celos aspectus
eius usque ad fines universe terre
Ipsa vero a terra usque ad celum
pertingens in sua potestate. Mat. v.
data est mihi omnis potestas in celo et
in terra. Ideo debemus ab eo um-
bram. ps. Edent pauperes et sa-
turabuntur et laudabunt etc. Sit
ipse gratias egit deo patri celi

ut dicit Crisostomus. In quo duo considerant sa-
pienti pietas et gloria ambiguitas.
Primum ibi Misereor super turbam. Secundum ibi
Si istos dimisero ieiunos. dicit Crisostomus
In ... Secundo notandum predicatorem Christi
Cum venit Nazareth et sunt accepti
et mirabantur dicebant quod operatione eius
Luc. iiii. Quanta audivimus facta
Capharnaum fac et hic in patria tua.
Quibus dixit Amen dico vobis nemo propheta
acceptus in patria sua. Item transfretavit
in terram Genazareth et attulerunt
viri illius loci ei omnes infirmos roga-
ntes eum ut fimbriam eius tangerent
et quicumque tetigerunt salvi facti sunt
Mat. xiiii. Tunc accesserunt ad eum ab
Jerosolimis scribe et pharisei dicentes
Marci vii. Quare discipuli tui transgre-
diuntur traditiones seniorum. Non enim la-
vant manus etc. Respondit non quod intrat
in os coinquinat animam sed quod exit
et inde secessit in partes Tyri et Sydo-
nis. Tunc occurrit ei mulier cananea dicens
Mat. xv. Miserere mei domine quia filia
mea male a demonio vexatur quam
sanat et transiit ad mare Galilee
ascendens in montem Tabor et sedebat
ibi cum suis discipulis et ecce accesserunt mul-
te turbe habentes secum cecos et clau-
dos quos proiecerunt ad pedes eius
et curavit eos. Tunc factum est ut sequitur
in textu. Quarto multa turba etc. Cum
Ihesus. Nicolaus Lira. Aliqui sequebantur
eum propter dulcedinem sue doctrine. Theo-
philus. Sicut adamas ferrum sic do-
ctrina Christi turbas attraxit. Ita
ut iudei admirarentur Jo. vii. Numquam
sic locutus est homo. Quidam curiositate
volentes videre signa, de quibus Mat.
vii. Magister volumus a te signa videre.
Quibus dicit generatio prava et adul-
tera signum querit. Aliqui propter satu-
ritatem Jo. vi. Queritis me non quia vidistis
signa sed quia saturati estis. Dicit
Nicolaus Lira quod hec turba sequebatur eum
propter curationem infirmorum. De hoc
Mat. xv. Sed quid factum est dicit Crisostomus
quod non habebant quid manducarent sic
dicit fuerunt ita grossi quod receperunt

secu estas dt Cris t symo d cass
li. vi. q4 hebat secu estas ez a
pa e 2a dic gsupserat ca dt
evin q4 tdno sustinebat enim
ita at libent videbat eu t tam
magna diligena audiebat eu q
aplis nez soliatne hebat d esa
nc depotu i pet. v. omez soliti
tudine pyicietes in eu qm ipsi
cura est d nob Crud fetm e dt
trom m q4 itas gnomit suos des
s Cris vt cerbe sunt t fcto
arripent exm gpatiedi eu ppi
mis 2o nt dt Gyon d Cass ut
instruet nos q i magnis fatie
dis inveite gsile debea Ecci
vlt Ibi salus vbi multa gslia
3o s Jco m nt doceat ad hre co
siliu cu boribg Iso n tlet se mg
d eo tatu nc mag a deo illmati q
aores q s e tria d oibus qs Sa
pie xvi ced e eon multos a mllo
gsiliu querentes Ad Ro po cum
putat se ee sapietes stulti fa
cti sut Augg vbi dupsti suffit
ibi defecisti vbi e placuisti ibi
psti Bnrg oia illi desut qui
s nl de esse putat Greg val
de difficile is qui se sapiete
estimat ut mete ad humilite re
ducat t recte pdicatibg cedat vn
poeta vte gsilys licet oia nonis
vng Ecci xxxii ffili mi sn gso
nichil facias t pto fctm non
penitebis Vnd sed etc dupit dt
sius gnisedor sup tur bad Remig
dns misert 2 bg mos vno n
nio s bnatte pt est gpassus
nob Bic miscordia de cordis
misia s he ma no est in celo
s mstra Ro o s dnitem sic non
gpatr nb Iim xxxm no est ds
vt hus nc gpatit et tm mi
setd nrd p sua ecule mag
etc ma dicit hi mid suan
tas sic est in celo Ps xxxiii
dne in celo mia tua et ro
ma dicit hi desurpu mittens
vigatoz sic mia est in inferno qa
no punit hoz vlt s cit d miseca
ut dt G. L. 2 iiii Hug d s vic
Prima ta mones eu ad mia est
pprietas nalis q sic ignis dena
est calefacere sic deo ppiu est mi
sere ss t pte ez punire est do
alienu t involutarium Isa xxx
Alien e opus eius abeo t longe
de punitoe Augg apes bz melli
ficare t hc est eius ppiu officiu
bz pugere qn molestar t hoc e
s aliem est deg qn dat mel
sue mie fat offim s ppu eu
vo adhibet stimlm instie fat
offim aliem t involutariu Isa.
i Heu gsolabor sup hostibus
meis moe pu pre Vincit Cris
sup art gre go deg punit eu sz
i ptate pdc nd saluac videt
q gpellit ez aquo Vndet a
pecore qui no desidat eig mag
s quis no despdat mag tudet
tu quis no tessat apte qua
desidare mag dei e eonti
ad deu Ille n despdat miam
dei qui timet ira dei t cessat
a pete Sca ta mones eu mag
fuit ta miseralis q no hebant
quo madulcat et aliqui excib
de loge venant t expectandit
ia p zb dies sic qui avt ut ds
in fecte eius expectet dum pt
diu s Beda pa dies est dolor
gtrcionis 2a pudor gfessioe 3a
labor satisfactois Vnd s Cris
pa dies est expectao venie exp
tinet ad incipietes 2a gre et
ptinet ad instos 3a gloie et
ptinet ad pfctos de pa Ps liiii
expectaba eu qui saluu me
fecit d 2a Ps xxxvi expectado
min vilit age u De tria ad
Phil iii Saluatoz expectamg
dnm nrm ihm xpm Vn sez
et Vndmit ei gli eius vn iob
quis potit satiare pa i poh.
Helva q d vitl q no habeq

tata pecunia etc. si huiusmodi non
huius unde eme locus e desertus
villa multum distat etc. Theophil.
quid quod erant ita obtusi sensu ne
prius viderant a Christo quod saciat quinque
milia hominum de quinque panibus
et duobus piscibus Jo. vi et videt
discipuli adhuc erant inpositum solum
respicientes presentia et non preterita et
tamen deus non increpavit eos sed instruens
instruens nos quod non debemus ignoran-
tibus comminari sed eorum ignoran-
tie compati vi sequitur et interrogavit
eos quot panes habetis Remigius
super ait interrogat non propter igno-
rantiam sed ut ex parvitate panum
magis miraculum fiet sunt interrogat
Gen. iiii ubi est Abel. Gen. iij Ada
ubi es. Joh. xi ubi posuistis Lazarum
Der Nicolausio dum videret vij Beda
in omelia Illud convivium est aliud ab illo
Joh. vi primo quia ibi erant quinque panes
hic septem ibi fuerant ordeacei hic
non 3o ibi comederunt in feno
hic super terram. 4to ibi fuerunt duobus
piscibus hic de pluribus Remigius
per septem panes significantur vij sacra-
menta per ecclesiam attributa vii panes gratias a
gens. s. deo prius nobis etiam preben
do vii bona ven. Gratias actio est
dia bona a deo data sentire et
prehis eum laudare s. ore corde
et opere. Gratias agimus tamen bona que
accepimus non meritis nostris asscribimus
unde sequitur et habebant pisciculos pau-
cos. Lira. panti erant ad avorum
malorum declarativa. sed Remigius pisci-
culi panti sunt viri sancti quorum
vita. fides. scientia. nobis proponitur
ad similitudinem pisces in aquis nasci-
tur et nutriuntur extracti mori-
tur sic Christianus in aqua baptismi
nutritur et in corpore nascitur que si
postponit et execat morte moritur
eterna. Et erant qui manducaverunt
quasi quatuor milia hominum absque pueris
et mulieribus. textus de primo
D xi 2o Tangitur de beneficiis gratias

acto dicit Ambrosius xviii alium quod apes per
virtuti suo semper sunt in labore et enim
ut illas apes que sunt ociose et nolunt per
vobis laborare Et dicit Plinius in speculo na-
turali quod ociosas non solum expellunt sed etiam
occidunt et si bruta hoc faciunt multo magis
quod tenemur hoc laborare deo gratiarum
actorum refrene Et 3. quare deus est agen-
da gratiarum actio tamen non egeat nostris
bonis Bernardus. Bernardus in omelia quod gra-
rum actio est commendabilis quod per eas pote-
stamus divinum esse super nos et propter neminem no-
bis beneficia donata et inde quod de
suis beneficiis recognoscamus fatemur eum
nostrum dominum sit proprius voles de vij
panibus convivium facere quod non sint
opus hominum sed dominum Gratias agens
fregit et misit turbis apponi.
hoc per recreatorem dei hoc fatetur suam
nutritionem. Ideo n. de receptis gratias agimus
protestamus quod nil ex de eius munere pos-
sidemus et sit valde placidum deo
quod hoc est se sub deo humiliare sicut do
cet beatus petrus i pet. v. humiliamini
sub potenti manu dei ut vos ex
altet in die visitationis Omnes poli-
ticunc proprietates in eum qui possi-
tuum est de omnibus 3o devota gra-
rum actio auget bona recepta a
deo sicut n. deum maior provocat ad
dandum maiora si de receptis gratias
referamus ut dicit Bernardus ad locum unde
exeunt flumina gratias ibi revertuntur
Per oppositum autem qui non agunt gratias
de acceptis mentibus etc. privati sunt
ut ad Ro. i de philosophis qui cum co
gnovissent deum non sicut deum lau-
daverunt neque gratias egerunt sed dicen-
tes se sapientes stulti facti sunt
Unde Augustinus in de verbis domini cum deus
det gratie tollit ingrati. Exemplum
de Ezechia rege Ysa. xxxiii Et
propter ingratitudinem percussus fuit
morbo pessimo et sed perdita morbo
s. Jeronimum super Ysaiam Et 3. de quibus
homo debet esse gratus Bernardus. Bernardus.
Et de omnibus beneficiis primo de opere
creationis cogitando qualem te fecit
s. corpus. egregiam creaturam

Redēm auctor mūdi eterna ⁊ maiestz
creator principe eterne bn̄s zc
de ope redemptōis vnd bn̄s i symbole
O bone ih̄u quid tibi et morti nre
nos tenebam⁹ ⁊ tu solvisti/ nos
pstrauiq ⁊ tu leuas opus zc de ope
compassiōis ad ymaz. B. cass in ka-
lendis. Et de eleuatoe qp appodi
at se arbori que est natiua terre
dum cadit ipse surgit nō pr terre ho
minez ipm sublenāt dum de soli
tudine. A fortiori hō qui se prius
putat/ ⁊ inceps amendat/ s tenet
esse grātus. Lu. v. quibus hō tenet
equaliter adredderē deo grās hr
qp nō vnde luc. vij. Cui plus di
mittit plus diligit/ ⁊ scqm est eo
cui plus donatur ⁊ pons ead
rōne plus tenet ad grās actōes
qui a mltis petitis surrexit. Itz qr
deus dona sua distribuit inequalit
⁊ aliquibus plus prudet quam tali
bus qp alijs/ ⁊ p̄ons plus obli
gatur ad actōes grāciarum vnd
augu. in confess. Cuius bonū cogi
tans sua infirmitē audet vribus
suis attribuere castitatem vt e min⁹
amet te qui sibi minus fuit neccessa
ria tua/ ⁊ subdit/ ⁊ ideo tanto
imo aplius te diligit/ quo pz
qp innocētes a petō/ vel qui pseruati
a petō tenet ad maiores grāz
actōes/ ut ante pricipus allegata luc
Dotes vij/ q reseruatur dande pro hanc
vitā quarum zc sunt. anime ad
et quattuor corporis quibus sponsa dr
dotabitur/ cum in domū sponsi intro ducitur
pa dos aie est cognitio claritas
de qua Jo. xvij hec est vita et
na vt cognoscant te solum verum
deum/ ⁊ quem misisti ihm xpm/ za
dos e comprehensio. secunda dos qua
dr. I pe. lxxvj. Beatus quem elegi
sti ⁊ assumpsisti habitabit in atrijs
tuis. s. celestibus. p̄ceciauq et
eterna comprehensio. za dos est di
lectio suauitas. vt dr luc xviij
Beatus qui manducat panem in re
gno tuo. Reliquie vo dotes cor
poris vz claritas impassibilitas. agi
litas. ⁊ subtilitas. assignantur h in
bn̄ in. s. ppetz inp̄ elementorum qui
bus corpus hūanum cōponitur. hz n.
terra sua grossitiem ⁊ descendit
tm̄ sue deorsū sic hō descen
dit ad morte. cōn quā hz subti
te in mobilitas. Aqua hz humidi
q ea magis passibilitē in hore
q qua ponit impassibilitatem. Aer
hz inclinatōes ad lenitatez cōn qua
ponit agilitatē. Ignis hz inclina
tōe ad prudentem cōn qua hō bn̄
assignatur eciā dotem vz claritatē
vstas eor dotes tangit Salomon sa
pie iij. Fulgebunt iusti ⁊ tamqz scin
tille in arundineto discurrent/ cum
dr fulgebunt tangit claritas/ cum
dicitur iusti tangitur impassibilitas/ cum dr
tamqz scintille tangitur subtilitas/ cum dr
discurrent tangitur agilitas.

Omnis arbor bona bonos fructus

facit mala autem arbor fructus
malos facit. Mt. vij. luc vi. Dicit
plinius panthera e ex albo et
nigro mixtum ⁊ e pulcre forme
p corpus dempto capite qd est
distortissimum p cibum dormit cum
saciata est. Deinde surgens emit
tit ructum ⁊ odorē suauē et at
trahit sic multas bestias quibus
vestitur/ h qr hz caput distortissi
mum ⁊ ideo cū bestie ipm attende
abhorrent abscondit caput inter
pedes anteriores/ ⁊ at ipse veniens
rapit ⁊ deuorat. Moraliter hec
at gerit nam oīm hō status hcito
vel yppocritas qui mixti sunt ex
albo exterioris apparentie et ex
nigro interioris malitie volunt enī
exterius apparere sancti ⁊ boni/ cum in
tus sint malicia pleni de quibus
Mt. xxiij. Ve vobis ypocrite qui
similes estis sepulcris dealbatis que
foris apparent hoībus speciosa/ inte
rius vero plena sunt ossibus mor
tuorum sic ⁊ vos zc. Nam in eis

e vana gla qz dt augo xxvo q
iii t heticus / heticus e qui alicuius
tpalis comodi t maxe vane glie
gra opposicoes gignit t sequit
q in t crima in ethica / heticus est
no solum qui errat / s etiam qui errorem
gtradicit defendit / sic panthera
capt distortum abscondit ne ab aiali
bus videat sic et isti capt distor
sum in superficie abscondunt infra pe
des cumulit flc ne ipaz clare
maifestet Itz qz panthera pleno
dormit t deinde odorz suavem
emittit denotat qz heretici t phi
prophete tpe nature legis dormierunt
s tertia die s tpe gre t xpi sur
rexerunt t rugitum flc doctrine e
miserunt mittentes odore dulci d
tus vdtl qz dt Beda i omelia na
fla doctrina e qui aquo vd prims
tcatus ut multi hoies b attra
xerunt t ad sua secta pduxerunt
hos de essenctibus corz cognostis
qz ois arbor bo frui bo fat ecne
sut vera croyi i Refert va
lerius maxius in policratico quo
allexander magnus debat pugnare co
tra regem poros Tunc porus in
toxicavit fonte quem secus viaz
credebat ut veniens allexander bibens
moreret Ipse aut amonitus non
bibit et euasit Spiritualiter sat
scriptura e fons vivus decurrens a pa
diso pb doctores apte e fons vite
t datur gratis dibus Apoc. vlt
qui vult accipiat gratis aqua vite Jo
vii Si quis sitit veniat t bibat s
aqua gre tertii primi Triste
ad me os qui concupiscit me
hunc fontem aqua i salutifera
sapi doctrine fla prophe inficiunt
pretendo spm scripturaz sed flas
opiniones his dus conatur dns
ve vos qui dicitis malu bonum
t e contra amaus dulce hi maxie
timendi sunt vti sydonius i epta
ri magis timeo adulatorz hoi
quia pdicorpe infernalem Orest
tenc psecutio fregis no vincit
multo nis adulato pimit Ideo
dns pmonet nos d. Attendite

a falsis pphis q sunt vera croyi i quos
duo tanguntur primo flores pphaz
cognito 2o eorz pphaz primicio
primi i Asrintibus corz 2c 2m ibi
ois arbor bo 2c de primo dt evan
m 1o tpe quo xps pdicavit q dns
pdicabat in Galilea obtulerunt
ei multos infirmos paraliticos lu
naticos 2c quos curavit mt iiii ptq
mod ascendit admonte Tha
bor t dixit ad discos suos mt
v. Btu pauperes spu quoniam ipo
est regnum celorum Btu est cu ma
ledixerint vos hoies t psecuti
vos fuerint t dixerint oe malu
adversus vos mencientes pp me
Gaudete t exultate qm merces v
ra e in celo Audistis qz dtm est
aticquis diliges proximum tuum et
odio hebis inimicum Ego aut dico
vob diligite inimicos vros bn
facite his qui oderunt vos ut si
tis filii pris vri q in celis est
q solem suum oriri fat sup bonos t
malos t pluit sup iustos t iniustos
Oia quecumque vultis ut faciant vob
hoies vos facite ill Intrate pan
gustam portam qz lata e via que
ducit ad pditoz t multi intrant p
cam s t angusta via e q ducit ad
vita t pauci inveniunt eam Illius
voz subdit sequela ee mala do
ctrina t heresim vnd dt Attendi
te i diligent cavete a falsis p
phis bo ven i vita xpi tres
fla pphe Mundus caro t dyalus
Pmus pmittit sufficiencia omn
desideratorum t fundat solumt in
copia ut lue vii de illo qui ve
nit aplia horrea sua 2c Seqq
pmittit delectacoz t soluit eter
na amaritudine Augus lux mda i
psecti no extinguit s magis
augetur Tercius pmittit exalta
coz t solvit eterna confusioz Bug
indus dt ego decipio caro clamat
ego inficio dyalus clamat e
go interficio populus clamat co refi
co / ergo dt Attendite a falsis pphis

Secundum ad holgot 3a causa sunt falsi
prophete quidam qui omittunt veritatem
doctrine de quibus fuit sermo. Isti
falsi prophete sunt duplices de divinitate et
humanitate Christi multa inveniunt scrip-
turas sacras quas dimittunt inspi-
rate sunt ad suum sensum trahere
desiderant ut simplices decipere pos-
sint. Tales sunt heretici exponentes
male illud Io. vi. nisi manducaveritis
carnem filii hominis intelligentes ver-
ba eius realiter cum verba spiritualiter dicit
verba mea spiritus et vita sunt. Et dicuntur
sic propter hyemem quas habent cu-
tattos pro eo quod catti in tenebris
capiunt mures sic heretici occul-
te docent non ut Christus ait Act. xx
vi Io. xviii ego semper palam locutus
sum mundo et hoc est doctrina Glo.
Act. x quod audistis in aure predica-
te super tecta. Contra heretici non faciunt
de quibus prov. xxiiii ingredietur
blande sed in novissimo mordebit
ut coluber. Secundo catti ranas ca-
pit et postea incipit sitire et vadit
ad aquas et inficit eas sic hereticus
habent falsas scripturas tamquam vene-
num ranarum et postea vadit ad
homines et inficit. 2° falsi prophete di-
cuntur delinquentes vitam iustitie
seu non reprehendentes peccata subdi-
torum. Trenorum ii prophete tui vide-
runt tibi falsa et stulta nec aperie-
bant tibi iniquitatem tuam ut te
ad penitentiam provocarent et ista veritas
relinquitur propter timorem quem dici-
tur Act. x Luce xii nolite timere
eos qui occidunt corpus etc. 3° per
falsos scilicet Aug. i li. de predicatione
vite opposita sue vite arguentes
non habent gratiam apud homines. Jeremie
v prophete prophetisabant mendacium 3°
et populus meus dilexit talia. Falsi
prophete sunt relinquentes veritatem vi-
te Math. xxiii dicunt et non fa-
ciunt. Ibidem ve vobis scribe et phari-
sei qui mundatis quod foris est
intus autem estis pleni immunditia

extrinsecus habent similitudinem agni intrinsecus
vero rapaces. Jeremie iii°. Trenorum iiii.
Quomodo obscuratum est aurum mutatus
est color optimus. Tales sunt de quibus propo-
site de quibus fuit sermo lupi rapa-
ces falsi catholici sunt qui confitentur
se Deum nosse Deum, factis autem ne-
gant. Contra quos prodit notitia illorum
scribas et phariseos. Contra veniunt
ad vos in vestimentis ovium id est in
simplicitate habitu et innocentie. Ad
Thimotheum iii habentes speciem pieta-
tis virtutem autem eius abnegantes. Augustinus
vestimenta ovium sunt blanda ver-
ba, tecta quos religiosa signa, de hiis lu-
pis predixit Paulus Ad Ephe. iiii Ego
scio quod post discessum meum intrabunt
in vos lupi graves non portantes
gregi et comparantur lupo secundum Crisostomus
lupus tectus pelle agnina pro-
te cognoscitur et per actum quando nunc ba-
lat declinata voce/ lupus
ululat contra celum quando ... ma-
ducat/ lupus carnem et sanguinem
appetit. Vestes luporum veste est
triplex prima simulata locutio quod
dicit ... de aliis lupus fin-
git se voce agni sic tamen he-
retici fingunt se bone note prelato-
re ad homines decipiunt. Ad Ro. xvi
per dulces sermones corda innocentium
seducunt contra quos dicitur Isa. iii°
popule meus qui te beatum dicunt ipsi
te decipiunt. 2a vestis est simula-
ta operatio ut sunt ieiunia elemosine
vigilie sponte volunt esse humiles sine
despectu, pauperes sine defectu, vere-
stiti sine sollicitudine, delicate pa-
sti sine labore, dolosi ut vulpes, su-
perbi ut leones. Contra Crisostomus omne
opus per oves intelligunt verba opera-
ri, per vestimenta ovium exteriora bona
opera ut sunt ieiunia orationes etc. Unde
secundum de falsis prophetis intrinsecus autem sunt
lupi rapaces. Contra Augustinus qui capiunt
mentem a veritate caritate ab affectu
sanctitatem absconditum. Quare Dominus iu-
bet tam caute cavere ista flos prophetas.
Crisostomus supponit quod nulla res sic est

estimat bonum sic bonum simulatum
qr maculum malum ds fuginit ma
lum aut sub spe boni velatum quod no
cognoscitur nd tenetur sic qui bonum
suscipit Unde seqt in textu a fructibus
eorum cognoscetis eos Beneck hec
pt dici persona fre ficta cuius in
tentionem scia inciduit quibus veritas
no subest Textus in omelia xxv fructus
hoc est confessio fidei eius et opa q
usque eius Si ergo videris hominem
propriam statum gaudeatque si confessio
eius concordat cum spiritu et verge
operans Si aut no esse falsus propheta
Unde s allegoricum de talibus patet q
lxv articulo vult primo cognoscitur
yporite qui volunt apparere scm 2a
qr facilit reprehendunt alios et se tales
laudat ut phariseus luce primo capitulo
dicit ho non sit ceteri homines rapto
res adulteri 3o p impaciencia
in adversitatis angustiis cum talibus dene
gatur id quod appetunt vel subtra
hitur quod habent tunc apparet vtrum sit
lupi in pellibus ovinis vel oves
in pellibus propriis Gz d. cum cogitacio
nes flores spirituales sunt in cordi
bus ipsorum quibus nescimus certum
res operatores eo conformes vel no
cum solus deus sit [struck out] cordium
cognitor Iob sicut deus misit nam
quemadmodum oes morbus corpat ho
minum certis signis a peritis medi
cis cognosci possit ita certum est
no [struck out] minus solicitus sint cura
morbum aie cognosci sicut pctm quam
cum variis signis manifestam pos
sint rectoribus Ingressus id j ad Thi v
ffitta hoie bona macula sunt et q
alia se habent abscondi no possunt
Dap. j Rami loqui nuig no pt
latere Undique vox a intrinsecus
mentis dic n. ignis no pt abs
condi ut no fumum emittat sic
et simulator diu latere no pt
quin vel ore se ostendat propo
situm quedam sunt fructus bonum qui
sunt indivint fieri bona vel ma
la intencione vt Jeiunium oratio

elemosina et celibus cognosci non
sunt qr fiunt a iustis iusta intencione
propter quod estimatur quod ex abiecte fiant
bona intencione alii sunt fructus ho
mi in maculi quia indifferenter vel raro sunt
fieri bona intencione ut sunt prudente
rium ecclie et cum ornatum ecclie loco
quidem et talibus fructibus possibile cognosci
sunt qr qui talia agunt regnum de
i no possidebunt ad gal v Et io
dt Isidorus lio 3o de summo bono
licet no potest pateat a primo ypocrite
et fili possibile tamen audeque vita eorum si
mata frequentat eorum simulatio dete
gitur iusto dei iudicio Quia propter fru
ctum iniustorum quia propter exigentiam pecca
rum ipsorum Ideo dt textum a fructi
bus eorum cognoscetis eos et declarat
per exemplum Numquid colligunt de spi
nis vuas aut de tribulis ficus q.d.
no. Sic nec bone doctrine colli
gunt ab hereticis et falsis prophetis Sim
cum Omnis arbor bona fructus
bonos facit s. ostendit in omelia per
arborem intelligitur homo s s Crisostomus ar
bor est voluntas radices sunt cogi
tationes folia sunt verba s fructus sunt
opa et est sensus Omnis voluntas bona
opa bona facit et tunc de primo
Omnis arbor que no facit fructum bonum
excidetur et ce hic qui no opatur
bonum opus et intortum separabitur
a consortio bonorum et mittetur in igne
iehenna Crisostomus Due sunt pene ma
lorum s abscidi et in igne puniri primo
malus absciditur per mortem textus ri psalmi
O mors quam amara et medicina tua
Mt xxii ligatis manibus et pedibus et
2 3o abscidetur ab aliis sicut Mt xiii
separabunt malos de medio iustorum
3 ho abeterna gla ysa xxvi Tollatur im
pius ne videat gloriam dei 2a pena
est missio in igne eterno ysa. vlt et
praedicati sunt dmc ignis eorum non ex
tinguetur Sz quantum ad hereticos qui no
facit bonos fructus i. caret fide sine
qua deo placere est impossibile ad hebre
xi excidetur per excommunicatorem a fideli
um communione et deinde si pertinaciter
perseveraverit in igne mittetur. i.

Peculiari potestate probetur ut dicit v. heretici sunt a fidelibus tolerandi. Extra de T. in 2a 2e q. xi ar. iii. Circa hereticos duo consideranda sunt, unum ex parte ipsorum, super peccatum per quod meruerunt non solum ab ecclesia per excommunicationem separari sed etiam per mortem a mundo excludi. Multo enim gravius est corrumpere fidem per quam vita anime salvatur quam falsificare pecuniam. Unde quia falsarii per principes seculares iuste morti traduntur, multo magis heretici.

Aliud est ex parte ecclesie, que via data per errantium conversione, et ideo ecclesia tales non statim condemnat sed post primam et secundam correptionem. Ut dicit apostolus ad Titum iii. Hereticum post primam et secundam correptionem devita. Talis per suam pertinaciam separandus est ab ecclesia. Unde Jeronimus: Abscidende sunt putride carnes ne tota massa corporis corrumpatur. Unde scribitur: Non omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celorum. Crisostomus omelia ... sicut dicunt domine domine et non faciunt voluntatem dei, reprobi sunt. Ysa. xxix Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me. Unde qui dicit domine domine, id est confitetur ore et opere sed non corde, sicut hypocrite, vere non intrabunt, et tales sunt fatue virgines Mt xxv dicentes domine domine aperi nobis. Jacobi ii Fides sine operibus mortua est. Unde qui dicit domine domine, id est confitetur deum corde, ore et opere, illi faciunt voluntatem patris et introibunt in regnum celorum. Voluntas autem patris est ut omnis qui videt filium et credit in eum habeat vitam eternam. Mt xix Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Unde dicere precepta dei dicuntur voluntas dei. Mt vi i. d. ... Anima dei placet nobis voluntas sua. Concessimus et quia vel ideo quia ipsa sunt signa divine voluntatis, quemadmodum signa ire dicuntur ira, et dilectionis signa dilectio appellatur. Unde Crisostomus: Nunc dicit qui facit voluntatem meam tantum, sed patris; una est voluntas

sic una eorum. Benedictus ... quia de his quibus ibi loquebatur, et alii adhuc erant infirmi in notitia virtutum de deo et filio dei, ut quo amabilius et placentius audire posset et suscipere, indicavit prius. Unde dicit v. hereticorum errans in uno articulo fidei habet fidem de aliis. Extra de T. 2a 2e q. v ar. iii. Et qui discredit unum articulum fidei non habet habitum fidei, quia infidelitas opponitur habitui fidei sicut peccatum mortale habitui caritatis.

Facite vobis amicos de mamona

iniquitatis ut cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Luce xvi. Dicunt naturales arbores que tempore floris sui prescinduntur vermescunt et ad edificia que diu stare debent non valebunt. Unde approbat Theophilus in dialogo diversarum artium d. ... tercio: arbor precisa fuerit vermibus in posterum plena erit et ad edificia non valebit. Ratio quia omnis pinguedo ad corruptionem tendit; magis sunt autem eo tempore arbores quo floruerunt pingues. Ideo dicit Galienus quod tunc illa pinguedo magis in vermes transmutatur. **Moraliter** per arbores intelligere homines. Unde Innocentius de vilitate humane conditionis li. i c. viii dicens: Quid est homo secundum formam nisi quedam arbor eversa, cuius radices sunt crines, truncus caput, stipes pectus, rami digiti. Iste arbores florent hic in voluptatibus et ebrietatibus de quibus dicit dominus Luce xxi. Attendite arbores ut quando terra occupat, tunc erunt pleni vermibus conscientias corrodentibus. Ysa. ult. Vermis eorum non morietur. Tales non valent ad edificium celeste quod construitur vivis et candidis lapidibus, sed apti sunt ad tormentum gehennale. Unde Salustius: Certo quod in carne dulcior fuit, tanto vermibus esca amaritudinis plenior felicitati dedicatur.

aut etiam imperator apparebit figura
de iudeis Exodi xxxii cum va
cabat comessationibus et ludis cora
sub ydolis quadam una die perierunt
xxiii milia hominum Sed iiii regum xx
dicitur quod ceciderunt xxiii milia quia
murus mirabilis inclusit eos in aere Et
patet quod isti sicut fuerunt contra vi
tibus corporibus in voluptatibus facti
sunt pleni remordent conscientiae ver
mibus quia et nos reddere rationem de omnibus
oportet ut dicit Ecclesiastes in iudicio domini
tangunt secunda medicina excusationis dicit
quod sunt felices multos inveniunt amicos
tempore prosperitatis fuerunt inutiles nullus amicus erit
figura Job xi° Quod Job esset in prosperita
te xxx amici eius tenebant eum quando
autem destitutus temporalibus ut sederet in
sterquilinio dabant illi verba contumelie
et iniurie ut habetur Job ii ita est
hi tres amici scilicet diabolus mundus et ad
ti filii blandiuntur homini in hac val
le diabolus expectat animam mundus car
nem propinqui pecuniam Tunc anima re
cipit a diabolo supplicium a mundo ab
iectionem propinquis negligentiam ut dicit
Ecclesiastes in iudicio domino tangitur primo
infidelis villici ad inducendum caritatem
ad vocandum Christo eius ad sagittas pauperes in
primis ibi Et venit illud 2m ibi Ostio
quid faciam dicit primo dicit Ecclesiastes In
illo tempore Cum iret Iesus predicatorem populi qui
in iudea fuit invitatus a quodam pha
riseo ibi sanavit quendam ydropicum
et dixit ad hospitem domus ut habe
tur Luce xiiii Cum facis prandium
noli vocare amicos neque divites ne
forte et ipsi reinvitent te et fiet
tibi retributio Sed cum facis convivium
voca pauperes debiles claudos et
cecos et quia non habent unde possint re
tribuere tibi Sed retribuetur tibi in retri
butione iustorum tunc venit multi pu
blicani et peccatores ut audirent
illum et murmurabant scribe et pha
risei Luce xv hic peccatores recipit
et manducat cum illis quibus dixit
parabolam de filio prodigo qui tamen male
consumpsit substantiam suam quam pro parte

Dinstrepit et ostiatus est eundem et dicebat
autem suis dicebat parabolam quam sequitur
homo quidam erat dives Luce xvi Omne
prudenti et fulgentem habe item dicit quod est
de quo scribit Ysaias capitulo xxxiii homo qui est
quis cognoscet eum Et bene dicitur
dives quia apud illum sunt omnes thesauri
sapientie et scientie absconditi ad Colos
censes ii adeoque Et tunc divitias
magnitudinem ut paulus raptus ad e
tiam celum comprehendere potuit Sed dixit
ad Romanos xi O altitudo divitiarum sapi
entie et scientie dei quam incomprehensibilia sunt
iudicia eius et cetera Qui vero Gregorius homo
quidam dicitur Christus propter peccatum
immunitatem quia peccatum non contraxit
Ecclesiastici vii virum unum de mille
repperi scilicet sine peccato Christum propter gratie pleni
tudinem Joh. i de plenitudine eius
omnes accepimus 3° propter similitudinis dig
nitatem quam eum dignior factus angelis
quam hominibus ad Hebreos i et donavit
illi nomen super omne nomen Erat dives
primo in natura ad Philippenses ii Deus ad di
ves est in natura Item in thesauris cele
stibus psalmus cix gloria et divitie in do
mo eius et psalmus xxxiiii tua sunt
celi et tua est terra Vnde sequitur cum ha
bebat villicum Luce xvi Omne villicus
est ville gubernator hic autem villicus
accipitur pro quolibet dispensatore et cetera
liber homo est villicus dei cui a tempore
homo tradidit deus multa bona ad di
spensandum vnd holcot super libro sapientie
lectione clxxxx hunc dicitur spiritualis
est villicus In spiritualibus ut prelati
ecclesie papa episcopi plebani quibus deus
misit potestatem ligandi et solvendi In secularibus
ut principes tamen duces deus gladium
defendendi viduas et pupillos In
ut supra quibus temporalia tamen hi sunt tu
la est commissa prima villa est bonorum
temporalium hac debent expendere pau
peribus Christi illa pecunia bene expensa
nata quam in manus pauperum collocatur
Ecclesiastici iiii° Conclude elemosinam in si
nu pauperis et ipsa orabit pro te 2a
villa est corporis ibi sunt quinque ma
siones i quinque sensus ad custodiendum

ne lupus i. dyabolus intrat / Sic ex mors
intrat per fenestras / bona illius vil
le non dissipa ut filia Jacob Gen.
xxxiiij Dina egressa ut videret
mulieres alienas opprimebatur vi / per zichen
et ii° Reg. xi David vidit bersa
be et dormivit cum ea 3ª cum villa
aie hanc villam demum custodire
ne mactetur cogitacionibus sed ut mun
da teneatur pro iiij Omni custodia
sua cor tuum Reg. p° ethicorum bo
aie sunt maxime bona Unde Ambrosius
de istis nos non esse dominos sed procura
tores et facultatum aliarum Et Crisostomus
Amicus noster nominis te dispensatorem
dicis bonorum / Ideo abiecto nomine super
bi domini et assumas nomen humilis villi
ci et si temporalia non habes / adhuc est
villicus quia tamen ipsius custos / hoc est con
istos quorum putes tecum esse adquisi
verunt domini ab ipso ac male gubernant
Sed sepe hic diffamatus est apud illum
qui dissipasset bona sua Glo. hec
accusacio fit quia homo non exercet opera
pietatis erga illos quibus debuit et
subdit dissipacio est quia male gubernan
tur non non bene expenduntur hoc
precipue adiuvat spirituales qui de
predicacione Christi vivunt Unde Holgot
super libros Sapientie lectio cxx pro
accusator est propria consciencia ad Ro. ij
testimonium reddet illis consciencia eorum in
die cum iudicabit deus occulta ho
minum Greg. ut preter dixisse ut
mente incipiendo / accusatorem non timere
propria conscienciam Ideo de predicto bono fugere
omnia preter hoc iudicium ac conscienciam neque
fugere potest Ambrosius Quia peccata commemorant
intus velut super conscienciam Sed quis accusa
tor / propria peccata / Greg. v. moralium Ob
iniquitates apud secreta dei iudicia
habent voces suas quibus qui ea co
misit peccator accusatur / ut Gen. iiij
de eo cum Caym occidisset fratrem suum
Abel dixit deus Ecce vox sanguinis
fratris tui clamat ad me Gen. xviij cla
mor Sodomorum 3us accusator
Angelus proprius Luc. xxj virtutes ce

lorum movebuntur Mt. xxiiij vide
tes autem consummari angeli que fiebat
contristati sunt valde / Sic omnis scilicet Sap.
v. Tunc stabunt iusti in magna constan
tia adversus eos qui se angustia
verunt et abstulerunt labores eorum
Et peccator inquit Sap. v. Nos insensa
ti vitam illorum estimabamus insaniam
et finem illorum sine honore, ecce non computati sunt
inter filios dei / et nos erravimus a
via veritatis / et lumen iusticie non luxit
nobis / De peccatis proprius refert Cesarius
c. lxj In quadam provincia Et quedam
vetula iudeis puellam vij annorum
parentibus orbatam vendidit occidendam
et occisa in aquam fluidam proiecerunt
3ª die a piscatoribus inventa et
in oppidum deportata coram iudice sta
tim residens tetendit manus ad
principem quasi vindictam sanguinis im
plorare Propter hoc ad se mediam
adductis iudeis statim erumpere
omnia vulnera corporis sanguinem effu
derunt quasi vindictam clamarent Sic
ab iudei cum vetula occisi sunt
Sic omnia elementa etc. Bona quod fortune
dissipatur quia per labores illicitum ad
quirunt ut per furtum / rapinam. oppres
sionem pauperum. usuram. aliter in vanis
vestibus hastiludiis. torneis. Sic
bona corporis / quia quis utitur forti
tudine ad iniusta bella et sanitate
pulcritudine ad vicia Greg. homo qui
generosus voltus dyabolus capit) Sic
dissipat bona aie / quod ingenium
et statum flectit ad pulspeas can
talenas vel qui studet ut inveni
at vias quibus defraudat proximum
et quomodo per phas et nephas possit
adquirere divicias Unde et vomit
illud post vocatur predicatoris Luc.
xiiij Misit servum suum et vomit in
tos 2° inspiracionibus Pro. i° Vomi
vas et renuistis 3° morte o quam
dura vocacio Luc. xij Stulte hac
nocte morieris Tunc dixit dominus
villico quid hoc audio de te tam hor
ribilia scelera quam possis dissipasti

bona est commissa. Redde racionem villica
tionis tue. Albertus. Luce xvi. Emendum
et amonicio. Redde racionem de bonis for
tune quomodo ea congregasti. Secundo ea con
sumpsisti / De bonis corporis. Secundo e
ius usus fuisti si fucasti faciem si
crispasti pilos. Item si es prelatus
quomodo intrasti an non recte / per necita
te vel per mendacium vocatus vel per
peticiones dicit et glosa super xxx. di. ar
te quomodo hunc intrasti quibus te in
duxit utrum non dolus deus vel di
abolus per hostium vel aliunde. Joh. x. Qui
tamen non intrat per hostium etc. Secundo
recepisti an curam Christi quod dixit ego
veni ut vitam habeant. Jo. x. Eze
chielis xxxiiii. Ve pastoribus qui
pascunt seipsos. Carnaliter recepisti
si sacerdos vel rusticus homo vel be
stia fuisti rector animarum vel cultor
pecudum. Origenes et habetur viii q. i.
Sunt in ecclesia quidam prelati qui fi
unt deo non propter deum / sed propter tempora
lia comoda / quibus tales est inter fili
os dei esse non competet. Secundus casus
quod habent clerici pauperum de principi
bus dicitur ad magnificum super luce / Dicendum
eos qui dicunt defendere populum. Mi
chee iii. Audite principes qui vio
lenter tollitis pelles eorum. Isa. i.
Principes tui infideles socii latronum.
Sap. vi. Durissimum iudicium fiet his qui
presunt / De mercatoribus dicit Leo papa dif
ficile est inter ementes et vendentes
commercium non intervenire peccatum / res suas vendi
tas laudat aliquis. Prov. xx. Malum ma
lum est dicit omnis emptor. Item
de falsa mensura / Levitici xix. Noli
te facere iniquum in pondere et men
sura. Item de patrefamilias quomodo instru
xisti familiam vel filios. Eccli. vii.
Filii sunt tibi erudi eos. Item de fa
milia quomodo servisti / Mechanicus
de fidelitate artificii / predicator de
opere sue doctrine si opere implet
quod verbo docuit / iudex de iusticia.
Eccli. iiii. Judicasti (iustificasti) pupillum / et
magnum. Exodi xxiii. Si potestatem

es per innumerabilia. Isa. v. Ve qui iustifi
catis impium pro muneribus et iusticiam
iusti aufertis ab eo. Ve qui condunt
leges iniquas et opprimunt in iudicio pau
peres. Item de omnibus cogitationibus. Sa
pientie vi. Cogitationes vestras cogitabit.
Prov. i q. v. numerus non ignorabit.
rari cogitationes eius. Item de omnibus verbis
ociosis. Mat. xii. Dico vobis quod omne verbum ociosum quod
locuti fuerint homines reddent rationem
in die iudicii. De omnibus operibus. Eccl.
xii. Cuncta que fiunt sub sole adducet
deus ad iudicium. ii Cor. v. Omnes nos
stabimus ante tribunal Christi ut unusquisque
recipiet prout gessit sive bonum sive
malum. Jer. xv. iam si morte instan
te non potes villicare i. opus
iudicium perficere. Ps. cxxxviii. Quo
ibo a spiritu tuo et quo a facie tua fu
giam et tunc dices. Dixi non tacebo.
Villici sagax provisio. Ait villicus
intra se. Luce xvi. Ait intra se et non
esse quoniam nec prius per aliud quo
lam. Secundo faciam. Glo. melius ut
penas evitet. Non ait quod dicam de
quid videbo contra apud proximum iudi
cem / contra accusat vna si sit via mitoria
per hec docentur cogitationem de die de sta
tu suo / et nos ante exitum emendare.
Eccli. xviii. Ante iudicium para iusti
ciam et antequam loquaris adhibe medici
nam. Judicio vero hominis tempus iudi
cii hominis ad iudicium citatur / cogi
tationes dicunt ipsum accusare / conscientia
testimonium dat / timor eum premere.
Origenes. Vel secundum quod dicit magis
auferet a me villicationem i. dispen
sationem temporalium corporis et anime / fodere
non valeo mendicare erubesco
quod ibi non dabitur mendicantibus.
iuxta Luce xvi. de divite et Mat.
xxv. de quinque virginibus. Item ibi non
potest emere iusticiam quod ibi non vendi
tur. Luce xvi. Magnum chaos fir
matum est inter nos et vos. Vnde
Crisostomus vita presens habet contentum man
datorum futura non solatium / quia

Ibi ideo pt fode .i. pridaz agere hic
ineditate .i. satisfacere velle sed incolu
lia ffodere no valeo .i. pro labore
no possu satisfacere pro pctis men
dicare erubesco qr ideo in . dat
Scio qd faciam ut cu amotus fuero
a villicatone recipiat me in domos
suas Cri . d . quidz tollar abhac vi
ta p morte distribua de bonis tpa
libus ut cu amotus fuero p mor
te recipiat me i domos suas
.i. p merita et suffragia sua ac quibus cor
indiz impendi i pudi recipi me
rear in vita eterna q vocatur
domus paupm Augt v Jo . xiiij In
domo pris mei mansiones multe sunt
Vnde sequitur quoque singulis debitoribus
dnu sui ideo luca . Isti debitores sunt
pauperes qui tenet dno tolerancia
pauperum Dicebat pro centu debes
dno meo et ille dixit centu cados
olei Cados e cataru continetes z^b vi
nas ut dt Beda tus super xvi luce
Et alr tenebat .c. choros tritici
Comedi necesse fuere e nob inse
id qr necesse i dnds tue vadam
Et iterum luca p debitores olei intell
igunt debitores spuales q nos in
forare dent inde dimittendo
p debitores tritici intelligunt debitores
tpalium quibus q oleo quidz corpale
subvenii debet . qr ante plus do
nat de oleo qr de tritico sicfficat q
plus debemus compati pauperibus spu
alibus qz corpalibus . et plus affectu
qz effectu hoc et ffulgens et By . de tass
Vnde sequitur Et laudat dns villicu
iniquitatis qr bona dni sui dissipa
uit Christus no de fraude laudat
eu sed de prudencia . cira prdentr egis
set Vnde Origenes licet p dcenoa
sit vtus , tu quidz in sacra scriptura ac
cipitur In malo p astucia qr filii
huius sctl prudenciores sunt filiis lucis
filii huius scti .i. amatores huius scti
filii lucis sunt iusti et sancti vide
mus enim sclares plus esse solici
tos quo carne sua pastant qz
spuales qualit carne ipos deco
mateant Jacobi iiij^o Amicus vo
luit adeo esse huius sctl , inimicus dei
constituitur Sz boni dicuntur filii lucis
qr hnt gusatos luce Ad Ro . xiij
Abiciamus opa tenebrarum et dce
de mammona iniquitatis Beda Ma
mon est nom demonis temptantis de
diuiciis male adquisite sed facite vobis
amicicia de mamone iniquitatis i de
pauperibus | diuicie q ut frequenter in
ducut iniquitatem no ppe sed pusu
hom Vn Ambro i de officiis supplue
| sic diuicie sunt impedimenta reprobis | ita
pbis sunt addita menta virtutis | Ic sed
Augt dicitur Mamon iniquitatis
qr temptat aias iniquis , cupiditate
et no saciat hoies sed ipsorum appetitus
crescit i infinitu po ethi 3 o qr
frequenter adquirunt et retinetur
iniuste , a male expendut Vnde
vocatur Ipsius in li . de vniverso ptc
iuxta eulis ancus diabolus fe
fecit spus lupum , spus formica
tis Mamon auaricie no qr vnus
solus sit , qr no possunt diuisos diu
sz regnus sed de eod vicio tentac ,
sed sunt multi ad id officium deputati
et hnt vnum principe supse , qui ipos
lz dure tn libenter obediunt , sic
latrones latroni peiori et hoc facit
ex magna invidia , quia hnt
contra genus huanu , Vt cu defeceri
nus recipiat nos paupes inde
meterna thabnacula .i. in celestes
mansiones etc

Domus mea domus oronis

vocabitur vos aut fecistis illa
speluncam latronum luce xix Ante pe
nultimi xi Joh . ij Constatinus in li .
de natura liquidorum dt qui multu
pollet in humiditate cerebri tunicis a
lis lacrimas Et lacrima multu
accidit in aqmbus hoibus impedit
licet cerebri humiditas habeant qod pt
sanguinis fonting i de scriptoe v
niuis de inficiade Cu quis

ad mortem plectandum duceretur la-
crimas emittere minime potero. quia
timor magnus totum humorem capi-
tis ad cordis transmittit regionem
quo transmisso flere non possum flere.
Moraliter illos qui vellent
celebri humanitate intelligunt homines
devoti et compassivi quia fletus ma-
gis abundat in lacrimis tam pec-
catis propriis quam alienis. Primus fuit Jeremias
c. ix quis dabit capiti meo a-
quam et oculis meis fontem lacrima-
rum et plorabo die ac nocte inter-
fectos populi mei. Alius Job xxx
flebam super eo quondam qui af-
flictus erat. Sicut David planxit
mortem filii sui Absolon ii Reg.
xviii dicens fili mi Absolon quis
mihi det ut moriar pro te. Et licet
plangebat mortem eius spiritualem
quia mortuus erat in peccato mortali
actualiter persequendo patrem. Sed per istos
qui ducuntur ad mortem intelligun-
tur peccatores mortales qui coti-
die ducuntur ad mortem eternam de
qua Ezech. xviii anima que peccave-
rit ipsa morietur. Et tales mi-
nime flent pro peccatis suis sed letan-
tur cum malefecerint et exultant
in rebus pessimis Prov. ii. Et
licet de fletu Christi non inveniam
legitur de fletu Esau ad Hebr.
xii non invenit penitentie locum quam-
vis cum lacrimis inquisisset eam.
non tamen fecit proposito quia dicit
glossa quia lacrime Esau non procede-
bant ex dolore culpe commisse
sed solum propter damnum temporale, cum
primogenita vendidisset Gen.
xxv. Ita ad propositum quia a-
videbat in hunc diem compassione
flevit uberrime super civitatem
Jerusalem Christus. Et inhabita-
tores in me flebat ducendos ad mor-
tem perpetuam ducentes et temporalem
quia occidendi erant a Romanis propter
quod expulsi sunt de templo ut dicit Crisostomus.
Dicit Egidius in quodam sermone primo
apud li. iii. parte ii^a volens

regere et gubernare aquas tempore quando videret
ne subtraheretur ei aqua ac intraret
inimicos significaret. Judith vii cum Olo-
fernes obsedisset Betuliam ut fa-
ceret quicquid potuit contra inhabitatores, quo-
usque aquas inciderunt. Sed Holofernes per
subterranea canalia prohibuit aquas
et cives [illegible] tempore Holofernis.
Spiritualiter anima nostra est civitas mira-
biliter obsessa [illegible] hostibus. [illegible]
[illegible] quid faciam ignis quo me vertam
undique nobis bella et tela volant
habitatores tempore sunt mea intentia
et voluntas. Sed dum has lacrimas fon-
tes [illegible] Holofernes ac dyabolus intri-
ca obstruere [illegible] vite de-
[illegible] (Sed) [illegible] nos pro-
monet ut [illegible] fontem lacrimarum quia
ipse flevit super civitatem Jerusalem ut dicit
Crisostomus in quo duo tanguntur pro sal-
vatoris doctrina tempore compassio co-
cordis et [illegible] declarato
[illegible] videt tempore et flevit [illegible] ibi
veniet dies in te et post dicit Crisostomus
in illo tempore. Anno iii et ultimo predicationis
[illegible] transivit ultimam viam de Ga-
lilea versus Jerusalem et cum appropinquaret
Jericho cecus quidam sedebat secus
viam mendicans et clamabat dicens
Jhesu fili David miserere mei cui Jhesus
[illegible] quia fides tua te salvum fecit
Luc. xviii. Deinde venit Jericho et sus-
cepit Zacheum de quo Luc. xix
Zachee festinans descende quia hodie de-
fidat [illegible] ante palmarum venit Be-
thaniam et cenavit cum Martha et Ma-
ria Magdalena in eadem cena Judas loca-
vit se [illegible] et maria [illegible] desi-
gnans quod eos iam [illegible] per [illegible]
ditorem quia nomine [illegible] cena eadem
diei venerat de Jerusalem ubi fecerat pa-
ctum cum Judeis pro xxx denariis. Ma-
ne autem facto fuit Jhesus cum discipulis versus
Jerusalem et premisit duos ut adducerent
asinam ut habetur [illegible] et cum
veniret ad montem Oliveti quod appropin-
quavit Jhesus Jerusalem. Sed Crisostomus dicit [illegible]
[illegible] ad tenebras peccatorum [illegible]
[illegible] etiam quod [illegible]
Joh. iii lux venit in mundum et dilexe-
runt homines magis tenebras quam lucem

dispo. Jerlm

S breviter sic legatus ecclesie venit ad
paganos fidem operibus vendentes ut mori
endo mortem iram destrueret / et vi
tam resurgendo repareret / et videns ci
vitatem hierusalem oculis corporis
et mentis / oculis corporis firmissime
constructam / videlicet pulcre edificatam, constructam
altis turribus sed oculis mentis et divinitatis
vidit eam plenam peccatoribus superbia
ps. et avaricia invidia iniusticie et contradictionibus in
trinitate inimica vel secundum flevit super
illam Fulgencius videlicet ut signum est quod
christus super urbem compatitur / Ame nec si
quid est ita civitas omnibus quod ventura e
rat ut deus perderet / qui de hoc templum
ingressus est / et quia deus vendentes et emen
tes de illo eiciat / Cirillus vero super
lapides et ligna flevit / sed super incre
dulorum corpora et animas / eo quod in futuro
sciebat eos peccare in morte cum
fideles fuerunt innocentem / quod usque
hodie dimissum eis non est / Amos ii
super tribus sceleribus israel convertam me / super
quattuor autem non / eo quod vendiderunt in
sed argento / ad fleb super urbem po
tuit dicere illud ysa. i. Quomodo facta est
meretrix civitas fidelis / plena iudi
cio / iusticia habitavit in ea / nunc autem ho
micide / argentum tuum versum est in sco
riam / vinum tuum mixtum est aqua
principes tui infideles socii furum
Ideo secundo Luce xix dicit Si cognovisses
et tu. Fulgencius si cognovisses mala
que futura / flebas mecum / quia nec civi
tas Deuteronomii xxxii ut saperent
intelligerent ac novissima providerent
sed multa sunt que si cognoscerent a
quibus homines ipsi preverterent ad fle
tum Secundo si cognoscerent multi des
mi seculares qui in hoc mundo sustinent
Ysa. xxii dixit recedite a me et amare
flebo super vastitatem populi mei id est
genus humani / Sed si homo innocens in
paradiso viveret nec igni se combureret
nec aqua eum submergeret / nec ullum
impedimentum a creatura haberet sed
ex quo peccavit venit homini tempus et
repletur multis miseriis Iob xiiii In
corpore patitur famem sitim et similia

lux impotenciam ad benefaciendum Genesis
viii et hoc est propter quod omnes etates
sensus et cogitatio hominis prona sunt
ad malum ab adolescencia. Tercio si
homo cognosceret peccata sua fleret ad
huc Canis putridus non fetet
ita coram hominibus sicut aliquod peccatum
est coram deo et angelis eius / Ecce
petrus flevit semper fidei negatam
quanto magis peccator centum vel mille
negationibus peccat deberet Iob xiii quo
ciens mortaliter peccas / toties deum
negasti / Hac cognitione peccati ha
buit Ezechias Ysa. xxxviii quod con
vertit faciem suam ad parietem et
flevit / sicut dauid ps. cxviii Exitus
aquarum deduxerunt oculi mei quia
non custodierunt legem tuam / Loquitur
Beda ac sic corrupte sed Nicolaus
lira quod videns quod homo valde
flet / non possit satiare mentem via
vii secundum hinc autem sed modico tempore
abscondita sunt ab oculis tuis
. sed mala que ventura sunt Prov. iiii to
via impiorum tenebrosa / nesci
unt ubi corruant. Tercio ethicus dicit
malum ignarus sicut urbem non cognovit
sunt suam penam / quod pre prosperitates
impediunt consideracionem futurorum ad
visitacionem. Sed ac Cirillus sicut si cognovisses
et tu hec que ad pacem tibi sunt
. i. misterium dei / et meum adventum
te sicut diligentem et mortem innocen
tem passurum ad pacem totius mun
di tu sed fleres. Luce xix quia ve
nient dies in te. i. contra te / et circum
dabunt te inimici tui sed Titus et
vespasianus quod predixit propheta
Osee iiii et Iudicibus multis sede
bunt filii israel sine rege / x vero
hoc durat tribulacio eorum circa
dicit Iosephus de Iudaico bello
quod vii annis fuit obsessa mensi
bus ullum habebat / neque adeo
nunc ab hodie liberatores auxili
um quod dicit magister historiarum Titus
tus et vespasianus romani princi
pes urbem obsederunt ipsam an
nis / eo quod eis rebellabant

nunc parte habere volebat. Quod fece
runt et eam 3° aggeres i. catena
turam de palis capientes eam
et impletum est id Ysa xxix cir
cumdabo quasi spheram in circuitu tuo
et iaciam contra te aggerem. Imo et
post Iherusalem occiderunt quia dicit Egesippus
libro v. quod decies centum milia
interfecti sunt a principio obsidionis
usque ad finem et in captivitate du
cti nonaginta septem milia et xxx
iudei uno denario. Et dicit Josephus
in iudaico bello qui fuit tempore ob
sidionis in Iherusalem et ductus cum Ro
manis in Roma tam multi crucifige
bantur quoniam deficiebant corporibus
cruces et crucibus loca. Scribit
etiam Cronica quod multi aurum
et gemmas glutiebant quod insidi
atores omnia invenerunt quod duorum
milium hominum viscera scrutati sunt
ut thesaurum invenirent. Et dicit
Vincencius in speculo hyst. li. x
vi et Hugo Floriacensis quod [illegible]
iudeis in Iherusalem comederunt cingu
los et paleas imo comederunt
carnes propriorum filiorum. Unde refert
Josephus quod Maria quedam locuples se
nia cum aliis transiordane ve
nit Iherusalem ut ibi mortem evade
ret. Spoliata dominiis unum tamen
puerum habebat quem dixit: Quid
vis ut faciam et mi fili, tunc te
mortuum tradam. Sperabam si vi
xisses me nutrire pastes aut
defunctam sepelires. Sed quid faciam
misera quam vincendi. Tu tibi
illuc patet refrigerium, ubi
te conservabo, ubi te condam se
pulcro. Ne sis preda carnibus, et
ferit et ambo comsumpserunt visceram (?)
propterea vos quam aut famis
reddite mirum quod abscondere post
et ausos voltu gladium immer
sit in puerum parte comedit. Inse
quentibus aliis ex eodem carnibus ca
inspicere volentibus dedit cibre
siduam partem. Et dicit Vincencius in spe
hyst. Tunc fetor cadaverum
mortuorum que ita occupant

cium te quod homines mortuos non pote
rant sepelire pre multitudine. Unde custos
unius porte fassus est se
eiecisse xv milia mortuorum
et dicit Egesippus quod alter per aliam
portam eiecit centum milia et xv
milia mortuorum et tunc de primo.
Sed de hoc scribit Ezechiel xxxvi. Pater
non portabit iniquitatem filii neque
filius patris. Utique fuerunt Romani iudei
boni in Iherusalem. Quare ergo deus permi
sit ut eos perirent. Respondetur magister in
scolastica hystoria quod fideles qui e
rant in iudea advenientibus Romanis
monitu angeli in quandam civita
tem trans Jordanem se transtulerunt. Utique
evaserunt multi quia iudei tempore per
secutionis in silvis latuerunt qui
recedentibus Romanis redierunt ad lo
ca sancta venari ceperunt et civi
tatem reedificare quod audientes
Romani miserunt Helium Adria
num qui civitatem funditus evertit ita
ut lapis super lapidem non remansit
ut verificaretur verbum Christi quod dixit: et
non relinquent in te lapidem super la
pidem. Et dicit sanctus Thomas in glo. super sa. Certe
nimis Romani hoc fecerunt pro tributo
quod eis denegabatur. Tamen propter
mortem domini causa fuit quod de [illegible]
sicut iudei captum Christi crucifixe
runt cum spongia et mortem
reddiderunt eum spiritu. Ita ipsi c
ircumdati sunt vallo cum prophetavit
Moises Deut xxviii In obsidione et angus
tia obsideris et comedes fructum
ventris tui et carnes filiorum tuorum.
Et sicut ipsi corpus Christi perforaverunt in c
ruce [illegible] afflixerunt sic ipsi
ipsi prostrati sunt. Sap xi per que quis
peccat per hec et punietur. Sed quomodo
tot homines venerant. Dicit Nicolaus de Lira
quod Tytus et Vespasianus venientes
in terram sanctam latitabant usque ad
diem pasche quousque omnes nobiles
et divites terre venissent in Iherusalem
tunc subito vallaverunt Iherusalem et
eos occiderunt aliquos vendide
runt ut impleretur Deut. xxviii

Vendens imitis tuis i[n] servos et an
cillas et non erit qui emat. Dominus
dixit ta[m]en illorum in crucem eo quod
cognoverunt tempus visitationis tue. Bre
gorius. Visitavit enim eos per incarnationem
sed medicus infirmos sic pastor
gregem. Matheus xv: non sum missus nisi
duces
ad eos oves que perierunt domus Israel.
Sed aut despexerunt eum dectrina
Fulgencius que hoc viderunt deum
credere noluerunt. Ieremie viii: Milius
in celo cognovit tempus suum et tur
tur et ciconia et hirundo custodi
erunt tempus adventus sui populus
autem meus non cognovit tempus iudi
cii domini sui. Venerunt Ierosolimam. Et ingres
sus in templum cepit eicere ven
dentes et ementes. Beda. De Lazaro
erat de consuetudine Christi quod veniens
Ierusalem statim intraret in templum
docens nos ideo quod regnum dei
Matheus vi. Vel Crisostomus. Quod erat boni
filii ut veniens primum ad domum
curreret patris. Unde sequitur Domus mea do
mus orationis vocabitur. Vos autem fecistis speluncam latronum.
Augustinus. Nemo in oratorio aliquid a
liud agat nisi ad quod factum est. Et
erat docens cotidie in templo. Glo
quod illis quinque diebus precessit
passioni a die palmarum ad
feriam quintam. Beda. Ecclesia quoque iudei propter
passionem Christi tunc sunt persecuti quod
quasi tunc eos sunt deleti/ que
hic etiam eos sustinet vendentes.
Nicolaus Lira postilla quod sunt fideles in re
confirmacio quod habent etiam ex libros
veteris testamenti ex quibus testimo
nium perhibent de Christo incidente et eius
passione de ipso. Ysa. liii: Vere
rco cognoverit et. Deuteronomio. Ysaie liii: et ysa.
liii: Vere languores nostros ipse
portavit et voluntatem etc. propter mirabiles
narrationes de hoc propter honorem patriarcha
rum et prophetarum ex quibus populus ille
processit secundum carnem Christi et apostolorum eius
ideo ut sint nobis memoriale pas
sionis Christi quoniam vero iudeos videntes
tenentes passionis Christi in memoriam eius
Psalmus: Ne occidas eos neque oblivi
scantur populi mei. Certo quod omnes
iudei in fine mundi convertentur. Psalmus
lviii: Convertentur ad vesperam et fa
mem pacientur ut canes. Et sic
fiet unum ovile et unus pastor.
Ideo dixit Ieremie xxxiii: In diebus
illis salvabitur Iuda. Beda. Quere
hic Cronicam legitur in Augustino. Beda.
Bonaventura in vita Christi Et ita civitas
Ierusalem bis in Augustino legitur distru
cta. Primo a rege Nabuchodonosor
secundo a romanis Tyto et Vespasiano
ut stragem quod habundam a Psalmus aliud
quod in Augustino comprehendatur in fru
ctibus/ sepe de occasio spiritualis
ruine et ita distrucciones alie ut re
nit de Sodoma et Gomorra quas
saturitas panis et ocium traxe
runt ad inferos. Beda. Cum deus
distrucciones ita potest et diluere ci
vitatem permisit/ quam sic elegit
ut ipse ibi moreretur. Et ex quo pueri
in pali. visito eligi Ierusalem ut
sit nomen meum ibi. Hoc vero ut iudei
in peccata qui olim fuerunt electus
populus illam habent occasionem
et occasionem non suscipiendi fidem
videntes se privatos templo et
oblacionibus eorum. Ideo quod deus non e
legit gentem propter locum sed locum
propter gentem. Ideo quandocumque gens
peccavit et peccatum suum non co
gnovit. Beda. superbe contumaciter et
se a deo avertit tunc gentem et
locum perdidit. Exemplum de Ninive
de qua dicitur in prophetis quod
per quadrivium habuit vi miliaria
et peccata attrita deglutita fuit.
Nicolaus Lira super Ionam. Etiam per eius
primam itum in peccatum recidiva
vidit exemplum de Babilone et novis
sime destruente urbes hoc quod
libro ii Roma fuit civitas quod
propter peccata populi de vastata est
ut dicit Salustius. Beda. Quod nobis in
exemplum sit nam propter peccata non cor
nit perpetuit loco et genti

Qua tot busiones exaltat et
pcepit nec pcet nec timet bgi
apertis nec cessamus

Deus propicius esto michi peccatori
Luc. xviij Genesis vij. de
diluvijs dicit In vallibus et solitu
dinibus profundum diluvium aque ac
cidit ut frequenter Ratio huius ob hu̅mi
ditatem sunt valles et ob porositatem
suam solitudines de imbribus viole
ter adse pertrahunt ipsas aquas ut dicit
Comenta(tor) Moraliter per valles intel
ligere humiles secundum Aristotelem in libro solitu
dinum primo propter aquositatem tamen non val
lis sit desiccata de ipsa inter medi
um duorum montium collocata q(uo)d
est aquis receptiva sic humilis ad
ma declinans se volutatem inter
duos motes quorum unus extol
litur de spiritualibus alius de temporalibus
in media existit et aquas gratie
recipit. Psalmus inter medium montium per
transibunt aque secundum gratie vel calli in
vallibus humilium arcas fontes e
manat gratie. Secundo propter fructuo
sitatem quia propter humores copia her
bis floribus fecundatur et orna
tur. Sic in humilibus abundant
herbe virtutum fructus offerunt flo
res suorum et affectuum. Psalmus val
les abundabunt frumento etc. i. homines
humiles vite merito. Tercio propter
quietem nam sic edificia in vallibus
constructa minus a ventis agitantur
quam in montibus sic humiles ma
gis sunt quieti a vente presum
ptionis et a montibus temptationum quam
homines superbi. Sic igitur in vallibus
diluvium aque accidit ut frequenter
Sic in humilibus diluvium celestis gra
tie accidit et amore augetur sicut
aque fluunt ad valles sic gratie af
fluunt ad humiles et purgat sor
des peccatorum et iustificat impi
os. Patet de publicano cum totaliter do
se humiliat tamen dixit deus propicius
esto michi peccatori. Dicunt naturales
balena est piscis grandis qui si in
parte pungitur statim non sen
tit vulnus sed si vulneratur in parte ma
tura mox sentit et dolet. Sic spiri
taliter per hunc piscem intelligitur superbus
qui in magnitudine superbie ob
excellentiam cupit tamen in parte pin
gwi i. in prosperitatibus positus non
sentit vulnus sui peccati nec flagella
iustitie dei nec putat deum fore
vltorem peccatorum suorum sed vulneratus
in parte matura i. in adversis cognoscit
aliquis vulnus peccati et querit medelam
sicut Exodi v. Cum moises diceret
pharaoni ex parte domini et populum su
um dimitteret respondit quis est deus
ut nescio eum et populum non dimit
tam. Contrarius per pharaonem intelligere
superbos qui non audiunt Moysen
i. corrigentem eos sed percussi
in parte matura ad inferiora clamant ad
deum ut Manasses ij. Paralipomenon
in peccatum super numerum arene ma
ris. Aliqui autem manent indurati
volentes se recognoscere de qui
bus Augustinus peccatum induratum non
dolet sic putrefactum vulnus quod
in prosano non est habendum sed
pro mortuo reputandum tales fuit pha
riseus de quo dicit textus In quo duo
considerantur. primo duorum hominum con
ditio. Secundo ipsorum secundum merita premi
atio. Primum dicit duo homines ascenderunt
Primum de publicano status a loge de
quo dicit textus In illo tempore venit Iesus · in illo tempore dicit
quo predicationem Christi qui multa
signa fecit in finibus Genazareth
reth transivit tamen quibus finibus Ie
rusalem per mediam Samariam
et Galileam et cum ingrederetur quod
dam castellum occurrerunt ei x. vi
ri leprosi dicentes Ihesu preceptor
miserere nostri quibus dixit Ite
ostendite vos sacerdotibus et dum i
rent mundati sunt ex quibus so
lum unus regressus gratias agens

Tunc dixit ad discipulos suos venient di-
es quando desiderabitis videre diem fi-
lii hominis et non videbitis Et sicut
factum est in diebus noe ita erit
in diebus filii hominis edebant et bi-
bebant venit diluvium et perdidit
omnes Similiter sicut factum est in diebus loth e-
mebant et vendebant venit ignis
et sulphur de celo et perdidit om-
nes tunc multi ex phariseis deridebant
eum quibus dixit parabolam presentis evan-
gelii. Et primo illis qui in se confi-
debant et aspernabantur ceteros glo.
in se i. in suis meritis. Contra dicitur
Jer xvii maledictus homo qui confidit
in homine quia recedit cor eius a
domino Luc xvii Cum feceritis omnia
que precepta sunt vobis dicatis quod
debemus fecimus servi tamen inutiles sumus
Holgoth Secundum Holcot super li. sap. Tales con-
Patientia fidentes in se sunt multiplices. Primi
qui confidunt in sua potentia tales
Pilatus sunt pilatus qui ait Jo xix nescis quia
Nabuchodonosor habeo potestatem crucifigere te et di-
mittere Tales fuit Nabuchodonosor
de regno erectus et infatuatus est
daniel iiii Tales fuit anthi-
Anthiochus ochus cepit omnibus statuere
Herodes i machab vi et herodes de quo act.
xii quia dicitur amos vi ve vobis
qui confiditis in potestate Eccli. x.
Sapientia et Fortitudo 2 Omnis potentatus brevis vite Se-
cundi sunt qui confidunt in fortitudine aut
Samson sapientia Judic xvi Samson confide-
bat in fortitudine sua que iuste de-
cepit demum captus a philisteis
Salomon et excecatus De sapientia Salomonis
habes iii reg xi et Eccle. quomodo in-
sipiens Salomon quando adoravit ydola
Vita longa 3 Alii confidunt in diuturnitate vite
Divitis tales sunt divites Luc xii Sane
de anima mea habes multa bona
et cetera O stulte et cetera Eccli x. Nec di-
tas est in superfluis vita quia dicitur Eccli
ix nemo scit finem suum, sed sicut pi-
sces hamo capiuntur et homo
Divitis 4 Alii confidunt in divitiis tales sunt
divites Luc xvi qui negabat
Lazarus micas panis lazaro propterea se-

pultus est in inferno Baruch iii ubi sunt
qui argentum thesaurizant in quo confi-
dunt descenderunt ad inferos Alii con- 4
fidunt in sanctitate sua multi non credunt
se divinis sanctiores Eccli vii Noli von-
te iustificare apud deum quoniam cogni-
tor est cordis Prov xvi Multa ho-
mini placent que deo displicent sed
id malum multi nunc sancti perdiderunt de-
cepti sunt sicut dicitur in vitis patrum
de uno qui totum consumpsit de sua
sanctitate quod videntes ut fieret per
diabolum ad ultimum credidit quod duas
turbas iudeorum et christianorum iude-
os in magna gloria et christianos in
penis qui elegit societatem iudeorum
et tunc precepit ei ut se circumcideret
quod fecit et de meritum quod per mul-
tos annos in heremo adquisivit
perdidit et in fide erravit. Sine qua
nullus potest placere deo Ad hebr xi Superbia
Quidam confidunt de iustitia de quibus
dicitur in evangelio confidebat in se tamquam
iusti. Contra tamen scribitur Eccli vii Non
est homo iustus super terram qui non pec-
cet. Glo. ad minus peccato veniali
vel lotamus in de vilitate huius
conditionis recedit post angelus de loco
eterne felicitatis in locum summe mise-
rie adam de loco voluptatis in val-
lem lacrimarum noe deo dilectus
david sanctissimus Salomon sapien-
tissimus petrus post apostolus. Ysa. lx-
iiii omnes iustitie vestre tamquam pan-
nus menstruate Ideo nemo debet
confidere in sua iustitia quia sunt in-
certe Eccle ix Nescit an a-
more vel odio dignus sit Job ix
Si simplex fuero hoc ipsum igno-
rat anima mea Et paulus quod li-
cet sectatus i ad Cor iiii Nichil
mihi conscius sum, sed in hoc non iusti-
ficatus sum i Joh. i Si dixerimus
quia peccatum non habemus ipsi nos se-
ducimus/ quia cecidit petrus Mat
xxvi Si oportuerit me mori
tecum non te negabo Bona
ergo fiducia in domino Prov xvi

Benedictus qui confidit in domino Sed
et aspernabatur ceteros, ecce iam sunt
contenti quod confidebat in se ipsum iusti
tiam secundum eos faciebat ratione superbie
statum Et hoc tamen corda eorum non
sunt vide ubi et prodes bonita
te in ipso Ecce tunc anima fatuus si vol
let iudicare de coloribus Sic homo
volens iudicare deum alium Ad
Cor. xiiij Tamen qui es qui iu
dicas alienum servum, si stat domino
suo stat, si cadit domino suo cadit
non iusti sunt quorum opera in ma
dei sunt utpote de Iuda qui fecit mi
racula cum ceteris discipulis Io. vj unus
ex vobis dyabolus est et non magna
sunt in demencia cristi velle et
tamen stare Luc. xviij dixit ad illos qui
venientes ceteros parabolam hanc duo
homines ascenderunt in templum ad
orandum in monte syon situm Octo
.n. erant gradus per quos ascendebatur
ut dicit Ezech. xl. et in psalmi in
quibus gradibus stant viri beati et
per quos denique ascendere in templum
celeste velim vel secundum hugonem per hos
duos homines statum quod qui vult
devote orare et exaudiri debet
habere duplicem caritatem scilicet dei et pro
ximi Sed habere ascendunt dicat
Crisostomus ut orarent glossa id est non ut
se ostenderent nec propter vanam gloriam
vel Augustinus in oratorio nemo aliud
quid aliud agat nisi ad quod factum
est Sicut secus fecit per latro
ne reputabitur Matth. xxj Luc. p
... domus mea domus oracionis Et uc
... quo fuerunt dispositi dicit Crisostomus
unus phariseus scilicet nomine hist
quia erant ab aliis divisi habe
bat .n. in fronte per precepta sc
ripta insigniendum quod precepta ha
benda sunt in corde Et spinas
habebat in fimbriis vestimentorum
ut pungentes et memores man
datorum essent Beda et alii publi
canus Beda publicani dicuntur

qui publice vectigalia exige
bant Expositor secundum Hugonem de Cass. duo
hos statum universalem hominum iustus
publicanos phariseus impios, vel quo
dicitur ascendere in templum orare in
primis pro venia iustus pro pperseveran
cia, quod secundum damascenum oracio est men
tis in deum elevatio Sequitur phari
seus stans Theophilus pharisee quia
dicit stans notat superbiam eius quia in
oratores n. decet nos humiliare
Ecclesie. qui potest genibus flexis et
vero orat ad pedes Matth. xiiij et
reges prudentes adorant terram
Ysa. xlix. vultu in terram dimisso
adorabunt te. Et apud se dabit
Basilius non apud deum Unde Augustinus
de trinitate dei ille dat apud deum
cum affectus per amorem extenditur
ad deum cum sui contemptu ille vero
orat apud se tantum qui affectum
habet ad se ipsum Gregorius Oracio
hominis placet si non ascendit
ad deum Sed dicit ... orans apud
se bene orat Exemplo david de hoc
commendatur cum dicit Apud me oracio deo
vite mee Responsio quod apud se orare con
tingit duplex uno cogitando intra
se peccata sua et dei beneficia et
alia confitendo in deum, sic orat
david Alio modo apud se orare contingit
se iactando et se reputando me
liorem et iustiorem aliis oracione non ad
deum sed ad se redundando sic oravit
phariseus hic Basilius Augustinus in li
de verbis domini non reprehenditur quia
deo gratias egit sed quia nil ultra gre
rrupiebat quasi esset perfectus non con
sulit dimittere nobis debita nostra
Matth. vj At si nullum peccatum habebat
Uh bo. ven. in vita dicit debebat
se primo accusare per v. xxviij iustus
in principio accusator sui ipsius est
deinde supplicare et in fine gratias
agere Sic facit sacerdos in missa
primo accusans se dicit Confiteor
2o deum petit in oracionibus prefacio et
palinodia ultimo gratias agit dicens
Ite missa est et rudes de omnibus

Lucas dicit cecos ingratitudo est
vicium ut luce xviii de leproso quem
ego iste reversus est gratias agens
et videt ipse retre deo quod cum humili
tate non preferendo se aliis de bonis da
tis a laudabilis contrarium autem fa
ciendo non est laudabile Sed phariseus ad
secus orans suam male incepit et
peius finiuit contra quod non sum sicut ce
teri homines q. d. glosa ego
plus iustus sum quam omnes alii pecca
tores Unde subdit quia non
sum raptores iniusti adulteri Theo
philus alius tria mala imposuit
ut rapinam adulterium et iniusticiam
et solus erat raptor quia gloriam quam
debebat deo dare sibi usurpat Fuit
spiritualis adulter quia deum qui est spon
sus anime reliquit propter peccatum su
perbie et cum modo avaricia quam inimi
ca est deo fecerat Jacobi iiii adul
teri nescitis quia amicitia huius
mundi inimica est deo Erat iniustus
quia precepit suum iniustum videlicet
phariseiu nichil invenies in vobis
tum se commendat Beda qui peccatum
suum prefert commendando intelligit
nullius peccatum par suo peccato esse
existimat Contra dicebat semi
bis in sabbato Theophilus in hoc
fuit melior malis christianis qui
sic ieiunant vel modicum de con
dicione iii Cum sicut felices non ie
iunat cum Juda qui christum tradidit et
cum iudeis qui eum crucifigit Sed magis
cum a cibo abstinet et male
agit demones imitatur quibus
cibus semper abest et culpa semper
adest Tunc subdit decimas do
omnium que possideo Theophilus in hoc
melior multis christianis qui deci
mas non dant nunc pluribus decimas
Luce xx Reddite que sunt cesaris
cesari et que sunt dei deo Et cum dicitur
Publicanus tamen non per iactanciam sed meritu
appropriare publicanus autem stans
Theophilus quinque ad hoc stare vult ut differ
ferent verbis et corde Ille ia
ctabat istic ut penitens Ille
excusat iste accusat Sed quod

stabat a longe Nicolaus lira ut dic
it per gradus appropinquabat habent enim
omnes conditiones prime pro sectis alii
quia nec timor quia offendit de
um ad colloquendum xvii Cum male
feceris time iram dei sic fecit con
trarius dicit xvii Tunc sic dicitur
et petrus luce v Exi a me domine
quia homo peccator sum sicut publicanus q. d.
non audeo te appropinquare quia
sum homo peccator Secundus in anima quod
est contra multos qui cum criminibus
peccatis accedunt ad suscipiendum corpus
christi et contra altare respondent in fa
ciem sacerdotis quod tamen prohibetur
de vi. et ho. clericus c. layci Quoniam ha
bent conditiones prime sunt pudor tam se
dicitur non audebat oculos ad celum
levare quia indicabat se indignum
per verecundia peccatoris Exemplo Ma
nasses in psalmi. vult peccavi super
numerum arene maris et non sum dignus
altitudinem celi videre prae multitu
dine iniquitatis mee et liberatus
est Augustinus verecundia est magna
pars penitencie Hic quod predicans publicanus
per verecundia depressit oculos suos
Sed d. Tamen david levat oculos
d. ad te levavi oculos meos psalmi
c. xxiiii Et tamen in glosa duplices
sunt oculi spirituales ut intellectus
et affectus et isti semper sunt levandi
ad deum Alii sunt oculi cor
porales et isti sunt levandi ad celum
cum devotione vel ad terram pro humi
litate Tercia pars penitencie est dolor
quia percuciebat pectus suum cognoscens
in id Sapiencie xi Per que quis peccat
per hoc et punitur Sed quia ipse habuit
delectacionem in peccato in corde hunc
ad contricionem sicut quia nullum peccatum
delectabile ut dicitur de pe. d. i c.
aliis Unde sequitur deus propicius esto mihi
peccatori Nicolaus lira q. d. Tu qui
es omnipotens peccavi contra tuam omni
potenciam Tu qui es summe sa
piens peccavi contra tuam sapienciam
Tu qui es summe bonus peccavi
contra tuam bonitatem Sequitur

Nunc dico nos descendit ab mistifica
tam in dom prima glo. i. pt illud psise
id Ro Jacobi iiij deg sup bi resistit
humilibus aut dat pud graz t sec
qz oie qui se exaltat humiliabit ec
Greg. Hunc sencio sit sumdis dicti
laneg pug magnu qui se exal
tat i sup alios se leuat humilia
bit in pnti vita p miseriaz nec
in futura p penam ppetuam Dicit
Quando ego debeo cognoscere meipm
si essem supbus. dicit debere
me humiliare. Et si essem humilis
quod non inciderem in supbia Bre
Gregorius iiij moral ponit quatuor spes
supbie prima cum hic bonum quod
hz a se credit hre i ad Cor iiij
Quid hes quod non accepisti Secunda
qn credit bonum ei datum sit psu
is merites ad Co. xv Dei gra dei
e ex opibus quod non est Tertia qn
iactat se hre quod non hz Apoc.
iij Tu dicis quia diues sum et nullius
egeo t nescis quia miser es. paup
tecus t nudus Quarta qn ceteris
despectis solus vult appere singula
rem istos iiij gradus supbie pot
bes hiis iiij gradus humilitatis
Primus e despectus sui. s. quo homo
despicit se et sua nil reputando
sed estimat se esse pro infirmo
leue ec tamen ppter hoc non querit lau
des nec honores t si ei exhibean
tur non habet in eis oplacentiam
Secundus gradus e desiderium notitie sue
esse apud alios ut a humilis sicud
displicet sibi defectus corporis t
aie ita esse se talem ab aliis
reputari desiderat imo patient
sustinet si per tales spernatur
Hinc Gregorius dicit supbi honoribus
ita plerumque humiles sua despe
ccione gaudent qz indicium de quo
quod dese intus hunt ab aliis se
audit approbari Tertius sibi sicut impa
ciens nec iracundus est desidera

ab aliis talis reputari nec impaciens
fero ab istis qui me talem reputant Quartus
cuius gradus qn quis seipm despicit et
defectus suos vult aliis esse notos et eis hec
quecumque boni operis vel virtutis hz nil sibi
attribuit sed totum in deum ordinat Ruth
iij o die cum nos adimplere deum misterium
Talis fuit humilitas hodierni publicani
Quartus gradus qn omnia bona cordis
t aie non suis ppriis viribus vsurpat sed
tota mente recognoscit se habere a deo
et qui cor qn vult pt ab eo auferre
ne damnetur quilibet in eis ut ego ero ecca
tales

Maria optimam partem
elegit que non au

feretur ab ea luce x Plinius
in speculo nali dicit Cignus auis
alba pullos suos soliciate nutrit
t educat rostro et suo corpore p
tegit t defendit t morti se ex
ponit Et dicit ambrosius in exame
ron dum vult mori gemit t tris
tatur veniente aut die mortis
dulcius canit t letatur p cignum
intelligo mariam v ete n. sic cignus
totaliter est albus nullam habens partem
macularum Sic maria fuit totaliter
alba nam habens pte mundicinis p
tatoris quod testatur e Cant iiij
Tota pulchra es amica mea et
macula non est in te Et sicut ci
gnus solicite hz se erga pullos
Sic maria solicita fuit circa pu
erum suum dum Unde michi
videtur i agi pna pt Martha
opata e pt maria cum filio Mar
tha n. hospitatur puros hoies
ipa filium dei vte i hospicium pp
corporis Quod testatur Ecci xxiiij Qui
creat me requieuit in tabna
culo meo Marta hospitatur
paupes sed ipa paupi in
cunt in luce x Volpes foue
as hunt ec. Ideo sicut cignus
in vita testatur sic maria dum
vixit ingiter fuit i gemitu

et transita. Tunc propter filium persecutum qui ab herode ad occidendum querebatur ut habetur matthei ij. Tunc propter filium perditum quem post triduum in templo inter doctores inveniebat luce ij. Tunc propter eius crucifixionem cui astitit lacrimosa Johannis xix. Tunc implebatur in ea prophetia Symeonis luce ij. Tuam ipsius animam pertransibit gladius doloris. Unde scribitur de ea Trenorum j. plorans ploravit in nocte scilicet tribulacionis et lacrime eius in maxillis eius non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius. Et ad modum eius in recessu de hoc mundo per morte doluit. tercium est. In magnitudine tua fili quando scilicet mecum fuisti per aliquam magis et dilatando quia in tempore perfruisti et hec est optima pars quia maria elegit quia fuit vita preciosa. Hugo de sancto victore et bernardus de laude virginis. Maria optimam partem elegit. Ante nativitatem. post nativitatem et in te est post mortem. Hoc ante nativitatem sanctificata in ventre matris. Unde dicit doctor de iij. distinctione iij. et bonaventura. quia ij legitur sanctificatus in utero matris unde est quod homo sit sanctificatus quando datur ei facultas vitandi omnia peccata mortalia ita fuit sanctificatus Jeremias. Et dicit bonaventura distinctione iij. Et hec est Jeremie j. Priusquam te formarem in utero novi te et antequam exires de ventre sanctificavi te. Et illa est bona pars sanctificationis. Et figuratur per bonam mensuram luce vj. Alia est melior pars sanctificationis in utero quia sit sanctificatus quod sibi datur facultas cavendi omnia peccata mortalia simul et frequencia venialium peccatorum. Ita sanctificatus est Jo. baptista luce j. Elizabeth uxor tua pariet tibi filium et replebitur spiritu sancto adhuc in utero matris. Et illa est melior pars sanctificationis et figuratur per mensuram confertam luce vj. Sed optima pars sanctificationis est qua homo sic sanctificatur ut ab omni peccato mortali et veniali corruptam in tempore suo immunis servatur ut ad illud inclinetur vel inclinationem mali habeat a bonis retrahi. Et figuratur per mensuram coagitatam luce vj. Et hanc optimam partem maria elegit. Unde bernardus in epistola sua. perculdubio me dominum an sanctam quod nata fuerit ego puto quod copiosior sanctificationis benedictio in eam descendit que ipsius non solum sanctificaret ortum sed et vitam deinceps ab omni peccato immunem custodiret. Unde augustinus de natura et gracia et habetur in iij. distinctione iij. in textu de petro agitur sed maria excepta propter honorem domini nullam prorsus volo habere mencionem. Et subdit augustinus. Si omnes sancti in terra interrogati fuissent an peccassent dixissent illud Jo. ij. Si dixerimus quia peccatum non habemus nos ipsos decipimus et veritas in nobis non est. Secundo maria elegit optimam partem post nativitatem in mundo scilicet in humilitate. Unde augustinus et in perfectione vite humilitas non est virtus sine qua nullus homo potest deo placere quia est mater et fundamentum omnium aliarum virtutum. Et secundum bernardum libro 3o. gradus primus est subicere se superiori. Unde paulus ad hebreos xiij. Obedite prepositis vestris et subiacete eis. et hec est bona pars humilitatis. Secundus non solum subicere superiori sed et deferre pro equali. Unde paulus ad romanos xij. honore invicem prevenientes. Et hec est melior pars. Tercius gradus est subiecta superiori deferre equali et etiam subicere inferiori luce xxij. Qui maior est vestrum erit sicut minister. et hec est optima pars et hanc elegit virgo maria nam adeo se subiecit scilicet christo cuius tamen fuit mater obediens et nutrix et cetera luce j. Ecce ancilla domini. Et pro equali scilicet Joseph deferebat cum proponebat luce ij. Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te. Et inferiori scilicet Elizabeth cum servivit tres menses. Unde dicit in textu Cantico. Ad ortum (?) ea humilia te in omnibus et optimam illam partem elegit maria. Tercio elegit optimam partem in mundo scilicet castitate

Extra de summa trinitate et fide katholica
glo. ulti. dicit Tres sunt ordi
nes in ecclesia dei virginales contine
tes coniugati. Virginis plus addit
virgines quam perfecte tenuit quod eis
non fuit imperatum continentes etiam
deo plus placet quam coniugati quia
non expedit homi ad regna celorum
tendenti accipere uxorem propter
q. v. c. Tue salvabitur et ea sit
in memoriam officiis gravatora quam non
licet impendere tibi tanta dilectionem in
preiudicium proximi q. i. c. Illa ut casta
stitas quod coniugalis est bona pars
quia deus instituit ante peccatum in paradiso
Gen. ii. Crescite et multiplicamini
et replete terram immo non solum
instituit sed et interfuit ut habetur
Io. ii. Et illa bona pars habet tricesimum
fructum Secunda castitas vidualis est
melior pars quia habet fructum sexage
simum secundum quod dicit Paulus i ad Thi. v.
Viduas honora que vere sunt vidue
Optima pars castitatis est virginitas et
hanc elegit Maria et illa est triplex
secundum s. Thomam 2. 2e q. clii. Prima integ
ritas carnis cum proposito cadendi ad tempus
servandi et postea nubendi Et illa
non est virtus virginitatis quia quamvis sit
inviolata non habent aureolam Alia est
integritas carnis cum proposito serva
ndi incorruptam et illa est melior
pars quia talibus datur aureola et pre
mium accipere ultra bravium centesimum
quia aureola dicitur speciale gaudium de
integritate carnis cum integritate
mentis verbi tamen quod amittens apparebit
quedam decor in corde et quoniam gau
dium interius delabitur et tales virgines
si corrumpuntur invite non consentien
tibus aureolam non amittunt ut
patet de sancta Lucia que dixit Si me
invitam violaveris interius mihi du
plicabitur et ista est melior pars
virginitatis Tertia est excellens
puritas mentis et corporis cum fe
cunditate et ista est optima pars et illa
elegit Maria et habet fructum cente
simum vii. bonus ipsa digna fieri
sacrarium spiritus sancti et habita

culum dei vii. bo. ven. d. iiii tamen
licet sint corpore pulcherrima nullum tamen ea
inspicientem ad aliqua inordinata
concupiscentiam provocavit sed ardores libi
dinis suo aspectu refrigeravit
et contemplationem renovavit Et illa
optima pars numquam aufertur ab ea Quia
elegit optimam partem in modo in per
fectione vite vii. secundum quod in materia
specieris nil virtutis nil preciosita
tis nil decoris quod in ea non refulse
rat vii. Bonav. In ea sunt fides
patriarcharum zelus apostolorum con
stantia martirum castitas virginum puritas
angelorum patriarche elegerunt fidem
ut Abraham de quo Gen. xv. Cre
didit Abraham deo et reputatum est
ei ad iustitiam Maria autem incomparabiliter
elegit fidem quia credidit angelo
et statim facta est mater dei Luc. i.
Moyses elegit mansuetudinem Num.
xii. Erat Moyses vir mitissimus
cunctis aliis inter incolas terrarum tamen
patienter sustinuit iniurias sed hanc
multo magis elegit Maria Que secundum Am
brosium libro de virginitate nullum lesit
volens ut fecimus sed omnibus ad se ve
nientibus ante cedit consurrexit David
elegit unam petens unam et vitam
tamquam tibi domine sed ipsa pre omnibus
quoniam mater tunc habet et concludit
Eius gaudeat in peccatoris si sunt
suspecti inveniunt in ea flores sa
lubres vel humilitatis si sunt impudici
propter peccata inveniunt lilium virginitatis Si
continentes sunt ibi rosarium castitatis
Tertio Maria elegit optimam partem in
morte Illa bona pars est mori in
domino quia spiritus redditur deo et corpus
resolutum in cineres cum fide et spe
future resurrectionis et reassumpcionis
corporis Sed melior pars est sic mori quia
spiritus redditur deo et corpus redditur
in cineres cum gratia eterna predestinis
et illud sed aliqui dubitaverunt
Rursus isti qui cum Christo resurrexe
runt quia generalem resurrectionem precesse
runt pars in pulverem redierunt Sed optima
pars est modo et statim animam meruit

corpore resuscitata et immortalis glo-
riosa secundum corpus et animam simul
et hanc partem elegit vere maria
quia secundum omnes doctores videlicet Iohannem
damascenum ieronimum et alios quod cum sancti-
ssima anima separata fuit a corpore secundum
quod dicitur [illegible] in revelationibus eli-
zabeth quod post xl dies vel ut dicit
historia scolastica tercia die post
mortem eius anima unita est corpori
et ita assumpta est corpore et anima ad
superna. Propterea decens incredibiles et
honorare volunt sanctorum reliquias
earum quod venditur quod certum aliquem
reliquie beate marie ut peplum
camisia in magna reverencia habetur quia
revera ossa eius adhuc in terra
sunt reverenda sepulta iacerent cum
tamen ossa aliorum sanctorum deo revelante
sunt inventa et in aureis vasis glo-
riose recondita. Tercio et ultimo maria
elegit optimam partem post mortem quia
secundum doctores bona pars est sic glorifi-
cata in celis post mortem quod de ce-
tero infra choros angelorum aliquibus con-
iungitur et hec est pars illorum qui tamen in
corpore modico salvati sunt ut sunt cre-
dentes de parvulis post baptismum mor-
tuis. Secunda que est melior pars sic glori-
ficata post mortem assumitur in aliquem
chorum angelorum et hec est pars homi-
num perfectorum qui secundum diversa merita ad
diversos angelorum choros recipiuntur.
Tercia optima pars est sublimata super
choros angelorum et omnem naturam
creaturam. Christo specialiter non unita
non solum [illegible] cum corpore
et anima et hanc partem elegit maria
quod testatur ecclesia exaltata est sancta
dei genetrix super choros angelorum ad ce-
lestia regna. Ad 2m dicendum ut dicit mor-
tua fuit secundum augustinum damascenum quia sic
quod generaliter statutum est omnibus hominibus
semel mori ad hebreos ix. ij regum xiiij
omnes morimur et sicut aqua dilabimur
unde tamen hanc legem sic noluit fa-
cere licet potuit non mori. Mt v
non veni legem solvere sed adimplere.
Contra id audivi quod virgo sit mor-
tua quia qui sunt parentes [illegible]

licet nulla auctoritas scriptura invenitur
dicit tamen dionisius libro de divinis nomini-
bus ad thimotheum et multos apostolorum
morte virginis interfuisse. Iohannes dama-
scenus allegans [illegible] de assumpcione
et ponit verba ista: sicut omnes apostolorum
catervos tunc per universum orbem
dispersos [illegible] collectos
tunc in momento ad ierusalem id est spe-
ctaculum ad videndum virginem [illegible]
dam et splendidissimum dei habita-
culum quo viso perfusi sunt lacrimis
et a contactu corporis celesti bene-
dictione repleti. Secunda dicitur quare eam deus
assumpsit et non misit eam in fide
suum consolatorem sicut misit eam apostolis
post ascensionem. Dicit augustinus quod ipse
precepit exodi xx filiis honora-
re parentes et hoc [illegible] vo-
luit eam assumendo et super omnes cho-
ros angelorum levando ut in celo
sunt utraque natura scilicet divina et humana
haberet parentes. Iohannis xvij dixit Io. x.
ubi ego sum illic et minister meus erit.
Et quis salvator plus fuit quam
maria. Queritur quomodo diu vixit. dicit
Agni quod xxiiij annis post as-
censionem domini et illi dicunt eam fu-
isse tempore assumpcionis lxxij annorum
quia deum concepit fuit in xiiij an-
no et peperit in xv et mansit
cum eo xxxiij. Verius tamen dicitur
secundum historiam et alios doctores quod fuit
sexagenaria et vixit xij annis
post ascensionem domini. Queritur quid fecit
post ascensionem. Dicit bernardus in de laude
beate virginis quod in ierusalem habitavit et omnia
loca filii sui que attingere potuit
devote visitavit et pre dulcedi-
ne amoris singula osculabatur cum
genuflexionibus et lacrimis. Ostensa
fide visitavit in nazareth locum
concepcionis in bethleem nativitatis
in monte thabor transfiguracionis
in ierusalem similiter loca [illegible] et
passionis. Montem syon ubi pedes
discipulorum lavit et sacramentum eucha-
ristie instituit. Villam bethaniam

Ubi in orto sanguinem sudat Judas
tradidit, turba captivat, dom
Anne cui ipso fuit presentatus ubi a
lapa suscepit et in multis accusa
tus, domus Caiphe ubi fuit con
sputus, velatus, illusus, domus He
rodis ubi derisus et veste alba in
dutus, pretorium Pylati ubi corona spi
nea coronatus. Via crucis illam cum
luctu semper insequebatur per quam
portans baiulans crucem ad mortem du
cebatur, locum Calvarie ubi felle po
tabatur et crucifigebatur, ortum Joseph
ubi erat sepultus, montem Oliveti
unde ad celum ascendit, Templum et
omnia loca ubi predicabat, et loca ubi
post resurrexionem apparebat. Hec et omnia
alia plura loca cum lacrimis visi
tavit, et absentiam filii lacrima
biliter deploravit

vt ipsa postea venit eius mortem ... Bernhardus ... tamen de Sancto Martino quod obitum suum longe ante presciuit ... et ipsa. Item cum de homo vellet sic mortem suam ... et ipsa ... quia voluit sicut filius eius ... viderunt ei ... ipse ... te a me ... ... et da bitur tibi. Vt autem ... venit ... que ipse apparuit ... Johanni et dixit veni dilecte mi ... Johannes ... mortuos sepelire ... debuit ... sepultura ... sed ipsa ... polire sunt in celo super omnes choros angelorum assumpta ... debuit filius eius corporali presentia frui ... obijt in dolore ... quod ... Damascenus ergo dolores quos effugit pariens hos tempore passionis Christi sustinuit quia quem deum cognovit per naturam ... et ut malefactorem vidit interfectum et ille dolor reputatur ei gladius ... dolorem debet ei ... non debuit ... dolor ... quando ... ad mortem Bernardus ... ergo omnia ... ... hominibus ... Johannes ... tanta ... suscepit ... condigne ...

Omnia benefecit, et sur
dos audire et mutos

loqui. Marci septimo capitulo in fine.
Dicit Plinius in speculo naturali. Ymbres ma
iores stillas immittit mane et aliis
aquis quam tunc stato sunt ... quia de
sole attrahit ... etc. aque aqueos
vapores ... terra terra acer aer ... Et
refert ... in speculo naturali quod
... quia non magis ... sunt
tempore qui ... sicut ... sunt
sit super terram. Scriptura: Ymbres
interim ... ymbres et naturales descendit
super flores ... sic Christus
descendit in uterum virginis ... sed vir
ginali corrupcione ... etiam
ut vitrum non leditur sole penetrante
sic illesa ... et ...
Sed ... mane inter ... peccator qui a se
mane ... amaris et ... salu
ut dicit Ambrosius in Exameron. Sic
peccator ... amarum ... consider
Ysa. lvii. Impii ... mare ...
fervens quod quiescere non potest.

Sic de ... bono opera fugere sic homo
... ... sine effugere ... sicut
Ambrosius. Hanc ... commoveri ... quas ... intus
voluntas ... quam ... sunt ... de
mestica ... quod ... est se
quod ... ad ... propositum ... sunt ... im
ber maiores stillas immittit mane
sic filius dei ... stillas gratias
dimisit peccatoribus et addit eius quo
tidie immittit ... quia ... natura
... in mane ... ... quod patet
de ... magna
cui dimissa sunt peccata multa. Luce
vii. De adultera cui dixit vade
noli amplius peccare. Jo. viii. De
rege Manasses. ii Pali. ult. De
publicano Luce xviii. ult. Hic omnia
surdos fecit audire et mutos lo
qui ... sunt ... Videmus
in natura quod aliter portatur lumen tempore
quo ventus flat et aliter tempore qui
eto quia per commotionem aeris a vento
lumen lucerna ... aliter ...
... est ... tranquillitas
... non ... Scriptura: Sic bo
na opera nostra, lumen sunt ... nec
que ab ... solicite ... sunt
custodiri ... Et nos sta
re ventum vane glorie debemus
cooperire lumen nostrum ne faciatis bo
na opera ut laudemini ab hominibus. Matt.
vi. Attendite ne iusticiam vestram co
ram hominibus faciatis ut videamini
ab eis. Alioquin mercedem non habebi
tis apud patrem vestrum qui in celis
est. Cum autem quiete mente habemus
sic luceat lumen nostrum ut glorifi
cetur deus. Matt. v. Sic luceat lux
vestra coram hominibus ut glorificent pa
trem vestrum qui in celis est. Unde
... lampas mittunt oleo ita
opera nostra bona humilite. Matt. xx
v. ... fatuas ... quibus oleum
defecit ... ...
sit quod ... ... quia de ...
... sua gloriam appetebat
ideo ... oleum non habebant
... vanam gloriam ... dormi

verunt ... est ... illud Johannis ... nisi manducaveritis carnem filii hominis quia ... non ... sed non scan dalizavit ergo ... etc.

concludere cum dixit surdo et muto
ne cui dicerent De quo Marci vii in
quo duo tanguntur primo ingens mira
culum secundo promium patris ibi apertis sunt
aures eius Circa primum nota quod quanto magis precipi
ebat etc. primo dicit Marci vi In illo tempore
scilicet Anno in predicationis eius circa cum esset
in terra Genazareth et multi porta
bat infirmos petentes ut fimbri
am vestimenti eius tangerent et
qui tangebant eum salui fiebant
Marci vii Tunc accesserunt ad eum ab
Jerosolimis scribe et pharisei dicentes
Quare discipuli tui transgrediuntur tradi
ciones seniorum non enim lauant manus
suas cum panem manducant Respondit
ihesus Marci xv non quod intrat os co
inquinat hominem sed quod procedit ex
ore quia que procedunt de ore exeunt
de corde scilicet male cogitaciones homi
cidia adulteria Et inde abiit
in fines tyri et sydonis ubi ac
cessit eum Cananea rogans eum
ut demonium eiceret de filia eius
Marci vii Et iterum inde exiens de
finibus tyri venit per sydonem ad
mare galilee Dicit magister historiarum
Tirus et Sydon fuerunt ciuitates gen
tilium in mari site et facile non
expugnabantur In hac tyro fuit
quidam rex potentissimus qui salomonem
in constructione templi in multis iu
uit ad finem de quibus ciuita
tibus habetur Ysa xxiii Ezechielis
xxvi et xxviii fili hominis dic prin
cipi tyri eo quod eleuatum est cor tuum
in sapiencia tua fecisti tibi fortitudi
nem et acquisisti aurum et argentum
idcirco ecce ego adducam super te ro
bustissimos gencium et nudabunt gla
dios suos super te et pollvent deco
rem tuum et interficiant te et morieris
in corde maris quia dicit Nicolaus
lira propter peccata ipsorum rex nabu
chodonosor destruxit eos et re
edificata secundo destructa est per
allexandrum magnum qui adequauit
eam terre replendo cum terra et lapi
dibus sicut minime ciuitas destructa
est ut dicit Orosius et pollicetur per quod
habuit xvi miliaria et in terra
deglutita est quia dicit Nicolaus lira
super Jonam Circa primum proximorum i
terris in peccata vendimaueruntur
Aliud de ciuitate Roma dicit Salu
stius etc. Modo a finibus illis exiit
ihesus Theophilus In locis genti
lium dominus noluit habere moram
ne occasionem eis ut eum estima
rent transgressorem legis cog
nitis gentibus admisceret Et exeundo
venit per sydonem que erat medi
terranea abundans in diuiciis sed
plena peccatoribus ut magister historiarum ue
nit ad mare Galilee inter medios fines
Decapoleos beda decapoleos dicitur regio de
cem ciuitatum trans Iordanem ad orientem ut dicit Nicolaus lira
na[...] ibi sic ihesus languidum
que sanare venit Tunc fecit eum ut dicit
Marci vii adducunt ei surdum et mutum
Theophilus forte eius ex sagromenci ut dicitur
de quibus non causa est ex quo cecitas
non exprimit Nicolaus lira hic addentes ad
ihesum non fuit mutus nec surdus a
natiuitate sed a demone ipsum obsidente quo
dicitur nature permissione demonum obsiden
torum hominem potest uti lingwa ad
loquendum quocumque ydeomate quia demones
propter senectutem et experientiam sciunt
omnia ydeomata perfecte et intere
ea quia dicit Marcus xxxi quarti iii Celi Mundi na
tura demonum similiter est subtilior et
nobilior quam nostra natura hominum et per quos
potest lingwa demoniati flectere
ad sic loquendum sed quia non tangebat
lingwa est in vero ydiomate eq
liter assuefacta et flexibilis et
ab hoc alii nostri quam demoniaci
loquntur cooperante dyabolus quia tenor
vocis est dystinctior et magis variata
quam qui alia tres obsessi mouet
lingwam per se loquendo et sic potest de
mon lingwa mouere ad loquendum
vaiia ydiomata Ita potest eam pro
hibere a locucione et tunc homo mu
tus similiter potest obsidere aures ut
homo non audiat ea que sibi dicuntur

Ut dt augꝰ xvm d' ciuit dei c.
xvij et idem augꝰ sup ber dt q de
moiati alij nesciunt quid pcos lo
qui dyabꝰ z c fuit sitim isti mir
do p demon ut nec va salute audi
ret nec ea loquere de ut ꝯsiliu
petet q thez vepator qz dt arist
i de ssn t ssato fuit os ssns me
diatibꝰ quibꝰ eo vet in cognita
vent auditus e pn lis qz essnbꝰ di
sciplinc i mete cadere go isto e
mag impfito hoe qz ea q duit
advitad qre ppe no pt vnpt
et depcabatr eu ut imponet illi
manu theo erte magna fide
hucrunt creden q i medie xpi
esse qua vis omi morborum curatia
beda sunrdꝰ saluatoz audie non
potuit muttꝰ rogare negrit ideo
eiꝰ aditi supplicat p eo dubita
go vtrm debeꝰ oare palios de
ffbꝰ corpis t aie et q sub
ꝯditde spritu amota tm esset
eis vtilis ad salute aie hen.
cogit caritas fratna cris sup
ꝯt pse oare nitis cogit palis
caritas fna hortar dulcior at
an deo est oro qua no nitis trs
mittit s qua caritas frnl eo
nedat sz tue exaudim n esse
impedimentu cepte eꝰ pquo oate
Je xv di stetit coraz me moises
t samuel no est aia mea ad
pplin istu eiice istos a fac mea
Jere vij noli oare pplo isto qz
no exaudia Dubitr ta. nonne
vidisti quid i ti fait in tuitati
bꝰ s tultudiz pdolorz Sz hebr
quadra q e pdolorz sinitgra est
estensꝰ a medri usqꝰ ad aqle
me vi Et quibꝰ pt rndi ad
id qd aqui cst. ad mactic qrunt
quae tot insti quotie petut p
pace fidcliu promoc ecclie et
ꝯusione infidcliu et tn no es
audiunt Isti n. deuote oantes
p infidcliu ꝯusioe bn faciut Sz
aly pont impedimetu qz pse
uerat in suis vanitabꝰ Et aly
pter malitia t negligentiaz

Impiorum pmittit deꝰ pmadi pace
sbiectos Et alys bonis q s. dispo
sito dare debet ideo dt eron et de
pcabatr eu ut illi impo. man bed.
ven. i vita xpi qz ꝯsidabat q vir
tus sanatiu infirmitatu erat
in oibꝰ medibꝰ eius qz quicuqz te
tigebrunt fimbiz vesti nti eꝰ sa
nabant. aut xiiij. h n. e illa
mag degna Job x Manꝰ tue
doe fecerunt t plasmauerunt me r. q no
est abriata ut dicit ysa. lix
h est manꝰ degna Ezec iiij qs
fet ob hois ad quis sabbatꝰ e
videnti t cecu. nonne ego. Set
t apphendes eu d' turba seorsu
misit dictos i auriclas eꝰ t expuens
tetigit linguꝰ eiꝰ. luc et bo. ven.
i vita xpi sepe xps sanat infirmos
tagedo eos corpar ut ondet hu
manite pia eē diuinitat instrumentu
Et duxit eu a turba s. cris ut
diuina medla no sp facet mai
insteris nos vitare vana glam
Et exspu. i re. te linguꝰ eiꝰ s. s tho
In sign q ome quod fuit in xpo
fuit scm Et misit di. i aur. eꝰ
Symid d' cass no omis s. inores
vtrisqꝰ mag S. cris. vt dote
ret i medrb eiꝰ diuinite inha
bitade licet potes ht ee sanac
vo. hic est digitꝰ qui magos
ꝯpescunt Exo. xviij h' scripsit
tabulas deut. xviij hic bal
tasar vbi timoz incussit dani
elis iiij h' est digitꝰ qui deo
nes d' corpibꝰ obsess expulit
luc xi Ite dt eron. q salina lu
gwa eius tetigit q. s. t. q
ola pae corpis eꝰ diua existit
Et respexit in celu s. beda ut in
de mute loquela, surdꝰ audi
tu cuncte infirmatibꝰ medela
docet d quenda Et ingemuit
s. beda no qz xps opꝰ esse tamen
gemitu adq pete a pre quia cuc
tꝰ petebꝰ dat cu pre Sz ut no
bis exem daret gemedi ppter nre

Dz ẜ· Criẜ· inge̅t ꝯpassio̅ miserie ta
tam infirmitatu̅ ꝯ q̅uas ꝯeꝗ h̅ua
nu̅ ꝑꝑr pctu̅ incidit Sc̅ꝫ Et ait
effeta qd ē adapire· s· impa̅tive
et statu̅ apte fiat aures eo̅ꝫ/ qd
ꝑꝑhatu̅ est ꝑd ꝑꝑꝑꝑ/ ꝑe deus
veiet ꝫ saluabit nos ꝫ aures sur
dor̅ꝫ ꝑtebūt/ ꝫ apta e̅t lingua
mutor̅ꝫ Ca̅ꝫ sub̅d̅r̅ ꝫ solutu̅ ē
vinculu̅ ling̅e eo̅ꝫ Theo̅ꝫ· h̅ꝫ mirat
q̅a sicut ille d̅ꝗ q̅o ꝑꝫ c̅ ꝑlu̅ ꝑꝑe
dicit ꝫ statu̅ fiat· sc̅ꝫ ꝫ loq̅batur
recte· s· glificans deu̅ suu̅ ꝫ h̅oc
fuit sign̅u̅ q̅ ille infirmus est in
a̅i̅a sicut curatꝫ Aug̅ꝫ· Indiꝫ ds
a̅q̅ue sana̅t q̅ue a̅i̅o no̅ libera
ret ꝗi̅ no̅ i̅merito ille loq̅ba̅t
recte Beda/ Inht in malo ostedebat
se deu̅ ꝫ h̅oie̅· deu̅ q̅ ꝑmone
eu̅ curauit/ h̅oꝫ cu̅ respexit i ce
lu̅ ꝫ inge̅t Ca̅ꝫ ꝑc̅d̅ ꝫ ꝑcepit ne
cui dicerent Ho ẜ· Criẜ· ne ante
t̅ps iudei accederet ad mortem
ꝑꝑd ꝑꝑr inuidia in ma li 2o ẜ· s
C· Ex busitia largitor̅ꝫ laude
q̅re no̅ debeꝗ· ẜ accipiēt ꝗrer
busitores laudare 3o ẜ Aug̅ꝫ
d̅ꝗ ꝑꝑn trinitate vt frequētꝫ ꝑ
diceꝗ ꝑꝑd gl̅aꝫ/ eꝗ ꝑdicato̅ ab
ipo mandatu̅ habeꝗ ꝫ ꝑꝫ d̅ ẜo·
Dixi ꝑ̅ tangit̅ ꝑꝑd ꝑm̅iu̅
Ibi q̅nto magꝫ eis ꝑcipiebat ta̅
magꝫ ꝑdicabat· Sꝫ· Theo· q̅ be
neficiatꝫ Dꝫ ꝑc̅ꝫu̅ ostende̅ de
busitis/ q̅ꝫuis busitor no̅ q̅rit
Dꝫ· d· cur ꝑcepit eis ne cui dice
rent cu̅ d̅ꝫ Mt· v· luceat opa vr̅a
cora̅ h̅oib̅ꝗ· Ibi ꝑcepit publicare b̅o·
opa/ hꝫ aut inhibet ꝑn̅dꝫ Beda
q̅ꝫ in a̅ b̅o opa sunt publicanda q̅
ad edificatōꝫ aꝫꝫ ꝫ ꝫ mr̅ a̅u̅b·
Mt· v· Dꝫ ꝑclanda sunt ad maꝫ laud
ꝫ h̅c vꝫt hꝫ Gꝫ d· cur illi mgꝫ ꝑ
dicabat cu̅ ipe inhibebat et b̅o
ven· in vita q̅ dicebat ille d̅ia q̅m
nouit Aug̅ꝫ sicut Et ꝑc̅d ꝫ amp̅·
admirabat̅· s· de eiꝫ h̅umilitate

3 pulis·

ꝫ eius opib̅ꝫ Aug̅ꝫ q̅ magꝫ ē pctor̅
iustificare ꝗꝫ mortuu̅ suscitare
Ideo dicebat d̅ia b̅n fecit ꝑ· la̅
dicunt d̅ia n̅l ꝯcludendo inhec ꝑ
dicat eꝗ divinitate q̅ ē̅at d̅iu̅ Jo·
ꝑo Surdos fecit audire ꝫ mutos lo
Criẜ· luc̅et Ibi ꝯp̅mat d̅ curatō
ne surdor̅ꝫ ꝫ mutor̅ꝫ/ no̅ ꝫ ne
gat q̅n plures sunt curati vt ce
ci ꝫ claudi ꝫc· vt habet Mt· xv· ꝑ̅
mit illos vnꝗ tm̅ꝗ curatos fuit
ma̅lior ꝗꝫ in cetis vt d̅t Ico ꝗ q̅
i ꝑo ta̅ ma̅la ꝯv̅it auditꝫ fuit
reditꝫ ꝫ loq̅la ꝫ a deōe liberatꝫ
ꝫ h̅c ꝑom ꝯp̅mit oꝑ̅ꝫ Et ꝗo
in h̅c ma̅lo ꝑsalit laudat deu̅
dicentes d̅ia b̅n fecit Ecc̅i· i· vidit
cuncta q̅ fecerat ꝫ erant valde bo
na· s· supiora· media· ꝫ inferiora
Supiora· s· a̅n̅los busfecit ad laudi
ꝫ deu̅ Isa· vi· ꝫo cessat die ac
nocte dicē̅ sc̅s sc̅s· sc̅s Inferiora
busfecit q̅ vtilia Job· v· Nichil i t̅ra
fit ꝑꝫ ca̅· s· vtilit̅ Media aut·
busfecit· s· h̅oꝫ sapiente inde Ecc̅i·
xvii· deus absin̅to ē̅at h̅oꝫ et
dedit ei cor intellige̅s 2o fecit in
nocēte Ecc̅i· vii· deus fecit
sapiente rectu̅ ꝫ ipe se infinit
misceret q̅tionibꝗ 3o fecit excele
ꝫte· s· ad ymagine̅ sua̅ Gen· i°
faciaꝗ h̅oꝫ ad ymagine̅ nr̅aꝫ Nota
ẜ· Beda ꝫ b̅o· ven· in vita· ꝑ̅ ꝑ
mutu̅ sunt peccatores q̅ ꝯpcta
ꝑo ē mutꝗ ad claudere ꝯfessione
emittanda/ ꝫo est ꝑ̅ stulticia
ꝗꝫ ista/ h̅o videt se furari ꝯ in
thesauꝫꝫ ꝑꝑꝑꝑm̅ morte no̅ clamat
ꝑ ꝯfessioꝫ ꝑs· q̅m tacui· s· no̅ ꝯ
fitendo peccata mea Inveteraverut
oia ossa mea· i· mea bona opa
2o ē mutꝗ ad deuota orōꝫ effu
denda Magꝫ stultia̅ cu̅ h̅o ca
dit in abyssu̅ aq̅ꝫ ꝫ no̅ clamat
ut subleuēꝫ ꝑs· Saluu̅ me fac
d̅s q̅m intrauerūt aq̅· i· peca in
ꝗꝫ adaꝫ 3o ē mutꝗ ad inst̅i
toꝫ ꝑm̅i Mapia crudelis

Est/ si videt ho at alq deuoa
ri a lupo qd possit eripe Ita
magnu pctm est cu ho possit
liberare pximu ab hoc dyali p bo
na instruccoz et no fat Ita ve
nit qr tam Et filii ho dicit
surd qui no audit clamore sui
creatoris Venite ad me os qui
labatis Mt xi pv. jo Vocavi et
renuistis et os correctioes meas
neglexistis Inrobitis me et ego
no exaudiam/ qua voce tn laza
rus audit et vet foras Jo xi
Terra tremuit/ celu obtenebra
tu fuit/ petre scisse sunt mo
menta apta sunt Et clamat sa
tus Augustinus confessionum Celu et terra
mare et oia q in eis sunt dicit
mi nec cesset ut te amet Eccl
Sed comedam sed bibam et ut ve
der sonat in aurib meis illa ter
ribilis tuba Surgite mortui ve
nite ad iudicium Jerom Crisost dyal
fat hoz surdu primo ad clamorem
pauperis prov. xxi Qui obturat
aures suas ad clamore pauperis cla
mabit ipse et no exaudietur Scdo
fat eu surdu fri peccati venia
bu remittere noluerit Eccl xxviii
Relinque pximo nocenti te et
tunc deprecanti tibi pcta solventur
3o ad audiendu vbm dei prov xxviii
Qui declinet aures suas ne au
diat lege oro eius execrabit ei
maledictu luc xi Btus qui audi
unt vbm dei Quid est faciendu
quibus tlis dz dnci ad exempl pio
Item ptr pdicator act ii Cu pe
trus in die pentecost multa p
dicasset de opa/ multi compuncti sunt
corde Mt xxvi Cu gallus can
tasset qui sicut pdicatoz vctor
datus est petrus Ubi illud qd di
xerat et egressus foras flevit
amare Ho pcorpos infirmitu
s sit multiplicati sunt infirmitates
corps/ ptorea attelarunt Exem de
Ezechia Regi correptus p infirmitate
quis ad parietem flet Ysa xxxviii
Aly eco alioz vita petita cor
rigendo prov xxvii ferro acuit ferrum
et ho acuit faciem amici sui Exem
de bto ypolito Cuius eco tota fa
milia quasi e aly largitate ele
mosinas Thob. xii Elemosina
ab oi pcto et morte libat Exem
de Cornelio Actu. x Cuius dom e
exaudita e oro tua et elemosine
tue commemorate sunt in conspectu dei
Ambo No memini me legisse ma
la morte mortuum qui libenter
elemosinas fecit habet n. multos
intercessores et impossibile e preces mul
torum no exaudiri, dz go petere
ho ut deus imponat manum
mie sue

Diliges dnm deum
tuum ex toto corde
tuo ex tota aia tua ex tota mente
tua et ex oibus viribus tuis et pro
ximum tuum sicut teipsum Luc x Mat
xxii Ait hugo li. j de sacramentis
te vi utile est nosse dignitatem
mors pntuu quo creati sunt qua
ex ipsis nostis quales filios gnas
sent quales et ada pu nt creatus est
a deo sine corpore et aia Dt s. e.
pte n. q ej deus fecit pm hoiez
subito i statu pfecto viri et in
optima complexione corporis et sta
tu innocentie Ita q no prius fuit
corpus organisatum qz aia infusa
dicitur qr dei pfecta sunt opa deut.
xxxii dix et subito fcm est vinu de
aqua Jo. ij Et subito vsa e virga
moisi in spem serpentis Exo. vii Ita qr
pcorp ipe formatu est vni corpus
humanu et pcorp infusa immortalis
aia/ et pcorp vivit deus ista duo
et fetus e ho dignissima creatura
Urum mr in ij sn. pus sine corpus fuit
immortalis qr in corpore eius corrup

& infirmitas n^a fuit & h^c habuit
no̅ ex̅ na̅ s3 ex ꝑtectio̅e diuina fu
isset ex sustentatis ex comestio̅e
fructus ligni vite / q2 h^uit ꝯtra
v̕tute ut logo tp̅e ꝯs̅uaret vi
ta̅ h^ua̅z nec sustin̅ passus frigus
fame̅ nec sitis fili nec aliq̅z esti
ta / s3 a̅ia̅z cuius e̅ ꝑfect9 in v̕tuti
bus n̅al9 quib9 ad faciendu̅ mpt^s
qua h^uit creatu̅ n̅ali appetitu
trahebat̕ Et dt aug9 ꝯ xii d̕ ciui^te
dei q̅ mox ꝯ creatus ꝑ̅fecta̅ scia̅ h^uit
ꝑ qua̅ seipm & os ꝑios filios usq̅
ad fine̅ m̅di sufficiet in bono re
gimine ad se & ad deu̅ ꝯs̅uasset co
gno̅ n. ꝑmo deu̅ creato̅z suu̅ ac
se ꝑ̅titus erat / & q̅d ꝑ bona op̅a pos
set adipi̅ ꝑ̅mie̅ 2° h^uit co
gnito̅z sui ip̅ius q̅d factus fuerat
ut sciret in quo & q̅liter debet o
bedie̅ deo / & q̅d prude̅ inferiori
q̅d age̅ q̅d obmitte̅ 3° habuit
cognito̅z om̅i q̅ p̅ea factaerant
q2 o̅ib9 r̅bus no̅ia imposuit
Ez ta̅ in honore ess̅ no̅ intellexit
p̅s xlviii / ꝑtibu̅ deo inobediens
fuit ideo̅ incidit in latrones & vul
natus e̅ in corpe & a̅ia̅ p̅ig9 aut
samaritan9 xp̅s ip̅m ta̅ o̅ib9
suis potencijs liberauit ideo tene
mur eu̅ dilige̅ ex toto corde.
Dt Salmo9 in li. r̅z os aues q̅
crudis vescuntur carnib9 illatinus
bibunt aqua̅. ca̅. q2 crude car
nes sunt hu̅ide & viscose q̅ue
humiditas potus ꝑhib3 appetitu̅
Spu̅al̕ p aues intelligu̅t fideles
qui sursu̅ deb̅nt volar̕ ꝑ con
templaco̅z dic̅tes cu̅ paulo / n̅ra
ꝯu̅satio in celis est Cu̅ a̅i ad ve
scitur carnali delectatio̅e & a̅ore
no̅ bibet d̕ fonte dulcor̕ et̕
ne Cassiag9 in li. d̕ collation̅ s.
p̅ri̅ no̅ gustabit q̅d no̅ in dei
amo̅e̅ mu̅ int9 fuit / a̅ia̅ p̅re
gustatu̅ ꝯfigura̅ lenitie. ꝑmo
Sacrificiu̅ d3 offri deo d̕ alib9
debet sacerdos adole̅ in igne
Spu̅al̕ qui vult offi̅re accip̅e le

Sacrificiu̅ deo d3 si p ig̅ue dilco̅
lenitate vi ignis in altari meo s̅p̅
ardebit de qua dilco̅e dt Cris.
in quo duo tangit̕ p̅o cu̅ insione
dei beatificato̅ 2° p̅xi̅i cog̅to
p̅mo p̅i9 b̅tu̅ oc̅lu̅ v̅ri q̅ vidu̅t
p̅xim9 me9 de p̅mo dt cris̅ in
illo tp̅e s̅ anno in p̅dicat^o xp̅i
ter̅ p̅t ascendit in mo̅te Tha
bor clarificatus se cora̅ pet^o. Ja.
& Joh̅e dixit petr9 ut h^ret. mt. xvij
d̅ne faciam t̅a tabernacula t̕ vn̅
Moisi vnu̅ & helie vn̅ die scep
ti descendes d̕ mo̅te visus vi̅n
p̅misit Ja. & Joh̅e3 / & eu̅tes ui
nerunt ciuitate3 Samaritano̅z
ut ꝑparet illi & no̅ recepu̅t il
lu̅ / dix̅u̅t g^o Ja. & Joh̅s. do^e
vis dicim9 ut ig̅s descen̅d3 d̕ ce
lo & ꝯsu̅et illos sic helias fec̕
Respondit Ih̅s Luc. ix. filius ho̅is
no̅ venit a̅ias p̅de̅ s3 saluare
b̕ic misit lxxii ꝑ tota̅ p̅vin
ciam ut p̅dicarent & reu̅tentes
dix̅u̅t ad ih̅m Luc. x. do^e etia̅
demonia subijciu̅tur nob i̅ no̅ie
tuo quib9 dixit nolite in hoc
gaude̅ q2 no̅^a v̅ra sunt sc̅pta
in celis Et ꝯu̅s9 ad discip̅los dixit
b̅ti oc̅li q̅ v̅. Luc. x. tro̅ / in corores huius d̕
s̅ vic. d̅p̅lices sunt oc̅li ho̅is
corp̅ales & sp̅uales. s̅. ꝑ̅os hos
no̅ sunt b̅ti qui viderunt xp̅m &
mi̅acla ei9 ꝯfulg̅ere. oc̅li pilati
Caiphe & Iude qui tradidit xp̅m
no̅ sunt b̅ti q̅uis xp̅m viderunt
Alij sunt sp̅uales a̅ie q̅ deu̅ vi
dent ꝑ fide̅ cu̅ credim9 xp̅m fi
liu̅ dei Joh̅. xx. Thoma vidisti
me tu̅ credidisti b̅ti q̅ no̅ vi
derunt & crediderunt & illo̅z oc̅li di
cuntur b̅ti Jc̅o9 illo̅s oc̅los b̅tos
ostendit qui hoc videntes deu̅
crediderunt Sic ap̅li crediderunt
& petr9 p̅oib9 dixit Mt. xvj
Tu es xp̅s filius dei viui Unde
sequitur dico n. vob q̅ multi reges
& ꝑphe voluerunt vide̅ q̅ vos videtis

& no viderunt. Vn glo. dominus primo
viderunt xpm incarnatum, quod vidimus
oculis nostris & audiuimus testamur i
Johannis i. Secundo in statu ccijus vite Baruch
iij In terra visus est & cum hominibus
conuersatus est. Tertio in potestate maiestatis luce
v. Repleti sunt magno timore di
centes quia vidimus mirabilia. Quarto in clari
tate in transfiguratione Mathei xvij. Quinto
in gloria cum redemptor. Johannes xvij Hec
xpm post ascensionem Actuum primo
quod videntibus illis eleuatus est. Sexto
Spiritu sancto missione Actuum ij. Modo a
omnes reges & prophete desiderabant vi
dere & non viderunt. Primo de Jacob
qui moriturus benedicens filium suum
Juda dicebat salutare tuum expec
tabo domine. Genesis xlix. Ysaias lxiiij
Utinam dirumperes celos & descen
deres. David rex. psalmus lxxix. os
tende nobis domine faciem tuam & sal
ui erimus. psalmus c xliij domine inclina
celos tuos & descende. Secundo de
quo ipsi non viderunt eum sicut ij
de Jacob patriarcha Genesis xxxij
vidi dominum facie ad faciem & Ysa
ias dixit vidi dominum sedentem super
solium excelsum et sic dixit de
Abraham Jo. viij Abraham pater vester
exultauit ut videret diem meum vi
dit & gauisus est secundum fulgencius
Aliud est figura aliud est ipsa res
quam figurat aliud speculum aliud res
Secundo quod prophete per spiritum viderunt
deum venturum ad corpus sed corpus quod
uisitate colloquente sicut apostoli de
poderunt videre. Modo quod qui vi
derunt eum oculo spirituali secundum
beati in spe & post videbunt eum
sicut est in re. i ad Cor. xiij. vide
bimus eum facie ad faciem in gloria & tunc
sicut dicit beatus Boecius beatitudo est
status omnium bonorum aggregatione per
fectus & hec nullibi reperitur nisi in vi
sione dei. Vn Augustinus in li. confessionum.
Si celsitudo amatur ipse est excel
lentissimus. Si honores queris ipse est
gloriosus. Si potestatem ipse omnia potest
Mathei v. Si diuitiam ipse omnia no

uit ad Collocenses ij. Si in morte am
ipsius mortalissimus. Si quietem in
ullo reperitur nisi in eo. Si diuicias
ipse omnia possidet. Si times ipse
est securitas. Si leticiam habes ipse
est eternum gaudium. Vn sequitur. Et audi
re que vos auditis. Verba celestis
sapientie quibus desiderabant desiderare
Sibilla in rege iij. Regina Saba creatam
desiderabat videre faciem Salomonis
& audire eius sapientiam. Salomonis Mathei
xij. Regina austri. Plus quam Salomon hic.
quem audire debemus omnes & non
audierunt. Vel quia non erat plenitudo
temporis. Vn sequitur. Et ecce quidam legisperi
tus surrexit temptans illum. Ambro.
verba legis tenens intellectum vero igno
rans. Beda. Et vbi dominus super dictum
sumpsit occasionem cum dixit Gau
dete quia nomina vestra scripta sunt in celo
Willelmus. Erat quidam vbi dicitur
xpm predicasse contra legem Moysi.
Ideo interrogat quod eum accusaret
Si contra legem videret. Secundum Mos.
& Beda vero i. vi. Ez. Magister votat
tamquam non vult esse discipulus. Et quid fa
ciendo vitam eternam possidebo. Ho
mo quid dicam. Quia non intrabit
regnum dei. Ja. v. Et ni. fecerit
& docuerit hic magnus vocabitur in re
gno dei. Quia non auditores legis sed
factores iustificabuntur. Gregorius. Et
non est quod credam. Quia fides sine operi
bus mortua est Jacobi ij. Sed
confessor affirmatur est doctrina operi
quia vi eius. At ille dixit ad eum In
lege quid scriptum est sunt omnia que
est lex legum. Augustinus. ij. Et mandatum
in lege pendent. Per legem mutabitur.
Et non legis ii. Quod doctores de vos
tuos qui adhuc nescit quo pre
mia ad regnum vite. Ita a multis
post hec quasi apostatis. Et non legis
Johannis x. Ego sum pastor bonus.
Et non legis ibidem. Qui non intrat
per ostium ad ouile hic fur & latro
est. Et non legis omnes. Custos animarum
non tollitur pecuniarum. Diligibus oue

vl laud Augg d' vbs dni smone
vi bonq si fuit qui t' pest in
tritor tuq est Si malq fuit
tortor tuq est Ala ijc qud lege
a formicatde no gcupistas vxo
re pxi sui Ab avar. Ecodi
xx no gcupistas re pxi tui
Ab adolescente honora pre
t metz A raptor no furtu fa
cias vij sc phisey nidt dices
s. c4 legat s no implet qd scp
tu eat Dilige dnm dm tuu do
min s. prez qui te tamt cui ap
atr potea deu s. filiu q te do
cuit cui appat sapia tua s. spm
sctm cui appat bonitas Thes
dit mod diligedi deu ex toto
corde tuo Augg. i. intev sq cr
rore toy dilcto; hetiotz oic er
rat auad. plus diliges tpalia
alij luxuria et ex tota aia tua
i. volutate sq gdictoe Hz hero
nici murmurat g volutz dei
Breg ncs murmurab vyn dei re
cepit ex to mente i. mcoria sq
oblimoe Hz inlti oblmi sunt dcut
pxy oblitq es dni creator tui
ipe at saluar nuq oblimisti no
stri isa mdq nu pt oblimisti infats
ex oibq vibus tuis i. s. omne pos
se tuu Hz s. bn m oic ex toto cor
de i. sapicc ex to aia i. dulcr
ex tota mte i. fortit Criss oic
ex toto corde ut cor tuu ad ullq
rei delctadz sit magis inclina
tu q dei ex to aia i. ut ctis
sim aim in recte heas t firmis
sim i fide ex to mte i. ds ssns
tui dco vatet sec et pxim t
pe corpm s. ad gram in psnti t
ad glaz in futuo nd q rde te
ipm q dibi Ad Ro. xiij Qui p
xim diligit lege implet Tric
n. pxim diligq sic nos gsulen
do bonos mores de pe q ij ptq
pu m Et ipos diligq pe nos
voletes eos saluos fieri xxiij
q. iij c Corripiet Tric subdit
xpd vnsio Recte rndisti ho dicit
Recte fecisti glo. laudat vnsim
no fcin hc fac t vmes q. d. In
hoc dici s no fac ido ad vitaz
etna no venies s fac s. dctin
tuu t vmes vita etna p bato
n. dilcto; exhibitd e opis ut dt
Greg. Legisptq q recte rudis
set prnpit in supbia ulliq t pu
tans pxim q s dursi ihus in
deus e pxq tue vidct omez in
dei diligo re q Mar. l. Lud stam
stificat ex pom 2 r vno q velle
se iustificare s appnad a dca sum
vdtate qres a xpo intem hmq
pcepti ut ipe implet vtid pt
dicebat g Mar. xij Non longe
es a regno dei Scdm 2 Suspicaes
dut ihus Lu. x. ven. i. vr q Cnado
pt valebat alta loqui vspexit
sursu ad dcnond q nos inde
venit dia Joh vij mea doct
na no est mea Hz eiq qui mi
sit me Et pabola ho qdd de
scendebat ab ulm in ierichu dut
apor hist q tmo sit pabola et
tn est res gesta q descede do
ab ulm in iericho e qdd deseu
plem rubro vallibq t fossatis
vbi hoies spoliabat a latro
bq t infciebat t duat p tria
miliaria ubi etc fuit captq sede
chias fugies d ulm q nabu
chonosr rx babilo obsedit ca
e vbe Et s. scom hodie dici
ille locus sagvimis q. ambo
t n. lud. t bo. ven. i. vi s bo e
e gen q hnam i ada pstante de
scendit a ulm i. a padiso i. ieri
cho i. in valle hmg misere p
petiny pnis potuit no nedu ut dt
Ar in ij q pix sed est mortis pq
potuit no infirmari s ia. dicit
Job xiiij ho natq d mule bui re
plet hudt ptate pxp oia aranea
Augg d trinite dei ho trent te
fortes incastat misere insidias
hmod Et Incidit in latros
i. in demo temptacões s. Criss qr
ille lat odit lucem sic dyabq bo
nu opus Joh iij Omi male

agit adit lute. Et cu lat^o no pt
intrae p v^m hostiu ingressu querit
p aliqm vit dyal^s. Si no pt vim
re p vm petm tentat p aliqm
Aut viij. Cu p vm p gula vinc no
potuit ad alia vitia se trastulit
Scd e plage impot^e. Sz plage di
tur petta de qb querebat dauid no
est sanitas in carne mea Ait iuxi
ta e anima e vulnata in rone p
ignorantia In memoria p impoten
tenaz In volute p malitia Scd
abierunt semiuio relicto Gn. d
cass abstulerunt vita gre q vi
mort vita nature Accidit aut ut
quida sacdos p via peti a pib prati
bg t curari no potat Oilu leni
tat i. gratiato pphais q no du
venit plenitudo tpis Samaritag
aut. s. xps iter faris in huc mu
t videns eu p gpassioz mie motg
alligat vulnera eius s. augg. s. septe
pt. mortalia p septe sacmeta in
fudit oleu mie Ait xpi venite
ad me omes etc. Et vinu vnde dicit
xij de arbor q no fat fructum
excidet Scd ponens illu i iume
tu suu. i. in corpus i sua passi
one Isa liij vere langwores nros
ipe portat / Et duxit in stabu
lu s. Ecclie Crisis sic in stabulo
congregat multa sic cora sto
vid in ecclia Et altera die s. vi
ptulit duos denarios i. duo testa
menta s. ambro vel s. aug i. du
o precepta s. dilectionis dei t proximi
t dedit stabulario i. scto petro
t fribg sequatibg quibg comi
sit offim suu d. Curam illig ha
be videat ego tpore plato etc
Scd cuius hos sint proxim
fendit ille qui fecit misericordia
pz s. augg de doc. xana. cxp
proximus me est qbz vonalibet
alius existens in statu i quo d
quid lege pt attingere btitudine
et ds aut in purgatorio vnde
vndecus fedelibs t sancti angeli sunt nri proximi

Iesu preceptor
miserere mei Luc xvij Ait viij
dicunt naturales Coruus e auis i mda
gulosa i furtu prompta Et dicit am
bro in exameron cu pullos pdut
albi putat deserit eos vij diebus
pulli aut pascuntur d rore celi
ps. q pl v. cui dat escam ss
tarum t pullis coruor i vocantibus eu
Cu aut nigrescere incipiunt coruus re
dit t pascit eos Spualr pctor
nud nigrescit dyal^s cepit coruus
e i nudg pt dyalg Ait viij Amm
thus eicat d vno hoie 6.6.6.6.
demones dixerunt s. cuis nos inde
mitte nos intrare scrofas i. i mun
dos Ideo sctam mr ecclia canes hodie
in offic. misse Orat prob d. pte
ctor nr aspice ds t respice i fa
cie xpi tui etc It pt dyalg e in
furtu promptus ppter qd gra lupo
eq na est rape mactare Jo. x
fur no venit nisi ut furetur Ideo sa
cdos orat pnob in collecta Cristo
di qs dom ecclia tua priciatde p
petua t q sz te labitur huana mor
talitas Ite dyalg e gulosg auidg
ad devorandu s. p suggestionem i.
pet v. ffres vigilate t date qa
adversarius vr dyalg etc Ideo paulg
amonet nos ad resistendu i hodi
erna epla ad Gal v. ffres spu
ambulate t desideria carnis ne p
ficietis It quo fat ut corvus cu
videt nos pccores virtutibus albe
sce t rode ss. visiti fugit Cu aut
videat nos vicijs nigrescere p pecca
dimacoz tunc adnos reuertit t fidit
nouissima hoi illig peida prio
bus Luc xi Et tunc ho pt de
ceptus clamare dz ad dnm cu
leprs Iesu preceptor miserere mei
Dicit ambro in examero ffalco int
os aues pius etc affectu q cor af
fectu quos ppos fetus pascit
pau subministratde pullos abaq
la abiectos suscipit aut nutrit
Spualr p falcone int deus q
et hoies valde piu affectum habz

que ostendit in 3bus In peccando recipi
endo et miserendo de primo dicit Greg
papa Moral. Misericors deus quando
peccatum hominum tollat et eum iam viti
um suum respicit mentes peccatorum im
mutat. De 2o dicitur luce xv Hic pecca
tores recipit et manducat cum illis. De
3o habetur Marci viii Cum dixit Miser
eor super turba quia iam triduo susti
nent me nec habent quod manducent
et si dimisero eos ieiunos defici
ent in via. 2o Joh. vi habetur quod
magna pietate pavit v milia ho
minum de quinque panibus et duobus pisci
bus. Et istam pietatem non solum ad
filios intraneos scilicet iudeos ostendit
Mt xv Non sum missus nisi ad oves que
perierunt domus Israel. Sed etiam extraneos
et abiectos scilicet x leprosos qui ab
iecti erant ab hominibus. Ipse eos be
nigne suscepit sanando ut dicit
textus. In quo domino tangitur primo
leprosorum afflictio desperata 2o
deprecatio benigna exauditio primum
ibi x leprosi, secundum ibi quos
ut vidit. Primo dicit textus In illo tem
pore. Cristo 3o et velut predicatum ypo
crisis debebat ire ultimam viam in
Ierusalem ad patiendum in qua via susci
tavit lazarum Joh. xi Et in eadem
via dixit ad discipulos suos luce xvii
Impossibile est ut non veniant scandala
Ve autem illi per quem veniunt. Uti
lius est illi si lapis molaris im
ponatur circa collum eius et proiciatur
in mare quam ut scandalizet unum de
pusillis istis. Vos autem attendite si
peccaverit frater tuus increpa illum et si
penitentiam egerit dimitte illi et si sep
ties in die peccaverit in te et sep
ties in die conversus fuerit ad te dicens
penitet, dimitte illi. Sic et vos cum
feceritis omnia que precepta sunt vobis di
cite servi inutiles sumus quod debui
mus facere fecimus. Tunc factum est quod
sepe cum iret in Ierusalem hoc est veni
in vita que frequenter ihesus iret ad
locum sue passionis ut ostenderet se
sponte passurus. Sed per quam viam

Dicit textus per mediam Samariam et Ga
lileam dicit magister historiarum Samaria erat
terra gentilium Galilea iudeorum et
homines harum terrarum erant sibi mutuo
adversi quia Samaritani nolebant eum
hospitari luce ix Jacobus et Johannes dixe
runt domine si vis dicimus ut ignis
descendat de celo et consumat eos conversus
increpavit illos filius hominis non venit animas per
dere sed salvare. Sed Galilei crediderunt
eum de civitate et duxerunt eum ad
montem ut precipitarent luce iiii Ipse
autem transiens per medium illorum. Sed Theo
quia vellet pati pro utraque gente scilicet
iudeis et gentibus. Nunc quo sed Cris. de
dit nobis exemplum ut benefaciamus inimicis
nostris luce vi diligite inimicos vestros
benefacite persequentibus vos. Sed dicit Gre
Christus iret per medium illarum provinciarum
et non via directa. Quia per hoc
fuerunt Hugo de S. Victore. Ipse
Christus in orbis medium descendit In
media nocte natus est Mt xxv
Media nocte clamor factus est ecce sponsus ve
nit. In medio duum animalium iacuit
luce ij In medio doctorum inven
tus fuit luce ij. Omnis discipulis dixit
Ubi fuerint duo vel tres congre
gati in nomine meo. Mt xviii In pas
sione pependit inter duos latrones Jo
xix In resurrectione stetit in medio discipulorum
et dixit pax vobis Jo xx. Samaria vero
est moralis. Sic Gregorius Si volu
mus pervenire in celestem Ierusalem et eterne
pacis visionem ire Tunc oportet nos ire
per mediam Samariam et Galileam Sa
maria est vita activa Galile
a contemplativa. Activa est custodia
preceptorum Contemplativa est transmi
gratio de visibilibus ad invi
sibilia. Via autem est caritas amoris
Caritas est via dei ad homines et
hominum ad deum. Per caritatem venit deus
in mundum et eciam homines per caritatem ve
niunt ad deum. Et hec est duplex
dei et proximi. Prima perficit vitam
activam, 2a contemplativam. Decimo
et cum ingrederetur quoddam castellum
occurrerunt ei x viri leprosi dicit N. Lyra

Et an ingressu castelli / erant enim ab
urbibus et villis expulsi ut in iudi
cio. Ita .n. precepit lex Levitici xiii de
tempore leprosus solus habitabit extra
castra. Isti vero leprosi iam a quarte
hominum separati audierunt quod Ihesus non
ut propheta veniret qui leprosos non
vitaret sed benigne reciperet et
mundaret. Ideo eum expectabant ante
castellum. Sed dicit Chrisostomus non in castel
lo. Ideo ut pluribus miraculum pa
tefaceret quod dicit Augustinus hystoria. Et ma
gna multitudo de variis civitatibus
ibi fuerunt congregati. Sed quare dicit
textus quod steterunt a longe. Secundum Theo
philum quia verecundabantur de immunditia que
eis imputabatur / putabant enim quod
Christus propter immunditiam ipsorum eos haber
ret / lex enim in mundorum lepram im
mundam iudicat. Unde steterunt
a longe. Secundum Lucam [illegible] propter reverenciam
quia appropinquare non fuerunt ausi
etiam propter preceptum ne appropinquantes sa
nis hominibus ipsos inficerent. Secundo.
Et levaverunt vocem suam [illegible] dicit Cassio
dorus li. v. pro magnitudine desiderii sicut
David ad dominum cum exclamaret clamans.
Iudicum xx. levaverunt filii Israel vo
cem et magno ululatu ceperunt
flere. Sic Moyses clamabat non ore
sed corde. Cum deus diceret Exodi
xiv Quid clamas ad me. Sed quid ibi
clamabat dicit textus. Ihesu precep
tor miserere nostri. Nomen dulce oracio humi
lis spiritualis et communis. Dulce quia
in nomine Ihesu incipit Bernardus. Ihesus est
mel in ore melos in aure iubilus in corde
Iubilus in corde. Humilis quia hec oracio
mea. Iste fuit humilis quia ei tamquam
preceptori subditos se confiten
tur dicentes preceptor. Sicut mea oracio de
ficit per super [illegible] subditus esto
domino et ora eum [illegible] v. oracio
humilis penetrat celum. Tercio hec
oracio fuit spiritualis quia miraculum non
peccuniam petiverunt. Secundum Theophilum in hoc

confirmati sunt quod in fide devocione quidem
credidit quod solo verbo possit curare
nos. Unde modum discit fieri. Iam ad Corinthios x
iiii Orabo spiritu orabo et mente non sicut
illi de quibus Ysaias xxix populus hic labiis
labiis me honorat cor autem illorum
longe a me. Quarto fuit communis dicit
Augustinus Oracio communior tanto melior
Iacobi v. Orate pro invicem ut
salvemini et cum dicit Christus Ite ostendite
vos ut vidit Chrisostomus. Multi super optime
corpis et ait dixit Ite ostendite
vos sacerdotibus. Nicolaus de Lyra. Hoc fecit
non ut corporaliter non possit curare sine os
tensione / sed ut impleret legem quam
dicit Matthei v. Non veni solvere legem
sed implere / preceptum autem fuit Levitici
xiiii ut mundati a lepra ostende
rent se sacerdotibus quorum erat debebat
iudicare an [illegible] vere sunt mundati.
Secundo secundum Chrisostomum propter miraculi manife
stacionem ut etiam innotesceret sacerdoti
bus cunctis plus vis illarum hererent ex
[illegible] quod fidem non assumpserunt.
Tercio secundum Theophilum ut insinuaret quod au
ctoritatem ligandi et solvendi solis
dedit sacerdotibus in quo innuit sacerdo
tibus nunc ecclesie exhibuit lepro
sos ad eos mittendo et sacerdos in
persona dei mittatur. Unde Ieronimus
[illegible] secundum Bedam in omelia quod si quis pec
tandum mortaliter quod vere apud se ipsum
deo contritus est et penituit adhuc
tenetur confiteri ore si obtinet locum
et tempus. Unde Augustinus de vera et falsa
penitencia et habetur de penitentia xvii. Cum quis pe
nitet omnino peniteat et dolorem
lacrimis ostendat representet vitam su
am deo per sacerdotem preveniat iudi
cium dei per confessionem. Unde Augustinus. Cum
bestenda magna pars de remissi
one [illegible] et factum est dum irent
mundati sunt. Bonaventura in iiii. Dominus
virtute prima et effective. Cirillus
ibi dat intelligi quod sola contricio
cum proposito confitendi et satisfaci
endi mundat a peccato. Item propter obe
dienciam Christo exhibitam eos

mdat andos venient ad sacdotes
i luc xvij thelior e obedia q vi
ctima 2o q Crist pro obediencia
pus exhibita et q hucrunt Scdo
Leuit aut quill ut vidit q munda
tus e reuersus est cum mag voce lauda
ns deum et cecidit in faciem gras agens
illo. qui recognoscens se sanatum p
pm et dicit nonne gras ages et non
dicebs. Multi dicunt gras deo s
nō agunt ut phariseus luc xviij
gras tibi ago. bona al pra sibi
met attribuebat et hic samaritanus
erat n. luc q. d. alii ipsi erant in
dei samaritanus attribuebat sua
tor sua vbi eps iudei aut ipi le
gi iudei n. ff fuint ingrati debe
neficiis dei Act vij Incircumcisi cor
dibus vos al ff spiritui sancto restitistis
dicit tm n. luc c4 decepti sunt a pa
rentibus quibus se putauerunt, q
doctrine et miraclis xpo detrahe
bat s. quos mforiatos credebat
q sanctitas ipsorum sunt facta e
obediencia et lege Moysi et no v
tute xpi Tendebs aut illis dicit
none x. mundati sunt et ix. v sunt
Crist Ingratos qui ignotos v sunt
requiret bndicti ingrati deo e anime
pdita ecmamitos mutos virtutum
dispersa et hac ingratitudine se
quuntur tria mala Primum e spolia
tio bonorum acceptorum Crist. gra
tiarum actio e census que dns exi
git sup oia bona q confert et
ideo sic ille qui nō reddit censum
debitum de iure, spoliandus est re
de qua dz censum Ita et ingratus
debetur q deus dedit Secundum est
impedimentum accipiendorum Greg
nō est dignus dandis q nō agit
grās de datis Bndicti d'nus
mode d' capite seminis se fluidis
aq s statim cepit confluxerit sic
se gratis d'omnium cessat v rivus nō fu
erit Sm e pridendo tpalis/ non
est dns ff et conteritur auferre ab

Ingratis bona collata et nō largiri
alia Sz quidq pena supadditur tpa
lem Vnde dicit Josephus Ezechias
licet ostias imolasset pro tri
umpho de Senacherip interfectis
ab angelis nocte clxxxv milibus
Quia qz nō reddidit dignas deo
gratiarum actiones faciendo ei nouo
cantico, sic priores facere consueuerunt
Ideo egrotauit usque ad mortem Isa
xxxviij Et quia eps. ingrat
tde sequntur tria bona Primum e q
natio bonorum collatorum 2o bo
norum multiplicatio in futuri ut dicit
Bnd in s. inde sup cantica z e
pmio ad maiora in futuro Ait
Rom Euge serue bone et fidelis Et
nō est inventus qui rediret et da
ret gloriam deo nisi hic alienigena
. s. alienus et genitus d' Samaria
Sz d. Tertio Cristus confidens sanatus cor
pus, sanauit et et spiritualiter ut dicit Au
gu videtur q ipsos ipse nō sa
nat spiritualiter/ qz fuint ingrati ext'
s. Theo c4 i ti ix. qui fuint in
dei decepti sunt et hic est vnum d'
hiis quos infirmitas dicit fuit
tm infirmitas corporis ut d' pa
litica Jacobi v. Dixisti erant lepro
si effecti q tm nāli et nō corrpto
vel melius sic Crist sanat omnes istos
in corpe et in anima s. sanati in corpe
et iustificati in anima corruerunt
agendo et scelerati sunt ingrati et mali
Sed Surge. a peccato et vade d'
virtute in virtute qz fides tua te
saluum fecit decorans

Adolescens tibi
dico surge et re
sedit qui erat mortuus et cepit
loqui, et dicit illud Augustinus luc vij
Dicunt naturales falena e al simile
asino qd nascitur in India creatum
in vindictam supborum hominum nali
cum edignacione detestatur supbi
am in homine et molemeter mititur

vt dicit Greg

eu discipe hc ad allos magis
primo invenit discens per silvam in
die cum comitatu suo/ econtra si obviam
homini confuga et timide humiliatos
deprehendit ipsum evadere permittit
Exemplar patet ad mater cuius qui
petit humiliatibus se Jacobi iiij
Deus superbis resistit humilibus aut
dat suam graciam Augustinus nichil pretende
o placet ut humilitas nichil pretende
dyabolo displicet ut humilitas Vnde
refert Gregorius in dyalogorum
cum demon dixit ad quendam sanctum
In iennabis ego cibum non comede
do/ tu vigilas et ego non dormio
Si paupertate frunaris/ terena non cum
primum aut est quod me vincit/ tua
magna humilitas. Gregorius c'sy
humilitate retinas virtutes congregat et
Ergo ipso valde odit superbos patet
in lucifero pro angelo Jsa. xiiij In
primis parentibus qui expulsi sunt
de paradiso/ Et de Rege nabucho
donosor qui eiectus de regno suo
Danielis eto Et hodie odit que
libet talem divites eum mod morte
Vnde Ideo orat pro nos S. Ecclesia In
introitu misse Miserere mei domine
quoniam ad te clamavi tota die Et sac
dos in oratione/ tua nos quesumus domine
gratia semper preveniat et sequatur ac bo
nis operibus iugiter prestet esse inten
tos. Tercio nos addit demum fa
cit dicit plenius in spe. naturali cum
arbores apud modicum extant et cor
eqinas faciunt/ cibos non colligunt
ad ipsis subtrahatur mortua/ fa
me et dolore moriuntur/ Sic nos
figura iiij Reg iiij Mulier suna
mitis erat in amaritudine quia
filius eius mortuus erat ipsa flebi
tunc ad prophetam Elizeum/ qui cum vi
disset eam compassus amaritudini
eius suscitat filium eius Exemplar
patet in suamite mater qui habet
peccator/ cuius filius i. aia mor
tua est/ hic dicit audire Elizeum

i. xpm qui resuscitabit filium i.
animam peccatoris concedendo graciam penitencie
et satisfactoris per de vidua quam
solabatur dominus. noli flere. et mor
tuo dixit Adolescens tibi dico surge
Dicit Orosius iiij Metam fulmi
ne acta venenosa mundat a ve
neno quia suo calore/ in eis existens
ipsum humidum veneni et sic liberat
Exemplar. per al venenosum in ter
ho peccator hic mundatur a veneno
peccato per fulmine i. per presente afflic
tionem et tribulationem Crisostomus in omelia
super Mattheum Adversitas que nobis tribulat
in hoc mundo. baptismus secundus est
et de quo tentato gravior/ Vnde sta
tu si patiens sustinens aia tua
fit clarior Thob iiij In tempore tri
bulationis peccata dimittis sanctus Anselmus
vi aiam que plangit deo acceptio
per peccato offerat aucte immaculatum
et cremabitur to. die Exemplar Sic
peccato debemus offerre aucte i. cor
pus meum ad ignem tribulationis chrucis
illuxerit nobis lux mane et gratia
et dimittet nobis delictum Augustinus
Tribulatio erudit gaudentem/ custo
dit virtutem. pervenit infirmitatem
donat innocentem purgat penitente
te Ideo Apostolus monet nos sustinere
tribulationes in hodierna epistola ad
Ephe. iij/ quia tunc consolabimur
nunc de hodierna vidua de qua
Exemplar. Inquantum dominus tangitur pro nostra
miserabilis vita ideo medicus ipse
potentia de ipso dicit Exemplar. In illo
tempore s. Anno primo cum venisset in ga
lilea in civitate Capharnaum venit
ad eum Centurio rogans ut sanaret
servum eius filium/ Ihesus ibat cum illo
luce vij Cui ait Centurio domine
non sum dignus ut intres sub tectum etc.
Post hoc venit ad synagogam ubi erat
homo obsessus cui clamabat de
luce iiij Quid nobis et tibi Ihesu
venisti perdere nos Cui dixit
obmutesce et exi ab illo et sta
tim exivit Tunc factum est

dimitit Eckel

Et factum est in crastino Ibat ihs in ciuitatem
que vocatur Naym Beda in omelia Naym
est ciuitas Galilee in 2o miliario
a monte Thabor contra meridiem
In quo monte clarificatus est xpistus
Mt xvii Circuibat enim ihs totam
Galileam docens in sinagogis eorum
Mt iiii predicans euangelium regni et sa
nans omnem languorem vt post sequitur
cum eo. dicit euangelium. scilicet discipuli et
turba copiosa / de discipulis dicitur Mt
xix ecce nos reliquimus omnia et se
cuti sumus te / et turba autem se
quebatur eum propter satiari vt pi
gri / quos corripuit Jo vi Amen di
co vobis queritis me Alii propter
sanari vt infirmi Alii propter audi
re verbum dei vt Maria Magda
lene vii dicit Beda in omelia hoc
factum est dispositione diuina vt se
queretur turba copiosa vt eum vi
dentibus esset miraculum tocius multi
tudinis quod factum est / Cum ap
propinquaret porte ciuitatis glosa vbi erat
ad frequentia populi propter iudicia
et negocia intuitum. Magister hystoriarum
Antiquitus mos fuit iudicia fieri
in porte ciuitatis vnde Ruth iiii
Ascendit Booz ad portam et sedit
ibi vnde iudices super Ruth. vnde dicit euangelium in
quod defunctus efferebatur. Nam licet anti
qui haberent sepulturas extra ciui
tates ne ex cadaueribus inficeren
tur homines. Sequitur. qui erat ille
defunctus dicit euangelium filius vnicus
matris sue. Glosa est hic pro maior
ta doloris / erat enim marito vidua
ta et liberis orbata vlterius non
sperans parere filios. Gregorius Ni
senus dicit. Bo. ven. quod vidua di
cebatur Ismeria et erat soror E
lizabeth et huius filius resuscita
tus erat Maternus qui postea mor
te xpisti factus est discipulus petri
qui 2am resuscitatum ipsum et cum
frantone eum ad predicandum misit
Treuiris. licet mors cunctis amici
est amara / tamen affectus naturalis multum

natus est ad amicos vt displiceat
nobis mors eorum Exemplum Dauid ii regum i
Doleo super te mi frater Jonatha sequitur
Et hec vidua erat glosa. quo maior
est dolor et maior necessitas conso
latoris Item dolor de morte vni
geniti gemissus est vt habetur
Je vi et Ezechielis xxi Nicolaus lira
vidua enim. persona miserabilis est
ad Thi v. Que vere vidua est
et desolata speret in domino Ama
nem habet consolatorem nisi in domino. ps. dei
pater orphanorum et iudex vidu
arum et Eccli xxxv. hec est quod la
crime viduarum ascendunt ad celum
et deus exauditor in illis non de
lectatur. Gregorius Illa vidua non ha
bebat in quem aspectum dirigeret hunc
solum lactauerat et sperabat vt fi
lius eam nutriret sequitur Et turba
multa cum illa. Notandum quod erat
famosa in ciuitate ergo datur nobis
exemplum vt cum viduis et orpha
nis compatiamur hec autem in exemplis
Eccli xxxviii fili in mortuum
produc lacrimas et ne despicias
sepulturam illius quia sequitur Thob
meruit illi laudatorem orationis / et in
tribulationibus consolatorem per angelum
Thob xii Cum sepeliebas mor
tuos ego obtuli orationem tuam domino
Sequitur Quibus. vnde dicit mestissima domino mo
ritur diues concurrunt vndique omnes
dum pauper moritur vix vnus adest
videre non attendebat ad. dicit Mt v Beati
pauperes spiritu dicit autem paupertas pre
bonis eius imperfectum suscepit dei
Mt xxv Cum vni ex minimis me
is fecistis sequitur agnus nec secunda
torum dimittit nec pauperem timen
tes morte non attendes id
Eccli vii Melius est ire in domum
luctus quam ad domum conuiuii. dicitur
Cor sapientum vbi tristicia est et cor
stultorum vbi leticia sequitur Quam cum
vidisset glosa. non solum actibus eciam
visibus sed eciam compassionibus ad
Hebr. iiii Omnia nuda sunt et
aperta oculis eius tertio primus pri

vna motus ℈ ps t. xlviij ysa
ros eius sup aliis opa omnes etiã
ppo. Non despiciat vitã pri
pilli n̄ videat si effundat loque
la gemitu et dixit illi noli
flere. Glo. mlti q̃ d. desiste mor
tuum deflere quem mox viuum
resurgere videbis Bn̄ d quãd dul
ci ɔsolatõ q̃ ipse ad hec mis
sus erat ysa lxi spũs dñi mi
sit me vt ɔsolarer omnes luge
tes Ex quo h' vidua lugebat
q̃ vnicus eius filius fuit q' iam
ea debuit honorare eqꝫ xpus
qui compassione commisit multe
rem Ioh. Ioh. xix Cris
in h' cp mbet had cessare a
lachrimis monet nos p a mus
uis defunctis ɔsolatõ v'ipe
resurrectõ spantes i ad Cor viij
omi flet. S. ppꝫ morte fuit
cor nõ flentes pp' rõne eo
Anaxagore licet vi'. nõ ppa
uit de quo valerius maxus li v.
initio nuciate filio morte dixit
nichil nouum nuncias q̃ ystud ex
me natum sciebam mortale Et
subdit Sic nemini contingit mo
ri n qui vixerit ita n̄ vinu
atque posse qui sit moriturus
Sequitur Et accessit s. ihs t tetigit
loculum i. ferectrum q̃ vita ad
morte lo xiiij Ego sum via ve
ritas t vita Ioh. x. Ego veni
vt vitã hēant Sꝫ q̃ tetigit
loculum. Et Theo. ostendit qu
ta virtute habet humanitas diuo
vñ quelibet sicut fz ignitum
facit opus ignis ɔtralesꝫ Et
humanitas xpi vnita vbo diui
na opa faciebat Sequitur hij autem
qui portabant steterunt Glo. spe
rantes se videre miraculum potcant
n. dicere cum Moyse Exodi xviij
venite t videte miracula dñi
que facturus est hodie Ibid. dixisse
Et ait adolescens t dico surge

Et cepit loqui Bo. vere diuino
forte vbũ ipius fuit gradatõ
Augus facilius ℈ deus mortuos
suscitat q̃ nos dormientes a
sompno excitamꝫ quo nõ est filius
helie deflenti matri in libro
xviij h' etazes qui corpus ppiu ap
plicuit corpi defuncto n̄ gli
petrus p ꝫhabita orat Actus ix
Sequitur resedit i. surgens sedit
s. ad impiũ xpi qui mortuus
erat Titus. Nõ miru ipse eum
hebat claues mortis et inferni
Apocalypsi j et cepit loqui Theo. lo
qui ℈ iudiciũ vere rõnis q̃ h'
nõ poterat facere mortuus a symone
mago suscitatus Sequitur Et dedit illum
matri sue Glo. s. 2ario puis eum
dedit eum s' in accepere Bñ d
quã iocunde h' vidua fi. suscepit
pit a dño ita vt s. multitudinem
doloris in corde eius quos habuit
in morte sua ɔsolatõ xpus le
tificauit adaꝫ omnes Sequitur Acce
pit aut oes timor s. admiratõis
miraculi Ps. iiij omnes nõ timebit
te o rex gentiũ Alij n. suscita
uit mortuos post instantiam
vt Elizeus iiij reg iiij h' aut solo
imperio Alij in ɔclaue sicut helias
hic aut in publico Sequitur t ma
gnificabat i. magnis deo credi
bat t dicebat q̃ pphã magnus
surrexit in nob. q. d. Ille est de
quo deut xviij suscitabit t uob
deus pphã quem audietis sicut me
Deum magnum in potentia q̃ rex
sup oes deos vt ps. ch̃ v data
℈ m oes ptas Sꝫ magis ystia
ad Colocenses ij omnes thesauri
sapie t sciẽ in eo sunt absconditi
ti Sꝫ in bonitate Eccl. ij Sz bo
nitez magnus eius fecit nob. Ego
magnum vbo t ope luc vlt vir
potens in ope et sermone q̃ hostes
laudabant vbã Ioh. vij nunq̃ sic
loquutus ℈ ho Amici Ioh. vj
ait petrus vidit a te quo ibimus
vba vite eterne habes Ps credo

in cognitione Jo. iii quod vidit oculus
meus et audivit auris mea vi[ci]o in
sitite Jo. viii quis ex vobis arguet me
de peccato Secundo quia deus visitavit
plebem suam ideo decet eum laudare
Luc. i Benedictus dominus deus israel quia etc.
Item Beda in omelia Spiritualiter
scilicet Naym interpretatur turba
eo quod significat mundum istum qui semper quie
te fluctuat et pro monicione dominus
autem qui naym appropinquat quia
humanitate nostram assumpta visibi
lis modo apparuit Baruch iii
In terra visus est et cum hominibus conver
satus est Secundo secundum Bonaventuram in vi propo
site defunctus est hic per peccatum
mortale mortuus cuius mater est ecclesia
quia sponsus eius in cruce mortuus
est filius eius unicus est quia quemlibet
que scilicet mater ecclesia quemlibet fidelem
diligit ac si esset filius eius unicus
Dicitur mortuus propter peccatum mortale scilicet quia
anima separatur a corpore et sepultura
eius est in terra Sepultura do
mus corporis mortui etc. filius
scilicet hic mortuus morte gravi de
ista morte dicitur Luc. xv Fra
ter tuus mortuus fuerat et revixit
et illa mors fit per peccatum mor
tale ita quod sicut homo per peccatum mor
tale totus moritur anima eius et
peccator mortalis assimilatur mortuo
multis rationibus Primo sicut mors se
parat animam a corpore a qua habebat
valorem suum et remanet corpus quasi
truncus inutilis sic peccatum separat
animam a deo a quo habebat valorem
suum et remanet anima quasi nullius
valoris Jere. l. iv [?] Inquietos vire
amiserunt mortuos et dixi vobis
bonum esset ei non esse et non esset peccatum
de eius spirituali ratione Ecc. vii de
eis qui recesserunt a me Secundo mors
aufert sensum corporis sic peccatum morta
le animae Prov. xxiii Verberaverunt me
et non dolui traxerunt me et ego
non sensi Sicut corporis humani

peccatoris sed animae damnum non Ideo dicitur
scriptum Ecce Luc. ix Ecce
animam invenies Tertio mortui
Secundo morte sequitur fetor corporis sic
et peccatum sequitur fetor vicinos infi
ciens Joelis ii ascendit fetor
et ascendit putredo eius quia superbe
egit Joel. i Dixi Ideo fetet quia
vidua magna est Chana dicitur vidua
peccator. Inde peccatum cordis oris
et operis et gravissimum Item Inde fe
tor ultimi non est quia sicut etiam fetet
fetidi sunt fetor vinum nimis fe
tet. Quarto morte corporis sequitur sepul
tura sic sepultura peccatoris est dif
formitas peccati. De ista sepultura
dicitur Mat. xxiii Ve vobis scribe
et pharisei qui similes estis sepul
cris dealbatis quod dicit Ecce taliter viri
et in corde intus autem sepulta
in peccati deformitate. Secundo mor
te talis filius scilicet hic morte hac
et gravi habet et morte corporis et anime
de ista morte dicitur ps. Proverbium
Mors peccatoris pessima sic mortuus
est dives Luc. xvi sic sepultus
homo et movens? est infirmus
Luc. xvi Sepultus est in inferno

Ipse vero apprehen
so sanavit ac di
misit eum Luc. viii Infra. Ecc.
xxxviii. Euangelium. Sed recipe quasi
dicunt medici experti, inter omnia
que infirmo sunt necessaria primum est confide
ntia in medicum quia credat medi
cine operationem. Pro Sic diffidentia
dissipat medicinam. Exemplum quia Va
lerius maximus? Pollicitur et Scita
li recitatione Rome fuit quidam
habens filium et peperit uxor eius
Emptus? alia que multum odio
habuit filium quod adultus pater
misit eum ad studium qui evenit
in magnum medicum et medicus
factus pater incidit magnam in
firmitatem curatus a filio. Non
utatur incanti ecc. incidit infirmitatem

Cum filius viduae non valebat spa
ciosam eum videt filium quod non pos
set eum curare quia in eum confidere non
habet. Crisostomus super Mattheum est magnus medi
cus de celo veniens qui mundus iace
bat magnus egrotus. Secundo quia hominem
unum de omni infirmitate sanat. Ysa.
i a planta pedis usque ad verticem
non est in eo sanitas. Iste medicus
ita perfectus est quod sanat voluntate
et verbo. Numeri xxi Sermo tuus domine sa
nat omnia. Sapientie xvi Non herba
neque malagmata sed sermo tuus
domine sanat omnia. Tertio sanat volun
tate patet de leproso Matthei viii Cum ait
domine si vis potes me mundare dixit
Ihesus volo mundare. Similiter Matthei ix Ac
cessit mulier habens fluxum sanguinis
dicens si tetigero fimbriam vestimen
ti eius salva ero. Videns Ihesus con
fide filia quia fides tua salvam
te fecit. Luce vii dicebat adole
scenti adolescens tibi dico surge.
Ecce quod iste medicus sanat volun
tate et verbo. Ideo si nos volumus sa
nari habeamus confidentiam in eo dicentes
cum David psalmus xxx In te domine speravi
non confundar in eternum. Propterea sanatorem
orat ecclesia in introitu misse In
stus es domine et rectum iudicium tuum
fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam et sa
cerdos in orationem Da quesumus domine populo tuo
diabolica vitare contagia et te solum de
um pura mente sectari. Et Paulus in
hodierna epistola ad Ephesios iiii In
duo digne ambuletis cum omni
humilitate et mansuetudine cum pacientia
supportantes invicem in caritate. Sit se
cundum Crisostomum sicut Ambrosius. Luca
cia cognoscebat virtutem medien
di in eo ideo Ihesus apprehensum sanavit
et dimisit eum. Quod patet de apposita
Dicitur medicina omne dulce est opi
latum. Secundo Bernardus quod stomachus in
nibus delectatur in dulci ideo minus
dum ipse retinet et non vult
singulis membris participare op

positum ad eius. Quarto amarus sanus est
quia purgat stomachum habet etiam quod omnis
medicina purgativa ut plurimum est
amara. Moraliter dulce est audien
ti de se bona et est velut mel
in ore. Katho. Cum te quibus laudaverit
Gregorius in omelia et super Ezechielem. Intelligendum
est quod tam facile rumpit mentes
hominum ut adulatio. Ideo potest non dul
cis sed correctio dicebat sobre et
phariseis. Cum invitatus fuisset ad
nuptias quod testatur hodiernum e
vangelium. In quo duo tanguntur primo ho
minis paralitici curatio secundo ad humi
litatem exhortatio. Primum in ipse ap
prehensum sanavit. Secundum ibi Cum invitatus
Dicitur ewangelium est nonum. Hic anno ii
predicationis Christi. Cum fuit in Galilea
docens in synagogis eorum venit ad
se mulier que habebat spiritum infirmitatis
xviii annis que non poterat respicere
sursum. Illi imposuit manus dicens Luce
xiii Mulier dimissa es ab infir
mitate tua et confestim erecta est
et glorificabat deum. Videns hoc pe
trus dixit ut habetur Matthei xix Domine
ecce nos reliquimus omnia quid no
bis erit. Videns Ihesus ait Dico vo
bis vos qui reliquistis omnia etc.
centuplum accipietis. Audiens hoc
pharisei deridebant eum. Ideo propo
suit eis parabolas de divite et pau
pere Luce xvi. Deinde transiunt Ie
rusalem venit in templum dixit
ut habetur Luce xiii Ierusalem Ierusalem que
occidis volui congregare etc. Luce sa
ctum est ut esset in civitate quod Ihesus
intravit domum cuiusdam principis pha
riseorum ut eum argueret et saciaret
spiritualiter in arca. Sequitur Que ideo domum
sperarum et venit in vita quia eam non ha
bebat Matthei viii Luce ix Filius hominis
non habet ubi caput suum reclinet.
Et ideo intravit domum inimici tamquam ami
cus ut eum ad benivolentiam traheret.
Petri ii Et xiii cum hiis qui oderunt pacem
eram pacificus. Detrahebat propo
situs autem ipse malitiam eorum co

gnosceret tn cors freqntabat
ꝯximia ut pnitibꝫ ꝓcessꝫ ꝑxīa
⁊ mīa^la ut dt Cirillꝰ Secȝ qn
hic est fcm̄ dt Criso q̄ sbbto si
liua Sbbtm erat festū iudeorꝫ
in quibꝫ iudei solebant ꝯueni
re ⁊ quia celebrare dō ꝑt
fet ut verꝰ venator qui ten
dit recia ubi ē mltitudo ferarꝫ sic
xpc in sbbto qn ꝯueniūt mltitudo
homī ꝯtendit rethe vi dcīm
ut dt Bō. ven. in vita xpi Sic
cepit Madaȝ magnā luc vij
⁊ zacheū luc xix Secȝ quare
uenit ibi dt Criso. ut mandu
caret panē Bō. ven. in vita xpi
subno^c panis fructꝰ oia victu
alia dicpat dauid filio Jonate
ij reg ix Tu comedis panē me
ū in mesa mea semp Sic eli
zeus precepit latrunculis syrie
volētibꝫ eū capere. appone pa
nē ⁊ sic apposita ē eis ciborꝫ
abundancia iiij reg vi. Sꝫ at
omnꝫ solū indiga^r panibꝫ ut tra
pulā fugiant q̄ nocet corpi et
aīe Secd et ipi obsuabant eū glo
intli. i. insidiabant ꝟ si ꝯtraire
tū legi ꝯtepnēt faciendo opa
ꝓhibitorꝫ in sbbto Luc. xiiij que pa
scebat note intendebant hebat
ꝯtinuus insti^as ⁊ intiū neqncia
Jdō dixit eis Mt xxiij Ve uo
bis scribis ⁊ phariseis q̄ mūdatis
qd foris est intꝰ aut est pleni
inmūdicia pȝ qd corꝫ malicia
ostēdit Ipi plenū pctīs querebant
pctm̄ in eo qui pctm̄ nō fecit
i pet ij Cū tu dicis luc vi Eji
ce primū trabē ypocrite de oculo
tuo Secȝ. qre xpc incepit curari
in sbbto cū tn sciret q̄ ꝯ hoc
mltm̄ scandalizarentur iudei sbs
Greg sup ezech. et est vba huc
Melius est ut scandalū pmit
tatur q̄ veritas relinquatur Inhc
xpc dedit exem ut cū de aliquo
facto nro puenit magis vtilitas

nō debemꝰ id obmitte licet aliqui
maliciosi ꝯturbentur Alia rō Sbc
de aīa dies sbbti celebrabatur
A iudeis i memoria prime crea
conis xpc at venit ut nouā cre
aconē faceret ad Gall. vi In xpo
ihu neqꝫ circūcisio vȝt ꝫ noua
creatura ⁊ noua creacio est re
creacio ꝑ graciā q̄ fit ꝑ xpm̄ sicut
volens ergo xpc ostendere q̄ ꝑ
xpm̄ fiat recreacio in sbbto in sb
bato incepit Secȝ quid fcm̄ est
dt Criso. tūc hō ydropicus stetit
an illud Glosa dt Cass. ⁊ Cirillꝰ
Iste ydropicus nō petebat sana
cōm qa cognoscens virtute mede
di in xpo / se solū ostendebat eꝯ
ptans eius miam Secȝ ihs intuens
Ruddit ad legisperitos Beda in
omel. Et ꝑ dicitur respondisse inter
nō verbis phariseorꝫ Secȝ cor
dis ꝑ... audiebat se vocis deū
qui solus nouit corda homi
Adhuc iiij Nuda ⁊ aperta sunt
oia oculis eiꝰ Et dixit ad legis
peritos Si licet sbbto curare Glo
interli. i. si licet opa caritatis
facere sine sbbti violacōe Ergo
opꝰ ē misericordie in curare hic querebat
aliis / nō qa dubitaret / sꝫ ut cor
dis corꝫ teriteret / ꝯdaret rursus ap
tius ꝯuinceret hꝰ Theo. 2 Secȝ
illi tacuerunt Beda in omel
Merito tacent qui ꝯ se dictum
quicqꝫ aperiri videns Bō ven.
i vi xpi Si licet sbbto curare / qre
saluator qui curat obsuant Si
nō licet qre ipi sbbto pecora
curant Jdō ꝑplexi erant ⁊ ipi
interrogacōi elegerunt tacere Secȝ
ipse apphēsū ec hiā hō ta nati
Secȝ ꝯo humilitꝰ ut ꝑ hꝰ doceret
nō abhorre ꝯ tactꝰ infirmi te
hoc ⁊ dimisit eū / abiec cor
palit curatū Beda in omel. Sic
et grece Recte ydropicus aud phi
seos curat / se vnius ꝯsuetudine cor
poris in alcū ꝯpmit / ꝯsuetudo
mēt nō ꝑ ydropicū intellꝰ aua
rus ꝗ. ꝯuersacōem in de sanitudibꝫ

et ecc augg ea ydropicus d'quito
plus bibit d'tato plus sitit Sic
auarus Eccl' viii insatiabilis est
oculus cupidi Basilius diuicie
no saciat s3 possessores irritat
Eccl' v. Auarus no implebitur
pecunia 2o sic ydropico nl' prodest
ma frequens bibicio s3 magis nocet
Sic diuicie auaro Eccl' viii cap
vid cupido sine racione est sibi q2 no
iocundatur in bonis suis q2 no est
ausus eis vti Auaro tam d'est q3 h3
q3 qd no h3 3o ydropisis e pestis
cordis sic auaricia Tul. in rethorica
li. viii pessimum om vicior e aua
ricia Ptolomeus ita regnu omnes
auaros esse breuis vite ppt fre
quentes occupatos p'ver. xxvii
Opus est certat ossa Tullius
a'ov est cruciatus auaro oia pos
sident s3 paupis n'l hnt nam
audiens aues volantes estimat
fore latrones videns apprinquare pau
perem estimat furem Ideo pcipit
Cr audiant hunc infirmu confita
mt suos insidiatores videns
eos fore ydropticos spiritales et
auaros d. ad illos no ad voce
qa n'l dicebat s3 ad voce cordis
q2 adnt in corde q cum mur
murabat Cuius vestrum asinus aut
bos in puteum cadit et no con
festim extrahit in die sabbati q.d. si no
credite violare sabbatum extrahendo
asinum et bouem de puteo die sab
bati qd e opus cupiditatis q'ntomagis
violaui in opibus caritatis dic sabbatum
no frangitur subveniendo pectori
bus pccoribus dt s. Tho. viole
tia sabbati excusat p'o ratio sic
vt excusabat discipulos aut xii qn
apphendebatur a phariseis qui a
euellebat spicas die sabbati q2
hoc faciebat ppt necessitate famis
Sicut habetur Math. xii vbi pu
gnauerunt Machabei die sabbato
2o excusat obediencia qn ho tenetur
facere qd no pt facere pt licere di
lacionem n in die sabbato vt d'ali

bus mactados offendere deo et ta
cu sacerdotes circumcidunt pueros
viii die vt hec Ber xvii et leui
tic xxiii 3o excusat caritas vt
si ho d'quid fac caritate premino
licet hec fiet die sabbati tn cetri
sad pt pt pt qui q i sabbo curatis
mos Quinto 2o tact' ad humilitate co
hortato intendens illis i. mt fugeres
quod ipsi pharisei primos accubitus
eligerent i. primas sedes i. quomodo
honores appetentes docuit eos hu
militate. dns. Cu inuitatus fueris ad
nupcias no recubas in primo loco
i. no attribuas tibi honorem s3 excepta
quonsq3 ab aliis honoreris ne for
te honoratior te sit inuitatus ab
illo s. hospite Crisostomus Beda dt
nupcie sunt xpi et eccle quando
has celebrat deus pr cu filio
suo natz copulaint Ad has nupcias
sumus inuitati p fide aut xxii mul
ti sunt vocati pauci vo electi qa
pauci hnt vestem caritatis prandium hui
nupcie celebratur in fide dei gra
vero fidei donmg i. spm dei tunc frug
in prandio nupciarum xpi Cena vo
celebratur i. manifesta dei visione
prandium quod est no solu electis s3
etia multis reprobis Cena vero solu e
electorum Apocalipsis xix Beati qui ad ce
nam nupciarum vocati sunt inuitati
tatos ad prandium multi confusione
patiuntur ppr defectum prudentie uel
pietatis p3 aut xxv de uirginibus
bus sine oleo uel caritate aut xxii
Amice quomodo huc intrasti no hns
veste nupciale vel humilitatem ut
h3 in cronico dicitur/ dicitur ergo cum fueris
inuitatus ad nupcias i. a xpo vocatus
p inspiratus uel flagellatus uel p
predicatorem no discumbas in p'o loco
i. no colloces te p ceteris in statu
merite Ad hebr v. nec quisq3 sumat
sibi honorem s3 qui vocatur a deo tanquam
aaron Sed ne forte ho. te sit
inuitatus i. ad hanc dignitatem vo
tatus ab illo hospite deo Augustinus ho
.n. dignior debetur honoribus excel
lencia n ipa attestatur virtute

amen^a Et ve^ris is qui te et illud
invitamus. Dns da huic loco qr
dens corda a te mdta singlorum in
telligit Tunc mapies eu vicaddia
tenens vltimum locum qz eu vota fu
cis admpraas tube i nomisslo
loco s. mone te alys vpentaddo dt
fet paulus j cor xv. Ego sum mi
nus aplorum etc. In ecctia a^dr es
humiliter te in oibus Greg^s Quato
gdus altior dicato ta^s gimor Col
lectam^2 ad ascensum timeas lapsu
no est n. tanti gdus excelsa te
nuisse quto maiois de excelso ce
cidisse Ber^z dicat te amice ascen
de q. d. Tu es amicus qr imple
sti meam volutatem Jo. xv vos a
mici mei estis si fecitis etc Ascen
de supius p grariam in psenti et infu
turo p gloriam Tunc erit tibi gla co
ram simul discubetibus i. in celeste
quiescentibus Job xxij Qui humi
liatus fuit erit in gla Mt. xviij Ni
si efficiamini sicut p^mli no intrabitis
in regnum celorum Jeo^s nolunt ho
te coparare maioribus quia cum ffe
si vnus cuius vita supius forsan
te melior futurus sit Ca luci
fer cecissit Ys^o Ysa xiiij Domes
lazarus luc xvi Judas Mathie
Act i. Ber. qr ois qui se exal
tat humiliabitur et eoso cunc se
cularis sed spualis Ps. cxxxi
Supbum sic humiliari Augus qn
to quis in loco supiori tanto in
periculo adu dicitur ergo qui se humi
liat etc Exemplum de dauid qui in
minentes nec forces et factus est re
x Reg i Reg xvj

Nolite soliciti esse dicentes quid ma

ducabimus aut quid bibemus a. quo o
periemur sicut n. pro vi ecclesie qr
oibus hiis indigetis Mt vi luce
xij Sicut figuratur Eccl. xxxxviij Tris
dyonis de pe. d. i c. Resuscitato
Dicitur nales Calandus de anims

nobilis tota alba admodum tigni eg
sicut vz q colligunt oculorum et dt
albus magnus i finis natura si ad
infirmum hoc portatur nisi infirmus
morietur no vnus dz oculus i reddit
astantes si n. facit et oculos auertit
signum de morte si aut intendit i
eum signum est vite has aues al
eorum magnus in pe et in pfide ut
dt valerius maximus i polit
Spualit p hac aue intelligitur vel
de nobilissima filius summi patris
acceptus et conceptus esse ma^ia ff vne
vt dicitur in Symbolo ppter eius no
bilitatem sicuti ecclia i introitu mis
se inuocat eum dicens aure tua
dne et exaudi me Et Ps Sicut hi
aues est tota alba sic xps. i pet ij
petrus no fecit n^e inuentus est dolus
i ore eius Quis imitatores esse debemus
p castitatem et mundam vitam p q^ha pe
tit sacerdos i oroe d. Celleg tua
quod dno^e iusfiato tua mundatus ipse
.n. morbum nrm infirmitatem portauit
Ysa liij vere langores nrs ipse
portat ideo vita a nobis hre vita
spualem ad quam inuitat nos pau
lus in hodierna epla ad Galla.
vi fres si spu viuimus spu et am
bulemus Ptr p hi aues no inspici
ens faciem infirmi signum est mortis
Sic xps auertit se in psenti ab
iniustis et in futuro dicetur eos ta
les aut sunt qui nimiam hent
solicitudinem de rebus transitoriis
de quibus va^a ppota Dicit egidius
de Romana principum li. iij pte 2^a
Cap ij quis huius vt vbi timite no
dz ipo mitte habitare duobus
morum qr qd vni placet alii
dissolicet et discordia generatur
et vbi discordia ibi xps no qr ipe
est auctor pacis vt dt Greg^s lo
ipe qui erat indeus petisset aquam
a samaritana dixit illa Jo iiij
quid tu cum iudeus sis bibere po
scis a me qr ego samaritana
no n. coutuntur iudei samaritanis
Moralit eia fidelis est creata
ad similitudinem deo ut dt Augr in 2° d.
i ideo cum dyabolo cohitare no pt

ei quia similem. Secundo diligit inimicitiam dya
boli vel invidiam. Sap. ii. invidia dyaboli (?) scri
pto super 2o Machab. q. i. dicit dyaboli
duobus viciis obsessa est videlicet super
bia et invidia. Videns homo quia a
scendere poterat ad felicitatem a qua
ipse ceciderat propter superbiam, motus com
bidia eum amovere voluit a pa
radisi gaudiis. Quarto quia ad fideles
inducendum est in pace cum dyabolo et mun
do absolutus similem patri ut dicit Crisostomus
in quo dominus tangit post nonam bea
titudinem prohibicio 2a et nos
bonorum ad complexionem primum: Dico vobis
ne solliciti sitis. 2m: Primo querite
regnum dei et iusticiam eius. Decimo dicit
Crisostomus in illo glosa super dominus post predica
cionem eius cum fuit in Galilea in
monte Tabor. Ibi quia predixit glosa
similes octo beatitudines precepit hic
dixit eis ut habetur Mathei v. Audi
stis quia dictum est antiquis: diliges
proximum tuum et odio habebis inimicum.
Ego autem dico vobis: diligite ini
micos vestros, benefacite hiis qui
oderunt vos et orate pro persequentibus
vos, ut sitis filii patris vestri qui in ce
lis est, qui solem suum oriri facit super
bonos et malos et pluit super iu
stos et iniustos. Deinde docuit eos
orare ut habetur Mathei vi. Pater noster qui
es in celis etc. Et ita: si dimiseritis
hominibus peccata eorum, dimittet vobis
pater celestis debita vestra. Nolite
thesaurizare vobis thesauros in terra
sed in celo ubi neque tinea neque erugo
demolitur et fures non furantur. Luce
xvi. Facite vobis amicos de mammo
na iniquitatis. Dicit eis vero ut scribitur
in Crisostomo nemo potest duobus dominis servire.
Glosa: scilicet servire contrariis. Crisostomus: duo
domini sunt qui contraria volunt. Nam si duo
essent sed potius unus, si unum vellent
Secundo concordia multos facit unum,
econtra discordia illos qui candent
unum dividit. Vult ergo dicere ta
lis probatio: nemo potest duobus dominis
servire contrariis, scilicet dyabolo et deo

sunt duo domini contrarii. Ergo nemo potest deo
et dyabolo servire. Secundo post in litera
scilicet et amor et pietas ad voluntatem in
mente impletur contraria in eodem. Figura
i Regum xv. Saul voluit tenere ad
ticiam Agag regem contra preceptum Domini per
mittendo et cum hoc voluit observare
graciam dei obediendo ei quod facere non
potuit. Dicebat deus: penitet me
quod regem Saul regem constitui, quia ipse
verba mea opere non implevit. Secundo
quibus hec voles complere hinc la
do qui hec vocat dyabolo qui est prin
ceps huius mundi Johannis xii non potest
placere deo. Jacobi iiii: Quicumque voluerit esse
amicus huius mundi inimicus dei constitu
itur. Et Paulus ad Galatas i: Si adhuc
mundo placerem, servus Christi non essem. Se
cundo probatur videlicet quia Christus et dyabolus contrarii
sunt quia deus est lux. Johannis viii: Ego
sum lux mundi. Jo. i: Erat lux vera
que illuminat omnem hominem etc. Et illuminat men
tes et facit eos lucentes. Mathei v: Sic lu
ceat lux vestra coram hominibus. Sed dyabolus
est tenebra. ii ad Corinthios vi: Que enim parti
cipacio iusticie cum iniquitate aut que socie
tas lucis ad tenebras aut que conven
cio Christi ad Belial, quod est nulla. Et pri
mo dicit lux. Johannis iii: Qui facit mala
odit lucem. Item deus est amicus et
pax. Johannis xvi: In mundo habebitis pres
suras, sed in me habebitis pacem
etc. Vult vero habere suos quietos.
Mathei v: Beati pacifici quoniam filii dei
vocabuntur. Dyabolus vero inquietus. Job
i: Dixit dominus Sathan: unde venis?
Circuivi terram et perambulavi eam. Et
deus est vita. Jo. xiv: Ego sum via ve
ritas et vita. Et dat suis similibus vi
tam. Johannis x: Ego veni ut servi mei
habeant vitam. Dyabolus vero est mors
quia ipse est operator peccati propter quod intrat
mors. Ad Romanos v. Et de eo Sap. iii
e placuit. Propter vero hominem peccatum intra
vit in hunc mundum et per peccatum mors
in homines. Isti duo sunt contrarii in vo
luntate. Deus vult ut homo serviat in
puritate. i ad Thessalonicenses iiii:
Hec est voluntas dei sanctificacio vestra.
Sed dicebat Ecclesiasticus Luce xv: Ite

r ad qui rudat

ostendite vos sacerdotibus dyabolus
vult immundiciam Mathei octavo eiciente
deus eiecit de uno homine legio
nem demonum dicebant mitte nos
intrare porcos i. immundos Item
deus vult habere humiles
Matthei xi discite a me quia mitis sum
et humilis corde Dyabolus vult
habere superbos Job xlimo Ipse est
rex super omnes filios superbie Gre
gorius dicit evidentissimum sig
num reproborum est superbia humilitas
vero electorum Item deus vult habere mi
nistros concordes ut testatur psalmista
qui habitare facit unanimes
in domo Job vicesimo quinto qui
facit concordiam in sublimibus est
Dyabolus vero vult habere discordes
Item deus vult habere ministros concordes
psalmista qui habitare facit unanimes
in domo Job xxv qui facit concor
diam in sublimibus dyabolus vero discordes
Ideo absolutus nemo potest servire utrique domino
Item Matthei xi iugum meum suave est
et onus meum leve De dyabolo dicit
Gregorius Stultum est servire dyabolo qui
nullis placatur obsequiis Tercio ideo
quia unum odio habebit scilicet dyabolum alterum
diliget scilicet deum Augustinus nullus in
gratia deum odisse potest multum tamen
licet minime videatur ut in exemplo in
latrone qui odit illum qui confert
elemosinas superiorum non multum homo
sed multum videtur Idem Augustinus nemo
diligit dyabolum sed tamen sustinet Ex
emplum sicut vir dives austerus et in
levis qui habet familiam et ancillam et
odit dominam et tamen sustinet eam non
propter dominam sed ancillam Sic dyabolus
non diligitur sed sustinetur non propter
se sed propter temporalia et nequicias quas
ministrat Ideo sequitur non potestis deo
servire et mamone Nicolaus de lira mamona
nomen est demonis qui preest divici
is non quia in eius dicione sint aut
dare possit divicias nisi deo permitte
te Similiter Asmodeus dicitur demon
luxurie Crisostomus omnes cupidi pro
pterea quia non deum amare ne
cesse est ut odiat divicias Qui
autem voluerint amare divicias neces
se est ut odiat deum et sequitur Ideo dico vobis
non dicit non potestis deo servire et
divicias habere Sed dicit non po
testis deo servire et diviciis Qui
licet divicias iuste acquirere
iuste possidere et bene dispensa
re Tamen omnibus simpliciter Sicut
divicie sunt impedimenta in prosperis
sic pauperibus sunt adiutoria Dicit
Ideo dico vobis nolite soliciti esse
anime vestre quid manducetis Crisostomus
sed non quia anima cibo indiget sed quia
talis non potest in corpore manere nisi
illo cibata Ut ergo dicit Theo
philus Ille qui dat bonum super solici
tudine illud quod est nobilius et
maius dabit et sine solicitudine il
lud quod est ignobilius et minus Quia deus
dat vobis sine solicitudine animam que
est nobilior esca et corpus quod est
nobilius vestimento ergo dabit et cetera
Et ponit rationem Nonne anima plus
est quam esca et corpus plus quam ve
stimentum utique Quia anima est ad
imaginem et similitudinem dei facta Ideo
Ergo et corpus est veste Anime vesti
mentum autem est vestis corporis
Quantum ergo anima excellit corpus tan
tum corpus excellit vestimentum
Augustinus ergo si deus dedit animam
et corpus dabit victum et amictum Crisostomus
nisi deus vellet conservare quod est
numquam non creasset Et sequitur per comparationem
animalium ad homines Respicite Sicut in
ferioribus dat animalibus victum et ami
ctum Respicite volatilia celi quoniam
non serunt neque metunt et tamen pater
celestis pascit illa Nonne magis
plus estis illis quasi dicat Crisostomus multo
maiore precio vos valetis Si
ergo deus animalibus ignobilioribus
prestat alimentum ergo magis nobis
Omnia enim deus alia propter hominem fecit
hominem autem propter se ipsum ut dicit Augustinus
in Enchiridion Quanto ergo preciosior homo
creatus quam alium tanto dei solli

titudo dei de ho(m)i(n)b(us) q(uo)s fec(it) ut
no(n) solu(m) an(te) morte(m) s(ed) et(iam) post
morte(m) ornat in gl(or)ia(m) Tunc p(atet)
q(uod) no(n) debe(mus) solitit(ud)i(nem) de vesti
ment(is) h(abe)re. Q(ui)s v(est)r(u)m cogitans
.s(cilicet) in solici(tudi)ne sua p(otes)t adiice(re) ad
staturam sua(m) cubitu(m) v(nu)m q(uasi) d(icat) n(ullu)s
Aug(ustinus) Illi t(ame)n recedi corp(us) re
linquite qui id adh(u)c in(n)ecessaria(m)
fec(it) p(re)nente Et subdit 2(us) r(ati)one
d(e) solici(tudi)ne vesti(men)tor(um) p(ro) c(om)paracio(n)e
aditatur vir(i) sol(e)re Considerate lili
a agri q(uomo)d crescu(n)t no(n) laborant
.s(cilicet) ut vir neq(ue) nent .s(cilicet) ut mulier
Beda Q(uo)d rubet ut rosa q(uo)d
candet ut liliu(m) Beda q(uo)d reg(um)
p(ur)pura(m) (et) s(er)icu(m) q(uo)d pictura
p(otes)t florib(us) c(om)pari Ite(rum) Salomo
in o(mn)i gl(or)ia sua no(n) est cooptus
s(icu)t vn(um) ex illis de quo in R(e)g(um)
p(ri)mo fuit diues sapiens ut
h(abe)t(ur) Tit(ulu)s 2 Emp(er)egress(us) p(ro)
o(mn)ib(us) dimitas q(ui) an(te) me fuit Sa
lom(on) h(ab)uit vestes alienas liliu(m)
(et) flores p(ro)prias Ille ab arte isti a
na(tur)a Tu(n)c subdit Si aute(m) fenu(m) agri
q(uo)d hodie est (et) cras in clibanu(m) mit
tit(ur) deus sic vestit q(uan)to mag(is)
vos o modice fidei q(u)i de dei
p(ro)uidencia dubitat(is) Cris(ostomus) Si flo
ribus t(ri)buit deus hoc qui na
ti sunt ut videant(ur) (et) p(er)eant q(uan)
to mag(is) vos qui p(ro)pter cultu(m)
d(ivi)n(u)m debet(is) Tunc c(om)parat soli
titudine(m) n(ost)ra(m) ad infideles (et) no
lite soliciti esse dic(ent)es Q(ui)d ma(n)du
ca(bi)m(us) a(u)t q(ui)d bibe(mus) Th(eophilus) i(d est) o(mn)ia gentes
requirunt i(d est) infideles q(u)i de
celestib(us) no(n) c(on)fidunt q(ui)a n(on) sp(er)
hunt futuru(m) s(e)c(u)l(u)m ut d(icit) Greg(orius) Scit
n(am)q(ue) p(ate)r v(este)r celestis q(ui)a o(mn)ib(us) his
indiget(is) i(d est) p(e)t(ri) v(lt)i(mo) O(m)ne(m) solici
tudine(m) v(est)ra(m) p(ro)iicientes in eum
q(uia) ip(s)i cura est d(e) o(mn)ib(us) Cris(ostomus)
Q(u)i c(on)tinet creatura(m) nouit eius
indigencia(m) si p(ate)r est no(n) p(ot)est de
sp(er)nere filios (et) t(ame)n d(e) p(ri)mo

Primu(m) q(ue)rite reg(nu)m dei Hug(o) d(e) S(ancto)
V(ictore) Talia sunt bona nobis que
da(n)t s(ed) d(icit) Ista sunt bona cele
stia .s(cilicet) b(ea)t(itu)do et(er)na (et) h(ec) s(un)t cogita(n)
do freq(uen)t(er) (con)gaudiis s(an)c(t)or(um) dili
gendo deu(m) vita(m) n(ost)ra(m) ordina(n)
do ut o(mn)ia ista attinga(m)us (et) id
h(ic) p(ri)mo debe(mus) q(ue)r(er)e q(uia) ibi est
pax imp(er)turbabilis Ysa(ias) xxxii
Sedebit p(o)p(u)l(u)s meus in pulcritu
dine pacis (et) in requie opule(n)
ta Aug(ustinus) Pax celestis d(icitu)r pulc(ra)
q(ui)a p(er) nulla(m) discordia(m) macla(tur)
s(ed) ibi a(n)i(m)a c(on)cordabit cu(m) deo q(ue)
decetero p(er) p(e)cc(atu)m nu(n)q(uam) offendet
cu(m) p(ro)ximo que decetero n(ec) i(n) cor
p(o)re n(ec) in reb(us) n(ec) in fama le
det Cu(m) angelis quos cu(m) toto
corde diliget Sc(d)o q(ui)a ibi est se
curitas inestima(bi)lis Sap(iencie) v Ac
cipiet reg(nu)m decoris de manu dei
(et) dext(er)a sua p(ro)teget eos Hug(o)
D(e) mag(na) securitas q(ui)a a d(e)o nunq(uam) se
parabunt(ur) neq(ue) ab a(n)i(m)o malor(um) mo
lestabunt(ur) Gen(esis) xxv Anfert
d(omi)n(u)s o(mn)e(m) lacrima(m) ab oc(u)lis eor(um) (et)
dicet in illa die Ecce d(omi)n(u)s m(eu)s
est qui saluat nos exultabi(mus)
(et) letabim(ur) in salutari ei(us) 3(o)
q(ui)a ibi e(st) o(mn)i(um) bonor(um) abunda(n)
cia indeficie(n)ti(bi)lis Aug(ustinus) Ibi erit
felicitas ut nullu(m) erit malu(m) n(ulu)m
latebit bonu(m) Deut(eronomii) xxiii D(omi)n(u)s
de(us) duc(e)t te in t(er)ra(m) bona(m) v(bi)
absq(ue) ulla penuria come(de)s pa
ne(m) (et) o(mn)i(um) re(rum) abundancia Ibi
erit visio d(i)uinitatis Job xxxiii Vi
debunt facie(m) eius in iubilo Ysa(ias)
lx Tunc videbis (et) dilatabit(ur)
cor tuu(m) s(cilicet) p(er) leticia(m) Ibi erit inte
gra sanitas Ps(almus) Qui sanat o(mn)es
infirmitates tuas Ibi erit p(er)fecta
impassibilitas Apoc(alipsis) xxi Mors
vlt(er)ius no(n) erit s(ed) o(mn)e bonu(m) erit
Quarto q(ui)a ibi est et(er)nitas im(m)u
tabilis Ps(almus) Reg(nu)m tuu(m) reg(nu)m
o(mn)i(u)m s(e)c(u)lor(um) Daniel vii potestas
eius p(o)t(est)as et(er)na q(ue) no(n) auferet(ur)

t vgm eq no corrupe. Bn dq
q cfm nobile vgm v o' sapia
v o' sua v od dni e sm sine
alia sut bona media ut vtu
tes t bona opa s. fides spes
t caritas et illa ptq pma deq
quere ut. s. qui appchendiq nos gt
dum pcasse ut studeaq d illo
age pmaz t hc i mutq od die
insti az cuis augq di q qre ve
gnu dei. qre t insti az q est
vera via pducens ad vgm dei
Sap. x. Iustu deduxit dns p
vias rectas t ondit illi vgm dei
Qs qstit hi insti a in qtemptu
mdi adusa fortit tolerando
Act xiiij p multas tribulacoes
oz nos intrare vgm celoz Ez
dicit Bernardus t habaq insti a re
gni dei est oda q xpc docuit
obsuaq t si hc fecimq oia
tpalia ad salute ncia adici
entur nobis.

Natiuitas tua dei genitrix virgo gau

dium anunciat uniuso mudo Ex te
n. ortus e sol iustie xps ds nr q sol
uens maledictoz dedit bndictoz t
qfundens morte donavit nob vita spna
Ista ca. s. i ecclia in hodierno
offio. Dicit nales aurora ori
ete nox tradit t dies inchoat qz
aurora e fis noctis pterit t pnm
diei sequent ut dicit Is. In aurora
at oia aia letificat diurna
h' tspore nocturna ad cooperiend se
deq qz alauda ceteq aues plq
gaudet t vociferant i die qs i no
cte. h' nocticoraces fugiunt t a cla
moribq cessat. Virgo v' aurora vtu
sia inter do ma q xpia uti tez
nocte ignorane tradit t die in
auit salute vgm bn q i hodierno
sūde. Sic aurora rutilans ingressa
e mdm. O maria tu dic spiracti di
e salutis dic qs fecit dns tua cla
ritate mundū meruisti. H at aura
do ma du vet aues nocte s. decs
qtinuerit t s. an li letati sit d. Cay.
vi. Q est ista q pgredit qi aurora
qsurgens pulc ut luna electa ut sol viz
augq i hodierno s. cu mites mac
nob i nocte dapos t agrestic aues inde
s. decos voces tri cs q nos cantebat
hc at q apparuit dei vdo pruda t hi
aues effugat. Cantq alaude at philo
mene t gast dum audit i agno sidelo
et oms sctoz gm dicunt Tno
tens Tu gla ierlm tu leticia
isrl decus mdi. dei t hom medi
atrix effignata hmg habet i vgm iiij
filij isrl dicebat Affeamq ad
nos archa dni t veniat in
mediu nrm ut salvet de ma
inimicoz nroz. Et sequit Cumq
venisset archa i castr vocifea
tis e ois isrl pcultatoe Ez
philistini audientes clamoz di
xerut q est hi vox clamoris t
tu cognoscent archa dni ti
muerut dicentes ve nob quis
nos salvabit de ma decoz isto
2 R. filios isrl intelligimq oms
fideles isti dicebat cu mutez
marie affeamq p devota suspi
ria ad nos archa federis i ma
ria ut salvet nos. Veniente at
archa. s. maria letatq e omis
isrl. i. fideles dicentes Gaudiaq
os in domo etc. Philistini aut
s. demones audientes clamoz hunc
dicebat ve nob qz ptas nra
ablata est. Ecce xiiij veniente
aurora subiungit in pfundu to
tus cecitatis pci adams i dyaly
sce. h' nales aurora qsurgens in
bu mitigat infirmis ut dicit
philadelq in tcu d' natura mor
boz boz dat Galieq qz in au
roa dulces influcia locu hz
qz tnc hunor sanguinis pvido
minatur qd h' qstatim aurora q
rsqz ad zam imitat. Nam veri
medices nrg estate vespona ine
autumni noxe vo hiemis Id in
aurora sompnq dulcis est t salu
bris qz tnc egtudines allenat
infirmi qmescunt. Sic veniente ma
ria infirmitates aie sut abla
te qz. h' augq ipa e palma v
gm esla viduarz opulta qingiu

victoria sanctorum gaudium angelorum
redempcio iudeorum ianua celorum salus
quia omnium peccatorum de quo gaudet eciam
dicitur natiuitas tua scilicet dei geni
trix quia sunt via prima. Dicit hu
go de s. victore et tangit magister in 2° d.
prima deus creauit tres creaturas
puras spirituales ut angelos puras
corporales ut celum et elementa et puras
spirituales et puras corporales ut homines
quibus fuit pulcritudo et virginitate ut ha
betur Gen. i. In virginitate sunt ange
los pulcerrimos misit eum dya
bolus elementa viciata sunt propter
peccatum primum propter quod ait Gen. iii. Ideo
non perfectis ignis eum non redit
ut aquam submergeret Sala ad hec
tanta virgo virgo Maria non fuit vi
ciata. Ideo ipsa Bernardus portat flo
res omnium virtutum violam humilitatis
lilium castitatis rosam caritatis que
signata est per stellam de qua dixit
Balaam Num. xxiiii orietur stel
la ex Jacob propter hoc est stella
matutina que ipsa nales lux fuit
teri lupos effugans ideo Gregorius
Gaude Maria quia tu virtutes heresis
sola interemisti in vniuerso mundo
de quo gaudet eciam in vobis pas
simus hoc dicit duo tangitur secundo na
scentis primus nobilitas 2° nati
tate eorum glosa iocunditas primi
ibi natiuitas tua etc. 2m ibi gaudi
um annunciauit vniuerso mundo de pri
mo nota quod natiuitas b. v. est nobilis
sima quantum ad graciam et quantum ad
naturam quantum ad graciam quia in vtero
sanctificata ideo dicitur in epistola paul
dubio Maria ante facta est quam nata
et subdit ego puto quod copiosior
sanctificacionis benediccio in eam descen
derit que ipsam non solum sanctifica
ret ortum sed et vitam deinceps
ab omni peccato immunem custodiret
vnde angelus dixit Aue gracia plena ex
in iiij qui in Luc. dicit et sanctitas
de Maria volo habere in ecclesia Can.
iiij Tota pulcra es amica mea
glo. secundum corpus et animam tota secundum sen

su et racionem vnde Anshelmus nichil est
deo dignius equale est gracie in qua est
quod est supra te vel infra te omnipo
tens solus deus est infra deum
quod non est deus magna gracia colla
ta est Johanni Baptiste Luc. i spiritu
sancto replebitur adhuc in vtero ma
tris Magna Jeremie Jer. i Antequam
exires de vulua sanctificaui te
Maria gracia maior quia gracia ple
na Luc. i Jeronimus Ceteris per partes
maior se tota infudit plenitudo
tudo gracie 2° eius natiuitas est no
bilissima quantum ad naturam vnde
in hodierno eius natiuitatem i. descri
bitur processisse ex tribu prin
cipum et sacerdotum unde ta
men ecclesia natiuitas glose Vnde
Maria ex semine Abrahe orta de
tribu Juda ex stirpe David et aut di
citur poete nobilis est ille que
nobilitate sua vero Maria autem
habuit ab virtutes Crisostomus sicut ma
ria in speciebus non virtutis nec spe
cie sanctitatis ibi decoris est quod in ea
non resplendeat Bernardus Mundo de
te virgo mea plenitudo gracie perditas
quia non defuit et fides prius
thas zelus apostolorum constancia mar
tirum et castitas virginum Elegit enim
patriarche fidem vnde de Abraha
Gen. xv Credidit Abraham deo
et reputatum est ei ad iusticiam Ma
ria ad aliud fide habuit tunc an
gelo credidit et statim mater dei
effecta est Luc. i Abraham propter
fidem meruit reuelatos secretos
dei de delendo sodomorum Gen.
xviij propter hoc fidei quia meruit
diuinitatis dandi vitam eternam Moy
ses elegit mansuetudinem Num. xij
Erat Moyses vir mitissimus Maria
iniuria indecoris patiens fuit
Ideo mater mitissima quia ipsa omnibus in
hi de nomine nullum fecit nec verbis
nec factis sed diligens adveniendibus
mitte de cursu David elegit
humilitatem Reg. vi quia Michol
filia Saul derisit eum ipse autem

Iacebat tulit Maria aut multum
similior quam quem similis est. Augustinus
Iohannes similitudinem vero ista multorum
rior quam claror lucis eterne esse
creditur. Maria cap. vij. Sancta
in ecclesia Christi nata est vobis facta
sua tunc illuminatur et mundus super sol bea
radius sancta et undas sonctus eius
Christi dicitur naturales angeli luce na
lis sunt creata tenebre tenebris
sime terram tegebat. Beyn
Sed ad ortum suum clarissimi
luminis maxime homines erant in um
bra et tenebris peccatorum ut nullus
dicere potuit. Proverbiorum. Quis dicere
est cor meum et purus sum a pecca
to. Ideo ad inferos descenderunt
quod erat eis magna pena carere
clara dei visione. Nam non carebat
per quinquaginta annos aliquid per mo. vij
Iris. super nate scd p[er]ta ita ac
ba esse et Iehene supplicia quam
carere dei aspectu. Unde hic quia
ex gaudio electorum consistit in bea
ta dei visione et absque illa non
esset eis gaudium. Ideo desidera
bat adventum suum per lucem
sui maris dicentes. Zacharias illu
minare his qui in tenebris et in um
bra mortis sedent. Luce i. Cum pre
ad desiderium illorum exau
divit. Mittens angelum Gabrie
lem ad Zachariam. Ecce uxor
tua pariet tibi filium et voca
bis nomen eius Mariam. Et hec lux est
hodie facta et nata in mundo que
illuminabit universum mundum. Bernardus
Si Maria non fuisset nata omnes
fuissemus in tenebris peccatorum nec
doctrina sanctorum spiritualium nobis pro
fuisset et subdit. Tolle corpus
solare quod mundum illuminat et ubi dies.
Tolle Mariam et quid aliud nisi tali
ter tenebrarum. Quod ad nativitatem
Marie homines erant in magno
timore quia demones magnam potesta
tem habebant. Sed est naturale quod luce o
riente lupi et cetera molestantes
fugant. Sed qui sunt orta virgo Maria
fugati sunt lupi infernales. Ideo
dicit Eusebius in sermone nativitatis
demonibus terribilis sed maxime gra
et virtus ecce ad nativitatem Marie
sunt peccatoribus timor. Iram dei
qui statim sunt parati ad puniendum
peccata quod patet in Gen. de primis par
entibus quos deus statim punivit
magna penalitate eo quod de pa
radiso expulit eos. Similiter Gen. vij
legitur quod peccatorum mundum usque ad
viij animas extinxit. Gen. xix
Iudex tinxit Sodomam et Gomorram
et sulphure consumpsit. Reg. xxiiij
propter peccatum superbie David qui super
be elatus numeravit populum iratus do
minus tantum multa virorum pestile
ntia accidit una die ecce quanta
magna pena quod summi Ideo
sibi ignoti poterat. Trenorum iij
Ursus insidians factus est michi leo
in abscondito semitas meas
subvertit et posuit me desola
tum. Sed qui orta sunt Maria iratum
deum mitigavit et peccatores sibi re
conciliat quod patet de Theophilo de
quo refert Io. Damascenus. Vincencius
in speculo historiali li. xxij. Et Gil
bertus in Cronicis. Apud Siciliam
anno domini CCCCCXXXVIIJ fuit quidam vir
Theophilus nomine vicedominus episcopi vice ge
rens qui prudenter res ecclesiasti
cas sub ipso dispensabat quod mor
tuo episcopo ipsum omnis populus dignum
episcopatus acclamabat. Ipse nolens
episcopum alium ordinatur. Unde ab eo
depositus in tantam impaciam est
delapsus consilium postulavit et
dyabolum invocans qui quatinus adve
nit. Eius instinctu Theophi
lus Christum et matrem eius abnega
vit et Mariam professionem abnega
tam quam cirographum scripsit. Et anu
lo sigillatum dyabolo dedit in testi
monio. Sed divina providencia in graciam
episcopi recepit et in pristina dignitate
sublevatus. Tandem ad se reversus de
eo quod fecerat ingemuit et ad

Theophilus

Mariam tota deuotione ɔfugit quadam
vice ipsa ei apparuit et de infidelitate
redarguit / quod audiens theophilus gratiam
ab ea impetrauit / qui cirographum au
diuit esse ad petitorem meam suscept
te deum in gratiam / et scedulam quam dya
bolo dederat reportatam recepta
vehementer exultans totam processum et
ad populo quod acciderant retulit / et
post eam in pace quieuit / Item at
deus in veteri lege fuit ita austerus
ut ad mitem ... certum solis
naturalis solem in hoc mense in quo
virgo maria nata dicitur in signo
quod dicitur virgo et est mitigatum ...
... Item Ansack quod in presenti
mense sol ... in leone quod est
igneus et ... sic plenitudo dei
... maria fuit ...
diuine seueritatis ... penitens
... in ortu virginis cum ... gratie
... in virgine totius ... et pietatis
... Unde in ... Dulcissima
... nobis ...
... maiestati ...
posuisti ut dextra dei ...
... sed sicut misere et ...
... in libro de ... Io ...
quod ... dolorem ... ppi
ea cotidie ... stabebat
... Gaude dei genitrix inma
culata / Gaude que ab angelo gau
dium suscepisti / Gaude que genui
sti eterni luminis claritatem / Gaude
mater / Gaude sancta dei genitrix tu
sola mater innupta / Te laudat omnis
factura genitricem lucis / sis pro nobis
perpetua ... intercessio ...
... corruptus ...
misset cepit perturbari ...
... dixit ... fili ...
... quibus ... totiens gau
dium nunciasti / Gaude etc. ...
... et statim ...
... in celo ... de ...
... facit ...
... virgo maria tot gratiis habuit
debuit ... ostendere et docere
publice / quod non fecit ... pre
... Non dubi

tandem quod beata virgo accepit excelle
ter donum sapientie et gratiam prophetie
quod prophetauit respondendo nunc luce ...
Non tamen accepit ut haberet usum sci
entie ... quod competebat ...
... usum sapientie
in contemplando ... luce ij ... Maria
autem conseruabat omnia verba hec confe
rens in corde suo non autem habuit
usum sapientie quo ad doctrinam quod
competebat ... mulieri ... illud
... ad ... ij doce autem mulierem
non permitto ... usus
non competebat ... usus
quod ... conueniens erat doctrina
... et ... soli ... et
... competebat ... fuit
et ... Io baptista ...
fecit ut ... intenderet
... usum prophetie ...
... etc. peruenit aureola ...
... fructum ...
... virginibus ...
... aureola est premium ...
... quod dicitur spe
ciale gaudium de integritate car
nis ... integritate mentis / Vnde
... decor
... qui gaudium ... deco
rabit et ... virgini
bus ... aureola que ha
buerunt propositum virginitatis perpetue
... firmaue
runt ... propositum
... integritate
... carnis ... usque in fine
vite ... virginitas ...
... per penitentiam ...
non virginitas carnis ...
aliquam ...
... amittit ... aureolam
ut ... Ambrosius ... dixi
... violando ca
stitatis ... premium
... reportabit ...
... custodita ...
... quam passa est beata virgo
... omnes mulieres votum castitatis
... ut dicitur ... ij ... Vo
... maria se virginem permanere

Ambrosius

Anicia

774

Nisi d's alit' vuclaret / qd excellen
ter meruit aureola virgi' q'ma
habuit cu virginitate maxi'e cu' vite
gstate merit' dicit thomas s. t. c. 4 p
ms statim p'q bapt' decedenti
bus licet sint virgines no debet
eis aureola q' tentatoz no su
stinuerut. Dicens q' 4 no ma
beat aureola excellentissime
tu nllaz pugna sustinuerit
neq' tentata a carne fuit s'z
s. t. v. s. xxxvi no habuit pugna
p' tentatoz que est a carne / ha
buit t'n pugna p'tentaoz que
est ab hoste q'ri neq' p'm re
ncitus fuit. Ait in q' d' q' b. bu'
q' ipa dicit' virgo virginu' / q'm q' de
bet alys virginibus. d' eb' ei
excellenti'. Item ipa habuit virgi
nitate in p'mo q' aureolaz
virgi in p'mo / vnd dt b. u' dg
v. s. c. 4 habuit om's aureolas de
aureola martyris p'bat sic alij mar
tires dederunt aiaz t'n et corp'
bta ma obtulit adveni' aiaz
corp' et anima t'n q' plus acce
pit in p'mio. Vn Damascen'. bta
virgo sine p' merito q' dolores q's
effugit pariens hos in passione
sustinuit q' que deu' cognou' pro
natu' hunc ut maleficiu' inter
fici vidit. Tunc impleta est
prophetia Symeonis luc. ij Et tua
ip'ius aiaz p'transibit gladius do
loris. De aureola p'dicatoris dt
bu' p'lo e' p'dicac' vo q' s'co alij
p'dicat vo b. v'o s'co q' p'fetq' e
ffectu q' v'm q' et Scriptura q'firmabat
oia vba q'fe i cor' s. dicit doctores q'
ido q'firmabat ut h' apl'is d' c'pib'
ad scribendu' evangelii vuclaret q' ipa p'
Trinitatis nos p'dicat' sic doctrina
prudentu' facilis q' bta v'o facil
lime et breuissime oia p'lia vno
vo p'dicat' q' dixit ad ministros
nuptijs Joh. ij Quodcumque dixerit vo
bis facite. Dixi ij'o tale natiuitate
eius glosa iocunditas Vn ca't ecc'a
i' introitu misse Gaudeamus om's
in dno et ipa bta v'o dicit pt
ecc'i xxiiij Venite ad me om's
qui concupiscitis me et a generationibus
meis adimplemini Vn bu' d' ple
nitudine eiq' gl'e om's accepimus
captiui redemptoz. peccatores venia
tristes q'solatoz iusti gr'az angeli
leticiaz. Tota trinitas gl'az Gaui
sus e' q' deus p'r q' e' nata
e' filia Gauisus e' filius q' nata
e' e'i mr Gauisus e' s. s. q' nata e'
e' munda habitacio. Gauisi sut
om's angeli vn b'ns luc. xv c. 4
gaudet d' q'uersio' vnius peccatoris
a fortiori de nte b. virg'. Gauisi
sut om's s'ci ff'a h'ostijs Hep
Jucrus fecit magnu' q'viuiu' inq'
sut ingens gaudiu' oibus qui
ibi erant. Gauisi sut q' s'ci pa
tres in limbo icclusi i' magna
miseria p't tenac' visito' dei
Vn q' dicit d' eis Ysaie vlt. Gau
dete cu leticia qui in t'stia fuist'
exultamini et saciamini. Gauisi
q' pctores q' a stabilite ob
p'pij p'brij exempti sut. Gau
deat igi' om's peccatores q' p'eq'
rrita et suffragia sut deo recon
ciliati. Sed d. Quo tpe et quo di
e nata e' bta virgo dt b. bu' i'
de laude b. v'g'. A creatione mun
di 7 1 8 2 annoz s'z hoc id teruz
Beda q'nit' c. 4 p't nata e' 7 1 9 9
anno bta aut' virgo pepit xpm i'
q'ndecimo anno et cuius id vnd
dicat bu' c. 4 decuit nasci virgine
ma tali tpe qn i' mdo satis te
puerit vigor iusti'e et du' tepuit
deuote synagoge debuit nasci
m'e none ecc'ie / et du' mdq' flu
ctuaret in tenebris dicebatur
stella maris q' de mense dt ide
q' in septeb'e sub signo virginis q'
die at et hora dicat id q' igno
rat' no q' s' ne isti vani ho
mines qui ymaginarentur q' qui hz
nasci' sub vna stella / et s. q'te
istius stelle vivat et opet / tht a
p'ndo i'nasit d'ya' t'de ut hoiez e'
dent multa opa eis esse n'alia
Ita q' i' istis non p'carent q' sic
finalit' damnarent' q' cu plur' e'

2o Natiuitatis Glosa Jocunditas

Rma dt aug⁹ p⁹ chetan⁹ cclu
vgit ista insidra xpi instrn͡to
thotr. line insfluctua. glo. nō nc
cessitādo ꝗ inclinādo ꝗ illo cād
pue^t error ꝗdā dicēdū ꝗ i
tlibus pncī nati ven͡t tres pphe
te quos pmo dt pncī ītdez ꝯ
aptat ē bona ꝫ pdiat ē prū
ꝗtū ⁊ iste sibi et nllꝰ ꝯ eue
nit qd fctm̄ ē dyali astutia ꝗ
ꝗ vots ptm̄ ītdez eius mox ha
buerit vsū liberi arbitrij ⁊ pfe
ctū intem̄ qnd facieds ⁊ qnd
obmittēdū ꝗ 2 ꝗ. ē. t. pte iij
q xxvij ⁊ c͡rutū, ꝗa hēt cēspe
tiale pnilegiū xpi, qui ab insta
ti ꝯceptois hmt sciaz ut dicit
myꝰ ē xiiij ꝗ. Et aplus ad
Phil ij In ipō sūt oms thezau
ri sapie ⁊ scie dei absondi
ti Dicūt tn̄ doctos qd ipā bta
vgo in sua ītde spalit fuit p
dotata ⁊ ꝗspali gra sctificata
sit vnꝰ ꝗm cito ipaz ꝗtuds lu
me celi tetigit, mox gra vci
solis ꝗpnsstū ipaz intus illuīas
se. Vn p ita sctificatioz recepit ut
pfectū eius spūalitas impedi
ret a bōi inordinato motu
⁊ p ipaz sctificatioz citiꝰ attigit
vsūs vsū ptudꝰ pue hoi
bꝫ ⁊ qd xps p tēpus infantie
tn̄ visitavit tenebras qs visita
tōs anglōs dc^t ⁊ reuelatōnes
sit qd ipā nō pcedet modo qui
ꝗ ꝗpnsstū instinctu ꝯnectēur
ꝗ ꝗ. ꝗ. ꝗ. nata sit tn̄ aliqui
bus defectibus dt ꝗ. t. ꝗ ꝗ ꝯn
pletes sūt defectus hom̄ s. nā
les et innāles nāles sūt ꝯnpes
nā ꝗ sūt ꝯcomitātes totā nāz
hūāz vt esurire flē mori nāz
oms hō nascit tn̄ illis ꝗz aliꝗ
sūt defectus qui nō ꝯcomitā
tes totā nāz ut ce lepsū esse
infirmū ꝗc ꝗz innāles sūt q
corrūpūt nām ut ē pctm̄. Simi
tas ad pcandū ꝯnodnēia ꝗc
beata ꝗo vgo nata ē tn̄ defctū

bus sequētibꝫ totā nāz hūānā
nā eius filiꝰ xpus hos defctꝰ
assumpsit qz sitivit esuriit ꝗc.
Sz ī aliꝗs defectibus nō ē nata
ta, qz sctaz ⁊ imaculatā vitam
duxit

Diliges dnm̄ deū tuū ex toto corde

tuo ⁊ ex totā aīa tua ⁊ in tota
mēte tua. Mt xxij. luc x. ꝗ
ti xij ꝯfiguādc ꝗ xxxij ꝗ
ꝗpue plꝯ. ꝗ. c. disciplina:
Dicūt nāles ꝗ tota nā lupos ꝯtra
tur nāc oium ꝗdeo ꝗ mala mte
tōe attēdūt oues ⁊ tn̄ sctuarūt
nō sūt ꝯtenti ꝗz oms iugulāt
⁊ inficiūt Et dt aug⁹ in li. aīa
lūi dt se legisse ꝗ tordula fa
cta ē intestinis ouis cās dest
it ⁊ corrūpit Et dt augꝰ in ꝗ
ameron ꝗ plume aquile admix
te plūmis colūbe cās corrodūt
ꝗpnaꝰ p lupos intelligūt sc
be ⁊ phārisei ⁊ in nrīs tpibus
hēretici qui ꝗ appēt ī vestimētis
ouiū de quibꝫ tāuē debes Mt
vij Attēdite a falsis pphis Isti ꝗ
lupini phārisei nedū attēsūt
aliorū bona intētōe ꝗ ꝗ mala
ut tn̄ inficerēt nō ꝗ ꝗ ꝗla
maret famā eius Mt xv attes
sūnt ad eū dicētes qre disci tui
trāsgrediūtur ꝗditōs seniorū nō
n. lauāt māꝰ tn̄ pauꝰ manu
cāt Aliqui dicebāt qd seducet
turbas Joh vij Aliqꝰ dicebāt
eū potatoz vini Mt xj Aliqui
hre demoniū luc vj Alij pctoz
Joh ix ꝗ aut dicebāt Jo viij
ait ꝗ quos arguet me ē pc.
⁊ sic fecerūt scibe ⁊ phārisei tpe
xpi Sic nc faciūt nobiscū hē
retici dantes bō vā ꝗ ꝗ ha
bes ij q vij c nō pc, nō pt ga
hoies esse fidelis qui deo ꝗi
ꝗstit infidelis Et itē qd occupa
ti sūꝰ tn̄ eis nedū habebꝫ pa
ce, qnā pacē optat nos ecclia ī
introitu misse Da pacem dōe

Qui instinctibus te ut prophete tam fi
deles inveniantur Et sacerdos in ora
tione dicat corda nostra quibus docetur tremi
facere oro. quod et sine te placere non
possumus dei ac hic validus consequimur quod
ut deum diligamus ex toto corde et e
que sunt vera precepta. Signat philac
teria caritati de dictis Calidi hos
sunt agiles Rubei fortes vinaces
et sitti eo quod calor ipsum corpus
allevat rubificat et fortificat
Spiritualiter per calorem intelligitur intense dilectio
quod hos deum diligentes sunt agiles
ad omnia bona opera ut dicit Gregorius
in pastorali huius amator dei est
ociosus operatur enim magna si est
si autem operari desinit amator non
est. Ideo sunt fortes in sustinendo
prospera. Secundo bono Christi deum
re amat omnia prospera et adversa
equanimiter portat. Et sunt recti a
[illegible] virtuositate scelerum. Prov. x. Uni
versa delicta operit caritas
Sunt etiam vinaces quia habent
unusquisque in fine quod hoc est tibi
adherere vita eterna est. te autem
nescio quod dulcius ad melius est Gre
gorius super Job Christi mente integra
deum desiderat profecto iam habet
quem amat. Quo autem eum ama
re debeamus docemur per totum in quo
duo tanguntur pro tunc vero unum scilicet
phariseorum interrogatio secundo precepti
dilecto de primo dicit Christus. In illo
tempore scilicet anno ultimo Christi cum iret
ad suam passionem circuit de templo
emptores et vendentes ut habetur Luce
xix et Johannis ii docens me domo
oracionis vocabitur. Tunc accesserunt
quidam de phariseis dicentes Marci
xii Magister scimus quia verax es et in
veritate viam dei doces licet tribu
tum dare cesari an non. Qui eos con
cludit dicens Luce xx Reddite que sunt
cesaris cesari etc. Deinde acces
serunt ad eum Saducei dicentes ut
Marci xii Magister Moyses dicit Si quis
mortuus fuerit non habens filium ut
ducat frater eius uxorem illius et susci

tet semen fratris sui Erant autem apud
nos septem fratres et primus uxore ducta
defunctus est et non habens semen re
liquit uxorem fratri suo usque ad septimum. Novissime
autem omnium et mulier defuncta est. In resurrectione ergo cuius
erit uxor? Respondit Jesus In resurrectione
neque nubent neque nubentur sed erunt
sicut angeli dei in celo. Tunc sequitur et
quod sequitur Accesserunt ad eum pharisei
quos intelligimus non addiscere sed odio
ut temptaret non ut instrueret.
Omnia dicit Mr. Glosa quod Saducei li
cent iudei tamen solum receperunt
in libro Moysi et hi dicebant animam
hominis in morte interire et nega
bant utrum mortuorum et dicit Josephus
libro xviii Antiquitatum non dice
bant esse angelum nec spiritum etc. In
dei et Saducei erant diversi. Non
audientes pharisei quod ipse silenti
um imposuisset Saduceis de
illis qui habebat septem viros
etc. Ideo adquieverunt. Etiam gau
debat pharisei cum Saduceis et
accesserunt. Etiam ut dicit Lira Crisostomus
super Mattheum ut multi ne vincendo quod
ratione superare non potuerunt arre
vitate. Invidos se professi sunt quia
multitudine se armaverunt. Sequitur. Et
interrogavit eum unus ex eis. Crisostomus
licet essent multi tamen unus interro
gabat dolose scilicet. Unus loquitur pro
omnibus et omnes loquuntur per unum ut si
quis vicerit omnes videantur vicis
se si autem victus fuerit solus vi
deatur victus et confusus. Ideo dicit Christus
unus legis non sunt desiderans sed
temptans an interrogatus nesciat
aliquid respondere. Hoc enim erat antiquum
vicium Iudeorum eum temptantes. Ait
enim diminitive Mt. iiii Si filius
dei es descende de cruce. Iudicant
scilicet diabolo prius eos qui
temptans ait Mt. iiii Si filius
dei es mitte te deorsum. Ali
quis insultacionem de censu cesaris etc. Ali
quis super Aligni eius potestatem. Et
super petentes signum de celo. Ali
quis clementiam Johannis viii Luc
obtulerunt ei deprehensam in adulterio

Aliquj zelu ad lege Dixit prepo bi
licet hoi dimitte vxorem aliquj
enis sapiens ut h' in textu mctio
gates de maiori precepto legis
etpt erant mutatos diali non
potentes eu vincere in vno qu
terunt se ad aliquj qd phibet
dent' fori no tentabis dnm
deu tuu Mathie Criss magrm
qd' tuq no vot ee aliud qde
mandatu magm in lege Grego
De magno querit q mim no imple
uit et pro ideo eu tentant s. The
ophilus et Sy. de tass ut eu de
rusioe legis legistri transgressor
conuiceret nos n erat aliqui prece
pta pme tabule a dia ec pte
pte 2e table In pma erant ea
ad deu ptinencia de quibus erat
dubiu q illos esse maius di
n dixisset prm nos heat dos
acnas dixissent Tn ee trans
gressor illius pmittes et impe
de honorem dei Judic palmarum
eu turba clamabat Benedictus
qui venit in noie dni Luce pmo
Joh xii Si vidisset 2m fore
maius nos firmas inveniamus ec
dixissent Tn transgressum ee di
ceret Joh v Ergo et pt vm sig
dixi 2m dixisset Tunc eu ar
guissent qr auasset sabbato Luce
xiii de Idropico et Joh ix de ce
co nato Ideo proposuit hanc q
stionem ut ostenderent eu igno
rante ut dicit Grego Sz d vide
qr ille phariseus no constet h
ta tentandi eu eo ma dns
dixit ei Mathi xii Comedans
eu nos longe es a regno dei dicit
h. Luce licet ipse a pncipio tenta
verit malitiose tn audiens re
rusionem magnificatur eu dicens
Mathi xii Bndixisti et hec e ma
ius oibus holocaustis et gt vee pe
intmt audita xpi rusione Ten
tans dicit no est mala volens
decipe s ta volente amplius ee
pari ut dicit Grego Sz dicit Criss
Thalus accessit et malus pcessit

rant et id Mathi nitr nos lon
ge es a regno dei q tenet adnott
legis s nos pfice ope Idas pe val
de pderet s' vidit ut neqqum cu
tasse potuit dns ut scr diliges
dnm deu tuu. glo. dnm qui cre
at sing e stts qui deu qui pte
stituit e lsio Tuu qui pte correct
e mete dixit diliges et nos times
qr diligere magis e q time Ti
mere n. suor e diligere filiorum
vt dt Sy. de tass. nos go vot dns
ut timeatur sit dns s ut diliga
tur ut pr ut dt Criss ex toto
corde tuo nos ex ore sic qd de ysa
popls iste labijs me honorat
Sz d. suffiteret dnm diligere ex to
to corde tuo ne additur ex toto
aia honoris Grego et os ad in
uitiam cordis nro loquebatur hec
va sic solet fieri in dividu li
gno tm infigendus clavus nag
pp ligni duritiam nos statu cla
us infigitur s crebra pcussione
intrare cogitur donec totus infi
gatur sic ite smo qi quida clavus
e hic cordibus infigendus et ut
melius infigatur additur in toto aia
tua Criss exponit ex toto cor
de i ut cor tuu nos sit inclina
tu ad vllius rei dilectione amplius
q dei nos in auro nos in possessi
onibus in ornamentis nec in parentibus
nec in pncedis Ex tota aia diliget
qt certissime aiam huic in veritate et
firmum esse in fide credere qd est
de bom sit apud dnm et ee eu
neqz sapia neqz virtus neqz vlla
bonitas n adeo Ex toto mente
i ut oes sensus tui deo vacent
intellectus deo inservet ea cogi
tatio ea q dei sunt tractet me
moria ea q bona sunt recordetur
Ideo sic s Ps. et Augustin Ex toto cor
ut omnes cogitationes tuas in deu
reflectet Ex toto aia ut oes affectus
in deu cantat Ex toto mente i
sensus et nullam rem temporale ac
cipet plus q dei Sz d quo

clem
den
tiam

possum cognoscere an sit dignus dilectione
Tertio hoc nescit an amicus non
adeo dignus sit Exemplum de uno ponit
Crisostomus de vxore pictoris quae quaesivit
an plene diligeret. Probabis sim
viris Exemplum dixit vxori nemine
debet putare sapientiorem quam virum suum
et si aliquis sit sapientior tamen illa sapientiorem
pictorem alterum intelligere non debet. Item
formosiorem etc. Exemplum secundum quis conquerentem
perfecte videt quicquid agit alter sibi di
splicet et per oppositum Exemplum quibus aliud
perfecte accidit quicquid agit loquitur bo
na videntur Sic autem deum
diligere ut non sit in mundo quod aliquis
amet quam eum. Tertio scilicet quibus pec
cantis mortaliter totiens conficiens sat
contra hoc preceptum quia plus diligit
creaturam quam deum avari percunias
luxuriosi mulieres Exemplum quod isti qui
per impatientiam contra deum murmurant
quando non est serenum ut pluviosum pe
tunt contra hoc preceptum Secundo infirmi
qui consulunt sortilegos ut dicit
Crisostomus in omelia putari quod cum ita eum
diligere debemus quia ipse prior dile
xit nos i Johannis iiii Diligamus deum
quoniam ipse prior dilexit nos Exemplum
vii Iusto voluntate diligere deum
qui te creavit Si hoc corporale
probo tenetur diligere patrem carnalem
a quo habet corpus multo magis celestem
celestem a quo habet corpus et animam deum
et nomen ... ydone ipse est
pater tuus qui fecit te et creavit te
Secundo eius dilectio reluceret in filii
in mundum missione Johannis iii Sic deus
nos dilexit mundum ut traderet fi
lium etc. Gregorius O inestimabilis di
lectio ut servum redimeres filium
tradidisti Item plus nos dilexit
quam mirum permittens eum stare sub
cruce et impleri id Luce ii Tu
am ipsius animam etc. Item dilexit nos
plus quam proprium sanguinem huic ef
fundendo pro nobis Apocalypsis i Dilexit
nos et lavit nos in sanguine suo
plus quam discipulos quos misit in
dispersione in universum mundum

Christi voluit plus quam proprium corpus
Ysaia iiii Corpus meum dedi per
cutientibus Tertio reluceret eius dilec
tio eterna promissione Ad Co i
primo Beatus vir qui suffert tem
tationem quia cum probatus fuerit etc. i
ad Corinthios ii Oculus non vidit nec
auris audivit Tertio quod hoc est
maximum et primum mandatum maximum
ideo secundum Thomam quia ad maius homines
facit quam quod se totum dat deo Secundo quia ma
ximum dignitate i ad Corinthios xiii Maior ho
rum caritas Si linguis hominum
loquar et angelorum et caritatem non habeam
Tertio maximum dignitate perfectione et mate
riae Quarto ultimum consumatione i ad Thimotheum i
Finis precepti est caritas et cetera quia ca
ritas in ipsam resolvuntur Secundum autem
simile est huic Glosa interlinealis dicit
simile et non par quia de eadem re scilicet ad simili
tudinem dei facta Crisostomus Qui hominem
amat simile est sicut qui deum amat
quia imago dei est homo in quo deus di
ligitur sicut rex in sua imagine hono
ratur Proximi Secundo tangitur proximi
dilectio ibi diliges proximum tuum
sicut teipsum Secundum ad Romanos xiii Qui
diligit proximum legem implevit
Et intellige id est illud diligas in proximo
quod diligere debes in te ipso scilicet naturam
dei et similitudinem Secundo secundum Augustinum de
doctrina christiana id est eo ordine sicut te
ipsum et super omnia temporalia Tertio sicut id est
ad idem ad quod teipsum scilicet ad gloriam eter
nam non ad honores temporales Tertio quibus
qui est proximus tenetur mihi in
Secundum proximus proximus est cum exhi
bendo est officium misericordiae si indiget vel
exhibendum et si indigeret et concludit
Crisostomus est omnem hominem esse proximum
nostrum intercedit quod est in statu in quo
potest attingere eternam beatitudinem ideo in
deus paganus inimicus est meus proximus
quia quibus talis si vult potest
attingere ad eternam beatitudinem quia potest
de pristina vita penitere et fidem christia
nam assumere Secundo patet ut dicit Augustinus
quod anime in purgatorio et sancti angeli
in celo sunt mei proximi quia

Angli ia bzn̄t et aiā attingent
iaz btitudinē 3° pz q᷑ x̄c t btā
v'go sūt pn̄d p̄mii hang᷑ id'
doctina p̄ana sequo sc̄e qui b3
cōplacētiaz delc̄t q̄ v'gins ho ta
dit in petm̄ moȳle ut gaud3 de da
mno p̄x̄mi ul de infamia p̄xi
mi ꝑtat ꝗ h̄c p̄ceptū ho pz q̄
tuc3 v̄s ul fc̄o mouet aliq̄ ad
petm̄ moȳle ad furād spoliād et
infringēd iem̄ ꝑcat h̄ h̄c p̄ce
ptū 3° 9tuc3 mouet aliq̄ ad
rebelland suo sup̄iori ut pleba
no ul iudici h̄ fc̄t achitofel
9sulendo absolon rebellat p̄rē
suo dauid ij reg xvij sed dns p̄
misit ut suspenderet seipm̄ in reg
xvij ꝗo 9tinuc3 vis ul fact̄ eme
do ul vendendo 9ut dolū ut
decipiat p̄x̄im̄ et h̄ ambo in d'
offēns sed iustis duob3 mādat
vniu̇sa lex dependet et p̄phete
In hilaid ꝗꝗ deus p̄misit aut
p̄hibuit 9tmatq̄ est p̄ p̄phe
tas in lege in his duob3 man
datis 9p̄mitq̄ qd declat sc̄ bō-
ven in vita x̄ q̄ ra p̄ia ta p̄te
pta p̄tinet ad deū t septem
sequė ad p̄xi̇m̄ ꝗu̇i at 9plet
ta p̄ma no fat ꝗ dm̄ t septē
sequētia no fat ꝗ p̄x̄im̄ t ꝗ9
seq̄s intrabit in regnum celoꝝ sc̄t
vo si vis vita ingredi su̇a ma
data sed 9tristat ꝗo p̄hariseis
is qui ad tentand veniant intro
gauit eos ih̄s q̄ eis dicit s̄ bō
ven in vita x̄ t̄uensq̄ qōni
bus vris satisfeci tempq̄ est
ut aliq̄o inuocat in Quid vobis
v' x̄o cui̇q̄ filiq̄ sit N.i.ead dnp̄r
errat iudei et p̄p̄m p̄° et p̄o
na no n. credidit deu fuisse x̄m
qui vet in mū natu 9p̄ile 3
adnc 9p̄tat eū et errat eā
eius nām /credentes eū purū
hō3 d'isto errore intrrogat eos
h̄ cui̇q̄ filiq̄ sit Eipanq̄ intro
gat de illo que credebat ee ven
turū / q̄ p̄nte crede nolebant
Dicunt ei dauid negando ei9

dn̄itez s̄ x̄c volebat se 9ndē
vm̄ deū qui venit ut v'itate
indicaret Joh̄ xviij Quō dauid
i spū vōt eū dn̄m i 9ez instinctu
sc̄ti instinctu q.d. si x̄c est pu
rus hō ut vos credit quō go
vōt eū dn̄m qd no licet si ēet
filiq̄ eius utq̄ p̄r filiū suū vo
cat dn̄m 3 dauid testat dn̄m
suū x̄m / qd no solū h̄ nāz qua
traxit ab ip̄o s̄ alcore s̄ quaz
dicit dns eiq̄ s. diuīa 2° sc̄ q̄n
dauid sc̄ dixit no dū messias
hō ēat / quō go dns eiq̄ erat q̄
p̄tq̄ eū venit go oz ponē alia
nām s̄ qua an eū ēat 3° sc̄
impl'e ē p̄ns hoc sedē ad dext'
dixit go dauid / dixit dns s. d's
p̄r / dno meo i. x̄° filio suo h̄ bō-
ven in vita Et nemo potat ei re
sp̄ vbm̄ Criß in omē siluerunt 9
fusi / no volentes s̄ no h̄ntes q̄
quid dic̄e sc̄a

Confide fili remittuntur tibi peccata

tua mt ix capitulo ij lucho.
Dicit bona ven in vita x̄ thec
d'peius t adauce aliq̄ in q̄ 9tu
git infirmitas corꝑalis ꝑp̄t peccatoꝝ
patienciā ut de Job ij ca de Thobia
ij t Thobia in 9testato hant
tentatoꝝ p̄misit dns vt posteris
daret ex̄m patiē 2° ꝑp̄r alicuiq̄
humiliacoꝝ sic in paulo ij ad Coꝝ
xij Ne magnitudo reuelacōnm extol
lat me 3° ad glo̊ꝝ dei ut de
ceco nato Joh̄ ix et de lazaro Jo-
xi Quarto ad initiū pene ut
herodi Iste n. herodes ut dt ago
in hist ascolonita ꝑtq̄ interfec
toꝝ pueroꝝ duos filios aristo
bolū t allexm̄ occidit ꝑt q̄ ca
in eo tuerunt v'mes 7 male in
tuq̄ est / sic pz d' herode agrippa
act xij Sūr pz de phedone qu
to ad p̄cti comissi purgat ut il
le qui iacuit 3 8 anis et pi
scina Joh̄ v. sic pz d' osia
rege ij palipo xxvi quia vsur
pauit s̄ offiṁ sacerdotū assūens

Bonaventura

Quinq̄ modis
9tingit infirmitas
corporalis

Lira

Quod plus sig- fecerit

Lira

Beda

Fides

Lazarus

Dimittuntur Thome Confide fili

Anno predicationis Christi

turbulum percussus est lepra in fronte
et mansit usque ad finem. Dicit Nicolaus
Christum fuisse omnes qui a principio sunt
disposuerunt peccata aut negligenter
agunt. Ita etiam Joram filius Josaphat
infecerat seipsum et suos per idolatriam
corpus pessime et intus putrefactus
et fetidus ij paralipomenon xxj. Dicit Ni-
colaus per hunc figurantur heretici qui declinaverunt
viam primam et infecerunt fili-
os quos nituntur trahere ad infi-
delitatem. Hec est pena de mala. Corpo-
re Mosi quod lepra facta est numeri
xiij. Et de paralitico Luce v. Christus
dixit Confide fili remittuntur tibi
peccata quod fuit via proposita.
Albertus super in Doctanus dicit. Infec-
ti aque mortue et putridi si calidis
irrigantur cineribus lumbos ejulantes to-
taliter vomitum. Sic dicit in aquis
peccatorum putridis si amare penitentie ci-
neribus intingantur moxque statum
salutis dimittitur remissionem. Beda
super dicit. Amaritudo cordis mentem
purgat angelos letificat Deum pla-
cat. Et hec amaritudo penitentie venit
fide quia per primam in fide facta sit
remissio delictorum. Fides. Johannis xj
Lazarus mortuus non fuit suscita-
tus nisi Marta credidit per Lazarum
intelliguntur peccator in peccato mor-
tuus. Eos non potest resuscitari nisi
Marta crediderit id est vera fide adhi-
bueit ad Hebreos xj. Impossibile est sine
fide placere Deo. Ideo dicit Confide
fili in textu. In quo duo tangun-
tur: primo languidi predicationis, secundo pali-
tici sanatio. Primum dicit cum offere-
bat ei pa. Secundum ibi videns autem.
De primo dicit textus in illo tempore scilicet an-
no primo predicationis Christi dum esset
in synagogis Galileorum venit ad
eum leprosus genuflexo ante eum
ut habetur Marci i dicens. Domine si vis
potes me mundare. Cum vidit ut
habetur per Lucam v. Volo mundare. Et confe-
stim discessit lepra ab eo. Et tunc
transfretavit per mare Galilee in re-
gionem Gerazenorum. Ibi occurrerunt
ei duo homines habentes demonia
seui nimis ut nemo posset transire
per illam viam et clamaverunt dicentes
Matthei viij. Quid nobis et tibi Jhesu fi-
li David venisti huc ante tempus
torquere nos. Erat autem non longe
ab illis grex porcorum demones
rogabant eum dicentes. Si eicis
nos hinc mitte nos in gregem
porcorum. At illi abierunt in por-
cos et totus grex abiit in mare et
mortui sunt. Pastores vero fugerunt
in civitatem nuntiaverunt omnia hec
et tota civitas exiit obviam Jhesu
et rogabant eum ut transiret a fini-
bus eorum. Tunc factum est quod recte
ascendens Jhesus in naviculam
glosa non in navim sed in naviculam
vide sue humilitatis et paupertatis. Et
transfretavit id est transivit mare Galilee
contra Genazareth nolens videre
in Galilea. Ubi Theophilus dicit: et ama-
rogaverunt eum ut transiret a fini-
bus eorum quia dicunt forte faciat nobis
maiora dampna. Et venit in civi-
tatem suam scilicet Capharnaum ut habe-
tur Marci ij. Et hec est tertia dicta. Mathei
viij Luce v. Filius hominis non habet
ubi caput suum reclinet. Habet autem
dicitur quod Capharnaum magna
civitas. Fuit sua secundum Augustinum
in libro de consensu evangelistarum. Et Christus
in omni alia suscepit eum nascen-
tem scilicet Bethleem, alia eum nutrivit
scilicet Nazareth, alia autem eum continue
habuit habitatorem scilicet Capharnaum
quam sepius miraculis illustrando fre-
quentavit. Ideo quia erat principalis civitas
in Galilea ut dicit Magister historiarum. Quod
factum est. Dicit textus. Ecce offerebant
ei paraliticum ut habetur Marci ij et Luce
quarto quod quatuor portatores portabant
eum. Cum autem non possent intrare pre
turba submiserunt eum per tectum
ante Jhesum cum lecto quia dicit Magister historiarum
tecta enim in Palestina fuit pla-
na quia pauce sunt ibi pluvie
in quibus erant homines consulendum et
de tecto unius domus de facili
potest pervenire ad tectum alterius
et isti portabant paraliticum non
potuerunt ingredi domum in qua
erat Christus propter quod non solum fuit in

Hieronimus vide de [illegible] [illegible] math

domo sed etiam ad hostium ad aliud do-
mum portaverunt eum et submiserunt
ante Ihesum. Sed et cognovit Ihesus fidem
illorum scilicet eius qui offerebat
et qui offerebat. Glosa: tantum valet apud
deum fides propria apud quem sic va-
lent aliena. Contra. Unde dicit Augustinus
qui creavit te sine te non vult iusti-
ficare te sine te. Contra: tunc ille pa-
raliticus de fide aliena. Respondet Nicolaus
[illegible] quod curatus fuit fide aliena et
propria et [illegible] erat propria contra aliena de
quo [illegible] scilicet tendit fide ad
deum [illegible] dixit ei confide fili
remittuntur tibi peccata. Crisostomus
solator languidum hortatur in-
firmum ad habendam fiduciam salutis.
Jeronimus: O magna humilitas despe-
ctum et debilem totis membris
dissolutum filium vocat quem sa-
cerdotes non dignabantur attingere.
Notatur quod peccator veniens ad Ihesum
ante omnia debet habere fidem spem
et fiduciam. Sequitur: Remittuntur tibi
peccata tua. Beda: pro culpa in corpore
infirmabatur. dedit ergo exemplum quod infir-
mi [illegible] amonendi ad [illegible]
[illegible] de [illegible] infirmitatis
medici corporum vocati ad infirmos
omnia ad primo et confessionem
[illegible] non [illegible] corporis
[illegible] quod vergat in periculum anime
[illegible] [illegible] Remma
dicit Augustinus ad remissionem peccatorum suffi-
cit sola fides actualis aliorum ut
in parvulis baptisatis in quibus fides
actualis propria non requiritur sed sufficit
fides patrinorum [illegible] [illegible] quod
[illegible] attulisset filium suum ab infan-
tia habentem spiritum immundum ad Christum ro-
gans pro salute filii dixit ei Ihesus si
potes credere omnia possibilia sunt cre-
denti. dixit credo domine et statim
curavit filium eius. Alii autem requi-
ritur fides propria actualis sicut in
adulto habente usum liberi arbitrii
[illegible] dixit duobus cecis
Credite quia possum hoc facere vobis.
[illegible] dixerunt utique domine tunc te-
tigit oculos eorum dicens secundum fidem

Alius [illegible] fidis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] infirmitas
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vestram fiat vobis et semper requiritur
fides vel propria vel aliena. aliena
in parvulis propria in adultis. Sed in propo-
sito dicitur videns Ihesus fidem por-
tantium, tunc habuit remissio culpe
fuit fides propria illius paralitici quia
alias sicut Crisostomus non permisisset se mitti
per tectum si non credidisset. Ergo dixit
confide fili etc. Sed quia vult habere fidem
[illegible] [illegible] opera [illegible] facit. Augustinus
[illegible] [illegible] non ille portitus qui [illegible]
non invitatur. Crisostomus ille [illegible]
[illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible]
Et ecce quidam de scribis dixerunt intra
se id est cogitabat. Glosa: quia dicere non
audebant propter populum. Hic blasphe-
mat id est usurpat sibi quod dei est.
Contra dicit Haymo: blasphemare
est contumelia vel iniuria inferre
creatori. Et hoc fit tripliciter secundum Bonaventuram vel
in vita [illegible] primo qui attribuit quod
sibi non convenit ut eum dicere esse impo-
tentem vel non eternum [illegible] vel [illegible]
[illegible] quod sibi convenit quia [illegible] in
[illegible] [illegible] dicere iniustum. Tertio cum ho-
mo attribuit quod est proprium dei et hoc
modo blasphemant autem hic dicentes
[illegible] [illegible] hominem et non deum et
[illegible] eorum peccatum. Contra. Crisostomus
quod non debet eis [illegible] detrahe-
re. [illegible] dixit remittuntur tibi peccata tua
et non dixit Remitto. licet ipse
esset qui dimitteret. Quia dicit [illegible]
Timuerunt scribe [illegible] docti quod solus
deus per [illegible] peccata dimittit licet
sacerdos faciat hoc tamen [illegible] propter
deus operatur remissionem peccatorum. Ysa.
xliiii. Ego sum qui deleo iniqui-
tates tuas. [illegible] ergo talis blas-
phemia contingit [illegible] dictorum [illegible]
deliberate est peccatum mortale [illegible]
[illegible] qui blasphemaverit no-
men domini morte moriatur. Ad Ephe.
iiii. Omnis blasphemia tollatur a vobis.
Et cum vidisset Ihesus cogitationes eorum
[illegible] in hoc ostendit se verum deum
[illegible] cogitationes [illegible] in
cordibus [illegible] [illegible] non possem di-
mittere peccata et quod dei est usur-
parem [illegible] ergo [illegible] cogitationes
[illegible] [illegible] possum dimittere peccata

Vnde Beda super lucam Deus auctori
tate dimittit peccata Sed hos pre
sacerdotes tanquam iniustos et confutat eos
quadam voce dicendo Quid est facilius
dicere dimittuntur tibi peccata id est solo verbo
efficere ut dimittantur peccata an di
cere surge et ambula id est an verbo ef
ficere ut iste paraliticus surgat et
ambulet Crisostomus Quanto anima preciosior
est tanto peccatum dimittere est maius
sed quia anima est quod est plus quam corpus
non videt ideo facit sensibile vos
scribe et pharisei Vt autem sciatis quia filius hominis
habet potestatem dimittendi peccata tunc
ait paralitico Surge tolle lectum tuum
Glossa interlinearis ut sint signum inf
irmitatis fit probacio sanitatis et surre
xit et abiit in domum suam Sed Ieronimus precepit
dominus ut non estimaretur
fantasia esse quod factum est Sed ut
tunc magna evidencia aspice
rent videntes ergo admirate sunt
turbe et timuerunt et glorificabant
deum qui talem potestatem habebat id est
tam potentem operacionem inter homines
et illo potest quia sine insignis hominem cre
debant sed super alios homines potestatem
accepisse Ad Romanos xiii non est potestas
nisi a deo Ambrosius Si credidissent
potestatem non utique timuissent sed ma
gis dixissent talem scilicet potestatem scilicet
dimittendi peccatum et curandi in
firmos Damascenus Vnde Pecca ergo peccatum
certum sed Beda et Gregorius ut hoc na
vicula sit crucis Christi nam hec navicula in
principio et in fine est strata in medio
lata eadem crux sic est stricta fuit in
primo quia non habuit vestigium ubi caput suum
reclinaret Sed nunc in imo quia pedem
super pedem habuit in medio lata
quia expandit manus suas Trenorum
i O vos omnes qui transitis per viam vi
dete si est dolor sicut dolor meus
hoc navis solet recipere capti
vos de servitute Sic crux Christi
quia peccato liberati Sic navis ducit
ad portum salutis et nos perduc
et Augustinus Recepta est enim ma
re hunc mundum in portas celi
Christus sed paucos recipit quia pauca

sunt qui carnem suam vellent cruci
figere Iohannis iii Si voluerit venire ad
paciam cum Christo hanc naviculam
in die parasceue ascendit Christus
cum pro salute nostra in ligno crucis
elevatus est velud crepit quasi ma
nus in terra extendit et exclama
vit dicit Ysaias Si quis vult venire
post me abneget semetipsum et
sequatur me regem ille ascendit
secure prius et nos ascendere oportet
tantum tunc fluctus tribulacionum per trans
sit Vnde latroni dixit Lucas
iii Hodie mecum eris in paradiso
Inchoat dormire in moriendo et
resurrectionis in die venit omnibus a mor
talitate in immortalitatem Ad Romanos vi
Christus resurgens ex mortuis iam
non moritur Et venit in civitatem
suam in gloriam patris celestis in
die ascensionis Lucas vlt. Nonne
oportuit Christum pati et ita intrare
in gloriam suam Paralisis enim est corpor
dinato cibo et potu quod privat
usu membrorum Sic peccator privat
gressu motuque affectuum tactu et
gustu suauitatis celestis et visu
divine contemplacionis et odoratu di
vine consolacionis et tunc iacet in le
cto quia superveniunt cum sua quie
tudo Est enim in paralisi corporali
constrictio nervorum ex frigiditate
et opilacio id est clausura ex humi
ditate ita ut spiritus vitales non
possunt transire ad sensus exteriores Sic
in paralisi spirituali impeditur spiritus
humiditate deliciarum ne intrare ad
cor hominis et frigiditate peccatorum
non reperit viam aptam per quam de
scendat ad ad cor hominis Sic homo
totaliter fit insensibilis quia nec videt
propria defectum nec condolet aliene
miserie Sed Gregorius portatores sunt
prelati qui pro eo dicuntur portare su
os orando et compaciendo eis Ad
Corinthios xi Quis infirmatur et ego
non infirmor Secundo cura et solli
citudine Sed Ps. xi Tu sic spo
pondens per amicum tuum tecta

Paralisis Vert ?? vide hic ??

Quarto cibo spirituali sustentando
Unde super Hermon sermo portator
e auditus verbi dei luc xxii pe
trus audiens galli cantum flevit
amare recordatus verbi dei quod de
nota overo actuum duodecimo petrus
liberatus fuit ab angelo pro quo fide
les orabant 3us elemosinarum
largitio daniel iiii peccata tua
elemosinis redime item ecclesiastici
tertio inextinguibilem tuetur ut dicit
confide fili remittuntur tibi peccata tua

Amice quomodo huc intrasti non habens

veste nuptiali mathei xxii luc xiiii
dicit naturales zaura est quedam besti
ola naturaliter inimica serpenti cum homines dor
miunt in silvis habentes ora aperta e
mittunt anhelitum quem serpentes naturaliter
diligentes dulcedine eius et intrare vo
lentes zaura hoc considerans faciem
hominis ascendit et scalpit quousque ho
minem excitat dormientem ut non sit infi
ciatus a serpente. Applica ad intellectum per
serpentem dyabolus qui dicitur serpens
antiquus callidior cunctis animantibus
Gen iii per zauram naturaliter odit serpen
tem per quam dyabolum eo quod ipse est hu
no quomodo intruus principium. n. hominem decepit
et adeptum traxit propter quod deus hom
maledixit quia eius mandatis non obe
divit hic commemorat ecclesia in introitu
itu misse quid quod fecisti nobis do
mine unde indicto fecisti de dyabolo co
trarie et dicit tres decipere hominem ipe
ter v abeuns tentationibus petit sa
cerdos victoriam d. largiente deo de
fidelibus indulgentias etc. hic serpens
s. dyabolus homines dormientes in pec
cato intitur decipere xvi q. ii
visu dolet ecclesiastica hostem et tern
bescit caritate quam in celo neque
uit habere ideo ad tutelam huius spe
ciei invitat nos apostolus in hodier
na epistola ad ephesios v. fratres vide
te quomodo caute ambuletis non quasi insi
pientes sed ut sapientes sed zaura

i. penitentibus scalpit hominem in facie per co
ctionem suam graviter et infundendo
d ad ephesios v surge qui dormis et
exurge a mortuis et illuminabit te christus
et dicet eius ecce prandium meum
paravi thauri mei et altilia mea
occisa sunt omnia parata sunt venite
ad nuptias dignus at noluerunt sur
gere a peccatis dicet vere amice quomodo huc
intrasti quid sit vestis nuptialis Dicit
egidius in de regimine principum
Principes intrantes bellum suis impo
nunt ... signum i. quod cognoscantur ne ab
inimicis occidantur sic christus princeps ce
li vult quod nos ... et cognosci no
bis quod simus dei insignitos signum cari
tatis iohannis xv in hoc cognoscent ho
mines quia mei estis discipuli si dilectionem
habueritis ad invicem sic enim caritate
carentes abiciuntur ut ... numeri xiiii
dominus duxit filios israel de egipto in
multitudine magna et deserto et a gra
multitudine propter peccatum tantum duo s.
Josue et Caleph intraverunt in terram
promissionis sic multi sunt dicti
per vocationem fidei sed in hiis vocatis tantum
duo intrant terram promissionis i. ha
bentes duplicem dilectionem s. dei et proximi
religionem voco inducti in desertum
peccati Ambrosius indulgentias ab accipiet
cum tanta felicitate ... absque di
vina caritate Augustinus alia munera
habent etiam mali sed tamen caritatem non habent
nec eis prodest quia caritas est vestis
imperialis ut dicit crisostomus in quo domino
tangente propter iudeorum exprobatio con di
gna 2o gentium vocatio beni
gna primum ibi missis servientibus pre
dicit homicidas illos 2m ibi te
...
illo tempore amo ...
mas ... betania ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

Accesserunt ad eum principes d. In q̄
ptate h̄ facis / et quis t dedit hanc
ptatez Respondit eis ihc̄ Mt. xxi
Interogabo vos et ego vnū sermonē
quē si dixitis m. ego dicā vob
in q̄ ptate hec facio Baptismū
Johis vn̄ erat a celo an ex hoībꝫ
et illi dixerunt nescimꝰ. et ipse nec
ego vobis dicā in q̄ ptate hec
facio amē dico vob publicani et me
retes precedent vos in regnū dei ve
nit .n. ad vos Johes et nō credidistis
ei publicani et meretes crediderunt ei
Tunc dixit eis aliā parabolā Simile
est regnū celorum ho. re. i. nr. p
.i. negociū parate ecclie sin factū
i ecclia militante et exprimitur sic est
negociū qd potuit fieri p̄hōi regez
in celebratione nuptiarū Secun
dū in ecclie Regnū celorum aliquando
p ecclia triumphante Mt. vi. Beati pau
peres spū q̄m ipsorū ē regnū celorum
Mt. xiii fulgebunt iusti vt sol
i regno patris Aliqñ capitur p ecclia mi
litante vt h̄. Et dicitur ecclia regnū
celorum qz deus ipam inhabitat
Mt. vlt. Ecce ego vobiscū sū zc
2o propter claritatem qz in ipa sunt
viri sapia illuminati Mt. v. vos
estis lux mundi Daniel xii qui
alios ad iusticiā erudiunt quasi stelle
le i perpetuas eternitates fulgebunt
Sec. hoī regi Bo. ven. i. vi. p. Iste
homo rex est deus pr̄ q dicitur rex
qz a regnat in celo p gl'az i mun
do p graciā i inferno p iusticiam
Sz dicitur homo cā pietatis qz nā
homo est al mansuetus iii poli
tiorū fecit. et Bon. Nuptias filio
suo zc Primo in incarnatione diuine
et humane nature p sacramentū incarnacio
nis / Et sunt celebrate in vtero v
irginali virginis sunt cum gabriel luc
i. Spiritus sancti. Sancti ps lxxxi deus
iudiciū tuū regi da. Mt. iii cū
baptisaretur hic est filius meus
dilectus. Cum cognouit continuo gl'a
xv. vo hic homo filius dei erat
Iste nuptie inchoate sunt i die
Incarnationis spiritualis et consumate sunt eas
luc. i. 2e nuptiae sunt / Cristi ecclesie
et celie figura Judic. xiiii Sam
son descendit i thamnata .i. sub
i mundū videns mulierem de filiabꝫ
philistim .i. eccliam de gentibꝫ
ascendit et nunciauit hoc pri et mri .i.
sinagoge vt acciperet eā in v
xorē Iste nuptie sunt inchoate
i paradiso sū quando de latere ade
mulier ede formata ē cuius vnitati
sicute sunt tamen de latere x̄ morientis
processerunt duo sacramenta .s. sanguinis
et aqua Consumate in ascensione
cum introduxit ea in eternū palati
ū et p̄fecte consumabitur in resurrectione
generali / cum introducetur sponsa in
thalamū sponsi vt bonitas eius et
naliter consumatur 3e nuptie sunt
cristi et fidelis aīe q̄ quo
tidie celebrantur in peccatorum conuersi
one tunc tota curia celestis leti
ficatur luc. xv Gaudiū erit in ce
lo super vno peccatore penitentiā agente
In hec coniugio sunt duo in vno spū
i ad corinthios vi Qui adheret deo
vnus spiritus efficitur cū eo Secundo plus
fecit deus eum. Misit seruos suos
Seruos p patriarchas Jacob Gen. pe
nultimo Non auferetur sceptrum de iu
da donec veniat qui mittendus ē
Et moyses deut. xviii Susci
tabit vobis dominus prophetam qui audi
et sicut me Nu. xxiiii Orietur
stella ex iacob zc 2o misit prophe
tas Mt. xxiii Ecce ego mitto
ad vos prophetas Isa vii Ecce virgo
concipiet zc Ezech. xxxi Nouum
faciet dominus super terram femina circumda
bit virum Quia multi reges volu
erunt videre luc. x° Domine ostende
faciem tuam ps lxxix / Et ysa.
lxiiii Vt vtinam dirumperes celos et
descenderes Et ps cxliii domine incli
na celos tuos et descende 3o
vocauit iudeos p xp̄m Mt. xi ve
nite ad me omnes qui laboratis et
onerati estis et ego reficiam vos scilicet cor
pe et sanguine meo deo Et nole
bant venire gl. credendo scriptu
ris / obediendo sermonibus / congaudendo

Triplices Nuptie
1
2
3

Triplices Nuptie
1 Divine et Humane nature In Incarnatione
2 Cristi et Ecclesie
3 Cristi et fidelis Anime

hnpeys regalibus ps t v° primitiuo
concesserit tra desiderabilem et q9
vit ut xpm Jerlm veli9 quo
tiens volui te congregare sed et noluisti
redditi iij Induerat eos in tra flu
ente lac et mel plat consecratus
p mel diuitias fit Sz noluit
venire sed Itim misit alios s
nos s aplos Joh xx sicut
misit me pr et ego mitto uos
Mt x ecce ego mitto uos i me
dio luporum et post virez mirati vlt
Ite i mundum vniversum sed dicite inui
tate i iudeis qui inuitati e
rant plege ecce prandium meum pa
ra i s sacramenta ecclie Thanrii mei
s Grego sunt pres vetis testa
menti sz tauri e al apto in
go ad arand tra et pres vetis
testamenti erat pinguedo legis i
qua solido primittebat eterna
et hoc plurimi pr iudeos occisi
sunt Zacharias Mt ab Altilia i
pres nomi lege occisa sunt q d
s Crisost prim precedencium morte
aspicite et psalute adnos cogita
te Sz d ty Altilia i apli no
cabit occisi fuerunt Sy d cass
et occidebant quitum ad pseni
tes vel qr pati erant ad occide
dum Sed et oia parata glo parata
est fides qr fidei veritatem plat
mortes martirum / Sz s Crisost oia pa
ra sunt i amicque requiro ad sa
lute iam impletum e / qr parata
est pa° xpm paratus est cibus cor
pis et sanguis ibi subdit veni
te ad nuptias Crisost no pedi
bus s fide et modibus venite cre
dendo diligendo operando / quod
fides si opibus mortua e Jacobi
ii Ja ianua celi apta e ut di
cet uos in die iudicii Mt xx
v venite benedicti pris mei etc
Illi autem neglexerunt ca iudici
cia et gloriosa pdicatoria contempse
runt tales hodie multi sunt bo
qa deum no timet Eccli xv q
timet deum fat bona q ne
gligentia nasci est spe longi
ore vite Bnd Inspirati cor
cedit et no hodie Ecci hoc

no apty e Crat nunc aptus est
et q subdit Sz hmoi neglige
re et abierunt alius in villam
suam s tpalia aut possedo a
ad quirendo Sz Crisost Je vi a
minimo usque ad maximum oes student
auaricie tales sunt phisei Ecci
xxx auaricia conspiraverunt i mor
tem v ne pderent tpalia multi sunt
tales hodie Grego Ahaledgy ne
gotiu pr qd negligunt dominum qui in
sed Religni vero temuerunt suos
suos i scribe et phisei Actum v po
suerunt eos in custodia publica Joh
baptista herodes Iudei petrum ut
habetur in actibus aplorum et cuncta
assertos occiderunt stephanum lapi
dantes Act vii Jacobum decolla
tes Rex ut audiuit iratus e s x
tum petro Augg Ira dei e vindi
cta peti Crisost Ecitibus pmis
s pincipibus romanis pdidit homi
cidas illos s iudeos decies centena
milia ut dt Josephus in libro de
iudaico bello et hic factum e anno
plus ptus v ascensionem et ciuitate
eorum succendit s Jerlm et templum
ibi ecarsit ignis i sinagoga eorum
et flama combussit pectores Ecce
implebat psheta Je xix que
lapidauit Ecce dies veniet dt
dns et no vocabit locus iste amplius
vallis filii s valle occisionis et
sepultam eos gladio et dabo ca
dauera eorum volatilibus celi et be
stiis terre et comedent carnes fili
orum suorum et cetera d p° / Et pi 2° ca
sus vocato gentium benigna
Ecce aut serui sui s apli et euan
geliste et doctoribus nupcie qui
e parate sunt i sacramentum incar
nacio v paratum e eius pdicacio eius
passio Sz Grego Joh xv Si no
venisset et locutus no fuisset eis
pcatum no haberent Sz qui inui
tati erant no erant digni s iu
dei inuitati plege no videbat
se dignos esse et p opa fidei
Ideo dt de eis paulus Act xiii vo
bis istoportebat loqui vbm dei
vobis inquit oportebat pmum lo
qui vbm dei

vita eterna Exite quicumque adgentes
sic precepit nobis dominus Secundo ite ergo
ad exitus viarum .i. ad gentiles qui
sunt extra viam veritatis .d. Papie
vel errantes a via veritatis et lumen
instructionis non lucet nobis Et quoscumque
inveneritis vocate ad nuptias Exite
vos quia adverto .x. actuum .x. quod non
est acceptor personarum apud deum Act
xxviii euntes docete omnes gentes
Sequitur et egressi servi eius .s. apostoli
de Iudea a predicatione congregaverunt
omnes quos invenerunt bonos
et malos lucas lucas et Beda. vero in
vita presenti Sic ecclesia nunc celum et infer
num est / ita indistincte bonos et
malos colligit Ecclesia est locus
bonorum pariter malorum Sic mar
tha fuit domus quia aliquando sit
munda et immunda Ezech. vii sic
inter gentiles Sequitur et impletę sunt
nuptie discumbentium Secunda quan
tum ad hominem et quantum ad mundum et quan
tum ad perfectionem divinam quod erit
in fine mundi / quando complebitur numerus e
lectorum Apoc. vi Sequitur intravit autem
rex .s. deus ad iudicium videns ut
videret discumbentes dicens Crisostomus
dicens aspectus specialis fit
in morte cuiuslibet hoc est intravit in suo
iudicio et vidit ibi hominem .i. totum
tectum malorum qui in malicia per
severati sunt Dan. vii iudicium sedet
et libri aperti sunt ad Cor. iiii illumina
bit abscondita tenebrarum Non
vestitum veste nuptiali .i. sine
fide sine operibus caritatis Gregorius
recte caritas vestis nuptialis
dicitur quia hanc in se habuit dominus dum
ad associandum sibi ecclesiam ad nuptias
venit Augustinus caritas dicitur vestis
nuptialis quia sic vestis protegit a
frigore sic caritas ab impacientia et
desperatione Sequitur et ait amice quomodo huc
intrasti non habens vestem nuptia
lem Amicus bonus naturę non ope
ris. Amicum vocat quia invitati sunt
sic appellant alium iudam Math.
xxvi ad quid venisti Amice propter
tanta feci dixi et sustinui feci
miracula ad Phil. ii obediens factus

usque ad mortem Hi enim amici sunt
de quibus Ioh. xv vos amici mei
estis si feceritis que precipio vobis i Joh.
iii non diligamus verbo neque lingua sed opere
et veritate Quomodo huc intrasti facta
contra suscipiendo fidem sine operibus
sine caritate. fractam fidem factis negando.
in bonis incepte non perseverando.
quomodo huc intrasti sacramenta ecclesie su
scipiendo non habens vestem nuptialem
.i. caritatem q.d. ego miror quod tot
bona exhibui et misero peccatori / et
non habes caritatem ad me In die iudi
cii querit a quibus placato. quomodo
intrasti ad placitum intendentibus
ludimo vel a deo / et ab angelis in
purgatorio quomodo huc intrasti ad
purgatorium locum / quia potest videri in
Ezech. xvi admolabus domino venit
et expecto hic donec veniat immun
tatio mea et de damnatis quomodo huc
intrasti hanc miseriam potest videri
in Psalmo lxxvi ex(?) ira initium
tua et malum capud te fecit
quomodo hoc quod cupisti Ezech.
xxxiiii non pascerunt pastores gre
gem meum. sed semetipsos pasce
bant ego requiram oves de manu eorum
Sequitur et ille obmutuit non habens quod
videre potest Prov. erubescat impius
et deducatur in infernum muta fiat
labia dolosa Gregorius ibi non da
bit audientiam Psalmo xxxvi Quando
dicta cum ipse fecerim Sequitur tunc
dixit rex ministris .i. demonibus propter
celeratores ad alios malos anima
niti ipsi sunt pene actores qui
fuerunt culpe suggestores Sequitur li
gatis manibus et pedibus mittite
in tenebras exteriores Gregorius interio
res tenebras dicit cecitatem mentis
exteriores tenebras noctem damnatos
locet .n. ignis infernalis lucet tamen non
ad gaudium sed magis tormentum Ibi
erit fletus et stridor dentium Beda fle
tus erit ob ignem qui non extinguitur
stridor ob vermem qui non moritur sa
pit vermis eorum non moritur et
ignis eorum non extinguetur Gre
gorius Ibi erit mors sine morte finis
sine fine Sequitur multi sunt vocati Grego
tato ergo unusquisque sibi salutem
metuat quanto considerat quod restat

Nam si unus crederet de toto genere humano
periturus deberet quilibet timere ne ipse
esset ille. Unde dominus dixit discipulis suis
Mt xxvi unus vestrum me tradet. Sin-
guli dicebant numquid ego sum domine. Que-
rit Greg. Omel. xxviii an sit eadem
parabola que Luc. xiiii describitur. Videtur
quod non quia hic istud convivium vocatur
prandium ibi autem cena quia sub appel-
latione cene describitur. Et hic qui
ad nuptias non dignis vestibus
introivit expulsus est, alibi autem nullus
qui intravit dicitur esse expulsus. Ergo
concludit quod hic per nuptias intelligitur
presens ecclesia et ibi per cenam eternum convivium.

Domine descende
prius quam moriatur

filius meus Joh. iiii. Quam beneplacita
est deo fides et nobis utilis ha-
betur Eccl. i. Beneplacitum est deo fides
et mansuetudo. Circa quod sic fides subiciat
deo in humilitate intellectum hominis, ita
mansuetudo subiciat deo voluntatem
et affectum. Sanctus Thomas in 2a 2e: fides sanat
intellectum [illegible] et caritas voluntatem
a corruptione erroris. Ibidem fides est
virtus qua ea que fiunt intellectum [illegible] q.
i c. Hebreorum fides comprehendit ea
que sunt prope videlicet per fidem coniungitur deo.
Mc ultimo. Signa autem eos qui
crediderint hec sequentur: in nomine
meo demonia eicient. Unde et apostolus
ad Hebreos xi. Et sancti per fi-
dem armati magna fecerunt. Alii
obturaverunt ora leonum, alii impe-
tum extinxerunt ignis. Unde et Christus dicit
suis discipulis Mt xxi. Si habueritis
fidem et non hesitaveritis sed dixeritis
huic monti tolle te et mitte in mare ita
fiet. Et omnia quecumque petieritis in ora-
tione credentes accipietis. Quia sine
fide impossibile est salvari. Ad Hebre-
os xi. Et ideo dyabolo fides multum dis-
plicet. Contra eam suggerit infirmis
et sanis argumenta fatua contra fidem
quibus corruunt in heresim. Hec de-
clarat Greg. viii mor. Suadet
superbis semel lapsis quod valde
ignominiosum esset renovare quod
semel quis affirmat. Et sic se

mediante corda hominibus ostendere. Iste fu-
it error Nestorii et omnium hereticorum
ut dicitur in historia tripartita. Si ergo volu-
mus ut fides nostra deo sit placita commit-
tamus nos eius voluntati. De quo introitus
misse: In voluntate tua domine universa sunt
posita et non est qui possit resistere vo-
luntati tue. Et sacerdos petit in col-
lecta: familiam quesumus domine continua pie-
tate custodi ut a cunctis adversitatibus pro-
tecta. Ac per fidem debemus expellere dyabo-
lum. Docet nos apostolus in hodierna
epistola ad Ephe. vi. Fratres confortamini
in domino et in potentia virtutis eius.
Induite vos armaturam dei ut possi-
tis omnia tela dyaboli extinguere.
Quia fides impetrat a deo quicquid ad
salutem pertinet. Jacobi i. Si quis
indiget sapientia postulet eam a deo
in fide nihil hesitans. Patet de regulo
qui petivit pro filio dicens: O domine de-
scende etc. Videmus quod fur furtum
suum numquam confitetur nisi per captionem
vel tormenta, quo facto non solum
malum suum sed et socios suos confi-
tetur. Ratio huius in historia allegatur: ma-
gister qui mandat de quodam fure pe-
cunie ut puniretur subtormentis ut
dictam pecuniam redderet appellatur.
Moraliter peccator est sicut fur qui sub-
trahit deo preciosam rem videlicet animam
ad ymaginem suam creatam et vendit
eam dyabolo. Ambrosius de beata vita: dya-
bolus ita debilis est ut nichil pos-
sidere possit nisi ei homines per peccata
vendiderint. xxiii q. i c. Hoc est videt
Archid. in glo. Homo est venditor, dya-
bolus emptor, anima merx quam ven-
ditur, pretium peccatum. Talis non solum
furatur sed et furtum numquam confitetur
nisi capiatur per egritudines. Patet de
regulo qui Christum non accessisset nisi fili-
us eius infirmus fuisset. Ut dicit Cri-
[illegible] domino [illegible] pro regu-
li pro filii sanitate supplicatio. Reddit
eius incredulitatem Christus reprehensio-
nem in presenti 2m ibi nisi videritis.
Super quo dicit [illegible] primo
predicatio Christi tunc fuit tunc mira-
culum duplicis eius in Chana Galilee

Ubi mutat^r actz in vi^m Joh^e ii ptaf
descendit in Caphar^m cu mre et
dslis ei^g t ppe erat pascha judeo
ru t inde ascendit iru^lma t ve
nit in templu ibi expulit ementes
t vendent^s d^e qt tpli luc pp
dom^9 mea dom^9 oron e p^tr^a
volens redi in Galilea oportuit
eu tisire p Samaria venit g^o in
civitat^e samarie i ciui^te q dicit^r Sy
chen ubi petit^t aqua a muliere Jo.
iiij et inde itm^9 venit i Chana ga
lilee Jo. iiij. Tunc fctm^9 e q^d sexe
erat qd^a regul^9 sz in chana galile
Dt aur hist. Antiquit^9 erat mos
q^p unaq^q civitas sua hebat re
ge sic p^z Gen. xiiij d^e rege Sodo
mor^z t gomorre Sic amici Job
dicebant reges Thob. ij Insulta
bat reges et^r regul^9 tn p^z sicut
Rom^e reges rex et^r no ta^s h^l erat
bo re in vi e qz tuc t^s no erat rex
in iudea ts. q^r ... Decreuit iudei rege
no h^e ma^l n^d cesare quia romam
volen^t frage mdore sup^ba ut
ipis fuer^t ipis ho^c abstulerat
ab eis dignit^e regia et diuiserat re
g^m iudee in iiij^{or} ptes ut^s luc iij he i
psi in pon^a existentes h^rent cetra
sioz^t rbelladi Iste erg^9 q^o dicitur
h^l regul^9 qui erat officialis rom
imperatoris deputat^9 ad custodi
a Galilee manens in ciuite Ca
pharnaum q^o erat metropolis illi^9 p
vincie et ille regul^9 no erat de^t
pe regia t n^d s^l ag^os potuit ee
q^r ille erat alienigena ut amoc
filij de regno suo venit ad ihm
assumpto filio suo languido t rli
cto eo in Capharnaum inter mo^r
bo invalescente s^c^z Cui^g filius
infirmabat^r capharnau Cuff qui
dem estimat eu fo^c centurione
de quo m^t viij s^z h^r no quia differt
in qui^g primo qntu ad c^ca infirm
tate qz de illo d^r m^t viij ser^g
meq iacet paliticq h^r at d^r febri
citas S^c^o q^ntu infirm^g d^z filius
alibi aut dicit^r serv^9 Tertio q^o
ad petitiones hic centurio voluit ut
illu intrare domu sua dic^e ducio
su dign^g etc h^r vo desitabat ut
descender^e dic^e due descende etc Quar
to q^ntu ad locu qz ibi dicit^r qr illu
intravit capharnaum h^r vo dicit in ca
na galilee Quinto q^r s^mo^e ihu
Quinta retiuone laudat Dns no
inve^r cui tata fid^e istius incredulita
te^r exprobrat dice Nisi sig^a et pdi
gia videbitis &^c ... quia
tos que alij abstinuerunt &c^z h^r cum
audisset qz ihus veniret a iudea &c ven
in vi^o Epi quia p^r ... erat questio
de baptista et m^r discipulos abiit ut^z Jo.
iiij venit ig^r in galilea in villa cha
na ubi fecerat miraculu mutat^z
aq^a in vinu Theophilus hunc mira
culo interfuit h^z diuulgato famo an
diuit in galilea ... et h^c et
gentil audit^t h^z xpi miraculis
spabat sanitate &c. filij a xpo facere
&c^z et rogabat eu ut descenderet et
sanaret filiu ei^g nimis distanti Cha
na cu^s sita in alto loco capharna
nau vo in valle Theophil^g ait bo
ven. in vi. Epi lic^z crederent q^r posset
eu sanare ti no credidit q^r h^o
face posset sine p^ntia corli quac at
ita oportuit p^r crevit subdit^r ..tas
incipiebat n^r mori h^r n^m erit ex^r de
spe medicine medici q^o opus hebat
illius qui claues h^z vite et mortis
qui mortificat t vivificat s^z vita
mea Ipius mors e ... ad ...
liu quotti^e morim^r quotti^e diminuit^r
aliqua p^s vite nre q^r q^o dicit nisi
tu sanas eu morietur et xps tn
incredulitate incrept eu q^r ipis ut sit
in lea n^r signa c p^r digia videritis no
creditis ... ostendat ... ad h^r
fuit iudeus qz ipi petunt sig^r ..
at nimis voluinus a te vide signum &c
quo ... sit ipse no crede nisi signa
videris si enim no credidisses p sanitate
filij nequaq^s petivisset ... ventio
h^r reprehenderet no qz petit p sanit^te
filij s^z de defectu fidei quia credebat
eu posse sanare ab infirmitate s^z no pos
se si corli p^ntia n^d credebat h^z t face
tanti s^z no p^r liditate^t theophil^9 ...
z^m Crisi posse sanare de infirmitate s^z
no posse r^esuscitare a mortuus fuit
ad reprehensible iste regul^9 q^r eu
esset iudeus ut^9 no volebat credere
exceptis s^z p signa io dixit ... de
scende priusq^s moriat^r filius meus ni
...a qui incertu honorat d^ni appe
llend^z Ecclesiastici xxxviij honora
medicu ppt necessitate Xps h^r effudit
to^m venenu credidit q^r si xpus descen
deret et inveniret filiu eius infirmat^z
et no mortuu posset eu sanare si vo
no inveniret vivum no posset eu r^esusci
tare Sed ut d^r Crisi Dns innuere vo
luit q^r no desit vel invitat^r io solo
iussu sanit^e reddidit quia oia vo
luntate creat io s^e^z dicit ei iesus
vade filius tuus vivit Ideo tn no
e maio^m exaudiciat ri ad voluntate s^z
ad utilitate vi exaudit^r quatq^s petito
res ad temptand^z no exaudit^r apl^us
petens stimlum amoveri sic vol^e &c

non fuit exaudita ad voluntatem tamen
ad utilitatem. Hugo de s. victore aliquos
ad sanandum morbos vel suscitandum mortu
os corpore attigit ut mt ix de filia
principis et Io xi de lazaro. Quid igitur
dat ut corpus suum tangendo dignitatem or
ganum et deo plenum ostenderet demonstraret ad
colocenses ii in quo habitat plenitudo
divinitatis corporaliter. Io [illegible] armoro
ipsa [illegible] dicebat mt ix si tetigero fimbri
am vestimenti eius salva ero et luce vi
de quod virtus de illo exiebat que sanabat
omnes. Aliquando autem in absencia curabat
ut puerum centurionis mt viii et filiam ca
nanee mt xv et hic filium reguli ut
ostenderet se deum esse. Sed quare invita
tus dicens ad domum illius reguli non de
scendit cum tamen ad domum centurionis pro
puero eius sanando ire vellet mt viii Re
spondeo Crisostomus super Io. propter vitandam superbiam vanam
quia pati sunt obtemperare divitibus pau
peres vero despicere. Quarta utilitas est quod
[illegible] propter frequentiam [illegible] qui propter
vestem honorat divitem. Ideo ne sinag
acceptorem personarum quod apud deum non est
ut habetur actuum x et rom ii quod in neg
obsit. Et accepcio personarum apud homines
non est fidei. Hugo de s victore aliam
racionem dat. Gregorius omelia [illegible] quia
centurionis erat iam fides confirmata
de christo credebat enim quod absens posset
curare. Ideo dominus promisit se iturum ut
eius fidem et devotionem ostenderet. Sed re
guli adhuc imperfecta erat fides quia
absens non posset curare et fides
centurionis et humilitas merebatur [illegible]
adventum quod non merebatur superbia regu
li et infidelitas. Sexto credidit homo
sermoni quem dixit ei ihesus. Certa fides
[illegible] ad impetrandum dei beneficia
Crisostomus. Ecce ut credidit homo non perfecte
quia de hora dimissionis febris suos
interrogat. Ideo sequitur Et ibat. Iam autem
eo descendente servi occurrerunt dicentes
quia filius eius viveret. Crisostomus servi obvia
verunt non solum quia nunciarent sed et
[illegible] presenciam [illegible] superflu
am que accidere credebat. Interroga
bat autem horam ab eis in qua me
lius habebat. Bonaventura in vi [illegible] vide
bat eum statim [illegible] sana
tus fuit et dicebant quia heri hora
septima reliquit eum febris. Cognovit
ergo pater quia ita hora [illegible] qua dixit
ei ihesus vade filius tuus vivit. Ro
manis [illegible] ipse dixit et facta sunt

Et ipse aut luc [illegible] celum et terra tu
sibi [illegible] aut mea non transibunt
[illegible] subdit utilitatem miraculi. Et cre
didit ipse et domus eius tota i. tota su
a familia. Bonaventura in vi [illegible] adhuc eum
[illegible] ipsum miraculum et [illegible] cum fa
milia sua credet in eum. Moraliter pre
gulus [illegible] omnibus fidelis. Ipse rex
[illegible] si [illegible] bene [illegible] na
[illegible] et [illegible] bonorum
est [illegible] commissum [illegible] possessionem
super [illegible] eius etc. [illegible] dedit eis
potestatem omnium [illegible] super terram. [illegible]
omnia subiecisti sub pedibus eius. Iste
regulus habet filium i. animam. Iste filius
i. anima infirmatur [illegible] cadit in [illegible] morte
[illegible] [illegible] mortale [illegible] febri [illegible] fe
bre colorem [illegible] sicut [illegible] animam
Trenorum i. Egressus a filia syon om
nis decor eius i. ab anima fideli que est
[illegible] [illegible] Trenorum
iiii [illegible] obscuratus [illegible] mu
tatus est color optimus. [illegible] opti
mum quia albus [illegible] et rubens [illegible]
[illegible] et [illegible] ut
[illegible] possit dicere [illegible] cuius
est haec ymago [illegible] cuius [illegible]
[illegible] [illegible] generat sitim sic [illegible]
mortale generat appetitum [illegible]
voluptas [illegible] sitim [illegible] non sa
[illegible] [illegible] sic [illegible] vad
at [illegible] quod [illegible] non sa
pit que dei sunt i. Cor ii Animalis ho
mo non sapit ea que dei sunt [illegible] in quo
libet [illegible] mortali [illegible] In superbia
que dicit [illegible] bona [illegible]
[illegible] bona [illegible] delectatione
[illegible] etc. Gregorius [illegible] est
quod delectat [illegible] quod cruciat [illegible] fe
bre doloribus [illegible] sic peccator [illegible]
[illegible] non est pax ossi
bus meis a facie peccatorum meorum. [illegible]
[illegible] pena [illegible] mala [illegible]
[illegible] homo [illegible] fugere [illegible] quando
[illegible] vadit [illegible] non relinquit
Gregorius [illegible] omnes [illegible]
[illegible] si sola [illegible] q. d. nil
Seneca [illegible] [illegible] leticia
[illegible] pura [illegible] Richardus [illegible]
[illegible] bona [illegible] homo [illegible]
[illegible] [illegible] deo [illegible]
bit. [illegible] febris debilitat [illegible]
sic [illegible] impedit bona operatione
Gregorius [illegible] contra caritatem est

de bonis pdit i. e. sui primo ctnos d
cto qui vult liberari ab hijs febribus
oz q vigilijs i. ipse mtes supplicet
deo ut descendat ad sila gradus
ipse exaudiat ps. desperatos illos
exaudiet et salvos faciet eos Sic
regulo dictum filius tuus vivit i. aia
hora septima reliquit septe hore reddi
misit aia pia e cognito pctō mihi
hora qualiter david ij reg ult
ego sum qui peccavi 2a hora e. pctō
abhorrito ps iniquitatem odio habui
Sic qualiter petrus flevit Mt xx
vj hora sexta si sciam hos iesus
cituros et deos impinturos ad ut
erubescentis peccatum 3a hora e confessio in
hac qualiter Job vij xxi dixit peccavi
quod dicam ad loqr in amaritudine 4ta
hora e satisfactio mihi qualiter Maria
magna Greg in omelia luce vij ex
hiis in se oblectamenta tot desideri
venit holocausta et hec docet lu
ce iij facite dignos fructus penite
Cap. xxi Ponite quis pctat phet
pnicte vita hora e seiunium pb
bito Iohel xvi venit hora ut omnis
qui interficiat vos i. sensualitas
arbitretur se obsequium prestare deo
et Job xxxi pepigi fedus cum
oculis meis ne cogitarem vij a
hora est bonorum operum perseverancia i
hac hora felicitas salvabitur Mt
x. Qui perseveraverit usque in fine
hic salvus erit Bern perseverancia est
filia summi regis singularis filia que
sola capit hereditatem regni celestis

Serve nequā oē debitū dimisi

tibi qm rogasti me Non
ergo opportuit et te misereri conservi
tui sicut et ego misertus sum tui Mt xx
viij luce xvi Dicunt figuraliter
iij vicia in christo de tº d. iij
c. anno. Dicunt naturales fugientes gla
dium inimicorum semper cz oculos suos
ad viam quam conditur ad terram quo
tendit non audit aliud a quo recess
erit / qr volens respicere a ozt
ti stare ad tade et sic a inimicis
appropinquat Mora inimici im
sunt decones qr dns dixit ad
eua Gen iij inimicitias ponam

inter te et serpentem i. infernalem illorum
inimicorum gladius e peccatum qui inflr
cit hoz eternitas pte qr scandit cor
pus et aiaz et generat mortem ac i
hinc qui de gladio fugiunt penitentes
tetes ideo semper an belo dicunt hic
via penitentie luc xiij nisi penitenciam e
geritis omnes simul peribitis qr tales pe
nitentes intendit et appropinquat ad
vitam eternam Mt iij penitenciam agite et
appropinquabit vobis regnum celorum Tales
non dz respicere per recidivationem peccata
et per recordationem delectationem preteritorum
qa dyabolus capiet eos cito
per consensum et remanet captivi fugiendo
Gen xix Cum dns vellet Sodo
ma et gomorra propter illorum iniquitatem
subvertere in motu precepit lot et v
xori et familie ipsius ut curreret inde
et salvarentur in monte et ob sic fece
runt excepta uxore lot. que respexit post
se et versa e in statuam salis Spiri
aliter dns vult penitente pessimorum
peccata sic. n. exigit sue iusticie red
dendum Augus In primum non dixit
esse peccatum non dicit non vz non est
inicium et qr tanquam non pt dimpunitum
penitatur ate ne puniatur ab illo igitur
precipitur penitentibus ne recidivat oz
nisi peccator ad instar uxoris lot re
trospicit qui recidivat i peccatum tunc
vertitur in statuam salis et efficitur ste
rilis et peius erit aliqui eum pzt
hic de servo qui debebat x milia
talenta qui petivit et obtinuit misericordiam
aut pingratitudine recidivavit cum
conservum suum suffocat so de dns serve
neqz de debito et Dicit Gwalte
rus in tempore abundancie hora dz esse me
mor egestatis Ro qr si fratres fe
lix multos inhabes amicos tempora
si fuerint nubila solus eris Secundum pruden
tes sunt in tempore abundancie inimici
nos dns ij ad cor v. Ecce nunc
tempus acceptabile ideo memores esse
debemus egestatis i tempore iusticie ps
cum accepero tempus ego iusticias iudi
cabo qr nunc est tempus pruendi
iusticia Gen xli pharao vidit
i somno de xiiij vaccis pinguibus q
preter hec de vij vaccis tenuissimis
qd exponitur sic per hoc de vij annis
fertilibus post quos sequi debent vij

ani tradite Egipcar quibz fidel eg
est ppone isti i homi qr vij sunt ani
fertiles s. oc tb pnte vite pbacia
doi plene est tra cz pta hic restat
vij ani famis s. gre t nl fec eg
qz qd in tpe gre meruit apoc xiiij
opa illoz secunt illos pt vij
opig vade adformica t grsida vi
as eg i. te q gre tibiu aic collige
qz debes deo redde roz ut dt crisostom
in quo dno tagudz i p pietas
ad fri crudelitas debitu oficis
pmi i pndo 2m ibi cessit fug d pd dt
tiby in i° te. s. Amo n° cu ihs de
scendit d mote Thabor accessit ad
eu hō genuflectens t dics dne mise
re filio meo qr lunaticus e t mle pa
titur t sepe cadit in igne a in aqz
tendens ihs ait affer illu huc ad
me t curauit eu Mt vij Et cu ve
niss Capharnaum accesserunt q dragmas
accipiebat ad petrus d. Mgr vgt
no solvit dragma dixit ihus pe
tro vade ad mare t mitte hamu t
eu piscem qui pig apto oe ascende
rit apto ad eg invenies staterazilla
sumens t da illa pmc t pte tue
dixit pet' ut hetur Mt xviij Si pca
uit inte fr tuus vade corrige eu int
te t ipm Si at no audierit adhibe
tecu vnu vl duos qr i oe duoz ul tri
stat oc testiom vb n. duo ul tres cgrega
ti fuerit i noie mo i med ioz sum
dixit pe. dne quotiens pecat i me fr ms
t dimittam ei vsqz septies dt illi ihs
no dico tibi septies s vsqz septuage
sies septies Grego s. s. integrum hist
redire qm petit t quotiescumqz peccaverit
dimitte illi ne igitr pe dt Cris pe
trus estimaret aliquid gue dixisse ad
ducit parabolam qua pbat qz magis
debitores dei t plus offendimus eu qz
vnuqz hō posset offende pximu t
tn deus ffe e pati dimitte nob
Igr nos ffe deg esse pati admit
tendu pximo t hc pt p exem d.
Sile est regnu celoz et Grego Re
gnum celoz dr eclia militans qua
legibus celi subicitur vt s. Bo. ve
Dni 9 qr d ea adcelu pueniet ho
mo regis s. xpus d regno suo dt. ppta
pb plim regnu tuu regnu omniu se
culoz sunt i regni eius no erit fis
Daniel vij ptas eius ptas e
terna ecce qui voluit ratoz
pone cu suis suis Reuiug p suos
eu oe hōs intelligunt quos deus ad
laudem et honorem nos sui fecit vt no
tu faceret filius hom ponet suaz
et gloriam magnificentie regni sui et ec
cute sui rone redemptos i ad cor
vi empti estis pcio magno i pet i
no auro ne argento s sanguine pcioso
sui xpi luce xvi cu hijs suis rone
pot eqz ocamnat hō petez luc
xvi Redde roz villicatois tue vt cu
hō tenuit pcepta sua ocroe pe
hō ut violandi pro bruto hō ven
i vi p dns ponat nobiscum roz d
eor pro d oibus nob commiss d qo
luc xvi d villico inquit pit at
nob bona cmissa natura fortune
gre t glie. de quibus oibus roz ce
dat s. qualiter his bonis vsi simus
t qntu quo ossimus t si no habe
ret rd de tpe redde roz mltu esset
nob timedu Bn9 inchil e pcios
ius tpe vna hō tpis pt hō ab
solui a delicto t regnu celoz luc
vi Redde g° roz quo expendisti
illud Scdo d oibus bonis obmissis
d quo Mt xxv. Sap. vj Cogitatoes
vras scrutabitur deus d quo parabola
dclatur Mt xxv vbi dns dt suo
pigro Sme pigr sciebas que meto
vbi no semio 3o d mal a nob cmis
sis pro d oibus cogitatoibus ps co
gitatio hois cfitebitur e Sapie i in co
gitatoibus impij interrogabit dic 2°
d oibus mal locutoibus Mt xij de
oi vbo ocioso rc. i eius unm ociosum
est qd no edificat audientes sed
vertitur in pctm audictum 3o de
oibus opibus ecc xij Cuncta q fiut
sub sole adducet dns ad iudicium
eto d oibus a nobis commiss nih
i pudti crimo ppr vitum ingratitu
dinis dei t cu cepisset roz pone
Greg hic incipit roz pone cu
quis inducitur p cfessioez ud pcem
pla inalo bonoz ibi aut dabit
pma ij ad Cor v. Omnes nos manife
stari oz an tribunal xpi ut ha pot
deus roz no qz nesciat quapropter
hō s ut ex pprijs opibus hōmics
dampnandus ud saluandus ostendat
luc xviij de oe tuo iudico te s
ne neqz dei oblatus e ei vnius
bona decem i vi p hic vng est

Cum b3 quinquaginta pctr oneratus ad Ball
vi vng(ue)sq(ue) onus suum portabit Et ille
debat x milia talenta Item qui
x talenta debat qui in anima pctr
Vnde eciam ps Circumdederunt me ma
la quorum non est nus Seca m oe Qi
quis virum commisit homicidium adul
terium et alia aliorum peta decem mili
a talenta tenet Greg x talenta
de3 qui x precepta transgressus est Se
cum autem non haberet vnde redderet qui a
pector non habet vnde satisfaciat de
peto pectores ipse vrie sunt si non
ipse surge ut piscis pt ipse intrare
hamum si non pt exire Iohe iiij nemo
pt venire ad me nisi pr meus tra
xerit eum Iohe xv sine me nichil
potestis facere ad Cor iij non sumus
sufficientes cogitare a nobis et Ideo scd misit
eum dns venundari si ch(r)emig(ius) t se
vom i. permisit eum iusto iudicio fi
eri suum potuum i mdors hugo de
S vic duplex est vendicio vna et
pe alta pene vendicio culpe e
qua quis diabolo vendit animam suam
Illa vendicio non est a deo Ysa eo
iniquitatibus vestris venditi estis
Alia est a deo non ab hoc Mt xx
v. Ibunt hi in supplicium eternum et
vxorem i. corpus et temporalia Mar i nd
iiij voluntas in homine est vir sen
sualitas e mlr per quorum commixtionem
filij generantur et operantur Vnde concupia
parit pctm i Iohe i concupiscencia si
pepit parit pctm ad Ro vij mo
riemini si secundum carnem vixeritis et sic
omnes mali filij huius cogitacio pri
ma 2us delectacio 3us consensus de
his filijs dicitur Exo xx visitabo
iniquitatem patrum in filios in 3am
et etiam quartam Si vero boni fuerint
filij saluabitur per generacionem eius
ut dicitur i ad Thimotheum ij Et omnia
que habebat per quod intelligitur cuiuslibet
pctores et iussit reddi Sicut ille i. p
humiliter et per penitentiam ut Abigael i
Reg xxv parauit coram dauid et
placauit dnm Sed rogat eum d.
pacientiam habe in me et omnia reddam t
bo. ven i vix. i. misere mei commu
tando penam eternam in temporalem offer
o ipsam penitentie per ineffabilem tuam
graciam et omnia reddam tibi s. de pericula
do Hug de S vic pacientia dei est

Triplex prima qua tolerat reprobos mi
sericorditer ut conuertantur Aug dicit ma
lus quod ideo viuit ut conuertatur quod ut bo
nus per eum exercitatur ad Ro ij ignoras
quoniam benignitas dei te ad penitentiam inuitat 2a
pacientia est qua sustinet predestinatos de
suspendens vltionem Sap xj dissimulans
peccata hominum propter penitentiam Bnd propter
hoc dissimulat ut concedat penitencie
ciam suam et confirmet caritatem suam 3a
est ut quibus ad se spacium vite ut
faciat dignos fructus penitentie ut dicitur Ezech Ysa
xxxviij Ecce adiciam super dies tu
os xv annos et hanc pacientiam habeat
sicut ille d. pacientiam habe in me Ideo
subditur Misertus dns seruum illius et
dimisit ei debitum Ecce quantum
vzt comendabilis et humilis oracio Eccli
xxxv Oracio humiliantis se nubes pe
netrat et non descendit donec altissimus
audiat Bnd Orcim dulcis es
in via qua magnificas in via non est
plus tui Criso vide magnitudinem dei at
tende largitatem diuine pietatis ille
rogauit dilacionem et accepit omnium
peccatorum remissionem promiserat satis
factionem et hoc reportat si dns suffi
cienter ademendator plus nunc dat quam ho
petit per deleccionem luc xxiij cum
petiuit Memento mei accepit eternam
gloriam Quid igitur de diuinis bonis
operibus tunc dicant audiamus quod est
Dupi 2o tangitur serui crudelitas de ps
bitum exigentis Cum subdit. Egressus
fuerit s. a cartere peti absolutus
uel ab infirmitate ius suus Inuenit vnum
de conseruis suis i. proximum qui habebat
omnis vnum denarium qui debebat ei
centum denarios i. modicum offendebat
eum quia offensa in homine modica est
respectu offense dei Cris data est
dra pctores que committuntur in homines
et in deum creata e dra decem mi
lium talentorum et centum denariorum
etc Tenens eum Ille tenet proximum
qui iram et odium seruat in corde
et suffocat eum i. strangulat At ille
suffocat proximum qui sermones expar
non audiuit et spm cari
tatis extinxit in homine d. Redde
quod debes petens sicut ille pe
tens. pacientiam habe in me
Ecce humilitatis exhibita homini
in eo quod procidit et cum hic rogabit

eum petens patientiam habere et ut dimit-
teret rancorem sive vindictam d. Et omnia
reddam et ~~esse~~ satisfactorem promisso
Ille autem noluit esse crudelitas
qui debebat x milia talenta iste
unum centum denarios qui dominum roga-
bat iste semel qui totalem absolutionem
recepit iste dilationem dare noluit
sed abiit scilicet iniquitate in iram
exarsit ut vindictam exigeret et
misit eum in carcerem scilicet tribulationibus
inhumane crudeliter affligendo donec
redderet debitum universum i. donec suple-
ret de iniuria vindictam. Videntes
autem conservi eius glossa i. angeli
qui dicuntur conservi nostri ut apoc. x-
ix et ex administratione hi vident
omnia que agimus et supplicia que
patimur et venerunt et narraverunt
domino omnia que facta fuerant narrant
n. deo angeli et sciti qui sunt int-
ris non quod ipse nesciat sed ad desi-
gnandum complacentiam quam habent cum bonis
hominibus et displicentiam malis. Et se-
cundum dixit Thob. xii Ego ob-
tuli orationem tuam domino etc. De mal-
petimus vindictam non per livorem
sed propter dilationem iustitie dixit Apoc. vi. Usque
descibi[?] iusta severitas magistri
punientis. Tunc vocavit
eum dominus et ait Serve nequam i. non
equus in misericordia. Crisostomus. Qui decem
milia talenta debebat non doluit
eum neque contristatus est sed in sentencias
Qui autem quod consilium magistrum effe-
ctus est. Tunc dixit Serve nequam
ecce quod magnam suscepit a domino
et iniuriam contulit proximo. Tunc de-
bitum dimisi tibi i. omnes peccatores
quia rogasti me. Crisostomus. Dominus dicit
de nobis dicens scilicet peccata mea recognoscite
et aliis dimittite. Remigius. i. pena in-
telligit facilius quam non dimittit ho-
mine quod oportuit et te misereri con-
servi tui sicut et ego misertus sum tui
nota vero naturalis ostendit ut unusquisque
faciat alteri quod sibi vult fieri. Alter
non faciat quod sibi non vult etc. Nam si
sit notum videret peccata qui audi-
erit magnam denegare i. ad Cor-
in[?] xii. Si quid patitur unum compatiuntur omnia
membra. Crisostomus. Audiamus quod dominus
corrigit immisericordes ut non sint
crudeles et si quis te videtur pre-
ceptum cogita primum si quis est
reconciliandus ei qui te contristavit

hoc consequimur incidere in gehennam he-
mingus iste singulariter dixit ei per hen-
sionem est. Nichil dicit quia rudisse
insignuit quod peccatores in die mortis
in die iudicii tunc debent reddere ratio-
nem non habebunt locum reddendi nec se-
curandi. Jacobi ii Iudicium sine misericordia fi-
at illi qui non fecit misericordiam. Et do-
minus ait sicut fit ut magnitu-
do et immisericordia. Et subdit tra-
didit eum tortoribus i. demonibus ad cru-
ciandum nam de proprio sed tamen ubi
mali punientur ut insuper quo-
modo non unde ubi situatur ubi. Bru-
nitus si immeta dice possent
quod ex uno quod nos essent sed hic
palatium ubi requiescunt cum mi-
litibus scilicet celum etc. Gregorius. Ve-
lut mors sicut in domo patris et
in mansiones multe sunt pro merita
te virtutum ita in gehenna igne
Tunc concludit intruditatem secundum pa-
rabolam d. Sic pater meus celestis
faciet vobis si non remiseritis unus-
quisque fratri suo de cordibus vestris. Re-
vocans formidosa sententia si peccata
facta non dimittis magna no-
bis adeo dimittuntur. Et si quis
dicit de nichil habes quod deum
istum deum iudicare ideo simulatores
ficte pacis aufert d. Si non re-
miseritis de cordibus vestris q. d. tunc
tradenimus tortoribus

Abeuntes pharisei consilium inierunt

Ut caperent Ihesum in sermone. Cap.
xxii. Thema aspidis est serpens
videns hunc serpentem est ebes
contra visum sed in temporibus et ideo non
videt directe sed oblique. Spiritualiter per
aspidem intelligitur homo invidiosus qui non
potest bonum hominum videre directe sed oblique
sunt venenum invidie. Et primo venenum
invidie est latens odium de quibus pro ca-
loquntur pacem cum proximo suo mala autem
in cordibus eorum. Hos Bernardus vocat scilicet meri-
trices ad primas. In initio misse dominus
dicit dominus ego cogito cogitationes pa-
cis etc. Secundum venenum invidie est exultatio
maliciosa proximi de quibus Proverb. ii
letantur cum male fecerint et exultant
in rebus pessimis ut Ego[?] vicinum e-
iiadat[?] sicut per nobis sacrum in collecta
largire quibus dominus in secundum aliquos ex-
cita quibus dominus potentiam tuam etc. Tertium
venenum invidie est afflictio in prosperis
de rebus primo secundum in quo scilicet

ad fieri sim(us) h(abe)mus mandata q(ue) et hos
hortat(ur) ap(osto)lus dic(en)s in ep(isto)la d(omi)ni Imi-
tatores mei estote etc. Narracio ve-
neni invidie est detestanda sic q(uod) invi-
dus n(on) p(otes)t bo(nu)m leg(itur) de primo flo-
(?) fr(atr)es Joseph Gen. xxxvij videntes
quod Joseph a patre suo fr(atri)b(us) plus
amaretur oderunt eum nec poterant ei
quicquam pacifice loqui Sic quod
Cris(ostomus) Zela [illegible] invidie [illegible]
impetu mitte timendi etc. phariseis
pessimi invidebant Chr(ist)o qui erat boni-
tatis et sanctitatis speculum de potencia
sabentes pharisei consilium fecerunt
In summa ewangelii [illegible] ponitur
primo conspiracio privitatis [illegible] ma-
liciosa ibi abeuntes pharisei [illegible]
cogitacio subtilitatis. Dolo detestaco
ritatis limosa ubi [illegible] n(on) inv(en)it
tempus de primo dicit ewangelium In
illo t(empore) ... postquam imposuit silen-
cium saduceis Qui negabant
resurreccionem et videntes ad eos q(uesti)o-
nem in resurreccione neque nubent neque
nubentur. Secundo sic dicit [illegible]
pharisei tamen abeuntes. Crisostomus
dicit [illegible] malicia invidie sic
de [illegible] aq(ua) q(uod) ... p(er) aliquid
olenas aque [illegible] medio plan-
serit statim aliunde ad sibi [illegible]
venit sic pharisei maliciosi et [illegible]
de facebat q(uod) Chr(istu)m quia convicti
ab eo de una questione statim inven-
debat aliam etc. quod dicit ewang(elium) Abe-
untes pharisei hoc est a Chr(ist)o convicti
et confusi s(ed) quo abiat [illegible] ad
herodianos ut cum patronis agerent
q(uod) Chr(istu)m non habebant [illegible] eius [illegible]
possiderent illius auxilio opus agere
Item vos in istam tamen nullum patro-
cinium indiget ut dei qui vos in dya-
bolicitatibus ambulat [illegible] admito
vim [illegible] agat [illegible] Chr(ist)um
quae impietes conveniunt non ad s(e)-
nes de religiosos s(ed) ad gentiles hero-
dianos cum ambo ambulant non est
minor. Quo filii sic et ladancial [illegible]
[illegible] non alimestas neque ablas non
cis s(ed) [illegible] tunc a fermit
eorum [illegible] cum illorum ad malum [illegible]
et [illegible] quale inivit consilium [illegible]
et consiliari quibus u(ti) potest in
consilium d(e) Chr(ist)o ut [illegible] sit ad-
versarius [illegible] Io. [illegible] invenit
consilium [illegible] cum [illegible] herodis
de quo consilio dicit Gen. iiij Sy-
meon et levi vasa iniquitatis
bellancia in consilium eorum non ve-
niat anima mea et Ysa. iij Ve filii
desertores dicit dominus ut faceretis con-
silium et non ex me non [illegible] illud
Job xij. Apud ipsum est fortitudo et
sapiencia ipse novit decipientem

et eum qui decipit ut caperent Ih(es)um
in sermone et ut aliquid talis dicit ut
culpa ab herodianis vel militibus he-
rodis comprehenderetur vide quod in-
mediatum [illegible] quod fuit sive [illegible] vos
invenit capere in sermone ut eum quod
[illegible] capere non poterint ut [illegible]
iiijo Reg. vij hic totus mundus [illegible]
eius [illegible] scribendi sunt libros pos-
se capere ut [illegible] vltima fine ca-
pe [illegible] de quo p(ri)ma [illegible] in eo dicit
convenit simul adversum me [illegible]
pe animam meam consiliati sunt et de
[illegible] dicit [illegible] [illegible] c. xij
[illegible] me cogitaverunt consilium dicentes
venite mittamus lignum in panem eius
et eradamus eum de terra viventium
et nomen eius non memoretur amplius
[illegible] pharisei inceptavit [illegible]
et sunt omnes iniq(ui) [illegible] sunt [illegible]
[illegible] et [illegible] a iustis sic iusti in [illegible]
ti sic sunt [illegible] et palea [illegible] et
[illegible] et [illegible] adest tamen me-
lius utrorum qui non [illegible] iustis
vite sanctitate que vos [illegible]
ad belial neque convenit samarita-
nus iudei Io. [illegible] Gen. xxv [illegible]
eos in Iacob et [illegible] eos in iust-
us [illegible] sunt a deo reprobati ab eo
[illegible] contaminaverunt testamentum
[illegible] sunt ab ira vultus eius
[illegible] sunt in tempore [illegible] ad
[illegible] quibus [illegible] inte-
[illegible] iiij [illegible] est tam eorum in-
in medio s(ed) tamen in novissimo [illegible]
[illegible] ab [illegible] sic [illegible] Mt. xiij
exibunt angeli et separabunt malos de
medio iustorum et mittent eos in caminum ibi
erit fletus et stridor dentium [illegible]
[illegible] salutaris [illegible] vos [illegible]
machinati consilia [illegible] [illegible]
[illegible] Jo. [illegible] sanguinem [illegible] in-
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] in me [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
salute consilium agit cum [illegible]
[illegible] et concupiscencias et primo con-
sulit avaricia congregabo divicias
dilatando predia et edificia [illegible]
[illegible] tollendo alienum in fraude
rapina [illegible] ne forte inde-
[illegible] deficeret [illegible] ne forte eo
[illegible] dampna [illegible] sic cogitabat
ei [illegible] agros [illegible] hoc [illegible]
[illegible] eum consilium quid faciam
quia non habeo quo congregem fruc-
tus meos [illegible] avaricia dic
destruam horrea mea et maiora fa-
ciam et illuc congregabo omnia que
nata sunt mihi [illegible] bona mea et dicam
anime mee anima mea habes multa bo-
na reposita in annos plurimos etc.

quesite comede bibe epulare Sed
audite quid ipsum consilium est quam ihesus
proprie salutis vie sequitur dicit
ante illi deus stultissime hac nocte repe-
tent animam tuam a te que autem congre-
gasti cuius erunt et sic qui thezauri-
sat et non est in deum diviciis nec vivus
Et consistit angela gradiendi carpi
dummodo ex pace contrario debita
se tuenda sal singulis desideriis
procurare sic consulabatur dicitur epulo
in luce xvi sic consultor est primis
parentibus ut sciat sicut dii scientes bo-
num et malum Sic consultum est Esaw
pro edulio lenticule perdenti primoge-
nita et omnibus qui per gulam consultum est palu-
te ham dimes sepultus est in infimo
partes de paradiso eiecti sunt morbus
et Esaw mis primogenitum perdidit
Et superbia consulit per multiplicacionem
huiusmodi gentis investiendum et roborandum
consanguineitate et ampliandas divi-
tias modos intendas sic consultum est
filio eius amon qui per gulam violat
sororem consulto similitudinem lagenae
qui ut patiebatur libidinis stimor-
bum Sic consultum filio emon kapi-
enti dimas paring adire tenditque
accepit propria culpa est zichen in
gulatus dauid flagellatus amno pu-
tidatus Salomon infatuatus Et in Saul
pro consilium irae quam dauid et phalo-
mis quam dei populum Jacob contra ab-
ner Et consilium invidie patet in filiis
Jacob qui Joseph fratrem suum et Jacob
de amason principe milicie consti-
tutum Et consilium tristicie susceperunt
filii israel in deserto audita non ex-
positione terre sancte quod fortes ci-
vitates essent et grandes habitatores
proinde facti pusillanimitati reddita
mentis inquit in egiptum et constituamus
nobis ducem ne habet precamque sic patet
numeri xiiii Et odium ipsi cayn consuli-
t fratrem suum occideret et consulunt ipsum
Cam tayn filio noe qualiter patrem suum
derideret Et arrogancia dat consilium
absolom qualiter patrem suum de regno
eiiceret ipsi roboam filio Salomonis
qualiter populo super dominaretur et nabu-
chodonosor consulunt ut ipsum super-
bia extolleret Sed absolon et cunctis
hiis prosperis roboam regno privatus
nabuchodonosor in bestiam mutatus
Et nos qui in sermone comprehenditur vita
viri cuiuscumque peccatoris nam morbus et
vita in malis lingwe Ideo dicit Jacobi
iii Si quis in verbo non offendit perfectus
est Sed tamen omne genus piscium promittit quod
baptismo abrenunciare dyabolo et cunctis
eius pompis sermone peccatores repre-
hendit Item qui non remittit inimi-
cicias capiuntur cum orent dimittes di-
mitte nobis debita nostra sicut et nos d. d. nostris
Et capiuntur adulti in verbo detentus ani-
morum Et capiuntur primi incida-
tes et detractores adulatores in sermo-
nibus Et clerici et religiosi capiuntur
in professo sermone tamen ope reddit
salubriter inustorum capitur in sermone
a pabulo et capta veritate pro vi
laqueatus es verbo oris tui et captus pro-
priis sermonibus Quod subdit et mittebat
ei alios suos cum herodianis ut at-
testarentur pharisei proposuit ut dicit Crisostomus
super dno quod apte erat inimici populo
non superabat se habere persecutos apud
populum si non aliquando proponerent ita
manifestus melior est quam amica
fictio Ille dum timet facile vita
Iste dum agno agnoscitur prevalet
Alia causa est quod apud iudeos populus ma-
festum erat herodianos esse qui populum
ut se prohibuisset Ideo Crisostomus Ille dicit
moris erat etate iudees sic ma-
licia pacis ita est pulli serpentum
statim inducere ut veneno expletus
Et catuli luporum tenere constituti et
si venatorum obtinere non possunt iam tamen
tamen sanguine gaudent et mor-
sibus ludunt et inimicis misit
cum herodianis Et ideo dicit herodia-
nos fuisse iudeos qui dicunt
tesarem esse tributa solvenda que
iudei donaria vocabant Magister dice-
tes Magister sic dicitur quod non artes
nec maior statu est bona ut magis est
artium nam sua arte non perducit
omnibus celos sua virtute ornat et
tota cetera format Prov. viii Cum
parabat celos aderam cum certa
lege et gyro vallabat abyssos
cum ethera firmabat sursum hic
magister descendit de celis in terram
Johannis xiii Vocatis me magister et domine
et bene dicitis Crisostomus Isti volentes ca-
pere eum incipiunt a laudibus
eius hic est proditores quod pompa
simulata laudato ut plaudent
delectator homini corda ad simplicitatem

ꝯfessiões inclinet et ponit exemplum
Tauri ferocis quod qui vult capere
mollibus cum fricet verbis cornu
te ut quem tenere non potest per blandi
menta apprehendat. Sic et isti ca
tenam sub dolo laudis portantes
in ore et malicie gladium abscon
dentes in corde. Quintum quod veritas
est. Vera nō cognus pet in mgre
sedet lex mors primo mendacium
in serendo ad R. i. Commutaverunt
veritatem dei ut sunt quidam emptores
vendentes non attendentes i ad Sap.
i. Os quod mentitur occidit animam. Ita plus
tales timent paupertatem temporalem quam
quid ieheṅalem. Cum tamen si in via
veritatis ambularent non deus eos
deserret. Prover. iii. Misericordia et veritas
non te deserant. Sexto veritatem ta
cendo. Augustinus. Uterque apud deum reus est
ille qui veritatem occultat et ille
qui mendacium dicit. Ille quia prodesse non
vult iste quia nocere desiderat. Septimo veri
tatem prodendo sicut faciunt mali in
dicibus qui premium vel timore veri
tatem iusticie prodiderunt. Prover. xviii. Acci
pere personam impii non est bonum ut in
dicio ut declinat a veritate iudicii
et d tribus. Ysa. v. Ve qui iustificatis
te impium pro muneribus et iusticiam
iusti aufertis ab eo. Octavo veritatem
tem non defendendo quam defenden
da est usque ad mortem. Eccli. iiii. Usque
ad mortem certa pro iusticia. Christus vero
fuit amator veritatis. Joh. xiiii. Ego
sum via et veritas. Psalmo. Qui loquitur verita
tem in corde suo habitat. Ideo dicitur
Magister scimus quia verax es. Non enim menda
cium aliquod dicere poterat quia deus
erat. Ad Hebre. vi. Impossibile est deum
mentiri. Prima Pet. ii. Nec est inven
tus dolus in ore eius. Ymmo veritatem
non tacuit. Ideo dicitur Et viam dei
in veritate doces. Joh. viii. Ego
autem quia veritatem dico vobis cur
non creditis mihi. Et Ysa. xlviii. Ego
dominus docens te utilia. Ideo invitat
nos Ysa. ii. c. Venite ascendamus
ad montem domini et ad domum dei Jacob
et docebit nos vias suas. Quas
petebat Psalmista vias tuas do

demonstra michi etc. Semitas tuas edoce
me. Christus veritatem iusticie nec timore
nec amore perturbat. Ideo dicitur hic
quod tu es verax et viam dei in veritate doces. Prover. vi. Non susci
piat pro redempcione dona plurima. Christus veritatem defendit. Ideo
dicitur non accipis personam hominis.
Defendit usque ad verba exprobra
torum usque ad verbera percussionem
usque turpissimam mortem quam sus
tinuit. Ideo Apoc. xix dicit Johannes Vi
di celum apertum et ecce equus albus
et qui sedebat super eum vocabatur fi
delis et verax et cum iusticia iudicat
et pugnat. Glossa. Per istum equum et
per supersedentem intelligi potest quod cer
nis humanitas per equum album
divinitas presidente qui iusticia iu
dicabit. Psalmus. Iudicabit dominus in equi
tate et orbem terre in iusticia. Ideo
b. Petrus Act. x. iiii dicit In veritate
comperi quod non est acceptor personarum
deus sed in omni gente qui timet de
um et operatur iusticiam acceptus illi
est. Secundo subditur interrogacio dubi
tacionis maliciosa. Dic ergo nobis quid
tibi videtur licet dare censum cesari
an non. Secundum Jeronimum Judea erat tributaria
facta Romano imperio. Tributa
facta est et sic quod Tiberius ce
sar prefecit Pilatum ad colligendum
tributa. Ideo quare multa et lon
ga contencio orta est phariseis et sacer
dotibus populum dei asserentibus in
dandis legibus non debere constitui
nec licitum esse temporali regi solvere
tributa cum primicias decimis et
sacrificiis deo persolverent. Econtra
sed quia Romani milites et aliqui di
cebant Herodiani allegabant cesarem
iudea defendere reipublice eius au
geri et pacem tueri quod non possent
fieri militum nisi prestarent sti
pendia. Ideo videbatur eis ut daren
tur tributa. Et tamen hec inde volue
bat questio et pharisei miserunt di
scipulos suos cum Herodianis dolo
se cogitantes aut viderent quod non
tribuere mereatur cesaris indignacionem
si autem vult tribuere quod potest turbam mone
ret contra populi et furorem volens

fragi ipsa dei libtate si omo
tacebit tue omo deprehendemq
qr veritate timet dice ppt gnad
vel timore cognita aut ignoa
negotia eorum ideo ipa vtus
videntes se intergandum metem
cognosce sz nil pt late deu
Sap viij scit versutias verborum et
dissolucoes argumentorum pv. Vnl non
est fortitudo non est consilium non est
sapia qt deum ideo ait Quid
me tentatis ypocrite ypocrita est
qui aliud est et aliud ptendit vel
hz in corde et aliud more Cris. Non
videt adcorum blanda vba somni
habus sed adcorum pura corda phisci
blandiebant ut pderent sz ihs co
fundebat ut salvaret qr utilior
e dei irat q. qr hoc ypocrit infert
datur nobis omni respue laudes
hom et qr nulls dz velle laudari
ps oleum peccatoris non impinguet
caput meum et Cathos Qui te hoc
laudat indoce tui et mento
ipi zo tempore vtiato vitat lino
pa d. Ostendite mi numisma ce
ns i nummum qui pcesu capitis
dat. At illi obtulerunt ei denarium
i. qui p. nummos valebat vsnalis
et ait illis ihs Cuius est hec yma
go et superscripcio Rondent cuius cesar
ppt duo intergavit primo ut
de eorum rinsione veritate solucoi
tenpus apiat 2o ut se alienum
a negocijs secularibus ostendat
qz videbatur numismate ymagine
cognidare Dicunt ei Cesaris Nota
qz quibusdam sit pditur ymago
dei qz ripuit cuius est hec yma
go In quibusdam ii diaboli scul
psit ymaginem viciorum qua po
blandiendo depingit peccato stilo
sculpsit consuetudinis peccata sta
tua obstinatos depo se Jer. ix
Ascendit palestrat fenestras sen
suum illaqat aiam ut virgo sen
sium pingit ymagines Sap
de Ysa. xliiij Artifex ligna
rius extendit normam formavit
et in angularibus et circino tornavit
illud et fecit ymaginem viri qui

speciosum hominem habitantem in domo decta
vel ymaginibus quoniam erit derius cuius
est hec ymago non cognoscitur a deo
qr opus eius non est sicut dicit quibusdam
Amen dico vobis nescio vos Hoc
plangens Jeremias Trenorum iiij. Quomodo
obscuratum est aurum et mutatus est
color optimus denigrata est super car
bones facies eorum non sunt cogni
ti in plateis eorum Michi videtur
est de mulieribus corporis ymagi
nem in luxurias degentibus que
vicia a deo Cuius est hec ymago
et dicitur demonis Jer. iiij. Cum orna
ta fueris monili aureo et depin
xeris stilo oculos tuos frustra
componeris Ibi. quando pccat consentit aia
qz tot diabolus in ea ymagines
depingit est ii ymago luxurie
Ezech. xvj fecisti tibi ymagines
masculinas et fornicata es cum
eis Ita est ymago avaricie de qua dicitur
Apoc. xiij Qui non habet ymaginem
bestie i. mammonas vel in fronte neque
pt emere aliquid vel vendere hec
bestia hz plagam gladij quia avari
cia cor vulnerat Ita est ymago su
perbie ad Ro. i commutavit imagi
nem dei in similitudinem imaginis cor
ruptibilis hominis et volucrum et qua
drupedum et serpentum Non corrupit
fuit Adam Cuius ymago est in obediencia
volucres sunt decanes quorum ymago
est appetitus excellencie quadrupe
des sunt pudentes secundum quorum yma
go est deviciatio serpentes astuti
sunt vel fuerunt sapientes secundum hoc est
ymago ire accidie invidie et gule
de quibus omnibus Deut. v. Non facietis
vobis sculptam ymaginem aut simi
litudinem masculi vel femine neque simi
litudinem omnium iumentorum que sunt su
per terram vel avium sub celo volucrum
atque reptilium que moventur in terra
sive piscium que sub terra moventur in a
quis hom degenerans et brutales
imagines abhorreat deus Cuius est
hec ymago Tunc ait illis Reddi
te que sunt cesaris cesari et que sunt dei
deo q. d. Regno pferendum est numi
smate superscripcionem et ymaginem ferre ce
sari ideo cesari inus sitam Reddite
et que sunt dei deo i. decimas et p
micias offerte qr vtroque mei sed

cpat n̄ altum altū p̄dicat qui
cuꝰ regna gstitit et nō regno
rū destruit

Veni impone ma
nū sup̄ eā et

vivet Dē b'z ait ve t ch̄ri p
luc viii t lec ꝑpdite dndec t
mco Mathea videꝰ q̄ hōs qui
ceciderūt petūt salb̄siduū ab hō
mib; stātib; t ut porrigāt ut
surge valeant ꝑmid' sic dns
cecidimꝰ in lutū pctī ꝯ quo ad
Ro iii Omēs p̄ccaverūt egēt gra
tia dei Et ps ps oms pt di
c iudicū ē tz meū t ps. De
declinaverūt sl̄ inutiles fcti
sūt 7c usq; adoī' i usq; ad xpm
qui nō cecidit f stetit a mūdo
ideo oms debē ad eū recurrere
ut porrigat nob̄ manū dīne
nte ut possē a casu vicioꝝ
surge t h' auxiliū t humane
pmittit nob̄ i introitu misse
dicēs Ego cogito cogitatōnes
pac t nō afflictōis Et ecclia ca
nit in ꝯdnali liberator nost 7c
Et h' petit in collectā sacdos d
Absolve q̄s dne tuoꝝ delicta
ꝑplꝰ Et h' petit aptꝰ ad co
in epta ad Coll i nō cessamꝰ
p vob̄ orātes 7t t h' debemꝰ
nos pete t desiderare ut cant
eccia p gmo Ame dico nob̄
q̄cq; orātes petite accipietis
ut dicit Mt viii deo ꝓpo
c; subsidio nō pns surge ut
aplus ad Cor iii nō pns suffi
ētes cogitac̄ aliq̄ ꝯ nob̄ tq̄ ex
nob̄ et Et Johs xv Sine me
nl̄ potestis face iō unanimit
clamēq; d Veni impone manū

In sūma Ewn ca tangūt ꝑ D'ua
ta p̄ncipe supplicacō ibi loquēte
ihū ad turbas 2a subditꝰ se
creta emoroisse sanatō ibi Ecce
mlr q̄ sagi. fluxū paciebat 7c
3o subditꝰ īnua puelle susci
tacō ibi Cū venisset ihs. Scpo
dt Ewn. In illo t' s Cū discipulū

Johīs bapte querebāt q̄re ipi t di
scli phiscoꝝ frequēter ieiuna
rēt t dsci eꝰ nō. Et h' rn̄t
duab; ꝯ causis. Una rōne sue
p̄ncie gaudiose q̄ nō dz ut
filii sponsi affligi ieiunꝰ ꝯtdia
nū illis et sposꝰ p̄ns Alia causa
q̄ adhuc discli erāt carnales
racim' nō ad spualē vitā ptēt
nova auct vetibus nō sūt inge
nda de hoc declarat aḡpti ēo
f vestimēti t vini t taliū loq
te ihū ad turbas f rephende
do ꝯ eos Johe Ecce p̄nceps
vnꝰ accessit luc viii t ait v
ꝯ pmi' nōē cui Jayrus et erat
p̄nceps synagoge Judei tn̄ ha
bebat vnū teplū vbi potue
rūt offre f in Jerlm sili et y
molare. Oz in aliis civitatib;
Oz in aliis civitatib; h'ebāt
tepla ad orāndū t vbū dei au
diendū At ille tm̄ auctorita
te fiebat. ꝯgregacō ꝑplō dice
bat p̄nceps synagoge et tl̄
fuit ille. hic accessit f ꝑro
ra' t adorat cū f sacerdo
b' locū sz ut natan daud
ii Rg vii d. do' Ecce fidei ꝯ
fessio Sap. xvi tu es dne
qui vite t mortis habes ptā
tem filia mea nō ancilla nō
vicina mea defuncta est iniq
bis ꝯsuetudine infirmata sz
defuncta nō nō in sepult' re
ceata t ideo recens dolor t plꝰ
me vrget t luctꝰ meꝰ ma
gnꝰ q̄ puella vnigenita t
ꝑpi annoꝝ vbi incipit floꝰ
etatis Sz dr ait v. q̄ erat in ex
mis t luc viii q̄ moriebat fōr
ex vō sūt ora ꝯndē teibns
q̄n ri. recessit Jayrus a domo
filia eiꝰ labābat in extmis
sz cū venit ad ihm putabat
eā ee mortuā Crisō in omē
consuetudo est rogātū auge
miseriaz sic vō ut ampliꝰ xpm
prouocaret dixit filiā ee mortua

Subiungit^r petitio Domine veni impo
ne manum tuam super eam et vivet
q. d. habet illa magis quam omnia produ
xit credo nondum forte viris
quod dicitur Ipsa in hoc est abre
viata manus eius ut salvari
nequeat. Cum non apperit manum
suam implet omne animal benedictione
Quaeritur. Cur iste non arguitur petens
corpus praesentiam, sed arguebatur re
gulus Iohannis iiij qui rogabat
ut Christus descenderet et sanaret
filium eius. Cui dixit nisi pa
do nisi signa et prodigia vide
ritis non creditis. Respondetur angu
liter fuerunt plura vitia in pe
tendo huius tamen fides maior
fuit fide illius. Nam iste pete
bat Christum adventum ad quem filius mo
reretur non putans eum mortu
um suscitare posse. Iste vero etiam
mortuam suscitare credebat
Et surgens Ihesus sequebatur eum ad petitionem
praecipis sequebantur eum prae
cedebat nam eum pater puellae re
levit amorosis perfecte et discipuli
cum eo sic debent medici comi
tantes nigros tam ad infirmos
accedunt. Dixi j.o tangitur se
creta amorosissime sanatio. Et
Ecce mulier quae fluxum sanguinis
patiebatur xij annis accessit
retro quod erubescebat in fa
cie apparere quia erat de lege
immunda tetigit fimbriam vesti
menti eius Marci v Luc viij Dicitur
quod haec mulier multis medicinis se
exposuerat et omnia sua erogata
noverat et per medicos erroneos e
rat depauperata et nihil profecerat
sed deterius se habebat. Ideo expec
tabat caelestem medicum qui
in sanando languoribus
effudit proprium sanguinem et dicebat
intra se Si tetigero tantum vesti
menta eius salva ero a sua
infirmitate

Infirmitate nam illa jam multum forte
audiverat quod ad tactum fimbriae eius
sanabantur infirmi ut dicitur Matthei xiiij
in fine Rogabant eum ut fim
briam vestimenti eius tangerent
et quicumque tangebant salvi facti sunt
Quaeritur quare haec mulier cum esset immunda
secundum legem quare se permisit se tan
gi ab ea. Respondetur quod hoc fecit ut
ostenderet se super legem esse et
quod extra gratiam sanata esset Et
Ihesus conversus videns eam dixit et
Marci dicitur quod statim sanata
est corpus unde cognoscens vi
tutem quae de ipso exierat con
versus ad turbam dicebat Quis
tetigit vestimenta mea Cunc
tis autem negantibus dixit Pe
trus et qui cum eo erant dictis
praeceptor Turbae te comprimunt et
tu dicis quis me tetigit Domi
nus Ihesus ait nam et ego novi
virtutem de me exisse et circumspe
xit videre eam quae hoc fecerat vi
dens autem mulier quia eam non la
tuerat tremens venit et procidit
ad pedes eius et ob quam causam
tetigerat eum indicavit coram
omni populo et quomodo confestim sana
ta est et tunc Christus dixit illi Con
fide. Ecce securitate fiducia fi
lia Ecce caritas et gratia fides tua
te salvam fecit Ecce credulita
tis efficacia probatur in evangelio
tenuata illa prima salute in
temerata fides et nichil sibi contra
venit Quarto ponitur huius mu
lieris sanatio et statim sanata est
ex illa hora quae virtus qua fim
briam tetigerat Dicit Lyra Christus
habuit mulierem latere volentem corpus
manifestavit Ratio quare super haec addit
primo ne mulier haberet ipse conscientiam re
morsum quia contra legem praeceptum sanguinis
nuda corpus tetigerat 2o ut ipsa
corrigeret quod existimabat corpus
latere 3o ut fidem eius crederetur

exemplum ostenderet. Secundo ut monstraret
se omnium cognitorem. Tertio ut osten
deret quod deus resistit sanguinis flu
xum. Quarto ut fidem principis ar
chisinagogi dirigat. Ubi enim etiam
tam cito sanabatur prius quam ad fili
am eius veniret. Ideo ut idem dicit
fidelior fuit haec mulier archisina
gogo. Ita ille medicum ducebat hanc
vero tactus fimbrie sufficiebat.
Nota secundum Ambrosium quod haec mulier
fuit Martha. Ita ut dicit littera
Ambrosii. Duabus sororibus et uno fratre
xpus unam iustitiam contulit. Unam lar
gum sanguinis fluxum sanavit in
Martha. Alteram demones expulit
de Maria. Alteram corporis vexillum spi
ritus restituit in Lazaro. Et nota
ex verbis Eusebii in ecclesiastica histo
ria quod haec mulier sanata ob xpi reve
rentiam imaginem eius iussit fieri
in curia sua cum sculptura vesti
mentum et fimbriam prout videbat
xpum eo tempore quo tangens
eum sanata fuerat. Iudei conten
tes hanc sub ymagine tangebant
vestimenta eius cum prius essent ul
lis virtutibus. Ex tunc multorum languores
erant remedium sanitatis. Ubi vero
ista imago in Cesarea Philippi a
fidelibus devotione frequentaretur
sic dicit secundum Hugonem historie tripartite li-
bro sexto. Semper vero Iulianus aposta
ta inimicus xpi et xpiani hominis
amovit xpi imaginem et suam
illic locavit quod fulminis ictu per
cussa in pulverem est redacta. Mo
raliter per istam mulierem patientem fluxum
sanguinis debilitatam in viribus
naturalibus intelligi potest homo peccator qui
propter peccatum infirmus est et debilis
habens fluxum sanguinis id est delecta
tionem in peccatis. Sicut primo magis
vere plene sunt sanguine id est
peccato. Ab hoc sanguine peccatum libe
ravit psalmista. Domine libera me de sanguini
bus id est peccatis. Et propterea mulieri ha
bet multum in factis suis instabi
lis sic peccator iuxta illud Tre
norum i Peccatum peccavit Ierusalem propterea
instabilis facta est et peccatum potest
figurari per istam mulierem quam vidit
Johannes xvii dicens. Vidi mulierem sedentem
super bestiam coccineam plenam nominibus
blasphemie habentem capita septem
et cornua decem et mulier circumdata
erat purpura et coccino et maura
ta auro et lapide precioso et mar
garitis habens poculum aureum in ma
nu sua plenum abhominatione et
inmundicia fornicationis nomen eius
scriptum misterium. Spiritualiter
per istam bestiam intelligi potest dyabolus
non quod per naturam sed quod facit ho
mines imitando eos ut sequentes
carnis desideria bestiales dicuntur
dicente psalmista. Homo cum in honore esset non
intellexit comparatus est iumentis
insipientibus et similis factus est illis.
Ista bestia scilicet dyabolus dicitur cocci
nea id est habens colorem rubeum
significantem cruorem sanguinis quia
semper appetit homines per peccata et
vicia ad instar sanguinis ma
culare et ideo plena blasphemia
dicitur quia dyabolus semper docet
homines blasphemare. Dicitur etiam
habere capita septem et cornua
decem quod inducit homines ad septem
vicia capitalia. Cornua vero
decem ad transgressionem preceptorum
decalogi homines adducit et indu
cit. Per mulierem vero sedentem super be
stiam intelligi potest peccator quod ideo
super bestiam id est dyabolum sedere dicitur
quod sicut homo qui sedet in bestia por
tatur ab ipsa seu portat et ducit
ad suum libitum peccatorem. Que quidem
mulier dicitur circumdata purpura
et coccina quod sequenda instin
ctum dyaboli maculatur et cruenta
tur per vicia quibus anima deturpa
tur et signanter dicitur circumdata
purpura coccinea quod sicut purpu
ra de cocci madidis tingitur
et sic participat colorem coccineum
sic homo peccator peccando participat
peccati maculam. Cuius peccati

dyabolus fuit primus auctor nam prima
creatura que deum offendit fuit dy
abolus qui deo voluit coequari
Secundo adverte quod non solum dicitur mulier
circumdata purpura que color coccine-
o participat sed etiam coccino qui est
prior et pulchrior color quo peccatis dyabolo
significatur per bestiam quia contulit mul-
tis quia peccatum hominis vicesime vel
centesime pudet peccato dyaboli coequa-
ri Tertio audi quod mulier decorata dicitur
inaurata dicitur auro scilicet et margaritis
et lapidibus preciosis auro significatur
[illegible] cupiditate et avaricia mar-
garitis [illegible] et preciosis lapidibus [illegible]
[illegible] et [illegible] Quarto [illegible]
[illegible] plenum abhominatione et immundi-
tia fornicationis eius [illegible] gula et
luxuria dicitur etiam quod scriptum in fronte
eius nomen misterium non quod misterium
[illegible] regni dei sed iniquitatis et malicie de
quo dicit apostolus ad Thessalonicenses ii° Iam
misterium operatur iniquitatis tantum ut qui
nunc tenet teneat donec de medio fiat Istud
autem misterium [illegible] est [illegible] eterna
dampnatio quam [illegible] peccator ab misterio
[illegible] obtinuisse quibus adhuc [illegible]
[illegible] portat in ore quod tunc omnibus
[illegible] qui in die iudicii [illegible]
sua [illegible] diffinitio et manifesta
eterna [illegible] visitet de ipso
[illegible] Apocalipsis xiiii Si quis ado-
raverit bestiam et ymaginem eius et re-
ceperit caracterem in fronte eius aut
in manu sua bibet de vino ire dei et
cruciabitur igne et sulphure de isto
peccato sic effeminato figuratus per mu-
lierem et sinus [illegible] [illegible]
[illegible] in tempestate anima eorum et
vita eorum [illegible] effeminatos [illegible]
[illegible] [illegible] effeminatorum [illegible]
[illegible] qui in tabernac-
[illegible] ad angelos [illegible]
[illegible] eterna in inferno [illegible]
ad instar [illegible] [illegible]
sanguinis [illegible] [illegible]
[illegible] in operibus malis [illegible]
sunt [illegible] [illegible] in
vicio et peccato quia in [illegible] a sua pue-
ricia usque ad diem mortis [illegible]
quibus [illegible] dicit [illegible] in [illegible]
[illegible] alienum [illegible] et signa-
[illegible] alienum [illegible] in [illegible] modo
alieni sunt a deo [illegible] [illegible]
et in [illegible] alieni [illegible] prima
[illegible] a gloria [illegible] et non [illegible]
[illegible] [illegible] sua quia [illegible] [illegible]
[illegible] ad instar [illegible] in pudici-
cia que Daniel [illegible] dicit
Daniel [illegible] [illegible] die-
rum malorum nunc venerunt peccata tua
que operabaris prius iudicans iniusta

iudicia innocentes opprimens et dimit-
tens noxios dicente domino [illegible] et
iustum non interficies [illegible] omnes angeli
domini accepta sententia ab eo scindet te
medium [illegible] [illegible] [illegible]
ad instar [illegible] infirme et
[illegible] esse de sanitate [illegible] sa-
[illegible] [illegible] in via curata
[illegible] peccata [illegible] [illegible] at
in domo [illegible] [illegible] [illegible]
sicut [illegible] [illegible] sanabatur [illegible]
[illegible] sic publicani peccatores [illegible]
ad [illegible] reddemit [illegible] [illegible]
[illegible] Amen dico vobis publicani et
meretrices precedent vos in regno dei [illegible]
[illegible] [illegible] accessit ad
Iesum et nos hortatur apostolus ad He-
breos iiii Accedamus cum fiducia ad
thronum gratie eius ut misericordiam conse-
quamur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Zacharie xiii Erit fons patens in do-
mo David omnibus habitantibus in Ierusalem
[illegible] in ablucionem peccatoris et
menstruate [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] accedit ad eum et illuminamini
[illegible] accessit [illegible] et non ante facient
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fide ad [illegible] [illegible] accedere
[illegible] et [illegible] timore exemplo magne
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Amor dei
expellit [illegible] et [illegible] [illegible] timore
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fiducia [illegible] [illegible] fim-
briam [illegible] nos Iacobi i° Si quis
indiget postulet a deo [illegible] nichil
hesitans et [illegible] [illegible]
[illegible] in deo et [illegible] fiducia
eius et [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] et aque [illegible]
[illegible] non deficiet [illegible] tangit
fimbriam vestimenti [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] eius ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] vestimentum est [illegible] corpus
sic [illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] [illegible] Ioseph [illegible]
[illegible] sanguine hec est [illegible] quod
[illegible] redemptione [illegible] fuit rubri-
catum in cruce [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
est vestimentum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sola et de gentibus [illegible] non est
[illegible] [illegible] [illegible] calcavit [illegible]
[illegible] [illegible] fuit [illegible] in
[illegible] ad instar [illegible] [illegible] [illegible]
sanguis ne redemptio et de gentibus
non erat vir cum eo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] tamen [illegible] [illegible] fugerint
[illegible] [illegible] fimbriam [illegible] est ul-
tima pars vestimenti [illegible] [illegible]
fuit [illegible] et finalis [illegible] obla-
tus deo pro redemptione [illegible] [illegible]
[illegible] tangit vestimentum [illegible] credidit
eum verum deum et hominem Ille vero ta-

git fimbriam qui tetigit eam ypsalmite hora
in qua ymolatus est vestimentum pli-
tatum sunt in pace vt igitur mundare
mur a fluxu sanguinis i. peccato tangamus
illud credendo imitando compatie-
do et patiendo quod sunt mors et passio
Christi ad phil. ij hoc sentite in nobis
quod et in Christo ihesu Ita nullum est effica-
cius remedium quam carnis lasciviam
quam passio Christi ad ro. vi si com-
plantati facti sumus similitudini mor-
tis eius sed et resurrectionis eius ad thi-
mothi. ij si commortui sumus sus-
citemur et commoriemur si sustinemus et
conregnabimus

Ecce rex tuus venit tibi mansuetus Matthei xxi c. Originaliter

Mrci xi luce xix Johannis xii
figuraliter zacharie ix. Pro introitu
Crisostomus de tempore ... in glosa super introductionem ewangelii
per eum et historia narrat quod antiqui-
tus fuit dubitatio apud eos cui de-
beretur honor et reverentia Alii dice-
bant quod nobilitati generis Certo dignus
est a ... et nobilitatis quanto ei
plus honoris debetur Alii dicebant
quod divitiis ut quanto quis ditior est
Alii sapientie alii quidem virtuti et
huius sententie fuit Aristoteles iiij e-
thicorum. Sed in veritate solus bonus
est honorandus quia honor est premium
virtutis et exhibitio reverentie et ista
via est vera quia honor non est ali-
cuius nisi in signum boni et ideo po-
est honorandus deus qui est essentia-
liter bonus boecius de con. philosophie li. iij
prosa x deo nil melius excogitari
potest et probat ideo est confitendum
summum bonum quia hoc quod virtute efficitur
bonus ideo tali debetur honor tum
igitur Christus omnia excellet tamen in quo
quia nobilior natus quia filius dei patris
Matthei xxvij vere filius dei erat
iste et dives ad ro. x idem
dominus omnium dives in omnibus qui invo-
cant illum et potentia magnus luce

primo Quam fuit vir potens in opere
et virtute sapientia claret in regum
in ipse est predita sapientia dei et vir-
tuosus de se dicit Eccl. xxiiij in
me omnis gratia vite et veritatis Ideo
ab omnibus hoc est honorandus qui sterne-
rent vestimenta sua in via tamquam
regi quem honoris predixit Zacha-
rias propheta ecce rex tuus
venit et mansuetus quod est verbum the-
matis excerpta ex ewangelio hodier-
no quod sic sonat In illo tempore et
Dicit li. vi medicinalium dicit quod
quando humor augetur ad partia lu-
minis et caloris ut videmus in natura
quod sol excitat de terra humiditates
Sic humor devotionis augetur in presen-
tia et adventu Christi Johannis i erat
lux vera que illuminat et de sua adventu
presentia dicitur verbum ewangelii in quo du-
o consideranda primo duorum discipulorum
missio 2o considerandum promptam
... Cum appropinquaret
2m ibi eunte autem illi Et primo dicit
ewangelium tunc quod in anno 3o et ultimo
predicationis Christi cum ipse esset in ve-
niendo via veniendi de Galilea in
Judeam ad festum pasche iherusalem
ad patiendum pro nobis et cum in eadem
via in Jericho cecum illuminasset
et Zacheum vocasset ut dicitur luce
xix venit in bethaniam ubi fe-
cerunt ei cenam in sabbato palmarum
ut dicit Johannis xij mane autem sequenti
die palmarum surrexit cum discipulis
suis et ivit versus iherusalem de quo
scribitur in textu Cum appropinquasset ihe-
rusolimis et venisset Bethphage dicit
N. lira fuit villa sacerdotum parva
in qua nutriebantur alia animalia ad sa-
crificium apta que villa fuit in latere
montis oliveti Ideo sequitur in ewangelio
ad montem oliveti qui ita dicitur
per arbores olivarum ... factum
est dicit ewangelium tunc misit duos
de discipulis suis dicunt ambrosius hilarius
et magister in historia quod fuerunt petrus et phi-
lippus dicendo dicebat eis Sequitur in
ewangelio Ite in castellum quod contra vos
est et cetera i. iherusalem quod dicitur quia ad
radicem altitudinis montis s. syon dicit

Icomq notabat ihs ierlm castellum
per magnum consilium ibidem conclusum de
morte christi. Secundo ierlm digne perdi
dit nomen civitatis in silentio sed civitas
perdit suam dignitatem cum fecit ad
usus imperatoris seu domini proprium conspi
rat. Ideo despective dicit castellum.
Thomas quod dicitur civitas dicitur quasi
civium unitas. Sed quia ierlm non
erat civium unitas quia simpli
ces dicebant ihm innocentem es
se autem et pharisei dicebant quomodo
decipiunt licet ut dicitur Iohannis 7.
Alii autem dicebant Iohannis 9. hic
homo peccator est. Alii dicebant quod in
principe demoniorum eiciat demonia
Mathei 9. Alii autem dicebant ut habetur
Iohannis 11. Quid facimus quia hic homo mul
ta signa facit. Si dimittimus eum
sic omnes credent in eum. Quia propter multitudinem
peccatorum ibidem existencium ierlm non
fuit digna habere nomen civitatis. Secundo
propter futuram destructionem quia a Tito per
Titum et Vespasianum in nichilum
redigenda erat. Tertio dicit Theophilus
quod de libertate in servitutem venie
rat Romanorum. Trenorum 1. Princeps
provinciarum facta est sub tributo
que scilicet merorum. castellum
contra vos est. Quia ierlm fuit
contra Cristum contra doctrinam sed
adversum hanc civitatem distilli per
anathema fidei. Iohannis 5. hec est
victoria que vincit mundum fides vestra.
Secundo dicitur ponens modum quod misit eos
secundum Tercio statim invenietis a
sinam alligatam et pullum cum ea.
Magister in historia. Ista asina erat adpor
tanda civitati deputata ad usum pau
perum qui non habebant currus neque
equos seu alia animalia propria ad portan
dum aquam de valle torrentis Cedron
vel de fonte Syloe. Cum vero operabatur
cum asina dabat ei pabulum. Quarta
Tertio quia pullus erat cum ea scilicet ad eundem
usum ut postquam asina iam non posset
ne periret quod bonum est. Secundo dicitur quod mi
sit duos facere cum asina dicens
solvite et adducite mihi. Cristus. Et
te quia humile et contemptibile ad opus
regis dominus elegit ad se portandum cum Ie
rusalem ingrederetur. Luca dicit
quod pullus ligatus erat cum asina in

bivio. Bivium dicitur locus ubi concurrunt due
vie. Secundum. Et si quis vobis dixerit
scilicet prohibens ad solvendum dicite quia dominus
his opus habet et confestim dimittet
eos. Hic dicitur Magister. Unde referte
ad eum sic dicite quia dominus his opus
habet et cum fuerint statim dimittet
eos huc dominus cuius ingressus fuit ie
rusalem statim misit alios in domum
suam. Vel referte ad dominum aliud
q. d. quod ipse dominus alium statim dimit
tet eos vobis quorum dixerit dominus hic
opus habet dicit n. quod est nomen aliud
in custodes ut modo ad videndum cor
dacte ea dominus eius cognoscit. Secundo dicitur
Hoc autem totum factum est ut com
pleretur quod dictum est per prophetam
Zacharie 9. Nota quod non ideo ista
sunt facta quia erant scripta sed econtra
quia futura erant ideo scriptura pre
dixit. Ideo hic ut tenetur convenien
tie et non collectio quia venire fu
turum rei consecutum est in eum. Prophete
dicite filie Syon id est populo in ierlm.
Et ierlm dicitur filia Syon quia sub nomine li
ra Syon est mons ad cuius radicem e
rat sita ierlm. In summitate vero
montis erat turris David et ha
bitatio regis et templum sacerdotale et
sicut mons protegit filiam sic turris
David defendit civitatem ierlm et
sicut mons docet filiam ita populus in
ierlm docebatur a sacerdotibus in
templo quod erat situm in monte Syon.
Cristus dicebat prophetam videns ma
liciam quia contradicturi erant propo
sito? sicut dicebat se moliens tunc
ne iudei deliniscerentur prophetie.
Ideo hos scriptores hortatur ut annun
ciat instantibus scriptoribus cla
mans cum de prophetis dicite filie
Syon ecce rex tuus venit tibi. q. d.
secundum Augustinum. Noli timere ierlm sed
cognosce illum qui a te laudatur
et noli expavescere cum patitur quia
ille sanguis funditur per quem de
lictum tuum deleatur et vita reddu
tur. Vel sic. Cristus consueverunt homines
timere reges venientes propter nomi
tates bellorum et exactiones atque
diversa gravamina. Secundo noli timere
quia ille rex non est talis sed ma
nsuetus et humilis non in multitudine
equorum exercitus ingrediens

Sz cum humili turba non super equos magni
ficus. Dicit non venit iste neque cum
impetu nec cum furore nec cum vio
lencia sed cum mansuetudine. Erat
enim mansuetus in verbo. i pet. ii. Cum
malediceretur non maledicebat. Jo.
viii. Ubi mansuete reddit dicens
demonium non habeo. Secundo fuit mansue
tus ad verbera. i pet. ii. Cum pateretur
non comminabatur ut impleret illud ysa.
l. Corpus meum dedi percu
cientibus genas meas vellentibus non averti
faciem meam. In signum huius man
suetudinis et humilitatis dicit ewangelista
Sedens super asinam. Crisostomus Non sedens
in curru aureo non fulgens in pre
ciosa purpura sed super asinam tran
quillitatis et pacis amicum. Et hoc dicit primo
Quarto non tangitur [illegible] dicit laudes
fidelis et pompa secutum. Tercio
autem dicitur. Crisostomus fideles lega
ti qui non faciunt plus et minus
quam eis committitur. Tercio dicit quod illi
missi adducere pullum non refuta
verunt hoc officium quia pravum et despe
ctum sed humiliter obedierunt. Tercio
Luc. xix. Dicit quod illis solvebant pul
lum dixerunt eis domini ad eos quid
re solvitis pullum. Dixerunt domino
hic opus habet et statim sicut Marcus
dimiserunt illis pullum quia ut dicit
titus statim obmutuerunt non
potentes resistere eloquiis salva
toris. Tercio ponitur in ewangelio Et addu
xerunt asinam et pullum per hoc
in legatis fidelis sanitas de
qua fecerunt ut boni nuncii honora
verunt dominum ipsos in signum huius
imposuerunt super eos vestimenta su
a et eum desuper sedere fecerunt. The
ophilus hoc loco selle fecerunt
plurima autem turba straverunt ve
stimenta sua in via. Secundum Johannem re
talia(?) spinas ne caderet in fo
veam. Crisostomus Beneficia [illegible] ge
neraliter omnium fuit inhonestum quod dominum
non permiserunt equitare super jumen
to asino. Secundo. Quare dominus volu
it equitare super asinam propter prophe
ciam implendam. Luc. ultimo. Oportet im
pleri que scripta sunt. Tercio. Secundo ad
docendum humilitatem. Mat. xi. Discite
a me quia mitis sum et humilis. Secundo
ad confutandum magnatorum et prelatorum

superbiam qui pompam magnam oste
ndunt. Contra quos dicitur Deut. xvii. Cum
fuerit constitutus non multiplicabit sibi
equos. Crisostomus hec non licet ubi multa
magestas. Tercio. Sed dicitur. An tamen sederit
super pullo uterque et super asinam vide
tur quod solum super pullo quia alii tres
ewangeliste Luc. Marc. Joh. non dicunt
nisi de pullo. Hec sententia videtur
Jeronimi propter vie breuitatem et misticam
significacionem. Per asinam enim significatur
Synagoga Judeorum iugo legis
onerata. Act. xv. Hoc est onus quod
nec nos nec patres nostri portare po
tuerunt. Per pullum autem significatur populus
gencium. Secundum magistrum in hystoria scolastica
secundum legem Lasting dicitur quod inse
dit pullo et non asine. Insinuans
quod ipse a gentibus esset recipiendus
et a Judeis abiciendus. Dicitur primo
In parabola venit et sui eum non rece
perunt. Act. xiii. Quoniam repulistis
illud ecce convertimur ad gentes.
Alii autem dicunt quod utrique insedit
sed primo pullo ad hoc videtur sona
re Mathei. Sed quia indomitus et
lascivus fuit pullus Jeronimus inde
descendit et ascendit asinam
ut dicit Remigius et magister in hystoria
Nec obstat quod alii tres ewangeliste non
expresserunt. Hec tamen negant sed omit
tunt de asina. Augustinus de consensu
ewangelistarum quia Matheus scripsit in
lingwa Ebraica ceteri autem
scripserunt in lingua greca dicit Augustinus
Secundo. Et non credo quod pullus domino
insedente recalcitret ut propter
hoc descenderet sed primo sedit super
asinam secundo super pullo ut significa
ret quod utrosque debet adducere
ad fidem quia primo incepit a Judeis
secundo in gentibus. Secundo Jeronimus dicit de arbo
ribus quod de omni genere arborum pul
cridarum et precipue olivarum que in
eodem monte oliveti abundant
Crisostomus Etiam tamen pueri Ebreorum
tollentes ramos olivarum obvi
am turbe cum floribus et palmis
ewangeliste autem hoc non exprimunt sed
solus Johannes loquitur ramos ar
borum. Unde sequitur turbe autem que
precedebant et que sequebantur clama
bant et sic Christus erat in medio

Ideo hic dubium quid de li palmis postea
tinus clamabat quod patet exemplo luce
qui dicit quod quidam de phisicis tri
bus dixerunt ei cum circumdata
scripulos tuos. Quibus ipse dixit
Si hii tacuerint lapides clamabunt
O osanna filio dauid ut dicit Joh
O osanna est quasi corrupto et inte
gro et videtur tamen sic salua me obsecro
vel secundum bernardum potest dici quod Christi vir
tus et turbe clamabant filio dauid
scilicet quod scilicet dictum caput vel aliter turbe
clamabant o fili dauid videlicet osan
na id est obsecro salua et peccata con
ticebant ad memoriam Benedictus
qui venit in nomine domini Et propterea
de illa laus secundum scriptum de ps. xvij
ubi dicitur o domine saluum me fac
et secundum glosam benedictus id est glorificatus sit
venit per carnis assumptionem in nomine
domini id est patris Joh v. Ego veni
in nomine patris mei Sed dicitur quare dominus
permisit se impendi regiam laudem
imminente passione eius quod sibi prius
oblatum regnum Joh. vj fugauit
Respondetur quod Beda super quod ut doceret
quod non temporalis et terreni regni sed
celestis et eterni regni esset rex. Immo
per hoc etiam quod perfecto regni terrenum
per hoc passio et gloria vero quod preveni
ret vanitatem per aduersitatem cum dixit dominus
data est mihi omnis potestas in celo et
in terra Secundo vero ut hii qui hono
rauerunt semper dicant memoriam mor
tis quare si non voluit supprimere
verum potest vadens ad mortem acce
ptabat honorem quem prius fuga
bat Sed dicitur quare non sciuit quod iste
honor augeret in medium phariseos
et iudeorum inuidiam immo ut alij
recordarentur per eum vero in sua mor
te quare sic ante mortem voluit
honorari ut sic amarior esset eius
passio quia ut non est confusio conto
cedit a honoris excidio
Hec verba in fine hodierno qui
ideo secundum Theodorum ut stragis in illa
leticia huius festi quare fide fide
tes quasi extrema gaudii luctus
occupat pro. iiij verba de supra

Quos dissilia est hoc festum et non quis
vita non dum tempore Quos dissilia
Benedictus qui venit in nomine domini
et tolle tolle crucifige eum

Erunt signa in sole et luna Luce xxj

Dicunt naturales Elephas est ad maxime virtutis
et nobilitatis manens in deserto captiuatur per
duas ancillas nudas quarum una gerens al
ueolum alterum vero gladium et ambe incipiunt
alte cantare ad quarum vocem venientes cantant lam
bit et dormit tunc vna virgo latus eius
perforat alterum sanguinem eius cum alueolo
colligit qui est vtilis ad medicinam per
elephantem intelligitur Christus qui audita apud
mundi deserto veniens duo virgines scilicet sy
nagoga et sancta mater ecclesia dulciter in
ceperunt cantare primo synagoga Trenorum
v Recordare domine quid acciderit nobis
intuere et respice obprobrium nostrum here
ditas nostra versa est ad alienos domus
nostre ad extraneos pupilli facti sumus
absque patre patres nostri peccauerunt et nos ini
quitatem eorum portamus serui dominati sunt
nobis non fuit qui redimeret de manu
eorum ve nobis quia peccauimus Tu autem domine
quare in perpetuum obliuisceris nostri conuerte
nos domine ad te et conuertemur Altera autem
virgo scilicet ecclesia dulciter cantabat tenorem
ecclesia Cant v. Veniat dilectus meus
in ortum suum ut comedat fructum po
morum suorum Cant ij Ostende michi
faciem tuam sonet vox tua in auribus
meis vox enim tua dulcis et facies tua de
cora Tunc christus de monte venit in hoc virgi
num desiderium in medium de mundo ad crucem
ubi quasi dulcedine huius cantus obdormi
uit Tunc synagoga cum gladio id est lan
cea latus eius perforauit Joh xix unus militum
in aperuit et venit de medio Tunc virgo
sanguinem cum alueolo collegit cum ho
Christi passionem meditatur ut beatus paulus
ad Gal vj Inquit Signa stigma
tis ihesu christi in corpore meo porto dicit
n. Valerius maximus Amicus non in prospe
ris sed in aduersis cognoscitur Seneca epistola
xxj Reconciliati amici magis sunt
amici Sic ergo christus tempore aduersitatis tactus

nobis fiunt aut tamen debemus ne xpm
offendamus quia malus non ut amicus
sed ut inimicus in extremo iudicio appa
rebit de quo iudicio dicitur luce xxi Et
erunt signa in sole et luna etc. Et
secundum Aug. in li. de vo. dni dicit duo sunt
que hominem retrahunt a malo et inducunt
ad bonum s. timor et amor sicut ergo
in ecclesia hodie octava post natiuitatem
nobis amorem quem xpc ad genus humanum
habuit quia pro nobis incarnari voluit. Er
go ex condigno diligamus eum i Joh. iiii
diligamus deum quoniam ipse prior nos dili
exit. Hoc ad proponit diem iudicii quod
timere et formidare debemus ut si non
amore xpi adducti in tantum saltem
timore adducti ad meditandum moneamur
ad dimittendum peccata et ad bona operanda
Luca xxi dicit xpc celum et terra
transibunt verba autem mea non transibunt
que sunt verba eterni. Et quo duo notantur
primo calamitates inconsueta perturba
tio 2o veniente iudice magna appa
ritio xpi in primo erunt signa etc. 2o
tunc videbunt filium hominis. Et quo dicitur
eterni. In illo tempore scilicet 3o et ultima anno predi
cationis xpi feria iiii post diem palmarum
cum iudei in templo ierusalem proponebant
contra dictos duos ut habetur Mat. xxii
an licet censum dare cesari an non. Re
spondit eis reddite que sunt cesaris
cesari et que sunt dei deo. Deinde dixit
eis ut habetur Mat. xxiii ve vobis scribe
et pharisei qui mundatis quod foris est
intus autem estis pleni iniquitate ve
vobis qui similes estis sepulcris dealba
tis que apparent hominibus speciosa intus
autem sunt plena ossibus mortuorum et
in exitu dicebat ad eos ut habetur
Mat. xxiii Amen dico vobis non me vide
bitis amodo donec dicatis benedictus qui
venit in nomine domini. Ita exiens de tem
plo dixerunt ad eum discipuli eius Mat.
xxiiii et Luc. xxi magister aspice quales
lapides isti sunt et structure Respondit
eis Amen dico vobis veniet dies ut
non relinquetur lapis super lapidem qui non
destruatur. Deinde cum sederet cum eis ad
montem oliueti interrogabat ergo eum
discipuli de morte quando hec fient Respondit eis
ut habetur in Luca Erunt signa in sole
et luna etc. Commodi signa Sol obs
curabitur luna non dabit lumen suum
stelle cadent de celo Johelis iio
Sol conuertetur in tenebras et luna in san
guinem antequam veniet dies magnus
et horribilis Glossa interlinealis Sol et
luna et stelle ad tempus suo lumine priua
buntur ut victimus iudicet deum adue
tu tunc non fiet eclipsis prius quam an
fert lucem ab omnibus partibus terre non cur
su nature sed diuina virtute tunc enim sidera
ad modum tenebrarum se habebunt Et
Richardus et Mt. xxiiii et in gl. Beda
et sed glo. superueniente claritate veri luminis
videbuntur obscurari et nullius esse lumi
na. Sed secundum Jeronimum sol obscurabitur non detri
mento sue lucis sed aduenientis lucis superueniente
Mt. xxiiii Sol luna et stelle orto
sole statim obscurantur ut in glossa
xpo apparente sol obtenebrescet
et luna non dabit suum iubar et stel
le cadent de celo non quo ad claritatem
substantie sed quo ad effectum lucendi quia im
pressiones magis solito cedibus de
scendent in terram quia vapor calore
solis sursum tractus et inflamatus
cadet obumbrate nube fetida cadit
in forma stelle descendens ut habetur
in primo Methaurorum Ezech. de. tunc dicit Je
mie iii et Ysa. in iudicio erit lux lune
sicut lux solis et lux solis erit sep
tuplicior. Ergo non obscurabuntur sed per
de ipsis claritatibus prius loqui explicit
secundum Hug. de s. vic. Dico sed ipsos secundum tempus
quam ante iudicium se est verus ipse
dicitur quod sol et luna obscurabuntur propter a
ere obtenebrationem quia tanta densa erit
quod lumen solis non apparebit quod dicit ad
generis quia tunc erit diluuium ignis quod
ardebit in quantum ibit in consumationem mundi
et magno fumo eleuato obscu
rabitur superior pars aeris sic ista lu
minaria Alio modo propter lucis pria
tionem diuina virtute id est factore in pecca
toribus creatis qui contra lucem sunt
abusi Alii prius loqui de est
tum aduentus iudicii momento sic non
est credibile quod obstruentur sui luminis
priuatione quia totus mundus illustrabit
xpo veniente prius dicti sunt obscura
ri secundum Orige. et Jeronimum in comparatione
maioris lucis superuenientis Nos
secundum Rabanum sicut luna obscurari
sed priuatione priuatione sicut de sole est

fctū tpe passiōs xpi ut pacto
indicto a ori lune pronatē 3o d
cis prius loqui put indi'm sc re
plebit id lc xxi Erunt lux lune
sic lux solis v s. Et tunc ista luna
ria nō obscurabit f. pronate in
id Josue v. Ego creo celos novos
et terram novam que nō sonnt erunt si
gna in celo f. etc in terra ut sol in t
veno et in terre pssura gentium dis
tent' in terr pp' audacias eo ptes
ut pōs in de celo et modo comingui
ant pssura erit dt Crisostomus qz afflic
cio magna et angustia j re9 xv
Invenerunt te mala tua et prunt
te angustie q angustia esse
post lucem xpi Surget gens contra
gentem qz tunc multi tirani consurgent
et erigentur prestite quoque xpe ac finem
mundi ut hodie videmus ad sensum
tiranos et usurpans terrarum domi
nia Alio f. Aug tenebre ita erit
horrende ut hoēs se mutuo videre
nō potest poterunt et terrebis magni
ut homines attoniti volentes tunc fuge
semite pmat et ruat unus super ali
u Isai iij Corruat vir ad virum unus
quisque ad proximum suum et in pssura
maris erit in locis maritimis ide
sic in Ewangelio pre confusione maris et
fluctuum eius f. Jeronimum qz mare
insitato modo tribitur elevabit iux
illud de. Ego dns conturbabo ma
re et fluctus eius intumescunt pps d'
conturbas psussium maris et sonum
fluctuum eius Nos pt dici confundi
sonitu maris qz sonus maris tam hor
ribilis erit qz confundet homines audien
tes sonitum qz tunc homines fugient
a maritimis locis ad medias regiones
terre et ad montana de quo Jere v
Ecce j inpatide mea dcs tua fa
ba mae et f. Theo'm tlis confusio
maris contingeret qz facta altitudine
vi cora celestia intio confudet ma
re q dispom'. pilla ut theo po
netaris oib' btus infidr gu
bnat a suprioibg q d fiat ne
plura signa Remig Ewn. Mac
intr. arestibg hoibg ptimod
qz dicit Ypo... xvi ... gan-

dens etate florida fat Hpnus ante
estl centat ossa xpi. pr bera mes
qr inge gruiuu ad Ro. j Revela
bitur ira dei de celo sup oz impietatem
et iniustias hom f. j f arefacto est
hūdr centato tūc n. dmp tplos
hūdr tegtet ab hoibg pmo hmor
fortuc qm n. pus erant dmtes vi
debut dimiciars vilitate q i ullo
pus vemet ipas p ullo reputabut
Jacobi j Ortus est sol et arefecit
fenu et flos eius cecidit Ezech vij
argentū eorū foras piciet et auz
eorū i sterquilinio Zo hūdr nalis
celhetis cla tunc defitiet pter
estitia cla hoies erunt tunc palli
di et hi sic sangne Ro. f nales
qz aia estiors compatit intrco
corpis intede nō pt 3o hnod
grt qz tunc pp' instatibg malis
difficilis disponat se ad grdē qt
pceni def gestet caritas et sup abu
dabit iniquitas Oz d. Inqintg pti
bus erit ce timor et arefacto hōīdr
Ewn. qz supvemet unniso orbi q.d.
nc nacō nc prouincia excludetur ab
iste angustus vnj tunc q bz tanta di
ce potest Daniel xiij Undi pte
prunt me angustie pp' qs angusti
as Virtutes celorum commovebuntur ut
sic in Ewn. i. angeli inhitatores
celorum q.d. f Crisostomus nō mirū si ho
mines celeste timore adstent cum
angeli movebuntur f orig. pp' admi
ratoz videntes insperata signa
pt nale ordine iste motus erit ad
petorā vindictā Et ut cepit incipe
suas ki in d. plvin Tunc exibunt
angeli et separabunt malos de medi
o iustorum xiij Sco movebuntur
pp' ptate pudicon f. G. T. in eco d.
plvin qz tunc abeis auferetur offim
et dominium et nō dnabuntur regnis et
provinciis vn dō glā sup illud i ad
Cor xv Cum evacuat nunc angeli
angelis psunt hoēs hoibg demones
demonibus Oz pg midim cessabit
plato Dupi 7o tal venietsin
dicet magnifica apparātō f. Ibi Tunc
videbunt filium hōīs qd f n. lucas
sic intel' i. dibg pmiss conplete

De tempore vero iudicij dicunt aliqui quod erit
in media nocte capientes argumentum ex eo
quod media nocte clamor factus est
ecce sponsus venit Alij autem propter iudi(cium)
qui dicunt quod in egipto angelus percu
ciebat primogenita et filij israel libe
rati sunt in media nocte ut dicitur Exo
di xij Ita erit tempus iudicij Verum quod
tamen hoc non tenet Mathei 25 per glo
sam per media nocte id est nullo sciente
clamor factus est ut dicitur Mathei in eo de
xlviij Alij vero dicunt quod erit in die
capientes argumentum illo actuum primo Sic veniet
et quemadmodum vidistis eum euntem in ce
lum et hoc fuit in die quia dicitur Sopho
nie primo dies illa dies ire et in ad
Thessalonicenses iiij dies domini declarabitur at
tamen illud de certitudine nobis est incer
tum ut Mathei xxiiij de die autem illa
et hora nemo scit neque angeli celorum
nisi solus pater Ideo dixit dominus hoc tempe
querentibus actuum i Si in tempore hoc resti
tuis regnum israel respondit eis non est
vestrum nosse tempora vel momenta que
pater posuit in sua potestate quod nobis
i· stle | facere tunc diem nobis non donavit
quia non expedit Augustinus dicit ad
utilitatem sui latere voluit ut semper inc
erti essemus et prompti ad iudicandum
Ideo dixit Mathei xxiiij vigilate quia
nescitis qua hora dominus vester venturus sit
Tunc videbunt scilicet omnes homines boni et ma
li Apocalipsis i videbit eum omnis oculus
Iohannis xix videbunt in quem transfi
xerunt Augustinus de civitate dei libro xx et
hec visio impijs valebit eis
de tormentum potius sustinendum quam fa
cie irati iudicis videre Secundo quem
ita videbunt dicit Mathei filium hominis
i(d est) Christum qui iudicabit in forma humana
secundum Augustinum in libro de verbis domini quia sicut venit
in forma humana homines redimere ita ipse
in eadem forma eum iuste iudicabit
Qui iniuste iudicatus est a pilato ut
solus fatebatur non invenio quod con
petentius ut hoc iudicabit Iohannis v to
pater dedit ei de iudicium Mathei ultimo da
ta est mihi omnis potestas in celo et in terra
Glossa ad consilium ad iudeorum ut vide
tes se iudicandum ab homine in quem cre
dere noluerunt confundantur Ysaie xxvj
Tollatur impius ne videat gloriam
dei Secundo quomodo veniet ad iudicium dicit
Mathei veniet in nubibus celi Secundo quia
non erit tunc nubes quia aer non po

terit ingrossari nec aqua vel aer fieri Sed
ille nubes miraculose gaudebunt po
secundum Augustinum ut in nube veniet qui in
nube ascendit actuum i Sic veniet
quemadmodum vidistis eum Iohelis iij
congregabo omnes gentes et deducam
eas in valle Iosaphat et disceptabo
bo cum eis ibi ostendet suam pote
ntiam ut dicit Mathei cum potestate magna
et potentia nec resistere poterit Psalmus quo
ibo a spiritu tuo et quo a facie tua
fugiam si ascendero in celum tu illuc es etc
Iob x nec est qui de manu tua possit
eruere Crisostomus nec erit resistendi virtus
nec fugiendi facultas nec penitendi locus
nec satisfactionis tempus et angustia quia
ille manebit non luctus Secundo de visione dominus
videbitur in iudicio in forma glorificata corporis
secundum Thomam super xlviij de cetero Et sic quia
caput et conformandum membris secundum membra
Christi apparebunt in forma glosa ut dicit
apostolus ad Colossenses iij et hoc clamat
Mathei xxiiij dicit et maiestate maie
stas non quandam gloriam importat Secundo
de hac gloria Christi non(dum) delectationem ha
bebunt secundum magistrum velut in videndo corpo
bus hijs autem signis incipientibus scilicet signis
in sole in luna respicite scilicet vos electi
per fidem et levate capita vestra id est men
tes vestras per vestram spem ad remuneracionem
eterne felicitatis Gregorius in omelia
que dicitur hunc spe et certa hereditate
Mathei xxiiij quoniam appropinquat redemptio vestra
scilicet eterna Secundo dicit redemptio vestra dum
facta est per mortem Christi quia redemit
nos in sanguine suo secundum Augustinum de Cassiodorus
virtute passionis Christi redemptio electorum
facta est effectum redemptionis scilicet inmor
talitatem et gloriam duplicem stole anime et
corporis non dum sunt consecuti quia in presen
ti vita multi gravantur pondere cor
poris et propter carnis debilitatem se peccatis
non retrahunt secundum tunc erunt plene
subiecti spiritui ut omino obediat vo
luntati anime quod illa consolatio dicitur
et electis propter quod eis ut Mathei in
xxiiij et dixit eis similitudinem videte
ficulneam et omnes arbores cum producunt ex se fru
ctum id est cum producere incipiunt emitte
ndo folia et flores ut contingit in ve
re scitis quia prope est estas quod dicit secundum Gregorium
in omelia sicut ex fructu arboris vici
na estas cognoscitur ita ex ruina

mdi ppe ee cognosci regnum dei vt
sit s. Theo^m in medio at pta ppe
aietz e qui bz sebz ut ynemb
cit adneta xpo qui bz se ut estas
quo ad electos et illa pdicta prinsi
sioz mira^nto confirmat d. vt se Luc
dico vobis no pteribit gña^o hec s.
angg. i. genus humanu no ibit de
mortalite ad inmortali tez. dt s. Cris
v. genus iudeoz no deficiet d co
videntes h signa dia. vlt. i. con
gregatio fidelium no habebit finem
donec dia fiat. i. donec nus electo
z impleat quoz certus nus deo
est notus ut habet d. ppini c pu
denda porrectio qui dt Ccd dm
macit celia nsqz ds filios tolli
get et talis fit nus filioz ut pos
sit restaurare numerus danatoz
angeloz nec ante iam electoz reddat
qdda ptestatem gaudendo cum d.
celum et tra transibunt s. Theo. i.
innouabitur deposita pori forma
pmanente aut sba. dt s. Cris
celum et tra dicuntur ee valde stabilia
plus tn pteribit qz vba mea. augg
aut sup hoc pn distinguit tpr
celum primu e celum aereum qd transibit
no repius sba s s. eius qualitez qr innouabitur et depurabitur ab igne 2m
tem etherem in quo stant sidera qd
transibit s. adquos i. a motu suo ces
sabit et habebit claritate solis 3m
e celum Empirreum in quo habitat
deus et sctis hc eet transibit i alia
disposicione nobis ignota. vba aut mea
no transibunt s. scdm. s. pne defectu
impletoz q. d. certe quita e stabi
litas vboz meoz qr facilius est
tota nra subitatis qz intercidat v
boz meoz macat incompletum

Vtes qui venturus es
an alium expectamus

Nt pr luce vij signatur in eo pn
damet vltr transsumpne pli. d. c eodem
dicitur vij q. j. c exemplum Nota libro
vij medici dt et constatinus pri. de
natibus morboz p se facit me
dicus egroto vides voluit sanare

plexe^m et claudit id am plecaz purga
tur licet hc indicat mitus place eg
to. Spnat. p pessi^m medicus adula
tor intelligitur qui videt mitos mundi
diuites tumescere voluptate supbie etr
medicinam no apponit d. q^o loc ppheta
d. Intpasti supbos et claudit p adu
latores amplasteos zc vistea reple
ta in elatione et supbia ad eterne
mortis interitum festinat Isa. iij^o
pple meus qui te btm dicunt ipsi
te decipiunt figuratur iij reg vlt^o
Achab rex vilin nolnit ee emidere
pphe dnd s. audiens falsis pphetis
egressus ad pugna contra rege Sy
rie porcussus e sagitta int stomachum
et pulmone et mortuus d vespe et ca
nes linxerunt sanguine eius Spnat
p achab rege inteliguntur quibz hoc qui
regimen i. scepum rege dz Cui no vult
audire michea i. platum sanu s. po
tius falsos pphetas i. adulatores imple
tes aures hominis falsis laudibus ut
talis sit deceptus opponit se rigidite
li s. porcussus sagitta diuine iusticie
torrens vespe i. hora mortis et tunc
canes infernales lingunt sanguinem
eius i. delectantur i eius dampnatione
zc dcitur inter bladicias adulato
re vij. dcta talis e q adulato
rie suggerit sic q tela ocidit talis
no fuit Sic qui Johes no i presencia
s. in absencia collaudatur tl eet no
fuit Johes bapta Cui dicit herode
corripuit d. ut habetur marci vj non
licet te habere vxorem fris tui ppter qd
in carcerem missus e d. q^o misit
discipulos suos ad xpm d. Tu es q venturus es etc q. sit vba criminis

Pat familias grauidans recessum suum
filios suos fideli comendat tutori
Spnatur Jo^s bapta grauidans recessu
suum abhinc ibo p morte iddo discipulos
suos noluit mittere in errore sed
fideli destinat tutori s. xpo figu
ratur j Mach ij Mathathias consi
derans morte sua appropinquare com
misit filios suos Symoni dicens

Primo fecit unum vir boni consilii est sit
et prius videt ipsum audite. Secundum ponit
tatiam probandi Johannes baptiste. Et con
siderans mortem suam commisit filios
suos scilicet discipulos Secundum i. primo. Unde quamvis sciva
rimus Johannes non sciret sed discipulos ignora
re consulit ut scirent non aliud esse
salvatorem et ut eius opera intuerentur mi
sit eos dicens. Tu es qui venturus es quia
sunt verba Christi In quibus duo considerantur
primo Johannes eum esse ... devotam
rogavit secundo precursor ... eum de
tia sancti ... prandio
... ibi illis ... dicens post et
Christum. In illo tempore. i. primo anno predicationis
Christi eum ... miracula incepit facere
et dicit ... quod ... incarceratus
Johannes non predicavit palam nec multa mi
racula fecit nisi de ... ad ... vi
num de quo dicitur Johannes ii. Johanne
autem incarcerato ... publice predicavit
et miracula faciebat unde dicit magister historiarum
Johannes Christum baptisavit in die epi
phanie et eodem anno revoluto duobus diebus convertit
aquam in vinum et eodem in pascha
sequenti eodem anno Johannes fuit incar
ceratus ab herode antipa et in alio fe
sto pasche sequenti uno anno revolu
to erat decollatus ... eius decol
latus postea vixit uno anno et a bap
tismo usque adeo passionem fluxe
rat 3 anni et tantum temporis est
ab epiphania usque ad pascha eo
autem tempore quo Johannes fuit incarceratus
venit ihesus in galileam ubi Johannes
detinebatur captivus incepit pu
blice predicare et miracula facere et hec
fama pervenit ad Johannem incarceratum ut
dicit Christum. Cum audisset Johannes in vinculis
opera Christi scilicet secundum Jeronimum Inquit herodes anti
pas eum iecerat propter hoc ut legitur Marci
vi et Matthei xiiii quia arguebat eum propter
herodiadem quam tenuit in gubernam
eum sed esset uxor fratris sui philippi ut
dicit magister historiarum In hac captivitate audit
opera Christi et relatu suorum discipulorum qui
venientes dicebant Johanni ut habetur Jo.
iii Rabi qui erat tecum trans iordanem
hic baptisat et omnes veniunt ad eum ...
... te dimisso. quid videtur tibi
dechat per scripturam Tunc ... quod hic

fecerant commendaverunt non imperavit se pha
riseis ... Christum dicit ... Tunc nos et
pharisei ieiunamus frequenter discipuli autem tui non
ieiunant ergo ad confirmationem discipulorum suorum ut
possent eos inducere ut crederent in Christum
tamen in eum qui salvaturus esset israel
pariendo ... ne in sua pertinacia per
manerent post mortem eius quia ... in princi
pio faciebat Tunc misit duos de
discipulis suis ut dicit Christum et ait illis Luce
vii dicitur Et unus illorum duorum fuit
andreas secundo ... non manifestat ... cos misit Christus ...
... Christum accedere non potuit quando ... fuit interrogatio eorum dicit Christum. Venientes
ad illum dicebat. Tu es qui venturus
es an alium expectamus Johannes baptista misit
nos ad te ut interrogemus quod dicit ... Christus
es tu messias in lege promissus qui
debes salvare israel ... non. Misit autem
eos eum interrogare secundum Jeronimum quia si di
xisset Johannes ite ad Christum ipse earum
te discipuli credidissent quod Johannes hoc cum hu
militate dixisset et sibi vehementius
adhesissent ergo melior modus non
fuit quam quod eos sub interrogatione mit
teret ut ... viderent miracula et crederent
quod dicit Christus quod ... in presentia discipulorum mul
ta miracula fecit de quibus ... de
clarat Christum in textu Ceci vident clau
di ambulant etc. Sed ut habetur in textu hic
... erit ... in omni quod Johannes
prophetam et plus quam prophetam et vidit spiritum
sanctum descendentem super eum ut habetur
Christum iii et demonstravit eum digito
ut habetur Johannes primo immo exultavit
in utero matris ut habetur Luce i Que
stio autem erit Tu es qui venturus
es. scilicet ad passionem et ad inferna liberare
patres de limbo an alium expectamus
scilicet angelum non ... secundum Jeronimum
et Hilarium quod Johannes non interrogabat
dubitando quia descensus ad inferos esset
articulus fidei sed constat quod Johannes sciuit
ut habetur ... primo dicit ... ... mo
... ... prophete ... quod Johannes
erat Isa. ... Reg ... ad
... ductus est ... ... Tu in sanguine testamenti tui eduxisti
vinctos de lacu in quo erant

ex quibus [illegible] [illegible] sunt
[illegible] es saluatore meo s[ed] [illegible]
[illegible] v. sic natus est in ciuitate
mea ita in ea moreret p[ro] salute
humana ut [illegible] ad quos de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] no[n] pla
q[uam] [illegible] [illegible] [illegible] gloriat in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
quesiuit [illegible] discipulorum dubitacionem
q[uam] [illegible] [illegible] no[n] uel [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uos ipsi [illegible]
te a [illegible] cum [illegible] [illegible]
an aliu[m] expectamus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et antequam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nos [illegible] mei et [illegible] [illegible]
veniat alter [illegible] [illegible] in nomine
suo et recipietis eum [illegible] [illegible]
q[uod] quia [illegible] no[n] recipit [illegible]
expectat antichristum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] dubitacionem ipsorum [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] ad eum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
erat [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
predicaret [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
testimonium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] erat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nos et pharisei
[illegible] frequenter [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad confirmacionem
[illegible] ut [illegible] eos [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] in eum [illegible] salua
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] post
mortem eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dubitacionem
ipsorum discipulorum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] audistis [illegible] in predicacione
et vidistis in miraculis operacione
q[uod] [illegible] nolo me [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
efficacior [illegible] in [illegible] [illegible]

q[uod] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] venerunt ad [illegible] [illegible]
interrogacionem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ceci vident claudi
ambulant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ita [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aperient oculi cecorum et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et saliat ut
[illegible] claudus [illegible] aperta [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ceci vident claudi ambulant
de [illegible] mortuorum et munda
[illegible] leprosorum [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] leprosos [illegible] [illegible]
mortuos [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] flendo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] predicat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predicatur
[illegible] magis [illegible] predicacionem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnibus [illegible] [illegible] [illegible] no[n] [illegible]
adolescentis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dixit vende omnia [illegible]
[illegible] et sequere me [illegible] [illegible]
[illegible] no[n] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] predica
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
marie magdalene et marthe [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] filius [illegible] [illegible]
[illegible] venit in maiestate sua [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] no[n] fuit [illegible]
[illegible] in me [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut [illegible] no[n] [illegible]
[illegible] me [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] offendiculum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] offendiculum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aliquem offendendo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] no[n] fuit [illegible]
[illegible] [illegible] a se data [illegible]
[illegible] [illegible] a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

obmittere bonum operis ne proxi-
mus scandalizetur. Unde Richar-
dus super iiii° d. xxxviii. Bono-
rum operum quedam sunt de necessitate salutis
ut opera preceptorum dei quedam consili-
orum quedam indifferencia ut come-
dere carnes bibere vinum etc. Scan-
dalum quoque proximi potest oriri de
sua malicia vel infirmitate
vel ignorancia. Dicendum ergo quod opera
necessaria ad salutem non sunt omitten-
da ad vitandum scandalum quia ex contra-
dictione proximi quia nemo debet obmit-
tere salutem propriam ad vitandum pe-
riculum alterius quia ordinata caritas
incipit a seipsa et secundum augustinum
non bonum operis obmittendum ad
vitandum scandalum ex malicia
ne per hoc detur occasio volentibus
aliis maliciose bona opera impe-
dire. Opera vero consiliorum quamvis
non sint ex toto obmittenda propter
quodcumque scandalum proximi tamen
aliquando obmittenda sunt ad tempus
ad vitandum scandalum vel igno-
rancia proximorum quousque adhibe-
atur sufficiens diligencia ad
instruendum ignorantem et ad confor-
tandum infirmum ut non sumat scan-
dalum ex bono opere. Opera vero
indifferencia quorum obmissio nulli
alteri prejudicatur nec operanti et ce-
tera nec in temporalibus tunc obmitten-
da sunt ad vitandum dictum scandalum
proximi procedens ex ignorancia vel in-
firmitate quando probabiliter presumitur scan-
dalum proximi nisi talia opera omit-
tantur et si probabiliter appareret ut
scandalizetur mortaliter tunc omis-
sio operis est sub precepto si venia-
liter est consilium peccatum tamen proximo
non debito et proprium ut ex tali
opere non scandalizetur tunc istorum
tenetur omittere quia peccatum instruc-
tionis non procedit de infirmitate vel
ignorancia sed ex malicia.
Sexto vero talis pertransiens molita-
te cum dedecia scilicet commendacionem
dicitur illis autem abeuntibus cepit
ihesus dicere ad turbas de Johanne
Christus ecce non commendat eum in presen-
tia discipulorum ne videretur adulatorie

facere sicut mos adulatorum est in
conspectu laudare et in absencia
vituperare. Tales sunt scorpionibus
similes qui cum brachiis antedi-
bus quasi applaudent sed cauda
pungunt. Prov. xvii. Vir sapiens
qui laudatur in facie flagellatur
in corde vero Cicero non tantum co-
media sunt vitanda adula-
torum verba pravia. Katho. Cum te
quis laudat iudex tuus esto. Ysidorus in
epistola magis timeo adulacionem
hominum quam persecucionem. Unde Archi-
tarentinus li. viii. Ille perfecte
sapiens est qui adulacionem nescia-
tur neque consentit. Prov. i. Fili
si te lactaverint peccatores ne
adquiescas eis. Sed quia quidam forte collau-
dabat Johannem dicit eum. Quid
existis in desertum videre quasi tota
regio currebat ad Johannem ut ba-
ptisaretur ab eo in Iordane ut
habetur Mt. iii. arundinem agitatam
vento q. d. Johannes non comparan-
dus instabilis quia arundo radica-
ta est in luto et non in terra so-
lida. Johannes autem fundatus erat su-
per firmam petram. Secundo arundo intus
est vacua sed Johannes repletus erat
spiritu sancto unde Luc. i. Tercio arundo
a levi vento agitatur sed Johannes
nec vicina phariseorum flectere
potuit quando eos reprehendebat di-
cens Mt. iii. progenies viperarum quis
ostendit vobis fugere a ventura
ira dei nec timor militum quando
eos a malo revocavit dicens Luce
iii. Neminem concuciatis sed contenti esto-
te stipendiis vestris nec potencia
regum quando eum de adulterio corripuit.
Christus ergo commendat Johannem a vite
debilitate. Sed quid existis
videre hominem mollibus vestitum q. d. 2°
certe non quia fuit predicator pe-
nitencie et austeritate vite in ha

bitu ostendebat Vnde in Johannes ha
buit vestimentum de pilis camelorum
et probat hoc scilicet quod qui mollibus
vestiuntur in domibus regum sunt
Johannes autem non fuit in domibus regum
sed in carcere regum positus ut pos
set dicere illud Job et thr[enorum] xvi q. m[a]
et nemo peccatoris auctor c pati p[er]
iusticia supplicium quam per adulacionem
beneficium Tercio commendat eum ex
selle[ncia] vite Vnde sequitur quid existis
videre prophetam etiam dico vobis plus quam
prophetam i. amplior est io quia alii
prophete non praedicantes a longe
viderunt christum futurum sed iste ponite
digito demonstrat Jo. i. Ecce agnus
dei et plus autem quia prophete christum non
dum natum prophetauerunt iste vero quasi
vos dat cre[dere] Vnde sequitur hic est enim
de quo scriptum est et Malachie iii.
Ecce ego mitto angelum meum qui
viam ante faciem tuam qui scilicet vera pro
ad finem secundum glosam Nota i. septimo dicitur
angelus racione vite angelice quia vixit
in solitudine et in contemplacione
et castitate Secundo racione officii quia mittitur
christi angelus sicut Gabriel quasi annun
ciat adventum christi scilicet Marie Joseph et
pastoribus sed Iohannes palam iam instat
venturum baptizando predicando et moriendo
de racione quo tamen dicitur et quasi pater
ad filium de racione ut concludit
cui vniversitas christus est quem preparabit viam pre
viam ante te vnde secundum doctores triplex
est via quam preparabit christus nobis prima
in mundo per incarnacionem ad facilius
credendum illa ego iste natus fuit mi
raculose prius quam conceptus ne con
ceptus dicit Marie Luce i. Ecce
Elizabeth cognata tua et cetera Secunda via
est in mundo per predicacionem hanc pre
cedens autem christum parauit disponendo cor
da hominum per baptismum et penitenciam
Tercia via christi fuit de mundo cum
moriens ad inferna descendit hanc
Johannes parauit qui prius mortuus
fuit et patribus in limbo annunciat
de quo christus non commendabat
Johannem in presencia suorum discipulorum Vnde
sed Crisostomus dicit vitanda adulacione
ne videretur Johannem adulari ipsum
laudando in presencia suorum discipulorum
quorum multa similia recitat Val
lerius maximus libro iiii capitulo iii
de Diogene quod cum Aristippus adula
tur Dionisio dum laudat olera

irrisit dicens Si Dionisio adu
lari velles olera non lauares et
videt sed tamen olera lauares Dio
nisio non adularetis Tercio quia dis
pulatamus concedatur tamen est quasi
ideo si ab eo tam magna audisset ipse
fuisset in hac falsa opinione confirma
tus sed quare dominus ita commendat beatum Jo
hannem baptistam cum scriptum sit Ecc[lesiastici]
xi ne laudandus hominem in vita sua
quia de lauda post vitam lauda non ma
gnificat sed cum pervenit ad portum sed
cum adhuc beatus Johannes fuit in vita cum
incertus est exitus videtur quod incon
veniens sit laudatus Respondeo secundum Alexandrum
de Hales parte iii. quia ex hoc quasi in me
vita non sunt potius recto non excepte
laudandi vel excepte laudati quorum
autem vita et merita scitur sed excepte
sint fuerunt vadalem quia propter liber
tate arbitrii poterat perdere tunc ex
parte laudatis quod vel latere pe
sunt certitudo quod ista merita fina
liter permanent deo gracias

Ovidio quamvis Johannes
primo Mathei iii
Luce iii Marci primo

Effigiatur Boecius philosophus i. regum prout
Ensprime de consolacione dominus iii et regnabat de pe
i. Sunt qui arbitrantur in glo. et c. iii 2a ii q. c.
xxxxvii ar. i. Et constat autem paciam esse
virtute quia sicut declarat virtutes in moderates ordi
nat ad bonum inquantum quantum ducit bonum racionis et
impetus passionum inter alias autem passiones
tristicia efficitur et ad bonum racionis impediendum
in ad corporis primo sed tristicia morte operatur
tertii xxxii multos occidit tristicia et non est
vtilitas in illa sed necesse est quare aliqua
virtute per quam bonum racionis conservetur contra
tristiciam hec autem facit paciencia Vnde Augustinus in li.
de paciencia paciencia est qua omnia mala equa
nimiter toleramus Boecius virtus animi que
paciencia dicitur tam magnum donum dei est ut
ei ipsius qui nobis largitur paciencia predicetur
ii ethicorum dicitur virtus est que habentem
se perficit et opus eius bonum reddit

Et clamabit

ad Cor xiii Caritas paciens est Cha
ifestu aut e qz caritas xpi no pt
n pgrat ad Ro v Caritas dei dif
fusa est in cordibus nris ergo pacia
no pt xpi in ampio gre Gregorius at
pacie pfecta est no vdde malum p
malum xxiiii q iii c Sep dec Item
pacia accepta auget graciam qa quo
ties adversa patimur toties augetur me
ritum vii Bng in meditacoibus Quarto
ties desistimus adversitati paciencie dy
abolum superamus animos letificamus
deum honoramus ipse n. paciens coro
nat Jacobi i Beatus vir qui suffert
temptacionem Item mitigat discordias
Proverbiorum xv Vir iracundus pro
vocat rixas ut de sapiente abiga
el q p vera pacie ira david miti
gauit i Reg xxv Sexta virtus vi
dua quia no pacia firmat Item im
petrat veniam peccatoris Math xviii de
illo servo qui tenebatur x milia talen
ta Cum pandit & paciam habe i me
Erogo in omne xviii ego virtute pa
cie signis et miraculis maior quanto
Si paciam habes mortiferum quid bibe
rit no nocebit ei immo venenatus
ei medicina existit Item affert fructum
audientibus verbum dei Luce viii hec dicit
Johe Cum interrogatus an ipse esset
Messias ipse humiliter et paciens ruit
Ego vox clamantis in deserto ecce
sut va Ewy Ista est quarta certi
tuna dicta an Johe con natiuitate
In qua medratur de quarto adventu primus
liberat homines a dyabolica servitute Se
cundus peccatores a corrupcione Tercius a
macula hominis ab immundicie Quartus
corpus hominis ab hiis mundi pena
litate hec virtute in spe hist Et
iste adventus est propinquus natiuita
ti ubi scitur qui ille adventus est
nobis valde propinquus qz homo ut vite
lucis Estote pati qz nescitis qua
hora etc et hec dicta valde utile
gra pacientes ad sciendum qui pauci
sunt qui de te se disponunt Jaco
bi quinto q hec no credite ve
niet apostolus velut citte et vemo
velociter Ideo quibz scripm intro

get Cum quibus es In quo dng tangit
ipo sacerdotum solicita interrogatio
de Johis dignitate Secundo Johis proba
ta vera in humilitate Primo i principio
cum ibi Ego vox clamantis Et primo
de primo In illo tempore i anno xv imperii
tesaris cum pilatus pr iudeam herodes
galilee pr eum sunt potiti et ceteri sub
in tunc Johes de deserto ad iordanem
predicans baptismum penitencie in remis
sionem peccatorum dicit uno penitenciam agite et
appropinquabit vobis regnum celorum et egredi
ebatur ad eum et omnis regio iude mag
no et baptisabantur ab ipso confitentes
peccata sua videns autem Johes multitudi
nem phariseorum et saduceorum venientes
ad baptismum suum dicebat Math iii
progenies viperarum quis vobis ostendit
fugere a ventura te ire dei tunc
factum est quod scribe existerent iudei vn
adventum legis xpus venire debeat ex libris
qz anguis in ipse est desideratus om
nibus gentibus Spiritus tam prophete interrogare
de xpo a iudeis Primo ipso sperant et
patribus eorum promissa erat Dauid de
fructu ventris tui ponam super sedem tuam
Secundo quia etc ens natus est 9 Ratione
num xxiiii Orietur stella ex Jacob
Tertio quia spera ope iudeorum missus
Ysaie ix Puer natus est nobis et filius
datus est nobis Et sic plus fatebat
dns Math xx no sum missus nisi ad oues
etc Erudite tunc te spera iudei interro
garunt de xpo Tercio exigentes eorum
cognoverunt prophecias de adventu
templatas esse Gen xlix Non
auferetur sceptrum de iuda et dux de
femore eius donec veniat qui mittendus
est et ante id considerauerat
impletum qz aliquem propinquaverat
scz non iudeus sz Idumeus qz herodes
ascolonita ad Johannem Quod eum con
struendo est qui de villis et oppidis ad
ita civitatem nec p consilio hic a sa
pientibus postulando hic venit a civi
tate sapiencia sapientes et doctores inhe
nuo habuit compleat quondo Ergo quarta
re venit ad Johannem Primo qz Johes
erat in mundo sanctitatis erat enim primus
in affatu perac in doctrina devotus
et sobrius in vita et austerus in correccione
Illa considerantes volebant eum assumere
p messia ipsius primissio exigentes que
tunc iudei sz erat Johes xpus que
ferventi desiderio expectauerunt Secundo
qz Johes ita Jordanem baptisat et qz
hic opera prophetavit de xpo fuit Ezechie
lis xxxvi Effundat super vos aquam

inde que ergo ad ipsum misit ut eum
probarent assumeret. Tertio considera
bat quibus auctoritatis fuerat Johan
nes quia tota illa sapientum civitas
tendebat ad ipsum eius et si vidisset
ergo suum ergo eius continuo eius vero atque
misisset. Tunc quia Johannes predicat propter se
ipsum venturum estimabat eum sic fate
tur sua humilitate et ideo dicit Crisostomus mitte
bant eum inducere ut seipsum Christum predi
caret ab Ierusalem. Quarto quod ab hac
civitate vero in ipsa erat locus ka
thedralis tum pontificum quod regum primo
in ipsa erat locus regalis et ipsa
promissa fuerat rex Zacharie nono di
cite filie Syon ecce rex tuus etc. Ysa
ie nono super solium David et super regnum sede
bit et confirmet illud in iudicio et iusti
cia Ieremie xxiii. Ecce dies veniunt
et suscitabo David germen iustum et re
gnabit rex et sapiens erit et faciet
iudicium et iusticiam in terra. Secundo quia pro
missa fuit eis doctor Ioelis ii filii
Syon exultate et letamini in domino
deo vestro quia dedit vobis doctorem iusticie
et quia in ipsa erat sinagoga et scho
lastis. Tertio quia promissus fuerat eis
scilicet Danielis ix cum venerit sanctus
sanctorum cessabit unctio vestra et quia in
ipsa erat locus adorationis ergo sacer
dotes et levitas et phariseos et seni
ores quia sacerdotes fuerunt digni et
honorabiles multi et conveniebat
ut digno dignos mitterent ad ipsum
al mitterent latrones et neque quia hero
dianos et sic hii missi digni fuerant
tamen sacerdotes nove legis sicut in un
ctione illi urgebant celitus sicut isti
magis ipsum scilicet Io. xix Accipite spiritum etc.
Secundo in oblatione illi offerebant car
nalia vitulos etc. isti vero unum filium
dei. Tertio in predicatione illi predicabant
absconsa et terrena quia isti magis alta et
celestia ut interrogaret eum. Tamen quinque
eos vero quatuor movebant ipsos que
patebunt primo querebant an Johannes esset
Christus et sic sic esse non querebant
ut vera sed sicut Crisostomus hic intendebant in te
de vel quia Johannes virtuose vel quia soli
deo proprium est esse. Tercio vel Tertio pro
qui suum sicut dicebat filiis Israel qui est
qui misit me ad vos. Quarto tamen des
es tamen dicit tamen eis Christus deus. Quarto volebant
Johannem assumere pro propheta et ipsum
qui erat noluerunt propterea quia putabant
Johannem sanctioris vite quam Cristus

quia Johannes erat tamen subito derelinquens
mundum et fugit in heremum et cum homi
nibus non multum fuerat conversatus. Secundo vero
quia quoque predicabat in omnibus
villis montibus et campis et hoc ideo
quia venit ut sanguis eius curret in om
nem terram. Sic etc. Johannes fugit consortia pec
catorum. Christus autem erat cum peccatoribus
et publicanis et comedebat et eis conversabatur
Baruch iii Intra visus est et cum homi
nibus conversatus et hoc ideo quia ideo venit
ut peccatores salvos faceret Luce xix pro
ergo ibat et cum murmurabant quia vi
sitaverat Zacheum et quia ad hominem peccato
rem divertisset. Sic etiam victu Johannes
non comedebat panem nec bibebat
vinum sed Christus comedit quod mense appone
batur et bibebat vinum. Ergo dicebant
eum bibulum et voratorem. Sic in vesti
tu Johannes habebat grossam vestem
Christus vero communem. Secundo propter officium di
gnitatis quia Johannes baptisabat quod nullus
prius fecerat. Et in scriptura dictum erat
de Christo Ysaia Ezechielis xxxvi effundam super
vos aquam mundam etc. et quia Johannes
baptisabat ideo putabant ipsum esse
Christum. Tertio propter genealogie nobilitatem
quia putabant Christum fore filium fabri
et de parentela generis Johannes vero erat
filius sacerdotis et prophete scilicet Zacharie et
mater eius Elizabeth nobilis genere. Sed tamen
multo nobilioris generis erat Christus quia de
genere regum sacerdotum prophetarum et pa
triarcharum ut patet Mathei i liber generationis etc.
Et cum sic crederent Johannes tamen humilis
humillime confessus est et non negavit
et confessus est etc. Crisostomus Considero hominem
devotum est non solum non rapere gla
dium sed oblatum amovere respondere. Ergo
et quia noluit appetere non Christus fa
ctus est membrum Christi quia dum infirmi
tate sua studuit humiliter recognoscere
sicut ideo illius celsitudinem meruit
obtinere. Quia hanc humilitatem non ha
buit Lucifer ergo de celsitudine glorie
deiectus est in valle miserie. Hanc
humilitatem non habuit ergo primus pater
de celsitudine sue dignitatis pre
cessus fuit in profundum depressionis

hac humilitate etiam non habebit ille ma
lignus antichristus qui divinum usurpabit
sibi honorem Apoc. ij. [illegible] extolle
tur ita quod sedeat in templo dei
ostendens se quasi sit ipse deus Sic
autem hoc quidam imitantur luciperos
qui subiciendo dignitates [illegible] ut
tyranni et sic deprimentur Luc. xviii
Omnis qui se exaltat humiliabitur
Tertio imitantur prothoplastum ut se
phisici iudeorum et heretici et hi infa
tuati ad Ro. j dicentes se sapientes
facti stulti facti sunt. Tertio significant
antichristum quales sunt hypocrite et his
similes vite [illegible] capient primum
dixit ego vox [illegible] operariis. Contra re
spondendo. et primo ibi dicit scilicet et confessus
est et non negavit et confessus est quia non sum ego christus
ad indicandum veritatem et magna consta
ntia sue humilitatis confessus corde
et non negavit ore et confessus est ope
non sum ego christus. Secundo ergo helias
es tu. Nam estimabat eum heliam
propter aliqua concordantia. Nam helias
uno promissus fuerat ut pareret ad
rectum dominum Malachie ultimo Ecce
mittam vobis heliam prophetam ante quam
veniat dies domini magnus et horri
bilis. Secundo heremum inhabitavit. Tertio durus
a tempore eo in regi [illegible] Nam repa
bel ei comminabatur mortem. Et dixit
non sum. Secundo quod dicit non sum contra dominus
plus eum nominabat heliam. Matthei xi
Et si vultis recipere ipse est helias qui
venturus est. Nam christus in dicit re
cte respondit scilicet spiritu virtute operatione
Iohannes non fuit helias quantum ad
personam sed fuit helias quantum ad virtu
tem et operationem. Habuerunt enim ambo eas
dem virtutes scilicet temperantiam et abstinen
tiam in vivendo fortitudinem et constan
tiam in resistendo prudentiam in prophe
tizando veritatem et iustitiam in docen
do. Habuerunt etiam ambo eadem operationem
scilicet idem officium quod uterque fuit precur
sor Iohannes in primo helias in secundo scilicet adventu.
Tu propheta es tu. Adhuc querunt movere
volentes eos tamen quod fuit in propheta. Nam
propheta dicitur grece divina cognitione quia
antiquitus dicebantur videntes. Secundo
scilicet cognitionem dicitur erudire populum. Tertio de
professione doctrine dicitur opere implere. Haec
tamen fuit in Iohanne ergo convenienter
querebant propheta es tu. Et respondit non
propheta. Quod dicit non cum dominus dicat
Matthei xi Quid existis videre prophetam
propheta. Tertio tamen scilicet tenuit singulariter et
specialiter primo quod potest quantum accipi
pro quo propheta et tunc dixit se
non esse prophetam tamen sed plus quam prophetam
tamen si aliquis diceret de imperatore
quod non esset rex tamen sed plus quam
rex quod imperator in veritate est rex
tamen quod imperator est rex sed non omnis
rex est imperator. Iohannes dixit se
non esse prophetam qui erat plus quam
propheta. Secundo potest accipi propheta specialiter
pro propheta in promissa in lege promis
so de quo dicitur Deuteronomii xviii Prophe
tam suscitabit dominus deus de fratri
bus vestris tamquam me audietis
et quantum ad hoc recte dixit quod se
prophetam non esse asseruit. Tertio potest
accipi pro propheta singulari et scilicet glo
accipitur pro Helizeo propheta qui apud
hebreos Antonomastice dicebatur propheta
et eximius prophetarum propter plenitudi
nem spiritus. Quem in duplo acceperat ab
helia ipse etiam baptismum figuravit qui
naaman septies in iordane la
vari fecit. Credebant igitur iudei Io
hannem helizeum esse tum quia bapti
zabat tum quia plenitudinem spiritus habe
bat et quantum ad hoc Iohannes bene dixit
quod prophetam se esse negabat. Non ergo
erat Iohannes helias neque helizeus sed utroque
maior. Nam in helia fuit spiritus sim
plex. In helizeo duplex ut dicitur
iiij Regum ij. In Iohanne vero triplex quia
prophetavit in utero quem christum agnovit
in mundo quem christum digito demonstravit

In limbo qui adventum Christi prevenit
nunciaret. Alii dicunt quod fuit Helias vel
Helizeus, contra Helias fuit prophe-
te tantum in vita, Helizeus in vita et
in morte, scilicet quando mortuus suscitatur
sicut iiii Regum xiii mortuus propter
prophetam tetigit ossa eius. Johannes autem primum
prophetie fuit cum in utero inclusus
et post in vita. Dicebat quod Johannes i ad
eum quibus quis es ut responsum demus
hiis qui nos miserunt quid dicis. Beatus Ber-
nardus dicit vide sic vicissim Christus
dicit de te ipso. Glosa: multi audiunt mag-
na de te predicare sed de te nil ma-
nifestum est. Ecce misericors caritas. Johannes
nullum signum fecit et volebat eum Christus
opinionis multa signa fecit. Unde dixerunt
Johannes viii: Tu de te ipso testimonium
das. Respondit: Ego Johannes Baptista,
Ego vox clamantis in deserto, id est vox
Christi qui clamat in deserto, quasi in isto
mundo. Johannes vii: Si quis sitit veniat
ad me. Sic leo rugit in nemore,
sic Christus clamavit in gremio in cruce
dicens: Pater, dimitte illis quia
nesciunt quid faciunt. Sed quid clamabat?
Dirigite viam Domini etc. Dicit Ysaias propheta
c. xl. Unde cum opponit contra Jo-
hannes esse prolis Helias nunciavit,
nam Zacharias vero pater eius propter
quod in die purificationis intrat Judeis
mirantibus nullus licite possit stare cum
ceteris virginibus in porticu virginum
eodem die occisus est ante
templum et altare, ut dicitur. Post per mortem
Elizabeth vero mater Johannis in spiritu pre-
noscens persecutorem Herodem cum innocentes
necaret post Christum cum filio suo Johanne
nondum ablactato desertum petiit
circa Jordanem ubi quia ibi nemo
re habere potuit secum puerum sustentabat
ut dicit historia scolastica,
quod multa mala quia fictam fuerunt in
nativitate et circumcisione Johannis multi
suspicabantur Johannem natum esse Christum.
Unde dicebat Luce i: Quis putas
erit puer iste? Misit igitur fecit per
Herodem pro Johanne ad desertum necandum

tectus prolis occideretur quod videns
Elizabeth perterrita fugit in desertum
ut filium occultaret. Tunc nutu Dei
petra se aperuit et ipsam cum filio
suscepit et se ostium clausit donec
nuncii recessissent. Sed autem septem
mensibus postea felix mater eius in nemore
defuncta est.

Conceptus ho-
diernus marie

Quod nemo cogit nexu
solvit vetuste digniusque mestis
reddit leticiam, dat criminosis veniam.
Ista tamen in officio hodierno ad
te peccatoribus hec summa quam dicitur domina
nobilis mundi dum sterilis esset et ho-
die non creet ipsa et totum eius famu-
lorum mutuare filii autem post prolongationem ste-
rilitatis concepit leticiam facit omnibus
quod refert sicut angelum duxisse ad
Joachim credere dilatum conceptum
et sterilibus partus mirabiliores esse
solere. Ideo legitur Genesis xxi quod Zara
nobilis domina uxor Abrahe predica-
tur usque ad nonagesimum annum
sterilis peperit. Opprobrium ... quod
non modici extabant post quam ad
ipsam Deus visitasset et fecisset conceptus
sed dixit Risum fecit Deus. Sic gloria
id est magnam exultationem et quicumque audie-
rit gaudebit mecum. Hoc est de Dei
bonitate ad propositum. Felix domina Anna
mater domine nostre nobilissima dum fuit
sterilis quia sicut secundum Alexandrum in
speculo historiali c. vii viginti annos cum
viro suo Joachim in coniugio sedit
et prolem habere non potuit propter quod
non modicum mesti erant, rogantes
Deum ut eis sobolem largiretur.
Tandem preces exaudiens Deus iussit
ut Anna conciperet prolem benedictam
cuius ad letandum invitatur ipsa Deus
per prophetam Zachariam: Lauda et letare
filia Syon quia ecce venio et habito

in medio tui filia syon et beata anna
mater marie quia merito laudare deberet do
minum et letari in tante prolis concepcionem
quia merito in quo se dicit sedetur sicut
Jordanus est beata virgo maria in
cuius vtero concepta deus operatus
opatus est salutem in medio terre hoc
est in beata virgine que fuit medium terre
id est beate anne que diu propter sterilitatem
terra tua fuisset sterilis nam in medio
se fuit fecundata Maria autem
dicitur medium et hoc propter influenciam ple
nitudinis graciarum quia sicut ad medium
vallis aqua pluvia se infundit sic in
mariam propter sanctificacionem statum de se
dit plenitudinem graciarum teste augu
stino dicens in gra celis in omni fide
per partes data est gracia marie autem tota
se infundit gracie plenitudo secundum quod in ista
ti sanctificacionem et concepcionem angelus ad pre
custodiam virginitatis dicet potuisse
ad eam id luce i Ave gracia plena etc.
De hoc nobilissimo nature medio
bene hortatur letari beata anna et non
solum ipsa immo tota celestis curia et
demum ecclesia agilitas humana que hodie
soluta est a vinculis et miseria accepit
gaudiosum sicut quod canit prefata con
ceptus hodiernus singnibus magis quia
hec beata virgo a duobus commendatur con
tra ad primum a concepcione glosa ibi con
ceptus hodiernus secundo a subven
cione opposita sibi hec textus de primo
nond. Aurifaber qui vult aliquod cleno
dium pulcherrimum et excellentem atque nobi
vbi lissimum facere longe ante precepit hoc
in mente qualiter velit illud disponere de
inde fundit materiam ab aliis sepa
rat pro illo clenodio faciendo purgat
fat et formam longam vel latam et demum
auro exornat subtiliter ut se appe
tentibus hominibus placeat et perfecta exeat
Misterie deus aperte est aurifaber optimus
aquo omnes alii stratus suas accepimus
sicut dicit apostolus i Corinthiorum iiii quid enim habes
quod non accepisti q. d. hoc. Si autem
accepisti quid gloriaris quasi non acceperis
Ipse est qui sicut psalmista dicit ps hominis
fabricatus est auroram et solem hic
Ipse valuit facere nobile clenodium et
pulcherrimum virginem mariam in qua funderet
nobilissimum corpus filii sui domini
nostri ihesu christi quod sicut b. bernardus peregri
nantibus est dicta egrotantibus medi
cina quod est sicut corpus ipsum debiles
confortat valentes delectat lan
guidos sanat sanitatem conservat
Istud longe ante preconcepit hoc
in mente sua divina. s. ab eterno quam
ea pulcritudinem faceret et hoc dicitur co
ceptio eterna de qua glosa ipsa virgo
beatam proverbii viii dominus possedit
me initio viarum mearum antequam quic
quam faceret a principio etc. et scilicet necdum
erant abyssi et ego iam concepta eram
Demum iste perfectissimus aurifaber
fundit materiam pro hoc clenodio faciendo
de quo ioachim et anna mater virgi
nis mirabiliter et castissime
convenerunt non ex voluntate carnis cum
fuerunt ambo senes sed ex precepto hec
fert in scolastica quia ioachim in festo
encenniorum cum tribulibus suis
ascendisset et cum illis oblaciones suas
super altare posuisset ysachar pon
tifex cum nimia indignacione
eum repulit dicens ille confusus pro pu
dore domum redire noluit apparuit
ei angelus de partes suas esse exaudi
tas addens quod uxor sua pareret
ei filiam cum non voceret mariam Io
ex mandato angeli transiunt ad au
ream portam et invenit anna ibidem
expectantem et adorato deo in tem
plo domum redierunt et anna non lon
ge post concepit et hoc fuit concepto
seminis et tunc ex illa massa fecit
formam humanam et hoc infra xxx dies
in quibus conceptus fetus fecit formam
ad speciem hominis sicut dicunt naturales et hoc
fuit concepto hominis demum hoc nobilis
simum clenodium ornatur auro puro
sue gracie quia in eo concupiscit infudit
et in vtero sanctificat et hec dicta co
tempore flamis dicitur bz primus tempo
ribus s. ... fecimus et hoc

hoc festum non celebratur. Et non dicitur quod
in illa nec contrahitur culpa nec infunditur
gratia quia illa massa est inanimata sola
autem anima est capax culpe et gratie
In 3a contrahitur originale peccatum
et hoc cum infusione anime. licet enim
in illa massa non sit culpa nec
in se anima sit maculosa. quia dum au
gustinus creando infunditur et infun
dendo creatur sed pura et immaculata
est tamen in illa massa que morbida
infectio fuit quam mox ut infunditur
anima contrahit originale et ponit doc
tores exemplum familiare in lapide qui calx
dicitur vel cementum qui in se sensibiliter non est
calidus sed tamen perfunditur aqua que in se
est frigida. resultat tunc ibi calor
eum expositum precedentem in lapide
sic est hic in ista conceptione infunditur
gratia spiritualis quo anima in utero san
ctificatur. et ad hanc conceptionem virginis
quia intenciones hoc festum celebrantes
Ideo dicit Jordanus in suis postillis
quod celebrantes hoc festum debent intencionem
dirigere ad conceptionem spiritualem qua beata
virgo in utero sanctificata fuit et non
ad primam scilicet seminis que feda extitit
nec in seda etc. sed voluit maria eo
die hoc festum celebrari propter quod
tricesimo quinto die fuit tres rationes
Prima fuit parcitu procorum pythagorica
tarum de quibus nota in medicina agitur
salte ad presens referendo. Secunda fuit
pro multiplici conceptione vocationum
quia ex sanctis parentibus concepta fuit
Tercia fuit mirabilis quibus concipitur
et hoc ad primum. Quantum ad ter
cium sciendum vero deducta a sua vocatione
opposita tamen dicitur nerorum vel peccatum ter
git nexum solvit etc. Circa quod
legendum miles fidelis cuiusdam regis
hospitali hoc simile utique non dimittit
incommendatum. sed si videt ipsum in
angustiis eum liberat. et si coram
rege excessit delinquendo cum
regibus reconciliat et solvit vin
culatum. Ideo legitur in historia
Alexandri magni quod tunc venit quidam
nomine candaulus filius regine can
dacis ad exercitum regis alexandri
conquerens uxorem sibi ablatam a rege
ebricorum fuit pulcherrimam. Alexander
autem in persona tamen in ... nocte
iniit civitatem in qua uxor eius fuit
accedit et ipsam liberando viro
tradidit ad quem ille rogo te veni
ad matrem ad invicem meam que
reddat tibi digne meritis tuis

laudibus alexander perrexit ad reginam qui
ignotus iniit. illa autem apprehendens
manum eius in cubiculum eum duxit
quod erat constructum ex lapidibus diversi
colorum quibus et lucebat intus
quasi sol. miratus alexander dixit Ista
civitas digna esset si apud grecos
fuisset. Tunc regina dixit veri
tate dixit alexander. cum audiens nomen
expavit. cui illa. quare mutata
est facies tua. quia vocavi te alex
andrum. at ille. domina antigonus
vocor non alexander. at illa. unde
tu ipse alexander es. et introduxit eum
in cubiculum monstrans ei ymaginem
suam dicens cognosce hanc ymaginem
ille cepit tremere et pallescere.
At illa. cur mutatus est color tuus
et pavescis toti parpdie et in
die preparasti indorum atque parthorum
cum similitudinibus et sic ac conflictu
in manus regine candacis es venire
tum non constitero meum non sumatum in
hoc in conservasti uxorem filii mei
de manibus liberasti et ego te liberabo
de manibus barbarorum quibus si
notum esset dicte qui occiderit te
sicut tu occidisti porum regem
indorum etc. indulsit sibi hoc peccatum
et vincula liberavit. in festum quo co
solata est cum eum liberum abire per
misit dans ei dona regalia
scilicet coronam ex lapide adamante
et clamidem stellatam. Mistice
per reginam candace intellige mariam vir
ginem que est candor lucis eterne et spe
culum sine macula sapientie vii. Hec
igitur candidissima virgina suos devo
tos famulos famulasque nudos dimit
tit incommendatos teste ignacio in
epistola ad virginem si maior devotus fu
erit vestris nobis cooperis neque possunt po
tis esse omnis gracie innamidis et fa
voris et proprie remunerat illos qui
colunt festum eius conceptionis et diem
de quo dicit devotus anshelmus in omelia
hodierna Optima ista dies qua
nec in spacio anima digne creatur et
consecratur et sanctissimo corpori unitur.
Certe non est verus amator virginis
qui respuit colere diem eius conceptionis
In anshelmo. Sed ille vere audit ipsam
qui celebrat diem istam et ego

Amor contemptoris. Ego diligo dilige-
tes. Prov. viij. Ego diligentes
me diligo et facit eis compensam
in primo nostri celebrantibus hunc diem
conceptionis sue impetrat delectionem
peccatorum. Et hec tangitur in verbis premis-
sis conceptus hodierna matre semper
virginis. Et ubi nepos tollit cete-
ri sic ipsa hodie infra conceptione
a peccati originalis est mundata et
adeo sanctificata. Secundum id psalmi Sancti-
ficavit tabernaculum suum altissimus
ita et ipsa hoc et fructibus et
hunc diem colentibus impetrat
mundationem peccatorum sic. Et hoc primitus
ostendit in eo quod legitur: Canonicus
in pago gallico cum uxore
cuiusdam adulterata ad opidum suum re-
dire volens et transire ad tarnam
solus navem ingressus horas glo-
riose virginis tunc cepit. Cumque in me-
dio fluminis invitatorium Ave Maria
diceret subito turma demonum
navem subvertit et animam eius in tor-
menta deduxit. Die autem tercia beata
virgo Maria demonibus apparuit et eis di-
xit: Ut quid mei famulanti ani-
mam iniuste affligitis. Ad quam de-
mones: Nos debemus habere quia capta
est in nostro opere. Et Maria: Si in-
illius erat opere cuius opera faciebat, ergo
mea est, qui matutinas meas
cum esset periturus decantabat. Qui-
bus dictis demonibus timentibus et
fugientibus beatissima virgo petrum abs-
traxit pro quo eternaliter dampnatus fuisset
et animam ad corpus detulit et ipsum de
profundo fluminis in quo mersus fuerat e-
duxit. Qui sancte pedibus eius prostra-
tus dixit: O virgo piissima quid tibi pro
tanto beneficio retribuam. Ad quem illa:
Precor te moneo ne amplius in peccatum
adulterii cadas et conceptionis mee di-
vj em scilicet vj idus decembris incipit celebres
et ad celebrandum alios inducas. Quo dicto
ipsa vidente celum ascendit. Ille autem
heremiticam vitam ducens quod bene atti-

dicat sicut enarratur quidam nepos
eius diem celebravit et ad celebrandum
alios predicavit. Secundo festinantibus
hunc diem specialiter prestat solutionem
vinculorum. Unde Augustinus: Nemo facit sicut avara
qui componit vetere ad unius seris ca-
pied sit ipse cum vete peccatoris f.
Complebit hodie impletur capit-
hesto se quod est in modo ante conceptio-
tamus conceptionem ortorum a suspi-
cia vite. Johannis ij. Si ergo quod bene
fuerit virginem matrem ab hiis nepi-
bus cum solvit et precipue in hac
festivitate. Ideo dicitur sunt concepti
hodierna nepos solvit ecce sol-
vit quendam adolescentem a nequam
incony in quo fuit vade solatium
dantes et tribulatos. Secundum apostolum in
Cor. vij. Ideo legitur in tempore Karoli
magni regis fratrem cuiusdam
Hungarie regis germanum beatam
virginem diligens cum puttum conplio in-
be volens. Quadam die missa
celebrata et nupciali benedictione
recepta recordatus quod horas beate
virginis more solito non cantas-
set sponsa cum ceteris domum
mittens ipse solus in ecclesia prima-
sit cumque illam antiphonam pulchra
es et decora filia Jerusalem diceret sub-
ito ei beata virgo dei genitrix apparuit
dicens: Si ego pulchra sum et decora quid
est quod me dimittis et aliam spon-
sam accipis. Cui ille: O domina quid
vis ut faciam. At illa: Ut sponsam
tuam carnalem amore meo dimi-
seris et conceptionis mee die vj idus
decembris celebrandus me in celesti
regno sponsam habebis et cum unigeni-
to meo in gloria laureatus eris. Cum hi-
bus auditis clericus ille ad quandam
abbaciam contra priorem pergens
monachali habitu decoratus est et post
modicum temporis episcopus Aquileie fa-
ctus festum conceptionis quamdiu vixit
celebravit et celebrari fecit in
sua dyocesi instanter predicavit.
Tercio celebrantibus hunc diem dat
occasionem gaudiorum eterne n. sicut

ipsa ab originalibus libata occasione
accepit gaudium sed illius quod hac
die voluit subnecti in omnibus fi
nitibus pellendam mestitiam et
donandam leticiam et hec talibus mo
dis passim potest eam dicere. Conceptus
hodiernus matris Christi vestre mesticiam ve
dit leticiam et perpetue immineat in
te. Vel ad hoc est mestitia. Item dicit Hamo
presbiter. O quam gaudebat eius habitus
quam mane dum veniet secundus sunt
et devotum. Refert in Anshelmus
Cantuariensis archiepiscopus quod cum tempore
quo Wilhelmus dux Normannorum
potentissimus prostrato rege An
glorum Caraldo ipsos Anglicos
bello strenue sibi subiceret subditos
fuit quidam Helsinus abbas in Ra
mesiensi cenobio qui deo Ihesu
Christo et eius genitrici studiosissime
serviebat. Contigit ut rex Danorum
audita Caroldi morte in An
gliam preparavit ut eam suo dominio
subiugaret quam hereditario iure ad
Danos spectabat. Wilhelmus hoc
audito se ad defensionem preparavit
initoque consilio ut prudentissi
mus cum optimatibus suis predictum
abbatem Helsinum in Daciam misit
ut eorum in Angliam adventum perci
pere posset. Audita preparata igitur prosperi
tate prospero vento flante in Daciam
venit regi se presentat et salu
tavit ac munera obtulit ex parte
nomine regis Anglorum Wilhelmi
et omnia ut sibi iussum fuerat imple
vit. Impletis autem strenue omni
bus postquam venit per eos tre
illius [illegible] monicibus et promissionibus
placatus in Angliam redire volu
it. Sed rex Dacie illum non pro
tempore secum retinuit. Transacto tempore
non modico rex illum regredi
permisit. Qui mox cum sociis
suis navem ascendit. Cum igitur
per altum mare procederet, igitur ve
ntus eis surrexit et mare fun
ditus commovit omnes quam qui e
rant in navi formidine repleti

stante nimium periculi presbiteros cum laicis
deo fundunt et commendant se deligunt
se miserabiliter gemunt sanctam autem
dulcissime virginis matris pietatem
invocant igitur clamantes fortius di
cerunt: O domina misericordissima digne
nos aspicere miseros. Virgo clementissima
aspice nos dulcissime in sede
tue glorie visita iam nos post
tos in extremo periculo. Assit tua
benignitas assit maxima bonitas
succurre nobis miseris. Pietas tua
ineffabilis ne nos absorbeat
interitus nos hic pro nobis trementibus
preces in conspectibus misericorie ge
mentibus et vere penitentibus. O stella
maris mater domini ora pro nobis miseris
tuum filium dominum. Concedat in hac
flamma naufragii manum iuxta edita no
stra miseria tota. Cumque [illegible] domine
ne clamas mare et ignis suscipiat
Cuius se clamantibus apparuit quidam
pontificalibus vestibus ornatus in
nave assistere videtur qui Helsi
num proprio nomine appellatum hec ei re
tulit: O Helsine, surge et mecum
loquere. Tunc maris omnibus diffus
ei dixit: vis periculum effugere et mor
tem evadere, promitte fidelissime
matri Christi quod diem conceptionis eius
solempniter celebres et ad celebran
dum predices. Cui ille: Dei iudicis inquit
VI idus decembris celebris dies
huius conceptionis hunc ut celebres
mane et celebrandum dicito. Quibus
postea tunc abbas carnali inquit
officio uti indicabis in hoc festo. Cui
respondit ille: Tunc illud officium quod in na
tivitate dicitur in conceptione eius dicere
debes ubi nativitas ibi conceptio mihi
celebritate dicere debes. Ob quorum re
verentiam angelus spiritale officium edide
rit. His dictis disparuit. Abbas
autem postquam illam audivit letus
efficitur et deo gratias referens omnia se
servaturum promisit et statim tempe
stas cessavit et serenitas rediit

Vento quo prospera flante de Anglia
alatres venit. Moyses civitas
audiant et quomodo attendeat
eis quibus potuit in Anglia fide
liter enarravit statim quod in Rome
si certa hoc festum diu anno instit
uunt et alie utilitates per quas id
festum est celebratum. Specialiter
una quod iis qui devote celebrant
hoc festum abhonde suo et gra
du nunquam deponentur et hoc probat
Anshelmus in legenda de Conceptione ubi
presul abbas ait prelatus es vero
le diligere hanc festivitatem et cunct
cam in brevis coli [illegible] si eam toto corde
de amaveris nunquam de gradu poteris
ex in tempus probam quod dico.
Hoc probat Jordanus in postillis su
is ratione. Clara virgo gloriosa in ipsa
conceptione est semper adeo honora
ta et singulariter non in utero est sancti
ficata devote. Secundo puto quod eo
preciosior gratia sanctificationis in ipsam
virginem descendit. Quam non prius
eius ortum sanctificatur sed deinceps
apto eam custodit immune quod soli
virgini sunt singulare. Hec non
fecit sanctificatio Jeremie nec Johannis
quia in primis nunc [illegible] horis accepit
singulare congruum est ut hanc de
vote recolentes in suo honore co
servat. Alia utilitas est. Mulieres
devote hoc festum colentes pe
riculum sunt quod non patiantur aborti
vum fetus in corum utero custoditur
teste Horosio in epistola ad Hel
dorum de Conceptione deo nomen et in
versitate temporum quod nulla mulier in par
tu periclitatur propter quam devote
gratia imploratur et dies conceptionis
celebratur et per ea ratione quia
per virgo maria in utero sue matris
est non solum per naturam illesa cu
stodita sed etiam continue insigna
ta sic in diebus mulieribus illud in
hoc festo digne recolentibus fe
tus conservatur penitus illesus et
ipsas ne periclitatur conservat.
Alia utilitas et omnium potissima

de Honore et Gradu suo nunquam deponetur

Mulieres impregnate

Est illi qui celebrant digne hanc
dignissimam festivitatem conceptionis sa
cratissime virginis marie nunquam condemnan
tur pace quam salute fruentur. Te
ste Anshelmo. Cum ait in legen
da huius celebrationis solemnitas
decreta filio virginis domino nostro Jhesu Christo
pax et leticia paris et perpetue feli
citas huius vite regnum eterna ad
quam nos perducat Jhesus xpistus.

Annuncio vobis gau
dium magnum quod
erit omni populo quia natus est
nobis salvator mundi. Luce ij.
Dicitur Regi aut Regno de domo
stellari filius nasciturus. Hec nativi
tas est speciale gaudium geni
torum et non solum illorum verum etiam
omnium cognatorum. Quibus principa
lia insignia tripudii demonstrans
et hoc fit primo si attendit in verbis fa
ctis ille sancti illius. Gen.
xxi vero legitur quod Sara cum fuit
annosa et sterilis concepit et pe
perit in senectute sua. Dixit primi
perat ei deus. Sara ipsa letabunda di
xit. Risum fecit mihi dominus et quicumque au
dierit corridebit mihi. Convi
vium primo eius Abraham letus
effectus fecit convivium grande in die
ablactationis ipsius. Secundo Luce i.
Cum Elizabeth Johannem peperisset au
dientes vicini et cognati congra
tulabantur ei. Mystice celeste
est istud regnum et deus dominans
et laudabilis super omnem terram ut ait
ps. Huic regi magno hodie natus
est filius scilicet. Id ps ij Dominus dixit
ad me filius meus es tu ego ho
die genui te in eternitate. Ista illa
beata nativitas gaudium fuit cor
celesti patri et regi et tote cur
ie curie quia hodie letatur recenit

Gloria in excelsis deo et in terra pax
hominibus bone voluntatis Luce ij Et non
solum leticia festum est presens celesti sed ma
xime mundo quam gemere potuit dicere
illud quod dixit Sara Risum fecit
mihi deus i. gaudium et specialiter illud quod
dixit Anna benedicto Samuel j regum
ij Exultavit cor meum in domino et
exaltatum est cornu i. potestas mea
in deo meo dilatatum est os meum
super inimicos meos i. demones
quia letata sum in salutari tuo etc.
Hec est letissima nunc hora qua plus le
tari debemus quia admonet nos in
cantico hodierno pater beatus Gregorius
Congratulamur inquit in omnes qui di
ligitis deum quia eum esse prola
platum altissimum et de meis vis
ceribus geminum deum et hominem et
est gaudium quod hoc festum est
vniuersis inciat regalis mitiga
gabel de Annuncio vobis gaudium
et in ignibus vis ita tacendo sed de
scribitur Annuntio ad primum sequentur tri
pendium proclamato i. annuncio vobis
gaudium magnum 2m omnis gaudij
diversitatem ibi erat erit 3m ho
minis perditi restauracio ibi quia na
tus est et pro est homo, pro natales
Sole oriente mali multa mundi
hiis inferioribus qui fuerint primo
natis illuminantur omnia que prius fuint
ex nocte tenebris obumbrata
quia secundum Jeronimum Sol est fons totius
lucis cuius radijs astra superiora
et inferiora cuncta illustrantur
2o illa que frigiditate noctis fuerint
indurata fluere incipiunt sole
oriente sic signatur videmus in hi
eme de glacie et de nive 3o
omnia venenosa aliud sicut dracho
et basiliscus se occultat in cav
ernis secundum illud dictum Ps Ortus est
sol et congregati sunt et in cubi
libus eorum suis collocabuntur 4to
cuncta volatilia ut philome
et alaude in voce letius vocife
rant cum sol oritur et omnia alia quod
ter gaudendo clamat et voltum

gressus sole oriente Infirmi eciam qui
ex frigiditate noctis quia auget infir
mitatem sunt gravati sunt alleui
ande quiunt et gaudent sole orien
te Mistice per solem filius dei filius est
in aptissime figuratur rectem sic
sicut sole non perficitur atque constituit Dicit
prout de trenascentibus quod sine sole non
crescunt nec homines capiunt incremen
tum quia homo generat hominem et sol ut dicit
Aristoteles ij phisicorum Ita sine cristo nil
penitus impletur sic ipse testatur Johannis
xv Sine me nil potestis facere
Cum consonat poeta Perficit absque
deo nullus in orbe labor Hic
mistice sol clarissimus diu a sanctis
patribus optatus est predictus prophetam per
prophetam Malachiam c. ult. Timen
tibus deum orietur sol mistice Et quia
longe ante erat prophetatum tunc hoc
dies est ortus et de virgine natus Sic ca
nendo testatur in ecclesia festum Ecclesia hodie
nobis celorum rex de virgine nasci
dignatus est ut hominem perditum ad re
gna celestia revocaret Gaudete
1o O homines deum timentes quia natus
est nobis verus sol qui illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum Johannis j
Exultate et vos perditi peccatores
quia natus est hic puer mitissimus qui
propria clemencia vos a fauce
leviathan liberabit et ad celesti
a regna reducebit Secundo ad gaudendum
nos invitat quidem hodie Leo papa
in sermone hodierno dicens Salvator
noster dilectissimi hodie natus est gau
deamus neque enim prohibitum est ecce locum
tristicie vbi natalis est vite que
consumpto timore ingerit nobis de pro
missa eternitate leticiam nullus abhic
alacritate participacione segregatur
cum una cunctis leticie est racio quia dominus
noster peccati mortis quia destructor
sic nullum liberum a reatu reperit Ita
pro liberandis omnibus venit Exul
tat sanctus quia appropinquat ad palmam
gaudeat peccator quia invitatur
ad veniam Animetur gentilis

Quinta ratio adventus hic est. Tercio est
notandum quod illa pars terre que contingit in or-
tu solis maxime illa est hora in na-
tivitate christi contigerunt. Sicut sicut in
ortu solis terra superiora quam inferio-
ra illustrantur sic hora christo nato in
ipsa nocte obscuritas versa est
in diei clarissimam lucem sicut de hoc
refert Jacobus in libro de infancia
salvatoris et Vincencius in speculo historiali
libro vii. Cum Maria et Joseph venirent
in Betleem ut Joseph profiteretur
quia erat de domo et familia Da-
vid misit ipse Mariam in quandam quan-
dam intrare speluncam que lucem
diei penitus non habebat sed in
gressu Marie cepit tota splen-
dere quasi esset ibi hora diei sexta
ut deficit lux illa nocte. Refert
eciam Petrus comestor in scolastica historia
quod hora nativitatis christi tres soles appare-
runt qui paulatim in unum corpus
solare sunt redacti et non solum ista
die seu hora nativitatis eius visi sunt tres
soles sed ante per aliquot tempus post mor-
tem Julii cesaris ostendit eciam Euse-
bius protestatur in cronicis. Et hec
fuit evidens signum quod ille vene-
rat qui omnia illustraret sed illud
luc. i. visitavit nos oriens ex alto
illuminare hiis qui in tenebris et
in umbra mortis sedent. Utinam et
nostra corda hoc illuminarentur ut
possemus dicere illud quod canimus celicus lux
fulsit hodie super nos. Sed sunt proch
dolor ut timendum est multi quorum
per multa peccata sunt obscurata cor-
da quia in presencia clarissimi luc[illegible]
nati sunt vicijs deturpati similes
quidam bestiole de qua refert Ysi-
dorus li. xii. hec in luce plena est et
deformis et obscura sed in tene-
bris lucet ut candela. Ita ipsi
in hac lucidissima die in qua
venit per omnia illustrare sunt to-
taliter deformes et obscuri. Illis
quidem puer non dum est natus quia
dicit beatus apostolus [illegible] in epistola ad

Paula et Eustochium virgines hoc
ipsum requirunt christi nativitas ut ipse in
nobis nascatur gracia et virtute sic quod
nos illuminet. Hoc quod in ipso renasca-
mur spiritualis nominate sed peccata per pe-
nitenciam expellendo alias in christo
nascitur nullam habebit societatem teste
apostolo Cor. ii. Que vi. Cor. vi. que socie-
tas lucis ad tenebras. Quarto dicitur na-
tivitas in ortu solis dura feliciter in-
cipiunt sic in felicissima vere ve-
ri solis nativitate dura facta sunt
fluida nam celi qui tamdiu fuerunt
duri quod per quinque milia et ducentos
annos nullam graciam stillaverunt ho-
die dant per totum mundum mellifluum
factum sunt celi. Unde Johel et primo(?)
In illa die sicut nativitatis christi stilla-
bunt montes dulcedinem et colles
fluent lac et mel. Hodie vinee
floruerunt contra morem omnes in hyeme
et fructum protulerunt balsami quo li-
quorem abundanter effuderunt
ut dicit Bartholomeus in sua compila-
cione. In civitate Roma in liquo-
re olei fons fluxit et erumpens usque
in Tyberim largissime profluxit
ut dicit Crisostomus, Horosius et Petrus in sermone
iii. Et hec manifestum fuit signum quod
natus erat ille qui largifluam
suam graciam omnibus peccatoribus vellet
dare quam per tot annos celo vo-
luit denegare. Secundo dicit Haimo
super Apocalipsim tantum quod christi nativi-
tas quaeritur et eius passio nostra
operabatur meruit quod salutem et
graciam per misericordiam. Secundo nos peccato-
res qui in multis offendimus o-
mnes sic timere districtum iudi-
cium respiciant peccatorem quod gloriosum
natum infantem quia sicut beatus Bernardus
puer donat vitam pro modico et
pro modicum placatur. Et hec patet
in exemplo quo legitur de quadam muliere
que in ordine erat monialis sed
reiecto habitu iuncta meretrix
erat effecta post multos
annos rediens ad claustrum

Ibid primaz pactua ß cud d' iudico
dei cogitaet z d' pen(is) infni/ qsc
qui venia diffidebat Dum qua
do d' padiso cogitabat d'qo ada
ppr vnu(m) inobediens pctm reie
ctus fuit d' regno celor(um) luci
pos dtrusum memerat ppt
supbia/ sic illuc ascede pter
iniquitate petor(um) itm desperauit
Cu vo cogitabat d' passione
qui fuit scts scor(um) z cuctan
ta inoces ptulisset/ z ipa
turpit(er) tam maga cultura qr
peta comisiss demio sic opra
cia inocnie d'spabat Ideo
his dimiss cepit d' illis que
cca ipm facta sut in sua nati
tate qm puer z saluator na
tus e nob sic aly audicat qr
tam luc ij dicetean lo natus e
nob saluator mdi inocmte et
cepit cogitare quo pmo p medi
cu placato pstrata ie coram yma
gine b. vgis meditabat d' infan
tia saluatoris z tot pfusa est
lacrimis ex dulcedine puei qr se
mortua fuit z ab eo indulge
tia accepit petor(um) Audyste
dilectissimi qr hoc p totm mundu
melliflui facti sut celi s(ed) qm
intra pcelos cantare hom in
stos z fidelium panor(um) recte
u sic oia mebra insonare
gaud p celestia sic cor9 vgis
abada qz dt ducs pro pollis
vtile e cor9 vbi abada celps
ce e ornatu sole lua. celi s(un)t
fidelibus sit aia s(ed) bu(m) e orna
ta vone z vtutibz d' illis ta
mt cti hij sut celi in qbz inpe
chitas z illi dzut si hoc melli
fluu pdulce laud z graciat
tonem eo qz dei filiz dignatz
e hoc nasci d' pura vgine z nos
a ptate demom libare s(icut) qr
monet b. Greg(orius) in ppa Vra
tes ne ob bdag dno do tc Et
hec qd facie oz docem in figura

tpodi xv Vbi legit ptq dns
libat filios isrl a ptate pha
raonis ipm cu curribz suis
z eqnitibz i mari rubro sbmer
gendo Maria soror Moysi assup
sit Tympanu i manu z egres
se sut ois mulieres pt9 ea cu
typanis z chor(is) quibz pcine
bat d(icens) Cante9 dno glose n. ma
gnificat9 e tc Mistice p Ma
ria intelligere deb9 quaibz fidele
aiaz p incolatu pnt9 vite aia
va s(ed) p tympan intellige debem9
dei filium incarnatu qr sic in ty
pano e fora pcica pellis exte
sa/ z melodia sic in dei filio
e fora pcica hc est dimitas q
no hz pn in nec fine Anch ce
v. Egressus eg a diebz eternitat
in ipo cc est pellis. i. huam
tas sev caro q pgca fuit in
cce cetera Inde illud Extendes
sic pellm In ipo fuit Melodia
s. aia ei dulcedine plena/ hoc
typan i ipm dz sinne q bat
fidelis aia celo grata z mel
liflnas laudes d'notor(um) et
graciam actoes dz pcine cu Maria
inbere hec pbs Cantate dno can
ticu nouu qr mirabilia fecit ho
die dzut motes i. qteplatiu stil
lare dulcedie d'notois z colles
s. simples actiui dzut fluere lac
z mel. i. laudes eq nutiret z dele
ita ut impleat illud ysa p hos mo
tes z colles cantabut cora deo
laude z oia ligna regionu plau
dent manu z vc hoc est dies boi
nuncij si tacueris a laude z no
luerimus credere argument
ut hec iiij vsus Ideo legit d' quod
Monacho qui audicat ista vba v
bu caro factu e no flexit ge
nua nc aliqd signu reuerencie nec
deuotois ostendebat Tunc venit
dyabolus z dedit ei alapa d(icens) Si le
geretr vbu d'om factu e/ z ind
ql genu flecte cessaremus Io
Iacobus v. q dedit om annum
et xl dies indulgencias oibz

Qui deuote gemma fleperit lau
dates dei cum lege audierint v
bum caro factum est Tercio sicut sole ori
ente omnia ad latibula fugiunt
alia venenosa et non audent ori
entem conspicere Ita christo nato omnes
in mundo et contra naturam peccatores sunt
extincti et mortui in toto vniuerso
et quod prophanat patres in persona christi
In matutino misterii dicitur terc
quod sanctus bernardus Ieronimus qui dicit super Christus lux
orta est misterium Tanta fuit illa
lux quod omnes laborantes in peccato
zodomitico extincti sunt et hoc
fecit christus ut de humano peccatores era
dicaret ne in natura quam assumpserat
tanta decerto in iudicia inueniret
Illud nephandissimum peccatum fuit
tam magna quod Christus deus tandem pe
penitudine distulit incarna
ri Teste beato augustino qui dicit videns
deus vicium contra naturam in humana despe
raverat desinit incarnari sed dicit pe
nitet me fecisse hominem Quarto nulli
illi pessimi peccatores indigni tam
felicissima natiuitate Multo sicut
ra hominem tunc dicent ut petre
pereant apparet et eos sibi in ba
ratra deglutiret sicut factum est
zodomite super quos dominus sulphur
pluit et ad infernum hos dimer
sit Quinto ydola hec Iohannes
dissio polis Iustitie christi
non solum in mundi peccatores immo etiam
ydola in mundo sunt deleta quia
legitur quod hora natiuitatis christi statua
romuli dei Romanorum cecidit
et quassata fuit etiam alie statue ydo
lorum in orbibus ceciderunt ad
demonstrandum quod ille natus esset qui
omnium deorum esset deus Ideo etiam legitur
quod sicut propheta multo tempore christi
infantem in egiptum descendit
post mortem ergo hoc re
gibus factum dicit quod
eorum ydola corruerunt cum ho
filium pareret Ideo statue
re sacerdotes ydolorum ymagi

nem virginis puerum in gremio por
tantem in secreto loco templi et
dixit idolum adorauerunt Postea ante
ptolomeo rege interrogante quid
hoc esset dixerunt paternam traditionem
hoc est misterium quod de facto pro
phetauerunt Sexto attemperantur et
peccatores christo nato eriguntur sicut propha
predixit Ecce sole oriente quam
gaudent mundi alia animalia
sicut christo nato omnes fideles non
solum in mundo verum etiam in limbo le
tabantur Teste augustino in epistola
contra fanstum duos inestimabile
gaudium omnibus et hodie sentis quod
primus in christi natiuitate fcheissa fore
nulla tamen non mens quod hos letati
sunt quia dicit hilarius propterea sustol
lite naturam humana fragilitas super
angelica celsitudine et naturam
ipsam salutiferam christi natiuitatem et
quoniam admitta eternam predestinati
de natiuitate christi sunt letati tamen ma
li sunt contristati vere sicut sole orien
te cuncta gaudent alia tamen
et nocte ortum expectat alia ad ista
tantum fugiunt sesque occultant
sic iuste lege ante de hac nati
tate gaudebant et desiderabant
nocte illam expectabant sicut ysaias
Qui dicit utinam dirumperes celos
et descenderes Ita boni sed mali
contristabantur et hoc ostensum fuit
marie sicut dicit Iacobus in libro de in
fantia saluatoris Cum maria et
Ioseph irent in betleem ut profite
rentur dixit maria video duos
populos ante me vnum flentem alium
ridentem et cum Ioseph tacet ua
portaret maria cum lignis in propria
manibus apparuit ei deus Dicens quod
maria vere locuta est vidit enim
populum Iudeorum flentem et populum gen
tium gaudentem sicut propheta dolor ad
uenit sunt qui non cum gaudio
suscipiunt christi natiuitatem sed dicit
sanctus augustinus de agnitione sana que

no potat de pa sapia hoz libca
re n̄ sinsapet carne z nascetes
de scia z a petoribg oia alia
patetur z subdit qmbg p̄ ntilias
no est q̄ta D Displicet auaris qz
no auem corg h̄nit Displicet im
pudics qz q̄ scia natg e intu n
odiunt impudici qz ecipiunt z pa
rvnt feic f Displicet supbe qa
impatietibg qtuchas tolea^t
displicet clitate qz c̄t̄sipons e
Displicet tmidis qz mortug e
h ille Nos aut carissimi no sic
B q̄ti simg d' eig incarto c D
gaudiose Bla t' dnc nt pc ph
ssalc gaudiu remaq adeo ind ad
qd nos pducat

Puer aut cresce-
bat z confor-

tabat^d repleng sapia z gra di
erat in illo luc ij Videmq
q aly v̄sund valles ita psim
de q radins solis adeas no pe
ptinge z tales sut steiles z eas
fructg sut insipidi no ullig
valoz Spualr Cu aia inrad
rvnt p pctatu in tenebras z ta
ligme pua solis etni radys
i gra xpi Secud cu dm stat
steilis et in ope meitorio qz
dm pt luce q' pdidit illi redd
dit Et si pnus fct fructu aliquc
utputa elemosinam vel aliquid
de gnc bonoz hc est ta insipi
de z ni inutile ad salute Oz si
lup ia vad q illmat tra aspi
ciat ocvlo gre sue statu sub
lata steilite pduc^t utiles fru
ctus etne vite meitorie ffi^a
Gen j vbi dici^r Et tra erat
manis z vatua z tenebre
erant sup faciē abyssi z dixit
dns fiat lux z facta e lux z
statu sc^d qd dns ptep^t ut t
ra gminaret hba virentem
& geng suu Spualr p terra
sub audi geng hūanu qd si pua

tu e p gra inane e z vatiud na
tue tenebre i culpa e sup fa
cie cordis qd pp^r instantabilita
tem dici^r abissus Oz pcepit
luce fieri qn radij dine gre
s' inspirat^r z ei indutiat viam
salutis Tunc i^r sublata petorz ta
ligme p pua statu pducc in
cipit fructg bone opatois et
crescat hō tuc meritorie opa^r
z hc est pgredi in via dei hc
Et aut cresce debeg q fortari i
bonis actibg insbim^r a xpo qui
nob in sia pcessit luc ij Puer
aut ihs q̄crebat et In sidma ony
ta i mundo Po putu admirato
ibi erant aut pr z mr eig ic
2° symeon pphetica locutione
Tuc h pontg e ic 3° Onalis
xpi q fessione Gratonia de
po dt In illo t^e s. cu ihs fuit
putatu in teplu z Symeon
ipm in vlnas accepit Tuc e
rat pr eig s. Joseph qui erat
pr putatiug luc iij Putabat
filig Joseph vt dici^r pt eius
qz nutitoz fuit mtr dici^r mr
z mr s. vgo ma na dt ff. pri
ethi 28 e vi aye de q̄ mag ad
instrab z sc bta vgo vra mr
xpi fuit qz de puissima carne
eig facta e Ad Gal iiij Misit
deg fim suu natu ex mulere fa
ctu sub lege z hc e q valen
tinu heticu qui dixit ipm xpm
no assupsisse carne de vgine
B corg hnisse celeste q qd dt
Appls ad Ro. j Qui factg est
ex semie dauid B carne no q
pt ex semie sit geeptg B qia
carne sūpsit de vgine que
fuit ex scie dauid z attende
q licet pt sola carne d' vgne
supsit ipa tn no fuit mr ho
mis tm nc dei tm B dei et
hoz pt n. eqntioz na dei z hoz
qstat vt dt damascg z sicut
aia hoz z corg in vnā psona
sunt ita mlr porig hoz mr e
licet aia sit a deo z solu corg

a partib9 Itaq in xpo ho & virgo v
est psonal' vna substa sic aia
rolis & caro vnus e ho ita ds
& ho vnus est xpus Ista bta virgo
est mr dei & hois Vnde subdit
Erat admirates de hiis q dice
bat de illo s. puero Ihu de hc ps
Vnde dns meus cardinale e no' &c
Breuis Congregacio migt in vnu
ea que morte Ihu dicta sunt
& scripta de eo Et tunc sic pote
rimus singula digna esse mira
Mirabatur virgo de hiis q audiebat
ab angelo de Quomodo fiet istud & mirabat
virgo de hiis q audiebat ab Elizabeth
Luc i Vnde michi ut veniat mater
dni ad me Secundo mirandum erat qd
dictum erat Joseph ab angelo qd in
ea natum e de sps sco est Tertio mira
batur de gaudio angelorum & pasto
rum dnm quem tunc in presepio
cerneret miranda sunt q dicta sunt
de ipso a magis Dixit ij Vidimus
stellam eius in oriente Quarto mi
randum erat qd contigit circa concep
tionem eius & natiuitatem Unde verbum angeli
annunciat virtus altissimi obumbra
bit tibi sps scs superueniet Virgo credidit
fide concepit virgo peperit & virgo per
manet Quinto non mirandum nascitur
altissimi filius deus de deo genitus
ante secula nascitur Sexto infans nouo
re miranda visa sunt Luc ii Cla
ritas dei circumfulsit pastores qd
in toto serie veteris testamenti
non legitur Ecce factum visionem mi
randam qd subito factum est mul
titudo celestis exercitus laudantium
deum & dicentium Gloria in excelsis
deo Et in terra pax hominibus &c
Terne indicio pacis mundi pax
audita est Ideo ps Tu es deus
qui facis mirabilia & Ista vox vo
bis non eius admirabilis Dupl
Secundo tangitur Symeonis prophetica lo
cucio cum subditur Et benedixit
illis Symeon Sunt ii in veteri
testamento consuetudo qd parentes pu

tabat pueros in templum Sacerdos
benedixit parentibus & feminis corporis
& mulieres essent in sterilitate qs
Symeon benedixit i. eis bene
dixit voce officii s. sacerdotii et
tales benedictiones sunt quedam gratias
acta s. qd dicit Daniel in bene
dicite omnia opera dni dno &c sed
deinde ad mariam inuersus eis Ecce
dimisit Joseph quietem sic ad
regine quia cognouit diuinitatem xpi
non esse Joseph sed Symeone & prophe
tat de eo dicens Ecce hic Symeo
on conuenit in quo cum Johanne
baptista i. propheta qui parte de
monstrat que alii futurum predixerunt
de Ecce hic s. xpc positus est i. adorandus
pordinatus in ruinam i. in deiect
tionem multorum in Israel Nota quod
xpc positus est in ruinam s. viciorum
Ysa xix Ecce dns ascendet
super nubem leuem i. carnem a peccato
immunem & ingredietur in Egiptum
i. mundum & commouebuntur simulacra
Egipti i. vicia ab hominibus amo
uebuntur In ipso n. ruit superbia
in eius humilitate ruit auaricia
in eius paupertate ruit luxuria in
eius castitate ruit inuidia in eius
benignitate ruit gula in eius sobri
etate ruit ira in eius paciencia ruit
accidia in eius vigilancia et
positus in resurrectionem s. multarum
virtutum Ysa iiij apprehendent vij
mulieres virum vnum & Ysa xi re
quiescet super eum spiritus domini
Secundo positus est in ruinam demonum
& in resurrectionem i. ruine s. reparationem
angelorum nam filius dei tamquam luci
ferum de celo deiecit ut habetur Luc
x Videbam Sathanam sicut ful
gur de celo cadentem factus homo
deiecit eum de principatu huius mundi
Johe xij Princeps huius mundi
eicietur foras & ad Gal [illegible] Cum
fortis armatus custodit atrium su
um &c & Ysa xlix nunquid tollet
a forti preda Secundo positus est

In ruina superborum et in resurrectione
humilium Luc. i. Deposuit potentes
de sede et exaltavit humiles. Sedes quidem superborum
subvertit et sedem facit mitibus pectoribus
et per humilitatem de pulvere inopem
Item erigit. id est mitiores superbos humiliat
et contrarios humiles exaltat. Boe. prima
Veritas contigit copte insidentes
plenitudo secum submitteret
Aug. Positus est in ruinam non
credentium et in resurrectionem cre
dentium in israel q.d. multi erant
in israel qui non crediderunt in ipsum
ipse erit eis per occasionem in rui
nam et multi credent ipse erit
talis in vero. Nota quod aliqui
unde ipse non est ei causa tamen ca
quod resurgunt. Crisostomus sicut sol oculos
debiles ledit oculos fortes de
lectat. Hec est causa delectatio non
causa lesionis sed dispositio mala Johannes
iiij. Ego sum veritas et vita. Tunc
Quibus dicit et in signum cui contradicetur
Nota quod ipse est positus in multiplex
signum. Primo signum castitatis in conceptione
in hoc signo Ysa. vij. dabit dominus
ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet
sic. id est corpus non est conceptus in
in virginali ventre. Ista non simula
lit claudi id est in castitate nec
et sic virginitas manens non fructus
signum in fructu plus. Ista vero ca
stitas in fructu boni operis vir
ga signum virga Aaron fuit in
flore et fructu. Ista est in castitate
et opere. Vere flos decoris flos a
genitus est castitas. Ber. Quid
castitate decorius. Quid mundo de
immundo conceptum. Sicut domesticum
de hoste angelos de homine facit
. Lucas in Luc. ii. ait non solum
lumbos precingere sed et lucernas ha
bere. Secundo hic vir habuit signo contine
ntie. Sicut per signum huius Ezechiel
iiij. ad imaginem captivitatis meum edi
ficasti et signum prostitutionis tue
capitalis. Ibi pro ministerio id est hic
primum est vias malas sic peccata
in publicis talibus decebat. Ibi autem
dicit edificasti sic id est edificas

lapidem apponens sic luxuriosi nec visu
nec factu nec tactu nec habitu
vestium nunc nutu signa prostitu
tionis ostentat. Secundo positus est in signum
humilitatis in conversatione. Unde Luc. ij
hoc vobis signum invenietis infantem
hoc autem signum non solum in nativitate
sed in tota conversatione sua invenitur
et beatus qui hoc signo dei filij si
gnatus est. Ber. hec vero habuit signo
contraria pro superbia. Ideo Aug. Eru
bescat superbie humana infirmi
tas cum sic ita deprimit divina ma
iestas. Greg. Evidentissimum si
gnum reproborum est superbia humili
tas electorum. Ideo qui non habuerit signum
humilitatis non erit de curia Christi. Psalmus
non habitabit in medio domus mee
qui facit superbiam. Eccli. xiiij. Tu
stus deus quod abhominavit superbiam
et signum superbie Ber. nec mulieres
habent signum superbie in ornatu sicut
et in actu et in verbo. Psalmus Os eorum
locutum est superbiam et loco. Psalmus
Superbia eorum qui te oderunt a
scendit semper. Superbi id est ad locum di
gniores tendunt sicut scriptura de quibus
dicitur Luc. xiiij. Recumbe in novissimo
loco attende quomodo de signa superbie
Signa humilitatis. Sed Luc. dicitur hoc
vobis signum invenietis infantem.
Infans fuit contra superbiam in ornatu
involutus contra superbiam in actu ma
nuum vel incessu pedum positus in
presepio contra superbiam in loco. Tertio positus
est in signum caritatis in passione
Trenorum iij. posuit me quasi signum
ad sagittam maxime caritatis signum fu
it quod vere sagittas obprobriorum uni
versorum sputorum colaphorum et la
teris sustinere voluit. Unde signo
Exodi xij. erit vobis sanguis in te
de signum. Rete debet vobis in
signum imitationis et operationis. Exodi
xiij. erit quasi signum in manu tua
et quasi monimentum ante
oculos tuos. Quo signo signatus erat
apostolus ad Gal. vi. stigmata
Ihesu porto in ~~manibus~~ corpore meo

porro sicut vos in corde Item xpus
sub carne sua contexerunt
nam teles hoc signum preter hostes
sub scuto tectus vos omnes qui
habebat signum non sunt percussi Et
Josue ii Raab ligavit cocci
neum filum in fenestra sua et sal
vata est sed heu hodie multa sunt
signa que posuerunt signa sua
signis contra caritatem dantes o
sculum mendacis Ait xxvi Item
tradidit eum dedit eis signum dicens
quemcumque osculatus fuero ipse est
Ps. turbabuntur qui ha
bitant terminos a signis tuis Item sunt
extrema regionibus terminos autem ha
bitat qui terrena sunt extrema
et minima diligunt Sexto porro
est in signum paupertatis quod natus in
diversorio hunc signum contradicunt
nam ut adolescentes Ait
xix Item habens multas possessiones
et abiit tristis Septimo porro est in si
gnum luctus et penalitatis Ysa.
xxii vocavit vocem plenam diebus e
misit hunc signum contradicunt vo
luptuosi Item xxxi Audiat lu
xuriosus et displicebit ei Item
gulosi et ebrii contradicunt huic
signo qui non flent pro peccatis sed
gaudent in vanitate mundi et
quibus dicitur Ve vobis qui hic ride
tis quia flebitis Luce vi Octavo
et omnia que fiunt in xpo domini huius
signa fiunt scilicet opera miraculo
sa quibus contradixerunt Iudei Ait
xii In beelzebub principe demo
niorum etc Secundo doctrina eius erat
dei signum Iohannis vi multi discipuli
locutus est hic cui contradixerunt
Luce xi ceperunt pharisei graviter
insistere et os eius opprimere Tercio
passio crucis est dei signum quod
omnes salvat credentes cui contradi
cunt Ait xv alios salvos fe
cit seipsum non potest salvum facere
Quarto resurrectio fuit dei signum

cui contradixerunt Ait ultimo discipuli nocte
venerunt et furati sunt corpus custo
dibus dormientibus Item signum
induitur adeo grande significandi
et habent contradicentes qui negant id
esse quod signum demonstrat scilicet circulus
panis in signum vini cui contradicit
qui negat ibi vinum Item xpus in to
ta vita sua gessit signum di
vinitatis sed infideles contradixerunt
Unde dicitur Job xxi Dixerunt subver
tere vias suas contradicit et q. d. nemo
Eccl. quod de iure nemo contradicit sibi
sed pro desiderio Item in veritate ne
mo contradicat sed sed cum mendaces volt
pro parte supplicium et tuam ipsius
animam pertransibit gladius Sic dicit
Beda beata virgo Maria non potuit
videre filium morientem sine affectu
doloris licet speraret resurrec
tionem et mortem superaturum Item
et damascenus dolores quos natura
pariens effugit tunc passionis
xpi sustinuit et gladius pertransiens
animam matris xpi fuit verbum illud
xpi in cruce dicens mulier ecce fi
lius tuus Ideo non vero cognovit se
a filio separari et alium suscipere
pro filio commutatione Item bernardus
Quam quales gemitus sunt producebat
per meritum hoc prius pro dei filio
traditus Bernardus in persona beate virginis
filium alloquentis Sed pateris pa
tior, si morieris morior Sed crux
ciatus cruciatur et mala plus
quam mater fuit quia alii martyres
in carne ipsa in anima passa fuit
est non tamen propter nimium dolorem in
sit xpus nostram salutem ut volu
isset descendere de cruce Sic
et nos carissimi crucem primo a
scendamus vel de ea ante mortem
propter parentes descendamus tunc
signum divine dilectionis ostendit
nobis deus per Ad Ro. v.

pa filio suo non pepercit deus eius
ideo in filio percutit patribus Bern
hardus tamen non pepercit filio suo
inde neque sibi et Luc.
xxiij Si in ligno viridi hec faciunt
quid in arido fiat Ut revelentur
ex multis cordibus cogitationes quod
ista posita est in ruinam et in resurrectionem
multorum et multe cogitationes ex multis
cordibus revelentur quas prius occul
tabat Primo revelata fuerunt in
doctoribus sua consilia in passione
Secundo revelatum est ad phariseorum
quando gloriam eternam et divitias deo
proponebat Et erat Anna prophe
tissa filia Samuel de tribu
Aser qui fuit patriarcha quo
rum et Aser interpretatur beatus
Gen xlix Aser pinguis panis eius
et prebebit delicias regi
bus et hec processerat i. de vir
tute in virtute in diebus multis
i. usque ad tempus senectutis sue
vixerat in maturitate morum
et adhuc proficiebat Prov iiij
Iustorum semita quasi lux splen
dens procedit et crescit usque ad
diem perfectum Sed contra est de virginibus
Augustinus tamen dicit peccare negligentibus
minoribus timuit proficiendi ma
ior Unde eccl aliqui qui regrediuntur
incipiunt in bono non proficien
tes Luc ix Nemo mittens manum
ad aratrum et respiciens retro aptus
est regno dei Eccl ij Fili
accedens ad servitutem sta in ti
more Et vixerat cum viro suo
annis septem i. pacifice quia
si non fuisset concordia inter eos
non fuisset vita sed mors Eccl
xxx Melior est mors quam vita
amara Unde quidam philosophus dixit
Uxor autem est spectaculum refri
gerium et eternum tormentum in
quo bibit quod comedunt ...

Prov. Melius est vocari ad olera
cum caritate quam ad vitulum saginatum cum
odio Prov xxv Commorari leo
ni et draconi magis placebit quam
cum muliere nequam / Et ipsa virginitatem sua
s a tempore amisisse virginitatis sic per
hec ipsa spiritum et vir continet vi
detur quod magnum donum dei est Sed
illud Sapie Scio quoniam aliter conti
nere non possum nisi deus det Ambrosius
de officio dicit Non mediocris virtutis
tute est a coniugio abstinere quod
alii delectat quam coniugii delectamenta
nesciunt virginibus in hoc facilior
est ut carnis incentiva nonit Et
hec vidua erat usque ad annos octo
ginta quatuor Et non discedebat
de templo non est dormicatis sed
iuntis dominus Ieiunijs et obsecrationibus
non Status vidualis medius est
inter virginalem et coniugalem quia non leviter excusa
latur inveniale de con. d. i. Missas
Missas omni die dominico audire per
pinqua et ad benedictionem sacerdotis
pertinens dimissa die qua non dicit
Ambrosius spinis salvare potest obsta
tus Ieronimus Ideo ab omnibus stati
bus volebat habere testimonium Ro
ma qui agit an mea domina Syme
on hunc dimittis servum tuum Anna vi
dua erat habitus continens viduitatis
te ipse quod dicit sic ...
i Thimo v. que vere vidua est
sperat in deo / talis fuit ista non
discedens de templo i. per contempla
tionem sed insistebat orationibus Secundo de
bet macerare corpus i ad Thi v
Vidua in deliciis vivens mor
tua est / et ideo dicitur et ieiuniis quia
pellitur delectacione secundum carnem Sed
a spiritu Sed id est ... hoc genus
non demoniorum non eicitur nisi oratione
et ieiunio 3a quarto vidua debet
esse obsequiosa in tota deo mi
libus ... i ad Thi v vidua eli
gatur bonis operibus testimonium habens
Si hospicio pauperes recepit Si
sanctorum pedes lavit lacrimis

Si tribulatoꝝ paciēcia ministrat
tibi fuit ista mlr̄ de qua dicit̄
q̄ erat ministrans deo ieiun̄ s̄muc'
qd n̄o tm̄ intelligi dꝫ de s̄uitu
te q̄ est religioe s̄ cōe deo q̄a
deꝰ e pietas q̄ ad oīa valet
ut dicit aplūs i ad thi iiij ꝙ ta
dicto Vidua dꝫ ee i debonis opi
bus pmanē nupte n. mlr̄s
cogitat q̄ sunt mundi i cor vij
t quō placeat viro suo Sed
vidua abhat lege celibata
qd die ac nocte dꝫ meditari
in lege dni qd faciebat ista
de q̄ cogitis die ac nocte i co
stant t pseuerant Hec non
faciebat thamar Que licet
aliquo tpe viduitate depos
tis vestibꝰ viduitatis indu
ta est teristro i velamine
mlr̄s vtide arabie et commi
sit incestum ut leg̃ Gen xx
vij Et sic adiit dōpne vidue
facit degnibꝰ i ad thi v.
Non si sint vij° pter bathsaba
cum lupanare fuerint pro
mibꝰ volunt habites dam
natoꝝ q̄ pmā fide irritā
fecerunt Ideo sunt q̄ ociose
discunt circuire domos nō so
lum ociose s̄ vbose t curiose
loquentes q̄ nō oꝫ oꝑtu neqꝫ
dici Hic subdit hic s. Anna
vidua electa ipa hāa puruc
nies cum symeone accepit pue
rum i spōnsetum in templum indu
ctus t hic eadem spū ducta co
fitebatur dno Ecce vniuersitatis
vigilabatur videri mdi salua
toꝝ ipm ē et loquebatur de illo
oibꝰ s. fidelibꝰ qui expectabat
redemptoꝝ israel. i israeliti populi
hoc q̄ nō oꝑtuit p̄phetia.

mulier s̄ꝫ tm̄ ad symeonis
ad denotandum q̄ offm mlr̄is
nō est publice pdicare s̄ offm
viris vn i ad thi ij mulier
i silencio discat ad dī subiec
tōe doce at mulieri nō pmit
to neqꝫ dnare in viros For
sitan dicebat tm̄ q̄ est illa
redempcō quā expectat t de
clarabat nō ut intelligent spua
le sic illi euntes in emaus
s̄ redeptoꝝ apte Non sic ad
lectum p viros t mlrem voluit
testificari ut sic p ipos mors
i mundum intimat ita p eos
adueetus vite indicaretur Ideo
dicitur Et ut oīa pfecerunt s̄m
lege precepta Reūsi sunt in
Galileam ciuitatem suam Na
zareth s. pter xl dies t pter
hec ibi et mortuo ante non
elapso anno fugit in egiptum
Puer autem crescebat s. etate
corporis t confortabatur s. in vi
gore corporis plenus sapiencia s.
quantum ad intellectum t gra dei
erat in illo Joh i plenum
gra t veritate Vn sic i mpo
ti sine passione conceptus ha
buit tantam graz quantam s. in
3° anno Ideo in conceptione
vocatur vir Jere xxxi noua
facit dns feia circūdabit
virum Ideo in eo erat gra dei
ita supeffluens q̄ etiam in nos
diffundit sic capud influit
mebris Vn dicit Johē i de ple
nitudine eius oēs accepimus
graz p gra Gra n. vnionis
erat ipa deꝰ Vn Beda tra
ctans hec verba dicit sapiencia
q̄ in eo habitat et plenitudo gra
tie dimittitur corpus Gra aut

q(uod) homo ihu xpo magna g(rati)a donata ut officio hoc facere
posset p(ro)fuit t deus multo aut(em)
magis in eo q(uod) ver(us) dei t deus
erat (con)fortatio indigebat ut ha
bat angeli. Mo aut(em) cum pro
lus esset erat gra(tia) dei q(ui)
in illo erat in dulcia fuerunt ta
t puericia in dubit erat in dei sa
pia (com)plet(us) Hic et beda no
tanda e distinctio v(er)bor(um) qua
dno ... ih(es)o xpo in eo q(uod) puer
erat .i. habitu humane fragili
tatis induet esse t (con)fortare
habebat Similiter decet vos eta
te in memento sapie (con)cupit au
gmentum cum esset t (con)fortabat(ur) sp(irit)u
sancto non n(ost)ro nec p(ro)p(ri)a etatis
tem(por)e nam diuina sapia(m) p(ro)pria
vinclabat Habes redde(n)s
... puer etatis
erat omne(m) sapia(m) (con)mirassi
videre p(ro)digium ... p(ro)fectum
etatis persone ostendebat ut
tam implet orbe ... q(uod)
sic sapiens sapia(m) sp(irit)u (con)fortatur
dicit(ur) q(uod) n(on) admitto p(ro)fectissi(m)
e quod p(er)fecit ... p(ro)fectum fieri
deo ... Domine i(esu) x(rist)e qui
in ... ... Hunc sicut
in templum ... lege diuina offerri
voluisti sic ibidem Symeon te vide
re t ... p(ro)misisti fac me
te pide ocul(is) cordis t q(uod) p(re)ui
tate ... te q(uod) tractare
corde t p(ro) devotio(n)e tractando d(e)
hoc diligendo adq(ui)re ... eter(n)a

Apertis thesauris suis
obtulerunt d(omi)no aurum
thus t mirram. Mt(h)e ij
thema. ubi vos ... no
... ibi omnes fideles sin
... locus suis (con)venerunt ut orna
... ipsum cognoscentes
... t ut ibi bona deferret
et donaria si ... vos no

[illegible] t pauperes ... adop(er)i
veniret t ... cum nocte
... Supra v(er)o ... m(ulier)
... qui nocte ... venit cum
... milicie ... ideo
milites ... pauperes statim venit
ut ... devotos obtulerunt ...
in ... ...
lom t regina saba ... Unde
vos venit reges cum p(ri)ncipib(us)
... ... potestates ... in ...
... ... David cum esset
in domo p(at)ris sui no(n) honorabat
valde sed ... ... fr(atr)es suos
t filios isr(ae)l pugnans adversus
golia ... victoria tunc Saul dedit
ei filiam suam t Jonathas ...
... ... sua t de(dit) ...
t mulieres ... obviam ei
t laudantes eum ... p(er) ...
... cum fuit in domo p(at)ris
... erat ... gentib(us)
... venit in valle ...
... obtulerunt ... adversus
golias i(d est) dyabolum tunc Saul i(d est) q(ui)
p(ro)p(ter) ... sponsare filia(m) su
a(m) i(d est) ... t Jonathas i(d est) ...
... ... sua i(d est)
... ...
le i(d est) omnes ... ... cum
... t ... ...
... ... p(ro)fectorum ... ...
... ... indigena ... ...
... passio(n)e ... t ...
... ... q(uod) ho
die debem(us) offerre cum ... ...
... q(ui) ap(er)tis thesauris ... ob
tulerunt d(omi)no d(e) q(uo) thema
In summa ... ... p(ri)mo
magorum diligens ... t
solicita ibi cum nat(us) ... ...
mala ... t ... ibi audi
eis ... ...
ta ... t devota ... cum au
disset ... ...
nat(us) esset xp(istu)s i(d est) salvator ...
... ... qui est

Bemiq a pre ceta In bethe
em Iude h' dt ad drãz altiq
betleem q' e in Galilea in
ben zabulon d' q' le Jope
ius In diebus herodis regis h'
dt ad drãz herode tetrarche
qui occidit Joh'em B' o ideo no
minat herode regis s' Raba'
ut mocneat pphetia gple
ta q' aut Regi plus non au
ferre sceptrum d' Juda Et Criss
in omne aut nominat tps he
rode regis ut designaret pphe
tia foe gpleta Daniel v'o
bo ebdomade abuiate se
ptuaginta medio et veniet scto
scto3 et cessabit vnctio vnd
ibi vna ebdo ta' p' vx anis
et cit pdma Q. g. o. anos
gpleuis fuit gpletu tpe nati
vitatis xpi/ tunc subdit Ecce magi ab
oriente venerunt Glo. magi no
malefici s' sapientia magni ve
nerunt f. xpm dic Criss non
p'q eadem q' sit no mocnisse
pueros in pnpio s' m Egypto
t dt Ab oriente t merito s' Criss
Dixit xpi v'a pte ab oriente pce
dit dies t ortus lu' ita co'
mencia fidei pcessit q' hu'
na B' o q' in oriente prima
Paradisus fcta est volunt i'
dei ut ibi fiet p'dm mcri
misuratos Eo dns mittit po
tius Dar p d' ghiet B'pus orien
te ut aut damasce ut signi
ficaret q' culpa ibi gtracta
p' decpis ponieat ut vltiq
vis d'cordias volebat 3o q'
ibi prima effusio sangui's fcta
e f. Abel 3o dns ascendit
in celis B'pus oriente ut p' aste
rdos sui corpis mudaret insce
ta acis Amarta ibi po tra

tat maledatur deo merito i'ge
tibus ab oriente oriret p' a bid
dicta ideo xpm adorant ad ori
ente tunc subdit Jerosolimam
Q'or de cass Ecce magi ponit
3b cas q' magi cognouit
xps et no ho s' reliq' erat
ciuitas regalis t sacerdotalis
Jdo estimabat tale puero
nasci in tali ciuitate 2o ut
iudei essent inexcusabiles
Alias depressed fuit leuar
t no xpus Ideo magi anu
ciat eis genus dutes natus e
rex et 3o ut q' studio ma
go' gdemnent Illi vn p
phetae crediderunt f. Balaam
isti no pluribus Illi q' vnt vna
alie' isti no prius Illi venerunt
d' longinquo isti no fuerunt i p
pinq' Qto ut impleret illud
Abacuc in desyon ob.
lex t v'bu dei de ierlm quia
ibi primo iudicatus e xp' s' Criss
Dixit t ingr in hyst scd
q' isti 3b ocas eant d' stirpe ba
laam gentili qui pphatuit d'
hac stella dicm orietur stella ex iacob t cōsur
get ho in isrl t duabi' cum
gtem t hac nultu d' pda
bat t pp'as gduxerunt qui vi
gilabant in nocte natiuitatis
si sidus no plius apparet et
i nocte natiuitatis xpi apparuit stel
la hnus forma pueri t i ca
pite crux t vox de stella ori
tur
t p'g le Ite in terra iuda ibi na
tu puer videbitis t p'g le est
stella loqui q' t in vetu te
stamento Asina loqebatur vel for
stan fuit vox angelica Et i ti
3b reges eant d' tra Judie
Caldee t parside t p'mag
gna distancia erat spati

Vnus peritus quidam de alio etc
quibus viam suam aggressi sunt cum
muneribus Et 3es Indie esse di
cuntur Prima India vocatur regnum
libee ubi regnat Melchiar qui
habuit sub se regna Arabie ubi
foditur aurum et est mons Synai
et mare rubrum Secunda India est
regnum Godolie ubi regnabat
Balthasar qui habuit sub se
regnum Sabba ubi aromata
fluunt et specialiter thus stil
lat In 3a India est tharsis
ubi regnat Jaspar et ibi est mir
ra in copia In quam Indiam
S. thomas venit et eos baptisavit
et hoc david cognovit in spiritu d.
Reges tharsis et insule mu
nera offerent Ibi abundant
esset mirra reges arabum
et sabba dona adducent Et
Isa. lx Omnes de Sabba ve
nient etc Et unicuique duxit
stella ut sol in die et direxit
per omnes vias absque impedi
mento in xiii diebus et imple
tum est id Isa xl erunt prava
in directa et aspera in vias pla
nas et non quieverunt nec cibo
nec potu eguerunt usque in Bethle
em Secundo conclusio assignatur tam cur
ita cito venerint quia drome
darios habebant et Gregorius dicit
quia diuina operatione factum est si
cut in veteri testamento Daniel
ubi Abacuk ab angelo du
ctus est de iudea in babiloniam
vel ... dietas in exitu et
reditu suorum laborantium in
corpore et per hoc et sic pueri
in camino ignis manserunt illesi
et sic illi reges in quiete et
... puer venit de celo
... potuit eos
prodire absque fatigatione de
... et lesione Et cum ve
nirent duorum miliarium ab urbe
tunc nebula tenebrosa co
operuit terram ut stella amitterent

ut impleretur id Isa lx Surge
illuminare Jerusalem etc quia caligo et
tenebre cooperuerunt terram et cali
go populos etc Et cognoverunt tum locum
... et quibus in una die ve
nit et unus alterius ydioma ne
sciens loquebatur et concordabant
de ratione adventus etc Venerunt Je
rusalem dicentes Ubi est qui natus est rex
Judeorum etc Impletum est id Isa
lx fortitudo gentium venit tibi
inundatio camelorum operiet te etc
Et dicunt eum specialiter regem
Judeorum primo quia eis specialiter
promissus erat Malachie i Ori
etur vobis timentibus deum sol iu
sticie Secundo ad eos specialiter missus
fuit Mt xv Non sum missus nisi ad
oves que perierunt domus Israel
Tertio iste regalis qui dicitur
rex Judeorum scriptus in cruce
deleri non potuit scilicet a pilato
in superscriptione tytulo approbatus
in ligno crucis et hunc tytulum
Judei renunciaverunt Joh xix
Non habemus regem nisi cesarem
et hunc tytulum publicatum prohi
bebat Joh ibi Noli scribere rex
Judeorum etc et hunc tytulo insulta
verunt Mt xxvii Si rex Israel
est descendat de cruce Completum
est in eis id quod dixit dominus ad
Samuelem i Reg viii Abiecerunt
me ne regnem super eos et ideo
tum populus esset eius et oves
pascue eius eo quod negaverunt
eum regem absque dubio Daniel
ix non erit populus eius qui eum
negaturus est Tunc perdidit terra
adventus veritatis Vidimus
enim stellam eius in oriente i. exi
stentes q.d. Scio stellam enim
natum secundum locum nescimus Hec stel
la stella differebat ab aliis
in multis Primo in situ quia non erat
stellarum de celestis et quite
cessare Secundo vero iste fuit corruptibilis

Sexto differebat in duratione quia alie
a principio mundi sunt conditi et in eternum
durant permanentes Ista vero creata fuit
in novo puero et corrumpebatur Septimo
in situ quia alie stelle sunt in celo
ista vero in aere non longe a terra
Octavo in magnitudine quia alie maiores
tota terra et talis magnitudinis non fu-
it ista Nono differebat a motu
quia ille continue moventur circulariter
motu at istius erat vitalis et eunti-
bus magis ibat et stantibus illis
ipsa stabat Decimo differebat in cla-
ritate quia alie stelle habent clarita-
tem a sole et ipso lucente non lucent
ista vero quia esse lucida erat die
ac nocte splendida nec eius clari-
tas a sole obfuscabatur Undecimo
differebat in fine quia alie sunt temporis
et annorum distinctorum ut Gen. i
Ista autem stella cessabat post nativi-
tatem Ideo dicebat ubi est qui na-
tus est rex iudeorum Crisostomus Iudeorum
sciebat quia regnabat Herodes
in urbe quidem predicabat re-
gem futurum non dicebat regem presentem
Ideo Crisostomus O beati magi quod
videbant et iam preco mundi pati-
cantur et confessi sunt regem iudea
tes eius multa legis potestate eum dicit
Vidimus stellam eius Crisostomus Et hec
stella per biennium apparuisse in nati-
tate Christi secundum Fulgencius dicit et cre-
dibilius est quod novus puer novam
stellam creavit et hoc idem approbat
Augustinus dicens Vidimus venimus cum
muneribus adorare eum Celte confi-
tentur eum hominem et deum Dupli-
ci non tantum iudeorum maligna tur-
batio Audiens autem Herodes rex
scilicet huiusmodi famam turbatus est scilicet hic
perdere regnum Augustinus Quid faciet
tribunal iudicantis cum superbiam re-
gis terrebat cunabulum infantis
pertimescant reges ad dexteram pa-
tris iam sedentem quem rex impius
timuit adhuc ubera matris lacta-
tem Item Herodes turbatus est primo
ne alius natus esset de stirpe regali
et de progenie tum dicitur

regnum et alienigena expelleretur
Secundo turbatus est et deinde fuit ro-
manus ut non diceretur rex nisi
voluntate eorum id turbatus est ze-
lo et dicto cesaris Tertio turba-
tus est quia dicit Gregorius Celi terrena
altitudo confunditur cum celestis cel-
situdo aperitur Et omnis ierosolima
cum illo turbata est Item Sed insi-
picientes Turbati sunt et mo-
ti sunt sicut ebrius et omnis sapi-
entia devorata Secundo sunt tunc
quare sunt cum eo turbati sunt pro-
ut conformarent se regi turba-
to ostendentes se regem diligere
Unde Tullius est rector tales
habitatores in eo et ibidem Si im-
pius est dominus impii sunt et simi-
lis et ipsa regio Sicut dominus
est et servus eius Tertio turbati
sunt ex confusione quia alienige-
nis esset revelata nativitas regis
Abacuk iii Audivi et conturba-
tus est venter meus a voce con-
tremuerunt labia mea Quarto tur-
bati sunt timore peioris quod multi
reges consueverunt esse cum vellent
accipere regnum alterius maior defen-
de credentes regi quam ipse violen-
ta manu vellet dominium acci-
pere ab Herode ideo timuerunt Sed
Ierusalem turbabatur et insani-
at a facie gladii sed non attende-
bat propheciam david que dicit in
diebus illius iustitia et abundantia
pacis Ideo Augustinus O Herodes quam
stulte times non venit te pre-
dere qui venit omnes peccatores sal-
vos facere nec venit accipere regnum
mortale qui dat regnum celestis
nec venit te occidere qui venit pre
temporibus occidi et sanguinem
suum fudit Et congregans omnes prin-
cipes sacerdotum quos david consti-
tuerat ad dei cultum ampliandum
et scribas populi scilicet qui in moralibus
preceptis instruebat populum
et erat in medio regionum et hos

congregat ita dicit dicentes christi ad
vim sacerdotum pendet de ne
gocio et sciscitabatur i. querebat
si bonus aspectu abeius s. le
gisperitis ubi christus nasceretur Et tunc
primum appellavit quem illi rege
ndiabat Nota herodes interro
gat de christo propter tria primo ut
satisfacet interrogacioni ma
gorum 2o ut complacet iudeis
pretendens quod illius gentis desi
derat honorem 3o ut cogni
to nichil loco illuc attendet
christum occidendo At illi di
xerunt in betleem iude Et
per quod non cognoscerent a sed ex
tectis dimitia tamen noluerit
eos confirmat ruslorum et prophecia
a eum dicunt Sic enim scriptum
per prophetas s. micheas c. v. Et
tu betleem terra iude, terra
nra vera dicit et tu betleem effre
ta quod interim dicitur ad differentiam
alterius betleem existentis in
galilea in terra zabulon
transiordanem ita betleem
terra iude prius effreta dicte
batur de qua celum dicit Ecce inve
nimus eam in effratam s. a principi
pibus et scribis nequaquam minima
es in principibus iuda Nemini
enim minima videaris inter ur
bes principatum habentes tu mi
ma non es terra nostra dicit pro
la es in inclibus iuda et bus
de prog de vitus ille i. victus
inde Ecce enim exiet dux scilicet
christus Ista propterea dedi eum du
ce ac preceptorum gentibus ipse
enim est qui ducit in terra lacte
et melle manatem qui regat
populum meum israel sed ipse regit
nos in stella Ideo dicitur non es
minima Nota quod in ea figura
tum est an adventum christi Ibi
enim fuit unctus david in regem
primi Ibi sacrificium solemnizabatur

in regum ii Ibi gennitus boas et
Ruth dicitur et celebratum Ruth
vel singulos figurabatur diuinitus Et
habitacionibus gennitus vim ee sacri
cum et admirabile regnum dei de quo re
non viderunt vana quod ponitur a prophe
cia Rudit Secundo in originali
quia scribe cantavere interti
dum non viderunt prophecia Et
Cristus semper compositus Rupso cors sunt
dimitta et per quis occasionem de
derunt regi occisionem puerorum
prestendentes prophecia dicit enim scriptum
eum erat Ecce enim exiet dux qui
pascat populum meum israel et
dies eius a diebus eternitatis Si
quo integram prophecia protulisset
herodes consideravisset quia non erat
rex terrenus cuius dies essent adi
ebus seculi cecit in tantum furo
re non cecavissent Et ideo nos
pariter dicamus alta voce canen
tes in christo et in spiritu sancto nam
ipsum negabat ubi fuit sermo da
tus de spiritu sancto si dixisset
de spiritu sancto tunc herodes non
occidisset pueros Tunc herodes
clam vocatis magis s. sacerdotibus
ignotis Cristus ne forte iudei
rege sue gnacionis dantes et a
stucias herodis intelligentes re
gem occultassent nescientes quod ma
gos hostes et erant quam ipse
et diligenter didicit ab eis tempus
stelle
Et mittens illos s. magos in be
tleem Auguri sunt secte sabea sites.
toribus archanoe que aliis
ut euaderent adiutorium prestite
runt et ipsi in diluuio perierunt
sic iudei magos ad christum mittunt
sed ipse non vadunt Et plebs sic ma
nibus in via aliis viam demonstrantes
sed ipse non ambulat et dixit ite et
interrogate diligenter de puero Cristus
non in omne non dicit de rege sed de
puero quia non principatum ei invi
debat, devotionem promittebat et
gladium acuebat et maliciam

cordis humiliter colere deprecabat
sed dicit et cum inveneritis renunciate
mihi ut et ego veniens adorem eum hic
quidem in se adorare se simulat ut
hunc si invenire posset extingueret
occideret secundo iam contra gestorum leta i
vento et devota tota cum audis
set regem abierunt nichil mali sus
picantes ecce stella quam vide
rant in oriente antecedebat eos
scilicet tamquam lucerna domini lucens Nota in
tra quam ingressi deserebantur a du
catu stelle propter causa Primo ut cogat
consulere et prophetas testimonium atti
pere Secundo quod demones aeree constitu
erunt quod querunt in vana Tertio quod
non conveniebat satellitum datum
in fide fidelibus apparens usque
dum veniens staret supra scilicet tugu
rium ubi erat puer Videntes
autem stellam gavisi sunt gaudio
magno valde tum propter invencionem
stelle, tum propter viam emuta
tam qua erant ituri in Bethle
em habebant testimonium celorum quod
fallax est ideo celeste signum
dicit eis terminus Et intrantes
domum quam appellat diversorium
invenerunt puerum cum maria matre
eius Rabanus Joseph tunc abi
erat divina dispositione ne aliquam
mala suspicionis occasio da
retur gentilibus Crisostomus super Matheum
invenerunt puerum non divina gra
cia nec in lecto aureo procumben
tem sed vix tunicam habentem
non ad ornatum corporis sed ad te
gumentum nuditatis secundum legem hunc
potebat carpentarius vxor pe
pere constituta Si ergo regem te
renum querentes venissent fu
issent magis confusi quam gavisi
quod tanti itineris laborem sine causa
suscepissent nunc autem quia cele
stem querebant regem et si nichil re
gale videbant in eo tamen solius
stelle testificacione contenti gau
debant oculi eorum contemptibilem
puerum aspicere quia spiritus sanctus in corde
ipsorum ostendebat eum bonum non terre

fordet stabulum non pannus offe
dunt non scandalisantur lactis
infantia infantia, sed veneran
tur regem, adorantes ut deum
eo proderit et procidentes adoraue
runt eum hunc nisi qui eos duxerat
et instruxerat et in tali forma
exaltare iudicio verum Et aper
tis thesauris suis scilicet ut puer appa
ret eis thesaurus invenire sive
obtulerunt ei munera aurum thus
et mirram Psalmus Reges offerent reges
munera Nota propter quid obtu
lerunt munera Primo propter con
suetudinem orabum Secundo ut on
derent cum deo deum quod duxit
Exodi xxiii non appareas in
conspectu meo vacuus Tertio ut
ostenderent quod a puero habent et
plures Beda corporis divine et spiri
tuales Vnde fecerunt omagia
et regi suo de seruicio corporali
cum procubuerunt vel Hugo et Bernardus
de spirituali quia adorauerunt ecce
fides de temporali quia munera
obtulerunt ecce thus aurum
et mirram Quarto ut paupertati eius
subvenirent Crisostomus quidem oculis
tote munera ut contemplatores de
mirarent infantis contra tolerabilis
vestis [illegible] Tertium munera est
digna Augustinus in sermone hodi
erno Aurum ostenditur regibus
proprium Thus immolatur ut deo
murra preberetur pro salute omni
mortuum Beda obtulerunt au
rum propter paupertatem Thus propter
remouere stabuli fetorem
murra propter membrorum solida
cionem Et impletum est id Ysaias
in luce splendida fulgebis
et omnes fines terre adorabunt
te scilicet magi gentiles et pastores
Iudei Secundum Beda venerunt ad Christum
sicut primicie iudeorum et magi
vero sicut primicie gentium Et im
pletum est id Psalmus Omnes gentes
quascumque fecisti venient et
adorabunt coram te domine

ffirmto sacrificio cogitates de re
cessu et de herodis turbatione
Rursus accepto responso ne abam lo
s a deo in somnis ne redirent
ad herodem eum notificandi re
molestaret eos per aliam viam
reversi sunt in regionem suam Cristus
in occ. sentire maiores fidem
quando non scandalisati sunt in
tempore quo sibi magis est pueri
quando inimicus fuge et occulte re
cessus Cristus sibi magi primi
qui tremendum regem qui misisset
inve nientes eum apud eum man
sissent nunc at addantur
et reversi sunt per aliam viam
per naves tharsis quos he
rodes persecutus est et veniens
vidit naves in quibus transfre
tarunt et combussit in ira eas
ut impleretur id quod scriptum In spiritu
vehementi conteres naves thar
sis Tunc autem reversi sunt ma
sunt tollentes deum magis quasi
an predicationes multos erudi
unt et demum cum tibi de missis
prouincia illa admitti sunt ei
et baptizati sunt adinvicem predica
torem eius quorum corpora custodivit
transtulit mediolanum et quidam
ibi fuit nova tempestas noviter
et destructa civitate mediola
nensi at diversis temporibus per fre
dericum primum imperatorem inter
alia fuit tunc maiori corpor
pa delata sunt Coloniam

Ego et pater tuus
dolentes quere
bamus te Luce ii

Barnet in i ingressu Tu sup re
pperi de te Cum Thema
Dequito vos cador de tanto meus
perdidit hoc officium tristior dispensa
nichil hodi dicitur et nos certus cui quod
dominus deus quem si perdiderit
hoc per culpam / cordis tristitiam
debet habere et tunc thesaurum

nolez de quo petrus de tharanta
tasio supra iii Omnes dicit sunt re
latere pluris de dispite petrum
quod amissionem atque vel temporalium anguis
tiam deum non habet nec prefigura
iiii regum iiii Cum filius mulieris
sunamitis mortuus fuerat ipsa
properabat ad montem carmeli
ubi quereret prophetam Elizeum
ut salvaret filium eius et propter
per sunamitem mulierem intel
ligitur petrus cuius filius mor
tuus est i. ala hic de cum dolore
accedat Elizeum i. xpm qui ipse
vita anime vita alie de est
ascendens per contemplationem in monte
carmeli i. in celum ut filius eius
i. ala possit vivere de quo pertinet quan
te domine et vivit ala mea per
viii Cum me inquirit invenie
mete vita Ut quibus nemo se
quens madens in hac questione
querendi domini timendi ex toto
corde mente affectu de ergo et
pater tuus i. sensualitas et ratio do
lentes querebamus te etc. In summa
Evangelii 3a in mulier po per amis
sio que fuit doloris et maxime
amplectere Cum fuerit quasi ergo
sub dicitur eius inventio que fuit
stupore et pie alacritate ibi
et stupor est post triduum 3o post po
regressio que fuit amoris et
maxime humilitatis ibi descendit
cum eis de primo dicitur Cum fuisset quasi
annorum xii s. ihesus s. secundum
natum in hac etate et primo inrat
future vite inditia ascendentibus
illis iherusalem s. consuetudine fe
sti preceptum erat a domino Levitici
xxiii et leuit. xxvii ut omnis
masculus de omnibus finibus israel
esset ter in anno s. in pascha quod
celebrabant in memoriam liberationis
de egipto et pentecoste quod recole
bant data legis et in festo ta
bernaculorum quod cenofegia dicitur quod re
colebant quo vel annos in deser
to habitaverunt in tabernaculis In
hiis 3bus festis omnibus vir tene
batur se representare in ierusalem

et offerre debebant hostias secundum tractatus in
lege ut habetur Luce ii. Item Beda super hoc quia
commoti de cognatione vestri impe-
diti excusabant a duabus festivi-
tatibus sed de solempnitate pasche ne-
mo excusabatur nisi infirmitate tamquam
et festivitas summa illa de qua dici-
tur Ibant parentes Ihesu per omnes
annos Iherusalem in die solempni pa-
sche. Arcius in illa lege non cant
misses ascendere sed tamen contentaban-
tur boni catholici et beata virgo illuc
ascendebat singulis annis propter
spiritualem devotionem et infantem generum
curam. In hoc docet parentes fi-
lios a iuventute docere ut intret
templum domini ut fiat tandem de-
mum plenior et hoc docetur Ecclesiastici vii
Filii sunt tibi erudi illos scilicet
serviendo deo non mundo per dyabolo
in vanis ornamentis non permittere
deo eum in suis voluptatibus
ipsum obdurare sed disciplina stu-
deat eius impendere. Et hoc est
signum verissimi dilectoris. De quo
Ecci iijo Item qui parcit virge odit
filium et Proverbiorum xxiii Noli a
puero abstrahere disciplinam si per-
cusseris eum virga non morietur.
Et nonne quia Proverbiorum de quanto pu-
er tenerior de tanto virga asperior
et tunc castigacio debet fieri in iuven-
tute et tunc late ... cum adhuc
infans est. Unde videmus quod ra-
munculi parvi de facili fle-
ctuntur dum autem efficiuntur arbores
magni flecti non possunt sed fran-
guntur. Sic est de pueris ne contin-
gat tibi sicut contigit patri cuius factum est
Regum. Narrat Boecius in de disciplina scola-
rium filius abstulit nasum
patri mordendo dans signum et
testis parentibus ut castigent fi-
lios suos tempore iuventutis. Sed
hodie presentes parentes faciunt oppositum
et dant occasionem filiis dampnacionis
temporalis et eterne quibus dicitur
Luce xxiii cum perducebant eos
domini ad infernale stipendium
Filie Iherusalem nolite flere super

me sed super vos et super filios vestros
Tunc erunt dies in quibus dicent
beate steriles que non genuerunt.
Ideo beata virgo promittit dicibus pa-
rentibus in exemplum ut filios suos
non adducant post tabernam sed ad
dei laudem conducantur in eo quod fi-
lium suum secum duxit in tem-
plum. Et dicit beatus Augustinus quod adhuc
regnabat Archelaus filius
Herodis beata virgo ita latenter
ascendebat in die festo. Con-
summatis diebus scilicet festivitatis qui
erant septem circa devocionem quod
non redit ad propria nisi consumma-
ta festivitate. Et contra multi fa-
ciunt qui cedit de ecclesia
officio non consummato contra quos
de con. di. i c missas. Missas
die dominico totas audire preci-
pimus et videtur cum ad celebran-
das missas in dei nomine conve-
niunt populus ante non discedat
nisi misse solempnitas compleatur
et si ibi episcopus non fuerit bene-
dictionem ibi recipiet a sacerdoti-
bus. Exemplum scribitur in vita beati
Benedicti de quodam monacho qui
non poterat permanere in divino
officio et Benedictus vidit quod
puer niger traxit eum de
ecclesia per cappam hoc est dyabolus.
Cum redierunt mansit puer Ihesus
in Iherusalem. Nota Jo. de tanti
ignorantibus parentibus mansit pu-
er Ihesus in Iherusalem primo quod beata
virgo forte prohibuisset stare in
templo in medio doctorum nec per-
veniret ad eorum noticiam et ne co-
gnoscerent eum esse Christum quem he-
rodes et Archelaus persequebantur que-
sierunt secundo ut deus omnibus esset
ignotus in admiratione sue sa-
piencie ad exauditores magis sus-
penderet tercio ut ostenderet et
doceret modum pueris de religione
esse si sit contraria voluntas pa-
rentum ipsis ignorantibus possunt fu-
gere secundum Deuteronomii xxxiii

Cum dixit pro suo et mundi sue
nesto nos et scribis sunt igno
ros hy custodiere eloquium tuum
et pactum suum seruauerunt ymo non
solum ingratibus verum etiam persecu
tibus parentibus religionem petere mos
sum. Unde Ieronimus in epistola ad nepo
tianum dicit super liminaria domus
pre et matre iacente ut contra sum
prohibebat per calcatum perge pa
trem et per calcatum perge matrem
et ad vexillum crucis advola
sicut dicit Gregorius amandus est geni
tor sed preponendus est creator
Et luc. xiiij Si quis dat patrem et
matrem plus quam me etc. Idem subdit
et non cognouerunt parentes eius
No. § et T. 12ª ij q. lxxxix
cap. vij licet omnia reddunt si pa
rentes non sunt poti in necessitate ut
filiorum obsequio non multum in
digeant quia dominus reprehendit di
scipulum Mt viij qui nolebat
eum statim sequi intimata patris
sepulture. Tamen Augustinus pro
pter quod opus impleri potest
ut cum illi non stant in necessi
tate positi ut eis aliter non
possit subvenire tunc non licet
religionem intrare. Narrat Beda
quod dei filius tanta vi amo pa
rentum intimus oblitus est relin
queret potat. Lucas quod filius
iste ad festa confluentibus mos
erat ut feria scorsum incede
rent pueri autem cum quibus
parente incedunt quia potarent et
Chrisostomus ait Ioseph vicissim
putasse pueri ihesum quem
secum non tenebat cum altero
parente redisse. Dicit N. de Lyra sicut
Zacharie posuit ibi omnes famuli
et famule scorsum et mulieres se
orsum. Ecce quomodo hic latet semper
sunt vitanda mulierum consortia
alienigenarum precipue tamen
etiam sunt vitanda consortia vo
...cum omnibus videntur ad mite
ti dixit. Ecce quod faciunt inte

mulieres intrare quibus quod non solum
tum sunt macule quod est quasi tolerabile
tolerabile sed etiam cum amatoribus
vel concupiscentibus vadunt ad eccle
siam et in ecclesia scanda
los aspectibus et colloquiis se invol
vunt non attendentes id Eccli
ix Averte faciem tuam a muliere
compta propter quod non concupi
scas speciem alienam. Nam propter
speciem mulieris multi perierunt. Nam
tales mulieres sunt tamquam scropha que
absconditur. Nota per contrarium ad i. docu
tor. Quibus dicit existimantes illum in co
mitatu esse. Item dicit quod maria pu
tabat eum esse in comitatu
virorum cum Ioseph et econtra. Hic doce
mur ut fugiamus turbam quia beata virgo
in turba amisit filium et Zacheus
in turba non vidit ihesum. Luce
xix. Unde dicit Seneca Carissime
pulsus tui admisceri quod poenitentia
plus. Decens etiam Ieronimus nec oble
ctetur in turbis. Venerunt iter unius
diei. Hec est feria die qua redi
erunt de Ierusalem et requirebant eum
inter cognatos et notos. Et non in
venientes. Hec est feria 2ª die qua
querebat de Ierusalem. Et non inveni
entes regressi sunt in Ierusalem. Sc.
die feria requirentes eum. Sc.
in itinere et item querentes ita so
licite querebat eum quia metue
bat ne eius infantiam daret omni
de Herodes. Contra magna narratione
considera quantis doloribus cor virginis
sauciatum quot suspiria quot la
crimas et amplexus protulerit
iam pro comperi cepit qualis fru
ctus esse dolor separato repi
mente ... quod perdiderat sycon
lite ... ac per tristibus
gladius et nesciebat virgo quid
ageret ad quo pergeret quia thesaurus
... adeo precium commissum perdiderat
Unde potat id dicere Ecce
unus puer non comparet et ego
quo ibo id cum lacrimis dicit in
...ling et potuit dicere id Cant.
iii quesivi quem diligit anima
mea quesivi et non inveni

sz int cognatos et notos surgant
et tumbo tunc[?] pueros et pla
teas querebat. Deinde non tamen
xpi invento quod fuit stupo
ris et pie alacritatis. Et factum
est post triduum f. dic mihi nolebat
enim puer plus
ne nimia loquor incite dy
dolore sunmact et invenerunt
eum in templo non in ludo seu
in foro sicut mali adolescentes
sed in loco orationis et doctrine sa
cre disputando. In medio do
ctorum sedentem non disserentem
et audientem illos f. primo et int
rogantem f. fera quod est primum
sapientie tertio Eccl. primus quod audi
es non videas vos. Stupe
bant autem omnes qui eum audie
bant super prudentia f. interroga
do et responsis eius. Hic mirum quod
quem olim loquebatur in prophetis
nunc locutus est nobis in filio suo
ad hebreos j. Et quid fuit
eius disputatio? Respondetur: forte
quod erat de questionibus legis. Un
de legitur in epistola ad paulinum dicit
quod xij annos sabbator imple
uerat et in templo sedens
de questionibus legis presidentes int
rogat et forsitan erat de xpo
an sciebant venturus de prophe
tia iam venisset. Et querit[ur] an
xpus medita[tur] meditat[ur] intus[?]
illo nunc quibus illi tibi tunc
erat hic est una opinio nam
unus doctorum dicit quod meditat.
Et bonus dicit dominus in quibus te
cibatur in illo tempore et vides
xpi dicit ut te populo consora
res paupertati quia unus est pau
peribus stipendia pro hostia me
dicabas et dicit optio vesti de
crucellis dulce puer pro
cet tandum sit ipse dicit meditat.
Sed hic non est verissime quod xpus
puer ita sapient interrogans
et videns in medio doctorum

Ita ut mirarentur super prudentia et
responsis eius abripiens permittere me
dicare. Ideo ad dominum bernardi est quod
hic plus dixit credendum quam
veritatem inmiare oculos scire
dixisse. Sicut ix quis dabit capi
ti meo aquam et oculis meis fo
ntem lacrimarum et plorabo die ac no
cte. Sed forsan ibi locutus est bo
nus bernardus crimen dixit quod
absit in hac parte non est tenen
dum quia volunt doctores et tenent
quod dominus numquam meditatur. Unde dicit
bonus quod puer ihesus sepe in
vit patrem laborare ita ut etiam
sudorem suum fudit. Ad hoc sonat
textus. Matthei xiij. Nonne hic est fabri fi
lius. Quod dicit hic in
vat patrem suum laborare et opere
operibus fabrile exercet. Ideo preter
dampna sacre scripture quod est non me
dicatur ut temerarie audeat di
cere dominus meditatum quod non
est tenendum. Sed i. dicit. Item cicero dicit
de auctoritate sacre scripture et non
probare ea leniter contempnere quia
probare quod locus abante nunc
tenet quod dicta admittere
salutem stilo scripsisset in scrip
turis sacris plene conscripsit. Joh.
xvj. Ille spiritus sanctus ipse vos doce
bit omnem veritatem quoniam numquam legitur
in scripturis quod xpus meditat. Sed
dominus doctorum scripsisset ubi
quod augustinus qui fuit doctor doctorum
scripsisset quod augustinus dicit de Jero.
quod Jeronimus ignoravit. Sed nec non hominum
sentit hic non potuit scire augustinus
super psalmum cxviij persecutus est
hominem inopem et meditatum dicit
sed legisse xpum meditasse
tamen de augustino dicit volens ang
lege dei de me quod augustinus con
git ignorare. Nec ambrosius nec bene
quod dicit. Et si dominus meditasse
set tunc fecisset quod dicunt in
precepto meditus non sit int
vos. Et. xvj nemo medici in illo
tempore non fuerunt inimicatiam

ad pueros ihm nullo pueros tacte
sapie negasset vnu pndiu id
dno It mt xvii Cu debent
tributu dare vtroet fuissz liber
qz h. dimittez filius dei h. tra
mittez filius dauid tn noluit di
ce ne scandalizzet eos vade
ad mare et mitte hamu et eu
et i piscem q pmo ascendit tolle
et apto ore eius inuenies sta
terem Ecce dns noluit medita
re neqz pete ut qz dimitt
ter h potius facere mrac ut
Ioh vi Qui intrates ante
emerunt panes Ecce no me
dicabat Ioh xii dr q duclo
sunt tulos .i. bursas cu pecunijs
datas a bonis adhuc ter
xpi et discipulorum et Iudas porta
bat et fur erat It si medita
ess et sta utiqz Caton eum
seruitu seruisset no petisset
xv. m Dimitte et meditatate
ne dedis m h tm victu me
o miia tribue It crist in col
lecta d bta dorothea a pauper
tate pnti vite et morte
ppetua liberari pet ps Iu
nior fui etenim senui et non
vidi iustu derelictu neqz se
me eius querens panem Cristus
impleat omne volutez patris
quo potuit desiderare It dns si
tpe suo meditasset tunc Io
hes et alij appli fuissent sca
dalisati m eo dicentes quiqz
milia hom saciauit et qtt milia
et ia petit a nobis panem for
sitan eius miracula no fuisset
vera et fuisset fides iudeis
d. alios saluos fecit seipm sal
uu facere no pt It meditao
e verecudia et meditao no ca
dit in viris sapiete ut dicit
Si ergo dns fuit vir sapiens
ut fert de quo dicet verecudia
Ez q meditao pt verecudia pz
p simone m. d. miseralis est
meditao Si meditat rubore

confundit si no meditat egesta
te cogelli Aug meditat ne
fame moriar io ps. si confidero
no dicat t. i. petere nolo. ineqz
.n. est orbis terre et plenitudo eius
ergo dns debuit petere cu
oia sua sint ps. Bonorum meorum
no eges Io Ecodi ii pcipitur
no concupisces rem proximi tui
Ez qui meditat concupiscit re
proximi sui p alteri ergo meditus
fat contra legem et qui fat cont
legem pcat m. Secundo It nr eo
discipuli meditauimt lue xxii
cum misi vos sin sacculo nuqz
aliquid defuit vobis ridimt
nichil It beatus clemens docuit
eos ad fidem quos se tristare
a meditite It institutio eccle
q nullus clericus meditet pmoue
bi ad ordines sacros n habunt
prouisorum n sufficiens pronm q
flui e q sacerdotes noui testa
menti debent meditare cu xps
nunqz meditat Et vo Thomas
d Cottiles dt Et voluntariam
paupertatem impingunt errant
Ecce dubdi dixit Christus ad in
fili q fecisti nobis Ecce mat
los qz mea dolore fuit occupata
q. d. qre fecisti sic ut nobis
ingratibus vmanes et dulcit
eu corripit ut fiducialit tam
dimissor interrogaret et datur
doctrina parentibus ut no amaro
aio filios castigat Ad ephe vi
patres nolite ad iracudia puo
care filios vros ne fiant amaro
aio Ego et pr tuus dolentes que
bam te Ricud dolentes quia
gaudium amiserunt Et aut ad eos
Quid e q me querebatis nescie
batis qz in his q pris mei sunt
oportet me esse Ecce bn oz q eps
veniebat de disputatoe qz sta
tu ptulit d diuinite sua dicens
se esse prem deum Beda quorum
vna maiestas vo fides vna
domus no solu materialis h eccl spi
ritualis Iohis xiiii om mea

tua sit do modictum e in domo pa
tris s. in templo Cris. xxvi e boni
filii sunt post trat ad domu patris
Et ipsi non intellexerunt quod locutus
e ad eos quia adhuc non poterat
plene accipere misterium Duplici 2o
tandem regressio quia fuit amo
ris et maioris sindulis Et de
scendit cum illis et venit nazareth
que e proximus vicinus Galilee
aqua ubi nazarenus cognominatus e
ut dicit sic l. Eluc. t. ibi quod pa
mi ecce nazarenum vocabitur a in
deis tamquam opprobrium sed ut dicit Smp
cui Cris. c. ii apud anthiochi
am nutritur e nomen et ditum primit
tam Et erat subditus illis dicit
Aplo ad Gall iiii Cum heres
parvulus e nil differt a servo sed
sub tutoribus e usque ad prefinitum
tempus a patre Et ut refert Agri
bonum in hist. Cz in Nazareth e
adhuc fons de quo hauriebat puer
ihesus aquam et ministrabat matri
sue erat subditus illi h. vident
quidem culpales nolentes esse
obedientes sub prelatis cum dicit
Aplus Ro. xiii Omnis anima potestati
bus sublimioribus subdita est
Et mater eius conservabat omnia verba
hec conferens in corde suo Sic ut cor
eius e vas celeste superne et non
sic tam fatuorum Eccli. xxi Cor
fatui quasi vas confractum omnem
sapientiam non tenet sed fuit sic
archa dei in qua reposita erant pre
cepta dei in duabus tabulis decu
tus i. xxiii Ro. d. ipam post genedi
ti h. est inductus plus illi qui
confirmaret legem excelsi Eccli. xlim
Et Ihesus proficiebat etate et sapientia
et gratia apud deum et homines nos
in omni ut apud deum i. bona
conscientia et apud homines in bona fama
quiescamus Ro. xii Prudentes
bonum non tantum coram deo sed etiam coram
hominibus ut dicit Aug. i. glo. conscientia
et fama due sunt res necessarie conscientia
n. tibi. fama proximo post. sed
qui conscientiam si famam neglexerit
crudelis est i. unum in religione non
potest fieri et post tristicie ne i. Ca
xiii quasi in solo Et ille perfectus
e qui sapientia et gratia iubet sed in ma
nifestatione et non sed rem

Nuptie facte sunt
in Chana Galilee
Johannis ii Sermo Beati vet. i.
hester i. Consuetudine de in c. passio
thea Duplex est modus co
gnoscendi deum Primo quia per tam
cognoscitiuis effectum sic cogno
scitur quod potest calefacere et iste
modus e perfectior in cognoscendo
Secundus modus e quia per effectum cogno
scimus causam ut si videamus quali
quid calefactum cognoscitur quod
e calidum et iste modus cognoscen
di e imperfectior post sed tamen nobis
communior est iste quia ut in plurimum
non per effectum devenimus ad
causam Opinantur enim quod ihesus cognitus
e ab illis viderunt cum et cognove
runt quod fecit miracula et opera que
non potuerunt fieri nisi per divinam
potestatem ut mutare aquam in vinum
subito et quod ille qui talia facit
sit deus sic i. Reg. iii Cogno
vit omnis populus a dan usque ad
bersabe quod Samuel fidelis
esset propheta domini Opinantur Samu
el inceptus quia datus a domino
et fecit ipse i. missus a deo
patre et datum ipsa. Ro. Filius da
tus e nobis Ex populo s. vides
signa et prodigia sua cognovit
quod esset fidelis propheta incepta
illud cui xxii Surrexit propheta
magnus i. nobis quod omnia benefecit
et per opera ista et virtute opera
tum attraxit discipulos sic ma
gnos secundus cum mutat aquam
in vinum de quo Thema Nuptie
facte sunt etc. In primo tria
iii videntur post nuptias inten
ta primo i. nuptie 2o tan
mirabile expressa opera i. duxit
nec misteria eius 3o talem ma
tum glosa coniuncta i. h. in
eum post sed fecit i. c. 2c De primo
dicit Crisostomus in illo s. Primo po
predicationes quia dicit Crisostomus hist.
quod multi erant circa tempus nuptiarum

Vn̄ aliqui dicunt q̄ sit factum statim
post q̄ baptizatus ē x̄p̄c a Johe Et hic
nō est q̄ erat iiij statim post bapm̄
ductus ē ihūs in desertū et mansit
ibi xl. diebus et noctibus alij aut̄
dicūt q̄ sit factū inter bapm̄ et
pasce hic nō q̄ dr̄ aliqui primo
cum ihūs venit in desertū venit ad
mare Galilee et vocavit aliquos
primo agite et appropinquabit
nobis regnum celorum Ibi eciā vocavit
petrum et andream q̄ postea fuerunt
cum eo deinde ergo pz q̄ ad has
nupcias non erant concludit
ergo magister hyst̄ q̄ sunt facte
eodem die quo baptizatus ē ihūs anno
revoluto et hic testatur ecclesia in eius
medis ibi cantamus hunc diem
facte sunt nupcie i. quoniam in nup
cias in Chana Galilee q̄ est
vicus provincie Galilee Et
erat mater ihū ibi licet plures
fuerunt in nupcijs tamen isti expresse
nominantur q̄a miraculum ibi factum fu
it p̄ merita intercessorum et p̄ ihūs
operatorem sed postea Vocatus ē aut̄
ihūs et discipuli eius ad nupcias
Ibi innuitur q̄ pre honeste
ad nupcias sunt vocande et
tum si videcatis stito tm̄ etc
Tu dicis ibid fac insto et ne de
decis nupcio et luc pam Cum
fac communio voca pauperes
ha pauperes supplent defectum
in hoc convivio Deficiente et si
pauperes impetravit vinum hic
pro defectu pauperum expandit
dominus etc. d. q̄ pre fuerunt inter q̄
nupcie celebrate sunt dicunt
doctores et precipue Ieronimus q̄ nup
ne fuerunt Johis ewangeliste a quibus
eum postea vocavit ad consumacione
copule carnalis et mediante
natura q̄ ait copula post liceat
alter conjugum religionem intrare
Et ambo non videtur verisile q̄
virgo maria fuisset in nupcijs n
multum attenuisset nō ii libe
ter stare in publico sed in corde
secrete Et q̄ nupcie fuerint Johis
testatur ecclesia q̄ cantat in eius fe
sto Johis ib xpi multum dilecte

virgo Tu eum amore carnalis i. max
pertinens reliquisti Tu leve conjugis
pertubissimum messiam secutus et
dicunt aliqui q̄ sponsa fuisset maria
magna sed de hac nō habetur scriptura
neque autenticum est et nō vr̄ certo
q̄ magna erat nobilis et abun
dans in divicijs Johes vero filius
piscatoris et pauper Et paupertas
notatur in nupcijs certo q̄ erat
defectus vini Et hec hec q̄ spon
sus et sponsa pauperes erant
et pauperes parvas sed ihūs maiore
et discipulos eius invitabat quo
tumque vocavit deum ad nupcias
nostras magnificam sed et similem
et notum actum Et nō legitur q̄ Jo
seph fuerit invitatus sed maria
q̄ sed aliquos intuos fuerit et vo
cavisset in custodia filij Vn̄ sed
Eodem p̄ volunt nupcijs inter
esse ad excludendum errores heti
corum qui dixerunt nupcias esse
petīn Vnde Beda Si nupcijs
debite ac rite celebrantur cul
pa esset x̄p̄c nō adesset vel apostolus
i Ad cor vii Virgo si nupserit
nō peccat Deficiente vino
deficiente vino dixit mater ihū ad eum
vinum nō habent s. ad sufficienciam
hic maria ex corde pijssimo dixit
non volunt provenire totalem vini
defectum ne appareret confusio Con
siderata bone fide dixit non vide
rat miracula fancium et tamen confide
t petit de potencia illius nō du
bitans et ipsa sua induxit ad opera
ciones miraculorum Dixit ei ihūs quid
m̄ et tibi mulier hic dicunt Manichei
Quomodo hic fantasticum corpus et va
lentinus hereticus dicit eum hic cor
pus celeste exponendo sic hanc
literam quid m̄ et tibi ē. q. d. ni
chil recepi nec habeo a te Et Eli
heticus Ebian dixit eum esse
mere natum ex eo q̄ dixit mulier hoc
hec est femina sancta mulier dicitur sexu
pro feminea et nō integritate
corrupcionis et dicta ē eciam mulier
Gen iij Mulier quam dedisti m̄ etc.

Ibi dicitur cum mulier et b[ona] adiunt virgo
fuit incorrupta. Jo[hannes] Aug[ustinus] contra
manicheum et valentinum sup[er] Jo[hannem] 2
ait: Cum dixit quid mihi et tibi mulier
ecce dixit quam mihi tecum ibi est s[ed]
condicit dicti ypocratem ecce mirum
ypocrisi est tamen eos apostolos adduxit
mi. Dixit deus sunt suum fictum et
mulier sed ista quid mihi et
et est mulier dixit pro exponit ipso
s[ed] Aug[ustinus] et valent distinguere
inter deum et hominem q. d. virtutem
faciendi miracula ante non habeo ho
die vero hora mea i. non dum ve
nit tempus patiendi in natura quali[ter]
habeo a te et tunc cognoscam te et
conscientia et et dilecto discipulo meo
recommendabo s[ed] Chris[ostomus] exponit
sic quid mihi est et tibi mulier i. ad
te non pertinet ut roges. q. d. quod
sponsus et sponsa dixerunt hoc facto
vel vero tempus aptum et ad
miracula facienda non est mihi et tibi
quod solum est quod sum deus
et hominis non dum venit hora mea i.
hora huius miracula faciendi a me
soli cognita. Hic erravit quidam
dicendo hetici dicentes quod facta homini
erant sub fato siderum s[ed] hoc est
sumendo non solum de ypo s[ed] etiam de oi
hore. Cum anima virtutibus intellectualibus non
est alligata organo corporali et
non est subiecta subiectioni corporali
ppter quod influxus siderum non pertingit
directe super ipsam. Quia licet indirecte
in quantum impressio facta in
appetitu sensuo redundat quodam
modo ad appetitum intellectivum ut dicitur
3o de anima. Sed hoc non est per modum
necessitatis quia homo per appetitum in
tellectivum potest inniti advertendo
propter quod ptolomeus qui fuit ma
gnus astrologus dixit Vir sapiens
dominabitur astris quia non sequitur appetitum
sensualitatis sed dictamen recte rationis. Jo.
Brog. Legit in cordibus fide
lium inter fatum aliquod esse dicunt.
Et Chris[ostomus] dicit aliquis adultere
homicida non fuit fecit per stellam
magis esset iniquitas stellarum
quam illius qui fecit stellas et
non est deus quia omnia que fecerat erant
valde bona Gen. i. Et Brog.
dicit Si sic quod liberum arbitri
um a nobis tollerem quod tamen in animo
est in nobis. Et Aug[ustinus] sup[er] Jo.
dicit sub fato nemo est. Item
et potest etiam de duobus geminis
uno concubitu conceptis et mo
dico intervallo natis ut Esau
et Jacob. Dicto glosa contra fata
Et homo per siderum constitus debet
aliquando coactatus ad malum sequitur
homo aliquando ad malum contra naturale incli
nationem pro tamen homine resistere per
virtutem. Jo. glosator potest non dum ve
nit hora mea i. hora a me so
li cognita. Dixit 2o tan
git miraculi expressa operatio
dixit mater eius ministris quodcumque
dixerit vobis facite q. d. s[ed]
Beda licet abnegare videatur
tamen facit ignorat eum misericordem
et misericordem et nominat pios
modos eius quod per eius dixit pe
niteas et mater eius dicitur regina
misericordie. Tunc sequitur Erant ibi lapi
dee ydrie posite secundum purificationem
iudeorum. Beda ydrie vocantur
vasa aquis ydor enim aqua Grece
dicitur ita erant ibi posita secundum
purificationem iudeorum quia per dicit
aliquando inter alias traditiones
iudeorum phariseorum etiam hoc ob
servabant iudei ut crebro sepla
varent et etiam hoc modo fuit e
videntia quia si fuisset aqua
infusa in minimo in vasis vinariis
potuisset dici quod illud residui
fuit ibi Capientes singulas me
tretas binas vel ternas. he
treta secundum mensuram dicitur Grece et
s[ed] ysidorus Jo. vi. Ethi. 2o Metre
ta est mensura continens sextari
os i.e. sextarius continet
duas libras et ideo vasa illa
erant magne capacitatis
Dixit eis ihesus ministris

Implete ydrias aqua et impleverunt eas usque
ad summum. Joh. 2. quare non fecit primum
de nihilo quod esset maius signum? Respondetur
quod evidencius et credibilius
fieret. Ideo primo ut ostenderet se cre-
atorem omnium dampnavit Manicheos
qui visibilia dicebant creata a demone
et terrestria; invisibilia et celestia
a deo. Ideo per vinum de terrestribus
creaturis ut ostenderet se esse
earum factorem. 3o ut haberet te-
stes miraculi scilicet ministros qui
hauserant aquam et infuderant
et dixit eis Iesus haurite nunc
et ferte architriclino. Archiclini-
nus est dominus triclinii ut
ordo tunc habebat, vel forte ibi
erat 3us ordinator mensarum et
architriclinus erat primus et princeps
inter convivas et [illegible] et quia fuit
dominus sacerdos illius temporis cum
fuit vocatus ad benedicendum spon-
sum et sponsam et tunc misit
Iesus dare vinum. Christus [illegible]
posset dicere quod conviviis [illegible]
erant et ministri indicatum [illegible]
partis quod nescient vel aquam vel
vinum esset hic et quibus ministri
convivas tradita est maior pi-
gricies ut ordinate omnia dispo-
nat id vocatorum in [illegible] dum
misit et tulere architricli-
no ut autem gustavit architri-
clinus aquam vinum factam et non
sciebat unde esset ministri autem sciebant qui
hauserant aquam scilicet ad eius preceptum vo-
cat sponsum architriclinus quasi adarguere
de eo et dixit ei Omnis homo scilicet prudens
agens primum id est in principio convivii
bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint
est vinum et peius disponere po-
tus bonitatem et acceptare non
autem sic per ebrietatem. Cum autem
inebriati fuerint tunc id quod de-
terius est scilicet appone convivantibus
quia tunc nesciunt discernere. Tu
autem servasti bonum vinum usque adhuc
quasi diceret imprudenter fecisti. Loque-
batur sic ignorantes, reputans bo-
num erat vinum non dicit dente
cum confectum fuit opera Christi.

[illegible] in [illegible] medius [illegible] quod
semper in melius tendit quia natura facit
et id vinum erat rubeum in colore vin-
tum etiam vbi fuerit [illegible] varie vi-
num quod missa fuerunt. Ideo dixi-
mus [illegible] gloria conversionis ad Christum
minime [illegible] fecit Iesus Secundo
apparet ubi iste apostolus dicit [illegible]
[illegible] quod [illegible] b. [illegible]
[illegible] vite est cum dicitur per quod
erat iniurium [illegible] in Chana Gali-
lee et manifestavit gloriam suam. Dicit
inter [illegible] miraculi et [illegible]
non tempus facere miracula in pueritia etate
ostensus esset quod fantasma esse incar-
natus et crediderunt in eum discipuli eius
Quia Iesus dicit primo crediderunt in eum tunc
prius non erant discipuli [illegible] vo-
ti [illegible] est quod vo-
cavit Iesus et discipuli eius admirati
fuerunt antiquam quod dicit post ante in
vocatione illud ipse non fuerunt discipuli ut
cum dicitur vocati sunt admirati [illegible] intel-
ligendum quod futuri erant discipuli et illa nunc lo-
quitur cum dicitur apostolum Paulum in
Tarso fuisse ut tunc iam erat apostolus
[illegible] prius [illegible] in eum [illegible]
[illegible] testio Johannes dicit
eo vidi spiritum descendentem [illegible]
[illegible] et manentem super ipsum. Tunc
non crediderunt ut discipuli miraculo viso.

Domine non sum
dignus ut in-
tres sub tectum meum Matthei 8o
[illegible] in figura numeri [illegible] iiij
[illegible] in [illegible] de pe. d. i c. his
[illegible] quod penitet et [illegible] et [illegible]
[illegible] Thema.

Videmus ubi Iesus ascendit in do-
mo [illegible] tunc [illegible] in [illegible] 3o
[illegible] 2o prudenter
videat ne [illegible] 3o te-
lum deponit [illegible]
[illegible] petrum cum attendit in domo
cordis mundi tunc ascendit 3o [illegible]
hec est [illegible] vita attendit [illegible]
[illegible] in [illegible] in modo
[illegible] et contricta [illegible]
[illegible] vite [illegible] scilicet contricta
[illegible] et [illegible]

ad deu\[m\] n\[on\] casti\[ga\]te h\[om\]o h\[abe]re n\[on\] p\[otes]t
n\[on\] a deo Sapie\[ntie\] viij Scio q\[uonia\]m n\[on\]
possu\[m\] e\[ss\]e c\[on\]tinens n\[isi\] de\[us\] det io
ad eu\[m\] clamare deb\[e\]o \[et\] adorare vn\[de\]
docet eccl\[es\]ia i\[n\] introitu misse
adorate d\[omi\]n\[u\]m \[et\]c. S\[e\]c\[un\]d\[u\]s ign\[is\] e\[st\] p\[er\]
amare iste ign\[is\] e\[st\] cu\[m\] c\[on\]cipit\[ur\]
prudencia s\[an\]c\[t\]us extinguend\[us\] n\[on\]
vltra p\[ro\]cedat in effectu\[m\] \[et\] ita
p\[er\]dendu\[m\] docet ap\[osto\]l\[u]s in ep\[isto\]la
ad R\[omanos\] Fr\[atr\]es nolite e\[ss\]e prude\[n\]tes a
pud vosmet ip\[s\]os T\[er\]ci\[us\] ign\[is\] e\[st\] cu\[m\]
c\[on\]cupiscencia \[et\] o\[mn\]es extinguit s\[cilicet\] su\[per\]
\[bia\] Io\[hannis\] \[et\]c. ign\[is\] c\[on\]sumere d\[am\]p
nati d\[ic\]it\[ur\] i\[n\] inferno i\[d est\] Sapie\[ntie\]
v. Q\[ui\]d n\[obi\]s p\[ro\]fuit sup\[er\]bia a\[ut\]
diuiciar\[um\] iactancia o\[mn\]ia t\[ra\]nsierunt
velut vmbra Q\[uartus\] ign\[is\] e\[st\] extin
guendus e\[st\] cu\[m\] va\[na\] h\[umi\]lit\[at\]e sic
fecit centurio h\[umi\]li\[t\]as se vocaz \[et\]c.
D\[omi\]ne n\[on\] su\[m\] dign\[us\] vt intres \[et\]c.

Tu p\[ri]ma e\[uangelii\] d\[omi\]no i\[n\] mu\[n\]do \[et\]
cu\[m\] descendisset
\[...\] m\[on\]te curato lep\[ro\]si ibi cu\[m\] d\[e\]sc\[en\]
disset S\[ecun\]do subdit\[ur\] sanac\[i\]o lep\[ro\]si
paralitici q\[uo\]d cu\[m\] intrasset \[et\]c. de p\[ri]mo
d\[icit\]\[ur\] in illo t\[empor\]e s\[cilicet\] a\[n\]no ij p\[re\]dicac\[i\]o
\[nis\] eius \[et\] in monte thabor in Ga
lilea Tu\[n\]c duxit d\[i\]sc\[ipul\]os Ma\[theus\] v. Cau
dete \[et\] exultate q\[uonia\]m merces
v\[est\]ra \[et\]c. deinde dixit turbe
Luc\[e\] vj Ve vob\[is\] qui saturati
estis q\[ui\]a esuriet\[is\] ve vob\[is\] q\[ui\] ne
ridetis q\[ui\]a flebit\[is\] p\[os\]t\[e]a \[et\]c. In
cepit descendere d\[e\] monte acce
ssit ad eu\[m\] h\[om\]o genu flectens
Ma\[theus\] xvij D\[omi\]ne miserere fi
lio meo q\[ui\]a lunatic\[us\] e\[st\] sepe
cadit in ign\[em\] \[et\] in aq\[u\]a \[et\] cu
rav\[it\] eu\[m\] Tu\[n\]c s\[e\]q\[ui\]t\[ur\] q\[uo\]d s\[upr\]a
Cu\[m\] descendisset ih\[esu\]s d\[e\] monte \[et\]c.
iste mo\[n\]s fuit mo\[n\]s thabor
qu\[e\]m p\[ri]us ascendit cu\[m\] d\[i\]sc\[ipu\]lis suis
vt noua leg\[is\] p\[re\]cepta ibi da
ret Data aut\[em\] lege descendit
de monte vt mi\[ra\]c\[u\]lor\[um\] op\[er\]ac\[i\]o
lege\[m\] c\[on\]firmaret \[et\] sequ\[e\]bant\[ur\] se
cu\[m\] turbe q\[ue\]da\[m\] e\[ss\]e deuote vt mi\[ra\]
magna q\[ue\] per s\[an\]ctit\[ate\]m docte
vt turbe simplices alij e\[x\] c\[on\]suetudi\[n\]e
vt vide\[r\]ent mi\[ra\]c\[u\]la \[et\] audire\[n\]t
noua alij vt insidiar\[entu\]r vt
pharisei alij v\[er\]o vt ab eo curar\[en\]t\[ur\]
vt infirmi \[et\]c. s\[e\]q\[ui\]t\[ur\] subdit Et ecce lep\[ro\]s\[us\]
ve\[nien\]s adorabat eu\[m\] s\[cilicet\] vt vin\[dic\]\[are\]t
D\[omi\]ne si vis \[et\]c. ecce fides le
p\[ro\]si n\[on\] d\[ixi\]t Cristus mi\[serere\] q\[uia\] d\[icit\] si
vis n\[on\] dubitat d\[e\] voluntate
a deo o\[mn\]is bo\[no\]r\[um\] parata \[et\]c. q\[uonia\]m
n\[on\] alib\[i\] expedit corp\[or\]at\[ur\] mu\[n\]dici
tas nesciebat v\[tru\]m expediebat
ei illa curac\[i\]o io subdit Si vis
q.d. credo q\[uia\] bo\[nu\]m e\[ss\]et t\[ibi\] si vis
i. in tota volu\[n\]t\[at\]e bo\[nu\]m e\[st\] ign\[ar\]o
et t\[ibi\] q\[uo\]d tu vis desid\[er\]o su\[per\] h\[oc\]
docent q\[uo\]m\[od\]o nos debe\[m\]\[us\] h\[ab\]ere i\[n\]
petic\[i\]o\[n\]e cu\[m\] volu\[mus\] exaudiri a d\[e\]o
p\[ro\] deb\[et\] volu\[n\]t\[at\]e n\[ost\]ra\[m\] subiicere
volu\[n\]t\[a\]ti d\[iui\]ne \[et\]c. si vis nam
d\[icitu\]r i\[n\] ki. de s\[ummo\] bono sepe
de\[us\] n\[on\] exaudit ad volu\[n\]ta\[te\]
Et n\[ot\]a q\[uia\] dei voluntas e\[st\] z\[ve\]
vna p\[ro\]mpta \[et\] apta s\[cilicet\] qu\[a\]m
o\[mn\]ia c\[on\]tinue volunt fiunt s\[ed\]
q\[uo\]d o\[mn\]e \[et\] s\[ed\] hac voluntatem
n\[on\] c\[on\]uer\[tit\] ei d\[ic\]ere si vis s\[ed\] q\[ui\]a
vis ita i\[nfinit\]a volu\[n\]t\[at\]e o\[mn\]ia ca\[n\]it
p\[s\]s o\[mn\]ia q\[uecumque\] volu\[i\]t fecit glo\[ssa\]
q\[ui\]a o\[mn\]ia q\[ue\] fecit voluntas e\[ius\] est
\[et\] n\[ost\]ra n\[ecess\]itas Et d\[e\] h\[oc\] dicit he
st\[er\] xiij n\[on\] e\[st\] q\[ui\] resistere poss\[it\]
volu\[n\]t\[a\]ti tue Et\[iam\] i\[n\] hac volun
tate in esse c\[on\]firmat o\[mn\]ia Sap\[iencie\]
xj. Q\[uomo\]do posset ali\[quid\] p\[er\]manere
n\[is\]i tu voluisses Alia e\[st\] c\[on\]tra \[et\] i\[nco\]r
tas o\[mn\]ia v\[er\]o v\[e\]nit sic alia
est voluntas dei c\[on\]dicionata
c\[on\] q\[ua\]d\[r\]o credit ab h\[u\]ma\[n\]a
volu\[n\]t\[at\]e q\[ue\] sola mu\[n\]t\[ur\] o\[mn\]es v\[e\]n
tes p\[er\] resiste\[re\] dei volu\[n\]\[ta\]ti
Se\[c\]u\[n\]do ecce accidit \[et\] n\[on\] p\[ro\]p\[ter\]
voluntas dei in h\[omi\]nib\[us\] im
pleat\[ur\] sicut p\[ri]mo i\[ad\] Thimo. ij vult
o\[mn\]es h\[omin]es saluos fieri cur n\[on\]
impletur e\[st\] voluntas vult
n\[on\] de\[us\] o\[mn\]es ho\[mine\]s saluos fieri
si attendat ad eu\[m\] n\[on\] n\[on\] s\[ed\] vult
vt nolentes saluar\[e\] s\[ed\] vult eos
saluare si ip\[s\]i volu\[n\]t \[et\]c. glo\[ssa\]
s\[ed\] hac voluntate c\[on\]dicionata
dei lep\[ro\]sus i\[d est\] q\[ui\]li\[bet\] peccator p\[otes]t
dice\[re\] ad eu\[m\] mediciu\[m\] a\[n\]i\[m]a\[rum\]
Si vis potes me mu\[n\]dare
q.d. Ego recognosco mea
volu\[n\]t\[at\]e\[m\] infirmitat\[em\] \[et\] m\[un\]d\[atione\]m
co tua p\[re\]ceb\[us\] \[et\] io in me

non inveniens difficultatem que tuam im
pedit voluntatem cum ergo sciam te
habere potestatem non restat nisi ut velis
benignitatem et propterea Christus docuit
nos orare Mathei vi fiat voluntas tu
a et ipse ita dixit nobis in exem
plum proprium pater si possibile est transeat a me
Secundo volentes exaudiri in petitione
debent habere fidem Jacobi i Si quis
indiget postulet a deo in fide
nihil hesitans et talem fidem habuit
hic leprosus cum ait potes me mun
dare Tercio requiritur humilitas unde dicitur
Ecclesiastici xxxv oratio humiliantis se nu
bes penetrat et psalmus Respexit
in orationem humilium et hanc volun
tatem habuit leprosus ut dicitur Marci
i Et genuflexo orabat Quarto re
quiritur oris confessio et iste lepro
sus confessus fuit infirmitatem su
am et in indicium hoc peccati nullum
dubium et nobis licet propriam petitionem et
accipiet ad Romanos x ore autem fit con
fessio ad salutem Extendit tho
manum dicens volo mundare Et dicit
Leoncius super Matheum ut hic volo pertinet
ad pietatem omnino similiter et hic munda
re pertinet ad potentiam imperantis mundi vel parvi
i ut sibi mundus Crisostomus Cur dominus
tetigit eum cum in lege fuit prohi
bitum leprosum tangere Levitici xiii
Sicut et Elizeus Naaman non te
tigit sed ut videre voluit iiii Regum
v Respondeo quod dominus hoc fecit per plu
ra Primo secundum Crisostomum in omelia ut
ostendat quod ipse non subiacet legi
et mundo nihil est immundum Secundo lex
prohibebat tangere leprosum ne tan
gentes ipsum inficiantur dominus autem
a lepra non potuit infici Crisostomus
non est maculatus a lepra sed immunda
sed tactus leprosum a manu factus est
mundus Tertio ut ostenderet quod pro
aliis illius indignatus voluit omnes
propterea leprosum tetigit ut osten
deret quod omnia
et non contraria indicia invicta
tos indignat Quarto ut nobis exem
plum humilitatis daret secundum Origenem
ut nos doceret neminem spernere
per corporis lesionem unde exemplum
de quodam presbitero legitur in vita
beati Martini qui tactu tetigit eum sed in
Origenem in Augustino tunc nunc habuit

quia non habuit de errore Manicheorum
dicentium Christum habuisse corpus fantasticum
et confestim mundata est lepra eius
Istorum super Matheum. Cuius voluntatem
dominum rogat et de virtute eius non du
bitat cito impetrat et meruit
festinationem curationis unde non tardatur
credere non tardatur sanatio et quia
non distulit confessionem non differ
tur mundatio Et ait illi Ihesus
Vade et nemini dixeris sed plu
ribus de causis prohibuit Christus ne
diceret Primo secundum Crisostomum et ambrosium ut
doceret nos exemplum quod non queramus
gloriam de nostris operibus Secundo secundum Cri
sostomum quod non dicendo credant opera Christi opere
predicare sed predicanda committenda
erant apostolis Tercio secundum Cirillum non
erat opus verbo predicare ipsa evidentia
operis demonstrabat Quarto propter
hoc ne aliquid diceret sacerdotibus
non detrahebat honorem eorum et
hoc asserebat cum subdit Sed vade et
ostende te sacerdotibus pluribus de
causis mittit eum ad sacerdotes Primo
licet ipse esset mundatus tamen ipse
reputabatur immundus nec cum aliis
habitare poterat sine iudicio sacerdo
tum Secunda causa est propter humilitatem ut a
sacerdotibus differre videatur Tercia causa
secundum Crisostomum et ambrosium ut cognoscatur non
legis consuetudine sed dei gratia esse sa
natus Quarto propter preceptum Levitici
xiiii Unde subdit Et offer munus
quod precepit Moyses in testimonium illis
Crisostomus in testimonium illis id est in accusationem
et detestationem quia omnia quamvis viderant
scienda omnia facta sunt per signa et
mundationem leprosorum dominus offer mu
nus tuum ut omnes qui viderint te pre
sentem et offerre munus credant Christus
vel id est iubet offerre munus ut si
postmodum eum repellere vellent
diceret eis invenientes que a Iudea
te accepistis et quod me quia leprosum
sum repellitis Septimi non tangitur
sanatio paralitici Cum venit in Ca
pharnaum que est capitalis civitas
Galilee accessit ad eum centurio
et fuit talis qui prefuit centum mi
litibus positus a Romanis ad cu

custodiam proximi quia iudea tunc tempore
contenta erat romanis hic habent
quendam suum et prepositum qui erat pa
laciis iste accessit ad ihesum. Dice
res tamen luce vero dicit misit ad
eum seniores rogans eum propter quod
prosperaretur vel pro iudeis familia
ribus ipse suum vero misit
et angelus secundum [illegible] accessit
ad christum quia iudei quia per [illegible] cre
didit quod seniores missi licet
alienigena [illegible] tamen dome
sticus corde [illegible] militum prin
ceps tamen aplatum in fide qui scribitur
dicens puer meus in sinu iacet in
domo paraliticus et male torque
tur. Attende [illegible] et bonitatem
rectitudinis qui tam instanter rogat
pro servo acsi esset filius quasi diceret iste
non servus et ego [illegible] iste
meus [illegible] propter [illegible] et [illegible]
lis [illegible] si ei non misereor
quo miserebitur nisi [illegible] ei non [illegible]
remo quo non dominus [illegible]
[illegible] qui ita tamen dolore [illegible]
iacere paraliticum et male torque
te ut [illegible] dominum [illegible] et do
minum commovet. Hodie dominus
et dominus [illegible] servus [illegible] ut re
tudo [illegible] dicens puer meus iacet
in domo paraliticus [illegible] foris
[illegible] ut quidam quod [illegible]
[illegible] quia [illegible] debes quia [illegible]
[illegible] habes dominum cum servus
[illegible] cum servus [illegible] velint [illegible] no
lint quatuor sunt [illegible] Primum est
[illegible] quia [illegible] ab uno domino
et [illegible] luto formati sumus et omnes
nudi et pauperes nati Iob [illegible]
[illegible] Ecce me sicut et te fecit deus et de
eodem luto ego quoque formatus sum Sapie
vii [illegible] habet [illegible]
tatem [illegible] Secundum [illegible] medii
est et [illegible] sumus et omnes vite
[illegible] potestatis [illegible] vite
Iob [illegible] dies [illegible] sunt
[illegible] quia [illegible] inter
[illegible] Sap [illegible]

[illegible] sicut [illegible] et [illegible] est
[illegible] quia [illegible] possemus
[illegible] vita [illegible] servus [illegible]
et [illegible] vestrum [illegible]
[illegible] ad Col iii [illegible] nos
manifestum oportet [illegible]
[illegible] Act x non est acceptor
personarum deus [illegible] in omni gente qui
timet deum et operatur iustitiam
acceptus est illi [illegible] vi [illegible]
[illegible] fecerit bonum [illegible]
[illegible] a domino sive servus sive liber
et vos domini eadem facite illis re
mittentes minas scientes quia
et illorum et vester dominus est in celis
et personarum acceptio apud deum non
est [illegible] remittentes minas [illegible]
[illegible] si est servus bonus [illegible]
[illegible] et [illegible] tua tra
cta eum [illegible] ut [illegible] qui
non [illegible] servum [illegible] pro eo
rogat [illegible] male torquetur [illegible]
de ipse sola [illegible] posuit
[illegible] ut dicit Cris [illegible]
potest [illegible] sapiens ad intel
ligendum et [illegible] ad [illegible]
[illegible] infirmitate [illegible] et
remedium [illegible] in potestate sue
[illegible] dimisit [illegible] gra
[illegible] Ait illi [illegible] ten
[illegible] [illegible] personaliter
et non [illegible] peto [illegible]
et curabo eum [illegible] tunc
dominus [illegible] postula
te [illegible] ne desperetis
videte [illegible] q [illegible]
[illegible] volunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] non ad filium [illegible]
ut [illegible] Io iiii 2o [illegible] qua
tuor [illegible] [illegible]
scilicet humilitatem [illegible] fidem [illegible]
[illegible] et [illegible]
humilitatem [illegible] [illegible] non
sum dignus ut [illegible] [illegible]
[illegible] non solum
dignus [illegible] accessit [illegible]
[illegible] Moyses se [illegible]
tat [illegible] in eloquentia

Vox tuorum quod tue ego sum dignus
tua presentia q. d. Jermias voto
sanctificatus dixit xxx. Voce deus
nescio loqui quia puer ego sum Et
quo ego in peccatis conceptus te
suscipiam ego non sum dignus
ut intres sub tectum meum quia
alienigena sum et gentilis et sic
sor sanguinis christianorum gladio
sub tua dicit viii q. d. Verbo domini
celi formati sunt Centurio mi
les de legisti ipse dixit et facta
sunt mandavit ipse et creata sunt oscillu
mandate ff. Joh. 3 in spiritus
ubi vult spirat ipse namque habuit
fidem quia credidit eius potencia
vera sola quare solo verbo sanabit et
sanabitur puer meus Ecce quan
ta fides credebat n. j. centurio
quod Christus et angeli invisibiliter
assistent Christo et ad imperium eius
verbi virtutes et miracula
operantur Et credidit ille per se misit suum
suum et sanatur eum tanta fides non
fuit in regulo qui ait domine descende
de prius quam moriatur filius meus Joh. iiij
nec in nicodemo qui dixit quomodo pos
sunt hec fieri Joh. iii Nec in maria ma
gdalena nec in martha que dixe
runt domine si fuisses hic etc Joh. xj
Dic tu qui sumus pauce et tribuimus
vite in vera humilitate dicere debes
domine non sum dignus ut intres sub tectum etc
Nota in multiplici domo non solet
intrare magnus dominus primo in domum
que minatur ruinam et extremam incra
tasum pro debilitate sensus et
voluntatem pronam ad malum. f. in
genesi prima Jacobi j Secundo impi
scera pavit pecunia Secundo que est in
munda et sordibus plena et in me
te luxuriosa Osee vj In do
mo israel vidi horrendum ibi in
habitabit fornicatores effraym
in tali domo non habitat rex is
rahel Sap. j Non habitabit in
corpore subdito peccatis q. d. ecce in
domo munda per se Tercio in isto
habitas laus israel Tercio magis dominus

non habitat in domo que caret igne caritatis
tatis Luce xii Ignem veni mittere
in terram et j Joh. iiij qui in caritate ma
net in deo manet et deus in eo Et
aut igne caritatis non habuit deum
non habet quia deus caritas est Ideo que
non habet pane et aqua s. elemosine
et gratitudinis ... et sic Luce vij ait
Jesus Symoni leprosoi aquam pedibus
meis non dedisti et ideo in domo
mea tua et de pace Ysa. lviij frange
esurienti panem tuum egenos
vagosque duc in domum tuam et car
nem tuam ne despexeris et oleum inte
nebris lux tua i. primo caveto a
latrones et homicidia i. invidia
et rancore sunt Joh. iij Omnis qui odit fra
trem suum homicida est et j ad Cor.
vj homicida non habet partem in re
gno dei Quarto dicit domine non sum
dignus etc quia tu humilis ego superbus
tu filius casto virgo ego luxurio
sus tu primus et mitis ego ran
corosus Tu liberalis ego avarus
ideo non sum dignus ut intres etc
ij Cor. vj Que participatio iusti
tie cum iniquitate que conventio lucis ad
tenebras Christi ad belial et pecca
tores ad deum Ideo peccator debet se dicere
indignum Crisostomus. Silvester et augustinus In eo
quod centurio se indignum dixit sus
cipiendo Christum in domum dignus factus
est regno Et similiter dixit prudentes dicens
nam ego sum homo sub potestate constitutus
et dico servo meo fac hoc et facit
et alteri vade et vadit q. d. Sanguis
Si homo ego sum et precipio homo quan
to magis tu qui deus es et sicut ego
sub potestate alterius sum tamen aliis man
dare homo multo magis tu qui sub
nullius potestate es sed omnes potestates
sunt sub dominio tuo et omnis potestas a
te est potes dicere infirmitati
recede et recedit et sanitati ut ve
niat et statim veniat Audiens autem
Jesus miratus est. i. ad modum mirantis
se habuit dicens Amen dico vobis non
inveni tantam fidem in israel Quod
ad fidem ystoriarum sunt fidei
patriarcharum et fide apostolorum

Rudet qm q illi fuerunt nre fidei pri
cipiu ꝗ dz intelligi ꝗ ⁊ ꝑ xpus an
te aduentu credendi q alij i
multibꝰ signis ⁊ mirabilis visis
crediderunt iste vo nllo signo
viso ꝗ ex auditu verbali ꝗ xpi
credidit in sua gente gentili sia fu
it que rusticu ad audiendu alioꝝ
sapienci loqucionem vel precepta ma
gis admiratur ⁊ laudat ꝗ si
plures alios diceret id est pt hone
rat ecclesie iudeoꝝ ⁊ gentiloꝝ
ꝗ modica fides gentilis magis
laudatur ꝗ fides iudeoꝝ ⁊ ꝗ
tanta fides erat in rectitudine ge
tili id est ꝗ ꝑdicit futuram fide
gentilium d. Dico autem vobis ꝗ multi
id est ꝗ non omnes credet cum
venient ab oriente ⁊ ab occidente
i. ex omni parte mundi venient ad uni
tatem ecclesie Et recumbet i. requi
escent cum abraham ysaac ⁊ ia
cob in regno celoꝝ christi tunc i
pleretur id est ꝗ multi sunt voca
ti pauci vero electi / do cras

Ascendente ihesu in
naviculam secuti sunt
eum discipuli eius math viij marci
iiij / luce viij ꝗ figura Jone ꝗ.
Cometa dicitur in libris mirabilium
rerum quod ubique nocturno tempore fla
ma erupit super terram ibi the
saurus nostri fore copiosum tame
ta stat in hoc ꝗ vt ait pho
me metalla aurum ⁊ argentum
sulphurea sunt ꝗ quidem sul
fur talis solis ꝗ facili i fla
matur vnde vbicumque multa auri
⁊ argenti latet vena ibi crum
ttat nocte in tempore ipso flama
Sppua vbi in cordibus nocte fla
ma divini amoris ascendit ibi
thesaurus vite fore innotescit
⁊ ibi aurum dilectionis ꝗ probabit ꝗ
aurum dilectionis attulit nobis dominus
in navi / ꝗ iij regum ix rex
Salomon fecit classem in littore
maris in idumea ⁊ attulit
aurum de ophir Sppua Salom
interpretatur pacificus ⁊ est xpm ꝗ
attulit aurum dilectionis in navi pa
tientie ꝗ viij B ꝑ sup oia te
reddit amabilem o ihesu ꝗ
talis que bibisti in navicula
ꝗ thema In summa tria ꝗ
invenit ꝗ mare commoto pi
culosa ꝗ ihesu 2o ꝗ
affectuosa ꝗ ⁊ ꝗ
3o xpi virtuosa opa ꝗ
ꝗ impedit ꝗ ꝑmo
dicit in illo tempore ꝗ ꝑdicat
xpi cum ipse erat in galilea
in civitate capharnaum ibi curat
multos a languoribus math viij
tunc accessit vnus scriba dicens
magister sequar te quocumque ieris
respondit ihesus vulpes fove
as habent ⁊ volucres celi nidos
Alius autem de discipulis eius ait do
mine permitte me primo ire sepelire
patrem / ꝗ meum ait illi ihesus
sequere me ꝗ me mittem
tuos sepelire mortuos Tunc sequit
quod sequitur Ascendente ihesu in navicula
secuti sunt magister media opatus
fuisset in terra transivit ad mare
ut ibi excellentiora opa
demonstraret ꝗ se dominum ter
re ⁊ maris ꝗ Secuti sunt
eum discipuli eius ꝗ se firmi
⁊ stabiles in fide secuti sunt
cum non tantum ꝗ sed mente ꝗ
tate ⁊ ꝗ sectatores Et
trahebantur suauiter ꝗ sermo
⁊ admiratione opum ꝗ quos ꝗ
ꝗ se posse ꝗ ꝗ non
ꝗ loqui audire
ꝗ ⁊ loqui ⁊ non loqui ꝗ
sibi erat ꝗ forma ut ma
gna ꝗ appareat / ⁊ ecce
tempestas magna facta est
in mari i. in stagno Genesa
reth non ꝗ ꝗ
ꝗ ꝗ conturbans ꝗ
ꝗ ꝗ ⁊ ꝗ ꝗ. Xpus
assumpsit Petrum discipulos

Ut adimpleret eos cogeret. s. quod in peri-
culis non timerent et in honoribus
honeste se haberent et tenerent propter
quod alios dimisit eos assumpserat
permittebat eos fluctuare. Ubi
maiorum omissio erat plebe presen-
te adesse, vero ad temptationem
vocem se contulerunt, hos solum
assumpsit et sic docet sapiens
Eccli. xxxii Rectorem te posuit
noli extolli et i Cor. x Qui
se existimat stare vi-
deat ne cadat. Tunc sequitur
Ita quod navicula operiretur fluc-
tibus elevabant fluctus
maris magna altitudine
super naviculam ita ut videretur
navicula descendere subito
in profundum. Origenes dicit commo-
vit ventos et concitat fluctus
ut discipulos mitteret in timorem
ut suum auxilium postularent
et suam rogantibus potentiam
manifestaret. Ipse vero dormi-
ebat. Dicit alter evangelista Mar-
cus super cervical. Notandum quod
plue ß. ß. theo. super cervice
al navis lignea. Crisostomus
ves maris et stupenda quod
non dormit neque dormitat
dormire dicitur. Dormit cor-
pore vigilat divinitate. Crisostomus
dixit ... dormiebat po-
ut vitas humanae nec in eo
ostenderet. Secundo ut discipuli in peri-
culo positi ad ipsum recurre-
rent. Dicit 2o tangitur dis-
cipulorum affectuosa deprecatio ibi
Et accesserunt discipuli et suscita-
verunt eum s. impetu et clamo-
ribus ut dicit Origenes. Tanto
metu fuerunt discipuli conterriti ut
pene a se alienati ut irrue-
rent in eum et non modeste
ac leniter sed turbulenter sus-
citaverunt eum dicentes. Domine salva
nos perimus q.d. Domine omnipo-
tentia potentia tua dominaris si-
ne te non est salus. Beneficium
vero nostrum salus nostra in manu

tua domine id salva nos perimus.
Origenes. Videntes discipuli salvatorem
vobiscum habetis et periculum time-
tis vita vobiscum est et de morte
sollicitati estis. Et ait eis quid
timidi estis. i. quare timetis cum
ego vobiscum sum. Qui si ambula-
vero in medio umbre mor-
tis non timebo pericula ...
... dixit ad eos modice fi-
dei q.d. Si potentiam super terram
non cognoscitis quare non creditis
quod in mari potens sum. Crisostomus sic
signum modice fidei erat in eis
licet crederent ipsum eos posse
periculo liberare non tamen crede-
bant quod sic posset facere dormiens.
Dicit 3o tangitur Christi virtuosa opera-
tio. Tunc surgens s. a somno
... imperavit venti-
s ut cessarent et mari et fa-
cta est tranquillitas magna ...
... et stetit spiritus procel-
le. Et Eccli. xliii in sermone
eius siluit ventus. Talibi
... maris
motum aut fluctuum eius tu
mitigas. Nota s. Crisostomus quod fluc-
tuationis maris tradere naturaliter
tunc advenit longo tempore aquis commoti-
s ad imperium Christi cessat tem-
pestas et facta est tranquillitas
tanta ut nec vestigium ... turba-
tionis remansit ...
... uno et eodem maris ...
... mirabantur dor-
miebat sed ... cum vento et mari
... mirabile ...
potestates ... ut Origenes
Venti et creatura obedit ...
... creatori obedire contemnit. Tunc
... Porro homines mirati
sunt. Origenes ... putabant homines
... qui cum eo navigabant
... erat navicula ... quos ...
... voluit eos qui mirabantur
... homines
appellatos quia nondum noverant
potentiam salvatoris. Et. Glossa.

lia qi d. lod c bo purg s vero
dens qr vcti et male obedirat
ei pt ecatiua tatoi Theo. ideo
nutabat qr dubie se hebant
tt xpm inquitum n. solo impio
male platat nd vga nt moi
ses n ptibq nt ecarcq iorda
ne nt in ortha nt Josue ideo
mutabat d. glib c h nt quitq
ho d opfecit qb magnq qm
dormit nt ho surpat nt deq
Degm pz a pte sens sonat
ecta qd nond s. mulitas ecta
vcte psigna in namcla p'o q
namis in pn est sctta et i me
dio lata et in fine sct scta
Dic scta nuc ecta i pn fuit
sctta qr pauci fuit ho et
nt dt Augq qnc addit mgr
vitecag i sue hist li. y c hym
Ab abel diq incepisse ecclia
qr si ab adam incepiss no fu
isset gminata sn cayn se
mire tept vsbos malicia in
abel vo psice vita sctt et
patia c i me namoula
scte ecclie est lata qr ia ecta
bonibq eiupleta et hic figuatu
e luc v vbi namcla reple
ba pistibq q at st pistos
ont s. anth d. Pistos n. st
qui hac namgat vita et no
tad et ht qda namganti
nam tpaliu cupiditatu nt
sut mali iudices et eccs pci
clitat st figuatu e iij vgiu
xxij Josaphat fect naues in
offir p auro apportado que
q gstricte fuit Josaphat m
tepta iudex s offir incepta
iudq qu qd iudex mittit i
mud desideriu p apportado
ul aggando auo ul munia
accipi do tue hoes pclitat
et turbat ecca iudi in amore
pecunie pditi In e d ecci pro
peria et dona excecat ocu
los iudicu et qi mutu in ore
auertit correctos eos et dt glo
q mutq e quedam sp rane
q pectta in os talib ipsu
tacete fat et no posse latre Sic
pcmiu datu et receptu facit
iudice tace sic refert arnolus
i li. narratom Cuida hnit tah
magetz qda dt q ei pulcra
bone nt essz pco hc audies
aduersarq suq misit vpod euis
pulcra vacca nt essz pco
iudex tu essz in iudico tam
dcep no essz p illo qui boue
dedit Dixit ille bos loqne
tm ille bos loqui no potest
qr vacca eu no pmittit
io inhibet iudicibq ne acci
piat munera Exodi xxiij
no accipias munera q exce
cat pdentes et subuertunt
vba iustorq Gregor abolbq
munibq dz se iudex absti
ne nt neqz p ~~mo~~ fauo
et pecunia iudicet a fands
sic i c fet d q st valerq
in policto tm no rutilq
hebat actu q mgr rutilq
acto suo iudici sepe roga
toz i iusta porrigebat cuq
aduersarq suq resistet et iu
dex petitoz sua exaudie
vellet tad rutilq tu idi
gnatoe dixit rogo ne fat
quid m opq e aiticia qua
qd rogo no fat Dixit ille q
m tua munia si p ca
q d iustis factura sui ma
lunt nt eau iustq iudex a
micicia eq carere q. dt eo
stiag iuste iudicare et val
de bq fct ne maledictoq
incurret d q dent. xxvij
maledcq qui pditit iudim
gl p auiticia pecunia
ul fauorez Quo qda namgat
i mari malarz societatum
et hij est picta pauidi st
figuatu est y Math xxvij
Q pocite rogauit iudices
ascende ohanas qd pane
vult vxoribq et filiys
qi illos inimicis subiacti
bus Quo que itaqz dectu

tunc et ipsis ad quinque etiam patris
quia ea vel suspensio ... cuncti
alterum processisset subinsperet non
uniquam. Proinde etc. Propterea mundi pulcritu
do et sunt mundi actores qui sunt pulcre
et florida quando huiusmodi sed nidei
inceptacio gestetes vel laudates
et sunt quibus deo sincere et lauda
re volente qui sunt mundi auctoribus
admiscere licet pericula parent
quia mala societas nocuit et pi
culum fuit in celo quia angeli qui
fuerunt creati boni ut declarat Ys
li. ii et in textu Lucifero super bo
adheserunt cum eo pariter corruerunt

Te et nos in vineam meam et quod iustum fuerit dabo

vobis aut per figuram ...
... etc. in glo
videcet vobis aut quando i capti
vitatem tuc aliter actores condolet
et exhibet dolorem ... ec
clesia ... hoc vocat tempus quo filii
israel ducti fuerunt in captivitate
babiloniorum ... tempus vocatur sep
tuagesima quia per 70 annos fu
erunt in captivitate et in magis ecclesia
d. id est Quando cantabiliter canticum domini
in terra aliena in salicibus in me
dio eius suspendimus organa
nostra et filii israel ducti nostri
voce cantorum et voce adoratorum virgo
dei et quia post ... natus est ...
iiij ... ... cum ...
conformat se eis ecclesia deponens
cantica leticie scilicet ... in ecclesiis
et alla et tamen Tractus quorum
unus vel duo cantant ad denotandum
quod sunt intuerunt contemplativa
in captivitate babilonica Quia nos
in doctrina ut sunt capti sumus
in presenti ... mortalia tamen
deponentes cantica leticie ad de
signandum quod nunc debemus dolere
de hiis et non gaudere de vani
tatibus mundi et hoc docet ecclesia

in primo quod tamen dies abso
luti preterunt dies observabiles
recedunt tempus adest sobrium etc.
Ideo ecclesia statuit esse prohibitam tra
ductionem nuptiarum et celebrationem
causarum ... q. iiij non ...
et de feriis c. Capellanus Ibi pro
hibentur convivia nuptiarum
et alibi in textu ... et quatuor
carnales prohibetur. Cum prohibi
tio ... c. ... in l. ...
... ... Quando nove sponse
traducuntur aut convivia matri
monialia ad tollendum carnalia et
cetera et in ... convenerunt
multe leticie dissolute ostendi
et ideo illis temporibus in quibus ho
nestius ... quasi adsponsalia elevare prohi
bitum est nuptias celebrare
In illo tempore dictis non est prohi
bitum exigere debitum quia non est
tacta distinctio ... in reddicione
vel peticione debiti sed in cele
bratione nuptiarum. Licet enim prohi
beatur exactio debiti in diebus
solempnibus et ieiuniis ... ille
... quod ... illo tempore sanctum
nimium quod est honestum et bonum
prohibitum est multomagis illici
ta et inhonesta sunt prohibita
sicut saltaciones ... in ...
cto ymo tamen in ... et co
... ...
Et licet filii israel fuerunt hoc ...
... in captivitate vel ... per omnes
annos desolati sed in hoc anno
consolati quia ... ... post ...
... ... conputatur octo
... in vigilia pasche ubi ...
alleluia cantatur cum tractu quoniam
non potuerunt statim pati esse cum
... ad ... premissione intra
... sed in octava pasche duo alle
luia quia in hoc anno plene
liberati fuerunt non ... hoc
... fuerunt in octava pasche
et nos ... future vite plenis
sime liberabimur. Apocalypsis xxi. Et

Amplius luctus non erit neque clamor
neque dolor Et videtur quod homines modo
et prius et primi hic testatur induentes
veste tristicie Ysaias Et ne etiam vi-
debit mortem pro eorum puteum in quam
ceciderunt per peccatum ut hoc legitur
libro Genesis et licet liberati sunt per bap-
tismum ab originali tamen adhuc generi
in pena peccati id est etiam de veto
lentes spiritualem mortem ad peccato
plasticum ... et eorum amissarum de-
ponit de canticum leticie depo-
suit non canticum nostre scilicet Te decet lau-
dare nam eorum canticum vocibus valet
meliorem ad laudandum deum ut
admirum debeat laudare Unde
Daniel in Babiloniate oratio apta
Dominum Deum Et deposuit canticum
gratie scilicet Gloria in excelsis pro quod pax
de celo ab angelis est initiata
Et deposuit canticum glorie scilicet Alleluia
pro quod est ab angelis in celo primitus
est decantatum ut dicit Thobie xiii
et Apocalypsis xix audivi vocem quasi
vocem tubarum multarum dicentium in
celo Alleluia cantat ergo ecclesia hoc
canticum de mortuis in introitu misse
scilicet Circumdederunt me gemitus mortis
quod hominum temporalem mortem a predi-
ctis ... puteum et illarum
hominum consolatorum ut in ecclesia idem petit
tit ecclesia ... precibus tibi ... clemen-
ter exaudi Et in generali adiu-
tor et protector fieris est in et non
primus evadere mortem spiritualem
ut per primam Ideo hortatur nos ad
primam in epistola sic Currite sic
... comprehendatis scilicet bravium
glorie ... et in Corinthios sic et vos
in vineam meam de quo thema
In summa trium ... pro expe-
rientia diversa vocio ... est
regnum celorum ... addit ...
ecclesie ... ibi ... 3o
... ibi
sunt nominis Christi ... et ...
In illo tempore scilicet Anno xv ... predicatoris
... de Galilea ... in

... sequebatur eum turbe multe
quarum infirmos curavit ut dicitur
Luce xvi facite vobis amicos de
mammona iniquitatis Tunc accessit
unus de quibus ait ... quid fa-
ciam ut habeam vitam eternam
Respondit non facies furtum non
dixit falsum testimonium Respondit hec
omnia a iuventute feci Dixit ei Ihesus
Si vis perfectus esse vade ven-
de omnia et da pauperibus et ille
tristis abiit Tunc dixit Ihesus discipulis
suis ait ... facilius est came-
lum per foramen acus transire quam
divitem in regnum celorum Tunc
dixit Petrus Ecce nos reliquimus
omnia et secuti sumus te id Ihesus os-
tendit eis quod omnes ...
possent venire ad regnum celorum
De. Simile est regnum celorum homini
... negociatori in negocio quod de simile
factum ... in regnum celorum quod ...
de sunt ... Et per
regnum celorum ... primus ecclesia
scilicet congregatio fidelium ... quod in ea
et non alibi regnum celorum adqui-
ritur ... quod in ea perficitur et
gratia regnat ... Colossenses i
gratias agentes deo patri qui eri-
puit nos de potestate tenebrarum
et transtulit in ... regnum filii
dilectionis sue In quo habemus remis-
sionem peccatorum 3o quod fideles sunt
ad hoc predestinati Ephesios v
vos estis cives sanctorum et
domestici dei ... pater familias
... i. deo patri qui dicit hoc
voce ... quod primus et ...
est ... et dicitur paterfamilias
... scilicet per providentiam ...
gubernat totum mundum sicut paterfa-
milias domum ... paterfamilias
est cuius una domus est celum
et terra familia eius est omnis crea-
tura et domus suam edificat
... i. ... ...
prior regio est terra lucis ubi

vbi habitat virtutes et milites Job x
pr n q d e ons milicia est et
Daniel vii Milia milium ministra
bant ei et ibi e tantum gaudium In
ferior regio e tenebrarum terre vbi
habitant vincti ibi e tantus lu
ctus Media regio e lucis et te
nebrarum et ibi gaudium et luctus
mistus pro vicibus vnum risus do
lori miscebitur et omnem mansionum
illarum deus possessor e pater Qui
dat estum omnium carum s. bonis
et malis Qui dat iunctis
escam vnius et pullis coruorum
i. malis inuocantibus eum Qui
exiit primo mane conducere operarios
in vineam suam Gregorius i. omne
paterfamilias i. conditor noster habet vine
am i. ecclesiam Ysa. in vinea do
mini exercituum domus israel et vi
nea omnino delectabile est Istius
vinee vitis est Christus palmites
vero sunt omnes electi ab abel
iusto usque ad vltimum electum qui
in fine mundi nasciturus est sic
saluator ait Joh. xv Ego sum
vitis et vos palmites Boni
palmites fuerunt patriarche et
prophete sancti apostoli fortes martires
delectabiles virgines in hac vinea
ecclesie deus pater primo mane i. in
principio mundi fideles duxit ut operarentur
et hoc in prima etate s. ab adam usque
ad noe cum ad quos sanctos patres
ad eruditorum misit s. adam et enoch
et Matusale et quia in prima eta
te fuerunt in laboribus ecclesie sig
nificantur per eos qui primo mane
sunt adducti conuencione n. facta
cum operariis ex denario diurno
i. denarium dies erat laboris ita
e totum tempus vite cuius hic est
n. tota vita nostra quasi vnus dies
vnde Joh. ix me oportet operari dum
dies est venit nox s. mortis
in qua nemo operari potest Crisostomus denari
us nostra e vite eterne promissio
et figuratur in rotunditate nec

e finis nec principium et vita eterna caret
fine luc. i. Regni eius non erit finis
et dicitur denarius diurnus quia e coelis
dibus excepte finis et cetera Et misit e
os in vineam suam s. ecclesiam sanctam
Ysa. v. Et iam si agricola vult accipere de
nariu diurnum ea virtute primo
ut de vinea excedat s. per infideli
tatem Joh. xv Ecce vos progredi s. q
vos non cantat dicitur est ne malum
operando faciat s. petrum in orientale etc
n. opus non loquitur opus de in vi
nea sua s. malum tollet in ea
pro operante Ro ad Gal vi dum tempus
habemus operemur bonum ad omnes Jo
clamat e ne cum negligentia et tar
ditate bonum operemur Jere. xlviii
maledictus homo qui opus dei facit
negligenter Et egressus circa horam
quod fuit tempus a noe usque ad abra
ham vidit alios stantes in foro ocio
sos Gregorius forum e quod extra ecclesiam est
et dixit illis ite et vos in vineam
meam et quod iustum fuerit dabo vobis
qui isto tempore aliqui missi sunt ad eru
ditorum ut noe et sem eber et thare
et consimiles Iterum autem exiit circa horam
vi et nonam fecit similiter hora vi mundi
fuit ab abraham ad moysen
ibi exiit quia per diffusionem sue bo
nitatis euidenciorem patre et posteris
suis dedit ut per illud pactum tamquam
peculiaris discerneretur ab aliis po
pulis nacionum hora ix fuit a moi
se usque ad aduentum christi ibi ex
iit quia iudeis dedit preceptum et legem
s. qui vinee excolit et ea obseruaret
Circa xi vero exiit i. in vltimis tem
poribus i. a tempore christi usque ad finem
mundi exiit i. per se ipsum apparuit
Joh. xvi Exiui a patre et ve
ni in mundum s. per assumptionem humanitatis
in illo exitu inuenit alios stan
tes s. gentiles ociosos per eos et
nondum inuocat circa illum consimiliter la
borando et cum dolore mortem pa
ciendo de quibus conqueritur Trenorum
j o vos omnes qui transitis per viam
Et dixit quid hic statis tota die ociosi

q2 gentiles a pricipio mundi usque ad eum
labbare in bonis moribus neglexe
rant dicunt ei quia nemo nos con
duxit gentiles .n. qui fuerunt in .i.a
etate xpi non habuerunt cetiore
ministros per predicatores apostolos ecclesie
vel prelatos licet habebant legem
nature tamen obfuscata erat propter
Cap. ii tenebrat eos malicia
eorum ideo excusant se quia non fu
erunt conducti Unde q. d. Nullus
propheta nec patriarcha vel doctor
ad nos veniat / nos conduxit i. vi
te viam nec predicavit Dixit autem eis
ite et vos in vineam meam post quam
9o tempora quia gentiles iudeis gra
cie sunt ut esset una ecclesia de di
versis nacionibus Deinde ii tangit
iudeorum equalis retribucio q. d. Cum
sero esset factum .n. Illa quod hoc potest in
telligi tempus gratie quod incipit
post. i. gratia et veritas per ihesum xpm
facta est et dicitur tempus gratie na
pe sero est finis diei sic tempus gra
tie est circa finem mundi i. quod eorum est
non fuit in quos fines seculorum
devenerunt Dixit dominus procuratori
vinee i. xpus qui missus est a
patre ad procurandum salutem humanae
voca operarios et redde illis m.
per istam mercedem tamen intelligitur gratia
que est inchoatio glorie quia gloria nichil
aliud est quam gratia consummata Inci
piens autem a novissimis usque ad primos
quia in primitiva ecclesia quando adhuc
gratia est data eciam gentibus quod ultimo
venerunt ad fidem iudeis pro ma
iori parte in infidelitate permanentibus cum autem
venissent qui circa xi horam vene
rat i. gentiles acceperunt sin
gulos denarios i. donum gratie q
arram glorie venientes autem pri
i. iudei qui a principio legem dei fuerunt
erunt arbitrati sunt quod plus essent
accepturi quia in primitiva ecclesia quam
nisi adhuc iudei reputabant gentiles
indignos gratia dei acceperunt autem
et ipsi singulos denarios i. communiter
gratiam sicut gentiles et non amplius unde

Actuum x. dicitur quod cornelius gentilis
qui centurio erat a capitaneo angeli misse
runt pro petro ut audiret ab eo que
sibi faciendum est et cum venisset petrus et
predicasset cornelio et aliis eius
fidem xpi cecidit spiritus sanctus super omnes
qui audierunt verbum et acceperunt
donum linguarum sicut acceperunt
discipuli qui fuerunt iudei / et accipi
entes murmurabant adversus patrem
familias d. hii novissimi una
hora fecerunt i. non tantum sicut sunt
et modicum laboraverunt et pares
illos nobis fecisti i. tantam gratiam
eis contulisti qui portavimus pon
dus diei et estus i. multa o
nera gravia legis et hoc ad literam
factum est ut habetur actuum xi
cum petrus redisset in iherusalem bap
tisato cornelio et aliis suis
disceptabant adversus eum fide
les qui fuerunt iudei dicentes quare
introisti illis qui habent preputium
et manducasti cum eis At illerum
dens .s. per donum revelacionem factum
apostolis unum eorum sicut alii murmurabant
intimatis causa propter dictato ita eciam
alii murmurabant recipi propter quod sicut
habetur dicitur eciam deinde unum murmurabant di
centes omnibus quod ergo gratia gentibus da
ta murmurabant et hoc factum est
ubi petrus baptisato cornelio ut
murmurantibus iudeis fidelibus dixit
quod hoc fecisset revelacione divina quia
videbat spiritum sanctum descendere super genti
les sicut super iudeos Unde sequitur ami
ce non facio tibi iniuriam glossa ille enim
facit alicui iniuriam qui dat minus quod pro
misit et eciam iniuria non est
locum ut est mea gratia et id si dedi
dederit gratiam cuicumque voluerit
non facit alicui iniuriam Nonne ex
denario diurno convenisti mecum
quia ad hoc accessisti vocatus ad fidem
ut acciperes gratiam in presenti et gloriam
in futuro Tolle quod tuum est et
vade accipe gratiam quam meru
isti credendo legi et prophetis

de corpore non licet prima gratia non cadit
sub merito augmentum tamen gratie cadit
sub merito. Volo ad hunc dare novis-
simo sicut et tibi scilicet gentili voto aby-
dolata per iudeos voto a legis
observantia. An non licet mihi facere
quod volo quasi dicat immo quia voluntas
dei non potest esse distorta. An oculus
tuus nequam est quia tu invidia pertes-
sit ab habundancia defectu quia ego bonus sum
scilicet perfectus et ideo non possum male
agere. Dupliciter iam tangitur istud in
quo ea adaptatur. Sic erunt no-
vissimi primi quia gentiles qui erant
a iudeis quasi viles reputati sunt
conversi ad fidem christi et primi
novissimi quia iudei qui erant po-
pulus dei propter eorum infidelitatem
sunt reiecti. Multi sunt vocati scilicet iu-
deorum ad fidem per legem et prophe-
tas pauci vero electi quia eciam de
eis pauci comparative crediderunt in eum
et de credentibus multi conversi sunt ad
iudaismum et ad vomitum redierunt ut
canes ad vomitum et tamen de illo

Quod cecidit in terram bona orta fecit fructum centuplum

luce viii capitulo primum evangelium in ffi(n)e
Beatus rupertus capitulo ... dicit
et hunc textum. Prudens agrico-
la non sinit agros perdere mede-
tur seminatum sicut quilibet fidelis de-
bet habere ut prudens agricola quia
in agro cordis non debet habere defectum
sed aliquod bonum ferre ergo possit fru-
ctum primum recipere unde propheta ose
viii seminate agros vestros et necesse
est quod in eos semen fructificabit. Beatus
cum dicit quod erant terram bonam in
ea ori terra affert fructum suum
et herba virtute seminatur terra id est
cor terrenum hominis non debet esse aridum
sed frondere herba virtutum id est bona
voluntatis et ista voluntas debet deduci
in opus et hoc debet negat
nos movere historia hodierna lecta

cum homines non fecerunt fructum boni
operis tunc perierunt in diluvio ut habet
secunda lectio et tamen si fructuosi
erant ergo parata in archa servati
sunt ad fructificandum. Debet nos hortari
tempus quod hodie inceptum est quod dicitur
septuagesima ad considerandum quod debemus
fructificare in sanctis operibus nunc et
in presenti tempore et hoc tempus durat
usque ad quartam feriam post pasce quia
tunc veniunt benedicti ut igitur in
fine vite valeamus hanc vocem audire
debemus dei verbum suscipere benigne
ut operemur et fructificemus et fru-
ctum portemus qui possit verificari
de nobis quod cecidit in terram bonam
ortum fecit fructum. In secunda tamen
dominica invenitur parabole
proposito in evangelio secundo subditur
quomodo exponitur quid est dicendum. Sed dei
dicto dicit in illo tempore scilicet Cum predica-
tor christus esset in Galilea in tem-
plo capharnaum accesserunt ad eum phari-
sei dicentes magister volumus a te videre
signum. Quibus respondit generatio mala signum
querit. Tunc dixit exhibeat vobis amen
dico vobis omnia dimittentur
filiis hominum quibus blasphemaverunt
sed qui non habebit remissionem in e-
ternum sed reus erit eterni delicti. Ro-
gabat autem eum quidam phariseus ut
manducaret cum illo et maria ma-
gdalena attulit alabastrum et tunc
videns phariseus luce viii hic si
esset propheta sciret utique que et qualis es-
set mulier que tangit eum quia peccatrix est. Qui
sequitur. Secundum ad illud in illo tempore scilicet Cum ihesus
exiret de domo in qua predicabat tur-
bis et civibus et congregate sunt ad eum
turbe multe ibi sedebat secus ma-
re cum plurima turba convenerunt et tamen
non potentes nec divites et nobiles
seu mundi sapientes sed turbe id est populus
communis convenit ad ihesum unde i cor. i
non multi potentes sed tamen et sic
contingit hodierna die quod turbe simu-
plices ferventiores sunt ad audiendum
verbum dei priores in eis simplicibus
sermocinatio eius tunc subditis de ci-
vitatibus properarent ad ihesum scilicet eum
sequentes aliqui sequebantur eum ut pa-
nes acciperent aliqui ut viderent miracula

Aliq ut insidiaren(tur) et apphende
rent. Aliqui ut v(er)bu(m) dei audirent
et discerent. Tunc ih(esu)s ascendit i(n)
naviculam turbis stantibus in littore
maris et locutus est multa i(n) parabo
lis. Hoc aute(m) misti(ce) t(r)ib(us) de (causis) fecit p(ri)mo ut sc(ri)p
ture impleret(ur) p(ro)ph(eti)a ap(er)iam i(n) parabo
lis os meum. S(ecun)do p(ro)pter palastine
male. 3o ut studiosis daret q(ue)r
rendi occasionem. Q(uart)o ut eo melius
mentibus eorum infingeret. Cauto (enim) Cris(ostomus)
ne veritate indignis p(re)dicaret.
Mat(thei) vii. Nolite s(an)c(tu)m dare cani
bus et nolite p(ro)icere margaritas
an(te) porcos. Sed q(ue)r(itur) d(e) h(oc) q(uo)d dixit ih(esu)s
Ioh. xviii. In occulto locutus su(m) n(ichi)l.
R(esp)ondit b(eatus) T(homas) p(ar)te iii q. xlii ar(ticu)lo
iii q(uod) aliq(ua) doctrina p(otes)t e(ss)e in occulto
3r. P(ri)mo q(uan)tum ad intencione(m) docentis
q(ui)a no(n) vult manifestare co(n)vicia
et no(n) fec(it) h(oc) c(hristus) Sapie(ntie) vii. Quam
sine fictione didici sine invidia co(m)
munico. Lucae viii. Nemo accendat
lucerna(m) etc. S(ecun)do occulte q(ui)a pau
cis p(ro)ponit(ur) et no(n) fecit h(oc) q(ui)a eo
vel turba et omnibus p(re)dicavit. 3o
q(uan)tum admodum docendi q(ui)a tur
bis loq(ue)bat(ur) in occulto i(n) parabolis
veritatis ac doctrinis q(ui)a no(n) erant
digni et melius erat q(uod) sub tegu
mento audire q(uam) ea omnino p(r)ivari.
Tunc ait. Exiit q(ui) seminat. Beda
p(er) istum satore(m) p(re)figurat(ur)
filius dei qui exiit de sinu
p(at)ris ve(n)it i(n) mundu(m) ut testimo(nium) p(er)
hibeat veritati. Iohe xvi. Exivi
a p(at)re et veni i(n) mundu(m) ut agro
lere agr(um) incultum. Cris(ostomus). Exiit
qui vo(bis) p(er)ni(cio)s(us) est seminare seme(n)
suum i(d est) doctrina(m) sua(m) quam a nullo
suscepit s(ed) ali(i) ab eo h(oc) se(me)n
allatum est de paradiso. Ho(mo) v(er)bu(m)
dei d(icitu)r se(me)n. Primo q(ui)a semen ex mi
nimo fructum fit v(er)bu(m) dei bo
norum op(er)um. Sed p(rimo) fides ex au
ditu auditu p(er) v(er)bu(m) dei. 2o se
men p(er)git multitudo q(ui)a v(er)bu(m) di
latat multitudinem bonorum op(er)um et
deum sciat i(d est) doctr(in)a(m) (con)cepit d(omi)n(us).

tendit secus via(m). Theo(philus). Et non e
cadit et no(n) pereat q(ui)a h(oc) est
insipie(n)s. Sed ita p(ro)icit seq(ui)tur via
Id q(uo)d cadit secus via(m) est q(uo)d ca
dit sup(er) corda carnalia tentatio
nibus (con)cedunt exposita demonibus
Isa. lii. Posuisti cor tuum qu(asi)
terra (ca)lcandum s(cilicet) qui in nullo vult
resistere ullam tam(en) transitu
nec in oculis nec in auribus nec
in corde. Iob xxiii. Venerunt latro
nes et fecerunt via(m) p(ro)pter me. Et
licet audiat tamen cor voluptu
osum no(n) admittit in corde. Jo(hannes) in
alalis. Hoc no(n) p(er)cipit q(uae) dei
sunt. Cris(ostomus). Sic leonem audire
hebra verbis no(n) admittit. Ro(manos)
viii. Qui (secundu)m carne(m) vivunt
ea q(uae) carnis sunt faciunt et
subdit. Qui in carne sunt deo
placere no(n) possunt/ s(ed) i(n) cor de
lectam tentatione malos et s(er)v
gnies inspirando/ et sic sugge
stioni d(iabo)li locum p(rae)bendo
q(ui)a tales sunt secus via(m) d(e)
illud Sapie(ntie) v. Erravimus
a via veritatis et cons(ul)ta
tum est cor n(ost)rum s(cilicet) a talibus
cogitationibus malis q(uae) sequ(u)n(tur)
et volucres celi comederunt
illud. Aug(ustinus). Volucres celi s(un)t
demones in ac caligino
s(o) aere p(er) petrum sup(er)bie alta pe
tentes. Iob xl. Om(ne) sublime vide(n)s (i)p(s)e (est) rex
sup(er) omnes filios sup(er)bie et
tales aves abigit se(cun)d(u)m s(un)t
exp(osi)tio Abrahe. Gen. xv. De
scenderunt volucres sup(er) ca
davera et abigebat eas
Abraham. Ad aves (i)stas ab
igendas valet timor
domini q(ui)a formidines ad
fugiendas aves. Ut est ete(rnum)
ad u(?) memoria passionis

tremet demones repellendo et quia
mente devicti sunt Jo. hinc contra
quibus demum resistere dicit psalmista
Declinate a me maligni et scru-
tabor mandata dei mei. Illud
cecidit propter petram id est terrenam su-
perbiam et amaram indurationem Bernhardus
ad Eugenium papam Cor durum est
quod nec compunctione scinditur nec
pietate mollitur nec movetur precibus
minis et flagellis induratur Petrus
Job xli Cor eius induratur
quasi lapis et stringitur quasi incus ma-
lleatoris unde inter de quinto contra
pelagianos vbi canitur de tanto durior
fuit sicut terra tarda indurata habet
quod petit dicere scinditur
tempore po tondetur malleis sicut terra
tarda molliatur marte mea
Exodi vij Induravi cor pharaonis
et mens non speravit. Secundo fra-
gitur sicut terra tarda quod recte de-
bent igne infernali sub ignis
et sulphur propter talia corda
frangitur sagine homo ita
damnatus est corda indurata mol-
lietur sagine & cum ignem pe-
re sorpsisse scilicet ipsos induratos verbum
dei non fructificat Jo parabole
illud cecidit propter petram natum
aruit quia non habebat humorem pe-
nitentie scilicet contritionis devotionis et per-
severantie seu amoris Gregorius in
de multi bene vivere decipientes pro-
ponunt sed adveniente stimulo
ventos resiliunt unde adveniente
temptatione non resistunt vero quia
non habent radices Sapientie iiij
adulterine plantationes non da-
bunt radices altas unde verbum
dei non radicatur firmiter in mente
eorum Exodi xxxv In electis me-
is mitte radices Ro. tra-
petita a quinque vos eos sicut
tales et celum eos tenere non
potest Luce x vidi sathanam
sicut fulgur et Secundo frigida pe-
tentes quia in eis non est ignis
amoris sed cum facti sunt frigidi

quis sustinebit. Tertio contra dura sicut tales
Job xli Cor eius induratur Crisostomus
Omelia prima propter lapidem ascendit Bal-
nea fore inter siccitatem existit sicut
tales unde videmus quod arbor ali-
quando bene radicata per vim ... non
quamvis sepe transplantata sicut illi fre-
quenter de bono in malum mutantur
unde patet quod quia ad tempus credunt
et in tempore temptationis recedunt Exodi
xxiij ... usque ad vesperam
nubibus (?) tempus sicut tales sicut de falsa
... Saul i Regum xv Tamen et
prophetas erat ... et inter stultos
erat stultus unde non ut vespertili-
ones qui in muribus existentes
unde mures et aves nocturnales
non sunt ... in ...
luce ... tarde ... de tali-
bus Exodi ... cor durum ma-
le habebit in die novissimo Illud
cecidit inter spinas id est sollicitudines et
amara inde unde sollicitudo. Opes
acquirendi timor perdendi ...
verbum dei suffocat sicut ... fal-
lacia divitiarum suffocat verbum dei
unde divitie dicuntur fallaces ... quia multa
promittunt et pauca solvunt
... de divitie unde me-
lius ... qui promiserunt ...
... dicens et non habent vina
mente Secundo fallaces sunt divitie sicut
fabamur quia diu non mane
non possunt ... claudere sicut divitie
alia promittentes et ... affluentes
libera curas possessio sed instabiles
...dus Jo i ad ... divi-
tibus non sperare in incerto divi-
tiarum ut dicitur divitias multas. Tertio
fallaces sunt sicut bonum quia ...
... non potest ... prius.
Primi ... in divitiis ...
... in vana ... et peccata
... quia mutat ad luxuriam Eze-
chielis ... eos ... ...
sunt ... de Sodomitis Ezechie-
lis xvi hec fuit iniquitas Sodome
saturitas panis et abundantia vi-
ni ... mutat ad superbiam
Exodi ... divites non ...

Inminis apto dugo of dines aut
rugo a hes mem lest t pb di
mac si affluat nolite cor ap[ponere]
Foz pot cipts j Thi vj timi cu
pidite dimtes incidut i ten
tacos t in laqum dyali Nota
dus in trono gpat dicias pris
po sitic ad modo spinas veste
intiore hec dilaceant imo
ipm cor laceant Apok ij. pz
illud ve qui ggat no sua
vbdt' Inipp no vpete gruget
qui mordet te t susitabunt
laceantes te Ro dinic sunt
latibula spetuu infnalium vn
qui volut eas Zerpe a spedi
bus mordet j Thi vj Timi no
lut dimtes fi 2c Bo spine
perite gplectid' sic dimtie
sut gpagmate pptes id ho
mu e fi gplud dei sic sol o
oncare abcis Mt. xix vade
vede oia q hes t da pau
pibg si vis pfectus esse Spi
ne aplectetes se tentat sic
dinic aatos suos tentat sage
ptis Eccii vj Si dimes fuis
no eis i mundo 2c Brog i sc
dinic spie sut cogitacom sic
ars puctibg mctem late
rat Et dio nsops adq pthut
qi inflacto volne tentat Qui
to spine sic ipsos sic dinic sic
ipsos insim i futuo fis Carpe
vut sic ipsos in spinis sua pe
pi Spine ggtate ipe gon
veniet Iaco. vj dinic vre fa
tte sut t ortro cars eit vob
in testim t madncabt car
nes vras sic ipsos Septo di
mac pugnt mete Mt. vjr
vim pugnt n. in laboibg ad
quisitoe i tmde possione
in doloe amissioe toci i m
do Sc pugnt i iudico cu
dimitibg dict' d mt pprt
sudum t no dedistis mi ma
ducare Poss spinose t ta pe
rose spine erudt tela vba ipe
onals dimtibg op incipict di
ce petre t motibg cadite
sup nos t collibg cooprite
nos Apok vj 3o pugnt in
infno ipm cor t auz luc
vj ve uos dimtibg no aua
ri dimtes sles sut furibg
qui atortoe ligat' fo i man
bg t d'nde in collo pg ht
Egnt d'gon adgon i pati
bly Sic auaros dimtes pro
tortor. i. dyali ligat i man
bg cos ne octedat eas in lar
gitos elemosinars Deim ligat
in collo p supbia t facs ht
nde no rspiutes paupres pg
ht dinat cos de gdn in gd
tu pmouet' d' vno offo ad a
deinde ligat cos catena os
stinatoe ut d'pot stola vite
2c insh mad' in cor t aia so
pro. pi nil pdcrit dinic in
die vltde fi iusti libcabt
a morte Ecc. se iiij nouate
uos nouale nolite sere sup spi
nas. i. sup metes q suffocat di
vini vtg ht Rad at cedit i tra
bona. i. in cor docile thile
fidele bom at denotu ortu
fet fructu cetuplu e ce ht
dar' gsidena ipis pdicatoibg
ut no rsileat a pdicatoe vi
dm licet in pauci gsidcant
illud fructificat tu pdicato
r' in dibg no psit fi tiu eta
ps. s. i. op cecidit in tra bona
t qt piij de op aliud fet fru
ctu cetesim Alud sexagesim
alud trcesim Cetesis fructg ptz
ad gteplatiuos q hut diptem
s. impletes pcepta vctis leg
t gplia evany Cetenaris fructg
gstat o decies dcte denaris
vo pfecto fit t sup id Ecdi xxxv
decimas tuas t pmicias no
tardabis no offerre dt Bld. de
narij pfecto fit o nsops adipm
im tu stit sexagenarig fros

ptinet ad statum viduarum constat ex
specieb9 p ad statum vo illud ptz
impleto decalogi et pro opera
mic / tricesimus fructus ptz ad co
iugatos q dicunt sine fide tenent
tum impletoe decalogi talis enim
numerus constat explicato et tertio disp
Tercio non tangitur sig pa e expo
sito sua pt legislator expo
suit. Primo Bene e vbm dei consi
stat ouit vbm dei semen mitti
mos. Ro ppter confectoz nutritus ma
ss peic sed non pt refici in corpo
ralit vme. Secundo vbm eorum
iiij sed in solo pac vint sed u
na videns ep sed non cedes pac
infirmat et impugnat usqz ad
portas mortis et abhorres vbm
dei appropinquat morti spnali qui
i tu vos digniss seme qui so
doma finssez. Tercio pp pp gedi
ssime nat pt sen ma acti
uo et postea ppterea pt vbm dei
uo dz ope implei et t pgh
pdicatum actum i. Cep ihs facere
et docere sed d act v. qui fecerit
et docuerit pt qz magnus vobitur
in regno. Ita pdicatis et no facis
sz pe nt mad locata in via
alijs via ostendens pe nullibi
vadens sed dt Brog et eius vi
ta despr constat nt eius pdicatio
contempnatur. Certo vbm dei compara
tur ppter gditos pudicitate ma
in sensu prutatis mag vermide
pt et in vo dei ij Tros iiij ne
qz adulterantes vbm dei naz
videmus q sen gritus prne sciatur
ty i. messe zyzania ino sege
te quos inuenitur pt et i vo dei
ad phil i. Cranda ex ptetoe pnm
annuntiant non pure ad pro. Por
Primo prurig et pulcrig. Sexto vbm
dei conferatur semini ppter magnas
vtute sed sen licet modicissi
quantitatis tu est magne vtute tolle
n. agros fat opari f. sua ppem
agere n. q sed seiatur spinas
et tribulos germinat mo id Rey
in spinas et tribulos germina
bit et recepto semine fructum
laudabile pfert. Sic vbm dei sz

virtute sz in sto e q fat germinare vtu
tes ve illis q p negligentiam sua
di agros cordis sui fructu ptop
priae meo q sen vi dimi ptep
mit sed deciduires sodoma et go
morra videtur Mt xj Tollerabilius
erit terre sodomoz et gomorreoz
in die iudicij qz tum tibi illi ble
qui d no respicte i os qs int
tebat ad pdicatio Octauo sen scian
ti pregitur pt vbm dei paulatim
pp gendo e Bene est no pnitte
i vno loco sz in plurib locis e
pdicatis lic oz me talis tum lz
pdicate vgm dei Septo per sub
tractoz dampnosus sed subtractio
seminis valde nociua e agricolis
pt pelz d vo dei Bruch modi
ca seis detractio no modicum
qt messis destructio n Ros vo
cam pte pdat pte t metet
Decimo per fructificandi valitudinem
ysa lv. vbm qd egredietur de ore
meo non egredietur vacuum ad me
vacuu sed sen no statu qri i t
via pnitur fructum fert sz fructus
patiens constat nt est etiam e q
fructus sequatur eius scia et semite
deo gmeda pt e d vo dei ja
cobi i Ecce agricola expectat p
ciosum fructum patiens fert eum
q mac seia sen tum et vespe
no cessat mad tua nescis enim
q mag oriatur hoc aut illud et si v
troque tue melius d non ppter pi
ticitadi plurimus qz vbm dei no
in oibus pficit ad modum seminis
nt d pdicatoe q Jo6 vi ubi
dicebat iudei durus est hic sermo
qz no intelligebat sz petrus dice
bat dne q ibimus vba vite etne
habes et se Sequitur

TRadetur enim gen
tibus illudetur fla
gellabitur et conspuetur et post qz
flagellauerint occident eum et tercia die resurget
de pe d. i c. demum tercia
Est n. osmedo i. quomb ptib
signatur in amsta q qui dallas

& famulorum tuorum in seruitio adeo constituto quod dum fuimus qui fuerunt tolle domine ac duraz ac onera grauia sustulerunt quando tue diuine mitiore in tuo seruitio non grauabit Romanorum sunt per electos nostrum protectum domini crudelis fuerunt domini i. dyabolus & gulas duraz i. carne et mundum de quibus Ieremie v. capitulo seruietis dijs alienis qui non dabunt vobis requiem die ac nocte mundanis & eius cupiditatis qui die ac nocte sunt cupidi et cupati in dyabolicis carnis ac mundi seruitio Iohannis tue decret quare liberiore & misericordiorem domini i. Christum ut dogmatis apostolus ad Romanos vi Sicut exhibuistis membra vestra seruire iniusticie & iniquitati ad iniquitatem sic exhibeatis membra vestra seruire iusticie in sanctificationem Ethimologiam figurare in hac dominica quod vocatur quinquagesima & sic tempus remissionis in quo omnia remittuntur quinquagenarius n. annus erat iubileus quo erat annus remissionis quo tunc remittebatur ut ad suos possessiones suas redirent Romanorum septimo sicut quod per penitentiam dimittuntur peccata sicut aliena peccatorum & homo a deo in seruitute liberatur & eius redditur ad possessionem celestium mansionum unde id sunt iij penitentiam agite appropinquauit n. regnum celorum Secundum misticum tempore frequenter legitur psalmus Lucas s. Miserere mei ad peccatorum remissionem impetrandam ut ac agimus impetret remissionem peccatorum tamen sunt necessaria spiritus et assistencia gratie dei Ideo dicit apostolus ij ad Corinthios iij non sumus sufficientes cogitare a nobis aliquid tamquam ex nobis sed nostra sufficiencia ex deo est Ideo ecclesia clamat in introitu misse Esto mihi in deum protectorem & in locum refugij ut saluum me facias Romanorum est caritas que prima sunt tamen nil prodest de qua Epistola Si linguis hominum loquar & sic & in prima parte Romanorum vt proponitur media omnium passionem quod durat ad operationem prima gemina Quarto Amor dei non potest esse ociosus opera n. magna si est Secundum est fides quod operatur opera acceptabilia adhibere quia impossibile est sine fide placere deo Dicitur in 2a parte Romanorum de ceco clamante in fide per illuminationem sed ne opera prima sunt nobis difficilia proponit mediam passionem quae reddit ea facilia de quo Euangelium Si post Christi ad mediam reddit nil tam grande quod non equo animo tolleratur & hec memorat Ecclesia in verbis habitum In prima est viri duo in mundo vero Ipse propheta initiam ibi ecce ascendimus in secundo ceci illuminatio ibi cecus sedebat De primo dicit Romanorum Sicut non est in predicatione quod dominus vltimam viam iret ad Ierusalem ad festum pasche & paucis diebus transiebat per mediam Samariam & Galileam & ingressus in quoddam castellum occurrerunt ei x. viri leprosi Luce xvij Iesu preceptor miserere nostri Luce secundum illa. & cetera in cunctis Samaritanorum quorum non fuerint recepti reuertentes ad Ierusalem dixerunt Luce ipsorum vis dicamus ut ignis descendat de celo & consumet illos Quibus ait Luce filius hominis non venit homines perdere sed saluos facere Unde dixit Ecce ascendimus Ierosolimam & Ierusalem in necotaris erat & consumabuntur omnia que scripta sunt per prophetas Iam plures prophete predixerunt passionem eius ut Ysa. liij tamquam ouis ad occisionem ductus est & damnet ipso occidetur ut de filio habe i. vigilans & non dicit dei sed quia sed dimittet non fuit passus sed sed humanitatem & illam in natam fecit sepe ut habetur quod dicit pro Recepit eos secum in propter euitandum scandalum aliorum discipulorum infirmiorum ac mulierum quod ipsum comitabantur Romanorum vt nuntiat suam passionem dilectis discipulis

mlti pro pter mrore meditatio
ra dt Cris. Ois salus homis
i. xpi morte pota e n e a dd
xpe qd mag deo grat deca
p pter morte q cena aptus
nt in secto nidiat qr pe pre
tosior thesaurus i melioribus
vasis includi Xo inducat
io p. scdm nt ymnaz trib fe
cus instrument ita dt Grego
Jacula p visa minus feriunt
Xo io nt eos inducet adre
dulitez irrorib nra ergo vi
derit paz et morte penitus
se pter hr de eius resurrect
tor que ppdrepeat mme
dubitaciert Quarto io p Ciril
lus nt eest stiat qr passi
one pueniat et spotaneus
adea accessit vt erent pte
mod testes qr voluntarie
Sed ostenderet vltima naz
iuliu erat locus deputatus
passioni pt. n. demandat
qr Theodo luc xxiii ha capt
pure pphaz Cirillum Et qui
ora inabut ut peca in cruce
residens dixit gsumatu est
Joh xix Due pubet Tristi
ca n. getibus pro qm istud
e tum qd legi mlte romi
bus hoc io in isto tpe quo
nudus gaudz nos peta mei
defleaq et no in eorg gaudus
vanis gmisceri debemus Sic
ne oudit filius tinca pris
tructata eos puocado ad gpas
sioz ne eu homicide et patricid
gtant auttia pt mr stta
Ecclia hoc pposuit passioz et
morte xpi oibus xpifidelibus
nt nd marit gaudeat sz po
tius xpo salnatori gdolcat
Sco tur ecclia hoc legit paoz
dni et pponit nt eo levius la
boz pnie sustineaq. s. in xla
ita dt Grego Si passio xpi
ad mediam vducatur nichil tam
due qui libent sustineatur
Bndus Bonus miles n sentit
sua vulna eu benignitate

regis intuet vulna Sed hortat nos
aplus ad Ebre xii recogitate
eu qui tale sustinuit morte pecca
toribus adiuq semetipsum gdictoz
qui pposito s gaudio sustinuit cruce
Xo io hoc legit hic Exod. nt de
sideria carnalia in nob pcatus ex
tinguat Ita dt Bndus visa xpi
passione quis tam delicatus qui
nd abstineat quis tam durus qui
nd gdolcat s heu multi sut qui
nd gpatiunt sup Joseph quem fra
tres vendiderunt Ber xxxviii
et hic gqueritur Sedo q.d. gpaciu
clementa gditio tua timuit pec
casse sut monumenta aperta Sz heu
hic in tpe pnt sz sunt petris
duriores monumentis fetidiores Sed
Bndus O anima sit deo qui pte
te nadut voluit ob adte veme
ore dixit balaa num pereum mo
riatur aia mea morte iustorum Sexto
io nt q deones fortius pugne
mus Bndus mcda cruci xpi vi
vitiu Oi n. fortit a deonibus
hic tpe [illegible] xpisti
passioz ita dt Grego q hic sign
[illegible] stat [illegible] tamis
nd rapiatur ad spec impetrandi
fiducia q attendit corporis dispo
sita caput inclinatum ad osculum
brachia extensa ad amplexandu
manus perforatas ad largiendu pe
des affixos ad nobiscum ma
nendum Octavo ex passione ad se tot
nob impendendu q oia debui
mus pati eum q oia salvator
noster pmis et maiora fecit voluit
pati Octavo nt vocemur fideles
ad eius primo i. ad ascensum in
celeste [illegible] licet n. paruus
deat [illegible] in morte s. e Ball
v. Cz xpi sut carnem suam
crucifixerunt in xpo et sic ille
qui ingressus e religioz p
temtat [illegible] q sut religio
et eius [illegible] ascendit Sit
[illegible] pme metho

aur(e)m & c(ur)rio ho(mine)s faciunt q(uod) in co
mestione carnium et in aliis deliciis
concedunt forte nesciunt q(uod) q(uan)to
magis hiis asuescit tanto diffi
cilius eis caruerunt. Difficile ca
ret domus pellicea in hyeme
dic hyemis q(ui) in p(ri)ncipio ver(n)is
ca asuerit. Io hoc tempore multum
cauendum est ad ebrietatem evitandum
ebrietatem sicut illi qui conducunt
equos multum solent eos vetare
quod modicum sunt confortatare Apoc
iii ve terre et mari quia descen
dit ad nos dyabolus habens iram ma
gnam sciens quod modicum tempus habet
Secundo solent habere undam quintum
malum sicut peccatum gule quod stant
hoc tempore isto est magis malo quod est
illo malo secretum est tam mortifi
lis dei unde secunda est est magis de
consuetudine conmedii apparet magis de
peccati augeri cognoscere o ho
quintum est feria secunda videlicet per quibus
consistunt volutari quarum diem ad sa
tisfactionem de pena vero nunc hiis
diebus sectantur dicere dei et dy
aboli filiorum Item hoc augeri et hec
de parte quia i dum omnis dominus opa
quinus operari illius est probatur. Ch(ristus) hen
pres hiis diebus taverns et tor
neamenta insistunt sicut i filios
emittunt quod filii alienum indici
ti sunt ei hodie ostenditur re
pillum dei et dyaboli videtur quod
quod in illos sicut non dyaboli Ioh viii
Si filii Abrahe estis opera Abra
he facite. Mat v. Ex fructu co
gnoscitur arbor. Item sicut Ieronimus expo
nendo ex unoquoque parte traditur cum
gentibus i. Pilato et suis militibus
sicut Ioseph Ismahelite Ge
xxxvii Et primo tradidit eum pro
ditorie Iudas. Mat xxvi quid vultis mihi dare et ego vobis
eum tradam. Pilatus quia vidit quod non
proficeret sed pocius tumultus fieret tradidit eis ut
crucifigeretur. Quid ipsius dilectionem Ephe v. Tra
didit semetipsum pro nobis usque
ad mortem. 3o propter nequiciam

Ioh xiiii dyabolus intrauit in cor Iude
ut traderet eum Iudeis. 2o Iude auaricia
dicit. Quid vultis mihi dare
tercio Iudeorum invidia dicit, xx
vii sciebat enim Pilatus quod per inui
diam tradidissent eum sicut nunc a
pud Iudeos et vili pretio vendunt
deum ut amari inveniatur mundi
et divites ut me des dominum. Secundo il
luditur primo a ministris sacerdotum ve
lantes faciem eius et deridentes prophe
tiza nobis quis est qui te percussit sicut illudebant sine
sapientie deo adeunt multi hodie ve
lantes faciem ut non cognoscatur
quia sunt et non mulos quod eis inh
ibendum est. Item Ieronimus non induci
tur veste vili quia ignorare
clamat ne est illius fides de quibus
Sophonie primo visitabo super eos
qui induti sunt veste peregrina. Item
illusus est ab Herode
in veste alba et illudunt ei illi
qui albam induunt et non habent
munditiam quam in alba est designata ut
mali sacerdotes 3o illusus est
in crucis passione a militibus Pila
ti dicit Ieronimus et genuflexo ante
eum illudebant ei. Et milites at
tendentes et acetum afferentes sicut
hodie illuditur ei potentia ab hiis
qui animas suas dant dyabolo dicentes
nunc vero in deos. Et ideo illusus est
in cruce tercia et pena i. passionis vere
sed id lue prime illudebant ei
et milites attendentes et acetum
afferentes sicut hodie illuditur ab hiis
ei potentia qui animas suas dant
dyabolo i. a deo auferentes. Iudicum
xvi Sampson illuditur a Philis
teis illuditur et ab hiis quem vere
prius in se abhorrent et in aliis
deridet videndo eos pociores
quam ipse vincit vere quod sunt quos
finis motus quod in deo vere est
Ephe. vi flagellabant eum quia
ad columnam ligatus vero tertius est
usque ad effusionem sanguinis ut im
pleretur id Psalmi: Ecce corpus meum de
disperdentibus et flagella scilicet. Ieronimus

Premia tesu insuerunt in carnem t
pro bonis meis sabbatizaverunt p. ps.
fui flagellatus tota die Exponitur
sic hoc flagellatur a tyrannis qui
opprimunt pauperes unde dicitur Tre
v quod uni ex minimis meis fecistis
mihi fecistis Contra quos ait dominus Isa
iii Quare atteritis populum meum
et facies pauperum commolitis De
quibus dicitur Sap. vi potentes pote
ter tormenta sustinebunt Et
respondetur ad finem de a ministris
sacerdotum ut impletur id Isa v
faciem meam non averti ab increpan
tibus et conspuentibus in me Unum
potuit dicere cum Job c. xxx faciem
meam conspuere non verentur Exponitur
sic non conspuitur a mundis qui
faciem i. animam ad imaginem dei crea
tam maculant Deut. xv Noli
te contaminare animas vestras sic
unde fiat ut non tangas immun
dum xxiiii Cum tetigit pecc
infirmabitur ab ea Pro quo etiam fla
gellaverunt occidebant eum hoc est
prophetatum Daniel ix Occidetur Christus
et non erit populus eius qui eum erit
negaturus Et Sap. ii Occidunt sum
pro iusto Et dicitur prov. Occidunt
mala talonis sum prefatas
Exponitur Ut ne occiditur Christus a ti
rannis quibus substrahunt bona et
labores Eccl. xxxiv panem patris ege
tium vita pauperum et qui defrau
dat eum homo sanguinis est Ibid
Qui aufert in sudore panem
quasi qui occidit proximum suum Vel
sic occiditur ab eo/ quia ab eo vel
ab aliis extinguunt caritatem quia deus
caritas est Jo. iiii Vel quia volun
tate post resurgit crucifigit Christum
ad Hebr. vi Rursum crucifigentes
filium dei augentes hone ridiculum
Et si Christus in cruce pendens pro suo
dicit Sitio Et corda vestra quidem
cupula et obstinate Et quia tres oc
cidunt Christum testatur Augustinus de Reg
morte Christi dicit quod morte Chri
sti eius male enarrat Et tertia
die resurget hoc addidit propter

ne discipuli eius morte audita absor
berentur a tristitia Beda Voluit tardius
resurgere ut festina resurrectio eva
cuaret scandalum crucis Et figura Jone
in Christo fuit in ventre ceti tribus
diebus Osee vi Vivificabit nos
post duos dies et tertia die sus
citabit nos et suscitatos curabit
Innuit dicens quod peccatoribus ut
tempore peccatorum lecta vestibus
administrare luce pro Samaritanus
vulneribus sauciati vinum et oleum
infundit Innuit etiam dicens quod vulneribus
neribus ut cum aliquis gemma tolerit
pro Christo gloriam qua patienter merentur
attendat Gregorius Consideratio premii
minuit penam flagelli Ideo S.
Stephanus prothomartyr in certamine
suo gloriam dei conspiciens de celo Vidi
Unde ipsi horum illa intellexerunt
quod dicebat de passione sua et
tangitur 3º tante in glo. Prima quia
eius vita vivere magis deside
rabat quod morte eius audire non
poterant Secunda quod credebant eum esse
verum deum Unde credebant eum non
posse mori 3a quia credebant
eum parabolice loqui sic matres in
districte amantes filios non possunt
audire de eorum correctione Et ama
tores mundi non possunt audire verbum de
eius separatione et qui non dant
vita privatione non possunt audire verbum
de morte Eccl. xli O mors
quam amara est memoria tua homini
iniusto et pacem habenti in thesau
ris seu substantiis suis Quarto
tangitur ceci illuminatio cum autem
cum appropinquaret Jericho cecus
quidam sedebat secus viam men
dicans Unde nota quod probant pri
mitus pauperis Et dicit quod
duo quod fuerunt duo id intelligendum
est sic quod fuerunt unus in introitu
Jericho et duo in exitu etc.
pro loco Lucas et de aliis duobus
Matheus Unde dicit quod iste cecus

eat bartholomeus filius Thimotei
et cum audisset turbam pretereuntem
interrogat ut quid hoc esset i. quomodo esset
sit prope illis in illa comitiva multi
autem erat populus ex parte ... Circa unum
vero iherico non erat secure
ibi solitarie ambulare propter latrones
et propter hanc multitudo populi comitiva
bat tecum magnum principe ibi
que dixerunt ad ei s. ceco compa
tientes eius miserie quod ihesus na
zarenus transiret et propter hunc etiam
multa accessit In hoc notatur testio
nium sive bone doctrine Cris
testomus studiose agitole est
messis secunda et assidui do
ctore vide quomodo in ecclesia preca
tur clamat dicens Ihesu fili david miserere
mei Cris ad cecum dicit Cainus te
docuit o ceco non perlegisti libros
speculatoris hominibus Unum ego nosti quod
possit illuminare nec ego nosti quod
illuminat cecos Io Cris hoc cecus
non sanitatem habebat in forma vocem
et qui pedibus non potuit se
qui eum voce sequebatur io dicit Ihesu
i. salvator Aristoteles ipse salvum
facit populum suum et ad cetera in actus
iiii non est nomen sub celo in quo
possit homo salvus fieri nisi in nomine domini
nostri ihesu cristi Et allegat pietatem
eius cum ostendit fili david quia fuit
mansuetus et liberalis secundum i. reg. et me
moto david etc. Cirillus ecce hoc probat quod
ceci fuit ex iudaismo multus
non ignorat quod dei quomodo dicitur david deus
secundum carnem nasciturus Io confitebatur
eum deum et hominem Deum in hoc quod dicit
Ihesu ihesus n. i. salvator hominem
in hoc quod dicit eum filium david Tunc al
legat suam egestatem dicens Miserere
mei q. d. secundum animas homo pro hominibus
suis tenetur misereri hominibus Et qui
probat increpabat eum ut taceret

quia per clamare impediebat turbam in
audiendo doctrinam cristi quia ecce in
vanus predicabat Ipse vero multo
magis clamabat fili david miserere mei
Inquo datur nobis exemplum quanto plura
nobis occurrunt impedimenta tan
to magis clamare debemus Unde Cris
talis est n. natura fidei contumacia
ex venari ... eo magis atte
ndit propter quod servi dei in persecutioni
bus non confundunt neque cessant
Io ambrosius compatiebat hunc tandem
clamare donec sepultus tacere videret
sic nos tamdiu orare debemus
donec consueta carnalia desideria
supremus id est forag cum oracione
et bonis operibus insistendo sicut pa
scene quia ibi dies devotus de
passione ...a desidiosus
de reparacione dyarta Stans autem
ihesus et misit illud duci ad se
Cirillus hic persons eum fide tetige
rat appropinquat et coram eo qui non
tecens eum sequi non poterat id dominus
stat et eum vocari iubet in hoc
ondens suam benignitatem ut
occasionem hebeat ipsum salvandi propter
suam confessionem sic divites faciunt michi
cum pauperes petunt adeos s.
stare et facere vocari ad se ut audi
ant eorum clamores faciunt quod eis
iniurias Sed heu multis temporibus pre
dicitur dicit ipse illud Isa. i. Pupillo
non iudicant et causa vidue non
ingreditur ad eos Tunc ita domine dif
ferunt tamen quod plus expendit
pauperes quam valeat totum tamen autem
defecit Non attendentes beni
gnitatem salvatoris propter quod hoc
non respiciunt nos sicut divites illi pau
peres Io Iacobi ii Nolite in accepcio
ne personarum habere fidem domini nostri
ihesu cristi dicit talibus dominus dicit per prophetam
vi Ve vobis qui iustificatis
impium pro muneribus Et cum ap
propinquasset interrogat illum dicens Quid
vis ut faciam. q. d. potes secure

x z boni

fi ... ...

xma patesi dic Vnd o deo cur
interrogas tu corda hom nostr
fer · Et interrogat nihil d' causis
Primo interrogat no ut inscius s3 ut
tetg ad petend magis inflammaret
z ut mactis emdentius fieret 2o
interrogat s3 hilarius q turba sci
ret q no pecunia peteret 3o
s3 Cris dicit Ad designand q con
fessio oris z fides cordis req
uirit ad spiritale illuminatio At ic
dixit dne ut videam Ecce di
screta z bona petitio No n aurum
petit nec argentum s3 lumen · nobe
in eciam ut spiritalia z celestia
z bona sapiens petere demq dic
Salomon in ergo iij Ro dt domine
s3 Cris no dt fili dei Cognoscens
q filius dauid potest miserere s3
no cecorum illuminare cu potest ho
filius dei q est dns 2o quidam
dixit fili dauid miserere mei no
fuit illuminatus s3 cu dixit dne
ut miris ipse e dns · ergo potest
dns illuminare cecos At ihs dixit ei
Respice fides tua te saluum
fecit No apposuit ma n cce
virgentem adeum saluum s3 solo
vo sanat eum Jo pubst z con
festim vidit Ex hoc q illa
illuminatio no naturalis s3 miraculosa
fuit sicut a primo luce creauit
per verbum Gen i fiat lux et facta
est lux sic z hic Et sequebatur
illum magnificans deum · i · ma
gnum dns eum Cirillus dat intel
ligi in hoc se deum glorificat
z deum vere vidit oculis sequebatur
eum z in adia illuminatus in eo q
glorificat deum Et omnis plebs ut
vidit s qd factum fuerat nomen
videbat ut pharisei s3 dedit
laudem deo

Ductus est ihus
in desertum a spiritu
ut temptaretur a diabolo Mt iiij Juxta Jo
lius in figuram Cod preterit jug
porum Cisspirite d' co · q v · c pol
Ubi duo bastilus sed fil bastilu
dicit tunc si vng cadat alter conflan
tor z adhuc rapt ergo arma bastad
z galeam in spe poris ignorante
illo appugnat Sponder zc primo
hoc bellauit cum diabolo tunc antiq
uo vt induit inire carnis loci
cam z hastam inire fragilitatis cum ga
lea desertuositate z appugnabit ad
eum s diabolo ipso ignorante fi a
Math pri Pecos Tripho venit
z occidit Jonatham tunc Symeon
fr eius assumpsit g pplm fris et
offim z vindicauit fecit z occidit
triphon Sponder p Triphon
intelligitur diabolus qui superauit Jonatham
· i · primum hominem usque venit Symeon · i · xpc
obediens pri z iste nos vindicauit
in eadem fora hiia Joh pri tunc
principes huius mundi eicietur foras
Rad thea Ubi pp militiam suam
adpugnandum mittit si contingit eos
male pugnare ita ut duo vel certi
tg z alij boni vir occiduntur quid
taptinat tunc ipse assumit per se ar
ma z vadit adplius ad vlciste
d iniuriam suorum z verecundiam z q
fugiunt no sunt ausi facie eius
vide Sponder zc d'ixie hnao z
pro figuratum Josue p vii bello
mittet Josue vidg d' Jericho
con hai ita ut nullus d' tanta mul
titudine saluaretur Pernissi sunt z cor
ruerunt ipse autem ipsius peruersit
vidit hai ita ut nullus d' tanta mul
titudine saluaretur Sponder xps vere
hi cum videret quos hnadum incam
po huius vite succubi z adam tunc
quod parte prostratum induit arma
tua Apostolo ij Chitt mudo
tg e ut hoc z vere in desertum
huius mundi presente se praeparate
tacde mca y pet i nomt de
pios d' temptacde cruce d'g
introitus inuocauit me zc

In signatione duo innuit primo quod
et audacter bellum est ingressus
2o quod callidus hostem cum aggres-
sus ibi Et accedens de proposito
In primo textu intellige post baptismum cum
Iohannes baptisaret tunc spiritus sanctus ap-
paruit in specie columbe et voce pa-
tris audita dicentis hic est
filius meus dilectus in quo michi bene complacui ipsum audi-
te Tunc statim ductus est in deser-
tum glossa quod est inter Ierusalem et Ie-
richo ut dicit Lucas post Et hic ductus
fuit libertate arbitrii quo a spiritu
sancto adductus in eo ubi spiritus domini
ibi libertas et fuit hic spiritus
qui in specie columbe manserat super
eum de quo ysaias spiritus domini
ductor eius fuit Subdit
videlicet ut temptaretur a dyabolo sed
si christus sciebat quod cum dyabolus
temptare desiderabat tunc dyabolus
advisus [illegible] non potuit
[illegible] dyabolum [illegible]
[illegible] Cur in deserto et non alibi
[illegible] basilius quia locus soli-
tarius est temptacioni aptus
[illegible] mille [illegible] Cur temptari
voluit [illegible] nulle [illegible]
primo secundum hilarium ut ostenderet omni-
bus [illegible] sanctum ex tenta-
tionibus [illegible] Iob vii milicia
est vita hominis super terram 2o secundum
christus ut audaciam dyaboli repri-
meret et nos confortaret ut non
dubitemus 3o ut nos indignaret
[illegible] non sit [illegible] super [illegible]
[illegible] magna consolacio [illegible]
[illegible] a [illegible] non despe-
ret qui temptatur quia temptacione
[illegible] 4o ut eis assistat in
[illegible] fidelis deus qui non
patietur vos temptari supra id
quod potestis Gregorius [illegible]
te [illegible] vincit sic
[illegible] temptaciones [illegible]
[illegible] temptacio 3bus
modis fit scilicet suggestione delecta-
cione et consensu suggestione
[illegible] [illegible] non intuita [illegible]
[illegible] carne delectatur [illegible]
non est peccatum et non delectatio
[illegible] est peccatum [illegible]
[illegible] deserto [illegible] prima
quia [illegible]
[illegible] ductus [illegible]
[illegible] in desertum [illegible] hoc [illegible]
[illegible] non [illegible] desertum [illegible]
[illegible] dei a
[illegible] filii dei [illegible] primo
[illegible] amare [illegible]
[illegible] velut [illegible]
[illegible] in deserto [illegible]
[illegible]
[illegible] malicie
[illegible]
[illegible]
[illegible] putat [illegible] te-
[illegible] dyaboli posse carere
[illegible] loco [illegible] tempore
[illegible] callidus non
hostis [illegible]
[illegible] qui [illegible] non facit
[illegible] temptat [illegible]
[illegible] nulla temptandi occasio
[illegible] faciet [illegible]
ubi loci [illegible]
[illegible] iactancia [illegible]
ieiunante [illegible] malignis
spiritibus [illegible] iter
[illegible] obsidet Et cum ieiunasset
xl diebus et xl noctibus
postea esuriit ieiunavit [illegible]
[illegible] tibi [illegible] primo
ut [illegible] tamen
moyses et helias [illegible] ieiuna-
bant [illegible] christus [illegible] esurie-
runt [illegible] altius
sustentabantur [illegible]
[illegible] basilium [illegible] ieiunat
ut [illegible] vincere dya-
bolum [illegible]

decimo et in solo ieiu^o^ et oratione
enim 3° s. Gregorius ut primo ieiu^o^
nium ieiunii instituerit. Ro 36
quod causa cur est institutum ieiunium
temporale et quare dicitur 3° quia
delinquimus in corpore eorum et
decem preceptis ut Gregorius singulis
debemus penitere. Rō 10 quia in
lege mandatum est offerre decimas
totius anni fructuum ita de
cimas temporum nam quadragesima continet
xl dies sed quia die dominico non
ieiunamus propter gaudium resurrectionis quo
Christus bis comedit 10 manent
tantum xxxvj dies ieiunales
quos addatis quatuor precedentes que
sunt decime temporum. Quia anni habet
365 dies 3° s. Ambrosius quia
per xl dies diluvium aqua inun
daverunt super terram. Per x^l^ ut quadra
gesima nostra per abstinentiam xl dies
deleamus et quod delinquimus impleamus
ut cursor implet alia die
quod una die neglexit. Rō quia
ipse illo tempore non comedit non ostendit
sed ob infirmitatem humanitatis
propter cibum facere ad sufficientiam.
Sed quare non ieiunamus eo tempore
quo Christus ieiunavit post epiphaniam
et baptismum. Respondetur quia ut instat
dominica passionis Christi quo ut
nos compatiamur Christo passo non
et cum eo resurgamus a vicijs
et a morte anime. Secundo institutum est
quia ieiunium 2° propter imitationem
filios Israel qui illo tempore exierunt
de Egipto per quadragesimam eo tempore exie
runt de Babilonia quia inde per
batur quod tunc isti et illi statim
celebraverunt pascha tunc nos
post exeamus a peccatis ut de
inde ibimus in terram promissi
onis. Quia unde dicitur in ieiunio
et castitate et ceteris per abstinentiam
cibi et potus tempestive ve(nerit)
quia si defecerit ligna
extinguitur ignis 3° propter

ferendos libidinis quia in tempore veris so
let magis nos accendere ut quodam modo re
frenos carnis comprimus ieiunando.
Queritur quibus ieiunium est institutum ab
ecclesia sancta ut habetur de con. d. iij.
placuit. Ut omnibus exceptis diebus
dominicis in quadragesima ieiunatur. Sed ibi
ci. non liceat. Ut sacros fieri quinta
non misse sepius ieiunium solvere
et octava quadragesima conducere glosa
concedere s. archi. ut remittere
ieiunasse qui unum die non ieiu
nat. ^tt^ est. S. T. quia sed quia venit
ad 3^m^ septenium .i. xxi an
num tenetur quis ieiunium secundum
quosdam sunt in statu augmenti non
tenentur ad quod ieiunium quamvis
quod est ut se exercitat s. philosophiam et
magis s. modi pie etatis. Item
de peregrinantibus et diu laboran
tibus. Item s. S. T. id articulus iiij
Si peregrinatio et labor commode
differri possit aut diminui abs
que detrimento corporalis salutis
vel spiritualis non est propter hoc ieiuna
ecclesie pretermittenda. Si imminet
autem necessitas quod statim peregrinandum
et magnas dietas faciendi aut ex
multum laborandi et simul cum hoc
non possunt ieiunia observare non obli
gatur quis ad ieiunandum. Videtur tamen
liberis recurrendum esse ad superiores
dispensationem nisi forte abusus
tripiat. Sed quid de tempore quibus quatuor
vices etate dominus nescivit theologi sine
veritatem si non possunt simul cum
et ieiunare excusantur. Item temp
orales non modicum vadunt
Sed de pauperibus habetur s. S. T. pau
peres si possunt sufficere unde
vel sufficit ad unam comestionem non
excusantur ab ieiunio. Si non sufficit
excusantur ut illi qui hostiatim
elemosynas accipiunt et mendicant
Sed quid de pregnantibus sive
lactantibus habetur veritatem. Si ne
cessitas corporalis debilitatis

Impedit cor non adiecim imo
si timeatur probabili periculo uel
de aborsu non tenetur solvere hoc idem
de infirmis et debilibus et senio
bus ... pan. vi. libro pri. de
gra sen. se lact ... uitat
... his sibus tantum ...
dispensatur quod uel proprius sacerdo
te ... et de. con. d. v.
c. in ecclesia prope sacerdotibus
instituta ... personali non soluat
... prout quod de con
fessoribus ... in 2a ... hoc
c. ... non soluit ieiunium pro
... pro ... in fraude ...
...uel magna ... uel primo
... sibi ... Innocentius ...
... ... et ... dicitur ...
ut ... se per ... ut
... ... ut s. basilius
ad ostendendum quod fame spon
te assumpsit et ...
2o ... ut prouocaret dya
bolum ad tentandum ... Dici
... quod callidus hostis
... assumpsit ... ...
...dicit ei .i. dyabolus quod
... ...
... ... non bibit
... ... quod incessa
ter tentat ... dicitur tenta
tor Et attendens ... h. ...
... dyabolus ... sa
... ...
et ... ... natus ...
... ... admirabilius
... ... com
pletum ... ... et
... ... ga
... alienigena ...
... non ...
... de Iuda et dux de fe
... ...
... ...
... ...
... ...

... ...
... ...
dyabolus dubitat uidit enim
natum de muliere et flere et
... fugientem in egiptum
et baptizatum et sitim et famem ...
patientem ... ... non no
... uidit an... los ...
tes stella magos ducentes
et putat eum deum ... uoluit hoc
... ... tentator et uidens
eum ... pati putat eum
... ... uoluit enim
... ... et quod
... se in ... ...
... dyabolus fuit ...
qui ... ...
... ... ut ...
... ... Et attendens
quod ... famem ... d. ut
... dicte ... ieiunasti in
... cibo et in deserto non ...
... Si filius d. es dic ut lapi
isti pa. fiat audiuit dyabolus
uocem ... ... filius meus di
lectus ... fuit ...
uoci ... ... lapi
des in panes ... ita est
... ... non fecerat ...
debebat signa facere aduti
... ... si fecisset dya
bolus ... non fuisset ...
dyabolus non ... ...
... ... potor ps
... ... doctor
... ... aut scriptu
est ... ... in solo
pa. ... ...
... ... de dei. Rabanus
... ... non ...
cibo ... ... dei
... ergo ... quid debes
uidere dyabolo ... te
... ... cibaria grossa
dicit non in solo pa. uiuit homo et
... ... tentatorem gule

supat tam proxim per crapulam
multi perierunt quam alios plures
mouit crapula quam gladius Ecclesiastici
in quorum deus venter est Unde
hunc temptacioni resistere debemus
Primo Petri v fratres sobrii
estote et vigilate quia adversa-
rius vester dyabolus etc. Judit vicit
Holofernum supatum in ebrietate
Gregorius 3o moralium et habetur de consecratione distinctione
2e q. c. xlviij Ar. in dicit
quod quinque modis temptamur vicio
gule primo quando preuenit tempus etc. i
Regum xiiij Jonatas qui preuenit
horam scilicet hora vespertina non ipse 2o
quando cibos lautiores querit sine
ta necessitatis sed voluptatis Augustinus non
cibus sed appetitus in culpa est
et habetur per glosam de consecratione distinctione c. non cogatur
pauperum cibis vesci divites
utantur consuetudine infirmitatis sue
sed doleant aliter se non posse
si consuetudinem mutant cogitant
utantur potius admittere debent
pauperibus Glossa 3o nimis ar-
denter hoc cibus abiectus est
cum nimio ardore sumitur Augustinus
... de doctrina christiana non usus
rerum sed libido 4o studiose ut
salutem anime negligat Augustinus
gulose ut mensuram excedat
sicut Zodomite Ezechielis xvi hec
fuit iniquitas Zodome abun-
dancia panis et ocium prestant de
con. distinctione v. et c. sicut et sit tibi
Cuotidiana refeccio pa-
riter fugiens xo preterea laute
nimis ardenter studiose Israel et
Jonathas. Esau Zodomita pa-
ciens ut Gemnias noli primo
de gulose 2a est temptacio de
vana gloria ut Christus cum dyabolus
quaesivit Tunc posuit non etiam Ostendam
quod si dei filius dicit ut se si te
fame non vinci et si non est
filius dei tunc scito est vir/pnt

tunc scito vinci per vanam gloriam de
non vincis dicat ut Jeronimus
assumpsit fortior tunc ferre fortis
simul dicitur o debilis et extenuatus
vir potencia ire vales tamquam
credo ut te efficiam hac tamquam magis
et impendam ut te in dorso meo
portabo ad civitatem hominum ut
quis tibi inferri possit concen-
sit Jeronimus quia voluit a me
veris suis tentari. Tunc assump-
sit eum dyabolus per superbiam et
statuit eum super pinnaculum tem-
pli i. deambulatorium unde sa-
cerdos populo predicabat et fuit
tunc intencio dyaboli ut a populo
non videretur et tamquam non visus fuit
a dyabolo quia fuit in ea potestate
videri vel non videri. Si filius dei
es mitte te deorsum sed quia
fuit ita temptacio si filius dei
esse quod dicitur. Si hoc facis gloriosus
apparebis in conspectu astancium
nec enim te timere ut offendaris
Scriptum est n. s. dentibus unum an-
gelis suis mandavit de te
Crisostomus unde et dyabolus hec scriptu-
ras legisti non ut melior
esses sed ut deciperes quia inprope-
re allegat scilicet super aspidem et
basiliscum ambulabis etc. i. super
dracones ambulabis scilicet contra ten-
tacionis consultacionem sicut flo. doctor
dicit quia male intellexit quia non pro
Christo sed de hoc intelligendum
est Crisostomus scilicet Jeronimus datus est eis angelus
ad custodiam in tentacione ideo
fraudem eius per scripturam Scriptum est
enim non temptabis dominum deum
tuum. Ille deum temptat qui corpo-
re se periculis ut experiatur
an deus eum eripiat ut quod ille
vellet mandare sed expectaret
ut eum deus liberet non tamen
scitum cognitum quod non alia periculum
bona possum defendere sed
per eius filios dei et aliter facere

dem temptarem 3a fuit tentao
de auaricia Mapis videns
eum no posse supare i supe
bia et gula tul vel eciam
fora regu potentissimi cu ex
ercitu magno et itm osstd
psit eu in mdet excelsu q
dr qrentena et fluit rivolg
fonte q elizeu sanat dno m
dicata o manicalia monte
Et ondit ei oia regna mdi
Dicit Glo qr ptes i gelide
ibi venor grecos fratros po
lonos et gldez occid ibi cre
scit aurg i argetu i lapi
des preciosi Gl oia et dabo si
cadens adoranis me Men
titg e solz viij mediaco est
et pl eg no dyalg n ptu
habz ps dni e tra et pleni
tudo eig Et forte se qsti
tuunit Ideo qr dr ffatg ve
nator Dia iacta iacit et sic
dyalg fec Tuc dix ci va
de sathas s in igez etm
q d h tua mocitata nec
cia e ut hore dei e attgr
Scptu e n dnm dm tuu
adorabis dens et illi adoratoe
latre Crisostomus h da nob exm
ut pas iniurias tollcamg
dei aut iniurias no debemg
audie Tuc religut eu dyalg
s in pia pna q pomod re
dixt ppharisoos Et angeli
accesserunt et ministrabant ei
no Crisostomus no dr descende
tes s antedictos adoradeu
qr semp admistratu eig fue
rut in tra Cz tuc ptede
te dno recesseant ne forte
videns angelos no appropinquaret

Misere mei fili
david mt xv
mrci vij figuratur sub re porum
in req y Crisp rue d pc d
in e importua Thema
Rx pressalias lz mcdo pcdu
malu hospite q vellet
noce et ipa vte et no valet
eu expelle tuc mvocat ad
vocatu et iudicem Expmatur sic
qmbz mc e pressalias dorg
qstde sue et ille lz malum
hospite i dyalu q noce vo
lente s ppetiu Tuc dz mvocare
iudice vmos et mitiors s
xpm Et hc fit eccia stta
in introitu d Reminiscere misa
tionum tuarum dne q a sclo sunt
s filios ipsis eripiendo Ex ma
nu egiptiorum Et in collecta d
Deg qui cospicis nos omi vte et
Et hc hortatur aptls j Thes
iiij ut satiaz dyali no mit
tamg regnare i domo qstia
eu dr h est volutas dei sctifi
catio vra ut abstineatis vos
a fornicatoe ut qsqs stude
at vas suu posside i scti
ficatoe et hono no i passioe
desiderij sic gctes q ignorant
deu no n rount vos i inmu
dicia s i scificatoe Et fcit
h mulr voles dom filie mu
dare no potuit deone expel
le Ideo advocatu vocavit et
iudice d Misere mei fili dd
Rud The ho est bonu sume
re panc filiorum et mitte
canibus ad manducandum ex pr
plurimg dr qr sei condandi
ejus e medicina et tibus
q canibus mors Exponr sic
vm dei e pane Tb Insi
dius semel relinquiss dc

hoi est cibus qr pascit electos dei
t medicina verbi sapie r psimo
tus sanat dia doc[?] s tambus
i vipibus est mors qr vbm dei
indicabit vipibos digos morte
t vipibi dnr canes t sunt multi
peccatores qui comparant tambus
qi sunt detractores nam sic canes
latrando t mordendo fugat de
domo corpali et illos peccatores
repellunt vbm dei p detractoz vn
detractor peior est qz mfns qr
mfns solu capit malos de
tractor vo bonos t malos et
puto qr plus bonos ipos vo i se
cut mordet s pens in silencio
vel magis qz qui detegit in oculto
o i sunt canes nam sic canes
sunt tales recedit ff famesci t
et sic auarus est p auarus
non implebit pecunia t ibid
non e nequius qz amare pecu
niam nam t aia eius venalis est
ps. fame paciet ut canes et
viri fallacia diuiciar suffo
cat vbm t sic fructu efficit
sz sunt lupanar nam sic cai
canis e inmunda sic t lupanar
ecce vpi audit lupanar et
displicebit ei t prtic illud
ps dorsum suum ecti sic reduna
tes pro vrj sic canes deduti
advomitum suum sic stultus rei
terat stultum sz suam t talibus non
e bonu dare vbm dei pp in
mundicia ty dignos se faciunt
ppenitenciaz ut qz mlr ideo e
pistola i ad thes iiij o est
voluntas dei scificatio vra si
Secunda sermo i gno inmund[?] mus
hanc mulier deuota depcanti i
Miserere mei fili et etc vo pia
expauditio i o mlr magna
e fides tua d'po dt in illo te
sanno v. o pdicator e etc ic
fet in tra Genazareth multos

portabat infirmos petentes tangere
fimbriam vestimenti eius t qui salui
fiebat cap. xi accesserunt ad eum
scribe t phisei ab iherosolimis dicentes
quare vri discipuli tui transgrediunt
tradicones seniorum non n lauant ma
nus cum manducant ipse etc et d cap
xv non quod intrat in os coinquinat
hoiem s quod procedit ex ore procedit ex
ex corde s. male cogitaciones homi
cidia adulteria etc. s faciunt c et egres
sus ihs s. a terra genazareth re
linquens obstinatos iudeos secessit
in partes tyri et sydonis Cris
in hoc facit ut bonus venator qui
cum in uno loco non capit malum
se transfert et cum in terra iudeorum
capere non possit in terra gentilium se
transferebat Secundo dr fuit cntes
gentilium Thiri metropolis ca
naneorum et pretera sydonem na
vale non potuit tollit expel
les gentiles d terra sua sic tam
egressus dt Cris d cum vidit
qz eos et vbm dei abhominabant
corporale presencia sua voluit eos
vitare sz d. cum devenit ad eos
vrb. In via gerere ne abi
erunt et scindz Cris non erat ob
nepnis precepto lud vn dnt
filius hoi est t sabbati vt sic
inter abierunt ad predicandum Chr
it vni dr occultabat serpm
t eo prohibebat imitator s
non receptor si venient t sic
recept magos regis primicias ge
cium Sc et ecce mulier chana
nea s. natone a fimbis illis egres
sa qz audit qz fecit miracula
Cris Cananei expulsi de
terra promissionis ne perdentur in
deos invecti sunt predicatores
iudeis qr iudei eos expelle
bat hec at quodam ut susci
piat Canaan fuit filius cham
filij noe qui patrem derisit

Dn̄ tra ista dr̄ cananea qm
ipsa po ea inhabitat et mlr
chanaa clamabat d miserere
mei dne fili david etc. Cur
no attulit filia secu Cris
egressa no attulit filia sed
fide cogitabat mlr se id quod
vado dia nonit absencia
videt corrupt est [illegible] si volu
erit potest filia mea sanare
qz deos suos pius e nc rogauit
ut eam veniret ut vgilus
Jo. iiij dne descende priusquam et
[illegible] bede. Ca solo vo confidit
posse salute dare ideo eum
presencia no requirit Glo. Ista
Cananea confitetur xpm deum
eu dt dne et hoiem eu dt
fili david audit n. xpm p
missum descendere de stirpe
david. q.d. david in mia
consecutus e regnum et mia
tua sup oia opa tua go
miserere mei ~~fili dd~~ David
psallendo fugat dyabolum
vexantem regem Saul. et tu
predicando in psalterio decem
cordarum expellis demonia
David dimissis ovibus pre
venit et liberat fratres suos dimica
ns cum Golie et sic tu relictis
lxxxxviiii ovibus prius
tui i. decem choro angelorum
venisti ovem errantem querere
et ecce filia mea est
ovicula errans et rapta a
lupo i. a dyabolo go miserere mei
filia mea male a demonio
vexatur qz detegit medi
co magnitudinem morbi eius dr
a demonio et qualitatem eius dr
et male vexatur. Origenes omni
na vera et nova cogitaço
in alieno negocio Iudici fugiunt

Chananea scilicet domestici derelin
quunt. alienigena expugnat
ubi dyabolus hoies vexat pe ex
se et virtute ubi pt in voluntate
ut p btm ambo. in li. de beata
vita et [illegible] non est
necessarium [illegible] a
voluntate flectit licet ex per
missione diuina [illegible] potestatem in
cor non [illegible] in alia ut Iob i
et no [illegible] de s. Anthonio Cla
mabat miserere mei q.d. non
ex meis actibus sed misericordiis qz
de tua mia qz carnem su
scepisti ego clamo ad te Origenes
ecce hic mulier fidelia [illegible]
[illegible] in conspectu eius timuit
[illegible] nihil non formida
bat eum intra clamans miserere
qz mag [illegible] dolorem suffero
qz filia a demonio vexatur
ideo O noli me [illegible] peta
[illegible] facinus nescio quo fuga
[illegible] ignis ha tu solus consola
tor et adiutor in tribulacione
mea aspice [illegible] me exaudi
vide domina voluntas mea [illegible]
pati et [illegible] non possum
absque dm discedere non [illegible]
[illegible] impugnacionem mite
ris quotidie voluntas meum e
[illegible] et [illegible] hinc video
utrumque eius in aspectu inde
manibus dentes [illegible]
[illegible] audio eius luctum
nam filia mea [illegible] demone ista
non audeo ei dare nec [illegible]
[illegible] miserere mei q.d. dns
ubi sunt pres et mres consi
date luctum [illegible] flebilis [illegible]
[illegible] Subdit Qui non respondit
ei verbum Origenes vide o mirum
et inauditum negotium [illegible] fle
bilis mulier petit et obsecrat

et lamentum prius prodiit i clamore
et consolator omnium lugentium non videt
ei virum latet fons vite summus
medicus occultabit medicinam q
re in tempore suo dabit ergo non videt
non propter indigentiam sed ut haymo
ut contraria probaret et probata ma
nifestaret Secundo Unde tacet
plus medicus unde dicitur in ps de
siderium pauperum exaudivit dominus praepara
cordis tui audivit auris tua Sed
Beda tacet non despicit preces
miserorum sed ut prestandis eius de
moratur Tertio non videt dicit haymo
ut desiderium magis accenderet pro
pter opes que differentur affligat
magis Quarto ut glosa animos contrahat
non in celum ut ad sanctos eius
quoniamque Job v Ad aliquem sanctorum con
vertere Beda sic hic morales con
sistentes pro peccatoribus orantem
quanto magis hic tunc immobilis stat
quod exaudio in propria non minuit
sed auget Et accesserunt discipuli roga
verunt eum dicentes sequentes Dimitte
vi domini misericordie et intra moti di
xerunt domine dimitte eam quia clamat
post nos affectuose quia compassi
non audentes dicere da ei gratiam
tuam Secundo hec qui est fuit in via
Sed quia nunc dicitur esse festum in domo
unde dicit quod vero in mente rogabant
et affectus non audebat loqui
sed exiens de domo ipsa secuta
clamans post eum et discipulos suos Ipse
vero ait non sum missus nisi ad o
ves Id est ad iudeos Origenes
domine quid est hoc virum que ita
conversatio indigna hic sermo ut
tu [struck through] saludes angelorum
plebe indaice et integrum in
qui relinquentes pontum Asia e
gyptum et partes et de celum
te curas non vides iniuriam
parentum tui i filiis simulacrorum quam
hi vulgaverunt David postula
a me et dabo tibi gentes hereditatem

Ipsa Exurgat virga de radice iesse et
adorabit omnibus gentibus quilibet auctoribus ipse
est expectatio gentium Zach. a sole
ortu solis et usque ad occasum glo
ria nostra dominum i dico locuta per ps
omnes gentes plaudite manibus Et
vultis ite et docete omnes gentes et
nunc quia in miseria gentilis rogat
et obsecrat perfecta et dicit non sum
missus Ventum contendo rogabis
pertinet et dixit veniam et curabo eum
et paliticum curasti leprosos mundasti
mortuos suscitasti et Qualiter
mi sed in mulierem Chananeam vespen
us deprecatur Crisostomo noluit
eam exaudire sic videtur occasi
one accepta dicerent non cre
dimus tibi quia solvisti legem qua
precepit abstinere a chananeis
et tu fabulasti cum eis Sed potest di
ci O iudei ecce teneo legem
sed ipsa clamat obsecrat et non
exaudit quia ad iudeos sum missus
Sed per dico vobis in sacro
fuisse consuetudo At illa ve
nit primus quia antea longe clamat
et adoravit eum ut deum et crea
torem celi et terre a sponso dicit
clamat dominum dum illud addaberet
adorat non desperavit sed ait o domine
adiuva me ecce confidet mater
dolens filie compatitur quia primum
ecce pro dem fere non descen
ceterum non a filiis fratibus postu
labat auxilium ut quidam Clementie
pero non declinavit ad magos
nec ab ariolis aliquem sustinemus
ut polluamini per eos Vir
vel mulier morte moriatur ut Saul
i reg xxviii per se in deo fa
ciens vitem et ipse ad mulierem
ducens omnes vetas minus
Domine adiuva me quasi dicat tu es
potens et Ambrosius ait non est bonum
sumere panem filiorum Id est Eucharistiam et
unalia ecce Ipso cibabat illu
dum panem vite et intellectus

et Iudei sit q multitudo vnus dei
mitti Isa. i filios enutrivi et
exaltavi ipsi aut spreverunt me
Et mittens canes ad manducandum
sed gentiles qui quasi porci ducebantur
canes primo vide Iudicia 2o vide
solate 3o vide dominum i. istos
apost. propter ffures canes ve
nenati et impudici quia non multa
animalis quod non canes sunt inu
dam et filii dei sunt Io. i dedit
eis potestatem filios dei fieri et qui
filii sunt non canes appellantur
Christi passione tamen cum fames
et canes dei hic comedebat de
felle tamen ad quem vnus len
tus moritur dic postea gustat fel
amarius medicorum qui propter
dederunt ei vinum bibere felle in
ventum se ps Circumdederunt me
canes multi et dentes propter
fel dracorum vinum eorum venenum
aspidum 3o sicut Crux canes la
tirant quod hos quibus invident
et Iudei quia propter quod propter Ioh.
propter ei non esset hic malefactor
3o s. wonif canes vsi in ra
bie propter dictos non cognoscunt
et Iudei Io. propter non habemus
regem nisi cesarem dentes propter
obliti eorum carnis tunc habuit
Gentiles per ydolatriam appella
bantur canes quia sic canes co
medunt multa cadavera sic
gentiles coluerunt plures deos
Crux Ecce patiens mulier non
quod dicit sursum est non ostendit in deorum
laudibus non molesta in suo
vito sicut sequitur At illa dixit Etiam
domine nam et catelli edunt de micis
que cadunt de mensa dominorum suorum
Crux est mira patientia et humi
litatis et credit quod non est bonum
vnde quia erat ubique ipse videas
filios vocat quia dicitur q. d. et tu
me vocas canem ego te dominum
tu in generales ergo te glorifico

Et si sum canis ut tu sis dominus meus
q. d. Canis fidelis cum domino suo fit est
et ego sum quia a te non recedam
ita canis si expellitur per vnum
hostium per aliud intrat et ego
mitto repulsa sum. tunc confugio
ad te. Si ego sum canis nutri me
ut canem quod cadit de micis et
prestita in magna scintilla tue
gratie non pane filiorum non me
vnum nec advenas redde tenui
gratia sua. Despi 2o tangit pia
exauditio Tunc respondens Ihesus ait
O mulier magna est fides tua. Re
nam magis admiratur quam archisynagogi
qui rogavit ut veniret impone manum tuam
quia audit credit in absentia pos
se sanari filiam adeo quod mar
the fuit fides eius Iohe xi
domine si fuisses hic frater meus non
fuisset mortuus Causa magna fides
non vidit mortuos suscitatos
leprosos mundatos etc. hic prophetas
audivit nec scripturas legit Fiat
sic vis q. d. Tua voluntas ta
men cum esto medicus tamen hec
vos fiat tamen deus celi et
terra O si volumus exaudiri debemus
habere proprietates istius mulieris primo
egressa est de finibus Chana
neorum et tu egredere de consuetu
dine peccati Gen. xii Egredere
de terra tua i. de desiderio terreo
Per famem i aggei i comedistis
et non estis saturati Sic voluptas
carnalis non satiat luce
xv. de filio prodigo 2o Querere
pro qui diligit multum te redit
onera mea Loquor propter enim facit
inimicitie hostes sunt ac sic et
facit liberos cum deo hoc est diffici
le autem vero durum est ut recal
citres stimulo et etc. cum deo sa
lis inimicitates vestre deum secuti
vos cum deo etc. 3o Crudelitas
dudum et peccatum se etc. de finibus

i. ottaslombq pti. s. loq exy xxx
vo de Joseph in comodi dama(sceno)
xiij. Ecce paranda clama ex
xix loq cessg d' vadois Ecce
xvj. Cum tagit pite mirabil
abea. Ecce vo cu saltatte no
assiduq q̃sto et ipe iusticie q̃fes
sio filia vopa. vo dixi q̃fi
tebor z tu remisisti. Confite
q mane te vocat. i. xpna et
asmodeq i. luxuria Ecce xxxiij
cum q̃fessus et z pc tu Sz tam
passus sue in cor s. di q̃pati
ni q̃gnabq Mt v. Btu mitor
des 3a mag do fidei Ait xvj
dia q̃glia pit edenti habe go
fide humilitz z orone Ecce
xxv. dio humiliat se pene
trat celos Auda p̃sens a
no scl ut bis sz in ot tpe sdo
dt ieiy no cepisse sz p̃fecisse v
tut est e sz. Tunc placet deo
rna opa q q merig z ea in
xp̃emq nas sz kemig no incho
antibq sz p̃sencantibq p̃mu
attbm' e n. p̃seuaueunt i fine
hic salmis erit

Iam digito dei
eiciō demonia

P̃sto venit in vos regnum dei
luce xi Ait xpi angre in sign
vatre j vl xxvj Tusfrip lie de
pe d in c dut p̃cos Thea.
Captu irrue tattq pudet iusp
se teute imo tu ipo ludens
modicu tagit eu sz fugicte
insp̃ iaculans eu vngul z de
tibq Expnādr dyalq no affli
git captiu pctoz insp̃ se habet
bz vugilis tentatom piaz
sz ludit cu eo tuy mons ipm ad
pecca pit inde solaciu h̃eat
ut capiet Sz volete i via pe
nite fugit ad xpm cu omi ten
tacom gne illu insequntur

Ido dr Ecce xpo fili accedes ad serui
tute dei sta i iusti a z timore
z pa aiaz tua adtentaciq ffi a
Ebr xxxj Satas cu q̃ss apd
labey cu sins sins indutus
armis ut vi conculcat oppoli
atu ad seruitu eq dei ty illum
phibint Expnār p labey qui
multi deliquit Satas subaude
dyalus qui licet mlti demdet
petth ieiunq ty p̃tit ipi in sta
tu pcti Sz fugiete p̃ prinq ip
p̃sequr toto posse vnd Greg
xviij moralium hostis me quato
magis q b rebellare se q̃spicit
tato amplius expugnare ostendit
Illos. n. tentare negligit quos
quieto iure possidere sentit Cre
dno nc noles nos reddere tutos
hortar ne demq lom dyalo qd
q diu plota aqsa vespice qres
sz no inuret q̃ hoc poruteo ut for
tis armatq custoditatriu suu et
in pace sunt oia q possidet
Si aut dyalus supuenit z vincit
hoc tuc aufert eis bona z no
missia hoc erut pema sonibq
pugnes i. sitcime q dyalus victor
vi cto hebe dte eq qui in digito
eicit demonia In oua a Tiby i duo
i nuiste xps potet a in montibus eq
z. Erat ihs eycies 2a Sapia in
estimabil d z ipe pidit cogitatos
cops d xo dt Tiby. In illo te s.
dno xo pdicta iste Ait ess i mo
te Thabor Imposuit illis noa
s. pe. b. et dedit ptatem curadi
infirmos z eicte demonia apei xxij
Tuc duxerunt illi adeu dne dote
nos orare sic Jo dotuit illos s
os tendit luce xi tax xxj dic
dabite pe ne s cs et ppht de
scendit d mote z rursunt p sata
venisq Capharnaum duxerunt ad
eu phsei Mt xij Ecce illi tu
faute qd no licet Rndit eis Ame
dico vob Miaz volo z no sacrificiu

Tunc secundum est quod sequitur Exaltus cunctis
deo m. quod prius eiecit de celo em
pirico Ezech. xxviii Eieci te
de monte sancto meo o cherub s. p.
super bea. luc. x vidi sathanam
ut fulgur cadentem de celo ad
designandum quod omnes superbi sunt de celo
eiciendi ps. deiecisti eos dum
allevarentur et eiectus est nobis
ad terram in vexacionem Ideo auditus
est clamor in celo Apok. xii ve
terre et mari quia dyabolus descendit
ad vos habens iram magnam Ideo
Eccli. ii dicitur fili ad temptacionem pre
para animam tuam Ideo quia non permit
te ni volente i Cor. x fidelis
deus qui non patitur vos temptari
super id quod potestis sed faciet cum tem
tacione etiam proventum ut possitis
sustinere Ideo Mt. vi hec nos in
ducas in temptacionem sed libera nos et cetera
Subditur Et illud erat mutum Dicitur
autem demon mutus ut dicit tex
tus eo quod hanc habet passionem
sic alia glosa dicit postea
eo quod corpus suum vite reddit mu
tum Vel quod demon dicitur mutus
quia eos more quibus ... facit peccatores
obmutescere Primo n. mutus est
demon a laude dei et graciarum accio
ne cum laudarent simul astra matu
tina et iubilarent omnes filii dei ut
dicitur Job iii Iste tamen per invidiam ob
mutuit a dei laude Isa. xxx
viii Quia non infernus confitebitur
tibi neque mors laudabit te Et etiam
nunc plures homines facit mutos qui
de beneficiis receptis non offerunt gra
tias et laudes Sed sunt sicut porci qui
non pasti grates offerunt sed ceno
medendo immurat Secundo dyabolus mu
tus est ad verum loquendum quia ab ini
cio in veritate non stetit et est men
dax et pater mendacii ut Johannes viii
Hic etiam nunc multos facit mutos qui
veritatem quam noverunt tacent

Sed semper falsa et mendacia loquuntur
Act. v. Temptavit sathanas cor tuum
mentiri Tercio dyabolus est mutus ad veniam
petendam de sua transgressione veniam
tamen est cor eius ita ut per primam non
possit emolliri Job xli Cor eius
indurabitur sicut lapis Unde legitur quod fuit
quidam heremita bone simplicitatis
diuturnus rogavit dominum pro venia impe
tranda demoni et visum est sibi per
angelum quod esset paratus remittere pe
nam si demon peniteret pro culpa
Tunc heremita gavisus est sperans
dyabolum inducere ad penitentiam et que
sivit longo tempore cum per heremi
um tandem apparuit ei Cui dixit
... ille rudet pro dyabolo venit
dixit quid vis tibi Cui dyabolus
quid tu vis ego te volo indu
cere ad penitentiam quia deus paratus est
remittere culpam et tollere penam
Indignatus dyabolus recessit inquit
peccatum veniam sed ipse penitencia
tanto tempore me facit erredi ...
dyabolus mutus est ad penitenciam
Ita etiam linguas multorum ligat
isto ligamine malicie ne confiteantur
et ne faciant penitenciam de peccatis
Unde dicit Augustinus in 2 omnibus ... vii
c. i angeli boni per gratiam confir
mati sunt quod peccare nequeunt et
non habent illud a natura sed a speciali
li autem angeli id est demones obstina
ti sunt quod bene velle non valent
licet aliqui volunt quod deus velit
tamen non volunt bona Item nota
quod iste demoniacus non solum erat mu
tus ut dicitur Mt. xii tractatu etiam ceca
Theophilus autem dicit etiam mutus
a natura erat et surdus et sicut dy
abolus faciebat cum esse mutum
ita etiam surdum et surdum fecerat
Unde Crisostomus ... et mira
bile est nequicia demonis ad aliud
ingressus eadem opilacione habet
et facit in alio quod in se habet

s. extinguendo auditum et visum secundum
s. linguam facit obmutescere ne confi-
teantur ystos s. sponsales sponsus tete-
cat eius eos michi quia claudit ocu-
los mentis ad spiritualia contemplan-
da. Excecat peccatores malicia eorum
vt dicitur Sapie ij° Excecavit mag' est
cecitas avari qui non percipit frau-
dem / secunda invidiosus qui reputat
alterius bonum esse vel / tercia vane
gloriosus qui querit gloriam que non est
querenda. Excecat luxuriosos qui
non considerat quod sit feda carnis
voluptas et miseria quia amat
amor iste carnalis excecavit
Sampson / decepit / David / infatu-
avit Salomonem unde [illegible] dicit quoddam nil
[illegible] amor videt omnia tecto
credit [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible]
sic dyabolus facit peccatores esse surdos ut non
audiant ymmo ad cor pulsante vix
[illegible] volentes vel aperire non audiunt
[illegible] corripiente [illegible] [illegible]
[illegible] non audiunt [illegible] pena
inferni comminantes tamen esset inson-
sibiles non audiunt cum celeste re-
gnum promittente [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] tamen omnia bona
[illegible] [illegible] tenuerunt [illegible]
[illegible] [illegible] iste dici [illegible]
[illegible] [illegible] et non audiet quia fa-
cti sunt sicut aspis surda ad vocem
[illegible] obturantes aures su-
as [illegible]. Demon adduci mirabilem
evidenter Et cum eiecisset demonium
locutus est mutus Glosa non demonium
faciebat mutum ita vero tamen sa-
piens medicus curavit morbum
expellendo causam infirmitatis [illegible]
[illegible] et linguas infantium facit
disertas Nota quod quatuor miracula sunt
[illegible] [illegible] [illegible] cecitatis fuit a
demonis vexatione / secunda quod [illegible] recepit
auditum [illegible] textus [illegible] tercium quia re-
cepit facultatem loquendi qui adhuc
non loqueretur qui loqui non dedicisset
nec [illegible] [illegible] loqui
statim locutus fuit quemadmodum [illegible]

mirabilium Si puer natus statim loqueretur
Demum post [illegible] astancium [illegible]
non admirati erant qui ardentes erant
[illegible] miraculum [illegible] [illegible] / secunda quidam
malivoli [illegible] calumniantes vnde
dicit Admirate sunt turbe Est autem
ad miracula respecti affectus occul-
tus et ideo turbe hec miraculum aliquod
magis hodie [illegible] [illegible] [illegible] stu-
pebat omnis turbe et dicebat Num-
quid hic est filius David Glosa hec [illegible] [illegible]
[illegible] filium David predicant
Demum post [illegible] calumniati sunt
miraculum. Quidam autem ex eis dixerunt
[illegible] dicunt [illegible] scribas
et phariseos In belzebub principe de-
moniorum eicit demonia. Turbe lauda-
verunt miraculum pharisei autem et pote-
states negaverunt [illegible] [illegible]
sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] facta est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] per consolationem
de morte [illegible] [illegible] statim fecit
[illegible] [illegible] ad quam confugientes
qui rei erant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] statuam [illegible] [illegible] et [illegible]
succedente dyabolo instigante [illegible]
[illegible] ipsi statue sunt attributi et
cepit cultus ydolatrie vnde dicitur Sapie
xiiij Hunc Caldei appellabant pa-
lestini Baal moabiti Beelphegor
[illegible] [illegible] [illegible] lingwas
[illegible] [illegible] [illegible] vocabat illud Bel-
zebub deum vel virum muscarum quia
magna multitudo muscarum erat in eius
templo propter [illegible] cruorem immolati
[illegible] aut [illegible] dicebat [illegible]
[illegible] [illegible] demoniorum forte [illegible]
[illegible] vel quia in eo fuerat ydolatrie
primum aut quia cultus eius erat generalis
apud omnes gentes licet non quidam naciones
speciales alios haberent deos hunc tamen
velut [illegible] deum [illegible] venerabantur
[illegible] [illegible] quia nullum ydolum [illegible]
efficacius isti [illegible] [illegible] fuit ista
[illegible] quia iudei reputabant [illegible]
velut maleficum et [illegible] [illegible]
virtute demonis faceret mirabilia

Et valde e mirabile vin moti fuerunt
iudei d' xpo Et d(icitu)r q(uod) iudei non
credebant xpm h(ec) fecisse v(ir)tute de
moys nullum n(on) signum approbat ad
hec dic(itu)r cu(m) agitati stimulo invi
die no(n) (con)siderandum an dicerent
ver(um) vel f(als)um sed tu(m) q(ui)a q(uo)m(od)o possent
muri d(e) h(ac) mirabilo ...
i(n)ignus no(n) (in)veniunt quid dicat s(ed) tu(m) ut
dicat Jeronimus nulla magis mala
e peior in vidia Adulter in (con)iug(i)
plet suum pct(m) (con)iugis ac mu(n)c(i)
(con)sequat ... stat ... .
.... ita modo ... infortuni
... . v(ir)tut(es) .. solo ... moti
et invidia n(on) ... .
tes q(uo)d obicerent ... dicebant
q(uod) in Beelzebub eycit demonia
... q(uod) ... ... stuelia ... pra(va)
... peto ... ...
... ... ta(m)
... ... Et ... salvator ..
... statu ... ... in
isto loco ... . dupit
... . remittetur ... ... qui
dupit ... ... no(n)
remittetur m(ihi) h(ic) s(e)c(u)lo n(ec) in futuro
... ... quod ... tu(m) no(n) ...
... ... querebat ... ...
.... tentatores ... ...
... ...
dent .. ... signum de celo querebat
q. d. ... ... mi
... ... signum in celo
fecit sic Moyses columna mare
Josue fecit in mole Helias aute(m)
fecit ignem d(e) celo descendere ad ...
.... suos Ezechias at
fecit solem ... ... fe
cit ... ... q(uod) .. no(n) (con)... ...
... ut ... . magis
ut delectarent(ur) in nomine ...
... no(n) ... ... signum de celo Nota
... ...

de demonio ... q(uod) ... quedam
tentat dyabolus p(rim)o quosdam tentat
et no(n) vincit et in ... ... tentatus
... 2° aliquos tentat et superat ...
... male ... ...
cananee 3° aliquos tentat et su
perat et ... ...
... ... demoniacus ... ...
fuit 4° aliquos tentat et superat et
fugatus fugit ... ...
.... dicitur q(uod) ... ...
... ... intrat ... ...
... ...
... ...
ut vidit cogitationes cor(um) ...
... ...
cogitationes ... ...
... ...
... ...
... ...
....
... ... desolabitur et do
... ... cadat Si aut(em) Sathanas
... ... stabit regnum
eius q(uod) dicitis in Beelzebub me
eycere demonia ... regnum sathane
... ... regnum sathane
... no(n) ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... discordia
... dilabitur Et h(oc) e(st) q(uo)d d(icitu)r
de regnum ... ... desolabitur
.i. ... vel destruetur Et ...
... ... Si aut(em) sathanas ...
... ... sta
bit regnum eius q. d. ... ...
principes regni ... ...
regnum ... ...
bitatores ... domus ... ...
habitatores ... ...
tas desolatur ... ...
... h(ec) Si sathanas no(n) eycit
sathanam ... ... ego in nomine ...

abscto hoc ceci demonium sed vite anima
qui in trinitate de genere celestium terre
strium et infernorum demonum potest 2o quo ratio
Si autem ego in beelzebub eicio
demonia filii vestri in quo eiciunt qui
pellit tollit rationem c. non sunt inducens
virtute quod apostoli mei qui sunt de genere
vestro in virtute eorum eiecerunt quod ego
dedi virtutem eiciendi demonia quod nos
creditis quod ipsi anima vite hoc faciunt
et quod numquam imposuistis eis hoc quod
ipsi eiciunt demonia in virtute beelze
bub quod et ego vite anima eicio de
monia et hic ut Remigius dicit filios
eorum apostolos suos dicit qui sunt dudum
ex eorum genere nati sciunt quibus
iam dedit potestatem fugandi demones
Dein nomine meo infirmos curate lep
rosos mundate demones eicite gratis
accepistis gratis date ut sequitur Ideo
filios eorum appellat et eciam
is temporis ideo ipsi eorum iudices erunt
po corpore de apostolis quod apostoli in fi
nali iudicio per approbacionem anime
sue ipsos iudicabunt 2o corpore
de eorum iste sic Ideo ipsi vestri iudi
ces erunt non assessores sed comparacione
eorum ipsi expulsorum demonum a se ab
deo et non dyabolo sic nos thema mo
nitores quidem et facite bone mu
lieres iudicabunt reges et impera
tores id est comparacione operum meorum ipsi
dudum dampnabiles esse et
porro id est Si in digito dei id est in
virtute spiritus eicio demonia q.d. Si verum
quod dico et sum quod vos dicitis
perfecto id est absque dubio per certitudinem
pervenit in vos regnum dei id est fama
regni celestis quod prius et meam
passionem quam affectare cito apprehen(dere)
et vos apprehendere potest si creditis
Si vero non creditis vos met regnum
dei vobis claudetis et ideo pro
dite vere quibus per clavem scientie quam
accepistis aperire debetis Luce xi
Ve vobis legisperitis qui tulistis clavem

scientie ipsi non introistis et ipsos qui in
trabant prohibuistis vel per veteri in nobis
regnum dei id est messias et salvator mundi
in lege promissus In medio vestri ha
bitat et vobis loquitur Et hic ut sepe
Si regnum dei scilicet sic dictum in alio
loco dicit Regnum dei intra vos est
Cum fortis id est dyabolus qui est fortis
in naturalibus Job xli non est potestas super
terram que comparetur ei Arma dya
boli sunt diversa genera peccatorum quibus
confidens invaluit contra homines contra
Theophilus Lorica eius sunt ob lumina
si [illegible]
aspidis id est voluptatum carnium vergit
Galea eius sunt superbia et ambitio
si quando primum dedit per David Golie fun
da et lapide id est verbo divino tangitur
in fronte superbie Arcus eius sunt impii
detractores insidiantes bone fame
aliorum bonorum Scutum eius est spes
Job xli Corpus eius quasi scuta fusi
lia Cum ergo talis fortis armis pre
dictis armatus custodit scilicet ad dam
nationem atrium suum id est mundum id est malignos
potest ut eorum quidem latius et spacio
sum in omnibus mundi cupiditatibus sicut lu
pus custodit ovile ad devoran
dum oves In pace sunt omnia que possidet
id est omnes per ... non resistentes quos
non inquietat quia ubi facit vim contra
illos dyabolus pulsare negligit quos
quieto iure possidet sine sentit
possidere Ista est mala pax contra
non est pax impiis ista est contra ha
lud est facere pacem cum spiritu recto
eius quod sunt est periculosa melius est
enim inire tutam guerram quam
tenere pacem dubiam imo scienter
nocivam Si autem fortior id est ut
Christus qui dux fortis et potens
super venit scilicet per gratiam in mentes pec
catorum vincit eum eius temptationi

Unde christus vicit resistendo et passi
one ab eo procurata paciens persi
stendo super quod (?) ipse vicit eos
detribuit (?) inde universa arma eius
aufert in quibus confidebat. Sermo (?)
arma dyaboli sunt vicia peccata que dicit
apostolus. Manifesta sunt opera carnis
fornicatio immundicia ydolorum ser-
vitus etc. Quia eciam talia agunt regnum
dei non possidebunt. Sed arma ista
dyaboli deus abstulit quia in donis suis
vicia in virtutes commutat
ut pro superbia humilitatem pro luxuria ca-
stitatem pro avaricia diligere largitate.
Et quia deus dyaboli hoste prostravit
triumphavit. Postea eam subiugavit et spo-
lia eius distribuit id est peccatores dyabolo
ablatos donis dignitatibus remu-
nerabit victor. Non est spoliadi-
stribuere. Nam non recepit victoriam
letus militibus spolia dividit
sicut post laetitiam devictis hostibus dominus
Christus suos in universo terrarum mi-
sit et eis partes mundi ad predicandum
distribuit Petro et Paulo Romam An-
dree Achaiam Jacobo Judeam Johanni
Asiam et ceteris alias. Qui non est
mecum contra me est id est qui non habet vo-
luntatem meam ut quod ego volo
ipse velit voluntate bona et con-
formi contra me est id est non est contra
ut dyabolus et omnes peccatores. Et hoc
sine dubio habet vitam quia omnes talia
tenent se conformando divine volun-
tati. Sed hic mali non faciunt. Secundum illud
Corinthiorum vi. Que enim conventio
Christi ad Belial aut que pars fidelis
cum infideli aut que societas lucis
ad tenebras. Sed omnes talem
volunt ferre vocem. Ego non concor-
dabo (?) cum eo qui est contra volun-
tatem et actu sed dyabolus habemo-
dus contra me qui inquit (?) pro nobis auxi-
lio ... (?) contra demonia putant dicti
et demones non habent humilitatem dicit
superbiam pro castitate dyabolus luxuriam
pro concordia dyabolus discordiam vult se-
minare. Et qui non colligit mecum dispergit.
Dyabolus non contra est ipsius in actu quia
sicut vult oves dispersas congregare ut
ipse Christus erat inclitus (?) perfecte
et non tamen perfecte sunt filios dei
qui erant dispersi congregaret in unum.
Sed dyabolus oves congregatas dispergit
lupus raptor et dispergit
oves sed demones (?) nidorum (?) statuens
sicut quidam in non(o) Mattheo (?) cibus
exiit demonia quia voluntate
et actu contra dyabolo. Cum im-
mundus spiritus id est dyabolus qui dicitur
spiritus propter naturam immundus quia vicio
quia immundas cogitationes nobis
suggerit et in mente vicio dele-
ctatur sicut porcus in fimo exie-
rit ab homine id est a toto populo iudaico
ambulat per loca inaquosa
quia expulsus a iudeis transivit ad
omnes in gentibus quae corda te-
nebant arida quia spiritualis pinguedine
divine doctrine et magistra quia
non erant aqua sapientie gratie et do-
ctrine rigata quod gentes regnum id est
ecclesia magistrorum [illegible] pu-
tabat dyabolus sicut et accipit (?)
regnum in populo gentili. Sed Christo
veniente filio dei in carne gen-
tilitas credidit eo in eis quiescere non
potuit. Sed dicit revertar in domum
meam sed in iudeos unde exivi. Sed
tempore moysi ad illos redire vo-
lo tempore Christi quod nolunt accipere
per fidem et operante talibus unde
multi iudei et demonia te-
nebant (?) sed non cognoverunt plures
ac mens non cognovit

Secundo venit mulier cum stupore nimis
data .i. suspensis observatoribus
et testimoniis legis que sublata sunt
per adventum christi decenter et ornata
ecclesia scilicet ypocrisim dicit christus ve
vobis scribe et pharisei qui similes
estis sepulcris ornatis que apparent
hominibus foras speciosa intus vero
sunt plena ossibus mortuorum Et
tunc vadit et assumit vii alios
spiritus nequiores se .i. principes
omnium demoniorum vel omnium peccatorum
quia vicium nequius est dyabolo dyabolus
non psallit nam bonus est sed ypocrisia
vicium pessimum Et ingressi habitant
ibi per pertinaciam in potestate .i. stabilitate
sunt Et fiunt novissima .i. peccata
hominis illius .i. iudaici populi peiora
prioribus vindicati perdita prioribus
quia negari et persequi credidit pe
na tenuior melius non esset viam
vite non agnoscere quam post agni
tam retro verti in peccatum factum est
autem cum hec diceret extollens quedam
mulier vocem scilicet devota que dicitur fuis
se marcella pedissequa mar
the que inter dominum blasphemantibus
tibus eum publice laudabat In
quo patet magna devotio feminarum
et alibi viri christum persequentibus
mulieres de suis facultatibus eius
ministrabant Luce viii Et vere
ad crucifixum ducentibus christum mulie
res cum lacrimis flebant Luce
xxiii et viris eum negantibus et
derelinquentibus sola mulier virgo mater
immobilis stabat huius mulieris com
datur et confidentia ex duobus patet
secundum bedam primo quod scribis et
phariseis eum blasphemantibus
et temptantibus ipsa magna fidu
cia christum dei filium confitebatur

Secundo quod non silent tamen audet atque hoc
singulis loquebatur sed voce extollendo
in altum clamabat et ideo dicit extollens vocem
quedam mulier de turba dixit quia amica erat
summe vox eius quasi ita quod pre laude
eius non potuit continere Ideo dixit be
atus venter qui te portavit .i. qui ad nos
te bene portavit vel quod te portavit
non non a ventre filius sed venter a filio be
atificatur [illegible] suscepit honorem Et est
per eam medela quia in ventre virginis
facta fuit primo quia ibi deus factus est
homo verus infans eternus temporalis immor
talis mortalis immensus parvus creator cre
atura secundum id Johannis i verbum caro factum est
secundum medela est quia qui fuit in ventre
fons est in corde venite ut si quis
omnium nititur [illegible] facit deum in qua
peccata nascere tercio venter est de quo david
Gloriosa dicta sunt de te civitas dei
homo natus est in ea et ipse fundavit eam
altissimus Quartum medela quia venter ille
magnus mire continebat scilicet deum quem
totus non capit orbis Unde bernardus in sermone
secunde o venter capacior celo diffu
sior terra latior elementis qui in continere
valuit quem totus mundus comprehendere non
potuit et dicitur beatus hic venter propter
ea privilegia que habuit nam unde
bernardus de ea dicit quod ipsa fuit sine corruptione
fecunda sine concupiscentia gravida sine do
lore puerpera Et quia pectus [illegible] habuit
lactis alimonia quia sola virgo lacta
bat regem de celo pleno Ideo sequitur et ubera
que suxisti Secundo patet quod tamen ubera
virginis et non alterius mulieris christus suxit
et hoc prefiguratur moyses qui lactari
noluit a muliere egipciaca ut dicitur
exodi in hystoria Ut ille dixit quidam
quidam doctor mulieri quando dicit mulier bea
tificatus est venter qui me portavit
tavit tempore [illegible] non [illegible] verum
dicit tamen diminute quia non solum
beatificata est mulier me quam ecca quod

me in ventre portat corporaliter et potius beati
ficanda cum ipsa et omnes alii qui audiunt
verbum dei et custodiunt illud .i. qui mente
concipiunt et portant in cordibus suis
Reponitur et hic secundum Crisostomum non sunt virginis
repletiones mentis secundum videtur quod non
fuerit ei profuisset non valde bona etsi
dilexisset et hic quidem non est
quando admiratam secundum spectata deo
salute n. laude operis mulier non sancti
ficatur quia sanctum portat in ventre quia multi
sunt in celo quorum matres sunt
in inferno quia bona sunt et volun
tate dei fecit id scilicet beati qui audiunt verbum
dei .s. ab ore meo ut cognoscant et custo
diunt illud .s. fide et opere secundum illud Jacobi
primo Estote factores verbi dei non tan
tum auditores tunc audire verbum ei dei auditoribus
utilis. requiritur primo humilitas que consi
stit in tribus secundum Hugonem primo ut nullam
sacram scripturam vel de eo loquentem
vilem reputet quia multis que sepe audi
ent et quia multis inde magis eam sciat quam
predicator Unde Crisostomus frequenter eadem
audire est predictis stultitiis quia si
sepe audis sepe compungimur etiam
quia nos predicatores obscure et occulte gratias
in se habet unde valeat plus utrique do
cere audire quam in libro propriis studere
Secundo humilitas consistit in hoc quod au
dientes nullum predicatorem contemnet et hic
est verbum quia etiam aliter ordinata sunt
commissa predicationi unde Hugo pro
dens lector vel auditor omnes libenter
audit omnia legit nec scientiam nec do
ctrinam non spernat et sic premittit Tertio
humilitas consistit in hoc ut audi
ens non sepe reprehendit alios non co
gnoscet Item ad utilem audiendum verbum
dei et discendum requiritur studiositas
et diligentia que consistit in vehementi
applicatione animi ad ea que audi
untur ut audiantur Unde Hugo Stu
dium est vehemens animi applicatio secundum
tas penetrare occultaque non ..
occulta ut mentes vage et distra
cte se offert intelligentie pruden
tia? sed tum laboriose Tertio dilige
ntia custodiendi verbum dei consi
stit in memoria verbi Gregorius
in omne verbum dei quod autem perci
pit retinendo mente cibus at
mentis est verbum dei / et qui accepto
cibo stomacho languente reji
citur cum auditus sermo in ventre
memorie non tenetur Item custodia verbi
dei consistit in vita Unde Augustinus
super beati immaculati Custodio
verbum dei contra epistole preceptorum
fructum n. custodiunt in memoria
si non custodiunt in vita nam
quidam verba dei tenendo agunt
ne in corde oblivioni tradatur non agunt
vivendo ut prima corrigatur
Unde propheta non enim Jugo corri
git adolescentior in corona?
sua .s. viam suam et reddet
Custodiendo sermones tuos Cu
stodientes n. verbum dei beati dicuntur verbum
n. dei habet virtutem mundationis Jo.
xv Jam vos mundi estis propter sermonem
quem locutus sum vobis Item habet virtutem
inflamationis quia accendit ad amorem
dei Et ideo dicitur ignitum eloquium tuum
hic ignem veni mittere in terram
et volunt ut ardeat Unde n. secundum
mo domini Erigit conscias fortis
secundum non cernit ut ardet / habet
etiam verbum dei virtutem illuminationis Psalmus
lucerna pedibus meis verbum tuum Et ideo beati
ficatur lucerna et beati oculi qui vident
que vos videtis habet etiam verbum dei
virtutem disciplinationis quia facit

hereditas aliud pp(er) isti(us) p(ro)p(hete) i(d est) Joh(ann)e vni(us) di
mascit in sermones meos vel d(i)c(t)i mei
ceteri isti b(e)n(e)ficia(n)t p(er) d. b(ea)tus q(ui) ele
gisti (et) assu(m)psisti in h(ab)itabit (et) q(ua)m
inhabitator(em) nos t(er)n(a)t ip(s)e d(omin)us x(rist)i
a(n)i eu(m) p(at)re (et) sp(irit)u s(ancto) regnat in s(e)c(u)la s(e)c(u)lo(rum). A(men)

Accepit ih(esu)s panem gr(ati)as agens dist(ri)buit

discumbentibus Joh(ann)is vi c(apitulo) Sermo
q(ua)rte vi (post) die(m) vo the. Tenes ag(n)i
a(m)i(n)g d(omi)no (et) tene(n)t vod(e) d(omi)no illi
d(e) nas(ce)t(is) hy(m)mons ma(n)g(us) c(on)p(ar)alit
nos tenem(us) ag(ro)s m(agn)os in feodu(m) a d(omi)no
(et) in et m(isericordi)ae hoi aiaz vincere
(et) ult(ra) possessio(n)e a(n)i(m)e c(um) ab ip(s)o vite
p(er) scia ubi doctrine q(uo)d si in ag(r)o
a(n)i(m)e seiata ce(n)t c(on)tolent(ur) bo(n)is
op(er)ib(us) nascent(ur) v(ir)tut(um) fr(uc)t(us) sp(ec)iosi
(et) vidi q(ui)b(us) obtinet(ur) et(er)na gl(ori)a. Deo
d(e) his d(omi)n(u)s vult h(ab)ere p(ar)te(m) s(cilicet) gr(ati)ar(um) ac(ti)o(n)es
tas n(ost)ras q(ui)a b(ona) nasc(en)t(ia) a bo(n)is op(er)i
bus q(ue) a d(e)o dona(n)t(ur) in a(n)i(m)a sancta
adepto v(er)e adqui(s)ito gl(ori)e (et) gr(ati)ar(um)
ac(ti)o d(e) dib(us). D(omin)us sola volu(n)tate co
te(n)ta(tur) figura (et) n(on) soli t(em)p(or)e famis
Joseph t(er)ras (et) possessiones o(mn)ium e
gipti obligat (pro) vindendo cibus d(e)i
bo ne p(er)iclitare(n)t(ur) fame v(er)u(m) t(ame)n pos
sessiones ip(s)as illis relinq(ue)bat in
feod(um) tali pacto ut accepto se(m)i(n)e
redderet q(ui)ntam p(ar)te(m) nascen(tium)
C(om)p(ar)ar(i) t(em)p(or)e q(u)o in egipto p(er)ic(u)lu(m) p(e)c(cat)o(rum)
p(er)ic(u)lu(m) d(e) p(er)iclitabat(ur) fame ve(n)i(m)us
ad Joseph i(d est) x(rist)i panem a(n)i(m)o(rum) refe
cit nos (et) nobis tradidit se(m)e(n) p(ro)mis
si(oni)s q(uo)d fructu(m) attulit multiplic(em). Re
ra m(ih)i a(n)i(m)a i(d est) i(n) a(n)i(m)a q(ui)d r(e)d(d)et d(e) pan
p(ar)te mort(is) reddes i(d est) nob(is) ut q(ui)n
ta(m) p(ar)te(m) s(cilicet) gr(ati)ar(um) ac(ti)o(n)es d(e) b(e)n(e)f(icio) a nob(is)
tu(m) recipiat q(ui)a s(ecundu)m b(ea)tu(m) ingratitudo
d(e) ventu(s) vre(n)s (et) siccitas sol(is) p(er)ic(u)l(um)
rore(m) m(isericordi)e (et) flucta g(rati)e d(omi)n(u)s c(on)tra n(o)s
nos i(p)se p(ro)pt(er) q(uo)d gr(ati)as p(r)i(m)u(m) c(o)r(am) d(e)o (et) x(rist)o.

In s(ecund)a co(m)i d(omi)no d(omi)n(u)s p(ri)mo
tangit q(uo)d i(n) (com)passio(n)e pietas i(n)
eu(m) p(ro)blema(tis) s(ecundu)m 2o b(e)n(e)ficio(rum) suffi(cient)i(us)
largitas (et) s(ecundu)m p(ro)uite h(ab)es dist(inct)io.
De p(ri)mo d(icitur) Ex(e)u(n)s i(ns)u(per) t(em)p(or)e s(cilicet) a(n)no
ij p(re)dica(ti)o(n)is q(ui)a eu(m) herodes tenuit
Joh(ann)e(m) p(ro)pt(er) herodiade(m) n(on) licet
migrat te h(ab)ere vxo(rem) fr(atr)is tui (et)
filia herodiadis p(ro)c(ur)ant capit(e) Joh(ann)is
i(n) disco (et) (et) decollatus e(st) (et) sic
d(e)i Joh(ann)is sepelieru(n)t eu(m) ve(n)i
entes ap(osto)li ad ih(esu)m nu(n)ciaru(n)t
ei h(oc) aud(iens) audivit h(oc) ih(esu)s vel
in p(at)ria sua ac doceba(n)t i(n) sy
nagog(is) ita ut mirar(en)t(ur) d(i)c(en)t(es)
p(ro)p(he)ta(m) hu(n)c (et) q(uo)d e(st) fil(ius) fab(ri) q(uo)d vult
l(uca)e iiij c(apitulo) dico vob(is) nec e(st)
accept(us) p(ro)ph(et)a in p(at)ria sua a(u)
die(n)s aute(m) herodes h(oc) dubita(n)s a(n)
ip(s)e e(ss)et Jo(hanne)s que(m) decollasse(t) a(n)
su(r)rexisset a mortuis luc(ae) ix (et)
q(uae)rebat eu(m) vide(re) tu(n)c ih(esu)s se
cessit in locu(m) des(er)tu(m) adm(o)d(um) te(m)p(or)e
Tu(n)c sc(ilicet) q(uo)d d(icitu)r sequ(itur) po(st) abiit
ih(esu)s t(ra)ns mare galilee. Iste loc(us)
appellat(ur) mare n(on) q(uia) mare vn(de)
o(mn)is aq(ua)r(um) (con)g(re)gatio ap
pellabat(ur) maria (et) alia d(icitu)r mare
tybiadis p(ro)pt(er) famosa(m) civitate(m)
ibi situata(m) q(ua)m herodes edifi
cat in hono(rem) tiberiadis cesar(is).
Olim dicebat(ur) stag(num) genazareth
p(ro)pt(er) aura(m) q(uae) ibi regnat ut p(er)
regio(nem) q(ua)nda(m) p(ro)p(ri)a. Et seq(ue)bat(ur)
eu(m) m(u)ltitudo magna q(ui)a videbat
sig(na) q(uae) faciebat sup(er) h(is) q(ui) inf(ir)
mabant(ur) Cris(ostomus) movet n(on) tur
ba magis signis q(ua)m doctrinis h(o)m(inu)m
Ideo p(os)t r(os) h(ab)ere eu(m) t(ur)be seq
bant(ur) p(ro)pt(er) p(ro)pt(er) comestio(n)e(m) d(e) q(uibus) d(icitu)r
Joh(ann)is vi q(uae)ritis me n(on) q(ui)a vidistis
signu(m) s(ed) q(ui)a saturati estis d(e) pani
bus (et) fu(er)u(n)t gulosi ad phil(ippenses) iij

Quorum d(icitu)r venit est et signat illos
qui seruiunt deo ut habeant victum
et amictum. Luce 12 dicit. Mt vi Queri
te primo regnum dei et hec omnia adici
entur vobis aliter ut dicatur Mt
vi. 1a Corint. viii dicit. Refert ergo
[illegible] iere(mias) Luce ix vulpes
foveas habent etc. Secunda animales
qui plus rogant deum pro divicijs
quam bonis eternis hec dicitur. Mt
vi Non potestis deo servire et ma
mone. Mt [illegible] consumite
[illegible] in regnum celorum. Ps. Divi
tie si affluant nolite cor ap
ponere. Quinta volunt ut media vi
dent ut auribus. Mt xv dicit
volucres celi vide [illegible] et figu
rat illos qui non volunt audire ver
bum dei ut sciant et non faciant
[illegible] dicitur [illegible] v. [illegible]
ditores legis tantum [illegible] Jacobi i. Esto
te factores verbi dei Luce xi
beati qui audiunt verbum dei. Sexta
per infirmos Luce vi [illegible] probat
eum tange et significat illos
qui [illegible] et [illegible] [illegible]
infirmitatibus de quibus [illegible] mul
tiplicate sunt infirmitates
eorum ut sani efficientur [illegible] ut
[illegible] hec dicitur offendunt [illegible]
dicit Job v Ecce sanus factus
es vide ne tibi Luce xi [illegible]
at nomine [illegible] hominis [illegible]
[illegible] reprehensorum ut pharisei
Luce xxii Videntes pharisei
[illegible] ut caperent
[illegible] Septima [illegible]
[illegible] et vitam ut [illegible]
et hic [illegible] reddebant
Job xii Domine [illegible]
[illegible] vita [illegible]
[illegible] ut vi
[illegible] [illegible] vi
[illegible] sapiencie [illegible] tibi Luce
n [illegible] pandere an
vos [illegible] oves pastores Jo(han)
x Oves mee [illegible]
an eas [illegible] ut [illegible] doctore

Ysaie ii° Venite ascendamus ad mon
tem domini et docebit nos vias suas
Ps. Doce me a iuventute mea.
Quarto ut [illegible] amore
Jeremie iii° [illegible] vocabis me [illegible]
[illegible] Secundo [illegible] iesu [illegible]
sine te [illegible] ascendit [illegible] via [illegible]
tatis [illegible] in monte iesus et sede
bat ibi cum discipulis suis [illegible] ad
vacandum contemplacioni fugienda est
multitudo et locus solitarius est eligendus
Erat autem proximum pascha festum
et ita hic festum pasche fuit
Jo. Baptista [illegible] et post [illegible]
[illegible] festo pasche xps [illegible]
dies festus iudeorum [illegible] festum
erat celeberrima [illegible] liberati sunt
a servitute egipciaca Exod xii°
Habebitis hunc diem in memoria et celebrabitis
eam sollempnem domino in generacionibus
vestris cultu sempiterno et [illegible]
[illegible] dies festus iudeorum [illegible]
[illegible] celebrabat festivitates non
ad dei honorem [illegible] vanitates
et comessaciones quod et [illegible]
[illegible] solempnitates vestras [illegible]
anima mea [illegible] verbum [illegible]
[illegible] solempnitates [illegible]
[illegible] duplex [illegible] sapiens
et [illegible] Primum [illegible] non [illegible] an
legem [illegible] tempore moysi [illegible] legem [illegible]
[illegible] agunt tempore na
tivitatis et sue passionis de quo
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] mistice [illegible] adm
[illegible] [illegible] [illegible] tempore
[illegible] [illegible] domini [illegible]
tes mala et de tali dicit Mathei
xxii° vidit hominem non vestitum veste
nupciali et ligatis manibus et pe
dibus [illegible] [illegible] Et cum vidi
sset [illegible] multitudo venit ad eum
[illegible] [illegible] desiderabat [illegible]
[illegible] sine alimento sequebantur
eum Et dicit Matheus Et turba
expectabat eum die usque ad [illegible]
[illegible] quod [illegible] imatthe
[illegible] dicit ad philippum
Unde ememus panem ut manducent
hii [illegible] ignorans [illegible] [illegible]
genesis iii° Adam ubi es Genesis
iiii° ubi est abel frater tuus [illegible]
[illegible] ut illi [illegible] [illegible]
[illegible] ut ex responsione [illegible]

lippi vo hec appareat miraculum quod
fecit. Hoc autem dixit temptans eum quia
ignorans sed ut defectus eius ostenderetur
Sicut Genesis xxii° temptat deus
Abraham sed ut eius obedienciam ma-
nifestaret ... quod fecit. Ipse autem sciebat
quid esset facturus quia in oculis dei omnia
nuda et aperta sunt. Et ostendit eis Respondit
ei philippus cc denariorum panes non
sufficiunt Lira scilicet parui sumus
tantum potentes habere non possemus et
si haberemus non sufficeret pro eorum refectione
quod sufficeret ut unusquisque modicum
acciperet Aliquis ostendat imperfectionem phi-
lippi non appreciabat ad utilitatem eius quia
de ad unum fecerat ut ad alia sequitur
Dicit ei unus ex discipulis suis Andreas fra-
ter Simonis petri Est hic Legitur iiii°
Regum quod vir [illegible] de tollerat ad Elizeum xx
panes ordeaceos quos fecit apponi co-
ram viris et comederunt et superfuit quod
et factum est quod sufficeret Est puer unus
hic, hic dicitur fuisse puer Marcialis
qui habebat v panes ordeaceos et
duos pisces Lira Considerans conpassi-
onem quam utebatur cibo panum et
dixit eos non habuisse tamen sed pisces
ut horum copiam sed tamen duos quod speciali-
ter tamen invenerunt quod corporale con-
tempserunt Sed quid hec sunt inter tan-
tos q. d. Si multiplicarentur etc eorum
non quo per Elizeum accidit esset valde
modicum in hac multitudine Lira ista
quid sufficiens largitas benefi[cii] et sa-
cietatis hoc dispensare id est sedere ad mandu-
candum Erat autem fenum multum in loco Theo-
fenum dicitur herba viridis erat n. pascha
quod quarta decima die adhuc apostolis celebra-
batur et terra germinabat et arbores flore-
bant Lira Erat locus aptus ad sedendum
Discubuerunt ergo viri v milia scilicet numero
[illegible] Iohannis [illegible] a pu-
eris et ... ut habetur in [illegible] Lira
ad et ... Accepit ergo Ihesus panes
... dixit ad quid de-
bet sedere ... [illegible] man-
datum impleverunt ut ... [illegible]
... in defecto ... [illegible]
... Accepit ergo Ihesus panes

Sed dicit quare non creat novos
panes Augustinus quia per ea que habemus
in ... ut considerat
malitiam erroris dicitur ... corpora-
lia facta mala quia a malo deo
id est diabolo sunt creata Si creavisset
ista esset mala necesse quod ...
multiplicasset quia ... deus sequitur
Lira. Prima ratio quia creatura
... ad miraculum Secundo ut
ostendat se virtuarum sanctorum
largitorem ... Tertium dat e-
sca omnibus tamen Lira ... pa-
nes multiplicat ut ostendat se eum
esse qui in principio dixit Germinet
terra herbam virentem et facientem
semen pisces vero multiplicat vere
probat se esse eum qui in principio omne
et aquile ... Lira ... et
per hoc ostendat se esse dominum terre
et maris ... dicitur exemplum
ut si pauca habes erga debet
indigentibus tribuere Tobie iiii°
Si multum tibi fuerit ... Si exiguum
tibi fuerit ... libenter impertire
stude Considerandum est ut dicit Lira
quod ubi apostoli quinque panes
receperunt non tibi nummerabant
dicentes ... investigabam
famem meam Sed statim obedie-
runt sicut ostendit quod egit Christus
Et cum gratias egisset gratias egit
deo patri secundum naturam assumptam
qui divinitate ... est omnium gratiarum
distributor In hac autem gratiarum
actione per Christum sua humanitate
et passione et eucaristia innuit
Sed Lira Cur Christus reddit non pri-
tage ... gratias ei qui
dat nobis cibum in tempore optimo
... quia eius ... prius
ista gratias actione dicit ... ipse
fecerat 3a quia ... in celum
... panem et ...
eos fregit que ... respexit
in celum ut Lira ... ergo si
secundum Gregorium ... in ... dicto
... benedictione a corde ... mul-
tiplicato Lira in principio ...
... benediction ...
... naturalem utilitatem ... et
... multiplicaretur

Ita nunc quia multiplicatio panis erat
naturalis nota fuit sine verbis
benedictionis. Sed benedixit. Et ita benedictio
vere aliquis vis exprimit quibus et sancti-
ficatur et multiplicatur creatura
sed creare tantum quam fuerunt
ideo dicitur quod Christus scilicet pro-
tulit. Ex hoc ait Crisostomus
benedictus dominus ut nos sciamus
nisi creaturam sanctificetur verbo
dei et signo crucis hoc apparet quod in
hominibus in aliis et corpore apparet pota-
te in verbis istis cor libus ordinatis
ad nostras eius ut per eas ipsi
homines noceat. Crisostomus scilicet quantum
tamen magis sanctificanda est creatura
quia est quam tota mundi in maligno
posita est unde ... res terrestres que
sunt magis posite in maligno sunt
posite. Consequitur etiam misera
corporis nostri nascitur quantum ad car-
nem in maligno sunt posita et ideo
omnes nos terrestres benedicere ut ex-
pellatur nocumentum quod venenum
posuit. Portavit quod post benedixerat
De tercio scilicet benedictio quam vas ben-
dictus in quo erat venenum misticum
per benedictionem vas purificatum
est. De tercio scilicet moniali que
obsedit diabolus lactucam comedens
detentam prima benedictione.
Sed et quia duos pisces benedi-
tos fregit ut fructificati possent
dividendi discipulis distribue-
bant, sed autem distribui per apostolos
facta est. Unde in Matheo dicitur
dedit discipulis panes, discipuli autem
turbis. Simul et de piscibus ait et de
piscibus quantum volebant, secundum
attendentes et abundantia celestis
beneficii. Unde quando ita mul-
tiplicatio panum et piscium facta
fuit, ad hoc respondit Hilarius. Secundo
dicitur quod est quod ut erat vir-
tus inter sanctum spiritum ut
dei omnia passa recedant. Sed
tu dicis sed per confragere domino pa-
nes facta est multiplicatio per tum.
Item secundum Crisostomum, et ipsi panes
augebantur in manibus discipulorum
multiplicatum. Item secundum Hilarium quia in
manibus fumeant et in mensa accipie-
bat fracti panis. Sed hoc videtur mirum
mirabile secundum Hilarium quia in manibus frangen-
tium panis non minuebatur. Sed dato
uni fragmento vel alteri idem panis augmen-
tabatur. Et dicitur quod non est diu quam
sit mirabile. Sed tamen dicitur non est impossibile
quia non erat aput dominum ipse dominus
sed addit dicitur unum removebat partes
ne panis succedebant fragmenta distri-
buenti et videt glutes eas per potestatem
multiplicat quinque panes erant quod
forma non quod tota incorporata. Sed ab
eo quod tota fit multiplicata. Sed dicitur benedic-
tione sua virtute hoc factum est. Sed ergo
quod sua potentie sunt per re multiplicatio
et dicitur quod deus per certe materia gra-
dit in singularis panis sicut absque terrestris
gaudet in singularis tantum tunc tunc dicitur
non faciat ista multitudine ex plus vero
panibus fecerit. Sed magis ex altera
singulari quod visum gratum erat. Et ideo dicitur
magis in singulis hoc non tamen primo quia
ista singularis panis dicta virtute in se
multiplicata et addito quo modo fieri potu-
erit excedit vestigatorem humanum intellectum
ut Hilarius. Secundo unde agitur de tota
tota mense ut autem impleti sunt populos
Manducaverunt saturati sunt omnes et de-
siderium corporis attulit eis dixit discipulos
suis Colligite que superaverunt fragmenta
ne pereant quod ideo precepit ut Crisostomus ne
fantasia videretur quod factum est quia ex col-
lectione fragmentorum magis apparet. Sed dominus
mandavit ne pereant. Non enim sunt abicien-
da que superflua sunt in mense, sed pauperibus
erogandam. Collegerunt ergo et impleve-
runt XII cophinos fragmentorum. Est autem
cophinus factum ex vimibus vel folliis pal-
marum textum quod agitur secundum Hilarium o-
pera ex quinque panibus et duobus pisci-
bus quae superaverant hiis que manducaverunt
unde secundum Crisostomum constantius non esse te-
nacis mediatas elemosinis quia deus gra-
tia abundantius tenet. Ecce inde tangitur laus
societatis divinorum beneficiorum. Sed secundum quod di-
cam deo me tribuere possim per beneficiis
acceptis prout quod quia omnia mea ipsius
sunt primi palipolipon vel in terra dominus
sunt omnia et que de manu tua accepimus
dedimus tibi. Ergo quia excedit beneficia
ea mea facultate potestatis Ideo Crisostomus

diuo &c. Sz tn volt deus a creatura lau
dari in quo non ipse sed creatura proficit vn(de)
Augustinus glos(a) dixerunt gracias agentes
hominis effecti. Ille ergo hominis admiris
sunt quod feceat signum dicebat. Tercio ipse
glorificabatur opere domino glorificando
quia sed est vere propheta xpistus. Sicut augustinus
dicit propheta quia dominus prophetarum propter
iam de premio quia omnes prophete acceperunt
de spiritu eius vt providerent futura. Ipse
vero in seipso omnium est cogitans. Johannes vi
nullus sicut quia sed omnia scio quia xpistus
est cunctis propheticus qui cognovit in terra certo
quia omnes propheticia tunc dicitur ad xpistum
Actuum x° dicit omnes prophete testimonium
perhibet quia vetus est in medio s. ad re
demptorem humani generis vt nos ad ce
lestia regna perducat quod nobis prestare
dignetur et filius. Amen. Domine ihesu xpiste
qui sollempnasti oculos tuos ad promis
sum celeste sollempnat me sollempnat oculos
mentis a terrenis desideriis tamquam
nostris honoribus vt mereamur saciari qui
panibus tuis dominis. Honora pecca
dolore contricionis. pudore confessionis
labore satisfactionis et in nobis prestitis
bus per filium tuum caritatis amen.

Quis ex vobis arguet

me de peccato. Johannis viii. Fe
ria quinta post Reminiscere xvi et
sumptum xxiii quinto vi xi
Thema quia sibi doctos solet exigere de stu
dio tunc solet se offerre ad respondendum vni
cuique ad omnes sed fuit sublitate quod
aliter sit xpistus per passionem volens docere
ergo homo eius voluit reddere vt vero
prophetas ordinat figuratur primo Regum xii
Samuel dixit filius ipse quod isti sunt
apud vos ab adolescencia et filius meus hic
proxim calumniatus sum vel tale &c. et
figuratur Deutronomii xxxiii° Thoma &c.
recedens a filiis ipsius nec potuit
aliquid malum imponere Sz cum plures
plicat eum vnum contra ordines sponsi
aliter sic de xpisto non potuit aliquid imponere
potuit eum interrogat quis ex vobis arguit
me &c. Aliud thema vbi quis
dignatus in iudicio ille hic potest
appellare ad iudicem superiorem Sic xpistus
inmicans recepit a iudeis et quia
Johannis vi demonium quia hic peccator in

vita Math. xi. Ecce homo vorax
et potator vini. In doctrina
Johannis vii seducit turbas et Johannis
viii testimonium tuum non est verum in
miraculis Luce xi In belzebub prin
cipe &c. Sz xpistus appellat ad
iudicem iudicem dominum patrem vt dicit
in introitu Iudica me deus et de
cerne non sancta &c. Emitte lucem
tuam et veritatem tuam. Quod perfecerunt in
fecerunt filii chori. Cum pre cor
a terra aspectus et datum &c.
Sz ipsi putans eguerunt. Sz xpistus
pro dicit ex futura videtur suo
se mater. Sz quod sit xpistus motus
In omnibus suis causis pollo ordinet
in epistola ad hebreos ix Cristus
enim pontifex futurorum bonorum ad
hebreos vii talis decebat vt no
bis esset pontifex sanctus impollutus
segregatus a peccatoribus. Sz si peccator
fuisse tunc indignum alio me
diatore quia cum indignum redimi
sset. Item si peccator fuisset quomodo
nos a peccatis liberasset. Exemplum
manus que tenet lutum non lavat
sed coinquinat. Sz xpistus lavit nos
in sanguine vt dicit in epistola de
metipsum obtulit immaculatum
hostiam deo et nos emundat con
scienciam nostram ab operibus mortuis
sanguis hircorum et vitulorum &c.
Et historia lectiva xvi de
isto eius sensio &c. hunc nos
hunc peccata. Et xpistus Johannis i°
Ecce agnus dei qui tollit peccata
mundi. Ergo potuit in iudicio pre
dicare est pro quo mundum &c. Et
eius quod dominica hodierna
vocatur dominica in passione. Et est
ideo quia sancta mater ecclesia hodie
incepit mortificationem et ante
festivam mortem xpisti celebrat.
Et cum animadverterit tollere qui
nos redemit a diabolica potestate
vnde vocatur a vulgo nigra dominica
quia omni modo pro nunc ille
assumit sed lucem et deponit vestem
leticie assumens nigram veste
tristicie. Et sicut fecit sancta mater ecclesia
in historiis vesperis incepit pas
sionem xpisti memoriam cantando vexil
la regis prodeunt &c. vt si forte lapsi

vexille ad vexillum quod est ama
ritudinis fiat quilibet ut figura
tum est per lignum piccatum in agnus
maxat. Nota tamen quod duabus
ebdomadis passio Christi recolitur
precio quod ante est duabus
septimanis passus est. 2º quod duo testa
menta per duas ebdomadas ex
primuntur. vetus quod predixit eius pas
sionem. Et novum quod eam ostendit
passam. In quibus diebus occultatur
gloria patri in signum simplicitatis
quod ipse est ad laudem trinitatis patris
Christus enim qui est 2a persona in trinitate
fuit dehonestatus. Hiis diebus. Et
in resurrectione gloria patri restituitur
quod per resurrectionem Christus fuit in
gloria immortali glorificatus. Vox
autem tacetur in initio misse et
in responsoriis et in vite ...
quod iam sit de passione. In psalmis
et in hymnis non tacetur quod per
sistit operacio Christi vel non deperdi
batur. Hiis diebus imagines et cruces
velantur quod vere sepius ...
ipse Christus non desinit apparere
ideo non tacetur in toto quod non
stata ... quod plenum ... est a
quo in mari ... lignum
inter duo in ... tam pas
ca ... tacetur quod tunc ut legitur
quod tunc magis dehonestata
est. Sed trinitas in ... tunc ... tum
tate ... ... est
Tunc enim non videmus patrem
neque doctorem. Et quia memoria
passionis ... ... dicendo ca
... per ... in maiore di
... ...
... Et non deo
... quod memoria passionis
... in ... fuit
sic in transitu ... agnum
... ut hoc magis se ...
iudeis ... lapidibus ... por
tas eius ... Unde ...
... malas cogitationes quas assu
mit tot lapides in deum mittit. In
... Dominica in ramis palmarum
... Christi ... de ... Primo
ex ... 2º Christi benignitas
ibi. Ego ... non ... De
precio. Et ... in ... sunt ... aliquo
... ii ... palmas tunc
predicabat ... in templo.

Dominica ... Ego sum lux mundi qui
sequitur me non ambulat in tenebris
Respondetur iudei tamen testimonium ...
tempore. Testimonium tuum non est verum. Ecce
... quod ... Quis ex vobis arguet me
de peccato ... Si esset peccator non mirum
quod non audiretis me etc. Notatur tamen
Christi mansuetudinem qui ... veritatis
... peccatorem ... volunt ...
... peccatore non est ...
Sine omni peccato originali veni
ali et actuali ... Io. ...
... ad ... ad Christum ...
... Thren ... Michee vii ...
... sacerdos ... audire etc. Mathei xxi
... filio david. Item ... dant
testimonium ... prima petri ii.
Qui peccatum non fecit. Et Io. x. Opera
que ego facio in nomine patris mei testi
monium perhibent de me. Io. xxi ...
... deus iustus iudex non
est ... cogitationes. Apoc. i.
Capilli eius candidi sicut lana ...
... peccator ... in ...
dolus in ore eius. ... ...
... quod debuit facere quod non
fecit. Item originali ... Io. ... na
... ... potuit
... quibus ex vobis etc. Tunc enim
mali fecit ut cogitat me mente
... magis iustitie fiducia ...
est ... adversarius ...
interrogat ... non ...
... iudeos ... mortem
morte ... xxxii ...
... iudeos non interrogat ...
... timuisset. ... non ...
... et tunc non potuit ...
... quod ... quibus ...
... Io. ... Si dixe
rimus quod peccatum non habemus ipsi nos seduci
mus ... ... iniquitas te malicia
... non in Christo quod peccare non potu
it. ... Christi ... peccati ...
peccatore ... a deo ... fuit ...
per gratiam unionis et sic non potuit ...
... a ... ... peccare. 2º propter
plenitudinem et immensitatem quod peccatum
est defectus gratie. Sed de eo dicitur Io. i.
Plenum gratie et veritatis de plenitudine eius
nos accepimus. 2º doctor non audit
... veritatem docere veritatis doctrine
... veritatem ... non credit
in ... veritatem quod ...

7ᵐ tepe

Joh xviij° In hoc natus sum vt te
stimonium perhibeam veritati omnis qui ex veritate
e audit veritatem meam vocem meam 2°
doctor non audiunt Et fat malitia
ipsorum etc de Iudeis et hoc ostendit
tum scdt Qui ex deo est verba dei au
dit hic ad Hoc e defectus ex parte me
e vite vel doctrine sed radix malitie
Propterea vos non auditis quia ex deo
non estis Augustinus non attende
natam sed vicium Non multa signa
sunt ex quibus cognoscitur verum quis
sit ex deo primum amor dei et
proximi prima Joh vlt° Omnis qui diligit
proximum ex deo natus est sed pro primitus
Joh xiij° In hoc cognoscent omnes
quia mei estis discipuli si dilectionem habueritis
ad invicem Econtra qui non diligit
fratrem suum ex deo non est 2m signum
e victoria temptationum pa Joh v
Omne quod natum e ex deo vincit mundum
Si autem vos placere mundo tunc non
vos ex deo sed Gallatas 1° Si adhuc
mundo placerem Christi servus non essem Tertium
signum est castitas prima Joh xiij
Qui diligit mundiciam cordis propter gratiam la
biorum suorum habebit amicum regem Nam
anima sunt de vno stipite et casti
tas Ideo Joh 1° Qui non ex sanguinibus
neque ex voluntate carnis sed
ex deo nati sunt Etiam auditus verbi
vt hoc Gregorius vnusquisque se interroget
an ex deo sit si verba dei ore cordis
percipit intret et custodit Iudei Robusti
Non auditores legis sed factores iustifi
cabuntur Hec Respondens iudei et di
xerunt non considerates que dei sunt vt
dicerent et blasfemarent Nonne bene
diximus Samaritanus es tu etc
No quia vt habetur iiij Regum xviij° Ecce
zedechie regis iudee Salmanazar
posuit in terram istam gentes que dicebantur
Samaritani a principe civitate Samaria
ria et isti partim tenuerunt legem etc
volebant partim ac si non tenet totam legem
2° propter odium quod odeunt cum Sama
ritanum 3° propter crudelitatem quod Sama
ritani fuerunt Et Christo corr
ruptus Ite Sic dicit demonium habes
it Ratio pa 2m Theophilus quod re
velat cogitationes cordis 2m Crisostomus propter
sermones ipsius transcendentes totam et alie
natum quod preter suum dicebat deum

Et ego sum panis viuus qui d
de celo quod Samaritanus es Et
demonium habes Gregorius possenda
e saluatoris clementia non propter
in improperia quis potuit increpare
in refrenare refrenari Gregorius Dicit
raisat alon tacendo cognoscit sed
se Samaritanum quia non excusat
de Samaritano ho quia in temptat
custos factus Ipse dicit custodie
rit multis 2° quia euidenter
fuit sermo quod sciebat cum tota cos
nata 3° quia non erat sine vitium pri
Sed id de demonio erat blasfe
mia Sequitur 2° tangitur Christi
benignitas ibi Ego demonium
non habeo sed honorifico patrem meum
hic d. Et demonium non fat, vos in
honoratis me, prima eius deitate
ibi demonium habes Est in honora
uit origenis eius Joh x Ecce
nescio vnde sit Etc eius dignitatem
Math xiij° Nonne hic est filius fabri
Etc eius veritate Joh viij° Testimo
nium tuum non est verum Etc eius po
testas in Belzebub principe demo
niorum etc Math xij Etc eius sanctitate
Math xj Ecce homo vorax et potator
vini tandem morte ignominiosa
2a ratio e ego gloriam meam non
quero q d Cuius propriam gloriam
querit Deus qui non querit gloriam
non sentit contumeliam 3a ratio
q quit e iudicium hic d. Ave deus
glorificat demonium non habes sed
ego sum filius dei etc 2a petri 1°
Accipiens a deo patre honorem voce
lapsa de celo hic est filius meus di
lectus etc Iesu eius iniuriam deus
iudicat demonium non habes sed ego
sum filius dei etc de et iudicat hic d.
non estis sine iudicio Etc omnem
efficacie sue doctrine Amen
an dico vobis Si quis sermonem
meum servauerit mortem non gustabit
et in eternum i non experietur Non
3ª dicit est mors pa nature partibus
Amen e ho q venit etc 2a vi
pe ab hac vim dei libat ad he
breos iiij° viuus e sermo dei et
efficacior 2a ethene inferre Ab
hac libat pars non est in morte
q merere sit tum Et in terra non gu
stabit mortem in eternum i eternaliter
Non de prima intelligit est Sed

de aliis duabus. Non enim est sermo
dei super premio fidei sed accedere
in deum. Ad hebreos xi Impossibile
est nos sine fide placere deo. Sed
de dilectione dei et proximi deuteronomii
vi° Sed nos agere penitentiam Mathei
iii° penitenciam agite etc. Sed
cognoscimus quod demonium habes. Ori-
genes Ex suspicione predicationis
Christi propter peccatores erat. Abraham
mortuus est et prophete mortui sunt
quasi diceret non est maioris efficacie
tue sermo tuus quam dei. Sed abraham
et prophete locuti sunt cum deo et
mortui sunt et tu dicis. Cuius
sermonem meum etc. Numquid tu maior
es meo patre Abraham. Quasi dicerent
nullo modo quem teipsum facis quia de te
ipsum laudas et extollis. Sed ipsi
decepti in propria malitia intel-
ligebant de morte corporis. Excu-
sat se ab de vana gloria dicens Si
ego glorifico meipsum gloria mea
nichil est id est gloria mea vana est
putatis. Est pater qui glorificat me.
Johannis io vidimus gloriam eius quasi
unigeniti a patre que dicitis
quia sit pater vester quasi diceret non est a
vobis alienus et non cognovistis
eum. Theophylus. Si pater noster esset
filium venerari vellet. Si ego nouerim
eum sicut dico vobis vitatis et non
arrogantie. Si dixero quia
nescio eum ero vos similis
mendax. Crisostomus. Sicut vos cum
dicatis scire et mentiamini. Sed
ego si dico cum nescio et sermo-
nem eius servo hic vere nosse deum.
Et mandata eius non custodit
mendax est. Tunc probat se ante
Abraham esse. Abraham pater ex-
ultat ut videret diem etc. Sed na-
tivitatis vidit et gavisus est. Augustinus
id est cognovit Christum ex suo semine na-
sciturum. Et gavisus est sed duo
tres vidit et unum adoravit. Vel
diem passionis vidit sed in ymmo-
latione Ysaac. Dixerunt iudei
quinquaginta annos non dum habes
quasi diceret. Impossibile multa secula
anorum sunt elapsa sed duo milia
anorum. Theophylus propter labores
longe aliud erat etatis. In appar-
entia. Secundo propter tenacitatem iniquitatis
qui dicunt non vidisti nimis iudicia
sublimiora. Secundo respondit ipse dicit
Abraham vidit eum ipse predixit
et per semen quod dat eis in tempore deitatem
dicens Antequam Abraham fieret creatus sum
et ante fiet creatura creator sum sed cre-
ator sum cum est nunc solum et non
dicit fui quia deitas non habet preteritum
neque futurum sed presens tantum. Ego sum
qui sum Exodi iii°. Tulerunt quod lapi-
des iudei ut iacerent in eum. Augustinus
Desiderant eum dura ad tenerent etc. Cor
durum lapidea cadunt ad lapides. Tercio
cor malitia non moti amore iusticie
sed zelo invidie. Sed ad blasfemiam
respondit debitus modus et processus sed con-
tra iudice et testibus convictus. Et
sententia iudicis ut levitici xxiiii° et
excecatatem. Ipsi autem sine iusticia
et in loco sancto quod erat illicitum
iiii Regum xi° Iorathia pontifex
fecit duci Athaliam extra civitatem
ad cepta templi. Christus autem dedit exemplum
ut abscondit se etc. Augustinus non in angulo
qui non in domum clausam fugiens
vel retro murum sed auctoritate potestate in-
visibiliter constituens se exivit de
templo propter quam quia primo quia non erat
hora. Secundo quia talem mortem non elegerat
propter eum ubi non est resistencia
ibi fuga. Christe Christo dominum pro peccatis finibus
in civitate etc.

Cum appropinquasset
Iesus iherosolimis et ve-
nisset bethphage ad mon-
tem oliveti etc. Scribitur Mathei
xxi° Marci xi° Luce xix
Johannis xii°. Figuratum Exodi viii° et
Regum xviii°. Crisostomus de tribus discernit.
iiii° tres multi sunt. ii Regum xviii°
Cum absolon preter suum persequebatur
fratrem et plures magis Sicut quia populus David
interfecit populum absolonis ad xx milia
et eius quod salus absolon fuisse David
sedens in mulo. Cuius sub quercum
venisset adhesit caput eius quercui
et suspensus est quod cum audisset pater David
contristatus flens loquebatur dicens Fili
mi absalon fili absalon quis
mihi tribuat ut et ego moriar pro te

solon fili mi fili mi absolon dad
interpretatur manu fortis et designat filium
dei dominum nostrum ihesum christum absolon autem
interpretatur pax patris et significat peccatores
ad quos filius dei venit ut pacem
inter eos et inter patrem suum faceret et
de terra ad celum de bestia ad graciam
traheret Sic ergo dad puta filius dei
assistens ex tempore quasi et
videns multos decedere peccatores a statu
suos in limbo exitus propriacus ex
gene clamare potuit absolon fi
li mi. Id est peccator quod filius dei non est
causa ne deet ut pro te moriar
quoniam non deet ut pro vita tua moriar
ne tu solus moriaris Sic ergo salua
tor noster dilacionem sustenso tempore passionis
instabat ad locum ubi gens eum re
dimere operabat Non autem tempore passionis non
dum venerat abscondit se sed tempore
passionis adveret libere ad passionem venit
unde quod dicitur super Mathei xxi Cum
appropinquasset ihesus libere ierosolimis
dicit interlinearis et fuit vadit Erga que
scilicet supra ex racionibus intuitu pre
pande voluntarie nobis sine admira
tione opera christi capiemus Ecce natus
de quo post eius quorum in luna ex quorum
pannis ordinatis et duobus pastoribus
Jesus cognovisset quia venturi erant ut ra
perent eum et facerent eum regem fugit
in monte et autem sciens se tempus pas
sionis ardenter appropinquavit Et quid significat
designat dicit glosa ordinaria ut ad
alterum bonum faciendum fratres ut tantissimi
ne nos opera virtutum ad totum prestetiam
flectat et aliud quod ipse nos insinu
ens fugit in monte orare Cum cum rege
facere voluerunt paratus tamen erat omne
tamen acerbitatem passionis sufferre de
bebat ut pati sumus adversa tolleraret
tanti ad laudem incita Si acrius
rint declinanda ne nos si affluat
emollienda decipiet acribus precibus
a domino imploremus Sic ergo ut inquit
glosa ordinaria super Mathei Jesus
requievit ingressus est civitatem ierusalem
salem sed non cum laudibus Non
rex vocatus quasi se fugeret ut dominum ipsi
mo tamen descendit quod non factum est
ut amplius iudeorum adversum se concitaret
invidias quia tempus passionis instabat Et

ergo dicit Johannis xi Collegerunt ponti
fices et pharisei concilium et di
cebant quid facimus quia hic homo mul
ta signa facit Si dimittimus eum
sic omnes credent in eum et venient
romani et tollent nostrum locum et gentem
et subditur expedit vobis ut unus
moriatur homo pro populo et non tota
pereat gens Et subditur Ab illo
ergo die cogitaverunt interficere eum
Sed quia adventus inferius dicit festi
vitas appropinquat ut patet testatur
triam. Unde quoque circa illa inquiunt
per ordinem primo tangitur extollens
ma nostri salvatoris voluntarie
ad passionem christi genus quoniam
et sic tangitur cum dicitur Cum appropin
quasset ihesus ierusalem etc Secundo innuitur
utilis adventus nostri salvatoris
et sic tangitur ibi noli timere filia
syon Ecce rex tuus venit tibi mansue
tus Tercio innuitur laus et reverencia
nostro salvatori exhibita et sic tan
gitur ibi dicit plurima autem turba stra
verunt vestimenta sua in via Cir
ca primum sunt consideranda Primo
quibus appropinquat Secundo quo appropinquat Ter
cio quis rex appropinquat. Unde quare
appropinquat Dicit primo Rex sacerdos
orandum deus rex scilicet salvator sed
filius eius patri suo cum patre suo
et spiritu sancto unus verus deus
rex celestis et dominus totius creature
de quo ipsius pro Ad thimotheum
ultimo inquit Rex regum et dominus
dominancium qui solus habet immortalitatem
et sequitur Cui laus et gloria et
imperium sempiternum Cum quidem
filius lux de se dicat per prophetam
Ysaye xlii Gloriam meam alteri
non dabo sed occasione salutis quam
ne per gloriam veneretur suscipere
contumeliam et per laudes reportare
blasfemias et pro honore con
fusionem Juxta illud Ysaye liii
Non putavimus eum quasi leprosum
et percussum a deo quod tractatus eius
unde inquit venit ihesus ierusa
lem ut capit angelicus spiritus
tremendus dignitate Dominans predicat
factus puer per filium hominum spu
te macerari detrupatur Ecce beata
lumina solis caligaverunt in mor
te Ames angelicos catu au
dientes Ecce audivit potestatis insultus
Ab quod dicit anima felle et
aceto potatur Pectus est flagellum

advocatus clamus tua affligitur.
Quam quod foraverunt pedes in ligno
extenderunt corpus verberatum latus lan-
cea perforatum atque plura non mansit
nisi lingua ut pro peccatoribus exoraret
et matrem discipulo commendaret. Sic ille
bonus deus appropinquavit Christus id est sal-
vator. Unde ut patet primo principaliter appro-
pinquat morti parentis. Dic pro fi-
dei appropinquavit salus hominum per eundem
quod tractatur secundo. Unde inquit ex-
tra adam et virgine maria et
ille ad ymaginem dei quod ymago
dei per malicie sentencia per malic-
re sapiencia. Nudus adam nudus et
mortuus per arborem vita per crucem do-
lorem sedaz in deserto vipes. Ad
primum secundum patet et vicia secundo.
Ierosolimis et venisset Bethfage ap-
propinquat Iesus Ierosolimis ubi nos
ad visionem pacis ducat. Ergo et
de se Psalmo xlix° In die salutis
auxiliatus sum tibi. Appropinquat
Ierosolimis scilicet ad locum disci-
ne ut disciplinam susciperet pro homine
unde Ysayas clamat Ysaye liii°
disciplina pacis mee super eum. Cuius
livore sanati sumus. Hoc enim pro
peccato disciplina disciplinam debat
deus autem ut et susciperet pro eo
disciplinam. Quanta disciplinam
suscepit ab ipsis suis ad omnia
una dura verba gravissima
autem tormenta ab ipsis suscepit
quos tu in monte deserto pote-
rat. Appropinquat Iesus et venit
Bethfage. Nota signatur prima et
secundo ut primam agat penitenciam
bone voluntatis prius inquit apostolus
scelus peccati mei peccavi cum
secundum sententiam Ysaye liiii°. Appropinquat
ad montem oliveti id est ad subli-
mitatem mine et speciat verum
secundum eius sunt super omnia
opera eius inter se et certat dignas
de hac imperatore. Secundo. Unde
in omne inquit nos gratia dei
gracia stat. Hoc non videtur bonitate
non mea indita mea salvato-
ris nomen operatus. Appropinquavit
ad montem oliveti ut habundatia
caritatis sue hominum peccato dimicat-
ret. Lucta enim fuit cum caritas
expandere manus suas. Hec non ho-
minis nam fugavit mortem sed
aut dei in primo desiderio nostre
salutis voluntarie ad mortem
venit. Set quod fecit nisi altitudo

caritatis pro quibus. Zelus domus tue come-
dit me. Item secundum quod patet et vicia
secundo. Solvite et adducite michi. Quo-
niam appropinquat Ierosolimis venit di-
spersos congregare et captivos consola-
ri et vinctos liberaret perditos preci-
osi sanguinis restauraret ut creaturis dili-
genti custodia ad regnum reduceret quod
tractatur secundo. Unde in persona salvatoris
dicit. Tu desertus inter (?) spinas quae re-
liquam te per me. Tu desertus longe veni
ut redimerem te. Tu per montes et silvas
errares quesivi te. Hic tempore et fe-
rarum ore laniaris collegi te humeris
meis portavi te patri meo reddidi te.
Laboravi sudavi caput meum spinis
apposui. Manus meas clavis affixi.
Lancea latus meum aperui. Sanguine
meum fudi ut coniungerem te michi. Et tu
dividebas a me. Dicit vere. Appropinquavit et
ut ligatum peccatore solveret. Ut quod dicit
textus secundo. Tunc misit duos di-
scipulos suos scilicet Petrum et Philippum ut
... et ... In Petro signatur
fides in Philippo signatur predicatur
unde inquit salvator. Ite in castellum
quod contra vos est et invenietis asinam
et pullum cum ea. Solvite et adducite
michi id est invenietis peccatorem funibus
peccatorum ligatum per carnis voluptate. Con-
tra quam contra vos est id est contrarius vobis
nam et si fidem habet primis operibus contrarium
fidei et vivit dominum ex ore predicatoris
peccatoribus vinculatos. Solvite ergo in
hoc vado suscipe pro eo hoc reddo la-
borari pro eo. Testatur quod laborem pa-
rabis. Ysaye xliii° Servire me fecisti
in peccatis tuis prebuisti michi laborem in
iniquitatibus tuis. Secundo in vicia
tercia dicit utilis adventus mei
salvatoris que dicit nostra. Sane filia
Syon. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus
sedens super asinam et pullum filium sub-
iugalis. Nota tangitur iiii°r ex
dines et sublimitatis adventus quod dicit
ecce rex tuus rex utique fortis nisi se
ex quo honorem dedit fi... rex altissi-
mus. Quod homine exinanivit exinanivit
se ille dicit. Tercio misera natura dominatum
dicit illud ad Philipenses ii° Exinanivit
semetipsum formam servi accipiens. Secundo
misera natura angelica
non animi natura quomodo impassibile habeat
ipse autem passionem defectus suscepit post
humanitati cum paulo minus ab angelis
gloria et honore et exinanivit se
ille misera natura humana unde contra

hec vobis se offerendo magnum honorem
et abiectio plebis. Sed tamen eius re-
galis sublimitas ab hominibus de-
speratis non arcebatur non formidabatur
vermis et contemptus. Ego ipse dicit
ad populum suum: popule meus quid feci tibi
aut quid molestus fui tibi. Quia eduxi
te de terra Egypti et de domo
servitutis liberavi te. Michee vi° capitulo.
Velletque dicere ut quid me contempnis
cum tot et tanta bona fecerim. Secundo
tangitur utilitas adventus quia dicit
venit tibi. De hac utilitate in persona
dei Ysayas xli° capitulo dicit: confor-
tavi te et amplexatus sum te. Et: Ne ti-
meas, adiuvi te. Et: Ego dominus redemp-
tor tuus sanctus Israel. Quam utilitatem
Bernardus ... ait: Christi agnus
clamat ...
atque adoreque, qui per redemptionis
sue mortem de tenebris ad lucem
de morte ad vitam de exilio ad patriam
de luctu ad gaudium voluit singulos
... quod vere erat ... magis ... quod
multos labores habebat. Erat itaque
labor eius pro nobis in mundo fatigatio
in discurrendo, vigilia in orando,
temptatio in ieiunando. Lacrime in
compatiendo miserie, in colloquendo
et predicando tollerancia, suspiciones et
persecutiones multitudo. Sed quamvis multi in ista
tam ... in peccatis finaliter
decedentes ... quod tamen per
adventum salvatoris in mundum redempti
erant. Sed quia quos redemit in magna
parte hos etiam suppliciorum rapit dia-
bolus ... salvator ... laboravi
... quasi inane fortitudinem meam
consumpsi. Et tunc ... ad
... ad ... ...
quod apparet quod passio salvatoris non omnibus
est utilis quo ad efficaciam quia eorum
multi ... tamen dampnabuntur et non
erunt participes ... ipsius sanctissime
passionis. Passio tamen salvatoris omnibus
est utilis quo ad sufficientiam quia pro
omnibus passus est et mortuus est
et sua passione omnes sunt redempti
a laqueis diaboli. Tertio tangitur mansuetudo
et benignitas adventus quia dicit mansuetus.
De cuius mansuetudine dicit Ysayas liii° capitulo: Obla-
tus est quia ipse voluit et non aperuit os
suum. Cum enim malediceretur non maledi-
cebat. Et cum ... non comminaba-
tur. Et cum ... sponte tollera-
bat. Sed ... de ipso Ysayas liii°: Et
de ipso inquit apostolus: Sicut ovis ad occi-
sionem ducebatur, et sicut agnus coram ton-
dente se obmutescit et non aperiet os

suum. Christi qua benigna mansuetudine
nulla peccatorum tempus non arcebat neque
timet ... sicut dominus corpus non formidabat
ad ... corpus ... diligit ... sunt
sui ... non obtempsit
... in persona salvatoris a-
it ... peccatori ... et ut ... in
fine Ysaye xlix°. Quarto tangitur quidam
adventus ... paupertate eius
quia dicit sedens super asinam et pullum
filium subiugalis. Salvator enim ad
locum passionis ... non venit
in multitudine equorum, non in sellis
de purpura ut in ... dominatus
non in ... pectoribus ...
... Sed in asina despecta
... ut ...
... Ecce non
...
in magno equo ut in ... eius
tenebat gladios ... nec
indutus lorica. Sed veste humili. Pau-
pertas autem eius in hoc apparet quia non
super propria asina. Sed communi asi-
... dilexit enim pau-
pertatem valde. Nam et in nativitate
sua habuit paupertatem, mediam in vita
paupertatem ...
in morte paupertatem ...
post mortem ...
...
... Sed in
...
bat ad tantam mansuetudinem ...
... laboribus et ...
... quod dicit Ysayas xxxiii°
...
... Quinto innuitur laus et
... salvatori venienti exibita
... aut ...
... in via
... de arboribus ...
... laudatus est salvator ...
... domus
et ... de prima ...
... in psalmo: Sacrificium laudis
honorificabit me. Sed tamen ...
... Si male vivis
et benedicis non me laudas. Si
... vivis et multis ...
... non me laudas. ...
... et de iusticia ...
... et ... in opera
... non me lau-
das et ... pro laude
... clamantium et
dicentium: Osanna ... salus in excelsis
... laudare deum ...
... quibus ...
Quando enim est deum laudare

Rebus temporalibus non primo indiget
opus nostre crucis et mansionem admitteri
tam porrige et laudato dicitur
per ramos olivarum abscisis et in
via prostratis de 2a laudatione
dei Apoca xvi beatus qui vigilat
et custodit vestimenta sua ne nudus
ambulet Ille vestimenta sua custodit
qui vitam bonam habet et alios eam bene
vivendi docet Ille custodit vo
stimenta qui christum premium non spo
liabat et hoc laudato dicitur pre
stimenta que sternebant in via Illi
eciam vestimenta sua prosternunt in via
qui per exempla opera sua eam bene vivendi
proximis tribuunt attendentes illud
Math v sic luceat lux vestra co
ram hominibus ut videant opera vestra
bona et glorificent patrem vestrum qui
in celis est Hoc autem de facili sine
ra et pura intencione fit ut Gregorius
dicit opus sit in publico ut tamen
intencio non maneat in occulto
De 3a laudatione dei in psalmo
Iustus ut palma florebit in do
mo domini Tunc iustus est palma flo
rebit quando tunc viridis et florida per
gerit palma cum se erigit et
tunc se vincit tunc in re iuventute
in senectute et in
estate prosperitatis in hyeme ad
versitatis in bonis meditacionibus
et cogitacionibus perseveraret Et
hoc laudato dicitur per ramos palma
rum quos ferebant benedicentes deum
eunte ad passionem Hoc diligenter
est attendendum quod et de Luca xix
Ceperunt omnes turbe gaudentes lau
dare deum voce magna dicentes Be
nedictus dominus qui venit in nomine domini
pax in terra et gloria in excelsis
Iam cum appropinquaret videns civi
tatem flevit super eam dicens
Quia si cognovisses et tu scilicet
quid quo in hoc significatur quod ipse
in medio laudationum et celebrita
tis loco gaudii propter inflectum
armarum Nimirum dominus in hoc re
presentabat primo namque cognosce
bat futuram blasphemiam et te
afflictionem cognoscebat eum salva
tor quia hii qui tunc eum laudabant
gloriam et reverenciam exhibebat post
pauca eum crucifigere debebat et
qui eum glorificabat postmodum
eum subsannabat Unde dicit domina
palmarum cum reverencia eum susce
perunt sed magis sexta feria ipso
modo eum ad locum calvarie
deduxerunt propter quod sancta
mater ecclesia duas facit passiones
ista die prima passio sit laudem
et gloriam que a turbis exhibitam tunc recolo
solemnis augmentat Secunda passio pagitur
in pridie passionis dominice in spe
cie ista passionis Prima a velim ad
locum calvarie Christum ignobiliter condu
xerunt Sic ecce dominica die de ma
ne eum susceperunt et de sexto eum
de civitate eiecerunt ramis arborum
Christum glorificaverunt sed post pauca eum
virgis et flagellis laceraverunt ve
stimenta sua in via sternebant sed po
stmodum propter vestimentum eius sortem mittebant
Cum laudibus Christum susceperunt sed
tandem blasphemantes Christum subsanna
verunt Osanna benedictus et obedierunt sed po
stmodum eo clamoso fugerunt dicentes O qua
displicet erat dicere Benedictus qui venit
in nomine domini rex Israel Et tolle tolle
crucifige eum non habemus regem nisi ce
sarem Homo in hoc scandat quod in media
prosperitas meditacione adversitatis et te
pandam propter quod et ut leticia hodierna
reportat vt scandam in mea leticia
homines statuere sitientes quod pravitam vim
scripserit eius dolore inscripti et ex
ma gaudii lenitas occupabit ipsis
sed comparata fuerit mea species aspe
in lectus eius cotidie sed magis gra
num cor salvatori suo adhereri fun
debit mihi laus gloria honor verbo ypo re
gi et omi preclare decus hoc premisit
Osanna pium Amen

Surrexit non est hic sicut dixit Math. ult.

Significane Beyn eph i iii pax Cris
tum q. iiii c. Soror i glo de con
d. n Et lex ad honorem glose rxxiv
dominum nostrum ihesum Christum In festo hodierno
per ecclesiam officio Thea. Ubi homo possit
re tarda et bona solicitate quasi et do
lent eum ante invenit eo re me
lior Est desiderat vel querit Ubi ma
rie que leticia respondit sic sit te
miles prodiderunt per penam suam mo
rte sed ipse desiderant tota mortuum
quere Unde convenit invenerunt at
eum vivum sive per amicitiam ipsi Et
exillo mixta cum eis orta leticia

vt patribus cecinit sicut dicitur quando fecit
dominus etc. Hoc gaudium est figuratum
Gen. xxxvii° Jacob audiuit Jo-
seph mortuum Et induit se
veste rubeam Sed post hec audiens
quod regeret in tota terra Egipti et
viueret tunc ait reuixit spiritus meus
vadam et videbo eum letus antequam
moriar Spiritualiter per Jacob intel-
ligitur fidelis qui videt sanguineam
tunicam Joseph id est passionem Christi Sed hec
audiuit eum ab angelo viuere
Unde Christus fuit iniuria in pas-
sione bonorum in resurrectione gaudio debemus
letari de eius vita et multo gaudere
Feria sexta audiuimus illusiones
hodie honores Feria sexta fuit
aceto et felle potatus hodie stola im-
mortalitatis indutus Feria sexta vt ouis
ad occisionem ductus Sed hodie vt leo e-
rectus Feria sexta audiuimus quod fuit tur-
pissima morte interemptus Sed hodie
viuus ab angelo est nunciatus quod surre-
xit dominus de sepulcro etc. Jn sua
Ewangelio duo innuit Primum de
nostro desiderio ad dilectum instar
Marie [illegible] Maria. Secundo tangit
[illegible] signum [illegible] instinctus ibi
Et appropinquantes de [illegible]
[illegible] tempore [illegible] quod est [illegible]
[illegible] [illegible] Maria [illegible]
[illegible] Et [illegible] vespere [illegible]
[illegible] vnde [illegible] [illegible] ita se
[illegible] fuerunt eodem die scilicet Ma-
ria Magdalena etc. Et post sepul-
turam [illegible] fuerunt [illegible] Et
[illegible] in vita Christi [illegible]
fuit [illegible] ita quod stelle apparebant
in celo tunc [illegible] quod [illegible]
ta scilicet [illegible] vespere [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] non audebant
[illegible] eius quod Matheus ait vespere
autem sabbati [illegible] Maria [illegible] no-
minatur [illegible] fuit [illegible] femina
[illegible] [illegible] et diligencius
inquirebat Et aliis addit [illegible]
et Maria Jacobi scilicet [illegible] Ja-
cobi que fuit [illegible] hec
Maria [illegible] alibi appellatur Ma-
ria Joseph que ipsa fuit mater
[illegible] Jacobi et Joseph [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible]

[illegible] Michael [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] etc.

[illegible] eius Cleophas Et Maria Sa-
lome scilicet a patre sic vocata vxor
Zebedei cui genuit duos filios scilicet
Jacobum maiorem et Johannem ewangelistam
Et iste due Marie fuerunt soro-
res beate virginis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fuerunt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Luce xvi [illegible] [illegible] fuit
Johanna vxor procuratoris Herodis
[illegible] et de [illegible] in Galilea que
ministrabat ei Sed tamen [illegible] tamen
[illegible] [illegible] [illegible] quia iste
[illegible] [illegible] habebat ad [illegible] pre
aliis [illegible] [illegible] duas nominat
scilicet Mariam Magdalenam et alteram
Mariam [illegible] Mariam Jaco-
bi [illegible] tamen non negat alias ibi
fuisse [illegible] [illegible] scilicet
Magdalenam quia [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de ea faciunt mentionem Sed quare beata
virgo non sociat se istis mulieribus
ad vngendum corpus filii Respondeo quod prima
[illegible] [illegible] vna est quia [illegible]
sepulturam filii [illegible] sepulti sine
nimio dolore videre non poterat Secun-
do quia beata virgo sepultum filium videre
non poterat quia gladius doloris
eius animam pertransiit [illegible] [illegible] [illegible]
apostoli [illegible] [illegible] illos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia si [illegible] fuit
in [illegible] [illegible] quia se [illegible]
et forte se occideret Secunda ratio quia
in passione et in [illegible] in tantum
flebat et tantum se macerabat
quod etiam subsistere non valebat Vnde
dicit [illegible] quod [illegible] magis [illegible]
[illegible] [illegible] ad domum [illegible]
portari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in magno dolore eiulans
et pectora [illegible] [illegible] ita
ipsa viscera fatigabat et omnia
membra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
potuisset venire ad sepulcrum
Tercia causa quia iste mulieres crede-
bant corpus [illegible] in monu-
mento beata autem virgo sciebat
quod ibi non erat Sed quia mane sur-
rexerat ideo illuc ire noluit et
[illegible] [illegible] est quod [illegible] [illegible] [illegible]
apparuit [illegible] [illegible] [illegible] primo
per auctoritatem [illegible] [illegible] ma-
[illegible] et aliquis doctor [illegible] [illegible]

de x apparitione dei Sexto virgo maria
hiis se visibiliter astans Luce leprosum
primus obtulit 3o in ecclesia
romana aliquando approbata con
suetudine fuerunt Summus pontifex
tifex ad stationem mariam in die pasche
primam celebrabat propter hoc innuens
b. mariam primam filium suum vi
disse x apparitionem 3o per quandam mo
ralem racionem. Debuit propter ho
ra precium et merces Sicut est ab
sque volt in maiori parte operibus consistit
de quo merces intexitur quod morti fuit
et tantam tribulationem deincaps penas
visitaret et ad mercem consolatio
vbi accederet Sic sicut non fuit vir
merces sua honorasse Sic tempore
merces sua non minus honorasse vir
gini quod primus deus de sua resur
rectione letificasset et tamen mentem desola
te appropinquasset Tertio sicut Sic
runt acerba ut venies vngentu
ibam et iste deuoto mulieres que
dilexerunt in vita adiecerunt in mor
te tunc autem assistebant et post
mortem que vngentum inferebant
Sic dei pro acerba diliciosa caritas
est opere Sicut hec parva sunt libera
diligebat etiam in vita Et tamen
Vt amicos suos in morte paucos
torum in morte paucissimi
post morte hec sicut oblivisciter
per et sua merces Et per eum quod
ad hoc oblivioni datus sunt tamque
mortuus a corde Sicut et per eorum
memoria eorum omnino deminuit Sicut
deuote mulieres fuerunt valde nostro fi
ta Sicut d. in Lucas dicit quod in ipso
die passione non sufficiebat quod
preparato dato plurima emerent
et addiderunt prioribus Compara
devocionem carum mulierum in hiis pro
cesserunt hec 2a contra verbo Joseph ab
arimathia et nicodemus corpus ihesus
sepelierunt et id condiderunt a
romatibus hec mandata attulit
mirram mixtam et aloes quasi
libras c. Sicut vero aduis agebat
in ipsis mulieribus licet ab aliis fuit
corpus conditum tamen apparebat eis
non sufficere Dicitur hec collige quod

ad ut impleta erat in fide quod debuis
set credidisse Et corpus Jacobus
ministre dicitur in sepulcro non fu
isset corruptum nec ad sepulcrum non
das sunt inde virtute conuersatione
et in hac deuocione sequitur illas
2e mulieres in spirituali specie ars
tu Primo quod Secundum in unoquoque nostrum
3o debet fieri mulieres primus vngentum
et magis de quibus fecerat sua
vngeta prima vngeta mentis
sit contentio compassio et deuotio ver
bi conuersio tribulatus ex peccatis
vilissime scripture sicut quod accedit in
ortum meum. Vnde pro peccatis de moribus
anima mea turbata est prope vngen
tum contricio compassionis tribulationis
ex peccatis vilissimis ancxinis
et omnibus miseriis proximis Que
accedit in ortum vicini proximi
vnde 2a Cor. xi. Quis infirma
tur et ego non infirmor Sic vngentum
sunt Job in o. cur dicit anima mea
compatiebatur pauperi Tertium vnge
tum deuocionis consistens ex beneficiis
proximis et omnibus beneficiis
quod accedit in ortum domini pro Ju
ris in psalmis domini. Recorde
meorum inuente me solus 2a
vngeta lingue sit confessio ad
conscienciam scriptura exhortacio ad con
firmacionem graciarum actio ad lauda
tum demum vngentum confessionis conficitur
colligitur in ortum quoniam Sicut pro peccatis
Cor contritum et humiliatum non despicies
vngentum exhortacionis collige
in ortum caritatis Jacobi vero Qui con
uerti fecerit peccatorem ab errore
vie sue animam suam liberabit a mor
te. vngentum graciarum actio colligitur
in ortum voluntatis pauperum pro peccatis
pauper et inops laudabunt nomen tuum
et confitebuntur addit mites in domino
letantur et pauperes ob eo sunt ista
exultabunt Tercia vngenta magis
est sicut opera misericordie que sunt x. 2m numerum
x digitorum s. hospitare peregrinos
potare sitientes cibare famelicos
nudos redimere captiuos vestire
nudos visitare infirmos sepelire
mortuos Secunda orare et largiri

pro vis pr Colligo poto cibo redimo
tego langior oro p[ri]ma vi macu[la]
extex xv septim[us] in ebrietate vij
Obrauid i regu[m] v[e]l[ut] duo vel ij
machabeor[um] vij Eccl[esiastic]o d[i]c[itur] n[on] vult
ex abeundi in vilitata no[n]
naturalis ex horribile vid[er]e mortuu[m]
corp[us] et illud p[er]tractare in monu[m]
mento et maxime in nocte ista
est q[uo]d vir[um] timet f[a]c[ere] m[u]l[ie]r[e]s mortuu[m]
sed in istis mulierib[us] amor vince-
bat fragilitatem n[atur]e q[ui]a no[n] timebat
nec videre nec tangere nec cas
retraxit su[s]p[ici]o fetore corp[or]is
mortui Ite conmedat eas d[omin]us
noto in t[em]p[o]r[e] festiuitate s[ed] tamen no[n]
expectauit plene die[m] s[e]d sol[um]
seruata Et valde mane vna
sabbatorum p[ri]ma dies p[ost] sabbat[um]
quia hec dies vocabat[ur] sabbatum
p[ro]pter festiuitate[m] d[ominic]am orto iam
sole Sed d[icitur] quo fuerat valde
mane cu[m] iam ortus erat sol et
Ioh[ann]es d[icit] adhuc tenebre erant Solu-
cio d[icitur] mane valde diluculo
R[espo]ndet[ur] q[uod] solem oriri tam dicitur
q[ua]n[do] p[ri]mo p[ro]p[ri]e q[ua]n[do] p[ri]mo egreditur
sup[er] t[er]ram et apparet sed no[n] tam[en]
s[ed] al[ite]r q[ua]n[do] lux eius incipit ap-
pare[re] s[cilicet] in aurora qu[ando] celum
incipit albescere et g[e]n[er]o sic intelli-
gere oportet Et q[uo]d
dicit adhuc tenebre erant quia
aurora media est inter tenebras noctis
et luce[m] p[er]fecta[m] diei Sed ab utris-
q[ue] nominatur sic me[di]um ab extremis
et d[icitur] xxiiij luc[e] quia diluculo
venerunt Sed Mat[thei] xxviij ve-
spere aut[em] sabbati q[ue] lucescit in p[ri]ma sabbati
nocte sabbati q[uia] s[cilicet] nox sic q[uod] s[ecundu]m
ecclesiam s[ed] q[uia] nox illa lucescit v[e]l
maioris luc[is] q[uam] lucescit ceter[is] noct[ibus]
an[te] fore In p[ri]ma sabbati .i. in die
p[ri]ma p[ost] sabbatum h[oc] est die d[omi]nica Et
conmendatore istarum mulierum et fer-
uor amoris q[ui]a h[oc] q[uo]d n[on] p[er]tim[ent]
nec impedimentu[m] t[er]rebat eas ab
obsequio x[rist]i Dum tu mulites
custodiebant sepulcru[m] et lapis magnus
appositus erat Ideo dicebat ad inuice[m]
quis reuoluet nob[is] lapidem ab hostio
monumenti etc. d[icitur] grandem lape[m] et cor-
d[e] querere no[n] sumpserunt petere[m]

v[e]l Iohanne[m] v[e]l alios ap[osto]los q[ui] lapi-
de[m] reuoluerent R[espo]ndet[ur] q[ui]a n[ec] ap[osto]los
p[re]sumebat accede[re] ad monumentu[m]
timebat n[ame] milites nam in t[em]p[o]r[e]
a fuerant s[ed] hec mulieres querunt
dilecto[rum] p[ro]pter et no[n] timebant
custodes armatos Caritas enim
i[n]forti[s] e[st] ut mors dilectio nec
cogitabat de sigillo lapidis Sed
v[er]g[ines] amor sui feruens bone p[er]sonam Di-
ci s[e]c[un]do tangit[ur] eius eius sign[um]
Resurrect[io]n[is] et insinuat[ur] d[icitur] Respi-
cientes viderunt reuolutu[m] lapidem
q[ui] h[ic] erat p[ro]bat[ur] q[ui]a surrexerat
Sed d[icitur] quis reuoluit lapide[m] Ber-
chtl[us] v[e]l d[icitur] ang[e]l[u]s d[omi]n[i] descendens
d[e] celo et Beda Ang[e]l[u]s d[omi]ni reuol-
uit lapidem no[n] ut d[omi]n[u]s egrederetur
s[ed] ut daret homines fide[m] resur-
rectionis q[ui] cu[m] ind[u]c[t]us v[t]eru[m]
virgo potuit nascendo no[n] ingredi
sic no[n] e[st] mirum si f[ac]tu[m] incorru[p]tus
potuit resurgendo de sepulcro exire
Erat quippe magnus valde et mi-
lites vix n[on] releuat[us] reuolui potuis-
sent Et in[t]r[o]euntes monumentu[m] De
monumento domini fuit d[omi]n[u]s rotunda
excisa de rupe tante altitudinis
ut h[om]o erig[e]r[e] ut h[om]o erect[us] potuis-
s[et] vix manu attingere ab oriente h[abe]bat
introitu[m] et lapis magnus erat sup[er]
posit[us] p[ro] hostio ubi longitudinis
pedes Et h[abe]bat t[ra]nsversu[m] Intran-
tes viderunt Iuuene[m] i[d est] angelu[m]
in spe[cie] iuuenis Sed d[icitur] luc[e] xx-
iiij Ecce duo viri steterunt iuxta
q[ui] inter v[e]l duo angeli in spe[cie] vi-
ror[um] et in d[ic]t[a] concordantia Erudit[u]r
d[icitu]r q[uod] 2[o] angeli apparuerunt vn[us]
est monumentu[m] p[ri]us intr[a] clausura[m]
p[ri]or sup[er] lapidem reuolutu[m] Sed
in d[ic]to duo vni ad cap[u]t alter
ad pedes De quo Ioh[ann]is xx Seden-
tem a dextris ingredientem v[e]l erat
loco sepulchri sedentem a dextris Ibe-
ro[nimus] d[icit] h[ic] designat ecclesiam eterne
regnatorem cooptu[m] stola candida ad
designandum claritate[m] eor[um] per[per]am iam
in luce sic resanto Et obstupu-
erunt s[cilicet] ex visione angeli et custodi[a]
ista ia[m] cum mortui ea q[ui]a d[icitur]
math[ei] xxviij Ecce motus factus e[st]
valde et milites exterriti quasi

mortui Hec tunc in passione
in signum tristicie hodie in signum le
ticie qui aut illis nocte expauescit
Gregorius q. d. paueant custodes q non
amat adocutum e superne. timimus
timeat Judeus qui tradidit ipsum
herodes et pilatus sicut iudices Crux
Jam h c cognoscit bonus angelus a ma
lo q in principio terret in medio confortat
et in fine consolatur Sed malus primo
terret ex sua horrida visione et in me
dio ex sua promissione et in fine con
tristat ex subsecuta deceptione Cru
cifixum quaeritis non dicit tunc Jhesum
quaeritis nazarenum crucifixum q. d. Vos
queritis salutem in eo quod dicit Jhesum na
zarenum i. floridum fructus Supra ipsum autem
efflorebit sanctificatio mea Igitur in isto
deuota crucifixum ego in isto gloria do
gallatas vi capitulo absit gloriari nisi
in cruce domini nostri Jhesu Christi Theo
filus Anglicus q cruce domini non eru
bescit q in ea salus hominum et spiritualis
vita redempta est Surrexit non
est hic Jeronimus q. d. Radix amara
crucis et emanauit flos vite cum fruc
tibus Erumpit q in morte jacuit
in gloria resurrexit non est hic Ecce
gratia Ecce locus ubi posuerunt eum q. d.
Si non creditis meis sermonibus va
cuo sepulcro credite Sed dubitatur de
hora resurrectionis Ubi varie loquuntur sancti
doctores Jeronimus dicit q surrexit ad
vesperas sabbati Ambrosius super lucam dicit
q surrexit in diluculo quod magis est
Et tam q in memoria dominice resurrectionis
cantat matutinales laudes quoniam
Exurge gloria mea exurgam diluculo
Augustinus dicit in media nocte et ea
hora q angelus percussit egiptum etc
dicit Jeronimus Exo. xii Et tamen
Augustinus dicit q Christus fuit mortuus xl
horis quod non potest bene stare compu
tando ab hora meridiei usque ad
horam medie noctis die dominice Ille
Angelus dixit non est hic Quantum ad
Christus presentia corporis erat antequam celorum
corporale presentia ascendit Recedit q tot
per glorificatio non debet determinato
locus vinci ipse erat et volebat
et forte cum sanctis q cum eo surrexerunt
erat in extremis maris i. super am
plissimas fines orbis aut forte erat
in paradisi deliciis Unde subdit
Sed ite et dicite discipulis eius et
petro Non petrum pro a nominat sed de
eius primo pot Gregorius dicit petrum vel
ex nomine ne separaretur eos negationis
Si eum nominatim non exprimeret quem
magnum negauerat venire inter discipulos
non auderet quod indignum se indica
bat apostolatui Gratia eius vt angelus
S. tamquam sido possita lucas desseruet
Si eum omnis ipse in collegio cardinalis
lim nas mittet papam nominatim
exprimet Angelus aut nominate expressit
sit petrum tamquam summum pontificem
discipulos aut generaliter tamquam collegium
Etiam eius est quod petrus interpretatur
agnoscens ad designandum quod ille Christum inuenit
Cui deus a se vocatur cognoscit
Non vero dicit Anacletus medius Adatousus Sed
discipulis eius quia precedat vos in
galilea ibi eum videbitis sicut dixit
vobis Marci xvi Postquam autem surrexero
ero precedam vos in galilea sed cum
quod ascendam q. d. Angelus discipulis
et hoc vos statim videbitis quia appa
ruit eis dominus Anete Johannes Ut cum
primum mane hoc cognoscent eius igitur
et quod ineffabilis gratia et singularis
data est hodie Marie magdalene
Nam cum Maria Jhesu matris salutauit
Elizabeth luce j.o impleta est spiritu
sancto Elizabeth et infans eius Unde hic
de salutatione Jhesu filio dei credendum
est finisse ibi ineffabile quod prestat
nobis pater et filius et spiritus sanctus Amen

Gauisi sunt discipuli
Viso domino Johannis xx Thema
h dominica de Resurrectione
sicut in vetere lege per agnum pascha
lem reconciliabatur domino et inimici eorum
Egipcii submersi sunt in mari rubro
de quo filii Israel in nouum gaudium reperere
nouum canticum cantare domino in Exodi
xii capitulo dicitur sic hoc reconciliat sumus
domino per esum agni paschalis i. corporis
Christi et libati sumus ab Egipciaca
i. diabolica seruitute Et Egipcii i. diaboli
submersi sunt in mari rubro de quo
nouum ympnum deo cantemus sed cum
cum gratie facta sit hic per ortum tantum
tamen facta tamen hoc duplicatur ad
designandum duo ficta sed reconcilia
tionem et adeptionem gratie et glorie Sed facta
in recepit in dupla gloria sed cor
pis et anime uel pro gaudium dupli
triatione sed in vero sed diuinitatis
et humanitatis ego tunc Unde Ba

nisi sint discipuli viso domino Et hic post
resurrectionem duraverat per xl dies
scilicet ad octavam penthecostes Nam sicut
per xl annos veteri anno iubileo ut dic
itur dimittebantur servis et captivis
liberabantur Et nunc restat gaudium
de liberacione et dimissione spiritualiter quo
sta et nunc Et ideo Et nunc in nativitatis
nis et diviciis (?) terrenis nominetur
status in quo continetur et totaliter
conversacio scilicet in epistola Canonica
scilicet petri Jacobi Johannis et apocalypsis
Et quia dominica de dominica in albis
quia post in septimana ebdomada in
baptizati nomine venerunt in albis
vestibus Spiritualiter sic nos in
baptisati sumus in aquis lacrimarum
et in vinis penitencie quod hoc in albo
confessionis apparere debemus Ergo dicitur
hoc in introitu misse j petri ij Sicut
modo geniti infantes scilicet dominica
in dolo et lacte di
vinis sumus Et sicut dolo et lacte di
vine dulcedinis Et sequitur totum
sine sancte non gressum alium preter
impetrat per dilectionem vel devotum
et hoc petit Ecclesia in Collecta presta
quesumus omnipotens deus ut qui
festa et cetera vos vite vestre celebra
re festa paschalia et te tenere
dominica Epistole scilicet ut vincamus
mundum Omnis ergo vincimus mundum in
domino gaudere possemus dicendo ideo
Gavisi sunt discipuli et de quo Ecclesia
In Evangelio Evangelii domino inuit
primo et apparicio Secundo thome
dubitacio ibi nisi videro et cetera
primo dicitur tuus sero esset die illa
scilicet dicitur et bene quia de die dispersi
desero omnes gremebat una sa
bbatorum in prima die post sabbatum sa
bbatisabant iudei comedentes azima
et quibus erat quia za dies fuit ia
et fores erant clause dicitur de ca
pitulo propter tarditatem temporis quia sero
Secundo ex ordinacione divina ut intra
ret clausis Januis Et ostenderet se
habere corpus glorificatum Sequitur Ubi erant
discipuli congregati scilicet in domo
vel cena habebant et in Ubi con
gregabantur primo propter medicam
et timorem eis in hac domo multa
beneficia exhibuit Secundo amore societatis
interierate Tercio propter metum Judeorum
quia illa hora sero ciuatim magis time
bat Judeos propter duo primo quia

quia discipuli et et post pre dixit
eis cum hoc si discipulis super
miserunt Si me persecuti sunt et vos
persequentur quod timuerunt Secundo ideo
quia imposuerunt eis quod essent
furati eum et corrumpiverunt cum
pecunia custodes hic asserentes ut
dicitur Matthei xxviij quod timuerunt
Et ex hoc his Stetit clausis ianuis
Secundo in theophilo ut ostenderet quod
resurrexisset clauso tumulo de
sepulcro et stetit in medio eorum
Et admiracione iunari volentes
Actuum vij Ecce video celos aperto sta
tem scilicet tanquam promptum adiutorem quia
promisit nobis propter quod clamat ad me et
Et ipso sedit in trabacione Romanorum
viij Si deus pro nobis quis contra nos
dominus protector vite mee a quo tre
pidabo Spiritualiter Non solum Si
restat adversus me castra non time
bit cor meum Et scilicet contra
ribus et et quis resistet tibi Et
dicitur ut rex inter milites qui eos con
fortaret Et subito apparuit in medio
ad denotandum dotem agilitatis nam
non fuit tardius cogitacione hominis in
momento per propter velociter vel sicut
corpus glorificatum Sicut ubi volt spiritus
spiritus erit et corpus Et dixit eis
pax vobis quod moderat quod dixit
ante obitum pacem meam relinquo
vobis Et cum hoc dixisset ostendit
eis manus et latus in civitatem
cicatrices vulnerum reservatas non
ad defectum sed propter viij causas reservat
primo propter approbandum resurrectionem quia
resurrexerit qui in cruce pependit
Luce xxiiij videte manus
meas et pedes meos quia ego ipse
sum Ysaie lxiij Ego qui loquor
iusticiam et propugnator sum ad
salvandum Secundo ait Bernardus Dominus medi
ta martirij manebit in cor
poribus glorificatis Secundo ad commendacionem
eius dilectionis in nobis Apocalypsis j
dilexit nos Tercio ut per eas discipulos
confirmaret Quia Thomas credere
recusabat nisi videret et palparet
dicto propter mea edificacionem ut nos
in morte eadem portemus Ad Galatas
hic ij hoc sentite in vobis
Canticum tota mea et dicto
Et salutis desistit in te vulnerus
cicatrices ultimo ponit iterum scriptum

sup cor tuum Racio Isaie xlix In
manibus meis descripsi te et cetera xpc
pris reconciliator quitquid peccator huma-
genus delinquit pro eis respicit in facie
xpi tui Bern. Securum habes accessum
o peccator ad deum ubi habes mediatorem
rem talem tue Ioh. ii Advocatum habe-
mus apud patrem confusionem Apoc. i
videbit eum omnis oculus et qui eum pu-
pugerunt Zacharie xii aspici-
ent ad me quem confixerunt et plangent
eum planctu quasi unigenitum
non solum Iudei sed novi crucifixo-
res ... quam dira querela dominus
sua durissima vindicta cum animas
sanguine empta auferunt per
peccatum mortale Bernardus ... Homo
rabo opus mercenarii exponit te usque
mane Et si pugil pro te bel-
lum ingerit et vulneratus pro te in
domum tuam venerit et tu eum expel-
les et panem ei denegares valde
lamentabile esset Ita deus vul-
neratus ad hospicium tui cordis
accedit et panem i. animam postulat
pro sua dignitate Si eum per peccatum ex-
pellis et panem denegas dolore
dolorum addis Ad Hebreos vi rur-
sum crucifigentes Anno xpi honore ex-
hilaratur Beda magnum erit gau-
dium videre cicatrices vulnerum ubi
ubi fortitudo mea et salus om-
nium Et in festa ... gaudium fuit
discipuli viso domino debet gaudium pro-
xerat eis Ioh. xv Iterum videbo
vos et gaudebit cor vestrum et hoc
quia viderunt speciosum facie de-
corem pre filiis hominum speciosum forma et ... onde-
nos faciem meam Et dixit eis pax
vobis et pax erat eis media quia
vocat eos mitte ad evangelizandum
et multorum animarum debet hic pate-
ntes Sed nos videmus in aqua turbi-
da non possumus videre speculatores et pa-
ciencia hominum debeat paciens esse
et cumulat propter xix Doctrina
vivi pro paciencia nostra Sicut
misit me pater et ego mitto vos sed ad
duo primo ad predicandum in Iudea Et
hoc implevit Isaie viii Evan-
gelisare misit me pauperibus Mar.
xvi Euntes predicate Evangelium omni
creature Secundo xpc missus est moreretur
pro mea salute et misit discipulos Ioh.

xx Ecce ego mitto vos sicut oves
sed hoc non potuerunt implere nisi admini-
culo spiritus Unde sequitur insufflavit
et dixit accipite spiritum sanctum Hug.
de S. Victore iiii de trinitate et xii de
trinitate dei flatus iste non fuit sub-
stantia sed demonstratio processionis spiritus
a patre et a se procedere Sicut ita
flatus iste procedit a corde et anima
Et spiritus a patre et filio ...
pro ... dedit eis spiritum sanctum quod
fuit eius ... modo dare ...
quod nunc dedit eis spiritum non ad
effectum sed pro modo ad omnem effectum
datum ... in omne spiritum
bis datus fuit semel in terris
ad dilectionem proximi post ... discipulis
ad dilectionem dei ... remiseritis peccata
remittuntur eis ... quam magnum donum
dedit sacerdotali dignitati Greg.
grande honor ... pondus sicut
... ut qui nescit tenere moderamina
vite sue Iudex fit aliene vite ...
... primo dixit Petro tibi dabo
claves regni celorum fuit promissio
sed ... confirmatio in-
nuit dicens quod post negationem ...
habent gratiam ... confirmat
... Mat. xv et Mar. ii Quis
potest peccata dimittere nisi solus deus Et
Isaie xliiii Ego sum qui deleo iniquitates
tuas ... in ... tua quod te ipsum
... ex me ...
... solus deus dimittit ...
... sacerdos vel ...
... deus dimittit culpam sed sacer-
dos ut minister ... Hugo
de Sancto Victore remittere ...
... sed dimittere
... in toto ...
... quod sacerdos non ... non
remittit peccata ... quod non quia
peccata non remittuntur in virtute ... non
... quod sacerdos remittere ...
... deus ... sacerdos
ut minister Et figura iiii Regum v.
... fuit ... Elizei ...
... non impedit ... sanitatem Naa-
man leprosi sed fuit ... instrumentum
... sacerdos non remittit sua
... sed sui officii ... non ...
... fit in sacerdote sed in sacra-
mento ... tangitur ... me
dubitas ubi ... xii
quod dixit ... hesitabat ... [illegible]

bitatis et inspectatur abyssus quia al-
titudine divinitatis alta fide pene-
traverunt. Dominus meus et Deus meus.
xiii b. Gregorius. Egit itaque immo mo-
dica clementia ut discipulus dubi-
tans dum in magistro suo vulnera pal-
paret carnis in nobis sana-
ret vulnera infidelitatis. Et quod non
erat cum eis ubi cum discipulis quando venit
Iesus scilicet sero in die pasche. Et
dixit eis pax vobis. Cum tandem
eum reddidit quia alii discipuli quod in die [illegible]
cat dixissent et amisit consolationem di-
vine visionis patris et promissa da-
torum per [illegible] et per hoc insinuamur
a bona societate separari non de-
bere iuxta illud ad Hebreos x non de-
serentes collationem vestram. Dixerunt ergo
ei alii discipuli cum ut eorum affirmatur [illegible]
gaudentes de visione domini et dolen-
tes de absentia Thome: Vidimus dominum,
scilicet sicut audivimus a Petro et discipulis et
a mulieribus ita et vidimus. Ille autem
dixit eis: Nisi videro in manibus eius
fixuram clavorum etc. Quasi diceret vos dicitis
vidisse eum sed non sufficit testimonium vestrum
visui nisi et taliter: Nisi mittam
digitum meum in loca clavorum, magnum
certe fuit vulnus ut sufficeret lateris
in quod non digitum sed manum mittere
cupiebat. Apostolus [illegible] non credam. Et in
hoc consideravit duo scilicet duritia co-
ris ad credendum quia noluit credere nisi spe-
ciali experimento certo non tantum [illegible]
sed duobus scilicet visus et tactus ut in-
via et [illegible] desiderium videndi
cicatrices vulnerum. Cum magis videre
potuit scilicet totius hominis exterius intrin-
seco affectavit. Thome omnibus [illegible]
reddunt mala de primo sicut ipsius
spiritualem mortem sed bona de longa vita
[illegible] potuit ut eorum spiritualem [illegible]
quod sit per gratiam. Et post dies octo scilicet
a die resurrectionis iterum erant discipuli eius in-
tus et Thomas cum eis. Thomas enim solus
erat apparitione indigebat tamen non ei
soli dominus apparuit sed in congregatione exi-
stenti quia [illegible] plerumque bona congregatio
et mala similitudinis ei displicere. Et ve-
nit Iesus ianuis clausis. Hugo: Et
in [illegible] eius [illegible] ponderositatem
huius corporis sine mora [illegible] non in-
[illegible] corpus glorificatum [illegible]
[illegible] intraverunt ad discipulos et stetit in
medio eorum quia omnibus virtutibus est in medio

Et dixit eis pax vobis. Ideo annun-
ciat eis pacem reconciliationis factam
a Deo cum hominibus per ipsum
Ad [illegible] v. Reconciliati sumus per
mortem filii eius. Secundo quia est scriptum
per amore impressionem annuntiat eis pa-
cem caritatis ad quam eos semper ante
passionem hortatus fuit. Io. xiv Pacem
relinquo vobis. Tertio esse quibus nuntiavit
eis futuram pacem eternitatis et immortalitatis
quam habebunt in celesti [illegible]
possessa finibus tuis pacem. Deinde dicit
Thome: Infer digitum tuum huc [illegible]
meo et palpa cicatrices vulnerum meorum
secundum vires petitionis eius supposite et vide
manus meas scilicet quas perfoderunt in cru-
ce in quibus te redemi et in quibus dispo-
te [illegible] ita nos scriptos in ma-
nibus suis dicit et non [illegible] portat in
[illegible] memoria [illegible] continua
[illegible] cum calamo sed clavis a-
cutissimis [illegible] sicut [illegible]
ita efficaciter ad amandum vulnera [illegible]
ad [illegible] [illegible] vulnerum [illegible]
sedula inspectione et meditatione. Unde in
[illegible] O domine omnia tua [illegible] sunt
excepto eo quod non possis esse immemor
peccatori qui ad te convertitur. Dicit sicut
Thome dimittendo ei iniuriam infi-
delitatis quando [illegible] vulnera [illegible]
[illegible] et affer manum tuam et mitte in
latus meum scilicet lancea perforatum et
cognosce me esse ipsum quem pependi
in cruce et hoc erat signum magnum
vulneribus. In quo non dixit sed
manum potuit inferre et non est
[illegible] de [illegible] sine [illegible]
et corpus glorificatum non est palpa-
bile [illegible] a manibus non glorifica-
tis ut visibile ab oculis non glorificatis
sed palpabile est a manibus glori-
ficatis [illegible] quod corpus [illegible]
palpatum fuit a manibus discipulo-
rum [illegible] incarnatione. Et noli esse in-
credulus sed fidelis quia incredulitas
tollit vitam eternam [illegible]
xiii quam incredulus est filio non vi-
debit vitam. Fides enim est quasi annulus
quo anima desponsatur Deo. Osee ii. De-
sponsabo te mihi in fide quam usque
ad mortem servare debemus. Ideo [illegible] esto
fidelis usque ad mortem et dabo tibi
coronam vite. [illegible] Thomas et dixit
scilicet tangendo et videndo sed tamen fidelis
Dominus meus qui me in [illegible] tua re-
demisti et Deus meus qui me in tua

delitate accepisti sic et nos eo tempore
confiteamur dominum deum accedendo et obe
diendo hec enim sunt duo signa vere con
fessionis sicut innuit dicit ei ihesus quia
vidisti me thoma credidisti beati qui
non viderunt et crediderunt utilitas
pro presenti et futuro Circa primum sciendum quod
dicit Gregorius in omelia sunt qui non
viderunt et credunt quam qui viderunt et cre
dunt et per hoc declaratur et quod dicitur
salvator quia magis meretur beatior
in spe quia qui magis meretur sed qui
non videt et credit magis meretur quam
qui videt et credit ergo est beatior in
spe quia beatitudo spei est que habetur in presenti
Et ista consistit in iudicio future
beatitudinis et illo beatior est et ideo
qui plus meretur plus autem meretur
non videns et credens Secundo videndum
notandum sunt utilitates fidei precipue
quia fides purgat a peccato Actuum
xv fide purgans corda eorum omnibus
enim potius quod credimus sunt si
credit sic penitentia salvat et peni
tet credendo ad christum salvat Secunda est
quia vincit fides vincit mundum i Iohannis
v° hec est victoria que vincit mundum
vera fides Et vincit carnem
mundum ad Ephesios vi In omnibus as-
sumentes scutum fidei in quo possi-
tis omnia tela ignea nequissimi
extinguere Et vincit dyabolum unde
i Petri v° Cui resistite fortes in
fide Tercia quia fides facit vivere perpetue
Iohannis xi Qui credit in me etiam si mor-
tuus fuerit vivet scilicet vita gratie
et in futuro vite glorie Multa quidem et
alia signa fecit ea que scripta sunt fecit
ihesus scilicet ante resurrectionem et post eam in conspectu
discipulorum suorum sed in aliis ut omnibus
constaret quod essent nova signa que non
sunt scripta in libro isto scilicet in evangelio
Iohannis ut in aliis evangeliis que omnia
scripta sunt instigante spiritu sancto et
docente ut credatis corde ad iusti-
ciam et ore confiteamini ad salutem
opere ostendentes ad fructum vite eterne
quia ihesus christus est filius dei Iohannis x° Opera
que ego facio in nomine patris mei ipsa
testimonium perhibent de me Et ut credentes
vitam habeatis in nomine eius fides enim est
spiritualis vite primum inchoacio i°
Iustus ex fide vivit ad quam vitam
nos perducat ipse filius Amen

Bonus pastor animam
suam posuit pro ovibus suis Io-
hannis x Figuratur hec in
xxxviii Exodi xvi quasi i
paralipomenon xxx quasi iii capitulo ubi per nabo
chemia dicit volens esse capita
neus in campo dicit esse ceptum in ne
gotiis militaribus ut dux insisten
at ne fugiat sed hostes vincat
Secundo Et dicit volens preesse et plato
et capere adde dicit preceptum in nego
tiis adornandis pastorale pertinebunt
qui presens debent concupiscencias
carnales dyaboli et mundales in
terre demum ordinans in capitanie
id est in prelato significatur i Regum xvii
David qui fuit vir sanctus dei
primus interfecit ursum et leonem in
dein goliam post hec primo unctus
in regem Secundo David interpre
tatur manu fortis et sic prelatus qui
habet in se dicit habere fortitudinem
que primo dicit vincere ursum id est car
nem in melle id est in delectatione car
nali et leonem id est dyabolum i Petri
v leo rugiens demum goliam id est mundum post
hec assumitur in prelatum alias non Ecce
Genesis xxxiiii mors anime Quod adhuc
per illicita desideria deflunt alios
ovium non perficiat sumere et dicit Eccle
In evangelio hodierno duo innuuntur
primo potestas pastoris boni con
dicio in primo Secundo in mercenarii expe
rientie ibi mercenarius est de primo
dicit Quia in tempore scilicet anno tercio et ultimo
feria 2a post palmarum cum Iudei
volebant eum lapidare in templo
ihesus exivit et intravit in porticu
ceci a nativitate unde orat Iohannis
x post hec factum est quod sequitur
dicit Ego sum pastor bonus ...
per se et singulariter bonus scilicet cerne
et originaliter perfecte et effective ef-
ficiatur quia bonitas sua est ...
originatur quia bonitate sua non
quia ab alio sed a seipso perfecte quia in
dimunicione consistit in eo bonitas ef-
fective quia omne bonum dimanat ab eo
cum ipse sit fons indeficiens omnis
boni Iacobi i° Omne datum optimum
Et probat se esse bonum pastorem
per condicionem boni pastoris dicens

bonus pastor aiam suam dat pro oui
bus suis et intendit de ouibus
spiritualibus sz de aiabus fidelium potes
eni melior non est dada pro vili vi
ta et homines est melior quam vita
omni aliud bencior ut sc 6z gna
na aia nobilior est corpore. pastor
aiam pro grege fidelium dz ponere
vitam corporalem et in hoc pastor dz
sequi xpm de quo Greg ffecet
qui moriuntur ostendit quod insurgit et habet
bet ex caritate omnis de q Joh
xvi nisi in fine dilexit eos sz in
fine mortis de quo Joh xiiij maja
iore caritate nemo habet ut aiam suam
etc ego sum pastor bonus hic tan
bonus pastor volens pasce grege
za dz here primo panem in pe
ra 2o tamen in torda 3o bo cond
in ore primo panem in pera sz
cibum vel alimentum na pastor dr
a pascendo etc xpus pascit oues
suas primo cibo corporali de quo pema
tum dicit esca omnium tamen confiter
deo celi et etc quia omnia inter
peccati dne et tu das escam etc ex
spiritualibus ideo petra v pascite in vobis
gregem sz cibo spirituali vnde ambro
in libro de officiis etc sz aurum
et argentum non ut habuit sz ut ero
get et luc xi quod super date c
lemosinam et dr date et non abscon
dite ut quidam dicunt sic non habet ad
dandum pauperibus Ezechielis xxxiiij
ve pastoribus qui pascunt seipsos
etc et elemosina non vsura non
histrionibus et meretricibus ut aliqui
faciunt hij non dicunt vere pasto
res de quibus Greg in omelia
qui non dat pro ouibus suis substanciam quo
datus est aiam 2o pascit xpus
oues suas cibo sacramentum eucha
ristie sz corpore suo et sanguine
de quo cibo dr Joh vi caro
mea vere est cibus et spiritualis pa
stor dicit xiiij fidelis fuit et pru
dens qui dat ils cibum in hoc figura
iij Reg xviij qui panem cibauit
panes sub cinere etc et plata per
tem corpore xpi 3o xpus pascit
oues suas cibo celestis glorie Eze
chielis xxxiiij in pascuis vber
rimis pascam eos in montibus ex
celsis hoc est in vita eterna est

n pastor bonus quod dr luce xiiij
nemo bonus nisi solus deus ipse
n est princeps pastorum et ideo ad eum
ptz ordinare pastores genera
diuitias pascua dc quod pres. eius
mag multitudo dulcedinis tu
e deme et non inuenti quod dr tu
pascua dt Greg pastua electorum
e vultus xpus etc spiritualis pastor
ex bono dz facere dr v. sic luceat
ant opera vestra ut glorificent x
quentem patrem vestrum qui in celis est
ad cphesios ij Cor in omnibus te
prebe bonorum operum et tc 3a glo
debent pastores aiam pasce oues
Joh vlo petre amas me ter in
terrogat deinde dixit pasce oues
meas etc sic et xpus et multi boni
pastores eum sequentes qui posuerunt
aiam et corpus et rebus ut sanctus
Epus et pastor exactus Thomas
cantuariensis etc Jeremias in babi
lonia descendit et moyses exodi
xxxiij rogans pro offensa pplo
isrl dicens. dele me de libro in quo
me scripsisti etc paulus inquit
anathema fieri v maledictus pro
fratribus etc xpus maledictam mor
te obyt et ad infernum descendit pro
omnibus sz heu multi sunt qui inter
ficiunt quos deberent Zacha
rie xi pasce pecora occisionis que
possessores occidebant etc hc 3e primo
sustentacionem corporalem eis auferendo
etc xxxiiij panis egencium vita
pauperum qui defraudat eum homo
sanguinis est Ambro. si non pa
uisti occidisti 2o negligendo ea
que pertinet ad officium pastorale 3o
pabulum verbi eis ministrando
j ad Cor xiiij non cibo meo pre
llu etc. Secundo pastor debet
habere tamen in torda v corpus
in abstinencia non in gulositate
et crapulositate vivendo j Cor ix
Castigo corpus meum etc debet
pastorem in abstinencia viuere Grec
in iij moralium cum pastor post
crucem xdit nulla est ut grex dispergatur
na bonus pastor semp
sunt gregem dz ante oculos here
na ex eo salutis prouenit custodie
si alit fecerit hic se occidit et proprias
oues vnde Greg tot mortibus
platus dignus quot ad vita

go opus est abstinencia Ho bonus
pastor dz qre doctrina. i. cotinua
pdicatoz vt dr Nahz sicut canes
ut fines ut Anlares fuerunt antiqui
Et pastor dicitur dz ardue de igne
vino et de alijs ij ad thimo iiij
Arguit obstinacia macera ita p
luce doctrine sat oues optime
pasci sic vtn dr Et parut eas
sp'ualiter pes qui loco pascue ibi me
collocauit i. in mod vbi uos pas
vo dr deutz viij Non in solo pane
viuit homo Et sp'uales pasto
res debent vos dr pasce oues Jere
iij dabo vobis pastores s'm cor
meum et pascent vos sciam et doc
trina go volens quis pastor esse
debet habere sciaz dr q' malachie ij
labia sacerdotis custodiunt sapiaz
Osee iiij qz tu sciencia sciaz re
pellasti ne sacerdocio fungaris i.
indigne assumas officium pastora
le vnde Grego' no debz fieri rusti
cus qui nescit arare nec nautas
qui nescit pugnare nec nauita q
nescit pira emittere sic nec pastor
qui nescit oues pasce quod misc
rabilius et respus et damabilius
dz quot multa sunt pastores nomine
pauci vero re Huxi secundo
tangitur mercenary reprehensio d.
mercenarius e qui non est pastor
Grego' mito non pastoris pot
eo q' terrena sub'a plus q' oues
diligit et plus p'cium honorez
q' dr appetit Cuius non sunt oues
proprie i. q' no amat vtilitate ani
mary spualez tam' p'cium dz lact
lana i. tpale comodum vidit lu
pu venientem et fugit non tex
est diripiens oues i. animas et ca
piens prima est dyabolg Jere v
v. lupus ad vesperam vastabit eas
dyabolg ad vesperem vastat qui ho
mines delinquunt a gra ad pctm
dz q' hic lupus pastor pot aias
i. arguit pcta homins Jsa lviij
Annuncia pplo meo scelera eor dz
mercenarig fugit et dimittit oues
Augustinus Fugit est non resistere pcta ar
guendo Jer' fugisti qz tacuisti
et lupus rapit i. dyab ad pctm
protrahit et' mercenarius docti
s omissionibus omnino Gregor' tot oc
cidimus quot ad mortem ire videmus
et tacemus Secundus lupus e heretic
qt vij Attendite a fals' pphetis
qz sunt lupi rapaces Iste lupus
rapit p falsam doctrinam Bz pa
stor bonus resistit p vera doctrina
ut apertus docuit ap'lus sicut ij
ad thimo iiij iiij pdica vbm opus
fac ewangeliste ministerium imple
Sz mercenarius fugit i. non pdicat
et lupus i. hereticus dispergit i. in
errore ducit Ternus lupus e q'z
tyrannus s'm Grego' vel iniustus
et potens vastat fideles et opprimit
Ezechielis xxi principes eius in
medio eius lupi rapaces rapientes
pdam Jsa' i principes tui infide
les socij furum i. omnes diligunt
munera pupillo non iudicant
causam Sz bonus resistit pecatori
bus tyrannoz orando implora
do celeste beneficium ut in moyse
q' amalech et israel vicit Sz mer
cenarius fugit si non corpore tn
mente qz tacet timore non obviat
se tyranno S' pr complaceat eis
qz mercenarius Greg' sola ca
qz se opponere p'culis trepidant
qz tpale comodum ne gt q' diligit
amittit Et non ptz ad cm d'
ombz i. facit ac si non ptinet dz
d. fu discipli fugierunt lupos
ut paulus ij ad Corynth xi Jn
sporta enim fuga p'positum damasci
et sic ducit docuit cat xi Si vos
p'secuti fuerint in vna ciuitate
fugite ad aliam d. tunc fuge pt
pastor qn sola eius pda quer
Si aut e comis p'secutio tunc
debz manere et se opponere
Quinto qm mercenarius sit vitu
pandus dr' qz no luce xi quanti
mercenary in domo patris mei
habundant panibus sz fide spe
et caritate sustentatur qz dicuntur mer
cenarij et sic qz sine fidelitatem
dat et io est abiciendus mercenar
ius vñ pdicat et legit tm spe p'ci
um ad mercedam et hz dn phal

sz tpale mercedem et no ad bonu
gregem et tal est tollerandus
ppter doctrina sz no amand ppt
respcm ad doctrina mercedem
eterna et tal est laudandus et
tollerandus Et de tn dr qnti
mercenari tnt sequit Ego sum
pastor bonus qr respcit primo
lupo i dyabolo Joh xiiii venit
princeps huius mundi et in me
no hz qcqz et alibi Joh xii
princeps huius mundi eyciet foras
Ite respcit 2o lupo sz heretic dr
xvi attendit a fermento pharise
orum Item 3o lupo sz tyrano
qr no fugit sz permanet d Que
qritis Joh xviii et defendit
oves d Si me qritis sinite
hos abire Ite ostendit bonu
pastore p dno suo rone cogni
tionis qr cognosco oves meas
Item cca omes nostri bonos et ma
los ut testatur apostolus ad Hebre
os iiii Omnia nuda et apta sunt
oculis eius Et specialr suas oves
dr se nosce qr vere facta pbat
Mt xxv Amen dico vobis nescio
vos Ite Bernard vnt Solent ho
mines significari a pastoribus
ut p aliqs noscant et in pa
baptismo pcs signatu e sup nos
lum vultus tui i caracter in de
lebilis in baptismo imprimitur
ut illis q sz signum delent et
dyabolo imprimunt et hos cogni pnt
in iudicio illud pat Sig vra no
vidimus sz nuda et clara ut su
scepisti in baptismo gra nc est pcta
i facto qm vos possz baptisare
et vos no cognoscit amplius Sz fa
cit Gen xxx Jacob signavit
oves suas sic laban suas Sic
xpus et dyabolus Ego dr cognosco
meas Sic spiritualis pastor dz
pascere oves suas pverb xxvii dz
agnosce vultum pecoris t
gregis quid dicetur tr Luc xvi
Redde rationem villicationis tue
D qz dura ratio Ezechielis xxxiiii

Sanguine eius de manu tua requiram
glosa i aiaz Et cognoscunt me
mee sz oms sz fide spe et cari
tate sz p gtitudine Genn xix
fideiussoris tui ne obliviscaris
i xpi pastoris sz obediendo et ma
data eius custodiendo i pet ii q
dr se nosse deu et madata eg no
custodit mendax e sic et spuales
oves debent nosse pastorem sui
obediendo ad unu in vno sct se
putando ad Hebreos xiii obedite
platis vris nec redditui sunt
raciones p aiabus vris Sic novit
me pat et ego agnosco prez Sz
sic no dr eiusdem plitudine sz
equale ut sz eius notitia unigt
dicatur Et aia meam et aiaz
mea pono p omibus meis sz re
dimendo eos scdm volutatem
pris que ego cognosco Dr hz dr
Joh x pratem hco ponendi aiaz
mea sz p unic ad Ro v cu inimi
essemus reconciliati sumus p
sanguinem filii eius Ite ostendit se
bonu pastore rone cdnacois cu sub
dr alias oves hco sz p destinatos
gentiles q no sunt de hc ovili i de
pplo iudeor et illas opz me adduc
sz ad fidem ducere oportunitate
gtinitatis no imitans et hc fecit
p apostolos et no p se Act xiii con
venientur ad gentes qd de se ipso
ait Mt xv no sum missus nisi ad o
ves Et vocem mea audient sz
no solu auditu exteriori sz et interior
vnd pcs pplus que no cogn
ovit me et in auditu auris
obedivit michi Et fiat vnum o
vile et unus pastor i una eccla
de iudeis et gentilibus Id ad pasto
re ptz custodire oves et hc fecit
xpus bonus pastor pcs hos aut
pplus eius et oves pascue eius
pcs custodivit ut pupilla ocu
li 2o qn omes credit tenit et
xpus Joh xvi Exivi a patre
pcs Et sumo cclo egressio eius Ite
Ro clamat d lupos Joh vi Si
quis no est eto baculum tenet

Grey iiij In baculo meo tc Et ito
sunt canes predatores et discipulos
dicit x Dedit eis potestatem amare la
gwores sto sexo durat ad caulas
dicit xxv Separabit edos a sinistris
posita sunt omnes in inferno et a dex
tris possita vita eterna do eis ad
qua vita eterna nos perducat amen

Iterum videbo vos et
gaudebit cor vestrum Iohannis xvi
xvi cado Et lex in predica
no officio figare Gen xxx
vi tus de confe dist i cao hy du
o in fine nonagesima vi dist cao
Iemuun et lex ut supra Thema
conveniunt homines propter duo re
linquere aliqua loca primo si ms
ibi affliguntur 2o si in ad loco
meliora prosperitas et securitas sperat Con
trarium hoc duo debent nos incita
re ad fugam presentis vite quia hic
habemus multas afflictiones Iob xiiij
homo natus de muliere brevi vivens
tempore impletur miseriis Et in futura
vita multas habemus consolationes
pergamus in domum domini leticiates ergo
go debemus relinquere mundum figurata Exo
di xiiij filii israhel dudum dum
sub faraone erant in egipto post
propter duras afflictiones egiptiorum
2o propter terram promissam lac et mel
manantem Sponsa et nos debemus hor
mundo propter amicitates Ecclesia
la quia nos hic premunt ad denun
nos compellunt Et propter terram
promissam i regnum celi ubi mel i
divinitas et lac i quantitas et
vini gaudium reperitur de quo dicit Ewa
gelium Iterum videbo vos et gaudebit
cor vestrum Aliud Thema dicit Et
dies in die ene pstrapn ho iii ptc
vsa Cum reges volunt adversus inimicos
pugnare debent deponere vestes re
gias ne ab hostibus agnoscantur
et frater eius ottidantur quia vita regum
pro omnibus quaeritur ut occasio illius
populus illorum dispergatur et fugietur
iii regum xxv Et Ieremie
xxxix Cum rex zedechias fugis
set captus per caldeos ab bellatores
eius qui erat cum eo sunt dispersi In
signum cum reges capiuntur et oc
ciduntur omnes subditi dispergentur
Et ante reges mutates bellum
mutat habitum figurat iii Regum
xxii Rex israhel achab pugnans
contra syros mutat habitum deponens
regale ornamentum ascendit currum
et percussus sagitta inter stomachum
et pulmonem et mortuus est dicit
hic l. quod ideo quia nolebat accedere
mutare propter hoc sed suis recedit
propter hoc quare homines regis erant sunt
in domum sua et dispersi Sponsa
xpus est rex regum Apoca xix
qui pugnat cum mundo Iudeis quasi
Apoca xii prelium magnum factum
est in celo michael et angeli eius
pugnabant cum dracone et
draco pugnabit et demon eius
est quare debent ut depo
nere vestes regias sue claris
sime divinitatis et induere ve
stes viles infime humanitatis
qui dicit b. thomas super 3m dist ii
a deo pre ordinatum fuit quod
electi de quo humanas aliter libera
ri non possunt nisi ipse dei fili
forma humanam acciperet quod et fecit
ut ad philipenses ii Unde Augustinus
libro xiii de trinitate Et magnus
alium modum potuisset quare ad nos
redimendos ut in nostram insigne sana
re connectione alium modum non
fuisset Et nota in iii dist ii
cao i dicit alia ratio quare nos ita
liberari voluit quia sic iustitia
et non pena superatur qualis quod
ante scitum est ex eius pugna
et morte ait passionem predixit
suis dicens plorabitis vos etc

In sua karam domino mittitur pro
discipulorum consolatione ibi modicum et
videbitis Et gaudebit cor vestrum pro
discipulorum inter eos observatio ibi
quod est hic quod dicit nobis etc Et de
primo dicit Cum illo tempori scilicet pasca
dicit ina inter cenam loquebatur dicens.

vado ad eum qui me misit tunc videt vos
tristes. Et consolatus est vos quia non
esset diu absens ab eis. Et modicum
et non videbitis me q. d. Illud tempus
quo subtraher a vobis per mortem
quia non videbitis me erit breve scilicet per
triduum in quo requiescam in sepulcro
Beda Ecce modicum quia tentus nocte
illa a Judeis et in crastino crucifixus
et sepultus ab hominis oculis est secretus
Sed Christus tam cito voluit surgere
ut non pertransiret ad novissima
consumacionis Unde Albertus
primo oportet cum sufficere corpus quod in mortem
vult fuissent fidelibus expectaverunt
de quibus quo surget vero Secundo
non ante prolongaret ne fides ex-
tingueretur totaliter quod tamen tam diu
tempore requireret fides fuit extincta ubi
inter xxiiii vel circa in Emaus
euntibus Sperabamus quod redempturus
esset Israel qui dicunt vana est mea
mea spes. Tercio discrevit sicut tam
cito surgere ut consolaretur tristes scilicet
apostolos Unde post passionem erant
inopes et gementes et paucissimi
extincta Sed dominus scit ut omnes
vitas mortem sed non diucius ut im-
pleretur sicut Matthei xii sicut
fuit Jonas in ventre ceti Circa
hec diligentes discipuli et timentes
eis promissum Capitulo xxvi Precedam vos
in Galileam Item Secundo videtur vita
mea modica et videbitis me i. me
dico tempore apparebo vobis scilicet xl
diebus ante ascensionem Et dicitur
ut tam diu voluit eis apparere
Et propter eorum in terris tanto tempore manere
ut in ad probandum eorum veritatem
nam si nimis cito ascendisset veritas
tamen ita non manifesta sed parte
fuisset Item tamen Augustinus
per modicum et postea videbitis
me intellige vita mea temera quia
est modica et illa modicitas dicitur
inter primo per sacerdotem tunc eternitatem
tatem Secundo comparando tempus presentis vite
ad gloriam eternam Tercio comparando hanc

vitam ad penas infernales diuturni-
tatem Et primum dicit per quod modi-
cum nunc quia testatur in variis locis
dicendo Item Jacobi iiii Quod est
vita mea vapor ad modicum parens
Spacium temporibus meis vita homini
modica parum Et aut in poten-
tatibus lxxx anni amplius labor
et dolor quod non amanda prosperitas
ut timenda adversitas tamen quod
momentanea sit Unde Job vii
nichil enim sunt dies mei Secundo vita
mea est modica comparando ad
glorie eternitatem Psalmus quia mille anni an-
te oculos tuos tamquam dies hesterna
quia ait psalmista melior est dies una
in atriis tuis super milia Item
ut tempus preterite vite sicut una
consideracio totius maris Tercio vi-
ta mea est modica contra infernalem
diuturnitatem Psalmus homo vanitati similis
factus est dies eius sicut umbra
pretereunt Et Sapientie tamquam navis que
pertransit aquam fluctuantem cuius
non est reperire vestigium Et sicut
avis transvolans in aere cuius nullum
invenitur vestigium sic nos nati con-
tinuo desinimus esse et virtutis nullum
signum valuimus ostendere hec est vox
dampnatorum Et dicit vita ita
et tam modica collata est Unde dicit
Albertus ut tota vita mea
in laude et honore mei salvato-
ris expendatur hanc xvi anni in
modico minimum est et in maiori
minimum est Ergo sine timore pena
recipit mala in hoc tempore brevi
quod faciunt diu vivunt forsitan
dicent illud hanc xii Requiesce
bibe comede epulare anima mea
habes multa bona reposita in annos
plurimos Quarto vita modica pro-
pter pericula evadenda unde Apoca-
lipsis xii Ve terre et mari quia descendit
diabolus ad vos habens iram magnam
sciens quod modicum tempus habet scilicet ut est
certi tamen evadent Matthei xxiiii propter
electos abbreviabuntur dies illi scilicet

Vite mee et puto miserie rector
rudpentes spiritus eorum vij Sap. inito
raptus est ne malitia immutaret in
tellectum eius 3o vita mea modica
est ad ostendendum quod dominus sit largus
retributor ut pro parvis magna daret
Eccl. vlt. modicum laboravi et
veni multam requiem. Sed quia labor
meus vix est vel hoc dicitur ad Ro.
viij non sunt condigne passiones huius
temporis ad futuram gloriam quia labor eius
in modico ut retributor beatus in
perpetuo 4o dicit modicum et videbitis
me Ro. quia vado ad patrem scilicet in ascen
sionem scilicet ad parandum bona patris scilicet
hereditatem. Deinde 2o tangit dolorem
mentis discipulorum dicens. Dixerunt quod
quid est hoc quod dicit nobis modicum. Dicit tamen ce
tere non intelligebant. Et tangit 3o
per textum qua habuerunt in mente
quod dicebat de patria patre 2o
de eternitate quod videbatur eis in nobis de
dubus videbitis et non videbitis
3o dicit quod tangitur obstinatos de
clao eum sedit. Cognovit autem Ihesus
scilicet vite dimittit quod volunt eum inter
rogare id est voluntatem cordis huius
ad Ro. dicit in Regum primo homo videt
in facie deus autem intuetur cor. Et hec
xxviij scrutans corda et
renes deus gloria id est cogitationes
Dicit Amen Amen dico vobis quia
plorabitis et flebitis vos autem
contristabimini et pro doloribus scilicet tede modi
co quia me non videbitis in redem
ptione mea. Mundus autem gaudebit id est ho
mines amatores mundi scilicet scribe et phari
sei de morte mea. Secundo mundus
gaudebit in hiis que transeunt scilicet in come
sationibus et ebrietatibus et cantibus cum
eum qui possunt felices in cibo
et potu et ultimi dicitur Ysa. xxij
Ecce gaudium et letitia occidere vitu
los et arietes comedere carnes
et bibere vinum comedamus et bibamus cras moriemur

Sed quia non ut dicitur Ysa. xxij non
dimittetur iniquitas donec moriamini id est
numquam post mortem dimittetur. Ubi gau
debat dives Luce xvj epulabatur
cotidie splendide. Sed quid fuit post
quia sepultus est in inferno et cadit
cadit epulonis Job xxj ducunt in tym
pano et cithara et in puncto ad infer
na descendunt. Tertio mundus gaudet
in prosperitatibus et divitiis dicitur Luce
xij Anima letare anima mea multa bona habes
Sed audivit Stulte hac nocte
tollent animam tuam et que congregasti
cuius erunt. Hec non dicebat. Sed que erunt
non in hac eternitate. Sed tormenta
mortis hac nocte. Bene quia gaudere
de divitiis est quasi magnam molam
in collo tenere. Quia dominus punit pro peccatis
de divitiis si affluant nolite cor
apponere. Ratio assignatur j ad Thimotheum
vi. Qui volunt divites fieri inci
dunt in temptationes et in laqueum
diaboli. Quis potest gaudere quod laqueum
habet in collo ut ducatur ad patibulum.
Sic nequam dyabolus ducit per pla
teas divites divitias per multa
peccata in superbia in gula in lu
xuria in ira et pauperum servare
possunt. Ideo ait dominus Luce vj Ve vo
bis divitibus quia habetis consolationem
vestram. Et unde dictum est e contra quia
hic consistent. Sed ibi incipient dicere
dampnati ut Sapie. v. Quid profuit
fuit nobis superbia quid divitiarum
iactancia contulit. Transierunt autem
umbra quia cum umbra ludunt pu
eri nescientes quid sit. Ita pecca
tores querunt gaudium in transitoriis bonis
ubi non est. Quemadmodum umbra est
sine corpore et non est. Sic gaudium
de divitiis. 3o mundus gaudet in
vanitatibus scilicet peccatores qui letantur
cum male fecerunt et exultant in re
bus pessimis scilicet in peccatis luxu
rie. Ait letatur in commissione adul
terii. Sed quid leti fiunt heu sic
in vanitatibus et duplicant peccata
et vae duplicet pena
quia sic de scienter peccat primo

quia momentaneum e Secundo quia hec gaudium
detestabile e quia ista post quam momentaneum
id in dicatore Job xx laus impi-
orum brevis e et gaudium ypocrite ad instar
puncti unius breve momentaneum quod
delectat etiam at quod cruciat 3o e de-
testabile quia fallax Ecclesiastici ii risum
reputavi in errorem et gaudio quid
frustra deciperis glosa quia conver-
titur in tristiciam 4 quia multi decipiuntur sed
estimant illud quod e dampnum forte an-
imum sed omnibus imitat leticia tristicia
e mixta proverbiorum xiiii risus dolore
miscebitur et extrema gaudii luctus
occupat ut in similibus relata sunt
quod videtur expedire 5o gaudium est
mali e detestabile quia e mortiferum
finali conclusioni quia eterna tristicia
sequitur hec gaudium Unde dicit dampna-
ti ut Trenorum ult defecit gaudium mentis
nostre in luctum Luce vi ve vobis qui
qui riditis quia lugebitis et flebitis
sed in fine dierum Impossibile e ut de-
lecteris in deliciis sed secundum illud Apo-
ca. xviii quantum glorificavit se in de-
liciis tantum datur est ei tormentum
et luctum quia si homo vivet in in-
finitum in mundo in infinitum delectaretur
Et quanto homo hic sustinet passi-
ones propter deum tanto doloribus illi gau-
dio Psalmus Secundum multitudinem dolorum
meorum consolationes tue letifi-
caverunt animam meam quod dominus nos du-
celis suis modo quando gaudebunt
vos autem contristabimini sed de ora-
tione mea sed tristicia vestra sed ista
de mea morte vertetur in gaudium
sed per mea resurrectione facta e quod
letati sunt de resurrectione dominica ut
de Joh xx gavisi sunt discipuli
viso domino Sed super illo vos vos
contristabimini quia dum conspectus
hanc vitam sed hic e locus et status
tristicie Ecclesiastes i cuncta que vidi sub
sole et ecce vanitas et afflictio
spiritus quam afflictionem sequitur eternum
gaudium et consolatio de quo dominus ait
Math v Beati qui lugent quoniam ipsi con-
solabuntur Ergo igitur in mundo con-
tristamur propter sex causas predictas primo officii

sicut de i quo sicut primi est petens
Luce xxvi effleverunt amare exeuntes
atendum est in eo in consciencia in gloria
pecc. Secundo sancto sanctos ..... est
tristabatur magdalena Luce vii o
quia lavit lacrimis pedes Jesu mater
... sicut Jeremias potest tristari
sicut peccatis Exitus aquarum deduxe-
runt oculi mei de hac tristicia Luce
ii Cor vii Gaudeo quia tristati estis
ad penitenciam 2o tristatur Ecclesia ex pie-
tate compassionis Ecclesiastici vii Non de-
sis plorantibus in consolatione et cum
lugentibus ambula ie vii qui luge-
ntibus ambulat quod lugentes consolatur
vel eis compatitur Et hec docet
apostolus ad Romanos xii Gaudete cum
gaudentibus flete cum flentibus et Job
flebat xxx flebam quondam super eum
qui afflictus erat et compaciebatur
anima mea pauperi Sed quia e opus
misericordie et de ..... retribuitur illorum e
Math v. Beati misericordes quoniam ipsi
misericordiam consequentur sed a deo
Et ad hoc hortatur nos Crisostomus dicens cum
pectus tuum ferreum est gemitum non
exprimet et lacrimas non effundat
cum proximi interitum mortem vel damp-
num intuetur ex quo Christus flevit
cum vidit ploratus sororum Joh xi
Et lacrimatus e Jesus Sed ... 3o mise-
ratio movet tristicia compassionis
ut in hominibus viris Ecclesiastici iiii
viri calumpnias que sub celo geruntur
et lacrimas innocentum et neminem con-
solantem In persona horum clamat Je-
remias Trenorum i plorans ploravit
in nocte et lacrime eius in maxil-
lis eius et non e qui consoletur eam
et hic mediatio cordis que e vituperanda
... hanc meditationem docet nos apostolus
ad Galatas vi Alter alterius onera
portate et implebitis legem Christi
Quarto iusti tristantur de prolongatione
huius vite et prolongatione patrie ...
vie Ps. heu mihi quia incolatus
meus prolongatus e e in errore
... quia diversi sunt miserie huius
mundi Job xiiii homo natus de muliere
brevi vivens tempore repletur multis miseriis

Cantica ij Surge dilecta mea et veni et iam
pura plena dulcedine quia tanta quia
in mundo natus hodie generunt ipsi
filius mortis id ad romanos viij dicit
apostolus ergo fratres ad philippenses j o
Cupio dissolui et esse cum cristo
dico propter infelicitatem gaudii. Ecce
vero cum sompnus a peccato suo distra-
hat et in omni fide suo non fiat
fiducia quia omnis frater supplantabit
et omnis fraudulenter incedit ieremie
quia iam frater fratrem fallit sicut ma-
teria peccati. Item loquitur pacem cum
proximo Osee ij non est veritas dei in
terra sed maledictum mendacium
peccati. Diminute veritate sicut vita
tibi a filiis hominum. Item propter insidias
ad diaboli. Apocalipsis ij ve terre et ma-
ri quia descendit diabolus ad vos etc.
psalmus In via hac qua ambulabam
absconderunt superbi laqueum michi.
Ideo psalmus non est aliquis hostis la-
queus ponitur in quo ut quo in seculo
valeat fides credentium corrumpe-
re quo propter regni celestis dilacionem psalmus
fincit tunc labium meum etc.
Super flumina babilonis illic sedi-
mus et flevimus etc. ad romanos viij Spi-
ritu vos gemimus et ad optione
gaudium filiorum dei expectamus i
ad corinthios ij quod oculus non vidit quod
oculus non vidit nec auris au-
divit nec in cor hominis ascendit quod deus
vos aut gustabimus sed tristicia
vestra vertetur in gaudium sed quinta
est quod psalmus Convertisti planctum in
gaudium michi. Primo erit gau-
dium a claritate vultus dei psalmus
letificabis eum in gaudio cum vultu tuo
Ysaie xxxiij Regem in decore suo
videbunt Et Iohannis xvij hec est vita
eterna etc. Secundo propter exercitum pro-
missionis Apocalipsis xxj Absterget deus
omnem lacrimam ab oculis sanctorum et
mors ultra non erit neque luctus neque
clamor sed neque dolor quoniam priora
transierunt Et Sapientie iij Iustorum
autem anime in manu dei sunt et non tanget
illos tormentum malicie et illi et

sunt in pace et concludit in fine ewangelii
et gaudium vestrum nemo tollet a vobis
Tercio gaudium eorum quia ad romanos vj
dicit Cristus resurgens ex mortuis iam
non moritur mors illi ultra non domina-
bitur. Quarto in principio dicitur gaudio habundo
in filiis Ysaie lxj leticia sempiterna
super capita eorum. Quarto sicut primi gaudii
habebis quasi similitudinem esset et mille anni
sic historia dicit ut de quodam fratre
monacho qui similiter pergit perpetua stilla
tella gaudii sicut audiunt una
aviculam dulciter canentem Amen

Nisi ego abiero para-
clitus non veniet ad vos
Iohannis xvj figurant Iudicio-
rum tempus de conse. dist.
v. ca. penitentio. Thema presum-
mus quod in cessingo de domo sua
quod possidet familiaritate accessit ad consolan-
dum et persona idonea constituit
eius in possessione et promittit minima
Sponsa et presumptas est apostolus dicit
sunt predicti accessit et dedit eius in
possessione spiritus sanctus figuratur in ma-
thabeorum ij Mathathias recedens
a filiis suis per mortem constituit eos
possessionem cui debent obedire de Sy-
mone fratre vestro bonum tempus esse ipse audi-
te Sponsa per mathathias fratre dicto
re interpretationis de dominum dicitur
sicut voluntatem recedens a nobis scilicet a filiis
suis dedit eius symeonem in possessione
i. spiritus sanctus Primo cum interpretatur quam-
ponens tristiciam et mitigat do-
lore Sapientie vij et suauis est spiritus
tuus domine etc. Ecclesiastici xxiiij Spiritus
meus super mel dulcis non sicut prime
anselmi accerbitas et spiritus
sancta dulcia et presidet et dom-
consilium et spiritum diligentem de bene
audire et dicit in textu cum ve-
nit spiritus veritatis docet
et vos omnem veritatem et adiiciet
inuitat vos Iudicem In summa ewangelii
duo innuuntur primo si recessit nunc
tractat ubi vado ad eum secundo effectus
ex recessu domini ubi si autem
abiero. Primo dicit ewangelium

In illo t[empore] s[ecundum] ff[eri]a q[ua]rta p[ost] q[ua]dragesima d[omi]n[ic]a[m] dixit Ih[esu]s d[iscipu]l[is] suis. Vado ad eu[m] qui me misit s[ecundu]m p[ro]ph[et]e ut oste[n]de[re]t s[e] adp[ro]pinqu[are] q[uo]d fuit missus i[n] mu[n]du[m] in tabernacu[lo] ad Gal[atas] iiii[to] Cu[m] v[enit] plenitudo t[em]p[or]is misit d[eu]s filiu[m] natu[m] ex mulie[re] fac[tu]m sub lege ut eos q[ui] s[ub] lege erant redimeret. Ille figurat[us] fuit figu[r]at[us] Thob. xii in angelo raphaeli. p[er] q[uo]d Raphael ligat[ur] dya[bolu]m illu[min]at Thobia[m] sen[em] et s[ana]t Tob[iam] et ditat Thob. iu[ve]ne[m] dix[i]t eis T[em]p[u]s e[st] ut reu[er]tar ad eu[m] qui me misit vos at[tem] b[e]n[e]dicite d[eu]m Et enarrate o[mni]a mirabilia eius Exponitur Raphael interp[re]t[atu]r me[di]cina dei et fuit x[risti]s q[ui] medicina salutis nos sanat. Nu[m]. ... Chr[istu]s misit v[er]bu[m] suu[m] et sanat eos. Glo[sa] i[d est] filiu[m] dei q[uo] ecce d[ici]t Thob. iii missus est ang[e]l[u]s d[omi]ni raphael i[d est] x[ristu]s ut curaret ambos i[d est] viri et mulieri et angelus ... recessit p[ri]mo ligat dya[bolu]m ... qui occidit ... in deserto superioris egipti ... qui occidit nos in ... cate ... vestri ... illuminat ... et lux ... non est ibi Iob ... t[er]ra misi[ri]e et tenebrarum ... Thob. ... illuminat Thob. ... ppl[u]m iudaicu[m] qui emiserat ... Sophonie p[ri]mo ambulat ut ceci q[uia] a d[omi]no peccaverunt ... illuminat eos p[er] passione[m] ... Deus ... veniet et salua bit nos ... aperient[ur] oculi ceco[rum] ... d[omi]n[u]s soluit compeditos d[omi]n[u]s illu minat cecos ... Thob. ... ditat et uxore[m] sibi desponsavit Sara[m] i[d est] s[an]c[t]e matri eccl[es]ie qua[m] x[ristu]s desponsavit s[ib]i in fide ... p[ri]mo ... sabo te m[ih]i in fide et ditavit ... iuvene[m] Thob. i[d est] p[o]p[u]l[u]m gentilem q[ui] paupe[re]s p[er] ... Ego sum paup[er] et do lens ... paup[er] n[on] potes solvere

debitu[m] dolo[r]is q[uo]d fuit dyab[o]li obligatus i[n] pecc[at]o ii[o] ... nos adq[ui]r[it] ... bibe[re] in taberna oblig[a]t ... nos ... p[e]cc[at]or et n[on] placet ... qui misit i[d est] ... ditavit nos q[ui] aperuit thesauru[m] ... effundendo sanguine[m] p[ro]priu[m] i[n] p[re]ci[um] redempti[oni]s. n[on] est ... non auro ... s[ed] sanguine agni p[ro]p[ter] redemptione[m] misit d[omi]n[u]s p[o]p[u]lo suo s[cilicet] liberando paupe[re]s de paupe[rtat]e et tribuendo d[iu]itias ... adoro ... dat ... amicos ... qui intrant illud et ibi ... et divitie in domo eius ... potuit dicere ... Thob. xii T[em]p[u]s e[st] ut re u[er]tar ad eu[m] q[ui] me misit i[d est] pa tre[m] ... i[d est] p[er] morte[m] ... Cris[tus] et nemo ... interrogat me q[u]o vadis ... petrus interrogat eu[m] Ioh. xiii d[omi]ne quo vadis Et r[e]sp[ondi]t ... ego vado n[on] potes me sequi ... Thob. inter rogat Ioh. xiiii d[omi]ne nescimus quo vadis ... interrogat me ... ang[e]l[u]s ... loq[ue]batur ... recessit ... ita manifeste ... interroget me qua videbit ... videbat ... alie ... Cris[tus] ... arbitrari ... obsequiu[m] prestare deo et ... fact[i] s[unt] ... sunt ... attoniti facti q[ui]a n[on] interrogabat ... ... Cris[tus] ... loqu tus ... implevit cor v[est]r[u]m ... in eis ...

affectus qz corpal consolabat .
apl'us Et beata maria consolabat
de recessu quo eos deserebat et le
tarent de ascensu quo prez pete
bat sic xpus moneat quod eos
expedit ergo sequitur Sz ego veritate
dico vob Crisostomus dico qz affectus
& s vtates inviscire constatiam
audire oportet quod confert salute sz lex
docuit qr vitas no est obmitte
da etsi displicet psalmus veritate
no abscondi in corde meo & salu
tare tuum dixi psalmus labia mea
no prohibebo sz a veritate mea et do
ming docuit p prophetam ysaias lviij
Clama ne cesses qt tuba exal
ta voce tuam anuncia populo meo
scelera corporis Ro. n. oc dulce
congustandum ut puerorum amarum
sumere p torre qo e salutis
aie apporas eis dicens pyrandt
de ad modum simul pytauns duel
ag innotes per aciebas testis no
consolatoris tn eis expedit ergo fuit
expedit vob ut ego vada Sz
de causa si no abiero paraclitus
no veniat ad vos sz spus sanctus
consolatoris tempus no appropinquabit
sed dominus intendit potius dare spiri
tum in carne vivens . Tunc quia
qui potuisset de potencia sua ab
soluta Sz noluit quia no fuit con
veniens et eciam alius ratio prima
ex pte delore quia amor carnalis
expellit spiritualem Quod fuit inde
posita et eccl deli delectabatur
in presencia corporali qui no voluit cra
ex meliores ad amorem spiritualem ergo dicit
Si no abiero Augustinus Si alimenta
tenera quibus se alere no elongaret
abeundo solidum no sumeret ut expeui
plarem loquitur in pmo & ego eximus
volens dicere . ff . hoc appetit amorem car
nale Bernardus Si carnalis sanctus sub
traheret paraclitus no daret . Quia
affectus carnalis impedit gre ple
nitudinem Iob vij Caro no potest
committi Bernardus delicata e divina conso
lacio no datur admittentibus alienam
heu tlib affectibus carnalibus e i illis
qui diligunt vxores & filios & parentes
condempnat animam sicut Ada Ge
iij quia obedisti voti vxoris tue plus
quam mee maledicta terra in ope tuo
& Eccles fuit pellicanus qui de effude
sanguine suum ut vivificet pullos mor
te sua vita eorum accipit . O quam
malum cambium Math xvj quam commu
tacionem dabit homo p anima sua Secundo
fuit melius ex pte spiritus sancti quia diumi
bylity aurilij conditer nam spiritus sanctus e conso
lator in tribulacionibus Unde ps Adiu
tor in opportunitatibus in tribulacione
Sz interim quo fuit cum eis no fue
runt i tribulacionibus Math Nunquid filii
sponsi possunt lugere interim quo sponsus
e cum eis q. d. no Sz venient tempus
qui sponsus aufferetur & tunc ieiunabunt luce
xxij . Cum misi vos sine sacculo numquid
aliquid defuit vobis Respondit no ergo n
fuit opus consolatoribus Tercio noluit
dare spiritum sanctum interim cum esset cum eis ut
haberent verum cognicionem dignitatem spiri
tus sancti augustinus in i libro de trinitate Cri
stus n dedit spiritum sanctum inquantum homo Sz inquantum
deus Cum at erat cum discipulis seu apostolis
videbatur qui vnus ex eis ne ergo puta
rent quod spiritus sanctus daret spiritum sanctum ideo ante
ascensionem n dedit Dixi 2o tangit
affectus ex recessu demonstracio Ibi si
at abiero sz p pacem & ascensionem
mittam vob eum & subdit operacionem
eius q. d. Cum at venerit paraclitus
sz spiritus sanctus arguet mundum i. amatores mundi
de peccato sz commisso de iusticia sz omi
ssa De iudicio sz contempto quod no
timuerunt de peccato sz infidelitatis quia
no credere in me Augustinus hic pectum
preteritis posuit quia hoc manente cetera
detinet eciam i d arguetur sicut e in
Actis pethecostes tunc spiritus sanctus datus fuit
tunc spiritus sanctus arguebat p os petri iudeos

copulati erant et bapti[zati] tam multa et
cetera iudei et gentiles arguit de peccato
infidelitatis Joh. xv Si non fecissem
opera que nemo alius fecit peccatum non haberent
scilicet infidelitatis seu incredulitatis Dicit
ad huius mundi reprehensi[onem] triplex est de
incredulitate primo non credit quod diu
de suo transitu. Joh. ii transit mundus
et concupiscentia eius Et Gen. vi dicit
noe edebat de diluuio erant homines
bibentes et nubentes usque noe intrauit
in archam et venit diluuium et submersit omnes
Item secundo credit venenositate delicias
in quibus est venenum putat bonum Nam
omnes delitie dicuntur venenum Ecclesiasticus
vii inueni amariorem morte mulierem
id est voluptuositatem carnis Job vi gustare
quis poterit quod gustatum affert mor-
tem q. d. vellet hec quibus odiet de quo
deceret moi Item 3o non credit nocuiuitate
diuitiarum puerorum Prouerbiorum 1o Stulta ea que
sibi noxia sunt capiunt. 1 ad Thimotheum vi
qui volunt diuites fieri incidunt in tempta-
tiones et in laqueos diaboli De iustitia
scilicet arguet mundum scilicet quia vado ad
patrem q. d. Judei noluerunt cognoscere
Christi iustitiam d. Joh. v Scimus quia
hic homo peccator est quia iustitiam tamen no-
uit tertius Luce xxiii vere hic homo
iustus erat Et mundo non pua-
nerunt iustitiam sed innocentiam eius
condempnando quia ad patrem vado hoc
fuit signum iustitie Christi quod vite
batur vim Dicunt Vim Aug. in
libro de conformibus sic arguit mundum de
hoc peccato quia in nomine saluatoris scilicet x
multas virtutes operatus est quod tamen quando
erat reprobatus Super sic ad mundum
reprehensibiliter est de iustitia quia ea dim-
ittit scilicet in tenendo mandata dei Joh.
ix Non est hic homo a deo qui sabbatum non
custodit De iudicio scilicet quia non tim-
nerunt quia princeps huius mundi diabolus
rugiens in mundanis iam iudicatus
est in condempnatus diuina sententia et per quos
omnes adherentes ei eodem iudicio condu-

condempnabiles sunt per non Sic omnes aliis
peccantibus non peperit arguendo ergo
ille qui non omittit adherere condempnato
Sermo quod de terra iudicio est argue-
dus mundus primo de iudicio non perti-
nenti ad se quod sibi usurpat Luce
vi nolite iudicare Ad Ro. xiiii
Tu quis es qui iudicas famulum alienum
Secundo de proprio iudicio quod negligit
i ad Cor. vi Si nos ipsos iudicaremus
non utique iudicaremur Tertio de iudicio
dei quod non metuit cum tamen Lucifer
qui tam nobilis creatura fuit iu-
dicatus est Vnde sanctus Aug. iudicatus
id est expulsus Joh. xii Nunc princeps
huius mundi eicietur foras scilicet de cordibus
credentium ut non excusat se de ten-
tatione i ad Cor. x Fidelis deus
qui non patietur nos temptari etcetera

Petite et accipietis

Ut gaudium vestrum plenum
sit Joh. xvi Mathei vii
Luce xi figuratiue Gen.
xxvi Judith xvi Eccl. xv
Dis[tinc]tio diuina dicitur naturalis quod
a quibus animalibus et hominibus naturalis
conditio est largitatis ut declarat pli-
nius in speculo naturali De leone qui
impetit predam alibus se seruientibus
Sic ambrosius in examerone de aquila
Sed de hominibus loquitur Valerius maximus
in Policratico de Tito imperatore qui ita
liberalis fuit ut neminem a se sine
munere mitteret abire Et cum amo-
netur ne tanta largiret Respondit non
oportet a sermone principis quemque tristem
abscedere Sed de Alexandro magno legitur
in eius historia cum quidam mendicus peti-
isset eum pro elemosina dedit ei unam
ciuitatem cum redarguerit a principibus
dicit non attendo quid illi recipere competit sed
et ad petendum monuit ut hic inuiti
philosophum cum Diogenes ei occurrerit et
tamquam sperneret eum pertransiret dixit ei
Alexander Diogenes cur me ita

Despitis qui mei non indigeas Ille
videt quid indigeo sui sui mei q
vidit ego refreno cupiditates ut m
seruiat et at dominant et suus eis
ego sui es his q m seruit Alii
aller pete a me quod vis et dabo tibi
Ille vidit qualiter a te petam cum sim di
tior te quia modicum quod hec sufficit
m et vero multum non sufficit Aller vdr
qui alleviat tenebras et sunt xpm
qui per sua pacem abstulit tenebras
peccatorum illuminando electos Isaie ix
populus gencium qui ambulat in tenebris
vidit lucem magnam Quarto liberalitates
diuis in ipso xpo qui plus dat quam
peti Num xvii Moyses petiuit
ut per oblacionem virga germinaret cui plus
dedit quam petiuit quod virga non solum
germinauit sed floruit et folia produxit
Item regum iii paralipomenon i Cum salomon
primatus esset in regem apparuit ei dominus
dicens postula a me quid vis dabo
tibi Ille vidit domine deus meus ego
sum puer paruulus ignorans ingressum
et exitum meum et tu elegisti me in
regem super populum tuum qui innumerabilis est
sicut arena maris Da mihi ergo cor do
cile discerne inter bonum et malum ut iuste
possim iudicare populum tuum Vidit ei
dominus et quod non petisti diuicias nec
dies multos dedi tibi cor sapiens ut nullus
ante te nec post sit tibi similis Insuper quod
non petisti scilicet gloriam et si ambulaueris
in preceptis sicut dauid pater tuus longos
dies tibi dabo tibi Et venit mulier
iudicat duas meretrices de puero
et ibi comparuerit ipsius sapiencia licet in
de omnibus ondit tantum petas q dat
ista ei carnis petas q dat munditas
ista ipsorum etc Item testatur Iob pe
tite et accipietis luce xi etc sit orans
uix i luce xviii Oportet orare et
numquam deficere Beda dicit sit orare
et numquam laborare Qui semper orat qui
cum sui moriuntur petere pro opia tamen ab quo
dona usque ad festum pentecostes cum
oracionibus magis deuotum erat apostolorum
actuum i qui erant omnes unanimiter

perseuerantes in oracione Vnde Augustinus magna
virtus oracionis quia quo per nullas hos preme
non potest ipsa penetrat Unde in simone de
xl Rogo vos fratres ut nullus vicium par
impediat oracionem suam et dico enim vobis quia
ipse ad quem orationes non impedit eam
accipere quod testatur hodierna epistola in
in summa Euangelium dicit munt Ibo
liberalitas diuina Ibi Si quid Secundo
neglecta hylaria Ibi usque modo Tercio con
fessio conata nec statim De primo In
illo tempore post cenam dixit ihesus s. f. Amen
dico vobis in ve ve si quid etc Hec
an his sicut ut iuvantur xpm et iuvat
per vitam quia vis et dicitur n apostolus Ad
heb. vii Semper vos per aeorum sui iuvant xpc
vos habuit acrem se ergo iuvat ipse
mater Item xeno per memetipsum
iuravi dicit dominus etc Respondit at iu
ranti ad confirmatorem sui dicit quam mare
dibile possumus videri quod magnitudine vocis
et sui et aque possit esse dubium deum
precum omnia nostra vota non exaudiet
lo sibi iuvando promisit et non fecit sed vivis
dicit dominus an ad confirmatorem promissionis Luce
pot spicula oracionis Si quid petieritis
non possum facere iuvantur sine acerrum confidencia
ad deuocionis que oracio dicitur confidencia Iacobi
io Si quis indiget postulat a deo in fide
nil hesitans Mathei xiv nunc petrus petiuit
a deo ut iret super aquas postmodum hesi
tat cepit mergi ait ei Iesus modice fidei
quare dubitasti Mathei xxi Si habueritis
fidem et non hesitaueritis quecumque postulaueritis in
oracione cum accipietis sic fecit mulier chananea
Mathei xv Item vidua Nisibis adiudem
non diffidebat sed credit io ait ei dominus sicut
credidisti fiat tibi ergo ut credet dicit anima Secundo
si dicitur ad veritatem venit ad celestia pe
tenda sed celestia io munt in terre cum
dicit si quis in aliquid ut bona terrena diuicias
honores et prelatos et alia similia non exau
diunt scilicet qui petiuit et illas fuerunt filii
zebedei qui petebant unus sedere a dextris etc
Mathei xx Responsio erat eius nescitis quid
petitis quia dicitur terrena petitis iterum numquam
aspiciunt terra et tunc vacua erat celo

qz no replet bona in ea Luce 1° diui
tes dimisit inanes i dimisit z dimi
ttit nunc ergo nil sunt cupanda ea ad
spualia Unde apl' iiij° diuicias dixi
nil p pu° in diuitias z paupertates
ne dederis mihi vo qz consideat in pesse
dapnatoz Luce viii diuicie spine
sunt Et si tn dns docuit petere
terena hoc in oron quotidiana pa
ne nrm quoti da etc Math
viii vi etc p augl vin qn tpalia
ordina ad eternalia alt no ppt
capulas seu supbia Denique pete
bona tpalia Ut ut melius possea
adipisci aie salute etc Similit
alii petlit dapmi mittes seu
morte pmuttes d' q'q Jacob in
canonica ta° iiij° petet z no acci
pietis eo qz i concupiste a vris erunt
na et petito no ordinata ad salute
aie sed magl in dapnatoz Scm
si velius quid pete qd psite dz
ad aie salute tue Denique pone
nda in oron domin volutaz d' quis
Nolo vo que petemus sed eius volu
tate audit nos h° xc docuit z se
ps docuit Math vi fiat volutas
tua etc Dem subdit pane nrm etc
Ideo ipse fet Math xxvi pr si ius
transfer calice hunc a me z gelu
sit i fte no mea volut fiat sed tua
fiat na medicq no dt egro de id qd
vult id qd sunt b' s' nacuiud qd infir
tn n mitigit sit ds vn papa i liog
simo bono sepe ds no exaudit ad
volutez sed ad vtilitez vnz ut d' scto
paulo qui ter dnm rogat p remo
tom vexatiol carnis z n exauditq
tribulatio ad aie salute vtilis fuit
Tertio dz fi' desideant seu vatue z ac
mute a ta b ta dt petitigit petito
e artq appetitus cu desideio z iterom
sit mlt sine mouietes labia mea
z iterio e dyfsia D' q'q Ysaie pop
ulus iste labiis me honorat cor
de eoz longe e a me z illas i ozon
myanud laboant eo qn orat cor
tuc veatiu oaniq qn aliude n cogi
tag sz i solicitudie tpali Vn ad phili
ium° nil solicitati sitis sed in ozon

et obsecratoz z gratiaatoz petitos
vre innotescat apud deu Vnd ozo
cordis plus vz qz oris tm ut i Regl
1° qn anna mr Samuelis orat
ita qd solu labia mouebat sed vox
no audiebatur quia Eli estimabat
ebria ait ei vade dom z digere
paulisper vinu quo mades q ait
vini no gustaui sed effudi cor
meu dno sic oia optinuit q ibi
petiuit a dno ergo qnt dr ng clam
sed cor sonat in aure dei Vnd moyse
Exodi xiiij q cor suu duxit ad
dnm tu ait dns qd clamas ad
me q tn ore tacuit ps desideriu
paupez exaudiuit dns Vn da
mascen ozo e mentis in deu eleua°
Quarto ozo dz e filiatiue sz in filiali
affectu ergo subdit in tex° prem
dulce e no!! pr nate e pribus
oia vtilia filiis puidere ergo i age
no in timore denique pete ergo no
dixit domin sed prez ergo h° docuit
xplos Luce xi Cu orautis di
cete pr nr puideat ergo quitz
q se exhibeat ut sim z n ut
timie nos b' dice id Math vij
no e hom sime parle filiaz
z mitte canibus ad manducandu
Vnd tn Em Bern Angel p prem
tota trinitas intelligit Vn ibi pr
nr Math vi Et d' tur h° z i
qn ozon nonat tunc prez tm
z in Angel dicomisue lz vna sit
vtutis prus z filii z sps sci tn filig
lz a pre z sps sci ab vtroq pr vo
a nullo Dequo Jacobi i° Omne
datu optim z oe domum pfectum
desursu e descendes a patre lumi
nu ergo i spiar nonat prez Secu
i noie meo Xristus in h° ondit
quata sit vtq nois de Jame xpi
gras ago tibi Bern i hoe ibid
Denique pete illi i ozon sco
i dilectoe qz tata e dilectio
int prez z fim qn denegabt
Jois xi gras ago tibi dne qz
exaudisti me z scio qz semper me
audis Vnde ozo amatorius qz
ipse auferet indigetoz pris a nobis
z prestat nobis vitam eternam z graz

Johannis xvi° Ita ꝛ vitas p iesu
xpm̄ fca e. Tercio qȝ ipse supplicat
patrem pro nobis ut illa ipse interpellat
Jo. 1 Io. ij° Habemus advocatum qui est
propiciator p peccatis nr̄is ergo in nomine
xpi debemus petere Vn ph̄i ij° In
nomine iesu omne genu flectatur Vna
demones timent hoc nomen iesu ut Act
xvi Vbi paulus dixit demoni
in noīe ihū xpi ab eo exi Exit
Luce x° demonia subiciuntur nobis
in noīe tuo ergo nullus magis nobis tam
deus gr̄as flectere audito hoc noīe Act
iiij° Non est aliud nomen sub celo in quo oꝫ saluari
nisi in noīe domini ihū intellige prius et
signatur de quo Joh. iiij° Primus
invocavit non dn̄i salvus erit ergo
considerans dauid in spiritu precepit remi
ssionem peccatorum in hoc noīe dn̄s propter
nomen tuum dne propiciaberis peccato meo
et impetravit ergo etc. Vbi non dicit
benedictio sed hoc ut Ro. dabit vo
bis Vbi prius mea non dedit vel
l credas quod dabit. q. d. ipse est
solus dator sigmar intelliget Alii
libri ipso habent Vn aplus Ad Ro.
xi Quis prior dedit illi ꝛ re
tribuetur ei q. d. nullus Dicit ergo augt
in sermo quod ipso statim exaudiuntur
Vn ysae lxv Ante te supplicatio
exaudivi te. Sed quod augt ex
audiri differtur ut ꝯgruo te detur
Et ex vobis q. d. si petieritis
pro vobis consequimini exaudiuntur
n bene ꝛ sancti p se ipsis non autem semper
p aliis ut augt Illud Jere.
vij Noli orare p populo isto quia non
exaudiam te ꝛ c. xv Si steterit
moyses ꝛ samuel coram me non
ē anima mea ad populum istud ergo non
dat dabit ab te sed dicit. sed da
bit vobis sed bonis Sicut non est exau
ditus samuel p saul i Reg
xvi Samuel lacrimas ꝛ orationes
fudit ad dn̄m p saul rege sui
cui dn̄s quod tu ploras saul non
exaudiam Vnde quod bon n exaudiuntur
p aliis hoc sit duobus modis Vno
racione malicie illius p quo petitur
quia non vult cessare a peccatis nec desi
derat veniam p peccatis Eccl. xviii
Ante orationem prepara aiam tuam noli
esse sicut qui temptat deum ꝛ ysidorus

Sicut nim prestat medicamentum vbi su
e in vulnere sic nec oro vbi dolus
e in mente. Secundo provenit racione ne
gligencie ut cum quis negligit du
bis quos nō tales quod ipse perseverare in
oracione ꝛ at intelligere de utroque Vn
augt nemo orationē n ꝛ ipse agat
agat Sexti Secundo mutū quarta
negligencia cum sequitur in textu usque
modo non petistis quidquam in noīe
meo modo i vsque ad hoc ꝗ̄s passionis
mee non petistis in noīe meo q. d.
quia virtus nominis mei fuit vobis
incognita vel quia michi defuit
eis Luce xx° cum misi vos sine sacculo
sicco mistiud aliquid defuit vobis
Videtur non sic multi negligentes
sunt in salute aīe cum pauci consola
tione contenti sed post recessum eius
eat petere quia hoc curet eis destiti
na intermisit pro eis rogat Joh
xvij Pr̄ serva eos in nomine meo
quos dedisti mihi post ea in p̄ntibus
primis ergo ait petite ꝛ accipietis
sed graciam in p̄nti ꝛ gloriam i futuro
ut gaudium vestrum plenum sit non
tuū quod e gaudium sed primum vacuum sed
gaudium mundi ꝛ in diuiciis quia tale
gaudium non replet cor sed magis
inducit ad superbiam Job xxi Ducunt
in bonis dies suos ꝛ in puncto
ad infernum descendunt. Sed in gaudium
perimplens sed gaudium spiritualis
gracie dicitur Luce x° Gaudete
quia nomina vestra scripta sunt i celis quia
ea esse aues celestis patrie Sic
gaudium consistit i collacione virtutum
Ysa. gaudens gaudebo in dn̄o et
exultabit aīa mea i deo meo
Tercio gaudium etiam consistit i cogitatione
ꝛ i spe ꝛ dilectione i cogitatione Joh
xv Gaudium suum habui vestrum sit
Gaudium hoc non ideo plenum est quia
non videtur aperta facie. Item consistit
i spe Ad Ro. xij Spe gaudentes
et Ro. xv Deus spei repleat
vos omni gaudio non tamen plenum quia
nimis differtur Eccl. quia non
sunt secum Ecce tres xo Homini

scit an amore vel odio dign9 sit. Iste
gsistit in caritate actu vto sbant
apli gaudetes a gspectu gsiliy zc
no dn plem zm gan̄m e ple m
m etna gla z d2 plem ido qa
implet appetitu ho pbz adimple
bis me leti͡a cu vultu tuo zc
Tia plem pnitate Apoc. xxi abs
terget ds omez lacmz zc 3a ple
nu qa no est amissi͡le Jo. xvi z
gau m vrm nco tollat a vob
d hc gau͡o dt petite auggi vo
hortale nt petes n dare velz
ad qd gaudiu pducat nos ihs xt

Ite in orbem vni-

uersum et pdicate di

centes Marce vlti Consuedo est
regu z pncipu q qn filios suos
pmittit z expedivit ad alig p
liu q suos inīcos tuc p ged qn
vuent z victo%z obtinet cu ma
go gau͡o z hore eos accipiut. Sic
fet ds pr apt qui e ips regu et
dns dnan m qn fim suu vnige
nitu ihm xpm misit in hunc mu
pugnare cu imico hnad q tand
eo devicto pres stos qui erant i
lymbo d ptate sua edpmit et
cu mago sit hore cu ips celos a
scendit. Et omes ascet dixt ad ip
os aplos vba hodierni euay
euntes in mu vniusz pdicate euy
di eatnc nt testat S. Apt. D.
In io tpe recumbentibz xi dlis
appnit ille ihs d. Euntes i mud
vniusz pdite euy. di eatnc i.
hnac pxemes Notand q mili vis
dey za gsire po astenz domi
zo missios aplos z 3o apacone
signos po dey gsidare q xpus
sic hoc ppr ta ad celos astendt
ad suu prez apotete po io nt
nob via celeste dnitaret teste
luc ho qui ab nobis abyt
in regio bortmos accipe volēs
regm z rylite Misce. Sic ite
xpe qui hoe abijt. i. astendit in
regio longinq̄ i. in celos volens
accipe regm z vilti. s. die iudi
cij ad iudicad vivos z mortuos et
redde vnicuiqz iuxta opa sua z sdo
xpe voluit nt cu sic hoe dli eu
videnē qnd ascenderet nob in ex
emplu ne etc nos segni cu du
bitaleq ita quo ipe astendt adiu
uate mia sta gra nos utiqz pq
dic iudicij astedes cu assnelaz co
pa glificata. Ca ipe dt p aut
pe volo nt v ego su illic z mi
ster meg erit quo gsit pz qnullus
dz dubitare gtnqz fit volutate
ei qui etc nd ibi pueniet Cerata
dite rausa q via celeste ita
erat motosa. ita arta ita spino
sa z ita abscondita q nq eam
inuenire potnit qusqz plus xpt
ea nob dmitrat̄it sua asten
sioe quthec yo astendt an eos
ad prez iter padens eis. s. re
gni celeste. Vn Micheq Ascedit pa
via e facta z xpm salnatoz
in celu qo vsurge. s. optato et
ambula. s. in pma z noli mgste
ire ad eternam salute rspicos co
silia ppe dnte vias tuas dne
demonstra m z semitas tuas e
doce me ho vic dt̄ sit pt passio
humilitas largitas paupertas z pi
etas Bernite vo cq sut p precepta
qe deq sruac. Teste Johe di vis
vita ingedi sua mandata di. Cu
go via celeste pt erat ignota q
nq homy poterat ea inuenire me
rito xpe sit hoe astendt in celu nt
nos via celi demonstraret. Dnte
id ipse Ego Ibo an eos zc. Secdo xpc
astendit in celu nt nob locu p
pararet qa ho nm locu in celo hnit
an p astensioz pdicto cu xpc intra
fiut hnaitq dicebat suis dlis.
ne turbaret de eis astensioe Sz
gire turbabat qz si si hic potu
isset ppi etc tz intra libent cu
hnisset nt cu eo gusaret et d
alio gau͡o no curassent. Jo xpus
eos gsolans dixt Vado parare nob
locu Nota causa q maga e di
gnitas hnac gditionis q ua ina

Sic est exaltata et hec dum caro xpi et anima
ibi ascendit ad dexteram dei patris omnipo
tentis et quo dum natura nostra i. corpus xpi
et anima ibi ascendunt iam ut dicit Aug.
s. quasi arram dedimus quod securitate
habemus regni eterni et pertinuimus
cum capud nostrum i. xpus in celum intrauit
Et nos existentes membra eius ipsum se
quimur. Vnde magnus nobis est honor
in hoc modo exhibitus quod nos creave
runt ad sui similitudinem redemit nos sua
a morte et similiter per hoc omnia
consummatur dum celos ascendit et ideo
festum hodiernum dicitur sera omnium fe
stiuitatum qua nostram humanitatem naturam que
est multum fragilis ad celum duxit cum
sua deitate hac dignitate in hominibus
angeli considerantes demum prohibuerunt
se ab hominibus adorari unde Ioh. in
apoc. xix Cecidi n. inquit ad
pedes angeli ut eum adorarem et
dixit michi Vide ne hec feceris conseruus
n. tuus sum et fratrum tuorum. Vbi dicit
glo. quia in veteri lege permiserunt se
angeli ab hominibus adorari ut Gen.
xviii Abraam qui vidit 3s pueros
per viam descendentes tres vidit et
vnum adorauit et hii angeli fuerunt
Ex quibus duo nunciauerunt subuersi
one Zodome et Gomorre 3us vero
nunciauit natiuitatem filii sui Isaac et illum
respectu adorauit. Sed post ascensionem xpi
viderunt angeli super se hominem i. xpum
exaltatum qui assumpsit naturam nostram
et ultra ab homine noluerunt adorari
Tercio xpus ascendit in celum ut pro nobis
patrem interpellaret et per hoc cle
mencie maioribus ascendit in celum
ut magis prouocatus deus patrem audiret
et cum peccatoribus exaudiret et esset
noster aduocatus apud deum patrem ut dicit
Ioh. ii Aduocatum habemus apud de
um patrem ihesum xpum et ipse est propici
acio pro peccatis nostris. Vnde Bern. sermo de ho
securitatem habes accessum ad deum quia
ibi habes filium ante patrem et cum pater
vellet percutere peccatorem ostendit filius oste
dit patri latus et vulnera dicens pater
vide quanta sustinui pro peccatori
bus rogo te ut propter me eis

parcas et eos ad tuam graciam recipias
Ter. . . ipse quedam milite
deo patri de quo legitur in vitis patrum
Quidam miles erat valde deuotus
qui cum omnia loca ubi xpus visitasset
scilicet ubi natus est ubi predicauit ubi
natus est ubi passus est et ultimo unde
ascendit in celum et cum veniret clama
uit dicens. Gratias tibi ago domine ihesu
xpe quia hic me dignatus es perducere
ad loca ista. Nunc rogo te ut
me trahas post te quia quo va
dam ulterius nescio et flexis ge
nibus adorauit ad domini signa quam
ad . . . spiritum emisit. Tunc angeli
in celum cum gaudio magno perdu
xerunt. Homines vero eius inuenientes eum
mortuum admirati de morte sua
subitanea . . . et aduenerunt . . .
ierunt admiracione ~~inquirentes~~ consu
lentes quid sciencia facti inquirentes dixe
runt Et per gaudium magnum eius cor di
missum est. Et cor eius euelle
ntes inuenerunt ecce diuisum et literam
in qua scriptum erat hic est dilectus mea
quo fecit mei tamquam. Clamemus hodie
cum sancta matre ecclesia que hodie clamat
et cantat dicens. O rex glorie et triumpha
tor hodie super celos ascendisti ne
derelinquas nos orphanos sed mitte in
nos spiritum veritatis. **Dixi secundo**
tangitur missio apostolorum ad predicandum
et hoc verbo Euntes in mundum vniuersum
Nota tamen sunt que tunc . . . post ascensionem
predicauerunt quod nos hic et predicauerunt
et sunt quibus habemus per salutem primo
. . . Vnde dicitur Qui crediderit et baptiza
tus fuerit saluus erit. Ro. primam Vnde Ro.
primam agite appropinquabit vobis vc. tc.
3o bona operatorum per quam saluati
sunt felices. Ecce dum tempus habemus bonum
quia veniet nox quando nemo potest bonum
facere. Nox dies est vita presens nox
est ipsa mors que homini alienat omne
bonum siue sanitatem. Vnde Io. dum lucem
habetis i. viuetis credite in lucem i.
opera bona faciatis ut filii lucis
sitis. 3o . . . signorum diuersorum
operacio cum dicitur signa autem eos i. prodigia

q in me credid'it h' sequit' In noie
meo demoīa eycient linguis lo-
quet' nouis s'pentes tollet et si
mortifer quid y biberint nō eis no-
cebit sup egros man imponēt
et bn' hebūt Rco ante te Carissimi
q' q' tūc dns nr' ihesus xpus dit
facē aplis in corpibus h' nūc dit
facē eor successoribus in aiabus Et
pmo demoīa eyciunt qn' pctorē
ab oī pctō et errore liberant lin-
guis nouis loqunt' qn' laudes
dei vā sāc narrant s'pentes tol
lunt qn' detractores efficacit' re
phendunt mortifer bibunt qn'
aacra vicia audiunt mortuos
suscitant qn' aīqnos doctina sēta
uel exō a pctō reuocant Con Scde
g' maior ē pdigiū pctore quītē
ad pniam qm̄ deo celū t tra de
nouo creāe Via in creacōe celi t tre
nil deo repugt s; in iustificacōe
pctōis mlta repugnat Tō scōē
liberare a malis et confortari in bo
nis opibus ut iustificet et hūz
dei adiutorio ē maxim donū dei
et go de tē dono dei debem ei re
gracias q' nos ad suā ymaginē
creauit et suo sanguine redimit t
viā celi sua ascēsiōe patefecit
Debem iñ ei gras reddere simlibus
dieb' et tpibus ut nos dignā
ret' ad se trahē p' consuetudinē vite
nre in regnū celor ad q' ascēsio
dnī fcā ē in xla die p' resurrectionē
dnī Sicut hodierna die qndo
recumbebat v' comedebat xi apl'is
tūc apparuit illis dns et q' tē
apli cū disci'li cū mlieres habitabat
in vna pte ciuitatis Jerlm in mō
te syon vbi dauid construxerat sibi
pallaciū et ibi erat cenaculm
grāde stratū In q° pparat b' dns
pasce pasca et in iō cenaculo erat
dta virgo maria cū xi aplis Ce-
teri vō discipli reliquati p hospicia

Et tūc in q̄ in cenaclo comede-
rent dominus apparuit eis et ex
probrauit incredulitatē ipor et
d'o sic comedet cū eis pcepit
eis ut iret in mōte oliueti Et
Scd eis ii apparuit et pcepit
eis ne ab Jerosolimis discedint s;
expectarent pmissionē pris et dixit
eis accipietis virtutē superuenient
sps' in vos t eritis m' testes in Je
rusalē et in omni Judea t sama
ria t usq; ad vltimū tre et cū
h' dixisset bndixit eos eleua
tis manibus Tercio Tercio testa
t' q' q̄nelz ē osculatus et vi-
dentibus ib' ē eleuatus t nubes
clara suscepit eū ab oclis eor
Et tūc angelus Omes qs de libo
edoceat tūc scīa inttenet, adq;
intueret' in celū eūte iñ Et
ce duo viri v' angli astiterunt iux
ta eos in vestibus albis dicentes viri
galilei quid statis t admira-
mini aspicientes in celū hic ihs q
assumptus ē a vob' in celū sic ve-
niet scz in die iudicij quēadmo
vidistis eū eūtē i' celū Et ibi in
troiuit in momento ocli Juteri
Tercio Scs Mychael q' ē ppo
situs padisi inuitat ordines angelor
q' dns ad celos ascendat tunc
oes spūs beatorum occurrerūt ei oes
via tales suo domino Et incli
nates se ad eū q' poterant
reuerentia dicebat eū tē ym
pnis t cāticis Qm Scdo Tercio
quido angli dicebant Quis iste
rex glorie q' tam potēt ingredit'
fines nros' v' mansiones nras Et
h' illi dicebat q' nō cognoscebat
misterium incarnacōis xpi
Et mox Scs michael Respdit
Ipē ē q' h' reparare choros nros
Ipē est q' n' sup omes angelos
nam qnaz exaltatus est ut testat'
Bernhardus omes choros angelor debitūe

bant eid ita qd quolz thoro:
vm die misit et qz ipe fuit
thori anlor sic qz x die cu alis
t tabulis t passionibus ad dn
pter procuit qz nd voluit pm
sine ob thoros anlor quo bat
ad eu oms anli, q due tatas
morad eb apd hoies morats sz
triginta duos et apud nos non
vis morari vnus diez et cupies
volens ssolacio anlos misit in eh
tho vm die et intr decio die
misit sps sanctus apostolis tunc temps sint
in ierlm qui erat in uno cenab
t xl a monte oliueti et hij omis
erant pseuerantes in orone exp
tantes s. s. 2m pmissi que ipis
misit in die pentecostes q illu
minat corda eorum t ideo fres carisi
exo apostolorum sctorum pseuerantes in orone
incipientes ab hodierna die usqz
ad pentecostes ut dns dig
neri in nos mitte s. s. qz qui pet
accipit et qui querit inuenit t pul
santi aperietur eg mclop ad
quod nos perducat pr t f t ssas

Cum venit paclitus spus
sancta quem ego mit
tam vobis a patre vita
te qui a patre pcedit ille
testimonium perhibebit de me Joh xv
figuratiue Gen xlii Exodi xix
Eccl iste vniu xxiiii gesti finali tao
conuentor de coiusc. dist. i cao pe
nitencio in glosa Vidimus in nat qlz
hospes sciens aduentum mag t
largi principis p eius aduentum
se ditare credat diliget considerat
ne aliquid sit in domo eius quia
mag t largi principe ingressum
impediat Apparet nos sed sumus
hospites ad regnum posita ad re
gendum ipsa inos acceptamus ein
t sumus p reuelacione ste incris
catie aduentum largissimi princi
pis sz s. s. Jo xv diliget considere

di digna sint in domo cordis nri que
aduentum ipius impediat s. qd docet
b. petrus i pet iiij in hodierna epla
d. Estote prudentes t vigilate in oroi
bus ante oia aut in uob mutua carita
te hentes qz caritas cooperit multitud
peccatorum p eu n. sperans ditari Johis
xvi veritas n. e pfessa diuinaz
s. scom qo qsolas dns discipulos suos p
mittes illis mitte dm paclitum
qui eorum aios cofortaret ut absqz
pauore loqui possent quadmodu
hec pdicat vba sapie sic Jo'is vij
Nuqm sic locuts e hō sic h homo
loquitur Et fet opa sue potenc Jo'is
xv Si opa nd fecisse q nco alius
fet pecth no hrent et pudit exa
sue sctit t vite Joh vi dixitte ame
qz mite sum t humilis corde Judei
ait dicebat vba sue sapie ee fla
Jos viii tu de te testimonium pshibes
et testimonium tuum no est verum Mira
cula sue potentie dicebat fieri virtute
demonica Mat xii hic no eicit demo
nia nisi in belzebub principe demo
niorum Opera sue scitit dicebat ee
opa hois peccatoris Joh. ix nos
scimus qz hic homo peccator est pote
rat go deus dice ipo Quid nos re
linquis, quo nos ad iudeos mit
tis Si eni vba sea dixerunt eē
s. inaudita tua diabolo attribuit
Si scitate tuam putat hois pccto
ris ee quid me cos facere poteri
mus nos igr ita q therina prova sa
pientia nos infirmi qui habeimus p
uua pona, nos peccatores q therina
pater vita go qsolet eos cos et
q nd eis te lenitas pmanebat
una patris q dabit eis pona in im
tactus, una filij q dabit eis sapi
encia in doctrinis, una s. s. que
dabit eis gram in exemplis dicens
Cum venit paclitus hec Sunt
vba Euangelij Aliud tere dixistis
in de adducit modo tgs e clemens
lene ste eo na sua appet astade

Est tn sua actiuitas dicd aptad
ex mat in q aer passit stat de
scendit ut de vaporibus eleuate
usque ad speram ignis vbi a solis
quos igneis descendens inflamat
spirat p igne intelr ss q nat te
dit sursum sz in terris ceitatis Ci
tans in terra inuenit corda apta
q solis radio erigitur ad speram
diue contemplacionis more descendit
et accedit cor atque fecundat Unde
diuina consolatio non datur ad inute
tibus aliena abitaas go adce te
rendi tu subleuening nos ad sup
na et consolabimur p ss de quo
dt pns Ewadm sit quo dus co
siderat spiritus ss missio 2o multa
2o adiustatid maiestatis primi in
prdo iti Cum venit paraclitus qui mi
to loutus sum vobis de po dt Ubo
angelus In illo t. sz po genda a
it ic [illegible] suis Cum venit pa
raclitus i consolator Quem ss qd in
plica noie noiatur po consolator
et ss veritatis consolator eius [illegible]
clatos ut possunt dicere cum pso
logo transiuimus p igne et aquam
et eduxisti nos in refrigerium
consolatur et nos omnes ii ad Cor
in po consolatur nos in omni tribula
tione nra ysaie lxo Sicut mr conso
latur filios ita consolabor vos [illegible]
dt Jerom consolatur quoque quia
homines po tristes dolore cor in
tigado ysaie iiii Cum ptransieris
p igne flamma non nocebit tibi
Et cum transieris p aquam tecum ero
Sic consolatus est b. laurencius ut
possz igne sustinere dicens assatum
sum ia versa et manduca Scdo conso
latur tristes tribulatos [illegible] ija
ad Cor jo Benedictus deus et pr
nri dni iesu xpi q consolatur nos
in tribulatione nra ja ad Cor x
fidelis deus q non paciet vos
temptari supra illud quod non potestis s

ut possitis sustinere Item consolatur de
sertes dulcedine eis infundendo Eccia
xxiiii Spus meus super mel dulcis et
hereditas mea super mel et fauum Item
consolatur vtilitate tribulationis unde
sic consolatus est b. stephanus inter
lapides lapidatus ei celos
ostendendo Actuum vii [illegible] dt Jacobi
i Btus vir q suffert temptationem [illegible]
to consolatur paupes et orphanos
ysaie xlixo Consolatus est dns
ppltm suum et pauperum suorum misere
bitur pso ix pupillo et orphano
tu eris adiutor Mt v Bti pau
pes quoniam ipsorum est regnum celorum Item
consolatur flentes Luce vi Bti qui
nunc lugent flent quia ridebitis A
poca viii [illegible] lacrimarum et fletuum
consultationem [illegible] pso xxix co
uertisti luctum cor in gaudium Item
consolatur peccatores quia omis peccatorum dimi
ssio fit ex dono ss vnde datur
[illegible] ht tom [illegible] et ss
pso c xlvo flabit spus eius et
fluent aque sz lacrimarum In qua
aqua renascuntur p primam [illegible] iii
[illegible] fuit [illegible] et ss
non pt intrare regnum celorum Eze
xviii [illegible] pctor inge
muerit Item consolatur dubios sz
illos q [illegible] et non [illegible] con
solatus est Zozannam Danielis
xiii q erat dua in agedo dicens
Augustine [illegible] chi
[illegible] et [illegible] ex instinctu ss ait
[illegible] in magnam hom
q delinquere lege dei [illegible] libata est
p ss [illegible] Johannem in [illegible] suo
consultatorem et letatur in dno qz dt
vobis [illegible] doctorem [illegible] Joh
xvi Cum venit ss veritatis docebit
dt vos om veritatem vn et hm [illegible]
noiatur ss veritatis Cum venit ille [illegible]

Pero · d t'e s̄ vite · iuste et doc
ne vitas vite q̄sistit in h'c vt
eius teq̄ opet' vitare ea que
sunt d's placita p'cio vtilia et
s' uitoria io scribit' iiii reg
ii et ysa' xxxviii vbi dicit
ezechias rex obsecro d'ne me
mento quo ambulauerim cora te
in vitate et corde p'fecto et qd
placitu e cora te feceri/ et d'
b' paulo leg q̄ ip'e in capti
uitate poitu vera vitate no d'
seruit · s̄ oia q'e h're potat cu
captiuis ip'artiuit · Con istam
via vitatis agut oms q' d'era
rapiut p'xi'm offendut z seipos
p'otz mactat · Iud'a vitas est
iusticie de q̄ sap · i'c Diligite iu
sti'az qui iudicatis t'ra p's · Con
iuste iudicate filii hoim · Cont'
ista agut iniqui aduocati / falsi te
stes · p'ui c'siliarii / iudices iniu
sti · Vn xi q · iii c · Qua'cu'q dici'
q' iudi'm h'na'm cor'mp'unt'
s · timore cupiditate odio z amore
xi q · iii c Qui vte · Dici' iudex
no d' iudicare p'p'r munera n'c odio
n'c fauore Vn Greg' z h'e' xl v
d · c Qui iudicas iuste iuu'
sinat cu iusticia · Na t'les iudi
ces vei magn'm p'mia h'ebut i
regno dei · Ait' v · b'ti q' esuiut
z siciut iusticia q'm ip'i satura'.
Tercia e vitas doctrine q' fit sine
admixtione falsitatis d' q̄ ad Ro · i
Qui mutauer' vitate dei i menda
ciu & hac fa'ut os pagani
iudei h'eti z os mali xpiani qui
q' vitate doctrine locu' n't sit adu
latores blasphematores p'ui · S'e
d' Vn veniet i'e ss' vitatis q' a
te'm · Q' a p'cedit a p're · Cont'
Greci sunt erro'z q' ss' no sit missus
ab utroq' ex q' h'it solu d' a patre
Vnde ip'e ait t'mas li i d · x ca
dit te'm · sp'm s'cm p'cede a patre
no addit solu z io xp'm a se p'ce
de no negat s'z io t'm noiat pa
tre q'a ip'e a p're p'cat a nullo
et q' ad xp'm c'sue't oia refre
q' op'a t'init' s't indiusa vt dt
amb'o z angu' Q' at g'ci errant
i't h'c te'm · p'ba' p'o au'te apli
Qui dt xp'm / sp'd adro · viii Q'
sp'm xpi no h'z h' no est eius
s'o ex au'te eu'a · Qui dt
filiu ee v'gine p'ceed' coll' -
i et h'c io q' no solu intra q's
h'z cu p're s̄ assita' p'ed m h'c
q' sp'irat a se ss' · s'o auct'i auctor
ta'bz doctos Amb'r'o sc'oi Iohe' criso
stomi Hilli ep'i · Anastasii in
Symbolo dicit ss'pus a p're q'
filio no fact' n'c creat' n'c genitus s̄ p'
cedens · Vn z h' in p'n'o te'm' dicit'
Que ego mitta a p're si n · no p'ce
det ab eo · utiq' no mitteret cu Ite
p'ba' ronibz s'o q'a adr p'cedit ab
amante cu ig't ss' sit aor p'ris ut
dt Ag' in p'n'o d' · xi q' ss' sit aor
quo p'r amat filiu z filius patre
Vnde est q' ss' p'cedit a p're z filio
Q'a vo · videq' n · q' radius e a so
le z calor p'cedit a sole z a radio
sic ss' a p're z fi'o · Vn se' ille s ·
ss' testio'm p'hibet d' me · s cont'
hostes meos z vros · Vn Jo'n de
cass' c'p'ssio s'z b'q mod' d' filio p'
hiut p'mo q'b' lingu'z z audacia
c'fendo ut enarrarent p'rtutem
eius oia facta xpi p'mudanto fidei
z ta de diuinitate eius q' de h'uanitate
Ait x · Nos nos estis q' loq'mini s̄ sp'is
p'ris vri q' loq'm' in uob · Sc'o c'fert
dona sua a xpo creden'b' · Vn d'mon

De cass. lio vii. ca. xii. holunt
exponere per violenciam fidem de ipso
et cordibus Judeorum et aliorum in-
fidelium infundere. Sed et vos te-
stimonium perhibebitis de me quia ab
inicio estis. Ergo secundum testes i.
Joh. i. quod audivimus et vidimus et
testamur. Ideo ss. dabatur apostolis
ad confortacionem tormentorum quia ante
fuerunt pavidi sed cum [illegible] illi
ss. omnem timorem depellebat
et sic ipsi fidem confirmando.
Tercius quod multorum testimoniis fides
nostra est confirmata primo voce pa-
tris in baptismo Mt. iii. et
in transfiguracione Mt. xvii. Hic
est filius meus dilectus. Secundo te-
statur ss. in specie columbe Luce iii.
Tercio filius de seipso Ecce dicit
Jo. viii. et opere Jo. x. Ego
sum qui testimonium perhibeo
de meipso et testimonium meum verum
est. Item opere Joh. x. Opera que
ego facio in nomine patris mei te-
stimonium perhibent de me. Sic et tri-
nitas testificata est. De quo
i. Jo. v. Tres sunt qui testimonium dant
in celo scilicet pater verbum et spiritus
sanctus. Testatur angelus Spiritus Luce
ii. Nato domino facta est multitudo
celestis exercitus. Septimo celi luminaria
et terra que tremuit in passione
et sol obscuratus est. De quo
dicitur [illegible] teste Innocencio ad
[illegible] de celo et terra. Octavo ma-
re arena Mt. viii. vidi et ma-
re obedivit ei. Nono omnes sancti
et apostoli et cetera multitudo sed viri
sancti et signis vita et morte.
Decimo viri Act. iii. cuius facti
nos testes sumus. De quo testimonio
patet Act. i. Eritis mihi testes in
Jerusalem. Item signis [illegible] volo predi-

caverunt undique domino cooperante et
sermonem confirmante sequentibus signis.
Tercio virtute vel vite virtuosa Act. iiii.
magna virtute reddebant apostoli testimonium
resurrectionis. Quarto morte quia pro fide mor-
tui sunt. Quinto ideo tangitur dum-
taxat ad necessitatem manifestacionis [illegible]
hec locutus sum vobis secundum glosam pre-
mittendo periculum vitate ut non scan-
dalizamini vel ut non cadatis per impa-
cienciam. Cum venerint vobis tribula-
ciones Jo. xvi. et memores sitis quia tempore meo
scilicet mee ascensionis et spiritus sancti mis-
sionis fuerunt discipuli ad [illegible]
et mala mee eis [illegible] perseve-
rantes in oracione ergo [illegible] debent
fideles de illo esse soliciti in sui
ipsius preparacione ut possent tam gratum
hospitem scilicet ss. gratiter suscipere
secundum Hugonem de sancto Victore
et Jeronimo. Duo debent nos inducere
ad capiendum s.s. primo eius dignitas
quia spiritus sanctus est omnino deus cum patre
et filio. Item secundum Augustinum non vi-
detur credere ss. esse equalem filio
qui ante pascha preparat filio hospi-
cium et ante pentecosten nullam
facit spiritui sancto preparacionem. Item cum de-
vocione ducem in suo festo ve-
nire speratis ergo si vis eum ad ho-
spicium recipere tunc debes te prepa-
rare mente a viciis purgando et te ad
comunicandum [illegible] quia tria festa
precipua scilicet pascha natalis et [illegible]
est comunicandum. De conse. dist. ii. et
si non quod si quis in precipuis festis
[illegible] non comunicaverit a cetu fidelium
est separandus. De conse. dist. ii. Si
quis intrat [illegible] haymo super Jo-
nem domum deum tuum suscepturus (?)
in habitaculo cordis tui emenda con-
scienciam tuam ab operibus mortuis et
a cogitacionibus inmundis. Secundum quod

nob dixit medicus est magis utilitas
ad utilitatem quod homines cor habita
re in corde hominis quia enim aristoteles
dicit libro animalium cor est primum vite pe
titur ipsum cor sed dicitur prior cum primum
constitutum prebe in cor tuum et non inmi
tas neque vedi quia enim holgot super
libros sapientie illi deo imitatur cor
da sua qui pro temporali prosperitate deo ser
viunt non tamen ipsa prosperitas ipsis sub
trahitur tunc et ipsi deo subtrahunt se
a quo autem ea est in prosperitate muta
verunt unde de penitentia dist. iii capitulo
quamquam de remuneratione quoniam aliud non de
bes ab eo querere pro bono quod agit
de illi vendunt qui deo serviunt pro
mercede etiam illi autem dat cor
da sua deo qui ex mera bonita
te dei deo serviunt quia talis bona
est nec ingratitudine in ii distinctione j Et Bo
ethius libro iii prosa per . Ego
me libere vellem [illegible] ad suscipi
piendum sed si sciret quod per que mod
fuit quod primum est evacuatio a peccatis
per veram contritionem et similem confessionem quia
sine contritione nullum peccatum deletur de
penitentia dist. j capitulo per contritionem sunt
ut sine confessione quam quibus potest expe
tentibus persona et locus unde ambrosius
Non enim quisque a peccato iustificari
potest nisi ipsum peccatum ante confessus
fuerit confessio enim animas a morte
liberat paradisum aperit spe salutis
tribuit ut habetur de penitentia dist. j
Et hoc figuratum est Gen. viii Noe
emisit columbam de archa quam
cum non invenisset ubi requiesceret
pes eius propter inundationem aquarum reversa est
in archam Per Noe intelligitur deus
per quem emisit columbam . i. spiritum de
archa . i. de regimine celorum que cum
non invenerit ubi requiesceret propter
diluvium aquarum . i. peccatorum reddit
ad archam . i. ad regimicloz

Non enim immergebat se columba in aquis
diluvii Sic nec spiritus intrat ubi est
diluvium peccatorum Secundo est ieiunium corre
dicitur enim apostoli tunc quare ieiunasse enim
illud Math. ix Numquid possunt filii spo
nsi lugere quamdiu sponsus est cum illis
venient autem dies cum auferetur ab eis spo
nsus et tunc ieiunabunt Unde laudabile
est offerre deo eorum qui aequale abstinentiam
faciunt ut sacro tempore non spiritus carnis
est Sic quod legitur ut exitant et humidi
tas in eis consumitur vacant ad susce
ptionem carnis Sic corda hominum per ieiunium
et per abstinentiam ad susceptionem spiritus Unde
Bernardus in epistola casta sit vera ieiuna
quibus a diabolo in pugnacionem defendat
ad virtutes dessponit et ad deum vos per
ducit Tertium est unitas in caritate ipso
Apostoli erant pariter in eodem loco cum spiritum
receperunt ut habetur actuum ii Sic et
spiritus unitas cor unum et animam unam
dicit Unde Gregorius in pastoralibus
Sic nil est pretiosius deo virtute dilectionis
ita nil desideratur magis diabolo quam extin
ctio caritatis Bernardus parum timet diabolus
vigilantes ieiunantes continentes quia de
istis omnibus traxit multos ad la
queos ruine Sed concordes et unani
mes vivientes in domo domini conciti
deo per unitatem caritatis hominem diabolum hominem
timorem diabolo inferunt Unde Gregorius xxxv
pu [illegible] in rebus bipla [illegible] spiritum meo
qui sunt probata coram deo et hominibus
concordia fratrum amor proximorum vir
et mulier consentientes Unde Paulus
Diligite pacem et deus pacis erit vo
biscum et conservet vos in vita etiam
Tertium [illegible] sinagoga
faciat vos i. excludat vos a commu
nione quod ad maius excludit de communitate
a consortio hominum ut dicit Remigius et habetur
xi q. iii Excommunicato Secunda clausa privat
a communione hominum et sacramentorum Tertia
statuto ecclesie recte separato et eius
sunt due species Una que separat a sacramentis
et ab ingressu ecclesie et a communione
fidelium et hec dicitur excommunicatio maior
Alia que separat a sacramentis ecclesie tamen et
contrahitur a participatione cum communicato
et dicitur minor et hec signatur Ter
mo per hoc quod Adam privatus fuit

esu legum vite p qdmte sac-ntu cor-ibus
xpi z alia sac-ntu a quibus sepat
ex-gmicatus ead aoz quad boz xi q e
iij ta-o ueo Et d' vtraqz hetur xxi
q iij ca-o tugirldruide ec Oz vn
pressit ex-gmicato dicit doctores ita
tam pa vo ab homie ex d'sua
exgmicatonibus Qz ortu lz a deo in
celo qz prima an lus f volens se
assilae deo exgmicatus i eiectus
ad infern In paradiso Ada z eua
p' extessu mandati exclusi sut
Ite lz ortu ex actibus aplo-s paulus
exgmicat vn p adulterio Et dyab9
eu statim agitaba-t i obsedit Vn
Aug d' vbis apli Omnis xanus
qui a sacdte exgmica satisffatiom
tene i su sit iusta siue sit iniusta
the exgmicato xi q e iij Orc in
ecclia Q xpus Orc Et eliaz
dyab9 zelo dz qui exgmicato stiet
gmicauit coz-ibus q segmis gnone
se pnat Vn tles exgmicatos no
licz salutai Beda i9 mis o Lzui
dicit illi aue gcatz opibus ei9 is
malignis Dicit nales canes
patiut appetitu immoderatu quad
aqm rabidi fiut z omnia alia q
ab eis mordent rabida fiut
pt hoies q aqm euadit beneficio
medicine Est aut medicina
eo morsu f. avit alea cu sa
le z mulbq addita libervnte
h n. lor admixta tenta adqnitez
mage mitt z paticti sepeq gsen
t' tu vmo z ead gfecto sup vul
nq pona-r qz venem delet et
vulnq sanat Alia cura ponit
pacc in. Incte castanee cu mo
dico sale ete z cu melle tpate
morsu rabidi canis sanat ho
valide exgmicati f. guibelm li
v. c xbim assilat-r morsm ca
nis rabidi qz sic oia alia mor
sa a cane rabido efficiu rabi
da Sic os ptcipantes gnutato
ex
wz xi q iij c. Epd Et sic canis
rabidus gtuqz alia nec dz rabida
fat Sic exgmicatus qbq gmicat

exgmicatos fat f. wilhel. pmo qz
vxor Si ei vir vot aim gmmda
tu admensa sua dz mlr vitare
Secdo filij z filie si no sut emaicipa
te Si aut sut tenet Tercio
familie Quarto pne igiorantes
Quito pegri qui hnt licetia emedi
ab eis Si a'lias hre no pnt Sexto pne
loquetes eis d' salute aie Vtile lex
humile res ignorata nece h anathema
faciut quibq ne pnt ab esse Vnde ex
gmicatus pmo pccat in se qz no cauet
s' ab eo qui lz morbu gtagiosu in
quo ming se acit qz porcu suu que
bn custodit ab aliq lz morbu gtagi
osu In eu erl q gmicat pccat qz cu
ipe sit ad morte infirmus ipe affert ei
ead infirmitez pccat erl iij ecliaz q
malo dco cumpit Et ems socetati
ppont societate eoz q sut ut lepsi
canes z porci Erl pccant in prim
spualez cq gsiuitez gtepmt pccat in
deu qz q eu facit z q dei inisicos
luce x9 Qz vos spnit me spnit
Vn refert vincecius i speclo lrsto28
dyab9 latuntusest d' quad demoniaco
intrrogatus q d petiu plures lucrae
aias bndit p exgmicatez qz vnq ex
gmicatus vno dia quodeqz facit pccat
tentu p nas du facit eas q gmicau
tur q ng sane incth dz eis gmicai
Vn Et petrus damasceni qd nobilis in
regno francie dixit gsagrmea sua
exgmicatu ab eps gtempsit z gtiniiat
ecliaz bte v mis intrauit que mox
vlg celestis infecit ut refert Vin
tencius papa z Bregl quod aue
exgmicatat q' eu exgmicatoz gtempsit
statim eu demone vitauit trsuleredo
medio d' domo ppius z postz humlia
perit absolutoz redierat qz exgmicatus
celesti paradiso spolia-r ut Beda
sup capt z pos-r eum q pa Lao
gtuqz ec

Epleti sunt omnes spu sco
Et ceperunt loqui varijs
liguis Act ii In na
videmq qm reges redeut
de guerra hita victoria solet mag
magna munera dare militibus et
suis ut dt valerius maximus

q militibus suis pq lupeiu no do
nat tm ciuitates sed et reg opulen
sit rex glo accessit o pugna du
mitur in mo et obtinuit victori
am in de imicis Apoca v vicit
leo de tribu iuda et hec victoria
donatus e pqz vo redyt in pat
a celestem tradidit militibus et fide
lib suis preciosu stipendiu sz ss
Josue primo figura cum Josue expug
nasset reges possidentes terram
promissionis obtinuit victoriam
demum diuisit terram Jaon filiis
Israel inter tribu iuxta eos spectes
Opinat xpus cum victoriam obtinu
it de imicis suis diuisit celos
suis terram pmissionis v dona spiritu
ualis ita Illa salute vin domi
sic alto domini fortunata re Jochel
ii promisit eis stipendium d Effun
dam de meo sz spm sup omnem
carnem v homines glo vmos et mili
teres Sapie pri d ta domi
et suauis qt spus tuus domine
et h't largit tribuit eis ut testa
tur hodierna epistola dicens n Re
pleti sunt omnes spiritu s sunt ca
pite In qua duo tanguntur
primo p spiritum celorum vplecio 2o
mactatum subsecuto primi ibi
repleti sunt omnes 2m ibi et ce
perunt loqui varys linguis de primo
dr Dn complent dies pen
thecostes v qn dies a festo re
surrectionis vn 2m magistrum hist
dies enim a festo pasce cer
telebrus erant Judeos in meo
ria beneficii d legis date qm l'a
die in exitu ab egipto data
e in monte syon dato l' go eis
spiritus sanctus hoc die vt repletio
fiat Eodi primo postquam filij
israel exierunt egiptum pq ab
latorem agni paschal l'o die
venerunt ad monte Syna In q
dns dederat per manum moysi
decepta in duabus tabulis

lapideis Et h fuit figura 102 que
hodie festa sit via sit in sabat lex
vetus Sit hoc data e lex nova
2m 2m Hugone d s victor spiritus
datus e eo die qo lex Nō designu
qd lex impleri no pt sn ss Ratio
qr dr ad Ro xm plei do legis est
dilectio z amor quo diligit deum et
prim e spiritus ut magister in primo
dist x hic et hugo dic dicta verit
s ut est dies renouationis qe fuit
creationis Jtt 2m Greg Datus
e in die z no in nocte ad designu
qd est illuminator cordium Vn canit
Ecclia O lux beatissima reple cordis
intima re Jtt hoc ca Jtt nono ro
2m hugone Prima primo no illa
perdidit gram go qns fuit illa hod
appropinquar gram Scdo 10 2m Bre
ad designu qd ss sit ca pna m ten te
Sz d in cum passione xpi data fuit
lex nova Alia sub doctrit z pdi
cauit Vn 2m doctores q vin B Sz
ut data no B confirmata go reputatur
pro no dato Sz cum rex dedit aliq
tribuit z lris suis no confirmat p nullo
reputatur qr potest renouari Sic lex
data fuit lex nova tn hoc e confirma
ta p missionem ss plus enim timuerunt
Sz pq confirmationem ng timuit Ab illo
ge qd lex nova e dignior veteri
Primo qr lex vetera data fuit p moy
sen p manus an los ut habetur ad
Galatas m° Sz nova lex data
e p deum prem z p doctrina illo vpi
sit go xpus dignior e moyse sic
nova lex B dignior veteri Scdo qr
in lege veteri fuit oneribus magnis
amor qr dabat eis panem ex aere
formatum aquas ex lapidibus fluen
tes tria bona fluente lac z mel
Sz in nova lege dedit nobis pane
no in aere Sz ex purissimo sangui
ne bte vgis formatum sz corpus xpi
aquas no ex lapide Sz ex xpi
virtute influentes tria bona sz vita
eterna Tercio qr vetus lex data fuit
a monte Syna Sz nova a monte
celesti Alia ro 2m Augt in quae
ss datus e l'o die ad ondendum qr
bona nobis prouenerunt ex Judea

festiuitate na a pasca hemus vij eb-
domadas & qz hz vij dies modo du
cendo vij in seipm resultat xlta cu
addicoi vnitat ad significand quod
hodierna die p spm scm date sunt
nobis septies septuplicia bona Primo
septe sacramenta ad emundatoz Scdo
vij virtutes ad dic detractoz videlicet
iiij cardinales & iij theologicales
Tercio vij dona sps quibus pmficita
deo ad obediend Quarto vij be-
titudines ad deu segnd Octaua be-
titudo e spualis q sola in penitea
dat Quito vij petitos quas
hemus in ordine dnica qbus pcca
impetramus Scdo vij opcatoes
q nos recipit ut pcca gsequi vale
amus Septimo dat vij arlos fidei
septe d' diuitate & vij d' hnitate
In quibus pcca om̄ia memini
hz d' scbus sut xij ar li fidei quo
hic pomt xiiij Vnde qd aplis se
cerut xij hz ad salute humana
requir xiiij vn sc' in Eplad
Et edint dysli pat Hz no vii
apli Hz ex xij domi & aly dsli
& sete milies in vno centa & xx
ietz Actl jo Hz vbi edint sic con
gregati Vndz Eplad qd in eod
loco 2m vli d' liua in mote in
cenaclo vbi xt cenauerat cu eis
Secdm Lxx qz v dz esse sps ibi
dz q vmo hā videmg depositl
ligmis destruit Segnis dat dyscor
dia anjlat sita grdam Joh
xx Dus ant dslis pax vobis
dixit accipite sps na vmo
et gcordia valde plac sita
Eccl' xxv In tbus bnplacitu e
spui meo gcordia fem amor pxi
meos vir & mls bn gsenciet
vn ps pso t. xxj Ecce quam
bonu & quad iocundu et Sic apli
Actl iiij Erat eis cor vn & a
ia vna hat vnoz petit xpus
a pre Jo^mb xvij Pat sua eos
in nomine meo ut vn sint Sic
ego & tu vnu sumg Scdm go
Augl sps venit tpe amenitatl
qz isti dies maxime sut amenitqz

cut virent herbe & arbores florent Sic p9
aduentu sps apparuerunt rosa flores
i marties lilia i virgines phiole i
gfessores Hz d' quid deo me pparare
ad sps Vnde 2m hugone pmo reg
gito ps pso lv Cor contritu & hu-
liatu etc Scdo gfessio Treno 2o
Effunde sic aquam Tercio i scdo etc Et
sonus e repente d' celo sonus i d' aere
vl in aere 2m magrm in hystorijs
Quid fragor subito intonuit ad silitudinē
venti vehementis & tonitrui Vn gregor
Ille sonitus no fuit deus Hz p hoc
exterius expssit qd interius gessit
Dr 7o mb [illegible] xpo odante pr clasica
silius tuu venit vox de celo clasicau
Illa vox no fuit pr n' filius Sed
facta a tota trinitate Quia opa sut
indiuisa 2m Jeronim & augustinus Hz fuit
facta ad reputand psona pris Sut
in pposito Sonus ille vehemens repu
tault pris psonaz q clamut in aduen
tu sps Similit dr sthō in 2a 2e
questioi pma lxxvj ar lo qd ille
lingue no fuerunt sps qz fuerunt cre
ate h fuerunt signa visib'lia q stabat
inuisi le missioz sps i aplos & quod
illos inhitaret p plenitudine gre
Quae sc in Epla qz apparuerunt
illis se visib'le & corporalibus oclis
dispertite lingue tanquā ignis i radij
oclī ignei in mod linguaz 2m magrm
hystorias Sed quare sps datus
fuit in sono venti dicit Gregor
qz ventus facit liquidas res flue
re Sic sps que visitat facit cum
fluere Lor fluuius lacrimas que
stant penes lor fluuios paradisi
primus dat lacrimas gtricionis ps c-
xlv flauit sps eius & fluent aq
Sz gtricionis hic fluuius stat penes
plan Egipti qd diuidit in vij ri
uulos quib abluunt vij pcta mor
tal Secus fluuius dat lacrimas deuo
tionis in ordon Augustinus o ho sunt
in te visteā xpiane cu vides tra9
mos & flebs & diaz quā mol vides
no flebs no hes in te spm Sed d

quae apparuit in linguis dispertitis
Tertio secundum Gregorium primo apparuit po
tius in linguis quam in alio membro quia
lingua est membrum difficile ad regendum
unde Jacobi iii omnis natura bestiarum et
volucrum serpentum et ceterorum domantur
et domita sunt a natura humana autem
linguam nullus hominum domare potest
est enim plena veneno In ipsa be
nedicimus deum patrem in ipsa ma
ledicimus homines qui ad similitudinem
dei facti sunt ergo opertebat eum dare
spiritum in forma linguae quia prae ce
teris membris plus indigebat gratia
spiritus proverbiorum xvi hominis est animam praeparare
et dei linguam gubernare Et enim
lingua difficilis sit ad regendum patet ex
eo quod deus tamen unam dedit ipsam
intra cancellavit et duas seras apposuit
Si enim duas dedisset ut duos o
culos et duas manus non sic eas
regere potuisset Unde tunc quasi du
as linguas assumunt quod est contra illud
Ecclesiastici xxviii Susurro et bilin
guis maledictus multos enim
turbavit pacem habentes Secundo appa
ruit in lingua potius quam in alio
membro quia lingua est membrum uti
le bonum et malum proverbiorum xviii mors et
vita in manibus linguae Si enim
in ipsa esset tamen mors esset absci
denda sed quia in ea est et vita id
est discrete regenda discrete autem
regitur ut quando expedit aperiatur
unde psalmus quia quod ea non aperuit
cum debuit sed repressit sed domine Vae mihi
quia tacui Isaiae vi Item proverbiorum
et vena vitae os iusti Item proverbiorum
xv lingua placabilis lignum
vitae quando autem non expedit clausa
teneatur Unde Valerius Maximus
recitat de Socrate philosopho cum taceret
inter alios interrogatus fuit cur sic
fecerit Respondit quia locutum me esse aliquando
quando penituit tacuisse numquam Sa
lomon cum alius loquentibus taceret in
terrogatus a Pisandro Tertio propter
inopiam verborum ait quod stultus esset
Respondit nam stultus potest tacere sed sol
stultus verba multiplicat ut quod dicit
Secunda regatur pudenter est quod dicit
psalmus pone domine custodiam
ori meo et hostium circumstantiae
Et sed contra quare in linguis igne
is Respondetur secundum Gregorium et augustinum
quia apostoli corde succensi verba igni
ta haberent et absque timore lo
querentur secundo quod eis praedixit dominus
dicens Cum steteritis ante reges et
principes etc quod dicit eis spiritum in
linguis igneis Secundo ut quale
linguam mundus eligeret celeste terre
stre sit in terra ostendit quia in no
ste non verba ignita et ardens deum
et promittit facit et in ignis
spiritus linguam eligit celeste terre
stre et inferiorum Illa lingua por
tae celesti est deum benedicere et lau
dare psalmus beati qui habitant in domo
tua domine Illa lingua proprie
terrestris est dominum de terrenis tractare
Johannis iii Qui est de terra de terra
loquitur Illa lingua proprie in
fernalis est dominum maledicere et bla
sphemare Isaiae viii Cum esurierit
irascetur et maledicet regi suo
et deo suo Sed contra quare spiritus ap
paruit in specie ignis Gregorius propter
proprietates ignis quia ignis secundum Hele
nam tria ignis tradit sincerum fit sicut
quas complet sincerum terit tale ignis
Paulus accepit ait ad Philipp
i Cupio dissolvi et esse cum Christo
ad Philippenses in terra conversatio in ce
lis Gregorius vi proprietates ignis quare
in terris sed non in celis Secundo ignis
rubiginosa purgat et clarificat
sic spiritus mundat non tantum a peccato actu
ali sed vero originali per baptismum
Ezechielis xxxvi Effundam super vos
aquam mundam et mundabimini ab omnibus
inquinamentis vestris et dabo vobis
spiritum novum sic petiit David Cor
Cor mundum crea in me deus Tertio

ignis inflamat sic spiritus p ao
tez luce xij Ignem veni mitte
i terra quid volo nisi vt ardeat
Vn hugo de s victore dicit
qui an adventum spiritus sancti g̃cre
cat defectum in aplis primo q timi
di erant ad loquendum de xpo vt
pz dicit Crisostomus de principe a
postolorum petro qui negabat corā
ancilla et alij timentes fugi
erunt hoc facti sunt constantes
et firmi Act iiij Repleti sunt
spiritu et loquebantur verbum dei cum
fiducia Vn petrus videbat
principibus d. Act v. oportet ma
gis obedire deo quam hominibus Ro
hebat defectum ignorancie quia an
adventum spiritus multa ignorabant
Joh xvi Adhuc multa habeo vo
bis dicere sed non potestis por
tare modo Joh. xiiij Adhuc modi
cum lux est in vobis sed hodie
sciunt omnem veritatem Joh xvi
Cum venerit spiritus veritatis ille
docebit vos omnem veritatem Iterum
hebat defectum quantum ad poten
tiam operativam quia opera fortia non fece
runt ● Sed ex hodierna lec
tione spiritu sancti fortes facti sunt et
aggressi opa que sunt contra naturam scilicet mor
tem non timere Act v non possum
alligari sed et mori paratus sum
pro nomine domini Ite fecerunt contra
concupiscentiam bonam scilicet diviciarum conte
ne Act iij dicit petrus Aurum
et argentum non est michi Ite fece
runt opa que naturam scilicet credere deum t
num et verum de virgine natum
et passum ista secreta sunt per
spiritum sanctum reuelata sunt Sexto ha
bat defectum quia diversa ydiomata
ignorabat sed post spiritum sanctum missum
loquebantur et intelligebat omnia ydio

mata vt Beda dicit parum de
seipso j ad Corinthios xiiij Gracias a
go deo meo quod omnium vestrum lingua ma
loquor Et magis mirabilius ipsis
loquentibus omnes audientes intelli
gebant sicut manna sapiebat
iudeis Sapiencie xvi quod volebat
Exodi xvi Sic vna vox fuit
prolata in secundo primo in aere
vnita et multa vincitur ad
intelligendum verbum dei quod est gratia aue
dicit iiij Deutronomii viij non in solo pa
ne viuit homo etc

Ex ipso et per ipsum et in
ipso sunt omnia ipsi honor
et gloria ad Romanos xi In textu de pe
nitencia dist. c Ex eo bono Item
de summa trinitate finali capitulo capitulo
vito Augustinus in primo primo homo
diei de cogitacione Vnde hic ad cog
scendum deum natura est inclinata Quod quia in
fecunditate et cognicione ipsius consistat beatitudo con
sistit Beatitudo autem naturaliter ab omnibus ho
minibus appetitur vt dicit Seuerinus Boe
tius de consolacione philosophie libro 3o pro
sa ij ergo quilibet natura est inclina
tur ad cognoscendum quibus sunt est
primum Secundo et summa felicitas sed
summa bona natura est producta ex
vnitate patris et ebetudine intellectus
quare non ita cognicione efficitur de ebe
tudine intellectus pz quia omnis sua bona
de ipso est inuestita vt dicit in j po
dist. xxxv. Tertio j vnde archeles
2o methaphisice. dicit sic se habet oculus
noctuorum ad lumen solis sic in
tellectus noster ad ea que sunt manifestis
sima in natura Secundo quia oculus naturalis
lumen solis natura non potest intueri et
racio naturalis est naturalia cognoscere
quo ergo intellectus naturalis supernaturalia
comprehendet quia hec facere omnino est impos
quia sequitur Augustinus quod ita illud nullus
philosophus est se occupare vnde

de virgine in prologo dist. ii. c. i. nullibi
laboriosius queritur et periculosius.
Unde Augustinus viii de trinitate c.
viii: Excedit supereminentia trinita
tis usitati eloquii facultatem, quia ve
rius cogitatur quam dicitur, et verius est quam
cogitatur. Unde Hylarius doctor
excellentissimus qui nec altius de s.
trinitate scripsit, archano cordis est
fruitur dicens: stupor et silencium confite
ri ethernum verba [illegible] i. suarum dist.
[illegible] c. v. et Augustinus in sermone
[illegible] de hereticis confitetur se non pos
se [illegible] propter ea [illegible] vii [illegible]
[illegible] de planctu nature [illegible] defectus
confitendo dicit: ad hanc [illegible] excelle
ntiam mei [illegible] esset ingenii
mei quod [illegible] conscendit. Sunt [illegible]
esse trinitatis temeritas est credere.
Unde Jeremias puer est et nescit quia
loqui Jeremie i. a a a domine ne
scio quia loqui. Ysaias vir pollutis la
biis reputatur Ysaie vi. Moyses se nimis
Exodi iii. [illegible] [illegible] ut di
citur [illegible] Paulus in tercium celum ra
ptus vidit gloriam dei narrare tamen no
luit Romanos 2o Corinth. loqui est [illegible]
[illegible] tate est illicitum ad illud
ergo recurrendum a quo omnis scientia descendit
Ecclesiastici i. et Jacobi i. [illegible] ipsum
ad ipso est que [illegible] sunt verba proposita
scripta ex hodierna epistola que
que sic sonat [illegible] in spe
[illegible] [illegible] de festo de s. t. [illegible]
[illegible] fiebat ab ecclesia [illegible]
ca [illegible] trinitate [illegible] [illegible]
[illegible] heresis [illegible] Paulus
[illegible] imperator rogavit
aliquid ingenium suum ut historiam
de trinitate componeret per quam er
rores [illegible] et fides catho
lica doceret quod contra ordinatum est ut
festum de s. t. fieret et error [illegible]
[illegible] confunderetur et [illegible] fide
[illegible] augeretur et [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] libro

ni celebrantur enim festum de filio
in die [illegible] et de spiritu sancto hoc
octava celebratur fuit in pri
ncipio de precepto ne aut videatur
diversa esse maiestas quorum
sit diversa festivitas post cele
brationem festivitatis filii et spiritus
sancti in sancte festivitas omnium tamen
ut ostendatur in eis esse [illegible] et
indivisa maiestas. De quo
verba proposita duo enim tanguntur.
Primo personarum trinitas, 2o
essencie unitas: primum ibi per
ipsum et ad ipsum, 2m ibi [illegible]
ipsi honor et gloria. Circa primum sic
quo ad [illegible] [illegible] primo tangitur
trinitatis misterium incomprehen
sibilitas, 2o personarum pluralitas.
Primum ibi [illegible] altitudo divicia
rum, 2m ibi per ipsum et ad ipso.
Et primo dicit b. Paulus o
altitudo diviciarum. Augustinus [illegible]
[illegible] hic [illegible] [illegible]
ut sequitur in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
et incomprehensibilia sunt iudicia
eius [illegible] [illegible] investigabiles
sunt vie eius divicie enim est
in sapiencia in rebus [illegible]
[illegible] in sciencia in rebus divinis
[illegible] [illegible] et divinae in
[illegible] [illegible] Unde Augustinus [illegible]
in [illegible] in bonis desyde
ria [illegible] sive in corporalibus
[illegible] [illegible] sive [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] et nos
salvare [illegible] misericordissimus
[illegible] [illegible] declaratur per verba subsequen
cia que [illegible] cognovit sensum domini
aut quis consiliarius eius fuit [illegible]
[illegible] quis [illegible] cognovit sensum domini
de re [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] mutata
est [illegible] sapiencia et iusticia eius

et q altu stetit in cofirmacione
ecce scia et mia eius Altitudo
sapiencie dei pcedente omnia Alto
investigauit ut quibus consiliauis co
sunt sic de re fienda ut licet in no
cencia creatus stetus fuerat filius
perdicionis Altitudo eius sapie et iusticie
et qd xpus filius hominis homines
sic dapnatos redemit Altitudo scia
et mia Altitudo eius enim comphendit sa
pienciam et iusticiam eius cum excecat
ludeos Saulum vocat ad illuminacionem
gencium Aut quibus investigauit
scientiam et mia eius qd hunc elegit
et alterum spernit Tercio aliud est insi
ocultum dei iudicium Altitudo hoc
considerata opa dei qd quem ille destru
xerit nemo reformare poterit eccl.
vii° Nescit homo an odio vel amore
dei sit dignus Vnde Augustinus videns
vivos morientes et audiens mortuos
resuscitatos Electos spretos et
spretos assumptos putat in iuda et
magdalena Aliud aliud hic fecit
non cum ocultum dei iudicium Vnde fides
nostra est qui bona egerunt ibunt
in vitam eternam Qui vero mala
in ignem eternum Ideo trinitas non
est curiose investiganda Iob xi
Excelsior est et quid facies pfundior
inferno Vnde de sancto Augustino legitur
quod eo tempore quo libros de sancta trinitate
componebat dum per litus maris medi
tando discurreret puerum mire pul
critudinis in litore maris ludentem
invenit qui puer in litore fossam
pravam fecerat et cum coclea aquam
de mare in illam foveam infundit
quem quesiuit quid ageret et ille
volo totam aquam maris cum isto cocle
ari in hanc foveam infundere Tunc
Augustinus subridens dixit quod hoc
potest esse bone puer cum mare
sit magnum et coclear parvum fossa
parva Et ille dixit possibilius est
tamen hoc agere quam id quod tu trinita
tis complere Vnde tu cogitans
dicebat et laborabis hoc voluminis
comphendere archana trinitatis cum libri
tuus sit modicus ita fortiam ad recipi
endum Ingenium tuum modicum

Coclear ad inquirendum et ipsa trinitas
pelagus infinitum ad hauriendum statim
quod disparuit Tunc Augustinus deum glori
ficavit et que puer dixit recognovit
Quod ex ipso et per ipsum et in ipso omnia
sunt et hoc est ea post ea exple Tria
sicut glosat hanc. Et ipso scilicet pre
sunt omnia origine sumpserunt tamquam
ex causa per potenciam que patri astribuitur
Et per ipsum filium sunt omnia facta per sapi
enciam que filio appropriatur Et in ipso
scilicet spiritu sancto sunt omnia quia in ipso consistunt
tamquam in causa conservante per bonitatem que
spiritui sancto appropriatur Ad quod deus sit probat
primo secundum Bernardum In primo creavit
deus celum et terram Secundo tota clamat
deum esse Prima enim clamat ipse
fecit nos et non ipsi nos Vnde Augustinus
in confessionum interrogavi de deo mo
tum nunc tu es meus deus meus
et dixit non sum Interrogavi terram et ea
que in terra sunt et simpliciter respondit
non sum Iob xii Interroga iumenta
et docebunt te volatilia celi dicet
tibi loquere terre et ondebit tibi Vnde
hugo super libros sapie dicit qd multo fa
cilius est deum sine deo invenire
quam scientiam estuare qui hoc vestibus
nati ingenio deus sempiterni deum reve
lat per inspiratam Vnde narrat magister
in hystoriis quod noe habuit quemdam
filium qui accepit a deo donum sa
piencie Et invenit astronomiam
Sic ipsi potuerunt mensurare cursum
solis et lune et terre Ita potuerunt cele
brare deum Sed quod tamen unus sit deus
dicit moyses in primo Dicit in terra iiii°
ponamus medium veteris et novi testa
menti Ex ergo enim auctoritatibus
demonstrat unus deus Vnde de summa
et fide cano primo dicitur firmissime credimus
et confitemur quod unus solus est deus eternus
immensus incommutabilis cum incom
prehensibilis et ineffabilis pater et filius
et spiritus sanctus Tres quidem persone et una essencia
pater a nullo filius a patre spiritus sanctus ab utroque
intellige in primo dicit in dicit tercio iiii°
Ego sum non nos summus et qui est non
qui sumus Ite probatur Auctoritate

Divina Gen. j° faciamus hominem
ad ymaginem et similitudinem nostram Si enim
non essent tres persone non diceret in plu-
rali faciamus sed faciam et item non diceret
nostram sed meam Secundo probatur autem an-
gelica Angeli enim quotidie clamant
Sanctus sanctus sanctus q. d. sanctus pater sanctus
filius sanctus spiritus sanctus ysaias ysaie
vj quod enim dicunt ter sanctus pertinet ad
trinitatem personarum Tercio autem humana
prophetia Psalmus David d. benedicat nos deus
deus noster et benedicat nos deus et metu-
ant eum omnes fines terre Ter dicit deus
et semel subiungit hic non eum ad de-
notandum vnitatem in trinitate et primo quilibet
dies tamen hesterna dicebat crastina hoc
dicit hodierna Cras dicit hesterna et
tamen non est nisi vna dies Et autem [illegible]
[illegible] tamen pro [illegible] divinarum sit [illegible]
per [illegible] Deuteronomium xxxij numquid
non ipse est pater tuus qui possidet te
fecit te et creavit te et quod sit filius
dei per ysaiam ix paruulus natus est
nobis et filius datus est nobis De
spiritu sancto per Johannem iij° Spiritus ubi
vult spirat Johelis ij° Effundam de
spiritu meo super omnem carnem Tercio
probatur miraculis legitur in scolastica
hystoria et testatur Eusebius in cro-
nica quod circa nativitatem Christi in oriente
tres soles apparuerunt qui paulatim
in unum solem redacti sunt Secun-
dum miraculum narrat Eutropius quidam
scilicet arrianus quendam baptisabat
et formam tamen immutabat ego bap-
tiso te in nomine patris per filium et
spiritum sanctum subito aqua disparuit
Tercium miraculum scribit hilbertus in
coronica cum in gallia arriana
heresis pullularet et qui filium et
spiritum sanctum in nullo conformaret vnitate
trinitate et tamen personas maculosa
narrata est [illegible] circa annos domini
quingentesimo lxxxvi dum episcopus
quidam missam celebraret vidit
tres guttas clarissimas de celo
super altare emissas que paulatim
latim appropinquantes vna [illegible]

pulcerrima effecerunt quam tamen
in quandam crucem in qua erant multe ge-
mme posuisset se tanta ex ex-
cellentia non sentes de corpore
tamen tenderet Quarto figuratur
Gen. xviij Abraham in meridie
sedit in hostio et vidit descendere
tres pueros et tamen vnum adorabat
quod vidit tres significat tres personas sed
quod vnum adorat significat vnitatem essencie
dei Gen. xl° pincerna pha-
raonis vidit visione tres palmites
et de vite procedere Daniel v° rex
Baltasar vidit tres digitos manus
manus scribentes hec tria nomina mane techel
phares que sunt tamen sic te cinget
[illegible] et [illegible] et autem tres personas
sed deus [illegible] pro [illegible] homi-
nibus pluralitatem deorum tamen [illegible]
in tractatu de officio misse pro-
pter imbecillitatem humani intellectus qui
in tanta debilitate fuit ex peccato quod
non potuit cogitare sine creatore
vnde dicebat deum ipsorum esse pote-
ntiorem aliis omnibus diis Sic et hoc
homines habent pro deo id quod magis
diligunt vnde Orige super librum
Judicum dicit omne in [illegible] quod
preceteris colit quod super omnia ve-
neratur et diligit hic sibi est deus
Secundo processit ex carnali affectione parentum
Agitur patres diligebant filios immo-
derate vel econtra quod post mortem eorum
fecerunt eis ymagines que ortum
ydolorum fecerunt in[illegible] Item co-
valescebat mala consuetudo
Ista hystoriam recitat alleg. et fulgencius
[illegible] pro fabularum [illegible] tamen
in hystoria scolastica dicit quod ninus
rex assiriorum mortuo belo patre suo
in solacium doloris sui ymaginem
sui patris fecit et confugientibus
ad eam concessit propter quod homines
ceperunt illi ydolo honores exhibere
et ceteri videntes suis caris fe-
cerunt Veritas autem esse haberi
[illegible] sit per j Joh. v. d.
tres sunt qui testimonium dant in celo

sz pr vm et ss. et hy 3b vmst
Ben i 2ffacias hoiez tc hz d.
quod go ho sttig e ad vgine 4
ad slme dei dt augu m lio
de spu et aia cao xiv In pido
at atte ymago in qc qz sic
deq e vbiqz tota oia vinusi
tas mones z gubnas sic dt
Apls Act xvii Sic aia e suo
corre e tota vbiqz vniusitas
mons z gubnas nc in accorg
mebris aor sz vbiqz tt et sic
deq e in suo mudo sic aia i suo
corre et sic deus nc crescen
tib creatins crescit nc decresce
tibq decrescit sic aia nc dimi
nuit mebris minuit nc augeb
Sz Augq cao xx Sic et pre
gnat filiq. ss. ab vtroqz sic et
intelltu gnati voluntas et ex
hiis duobq pcedit meoria no
tn 3b dic sz vna aia Tz de
slme dt augq cao xxi sngt
ho tata est ad slme qz sic
deq caritas e bonq iusq paties
mite misericors Et ita ho cata
e ut caritate heret vt sit bo
nq iusq paties Et eternas v
tutes virtusitis i se hns tato
ppinquior e deo et adte sui co
ditois gerit slme Tri at otia
invenit in homine tric figuratur
de eo qd sptu e ho tu in hore
esset no intellexit Unus aor hot
potuit fuit homid qz qd ad sli
ne sui conditois creatq e ut omq
veritd vesantes ornacter qq
et conditor Augq vniusitatis
diligenq attendat pe conditomis
sue excellencia ad veneras
sete tinit in se vgine ad qua
slme ho cata est zm sctm tho
ma ymago dei consistit i aia
quantu ad ppetates nales sz
meoria intelligencia et volutez
pe cui articles qz 3b stcellule
capitis pma e in pcipite sz
meoria sc malia expute pu
exob ad caput qz amittit

meoria 2a e in meo capitis sz
intencia 3a e in sincipite sz vo
luntas sic in capite e cu tribq
ponijs vm Ita deq e vnq cu
3bq psonis Pr meoria pe p intel
ctu fiq Pr volute sptu Et sicut
meoria est me intenciae sic pe
celestis genuit ex se filiu Vel
dr meoria i intellu Sz pus at
sptq intelle P volutate qz vo
luntas pcet a meoria t intellu
Sic sptq pcedit a filio z patre
vt dt augustinq in simbolo t
sicut ia ea inte se dnt qz aliud
e meoria aliud intelq aliud vo
luntas sic alia e psna pris alia
filij alia sptq sptq et tn sunt
i vno capite sic 3b i v deita
te Tz d. Unde festu trinitatis e
institutu cu tn festu pris in di
e natiuitatis festu filij in die
Resurrecionis et sptq in die penteco
stes sit celebratu Credit doc
tores vt omnes fideles cognoscant
trinitate psonaz et cene unita
te 2o vt ho mortalis contemple
quantu diuinq suscepit qz ad y
gine dei cata est Unde bnq
i sermone de vlma dt cogita
quale sit deus zm corq equa
qualem creatura Sed zm aiaz ad y
gine sua pro sic deq e immortalis
sic e et aia utt aules iij Co
rpris et no sum zm aiaz ho immor
lis ymo zm corpq cata fuit ut
cet immortalis ut testatur Grego
i moralia 2o quibi ad dilacoz
qz sic deq e dus omn sic et
ho omn creaturaz utt ingt in
ij dist. j Sed d. ad quid no
bis valet sete trinitatis confessio
Credet augq t hilariq vi de
trinitate ad demonu expulsioz
sic pz in vitis patz De quoda
fidele legit qz statim post eu appa
ret multo demonu q interrogatq
eo sup hoc f. trinitatis stati ols decedes
fugierunt Io tamen in exempis

Defensor sancte deus sancte fortis
sancte et misericors amare mor
ti ne tradas nos Amen.

Domus mea domus oracionis vocabitur

Ysaie lvi Mathei xxi luce xix marci
xi Joh figuratiue iiii^to Reg. viii
et ii. i paralip. Hodie pa
gitur festum dedicationis huius ecclesie
que in honore sancti Georgii edi
ficata est et hoc est festiuitas cele
branda solempniter ut habetur de conse.
dist. i Solempnitates dedicacionum
singulis annis solempniter est celebranda
per octiduum hoc et veteri testamento et
nouo Exodi xxiii preceptum est
a deo quod videlicet populus Israel ter
in anno in tribus festiuitatibus scilicet
pasca penthecosten et encenniorum
id est dedicacionis templi se visitaturus
presentaret domino in Jherusalem et offer
ret ibi hostias in lege moysi
determinatas Sed in nouo testa
mento quod Christus preuenit visitauit
festum dedicacionis Joh. x Facta
sunt encennia Jherosolimis et hyemps
erat et ambulabat Jhesus in tem
plo Sed quotiescumque Jhesus vel
idem frequentat templum ut
daret nobis exemplum Unde Ore
goriusque omnis Christi accio est nostra instruc
tio unde ergo tota vita Christi
in terris nobis disciplina fuit mo
rum Sequimur ergo eius vestigia
Dicente mor(e) et precepto Unde Exo
di xxiii Non apparebis in
conspectu meo vacuus figuram
habere vi Confer libri Israel et le
thicie fecerunt dedicacionem domini
domum tuam gaudio confer libri Israel domum
viri videntes deum et per vaz
fidem tres dicuntur esse ob hanc
causam quod solempniter debent celebra
re diem dedicacionis et deuote
Sicut I machabeorum iiii dicitur quod filii
Israel fecerunt dedicacionem alta
ris de diebus et pertulerunt

holocausta cum leticia et or
nauerunt templum coronis aureis
et bonis operibus quos et nos sequi
mur ergo in nouo testamento preter
veteris testamenti quod in hac placa
erunt Sed hoc dicit dominus ii paralipomenon
vii Elegi locum istum ut ibi sit
nomen meum in perpetuum Et iii Reg.
ix Sanctificaui domum hanc ut
ibi nomen meum sit in sempiternum
Et erunt oculi mei et cor meum
ibi cunctis diebus hinc quod vocatur
locum istum domus oracionis Domus
mea domus oracionis vocabitur
Sicut sonat verba proposita In quibus
duo tanguntur primum domus dei con
secrata 2o indulgentiarum consecra
tio primum ibi domus mea 2m est
domus oracionis vocabitur De primo
est notandum 2m hugonem de sancto vic
tore Triplex est domus dei prima
est simplex nobis sed celestis prima de
qua Baruch iii O quam magna est
domus dei et ingens locus possessi
onis eius prima Secunda quam habitat in deo
tua domine Joh. xiiii In domo
patris mei mansiones multe
sunt etc. De hac domo dicit Joh.
vii Si quis sitit veniat ad
me et fluet de ventre eius flumina
aque vite Fundamentum huius domus sunt
confessores parietes sunt martires
tectum sunt virgines vel homines doc
tores ad illam deus vocat per totum
placere et desiderium quod nobis
disposita est luce xxii Ego dispo
no vobis sicut disposuit mihi pater
meus regnum ut edatis et bibatis super
per mensam meam in regno meo Tercia
domus dei est beata virgo de qua sicut
bitur prouerbiorum ix Sapiencia edifi
cauit sibi domum Et psalmus Sanctificauit
tabernaculum suum altissimus Istius
templi dedicacionis episcopus fuit
spiritus sanctus imagis fuit gabriel archangelus
luce i Aue gracia plena etc. Et de
hac domo dicit ecclesiastici xxiiii quod creauit
me requieuit in tabernaculo meo Tercia

Joh xvi Exiui a patre et veni in
hunc mundum fundamentum huius est Secunda ci
tas pacis Eximietas tecti se
cunditas ad virginitatem et iam re
ceperunt per Alexium rogare ut me
pellet pro nobis quia ipsa est me
diatrix et imperatrix ut canit Ecclesia Tercia
domus est fidelis anima i ad Corinthios
iii templum dei sanctum est quod estis vos
Illa Recipimus indicare ab omni in
mundicia et ornare virtutibus Recipimus
Sapientie i in malivolam animam non
intrabit spiritus sapientie neque habitabit
in corpore subdito peccatis ii ad the
ssalonicenses iiii Hec est voluntas
dei sanctificatio vestra et primo debet
mundare a peccato originali Exodi
xix ubi dixit dominus ad moysen va
de ad populum et sanctifica eos hodie
ut sint parati postea de actuali
bus i machabeorum iiii Judas vidit
sanctificationem et elegit sacerdotes sine
macula voluntate habentes in
lege dei Quarta domus est
materialis et est quelibet ecclesia consecra
ta et de prima dicit veritas patre
assumpta domus mea domus ora
tionis vocabitur in hac domo inveniuntur
opus dicit ii Corintheos invene
runt puerum cum maria matre eius
et de hac domo etiam dicitur Genesis
xxviii Hec est hec aliud nisi domus
dei et porta celi De hac domo
dicit luce xix hodie salus domui
facta est Glosa hic non quod ipsa capax
sit eterne salutis sed huius domus id est
nobis domum ingredientibus quia quando
hoc a deo caritabiliter et iuste in
ea petemus ipse deus nobis misericorditer
concedit prestaverit dicit vii peti
te et dabitur vobis quia omnes
vere eciam ibi exauditur Figura
iii regum viii orat salomon ad
altare domini expandens manus in celum
o domine deus israel non est similis
in celo et super terra respice ad oracionem
servi tui et exaudi deprecationem populi
tui israel et quicumque oraverit in loco
isto exaudi eum in celo et cum exau
dieris propicius eris ei Si peccaverit homo
in proximum suum dimitte ei peccatum et po
puli tui Si clausum fuerit celum et
non pluerit propter peccata hominum et ora
tes in loco isto penitenciam egerint et
a peccatis suis conversi fuerint exau
di eos in celo et da pluviam super
terram Si insanitas aperta fuerit
in terra aut pestilencia aut si quis co
gnoverit plagam cordis sui et expan
derit manus suas in domo hac tu
exaudies eum in celo Sed quare
potius ibi exaudimur quam alibi in
ea moratur Genesis xxviii vere dominus
est in loco isto et ego nesciebam
Dixit iacob hinc est quod mediatur
unum tabernaculum quod stat ante apostolos al
taria decoratur propter eius presenciam
Unde et publicanus exauditus
est luce xviii deus propicius esto
michi peccatori Secunda est gracia immu
nitates ut dicitur vi causa Nulla de
in ecclesia agere inhonestum
Unde et sacerdos pro omnibus spiritualibus
intercedat in collecta dicit ut quicumque
templum benefica petiturus ingrediuntur
dicitur Lucas se percepisse leter
tur Tercio propter indulgencias circa quod quaeritur
quid sint indulgencie et unde sint
orte et quis potest conferre eas dicit Sanctus Thomas
in iiii° dist. pro primo indulgencia est
remissio pene temporalis debite pro
peccatis actualibus facta a prelato ecclesie
legitime auctoritate ex thesauro ecclesie proce
mens competenti suscepcioni vel iuste
petenti Pro primo indulgencia est
remissio pene temporalis quia indul
gencia nullus recipit remissionem pene
eterne Sed quia pro omni peccato mortali
duplex pena debetur temporalis
et eterna ut de penitencia dist. i causa
Si peccatum Eterna pena remittitur
per contricionem de penitencia dist. i talis
Temporalis vero per satisfactionem causa Si peccatum Et quare de penitencia
et remissionibus causa Quod autem Quo-

tiers ergo homo peccat mortaliter obligatur deo
ad eternam penam Sed quando homo confitetur
de illo peccato mortali et tunc habet
contritionem tunc deus dimittit sibi il
lud per contritionem et confessionem Ita quod non
vult amplius eius animam pro illa culpa
dampnare eternaliter et mutat illam
eternam penam in unam penam temporalem
quam oportet quod solvere vel in purgatorio Et
autem indulgentie valent quia dicit apostolus
2a ad corinthios ii Nam et ego quod do
naui Et quid donaui propter vos in
persona christi Glosa dat si christus donas
set Sed corpus potuit relaxare abs
que omni satisfactione penam peccati Iohannis
viii de muliere adultera Igitur
et paulus potuit licet et papa potest qui
quia non est minoris potestatis in terra quam
paulus fuit secundo etiam generalis non
potest errare quia ille qui in omnibus exau
dita est pro sua reverentia petro dixit
ego pro te rogavi petre ut non defi
ciat fides tua luce xxii Sed ad quid
valent indulgentie dicit sanctus thomas
quod ad remissionem pene residue que re
manet post contritionem et confessionem
quia in confessione remittitur culpa Sed
solutio pene adhuc remanet quia dicit
magister in iiii dist xv deus sicut nullum
impunitum non dimittit delictum Augustinus
nullum malum impunitum Sed quare sic va
lent dicit sanctus thomas quia est potestas quam
deus dedit petro dicit ei Quodcumque
ligaveris super terram etc et ubi donatur
et potestas generalis in nullo contractu
vel afflictione vel nullam addit ope
rationem Item quicumque committit alicui ma
lum committere vel eius et ideo etiam ca
dem Sed ita causa pro eorum
magis est absolvere a culpa quam a pe
na eo quod culpa est maius malum
ut etc Sed dicitur an tamen valent quan
tum sonant dicit sanctus thomas et alii docto
res quod indulgentie simpliciter tamen valent
quantum sonant et in foris litterarum
scribuntur et quia quandoque sonant de xl
diebus alias de anno alias de quadragena

Quid est hoc dicere alias quantum remit
titur homini de pena purgatorii
Sciendum ex gestis summorum pontificum
dicta est inter quadragena septe
na et carenam Nam clemens
papa primus instituit quadragena
et penitentiam xl dierum et vii annis
sequentibus qua pena sive penitentiam
iniungebat pro quolibet peccato mortali
Ita quod penitens per istos xl dies
concludebatur ab ecclesia et incedebat
capite discooperto et per se solus omnibus
diebus completis semel in
tertio lacticiniis feriis quarte vo
similiter quadragesimali feriis vi et bis
bucellis panis one intermittens in fu
turis annos non utebatur carnibus
nec vino sed aqua nec in lecto
quiescit nec balneabatur Omnibus
annis completis primo sicut ipsi do
mino xxxi quantum demum inno
centius papa pro uno peccato mortali iniun
gebat septenam que hoc modo pa
gebatur die dominico feria 3a et 5ta
utebatur cibis lacticiniis et omnibus
feria ii ieiunavit in uno ferculo
feria iiiia ieiunabat in cervisia
et pane feria vi ieiunabat in
pane et aqua Die autem sabbati
dat peregrinati limina sanctorum visitando
comedens scilicet lacticinia quibus com
pletis sicut penitentiam dixit cotte
quantum Karena autem dicta a care
cia hominum vel etiam ab adiectione carceris
quia in illis xl diebus reclamaba
tur in aliquo loco secreto carceris
ut non videretur consortium hominum ut habe
tur in lucem in sponsorum duorum car
dinalium Unde carena erat pe
na temporalis includens penitentiam qua
dragene et septene quia sic penitens
per xl diebus abstinebat a cibis
quibus et a conversatione hominum et ie
iunabat hos xl dies in pane
et aqua pro hoc imponebatur sibi
penitentia septenis iuxta arbitrium sacerdotis

ut deuniaret qz qlz septimana
vnam diez et dicat orones vel da
opa pietatis faciat Iam 2m ad
questiu quo de remissio vel an
nus ipsa est In tanto ig puniens
in pgatorio quanto remissis de ead
pena si vno anno pegisses pe
nitenciam in hac vita Ideo intelligit
de indulgencia vel ala vel centum annorum
et cui datur septena vel carena
de indulgencijs tm dimittitur sibi de
pena purgatorij quantum sibi abreviata
fuisset Si primam septenale vel care
nalem pegisset vel tanta sibi conferetur
gracia remissionis quanta illi qui tales
pegit primam etc et magis vt notu
est Si cum tm vellet valerent
quantum sonat tunc qui dat vnum dena
rium po et item 2o vnum et item 3m
Ille scilicet plena absolucionem ab omni
pena peccatorum quod videtur absurdum
3m quando datur indulgencia
indistincte ut qui dat auxilium ad
fabricam ecclesie et talis tunc intelligitur
qui dat tale auxilium quod sit quibus vt
qui auxilium dat et vm qui accedit
ad hoc auxilium decens et conpetens
ei 2m hoc habet de indulgencia mayor
quam minor Unde intellectum cum aliquis
pauper dans auxilium huic ecclesie vnum
denarium consequitur totam indulgenciam
non autem diues consequitur totam Item
pro plus habet quam pauper Si igitur tm va
lent quantum sonant tunc ille qui habet dom
mum circa vel circa ecclesiam quam quo
tidie ad eam vadunt consequitur
tm quantum ille qui a remotis partibus
venit quod videtur iniustum et ut
videtur ille qui propinquius venit
plurima indulgencia consequitur
in vna die cum plures ad ecclesiam
vadit Item quod qui in vicinia ecclesie
et etiam sacerdotes et clerici cuiuslibet ecclesie consequuntur
tantam indulgenciam sicut ille
qui venit a mille dietis quia ut dictum
est remissio in indulgencijs non propor//
cionatur labori sed merito quod per in//

dulgencias dispensatur vnum tamen quod et
qui plus laborat veniendo ad ecclesiam
plus meretur de premio celesti Et hec
sunt intelligenda quando indistincte indulge
ncie dantur Tamen cum distinguitur
sicut papa in quibusdam absolucionibus
illis qui conserunt mare dat 7 annos
duos Alijs qui conferunt modicum tres
et alijs vnum ut tm quottestiunt ho
minem quibus indulgencie vadit totiens
eam consequitur quod ad decretum quibus datur
ut est de quibus in tali ecclesia vadit
ad quos ecclesia habeat tantam indulgenciam
intelligitur scilicet Sed si in aliqua ecclesia sit
indulgencia perennis id est in alijs quibus dedicate
sit in ecclesia beati petri rome certa dies
tunc quociens aliquis illuc vadit totiens
consequitur tantam indulgenciam Item ho perde
bitum pene retardatur a gloria adeptione
quia gloriam quasi apperte dicitur Sed si indul
gencie tm valent quantum sonat ipse per
indulgencias discurrens possit in breui
ab omni reatu temporalis pene nunquam
reddi id est vi quod ipse debet omnibus
alijs obmissis penitenciis hijs adquirendis
vacari Unde quamuis indulgencie mul
tum valent ad remissionem pene tamen alia
opera satisfactoria sunt magis meliora
vita eterna quod in infinitum
melius est quam dimissio pene temporalis
quia quasi ex ducibus gloria accedens vm
opus bonum est eternaliter duraturum pena
autem que remittitur per quamcumque indul
genciam est semper temporalis ut vniquam tem
poris Temporalis autem ad eternam
nulla est comparacio et ideo propter indulgenciam
consequendam non sunt alia opera plura et
meliora obmittenda Unde S. Thomas
consulendum est eis qui indulgencias consequuntur
ut propter eas non abstineant ab operibus
penitencie sed magis sed ea accedit dili
genter impleat propter quod ut quamuis ab
debito satisfaccionis eius pro peccatis
sibi a sacerdote vel etiam a canone
iniuncto et a penis purgatorij
esset forte immunis tamen ia opera pe
nitencialia sunt eis ad meritum
Queritur an papa possit subvenire
existentibus in purgatorio per modum
suffragij sicut subvenit viuentibus

p modum indulgentie Sit ponendo pro
expiatione ania in purgatorio ditant
x. pro in dz a purgatorio liberari
Dr̄ q̄n Ideo p̄ sit vide pre iustia
dei ⁊ auferetur timor ab hominibus q̄
retrahit a malo Dicitur papa esset
misericors ⁊ pctā subvenire ⁊ innoce
⁊ liberare a penis non facit Dr̄ q̄d
nō ē sufficiens ē maxima neccitas
quin iudicius esse qz iustitiam ut furem
a patibulo redimere ⁊c et ideo melius
dz ubi qz in purgatorio ponitur no
sunt d iurisdictionē Ecclesie militantis
sit ponens in garia ⁊c ⁊ enim
introductionem sunt tn innuari p sui
ffragia puta p orationes p elemosinas
⁊ p alia opa pia satisfactoria D.
v. indulgentie valeat illi qui
facit eas sicut in cm̄ sic dicitur qz sit
qz clāves essent penitus plenius
alijs ⁊ maxime papa eo qd non
possit uti de thezauro ecclie quam
diversis alijs possit dispensare
Sicut papa l' epus tanqz minister
facit indulgentias ⁊ tanqz subditus
ut eas vt dz qd papa vel epūs
facit indulgentias toti congregatōm
sue diocesis q̄ constituta ē ex epō
ipso tanqz ex capite ⁊ toto subdito
tanqz ex membris ⁊c et indulgen
tiis tanqz membrum ecclie ⁊c

Ave gratia plena
Luce primo c.

Sicut ait Bernardus In quodam ser
mone michi ē in modo qz tm me
delectat quia sermone hre de maria
v. ne ⁊ tm me terreat indignitas sua
tn me ip delectat premis marie laus
⁊ excellencia ⁊ qz ego me indignum
agnosco fore qz neqz nom virginis
marie digne valeo nominare Ideo cum re
more ⁊ reverentia pro dono gre sue
benedicta adeamus eam salutantes
salutatione an lica dicentes Ave ma
ria ut me adiuvet ⁊ diget aliqua
verbis salutaria documenta recitare
ad laudem ⁊ gloriam vginis marie gloriose
hoc Erwam scribitur hodierno
Luce p° Missus est in illo tpe missus est
Gabriel angelus ⁊c In hoc evang
isto Bernardus quatuor notare possumus
Primo a quo sit legatio qz a deo
Secundo quo peragitur missio Tercio cui
referatur legatio Quarto qualis
fuit salutatio Primo primo a quo
fuit ista legatio seu mittitur ho
tamqz quia a deo ⁊ pro isto vide
Ecce n. deus videns humanum genus pe
rire per ad missionem ade peti ⁊ eve
⁊ omnia diabolo subjectam subiacere
in ira immensa motus in suo consistorio
divinitatis prosecutam secreta deli
beratione habuit duas consolationes
ut ait Bernardus iustitiam ⁊ miam que
inter se disputationem habuerunt iustitia
p pcto hominis asserant pitus dns
Domina dne ut iustificeris in s
monibus tuis quibus dixisti
quacumqz hora comederit morte
morieris Et item veniet mors super
eos ⁊ descendet in infernum viventes
et ista con iustitia terruit deus plagis
quinqz milibus annorum sicut ⁊ duos
vltra misit pestilentias fames ne
cessitates terra vastando qr legitur
una hora ·3ª milia quinqz ⁊ milia
quinqz sexta milia quinqz pene com
mune pt octo homines q̄ ad descende
bat ad infernum ad eternam dampnationem
amici ⁊ mea sicut tu ita audacter
provocabat deum qz se dicebat deus
penitet me fecisse hominem tandem
mia attendens dixit Ecce tu
iratus es ab dne ⁊ nō ē qui mitiget
nō tuum sz inter homines qz ab audacter
offendit ⁊ nō ē qui effugiat ab
ira tua Si ergo omnes homines perdideris
ut inimicos quos tue per ea hebis
amicos Si non misisti paulum persecuto
re ubi huiusmodi secundum predicatorem ma
theum ⁊ alios multos qui ergo essent
nunc amici tui nove hominis crearsi
ut participarent bonitatem tuam Si ergo
peccavit homo qui vltra creaturis vnicum
inqz tanta maiestas tanta gloria
offendi temere ⁊ si dampnabis eum
quia pr hr habebis gloriam ⁊ tu scis q̄
infinitis nō consistebitur tibi Et

Commissa ad iusticiam aut destrues
eius vates aut oblivisceris misereri deus
aut continebit in ira sua misericordias suas
Si igitur iusticia soror mea est coniuncta ad
inimicos sed ego misericordia sic ipse ad celos
Si quidem misericordia dei est super omnia opera eius
et qui geludes eos Justicia contendens ad
deum ait Domine quare tu misericordia
misereberis Syon i. anime quare tibi peccata in-
sendi est ut vincetis hominum in futurum lau-
dent nomen tuum domine Absit autem a te
ut perdas iustum sed secundum tuum imperium
Tu enim es misericors et miserator dominus
patiens et multum misericors Ideo a porta
inferi erue animas eorum quo audito
assistentes reges terre et principes conve-
nerunt in unum pater et filius et spiritus
et dixerunt quis unitatis et quis
ibit ad salvandum genus humanum Et
videns filius ait Ecce ego mitto
me et pater mitto te ad gentem con-
versam et dilatam ut edificetis et ne
pereat tantum meum dignissimum opus quod
creavimus et omnia que ex facti
es prosperabuntur per nos meum Et
dicta est legato in sacrario trinitatis
et commissa archangelo qui missus est
ipse ad mariam virginem Et de hac
missione in persona domini ad angelum
dicit ... si ipse deus ad archan-
gelum dicet Vade gabriel archangele
effectis nobis misericordie ... sacramento
a seculis absconditi soli deo cogniti ad
requisitionem ... ade ab eternis
sedibus ... descende ad vallem
miserie ... in qua ad
imaginem facti ... peccatum ...
illum lupus meum depascit pecus
despectum et paradisi possessio clausa est
voluptatis asilum ... exacti
noster apprehende ... latere
volo ut ... celestes soli tibi
pando secretum ad virginem perge
mariam ad preparatum in ... vade
ad sponsam incarnationis mee Amu
ticiam ei ... mee ... ne
timeat ut conturbatus ... appa
ratu clemencie ... meo ... illi
... gaudium proclamabis dicens ...
Ave gratia plena ut ego misericordie ...
... miserere et ... Domine
... ut ego video sanare ... culpas

ne et ... solum passionem ...
et desiderium ... ad vitale re-
... et cetera missus angelus
venit ad mariam virginem que ut
... credit ... annuncio
annunciationis qua angelus a deo
mittebatur beata virgo in cella seclu-
sa legebat prophetam ysaie qui dice-
bat Ecce virgo concipiet et pariet
filium et vocabitur nomen eius emma-
nuel Cumque beata virgo nesciret
hanc scripturam ... debere compleri ma-
gna attenta devotione flexa cepit
et dicere O si hanc virginem cognoscerem
ut eius ancilla fierem O quam
... O quam felix esse
si eandem virginem viderem O quam propheta
dicit Ecce virgo concipiet et pariet
filium Et cum hec et alia ... similia
apud se devote cogitaret Ecce angelus
gabriel a deo missus in ... clau-
sam ad eam ... ingressus
dixit Ave gratia plena ut testatur
... angelus et ... angelus
... malum seducta fuit
... ad peccatum inducta et per quos
... genus humanum Si per angelum ...
salutatio ... maria ut per
eam peccatum deleretur vita redderetur Si
... angelus ... Abrahe nati-
vitate ysaac et ... Johanne
... Mensem ... Similiter
... nativitatem ...
... Et nativitatem johannis
baptiste ... in ... decretum
fuit ut predicet nativitatem et incarna-
tionem christi Et cum ... Secundo
... ad quam missus est scilicet ad mariam
virginem ... mulierem ... virgine
... et terre formosam ...
... misericordie missus est ... in-
... virgo ... per ... facta
est ... generatorem et ... peperit
... et stella ... et
peperit solem Concepit ... ad
... illud ... missus
fuit audivit ut virgo conciperet et pareret
et virgo ... maneret ... fidelis
fuit in ... dominus ...
... ... filius
... ut ... sacerdos et offerret ...

ipso excrevit virga de aliis tribubus, murmurantes contra eos et dicentes: Nunquid et nos non possumus esse sacerdotes et ministrare in templo sicut moyses et aaron. Tunc moyses accepit unam virgam de qualibet tribu virgam et posuit in tabernaculum ut ostenderet dominus per aliquod signum quis esset dignus ministrare in templo. Sequenti vero die venit et invenit virgam aaron germinasse et foliis dilatatis amigdala protulisse [illegible] et per hanc virgam beata virgo significatur que sine omni adiutorio virili protulit nobis amigdalum id est christum qui est [illegible] angelis et hominibus que eam intactam virginitatem non violavit sicut non radius solis transit per vitrum et tamen vitrum non ledit. Sic christus mariam intravit et exivit sine lesione virginitatis. Et ideo demissus ad mariam virginem [illegible].

Item missus est ad virginem humilem. Unde ipsa de se dicit hoc: Ecce ancilla domini. Et alias: quia respexit humilitatem ancille sue. Non enim gloriatur de hoc quod de regali stirpe nata sit, non dicit: Ecce mater dei, ego regina celi, ego domina mundi, sed dixit se ancillam dei. Unde ipsa in epistola quam scribit ad ignatium in principio: Ignatio dilecto [illegible] maria humilis ancilla iesu christi. In quo notatur eius magna humilitas que deum hominibus peperit, vitam mortuis reddit, celos innovavit, purificat mundum, paradisum aperuit et hominum animas liberavit. [illegible] humilis marie scala celestis per quam deus descendit ad terram. Et in hoc instruit nos sectari humilitatem si cupimus in celo sublimari. Unde augustinus in libro [illegible] omne [illegible] dedit [illegible] quibusdam mortuos suscitare, dicens tamen dicit: discite a me quia mitis sum et humilis corde. [illegible] tota [illegible] medicina [illegible] huius humilitatis semina gestare in corde [illegible] prodest si miracula [illegible] faciat et visiones habeat [illegible] prophetie et [illegible] superbiat nec sit mitis et humilis

corde. Hoc ponetur ad illorum [illegible] qui dicturi sunt: Domine in nomine tuo miracula fecimus. Sed audient vocem terribilem: Non novi vos, discedite a me maledicti in ignem eternum. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem. [illegible] marie [illegible]. Sed mater dei [illegible] deus enim eternus super quem nil est, quo nil sine quo nichil, in quo totum, qui solus est omnipotens [illegible] immensus immortalis eternus [illegible] et fortis nescius neque principium neque finem, principium omnium atque finis, humanitatem induit. Intravit uterum virginis totus cum omni fulgore maiestatis sue, quem totus non capit orbis, sub assumpto humanitatis velamine se hoc [illegible] hoc collocat creator, de virgine sua creatura nasci voluit, a virgine matre lactari, quem pannis [illegible] non horruit ligari, vestibus [illegible] de loco in locum baiulari [illegible] sustinuit. Unde Augustinus admirans de tam stupenda dignitate matris dei et humanitate [illegible] exclamat sermone [illegible] de nativitate domini sic: O [illegible] et [illegible] compago, o nova et inaudita commutatio: deus qui creator efficitur creatura, quem immensus capitur, dives efficitur pauper, efficitur [illegible] carne velatur [illegible] palpatur impalpabilis [illegible] et immortalis occiditur, et quem celum et terra non capit in [illegible] presepe angusto collocatur. Hoc opus [illegible] hec Augustinus. Et quia humilis [illegible] fuit [illegible]. Tertia ac [illegible] Papie exhibebat peccatoribus [illegible] pro [illegible] sententiam iudicis mutat. Deus enim est iudex vivorum et mortuorum et [illegible] mortis [illegible] dat super eum sententiam dampnationis et mortis eterne. Sed beata virgo hanc sententiam mutat [illegible] et hoc figuratum fuit I Regum xxv in Abigail que placando david regem mutavit sententiam quam eum iurando dederat super nabel virum eius [illegible]

cum nos xpm peccatis offendimus deus dat super nos sententiam dampnationis. Unde sicut Abigail oratione placat et revocat iram eius contra peccatoribus impetrando quod est complacitus peccatoribus. 2o fuit nobis accessum faciendo ad xpm. Cum enim deum totiens offendit quo audet accedere ad xpm nisi per ipsam que conciliatrix est quam salutem consequi datur preter eam. Et sicut mater dei Bernardus: Securum habes accessum homo ad deum ubi matrem habes ante filium et filium ante patrem. Mater ostendit filio pectus et ubera et filius patri latus et vulnera. Nec potest fieri repulsio ubi tot occurrunt caritatis insignia et hoc est apostolus: Accedamus cum fiducia ad thronum gratie. Ipsa enim est ille thronus quem vidit Johannes in apocalipsi de quo exibat fluvius et transiunt per medium civitatis · castitatis. Hec ipsa est thronus dei in quo quievit ix mensibus de quo throno exeunt fluvius gratie dei et transiunt per medium civitatis · sanitatis. 3o quot peccatores ipsa adducit ad xpm tu deus tantam gratiam gessit sibi omnia membra mea in linguas converterentur si tot lingue essent quot arene in mari quot gutte aquarum quot pulveres in terra quot stelle in celo quot athomi in radiis solis non possent plene gratiam eius quantum eam in celis glorificat enarrare. Cum si eam ita honoret in celis nos eius sue voluntati subiciamus. Ita et ipse fuit subiectus in terris Luce 2o: Erat subditus illis. 3a fecit ut nobis peccatoribus quod nos deo reconciliat. Bernardus: Tu mater vite tu es mater indulgentie tu mater reconciliationis tu mater dei et hominum ergo sit concordia inter deum et hominem sine ... non potest esse ergo hec patet quod ancilla missa est ad

ancilla humilis. Item missa est ad virginem gratia et corpore formosam in anima fuit pulchra quod ante sanctificata quam nata et post conceptum in tantum confirmata quod nec venialiter potuit peccare. Item in corpore fuit ita pulchra quod numquam homo fuit ita nobilis in mundo ita pulcher sicut ipsa. Sicut ergo Hester de sua pulchritudine Susanna de sua nobilitate Ruth de sua iustitia Delbora de sua prudentia Judith de sua fortitudine quod maria superexcessit et commendatur Cantici 4 et tamen fuit ita pulchra et tamen numquam aliquis modo potuit eam concupiscere sed potius visa ea accendebatur in amore dei. Unde legitur quod fuit pulchra ut sol quod quedam mulier audiebat quod beata virgo esset ita pulchra quod et quando eam conspiceret quam accenderetur ad devotionem venit ad montem Syon sub quo beata virgo habebat mansionem cum suis puellis et dixit beato Johanni: Pater fac ut possim videre dominam meam gloriosam. Cui Johannes dixit: custodi quod donec ita hora ipse veniret ad eam cum eam videbis quod cum eam fuisset intuitus pre nimio gaudio stare non potuit sed cadens in terram dixit ad ... quod nollet ... qui eam ... conspiceret scripsit beato Jeronimo de eius pulchritudine. Tercio notatur eius salutatio sibi: Ave gratia plena. In his verbis ut ait Bernardus ... nove salutationis honorat obsequio antiqua excludit maledicto mulierum. Et nova ... accepit benedictionem ... virgo maria ... commendatur nove salutationis officio et est salutata novo salutationis genere propter quatuor causas primo propter veteris culpe transgressionem 2o propter dignitatis admirationem 3o propter nova conceptionem 4o propter nova partitionem

Prima ca[usa] p[rim]o quia b[ea]ta v[irg]o nova
salutac[i]o[n]e d[ebe]t salutari q[uia] est
sicut culpa eve in gra[cia]m maledic
ci[o] in b[e]n[e]dic[ci]o[n]em tocius corporis mali
in bonu[m] mutatur fuit in signu[m] huius
gr[aci]e nove prauitatis mulieris de
bunt non esse tristiores transmutate
ut o[mn]is ia[m] verteretur ewa nec ex eo
in h[on]ore[m] facta est mater merito
d[e]bu[n]t d[icer]e ave q[uod] ac to[ta] malu[m]
p[er] ewa infusu[m] p[er] maria[m] in gr[aci]am
est mutatu[m] d[icit] Ang[elus] ewa n[on]
hic ut ista co[n]sultat ewa lacri
mas ita gaudi[u]m in ventre portat
2a causa p[rim]o quia b[ea]ta v[ir]go maria
salutac[i]o[n]e ab an[ge]lo salutari est
nove virginitatis ad modo licet n[on]
multe virgines essent an[te] eam
nulla t[ame]n an[te] ip[s]am vovit c[on]ti[n]u[e]
sic manere. Con[tra] Aug[ustinus] O b[ea]ta
v[ir]go q[uam] te decent ... pagina
insc[ri]psit ut virginitas sic placeris
d[omi]no. 3a ca[usa] nove salutac[i]o[n]is
e[st] nova p[ar]tus inaudita co[n]ceptio
concepit. n[on] v[ir]go n[on] de viri semine
s[ed] sp[irit]u s[an]c[t]o. In q[u]o nec p[ri]ma simi
lis visa e[st] nec h[abe]re se seq[ue]nte[m] et ot
e[st] q[uia] ang[e]l[u]s p[ro]misit virgini q[uan]do ...
... fiat v[er]bu[m] c[on]cepto p[re]ve
nit i[n] te ... t[ri]a vnica ...
v[ir]go p[er]manens p[ro] p[ar]tu[m]. O b[ea]ta
ta nove salutac[i]o[n]e e[st] novis et
insolitis o[mn]i[bu]s corpor[ibus] admirac[i]o[n]e
p[ro]p[ter]ea n[on] ei[m] b[ea]ta v[ir]go potuit a[n]que
de plebe nec p[ri]ncip[er] ... d[omi]n[u]m
v[er]u[m] q[u]i fecit ... de h[ab]at novite
t[em] mortali corpore. Aug[ustinus]
... admirac[i]o[n]es ... cu[m] excellen
tis cu[m] ... e[st] q[ue] iam poterit lingu[a]
... si an[ge]lor[um] sit dignus extolli
laudib[us] virgine[m] inter[ea] n[on] c[on]t[ra]
s[ed] de... q[ui]b[us] ... nominatib[us]
gl[ori]osa v[ir]go novo salutac[i]o[n]e g[ra]c[i]e
d[e]bu[n]t salutari. Ista ergo salu
tacio[n]e ... ita e[st] efficax ... d[omi]n[u]m
libenter d[ici]t q[uod] ho[min]i[bus] multu[m] pro
d[e]est ... virgin[em] plu[ri]m[u]m placet
et dyabolo nimiu[m] displicet. Ut
aut[em] ho[min]i[bus] multu[m] p[ro]d[e]sit p[ate]t exe[m]
[plo] q[u]o[n]da[m] religiosi. Legi[tur] q[uod] q[u]ida[m]
miles religione[m] intrat q[ui] litteras
nesciebat. ... s[ed] fratres
ta[m] nobile[m] viru[m] ... ad
putare ... ei ... sic for
te modicu[m] addiscerat et si ...
h[ab]at ... ut clericos manut[er]
... ... cu[m] ... d[omi]no ... sz ave
maria addisce potuit q[uod] t[ame]n
quidq[ui]d ageret ... ave maria
dicebat et iterabat tande[m] mo
ritur et i[n] cimiterio cu[m] aliis se
pelitur. ecce sup[er] eius tumulum
crevit liliu[m] et quodlibet foliu[m]
h[ab]ebat inscriptu[m] aureis litteris
ave maria. Currentes ac fr[atr]es
ad ta[m] magnu[m] spectaculu[m] terra[m]
determinaverat et radice lilij
de corde p[er] os defuncti p[ro]cede[re]
invenerunt. In cuius ex quo
multu[m] valet io[hann]es ea salutemq[ue] ...
ip[s]a e[st] nra mediatrix et s[an]c[t]o fi
lio[s] sepe reconciliat et i[n] ...
de facit p[ro]meretur ... in gra[cia]
in terris ... de de ... gra[cia] ... ad
celos in glo[ri]am sempiterna[m] qua[m]
nob[is] p[rae]stet p[ate]r et fili[us] et sp[iritu]s s[anctus] Amen

Corde creditur ad iusticiam ore autem confessio fit ad salutem ad Romanos x. Fidem katholicam oportet habere omnem hominem volentem ad deum accedere Hebreorum xi. Oportet enim habere omnem hominem. Primo quia a deo aliquid meretur. Secunda quia quicquid non est ex fide peccatum est. Nullus enim aliquis iustificatur sine fide. Nullus remissionem peccatorum obtinuit sine fide. Nullus temptationes evasit sine fide. Nullus unquam potuit venire ad salutem sine fide. Nam ista duo credere scilicet deum esse et eius remuneratorem eternam sunt necessarium ad salutem semper apud omnes. Nec plus requirebatur ad salutem gentilium qui nullam legem receperant a deo nisi legem nature. Unde ad Hebreos xi. Credere oportet accedentem ad deum. Prima quod unus sit deus eternus et inquirentibus se remunerator. Secundum [illegible] hec [illegible] dictum Augustini in libro de correptione et gratia ubi dicit sic. Illa fides sana est. Prima credimus nullum hominem sive maiorem sive parvulum etatis liberari a contagio mortis et obligatione peccati nisi per mediatorem dei et hominum Ihesum Christum. Ergo credere incarnationis misterium fuit necessarium omnibus etiam gentilibus. Dicendum quod misterium incarnationis est credi explicite. Uno modo explicite. Et sic tenebantur credere illi quibus facta est de hec relatio. Sicut Iudei in veteri lege. Prima sacerdotes scripturas scientes tenebantur magis explicite cognoscere et credere quam alii. Et adhuc in nova lege magis tenentur ad hoc christiani in qua perfecte explicatum est misterium Christi. Alio modo fit credi misterium incarnationis Christi implicite. Et ad hec non tenebantur gentiles. Prima non erant obligati ad legem moysi. Talis autem fides implicita de misterio incarnationis continetur in duobus preceptis. Prima qui credit unum deum remuneratorem inquirentium. Credit ipsum habere providentiam de salute hominum. Licet hominibus providentiam explicite non cognoscat modum autem per quem deus providit saluti hominum est per incarnationis misterium. Sic hec patet quod fides incarnationis in predicta credulitate generaliter impletur. Hec [illegible] super Hebreos xi. Propter quod Anathasius in suo symbolo dicit sic. Fidem katholicam nisi quisque fideliter firmiterque crediderit salvus esse non poterit. Ymmo absque dubio in eternum peribit. Et quisque unquam potuit evadere confusionem sine fide. Certe non. Verba beati Apostoli in presenti hodierne epistole predicat nobis de duobus actibus fidei. Primo quomodo iustificari incipit et ad remissionem peccatorum venire oportet enim habere fidem. Prima corde creditur ad iusticiam. Secundo quomodo quis vult pervenire ad salutem tenetur confiteri fidem quia ore confessio fit ad salutem quamquam non vult confundi. Nam in presenti nec in futuro fidem habeat. Prima dicit scriptura. Omnis qui credit in eum non confundetur. Dixi primo quomodo incipit iustificari et ad remissionem peccatorum venire oportet enim habere fidem. Prima corde creditur ad iusticiam. [illegible] promittentium accipitur. Corde ergo credit qui huius intellectum illuminatum fide deo [illegible] cognoscit. Nota [illegible] Augustinus [illegible] credere ad [illegible]. Credimus enim deum. Credimus deo et credimus in deum. Et quod [illegible] credere dicat ad iusticiam ut dicit idem Augustinus. Credere deum

Est credere quod deus est, i. frequenter
cogitare cum suspirio quod deus est quo
est deus. Et quod omnia sunt ab
ipso i. gubernantur et reguntur.
Fuerunt homines insipientes qui
negabant deum esse de quibus
in psalmo: Dixit insipiens in corde suo
non est deus. Nonne sunt homines
sine peccatis ad tantum exce-
cati quod credebant se deos esse sicut
Nabuchodonosor qui parabat
se et procurabant se ab hominibus
adorari sicut Herodes Agrippa et
Amon qui suspensus est tyrus vel
de sancta katherina. Secundo credere
deo. Est credere quod omnia illa sunt
vera que deus locutus est per pro-
phetas, per filium suum et per apostolos sanctos
ab ecclesia approbatos. Tertio credere in deum.
Est credendo amare deum, aman-
do ire ad eum, et eundo in eum
incorporari ei et unum esse cum eo.
Unde ad modum scriptum est: Qui ad-
heret deo unus spiritus est cum eo. Et
quodlibet istorum credere ducit ad iusticiam.
Si enim quis cogitat quod deus est
et quod est quid optimum omnipotentissimum
sanctissimum principium et finis omnium
rerum et hoc continue revolvit in
corde, et omni hec huius assentit, quo-
modo potest esse iniustus. Certe nullo modo. Si ei
cogitat de eius potentia occurrit
timor et humilitas. Si de eius
bonitatis affluentia occurrit amor.
Non enim homo potest tantam bonitatem
cogitare et eam in mente revol-
vere et non amare. Si cogitat homo
de hoc quod deus deus eius principium
et finis et occupat se cum hoc indesi-
nenter. Nonne providet sibi de me-
diis quibus possit venire in deum
sicut in suum finem ultimum. Sed ad
modicum exponit ab eo peccatum nam
et plures dicunt, ita animam infelicem
et miseram quo licet posse rever-
tendi ad illum a quo exivit ut
dicitur in de pomo et morte aristotelis.
Sic etiam credere dicit ad iusticiam.
Nam quicumque cogitat quod omnia que
deus locutus est sunt vera. Et quod
sunt stabilia. Nam celum et terra
transibunt, verba autem dei non transibunt.
Et quod oportet ea impleri. Nam
nec unus apex nec unum iota pre-
teribit de hiis que locutus est deus
quin omnia fiant. Unde ergo sic se oc-
cupans potest esse iniustus. Et quo
deus iniustis et peccatoribus commina-
tur eterna supplicia. Similiter modo
credere in deum dicit ad iusticiam.
Certum enim est quod homo existens in-
iustus non potest amare deum nec
per eum ire nec ei incorporari.
Nec secum unum esse, extra sedens
incedens a deo elongatus cum
longe a peccatoribus salus. Secundo
ergo credere dicit ad iusticiam quia homo
cogitando de deo et de hiis que dicun-
tur Bonum est scire quid continet
fides que sunt dei et talibus asse-
ntiendo et talia investigando de-
ducitur ad iusticiam, quia et ista
ex fide veniunt. Tertio ad quam iusticiam
deducitur. Bonum est scire quid
est iusticia fidei. Crisostomus dicit: Opus
primum querite regnum dei et iusticiam
eius. Unde sciendum quod iusticia
fidei consistit in 3 bus scilicet in legis
dei impletione legis divine, quia
ille dicitur habere iusticiam fidei qui
credendo deum et ipsum implet
omnimodam voluntatem eius. Valde
enim iustum est ut impleatur de
illud quod precepit deus et quod
vult fieri. Nam fides dicitur mortua sine
operibus legis, in quibus lex dei
impletur. Unde ergo condebimus
nos qui sumus prevaricatores dei
legis, et tamen a nobis queretur
credere in deum. Non dubium quod qui sic
credebat non credit. Secundo audiamus
quid Gregorius dicit: Credo fide dici-
tur capiat qui operibus non contradicit. Et
sanctus Iacobus in sua canonica 2a
dicit: Ostende mihi fidem tuam
ex operibus. Secundo iusticia fidei consistit
in devotione fidelium que consistit
ex duobus primo ex hoc quod aliqui ex
fide ad tantam devotionem devene-
runt quod ea que poterunt habere in
bonis temporalibus dedicaverunt
ad hoc ut fidem multiplicarent vel
fides predicaretur, ut deus divi-
nus laudaretur, et in hiis
omnibus decor et ordo servaretur

Unde ex devocione fidelium
factum est, quod episcopatibus cano-
nicatibus et prebendis dignitates
officia predicatores fidei relucent. Mul-
tiplicati quod religiones diverse sunt
institute. Et dicit apostolus de deo
deus quod in ecclesia constituit quosdam
prophetas aliquos evangelistas
quosdam pastores et doctores ad
consummacionem sanctorum in opus mi-
nisterii in edificacionem corporis Christi.
Et pulcre hoc docuit apostolus in
hodierna epistola postquam hoc fun-
damento quod corde creditur ad iu-
sticiam dicit quod sic fides est ex au-
ditu auditus autem per verbum dei. Et
paulo ante dicit quomodo credent sine
predicante, et quomodo predicabunt nisi mitta-
ntur. Hec verba sonant quod hec fide necessarium
est ad salutem. Sed si non fuit qui lo-
queretur de fide, quomodo stabit fides. Ideo
dicit apostolus quod fides est ex auditu.
Et quo alibi loquens de fide inquit
per verbum dei. Ideo dicit auditus autem per verbum
dei. Sed quomodo homines audirent verbum
dei sine predicante, predicator enim est
illius officii. Sed quomodo predicabunt nisi mit-
tantur scilicet ab ecclesia. Ideo gratus
est ordo in ecclesia existens et necessa-
rius est ad salutem. Nec gratis ornata
est hec magna diversitas, quod cui
non sufficiat matrimonium sed virginitas.
Cui non sufficiat virginitas sed sac-
erdocium. Cui non sufficiat sacerdocium sed
religionem. Cui non sufficiat religio
que abundat sed paupertas pauperum.
Cui non sufficit paupertas, sed [illegible].
Et hec dona ita sunt in viris sicut
mulieribus. Femina virginem cui non
sufficiat [illegible] in religione se concludere.
Quomodo devotos fidelium est tamen
in martiribus. Et quod in libro augu-
stini ... de civitate dei ... [illegible]
tantum amaverunt quod non potuerunt
eam negare, aliter quod quererentur
et ducerentur ad mortem, potius vo-
luerunt mori pro veritate fidei quam eam
in minimo puncto abnegassent.
Unde ergo nos credentibus contra
rogabimus. De devocione fidei [illegible]

sumus in fide devoti. Ex quo etiam
alii dedicaverunt se pro multiplicacione
fidei diversimode vel diversimode. Et
qui pro fide debemus mori vel
in [illegible] qui ex devocione fi-
dei exercuerunt. Tercio in specie
fidei consistit in inmutacione cum in
et in ordinacione pacis et prosperitatis
illi qui querunt vitam generalis salutis.
Et ita beatus Gregorius in registro dicit
illos reges esse devotos in fide qui
in suis subditis peccata exterminant
qui sacerdocium multiplicant et
qui pacem procurant adhuc ut pre-
dicatores in divino in sancto dila-
tarent nomen dei. Et ex hiis possumus
intelligere quid innuit apostolus in hiis
verbis Corde creditur ad iusticiam.
Et subdit apostolus Ore autem fit con-
fessio ad salutem. Et non loquitur
hic de confessione que est gratiarum ac-
cionis sive divine laudis que ore nostro
in honore dei exterius exhibemus
de qua Mathei xi°. Confitebor
tibi domine rex celi et terre quia ab-
scondisti hec a sapientibus et prudentibus
et revelasti ea parvulis. Talis confessio
pertinet ad latriam. Nec loquitur de confes-
sio peccatorum que ordinatur ad dilectio-
nem quia hec pertinet ad penitenciam. Sed loquitur
hic de confessione oris que sunt fi-
dei. Talis enim confessio fidei est
est signum oris que corde credimus.
Exterior enim locucio ordinatur ad sig-
nificandum id quod in corde con-
cipimus secundum illud phi. I perihermenias.
Ea que sunt in voce earum que sunt
in anima passionum note et signa hoc
voces significant conceptus. Et
Corinthiorum iiii° dicit apostolus habentes
eundem spiritum fidei sicut scriptum
est Credidi propter quod locutus sum
et nos credimus propter quod et loquimur.
Et huiusmodi confessio est sub precepto quando
hec exigit honor dei et utilitas
proximi ut dicit beatus Thomas. Et quando
fides periclitatur quando scilicet tunc fidem suam
aliis revelare. Et hec vel ad instruc-
cionem fidelium vel ad confirmacionem
vel ad reprimendum infidelium
insultacionem. Et hec est necessaria
cuilibet homini ad salutem. Medium
enim est quod homo per suam fidem devote

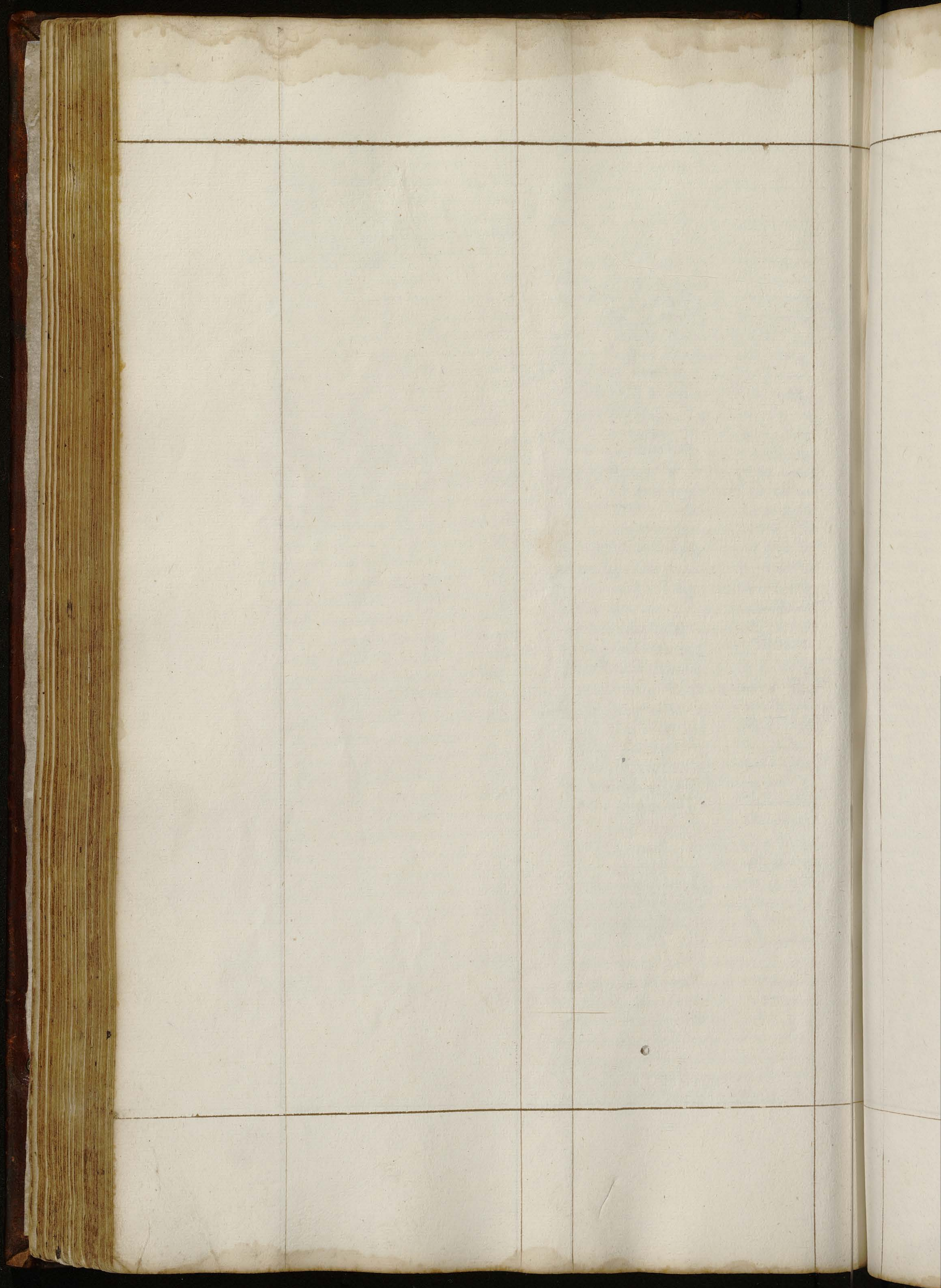
veritati internus Sed necessarium
est ut exterius confiteatur ad hoc
ut alii in tali adherencia fidei
firmarentur vel ad eam inducerentur
alii aut temporibus non
pertinet ad omnes fideles fidem vel
de fide instruere Sed solum ad illos
qui habent potestatem officii curam
Et subdit de utilitate huius fidei
Dicit enim scriptura Ysaie x omnis
quicumque Judeus sive gentilis qui
credit in eum id est in deum ad iu
sticiam Et eciam hoc est necessarium ut con
fiteatur et non confundetur id est non ca
dat a spe sed quum conspirat vitam
eternam Et ergo sicut dicit Glosa
confiteri non solum est testimonium a
miraculis factis non solum a mar
tiribus et apostolis qui pro ea mortui
sunt Non solum ab aliis fideli
bus qui pro dilatacione eius omnia
reliquerunt Sed a scriptura
divina Dicit enim scriptura Omnis
qui credit in deum non confundetur
Et e premium considerabile Et si
enim electi videbantur con
fundi a tyrannis sicut et modo
confunduntur quantum ad mun
dum hominibus et tamen in rei veritate
digni sunt honore Dicit enim
Petrus apostolus j Petri ij vobis
honor credentibus non credentibus
autem lapis quem reprobaverunt
edificantes etc Tales enim qui
credunt non confundentur id est confusionem
non movebunt nec a propria consciencia
nec a divina scriptura nec con
fusionem habebunt in futuro Sed
eciam hic deum honorificaverunt
et in premium eius honorifica
buntur a deo in regno celorum
Ad quem nos perducat Jhesus
Maria Amen

Secundus Sermo
de Eodem

Augustinus in
libro Ex quo
et quis deus ho
Dicit celo iiij
Talis homo fa
ctus fuerat ut
si non peccaret
filius Johanne nudum gravissi
dico innocencia permanente tot
solum innocentes procrearentur
quot ad complendum angelorum ceci
derunt sunt post finem seculorum Con
trario autem Sed homo peccavit in
consilio sancte trinitatis statutum erat
ut verbum quod ante secula in princi
pio manebat carnem ex homine
propter homines assumeret Quod fecit
quia collacionem et mediante
humani generis Et cum quia deus
reparavit omnia quecumque in celo et
in terra perdita fuerant hoc ille feci
debes quod primo et omni acceptacione
dignus Prima quod Jhesus venit
in hunc mundum peccatores sal
vos facere j ad Thimotheum j Non
omnes homines vult salvos fieri et
ad agnicionem veritatis pervenire
Sed quia in apostolis Unus sermo
peccatores Unus eorum gaudia
Et in Johannem in Canonica
sua capitulo j Si dixerimus quia peccatum
non habemus ipsi nos seducimus
et veritas in nobis non est Et propter
conversionem peccatorum non est alia via
perveniendi ad salutem nisi penitencia
iuxta illud Luce xiij nisi penitenciam
egeritis omnes simul peribitis Ideo et
Jhesus pro salute nostra veniens
in hunc mundum a prima sermonum suum
incepit Mathei iiij Penitenciam
agite appropinquabit vobis regnum ce
lorum Una quia plus per se ipsum non
potuit omnibus predicare Ideo suos
apostolos elegit per quos ceteras na
ciones ad fidem katholicam et ad pe
nitenciam vocare posset De quorum nu
mero est sanctus Andreas de cuius vo
cacione et magna eius obediencia
ewangelium hodiernum Quod scribitur
Mathei iiij In illo tempore Ambulans
Jhesus iuxta mare Galilee etc Hic

ewangelium ostendit magnam
diligenciam et laborem quem habuit
Ihesus pro vocacione salutis nostre con-
gregare relictis retibus et navi se-
cuti sunt eum Quantum ad primum
dicit In illo tempore et cetera Factus est hic
Ihesus anno etatis sue circiter xxx
annorum tunc venit ad Iohannem ut ba-
ptizaretur ab eodem in iordane
Iohannes autem dicebat Ego a
te debeo baptizari Ihesus ait Sine
modo Sic enim decet nos adimplere
omnem iusticiam i. perfecta humilitate
Et cum baptizaretur et spiritus in columbe
specie super ipsum descendit Et
vox patris de celo intonuit Hic
est filius meus dilectus in quo michi
bene complacui ipsum audite Deinde
inde ad desertum ivit et ibi xl diebus
et xl noctibus ieiunavit
Et post hec victis temptacionibus
Capharnaum descendit et cepit pre-
dicare Penitenciam agite appropinqua-
bit enim vobis regnum celorum Et ce
ambulans iuxta mare galilee
quod alio nomine mare thiberiadis et
stagnum Genezareth vidit duos
fratres Symonem petrum et andream
Et vocavit eos Venite post
me sicut refert ewangelium Cristus
vero Andream et quosdam alios apo-
stolos in ordine triplici vocavit Primo
ad sui noticiam Unde sic contingit
Cum quadam die Andreas cum
Iohanne magistro suo staret et alio
discipulo Respiciens Iohannes
Ihesum ambulantem dixit Ecce a-
gnus dei Et audierunt eum duo lo-
quentem Et secuti sunt Ihesum
Conversus autem Ihesus et videns eos
sequentes se dixit eis Quid queritis
Qui dixerunt ei Rabi ubi habi-
tas Dicit eis Venite et videte
Venerunt et viderunt ubi maneret
et apud eum manserunt illo die
Invenit andreas fratrem suum dixit
ei Invenimus messiam Et adduxit
eum ad Ihesum Secundo die ad pista-
cionis opera redierunt Secun-
do vocavit eos ad sui familiari-

tatem Sicut cum die quadam tur-
bis irruentibus in Ihesum iuxta sta-
gnum Genezareth intravit Navi-
culam Symonis et andree et copiosa
multitudine piscium vocavit Ia-
cobum et Iohannem qui erant in alia navi
secuti sunt eum et Ihesum ad propria redierunt

Beatus servus
quem cum ve-
nerit dominus
eius inve-
nerit vigilan-
tem. Amen dico
vobis super
omnia bona
sua constituet eum. Math. xxiiii.
Dicit Augustinus in libro de sancta electione
dilectionis. Eliget deus de alieno
non possit accipere quo crescat quia
ex ipso sunt omnia. Nec de suo potest ali-
quid amittere quo decidat quia
in ipso sunt immutabiliter omnia. Nec
alieno bono indiget quia est summum
bonum. Ac tamen creaturam racionalem beat
nulla necessitate sed sola caritate ad
hoc ut possit esse particeps dei qui est
summa beatitudo. Et ut tanta sine
fine felicitate tanta quoque suavitate.
Et in libro confessionum dicit: Domine fecisti
id est creasti nos propter te id est ut fi-
naliter veniremus ad te. Et inquietum
est cor nostrum donec requiescat in te.
Et quia nos ad se fecit deus nature
indidit quedam semina et inicia ad
beatitudinem certa que si homo fuerit
vigilans et attentus sine dubio
consequetur id ad quod est creatus. Dicit
enim Augustinus: Natura si contineret hominem
que ei sunt inserta monebitur deve-
niet ad id quod est beatum. Nil enim
naturam quietare potest nisi id quod est
terminus nature. Bona ergo habemus
naturalia meliora gratuita in
quibus si vigiles fuerimus dabit nobis
dominus optima glorie bona quia con-
stituet nos super omnia bona sua. Et
certe magna est hec promissio quod
constituet dominus servos suos ut adopti-
vos filios, inimicos ut fratres,
heredes et advenas ac peregrinos
cives regni sui. Optimum est ergo domino
servire quia ei servire est regnare
et ad serviendum ei inducunt nos be-
neficia multiplicia nobis exhibi-
ta. De quibus dicit beatus Bern-
hardus in quodam sermone: Considera o homo be-
neficia creacionis quia creavit te cum
modo suo. Anima bonorum nostrorum non
indiget ut dicit propheta. Sine merito
tuo quia nil antea promeruit qui nil
penitus fuit. Cogita qualem fecit secundum
corpus egregiam creaturam secundum animam
magis egregiam utpote ymaginem
creatoris insignem racionis participem
beatitudinis sempiterne capacem. Consi-
dera et devocionem donacionis. Potestatem
terroris enim hominis super cuncta animancia
imminere decrevit. Considera eciam
largitatem ad instructionem quia largitas
est ad sustentacionem. Ad quid hec omnia
nisi ut gracias agas. Si offertur tibi de-
narius inclinas capud grates agens.
Si offertur tibi beneficium duas offertur
creatura tua sum creator tibi dedit
hec omnia et tu gracias non agis et alijs
improperas et tanquam canis rapidus
porrigenti tibi beneficium manum
mordes. Antiqui enim philosophi quamvis deum
cognoverunt tamquam primum cuius a quo sunt
omnia. Sed quia eum non glorificaverunt
nec ei gracias egerunt ut dicitur Romanorum
primo. Ideo in ydolatriam et sodomiam et cetera
multiplicia peccata ceciderunt et ita
eternaliter perierunt. Magis nos timeamus
qui adhuc eius beneficia cognovimus
et ingratitudine in nobis reperimur quia cui
plus donatum est plus exigetur
ab eo. Gregorius in omelia: Cum augen-
tur dona crescunt et raciones donorum.
Tanto ergo humilior atque ad serviendum
deo promptior quisque debet esse ex munere
quo se obligatiorem conspicit in reddenda
racione. Hec ille. Secundo secundum dictum
Christi: Regnum eius non est ex hoc mundo.
Anima non est visibile neque mundanum
neque corporale et tamen est in hoc mundo.
Super nos enim qui in hoc mundo sumus
regnat Christus Ihesus iuxta illud: Regnabit
super nos salvator mundi. Et possumus
regni disposicionem et regimen hic duas
in isto mundo potestates scilicet spiritualem
et temporalem, sacerdotalem et regalem.
Ad hoc ut homines ex illa libertate qua
habent in Christo Ihesu non [illegible]
ad potestatem alterius scilicet diaboli qui est
rex super omnes filios superbie. Iob xli.
Sed remanerent sub potestate Christi qui
est rex humilium et pusillorum. Cum
ergo Christus Ihesus regat corda humilium
necessarium est ut quicumque vult esse sub
eius regno sit veraciter humilis. Nam apud
deum immundus est omnis qui exaltat
cor suum. Item deus superbis resistit et
est ecce salus humilibus ut habetur canonica
Iacobi capitulo iiii. Pro eo et superbi-
am dat [illegible] docens Math. xi.
Discite a me quia mitis sum et humilis

corde Imo ad ablendā superbiā homi
sibi deus nō plenum appareat vult vel
ꝯ aiaz despcōs Ideo enim ꝯtumelias
irrisiones obprobria paciens tormē
ta tollerauit ut doceret homines nō
superbos humiles deum Et Grego xxxi
moraliū Et idem in pastorali dicit
Omnes homines natura genuit equales
variante meritoꝝ ordine alios alijs cul
pa postponit Ipa enim diuersitas
accessit ex vicio diuino iudicio dispen
satur Ut quia omnis homo equaliter stare
nō valet alter ab altero regatur Unde
cuncti qui presunt nō in se ptatem
debent ordinis ꝯ equitatem pensare
cōdicionis Nec se preesse hominibus
gaudeant ꝯ prodesse Antiqui etenim
patres nostri non reges hominum ꝯ pastores
pecorum fuisse memorantur Et cum
dominus noe filijsque eius diceret
Crescite et multiplicamini et re
plete terram Protinus adiunxit Et
timor vester et tremor sit super omnia
animancia terre Quia nimirum timor
et tremor esse super animancia terre
precipitur prosecto esse super homines
prohibetur homo quippe bestialia
libere nō autem hominibus ceteris prelatus
est Et idcirco ei dicitur ut ab animalibus
et nō ab hominibus timeatur quia ꝯtra nātm
est superbire et ab equali velle timeri
Et tamen necesse est ut rectores a subdi
tis timeantur Cum ab eis deum minime
timeri deprehendunt ut humana
saltem formidine peccare timeant
qui iudicia diuina nō formidant hec
ille Non ergo debent subditos de
primere hij qui eius prepositi sunt
autoritate diuina ut subditi debent subter
fugere seruicia dominorum Cum hec sit
voluntas dei Nec quilibet homo licet
seruiens sit celestis seruire deo Et beatus
Augustinus in sermone de dedicatione ec
clesie dat modum Quisquis con
dicione seruili astrictus es 3 seruus
esto humilis obediens fidelis esto seruus
domino tuo noli seruus esse peccati cui
seruiens hic diuum fideliter cogita
precepta dei serua diuine volunta
ti tempera A deo mercedem bone ser
uitutis expecta Custodi fidē frange
fraudem cognosce te domino redde racionem
de omni opere tuo nō te faciat pigricia
torpentem Non torpor negligentem

Ita fiat ut dum ex hijs hos serui te
la deo recipies pro ebrietate libertate
Verbi ergo seruus nō ideo liber quia
seruus quia hec vilis condicionis ut
ideo liber quia ipse homo seruus
Quia hec contingit ꝯ ideo quia ser
uiendo liberos deo seruit Ideo liber
seruitus aut dicitur nō ꝯ admixtam
violenciam quia dicit apostolus Non
ex tristicia aut ex necessitate Nō ꝯ enim
admixtam ignoranciam saltem eorum que
sunt ad honorem dei quia etiam regi
sorum acceptus 3 minister intelligens ut ꝯ
sciam psalmo Quia seruiens deo
nō solum debet scire quod ꝯ seruire libere
absque ignorancia et errore ꝯ ac debet
scire quod hec et omnia alia domino facit
pro eum sicut fecit ac omnia in omnibus
hec ergo seruus 3 liber et facit ad bea
titudinem quos sequitur Quos cum
venerit dominus inuenerit vigilantes
visitat enim dominus suos seruos in te
cum adeum veniemus et mansionem
apud eum faciemus ymo presencialiter
adest cum ipse dicit Cum ipso sum in tribulacione
et quod plus 3 stat ad hostium et pulsat
Et cum hic venit nō gratis nostras pa
rtes venit Defert enim secum munera
Nam dat virtutes sine quibus mi
litum in seruicio nō inuenitur Dat do
na sine quibus pfate nō contin
undis et dat omnibus affluenter Et
graciam vniuersitate et ceteris omnia
ꝯ sine talibus nil noua
prosunt ad assecucionem vite eterne
propterea quod apostolus dicit Gracia dei vi
ta eterna Et augustinus Non deus acces
sibilis virtutibus nostris ꝯ donis suis
Ex quo et dat virtutes vigilandum
contra vicia Quia ad hec virtutes dan
tur vicia expellantur Ex quo dat
dona in vigilandum contra aduersa que
a deo dantur ne in aduersis defi
ciamus Ex quo dat graciam et cari
tatem vigilandum est ut per ipsam
vniti in vinculo pacis quia illa dant
ut quietum statum scientiam et
mentis tranquillitatem habeamus Si
enim sic vigilauerimus dominus promittit
vel nobis quod constituet nos super omnia
bona sua et faciet nos preparatos omnium
bonorum suorum scilicet potencie sapiencie bonitatis
nostre eternitatis iocunditatis

Dum vos et humanitatis ... Ut q
sic congrediamur sic ingrediam
pascua invenientes vite eterne qua
nobis prestare digneris deus trinus
et unus Amen

Vigilate quia nesci
tis qua hora dominus
vester venturus est Mat.
xxiiij° Dicit doctor
aug. in quadam epistola
ad hesichium. Inquos
omnes quemque invenerit suus novis
simus dies in hoc eum comprehendet
mundi novissimus dies. talis in die
novissimo iudicabitur. Unde 2m
ipsum vigilare debet omnis christianus
ne enim imparatum imparatus inve
niet domini adventus. Imparatum
autem inveniet dies illa quem imparatum
invenerit sue vite ultimus dies
hec ille. Vovit igitur dominus noster suo
imperio suos esse paratos volunt et
celare diem exitus nostri ad hoc
utique 2m aug. in quadam episto
la ut diligenter custodiamus dies
nostros. Nam sic parant remedia
cum mortis imminent pericula
Unde platonis sententia sunt omnes
sapientum vita meditacionem esse mor
tis. Inquit Jeronimus in quadam epistola
ad Eliodorum Heliodor. quia ergo
nescimus qua hora dominus veniet semper
vigilandum est nobis ut quia nescimus quando
veniet paratos nos semper inveniat
qui veniet. et adhuc forte quando
veniet nescimus ut semper parati simus
inquit aug. De ista distancia Sal
vator ergo ad considerandum eius horam
incertam sui adventus ammonens
ait Vigilate quia nescitis etc. In quibus
verbis salvator noster ad triplicem nos
consideracionem monet. Primo ad inte
mentis in deum elevacionem Cum
dicit Vigilate. Secundo ad incer
tam vite nostre resolucionem Cum dicit
Quia nescitis qua hora. Tercio
ad expectandum terribilem redemptoris
nostri visitacionem Cum dicit Dominus
vester venturus est. Dixi primo quod in
verbis premissis ammonet nos sal
vator ad vigilem mentis in deum ele
vacionem Cum dicit Vigilate Vi
gilate autem 2m Gregorium non est aliud
nisi in vero lumine mentis oculos ape
rtos tenere Unde ibi vigilat qui
oculos mentis scilicet intellectum et affectum
in salutaribus considerandis et mentis

tegendis appetendis et conquirendis ex
ponit vigilate ergo. vigilandum est
nobis precipue propter tria. Primo propter
hostis vitalis crudelis rebellionem. Se
cundo propter fidelitatis fidelis vitalis fidelis
administracionis. Tercio propter debilitatem
terrestris nostre habitacionis. Quantum
ad primum vigilare debemus propter hostis vi
talis fidelis crudelis rebellionem. Vi
demus namque quod in bello homines non
possunt sompno secure vacare Nos autem sumus
continue in multis bellis Unde in psalmo
De Conculcaverunt me inimici mei to
ta die quoniam multi bellantes adversum
me. ergo necesse habemus vigilare. Grues
sicut dicunt naturales vigilias inter se
diiudicant et qui vigilare debet debet la
pidem tenere in pedibus ut si illa dor
miet lapis cadens alias excitat et se
ipsam. Si autem aves insensata que vi
gilare non tenentur sic se promunt contra
sompnum corporis multomagis contra
sompnum peccati cautelam continuam ha
bere debemus. Unde petri v° Fratres sobrii
estote et vigilate quia adversarius
vester dyabolus non dormit etc. Et bene
admonens premittit sobrietatem quia
sobrietas permittit vigiliam Nam
ex ebrietate sequntur nausia multotiens som
nus. Per sobrietatem autem hic intelligitur
modestia et temperancia in omnibus
actibus nostris ut non excedamus plus
debito. Nam virtus consistit in medio
ut dicitur primo Ethicorum. Est autem de
isto adversario nostro dyabolo sicut de duce
quodam et Caragmeno Carthagi
nensi. De quo Julius sextus in libro
suo capitulo vij° sic refert. Iste dux ha
bens bellum cum quosdam de Affrica
Cum carthaginensibus rebellabant
fuerunt isti de Affrica nimis avidi
ad bibendum vinum quod intelligens
dux ipsis ... tali cautela dece
pit multa dolea vini et misceri om
nibus fecit ... herbe que vocatur
mandragora que quidem herba mira
bilis est sompnifera. Sicut docet
Ra... libro primo de Sompno et vigi
lia faciat enim homines ita profunde dor
mire quod sunt insensibiles. Et ... dari
hominibus qui sunt propter aliquam infirmi
tatem secandi pro curacione corporis ut pos
sint sine dolore secari. Dolea autem
vini sic infecta dimisit iste princeps
in tentoriis suis et finxit se fugere ten
toria relinquens. Afficani autem gaude
tentoria invadunt et invenientes vi

creaka cum vino in habundancia comederunt et biberunt de isto vino infecto et statim sic omnes oppressi sunt sompno quod non se iuuare poterant. Hec explorans dux precinctus de nocte redyt super eos et interfecit sicut voluit trucidauit. Ista cautela moraliter intelligitur. Prima vti carta dya-bolus contra homines. Vinum enim quod letificat significat leticiam vel lasciuiam secularem. Ista leticia sine iocunditate mundi dya-bolus sic commiscet succo mandragore .i. delectacione luxurie. quod omnes ex hoc bibentes sunt quasi insensibiles. Man-dragora enim est herba habens formam masculi et femelle et omnia lineamen-ta humani corporis. Prima ergo tota hu-mana iocunditas inter homines hys die-bus dyabolo procurante. qui nos semper cautelose deo debellat. de isto succo vo-luptatis est infecta. Ideo homines vide-ntur dormire in peccatis. et ad correctionem prelatorum et predicatorum doctorum respo-ndere nesciunt. ut dicere possit quilibet eorum illud Prouerbiorum xxiii° Verberauerunt me et non dolui. Traxerunt me et non sensi. Non sic nos carissimi sed sicut dicit ii Corin-thiorum vi to. In omnibus exhibeamus nos sicut dei ministros in vigiliis in ieiuniis in casti-tate non ficta. Sic patet prima causa. Se-cunda causa vigilandi est vtilitas fidelis administracionis. Sicut ergo sicut serui vi-gilantes de nocte et expectant aduen-tum domini sui de nupciis redeuntis. Nupcie sunt in celo ineffabilis gaudii de-spensacione sancta vnione dei cum infinite ad naturam humanam. De hys nupciis dominus noster venturus est in die iudicii celeste sponsus ad totum mundum. Et ideo dicit hic vi-gilate. Et Luce xii° Et vos similes hominibus expectantibus dominum suum etc. Et licet omnes vigilare debeant tamen maxime prelati quorum cure animarum sunt commisse. Unde Marci xiv dicitur de Christo qui dormientem inuenisset sanctum Petrum prelatum. Petrus enim papa erat dixit Symon dormis quasi diceret Non miror de ceteris sed de te. Tu enim non solum pro te sed eciam pro alys vigilare debueras. Tercia causa vigilandi est debilitas terrestris nostre habitacionis. Homo qui iacet in domo ruinosa non daret se sompno si esset prudens sed potencius vigi-laret. Domus autem anime est corpus lu-teum et terrenum. In hoc ymo habitant domus

"Et ipsi habitabant et erant quasi exsequias" [marginal note, uncertain]

"super illa dicit Apostolus" [marginal note, uncertain]

luteas domos. Consumentur velud aranea. Scilicet cum mors que indefesse intrat perfodiet domum meam ut furem animam tunc peccatis si possit. vel cum penas dabit pro peccato. Et ideo dicit. Scitote quia si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtique. Sed timendum est de nobis sicut de pueris necessitate naturis ut dicit Aristoteles libro. Quod pueri qui parum dormiunt et hii baiulos clau-dos propter consuetudinem dormiendi in matri-ce. Sic est de multis. Iam diu in ea sunt consuetudine dormiendi negligencie vigilare. considerare et attendere quod vigilare non possunt. Sed non sic nos carissimi sed cauendum est ab hiis malis passioni-bus que accidunt in sompno sicut dicit Aristoteles libro 20 de Sompno et vigilia. Que sunt epilencia ephialtes et litargia. Epilencia est quedam passio cerebri faciens hominem cadere subi-to et ex inopinato. Ephialtes est passio in sompno faciens hominem apparere quod aliquis eum opprimat et nitatur eum suffocare. Vnde illi qui hanc passionem incurrunt quasi semper cla-mabant vna vetula et conatur suffocare. Litargia est quedam infir-mitas compellens hominem dormire et dormiendo mori. Moraliter iste tres passiones tria generalia vicia significant quibus inuoluuntur potentes mundi huius mundus. Superbi namque et ambi-ciosi qui ad gradus et honora-nitentur ascendere epilentici sunt. Prima superbia casum habet. Vnde Anthi-claudianus dicit Multi tolluntur in al-tum ut lapsu grauiori ruant. Gulosi et luxuriosi ephyaltici sunt. quia vetula illa que caro corru-pta per peccatum surgunt et dominatur eis et deprimit ne resurgant. Auari vero sunt quasi litargici .i. ob-liuiosi. Prima quanta plura bona ac-quirunt tanto magis obliuiscuntur dominum suum deum. Vnde Glosa super illud psalmiste Deus deus meus ad te de luce vigilo dicit. Ad deum vigilat qui semper deum memor et ad deum dormit qui dominum obliuiscitur. Non sic nos karissimi sed sicut apostolus dicit ad Thessalonicenses 5to Non dormiamus sicut ceteri sed vigilemus et sobrii simus cum Dauid. Deus deus meus ad te de luce vigilo. Dixi io [uncertain] quam verbis promisso ammonem ad intentam vite me meditacio

"Super" [marginal note]

Cum de nescitis qua hora et
tria aut nobis sunt abscondita
que in hac vita nos per ingenium huma-
num aut per aliquam scienciam certitudinaliter
possumus investigare aut scire. Tamen
sciencia deus voluit nos ea ignorare.
Primo nescimus utrum amore vel odio si-
mus. Secundo nescimus quando aut
quomodo de hac vita exibimus. Tercio
nescimus quomodo eciam districto iudicio
iudicii ultimo et finali apparebimus.
Et primo dicitur Ecclesiastes ix. Nescit homo
an amore vel odio dignus sit sed
omnia in futurum incerta reservantur. Nescit
igitur finaliter quo odio vel amore sit
dignus licet aliquando pro parte in presenti bene
possit scire ex manifestis peccatis. Unde
dicit Apostolus Galatas v. Manifesta sunt opera
carnis que sunt fornicacio, homicidium,
ebrietas, ire, rixe, immundicie. Et
qui talia agunt regnum dei non possi-
debunt. Unde sicut bene agentes ex mani-
festis operibus iudicamus dignos amo-
re, sic ex malis manifestis iudicamus
dignos odio. Sed tamen finaliter ignoramus
qualiter in consequentibus sive suum concludet
Cum sic videmus mutacionem in ybi-
sed. Unde quidam de malo resurgunt
ad bonum. Et boni de bono cadunt
ad malum. Unde dicit scriptura: Va-
rius est eventus belli, et nunc hunc
nunc illum consumit gladius. Solum ergo
deus talia novit. Sed nobis sunt abscon-
dita ab oculis nostris ut dicitur Ecclesiastici xi:
Mira sunt opera altissimi solius et glo-
riosa et absconsa. Et eiusdem xvi°: plurima
illius opera sunt in absconso. Sed dicitur quod
nonne quilibet homo vel est in gracia
vel in peccato. Si in gracia dignus
est amore. Si in peccato dignus est
odio. Et de quolibet homine scitur.
Responsio quod hec vera sunt de quolibet homine
hec scitur in generali sed de nullo in speciali
potest hec sciri. Sed advertendum. Unde
ad Romanos viii° dicitur: Ipse spiritus
reddit testimonium spiritui nostro quod filii
dei sumus, igitur digni amore. Item
Apostolus dicit ibidem: Non enim accepi-
stis spiritum servitutis. Dico ergo quod sciunt quod di-
gni sunt amore. Unde sic sciunt quod
in caritate. Item necesse est hominem cre-
dere quod sit filius dei. Igitur homo qui est in
fide formata ipse scit se dignum a-
more. Si non, tunc scit se odio di-
gnum. Item quilibet habet scire

desperatum aut in peccato mortali aut
in sponte peccare mortaliter, ergo potest scire
si est odio dignus. Ad ista dicendum
est breviter quod nullus potest scire an sit
sit dignus amore sive predestina-
cionis an odio prescitus. Unde
ut dicitur Romanorum ix. Antequam nati
essent illi fratres Esau et Iacob dictum
est de eis: Iacob dilexi, Esau autem
odio habui. Hoc ergo deus solus scit.
Secundo dicendum est quod considerando
merita nostra non possumus certam et de-
terminatam noticiam de hoc habere
an per illa opera et merita digni
simus odio vel amore. Vel si possumus
de hoc aliquam noticiam conietturalem ha-
bere per aliqua signa. Et primo an odio
dignus sit homo potest conietturari ex
octo signis. Primum est successus con-
tinuus in temporalibus qui in membro
est signum dampnacionis. Iob xxi°. Du-
cunt in bonis dies suos et in puncto
ad inferna descendunt. Et Ecclesiastes de
pec. Sed in ... Unde ergo dicit ...
prosperitas hominis malus, male capit suos
Tum enim pro illo pauca bona retri-
buentur hic recipit et quia illic iam ple-
nius punietur. Secundum signum
est prosperitas in peccatis. Hec est quia
talis habet prosperitatem ad peccandum quia
vult et quod vult implet pro sua volun-
tate. Si vult inebriari adest ei potus. Si
vult fornicari habet oportunitatem sine
omni impedimento. Tercium signum quia
nichil sentit se pati et si pati tamen
impaciencia. Quartum signum
est recidivacio frequens et reversio
ad peccatorum post confessionem sicut ei
qui recidivat per eandem infirmitatem
signum est quod morietur. Quintum
signum est incredulitas scripture sive
divine evangelii et sanctorum doctorum
omnibus visio. Unde qui ex deo est verba dei
audit etc. Sextum signum est ingra-
titudo de beneficiis acceptis vel
quod putat ea sua merita data esse. Se-
ptimum signum est non cessacio a peccato
sive continuacio peccati. Hoc enim signum est
quod talis caret custodia dei. Octavum
signum est propria voluntas. Unde
omnia vult habere ad placitum. Non vult
corrigi sed ad nutum blandiri. Ecclesiastici
xxxii°. Homo deceptor correctionem

Iob 39 ... ...
libere ... ...
... ...
... et vocem exactoris
non audit.
Danielis 32 ... meam ... et ...
... ... et
... ut ... et ...
... ... retribuam
... ... dicit dominus

vestigium est peccatorum ut omnia sciunt
eorum bonorum quod tales odiunt specialiter bonum
Et qui enim indignum se sit nulli bonitati
adquiescit nisi fictus ex affectione huma-
na hec sunt signa abominacionem dam-
natorum sicut Cayn qui odivit A-
bel innocentem erga se. Et Esau Ja-
cob. Et Ismahel Ysaac. Et Judas
Christum unde reprobi dicunt
Circumveniamus iustum. Sapiencie ijo
Ex adverso autem sunt alia signa sa-
lutis. Primum signum est voluntaria pau-
pertas licet in affectu continuo ut qui divicias
multa sibi ab usu subtrahit et more
paupertatis vivit. Matheo vto Beati
pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum
celorum ut enim dicunt ut pauperes s-
imus. Nam ipso plus paupertatem
amant quam se ipsos. etiam inter sua ce-
terum apostolos Ita pauper fuit quod natus
vilibus pannis involutus pau-
natus. In paupertate vixit hospicium
proprium non habuit. Pauper mortuus
est. Secundum signum humilitas in acti-
bus virtuosis. Cum quis multa facit
pro deo nulla existimat se fecisse sed
se servum inutilem. Luce xvijo. Ter-
cium signum est impedimentum in malo
ut cum quis tempore temptacionis impedi-
ne peccat quod indicat tali ut deus
Ozee 2o. Sepiam viam tuam spinis. Quar-
tum signum est continuus profectus in bonis
ut dicitur Ibunt sancti de virtute in
virtutem etc. Quintum signum est
paciencia in adversis ut cum quis ea
que patitur iuste se pati arbitratur
Iuxta illud meritis hec patimur quia
peccavimus. Sextum signum est obe-
diencia verbo dei. Cum quis nititur
implere quod audit in sermone. Et
delectatur in audiendo. Septimum
signum est reverencia ad sacerdotes s-
signum enim est ad deum qui servi honora-
tur. Octavum signum est gaudium de bo-
no proximi profectu cum caritas con-
gaudeat veritati. Ex hiis licet possit homo
ex hiis aliquam existimacionem recipere
an sit in odio vel in amore. Tan-
semper dicit timere. Romanorum xi.

Nota circa honorificacionem sacerdotum da illis partem sicut mandatum est tibi

ymmo dicit Nisi mecum omnes sunt
Quod in hoc iustificatus sum. Ecclesiastes
9o homo scit si amore dignus sit
enim cor eius non reprehendit me
Romanos 3o. Pravum enim est quia
dicitur sunt cogitaciones hominum quoniam va-
ne sunt maxime ex quo omnes
iustificaciones sunt sicut pannus menstrua-
te mulieris. Unde dicit Gregorius Mo-
ralium quod homo dicit tunc quod est stri-
cte se agere intelligit sub districto ex-
amine quo tendit ignorat. Unde
iusto ex hiis quod licet homo iuste agat
ut hic certus esse potest quod amore
dignus sit. Et si perseveraverit in
iusticia sua Proverbiorum xx. quis homo
potest intelligere viam suam sicut quod dicit
legitur. nullius glorie dependit
sed ut agnus apparet de multa sua
Secunda causa est ut nonnulli primi Math
xxo. Alia est causa quare sustinemus
multos malos quia non desperamus
de eis. Ista est causa quare sustinemus
multos malos quare deus voluit
nobis esse incertum ut neque de bonis
operibus extollatur nec de peccatis
desperet. Ita Judas apparebat bonus
et fuit dampnatus. Et latro malus
apparebat et fuit salvatus. Hoc
est quod prius quod deus voluit nobis esse
occultum. Secundo nescimus quando
quo de hac vita exibimus. Ecclesiastes ix.
Nescit homo finem suum sed sicut pisces
capiuntur hamo. et aves apprehen-
duntur laqueo. Sic homines capiuntur
in tempore malo scilicet mortis. Prima hora
nescimus si in iuvenili rapit morte. Ba-
Tempore malo scilicet mortis vel cum
cum adversatur Job in tenebris
scilicet ita quod non cum videbit ... in
tenebris. Tunc autem tria incerta
circa mortem scilicet tempus quia nescimus
an in estate vel in hyeme. An die
vel in nocte mane vel sero. Secundo
locus. Tercia nescimus an in domo
vel in campo. An in patria vel extra
vel in ... Seneca Epistola xxvija. Nescis
quo loco te mors expectat. Tu ergo
eam in omni loco expecta. Tercio modus
Tercia nescimus quomodo moriemur
an igne vel aqua. an ferro vel
subito vel successive vel casu

1 Ioh 3 si cor nostrum non reprehenderit nos fiduciam habemus ad deum

mors eis ex improviso superveniet

Ultimum signum est cum sapienciam vitam meditatur ... mortem

[illegible]

omnes

[S]i vel naturali morte [illegible]
ut homines salvus fieri [illegible] eos
notificare finem suum ut melius se pre-
pararet ad finem eorum ergo male
quia abscondit hoc bene propheta
fecit Notum fac mihi finem meum ps.
xxxviii° Respondeo secundum Bernardum
xiii° li. moral. tractantem illud Job
xv to Cunctis diebus suis impius su-
perbit et numerus annorum incertus est [illegible]
Dicit ad hoc inquit conditor noster bene volens
nobis finem nostrum ut dum semper incer-
ti sumus moriamur semper ad mortem
improvisi parati ad finem inveni-
amur hec ille Non ergo putan-
dum est deum in hoc male fecisse quod
nobis diem illum occultavit quia
per hoc nos a multis malis preservat
et paratos facit Et in bonis exerceri
operibus et hoc est totum utile Se-
cundo [illegible] quod coram districto iudice
in novissimo die astabimus Unde
Math. xxiiii to De die autem illa
nemo scit neque angeli dei in celo
Illam autem diem voluit esse incertam
ut secundum Bernardum semper habeatur
suspectus adventus eius et nos semper para-
ti simus [illegible] xiii° [illegible] in verbis
predictis ammonemur ad expecta-
tionem [illegible] redemptoris nostri visitationis
[illegible] [illegible] in ventrem [illegible] [illegible]
te terribilis cum peccatoribus [illegible] quos
deus rex celi et terre venturus est ad
damnandum eos hic sic consolatorium
bonis quos deus [illegible] venturus est ad pre-
miandum eos Maxime ergo debent
timere peccatores audientes Primo
dominum [illegible] venturum ad iudicandum quali-
ter ad omnes Et hoc propter 3 causas
que erunt in isto tamquam iudice
severissimo et iustissimo Primo
iste dominus sic iudex inflexibilis
Secundo infugibilis Tertio insolu-
bilis Et istos adventus [illegible]
dicam erit tremendus Primo erit
inflexibilis quia nullus poterit
flectere eum [illegible] [illegible] potest
[illegible] et [illegible] iudicium suum
[illegible] Domine [illegible]
[illegible] iudicium tuum Tertia autem
erit iustitia [illegible] domini quod etiam
iustitias iudicabit [illegible] potest
Cum accepero tempus iustitias iudica-
bo Secundo infugibilis quia in

primo adventu [illegible] non accepit tempus
iudicandi sed miserandi quo dicitur
deus Tempus misericordie adveniet Co-
rinthiorum vi to Ecce nunc tempus accepta-
bile [illegible] [illegible] terribilis [illegible]
Secundo [illegible] iudicabit sed ad
bona opera examinabit Malachie iii°
Colabit filius filios levi i. examina-
bit districtus iudex Hec moral. Se-
cundo erit iudex infugibilis quia nullus
poterit effugere suam vindictam Unde
ait [illegible] Nolite inique
agere [illegible] moral. Non erit
locus fugiendi quia deus est ubique ps.
Quo ibo a spiritu tuo [illegible] Si sumpsero pen-
nas meas [illegible] et enim illuc manus tua
deducet me Unde Gregorius Effugere
[illegible] [illegible] iudicabit [illegible] ubique
est Tertio deus [illegible] infugibilis est
Tertio erit iste deus ut iudex infallibilis
Non enim est sapientia creata que falli
potest vel corrumpi precio vel favore
vel timore In ipso enim sunt omnes thesauri
sapientie et scientie dei absconditi et ipse
novit abscondita cordis nostri quia omnia
nuda et aperta sunt ei ad Hebr. iiii to
Ideo decipi non potest quia intellectus eius [illegible]
tari potest Non enim fallitur [illegible] [illegible]
sillogismis Non platonis probationibus
Non Socratis argumentis Non legistarum
allegationibus Non iuristarum rationibus
quod facit iudicium iniustum et iudicio [illegible]
omnia in veritate iudicabit Nos igitur karis-
simi tantum domini adventum scientes
bonis operibus preveniamus et ut eius in-
stantiam tam districtam valeamus eva-
dere laboremus nunc in eius gratia exi-
stentes proposse [illegible] [illegible] parare ut
tunc possimus in omnibus [illegible] stare
in regno celorum Ad quod nos perducat pater
et filius et spiritus sanctus Amen Sequitur sermo
de Conceptione Beate virginis

[I]nnarrabilis dive
gratie misteria merce-
dem gloriosam repro-
misit eterna dei provi-
sa [illegible] dei [illegible] sa-
pientia Unde dicitur Eccl.
xxiiii to Qui elucidant me vitam eter-
nam habebunt Quod [illegible] de gloriosa
virgine que [illegible] patris sapientiam
dei filium [illegible] in utero portabit

ac mundo peperit. Facta sancta let-
icia. Nam quicquid de dignitate et subli-
mitate virginis matris eius educere
in lucem hoc nos debemus ad laudem
et honorem filii sui pertinere qui ho-
norificavit graciam et sanctitatem matris
honorificavit et elucidavit gloriosum
nomen filii eius qui ipsam sanctificavit
et gracia replevit. Nam si in ceteris re-
bus elucidacio veritatis que a deo
est preclara merito pateat. In ea
specialiter fructus uberrimus afferre
specialius est que sanctificacionem et
dedicacionem templi illius continet
In quo ante secula antequam terra
fieret et ab eterno sibi mansionem
ordinavit prima et eterna veritas.
Sed quid nos tantilli et indocti
ne possimus. Eciam in eius laudibus
referemus quod si omnium nostrum membra
verterentur in linguas non possemus
eam ad plenum elucidare. Et in de-
laudis mee iniquitatibus viatorum pollu-
tenebris depravata valet attribu-
ere ipsius lucifere sanctitati propter
hoc tamen omnino tacere non debemus.
Devotis ad eam omnibus humiliter recurra-
mus salutantes eam Ave maria etc.
Eloqui de Concepcione gloriose vir-
ginis marie matris dei et exordio
sanctificacionis eius est valde diffici-
le. Nam ab exordio fidei propagacionis
christiane usque ad tempora congrega-
cionis sacri concilii Bazilien. In di-
versis mundi partibus et in conciliis
pluribus annis difficilis questio inter
doctores facta fuerat super Concepcio-
ne et sanctificacione eius. Nam quidam
dicebant ipsam virginem et eius animam
per aliquod tempus aut momentum subiacuisse
actualiter originali culpe. Alii autem e con-
trario dicebant a principio creacionis
sue deum ipsam diligendo graciam
ei contulisse per quam a macula origi-
nali eam beatissimam personam libe-
ravit et preservavit sublimiori sancti-
ficacionis gradu redimit. Cum fundaret
eam ipse altissimus et ipsam fabricaret
filius dei patris ut esset eius mater in
terris. Unde sacrum generale Bazilien.

Volentes ut pax et unitas habeatur
inter professores super hac materia diligenter
inspectis auctoritatibus et racionibus
que a pluribus annis in publicis rela-
cionibus ex parte utriusque doctrine
coram sinodo allegate fuerant aliisque
plurimis super hac re visis et matura
consideracione pensatis doctrinam
illam disserentem gloriosam virginem
dei genitricem mariam preveniente
et operante divini numinis gracia
singulari. Numquam subiacuisse actu-
aliter originali peccato. Sed immunem
semper fuisse ab omni originali venia-
li et actuali culpa, sanctamque et
immaculatam tamquam piam et consonam
cultui ecclesiastico fidei catholice
recte racioni et sacre scripture ab
omnibus katholicis approbandam
fore tenendam et amplectendam
diffinimus et declaramus nullique
de cetero licitum esse in contrarium predi-
care seu docere. Renovantes preterea
institucionem de celebranda sancta
eius concepcione que tam per Roma-
nam quam per alias ecclesias sexto ydus
decembris antiqua et laudabili con-
suetudine celebratur. Statuit et
ordinavit eandem celebritatem pre-
fata die in omnibus ecclesiis mo-
nasteriis et conventibus christiane
religionis sub nomine concepcionis
festivis laudibus colendam esse. Cunc-
tis fidelibus vere penitentibus
et confessis ea die missarum sollem-
niis aliter centum indulgenciarum
primis autem vel 2is vesperis totidem
Sermoni autem divino de ea festivitate
interessentibus centum quinquaginta
dies concessione perpetuis temporibus
duraturam de iniunctis sibi peniten-
ciis elargitur. Datum anno domini
millesimo quadringentesimo tricesimo
nono in concilio Bazilien. propter quod ut
dictam indulgenciam percipere
possimus de Concepcione marie modo
paululum disseramus. Multiplex
est concepcio marie. Prima est eterna.
Nam omnia que deus produxit esse
in sua mente eterna concepit et habuit
Sicut et Carpentarius ordinat esse

que in mente sua ab eterno conceperat et habuit. Sic hanc virginem gloriosam scilicet mariam in sua mente conceperat et ymaginem ab originali habuit. Unde de se dicit Proverbiorum viii° Dominus possedit me initio viarum suarum antequam quicquam faceret a principio ab eterno ordinata sum. Ex antiquis antequam terra fieret, nec dum erant abissi et ego iam concepta eram. Et ista conceptio marie fuit sancta quia intencio divina ad creandum talem virginem gloriosam. Istam non celebramus sed de ea solum deum laudare debemus quia sicut deus sicut ab initio previdit lapsum hominis sic et previdit et ordinavit eius reparacionem que facta est per filium dei de maria virgine natum. Secunda conceptio marie est seminis qua joachim et anna fecerunt coniunctione carnali et ex commixtione seminum ipsorum concepta erat caro marie. Ista conceptio quo ad materiam loquendo non erat in culpa nec in gratia quia illa massa seminum erat inanimata. Culpa vero et gratia solum habent esse in anima. Istam conceptionem non sanctificamus sed de ea deum laudare debemus. Prima tales homines ad parentes inhabiles ordinavit coniungi et quibus talem prolem donavit. Tercia conceptio marie est hominis scilicet quando deus animam creatam marie infudit eam corpori per xl v dies disposito et organisato. Prima iuxta philosophos post commixtionem carnalem seminum virorum et mulierum xl v ta die anima a deo creatur et infunditur et illud fuit prius et mulieris unitum aliarum in ista conceptione peccatum contrahit originale. Et de hoc ponit exemplum familiare de lapide calido qui licet in se non sit formaliter calidus si tamen aqua frigida perfunditur resultat calor propter dispositionem preexistentem in lapide. Sic in proposito ex hoc ipso quod anima rationalis coniungitur carni infecte contrahit originale peccatum et in quo consistit. Et istam conceptionem marie hoc celebramus quia unio anime marie cum

materia disposita sint sanctificata et absque peccati macula. Prima secundum gratiam prout iam determinavit ecclesia in hac conceptione anime cum materia disposita infusa est marie gracia habitualis. Sic quod ipsa sanctificata est in utero matris sue super alios pueros omnes preter homines. Et hec sanctificatio marie facta est xl v ta die a die conceptionis eius. Secundo dubitatur cum hac die beata virgo maria in utero gratiam susceperit videtur quod hoc festum possit celebrari sed illo die quo fuit animata et sanctificata. Et ita caderet in diem aliquem qui ab hodierna die est xl v ta. Item ista die hodierna in qua fuit seminaliter concepta. Respondetur quod quidam ex racione moti negaverunt hoc festum celebrandum nec licebat nisi pro sua cogitatione. Contra quos magister Anshel Anshelmus ita dicit. Erubescant insani qui hanc diem celebrare noluerunt. Ideo quia [illegible] conceptionis [illegible] celebrat ecclesia. Magna quippe insania est cum in hoc aliquis comparat in qua dei filius carnem assumpsit. Et ideo dicendum quod hoc festum celebratur hodie non quod ista die beata virgo sanctificationem susceperit sed quia ista dies pro celebritate huius festi per eam est revelata ut de Ebiono abbate de Anglia qui procuravit pacem inter Anglie et Francie. Nam tempore tempestas valida in mari exorta est. Ebionus oravit deum cum omnibus qui secum erant. Et ecce vir in apparatu pontificali venit et quesivit si vellet celebrare festum conceptionis marie, tunc salvaretur. Ebionus salvatur. De die quesivit. Respondit sexto ydus decembris ut patet in legenda. Tercio quare beata virgo potius hanc diem voluerit celebrandam quam illam in qua fuit sanctificata. Respondetur propter duas causas. Prima propter manifestandam miraculosam conceptionem. Prima ex parente sene et iam sterile concepta est. Secunda

pro excusatione quarumdam in memoria-
lis in quo licet racio absorbeatur
propter carnis delectationes hec tamen
difformitas excusatur propter fidem
thori et intentionem prolis ad generan-
de et ducande ad laudem dei. Et
qui debite vult hic festum celebra-
re debet intentionem habere non ad con-
ceptionem carnalem sanctis sed ad con-
ceptionem spiritualem scilicet sanctificationis.
Item simile enim in partibus nostris
celebratur dedicatio ecclesie Ro-
mane. Dicimus enim in collecta Deus
qui pro nobis per singulos annos hu-
ius sancti templi tui reparas diem.
Ibi intentio dicentis non fertur
ad templum in quo hic est sed ad
templum quod est rome. Sic etiam
in proposito de conceptione celebratio
conceptionis marie secundum intentionem
nostram ad ipsius primam conceptionem
que facta est in utero matris eius
Anne super alios primos homines.
Racio beati Thome in 3a parte su-
per q. xxvii art. iiii to In responsione
principali quia illos quos deus e-
legit ad aliquid ita preparat et dispo-
nit ut ad illud ad quod eliguntur
inveniantur idonei secundum illud
ii Corin. iii° idoneos nos fecit
~~ministros novi test.~~ ministros novi te-
stamenti. Sed quia beata virgo ma-
ria fuit ad hoc divinitus electa ut
esset mater dei. Et ideo non est dubi-
tandum quod deus per suam gratiam
eam ad hoc idoneam reddidit secundum
quod angelus ad eam dixit Inveni-
sti gratiam apud deum. Ecce con-
cipies et paries filium et vocabis no-
men eius ihesum Luce i. Non autem fuisset
mater dei si peccasset aliquando quia
honor parentum redit in prolem
secundum illud Prover. xvii°. Gloria filio-
rum patres eorum et ignominia matris
redundasset ad filium. Item etiam quia
singularem affinitatem habuit ad xpm
qui ab ea carnem accepit. Unde dicitur
ii Corin. vi to Que conventio xpi ad
belial. Item etiam quia singulariter
in ea filius dei qui est sapientia dei in ipsa
habitavit non solum in anima sed etiam in

utero. Unde dicitur Sap. i°
In malivolam animam non introibit sapi-
entia nec habitabit in corpore sub-
dito peccatis. Et ideo simpliciter fatendum
est quod beata virgo nullum actuale
peccatum commisit nec mortale nec ve-
niale. hec ille. ymo nec originale
contraxit. Sed statim in sua conceptione
est sanctificata ut impleretur illud
Cant. iiii to Tota pulcra es ami-
ca mea et macula non est in te.
Nam sicut celi cantabat est in conceptione
ut stella lucis previa lune et lux
aurore expurgata sunt omnia fulcite so-
lis splendore sic marie precordia
conceptionis more quibus excludimur
via luna (?) sine squalore. Item
originalia fulgerent plus celi de-
core hinc cessent nec Cyria (?) modo lo-
quentes ore Quamvis natalicia ma-
rie sancta fore. Et Anshelmus
li. de Conceptione virginis [?] illos
qui asserunt eam conceptam in origina-
li peccato sic dicit Ista ne sunt
et impotens sapientia dei et virtus
mundum sibi ex omni parte habitaculum
condere remota omni labe conditionis
humane q.d. nullo modo. Subdit an-
gelus aliis peccantibus a peccato
servavit et feminam etiam matrem suam
futuram ab aliorum peccatis exsortem ser-
vare non valuit. Intuemini si consequen-
tiam statuit eam dominatricem
et reginam fore angelorum et nunc infe-
riorem gratiam aliis naturam in con-
sortio acceptam tecumque hominum peccatorum
Existimet hic qui vult argumentis
probet. Non ut hys que dicimus
adnectetur. Ego denique deus oste-
dit michi aliud dignius excellen-
tius domine mee dicam que dig-
ne dico. Unde scripsi non omitto. Et post
longum passum subdit Si quid
prime ea diximus pro non omnino ex-
... pronunciat. Item ea de sanc-
tificatione marie et sancte conceptionis
verissime constat. Si sententia ca-
tholica est. Ego a catholice et uni-
versalis ecclesie veritate nulla ratione vo-
lo dissentire. Magnifice [?] propriam
virtutem domine quadam quem mentis
amplitudine proposite considerans
videtur mihi videre quia si quid originali

peccati in propagatione mundi ...
et dominus mei exstitit propaga-
tio et non propagate prolis sunt et
sumunt exemplum de constancia
b. Attende si deus constancie
confert ut inpia sponte mater a spermis
remota concipiatur allatur! et for-
mentur, non potuit dari contrarium homi-
nis quod sibi templum faceret in quo
habitaret. Et de quo in unitate
sue persone prefatus homo fieret
ut non licet inter spermas peccatorum con-
ciperetur, absque tamen spermate
carnalis exercitus omnino redderetur quod
si obviatur verbum apostoli dicentis
qui in omnibus. Omnes homines in adam
peccasse. Ipse anselmus huius
consequenter sic dicit. Cum omnem
etiam gratie dari in te virgo quod sic de-
cuit te non inter omnia sed supra
omnia que facta sunt inestimabili
modo intueor, ita te non lego nec
alicuius in tua conceptione deiecta
fuisse operatione et singularis homines
intellectum in penetralibus divinitatis
et operatione ab omnis peccati ad-
mixtione liberrimam habet ille. Te de-
cebat ut genitus christi fieret de
matre purissima ea puritate
qua maior sub deo nequit intelligi.
Maior est puritas que nec inventa
nec inspecta est actualis nec origi-
nalis culpa quam que aliqua contracta est
vel fuit ergo beata virgo preserva-
ta fuit et ab originali culpa. Et
Henricus de Gandavo doctor
sollempnis in sermone qui sic in-
cipit Transfulget virga de stirpe
vel dicit Cum audis dicere hanc
portam visam ab Ezechiele et
clausam ullum fuisse apertam
a diabolo. Per quam solus rex re-
gum et dominus dominantium voluit
introire. Cum audis dicere hanc
portam pollutam fuisse labe criminis
in qua ille in omnibus comparati non a-
stra sunt munda voluit plusquam
ix mensibus habitare. Et ci-
tat quecumque velit. Ego hoc dicere
non audeo nec sentire. hec ille. Nam
sanctificacio marie excellit
sanctificationem aliorum sanctorum di-
gnitate et tempore. Sicut sancti
ut Jeremias et Johannes baptista

sunt sanctificati sunt in matris utero
et a peccato originali mundati, ergo
beata virgo excellentius debuit sancti-
ficari et per gratiam in primo instanti infusionis anime.
Et patet hoc per rationem ad oculum de-
clarationem. Anima fuit una persona
utroque modo habens originale dam-
num patet. Quemadmodum de hominibus communi genere
legis propagatione. Ita dicimus quod persona
prima mea que quandoque habere potest pec-
catum in carne sive in causa, et quo-
damodo non habet sed in anima sive
in effectu. Anima unde dum dicitur lex
trema i. est de lege cum modum. Et istud
fuit ergo beata que fuit mediatrix
inter nos et deum. Christus sicut et ipse
inter nos et deum. Sed si tamen
originali tunc non debuit mori. Dicendum
quod non sequitur, quia licet gratia sancti-
ficationis in ea preveniret actualem infec-
tionem quo ad culpam. Non tamen pre-
venit carnis infectionem quo ad fo-
mitem. Et ideo ratione istius fecit hic
in carne et fomitis. Ipse remansit
vivit in materia penalitatis pro
merito priorum parentum sicut manent
manent in parvulis baptizatis
Gratia enim sanctificationis non ob-
viat pene sed culpe. Et hinc est quod
beata virgo fuit penalitatibus
obnoxia sine eius culpa. Per hoc etiam
patet solutio declarationis tamen que
fuit pena non culpa. Sed si dicitur quod
beata virgo non fuisset redempta per
christum. Anima nullus potuit ad
redemptionem christi, nisi qui habet vel habuit
culpam. Respondetur negando hoc.
Dicitur enim aliquis posse redimi ab
alio aut per ereptionem aut per mali
eminentis preventionem. Sicut patet
de duobus quorum unus potest cadere
exigitur. Alter vero ipso casu liberatur
aliter vero aliter. Sic beata virgo
per christum omnium salvatorem et liberatorem
liberata est et redempta a potestate
dyaboli, et a peccato non habet alii
Alii enim post casum erecti sunt. Ipsa
vero in ipso casu vel eminente ipso
casu sustentata est ne incideret in pec-
catum originale. Racionatur ergo ecclesia
celebrat conceptionem virginis gloriose
propter eorum primo prophetiam prophetarum in
ea figurarum in ea impletionem, quia
in ea incepetur impleri prophetie et

figure Hec promissa magna
data ad totius mundi consolacionem
et salutem Jam enim tempore reparat
virga de radice yesse De qua flos
florum virgo dominus egressurus
erat iuxta illud ysaie xi Egredie-
tur virga de radice yesse et flos
de radice eius ascendet Jam appa-
rere reparat nubes super quam dominus
ascensurus erat Juxta illud ysaie
xix Ecce ascendet dominus super
nubem levem Item archa lignea
fabricari reparat lapidibus auratis
operienda de qua Exodi xxv
Et in qualibus dicatur Ipsa virgo
beata est celum novum altissima di-
gnitate et purissima castitate Item
est terra nova profundissima humi-
litate et castissima fecunditate Que
virgo et mater extitit de qua psalmista
Benedixisti domine terram tuam
avertisti captivitatem Iacob et iterum
dominus dabit benignitatem et terra
nostra dabit fructum suum Et ysaias 64
dicit Ecce ego creo celos novos et ter-
ram novam et priora non erunt in
memoria Gaudebitis et exultabi-
tis usque in sempiternum in hiis que
ego creo quia ecce ego creo Jerusalem in exultacionem
et populum eius in gaudium Item ipsa
est illud fundamentum in terra in sum-
mis montibus id est super dignitates omnium
sanctorum in quo deus posuit duo
luminaria magna Solem iusticie
cristum filium suum et lunam id est ipsam
virginem lune similem propter distinc-
cionem diei et noctis et propter requiem
diei humani laboris Et propter sola-
tium reparacionis solacium lunis Item ipsa
est mare magnum et spaciosum Ecclesiastes
primo Omnia flumina intrant in mare
id est omnia fluenta gracie sunt in ma-
ria Deus enim congregaciones aquarum
appellat maria Genesis i Et ma-
trem suam eodem nomine voluit appel-
lare Cum plenitudine gracie per an-
gelum voluit mutare Unde ipsa
dicit Jn me omnis gracia vie et
veritatis In me omnis spes vite et
virtutis Transite ad me omnes
qui concupiscitis me et a generacionibus
meis adimplemini Item ipsa
est paradisus voluptatis sita in monte
eternam deus ab inicio preciosissima omnibus
plantavit ad flores et fructiferam
sunt suavitatem odoris augmentato
sunt honoris et honestatis in qua pa-
radiso deus posuit hominem cristum
quem in ipsa formavit spiritu sancto
cooperante Item ipsa est rubus
ardens divina karitate et materna
fecunditate et non consumitur salva vir-
ginitate Item mons de quo precisus
est lapis sine manibus de qua
cristus conceptus est sine humanis
operibus Danielis ii Item ipsa
est vellus gedeonis Judicum vi
Item archus positus in nubibus celi in
signum propiciacionis Genesis ix
Item ipsa est Sara reputata sterilis
et tamen fecunda Item rebecca quam
preparavit dominus filio abrahe id est deo
Genesis xxiiii Item Rachel de
cora facie Genesis xxix Item ipsa
est illa hester preelata assuero
id est regi beatissimo Assuerus enim bea-
tissimus interpretatur Item ipsa
est Judith que sine castitate peri-
culo dei populum liberavit ab ho-
ste olopherno id est dyabolo Ipsa con-
terit caput eius Genesis iii Secun-
do ecclesia celebrat concepcionem vir-
ginis propter filii dei ex ea incarnacionem
Sicut namque celebrat ecclesia sancte
crucis inventionem et exaltacionem que
tamen fuit instrumentum consumacionis
redempcionis nostre gratulatione su-
scepte Multo magis racionabiliter ce-
lebrare debet concepcionem beate ma-
rie virginis de cuius carne corpus
cristi formandum erat Si namque vo-
luisset filius dei potuisset de lapi-
de corpus formasse quod si fecisset
tota ecclesia congaudens illius lapidis
et eius invencionem sicut crucis celebrare
potuisset Ergo de facto virginis
quod fecisset lapidi Item constat quod dei fi-
lius incarnatus nichil sumpsit de
substancia anime virginis sed solum de sub-
stancia eius corporali quia de purissimis
sanguinibus formatum est corpus
cristi operacione spiritus sancti ut dicit Damascenus
in libro in suarum sententiarum Ex
quo sequitur quod formacio seu concepcio materie

virginis fuit quodammodo in radice concep-
cionis a filio dei assumende. Ac per hoc con-
cepcio virginis future matris fi-
lii dei fuit quasi quedam concepcio ori-
ginalis et in radice hominis cristi quo
ad substanciam eius corpulentam
de virgine assumendam. Racio ex-
co Tercia ipsa ergo erat exordium
et quodammodo fundamentum remotum nostre
salutis. Et ipsa concepcio erat quodammodo
huius fundamenti posicio. Eius ergo
non gaudeat de posicione huius fun-
damenti super quod edificium pro to-
cius mundi salute erat stabiliendum
Unde si populus cum magna leticia
celebrabit fundacionem templi ma-
terialis et figuralis ut dicitur Esdre 3o
cum ammodo gaudio debet celebrare
fundacionem templi racionalis et
figurati scilicet virginis gloriose. Et
cuius corpore verbum dei pro nostra
redempcione voluit obumbrari. In
cuius pectore voluit humilitas requie-
scere. Quarto ex hoc quia natura
humana post lapsum sic dignificata
est in una persona et puro homine
ut ipsa esset sic gracia et virtutibus
dotata et firmata quod quamvis deinceps
totam vitam multo tempore in hu-
manis agendo ab omni peccato haberet
immunem. Et ut eius sanctificacio
esset radix gracie et sanctificacionis
nostre. Et hec est cur parentes hoc
nec primam similem visa est nec habere
sequentem. Quod attendens archangelus
Gabriel cum reverencia salutacionis
dixit. Ave gracia plena dominus
tecum. Nam et si in sanctis patribus
et prophetis gracia fuisse creditur
non tamen ceteris plena. Et per hoc
quicquid est maledictionis infusum
per Evam totum absolvit benediccio
Marie. Propter et graciam refudit ceteris
omnibus quam non habent singuli omnibus
dedit. Considerare ergo diccione debemus
quod nullo virtutum vacavit genere
cum plenitudine gracie dei mittimus
aspiciebat ingesse. Sollempnitatem ergo concep-
cionis sancte virginis digne venera-
cionis et in laude eius digne inqui-
rentes extollere cogitamus nostri co-
natus efficacia. Postulemus eius
suffragia ut per eius sanctissima
merita divinam clemenciam impetremus.
Ista est enim precipua festivitas in qua
omnis angelorum exultat milicia in qua
patriarcharum veridica et abdita con-
plentur misteria in qua prophetarum
pandantur vaticinia in qua gaudet
sponsa. De qua ortus est sol iusticie
ad tergendas tenebras peccatorum
nostrorum. Omnes igitur qui convenimus ad
hanc sacram virginis festum tam dominus
sensibus corporis et anime exigamur
hodie in domino gaudeamus. Tercia
omnis redemcio venit. Nam in istius
virginis concepte descendit ille qui
salvum facit populum suum a peccatis
eorum cuius salutis participes nos faciat
deus per secula benedictus. Amen.

Sequitur Sermo de sancto Thoma

Cum sero esset die una sabbatorum et fo-
res essent clause. Johannis xxo. In pre-
senti evangelio mencio fit adventus cristi ad discipulos post
resurreccionem. In hoc autem tempore reco-
litur adventus cristi ad nos per incar-
nacionem et per gracie inspiracionem ut
ergo ipsum venientem ad nos tam per
incarnacionem quam celestem inspiracionem
seu infusionem gracie digne recipere
valeamus. Nos ipsos preparare et abili-
tare debemus. Si enim in nobis pre-
cesserit preparacio et humilitas tanto in
nobis magis utilis erit eius adventus.
Ista autem duo scilicet preparacio et humilitas
experte nostri et utilis exspectacio
ex presenti evangelio colligi possunt.
Primo preparacio et abilitas nostra colligitur
ex verbis que in principio ewangelii exprimuntur.
Dicitur enim quod erant sero una sabbatorum
fores clause et discipuli erant congregati
et erant in timore constituti propter metum
iudeorum. Ad tales ergo venit ihesus scilicet ad
serotinos quietos clausos congre-
gatos timoratos. Ex hiis quinque col-
liguntur que ad ipsius adventum co-
gnoscendum et capiendum nos abilitant et di-
sponunt. Primum est meditacio brevitatis
vite et mortis. Quod notatur cum dicitur sero.

Uel sabbato namque breuitas uite
vel mortis intelligitur. Septima feria est
finis dierum. Vnde .i. feria sexta septima dicitur
et homo in domum suam ingreditur
et ab operibus suis vacat. Sic
morte huius vite finitur. Ecclesiastici xx
vio. Super mortuum plora defecit
enim lux eius homo in domum sue
eternitatis ingreditur. Ecclesiastici xiio.
Vacat homo in domum eternitatis sue.
Et in omnibus operibus quiescit.
Apocalipsis xiiii. Amodo iam dicit
spiritus ut requiescant a labo-
ribus suis. In tali igitur sabbato i.
meditacione mortis vel sui manife-
stat et sibi venit quod figuratur Ge-
nesis xviiio ubi dicitur quod rex qua
si ostium obumbraret domus. Iacob
apparuit. Unde obumbratus seculo
in sine vite sue tenebris. In memoria
enim talis obumbratus propter inte-
ritus domini adveniet et apparet.
Memoria enim mortis causat in nobis
puritatem. Ecclesiastici viio. Me-
morare novissima tua et in eternum
non peccabis. Causat et humilitatem.
Ecclesiastici xo. Unde superbis terra et
cinis. Ambrosius super hexameron
respice in sepulcra hominum et unde
Unde extremis cinis et ossa rema-
nebunt. Respice inquam et dic mi-
chi quis dives quis pauper sit. Nul-
la discrecio inter cadavera mortuorum
nisi quod gravius fetent corpora di-
vitum distenta luxurie. Libenter
autem homo convenit ad domum illam
ne quam mundiorem invenit et in qua
honore recipit. Memoria autem mortis
cordis domum mundat quia peccatis
mundatur facit et istum honorat quia
humilitatem inducit que vero honore
facit. Ecclesiastici 3o. Ab hominibus ho-
noratur. Igitur memoria mortis
cor nostrum ad recipiendum Christum disponit
quia cor mundat per puritatem et que Christum
honorat per humilitatem. Secundo qua
bilitat et disponit seu preparat
nos ad congrue recipiendum eius ad-
ventum est tranquillitas mentis quod
notatur in hoc quod dicitur. Erat sabba-
tum quod requies interpretatur. Non
enim potest recipere adventum Christi per

gratiam nisi habeat tranquillam mentem.
Osee io. Ducam te ad solitudinem
et loquar ad cor eius. Treno. iiio. Bonum
est prestolari cum silencio salutare
domini. Hinc est quod filii Israhel non po-
tuerunt recipere manna quousque mare
rubrum transierunt quia nullus sentit
recipere divine dulcedinis nisi prius
a se expellat omnes mundi fluctua-
ciones. Hinc dicitur alibi. In Regum
xvii. Cum enim fuit helias in deserto
pascebatur a deo mane et vespere
pane et carnibus. Postquam autem se ad
civitatem transtulit vix modicum panis
et aque habere potuit quia homo
quamdiu statum quietis habitat deus
sibi consolaciones celestes plures ad
ministrat cum autem tumultuosis cogita-
cionibus tollitur vix modica consola-
cione divina consequitur. Hinc est etiam
quod apostoli receperunt spiritum sanctum in pe-
ntecoste i. a peccatis superfluis nego-
ciacionum secularium quiescentes. Seneca
epistola 2a dicit. Primum argumentum con-
positeque mentis existimo posse consistere et secum
morari. Ambrosius de fuga seculi. Qui
cum sit solus otiosus dicitur. Tunc otiosus deus
est nil agit orat nisi deum. Tercio
est quod nos disponit ad recipiendum
adventum Christi custodia domus exterius
quod notatur in hoc quod dicitur fores essent
clause. Debent enim teneri fores sen-
suum exteriorum clause ut ne per eas
cor non ingrediatur quod sine pec-
cato et per ianuas clausas ad illos in-
travit. Spectat autem ista fores sunt
claudende que magis sunt periculose
sunt visus auditus et os. Deus
enim posuit in domo cordis thesaurum
preciosum. Et ideo si fores fuerint
aperte fur i. dyabolus ingreditur
et thezaurum furatur. Ille scilicet fur de
quo Zacharias viio. Fur ingressus est
spolians latrunculus foris. Thezau-
rus autem est ille de quo dicitur i Corin-
thiiio. Si quis superedificat super funda-
mentum hoc aurum argentum. Vel la-
pides preciosos etc. Per argentum intel-
ligimus litteras. Nam in scriptura sanguinem
eloquia argentum sunt fulgidum i. ad
integras lineas cingule. Sic et alia

Regum (margin, beside "In Regum")
Cum 6 (?) ... (margin note beside "mundatur facit")

humilis vivit in conventu dei sit sple-
ndida tamen in conspectu suo est despecta
Cant. i. Nigra sum sed formosa filie
Jerusalem. Per lapidem preciosum
intelligitur castitatis margarita. Sic
enim margarita generatur ex rore ce-
lesti sic castitas non habetur nisi a
deo Sapie. viii. Non possum esse
continens nisi deus dederit. Tercio
per aurum intelligitur caritas Apoc.
iii. Suadeo tibi emere a me aurum
ignitum. Iste thezaurus homo effi-
citur dum quantum ad deum per humi-
litatem ad seipsum per castitatem ad
proximum per caritatem. Eva contempnit
apertum hostium auditus quia verba
serpentis audivit. Et ideo fur in-
gressus est per auditum et furatus est
scilicet argentum humilitatis quia deum
superbivit Gen. iii. Eritis sicut dii usurpare
voluit. David tenuit apertum ho-
stium visus contra illud ii Regum xi.
Bersabee lavantem se super murum
aspexit et ideo fur ingressus est per
visum et furatus est ei margaritam
castitatis. Tercia in adulterium cecidit
peccato in homicidium. Petrus tenuit
hostium oris apertum quia Christum nega-
vit. Et ideo fur ingressus est per os
et furatus est illi thezaurum caritatis
quia exhinc fidem et caritatem amisit. Idem
propheta conqueritur Ieremie ix. Ascendit
mors per fenestras meas. Ideo porte
et fenestre sunt claudende. Nam audi-
tui apponenda est sera. Ori statera.
visui et cordi pactus mutua. Spine
sunt prohibentes dure et pungentes
que detractoribus et maliloquis se
fraude. Prov. xxv. Ventus aqui-
lo dissipat pluvias et facies tristis
linguam detrahentem. Statera sunt
verba librata et ponderata. Eccl.
xxi. Verba prudentium statera pon-
derabuntur. De hiis duobus Eccl.
xxviii. Sepi aures tuas spinis
et noli audire linguam nequam. Eccl.
et verbis tuis facito stateram.
Per quinque enim sensus corporis fit in-
troitus viciorum ad animam. Ieremie
per quinque sensus quasi per quasdam fene-
stras vicia ad animam introeunt.
Nam sensus corporis sunt quasi
racionis directiva anima in aliis

que mediante conveniat oriente. Ocu-
lis autem et cordi est pactus faciendum mu-
tuum. Job xxxi. Pepigi fedus cum
oculis meis ut nec cogitarem quidem
de virgine. In sanctis enim viris cor
facit pactum cum oculis quia cor ad
nulla creata viciata dirigit et o-
culi faciunt pactum cum corde quia
sibi viciata representant. Quarto dispo-
nere nos ad congruentem receptionem
ipsius adventum est unitas congre-
gationis quod notatur in eo quod erant
simul congregati. Venit enim Christus
ad illos qui sunt congregati corde
et uniti mente. Mathei xviii. Ubi
duo vel tres in nomine meo fuerint con-
gregati ibi sum ego in medio eorum. Et
dicit Glosa quia quantumcumque sint numero
dicuntur esse uniti in tribus in fide cari-
tate et operatione. Sancti enim uni-
ti sunt sicut diversi radii in uno sole
id est in una fide. Sicut diversi rami
in una radice id est in una caritate. Sic
diversi rivi in uno fonte id est in fecundo
opere. Quintum est timor quod notatur in
hoc quod dicit propter metum Iudeorum. Deus
enim venit ad timoratos quod innuitur
Gen. xxxii ubi petivit Jacob dicens
Domine eripe me de manu fratris mei
quia ipsum valde timeo. Deus ad
eum accessit et confortavit. Timor
enim generat sancta desideria sancta
suspiria et bona opera. Ysaie xxvi.
A timore tuo domine concepimus et quasi
parturivimus et peperimus spiritum salutis.
Per timorem enim concepimus sancta de-
sideria. Parturivimus sancta suspiria.
Et parimus bona opera. Deus autem
venit ad desiderantes. Sapie. vi.
Preoccupat qui se concupiscunt ut
illis se prior ostendat. Et Aggei
ii. Veniet desideratus cunctis gentibus.
Venit ad suspirantes. Exodi iii. Vidi
afflictionem populi mei et sciens do-
lorem eius descendi ut liberarem eum.
Ps. Propter miseriam inopum et gemitum pauperum
nunc exsurgam dicit dominus. Venit
ad operantes et mandata dei custodientes.
Iohannis xiv. Si quis diligit me ser-
monem meum servabit et pater meus
diliget eum et ad eum veniemus
et mansionem apud eum faciemus.
Ex hiis igitur habemus quod dispo-
nimur ad receptionem adventus Christi
scilicet memoria mortis. Tranquillitas
mentis. Custodia domus. Unitas
congregationis et timor. Et quia depo-

|| et cui non fiunt hostia et seras auribus tuis

Secundo scilicet voluntas ex parte ad
ventus Christi que in hac oracione
impletur notari colligitur ex quinque.
Primo in medio stetit, pacem attulit, in-
firmum Thomam in fide sanavit,
fidem habendam ammonuit. Et
ante adventum Christi homo erat
inordinatus, deo inimicus, mortu-
us, infirmus et cecus. Primo erat
inordinatus quia nullum ordinem
modum vel medium tenuit. Non enim
servabat medium virtutum videlicet
medium fidei quia habebat aut infidelitatem. Non
credendo credenda aut nimiam le-
vitatem credendo non credenda. Nec me-
dium spei. Nec medium spei quia aut
habebat nimiam presumpcionem aut
desperacionem. Nec medium caritatis quia
id quod erat diligendum plus dili-
gebat aut minus. Nec medium prudencie
quia aut habebat stoliditatem
aut dolositatem. Nec temperancie quia
sequebatur voracitatem aut gulositatem.
Nec fortitudinis quia aut habe-
bat temeritatem aut pusillanimi-
tatem. Nec iusticie quia sequebatur
aut crudelitatem aut nimiam remissionem.
Nec servabat medium in opere quia non
declinabat ad dexteram per super-
biam in prosperis neque ad sinistram
per impacienciam in adversis. Per hoc
ergo quod Christus stetit in medio statuit medium in om-
nibus nos servare debere. Nam si corde
de in cithara nimis tenduntur rau-
ce sonant. Si amplius tenduntur
tunc franguntur. Si medio modo dul-
cem sonum porrigunt. Secundo homo
erat deo inimicus. Ideo Christus venit et
nos reconciliavit dicens: Pax vobis.
Roma v°. Cum enim essemus inimi-
ci deo per mortem filii eius reconcili-
ati sumus. Et modo cotidie nos deo re-
conciliat. Christus pro nobis interpel-
lat. Roma viii°. Christus etiam interpel-
lat pro nobis. i Iohannis ii°. Advocatum
habemus apud patrem Ihesum Christum
iustum et ipse est propiciacio pro peccatis
nostris. Iste advocatus habet sanaci-
[illegible]. Ideo dicit advocatum
habemus. Habet prudentiam in obtinendo.
Ideo dicit apud patrem. Habet voluntatem
in ministrando. Ideo dicit Ihesum id est sal-
vatorem. Habet pietatem in dimittendo.
Ideo dicit Christum id est unctum. Habet

rectitudinem in iudicando. Ideo dicit iustum
qui non amore frangitur. Habet efficaciam
in prosequendo. Ideo dicit Ipse est propi-
ciacio pro peccatis nostris. Tercio erat homo
mortuus. Ideo Christus venit ut ipsum vivi-
ficaret quod notatur in hoc quod dicitur insuffla-
vit dicens: Accipite spiritum sanctum et cetera. Genesis 2°. In-
spiravit in faciem eius spiraculum vite
et factus est homo in animam viventem.
Sicut enim presencia huius spiritus est causa
vite, sic subtraccio est causa mortis.
Psalmus. Auferes spiritum eorum et deficient et
in pulverem suum revertentur. Homo enim
per peccatum caret spiritu scilicet ab amore dei
qui est vita anime. Et ideo deficit a
vita et moritur in anima. Sed adveniente
spiritu amor dei infunditur ac vita
anime revocatur. Psalmus. Emitte spiritum
tuum et creabuntur etc. Sic enim mortua
anima renovatur. Quarto erat homo
infirmus. Ideo Christus venit et ipsum sanat
quod notatur per hoc quod Christus Thomam infir-
mum in fide sanavit per hoc quod sibi latus
manus et pedes ostendit. Homo enim
erat infirmus in diligendo. Ostendit
sibi latus unde cor perforatum ut animaret
ad diligendum. Canticorum viii°. Pone
me ut signaculum super cor tuum quia
fortis est ut mors dilectio. Secundo quia
erat infirmus in operando. Ideo o-
stendit sibi manus perforatas ut
inflammaret ad operandum. Ysaie xlix°.
Ecce in manibus meis descripsi te.
Tercio quia infirmus erat in adversa
supportando. Ostendit ei pedes per-
foratos ut animaret ad sustinendum.
Psalmus. Intingatur pes tuus in sanguine.
[illegible] angustias domini
nostri Ihesu Christi leviter portabit.
Quinto erat homo cecus. Ideo Christus
venit ad ipsum lumine fidei illustrandum
quod notatur per hoc quod fidem habendam am-
monuit dicens: Noli esse incredulus sed fi-
delis, et credentes beatificavit dicens: Beati
qui crediderunt et non viderunt. Fides
autem habet duos comites scilicet caritatem et operacionem.
Et ista tria apostolus coniungit ad Galla-
tas v°. Fides que per caritatem operatur. Est enim
fides necessaria ut opera nostra deo sint
accepta. Ad Hebreos xi°. Sine fide
impossibile est placere deo. Et caritas
necessaria cum fide ne fides sit vana.
i Corinthios xiii°. Si habuero omnem fidem
ita ut montes transferam, caritatem autem
non habeam nichil sum. Est etiam necessaria
cum fide opera et caritate ne fides sit

Quarto

Infirmus in diligendo
Latus

In operando
Manus

Adversa paciendo
pedes

Cecus
Noli esse
incredulus

mortua Jacobi ii° Videt sine operibus
mortua est Vnde ergo thomas fide
habuit integram quod deo non dubitaui
ideo meruit Credidit enim christum verum
deum et hominem Et eam dilatauit quia
multas terras conuertit ad fidem scilicet
parthos Medos et Indos Persas
hircanos Bragmanos etc et re-
ges qui ad christum venerant babtizat
Et hic est rex Abagarum in fide
confirmauit Ideo in ciuitate in qua est
erat nullus hereticus Iudeus aut
paganus permanere nec tiran-
nus propter eum Item habuit certe
quia propter opera omnia construxit et legenda
Isidori De vita et obitu sanctorum
dicit De sancto thoma Thomas
apostolus christi ac similis saluatori
audiens mirabilia multo fidelius
fuit Hic euangelium predicauit par-
this medis persis hircanis bra-
gmanis Et intrans orientalem
plagam et in terra gentis terrarum conuer-
teuerant penetrans predicacionem suam usque
ad titulum sic passionis perempit
Lancea Hic lancea transfixus occubuit hec ille
Crisostomus vero dicit quod dum thomas
ad regionem magorum qui ad christum
adorandum venerant deuenisset
eos babtizauit effectique sunt adiuto-
res fidei christiane Item et ipsi operum
eiusdem regni magis fecisse predicabant
Cuius regni per capitulum non sunt sed
benedictum in scala celi me hysto-
riam habes in passionali

Sermo de Natiuitate domini

nuncio vobis gaudium
magnum Quia natus
est nobis saluator qui
est christus dominus in ciuitate
Dauid Luce ii° Con-
suetudo est prout historia dicunt
Cum alicui magno regi vel principi fi-
lius nascitur primogenitus filius
tunc per totum regnum eius discurrunt
nuncii noua gaudia nunciantes Spe-
rantes se ex hac gaudiosa nunciacione
ab omnibus amicis et familia-
ribus et subditis regni remunerari
dona Ita in christi natiuitate caele-
sti hodie regi magno deo patri
domino celi et terre natus est primo-
genitus filius scilicet ihesus cristus

de virgine Maria Idcirco angeli nunc
quoniam deus istius natiuitatis gloriositatem toti
mundo nunciauerunt Sicut in hodierno
euangelio legitur Angelus pastori-
bus apparens annunciauit gaudium
magnum Hodie enim nato domino ita
repletum est celum gaudio quod quasi non
capiebatur Sic ut a deo descenderet
multitudo gaudencium angelorum Prima
Crisostomus Iste mirandum processum
angelos ad nos deduxit ac deinde
duxit homines ad superna factum est
celum terra cum terrena debent re-
cipere Gaudeat igitur quilibet iustus
quia natus est dominus sic iustitie re-
muneratur Gaudeat quilibet peccator
de suis peccatis contritus Quia non na-
tus est christus qui vincatur in eo homo
vel vincatur in quantum deus inspiratur
ante omnes victorias facit nulla enim
potest stare morbus atque quamuis incur-
abilis In hac enim nocte pax vera
descendit et per totum mundum melli-
flui facti sunt celi Natus enim deus
est natus in hac nocte in fine anni
anni ut ostenderet quod credentes in
eum adeunt lucis vocantur Nove-
enim peccati et in Bethlehem Nascens
in deserto tendit ad in tenebris
propter vere lucis presentiam que radiis eterna
gelesel totum orbem lustrauit Ipse
enim est lux magna de qua Isaie ix°
populus gentium qui ambulabat in te-
nebris vidit lucem magnam In p[...]
qui deus lux magna quia celum il-
luminat et terram et animas unde
ipse dicit Joh. viii° Ego sum lux
mundi qui sequitur me non ambulat
in tenebris Sed habebit lumen vite
Fecit autem christus sicut sol qui cum fuerit
ortus circumfulget quasi domum
querens fenestram vel rimam per quam
intret Sic et christus querit illuminando
et suggerendo ut fenestra nostri cor-
dis per absolucionem peccati et culpe aperi-
atur Vel appellatur Ro. ii° signum dam-
nacionis eterne illorum est qui hoc
a quo illuminacionem ab hoc sole non recipi-
unt sicut faciunt omnes mali obstinati
De quibus aperte patet dicta quod consequitur
dominus Joh. iii° venit lux in mundum
et dilexerunt homines magis tene-
bras quam lucem Talia merito debent
tristari quamuis in ludis et in aliis
vanitatibus in hac nocte letantur
cum male fecerint In signum enim
dampnacionis talium in hac nocte

mortui sunt omnes sodomite per totum
mundum secundum illud Psalmi: In nativitate
tua sic lacebantur omnes peccatores ter-
re sicut dicit Johannes Tractatus
illud Isaie ix: quod in hac nocte cum
habitantibus in regione umbre
mortis lux orta est eis tanta quod
laborantes omnes [illegible] contra natura(m)
extinxit. Et hoc fecit Christus ut omnes
eradicaret ne in natura quam assum-
psit de cetero inmundicia inveniret
locum. Ut dicit Augustinus: Videns deus contra
naturam naturam in humana natura
fieri distulit incarnari. Fuit ergo quod omni-
bus populis fuit ad gaudium et salutem, ipsis
peccatoribus fuit ad improvisam
et eternam mortem. Tercio merito legitur
hodie vos illuminari, dicit ad Ysaiam
cum progenitam lucem. Deus meus
illumina tenebras meas. Vere enim
infelix qui hodie non fuerit illuminatus
ab hac luce que quidem illuminacio
maxime fit per auditum verbi dei
iuxta illud psalmi: Declaracio sermo-
num tuorum illuminat etc. Ideo devote ver-
bum domini audire debes. Quarto et pro
nobis in hac nocte natus sit filius dei
secundum quod dixit angelus pastoribus:
Natus est hodie salvator mundi qui
est Christus dominus in civitate David. De
cuius etiam nativitate predixerat Ysaias
ix c°: Parvulus natus est nobis
et filius datus est nobis. De cuius
gloriosa nativitate ista predicta verba
prophete [illegible] evangelio
tractaturus [illegible] exordiar eadem
virginem gloriosam que nobis enim
genuit salutem nostram ita salutacione
mediante ipsa enim concepit Ave
gracia plena. In processu sermonis
nostri [illegible] ad [illegible] doctrinam
sufficiat duo per ordine exponimus. Primo
de [illegible] gaudii ex hac gloriosa
nativitate [illegible] prout
tempori exigit et distam. Secundo
quomodo nativitas hec [illegible] salvatoris
de virgine Maria multiplicat fuerat
prophetata. Quantum ad primum dicit
Bernhardus: Venit medicus ad egrotos,
redemptor ad venditos, via ad errantes,
vita ad mortuos. Gaudeamus igitur
omnes in domino diem sacratissimum
eius nativitatis celebrantes. Gaudeant
peccatores quia natus est salvator. Gau-
deant illiberi et venditi quia natus
est redemptor ut nos liberaret. Gaude-

ant errantes quia venit via. Gaudeant
mortui quia venit vita. Gaudeant
infirmi quia venit deus medicus [illegible]
[illegible] Maria de celo descendit.
Gaudeat [illegible] de vinea celi botrus
[illegible]. Gaudeat [illegible] oleum effu-
sum est. Gaudeat [illegible] Christo enim
omnes gaudere debemus quia per nativitatem
filii dei plura collata sunt homini
quem desiderabant. Homo enim in pro-
[illegible] voluit fieri sicut deus [illegible]
[illegible] suggestionem dyaboli expulsus est
de paradiso. Sed hoc tempore grade homo
non solum similis factus est deo sed homo
factus est deus et deus homo ut hominem
[illegible] reduceret ad paradisum. Deus enim
factus est homo ut homo fieret deus. Deus
factus est [illegible] ut [illegible] fieret deus.
Deus de celis ad terram descendit ut
homo de terris ad celos ascenderet. Deus
factus filius hominis ut homo fieret
filius dei. Immortalis factus est mortalis
ut homo mortalis fieret immortalis. Do-
minus factus est pauper ut pauperes
fierent divites. Obscurata est lux
ut nos obscuratos illuminaret. Sunt
nunc ergo de Christi nativitate gaudere
debemus propter multiplicia dona seu
bona [illegible] que [illegible]
[illegible] exaltavit, pacificavit,
[illegible] illuminavit, [illegible] liberavit,
[illegible] fortificavit [illegible]
[illegible] in omnibus [illegible]
merito angeli pastoribus annunciantes
[illegible] gaudium dicentes: Annuncio vobis
gaudium magnum quod erit omni populo
quia natus est nobis salvator mundi
qui est Christus in civitate David. Sed quia
[illegible] est nativitas Christi, scilicet eterna, qua genitus
est eternaliter a deo patre; temporalis
qua natus est de virgine; et spiritualis
qua nascitur in anima. Igitur
[illegible] non
[illegible] per totum annum. Et per hanc [illegible]
[illegible] nativitatis has representamus
unde representando Christi nativitatem
[illegible] Ysaias [illegible] Eterna
[illegible] quis enarrabit [illegible]
Cantamus missam [illegible] in media nocte
que multum est elongata a [illegible]
plus [illegible] quod [illegible] racionis nec
[illegible] potest cognoscere de illa ineffabili
[illegible] Christi nativitate. Secundo representando nativitatem
filii dei in mente de qua dicit [illegible]
xiiii°: Si quis diligit me sermonem
meum servabit. Cantamus missam
in meridie. Tercia illa nativitas

I

revelatur cum in mente. In qua filius
dei fuerat natus per donum spiritus sancti. quia
nescit tam tarda molimina gratia spiritus sancti
re putando nativitatem christi temporalem
lem de virgine. Cantamus mis-
sam in aurora. Per hoc insinuatur
quod sicut aurora habet partem lucis et partem
tenebre sic illa nativitas christi tem-
poralis per hoc manifesta est quia est
facta. quid autem est facta sine detri-
mento virginitatis hoc nobis est occul-
tum et supra naturam et supra rationem
supra conditionem humanam et consue-
tudinem. quod enim virgo concepit est
supra naturam quod virgo genuit est supra
rationem. quod sine dolore peperit est supra
conditionem humanam quod de spiritu sancto concepit
est supra consuetudinem. Non enim virgo
genuit ex virili semine sed mistico spi-
ramine. Nam spiritus sanctus ex purissimis gut-
tis sanguinis virginis corpusculum christi
formavit. Cui tunc statim anima de
novo creata est infusa, et sicut hodie
nobis ipsum genuit, quam nativitatem
hodie celebramus recordantes libera-
litatem et magnam dei patris, qui proprio
filio suo non pepercit sed pro nobis om-
nibus tradidit illum. Primo ad incar-
nandum, et postea per incarnationem
ad nasciendum. Anima enim homo
peccando factus est reus. Deo natus est
homo deus ut liberaretur homo reus.
Natus est in temporis mutabilitate ut nos
perduceret ad immutabilem eternitatem
et natus est completa creatione crea-
ture mundi, quinque milibus annorum
et ducentis et uno, et tamen diu distulit
ut Innocentius in sermone de eius nativitate.
Anima si filius dei subito post lapsum
hominis venisset et eum redemisset, ille
videns de facili se sanatum ingrati-
tudinis vitium incurrisset. Quod
se volens habuisse peccati et non tamen
medico indiguisse attendens prop-
viribus et industrie naturali recupera-
tione sue salutis. postquam autem omnia
experta sunt remedia gravitate morbi
et difficultatem sanationis egrotus ut
videns omnium medicorum spiritualium pa-
triarcharum et prophetarum medicinam
non sufficere necessario exclamavit
Sana animam meam quia peccavi tibi.
Et iterum utinam dirumperes celos et
descenderes, et omnes sancti patres sancti
ceperunt adventum ipsius desiderare
consolabantur eos per multiplices prophe-
tias unde Abacuk dicit Si moram

fecerit ut expecta eum quia veniens
veniat et non tardabit. Et ideo patres
ceperunt dolere et gemere de dila-
tione et conquerebantur de brevitate
suorum dierum. Et cum ceperunt poste-
riores ut eos inveniret nativitas domini
in hac vita tunc dominus dignatus est
venire ut prophete sui fideles inve-
nirentur et qui ut longe post eos consola-
rentur. Et quod ante promiserat
per prophetas de filio suo impletur.
Propter quod dicit apostolus Cum venerit ple-
nitudo temporis misit deus filium suum na-
tum ex muliere factum sub lege et
hoc fuit eos ut eos qui sub lege erant
redimeret et huius enim ipsi natus est
ut dicit Augustinus in sermone de acce-
dentibus ad gratiam. quorum princeps
artifex mundi lumen celi puritas
Integritas virginis fecunditas ma-
tris. Lumen salutis desideratorum incarnati-
um. venia peccatorum vulneratorum
medicina honor continentie martirum
victoria Infantium palma extinctor
mortis. Oppressor diaboli petra fun-
damentum o lapis angularis ma-
gnus mons dei scala celi Janua pa-
radisi. Civitas regis magni agnus
et pascua. Et pontifex et sponsa resur-
rectio et eterna vita. Et in christo ex ipso et per
ipsum et in ipso sunt omnia hec. Ergo talis
et tantus natus est hodie deus de
patre sine tempore. de matre cum
hec. De patre principium vite de matre
finis mortis. De patre consecrans ex-
diem. de matre consecrans istum diem.
Propter quod dicit Gregorius hec est dies
quam fecit dominus exultemus et letemur
in ea, licet enim deus creaverit omnes
dies tamen singulariter dicitur hunc die
fecisse. Anima christi nativitate consecrata
est diei ratio multo letiori gaudent. Omnia
in ea diabolus vim suam perdidit et mun-
dus et homines in hoc mundo salutem
invenerunt. Et dicit Augustinus Nascitur
dei filius et expavescit totus mundus
et nascendo se mundo obiecit subiecit
qui omnia perstringit portabant manibus
matris factor totius orbis lambit
ubera regens sydera, et tacet verbum
et nec dum parvulus lingwam se demonstrat
quis esset et universa creatura va-
rium indicat suum creatorem et alibi
Hoc non euvangelista dicit Verbum caro factum est
et habitabit in nobis et vidimus
gloriam eius quasi unigeniti a pa-
tre plenum gratie et veritatis.
Et deinde. Cum pater et filius et spiritus sanctus sunt unum

Duo sunt magis dubia filio [illegible]
et pacem ad [illegible] medium [illegible]

et invisibilis et in spacio dei tibi quod
sola persona filii sit incarnata pro
hoc respondet augustinus in libro de virgi
nitate sancte marie Cum unus
est pater et filius et spiritus sanctus non tres dii sed
unus deus ergo in nobis persone
simul in dei [illegible] Sed hereticus dicit si
ergo unum sunt omnes sunt incarnati Re
spondet augustinus non sed ad solum filium
pertinet racio et ponit exemplum Nempe
aliud est anima aliud est racio et tamen
in anima est racio et una est anima
Sed aliud racio agit aliud anima qua
[illegible] Racio sapit et anima per
tinet vita [illegible] sensitiva et licet
unum sint anima sola suscipit vi
tam Racio sola suscipit sapienciam
Sic pater et filius et spiritus sanctus licet unum sint
et unus deus sunt tamen ad solum
et ipsum pertinet racio sicut ad solam ra
cione pertinet sapere Secundo exemplum
ponit in sole Calor et splendor in
uno radio sunt sed calor calefacit splen
dor illuminat aliud suscipit calor aliud
splendor Et licet calor et splendor ab
invicem nequeunt separari tamen
splendor suscipit illuminacionem non per
[illegible] et calor suscipit feruorem
non illuminacionem aliud in singulari agunt
tamen ab invicem non separantur Sic et
filius suscepit carnem et non deseruit
patrem nec se divisit a patre susce
pit [illegible] filius carnem in [illegible]
Sed tamen pater et spiritus sanctus non de
fuerunt maiestate in divinitate [illegible]
in carne sola filii proprietas non
tamen ab eo patris et spiritus sancti recessit ali
qua divinitas Cum ergo una sit divinitas
implevit quidem carnem [illegible] et pater et spiritus sanctus
in maiestate non susceptione pro sive
qua omnia creavit pater et spiritus sanctus Item tercio
refert quia ihesus plenus spiritu sancto regressus
est a Jordane Ecce quod ihesus [illegible]
suscepit carnem et tamen spiritus sanctus non de
fuit maiestate Ecce celum et terram im
plent pater filius et spiritus sanctus carne
cristi desererc non potuerunt quam in
[illegible] unitate maiuserunt Hec ille
Sic igitur verbum patris ita ad nos
descendit ut in sinu i in profundo
[illegible] paterni permanere et terrena
visitans et celestia non relinquens Vi
sitavit enim nos oriens ex alto christus hodie
celorum rex de virgine nasci dignatus
est ut homines perditum ad regna ce
lestia revocaret Gaudeamus igitur
in die [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] 93 [illegible] 8

Nova salus eterna humano generi
apparuit hodie gaudium angeli pastoribus
vobis[illegible] dicentes Annuncio vobis gau
dium magnum etc Et hoc de primo Ad
secundum principale procedendo Dicendum Na
tivitas hodie nostri saluatoris de virgine
maria multipliciter prefigurata est et de
clarata Primo prophetiis Isaie Ecce
virgo concipiet et pariet et vo
cabitur nomen eius Emanuel et nobiscum
deus Secundo figuris hunc enim signa
sunt virga aaron que floruit sine
omni studio humano Si ergo dicit Judeus
quod contra naturam virgo parere non potuit ma
ria Respondet augustinus in tractatu de virgini
tate marie dicens virga aaron
hic protulit quod antea non habuit Non
radicata plantacione non defossa sul
culo non animata succo non fecundata
seminario Et tamen illi essent deessent
vexit sancta contra naturam protulit virga quod
nec semine surgere potuit nec radice quod
ergo virgo potuit gracia contra naturam
dei filium generare virgo habuit tempora
pariendi virgo et ancilla dicere quod na
non potuit habuit tempora germinandi
virgo decem nouem mensibus peperit
virga aaron quod natura non potuit illo
die germinavit Sed dicit Mattheus
[illegible] Si caro erat virgo esse non
potuit Respondet augustinus Si solis radius
speculum penetrat et soliditatem eius in
sensibili subtilitate pertransit et [illegible]
interius qualiter exterius Itaque
[illegible] nec dum ingreditur violat
nec dum egreditur dissipat quod in ingressu
et egressu speculum integrum perseuerat Et
sufficit augustinus audiat et pro paganis qui
non vult audire iudeus Ait Mattheus
ut iuste perficiat in fide [illegible] Ter
cio declaratur indiciis Et dicit Innocencius
quod omnium octauianus imperator duodecim annis
et pax fuisset tali anno et in toto orbe
ita ut impleretur illud Ieremie ii Non
tollet scilicet gens contra gentem gladium Sed con
flabunt gladios suos in vomeres et
lanceas in falces Romani templum
pulcre pacis construxerunt et istabant
Romuli posuerunt et consulebant Apollinem
quamdiu templum duraret Ille per eum
responsum quousque virgo pariat hoc
audientes dixerunt ergo in eternum durabit
[illegible] crediderunt quod nunquam virgo pare
ret Unde in foribus templi hunc titulum
scripserunt Templum pacis eternum Sed
in ipsa nocte qua virgo peperit templum funditus
corruit Et ibi est modo templum sancte marie

Causa autem quare natus de virgine
ostendit Augustinus. Beatus Augustinus libro
de fide ad Petrum dicit peccatum et
pene peccati que per scelus corrupte mu-
lieris intravit in mundum per partum
inviolata virginis aufferetur. Unde
sicut quia in creacione generis humani
per mulierem que de solo viro facta
est contingit ut mortis venenis tene-
remur astuti. Sic in redempcione
humani generis divina egit ut per
virum qui de sola virgine muliere
natus est vita hominibus redderetur.
Illic humanae naturae nequissima de-
ceptione dyabolus in peccati simi-
litudine sauciavit. Hic deus humanam
naturam in unitate persone suscepit.
Ibi femina decepta est ut fieret filia dya-
boli. Hic vero gratia repleta est ut fie-
ret mater summi et in genitura unigeni-
ti filii dei. Ibi angelus elatus per super-
biam seducere mulierem aviam studuit.
Hic deus humilians se per matrem
incorrupte virginis uterum implevit
ut esset nasciturus deus. Itaque filius
eius prius verbum ineffabile quod erat in
principio apud deum natus est nobis per
magne pacis ut nobis tribueret pa-
cem temporis peccatis et eterne et nos cum
deo patre pacificaret et reconci-
liaret. Peccaverat enim homo contra deum
Sermo contra dominum, contra infinitum
creatura contra creatorem. Scriptum et
est primi Regum ii° Si peccaverit vir in
virum placari ei potest deum. Si autem
peccaverit in deum quis orabit pro eo
quia de nullus homo super est. Oporte-
bat ergo esse equalem deo qui satisfa-
cere posset et deo quia illius scilicet Ade
qui satisfaceret tenebatur. Omnes autem
in Adam peccaverunt ergo nullus ex
eius stirpe naturali more genitus satis-
facere potuit. Ideo oportebat satis-
factorem esse deum et hominem qui verbum
dei verbum de carne peccatrice sine peccato
acciperet humanam et in ea pro nobis satis-
faceret. Sicut dicit Augustinus in libro. Cur
quia et cum deus homo, sic verbum concordans
cum Anshelmo et dicit debitum cuius
Ade tantum erat ut illud non debebat
solvere nisi homo. Et non posset nisi deus,
ita ut idem esset homo qui erat deus.
Unde necesse fuit ut in persona una te-
neret hominem assumeret qui de homine qui
non debebat solvere. Et nisi potuerat
nisi persona esset qui posset quia sa-
tisfactionem pro peccato non poterat solvere
nisi deus, non debebat nisi homo. Quia
igitur naturae constat ut de hominibus
fiat illa superne civitatis instauracio
restauracio quae fieri nequiret nisi fiat
reddita pro peccato satisfactio quam
nemo sibi facere nisi deus. Nec debebat
nisi homo necesse fuit ut eam faceret
deus homo. Sicut enim racionis est ut pro
culpa hominis homo satisfaciat. Ita
necesse est ut satisfaciens idem sit qui
peccator aut eiusdem generis. Sicut
filius dei natus est ut pro nobis sa-
tisfaceret pro deo et hic est signum si-
ngularis et mira clemencie quod deus pater
potius voluit quod unigenitus eius per-
solveret penam pro humano genere sol-
veret quam ut ipse eam remitteret.
Bernardus. Certi non pepercit filio suo un-
quam pectus flagellis a regibus parceret
servo nequam. Ille xxiii°. Sic in vini
di ligno hec fit in arido quid fiet. Ergo
de isto beneficio dei summas gratias agamus.
Ecce mirabilia facta sunt hodie quia
filius dei factus est homo. Unde ad
mirantis Bernardus. Super mirificum
est. Sane est ista novitas quam fecit
dominus super terram ut femina circumda-
ret virum et vir intra feminae viscera
corpusculi membra sese colligeret.
Unde est hoc miraculum magnum. Sic ipse
in ventre matris sue iterato introire
et renasci sicut dixit Nicodemus.
Sicut vero ad conceptum filium quod virgi-
nalem ineuntis mirabilius miraculi
quod est lux non lucens verbum infans
aqua siciens panis esuriens. Video
si attendis potencia regit sapiencia instru-
itur et sustentat. Dominus deum nutriens
tem angelos reficiens vagientem
et miseros consolantem video si atten-
dis tristari leticia pavere fiduciam
salutem pati vitam mori fortitudinem
infirmari. Sed quod minus mirandum
est ipsa i terminus tristicia letificans
pavor confortans passio salvans infirmi-
tas roborans et mors vivificans. Sicut
vere dicit Beatus Augustinus libro de agone
christiano. Sunt stulti qui dicunt. Sic angelus
non poterat sapiencia dei hominem
liberare nisi susciperet carnem et nasceretur
de femina et a peccatoribus ista pateretur.
Quibus dicimus potuerat omnino sed
aliter faceret. Omnes stultitie displi-
ceret. Si enim non appareret oculis peccatorum
lumen eterne ergo interius per interiorem
oculos indignari valerent non

Hec

Nec autem quia iudeorum non sistum
mancere et dignatus est ut ad in-
visibilia nostra animum pararet Di-
splicet avaris quia divicias cor-
poris non habent Displicet impu-
dicis quia ex femina natus est absol-
tus ab inquietudine impudicicie ipse
inde corpus et partum Displicet
superbis quia cum omnes pastores
peperit Displicet delicatis quia
crucifixus est Displicet timidis quia
mortuus est et ut non vita sua de-
fendere indicantur Ideo in homine di-
cunt hec displicent sed in filio dei
Contra sed hic est medicina homi-
num tanta non potest excogitari Nam quo super-
bia sanari potest si non sanatur humi-
litate filii dei et quo avaricia mederi
potest si paupertate dei filii non medetur
quo iracundia curari potest si paciencia
filii dei non curatur quo sanari potest si cari-
tate filii dei non sanatur Ha illos Igitur
ergo deus propter peccata cum sint nostra na-
turam creavit Ita primum incarnatus nos
reficere dignetur ut hic habitet in
nobis per suam graciam quatinus possimus
ad eius pervenire gloriam quam nobis
prestare dignetur ihesus christus hodie
de virgine maria natus Amen

Secundus de eodem

In mundo erat et mundus
eum non cognovit Et
mundus per eum factus est
Iohannis primo Ubi tria notantur
Primo quia dei filius de-
scendit in hunc mundi ex-
ilium ex misericordia ut
exules homines duceret ad celi pala-
cia Unde dicit In mundo erat Sicut fi-
guratum fuit Genesis xxxviii° Cum
filii Iacob descenderent in egyptum
Ioseph precepit suo dispensatori quod
introduceret viros istos in domum et occi-
deret victimas Iustitie ... in quo
hodie mecum sunt comesturi in meridie
Quia cum genus humanum propter peccatum
expulsum esset de paradiso et a beatis
palaciis longe relegatum extunc Io-
seph id est deus pater qui omnia ex nichilo
creavit dixit ad filium suum qui est eterna
sapientia omnia regens divina dispen-
sans Ecce fili mi introduce genus
humanum in domum celestem quia pre-
pediderat et para victimas Iustitie
quia iam genus humanum est me-
cum comesturum in meridie eterne lucis
Igitur dei Iuxta id est dei filius occidit
victimas quia ita exinanivit ita hu-
miliavit se tectus carne ut verus homo
esset et non deus reputaretur ut ipse psalmo
dicit Ego parvulus vel abbreviatus ut
dicit Ieremie xxx° Verbum breviatum faciet
dominus super terram Ita enim filius dei
despectum se fecit propter hominem ut quasi ab-
iectio plebis existimaretur Unde dicebat
Ego sum vermis et non homo obprobri-
um hominum Quia ad suam incarnationem
omnes invitabit ut omnes gauderent
Unde angeli gratias et omnes gratias red-
derent quia pro liberandis omnibus
venit Bernardus super Cantica sermone
secundo Nunc vero causa suspiro
Sicut certe caro mea est puto
enim quod sperant me iam non poterit
Os de ossibus meis et caro de carne
mea Filii ergo oculis mentis con-
sideremus quomodo natus est quia dei
filius dei magni ubi in mundo mi-
sero ubi in via in stabulo ubi inter
bestias ovem et azinum ac si palam
diceret nobis Christus descendi in mundum
ut tu ascendas ad celum In via
natus sum ut tibi indicarem quia mun-
dus iste non est status Quia ne te se-
curum In stabulo natus sum ve-
lud bestia et iumentum quia ego ut
iumentum veni portare pondera pec-
catorum humani generis peccatis pa-
Nolite igitur amplius peccatis inter be-
stias collocari ut scias quia indi-
gnum tibi propter te bestialem et ...
qui te totum ad terram deiecisti ut be-
stia Sit tu curvus esse ... me cogno-
scas ut tradi... bestiale abiciatis
summa bona sapias et celestia intelli-
gas Summa sum dulcedo Ergo
oblivisceris amaritudinis terrene
et querere celi dulcedinem que est eter-
na Secundo ex hoc evangelio notatur 2a
quod dei filius descendit ex propria gracia
ut sapientem para summa scien-
cia creaverat Unde dicit Mundus per
ipsum factus est Et ut fieret mundum
non indiguit fecit quia voluit Au-
gustinus de civitate dei capitulo sexto Se
voluntas dei prima et summa causa

est cum speciebus atque natura. Creatura
sancta celum cum angelis Terra cum
bestiis Paradisum cum voluptate
Infernum cum ignis incendio Aere
cum volatilibus Lumine cum stellis
Arbores cum fructibus Silvas
cum feris Aquas cum piscibus
Mare cum monstris Vastas ca
vernas cum draconibus Spelun
cas cum serpentibus Nec quicquam
est quod se ab eius sancta abscondi
possit Nam attingit a fine ad fi
nem fortiter et disponit omnia
suaviter Sapientie viii^o Unde vo
luit per filium dei ostendi in parte crea
ri homines potentiam sapientiam benivo
lentiam qui peccato creaturam recesserat
a te potentissimo et in ipsius infirmi
tate a te sapientissimo in ignorantia
A te benivolissimo in maliciam sicut
quasi animalis sensualis ineptus ad
veritatem inveniendam ad lucem co
gnoscendam ad veritatem diligendam
Ideo sic primum primum reddere se
ad notitiam et amorem Cum homo
factus sit carnalis et in factus co
gnitus reddere ut te cognoscere possit
[illegible] amare amatum veni
tem Hoc igitur executus est dei
filius in nativitate potentie sa
pientie et benivolentie quia summe
ima coniunxit primum et ultimum deitatem
et humanitatem eternitatem et tempora
litatem sancta Prima maternitatem
cum virginitate Creatorem creaturam
cum creatura Lucem cum tenebris
Humanitatem cum divinitate absque de
tractione unius cum altero ut enim
maternitas detraheret virgini
Nec creo divinitati Benivolentia
Prima nil benivolentius ut ait
Thomas [illegible]
[illegible] dominus pro salute ser
vi accepit formam et commercia di
vine et paupertatis [illegible]
angelicum Maiestas et infirmitas
Sublimitas et humilitas O fili
dei cordibus et obtutibus infimi
[illegible] quia natus est quia
dei filius in nocte In frigore In
stabulo In paupertate [illegible]
dei filii nativitas quam virgini
audiunt quod agnus rex nascitur in
stabulo inter bestias in omni [illegible]

In paupertate maxima Certe rex regum
imperator mundi natus est in stabulo
inter bestias in paupertate magna
et frigore Causa quare hec egit [illegible]
te [illegible] ut ostenderet quod non
[illegible] pro honore aut divitias vel de
licias ad astra Unde Bernardus
exemplis et nobis dei ostendit
qua cum semper debemus Exem
plo paupertatis Prima in hic mundo di
vicias sperne voluit quod [illegible]
ne fiat ad [illegible] cito [illegible]
Exemplo humilitatis quia mundi
gloriam sprevit quia modicum
facit ad celi gloriam Exemplo pa
tientie quia mala sustinuit quod [illegible]
tem fiat ut sustineat hec ille Unde
Anshelmus Conspicia in [illegible]
qui in predibus [illegible] contrarium
quia vobiscum est deus in paupertate
Non erat in deliciis splendidis [illegible]
nec invenitur in terra suavitate vivent
cium Unde ego gloriabor [illegible] Rex
lutea involutus [illegible]
delicati cum rex regum sic [illegible]
bitur [illegible] pannis honestare
maluerit Unde dura strata dete
state cum teneret infirmis in [illegible]
m sunt omnia [illegible] tuus prosperi
tatis [illegible] tuus pro pluribus latio
[illegible] invector [illegible] preclare
vit [illegible] Conspiciam nobis et
[illegible] et pauperes [illegible]
Prima dei filius pro omnium salute
uniformiter natus est hodie omni
bus viam eundi in celum ostendit
nativitatem et viam que eum est deus
immense glorie et [illegible] na
sci tamen [illegible] contentus [illegible]
voluit ut gloria mundi [illegible]
[illegible] qui nasci voluit in celo Na
sci voluit in nocte ut mundi tenebras
illuminaret In frigore tamquam [illegible]
ut igne [illegible] corda nostra in
flammaret Prima ipse ait luce xii^o
Ignem veni mittere in terram [illegible] Natus
est in [illegible] tamquam [illegible] amator
ut homines cum deo [illegible] et homines
cum angelis [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] dei qui erant dispersi in unum
congregaret Natus in [illegible]
[illegible] ut humilitate [illegible]
et gloriantur de alto genere et [illegible]
[illegible] gloria [illegible] [illegible]

Nona natiuitas est ut doctor ut te di-
rigeret in patriam celi. Christus enim ipse est via
veritas et vita. Aut quia via ideo ut
te peregrinum esse in hoc mundo oste-
deret. Et hanc vitam duratiuam
breuitate demonstraret. Natus in Be-
thlehem que domus panis interpretatur,
ut esurientes reficeret. Na-
tus in domo aliena ut vitam hanc
doceret esse peregrinam ad Hebre-
os ultimo. Non habemus hic ciuitatem
manentem etc. Natus in monte Iuda
qui confessio dicitur ut tamquam verus
sacerdos corpus suum in ara crucis
offerret deo patri pro peccatis
nostris. Natus in stabulo ut omnes
statum confusionis et gloria mundi
dampnaret. Natus in ciuitate
Dauid qui interpretatur manu for-
tis ut tamquam pugil fortis dya-
bolum debellaret. Ysaie xix. Cla-
mabunt ad dominum a facie tribula-
tis et mittet eis saluatorem. Natus in
via ut homines frenetice liberaret
doceret. Positus in presepio ut semper
ad deum recurramus. Natus in
domo publica ut omnes sic bene-
ficia sue redemptionis communicaret vel
ut nullum lateret eius natiuitas
et omnibus aditum ad se preberet.
Natus in feno se voluit reponi ut
nobis in celo eternas mansiones
compararet. Unde Beda qui ad
dexteram patris sedet in ~~diuersa~~ ~~pelle~~ ergo
indumentis eget ut nobis in domo
patris sui mansiones multas prepara-
uit. Et dura angustia in presepio
continetur cui celum sedes est ut no-
bis celestis regni loca dilataret.
Qui panis est angelorum in presepio
collocatur ut nos quasi animalia
suo sacro corpore reficeret. Unde et beata
virgo admirans profundam humi-
litatem filii dei potuit dicere:
O fili mi cum totus mundus sit tu-
us cur voluisti nasci in domo aliena
cum tantus sis deus. Cur nasce-
ris in stabulo. Cum sis princeps
terre et maris. Cur nasceris in pre-
sepio. Cum plaudis celum et ter-
ram. Cur in tali apparatu nasci vo-
luisti cum angelos vestis. Cur celos
ornas stellarum claritatem floribus

Cur in feno deponi dignus cum sis
sacratissimus et profundissimus. Cur
in presepio angusto poni voluisti
sed quid dicam tibi laus et honor
et gloria sit tibi quia tanta humi-
litate mundum liberare et homines
quos creare voluisti. Decimo ad lo-
cutionem ex verbis euangelistarum notetur
quod filius dei ad hoc descendit ut in-
genii posset quod tam in mundum creauit cogno-
sceret. Unde dicit in mundo erat ordine cognoscet
homo mundum salutis sue cum morbus
dicat sup. Tam etiam per mone secto
primus expectabantur homines secula
benefacta sed latebat beneficium. Di-
ponebat omnia sed non senciebatur
ab omnibus absconditus erant sed non in ipso propter propter vincebat
sed non ipsi corpore sapiebant sed non in
ipso in tempore aut de monte umbroso
et condenso de utero virginali egre-
diens in sole posuit tabernaculum
suum. Quod si tulit carnem sanctis patribus quam
descenderunt seu desiderant sapientiam. Hoc ille
sed mundus eum non cognouit id est munda-
ni et mundi amatores eum non cogno-
uerunt. Nitore eius tamen apparuit
creator homo et sic impedimenti co-
gnitione dempto et plus instrue. Ut
autem deus qui est natiuitate aut ipsius
inuisibilis ab omnibus noscetur ut
uideri posset induit carnem et in aperto
nasci voluit quatinus omnes ad cogni-
tionem nominis eius peruenirent. Unde
clamat: Venite ad me qui onerati estis
me. Natiuitatem cum statim pastoribus
per angelum nunciauit. Dicit angelus
ad pastores: Ecce euangelizo vobis
gaudium magnum etc. Luce ii°. ac si di-
ceret: Natus est dominus in loco patulo
non in angulo neque in penetralibus
regum et camerarum mundi natiuitas natiuitate
per angelum nunciatur ut omnibus pateat
transeat ergo qui haud potuimus grossioribus
sed cordis affectibus ut uideat hoc ver-
bum quod hodie caro factum est pro homine
et adoret ipsum et gratias reddat deo pro
tali beneficio. Natus poni voluit
in presepio in Bethleem quod ut pre-
dictum est domus panis interpreta-
tur ac si diceret: Venite omnes esurientes
omnes bestiales facti ex peccato. Ecce pa-
nis angelorum factus est cibus brutorum
ecce iacet in presepio panis viuus qui
de celo descendi. Comedite et saturami-
ni qui non ventre sed medulla cor-

Contra ij

replete. [T]ercius ingratitudinis non instantiam per amorem incarnandi audientes de altissimo filio dei pro nostra salute et nostre redemptionis tempore destinato, quamvis non humiliter audientes altissimum tam humiliter in panniculis virginis gremio hoc redemptorem [illegible] Obstupescat igitur hic quod deus immensus incomprehensibilis sic factus est ita humilis, ita pauper et patiens frigus et alia pro homine. Sed quamquam deus omnia potens tale beneficium redemptionis hominibus exhibuit, quamvis ita hominem dignificavit cum naturam humanam assumpsit, quamquam ipse vita sua testatus sit et doctrina celestia quesivit, nichilominus unus tantam eius caritatem bonitatem non cognoscit. Ideo potest dicere tunc et nunc filius dei: Ve michi mater mea quare genuisti me virum rixe, virum discordie in universa terra. Ieremie xv. Nunquid non rixantur homines cum deo cum eius voluntati resistunt. Nunquid non magna rixa est cum deo cum deus tot gratitudinem [illegible] de tantis beneficiis benedicte incarnationis et nativitatis. Ipsi vero sunt ingrati. Tercia ad tantam maiestatem nativitatem ut Christi festa [illegible] cum quibusdam peccatores [illegible] ad suscipiendum tantum dominum corda sua preparant. Nunquid non est ingratitudinis nativitatis in hyeme qui incantationes et sortilegia faciunt nocte et die [illegible] vel agunt qui in gravibus peccatis iacent inconfessi qui non curant se preparare ut sacratissimo sacramento refirmentur in memoriam nativitatis eius. Nunquid non ingratus est nativitati dei qui non nisi malum cogitat. Secundum sermone non [illegible] detractio et malicia [illegible] qui nullo affectu in cogitatione [illegible] quod deus [illegible] est tam humilis pro homine. Nunquid est ingratus qui [illegible] de corde non vult dimittere. Nunquid est ingratus cuius tota mens in terrena est effusa. Quintus [illegible] est detrahens [illegible] de bonis corporis et non de anima, nec de salute, nec de deo, nec de talibus eius beneficiis

Ideo Ysaie xxxvij dicitur: Veniet super te repente miseria quam nescies. Vide et flent duo super omnitate humane misericie et multitudinis quia non cognovit tempus visitationis que facta est propter salutem hominis. Ut ergo simus de tanto beneficio, disponamus nos ut et dignetur nasci gratia sua in nobis hodie. Vide ipse natus est de virgine pura. Vide igitur quod sis mundus. Item natus est in magna paupertate. Vide quod non sis avarus et superbus. Natus est sub [illegible] Cesaris Augusti. Vide quod non sis protervus. Natus est per [illegible] vide quod non sis arrogans. Natus est plorans ut sis plorans pro peccatis et dolens et vanitates spernens. Ex quo igitur ipse natus est pro nobis de virgine que fuit munda, humilis, devota, misericors, paupercula voluntate, temperata, pudica, sobria et omnibus virtutibus repleta. Et sic signum est quod non vult nasci spiritualiter in eo qui est immundus, superbus et indevotus, crudelis et avarus, bibulus et garrulosus, voluptuosus et deformis per peccata, non spiritu sancto sed immundis cogitationibus et spiritu maligno repleto. Nascatur igitur hodie spiritualiter per penitenciam [illegible] ut demum nascamur in celo eternaliter eius gloria contemplando. Ad quam nos perducat etc.

Sermo de S. Stephano.

Heri celebravimus temporalem nativitatem sempiterni regis nostri. Hodie vero celebramus triumphalem passionem sui militis, scilicet sancti Stephani. Heri etenim rex noster trabea id est veste carnis indutus egrediens de aula uteri virginalis orbem dignatus est visitare. Hodie vero miles eius scilicet Stephanus exiens de ergastulo corporis cum palma martirii migravit ad celum. Heri deus filius [illegible] servata maiestate

sempiterne dei ... assumentes cum
scutum sui ... intrant campum
huius mundi ad pugnandum. Ho-
die stephanus deposito indumento
corruptibilis corporis intravit ad
celi palacia regnaturus perhen-
niter. Ille descendit carne vela-
tus. Iste ascendit sanguine laurea-
tus. Ille descendit letantibus ange-
lis. Iste ascendit lapidantibus iudeis.
Heri angeli exultantes cantabant
Gloria in excelsis deo. Hodie vo-
lentes (?) susceperunt stephanum in
suum consortium. Heri pro nobis xp-
pannis involutus est. Hodie ste-
phanus stola immortalitatis ab eo
est indutus. Heri xc iacuit in an-
gusto presepio. Hodie stephanus
receptus est in excelso celo. Solus
descendit dominus ut multos ele-
varet. Humiliavit se rex noster ut
suos milites exaltaret. Qui cum cor-
pori suo virginis prepararet vterum
Ipse martiri suo dignatus est ape-
rire celum. Et quamvis non hac die
sit passus, tamen eadem die gra-
cia ... celebratur. Hoc tamen
ecclesia ordinavit ... eius passionem
celebrandam ut sic xpisto sponso
eius sui comites adiungantur.
Natus est xpus sponsus et ecclesia
in hunc modum 3 ... comites de-
misit de quibus dicitur Can. 5. vo.
Dilectus meus candidus et rubicun-
dus. Electus ex milibus. Rubicun-
dus quantum ad martirem Stephanum pro-
thomartirem. Candidus quantum
ad Johannem virginem et confessorem.
Electus ex milibus quantum ad turbam
innocentum virginalem. Vel di-
cit (?) sic etiam quia ... gra-
dum dignitatem simul advenerat quia
martirii causa fuit nativitas xpi.
Est enim 3x martirium scilicet volun-
tate et opere ut in Stephano. Quod
voluntate et non opere ut in Johanne.
Tercium opere sed non voluntate ut innocen-
tibus. Ideo hodie legitur euangelium
in quo tangitur de S. stephani
martirio et lapidatione quod scri-
bitur Math. xxiii°. In illo tempore di-
xit ihesus turbis iudeorum et principibus
sacerdotum. Ecce ego mitto ad vos

prophetas sapientes et scribas etc. Mox
ut xc natus est incepit nobis osten-
dere viam salutis ... huic mun-
do. Dicit autem ... in ... Ecce ...
... mundo ... quod
concupiscentia carnis aut oculorum aut su-
perbia vite. Cristus autem in se contraria
ostendit. natus est enim in puritate
et in integritate contra concupiscentiam carnis.
Natus est in paupertate contra concupiscentiam
oculorum. Natus est in humilitate contra super-
biam vite. Natus est in pace contra passiones
huius mundi. Natus est in obedientia
contra illos qui nolunt dimittere proprias vo-
luntates. Natus est sub legibus contra
... mundi, que possunt suam
... statuere. Sunt in se ...
esse subiecta. Circa quod notandum
est orta hominum ... ad inuicem
et valde gravis, ut putare debemus
quod cum natus omnimodam pacem fecisset.
Nam sic erat de cristo iam nato a Sy-
meone prophetatum Luce ii°. Ecce po-
situs est hic in ruinam et in resurrectionem
multorum in Israhel et in signum cui
contradicetur. Ecce quidam in eo surgunt
quidam ruunt et qui ruunt ... signo con-
tradicunt. Unde dicit scriptura Non veni
pacem mittere in terram sed gladium. In
regibus xpm querentibus et dicentibus
Ubi est qui natus est rex iudeorum
Herodes turbatus est et omnis Ierosolima
cum eo. Pastoribus ... est ...
in occasione infancium. Qui vero ...
... totam vitam cristi, eius predi-
cationes et miracula contrarias ...
... hominum huius mundi contra
illa. Unde dixerunt impii Grauis
est operibus nostris grauis est nobis
ad uidendum. Mittamus lignum
in panem eius. Eradicemus eum de
terra viventium. Quod cum voluerat
cristum sic ... mortificando
... eum ... toti mundo
sic ut ne remaneret vestigium eius ne
memoria. Sed mentita est iniquitas
sibi quia multos cristos relinquunt
signatos vite sue. Inter quos in
euangelio quidam erant ...
sunt ut martires, quidam in lege do-
ctissimi ut apostoli et doctores
quidam fuerunt prophete qui multa
... quod esset vite presentis

// Sap 2
// Ie. //

Juxta illud hebre(orum) xiii^mo. Mane
tem civitatem hic non habemus sed fu
turam inquirimus. Adhuc religi
osi sequaces ut omnes aggregassent in
unam fidem in qua est unita salute
Sed noluerunt, ymo sicut dicit ewan
gelium, restiterunt eis in omnibus
cristi predicatoribus, facti fuerunt
inimici. Prima prohibebant eos pre
dicare nomen Jhesu. Unde aliquos occide
bant, flagellabant, lapidabant
sicut Stephanum. Decollabant sicut
paulum. Crucifixerunt sicut petrum.
Flagellaverunt omnes discipulos ut
ut dicitur in actibus apostolorum. Et persecu
ti sunt eos de civitate in civitatem
ut ad populum ... concitaverunt(?) concita
rent et Stephanum lapidaverunt
et hoc ex magna invidia sicut dicit
augustinus in sermone de eius festo. In
vidia magna obstiterat iudeis ob
causam cristiane professionis. Vide
bant enim Stephanum Judei ...
... sine metro ... in ...
... disputare ... legem
et ... et Sabbata. Ex
surgentes in ... et ...
tes venenata loquebant ad invicem
talia verba. Quid est istud quod
videmus, quid est iste homo in
... et pulcher et eloquentissimus
et signa et miracula facit. Venite
et consilium faciamus in unum. Con
firmemus falsum testimonium contra
... deum ... contra famulum di
vinum(?) ... deum. Expedit ut unus
homo moriatur pro populo et non
gens pereat. Dicamus et ... fa
ciamus. Extinguamus eum de terra
viventium et nomen eius non memo
retur amplius. Ecce inquiunt in ...
cristo a nobis ... doctribus
discipulis eius. De ipso uno ...
Nicodemus sacerdos ... ba
ptizatus et tria milia et quinque mi
lia hominum ad eius baptismum conve
nerunt. Multos iudeos grecos et
barbaros nationes baptizaverunt
et in suos sacrificios posuerunt.
Ecce adhuc aliud est nobis peius
... et dyacones ordinaverunt
inter quos unus Stephanus
et pulcher et eloquentissimus et sa

pientissimus omnibus gratiis et
miraculis plenus, et necesse est
ut confluat ad eum nostri populi
et ... confusionem nostram apud nos
iudeos sit, magnificatus nisi no
stris manibus fuerit lapidatus.
Ecce ergo inquiunt adhuc quid expe
ctamus quare tradamus Stepha
num ... confessionis demonstratum
publicum. Ducite capiamus ad
consilium in ista synodo statuamus
testimonio ... falsissimo
opprimamus faciamus in ipso
... iam magistro suo. Sed cum
non ... magistri ...
Non dubitemus Stephanum
lapidari. Hec ille. Augustinus. Vene
runt ... ubi fuerant congre
gati vel ad templum vel ad aliquem
aliud locum et moverunt a grave
questione. Et disputaverunt
cum eo ... eum vincere ... de sta
... sicut ... in ...
... doctrina et dispu
tabat ... Sed dicit Beatus lucas
... sunt
... non poterat resistere
spiritui qui loquebatur. Ita quod con
vincit eos ...
... Dabo vobis os et sapientiam
cui non poterunt resistere et contradicere
omnes adversarii vestri. Igitur cum
non potuerant prosternere ...
... subordinaverunt contra eum
falsos testes qui dicebant se audivisse
se Stephanum blasphemasse contra
deum et moysen. Contra legem et contra
templum. Stephanus autem de hiis
quatuor se excusavit. Unde multum
extollebat deum moysen commenda
bat. legem appellabat bonam justam
sanctam et legem vite. Templum
autem vocabat locum sanctum ... in
dominum dedicat ... clarius multi
videbant eum vultum eius tamquam
vultum angeli stantis inter illos
quod erat signum evidentissimum quod
ipse non erat blasphemus et quod ...
... omnia non proficiebant. Ste
phanus ... ad ...
... et ...
et ... corde
et ... Dicit eos prodi
tores et homicidas fore. Et ...

sores legis et resistentes spiritui sancto
Dicitur enim scribitur in actibus
apostolorum Dura cervice et incircum-
cisis cordibus et auribus vos semper
spiritui sancto resistitis sicut et patres
vestri quem enim prophetarum non
sunt persecuti patres vestri et occi-
derunt eos qui prenunciabant
de adventu iusti cuius nunc vos
proditores et homicide fuistis
qui accepistis legem in disposicione
angelorum et non custodistis eam Sed
quia [illegible] fortis increpacio
[illegible] facta est eis et instiga-
bant animositas nec sic a cepta ma-
licia destiterunt ymo audientes
hec dissecabantur cordibus suis
et stridebant dentibus in eum
Stephanus autem ut se cessat a
labore pro eorum conversione sed
valde magnalia loquebatur de deo
d. Ecce video celos apertos et ihesum
stantem in dextris virtutis dei quasi
paratum me iuvare et vos ad-
versarios condempnare Sed nec hec va-
luerunt eos Non enim destiterunt
Sed deteriores facti sunt unde ex-
clamantes voce magna continuerunt
aures suas non potentes audire
laudem christi quia nomen eius habe-
runt odiosum et impetum fecerunt
in eum unanimiter tanquam rabi-
di verberantes lacerantes capillantes co-
laphizantes et aliis pluribus afficientes
et eiecerunt eum extra civitatem tan-
quam maleficum et lapidaverunt
tanquam blasphemum arbitrantes se in
hoc agere iuxta legem que blasphemum
extra castra mandaverunt lapidari
Et illi duo falsi testes qui in eum
primi lapidem mittere debebant iuxta
legem dicentem Prima manus testium
lapidabit eum Deposuerunt ve-
stimenta sua ne illius tactu coinqui-
narentur vel ut ad lapidandum
expediciores redderentur secus pe-
des adolescentis qui vocabatur Saulus
et postea vocatus est Paulus depo-
suerunt qui dum lapidantium vesti-
menta custodiret eos quasi ad lapi-
dandum expediciores redderet quasi
manibus omnium lapidavit Cum autem nec
timore nec favore posset eos a tanta
nequicia retrahere studuit eos saltem
amore convertere Unde se genibus dans
deo dixit Domine ihesu suscipe
spiritum meum et pro suis lapidatoribus
clamabat voce magna dicens Domine ne
statuas illis hoc peccatum quia nesciunt quid
faciunt. Ubi non minimus amor fuit quem
ostendit quia pro se et pro ipsis oravit
pro se ne sua passio prolongaretur
et sic ne ipsi magis rei essent pro
ipsis autem oravit ne hoc eis deus in pec-
catum reputaret. Nota etiam [illegible]
quod orando pro se stetit orando autem pro
suis lapidatoribus genua flexit
quasi plus oportet exaudiri clamorem
quam pro ipsis faciebat quam illam quam
pro se. Et ideo dicit glosa quia
quanto ibi erat iniquitas maior sup-
plicandi remedium postulabat. In hoc
martir christi verus est ymitator qui
in passione sua pro se oravit dicens
in manus tuas commendo spiritum meum
et pro suis crucifixoribus Pater igno-
sce illis quia nesciunt quid faciunt Sic
et sanctus Stephanus nesciebant quidem
quia lapidando eum putabant se
legem dei implere in cuius occasione
eo quod eum lapidabant tanquam blasphe-
mum at tamen excusacionem non habebant
quia ignorancia eorum fuit affectata unde-
bant enim miracula que passio facie-
bat et vultum eius tanquam angeli videbant
bant ab eo verba efficacissima pre-
dicabant quibus nimia paracione exequi
bus poterant [illegible] non esse
blasphemum. Et hic sequitur. Et quomodo
quando beatus Stephanus multa signa
et prodigia faciebat que et mali facere
possent ut mortuos suscitare cecos
illuminare demones effugare etc. Dan-
tes enim signum et grande miraculum
ostendit in hoc quod dilectionem habuit
ad inimicos. Per hanc enim solam caritatem
discernuntur filii dei a filiis dyaboli
Sicut dicit glosa ordinaria super epi-
stolam j. Iohannis iiij. Hec est sola ca-
ritas que dividit inter filios dei
et filios perdicionis. Habent enim
venacionem ad sui commendacionem super omnia
signa et prodigia que fecit. Namque
dictum est quod pro se stans oravit et
pro inimicis genua flexit quia magnam
et multam impietatem eorum cognovit
Sic quod difficile habebant converti
Et nota invenit sed angeli qui in-
iurias et factas precanti dimittere
non vult sed dominus Unde de eius festo

Attende Stephanum constanciam tamquam leo
nis erat sed et tu Demasie petra sed
et tu lapis preciosus redemptus ut tu Gra
cionis erat. Ewangelia legebat quod
quod legis vel audis et tu Ibi invenit
scriptum Diligite inimicos vestros
Studiat legendo et fecit diligendo
qui cum a iudicibus saxorum gravaretur
tedescerent Non solum non commabatur
Sed insuper lapidatoribus suis veni
am precabatur Et infra Illi la
pidabant Iste orabat Illi eum fu
riose persequebantur Iste placatus eorum
sequebatur Illi malum exsequeba
tur Iste apertis celis ipso filio dei sa
piencia illustrabatur Ille lapides
mittebant Iste oraciones premitte
bat tamquam diceret Si istos nunc occi
deris inimicos quos post fratres
amicos Et subdit Denique fratres
ut noveritis quantum valuerit oracio
sancti martiris recolite nobiscum
ad illum adolescentem nomine Saulum
qui cum sanctus Stephanus lapidare
tur omnia vestimenta servabat et tan
quam manibus omnium lapidabat Unde
et dixit quod tanta mala que commisit
in me o homo Dominum debui perdere
te Sed Stephanus meus oravit pro te
Et infra Si martir Stephanus non
sic orasset paulum ecclesia non habe
ret Sed ideo de terra erectus est paulus
quia in terra inclinatus exauditus est
Stephanus Ecce quare dicat dominus
Diligite inimicos vestros qui de ini
mico facit amicum Sed contra dica
tur quomodo eos qui non diligo
[illegible] gemma colligens frontem colli
dis frontem in terram et dicis Domine
si quid apud te promerui occide ini
micum meum utique qui orat ut
homo moriatur malum orat quod
malum et facit quod dixi malum Ille
male agendo tu male orando in
cipis esse malus Unde dicis Deus
occide malum Audeat sanctitas
vestra fratres Iudex homo per
[illegible] occidit Sed iubet et specula
tor occidit Iudex dicit occide et tor
tor occidit et tamquam dicis Deo occide
inimicum meum Tu facis iudicem
et deum queris esse tortorem Re
spondit Deus Non ero propter te no
stro peccatori tortor Sed liberator

Et nolo mortem peccatoris
Sed magis ut convertatur et vivat Hanc
si voluntatem tuam haberem ad im
plorationem prius occiderem antequam
invitatoris concertes quia malum
orasti et si tunc te occidissem ini
micum quem non faceres amicum
Unde ego male orando docetis me
sed non feci in te immo ego docebo
te ut imiteris me In cruce pen
dens dixi Pater ignosce illis quia
nesciunt quid faciunt Dominum sic ini
micitias [illegible] Isto et tu tyro
[illegible] ad [illegible] quia dyabolum
pugnando [illegible] vincetis [illegible]
[illegible] sicut fecit Stephanus
Ecce ergo scilicet Stephanum inimicos
nostros diligamus et pro ipsis
oremus ut illud premium dignemur
quo ipse traxit hostes suos in vitam
eternam ad quam nos perducat ihesus
christus amen

Sequitur Sermo de sancto Johanne

In illo tempore dixit
ihesus petro Seque
re me Conversus pe
trus vidit illum discipulum
quem diligebat
ihesus sequentem Iohannis xxi Verba
singula evangelii tanto maiori
intencione debemus pensare quanto ma
gis repleta sunt doctrine gratie divine
Unde primo narrat sanctus Iohannes privile
gium amoris quo ceteris amplius
a domino meruit honorari Hoc co
mendat sic [illegible] placida absolu
tum quo [illegible] prius vestitare
[illegible] testimonium discipulus
evangelii [illegible] vere divina sublimium
erat Unde ergo ad primum dico post re
surreccionem apparuit Ecce discipulis piscato
ribus in mari inter quos erat petrus
et Iohannes qui tota nocte frustra labora
verunt et ipse stans in littore replevit
retia multitudine piscium copiosa
Moxque egressis ad terram invitavit
ad prandium et post prandium dixit Sy
moni petro Symon diligis me plus
hiis Dicit ei Etiam Domine tu scis quia
amo te Dicit ei pasce agnos meos
Dicit ei iterum Symon diligis me
Ait ille Etiam Domine tu scis quia amo
te Dicit ei pasce oves meas Dicit
ei tercio Symon Iohannis amo te [illegible]

me dicat ei Domine tu omnia
scis, tu scis quia amo te. Dicit ei
dominus pasce oves meas. Ter enim
interrogavit an ipsum amaret quia
ter eum negaverat, et 3o amorem
confitenti commisit oves pascendas
triplici pastu scilicet subditorum pasce
3a pabulo scilicet verbi [illegible] exemplo
et temporali subsidio, et propter commissionem
omnium intimavit ei quod pro earum
salute morte crucis deberet pa-
ti. Unde dixit Amen dico tibi
cum esses iunior cingebas te et
ambulabas quo volebas. Cum
autem senueris scilicet imminente
morte extendes manus tuas scilicet
in cruce pendendo et alius te cin-
get et ducet te quo tu non vis
scilicet contra appetitum carnis. Ne gra-
vius videretur passio petro reduxit
sibi ad memoriam suae passionis
exemplum ut memorando sui te-
dentibus similiter morte crucia-
tum levius ferret. Ideo dicit ei Se-
quere me q.d. tu qui olim desi-
derabas mecum pro salute hominum pa-
ti iam ipsemet pro me non timeas
ad mori. Valde gratulabatur beatus
petrus cum audivit hoc verbum, quia
cum prius vellet dominum sequi eun-
tem ad passionem, dixerat ei christus
quo ego vado non potestis me sequi
modo, sequeris autem postea. Unde
hoc expectabat hoc desiderabat in-
dies. Beatus est autem christo [illegible]
in qualitate passionis, quia crucifixus
est sicut et christus. Non tamen in ea
quia christus crucifixus est pro salute
totius mundi, petrus vero pro ade-
ptione regni. Item christus passus est vul-
tu verso ad terram, petrus vero vul-
tu verso ad celum. Et ideo in passione
domini lamentamus, quia timemus in nobis
invenire quantitatem peccati nostri
quod non potuit expiari nisi morte
filii dei. Item gravius [illegible]
[illegible] qui non nisi cruce christi po-
tuit reparari. Idem Augustinus [illegible]
quam gravia sunt illa vulnera pro
quibus necesse est christum dominum vulne-
rari. Sed non lamentamus in passione
beati petri et aliorum sanctorum, quia
per passionem transierunt ad regnum.
Unde passio christi excedit omnes sanctorum
passiones in octo scilicet in primis tem-
pore, quantitate, qualitate [illegible]

causa sunt. Tunc dixit petro de
sequela sua [illegible]
iuxta illud Si quis mihi ministrat
me sequatur. Multa sunt in quibus
sequi possumus christum scilicet humilitate
in obediencia in mititate in paciencia
in misericordia in dilectione inimicorum
et in multis aliis. Et quis est qui non
possit christum sequi quibus se ab eius sequela
excuset [illegible] contemplativi
[illegible] in suis operibus [illegible]
[illegible] ad maxima per-
veniunt et minima possumus ad se-
qui [illegible] proficiendo in virtutibus
cum scriptum sit Ibunt sancti de vir-
tute in virtutem possumus sequi
christum fructificando in bonis opera-
tionibus. Hec sit cum homines delectati
in operibus misericordie [illegible] delectantur
[illegible] dilatantur in operibus
misericordie. Ideo desiderant eam facere
die ac nocte iuxta illud [illegible]
[illegible] et misericordiam in omni tempore [illegible]
[illegible] misericordie [illegible]. Beati
[illegible] qui [illegible] et faciunt misericordiam
[illegible] aut qui [illegible]
[illegible] verbi dei in corda sicut in terra
bonam. Sic enim fructum reddunt ce-
[illegible]
[illegible]
examinentur. Et quis est qui non pos-
set sequi christum occupando suam [illegible]
bonis laboribus. Legimus christum
corpus [illegible]
fatigasse [illegible] per castella et villas
cum predicationibus [illegible] corporaliter
exercebat opera pietatis [illegible]
[illegible] et quare [illegible] non
possint esse instrumenta virtutum
ex quo spiritus sanctus habitat
in eis sicut dicit apostolus et quare
non possumus imitari christum subi-
ciendo carnem spiritibus [illegible]
caro christi erat infirma, spiritus tamen
erat promptus. Unde carnalis spiritui
subiciat [illegible] fiat voluntas tua et [illegible]
apostolus corpus subiciat servituti [illegible]
quare nos in talibus christum sequi
non possumus, non possumus excusari
a sequela christi non per defectum [illegible]
quia dicit christus qui sequitur me non am-
bulat in tenebris, non per indigni[illegible]
operum quia magna est gloria sequi
dominum. Non per timorem periculorum quia
dicit dominus Cum ipso sum in tribula-
tione eripiam eum et glorificabo eum.
Non per impossibilitatem sequele
possumus enim carnis lasciviam castigare

Secutus tamen domine Ihesu sepius diligo quem dimittere quem adinio & alii homines nobis similes talia faciebant. Si aut quis velit dicere sic exemplis tam me oportet sequi tam ibi quo possum imitare salvatorem. Et multi quod ille imitati sunt qui pellebantur de civitate in civitatem quod paulus qui peregrinatus in ... periculis contra ac veniens ephesum dicit: Imitatores mei estote sicut et ego Christi. Et videte quod nullibi potest homo venire ubi spiritum eius sequi non posset. David enim dicit: Si ascendero in celum scilicet per celestium gaudiorum contemplacionem illic ipse est. Si descendero ad infernum per recordacionem penarum illic presentaliter ades. Si sumpsero pennas meas et habitavero in extremis maris potestas eius extendit se illuc. Potestas enim eius a mari usque ad mare & a flumine usque ad terminos orbis terrarum. Nullibi poteris excusari a sequela eius. Quia qui si in celum ascenderis revelata facie. Si sumpseris usque revelacionem adducet ad cognicionem illorum que non licet homini loqui. Si descenderis ad infernum mentis timore magnatum. Si presente timoris ne unum iota tamen pretermissis de lege quia qui timet deum nichil negligit. Si iterum sumpseris pennas et volueris scrutari materias rerum quanta maiestas mereberis claritatem enim apponet tibi illuminacionem fidei. Sic quod natura fide imbuta redibit te impetratam de deo delectacionem ut in psalmo: Delectasti me domine in factura tua et in operibus manuum tuarum exaltasti me. Quod cum ergo homo patitur inveniet et sequatur deum non ergo aliquis excusat a sequela Christi ut quod sicut petro sic omnibus nobis dicat: sequere me. Et notandum quod non sufficit simpliciter sequi deum per actus qui sunt de genere bonorum nisi quis faciat intencione finaliter ut deum imitetur. Dicit apostolus Math. v°. Beati eritis cum vos oderint homines et persecuti vos fuerint & dixerint omne malum adversus vos mentientes propter me. Sic & hic omnibus nobis dicit Sequere me sic scilicet ut sicut ego

in omnibus operibus meis gloriam patris quesivi Sunt & hec fac. Nam sunt leges constitucionis ad instruccionem omnium credencium. Sicut dicit apostolus prima Corinthiorum x°: omnes actus nostri tendentes in finem ultimum et optimum dirigi debent ut ad finem bonum premium adipiscimur sic ne sufficit vana gloria aut de potentatum iactancia vel de multa familia vel de rerum terrenarum habundancia vel de delectacione lubrica &c. Oportet ut omnia opera tua sit velut umbra quod sequitur sine fine. Tristicia dolor. Secuntur seductor demon et concupiscencia. Et ideo non sequatur mundum quia diversis sophistica te decipit nec dyabolum quia nil facit contra Christum qui refecit. Omnia sunt autem vie quibus Christo eo mites sequuntur aliis per viam mandatorum. Iob xxiii°. qui dicit: vestigia eius secutus est pes meus scilicet opera eius imitando. Bona agendo, mala fugiendo. Et hec est via quam alia scriptura & quasi semita qua pauci sunt expertorum sequuntur. De qua luce x. dixit Christus iuveni: Vade & vende que habes & da pauperibus & sequere me. Quod audiens adolescens tristis abiit et merito contristatus. Sicut enim omnis de usura vivo qui nichil habet nisi usurarum sic omnia non sunt tua sed aliorum. Vende omnia que habes & redde hiis quos fraudasti vel damnificasti. Aliquid si non supersunt illi quibus obligaris reddere de consensu episcopi vel diocesana eius in pios usus pauperum converte forte tristis abiit. Tercia est via quam nulli sequuntur deum via tribulacionis. Sic sanctorum temptatorum martirum quam tangens apostolus Petrus dicit: Christus passus est pro nobis nobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius. prima Petri ii°. Quarta est via qua sequuntur homines Christum via caritatis et dileccionis. De qua ad Ephesios iiii°. Obsecro vos fratres ego vinctus in domino ut digne ambuletis supportantes invicem in caritate. Quilibet vir ... ambulat in mandatorum Christi servando omnia ut christianum temporalia simul et

prem relmque Demessa prod
nomine suspice et in evangelio la
borando et presertim xiii sanctissime
diligendo Statim dnt ptzqm
xe dixit petro Sequere me Con
tius est petrus simi et Johannes
Et tantum de primo Audita
go petrus qualiter moritur qua xpm
seq[ue]bebat Conversus vidit in
discipulum quem diligebat sese
quente Et ubi tangitur itz pri
uilegia b. Jo[hann]is Primum amoris cu
dicitur quem diligebat et sentre se
te Diligebat Johannem hui sentis
est cristum in etate florida relinquit
patrem et matrem bona sorientia et
sponsam Ita quia fuit virgo elois
a domino Jeronimus in prologo
super prem h' est Jo[hann]es virgo a deo
electus quem de nuptiis volentem
nubere vocavit cristus Cui tande
pendens in cruce virginem virgini
commendavit Diligebat et alios
ipsum poetus primo quia virgo
est electus a domino virgo mater
mansit unde et virginem matrem pro
priam commendavit Ecce quanta
dignitatem constitutus est merito casti
tatis scribit apostolus Omnium po
tentiones gratiae sunt alii sa
pientia alii phala alii doctrine
ac dein eadem spud sic anastasius leo
y diat Et si dicuntur virtutes adco
darem est castitas Summa virginis
Nemo est qui contineri nisi deus
det sibi Ecci xxvi° Omnis pon
do est digna continentis anime Item
sicut dampni virginitatem nulla est
reformatio sic in ista omnis recom
pensatio Bernardus quid
castitate decorius que mundum fa
cit de mundo conceptum semine De
hoste domesticum amicum
hominem angelum facit Differunt
quidem ut sit homo pudicus et ange
lus sed felicitate non virtute et quamvis
ius castitas illius felicior istius
tamen fortior esse cognoscitur Se
xe dilexit Johannem pro intellectus
sui perspicacitate et hec enim pri
uilegium eius scilicet sanae singularis
Unum dominum et recubuit in cena
super pectus eius e ancinatum
faute pectus illius non solum

ma' sed signat Unde cum tete
ris habundarent de ipso sacro
dominici pectoris fonte potavit et evan
gelium scripsit in quo deitatis excel
lentiam sublimius contemplatus
ad celum cum domino volat Unde est
quod in signa est ad lun aquile volan
ti comparatur propter multa que reperi
untur in aquila Primo aquila habet alas
magnas per altissime volat Sic
beatus Johannes inter ceteros altissime
volavit Paulus volavit usque ad
tercium celum Johannes vero transit omne celum
usque ad ipsum deum Unde tamen volat
aurit sine mecha Richardus in lio
de Trinitate dicit Qui transcendit in
tellectum humanum et angelicum et
pervenit usque ad deum Secundo aq
la habet plumarum varietatem sic io[hann]es
virtutum varietatem Habuit enim in
gredimur humilitatis Albedine pu
ritatis et rubedinem caritatis Tam
verbo dilatus mentis candidus et rubi
cundus electus ex milibus Tercio
aquila penamus ambulans circa nidum
parat sed longe a nido venari solet
Sic Johannes de longe vanatus
alii enim de prope venati sunt
qui de humanitate cristi scripserunt
Sed Johannes volavit in celum et penetra
vit divinitatem Ideo In principio erat verbum
et verbum erat apud deum et deus
erat verbum et Ceteri enim evangeliste circa
terram humanitatis ipse vero circa
videmus omnibus venatus Ideo alii
evangeliste animalibus gradien
tibus super terram assimilantur ut Ma
theus homini Marcus leoni Lucas
bovi sed ratio Solus Johannes aui
alte volanti Quarto aquila predam
suam sola non comedit sed partem aliis
avibus delinquit Sic Johannes Pau
lus predam quam in tercio celo ra
puit solus manducavit quia solus
sibi retinuit et dixit quod eam homini
referre non licet Sed Johannes
vero predam quam rapuit in celo
predicavit vobis et dereliquit in scri
ptis Hec Hugo Quinto aquila
pullos suos obiat radiis solis et
quos videt in immobilem visu tene
nutrit quos autem videt flecti tamquam
degeneres abicit Sic Johannes Unde
dicit Jo[hann]es in iiii° hoc indicavi candidam

Nam mala lux venit in mundum et dilexe-
runt homines magis tenebras quam
lucem. Ibidem dicit Omnis qui ma-
le agit odit lucem. Idem qui odit
143 fratrem suum homicida est. Sexto aqui-
la in nido ponit lapides sic serpentes
fugat. Sic Johannes in evangelio suo
lapides posuit quibus multos he-
reticos fugavit. Primus lapis cum
dixit In principio erat verbum
per quem Ebionitas fugavit qui filium dei
principium habuisse dixit. Secun-
dus lapis Et verbum erat apud deum.
Et per hunc fugavit Sabellium qui dixit
quod nulla esset distinctio personarum.
Tercius lapis Omnia per ipsum facta sunt
et per hunc fugavit Manicheum qui
dixit omnia visibilia fuisse a dyabolo
creata. Quartus lapis Et verbum
caro factum est quo fugavit alios
hereticos qui dixerunt Christum ha-
buisse corpus de celo apportatum
et non de virgine Maria assumptum.
Septimo aquila est acutissimi visus
ut cum sine macula feratur et in spera
in aspectibus ut pateat pisces in mari
natare videt. Sic Johannes in terra
positus ecclesiam penetravit cum natum
verbi dei id est filii eundem esse cum deo
patre vidit et predicavit. Octavo
aquila pro salute filiorum corpus
exponit quia inter sagittarios et
pullos suos se statim ponit. Sic
Johannes pro salute filiorum venenum
bibit et animam et corpus obligavit.
Sic dixit cuidam iuveni cum re-
vocare volens libenter pro te mor-
tem suscipiam et animam meam deo reddam
pro te. Nono privilegium fami-
liaritatis cum deo. Et dixit Domine
quis est qui te tradet. Cum enim do-
minus in cena ab uno discipulorum
se tradendum exprimeret iste fami-
liaritate et submissa voce quesivit
quis esset. Et dominus silenter pro-
ditorem per signum expressit scilicet cum
intinctum panem porrigeret. Deci-
ymunitatis tum privilegium ~~immunitatis~~ a pas-
sione ad dixit Sic eum volo manere.
Nam sicut a corrupcione carnis
extraneus et a dolore mortis extitit
alienus. In quo creditur cum beata

privilegiatus. Sic mortis angusti-
as non sentiret. Commemorans eo
erat ut cui non fuerat donata gracia
que morte vinceret non de imminenti ef-
fectus gauderet sed dolor mortis.
Hoc privilegium habuit contra
omnes apostolos qui in morte
non senserunt dolorem ut dicit Ieron-
imus quod non erat alius apostolo-
rum. Item quod post mortem sua
caro non computruit. Nam est que sa-
ni maneres. Item quod anima sua non
mansit sine corpore ad finalem
resurrectionem, pie enim creditur quod cum
Christo et virgine matre Maria sit
iam gloriosus in corpore et in anima.
Et propter hec privilegia dominus Petro
dixit Sic eum volo manere. Ista
prerogativa gaude. Sed discipuli
Christi hanc responsionem non sic intel-
lexerunt. Unde sequitur in ewan-
gelio Exiit sermo inter fratres quod di-
scipulus ille non moritur. Credebant
enim apostoli Christum fuisse auctorem
vite et mortis. Credebant quod ei po-
tuisset dedisse gloriam eternam sine
morte temporali sicut data fuisset ori-
ginalibus si primus homo non peccasset. Sed
adhuc non tendebat Christus. Sed cum
Christus sibi ipsi non pepercit. Et si vult de
Ieronimus ex condicione nec virginem
matrem mori opportebat nec istum
preservare a morte intendebat. Ideo
Johannes surgendo carnem gloriam
subdit. Et non dixit Ihesus Non
moritur, quia sententia dei generalis
astat ad moriendum. Sed dixit sic eum
volo manere donec veniam. Nam
licet beatus Johannes mortem subiit, dolo-
rem tamen non persensit, voluit ergo
eum sic manere id est privilegio
gaudere. Unde advertendum quod beatus
Johannes intantum licet non fuisset
sine passione. Dicebat enim sibi
dominus una cum fratre suo Iacobo
Calicem meum bibetis.
attamen differebat sua passio a
passionibus aliorum quia non est passus
in anima tantum ut Maria, cuius animam
pertransivit doloris gladius, nec in cor-
pore tantum ut Stephanus qui athleta
in corpore lapidibus occubuit quia
gloriam dei vidit. Sed passus in cor-

pore et anima non solum sed seorsum
in anima cum stetit sub cruce cum vir-
gine Maria tunc etiam dolor pena pe-
netravit eius intima. Sed in corpore
tunc quando omnibus aliis diebus est flagella-
tus, quando erat inflixus in dolium olei
fervente et bibit venenum. Valde ergo
singularis fuit cum pre omnibus [illegible] suis
privilegiis subdit: Hic est glo-
riose sanctissimus [illegible]
dicendo preclarissimus [illegible]
Christi secretissimus et [illegible] divinis
delectationibus beatissimus, qui testi-
monium perhibet de hiis, id est de omnibus
Christi factis et passionibus predica-
vit enim affectuose, studiose, copiose
et clare, non solum mundo, quia opus [illegible]
magnum sed [illegible] apud domum sed
ancillarum. Non solum predicavit sed
et que predicavit scripsit ut haberent
perpetuam firmitatem. Et scimus quia
verum est testimonium eius, quia enim
[illegible] implenerat splendoribus animam
eius, repleverat enim domus que [illegible]
sancte et intellectus. Ideo apperte
[illegible] eius in mente celeste non potuit lo-
qui testificare nisi ea que vera fuerunt.
Huius testimoniis et predicationibus
qui credit et sequitur salvabit animam
suam. Nam ipse alibi dicit: Hec scri-
pta sunt ut et vos credatis et ut cre-
dentes in nomine eius vitam habea-
tis. Huius nos participes faciat qui
sine fine regnat. Amen. Sermo 29
de eodem

Beatus Gregorius
in registro epistola
ducentesima xx-
iiij. Christus dominus
noster comparat
grano sinapis, quod
licet aliud [illegible] sit vile despectum
et modicum, tamen ex quo rami sic
undique distendunt, ut in eis vo-
latilia celi nidificent. Sic Christus
licet fuerit modicus per humilitatem
et ab hominibus despectus et vilifica-
tus, ac tamen ramos gratie et sanctitatis
et exemplaritatis vite sic exten-
dit ad tantum ut omnes homines ex ipso
caperent graciam, et de facto ceperunt
et non solum in ipsis requiescunt
ad tempus sed etiam imperpetuum. [illegible]

cum passa invenit [illegible] domum et [illegible]
[illegible] id est homines utriusque status
et vite scilicet contemplative et active. Nam
exponit [illegible] [illegible] domus sit
ad petere manendum sed nidus sit ad
tempus per passere ergo qui quietem
domus pro quiete sentiunt contemplativi
qui cum rebus celestibus se occupant
semper in domo patris etiam in qua sunt
multe mansiones, id est pax et serenitas
agitur. Talis enim hic in corpore [illegible]
[illegible] totam [illegible] habent conversationem
in celis secundum apostolum ad Philippenses iii. Sed per
[illegible] que nidificat ad tempus
ut ibi reponerat pullos suos significantur
activi qui sicut et contemplativi
querunt caritatem [illegible] [illegible] in qua
possint reponere pullos suos, id est opera
corporalia. Multa enim bona sancti per
[illegible] operantur prout augent ut sunt
opera misericordie corporalia scilicet vesti-
re, cibare, potare [illegible] que im-
ponit necessitas vite. Hii duo status
omnes [illegible]. Opportet ergo ut hii in
vita activa aut contemplativa sint
que significantur per [illegible] et [illegible]
sed nichil proficiunt nisi sint cum sub
Christo sinapi cui ramos suos expan-
dit in utrisque. Multi enim pagani fe-
cerunt opera pietatis. Sed hec non prosunt.
Multa etiam [illegible] [illegible] exequuntur sed
[illegible] eis prosunt, quia sub ramis Christi
non sunt. Unde per evangelium osten-
dit quod vocavit Petrum et Johannem
non ad sui singularem, quorum unus sci-
licet Petrus fuit activus, alter scilicet Johannes con-
templativus, quia nec in illis vite
opera prout esse [illegible] vite active
nisi tunc cum exercentur in vocacione
et sequela Christi. Et ergo Christus dixit
beato Petro quem fecerat principem
apostolorum cui commiserat curam omnium ubi
salutem, cui dederat claves regni:
Et dixit: Sequere me. O sancte Petre
ego veni in hunc mundum mediator
[illegible] consolator lugentium, qui
et salvificare quod perierat et ad hec
veni ut vitam habeant et habundan-
cius habeant. Ideo sequere me, id est sis
in hoc officio sicut in hoc opere [illegible]
meus cooperator et adiutor meus
et sic [illegible] monet Petrum in istis operibus
vite active quam [illegible] [illegible]
[illegible] Petrus enim in desperato [illegible] multa
[illegible] [illegible] [illegible] valde
in passione [illegible] est [illegible] salutem humane
[illegible] consistit [illegible] [illegible] istorum

inferior. Et iterum Gregorius. Tante
debet ipse circumspectionis ut nichil faciat quod
canones prohibent, que sinceritatem
dilectionis offendunt, que morum gra-
vitatem impediunt, que ab ordine et a iu-
sta rectitudine deviant. qui est inter
subditos debet habere duo. primo inno-
centiam inter culpas aliorum, ut ex eo
in ipsis scientia procedat. Secundo re-
ctam rectitudinem ut malis amputan-
dis ... excedendi. et tanta est inquie-
tudo in hoc officio, ut quis vix disc-
ernere potest an gerat officium pasto-
ris aut terreni procuratoris. hic re-
pe negligentes debent impulsare
impenitentes inquietare. Obliviscere
ne obliviscaris. et non solum promovere
que pertinent ad animam. Ita que
spectant ad corporis salutem. Et
dicit Gregorius. Si non esset divina sapientia
assistencia quis pastor posset im-
plere omnia que pertinent ad ipsum
officium. et si non haberent Christum
in exemplum qui dicit. Ego sum pastor
bonus. Et ubi haberet sanctitatem
in operibus pastoralibus, et nisi
Christus precepisset. Sequere me. primo
nisi compelleret dicendo. Si diligis me
pasce oves meas. quis prudens an-
deret subire tale grave onus, quia
qui recipit officium pastorale recipit
supra se omnia onera
debet lassus omnibus animarum curis de-
ficere. ubi te obligatum unum per-
antequam permitteret ... a via
salutis aberrare. unde loquitur Petro
Sequere me. In quo non solum notat
sequelam in explicatione mandatorum
non solum sequelam in superedifica-
cione consiliorum. Non solum tempore cuius
evangelicorum super erogacione. Non
solum dicunt sequelam in hoc ut
sicut Christus exemplabat innocentiam
bonis et ille exemplaret. ut sicut Christus
reducebat errantes, sic et ipse reduceret
ut sicut Christus sustinebat peccatores et
ipse sustineret. Sed notat sequelam
ad passionem et ad mortem, ut sicut
Christus, qui bonus pastor animam
suam posuit pro ovibus suis. Sic
et ipse pro salute omnium animam ponere
non dubitaret. et in multis casibus
rector populi hic facere est astrictus
Et gerat omnis actum qui semper ...

salutem tenetur providere, quibus pro-
videt vocacionis sue, ut rex in omnibus
quibus est possibilis patrem se exhi-
bere vocacionibus domini. Sicut presbi-
teri ab domesticis nostris omni-
tum ... debent instaurare
ut inhabitantes et advene sine peri-
culo salutis intermedia possint ha-
bere. Et sequitur in evangelio quod
petrus ex vocacione Christi in hoc of-
ficio constitutus, convertens se secundum volun-
tate intencione et omnibus viribus
ad sequendum Christum in omnibus
que pertinent ad officium pastorale
vidit alium discipulum sequentem
Christum scilicet Johannem. cuius sollempnia agimus
in quo exprimitur vita contempla-
tiva que est secura quieta delec-
tabilis et pacifica. Iam non solum
Christum sequuntur illi qui pro eo fun-
dunt sanguinem. et qui cum eo ...
curam de salute animarum. Dicit ei
Augustinus in sermone 20. de sanctis
Sancti sunt martires Christum
sed non soli, non enim pertransierunt illi pre-
cipue pons ... est ... pertransi-
bierunt fontes ipse ... est. que
... bonorum ... qui sub ...
coniugali ... matrimonii caste
et concorditer ... vel sub ...
viduali domant carnis illecebras
vel ad sanctitatem ... apice exce-
dentis. vel in nova virgini-
tate ... sequuntur agnum quo-
cumque ierit. que est que ...
... si non sequimur Christum nisi pro
eo sanguinem fundimus. Videat ergo
omnes filios quibus tanto ...
quanto ... tempus pacis ...
est mater ecclesia, quos ne pereat ...
... est temptacio ... fratres quod
... orare temptacione cotidie
clamat. Et ne nos inducas in temp-
tacionem. Habet fratres ... illa
... non solum ... martirum
Sed et ... virginum. et coniugatorum
... viduarum, ... suo
... pro sua ...
... pro omnibus pas-
sus est Christus. Sed quod ... consolatus
... preter ... passionis
Christum. ... aliquando
... ad Philippum 20. ... de
de domino Christo dicit. Et in omni

in forma dei esset non rapinam
arbitratus est esse se equalem deo
quanta magestas. Exinanivit se
ipsum formam servi accipiens in si-
militudine hominum factus et habitu
inventus est ut homo quanta humi-
litas. Humiliavit se xpc factus obe-
diens usque ad mortem. Audi ho
superbe, quomodo adusque factus est obe-
diens usque ad incarnacionem verbi
usque ad participacionem mortalitatis
humane usque ad terminum spiritualem te-
tacionis usque ad irrisione popula-
rem, usque ad sputa et vincula
usque ad alapas et flagella et si pa-
rum est usque ad mortem. Et si adh-
aliquid de genere mortis addas
et mortem autem crucis habeamus ta-
le humilitatis exemplum superbie medicamen-
tum. Unde ergo intumescis o homo
pellis morticina. Unde tendis
sanies fetida, quid inflaris an-
gelus dolens quia tibi ho-
stat inimicum. Unde flagitas vl-
cione sed tacenti sancte vindictam
nec prius ab intentione discedis do-
nec in illo qui te lesit te vindica-
veris. Si christianus es expecta re-
gem tuum ut prius se vindicet crucifixorum
nondum enim vindicatus est qui
pro te passus est, et utique cum vocare
stat posset vel michi plus quam vel cen-
tumo vindicari. Sed enim esset in illo
tanta paciencia qua pro nobis est
passus relinquens nobis exemplum
ut sequamur vestigia eius, in de tri-
tate, quia preter effusionem cruo-
ris preter vincula preter carcerem
preter flammas et mortem multa sunt
in quibus christum sequi possumus
hic ille sicut in humilitate, in pau-
pertate dicta in militate, in paci-
encia in misericordia in dilectione
inimicorum et in multis aliis ideo si in-
go christum patres sequuntur sed clau-
sit ibit et Johannes. Unde papa
dicitur Iudam in domo eius iam dicta
i. christo opera et conversacionem assu-
te super vobis quod dicens se p-
riunt non solum quibus sed semper
omnibus. Anima et datus est spiritus
non ad mensuram sed ut dicit Johannes
vidimus gloriam eius quasi unige-
niti a patre plenum gracia et veritate

Et dicit etiam Augustinus de discipulo alio quem
petro quod diligebat eum vitam. Dilexit
solum id quod bonum est in hominibus dili-
git et maxime hoc enim adheremus
fide spe et caritate. Dilexit ergo
petrum et Johannem precasis ceteris
et specialiter utrique fuit dilectus eum olim
plus Johannes ut videtur. Prima racio
ecclesia sancta est in etate florida pe-
trus in senio. Petrus modicum quid
reliquit ut dicit Ysidorus, quia retia eum
navi. Johannes autem reliquit patrem et
matrem. Prima forme et senectus
Petrus excellebat. Johannes virginitate
permansit nec eius virginitatem dete-
gat quod nubere voluit. Ideo dispon-
so matre ipse Joseph virginitatem
eius eo observavit. Utrasque dispo-
sitas ad matrem domina facta est ut
virginitas purissima in utroque serve-
tur. Et consecrata quam nobis sacra-
tiori consecratur. Unde est quod et Johannes
ampliori dilectione fecerat dignum
et magis christo fuit familiaris quam
alius discipulus. Unde dicit evange-
lius quod christum interrogavit de tradi-
tore. Domine quis est qui te tradet
quod nullus alius ausus est facere, et alia
quia in ultima cena recubuit super pectus
ihesu quod est signum magne familiaritatis.
Et creditur quod sicut apostolus Paulus, in ra-
ptu dicitur in sompno quo tunc fuit
comparatus divinis revelacionibus accepit
unde dicunt quidam quod Johannes induit cor-
pus essenciam in hac vita et manife-
ste testatur de se quod conspexit actis
beatissimo dicens. Vidimus gloriam eius
quasi unigeniti a patre. Dilexit ergo deus
familiarius Johannem quam Petrum. Et
ideo Petrus de ipso requirit dicens. Domine
hic autem quid volens sine de quo ergo de
dilectionibus ap et dominus esse sed dominus
dansit magnificorum fuerunt sub secreto
dicens si eum volo manere donec veniam
quid ad te. Tu me sequere. quod dicit suffi-
ciat tibi diligere a pastorale offi-
cium et fidelitas sed in secretorum alti-
vendi profunde perscrutari. Multa enim diu-
inus sibi operatur per ipsum. Et per
administracionem pastoris consequitur pe-
trum non committitur in principem apostolorum
Aliquo tamen excellencie fuit sanctam
inter evangelistas fuit profundis-
simus inter apostolos qui erant doctores
fuit precipuus quia magis omnia
sacramenta trinitatis expressit et
in suis sermonibus fecit ad dilectionem.

monuit. Primo in prophetatis loco
tenet quia multa fuerunt ei a deo
revelata. Ad hoc videtur quia Iohannes
erat ad contemplationem divinorum
elevatus. Unde ne in sua con-
templatione impediretur non commi-
sit ei curam hominum Christus, ita ut festo-
ra solum animi distractio. Unde Dyoni-
sius dicat quod angeli de choro se-
raphico non mittuntur ad ista in-
feriora quia hii sunt divino intenti.
Unde et Iohannes sufficienter in sufficien-
tatibus fuit in hoc quod ei Christus matrem
commendavit. In hoc enim sicut solum
Christus fuit filius marie naturalis, sic Iohannes
fuit filius adoptivus sue maternitatis. Non
solum quia Iohannes fuit frater Christi secundum
carnem, secundum aliquos, sed etiam adop-
tione quia fuit opus spiritus sancti. Et ita
Cassiodorus dicit: Ecce Iohannes
pie hereditatis suscepit testamentum.
Ecce electus ad hoc ut ministraret ma-
rie. Ea dilectione qua filius, ea obe-
dientia qua discipulus, ea subiec-
tione qua famulus. Deinde Petro
committitur ecclesia et negocia tumul-
tuosa. Tibi maria et negocia quieta
et pacifica. Hec ille. Circa quod notandum
quod Iohannes supra omnes apostolos decor
habuit privilegia. In quo marie fi-
lius assimilatus. Primum est quod erat virgo
et ita corpus suum non corrupit quod ipse
castitate potuisset. Secundum quod in mor-
te non sensit dolorem. Tertium quod
non erat alius apostolus [illegible] fine
sermonis quere in primo sermone
usque ad finem.

Sermo de Innocentibus

Que sunt gaudia pre-
sentis vite que mellis
excessit [illegible] Secundum
sunt que tristicia admix-
ta. Ideo in tristicia
[illegible] iuxta
illud: Extrema gaudii luctus occu-
pabit. Quod sumitur in mundanis. Sed
certum spiritualibus gaudiis est manife-
stum. Sicut docet experiencia. Here-
ri enim per exultacionem et canticum leti-
cie quibus exultati sumus cum multi-
tudine celestis exercitus, quia natus erat
nobis salvator mundi. Hodie sumus
in lamentum et dies nostri conversi
sunt in lamentum, quia iste qui natus
est salvator mundi adhuc infantulus
cogitur fugere persecutionem Herodis.

Herodes persequens infantes Beth-
leem et fines eius occidunt infantes.
Unde hodie subticemus canticum leticie
nec tenemus illius cantilene. Glo-
ria in excelsis deo et veste lugubri
ministri vestiuntur altaris. Et de tan-
ta leticia tristicia contemplanda
proponitur nobis ewangelium hodiernum
quod scribitur Mathei ii. In illo
tempore angelus domini apparuit in
somnis etc. Evangelium primo po-
ningit [illegible] admonicione. Secundo
fuit fugitiva persecutionem ubi qui
confugerunt etc. Tercio tyrannica
Christi persecutionem. Tunc Herodes
videns etc. Ad quod intelligendum
secundum rem gestam notandum scriptura
commemorat quod fuisse Herodes quorum
cum in annis crudelitas fuit famo-
sus Ascalonita sub quo natus est
Christus. Antipa qui Iohannem
decollavit. Et Agrippa qui Ia-
cobum occidit et Petrum incarceravit.
De primo innuit evangelium facit men-
tionem. De quo notandum quod in ingres-
su Christi Antipater ydumeus
duxit in uxorem neptem regis ara-
bum, ex qua filium habuit quem
vocavit Herodem qui postea dictus
est Ascalonita qui a Cesare Augusto
regnum iudee accepit et primus ab
ista cathma [illegible] sceptrum de Iuda. Hic
ergo Herodes Ascalonita habuit vi
filios: Antipatrem, Allexandrum, Ari-
stobolum, Archelaum, Herodem
Antipam et Philippum. Aristobolum
et Allexandrum genuit ex eadem
matre in Iudea, quos misit Romam
ut addiscerent artes liberales. Postea
hii a studio redierunt. Et Aristobolus
vinus in [illegible] Iam enim patre
de successione regni disceptabat.
Ubi pater offensus Antipatre
illis preponere satagebat. Et que
cum illi de morte eius tractassent
et obiecta patre tristati fuisset Cesare
ademit enim de iniuria patris
conquestum. Interea magi Ierusalem
venerunt et de ortu novi regis
diligenter sciscitati sunt. Quod audiens
Herodes turbatus est timens ne
quis natus esset de genere regum
qui eum expelleret tanquam invasore
regni. Rogabat. Rogavit ergo magos
ut eo invento sibi renunciarent. Sed

simulabat se enim velle adorare quem
volebat occidere. Vel tamen quod ma-
gi per angelum admoniti fuissent per
aliam viam in regionem suam reversi.
Videns herodes quod nequaquam ad
se venirent credidit eos visione stel-
le deceptos et erubuisse ad se re-
vertere et ideo ab inquisitione pueri
cessavit. Sed postquam audivit quod pa-
stores dixerant et que Symeon
et Anna prophetaverunt vehementer
timuit et putavit se turpiter a ma-
gis illusum. Tunc herodes cepit
tractare de nece puerorum qui erant
in Bethlehem ut cum eis occideret
quem erat christum quem ignorabat.
Crisostomus dicit. Talia apud se potuit
cogitare quales et quanti iste qui
antequam nascatur in terra iam appa-
ret in celo. Mundum scilicet ostendit
et iam enim omnes querunt, vel dum
terrenum populum habet et iam mili-
ciam celestem et stelle ei famulantur.
Quomodo est ille qui antequam incedit
pungnet iam vincat. Antequam vin-
cat iam regnat. Antequam regnat
iam dominatur. Quid putas fa-
cturus est in regno meo si creverit
ceciderit. Ego gladium porto et do-
pro hominibus spargo ut qui non tima-
diligat. Iste non diligit vel time-
at. Ille nec populum habet nec di-
vicias congregavit et tamen sine auro di-
ligitur et sine ferro timetur. Ideo
cogitavit quod eum perderet. Adam
monitus est angeli ut Lucam in
in principio Joseph cum puero et
matre in egyptum civitatem heme-
opolim fugit. Ibi que mansit iste
annis usque ad obitum herodis. In-
grediente igitur domino egyptum in
sua vastatione ymagines et ydola corrue-
runt. Tradunt que quod sicut in exitu
filiorum israhel de egypto non fuit
domus in egypto in qua prodigia
te deo iudicante primogenitum
mortuum ita nec tunc fuit templum
in quo non corruisset ydolum. Cum que
herodes de nece puerorum disponeret
ret a cesare augusto per epistolam est
citatus filiorum accusationibus respon-
surus. Quum que pater cum filiis coram
rege disceptaret diiudicatum est ut fi-
lii patri in omnibus obedirent. Et
ipse cui vellet regnum dimitteret.

Vreditus herodes ex confirmacione
factus audacior mittens occidit id est
occidi fecit omnes pueros qui erant
in bethlehem et in omnibus finibus
eius a bymatu et infra id est ab infan-
tibus duorum annorum usque ad pueros
unius noctis. Juxta tempus quod exqui-
sierat a magis. Crisostomus dicit et inta-
sierat omnes parvulos ut unum inveni-
ret in omnibus. Sed nec unum invenit
in omnibus et inter ceteros perditur
omnibus propter unum. Ipse se fefellit
quia inter homines querebat quod celo tene-
batur. Crisostomus enim dicit. Quid agis
insensata mens herodes. Si non cre-
dis verbis que magi dixerunt de
rege futuro quare sine causa insanis
in pueros. Si autem credis verum esse
quod dictum est de puero et de stella
Iterum dico quare sine causa insanis
in pueros, numquid tu potes mutare sen-
tenciam dei aut rex illum celitus qui
deus defendit. Et quid meum. Si hero-
des inquis ego putabat se posse
mutare consilium dei. Cum ipse sapien-
tissimus Salomon audiens a propheta
propter peccatum suum Jeroboam regem
futurum proposuit per se cum eum
putans ipse posse quod deus pro-
vidit, quia zelus saepe nescit contra
non posse habere consilium. Nec ille. Dici-
tur autem herodes a magis ea die qua
stella eis apparuit tempus exquisierat.
Et qua iam anno effluxerat interim
quod Rome iverat et redierat
Christum credebat anniculum et insuper
aliquot dierum. Ideo quod supra etatem
eius usque a bimo et infra usque ad
unius noctis infantes despoliavit in
pueros timens puerum metamorphoseon
id est ne puer cui sydera famulabantur
supra vel infra suam etatem faciem sa-
lem transformaret. Tunc impletum est
quod dictum est per Jeremiam prophetam.
Jeremie xxxi. Vox ploratus et ululatus
plurimum matrum audita est in rama
id est in excelsis quod Rachel plorans filios
suos noluit consolari quia non sunt.
Ista postea in die innocentum
non cantamus laudes gloria et similia
dum cantica letitie in signum fletus
et ululatus matrum pro morte filiorum.
De quibus et de ululatu dicit
Augustinus in sermone hodierne diei. Ma-
tres crines dissipabant et ornamenta
capitis proiciebant. Quantum morte
volebat mater infantem abscondere.
Et ipse se publicabat et loquebat

tate quod nec dum morte didicerat
formidare pugnabat mater et carnifex
trahebat, quedam dixit: Quid illum
separas a me quem gemini ex me non
vita effuderunt viscera mea et tu
allidis in terram. Alia clamat: Quare
de simul matrem cum parvulo ut quod
me dimittis manens sit culpa est mea.
Alia dixit: Quid vidit inimicus qui-
bus sum queritis et multos occiditis.
Et tamen ad eum qui unus est attin-
gere non potestis. Alia dixit: Veni
salvator mundi qui dum quereris quem
nullum times videat te miles et no-
stris pueris parcat. Sic augebatur
lamentatio matrum et ad celum ascende-
bat pro oblacione parvulorum. Recte
poterant dicere illud Ruth: Ne vo-
cetis me Noemi id est pulchram sed Mara
id est amaram quia valde amaritudinibus
replevit me deus. Et quidem matres
plus deflebant pueros suos propter
humanam plus dolent de morte fi-
liorum. Item plus passe sunt certa-
men. Machabeorum vij Fili miserere mei
qui te in utero novem mensibus
portavi et lac de gremio dedi et
alui te usque ad etatem istam. Et quia
maiorem certitudinem mater cum cre-
ator est de filio quam pater sit dicat
pt. in yconomica. Sed nichilominus hero-
des pro malicijs suis impunitus
remansit tamen non. Nam et hic eius
pena incepit et non defecit merito.
Unde quidam sanctus doctor Rabanus
in sermone de innocentibus penas
eius exprimit dicens: Post hec Herodes
pro iniquitate avaricie lamentabilis mala in-
ta miseris intulerat ab divina iusti-
cie sententiam percepit non desiit. Unde
divina ulcione percussus extinctus quo-
dam lento igne urebatur interius
vasto incendio. Et cremabatur inter-
dum ut omnia eius viscera in fetum
paulatim defluerent verecundaque
illius verminibus scatuerunt
ydropisis autem totum corpus eius
comprehenderat inflatis pedum vehe-
mens erat anhelitus et fetidus
ita ut a quibus medicorum quasi medelis
vix accedere posset. Denique paucas
curationes admittebantur non plus
prodierant sed magis ac magis de-
teriorabatur. Unde iussum est a
medicis ut causa lavandus in do-
lium plenum oleo mitteretur plures
quod cum factum fuisset ita pene disso-

lutus est ut ab ipso oculi a suis
sedibus evellerentur. Verum in lectum
compositus aliquos medicorum curam
se mittere iussit. Super hec omnia ma-
la fama famem pestemque intolle-
rabiles sustinuit quod gravius erat
animus ab eius potentia insanus dum
a erat insomnietatem talem susti-
nuit ut dies noctesque per vigilias
duceret quod si parum dormisset
sustinebat talem fantasias ut
dormisse peniteret. Cumque tot
et tantis malis per passus iam de-
sperasset quinquaginta drachmas de dra-
gmas militibus distribui pre-
cepit. Famulis quoque et servis plu-
ma dona largitus est. Erat autem
amicis luctus inimicis gaudium.
Nam ipsa mortis angustia con-
stitutus duos filios quos in custo-
dia posuerat occidi fecit ut qui
extraneis fuerat homicida in
proprios fieret filicida. Sed cum
autem iudeos de sua morte gavi-
suros putaret sororem suam Salo-
meam et virum eius Alexandrum
et ait: Novi iudeos de mea morte
gavisuros sed honorabiliores exe-
quias habere potero ex lugentium pla-
gentium si meis volueritis parere pre-
ceptis. Nam ut spiritum exala-
vero omnes iudeos quos in custodia
posui interficiatis ut qui noluerit
ex mea morte flere saltem de re
et suorum parentum flere cogantur.
Igitur non valens tantis tormen-
torum penas ferre iussit quadam
die sibi balneum parari quod ingres-
sus propter intollerabilem famem quam
sustinebat pomum afferri precepit
quo allato iussit sibi dari cultellum
quem accepit et circumspectis omnibus
ne quis prohibere posset feriente
tetigit se ipsum vibravit in pectore et
ita quidem infelix miserrimam vitam
finivit. Et statim ad missionem
huius omnes proceres iudeorum interfecti
sunt iusto dei iudicio exigente
ut qui in necem salvatoris consen-
serant simul eam in terram inte-
rirent. Et ideo non ait angelus
Joseph in egipto mortuus est qui
querebat animam pueri sed dixit
defuncti sunt qui querebant animam
pueri. Descendens ait in necem

salvatoris pro pedes iudeorum confessi sse et propter hoc innocentes fuisse credimus a nobis [illegible] vagus facilitas et dolositas est relinquenda ne ad ipsos dampnationem et cum Christi et parvulorum innocencia amplectenda ut perpetuam [illegible] Sicut et dicitur [illegible] de vita cristiana nichil est cristiano amplius quam [illegible] Nichil magis considerandum nil plus totis viribus contendum i. elaborandum quam ut maliciam suo excludat ex corde quam ut nequaquam intra pectoris sui conscienciam non admittat quam ut bonitatem teneat iusticiam faciat puritatem mentis custodiat Simul innocentes simplicitas et caritas innocencia enim est que nos concedit deo Simplicitas est que facit regnare cum Christo Et quia deus non nisi innocentes diligit et sibi vult co[illegible] testimoniis plurimis declaratur Sicut in psalmo scriptum est Innocentes et recti adheserunt michi Ideo custodi innocenciam et vide equitatem quoniam sunt reliquie homini pacifico ut possis cum psalmista dicere domino Iudica me domine quoniam in innocencia mea ingressus sum Dicebat enim se non esse metuendum iudicium quia innocenciam suam cognoverat Et in alio loco dicit me autem propter innocenciam suscepisti Suscepit per eundem modum deus propter innocenciam quem propter maliciam ante repulerat Insontes vero ut confundi coram deo posse manifestum est quia dicitur Tanto tempore innocentes custodierunt iusticiam non confundentur Nil enim deo dignius nichil carius esse potest quam ut innocencia tota appareat Si illam non haberet frustra se blandiretur Sicut iudeis erat sub veteri lege de gentibus cum illis minime conce-debat observare preceptum est quod te nunc agere convenit cristiane quod minime tuum [illegible] amare quia cum innocens non eris vel esse poteris esse malus Et in minimis esse perpetuus bonus Et tu forsitan et proximum odis cum ut ceteri [illegible] nolim odisse credideris et fratrem paciencius qui perpetuus [illegible]

Et cristiane esse te credis qui nec veteris nec novi testamenti precepta custodis Hec etc. Custodiamus ergo innocenciam cum parvulis quorum est regnum celorum Et hic de parvulis Ulterius evangelium et Herodem mentio divina iniuste reitatum de morte beate passa martirium Christi innocentum In quo omnium martirio Christi mors designatur Et si enim parvuli o Christe sunt sed tamen quod per meritum humilitatis ad martirii gloriam pervenire debeamus et quod nisi quis conversus fuerit et efficiatur ut parvulus non potest animam dare pro Christo Immo sicut salvator Math. xviii dixit convertimini et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum celorum Ex quo colligitur quod nisi habuerimus proprietates parvulorum nullo poterimus pervenire ad salutem Unde parvulorum proprietates sunt multe Prima puerorum multos superbiunt quos applicetis hic quia puer magni regis vel ducis non dedignatur conversari puero alterius pauperis Sed certa magistri non eligit [illegible] loco Sic et nos debemus vitare superbiam Nam ipsa est radix omnium peccatorum Unde Salomon Superbia est inicium omnis peccati et qui tenuerit eam replebitur omni iniquitate Unde magister Superbia facit [illegible] contencio et discordias minatur Unde talis est ordo viciorum Prima superbia parit invidiam Invidia odium Odium iram Ira homicidium Homicidium tristiciam Tristicia accidiam Accidia avariciam Avaricia gulam Gula luxuriam Luxuria mortem eternam Fugiamus ergo superbiam et diligamus humilitatem recolentes quod superbia luciferum de celo eiecit Sed humilitas filium dei incarnavit Superbia adam de paradiso expulit Humilitas latronem in paradisum introduxit Superbia Nabuchodonosor in bestiam transmutavit Humilitas Joseph principem egipti constituit Illa Pharaonem submersit Ista Moysen exaltavit et Vranticus [illegible] honorabat [illegible] quod stant esse [illegible] sunt quia [illegible] et [illegible] quod si cognoscimus non [illegible] superbimus Secundo pueri non sunt avari modicum enim [illegible] necessariis stant contenti sed in pomo vel [illegible]

Sic et nos pueros innocentes con-
servare non debemus contra avari-
ciam. Sectatores quia avaricia est ydolorum servitus
ad Collocenses v. Omnis enim talis
dicitur avarus qui plus cupit tempora-
lia quam celestia. Et quamdiu hic sit
non potest salvari. Nam dicitur Ecclesiastici xx-
xi: qui aurum diligit non iustificabitur.
Et prover. xxviii: qui festinat
ditari non erit innocens. Et Ecclesiastici x:
Nichil est nequius quam amare pecuniam;
hic enim animam suam venalem habet.
Ad quam detestandam ammonet nos
beatus Augustinus dicens: Nomine morte transi-
erunt omnia tanquam umbra. Nichil in-
tulimus in hunc mundum, sed nec quicquam
inde nobiscum tollemus; quia si ali-
quid nobiscum tolleremus. Nonne
omnes honores honores vocaremus.
Et dicit Crisostomus: hec avaricia con-
cupiscencie. Cum ipse belue non ha-
beant. Timent enim rapinam quam esuri-
unt. Parcunt vero prede cum satura-
te sunt. Inexplebilis est ista avaricia
divitiarum. Semper rapit et numquam satia-
tur, nec deum timet nec homines veretur.
Nec patri parcit, nec matrem agno-
scit, nec fratri obtemperat, nec ami-
co fidem servat. Viduam opprimit, pu-
pillorum rem invadit, liberos in servitu-
tem redigit, testamentum prolongat.
Nos mortem occupat quod et ipse qui
hic sciat non moriatur. Tunc est g°. ta
infamia amittere vitam appetere mor-
tem, acquirere aurum et perdere celum.
Sed quia non cogitat de hoc, ideo in mor-
te recipiet iudicium sicut dictum
est diviti: Recordare quia recepisti bona in
vita tua et Lazarus similiter mala. Nunc
autem hic consolatur, tu vero crucia-
ris. Et beatus Bernardus in sermone
[illegible] dicit: filii Adam quid vobis
cum divitiis terrenis, que nec ve-
re nostre sunt. Aurum et argentum
vera terra rubea est et alba, quam
qua solus error hominum facit aut magis
reputant preciosa. Denique si ve-
stre sunt, tollite eas vobiscum. Sed
quia nobiscum tollere non possumus, et
de divitiis nichil vobis terrenis di-
vicie perdere possunt; regnum non
possunt ut dicit Sanctus Thomas.
Tercio pueri non devii servant na-
turam, capillacionem enim scolares multo

osculantur. Ita patet ea ponunt vel
cisci. Sic et nos de cordibus nostris
tenemur dimittere offensas nobis
illatas. Item si pueri offenduntur, si in-
gruenti ita non repulleriunt a patre
vel matre et sicut iustitie complemen-
tum petit. Sic et nos. Tercio quarto
pueri non sunt invidi. Non invidiam ga-
existens pro invidia aliis. Sic et
nos non sunt avari. Non sunt in
mundi thesauros diligunt. Non
sunt dolosi. Non sunt rapidi. Et
timidi et inferiores. Unde videns
inter eos flere vel tristari plorant
vel tristantur cum eis. Que omnia
nos facere debemus si innocentiam
observare volumus. Sed si eam per-
didimus quomodo ad eam pervenire possumus?
Certe via invenitur in evange-
lio cum dicitur angelus domini appa-
ruit in sompnis Joseph dicens: Surge
et accipe puerum et matrem eius et
fuge in egiptum et esto ibi usque ad
obitum Herodis. In isto verbo
notatur via que loquitur iter ad re-
cuperandum innocenciam sine qua
nullus potest salvari. Nam licet hec
quam sompnium videatur iuxta illud psalmi:
Dormierunt sompnum suum et nichil
invenerunt omnes viri divitiarum in
manibus suis. Sicut enim homines de-
lectantur in [illegible] oculos
et omnes sensus claudunt ad fu-
tura et quiescere volunt talibus
contenti et patet nichil inveniunt. Er-
go divinam ammonicionem precedere
que dicitur surge et que erigeret
de stercore et de pulvere peccatorum
pauperem iuxta illud: Surge
qui dormis et exurge a mortuis
et illuminabit te Christus. Nam surge et
erigi abhyssus que maculant est
innocencie inimicus. Sed quo tenden-
dum est? patet quod homo surrexe-
rit certe in egyptum. Unde quibus
Certe cum Maria Joseph et puero.
Quantum vero tempus est moran-
dum? certe ad obitum Herodis.
Egyptus in qua est meror ex con-
sideratione criminis. In qua est pu-
dor ex confusione confessionis.
qua est labor [illegible] satisfac-
cionis. In qua sunt tenebre i. occul-

tacio intencionis sit status penitencie
que 2a post naufragium est 2a thabula
post naufragium in qua sicut bene
dicta specialis debet esse scilicet ma
ria i. mentis contritionis Joseph
i. augmentum contritum et puer
i. puritas confessionis quem non est non
aliud nisi innocencia restituta existen
tis penitentis. Sequitur in textu puerum et matrem
eius. Custodi innocenciam et vide
equitatem quia sunt reliquie homini
pacifico. Dimittas ut qui delecta
bantur de lectis. Item in desideriis
iactabatur se averteret ut in quo offen
dit recompensat et in vigorem
queratur ad eum conventum ut quot co
misit peccata tot de se faciat olo
causta. Hec equitas est custodia
que hec est innocentia hanc custodie
da est secundum augustinum. Sic extorquebatur
a de pabulo. Item hec est patrimo
nium ex quo pauperes fiunt divites cu
stodi hanc et inde delectationem
da et noli ad propria advertere.
Item hec duo reliquie sunt i. post
mortem remanebunt. Hoc est ex
emen cui benedixit deus. Nam
et qui let talis et si mortuus fuerit
temporaliter vivet tamen eternaliter.
Item secundo dicitur nisi Joseph quod esse ibi eo
nec spectate scilicet maria et puero
usque ad mortem quia cessabunt eos
impugnationes demonum. Tunc
ex Egipto penitencie et innocentie
ad quam sit sui regnare portabunt ad
terram Israhel que est terra vivo
rum eterne. Cum inquam nos par
ticipes faciat i. et ceteri. Amen

Secundus de eodem

Beatus augustinus
super illo psalmo
A domino gressus
hominis dirigentur
dicit sic. Multi sunt
qui a iuventute in
iuventute inceperunt deo servire qui
laborant in militia quos nec bella
gravant qui diuturna itinera tollerat
quos frigora comprimunt multe neces
sitates turbant pericula perturbant
aut mutant qui et vulnera sustinent
et in post tantos labores ad regnum
eternum pervenerunt. Ipsi autem innocentes

in exordio sue vite ad palmas per
venerunt. Pro quibus augustinus quodam sermo
ne hunc festum ubi dicit hos felices
natos quibus in initio nascendi ob
viavit vita eterna felicitati nati quia
primam primitiam acceperunt hanc lucem et
statim adepti sunt primam eternitatis
qui felicitate mortui sunt. Item ad e
ternitatem statim non dempstiam venit
etiam ad istum pervenerunt. Non
enim egressi sunt animas et iam pervene
runt ad coronas quinimmo et ad limbum
descenderant hec ille. Item non sunt
passi voluntarie quia non dum ha
buerunt usum liberi arbitrii tamen
tamen propheta dicit Voluntarie sa
crificabo tibi. Item innocentes multas
ecclesia laudat veneratur propter multas
prerogativas. Primo quia primi sunt
qui sanguinem pro cristo fuderunt
Beda vero vocat eos flores. Et apo
calipsis dicit Hi empti sunt et
primitie ex hominibus primitie deo et agno
quia sicut ex multis fructibus pri
mitie eliguntur sic ex multis isti sunt
electi. Secundo quia passi sunt non
solum propter cristum sed et eciam in cor
passione patiebatur tamquam in mem
bris suis. Sicut dicit Bernhardus
in loco qui dicitur Stimulus dilectionis
Tenella hec tua triste infancia a per
secutori gladius tota non fuit Adue
enim inter dulcia matris dependen
tis quia angelus apparuit in som
nis Joseph dicens Surge et accipe puer
um Joseph et matrem eius et fuge in egiptum
et esto ibi quousque dicam tibi
futurum est enim ut herodes querat
puerum ad perdendum eum. Iam ex tunc
o bone ihesu cepisti non solum ante
illam infanciae tue vexatione in corpo
re tolerasti sed et mortem in parvulis
tuis quorum multa milia inter mamillas
matrum pro te herodis trucidavit
immanitas. Hec ille. Item ex quo propter
herodes trucidando pueros querebat
mortificare cristum inter eos putans
cristum ad hoc venisset eum de solio
regali detruderet et caput suum terreo
dyademate coronaret et gloriam eius
invaderet et ut ei regnum eripet. Sed
dicit augustinus Non venit cristus ut di
gnitates raperet sed ut iniurias et con
tumelias sustineret. Non ad hoc venerat
ut caput suum dyademate terreo coro

narret Sed ut id ad coronam pertineat
appareat ideo venit ad hoc ut ex acceptione
regni terrestris redderetur magnificum
sed ut crucifigeretur illusus. Hoc ille i-
gitur sunt pueri passi propter cristum
et quod in eorum morte mortis cristi gere-
bant. Isti ergo poterant occidi et
debebant in figuram et signum illius
quia cristus natus pro quo ipsi mor-
tui sunt debebat occidi. Dedit
ergo istos in figura mortis cristi. Sed
cristum occidere non poterat quia non-
dum erat mortis genus quod debebat
enim crucifigi prout prophete premu-
nicaverunt et ostenderunt figure
Sed quod cristus evaserit in istorum
occisione declarat ewangelium dicens
Angelus domini et creditur fuisse
sanctus Gabriel qui marie annunciavit incar-
nationem filii dei et modum expressit
et declaravit hoc fieri possibile exemplo
Elizabeth sterilis hic igitur angelus
domini apparuit Joseph qui fuit pro-
sus virginis et sponsus et custos huius
admirabilis pueri. Sed cum dicat ewan-
gelium in sompnis Quando prout dicit
Policraticus libro iiº capitulo xiiiiº Ra-
tio revelat abstractionis virtutem ani-
malium et exteriorum sensuum corporis
liberantis veritatis intuitum Sed quid
in hac apparitione perfecit sequitur
Cum dixit ei Surge et accipe pu-
erum scilicet toti mundo natum et datum
et matrem eius veram et naturalem
et fuge in egyptum Futurum enim est id
declarans quod deus hoc manifestavit
Cum scilicet herodes scilicet rex iniquus et
scelerassimus qui iam odium gerebat
contra puerum aut eius excellenciam que-
rat puerum ad perdendum eum Sed non
inpetravit Juxta illud queretis me et
non invenietis et in peccatis vestris
moriemini Et sequitur qui consurgens
accepit puerum et matrem eius nocte
et secessit in egyptum et erat ibi usque
ad obitum herodis Fuga ista pro-
ut dicit Glossa non est pusillani-
mitatis Dequa illud Fugit im-
pius nemine persequente non fra-
gilitatis ut helias fugebat Jesa-
bel non destructionis Dequa illud
Si vos persecuti fuerint in una civi-
tate fugite in aliam Sed erat pote-

statis et dispensationis Dicit
enim Augustinus quod eadem potestate et dispensa-
cione pependit in ligno qua la-
tuit in Egypto Vidit ergo cristus
lupum rapacem non latebant eum
insidie herodis Vidit quod innocentes
suas vincere debuit et tamen sed
in figura oves non deseruit quia
omnes martirio coronavit prout
dicit Zepherinus papa in sermone
Cristus non deseruit suos mili-
tes sed provexit quibus dedit
per aetatem pharetre quem loqui quod
fecit capere sine certatione victo-
riam quos donavit coronis an-
tequam membris Hos voluit vicia
virtutibus preterire ante celum
possidere quam terram premisit
ergo xpus suos milites non omisit
Recepit suas acies non relinquit
et ffuget autem in egyptum propter
verificationem prophetie Sic enim dictum
est a domino per prophetam dicentem
Ozee xiº Ex egypto vocavi filium
meum Item propter figuram futuri
eventus significabat enim quod peccata
despiciens iudeos fides sua debuit
venire ad gentes per predicacione
apostolorum Et ad declarandum
quod late possumus inter malos et
ad ostendendum inimicorum pietatem
Semper enim egyptus iudeis erat ini-
mica Sequitur tunc herodes videns
quod illusus esset a magis Et Illusio
sine derisio secundum beatum Thomam
sonat in dehonoracionem sine contemp-
tum Et tanto gravior est illusio
quanto gradus reverencia debetur perso-
ne que illuditur Gravissima ergo est
illusio dei cum sequitur illusio regis
qui locum dei tenet in terris Hero-
des iratus ut dicit Glossa intollera-
biliter Iste enim pueri natum turba-
tus iram accumulavit ex illusione
regum Nam ut dicit Crisostomus super
Math nimis irascebatur hoc quod
ipse sedens in trono regali magos
placare non potuit et parvulus
in presepio iacens iam eos imperio
suo subiugaverat Ideo forsitan
talia dicebat apud se secundum Crisostomum

Crudelis est puer iste qui deinde
nascebatur in terra et unde in primo
inter eam [?] Et ideo quia
magi vero ad eum non fuerant
reversi maximum concepit dolorem
putans se et ab eis contemptum
Iratus est ergo valde non tunc omni
ad eum non fuerunt reversi Dicit
enim gloza ordinaria verisimile
est quod cum Herodi nichil fuisset re-
nunciatum a magis credidit eos
fallaci stella fuisse deceptos Unde
licet se putavit contemptum ut fuit
commotus ad iram et ita quievit ab
inquisitione pueri Unde et Augustinus
dicit Tempore medio facta est
purgatio Marie et presentatio
in templo et oblatio pro eo in lege
ubi ut quod Lucas scribit Symeon
magnalia dei de puero dicebat et
Anna de puero et matre prophe-
tabat Divulgatis igitur hiis que
in templo facta fuerant Herodes
sensit se a magis fuisse illusum
et in mortem Cristi properans occi-
dit pueros Crisostomus dicit Sicut fe-
ra pessima habens nullam asperi-
tatem si fuerit vulnerata nullam
crudelitatem duplicat ira doloris et
quasi ceca furore non aspiciat iam vul-
nerantem sed quicumque ei occurrerit
eius occurrerit sive homo sive aliud
aliquid auctorem sui vulneris dila-
niat Sic et ille delusus magis iram
suam super parvulos effundebat Nam
mittens occidit id est occidi fecit omnes
pueros qui erant in Bethlehem
et in omnibus finibus eius a bymatu
et infra secundum tempus quod exquesierat
a magis [illegible] inveniendo dicit
Crisostomus quid agit insensata ira tua
Herodes si non credis [illegible]
[illegible] inde in primo sermone
Ex quo patet quod peccatum ire in rege
vel in aliquo potenti est intollerabile
Ratio quia eam sequitur vindicta
Sicut dicit Gregorius Et Salomon
dicit Ira regis est nuncius mortis
Unde ponit Gregorius [illegible] peccata
regis primo fuit precepit aliquid
quod religiosum [illegible] non potest Secundo
si permittit aliquid fieri quod urget
in iniuriam innocentis Tercium

Si quorumcumque ulacione [?] permittit
sua terra maculari que omnia
[illegible] in occasione infantum
in Bethlehem et in omnibus finibus
eius Dicit Augustinus quod hoc fecit He-
rodes ex ambicione et presumpcione
que ex concessis progreditur
ad maniaca [?] factum existens rex
terrenus regnum [illegible] celo-
ste in dominica [?] venit pietate pro-
sequitur Ferrum immittit sanguine
et aliorum cedibus nititur vitam propriam
conservare Sed unde ad hanc devenit
insaniam ostendit Augustinus dicens
sat natum regem et quesierat ubi
et quomodo natus esset Sed unde et ad quid
et qualiter natus fuerat non cessavit
Si enim quesivisset unde natus inve-
nisset quod non ex semine sed ex pura
virgine Si quesivisset qualiter inve-
nisset quia innocentia et anima sine
culpa sua et in eis eo quod natus est in
sanctitate et integritate et sine cor-
ruptione Si quesivisset ad quid
invenisset quod ad querendum et salvum fa-
ciendum quod perierat Sed quia aperit
enim ut dicit Augustinus Non manebat
timor peccandi nec amor innocentie
Et ideo tamquam ille qui designatus
est ad stellam veniens [illegible] regnum
Tamquam ab innocentia non quievit et ex
inde fecit occidere omnes pueros ut quod
natus est non effugeret Dicit Gloza
Non quidem contentus statione Bethlehem
sed adiacentia loca vastavit nec eta-
ti pepercit quia a filio unius noctis
ad filium duorum annorum omnes occidit
Dicit Crisostomus sicut unum invenire idem
sed nec unum invenit in omnibus
Et ita eius iniquitas prestitit omnibus
[illegible] illo Unde quod fit tota lacte
non timent et natus est Sed et gloza
postea et quia et dicit anatum te
tristi Causas dilationis exprimit gloza
quas supra [?] Et hec occasio primo
gloza prosequitur figuram exprimit
eum martirium qui non tantum in ludea
sed alibi passi sunt Unde per nativi-
tatem futuram figuram quod omnes marti-
res fuerant puri et innocentes et par-
vi occiduntur quod humiles fuerunt ad
significandum quod per meritum humilitatis
ad martirium gloria pervenitur Et
quod in [illegible] fuerit conversio

et efficiatur ut parvulus non potest
animam dare pro christo. Et ab ymaturi-
gina ex hiis duobus scilicet ex doctrina
et operatione fuerunt perfecti. Et infra
dicit sunt. Etenim multi eorum erant
simplices et ydiote tamen fide non
ficte et in constancia fortes quam ante
ipsi corpus sunt et christus vivus cruci-
fixus innuunt quod corpora abrumpere peri-
mi possunt sed cum christum pro quo
tota sunt persone nullatenus vel
ab viventibus vel mortuis auferre
re posset. Ostenditur quoque in hoc quod si-
vivimus domino vivimus sive mori-
mur domino morimur sive enim vivimus
sive morimur domini sumus. Hec Beda.
Hec plenum formam martirii ex-
presserunt sed eorum occasione pro-
phecia est impleta. Tunc enim adim-
pletum est id Ieremie xxxi. vox
i. clamor in Rama i. in excelso audi-
ta est ploratus quantum ad fletus par-
vulorum et ululatus mulierum scilicet matrum.
Etenim filii sentiebant primum dolorem patie-
bantur sed matres duplicem dolorem
habuerunt scilicet primum et alienum. In
martirio filiorum matres passe sunt. Ita
gladius filiorum perfossorum membra ad
matrum corda descenderunt. Dicit Crisostomus he-
rimus. Et iniquum est que fuerunt so-
cie passionis sint et consortes re-
gni celestis premii. Et subditur Ra-
chel plorans filios suos. Secundum quod Be-
da exponit Rachel significat eccle-
siam que de innocentium occisione membrorum
suorum gemuit et non in vacuum quia
gementibus viscera ad solium eorum po-
tenter ascendit. Gemuit ergo ecclesia
conditionem martirum. Etenim ita de omni
merito sumunt. Gemunt preces aspe-
riorum fide oblatione de hoc mundo
quia hinc mundi status sanctorum
est lucratum et non vult consolari
humana virtute consolatione certi-
tudine habens de gloria eorum. Unde
dicit Beda in matre ecclesia affe-
ctus devotionis pugnat cum fide.
Plorat ergo pietatis affectu sed ex-
ultat fide. Eleviunt enim lumina ecclesie
ex pietate flere non tamen humana
consolatione indiget. Et ideo sequitur
quia non sunt scilicet amplius ad hoc
seculum revocandi. Unde Beda. Et
noluit consolari ut qui seculum

morte vicerunt. Sanctis rede-
ant ad seculi certamina tollerandum
etiam semel seculi miserias eva-
serunt non debet iterum redire ad se-
culum sed magis sunt per christum
in celi gloria coronandi. Ad cuius
glorie perceptionem perducat nos etc.
amen.

Sermo de Circumcisione domini

Octavam dies hodiernus
est anni primum in ordine
ges et principes domini
et qui licet per familiarias
suis familiaribus bo-
dona libere consueverunt. Ita quod accedens
mioribus non minores maioribus ali-
quid libent sed tamen ad honores spectat
annunciare nomen anni. Salvator au-
tem noster ihesus christus in hunc mundum natus
velud rex et princeps et dominus
licet adhuc parvulus noluit quod ista
dies silendo preteriret quin munus
acceptabile et gratuitum suis fide-
libus tribueret. Signaretur ut tamen
autem hec sunt preciosissimus sanguis suus
quem in circumcisione hodierna die
pro nobis effudit. Presens igitur sollen-
nitas est compassionis et exultatio-
nis. Compassionis quidem quia ut
sic parvulus cum pro nobis carnem
sentire sustinuit. Cui compati debemus
vel patrem in canonica et isto in
carne passo saltem sit inicium com-
passio. Iste istud signum est amoris
unde Bernardus super omnia me tibi
ihesu bone reddit amabilem calicem quem bibisti o pie
ihesu opus nostre redemptionis mediante effusione
sanguinis et dei aspersio plena in pignus
morte redemptionis. Hec i. dies quam
fecit dominus exultemus et letemur
in ea. De hiis autem que pertinent ad
sollennitatem huius diei sit mentio
in ewangelio hodierno quod scribit Luce
ii.o in hec verba postquam consummati sunt
dies octo ut circumcideretur puer voca-
tum est nomen eius ihesus quod vocatum
est ab angelo priusquam in utero conciperetur.
In decem homo promptus est pro impetranda gratia
per ipsam sanctam virginem gloriosam salutemus
quia ut Athanasius dicit necessarium est
ad eternam salutem ut incarnationem
domini nostri ihesu christi unusquisque fideliter

Ista 27 aufert deus deus lacrimas ab oculis suis

credat. Est ergo fides recta ut credi-
mus et confiteamur quod dominus noster Ie-
sus Christus dei filius deus et homo est.
Sacramentum igitur dominice
incarnationis taliter manifestari
debuit quod veritas divine et huma-
ne nature cognosceretur. Unde ut dicit
Leo papa in sermone: veritas autem divine
ac humane nature cognoscende de Christo
requirebat ut de ipso cognosceretur
aqua ipsa deitati et aqua ipsa hu-
manitati. Prout factum est in nativi-
tate eius. Cantus enim Cantus
enim angelicus et splendor claritatis
nature ne deitati eius congruebat.
Sed quod involutus est pannis et in pre-
sepio positus humanitatem ipsius
demonstravit. Nam sicut in die nati-
vitatis ipsius veritas humane
nature assumpte debuit ostendi sic
etiam dictis et actibus sequentibus
propter quod octava die sicut ceteri
infantes iudeorum circumcidi voluit
et nomen prius impositum divinitus
hominibus manifestare. Ideo dicit
evangelium postquam consummati sunt
dies octo etc. In quibus verbis tria
tamen exquisite cognoscere possumus.
Primo celebritatem diei hodierne
primo octava nativitatis Ihesu Christi.
Unde dicit postquam consummati sunt
etc. Si enim aliorum sanctorum octava est
sollempnis quanto magis octava dies
sancti sanctorum est sollempnis. Secun-
do corporalis Christi circumcisio et san-
guinis effusio. Unde dicit ut circumcide-
retur puer etc. Hodie primum sanguinem
suum pro nobis incepit effundere quem
postea pluries effudit. Sicut in oratione
in flagellatione in crucifixione et
in lateris apertione. Unde exivit
sanguis et aqua. Sanguis in redem-
ptione et aqua in ablutionem criminum
nostrorum. Circa quod notandum quod Christus
voluit circumcidi licet non esset legi sub-
iectus nec ea indigeret. Nam circum-
cisio iudeis fuit data in remedium cul-
pe originalis. Item ad refrenationem
concupiscentie carnalis quia iudei ma-
xime ardebant. Christus autem conceptus
fuit de spiritu sancto sine omni peccato. Nec
aliquam concupiscentiam carnalem habuit
in corpore. Voluit tamen circumcidi propter
multas rationes. Primo ut ostenderet
in se veritatem carnis humane contra
Manicheum qui dixit eum ha-
buisse corpus fantasticum et contra Valen-
tinianum qui dixit eum attulisse
corpus de celo. Item ut ostenderet
se esse de genere Abrahe qui circumcisio-
nis mandatum accepit. Genesis xvii°.
Et qui primum accepit repromissionem
de Christo. Unde dictum est in semine
tuo benedicentur omnes gentes terre. Item
quod ut approbaret et compleret circum-
cisionem quam olim deus instituerat.
Mathei v°. Non veni legem solvere
sed adimplere. Quod fecit et instituit
baptismum qui est complementum circum-
cisionis. Circumcisio erat preparatoria
ad baptismum quia erat quedam pro-
testatio seu professio fidei Christi quam
et nos in baptismo profitemur et
habuit similitudinem cum baptismo quantum
ad spiritualem effectum baptismi. Sicut
enim per circumcisionem auferebatur
carnalis pellicula, Ita per baptismum
homo exspoliatur a carnali conver-
satione. Sic dicit Thomas in iii parte.
Item ut suo exemplo nobis
obedientie et humilitatis virtutem
daret. Observans legem cui non erat
subiectus et sine peccato existens velud
peccator legi se subdidit. Item ut ca-
stitatem commendaret quod est in circum-
cisione actus illius membri. Item
ut qui in similitudinem carnis peccati
venerat non erat in carne peccati re-
medium quo caro peccati mundari con-
sueverat non contemneret. Item ut legis onus
in se suscipiens alios a legis onere
liberaret. Ad Galatas iiii°. Misit deus
filium suum natum ex muliere factum sub
lege ut eos qui sub lege erant redi-
meret, id est eos qui sub lege positi legis
onera portare non poterant sua con-
fessio passione liberaret. Et de servi-
li conditione que sub lege erat ad re-
ceptionem adoptionis filiorum que erat
per gratiam sua largitate reduceret.
Suscepit ergo in carne circumcisionem
legis circumcidatur in carne ut qui erat
sub lege redimeret. Propter hoc enim nos
non tenemur circumcidi. Immo debemus
sub pena damnationis eterne. Nam
dicit apostolus ad Galatas v°. Ecce
ego Paulus dico vobis quod si circumci-
damini Christus vobis nihil proderit. Spiri-
taliter tamen circumcidi debemus in omnibus

Lc 2 Circumcisio est triplex videlicet in manu facta et cetera vide
col. 1 eadem fo. et circumcisio cordis consepulti ei in baptismo

nominibus meis. Si volumus ad terram
promissionis venire. Unde Origenes
omelia prima in Josue dicit. Trans
isti mare rubrum. Scriptis et moysi pre
cepta. Mandata legis observanda
iam te a moyse suscepit Jesus qui te
ex eo circumcidat in loco qui dicitur
collis preputiorum. Circumcidendum
igitur tibi est non solum ydolorum cul
tus quem in egypto abiecisti sed omnis
tibi elacionis circumcidenda est que
est ydolorum cultus. Denique et ea circum
cisione populum circumcidens dicit
Hodie abstuli a vobis obprobrium e
gipti. Quamdiu peccamus quamdiu
in nobis regnant vicia passionum.
Et si derelinquimus simulacris abscessis
se inde ex egipto obprobrium tamen
egipti non est ablatum a nobis. Sed si
ego hanc veram circumcisionem acceperimus
viciorum et abscideris a te omne vicium
ire superbie invidie libidinum avaricie
iracundie iniquitatis ceteraque similia
tunc a te egipti auferentur obpro
bria et translatus in terram promis
sionis hereditatem regni celestis accipi
es per verbum ihesu christi. Secunda
ut secunda circumcisio magis apte pa
teat dicit Origenes omelia in a super ge
nesim. Vos populus dei et populus
in adquisitionem dei ad enarrandas
virtutes domini suscipite dignam
circumcisionem verbi dei in auribus
vestris et in labiis et in corde et in pre
putio carnis vestre et in omnibus mem
bris vestris. Circumcise sint aures
vestre secundum verbum dei et vocem non
recipiant obtrectantis i. detrahentis
ut maledicti et blasphemie verba
non audiant ut falsis criminationibus
et irrisionibus non pateant. Repleantur
et clause sint ne iudicium sanguinis
audiant aut impudicis cantibus
et theatralibus sonis ne pateant
nichil obscenum recipiant sed ab omni
obscena corruptione aures sint. Hec
est circumcisio qua ecclesia christi aures filiorum
circumcidit in sanctum. Iste credo sunt
aures quas in auditoribus suis do
minus requirebat dicens. Qui habet aures
audiendi audiat. Nemo enim potest in
circumcisis auribus et immundis

munda verba sapientie et veritatis au
dire. Veniamus et ad labiorum circumci
sionem. Ego puto quod incircumcisi
sunt labiis qui non dum cessant a stul
tiloquio et scurrilitate qui bonis detrogant
qui emulantur proximum qui instigant
lites qui calumniantur movent questiones qui
falsa loquendo discordias con
ficiunt qui vana inepta stulticia scur
rilitatem impudica turpia iniurio
sa proterva blasphemia et alia
que indigna sunt christiano ore pro
loquuntur. Si quis vero ab hiis om
nibus continet os suum et disponit
sermones suos in iudicio verbositatem
reprimit linguam temperat verba
moderatur iste merito circumcisus
labiis dicitur. Sed et qui iniquitatem
in excelso loquuntur et extendunt
in celum linguam suam sicut sancti ante
hebrei incircumcisi labiis
dicendi sunt. Circumcisus vero est
et mundus qui semper verba dei loquitur
et sanam doctrinam evangelicis et aposto
licis munitam regulis profert. Hoc ergo
modo et circumcisio labiorum datur
in ecclesia dei. Nunc vero iam pollicita
tione tertia quomodo et carnis circum
cisio suscipi debeat in ecclesia membris
inquisitio stat. Quod preputium modo est officiis
quibus naturalibus cogitur et quam omnes
describere nemo est qui dubitet. Sed
quis ergo circa huiusmodi motus
non importunus existat nec statutos
legibus terminos supergrediatur. Nec alienam
feminam sed legittimam nomine coniugii
et in ea quoque ipsa posteritatis tantum causa
et legittimis temporibus agat. Iste
circumcisus preputio carnis sic dicendus
est. Qui vero in omnes omnem lasciviam
promit et per diversos et illicitos
passim provolvitur amplexus atque li
in omnes libidines (?) ingurgite
fertur in ...ribus. Iste incircumcisus
est preputio carnis. Sic vero ecclesia
carnis sive per graciam eius qui parvu
lus iam circumcisionem natus est (?). Non solum ad illi ab
citis nec nephandis ab illicitis vel ab
... et concessis temperat. Sed tanquam
virgo sponsa christi caste et pudicabundus
vivit pudicis ... in
quibus vera circumcisio carnis

priusquam facta est et que te spectaverunt
Deus et te scientibus eternum in eius circum-
ne scrutatur. Sup est nobis designa-
re circumcisionem cordis. Si quis est
qui ob scientiis desideriis et sordidis
cupiditatibus carebit et ut breviter
dicam, qui mechatur in corde, huic
incircumcisus est corde. De quo non
potest dici: Beati mundo corde quoniam ipsi
deum videbunt. Ego vero audeo ex
similia prophetici vocabulis
addere quia sicut est in auribus
et labiis et corde et carnis preputio
circumcisio ea que supra diximus circumcidi.
Ita fortassis et manus nostre forte
indigent circumcisione et pedes et
visus odoratus et tactus, ut enim
perfectus sit homo deo in omnibus
cuncta circumcidenda sunt membra,
manus quidem a rapinis a furtis a
cedibus, et ad sola opera dei pande-
da. Circumcidendi sunt pedes ne
veloces sint ad effundendum sanguinem
et ne intrent in consilium malignantium
sed currant pro mandatis dei adimplendis
Circumcidantur et oculi ne concupi-
scant alienum ne videant mulierem
ad concupiscendum. Cum enim erga
feminarum formas lascivus et curiosus
et curiosus oberrat aspectus iste in-
circumcisus est oculis. Sed qui est ob hoc
manducat sive bibat sicut apostolus
precepit ad gloriam dei manducat
et bibit. Iste circumcisus est gustu.
Cuius autem venter deus est et sua-
vitatibus gule deservit
in his magis circumcisus dicerem gu-
stum. Si quis odorem carpit bonum ca-
pit et in operibus misericordie
odorem suavitatis requirit huius cir-
cumcisio est odoratus. Qui vero pra-
vis unguentis delibutus incedit iste
incircumcisus odoratu dicendus est.
Sed et singula quoque membrorum si in
officiis mandatorum deserviant cir-
cumcisa dicenda sunt. Si vero ultra
prescriptas sibi domini leges lux-
uriantur incircumcisa reputanda
sunt. Et hoc puto esse quod apostolus di-
cit: Sicut exhibuistis membra ve-
stra servire immunditie et iniquitati ad ini-
quitatem, ita nunc exhibete membra
vestra servire iustitie in sanctificationem.
Hec ille. Et hec de primo et secundo.

Tercio in ordine notari nomen et sa-
lutiferi nominis impositionem, quod vocatum
est nomen eius Ihesus. Quod est nomen tale
quod preter illud non est aliud sub celo
in quo oporteat nos salvos fieri. Quod
quidem nomen secundum Bernardum est mel in
ore, melos in aure et iubilus in cor-
de. Item idem: Fons medicinalis huius
nomen dulce, nomen delectabile, et nomen
sanctum, ipsa conformans peccatorem. Unde
Bernardus super Cantica sermone xv°: Quid
ita exsiccatos recreat sensus, virtutes
roborat, vegetat, mores bonos
atque honestas castas fovet affectiones?
Sicut hoc nomen Ihesus. Quid dicam? Et sub-
dit ibidem: Aridus est omnis cibus
animi si non isto oleo infundatur; insipidus
est si non hoc sale condiatur. Si scri-
bas non sapit michi nisi legero ibi
Ihesus. Si disputes aut conferas non
sapit michi nisi sonuerit ibi Ihesus. Et
ideo Augustinus libro meditationum talem gemi-
tum imploravit hoc nomen dicens: Ihesu propter nomen
tuum fac michi secundum nomen tuum. Ihesu obliviscere
superbum provocantem et respice
miserum invocantem. Et nota est enim id
nomen Salvator. Ideo propter te, Ihesu, esto
michi Ihesus. Noli, domine, noli sic attendere
malum meum ut obliviscaris
bonum tuum. Si ego amisi unde me
damnare potes, tu non amisisti
unde salvare soles. Si enim tu a te
meam ademi. Nunquam tamen miseri-
cordiam tuam perimi. Verum est quia con-
scientia mea meretur damnationem et
penitentia mea non sufficit ad satis-
factionem. Sed certum est quia miseri-
cordia tua superabit omnem offensionem.
Igitur propter magnam misericordiam
tuam miserere mei. Hoc igitur nomen scilicet Ihesus
hoc est Christus impositum est in circumcisione
et valde convenienter hoc nomen
Ihesus impositum est Ihesu in circumcisione.
Ihesus enim ut dictum est interpretatur
salvator et quia tunc optime
salutem incepit ideo tunc tale nomen
impositum fuit. Sicut nunc autem im-
ponitur nomen quando baptizatur, ita tunc
cum circumcidebatur. Nec tamen enim a deo di-
gnius est vocari aliquo nomine antequam
sit baptizatus. Et hoc propter tria. Non
enim pertinet ad notitiam eorum quod secundum Ysidorum
sit ethimologiam talis imponitur nomen
dictum a notamine eo quod suo vocabulo res nobis

in dignitatis nobis fecit. Et quia homo
per baptismum primo venit in gratui-
tam dei noticiam. Ideo tunc nomen
ei imponitur. Unde dominus dixit ad moy-
sen Exodi xxxiii°. Novi te ex
nomine quia invenisti graciam apud
me. Secundo quia nomen pertinet
ad dignitatem. Sed quia per baptismum
transimus in magnam dignitatem
scilicet in adopcionem filiorum dei et nomina
in baptismo nobis imponuntur. Ro.
quia a sancta trinitate habemus esse
ideo non est inconveniens ut nomen im-
ponatur ad invocacionem sancte trinitatis
Unde dicitur Ego te baptizo in nomine
patris et filii et spiritus sancti amen. Tercio nomine ~~inito~~
ix In aut in nobis est nomine et non
tunc invocatum est super nos et con-
veniencius impositum fuit hoc
nomen ihesus. Iesus enim interpretatur
salvator. Et quia cristus tunc in-
salutis opus inceperat. Ideo ex-
tunc tale nomen impositum fuit. Racio-
nabiliter autem hoc nomen est impositum
est quia tres nomines sibi conveniunt
Nam pro certo oportet ut aliquis dictus
dicatur Samson aut aliquis
aliquis formosus dicitur absolon
vel sapiens Salomon. Secundum quod nomen
est in homine vel gemma in anulo
quod nomen convenit cum re. Et re-
vera fuit humani generis salvator
Ideo racionabiliter et est vocatus
salvator. Nam a maioribus malis nos
salvat. Primo a temptacione. Non enim
permittit nos temptari supra id quod non
possumus. Sed facit cum temptacione
proventum. Hoc enim nomen et cogi-
tatum est velud tyriaca recepta
expellens omne temptacionis vene-
num. Unde Marci ultimo In nomine
meo si quid mortiferum biberint a-
liquod mortale senserint non eos
nocebit. Secundo salvat a pecca-
torum. Sicut enim aqua lavat corporis
maculam ita hoc nomen invocatum
prout docuit Ezechiel propheta
dicens Effundam super vos aquam
mundam et mundabimini ab omni-
bus inquinamentis vestris. Et da-
bo vobis spiritum novum. Tercio hoc
nomen salvat ab insidiis dyaboli
per In nomine tuo demonia insur-
gentes in nos. Si enim quibusdam

verbis incantacionum tantaminibus(?) e-
collata ut ipsis dictatis serpentes
id notent et fugiant multo am-
plius cristi nomen invocatum carna-
les et spirituales fugabit serpentes
Marci ultimo In nomine meo demo-
nia eicient et serpentes tollent
Unde discipuli cristo dixerunt Domine
etiam in nomine tuo demonia nobis
subiciuntur Luce x. Quarto hoc
nomen cristi salvat a cunctis adver-
sitatibus sive sit corporalis infirmi-
tas sive mundi tribulacio. Unde legitur
quod discipuli in hoc nomine innumeras
sanitates operati sunt in huma-
nis corporibus. Ipsum enim est velud
unguentum quoddam aut medicina
corporalis vel herba omnia vul-
nera sanans. Psalmista Misit verbum
suum et sanavit eos. Ipsum etiam nomen
est velud turris fortissima. Unde
proverbiorum xviii quia a mundi tribula-
cionibus liberat. Nota quamvis mul-
ti hoc nomine fuerunt vocati tamen
soli cristo singulariter universaliter et ef-
ficaciter et veraciter hoc nomen con-
venit. Singulariter quia in solo ipsius
nomine et non in alio est salus actuum
iiii to. Non datum aliquod nomen sub ce-
lo in quo oportet salvos fieri credentes
nisi nomen ihesu. Item convenit ei
universaliter quia alii enim aliquod regnum
aut provinciam seu civitatem aut
hominem salvare potuerunt. Sed cri-
stus est universalis salvator qui vult
omnes homines salvos fieri et ad cogni-
cionem sui nominis pervenire prima ad
Thimotheum 2°. Quamvis sunt quos
licet cristus velit salvare ipsi tamen
nolunt. Sed tamen omnis qui invocave-
rit nomen domini salvus erit Roma-
norum x. Et ideo cristus tamquam universalis sal-
vator operatus est salutem in medio
terre ut ex hoc medio salus ad ex-
trema conflueret. Cui loquitur deus
pater Ysaie iiii to. Esto salus mea
usque ad extremum terre. Item salvat
efficaciter quia quos ipse salvat nullo
potest timore aut adversitate disper-
di. Unde Ieremie xxiii° In diebus
illis salvabitur iuda et israhel ha-
bitabit confidenter malorum timore
sublato. Et pro hoc dicebat Iob

Ysaia 49 parvum est ut sis servus meus
ad suscitandas tribus Iacob et feces
Israel convertendas. Ecce dedi te in lucem
gencium ut sis salus mea usque ad
extremum terre

[illegible] vel salvator mundi

Libera me domine et pone me iuxta te et cuiusvis manus pugnet contra me. Item conveniunt sibi hec nomina: Ipse salvat, vocabitur Iohannis iiii°. Ipse cognominatur et salvator. Non enim salvat Christus sicut medicus ut decipiat, sicut cibus ut puniat, gluto salvat porcellum ut comedat, lupus agnum ut occidat, iudex furem ut suspendat, sed salvat nos Christus ut a penis infernalibus eripiat. Psalmus: Salvasti me a descendentibus in lacum, ut animam et corpus ad celestia regna perducat. De salute anime dicitur Luce ix° Filius hominis non venit animas perdere sed salvare. De salute vero corporis dicitur ad Philippenses iii° salvatorem expectamus dominum nostrum Iesum Christum qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Et quod ista salus sit regni celestis dicit apostolus 2a ad Thimotheum iiii°: liberabit me deus ab omni opere malo et faciet salvum in regnum celeste. Ad quod nos perducat.

Sermo de Epiphania

Nuper celebravimus diem quo ex iudeis deus natus est; hodie celebramus diem quo a gentibus adoratus est. Nam et eo die pastores adoraverunt; hodie magi. Illis angelus nativitatem domini, istis stella indicavit. Utrique de celo didicerunt cum regem celi in terra viderunt. Iudeis tamquam ratione utentibus rationalis creatura scilicet angelus predicare debuit; gentiles quia ratione uti nesciebant ad cognoscendum deum per signa adducuntur. Unde evangelium Math. 2°: Cum natus esset Iesus in Bethlehem etc. Nota festum hodiernum dicitur Epiphania, grece manifestatio, latine vel apparicio. Manifestatus est autem ter trina vice ista die, non tamen eodem tempore nec eodem anno. Primo per nativitatem cum esset tredecim dierum magis, de quo dicit evangelium. Secundo eodem die cum esset xxx annorum, cum baptizabatur, celis apertis vox patris audita est: Hic est filius meus dilectus in quo michi bene complacui, ipsum audite. Spiritus sanctus in specie columbe, filius autem in specie nostre mortalitatis. Et hodie tota sancta trinitas gloriam suam toti mundo manifestavit, quod alias raro invenitur. Tercio eodem die evoluto anno tercio manifestavit gloriam suam in nupciis, ubi aquam in vinum convertit, Iohannis ii°. Ideo propter hec tria dies hodierna a nobis sollempniter est celebranda. Quia in ea Christus a regibus gencium adoratus est, ut se comprobaret dominum iudeorum et dominum gencium. Secundo quia in ea Christus in Iordane est baptizatus ut nos a nostris sordibus emundaret et perfectam humilitatem adimpleret. Tercio quia in ea aquam in vinum in nupciis transmutavit, et hoc fecit ut gloriam sue divinitatis manifestaret. Ideo de hoc festo sic canit ecclesia: Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus. Hodie stella magos duxit ad presepium, hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias, hodie a Iohanne Christus baptizari voluit ut salvaret nos. Et hodie celesti sponso iuncta est ecclesia, quia in Iordane lavit Christus crimina eius; currunt cum muneribus magi ad regales nuptias et ex aqua facto vino letantur convive. Si igitur nos volumus verum regem nostrum et puerum qui natus est nobis et ipsum invenire et possidere, libenter audiamus nos ipsum honorare, quo desiderio et fervore ipsum hodie magi quesierunt et invenientes honoraverunt, quales fervor caritatis. Relinquentes regna sua longissimum iter perambulando ad Christum arripuerunt. De quibus dicit evangelium quod sic magis. Cum natus esset Iesus, scilicet dulcis salvator noster, de virgine Maria temporaliter in carnem, qui a patre eternaliter sine inicio generatur. In Bethlehem, unde ad differenciam alterius Bethlehem que fuit in sorte Zabulon. Dicitur in Bethleem quod domus panis interpretatur, quia ipse est panis vivus qui de celo descendit, Iohannis vi.

In diebus herodis regis qui fuit alienigena et non de stirpe iudeorum. Secundum Rabanum super x c sub alienigena natus describitur ut rex ipsa descriptione innuitur esse ipse qui venturus erat iuxta prophetiam Jacob patriarche de filio iuda dicente Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius donec veniet qui mittendus est et ipse est expectatio israhel Hec causa secundum Lir. nam hircanus qui precessit immediate herodem filium antipatris fuit rex iudee et ipse fuit de gente iudeorum Herodes vero alienigena quia ydumeus habens uxorem neptem hircani eius amore circumcisus et factus proselitus etc, iste incepit deficere principes et dux de gente iudeorum. Regnum Ecce magi ab oriente venerunt ierosolimam glosa magi non malefici sed philosophi caldeorum sic dicti a magnitudine scientie et dignitatis qui erant philosophi et reges persarum quos cum greci philosophos hos persi ma patrie magos vocant unde scribas latini magistros appellat dicentes ubi est qui natus est rex iudeorum

Vidimus enim stellam eius et venimus Glosa ecce magi conveniunt confessi ut natus est Et secundum glosam dicunt fuisse tres et non soli venerunt sed cum multo comitatu Symeon de cassia dicit quod erant in regione aliqua orientali tres viri non solum parentela sed reges magi a magnitudine scientie astronomie intendentes continue pro consideratione stellarum quarum influxus et effectum putabant omnia disponi et colloquentes simul de dispositione constellationum si aliquid novi possent eligere apparuit eis stella nova quam magi viderunt ab aliis stellis distinctam quia non erat in firmamento nec in aliquo circulo planetarum ad modum disposita omnibus aliis stellis clarior et forte humanam effigiem pueri imper vime nati ostendentem ut dicit Hugo de prato in sermone nativitatis Maij Scolasticam historiam allegat Fulgencium dicentem Lumina lux divina non impediunt lucem eius et magis vianas terris tenebat vias Et in motu distincta fuit etiam ab aliis quia supra iudeam imminens eis magis dedit signum veniendi in iudeam quia ex deliberatione sua nullo tempore capiunt adiecerunt Hugo de prato ubi supra dicit quod habuit dispositionem et effigiem pueri qui eis dixit Ite in iudeam querite regem natum quibus egressis tunc primo motu naturali precessit eos quo facto officio motus esse desiit Reverteris in preiacentem materiam id est de qua sumpta fuit Ita magister in hystoriis hec videntes magi dicebant ad invicem hec magni regis est signum scilicet nati in aliqua parte mundi et ideo eamus et inquiramus eum et offeramus ei munera scilicet ista ut attende predictos donorum pro statte sed in persona sed unde venerunt fideli ab oriente secundum Lir. nascitur unde intrat fidei processit qui fides est lumine animarum Nota Vigandus dicit Deus primitias fidei christiane vocare potius voluit ab oriente quam ab alia parte mundi Ratio quia pars orientalis olim erat odiosa deo et angelis ex quo ibi orta fuit prima prevaricatio ergo deus voluit illa reconciliare per primitias fidei gencium inde voluit educere ut unde lux corporalis oriebatur inde etiam lux spiritualis scilicet sancte fidei christiane oriretur Et unde fuerat principium prevaricationis inde prodiret principium iustificationis Ideo dicit

Damascenus quod ut in mane dorsum verterat ad orientem Ad designandum quod culpa in oriente orta partem dorsum posuerat nec ipsam ulterius ad promerendum respicere volebat Tho ma pars illa fuit immunda Thym cum effusione sanguinis ipsam maculaverat Et ideo deus ipsam mundare per apparitionem novi sideris disposuerat ut in oriente prima gencium iustificatio ubi orta fuit prima terre maledictio Tertio quia deus illi terre maledixerat dicens maledicta terra in opere tuo Voluit igitur ...

gentibus oriue prima benedictio viri
professerat maledictio Sed quo ve-
nerunt magi dicit etiam in Ierosoli-
mam Rymon. Ductu stelle vene-
runt ierosolimam que erat ciuitas
regia sacerdotalis et prophetalis fa-
mosa ex templo in quo unus deus
colebatur. Et quia regia famosa
ciuitas est ut reges ciuitatibus do-
minarentur et intrarentur Sed quia
scierunt ibi certe inquirebant de
rege nato quia ubi est qui natus est
rex iudeorum inquirebant et hebrea
lingua quam antea didicerant vel
per interpretem et ceperunt inqui-
rere de rege nato non estimantes
id dictum displicere Herodi vel ciui-
bus Nam putabant eos gaudere
de tam glorioso domino nato qui
plebem posset restaurare et eri-
pere de tyrannide romanorum
Vnde adierunt primo regem sed ple-
beios quos iudicare primo poterant
in Ierusalem dicentes Vidimus enim stel-
lam eius in oriente et ista est causa
motiua ~~adventus~~ adventus eorum et
dicunt stellam eius scilicet per eam ad sui o-
stensionem factam que usque huc nos
perduxit et supponunt hec tria scilicet
deum natum et regem et iudeorum Et
dicit Vigandus quod magi fuerunt mo-
ti ad inquirendum Christum primo per
stellam eius signum apparentem
et novam de qua supra quia
de ista stella Balaam Numeri xx
iiijto Orietur stella ex Iacob et con-
surget de Israhel qui dominabitur
gentibus Nam ergo fuerunt succes-
sores Balaam et forte consanguinei
eius intellexerunt eam esse quam
ante longa tempora expectabant Se-
cundo moti fuerunt per angelum impa-
rantem eis sicut quidam asscribit Au-
gustinus poterat enim angelus di-
cere Ite adorate illum qui natus
est Tertio moti sunt per exteriorem stel-
lam eos alloquentem hoc asscri-
bitur Crisostomo Quarto moti fue-
runt per divinam inspirationem eis
revelantem De hac materia in ... gentinge
in hystoria [illegible] qui per stellam de-

cent scilicet magi mota adeunt orientem
Et venimus adorare eum Exponi-
tur devote sed enim ab sed devo-
tionis presens fratrum est De hac devo-
tione David dicit Reges Tharsis
et insule munera offerunt etc Et
adorabunt eum omnes reges terre
et omnes gentes servient ei Sequitur
audientes autem Herodes turbatus est
dubitatio enim domandi non vult hic
consortem Brevis Soli regi nato
vel terre turbabatur quia terrea al-
titudo confunditur Nam celestis appa-
ruit cogitare quibus est ille Stella
novam et sydera ei famulantur
Fatigatus eum regem Inger in
hystorys dicit Timuit rex ne quis
de semine suorum vel alio nobili na-
tus regnaturus sit tamquam alie-
nus esset regnaturus [illegible] de pa-
ringena depositus Et hic tunc de pa
...te sermonis Sequitur ea per se
motus Et omnis ierosolima cum
illo Turbatio omnis ierosolima prima
causa fuit Natiuitas inopinati
miraculi Secunda ex quo habuerunt
timor regum et audierunt alter
natum timuerunt mutue dissensione
Sequitur turbabantur vel audientes mirac
regem Israhel natum timent ne for-
te Herodes natus iudeos propter regem
novum affligat vel propter seniorem re-
gis quia Herodi applaudebant Terti-
a causa est Tertia quia propter adventum
magnum non poterat gaudere magni-
ficum Ne timebant romanos qui Herodes
declaraverant debere regem vocari
Et congregans omnes principes sa-
cerdotum i. pontifices et scribas
i. moralis preceptores lectores Sci-
scitabatur ab eis vbi Christus nasceretur vo-
cat enim eos omnium quia volebat in-
de eos regem inungi oleo more regum
iudeorum Et in hoc exploratur vbi
rex eorum tristes eos vel letos faciat
At illi dixerunt in Bethlehem iude
Et confirmant responsionem testimo-
nio Michee Sic enim scriptum est
per prophetam Michee v° Et tu
Bethlehem terra iuda nequaquam
minima es in principibus iuda ex te
enim exiet dux qui regat populum meum
Israhel Vnde ostendunt iuda dicem
ex prophetia que natus illius tempo-
ris erat Herodi ipsum regem declarant

Coram Pylato fortiter vocibus
negarent dicentes non habemus regem nisi
cesarem Io. xix° Erat insatiabi-
lis eorum Vide crudelitatem eorum hero-
di et inimicis et tyrannis facta ap-
paruit Sed hec facta est ad maiorem
directionem ne ut magis confor-
tarentur cum hec ex prophetia au-
dissent et non solum per stellam
Sed et per scripturas edocerentur Et
et magis pro rege eorum ostenderunt
Sed sole enim non querunt tamquam
non et quomodo testimonium ipsorum fuit
verum ad locum nativitatis christi tamen pro-
phetiam non protulerunt ut fuerat a
propheta prolata Sic enim dicit pro-
pheta Et tu bethleem effrata
parvulus es in milibus iuda Ex te
enim egredietur qui sit dominator
in israhel Et cum defectu allega-
verunt quia subditur Et egressus
eius ab initio a diebus eternitatis
quam clausulam si non tacuissent
forte herodes non intendisset crude-
lius contra Christum Tunc herodes
clam vocatis magis seu remotis
sacerdotibus et scribis qui non
confidebat eis diligenter didicit
ab eis tempus stelle que apparuit
eis cogitans ut christum occideret secundo
a iudeis locum quesivit Sed a magis
tempus ut sciret possit enim fore etc.
Sed non est consilium contra dominum Et mit-
tens eos in bethleem dixit Ite et in-
terrogate diligenter et cum inveneritis
renunciate michi ut et ego veniens
adorem eum Hec dolose loquitur
Papias diligenciam inquisicionis
Et sequitur [illegible] inquisicionis
Taliter fraudulenti procedunt
Bernh. in [illegible] adorare se simu-
lat ut cum [illegible] inveniret pos-
set extinguat Sed hic potuit
fraudulenciam notari quia cum magi
tamquam devoti dixissent ubi est qui
natus est rex iudeorum Iste fraudu-
lentus non regem Sed puerum vocat
dicens Ite et interrogate diligenter
de puero Et sequitur Qui cum au-
dissent regem abierunt Quomodo
abierunt in bethlehem non ex stella
quam [illegible] ierusalem amiserant
Sed ex prophetia quam a scribis audierant

rant Et ma iudeam non erant di-
gni videre nondum stella tamquam
minima [illegible] Sed quare stella cum
deduxit eos in ierusalem fuit abscon[sa]
Aliqui dicunt quod ideo quia venerant
ad mala [illegible] vel ideo quod
alios ut ipsi relicti a stella coge-
rentur [illegible] in ierusalem christum interroga-
do manifestare propter duo primo
propter confessionem iudeorum quia gen-
tiles tamen visione stelle confirma-
ti in christum crediderunt Et propter pro-
vinciam ipsum quesierunt Iudei autem
nec prophetias crediderunt Et in
suis finibus natum christum suscipere
noluerunt Deinde ut interrogat
sacerdotes ubi christus nasceretur ad
prodicionem [illegible] in bethlehem Et
te qui herodes docuerunt de christo
ipsi soli ignorabant de ipso Et ec-
ce stella quam viderant in oriente an-
tecedebat eos usque dum veniens sta-
ret supra ubi erat puer Cum ma-
gi egressi essent ierusalem tunc stella prius
visa antecedebat eos procedens ipsos
ad epiphaniam In historia de magis
dicitur Et in eadem via adire in-
venerat pastores quibus angelus appa-
ruit Et tunc recognoscentes [illegible] beth-
lehem ex informacione pastorum
[illegible] se regat et cum sequerent
stellam cum fuerunt circa bethlehem
tunc stella stabat immobiliter super
caput pueri quasi dicens hic est ille quem
queritis [illegible] non poterat mo-
strare [illegible] mirabat quasi dicens
Dimittite [illegible] signum intrate ad
signatum Sequitur Videntes autem
stellam gavisi sunt gaudio magno valde
Et non sufficiebat evangeliste dicere ga-
visi sunt Sed addidit gaudio magno
valde quia spes eorum non fuit frustrata
quia in ierusalem scripturas propheticas
cum signo celesti ad signatum regem
pervenerunt Item Crisostomus Gavi-
si sunt valde quia per misterium
stelle intellexerunt quod dignitas
nati regis excedebat mensuram
omnium mundi aliorum regum Et in-
trantes domum invenerunt puerum
cum maria matre eius seu in gremio
vel brachiis Et ma cum maria
viderat ante [illegible]
[illegible] puerum [illegible] ad bea-
[illegible] ut se pueri [illegible] ostenderet

Et diuina dispensacione factum est quod Joseph
protunc non erat, ut non a
magis sicut a pastoribus cum pue-
ro et Maria fuisset inventus. Nam
Joseph fuerat cognitus in Iudea
tamquam maritus Marie. Non autem in-
uentum eius fama pronunciat.
Et procidentes simpliciter adorauerunt
eum adoracione latrie, id est cultu
deo exhibito. Item [illegible] in
in Enchiridion fide, spe et ca-
ritate colimus deum. Adoracio
cordis consistit in dei cognicione
dilectione et debita subiectione.
Tales magi adorauerunt, quia ipsum
deum et hominem veraciter crediderunt.
Adoracio oris est professio diuine
manifestacionis scilicet orando, lau-
dando et gracias agendo seu vo-
uendo. Adoracio operis fit in genu
flexione vel realiter in [illegible]
ablacione. Hoc modo ipsi adorauerunt.
Et in historia regum istorum de quo
solebant [illegible] terra ante prosperi
res [illegible] eius terre [illegible]
Et apertis thezauris suis quod fit
preciositatem munerum obtulerunt
ei munera aurum thus et mirram.
Sicut aurum [illegible] in thure quod ad sa-
cerdotem pertinet sacerdotem in-
[illegible] sepultura et immortalitatem.
Item [illegible] certa mortuorum
condiebant. Et [illegible] in his-
toria qui [illegible] istorum magorum hec tria
munera obtulit et per hec ipsum deum
et hominem predicauerunt. Item ma-
gi [illegible] suam obtulerunt. Nam ma-
gi [illegible] suam scilicet corporalibus et anima-
libus [illegible] corpora
et res temporales. Deo sua corpora
obtulerunt corpus suum, quia ce-
ciderunt et homagium fecerunt hu-
miliando se reuerenter. Et nos [illegible]
ad [illegible] capitis cristo [illegible]
nanimus. De sua spirituali scilicet ani-
ma obtulerunt animam. De rebus
temporalibus tria munera dede-
runt scilicet aurum thus et mirram. Et
postquam [illegible] pueri adorassent
et se sibi commendassent et a matre
[illegible] et Joseph recepissent, co-
gitauerunt quid facturi essent cum
[illegible] dando responsionem. Sed in som-
nis responsum est ab angelo:
Ne redirent ad Herodem. Ideo per
aliam viam reuersi sunt in regionem

suam. Item Ewangelium dicit ad mare
[illegible] navigio in Tharsim.
Et dicit de eis Crisostomus super Matheum:
Cum reuersi fuissent, manserunt cole-
[illegible] et glorificantes deum studiosius
magis quam prius. Et [illegible]
omnibus in gente sua et multos erudie-
runt. Denique cum post resurreccionem
domini yisset Thomas apostolus in pro-
uinciam illam, adiuncti sunt ei et ba-
ptizati ab eo facti sunt adiutores
predicacionis eius. Herodes autem na-
ues Tharsis igne combussit. Secundum illud
psalmi: In spiritu vehementi conteres
naues Tharsis. Fugiamus et nos
[illegible] magis Herodem sive dya-
bolum [illegible] peccata vel
alia peccata [illegible] per aliam
viam ad deum reuertamur, scilicet per
[illegible] et actus virtutis et offe-
ramus [illegible] mirram mor-
tificacionis carnis et thus interne
deuocionis ut tandem valeamus in
eterna patria cum angelis et archan-
gelis adorare. Ad quod nos perducat
pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

Sermo de sancta Agnete

Nuptie facte sunt in Chana
Galilee. Johannis ii°. Donum
est dominica precedenti
quo statu in memoria
[illegible] bona [illegible] spe-
[illegible] et bene [illegible]
[illegible] laudabilis et bonus bonum
[illegible] quod deus [illegible]
[illegible] multiplicacionem et [illegible] elato
[illegible] illud [illegible] in pa-
[illegible] ad [illegible] statu
[illegible] honoracionis. Nam deus
[illegible] honorat illud multiplicat in hec [illegible]
[illegible] de [illegible] nascendo apparuit
[illegible] per [illegible] exhibendo. Et [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] et [illegible] ibi [illegible]
[illegible] gloria sua [illegible]
quo manifestat [illegible] magna [illegible]
quia [illegible] magna [illegible]
[illegible] per [illegible] hac re
[illegible] a contemplacione [illegible] bono
proposito. Unde Bernardus in moralibus:
Bonum est [illegible] mala sunt que
[illegible] illud [illegible] circa [illegible]
Deum [illegible] quod non [illegible]
[illegible] possibile committi [illegible] id quod
[illegible] ut sic [illegible]
[illegible] Et [illegible]

per respersa terrena in via quedam
munda non offendimus sed a latere nascitur
quos fugiamus hec ille. Facit enim
matrimonium hominibus illecebram
quia neuter coniugum habet potestatem cor-
poris sui. i. Corinth vii. Mulier cor-
poris sui potestatem non habet sed vir etc. Item
implicat animam ad mundana. ibidem
Qui sine uxore est sollicitus est que
domini sunt cogitat quomodo placeat deo
Qui autem cum uxore est cogitat que
sunt mundi et quomodo placeat uxori et di-
visus est. quod tractans Ieronimus contra
Iovinianum dicit sic. Indicavit apostolus diver-
sum virginis maritateque distanciam. vir-
go domino, marita viro placere de-
siderat. Et ut uxori placeat sollicita
est de hiis que sunt mundi que cum
mundo utique transitura sunt. Et Cri-
sostomus in pluribus multis sollicitudini-
bus curisque distractus hec ille. Di-
strahitur enim per multas angustias
et varias sollicitudines distrahitur
ut filiis et uxori famulis et an-
cillis omnibus necessaria querat et
sibi invicem tribulacionem generans huius-
modi sicut dicit apostolus. Et
per hanc occupacionem sepe privatur
contemplacione spirituali. Quod videt-
ur immoderata occupacione et dele-
ctacione carnali. Unde Gregorius in mo-
ralibus terrene cure a celesti desiderio
obdurescit animus. Et dum ipse suo
usu durus efficitur per actiones secu-
lares non potest emolliri que pertinent ad
caritatem dei hec ille. Tercia prop-
ter eam inquit Occupaciones huius mundi
fugere. Tercia quia quanto in ea quisque pro-
fecerit tanto ut modo ab amore dei
amplius discessit hec ille. Unde
Ezau vir gnarus venando bene-
dictionem perdidit quia occupacionibus
in hoc seculo quanto magis involvunt
tanto plus interiora mollia de-
linquunt. Et dum ad multa foris
inhiant qui a semetipsis alienati
discedunt. Sed quia valde bonum
est ut quis deo adhereat et e contra
pessimum est ut quis deo inhereat
et rebus duplicibus illud psalmi
Mihi autem adherere deo bonum
est. Et quia impossibile est ut quis
intentus circa diversa occupetur

Iuxta illud. Volucribus intentus bor-
est ad singula sed ideo in lege
dantur duo consilia quibus homo
ab istis temporalibus abstrahitur ut eo
liberius possit se occupare cum
domino. Unde unum de hiis consi-
liis est virginitas. Dicit enim
ut in evangelio Math xix. Sunt
aliqui qui se castraverunt propter re-
gnum celorum qui potest capere capiat
Et apostolus dicit i Corinth vii.
De virginibus preceptum domini non
habeo. Consilium autem do tamquam
misericordiam consecutus adeo ut
sim fidelis dispensator misteriorum
dei. Potest bene homo conservare in-
tegritatem sine virginitate. Sed simulitudi-
narie perfeccionis sine ea attingi
non potest propter quod dicit apostolus ibidem
Bonum homini mulierem non tangere
Et respondet virginitas viri uno
castam virginem exhibere Cristo. De
qua desponsacione loquitur thema nostrum
Nupcie facte sunt in Chana Gal-
ilee. Quod antequam tractare incipiemus
virginem gloriosam pro impetrandi
gracia salutemus dicentes Ave Maria
etc. Sunt nupcie multiplices cor-
porales in matrimonio de quibus
ad presens non loquimur. Alie sunt nu-
pcie filii dei et humane in incar-
nacione de quibus illud Math
xxii. Simile est regnum celorum
homini regi qui fecit nupcias fi-
lio suo. Tercia est natura humana co-
pulavit [?] in unitate personali
Tercia consummacionem nec Iohannes
Baptista dignus fuit enarrare
Sunt et nupcie Cristi et ecclesie que
parabantur duobus diebus et ter-
cia die sunt consummate. primus dies
fuit tempus legis nature sed precedebat
Secunda dies fuit tempus legis scri-
pture seu tempus prophetarum. Tercia dies
fuit qua iste nupcie sunt consummate
est tempus gracie in quo deus sed
per graciam est unitus facta filii dei
cum humanitate. Et hec in Chana
id est in dileccione et magno fervore Iohannis
iii. Sic deus dilexit mundum
ut filium suum unigenitum daret ut
omnis qui credit in eum non pereat sed
habeat vitam eternam. Galilee id est
transmigracionis. Ibi enim filius dei

de solo glorie tristiciam incurrit in celum hinc inferis factus est de potentissimo infirmus de ditissimo pauperrimus de pulcherrimo deformissimus. Et hec in passione cum non habuit speciem neque decorem Ysaie liii°. De domino servus ad Philipp. ii°. Exinanivit semet ipsum formam servi accipiens. Nota se formam servi accepit ut subesset, et mali servi ut vapularet, et cum hoc peccatoris ut penam solveret non habens culpam. In hiis non [...] sunt mater Jesu quia nuptiis sunt mater Jesu quia de ipsa sponsus per ecclesie carnem assumpsit ad has nuptias vocatus est Jhesus desiderio patrum antiquorum et discipuli eius ut magistri dicebant enim patres antiqui non alium redemptorem fore nisi humanitatis natura fuisset divinitati collata. Ideo clamabant veni domine et noli tardare relaxa facinora plebis tue. Sed vinum deficiebat. Circa quod notandum quod vinum quoddam est naturale quod cavere debemus. Prover. xxiii°. Ne intuearis vinum quando flavescit cum splenduerit in vitro color eius blande ingreditur, in novissimo mordebit ut coluber. Nam ebrietas est mater detractionis contencionis mendacii et totius vanitatis. Aliud est vinum luxurie voluptatis quod fugere debemus quia inducit luctum et miseriam sempiternam. Apok. xviii. Quantum se glorificavit et in deliciis fuit tantum date ei tormentum et luctum. Aliud est vinum evangelice predicationis ad quod festinare debemus. Item sine hoc vino fatigaremur et deficeremus. Math. xv. Si dimisero eos ieiunos deficient in via. Aliud est vinum compunctionis quod deo offerre debemus. Ps. Potasti nos vino compunctionis. Sed istud vinum per quosdam falsificatum. Ysaie i°. Vinum tuum mixtum est aqua, id est contraria vanitate. Aliud est vinum leticie sempiterne. Hec vina tempore incarnationis deficiebant.

Non enim poterat homines beatificare ex meritoriis penitentie. Nam doctrinam evangelicam habuerunt sed voluptatibus et ebrietatibus insistebant. Secundo licet quod dixit mater Jhesu ad eum vinum non habent scilicet ut dictum est. Et ait Jhesus. Quid michi et tibi mulier quasi de virtute dei tibi possum facere miracula. Sed quid tibi scilicet est humane deitati ut tibi que mater es mea in carne obediat potius deitas. Nondum venit hora mea ut vel maledictionem commutarem in benedictionem. Non enim prius debebat per passionem vinum predicato evangelio. In hoc docemur quod propter carnales peticiones et affectus amittantur spiritualia beneficia non sed a deo exhiberi. Dicit mater eius ministris quodcumque dixerit vobis facite. Per hoc insinuatur filium suum dat non malis precibus facti. Et ideo fiducialiter impetrat. Per hoc quo tollitur quod neque peccatores sanctorum nobis prodesse possunt si fuerint in ore hodie non fuerimus. Erant ibi lapidee ydrie sex posite secundum purificacionem iudeorum capientes singule metretas binas vel ternas. Sex ydrie sex sunt etates que lapidee dicuntur propter induracionem cordium in peccatis. In quibus non defuerunt facta et dicta prophetica que ad literam intellecta aquatica sunt quia insipida. Licet enim ostendit sed spiritualiter intellecta et ex expositione Christi in quo dicta prophetica sunt impleta quia continent in vinum et saporem spiritualis refectionis. Hec capiunt metretas binas scilicet fidem dei duarum naturarum in Christo et ternas personarum in una essencia. Nam antiqui habebant istam fidem quam quod nos firmiter credimus ipsum Christum futurum credebant. Iste nuptie sunt inter Christum et ecclesiam quam in carne desponsavit sibi in sponsam. Iste et facte sunt in Chana id est in magna delectatione. Ps. Concaluit cor meum intra me et in meditacione mea exardescit ignis. Et propterea amore hanc caritatem habuit incarnacione sua. Et Galilee id est transmigracionem ibi enim magna fuit transmigracio quia de impassibili factus est passibilis

De nuptiis spiritualibus. Nuptie
nuptie sunt etc. Et fidelis anime
in adoptione, que tunc fiunt cum de-
no desponsatur baptismo in fide et
dilectione. Iuxta illud Osee ii°
Sponsabo te mihi in fide. Spon-
sabo te mihi in sempiternum. Et spon-
sabo te mihi in iudicio et iustitia et in
misericordia et miserationibus. Ter-
tio dicit sponsabo. Anima enim
desponsatur Christo primo in contritio-
ne et ista desponsatio fit in fide
scilicet cum peccator cognoscit se offendis-
se deum. Et hic eternum meruis-
se supplicium et amissionem eternorum bo-
norum. Sperat tamen veniam per contri-
tionem. Ideo dolet et flet pro peccatis
suis. Et deprecatur pro ipsis
etc in domo contritionis anulo subar-
ratur. Secundo anima deo de-
sponsatur in confessione et tunc quasi
in facie ecclesie ducitur et a sacer-
dote per absolutionem benedicitur. Et ista
desponsatio fit in iudicio et iustitia
scilicet discussione et castigatione sui et
in mira demonstrationibus ipsius
ventionem proximi. Tertio despon-
satur anima Christo deo in satisfac-
tione et tunc per spem glorie introdu-
citur in thalamum sponsi familiarit-
er amplexibus eius. Que despon-
satio est in sempiternum ut decetero
nolit recedere a sponso suo. Iohannis v°
Ecce sanus factus es iam noli
peccare ne deterius tibi contingat. In
hiis nuptiis debent esse tria bona scilicet
fides proles et sacramentum. Fides
id est fidelitas ne dimisso Christo ad
imitatorem adulterum scilicet dyabolum. Pro-
les bonorum operum. Sacramentum id est
inseparabilitas ut anima nunquam a Christo
separetur. i. Corinthiorum vii. Precipio
non ego sed dominus uxorem a viro non
discedere. Canticorum iii°. Tenui eum
nec dimittam donec introducam
in cubiculum genitricis mee.
Hee nuptie fiunt in Chana Galli-
lee, quod fuit in corde illius qui
est ardente amore transmigraturus
de vitiis ad virtutes, de mundo ad
patrem vel ad patriam. Secundo
ad celum. In quibus fit operatum

matre sua. hec enim est de primis le-
tiis cordis illius in quo lectus in-
pax fuit ut cogitet de incarnatione
eius. Quod dignatus est nasci de virgine
matre. Et de operibus Christi circa
restaurationem nostram et plantationem
ac disseminationem fidei christiane
quod simplices crediderunt etiam ad
lapidationem cui nemo resistere poterat.
Et patientiam in adversis singu-
lis etc in tempore delationis desi-
derat. Est aqua in omni gulositate.
Anima insipiditas operum in letitiam
spiritualem et profectum virtutum
iungitur cum tanta mollitia quasi gratia.
In quibus nuptiis Christus iubet
sex ydrias lapideas aqua impleri
hoc est hominem operatione consu-
mari. Si enim nec homines fuit ple-
nariis operationibus non poterit
ad illud sublimitate vocando prave
suggestionibus. Et sunt ydrie sex pro-
pter sex conditiones peccatorum que de-
signantur in quadratis lapidibus
videlicet consuetudo in peccato. Confectio
vel iteratio peccati. Elongatio de
peccato. Excusatio peccati. Desperatio
venie. Et summa presumptio
venie que peccandi licentiam indu-
cit. Ysa. Trenorum iii°. Conclusit
vias meas lapidibus quadris.
Sic enim peccatis via ad sa-
lutem precluditur ut non possit quis
de peccati carcere cum voluerit. Et
hee sunt capientes duas metre-
tas vel ternas. Sunt enim due me-
trete scilicet contritio et confessio que
sufficiunt decedentibus de seculo. Et
tres metrete sunt Contritio Con-
fessio Et satisfactio que manen-
tibus in seculo sunt necessaria.
Sex igitur ydrie sunt necessaria
Sex igitur ydrie eiusdem lapideorum
id est induratorum que sex varietatibus
peccatorum deformantur predictorum
aquis perpetuorum impleri iubentur.
Et si sic implete fuerint deus
aquas convertet in vinum gratie tri-
sticia penitentie convertetur in gau-
dium et letitiam spiritualem et glorie sem-
piterne. Locum harum nuptiarum sit
Chana Galilee id est zelus transmigrationis

sicut enim modo est transmigrat de
viciis in virtutem. Continenciam
in pietatem quam Maria l. ama
ritudo contricionis Ihesus lacrimas sa
lutis. Et quia omnes sunt mansuetu
do humilitas. Doctorum concordia
et dilectio mutua. Ista enim quatuor
sacramenta dixit Christus Math. xi
Discite a me quia mitis sum et hu
militer. Xo. Ecce non commendaverit
omnibus que possidet non potest esse
discipulus meus. Io. xiiio In hoc
cognoscent omnes quod discipuli mei
estis si dilectionem habueritis ad
invicem. Sex ydrie quibus puri
ficari debent penitentes a peccatis
peccatorum sunt. Contricio. Confes
sio. Elemosinarum largicio. Cor
poris afflictio. Iniuriarum remis
sio. Et obediencia preceptorum. Iohannis
xiiiio Iam vos mundi estis propter ser
monem quem locutus sum vobis. Hee
ydrie sunt esse lapidee non propter du
riciam sed stabilitatem quia non qui in
ceperint sed qui perseveraverint usque in
finem hic salvus erit. Et hec itaque
unionis fidesque sit fundamentum
virtutum quia sine fide impossibile est
placere deo. Tamen multe sunt alie
virtutes propter quas deus homines
sibi adoptat et venit ymo et coapta
at. Inter quas precipua non est virgi
nitas. Est enim regina omnium virtu
tum. Soror angelorum. Possessio
omnium bonorum. Victoria libidinum. Ser
dei tropheum. Expugnacio de
monum et cetera. Securitas gaudiorum.
Unde maxima est dignitas virgi
nitatem continenciam et matrimo
nium. Sicut dicit Beda. Bona
est castitas coniugalis. Melior conti
nencia vidualis. Optima perfec
cio virginalis. Et Ieronimus. Virgi
tas est purpura regalis. Et iterum
si quis indutus fuerit omnium domi
nator erit. Unde et assimilatur
regno celorum. Et iterum sicut regnum ce
lorum est super omnia elevatum sic et
virginitas. Virginitas est mar
garita preciosa incomparabilis au
ro et argento sed fures et latrones
insidiantur ex omni parte ei ponunt

Depredari quod desiderat qui the
saurum in via publica portat. Et
quia in vili theca tantum thesaurum conser
vare habet cum humilitate. Robustatis
iudicium vestimenti asperitatem
et sollicitudinem quia in te virtutes
custodiunt virginitatem. Has omnes vir
tutes servavit gloriosa virgo Agnes
ut enim eius legenda patet. Et hinc de
primo. Pro 2a parte sermonis et ad
tendere. Dicatur vita Agnetis. Ser
recommendacio virginis. Augustinus libro
de virginitate capitulo xiiio dicit ha
bent coniugia bonum suum non quia fi
lios procreant sed quia honeste et pudi
ce procreant. Item sicut procreant et
procreatos salubriter instanterque educant
Et matrimonii invicem fidem servant quia
sacramentum coniugum non violant. Hec
tamen omnia humani officii sunt mu
nera. Virginitatis autem integritas. Et
per piam continenciam ab omni concubitu
immunitas angelica porcio est et in
carne corruptibili incorrupcionis
perpetue meditacio l. propositum servari
perpetua incorrupcione. Cedat huic
omnis fecunditas carnis. Cedat pu
dicicia coniugalis. Et infra. Habebit
virginitas magnum aliquid preteritis in ea si
immortali iam domino qui habet aliquid iam
non carnis in carne. Et iterum pertica in
quit preceptum de virginibus non est
sed quia de viciis remissionis sue patris
reddenda est vita eterna in qua est
quedam propria gloria non omnibus mediis
quibus sed aliquibus tribuenda. Con
consequenda peccatorum est liberatio quasi a
peccatis. Aliquid ipsi liberatori sperare
quod non sit criminis non commisisse sed commisse
et reddidisse sit laudis. Et infra. Qua
ipsa vita eterna parum erit quibus
similiter equalis denarius attribuitur
quam vero in ipsa vita eterna distincte
fulgebunt lumina beatorum meritorum. Multe
mansiones sunt apud patrem de
hic in denario quod non impari non vi
vet alius ab alio prolixius. In multis autem man
sionibus honorantur alius alio clarius. Et
quia sequuntur agnum quocumque ierit. Et
infra. Quo ire putamus hunc agnum
quo enim nemo sequi vel audeat vel
valeat nisi vos sed virgines. Quo pu
tamus enim ire. In quos saltus et pra
ta. Ubi credo sunt gaudia. Non gaudia
seculi huius vana nec gaudia qualia
in illo regno dei ceteris non virginibus

Sed ceterorum omnium gaudiis perte di-
stincta Gaudia virginum cristi
ternis magna putamque eas ire usque
de cristo in cristum Cum cristo post cri-
stum Per cristum propter cristum Gaudia
propria virginum cristi non sunt eadem
Non virginum quamvis cristi Nam sunt
aliis alia sed nullis talia Et infra
Secuntur itaque agnum ceteri fideles
qui virginitatem corporis amiserunt Non
quocumque ille ierit sed quousque potue-
rint possunt autem ubique preterquam
in decore virginitatis incedit Beati
pauperes spiritu ymitamini eum qui
propter vos pauper factus est cum dives esset
Et infra Sed ecce ceteri coniugati pote-
runt ire per ista vestigia et si non perfecte
in eadem forma ponentes pedes
Namque in eadem semita quo dicetis Sed
ecce ille agnus graditur itinere vir-
ginali quo post eum ibunt qui hoc
amiserunt quod nullo modo recipiunt
Vos ergo pergite virgines eius Vos il-
luc ite post eum Et infra post hoc
unum quocumque ierit sequimini eum
Ad quod sequendum [illegible] aliquid sanctitatis
[illegible] quo eum sequimini hortari pos-
sumus coniugatos preter hoc incompa-
rabile amiserunt Vos itaque sequimi-
ni eum et tenete perseveranter quod so-
lemniter vovistis Agite dum potestis
Ne virginitatis bonum a vobis pereat
cui nil facere potestis ut redeat Vide-
bit vos cetera multitudo fidelium
que agnum ad hoc sequi non potest Vi-
debit nec invidebit Et collaetando
que in se non habebit habebit in
vobis Hec ille Cogitet ergo virgo
domina tantam gratiam digni te
Et sola deo thorum immaculatum sui
cordis preparet ne templum quod de-
us in ea sibi dedicavit possit
dyabolus aliqua turpitudine viola-
re Sicut monet beatus Jeronimus in epistola
ad Eustochium Si apostolus paulus
vas electionis et preparatus in ewan-
gelium cristi ob carnis aculeos incen-
tiva viciorum reprimit corpus suum et ser-
vituti subicit ne aliis predicans ipse
reprobus efficiatur Et videt aliam
legem in membris suis repugnan-
tem legi mentis sue et captivantem
se in lege peccati Si ergo nuditate

Femina fame carcere flagella
supplicia inferna conversus excla-
mavit Infelix ego homo quis me
liberabit de corpore mortis huius Tu
te putas esse securam esse debere quod
nullo modo Cave ne quis dicat
et de te deus virgo israhel cecidit et
non est qui suscitet eam Audacter
dicam Cum omnia possit deus
suscitare virginem non potest post ruinam
valet quidem liberare de pena sed
non vult coronare corruptam Sic ergo
igitur domina primo dixisse sublimis
humilitas et humi Sic sedeat virgo
in pulvere et cinere et in asperita-
te et humilitate penitencie Nam
dominus deus aliquando barbaricas na-
ciones permisit et sanctas virgines
aut quasdam alias violare aut
quia superbierunt de virginitate aut
potuissent propter ea superbire Ideo pro
humilitate conservanda deus ita
permisit Sicut dicit augustinus libro primo
de civitate dei capitulo xxviii Secun-
do dixisse amorosa caritas in vir-
gine domina Tercia virginitas [illegible]
Augustinus In primo sermone de assump-
cione virginis lilio comparatur Hinc
dicit potest lilii nomine unaquaque
virgo significari Lilium sed quidem
flores reliquos candore nimium in-
tensus precellit et odoris in longinquum
commoditate pollet Unde satis con-
grue assimilatur virginitati decori
Iste namque flos albus exaqua [illegible]
bus ex tellure tollitur ad ethera versus
ethera totus aperitur Et foris quidem niveus
est candidus Intus vero auro flavescit
in [illegible] Sic nimirum virgini-
tas se toto nisu ab infimis dege-
nens ad ea que superna sunt ambit
Candescit exterius mundicia vir-
ginee carnis inflammescit interius
amore gemine caritatis flagrat pas-
sim odore boni ardore bone opinionis
Extollitur ad sublimia intencione
continua cordis Sed hunc flos sum
thezaurus sicut sacra prohibet lectio
in fragilibus vasis inveniens ut noverint
velut de virginibus et honestas dic-
tollerare in ecclesia Sunt quos le-
dagimit et puerorum temptamina
malignorum fortiter exsuperare sunt
ut per hec a domino amice mee sicut

votari mereat hec ꝛc. Tercio
d[icitu]r in ea q[uod] vite seu ductus auste-
ritas. Anima vero[rum]q[ue] e[st] immo-
derata vita q[uia] est sensum mobedie-
ns racioni. Sicut in q[ue]vino regis
Assueri. Cum rex inealuisset
vino precepit p[er] eunuchos
suos vasti reginam ut videtur ipsius
pulcritudo. Ipsa aut[em] in c[on]spectu
eius regis intrare noluit. Et
immoderatus ductus eam facit
inobedientem. Et ideo d[icit] ambro-
sius ho. ad Abraham ca[pitul]o 1o Casti-
tas huius c[on]munitata recedit et sci-
pata advenit. Sobrietatem et
modestiam ac verecundiam
parsimoniam tibi fuga luxus
procacitatis petulancia[m] conci-
tem ferias i. o[mn]i[u]m sensualitatem
custodiam s[ecundu]m d[icitu]r habere. Et in
fra talo viro visus et auditus
et odoratus gustus et tactus et
vocis ipsius quintus quedam casti-
monia quia et visus protactor
h[uius] e[st] diuine. Et ideo scriptum est Noli
attendere fallacie mulieris nam ca-
piant oculis suis. Nam aucupia-
bis palpebris eius. Et in ipso
auditu carnalis est. Si seducat te
meretrix et multo blandimen-
to sermonis et laqueis labiorum suo-
rum te alliget. Et in ipso tactu ci[bus] in-
est. Ideo q[uod] tibi d[icitu]r Ne miscearis mul-
ieribus sumus ad alienam. Nam c[on]tine-
re amplexibus non tuam, et in
voce culpa est. Eloquens enim for-
tissimus est. Homines sua labia et
abducat a labiis suis oris et me-
ipsum multum noli credere ne vo-
mas. Oportet ergo ut omni sermo-
nicatio sit moderato ne impe-
tus in vicia trahat. Aut vini ebrie-
tas aut mora offensionis sit h[ec]
illa dicit sobria erat Sara spon-
sa Thobie. Sic ita virgo nulli
animum voluptati dedit ut vir-
ginitatem priuaret. Tercio ꝛc.
tunt morum comitas. quos describit
angelus ad saccias. Ergo mater
et medium. Domina virgo d[icitu]r agno-
scere quibus preceptis que mat-
rum suscitare vel a quibus viciis de-
beat abstinere. Si vis et in scalis

Et omni eodem plus
vite et gloriam in claritate celesti re-
gnare. Domina virgo frustra publicos
debet intrare conspectus et plateas frequen-
tari. Debet enim in domo posita
lauriscens inflecte vel legendi d[iu]ina. Do-
mina virgo ne in feminarum laycarum con-
ventu confideret vel consistens in cru-
cibus. Nam lubricare aut carni-
bus priuate sue copiam faciat d[icitu]r magis
fugiat. Dabolis suos. Aures c[on]cludat
ne dei timore postposito depravata
ta dyabolus cogitaciones sui sensus in-
tromittat quibus in breui forte deperi-
ret. Domina virgo nec ornatu capitis
nec habitu corporis nec oculis celatis
vel letis d[icitu]r inclinato ad terram vultu
procedat. Ne in scrinios inducta mores
et si p[ro]terea non peccat alius sibi p[ro]-
dicionis causa exstat. Dabolis ei
cupiditas quos animo intentus
fabat evangelica vox nobis semp[er]
promittat. Domina virgo ab omni
inverecundo sermone vel risu d[icitu]r
se penitus abstinere et omni silencio et
disciplina ore suo c[on]tinere. Do-
mina virgo que vultum suum ob splen-
dorem generis aliquo fucato infecerit in
Ysaia propheta de filiabus Syon pro-
missam sentenciam promeruit. Domina
virgo ut de viduis apostolus docet. Et
sermone garrula aut loquacitate
verbosa vel inhonestate superflua
casta esse non potest iudicari immo prostituta
Et ad lasciviam magis attendit. Do-
mina virgo nulli se virorum amplecti
aetatis sine gravissimarum mulierum pre-
sencia singulari habitaculo vel col-
loquio tradat. Et omni sola in habi-
taculo consistit clausis super se ianuis
sedeat. Nulli ergo viro pulsanti facile
ianuam suam pandat. Ne forte in suspi-
cionem turpissimam aut in pudoris sui
naufragium cadat. Domina virgo
in locis quibus viri dubitant non
d[icitu]r attendere ne ipsa se veluti scortum
tradat sine corruptoribus prebuisse.
Domina virgo male docentes sinistra
blasphemantes femine aut alias sinistra
opinione vexare consorcium colloquium
debet declinet, quia corrumpunt mores bo-
nos colloquia mala. Paulus apostolus
docet. Domina virgo ab ore ad extinguen-
das libidinis vel omnes lascivie flammas

Ieiunijs et abstinencijs dz operam dare. Diaconibz dicit nattoz instare. Si cupit laqueos dyaboli insidiantis evadere et ad promissa virginibus premia pervenire. Et infra: Domicella virgo ut cito excludat ab omnibus illecebris gule abstinens esse debet et parco victu et potu debet esse contenta et honesta tractamenti tate ornata. Et infra: Domicella virgo in matrimonialibus conviviis quia debet cum infectum intra esse deli[?] net. Ne garrule peccatum aut sermonem interponat pocula loquentibus viris importet. Domicella virge domus sonos musica arte prohibitos [illegible] ecta cantica secularia domina que dulciter delectant audire cantus et cor plaudit ne dyabolo dyabolicum melos de corde cum casti abstinendo det amorem. Domicella virgo amotibus flexibus que saltationi omnem balistam vel tympanistam omnem ludorum quibus potest viribus suis avocat ne alicuius cor reponimo amoris telo percussa gravita incipiat mitare. Domicella virgo non cum [illegible] ne superba lingua superbientibus et litigantibus quibus potest procul abscedat. Domicella virgo nec sermonibus iactancie nec divicijs nec generis nobilitate se debet extollere sed in humilitate et paupertate spiritus custodita debet cum [illegible] permanere. In iudicio enim dei non natales sed actus proprii pensabuntur ex quibus singuli mercedem sicut nati sunt reportabunt. Et infra: Domicella virgo que in [illegible] nulli manum pauperi porrigit non potest dei ancilla dici vel esse. Et ut breviter dicam Domicella virgo que pudoris sui deo promissi curam gerit castitatem nec in cessu [illegible] nec commititur aut dicto molli nec ociose verbi nec corpore nec mente omnino in se vel in alio sit causa peccati hec illa. Et cetera de brevi recommendacione virginitatis.

Sequitur legenda de s. Agatha

tercie Agatha virgo ingenua mente et corpore pulcherrima in urbe Cathanensi degens semper in omni sanctitate deum colebat. Quintianus autem consularis Sicilie ignobilis libidinosus et avarus et ydolis deditus beatam Agatham apprehendere nitebatur ut quia erat ignobilis apprehendendo nobilem timeretur quia libidinosus eius pulchritudine frueretur quia avarus eius divicias raperet quia ydolatra diis eam faceret ymolare. Fecit igitur ad se adduci que cum adducta fuisset et ipsius propositum cognovisset tradidit eam cuidam meretrici nomine Effrodosia et ix filiabus eius eiusdem turpitudinis ut per xxx dies adhererent quatenus eam nunc promittendo leta nunc terrendo aspera speravit eam a bono proposito revocare. Cui beata Agatha dixit: Mens mea supra petram solidata est et in Christo fundata. Verba vestra venti sunt promissiones vestre pluvie sunt terrores vestri flumina sunt que quantumcumque impingant fundamentum domus mee cadere tamen non poterit. Hec autem dicens flebat cottidie et orabat siciens se ad palmam martyrii pervenire. Videns igitur Effrodosia eam immobilem permanere dixit Quintiano: Facilius saxa molliri et ferrum in plumbi mollicionem converti quam ab intencione mens huius puelle revocari christiana. Tunc Quintianus fecit eam vocari ad se et ait illi: Cuius condicionis es? Cui illa: Ingenua sum et expectata generis ut omnis parentela mea testatur. Cui Quintianus: Agatha ingenua es cur moribus servilem esse personam te ostendis? Illa respondit: Quia ancilla Christi sum ideo servilem me ostendo personam. Quintianus dixit: Si te ingenuam dicis quomodo ancillam te asseris? Illa respondit: Summa ingenuitas est in qua servitus Christi comprobatur. Quintianus dixit: Elige quid volueris aut diis sacrificare aut diversa supplicia sustinere. Cui Agatha: Sit tibi uxor qualis sit Venus dea tua et tu talis sis qualis fuit deus tuus Jupiter. Tunc Quintianus

iussit eam alapis cedi dicens
iniuriam iudicis Noli temerario
ore garrire Agatha respondit Mi-
ror te virum prudentem ad tantam
stultitiam devolutum ut eos dicas
deos tuos esse quorum vitam non cu-
pias tuam coniugem vel te imita-
ri ut dicas tibi iniuriam fieri Si
eorum vivas exemplo Nam si dii
tui boni sunt bonum tibi optavi
Si autem execraris eorum consor-
cium mecum sentis Quincianus
dixit Quid inutilia verba superflu-
is conficis aut sacrifica diis aut
te faciam variis suppliciis interi-
re Agatha respondit Si feras mi-
chi promittis audito Christi nomine
mansuescunt Si ignem adhi-
beas de celo michi angeli ro-
rem salubrem ministrabunt Si
plagas vel tormenta ingeras ha-
beo spiritum sanctum per quem despicio universa
Tunc iussit eam trahi ad carcerem
Ipsa vero publica cum gaude-
bat Ad quem beata puella con-
tulenter ybat et quasi ad epulas in-
vita agonem domino suum comme-
dabat Sequenti die dixit ei Quin-
cianus abnega Christum et adora
deos Quod cum renueret iussit
eam in eculeo suspendi et tor-
queri Dixit ei Agatha Ego
in his penis ita delector sicut
bonum nuncium videret quem diu quesi-
desideravit aut qui multos the-
sauros invenit Non enim potest
triticum in horreum poni nisi
teca eius fuerit fortiter conculcata
et in paleas redacta Sic ani-
ma mea non potest intrare in paradisum
cum palma martirii nisi dili-
genter facias corpus meum a carni-
ficibus attractari Tunc iratus
Quincianus iussit eam mamil-
las torqueri et tandem iussit eas
mamillas abscidi Cui Agatha
Impie crudelis et dire tyran-
ne non es confusus amputare in
femina quod ipse in matre suxi-
sti Ego habeo mamillas inte-
gras intus ex quibus nutrio
omnes sensus meos quos ab infan-
cia deo meo consecravi Tunc
iussit eam in carcerem recipi prohi-
bens ingressum medicorum Et panem
aquam vel ab aliquibus ministrari Sed pro-
curari Et ecce media noctem venit
ad eam quidam senex quem antecedebat
puer luminosus diversa secum por-
tans medicamenta et dixit Licet consul iste
te insanus tormentis afflixerit tu eum
responsis tuis amplius afflixisti et
licet ubera tua torserit sed illius uber-
tas in amaritudinem convertetur Et quia
ibi eram cum patereris vidi quod mamil-
la potest tua salutem recipere Cui Agatha
medicinalem curam nunquam corpori meo
exhibui et turpe est ut quod tamdiu
servavi nunc perdam Dicit ei senex
Filia christianus sum ne verecunderis
Cui Agatha Et unde verecundari pos-
sum cum tu sis senex et grandevus Ego
autem ita lacerata sum quod nullus de me
possit capere malam voluntatem Sed gracias
ago tibi pater et domine quia sollici-
tudinem tuam in me impendere dignatus es
Cui ille Et quare non permittis ut te
curem Respondit Agata Habeo medicum
dominum Ihesum qui solo sermone
restaurat universa Hic si vult me con-
tinuo potest me curare Et ridens senex dixit
Et ego eius servus sum Et ipse mi-
sit me ad te et in nomine eius scias te
esse curatam et continuo beatus Petrus disparu-
it Et procidens beata Agatha et gracias
agens invenit se undique sanatam
et mamillas suo pectori restitutas Cu-
mque ex immenso lumine territi aufugis-
sent aufugissent et apertum carce-
rem reliquissent rogabant eam qui-
dam ut abiret Absit respondit ut fu-
giam et coronam paciencie perdam et
custodes meos tribulacionibus tradam
Post quatuor dies dixit ei Quincianus
ut deos adoraret ne graviora supplicia
sustineret Cui Agatha Verba tua
inutilia sunt et vana maculancia
aerem et iniqua miser sine sensu
et intellectu quomodo vis ut lapides ado-
rem et deum celi dimittam qui me sa-
navit Quincianus dixit Ihesum Christum
quem tu audes nominare quem nolo au-
dire Agatha respondit Quamdiu vivo
corde et labiis invocabo Quin-
cianus dixit Nunc videbo si Christus
te curabit Et iussit testas fractas
spargi Et sub testis carbones ignitos
poni et ipsam desuper nudo
corpore volutari Quod dum fieret
Et ecce terre motus nimius factus est

pro tota civitate. Ita quod domum concussit
et pars parietis ruens duos consilia-
rios quintiani oppressit et omnis po-
pulus concurrit ad eum clamans quia
pro iniusto agathe cruciatu hec
patimur. Tunc quintianus ex
una parte terre motum et ex alia
seditionem populi metuens ipsam
iterum in carcerem recipi iussit, ubi
sic oravit dicens: Domine Ihesu Christe qui me
creasti et ab infancia custodisti, qui
corpus meum a pollucione servasti,
qui a me amorem seculi abstuli-
sti, qui me tormenta vincere fe-
cisti, qui in eis virtutem paciencie
tribuisti, accipe spiritum meum et iu-
be me ad tuam misericordiam per-
venire. Hoc cum orasset cum magna
voce deo spiritum tradidit circa
annos domini ducentesimo quin-
quagesimo iiii sub decio impera-
tore. Cum autem fideles eius cor-
pus cum aromatibus condirent
et in sacris sarcofago sarcifago
collocarent, quidam iuvenis se-
ricis indutus cum plusquam centum
viris pulcherrimis et ornatis et al-
bis indutis, qui numquam in illis
partibus visi fuerant, ad corpus
eius venit et tabulam marmoream
ad caput eius ponens ab oculis omnium
disparuit. Erat autem in predicta
tabula scriptum: Mentem sanctam
spontaneam, honorem deo et patrie li-
berationem. Quod sic intelligitur: mentem
sanctam habuit, spontaneam et patrie
liberationem fecit. Hoc miraculo
divulgato etiam gentiles et iudei eius
sepulcrum venerari ceperunt. Anno
[illegible] autem [illegible] ad eius invocati-
ando dominus ageret. Quibus
[illegible] inter se [illegible] frequentibus
[illegible] calces [illegible] lactan-
tibus [illegible] cum morsu oppressit
[illegible] calce [illegible] in flumine pro-
iecit. Itaque tortus [illegible] potuit in-
veniri. Revoluto autem anno circa diem
natalis eius mons quidam circa civi-
tatem ruptus cremabatur [illegible]
qui quasi torrens de monte descen-
dens saxa terramque liquefaciens
ad urbem cum impetu maximo ve-
niebat. Tunc paganorum multitudo
de monte descendit et ad sepul-
crum eius fugiens velum quo corpus

tegebatur arripiunt et contra ignem Et sta-
tuerunt contra ignem. Statim ignis stetit
et nullatenus processit. De hac
virgine sic dicit Ambrosius in prefatione: O
felix et inclita virgo que me-
ruit domini martirium pro laude
fidei clarificare sanguinem. O illu-
stris et gloriosa gemino illustra-
ta decore, que inter aspera
tormenta cunctis prelata miraculis
et mistico pollens suffragio a-
postoli meruit visitatione cura-
ri. Sic nupta Christo [illegible]
et [illegible] sic hymenei [illegible] glo-
riosa fulgent [illegible] ubi
angelorum chorus sanctitatem me-
ritis et patrie indicat liberatorem.

Sermo de purificatione Marie virginis

Hodie celebramus solle-
mnem diem pretiose dei
genitricis virginis ma-
rie, quia ipsa filium
suum dominum nostrum Ihesum Christum
in templum portavit
et eum domino statuit. Licet omnis
sermo [illegible] applicant ad exequendum
omnia illa [illegible] ad que a deo
patre in hunc mundum erat missa. Ex-
ultent igitur virgines quia virgo maria
peperit Christum, manifestat virgo post
partum. Exultet et iuvenis infan-
tem Christum. Anna vidua cognovit
[illegible] et omni israhel confitebatur.
Exultent coniugate, nam statim
Christum Elizabeth impleta prophe-
tavit. Nullus ergo peccator [illegible]
est de quo [illegible] testimonium
salus totius mundi. Nullus ge-
nus humanum de sua desperet
vocatione, pro omnibus natus
est Christus. Et hoc in templum pre-
sentatus est secundum legem domini ut nos
qui sub lege eramus redimeret
et ut adoptionem filiorum reciperet. De
qua oblatione est etiam hodie
quod scribit lucas ii° postquam im-
pleti sunt dies etc. Excellenciam et
magnitudinem festivitatis hodierne
debemus considerare ex hiis
que hoc facta sunt. Ideo hoc festum
3 vocatur. Primo festum purifica-
tionis, quia hac die scilicet xl die
post nativitatem virgo dignissima
secundum legem purificari voluit. Licet

purificatione legis non indiguisset
quia nec quo ad hoc lege tenebatur
astricta. Nec virginitati alicui pec-
cato fuit obnoxia. Preceptum namque
est Levitici xii° ut mulier que
suscepto semine filium peperisset
immunda fieret, item diebus septem
a consortio hominum. Et in octava
die circumcideret infantem nomine
quod imponeret. Deinde triginta tribus
diebus abstineret ab ingressu templi
et a viri thoro, et post hec offerret
hostias ad templum cum prole
et sic mundaretur. Sed virgo
Maria non ex virili semine sed mistico
spiramine concepit et peperit. Ex quo
patet quod non indigebat purificatione.
Sed sicut dominus ac salvator noster qui
dominus legis erat apparens in
homine fieri voluit sub lege ut
eos qui sub lege erant redimeret
ut adoptionem filiorum reciperemus. Ita
et beata genitrix eius que singu-
lari privilegio supra legem fuit
pro ostendendo humilitatis exemplo
legalibus subdi non renuit insti-
tutis. Iuxta illud sapientis: quanto ma-
gnus es humilia te in omnibus.
Et ideo beata virgo semper et ubique
[illegible] Vere an-
cilla domini. [illegible]
reperit humilitatem ancille sue.
In partu quia habuit locum humi-
lem quia diversorium, et ad hec pan-
nis involutum reclinavit in prese-
pio. Et post partum quia humi-
liter se legi subdidit et humilem
oblationem prolis et pro filio suo obtulit.
Nomine magna humilitas Marie
que [illegible] fuit que
[illegible] purgatione indiguit. Et tamen
legi subiecta non fuit, legi tamen humi-
liter obedivit. Et ideo [illegible] nobis
in hoc [illegible] virgo [illegible]
[illegible] quod quantumcumque aliquis sit sanctus
debet omnia sua facta coram deo re-
putare quasi quoddam defectum et in-
mundicia respersa. Sicut ei dicitur
per Ysaiam: Omnes iustitie nostre sunt
sicut pannus menstruate. Et Job:
[illegible] verebar omnia opera mea
sciens quod non parceres delinquenti.
Et ideo in evangelio Luce dicit dominus:

faceritis omnia que precepta sunt vobis
dicite servi inutiles sumus. Et non tantum
homines sed etiam celi non sunt mundi, et
in angelis reperta est pravitas. Quanto magis
homo qualitercumque fuerit potest de
se gloriari? At deo cum gloriatur, in domino
gloriatur. Unde mira sancti dei bona opera
facientes et legem dei ex amore im-
plentes quanto magis in bono proficiunt
tanto plus considerantes suos defectus
cotidie timent ne deficiant in via de-
ficientes. Et quanto magis ascendunt per
sanctitatem tanto plus ad terram descen-
dunt per humilitatem nil de suis meritis
presumentes. Nam dicit Augustinus quia sua
merita iactat [illegible] si digna
meritis redderentur non esset nisi dampnatio.
Mali vero facientes opera tenebrarum
et multiplicant [illegible] lege digito
dei scripta ne dum gloriantur de acti-
bus [illegible]
de [illegible]
[illegible] quippe non tenent
ubi columne contremiscunt, quia
mali [illegible] letantur
cum male fecerint et exultant in rebus
pessimis. Boni vero quia [illegible] pre-
terita rememorantur presentia [illegible]
et futura prospiciunt. Et districta dei
iudicia revolvunt. [illegible] semper pa-
[illegible] se deo substernunt [illegible]
dicentes id psalmi: Non intres in iudicium
cum servo tuo domine quia non iustificabitur
in conspectu tuo omnis vivens. Ex hoc evan-
gelio eliciuntur tria nobis necessaria
ad salutem. Primo castitas. In hoc quod dicitur
Maria. Hoc enim est nomen castitatis [illegible]
[illegible] Et nomen virginis Maria. Beati
enim immaculati in via. Et nullus sine
castitate devenit ad salutem. Secundo
obediencia quia dies purgationis imple-
ti sunt secundum legem. Nemo enim salvari potest
sine obediencia legis. Exemplo enim
[illegible] filii dei obediencia in cunctis
[illegible] rebus [illegible] factus enim erat
obediens usque ad mortem crucis propter quod
et deus exaltavit illum. Et dedit illi
nomen quod est super omne nomen, ut in nomine
[illegible] omne genu flectatur. Tercio voluntaria
paupertas. Et hoc in oblatione pauperum
quia par turturum aut duos pullos
columbarum. Et quia salvus erit [illegible]
[illegible] prohibebat [illegible] ex-
cessivam et immoderatam. Et apostolus dicit

habebat alimenta et quibus tegamur hiis
contenti simus. Sexto perseveraverunt
in dierum impletione. Capitulo 2° in
predicto. Consumate sunt plures mei sunt et
dies pleni impendebantur enim omnes. Et
te pregressus sunt eis ad vitam ingre
di sis castus, quia sine castitate ne
mo videbit deum. Sed est castus et e
mundatus in baptismo. Sed oberus
Tamen ad hec stringit te votum tunc
emissum. Sed oberis sis et pauper spiri
tu humilis. Tamen obedire necessario ad
iungitur humilitas. Sed esse sic pauper
continua in gradibus humilitatis usque
ad finem vite. Solum namque qui per
severaverit usque in finem hic salvus erit.
Secundo debes festum candelarum quia
hodie in templo portatus et oblatus
ille qui de se dicit: Ego sum lux
mundi. Et sequitur Symeon hoc dixit
lumen ad revelacionem gencium et gloria
plebis tue israhel. Et in hoc relucet
Christi magna caritas quia dominus
portitor orbis hodie voluit hostiam
redimi ut sic legem a se datam com
probaret et adimpleret. Et ex hac
parte evangelii etc. habemus pro no
stra maxima consolacione. Racione
1 in lege sunt omnes importabiles, sed in im
plecione preceptorum legis ab eo da
tore dator sequitur illud Actuum di
xerunt apostoli hoc est omnes quod neque nos
neque patres nostri portare potuimus
Nec autem suave est leve et portabile. Nam
tulerunt in manibus. Et quid levius
ac levius ad portandum puero porte
mus ergo eum. Nam racio sicut virgo
de Christo gestus puero magno glo
rificate ergo deum et portate deum
in cordibus vestris. Sed quo dicat angelus
Deus ut honeste portari non trahi
cum tedio vel murmure et animo
fluctuante. Difformitas enim portat
qui sic portat et presertim ex quo in
Christum eius suave est et onus eius leve.
2 Secundo dominus erat simbolum in ob
lacionibus et sacrificiis, ut illis ipsis
pro totum. Sine autem scriptum debet
ad offerendum. Et gracius potest
offerri. Unde dicit etiam ut spiste
lent enim domino. Alia offerent
sed divinis sanctis manifestarent. Et ex
inde iam plus placent deo duo
mi minuta vidue paupercule quam
multe divicie. Tamen iam non appr
et dans ad quantitatem sed exquisito
offertur. Nam satisfaccio quod bono
rificat deum est spiritus contribulatus
3 cor contritum et humiliatum. Tercio
deus erat rigidus in suis diebus ante
ut de eo qui precepit lapidari
quia colligebat ligna in sabbato
nunc autem placabilis est valde mi
sericors enim est et benignus vel
te misericors et prestabilis super
malicia. Sed quod placabilis puero, qui
enim primus erat ultor terribilis
fiat nunc puer portatus in templo, pla
ca ergo eum. Sed dicat angelus osten
dens puero pomum et trahens eum
ad se de eo dicit Psalmista: Dixi confitebor
adversum me iniusticiam meam et
tu remisisti impietatem peccati
mei. Et Bernardus dicit: qui olim erat
magnus deus et terribilis nunc
hodie factus est parvus humilis et
amabilis nimis. Sed qui hic non placat
puerum sed exspectat usque veniat
ad iudicium, quia provocabitur vi
de zelus et furor viri non parcet
4 Quarto deus rex erat redimi libe
sic quod velocissime omni beneficio
aufugerat. Unde patres volant super
pennas ventorum. Clamaverunt prius
nec appropinquabat. Clamaverunt
nec exaudivit eos. Sed hodie quid
potest esse ita tenuis sicut hic acce
pit enim Symeon in ulnas suas.
Et duo apostoli ipso die resur
reccionis coegerunt eum dicen
tes: Mane nobiscum domine. Et iste
stat ad hostium et pulsat intra
intrare et dum hic vult facere man
sionem divinis diligentibus eum
mandata eius custodiendo. Dicit
enim Johannes xiiij°. Si quis diligit
me sermonem meum servabit
et pater meus diliget eum et ad
eum veniemus et mansionem apud
eum faciemus. Tercio pius Christus
voluit obviam omnibus festum, quia
hodie cum multo desiderio et
cum devocione spiritu sancto insti
gante Symeon sibi Christo obviat
ipsumque benedixit et in ulnas su
scepit. Non est gratus quod dum in
hoc mundo non est pater in alto
regis palacio sed in stabulo

Non querebat potestatem terrenam
et regnum suum dixit non esse ex hoc
mundo. Et hoc non elegit bene-
dicta a potente. Non a pontifice
sed ab humili sacerdote. Simeon con-
dicionem valde nobis lucas de-
scribit dicens quod erat homo iustus
timoratus expectans consola-
cionem israhel. et spiritus sanctus erat
in eo. Et responsum acceperat a spiritu sancto. Et
venit in spiritu. et cum eum acce-
pit in ulnas suas. et benedixit
et deum dicens nunc dimittis servum
tuum. Et hic ponuntur condiciones
vere humilitatis. Et prima quod iustus
id est non habens peccatum. quia iuxta
eius peccati est in homine tantum
quantum superbie que consistit omni pec-
cato est annexa. Sed quanto tan-
tum ille dicitur meretur iustus qui co-
ram oculis divine maiestatis
est iustus. non enim qui se ipsum
commendat ille probatus est sed quem
deus commendat. Et hoc apparet
apostolus dicit nichil michi conscius
sum sed in hoc non iustificatus sum
sed humilitate quod ponet non ha-
bere peccatum. Et tamen ex hoc se non
non esse. Unde sequitur subditur Et
timoratus id est deum timens affectu
Qui enim sine timore est non potest
iustificari quod dicit semper in timore
ex eius timens dominum offendere ma-
iestatem. Sed et eciam quasi quidam petrus cau-
telosus erat. Semper prospiciebat
ne aliquod peccatum sub-
intraret. Semper custodiebat ne
aliquo modo filiale violaret Scie-
bat enim quod si filius sit et heres
Unde sequitur Expectabat con-
solacionem israhel id est per explacionem
promissionis in qua debebat
consolari populus israhel scilicet incar-
nacionem cristi. Racio istius expe-
ctacionis fuit quia spiritus sanctus certifica-
verat eum quod non deberet mori
nisi primo videret cristum dominum.
Non expectabat hic sedere subli-
mem id est non aliqua dulcedine pro-
venientem ex gloria mundi quia
vere humilis hec omnia abiciat

Prima sunt superbie et elaciones sed
aspirabat ad plenius cristi adventum
in carne humili adventum omnia debebat
reparari que per eos superbie fecerat
amissa. Et dicit non irrequies spiritus
sanctus erat in eo. qui ut dicit
Gregorius voluntates humanas movet
erigit et bonos facit qui ad bonum ordi-
nat admovet et ad bonum opus de-
ducit qui et eciam largitur dimittas
peccatores. Audiant enim quod dicit
ultra evangelium venit in spiritu in
templum. Sicut spiritus sanctus duxit cristum in
desertum ut bellaret et vinceret. Sic
hunc duxit in templum non coacte
sed libere. quia ubi spiritus domini ibi
libertas. Sicut dicit apostolus. qui spiritu dei
aguntur hii filii dei sunt. Et ali-
bi. Si spiritu ducimini non estis sub lege
sed in hac causa quod evenit. Cete pa-
rentes ihesu Et ibant et ingredie-
bantur templum et a multis obvia-
verunt non invenerunt quia omnes ceci
spiritu ducebantur non habemus ex
evangelio quod se multos salutasset ĳ
vel quod aliqua verba loqueretur. Sed Sy-
meon accepit puerum in ulnas suas
cognoscens ipsum esse salvator mundi. sed
quare non tetigerunt ex quo cognoscunt
verum deum esse et hominem. Et quando non
audiebant eum tangere. Sicut de io-
hanne baptista in utero sanctifi-
cato legitur quod contremuit et non est au-
sus tangere verticem cristi teste Bern-
hardo. De Centurione et Zacheo
Sic de petro et lazaro. Centurio
indignum se iudicavit salvatoris
introitum in domum. et Zacheus
suscepit eum gaudens. Petrus co-
gnita dei maiestate procidit dicens
Exi a me domine quia homo peccator
sum. Et lazarus in mensa cum ihesu
recumbebat. Sic et hic spiritus sanctus Johanne
fecerat timidum reverenciam. Sed
Symeoni dederat audaciam dicendo
operatur in omnibus dividens singulis
prout vult ut dicit apostolus. Et non
[illegible] contingit Simeon ihesum. Ita eciam
mulier [illegible] tangendo fimbriam vestimenti
eius sanata est [illegible] a fluxu sanguinis
Magdalena tangendo pedes eius la-
vit maculas criminis. Johannes recum-
bendo in pectore evangelii fluenta
potavit. Thomas eius latus tangendo

infidelitas cessit Symeon totum
christum baiulando absque dubio sine mi- Processio
nere non fuit Venerat enim et senex puerum
portabat puer autem senem regebat
Et evangelium dicit quod benedixit deum
Sicut apostolus expansis brachiis altitu-
dinem divine sapientie exclamavit O
altitudo sapientie et scientie dei sic et i-
ste extensis brachiis immensitatem
divine bonitatis cepit deum benedicere
et pre gaudio cepit petere mortem dicens
Nunc dimittis domine etc. quasi diceret ergo
hic est salvator missus ad illuminationem
omnium gentium et ad glorificandam plebem
israhel quem ego ex promissione ex-
pectabam iam letus morior id est modo
dimittis scilicet abire ab hac miseria ni-
chil restat nisi omnia in veritate operan-
tur secundum verbum tuum id est promissum in
pace quod petit hic petit ne habeat in-
certam mortem habeat pacem a dolo-
re mortis vel ne trucidaretur propter
benedictionem prout alii pro veritate
sunt puniti Vel hic petit dominum spiri-
tus repletus scilicet ut moreretur in fide in
spe et caritate amore in conscientia pa-
cifica et similiter peccatis preparata
Deus enim fide purificat corda per
non confundit Et remissa delicta ope-
rit caritas Et talis mori est ad maxi-
mum penis est mori in pace unde
de christo qui acerbissima morte mor-
tuus est scribitur In pace factus est
locus eius Et de martiribus scribitur
Corpora sanctorum in pace sepulta sunt
Sic ergo mori quilibet debet optare Et
qui vult bene mori discat bene vive-
re christum imitando qui dicit Math.
xi Discite a me quia mitis sum et humi-
lis corde Nam qui vivit in mille inimi-
cis nullus in pace moriebatur Sed ergo au-
dis quod nunc est pauper tu noli velle
dives Christus portatur ad templum
tu noli ire ad prostibulum Christus portatur
in Ierusalem quod est pax Tu noli ire in ba-
bilonem id est in thabernam ubi tenebre et
confusio Christus presentatur deo Tu no-
li offerre dyabolo Pro christo offertur
par turturum hec est avis solivaga
Tu noli esse in tumultu Pro christo
offertur par columbarum que aves ge-
mebunde Tu noli esse in plausu gau-
dens sed in novitatibus que enim ve-

venas lucis ad tenebras et inspi-
cerem iniquitate Sed quia hodie
processio fit ad designandam vene-
rabilem processionem quam Maria Io-
seph et Symeon fecerunt cum puerum
christum in templum presen-
taverunt sic et nos processionem
faciamus per eum lucem accepi-
mus in manibus candelas propter
tertium scilicet christum propter tria
que in ea sunt scilicet ceram lignum
et ignem per hec tria scilicet ista
tria que fuerunt in christo per ceram caro
que nata est de virgine sine cor-
ruptione Sicut enim apes ceram
gignunt sine altera commixtione
lignum in cera latens animam
candidissimam scilicet in carne late-
rem ignis vero sine lumine scilicet
deitatem quia deus noster ignis
consumens est Sed hic est misteri-
um quod si volumus ante deum esse
purificati tria debemus in nobis
habere scilicet veram fidem bonam
actionem et rectam intentionem Nam
candela in manu accensa est
fides vera cum operatione bona
intentione et recta Sicut candela
sine lignis dicitur esse mortua
et lumine privatur sine candela non
lucet sed mortuum esse videtur
Sic corpus sine fide et fides
sine bona operatione dicitur esse
mortua lignum autem in cera
occultatum est intentio recta
Unde Gregorius sit opus in pub-
lico ut intentio maneat in
occulto Sic igitur dum lucem ha-
bemus credamus in lucem ut
filii lucis simus et perveniamus
ad patriam claritatis eterne quam
nobis concedat per eterna secula Amen

Sermo de sancto Mathia

Hodie celebramus
diem sancti Mathie
apostoli in locum Iude
traditoris in aposto-
latum electi qui unum onus
talentum a domino consecutus fuit ac-
ceptum ad quod apostolus fuit non ut
servus piger in terra abscondit
sed per fidelem curam vocatus operis
distribuens velud prudens servus

tranquillitate fidei nos tessant. Tercia
pars ex dominica porte hodierno
die audire meruit. Euge serve
bone et fidelis quia in pau-
ca fuisti fidelis super multa te
constituam. Intra in gaudium domini
tui. Sic iste sanctus dilectissimi
vos intrare in gaudium domini
sui potuit quia super multa fi-
delis exstitit summopere nobis
cauendum ne lucro commissi talenti
neglecto ad eternum gaudium arce-
amur ingressu. Et necnon com-
mate etiam in fide sancte tri-
nitatis babtizati fungat enim
secundum fidem sacramenta cogno-
scimus domini intelligere asserentes
summus procul dubio talentum
a domino recepimus. Sed hec in
terra abscondimus si bona in-
telligimus per compassionem ca-
ritatis proximus nos indicans
ewangelium. Et accepto talento
lucrum faciamus. Sed ea que intelligi-
mus audire vocibus fidei in-
stamus. Quoniam itaque hoc ite-
rum Mathias universis laudibus per
toto celebratur. Cum suo domino
talentum cum lucro importat
Non mirum quia Mathias parvulus
interpretatur. Cui parvulis secreta
revelat et talenta committit
ut testatur ewangelium hodiernum quod
de ipso legitur Math. xi. In
illo tempore. Respondens Ihesus dix-
it. Confitebor tibi domine pater
celi et terre etc. Ewangelium ista
narrat. Primo ipsorum Cristi ad
quandam dilatationem secreti pos-
sibilem. Et tunc laudis et gra-
ciarum actionem deo patri pro eo quod
archana bonitatis et sapientie
sue que in adventu filii dei
per eius incarnationem sunt imple-
ta abscondit a sapientibus et pru-
dentibus et revelat ea parvulis
id est humilibus. Secundo narrat
ewangelium quod ista revelatione
data per apostolis et aliis dignio-
fecit per Cristum. Ibi omnia mihi
tradita sunt a patre meo. Ter-

tio recitat ewangelium quod Cristus
peccatores ab eorum oneribus et labo-
ribus vocat ad refectionem eternam
ibi. Venite ad me omnes etc. Prima
tamen ad primum. Prima possit ab ali-
quo dubitando dicere. Que est racio
quod plus iudaeis unius dei cultor-
ibus dei veniente in carne tot obscu-
ritates erant que gentiles cum gaudio
receperunt iuxta quod Paulus
et Barnabas dixerunt iudeis vo-
lentibus audire verbum dei Act.
xiii. Vobis oportebat primum loqui
verbum dei. Sed quoniam repulistis illud
et indignos vos iudicastis vite e-
terne. Ecce convertimur ad gentes. Sic
enim precepit nobis dominus. Et sequitur
ibidem. Audientes autem gentes ga-
visi sunt et glorificaverunt verbum domini
et crediderunt quotquot preordinati
fuerant ad vitam eternam. Prima autem Cristus
sunt multos de isto dubitantes
secundum Crisostomum. Pro causis istius vero
dicit primo laudat deum patrem
suum dicens. Confitebor tibi id est gracias
ago vel laudo te. Nota que secundum
Augustinum dicit pater dominum patrem per eternam
generationem dominum celi et terre per
temporalem creationem quia abscondisti
hec scilicet archana sapientie vite eterne
que in adventu filii sunt impleta
a sapientibus et prudentibus id est a scri-
bis et phariseis secundum suam representa-
tionem intelligendo et prudentibus
in agendo. Et revelasti ea parvu-
lis id est humilibus. Triplex est sapientia
que per eum dicitur scilicet terrena
terrena animalis et diabolica. Ter-
rena in cupiditatibus et avaricia. Animal
in voluptatibus. Diabolica in superbia
et ambitione et a talibus abscondit
deus sua secreta et revelat parvulis
id est humillimis humilibus captivantibus
intellectum in obsequium Cristi. Sic
legitur secundum Augustinum. Tertium autem reperit
deo patri quod apostolis apperuit secreta
sua sacramenta sui adventus quod ignora-
verunt scribe et pharisei qui se sa-
pientes iudicabant. Abscondit
hec ista deus superbis volentibus
credere in Cristum et revelavit ea hu-
milibus gentibus fidem devote suscepi-

Sapientia triplex: Terrena, Animalis, Diabolica

picientibus iuxta illud luce 3°
Omnis mons humiliabitur et omnis
vallis implebitur. Quasi vallis
impleta crescit et omnis mons humilia-
tus decrescit. Quia in fide cristi gen-
tilitas fidem plenitudine gracie
accepit abundancius per errorem perfidie hoc
unde tumuit perdidit. Humiles enim do-
mini accipiunt quod a se corda superbie
expellunt. Ex quo dicatur quod
superbi gracia dei sunt indigni iuxta
illud i petri v. Deus superbis resistit
humilibus autem dat graciam suam. Vn-
quisque de vita domini noster sanctum
et prudentem superbos intelligere posse
non apposuit tamen ait Revelasti ea
parvulis id est humilibus. Et iterum Gre-
gorius per xxvij° moralium non dicit
Revelasti ea stultis sed parvulis per hoc
sed sic tumore sancta contra damnatum
non detectum convincit. Ipse subdit causam
quare illis abscondit et illis revelat
dicens ita pater sed factum quod illis abscon-
disti et illis revelasti quoniam sic pla-
citum fuit ante te sed aut quid magis
placet pro nostri instrumentum pensate sacre
arcana alia vocem tradere volunt
quare eos reprobavit et hos elegerit
in ipso solum beneplacitum dei patuit
nobis enim exemplum ut non presumamus di-
scutere secreta dei ut querere rerum
secretorum causas. Gregorius per xxv° to
moralium. Ex hiis verbis exempla
humilitatis capiamus ne temere discu-
tere superna consilia de aliorum voca-
cione. Aliorum vero repulsione pre-
sumamus. Ostendens quod iniustum esse
non potest quod placuit iusto. Sic ecce
Solus enim deus scit electos salvandos.
Unde dicit iohannis xiij°. Ego
scio quos elegerim. Et iterum scit discre-
cione reprobos ab electis. Iohannis
vj. Nonne ego vos xij elegi et unus
ex vobis dyabolus est. Eligunt ergo
quidam iterum potestatem ministrorum. Et illi non
stant sicut iudas. Quidam vero
propositum dei ut maneant sicut alij
apostoli. Et de hic dicit Augustinus
libro de correctione et gracia. Quamquam

electi sunt ut sine dubio sunt
vocati. Non autem quicumque vocati
sunt consequenter electi sunt. Illi ergo
electi sunt qui iterum propositum
vocati sunt. Quia ut predestina-
tiatis prescripti sunt horum si quis-
quam perit fallitur deus. Sed nemo
eorum perit quia non fallitur deus.
Horum si quisquam periret vicio
humano vincitur deus. Sed nemo
eorum perit quia nulla re vin-
citur deus. Electi enim sunt ad
regnandum cum cristo cum congrue-
bat abeo quippe electus qui
novit bene uti et malis ut
per eius opus damnabile illi
compleretur opus venerabile
propter quod ipse venerat. Audi-
ens ergo ita audimus nomine eorum vos
duodecim elegi et unus ex vobis
dyabolus est illos debemus
intelligere electos per misericordiam, illum
per iudicium, illos ergo elegit ad
optinendum regnum suum. Illum
ad effundendum sanguinem suum
Et clamat hic in ewangelio ubi et
sumpsit nomen salvacionis est. Scit deus
qui sunt electi horum fides que
per dilectionem operatur profecto
aut omnino non deficiat. Aut
si qui sunt quorum fides deficiat
reparatur antequam vita ista finiatur.
Et deleta quam intercedat ini-
quitate usque in finem perseverancia
deputatur. Qui enim non perseverant
non sunt sic a fide cristia-
na et agnitione salvatore lapsi
sunt ut tales sunt. Humiliter vi-
te inveniet ut vello tempore
quo bene pereas veniunt in istorum
numero computati sunt. Non enim
sunt a massa ia perdicionis presencia
dei et predestinacione discre-
ti id est separati. Et ideo nec iterum pro-
positum vocati ac per hoc nec ele-
cti. Sed in eis non vocati quibus dicitur
quod multi sunt vocati pauci
vero electi et tamen quis eos negat
electos ad credant et baptizantur
et iterum deum vivunt plane sunt
electi a nescientibus quid futuri
non ab eo qui eos novit non esse

Grego xxvij[?] non stultis sed parvulis

Pensate

perseuerancia usque ad beatam vitam perdu-
cit electos Cum itaque eos ita stare ut
perseuerent Quod casuros Subdit hic
a me queratur cur eis deus perseueran-
ciam non dederit quibus eam qua
cristiane viuerent dilectionem
dedit Hic me ignorare respondeo
Non enim arrogant sed agnoscens
modulum meum audio pau-
lum O homo tu quis es qui
respondeas deo Et o altitudo
diuiciarum sapiencie et scien-
cie dei quam incomprehensibilia
sunt iudicia eius Et infra

Quantum itaque nobis iudicia
sua manifestare dignatur gratias
agamus Quantum vero abscondere
dignatur non aduersus consilium
eius remurmuremus sed hoc quod
nobis saluberrimum esse credamus
Et infra vero Augustinus suadens
nobis perseuerantiam ut in vocacione
et electione maneamus sic dicit
Quicumque in dei prouidentissima
disposicione presciti predesti-
nati vocati iustificati glo-
rificati sunt non dico non dum
renati sed etiam non dum nati iam
filii dei sunt et omnino perire
non possunt Hii vere veniunt ad cri-
stum quia ita veniunt quod ipse
dixit Omne quod dat mihi pater
ad me veniet et eum qui venit
ad me non eiciam foras Et pau-
lo plus Hec est inquit
voluntas eius qui misit me patris
et omne quod dedit michi non per-
dam ex eo Et ibi Et dei per-
seuerancia in bono usque in finem
neque dat nisi hiis qui non peri-
bunt Talibus diligentibus
deum omnia cooperantur in bo-
num usque adeo prorsus omnia
ut etiam si qui eorum declinant et ex-
orbitant hoc ipsum eis deus fa-
ciet proficere in bonum quia humilio-
res redeunt atque doctiores
Discunt enim in ipsa via iusta
cum tremore se exultare debere
Non se arrogando tamquam de
sua virtute habeant fiduciam

preuaricandi sicut ille Et Ambrosius
libro de paradiso capitulo octauo ponit
et soluit questionem quare deus preceptum dedit
primo homini quem preuaricaturum esse
sciebat Et de Iuda preuaricatore
ponendo exemplum dicit Voluit dominus
Ihesus quibus saluos facere peccatores
Vel eciam impiorum ostendere debuit
suam voluntatem Et ideo ne prodi-
torem debuit preterire ut aduer-
terent omnes quod in electione etiam pro-
ditoris sui saluator omnium et in-
signe pretendit nec in eo lesio
est vel Adam quia mandatum acce-
pit vel Iudas quia electus est Non
enim iniuste deus vel preuaricacionis
illi vel prodicionis hunc inpo-
suit quia vterque si quod accepit
custodisset a peccato potuisset abstinere
Denique nec iudeos ... sciebat
et tamen ait Non veni nisi ad
oues que perierunt domus Israhel Ergo
non in mandato culpa est sed in pre-
uaricante peccatum est et quod in deo
fuit ostendit omnibus quod omnes vo-
luit liberare Nec tamen dico quod pre-
uaricacionem nesciebat futuram ymo
quia sciebat assero sed non ideo per-
cunctis proditoris inuidiam in se
debuit declinare ut asscriberetur
deo quod vterque sit lapsus Nunc autem
vterque redarguitur atque reconuincitur
... et ille mandata tenere la-
borauit accepit Et hic etiam in apo-
stolatus numero ascitus est ut vel
beneficio reuocaretur a prodicio-
nis affectu vel ut dum alii re-
uincunt prodesset omnibus Non
enim consistere peccatum sine mediacione
non fuisset non consistere autem peccato
non solum iniuria sed etiam virtus
fortasse non esset quem si agnita
fuisset malicie semina vel subsi-
stere vel oriri non posset Hec Am-
brosius Et Augustinus super Iohannem dicit
Quare istum trahat et illum non trahat
noli velle iudicare si non vis erra-
re Quod dicitur in generali potest assignari
racio quare aliqui trahantur et
aliqui non ut scilicet in illis qui non tra-
huntur refulgeat ordo diuine iusticie

Quibus aut qui trahimur apparebat immensitas diuine iusticie incomprehensibilis quare hunc scilicet trahatur et ille non inexplicabile est inexplicabile est in hac vita mortali quia non est racio nisi beneplacitum diuine voluntatis / contra illud ad
Roma ix non est volentis neque currentis sed dei miserantis / quo
aut deus hoc faciat scilicet aliquos vocando seu trahendo et aliquos non
vel declarat beatus augustinus contra pelagianos de predestinacione sanctorum
Non hic agit deus summe bonus malicia sed iusticia nec personarum
accepcione sed equitate seruata discrecione Nonne non in eorum quosdam
volentes eterne vite fidem accipere non adipiscuntur / quosdam volentes eo
rum diuinam graciam spernentes ignorans ut volunt mutare voluntate nonne ad aliquos perfectos ex
labore multorum annorum prolapsos in ultimo vite sue tempore periisse aliquos vero a iuuentute sua mortis scelere et dampnabiliter usque ad decrepitam etatem perpetrasse / et repente celitus inspirata salute raptos
esse ad regnum regni celorum Nonne
et paruulos quibus usus liberi arbitrii non est / ut de bonis vel
malis eorum iudicemus paretum manibus ad graciam sacri baptismi deportatos Et cum in vno
eorum per manus sacerdotis misterium fidei ad impletur aliquociens alter in manibus paratum sacerdotum
examinans frustratus gracia saluatoris
Vnus sanus et integer hic autem qui
ydoneus erat horum reddere racionem
dicamus cum dauid quam magnificata sunt opera tua domine nimis
profunde facte sunt cogitaciones
tue Dicat hoc ergo doctor in eodem
libro quod nichil deus vasis iure
redderet interitum si non inueniretur homo spontaneum esse paratum
quia nec deus penam homini iuste
inferret si homo ex predestinacione
cecidisset in culpam Tamen in aliquos

ordinatorum legimus et dampnatos / vel aliquos electos magnos
peccatores sub hoc ipsos meruisse prositem quia talia tamen ipsorum
processerunt expressa vel predestinacione xx iiii a q c predestinacio Et concludit augustinus
in fine libri de hoc nemo glorietur nemo desperet Solhem
deus scit qui sunt eius Iustum aut possumus omnes homines
ad bonum opus exortemur / nulli
aut desperacionem demus / proinuicem dicimus / in quo et deo nos
humiliemus dicentes fiat voluntas tua
ipsius erit pietatis iudicium in
nobis debitum sumere dampnacionis et gracia predestinacionis
indebitam prorogare hec augustinus
Et ambrosius dicit nomine deus in
tale sentenciam si tu non nisi eum
dare delictum In compendio de
Sic deus aliquem saluandum preuidet / sic et modum quo saluari
debet Gregorius primo dyalogorum
predestinacionem regni predestinaciones
ita est ab omnipotenti deo disposita vt ad hec electi ex labore
perueniant / quatenus postulando
mereantur accipere quod eis omnipotens deus ante secula disposuit donare In compendio de
pericul hic stultus est qui dicat volo facere quod michi placuerit
dia si debeo saluari saluabor Et si dampnari dampnabor sicut stultus esset infirmus
qui diceret / volo comedere vel
bibere quod michi placuit quia
si debeo curari curabor Et
si mori moriar Sic enim multi
lasciui contempnunt medicinam hic ibi Augustinus
tamen dicit Falsa fiducia
altissimus de terra creauit medicinam et vir sanus non spernit eam
Quare si deus permittit liberum arbitrium hominis quod se liget ad utrumque
in malum cadere hic non facit iniuste Rursus si per graciam preuenitur nulli facit iniuriam
Tamen quod deus malos danat

et reprobat facit secundum iusticiam
Secundum vero praedestinat facit secundum
graciam et misericordiam quae non excludit
iusticiam. Dicit enim beatus Augusti-
nus super ista / quod non vas irae deus
redderet interitum si non inve-
niret homo spontaneum
habere peccatum. Et tantum
de primo circa 2o. In fine evan-
gelii Christus vocat omnes peccatores
ab eorum laboribus et oneribus
ad refectionem eternam dicens venite
ad me scilicet orando per fide-
liter et poenitendum per operacionem et fruen-
dum per glorificationem omnes scilicet
homines qui laboratis et one-
rati estis scilicet peccatis et iniquita-
tibus. Iuxta illud psalmi
vidi iniquitatem et contradictionem in
civitate et labor in medio eius
et iniusticia. Super quo dicit
Augustinus labor ibi ubi iniqui-
tas ibi. Ecce iniusticia non est iustitia
ideo labor est ibi. Scimus vero
ut inique ageret laborave-
runt. O quantos labores
et angustias sustinent peccatores
quibus affliguntur antequam per-
petrant peccata. Ergo talis la-
bor stultorum affligit eos id est pec-
catores quia dicitur labor propter difficul-
tatem perficiendi et omnes propter
gravedinem secundum magistrum in Senten-
tiis peccatum quod per poenitentiam non diluitur
mox suo pondere in aliud trahit
et nisi per poenitentiam deponatur
premit infernum ergo. Committuntur
peccatores in infernum
omnes tales laborantes et one-
rati etc. et ad se vocat dicens
venite ad me omnes non quod indi-
geo vestra gloria sed quia dabo vo-
bis meam. Sed non solum vos ex-
onerabo sed eterna refectione sa-
tiabo. Modo remedium subdit
dicens. Tollite iugum meum
super vos. Nota dicit iugum
meum. Est enim iugum pec-
cati scilicet infernum diaboli

et iugum dei. Et dicitur Ecclesiastici x.o et
xl.o iugum magna creata est
omnibus hominibus et iugum grave
super filios Adam a die exitus
de ventre eorum usque ad diem
sepulturae in matrem omnium. Et hoc
ponens Augustinus hoc exponens
dicit quod est grave iugum nisi peccatum.
Et quare dicitur est iugum ideo quod ex
duobus Adam et Eva id est masculo
et femina venit vel duorum similat
et conterat colla id est masculi et fe-
minae maioris vel minoris utrumque
in utroque sexu iugum est ideo ag-
gravat grave iugum super filios
Adam. Dicit ergo super filios
etc. non distribuit vel secundum
comparandum iugum peccati propter
Christum qui sicut ceteri ex vir-
gine generatione natus non est omnes pec-
catores qui sunt hinc iugo id est
originali peccato remedio actores atque
modernos vitia corporis orta ta-
ciatur trahimus quamdiu sumus
in corpore mortis. Sed
non presumitur hoc est iugum
quo corrumpitur terra nostra propter
quod enim hoc sanare dicitur in primo
Corpus quod corrumpitur aggravat
animam a onere iugi labore
operis peccati corrumpitur ut in-
crescat nec solum in ista parte
nisi ab illo iuste iudicante et inde-
bite misericordante qui ait venite
ad me omnes qui laboratis etc.
Tollite iugum meum super vos.
Secundum Rabanum iugum Christi est
evangelium Christi quod iudeos et gen-
tiles in unitate fidei iungit
et sociat sic iugum bonos homines
iugum iubemur tollere secundum Iohannem
in id est voluntarie arripere super
vos in honorem huius ne forte sub
pondere id est graviter illud contempnatis
laboretis pedibus vestris conculcetis.
Primum autem evangelii id est
praedicacionis est poenitenciam
agite et appropinquabit regnum celorum.
Tollite igitur iugum dominum super
vos id est poenitentiam voluntarie suscipite

Nam ad hec quod confessio sit prosperata
Secundo quod sit voluntaria quia deo co
acta seruicia minime placet sicut
dicit Augustinus propter quod homini tan
gebit secundum liberum arbitrium Item
secundo quod sit simplex scilicet ut in confessione
non recitet nisi que ad confessionem
pertinet Item humilis ut se miserum
peccatorem recognoscat Item quod pu
ra ut sit purum cordis intentione non
propter vanam gloriam secundo puram propter
deum et salutem propriam Item quod
fidelis scilicet ut dicatur verum et non
mendacium in confessione Item quod fre
quens si saltem velit debite et
perfecte confiteri omnia que commisit
Semina qui raro confitetur multa fre
quenter oblivioni tradit Item quod sit nu
da id est sine obstaculo verborum Item di
screta ut cum discretione et non
a casu veniat ad confessionem
Item verecunda quod turpiter de peccato
sit abhorrabilis Item integra ut unum
sine alio peccato non confiteatur
Item secreta id est in secreto confiteatur Item
lacrimabilis Item accelerata id est ci
to post peccatum Item fortis ut con
fiteri non omittat propter verecundiam
vel magnitudinem satisfactionis
Item accusans se non alium Item pa
rata parata id est ut obediens sit ad sa
cerdotis mandata Item ut confiteatur
circumstancias aggravantes que
sunt dictus locus persona scien
cia tempus etas conditio numerus mora
copia causa et modus in culpa
status altus lucta pusilla Sed
diceres quomodo super hec possim tol
lere maximam negligentiam Cum
sit difficile et nimis onerosum
Respondetur quod hec plenum est in pri
mo capitulo secundo. Quid causat istam diffi
cultatem Respondetur primo torpor et tepidi
tas incipiendo sine Unde Apocalipsis iii dicitur
Scio opera tua quia neque frigidus
es neque calidus Utinam frigidus
esses aut calidus Sed quia tepidus
es incipiam te evomere ex ore meo
Super quo dicit Bonaventura Frigi
dus dicitur qui est omnino malus
Calidus qui omnino bonus Et
ideo dominus utinam frigidus
esses id est omnino malus ita quod appa
reret malicia tua quia opera
mala habent correctionem Et ideo de
talibus habetur spes emendacio
nis aut calidus id est omnino bonus
Sed quia tepidus es id est torpens
et remissus nec omnino bonus nec
omnino malus incipiam te e
vomere Gloria et consumendo
et ex consorcio sanctorum remo
vendo vel in deteriora pecca
ta permittendo Ex ore meo
id est ex promissione mea in civitate
facta quod civium Dicitur ob deum
in quo remissio et tepidis pro
mitti exclusio a consorcio sanctorum
Lucas ix Remittens ma
num suam ad aratrum et respiciens
retro aptus est regno dei Et
petrus in Canonica dicit melius
erat illis viam veritatis
non agnoscere quam post agnitam
retrorsum Secundo difficultatem hanc
operacionis causat mala
consuetudo peccandi Jeremias
xiii Si adolescens sive
sua non gradiatur Et cum se
nuerit non recedet ab ea
In peccato enim consuetudo nam qui
tenent primo ut sapiant qui desi
pere debebant Unde Augustinus puls
lato origo pena est primus qui
sancto est sanus Et amabilis
bonus odiosa est lux infirmo
et amabilis Et Jeremie xiii
Si potest ethiops mutare pellem
suam et pardus varietates suas
et vos poteritis bonum facere cum
didiceritis malum In quibus
verbis innuitur impossibilitas
Secundo difficultas benefaciendi
Tercio meus penitencia bene vi
vendi et diffidencia perficiendi
peccatorum enim ad communio charitati
incipit habet tremulum timere
Unde non est timendum Timet enim
mori si penitenciam agat et
deo serviat Secundum illud pro
verbiorum xiiii Pigritia et Ecclesiastes
dicit

vie, in mo platearum ostendens
sum. Nos respondemus quod dicitur prouerbiorum
iiii° Gressus tui non artabuntur
quia currentes ingressu
fugiens non artabuntur gressus tui
et currens non habebis offendi-
culum. Et ideo quia sunt incepti
in norma bene viuendi. Secundo sta-
tim incepta quadam amaritudine
in bono opere quod attemptat di-
mittunt illud. Vnde assimilantur
symee que gustata exteriori
amaritudine nucis eam abicit
et ideo ad dulcedinem nuclei
non peruenit. Sic qui propter dif-
ficultatem in bono opere temptacionis
dimittit bene operari non
attingit ad dulcedinem premium
vel spiritualem consolacionem quia
propter illam difficultatem in primordio
status penitencie aut
vertere non est desistendum ymo
studiose et feruentius operandum
primo quia tempus penitencie est breue
Job xiiii° Breues dies hominis
sunt. Secundo quia via
qua pergimus est longa iii Re-
gum xix° Dixit angelus Helie
Grandis tibi restat via. Tercio
quia periculum est in mora. Ad
Hebreos xii° dicitur de Esau non
inuenit penitencie locum quamquam
cum lacrimis inquisisset eam. Et
Mathei xxv° de fatuis
virginibus, quod quando intrare vo-
lentes non fuerant admisse quia
iam ianua erat clausa. Et
ideo penitens a facto est co-
hortandus. Ecclesiastes ix° Quodcumque
potest manus tua instanter operare
quia nec opus nec racio nec
sapiencia nec sciencia erunt apud
inferos quo tu properas. Et
ad Galatas vi° Bonum autem
facientes non deficiamus
tempore enim suo metemus
sed in exultacione. Ad qui se-
minant in lacrimis in exultacione
metent. Psalmus Euntes ibant
et flebant mittentes semina sua
Venientes autem venient cum exul-
tacione portantes manipulos suos

sed pro quibus recepturi sunt
mercedem magnam propter quam non
est deficiendum. Hec autem merces est
requies eterna que sequitur laborem
labor corporis. Vnde Apocalypsis Amodo
iam dicit spiritus ut requiescant a
laboribus suis. Et hec merces
subditur quod Et inuenietis requiem
animabus vestris. De qua Ysaie
xxxii° Sedebit populus meus in
pulcritudine pacis in tabernaculis
fiducie et in
requie opulenta. Dicit Ambrosius
in tractatu super psalmo xxxviii° expo-
nens titulum psalmi. Si sine pecca-
to transieris illic requiem
non habebis. Exonera igitur me-
tem tuam et omnia quibus gra-
uatur et constringitur ne fiat
fuga tua in hyeme vel sabbato
vita hec in labore. Illa in requie
ut memore te huius seculi inueniat
consummacio ne onerati peccatis
fugere non possitis. Ante fugere ut pre-
uenies frigus aut sabbatum seculi
illecebris non teneris. Fugiamus
igitur iugum peccati et tollamus
iugum domini super nos. Et destruamus
ad eius imitacionem humilitatem et
caritatem ut valeamus animabus
requiem eternam inuenire. Et ne for-
midemus tollere iugum Cristi dicit
Iugum enim meum suaue et onus
meum leue. Sed amanti dicit quod
ponit Augustinus Amanti nichil
est difficile ymo sicut dicit Grego-
rius amor difficilia vacuat
in facile. Iacob seruiuit Iacob
pro Rachel vii annis et videbantur
ei pauci dies pre amoris ma-
gnitudine. Huius amoris ma-
thias habuit quia inungendo in-
tulit ut habetur in eius legenda

Sermo de annunciacione

Missus est angelus
Gabriel a deo in
ciuitatem Galilee
luce I°. Hodie per ecclesiam
celebratur festum
annunciacionis et concepcionis
filii dei quod est primum et fundamen-
tum omnium sollempnitatum. Et quorundam

et exordium nostre redemptionis. Est
alibi enim manducata carne vnde
fuerat sollempnitas. Hodie
namque est sollempnitas dei pa-
tris qui filium suum inmensa fecit in
desponsatione humane nature
quia hodie filius sibi inseparabiliter
vniuit. Hoc est sollempnitas in-
carnationis filii dei in vtero virginis.
Hodie est sollempnitas spiritus sancti
propter hoc inter cetera opera que attri-
buuntur ei / hoc vna hodie singu-
laris benignitas magis perfecte osten-
dit humano generi. Hodie est
sollempnitas gloriose domine nostre
que a patre in filiam et a filio in ma-
trem. Et a spiritu sancto in spon-
sam est assumpta. Hodie est solle-
mpnitas totius curie celestis quia
eius reparatio inchoatur. Hodie in-
super est sollempnitas humane
nature quia eius salus incepit
et redemptio et totius mundi repa-
ratio. Et quia ipsa hodie est sol-
lempnizata et dedicata. Nusquam enim
dei filius angelos apprehendit
i. in vnam personam sibi assumpsit sed
semen abrahe. Hodie enim filius
dei factus est quod nos sumus ex no-
bis et factus mortalis et cepit pati mecum
nobiscum. Hodie verbum caro fa-
ctum est et habitabit in nobis
vnde vocatur emanuel quod est no-
biscum deus i. deus et homo.
Fuit autem hec annunciatio et conceptio
filii dei prefigurata in veteri testa-
mento per rubum ardentem. Rubus
enim succensus erat et non comburebatur
virginitate. Maria concepit fi-
lium et non amisit virginitatem. Deus
habitauit in rubo ardenti et ipse
habitauit in matris ventre. De-
scendit in rubum propter iudeorum
liberationem ut eos educeret de
egipto. Descendit in mariam
propter nostram redemptionem ut nos
redimeret de inferno. Item autem
dominus matrem voluit mariam pre a-
liis omnibus mulieribus eligere. Et
hoc fuit prefiguratum in vello gedeo-
nis quod plenum celesti rore capie-
bat et tota terra circumiacens

sicca remanebat. Sic maria
sola diuino rore repleta est et in
mundo nulla alia digna repe-
riebatur. Repletio velleris si-
gnum erat liberationis filiorum israhel
ab hostibus suis. Conceptio marie
signum erat nostre redemptionis
ab inimicis nostris. Vellus gedeo-
nis est virgo maria de quo vellere
christus vestem sibi fecit et tunicam. Vel-
lus suscepit rorem sine lane le-
sione. Maria concepit filium sine
carnis corruptione. Gedeon
expressit rorem et concham ex eo
impleuit. Maria enim que est sim-
ul totum mundum rore gratie
repleuit. Hec autem conceptio facta
est per annunciationem gabrielis. quod
figuratum est in seruo abrahe
et rebecca filia bathuelis. A-
braham misit seruum ut de genere
filio suo in sponsam prouideret
Rebeccam ad aquas potum prebentem
Sic pater celestis misit angelum
ut filio suo quereret virginem ma-
trem. Qui virginem deuotissimam
scilicet mariam inuenit que ei potum
i. indicationis sue consensum dedit.
Rebecca non solum nuntium sed et
camelos eius potauit. Maria
tam homines quam angelos fonte
vite potauit. Et de hac lega-
tione testatur euangelium hodier-
num quod scribitur Luce i. In illo tempo-
re missus est angelus gabriel a deo
Sicut dicit beatus bernhardus.
placuit deo eodem ordine et con-
silio reparare quo nouerat
hominem cecidisse. Accesserat autem ho-
mini diabolus. Diabolo desperante
serpente exequente dyalogo
inter eam et mulierem consen-
tiente. Reparatus est eodem or-
dine. deo desperante angelo
exequente dyalogo inter eum
et virginem consentiente. Nam prote-
rum venit plenitudo temporis
summi et felicissimi temporis. Sed prius in
parte celestis quibus summa tri-
nitas humanum genus per incarna-
tionem verbi prouidere ante tempora
ordinauerat. Rogatus deus
omnipotens gabrielem archan-

gelum suum de primis principibus
regni sui a patre eius in civitatem
Gallilee dictam Nazareth ad
virginem mariam desponsatam Joseph
sicut refert ewangelium. Cuius
quidam ewangelii verba misteriis
sunt plena. Et ideo probent et
radat diligenter sunt ponderanda
tanto quod cordi inserenda quanto
manifestius apparet quod in ipsis
tota nostre redempcionis summa
consistat. Libet ergo debemus
recordare de primis verbis nostre salu-
tis. Dicit igitur ewangelium. In me-
se sexto, scilicet sexto mense concepcione
precursoris. Littera quidem notandum
quod numerus senarius non vacat a
misterio. Unde christus conceptus est
sexta etate quia debebat per pas-
sionem perfectam numeris senarius
est perfectus. Item sexta etate
id est in millenario que est [illegible]
morum et post est limes et fi-
nis generis. Item sexto mense quo
in mense factus est mundus quia
per primam sexta debebat sic per
factus fuerat. Item sexta feria
quia illo die homo est creatus et
per passionem recreari debebat eciam
feria. Et ideo sunt eadem etate
eodem millenario eodem et eadem mense
feria passus revolutis xxxiii
annis. Item hora sexta passus
est qua hora sexta pecca-
verat homo. Et forte eadem
hora qua eva seducta fuerat per
dyabolum maria fuit saluta-
ta per angelum. Missus est igitur an-
gelus Gabriel qui dei fortitudo
interpretatur ut dei virtutem
et sanctam eterne sapientie nun-
ciaret in qua humilis appa-
rens aereas vel herecas po-
testates debellaret. Et ideo
merito de ordine archangelorum
esse debuit quia magna nun-
ciavit. Deus autem mittens an-
gelum fuit tota sancta trinitas
licet patri specialiter attribuatur pater
quidem misit quia a [illegible] habe-
bat providenciam de filio de
sponsa et genitrice filium vero

misit qui verbum erat in virginem
Spiritus sanctus autem misit quia ipse
habitatam sanctificare et obumbra-
re. In civitate Gallilee que inter-
pretatur transmigracio quia scilicet filius
dei transmigraturus erat de celo re-
gnum in exilium huius mundi vel forte
[illegible] in-
mortalis mortalis propositis consilio
eternis temporalia ut nos perduceret
ad eternitatem. In nomine Nazareth
quod interpretatur flos. Convenienter
sunt hec verba flos id est christus concep-
tus in flore id est in Nazareth. Et de
flore id est de beata virgine et in flo-
ribus id est tempore florum ut sic accipere-
mus florem in flore de flore in
flore. Est autem christus flos propter pul-
critudinem et decore sancte conversa-
cionis propter odorem suavis operacionis
propter fructum passionis et utilitate
conversacionis et confessionis
fidelium. Iste flos floruit in concepcione
apparuit in nativitate, emarcuit
in passione sed tamen refloruit in
resurrectione. Si vis ergo flore istum
carpe sequere decorem sue con-
versacionis predica odorem operacionis
et habebis fructum passionis et uti-
litatem conversacionis. Christus in [illegible]
[illegible]
na non voluit eligere magnam civitatem
sed terciam regionis fecit sed nazareth
civitatem parvam propter humilitatem exem-
ut nos doceret semper humilia loca
eligere. Sed in ierusalem magna civitate
pati elegit ut nos doceret obpro-
bria pro ipso coram multis non eru-
bescere. Missus est igitur ad virginem
non qualemcunque sed virginem mente
virginem corpore virginem professione
voluit autem christus nasci de virgine ut
sicut per evam virginem facta fuit
humani generis perdicio. Ita per mariam
virginem fieret ipsius reparacio. Item
ut fieret membra sua mistica de
virgine ecclesia per spiritum sanctum nasci-
tura ad quam virginem virginem de-
sponsatam viro cui nomen erat Joseph
virum nominat non quia maritus
sed quia vir virtuosus et iustus erat et in
libera. Et hic fuit testis legittimus

virum et Joseph i. accrescens scilicet pa
augmento virtutum de per quas muni
tur contra profectus pluribus. Tale
nomen decebat habere sponsum virginis
in quo munde debuit inscrium omnis
virtutis. Additur de domo da
uid ad ostendendum quod christus descen
dit de semine Dauid sicut fuerat
predictum per prophetas. Licet enim Jo
seph non fuerit pater salvatoris
sed virgo maria de qua christus carnem
assumpsit fuit de eadem tribu cum
Joseph scilicet de tribu Dauid que
fuit tribus nobilis et regia et pre
ceteris religiosa. Merito autem de
nomine virginis Maria. Hec enim ve
neranda nomine tres habet interpretationes
iuxta linguam hebraicam interpretatur
stella maris vel illuminatrix secundum
hanc ethimologiam amarum mare
Syriace vero domina interpretatur
Ipsa fuit maris stella in natiuitate
filii dei. tunc ei emisit radium totum
mundum illuminantem. Mare amarum
in filii sui passione quia tunc ipsius
animam pertransiuit gladius doloris
Et domina in sua assumptione quia
super choros angelorum est exaltata
Item dicta est stella maris in pec
catorum conductione quia per mare hu
ius seculi dirigit eos ad portum patrie
et nostrum ad filium perducit. In cuius signum
in natiuitate christi stella magis ap
paruit que eos ad natum infantem
perduxit. Unde oculi omnium peccatorum sunt ad
ipsam respicientes sicut oculi nautarum
ad maris stellam. Unde Bernardus. Ne auer
tas oculos a fulgore huius sideris
si non vis obrui procellis. Si insur
gunt te intelligis in huius seculi pro
fluuio magis inter procellas et
tempestates fluctuare quam super terram
ambulare. respice stellam voca
mariam. Si iactaris undis superbie
si ambitionis si detractionis si
emulationis. respice stellam voca
mariam. Si iracundia aut avaricia
aut carnalis illecebra naviculam
mentis concusserit. respice stellam voca
mariam. Si criminum immanitate
turbatus vel conscientie foeditate confusus
baratro desperationis incipias absor
beri. respice stellam voca
mariam. In periculis in angu
stiis in rebus dubiis mariam
cogita mariam invoca. Non re
cedat ab ore tuo non recedat a
corde tuo. ut et impetres eius
orationis suffragium ne deseras
conversationis exemplum. Ipsam sequens
non devias. ipsam rogans non de
speras. ipsam cogitans non erras.
Ipsa tenente non corruis. ipsa
protegente non metuis. ipsa
duce non fatigaris. ipsa propicia
pervenis. Et sic in temetipso expe
riris quam merito dictum
sit nomen virginis maria. ma
ris stella. Hec ille. Item inter
pretatur illuminatrix quia splen
dore gratie et exemplis sue sanctis
sime vite mundum illustravit. Unde
de ea canit ecclesia. Cuius vita
inclita cunctas illustrat eccle
sias. Item ait Bernardus. Tolle
hoc corpus solare quod diem (?) tol
le mariam hanc maris stellam
quid nisi caligo involvens
et umbra mortis ac densissime
tenebre relinquuntur. Hec ille.
Est quippe stella maris huius
ubique tenebrosi maris vel septi
lia quorum non est numerus plures
stellas habet celum. Maria una
stella hec pre omnibus aliis clariore
luce ... [illegible] illustrat exe
mplis ... [illegible]
Hec enim una dicitur esse sol
instar cuius fulgore omnia il
lustrantur que qui sequitur
non ambulat in tenebris sed
habebit lumen vite. Cuius ergo
fulgoris illa stella esse putanda
que tam tale quod solem peperit in mun
do. Item est amarum in peccatorum
conversione quia eis impetrat
ut que ... [illegible] desinunt petie
runt eis ... aqua carnalis delecta
tionis quasi in ... [illegible]
... totum quem ... [illegible]
tum mare ... in tota
vita sua fuit amarum et inspi
... desiderium videntibus.
... [illegible] Item habetur de
... a maris inuenitur in ipsa
est confluentia omnium gratiarum sicut
omnia flumina confluunt ad mare

Item est domina in temptatione subuen-
tione liberando homines de angustijs
suo tempore. patet quia et ut scribit
Remigius maria regina celi et maris
interpretata dulcedo et spes nostra
habet et nomen scilicet domina conuenienter
ei inpositum est domina vero tam hominum
in terra quam et angelorum in celo
et demonum in inferno. Est deo in
omni temptatione et maxime in infe-
statione demonum inuocanda
scilicet maria. Exemplum. Bernhardus. Non
sic timent hostes visibiles quam
castrorum multitudinem sicut ille po-
testates marie vocabulum patro-
cinium et exemplum. Sicut enim pulvis ante
faciem venti spergitur et sicut cera
liquescit ante faciem ignis. Sic
ad inuocationem huius nominis maria
fugiunt et pereunt demones. Exemplum
de milite. Et quarto item ad nomen
marie nominatum demonum effu-
gatur. Reis venia Egidius me-
dia peregrinationibus admirandum
dam hec ille. Missus est igitur
angelus ad mariam ut ei annun-
ciaret et diceret quod filium dei scilicet
eius conceptisset et eam sibi
in matrem elegisset. Ipsam quoque mo-
neret et induceret ut eundem
filium letanter susciperet quia
per eam totius humani generis
salutem dare specialiter decreuisset.
Et ingressus angelus ad eam
quod scilicet positum in sacra scriptorum
tabula ubi illa fortassis clausa
super se hostio orabat patrem in ab-
scondito. Nec est tamen commendandum
quod angelus inuenerit hostium a-
pertum. Cuius in proposito
fuerat fugere frequentias hominum
vitare colloquia ne vel orantem
perturbare silencium vel continentie
castitas temptaretur. Clausit
itaque illa hora et super se suum
habitaculum prudentissima virgo
maria hominibus non angelis
hec bernhardus. Non igitur in
plateis erat maria. Non in
publico morabatur. Intus erat
in penetralibus. Sola sedebat non
tamen sola tanto videlicet decora-

ta admissa. Unde Crisostomus. Inuenit
eam hec maria non foris vagantem
sed solitarie et contemplationi va-
cantem. Credendum est autem quod tunc
erat tota abstracta in deuotissima
oratione vel intima consurgente
forte tunc stat ex meditatione super
salute generis humani quod per
virginem debebat saluari. Unde
et quidam dicunt eam tunc actu
legisse illud Ysaie vii. Ecce vir-
go concipiet et pariet filium. In hac igitur
actu tam intime contemplationis
quo erat deo totaliter coadunata. In-
gressus est angelus ad eam. Ratio-
nabile enim videtur quod cum cor talita
voluit sibi uniri cum eternum tunc
ipsa sibi sponsat in actu contempla-
tionis sunt coniuncta. Ingressus itaque
angelus ad eam in thalamo et con-
claui domicile sue manentem et ei ad
sensibili corporali visione et humana
specie apparens dixit ei Aue gracia
plena dominus tecum benedicta tu in
mulieribus. Angelus enim forma homi-
nis apparens quod exemplo docuit qui
deum incarnari et sponsam cooperari
mutauit quia cum mutauit illum
qui iam inuisibilis corporis visibile
voluit ex virgine sumere. Congruum de-
buit corporali specie apparere. Formauit
igitur angelus sibi corpus quemadmodum
Exemplum in angelis facit intelligamus
et consistens virgini apparuit. Con-
ueniebat vero annunciator incarnatio-
verbi ut scilicet ipsum primus conciperet mente
cum carne. Dicit enim Augustinus de
sancta virginitate. Beatior fuit maria
percipiendo fidem cristi quam
concipiendo carnem cristi. Nam fratribus eius id est
cognatis in carne qui non in eum crede-
rent quid profuit illa cogna-
tio. Sic et maternitatis propinquitas ne
marie profuisset nisi feliciter cristum
corde quam carne gestasset. Igitur
ingressus ad eam verecunde humi-
liauit se sicut docent teste dominum talem
mittens talem legationem ad talem virginem
que ad dominum erat uncta mente
et toto corpore. Salutans igitur angelus
nomine aue dicit virgini. Aue

Pa· hec indicatur ad liberationem ab omni
ve/ quod illa meruerat per consen-
9 sum peccati/ scilicet a feditate concipi-
endi· a gravitate portandi· a la-
bore pariendi· et ab omni origina-
li et actuali· Et subdit Gracia
plena· quia aliis per partes ad mensuram gracia
datur hec autem sola gracia consti-
tuta est quia nunquam aliqua meruerat ut
gracie repleretur autore/ que ad gratiam
plena sit priusquam aliquem concipiat
post conceptionem quanta gracia habun-
dat quis cogitare potest vix so-
lummodo· Bene gratia plena dicitur quia
ceteris per partes datur gracia Ma-
rie vero simul se tota infundit
gracie plenitudo Vere gratia plena
per quam large sancti spiritus ymbre
superfusa est omnis creatura/ que
celis dedit gloriam terris deum pa-
cem quod reddidit hominibus fidem gen-
tibus finem viciis vite ordinem mo-
ribus disciplinam adeo plena ut quicun-
que in ea quesierit inveniet Dicitur
quod a Dominus tecum scilicet in utero
qui est tecum in mente adimpleat
ventrem qui adimplet mentem
Secundo tria possessione potentiam
et presentiam que est in qualibet re/ nec
solum per graciam eo modo quo est in sanctis
hominibus Sed et per carnis assumptionem
Secundus seraphinos principes Ubi
nota quod licet tota salutacio ange-
lica sit virgini gratissima tamen
ista clausula scilicet dominus tecum potis-
sime eam delectat Et ideo singula-
ri devocione est dicenda Merito
cum non erat cum virgine Notum
misit inimicum quomodo singulari cum
ea voluit esse Hec est sola pre om-
nibus mulieribus benedicta Prius dice-
bant mulier subiacet maledictioni
duplici ex legibus Nam corrupta subia-
cet maledictioni dicenti Genesis iii
In dolore paries. Et virgo autem
subiacet maledictioni legis in
qua erat maledicta sterilis Sed Ma-
ria utramque maledictionem vitavit ma-
ledictionem duplicem quia virgo permansit
maledictionem legis quia filium ha-
buit ymmo primiciarius virginum
dicitur Sed sub hoc virginitatis stat de-
obtulit maledictionem legis absoluit

Et merito benedicta dicitur quia per
ipsam nos a maledictione liberatum
Et notandum quod super hanc saluta-
tionem nunquam homo pervenire vo-
lebat/ nec aliquis excellentius
dulcius et gracius beatam virginem
salutare poterat quam hac salu-
tacione Etenim quam deus pater dicta-
vit et per angelum destinavit
In cuius verbis simplicibus dulcissima
dulcissima misteria implicantur
Nam deus pater sua omnipotencia
eam confirmavit ut quasi ymmu-
nis ab omni ve quod importat id
quod ave Filius quoque dei sua sapiencia
sic eam illustravit ut quasi stellam
mundo quo celum et terra illu-
straretur quod notat hoc vocabulum
maria quod sonat id quod maris stel-
la Spiritus sanctus eam sua
tota dulcedine eam pe-
netrando sua gracia tam gracio-
sam effecit/ ut omnis qui que-
sierit per eam graciam inveniat
quod innuitur in hiis verbis
Gracia plena In hoc autem verbo
Dominus tecum innuitur misterium
ineffabilis unionis et opera-
cionis qua tota trinitas incar-
nacionem sic carnis sacramentum
divine nature in una persona co-
pulavit Ita ut deus fieret
homo et homo deus/ quod in ea
hora dulcedinis habuit nulla
unquam homo ad plenum expe-
riri potuit Per hanc autem sa-
lutacionem clare Benedicta tu
in mulieribus omnis creatura
modo suo cognoscit et testa-
tur benedictam exaltatam super
omnem creaturam tam celeste quam
terrestre per benedictum fru-
ctum ventris tui benedicatur
et extollitur Ipse excellentis-
simus fructus virginalis qui omnem
creaturam vivificavit/ sanctifi-
cavit et meritum benedixit
ut ergo virginem excellenter dulci-
ter et grate possemus salu-
tare et eius gaudium inefabile re-
novare ac ad memoriam redu-
cere/ credo eam tam dulci versu an-

gelice salutacionis non negligamus
et deuote salutacionis oscula
saltem pedibus eius inferri de in-
fige d. Aue maria etc. Bern.
Est tibi ergo maria quod oscula
audire huius versum an licet
Aue maria. Et iterato nos o
beatissima osculantes quoniam
per aue deuotes salutamus. Et
ergo fiet crucifixum ad ymaginem
eius attendite. Benignitatis
oscula a inprimitur. Aue gra-
cia plena. Et iterum celi rident
Angeli iubilant demones
contremiscunt cum dico aue
maria. Hec ille. Moraliter
tanguntur hic sex condiciones
quas debet habere quelibet anima de-
uota et sancta custumque spiritualiter con-
cepturus. Debet enim habitare in
quadam separacione et alienacione
omnis create delectacionis ut
sic habitet in galilea quod inter-
pretatur transmigracio. Illa enim anima
celeste habitat in transmigracione
que transmeauit omnem creatam
delectacionem. Ita quod nulla re crea-
ta amplius delectatur nisi in-
quantum in ea relucet ymago et per-
fectio creatoris et sic quod non solum natu-
ram diligit. Deinde debet ut
vllam diligit nisi inquantum in
ea relucet deus vel ymago dei
ut per custum vel insignum sit
accomoda vltime saluti sic
alie res. Secundo talis anima
debet habitare in quadam florida-
ne deducimus operacione opera-
cione ut scilicet habitet in Nazareth quod
interpretatur flos vel virgultum
sanctitatis vel consecracio ut scilicet
floreat vel in flore habitat
et candore innocencie sit vir-
gultum dulcore diuine influencie
sanctitatis feruore caritatis
et inhabitet in quadam contra-
cione splendore veritatis. Po
clara debet esse virgo ut ab omni mo-
tu non solum spiritum debet et omnia ere-
tum sit restricta. Ita ut nichil
in ea corrupcionis valeat
subintrare. Nec per viam spiritum in-
agendi quod moueat ad carnalita-
tem nec per vias eius intellectuali veniat
agendi quod tendat ad curiositatem et va-
nitatem. Quartum quecumque anima talis sine
racione non tenetur. Et iterato talis anima
debet esse desponsata ut fidem et amo-
rem ad vnionem boni restringat
quod est deus ne in incerto vagetur
modo istud modo illud amans. Et
signanter debet esse desponsata Joseph
quod interpretatur augmentum ut in fide
et amore apponendo semper profectus
augmentatur quia in talibus non pro-
ficere est quodammodo deficere. Et signanter
additur de domo dauid quod inter-
pretatur manu fortis quod per gressus
spirituales per fortitudinem conatus. Et per
operaciones in spirituali exercicio au-
gmentatur. Et nunquam talis anima debet
esse illuminata quia nomen eius est maria
quod interpretatur illuminata scilicet ut si-
gnatum sit super eam lumen vultus domini.
Et legat lectiam spiritualem in corde
suo. Sexto debet esse a deo conforta-
ta per donum fortitudinis spiritus quia ingre-
ditur ad eam angelus gabriel quod
interpretatur fortitudo dei. Et fit per
eius animacionem scilicet quia anima contem-
platiua fortificata est a deo pa-
rem eleuatur ut appetat gracie
plenitudinem domini presenciam et quan-
dam singulariter benediccionem
inter omnes creaturas. Operacio autem
circa 3am condicionem est scilicet quod insti-
tit per hoc quod custus conceptus et for-
matus fuit in vtero virginali
corporaliter spiritualiter. Statim quod spiritualiter con-
cipitur. Et formam inducit per ca-
ritatis spiritus sancti operacione. Debet enim
mentem habere eam conceptiuam esse
virgineam non solum a vicijs sed et-
iam a spiritualibus rerum creatarum et abstinere
ab eorum delectacione corrupcione ymmo
immunem esse et abstractam. Nam enim
omnis creatura vanitati sit sub-
iecta omnis spiritus a re creata abstra-
cta vanitati coniuncta atque per hoc
mente ad altiora tendentes abduxit
quodammodo et contempsit. Ad hanc autem mentis
abstraccionem hortatur dyonisius ad
thimotheum d. Tu autem amice thi-
mothee forti contritus sensus derelinque

Et intellectuales operaciones et omnia sensibilia et intellectualia, et ad agnicionem pacata que de super omnem statum et cognicionem. Hec ille. Et istam abstractionem perficit illa beatitudo de qua dicitur: Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt, intelligendo mundum cor id quod est ab omni [illegible] sic emundatum. Tales autem deum videbunt. Et hic per internam contemplacionem. Et in patria per eternam fruicionem. Et tales virgines mentis secuntur agnum quocunque ierit, virgines enim sunt. De tali anima sic dicit Bernardus: Anima que semel didicit a domino intrare ad semetipsam. Et in intimis suis deum [illegible] suspirare et querere faciem eius semper, [illegible] anima nescio an velit ipsam iehennam ad tempus experiri horribilius penalitatis quam [illegible] spiritualis huius studii semel suavitatem experta [illegible] gustatam demum ad illecebras vel potius molestias carnis sensuumque inexplebilem repetere curiositatem. Dico [illegible] nobis [illegible] intestinum formidabile [illegible] quis [illegible] semel accepit quin ne gratia [illegible] habeat demum [illegible] carnalis consolacionis. Hec ille. [illegible] carnalis [illegible] sensualis [illegible]. Hec Bernardus. Tunc cum audisset turbata est in sermone angeli et cogitabat qualis esset ista salutacio.

Virgo gloriosa audiens talem salutacionem angeli se multiplicat commendatam et ultra omnes homines exaltatam tamquam exemptam ab omni [illegible] in pena ex peccato originali prolapsa. Item etiam in [illegible] plenitudine gracie que numquam alicui donata erat, et in speciali assistencia dei, et in benedictione mulieribus ultra omnes mulieres non poterat hanc commendacionem audire sine erubescencia et turbacione. Et ideo turbata est in sermone angeli. Erat enim virgo Maria humilitatis magne et virginis humilis non solum de laudibus inpensis plenius erubescere. Et dolere.

Et quoniam sathanas quandoque se transfigurare solet in angelum lucis, ut dicit apostolus, et timuit quia hec virgo non semper erat humilis [illegible] sed [illegible] Ideo [illegible] talis suspicabatur de angelo. Ne ideo turbabatur timens delusionem, nec turbabatur ex visione angeli quia consueta erat angelos videre. Secunda causa turbacionis, secundum Bernardum, est istam primam virginis stilo se portare thezaurum preciosissimum in vasis [illegible] fictilibus [illegible] ac minus ardenti esse inter homines virtutem angelicam ducere ac celestem conversacionem gerere. Ideo numquam sunt [illegible]. Et nimirum [illegible] apparet [illegible] Sed quid [illegible] putat esse insidiosum unde [illegible] posset [illegible] solent [illegible] timescere [illegible] ratio [illegible] esse quia angelus apparuit ei in [illegible] in qua [illegible] primus [illegible] Et ad [illegible] sicut [illegible] ecclesia. [illegible] Expavescat [illegible] presentiam [illegible] apparuit in specie viri. Dicit enim Ambrosius: virginum est trepidare ad omnes viri ingressum et vereri omnes [illegible] affatum. Tercia causa turbacionis erat forma nove salutacionis. Illa enim forma qua sermo angeli, ut Ambrosius dicit, numquam ante fuit compertam eo quod [illegible] virginis Marie salutacione [illegible] reservabatur. Ergo dicit etiam quod turbata est in sermone angeli. Turbata sed non perturbata [illegible] hinc virginem, prout dicit Bernardus, sicut prophete qui dicit: [illegible] turbatus sum et non sum locutus, sed cogitavi dies antiquos et annos eternos in mente habui. Ita et virgo in sua turbacione non est locuta sed cogitabat qualis esset ista salutacio. Revolvebat verba

in mente revolvebat similia vario
cogitacionibus super veniebat autem de
huius salutacionis qualiter quod
autem hec virgo est turbata significat
erat verecundie virginalis. Secundo
non est perturbata erat vere for-
titudinis sed quod tacuit et mirabiliter re-
spondit erat prudencie singularis. Non
sunt usque quod verecunda quia gratia
plena. Non minus quod fortis quia do-
minus tecum. Non minus quod prudens
ex quo super omnes mulieres benedicta
Sed angelus de virginis silencio no-
luit esse contentus. Nam conside-
rans virginem conturbatam sermonem
ab ea timorem et turbacionem. Et Ne
timeas quasi diceret. Non descendi de
celo ad tui turbacionem aut non ad
incuciendum timorem sed ad offeren-
dam et alto tibi exalto pro
omnibus aliis salutem. Bern.
Consolabatur angelus paventem
confirmat dubiam dicens Ne time-
as quasi diceret Si scires quantum humi-
litas tua placeat altissimo
quanta sublimitas ipsius maneat
in te indicares angelos esse
indignos tuo colloquio et ministe-
rio. Ut quid ergo times quid
putas indignam te colloquio an-
gelorum quia invenisti graciam apud
dominum quasi diceret Ego sum nuncius
veritatis ne timeas non decipie-
ris sicut Eva que credidit dya-
bolo decepta est et petitum
comedens seducta. Ego sum
famulus honestatis. Ideo ne
timeas non confunderis sicut
Eva confusa erat cum peccato consum-
cubuit de nuditate. Ego
sum famulus salutis ideo
ne timeas. Non maledicens
sic Eva que in pudore genuit et ad
laborem portavit et in dolore
peperit. Tibi autem hec non eveniet
Ideo ne timeas quia gratia
foris pellit tuum timorem ex quo
Deus est tecum. Ideo ne timeas
Anima divina pura est magis
conforta amor et propria ne

timeas quia invenisti graciam apud
dominum. Bern. quam ante te nemo
potuit invenire. Graciam in ...
i. pacem inter deum et hominem. gra-
ciam i. mortis destructionem. Graciam
i. vite reparacionem. Graciam quam
Eva perdiderat scilicet iusticie et co-
mitate. Graciam quam dyabolus
abstulerat scilicet [illegible] ad deo
habite. graciam reperire quia nunc
dei salus venit. Dicit hic quidam
doctor. Cum invenire in [illegible] aliud
sit quam quod [illegible] venit [illegible]
quod ante est quesitum ad inve-
niendum. Et ergo hanc graciam
quesiverunt ex quo nulla mulier a
seculo presumpsisset hec querere ut
potuisset habere prolem hominem
cum homini salvatorem. Revera quia
utique sumpsisset et extitisset tamen
humilitatis. Nimis enim exalto ob-
tasset esse mater altissimi. Non for-
tassis fuisset superbia quam luciferi
qui satagebat esse similis altis-
simo quam tales utique quesivisset
fieri super altissimum. Et utique dictum
quod in hoc non est facienda di-
stinctio [illegible] humanus ut [illegible] virgo
dicatur invenisse solum quod
quesivisset. Hanc itaque graciam
deus ab eterno humano generi
disposuerat ut esset unio natu-
re divine scilicet et humane in una
electa virgine celebranda
in qua verbum caro factum fuerat
ad ibi inhabitandum et ad nobis-
cum conversandum pro nobis in
carne suscepta. Et in longum
ad hoc opus cum sola virgo
a deo premissa [illegible] muneri-
bus exornata [illegible] et convenienter
valde digna. Et quia genus humanum
ista gracia carebat et virgini data
est. Ideo dicit invenisti graciam quia
illud quod ab omnibus querebatur ti-
bi singulariter est concessum. Et exprimit
ista graciam angelus dicens Ecce concipies
in utero et paries filium quasi diceret sine cor-
ruptione quia hic [illegible] pan-
debatur et magis debebat mani-
festari esse quasi diceret sine dubitacione
quia non de hic [illegible] et magis

Dignitatem testificari nec exultatori[e]
collaudari angeli cum ea ubi an-
gelus adduxit divina promissa
et dixit concepturam sterilis mulieris
virgo ecce concipies sine maris cogni-
tione sine hominis delectatione sine
seminis admixtione sine virginitatis
amissione et sine corruptione
et turbatione. Concipies inquam
in utero quia iam conceperat in cor-
de per fidem et devotionem. In utero in-
quam quia ad hec ornata fuerat. Virgo
Bethleem ornata sum et usque ad
sepulcrum non desinam. In utero inquam
non solum extra concipies sed alios spi-
ritu sancto te impregnante
et in te ex tuis sanguinibus carnem
formante et animam infundente
et deo deitate veniente unigeniante
celestia. Uterum tuum de spiritu sancto
recedimus impregnatum. In utero
ergo concipies sine tactu pudoris
in utero a spiritu sancto inhabitato. Be-
atus venter qui [illegible] por-
tavit de quo subditur. Et paries
filium scilicet contra morem scilicet cum anxietas fecerat
ille cum parturit ad merorem. Tu
cum magna consolatione. Illi eo nato
angeli intonantur gaudium magnum.
Ille cum dolore, tu cum magna
dulcedine. Iuxta illud Isaie
lxvi. Antequam parturiret pepe-
rit. Ille cum pudore, tu ad vir-
ginitatis honorem, in quo nec primam
similem visa es nec habere sequentem.
Ille cum timore mortis, tu ad vigo-
rem vite et lucis. Iuxta illud: Orta
est stella ex Iacob. Virgo peperit sal-
vatorem, ecce vita ex deo quam vite
nomen sub[illegible] Et vocabis no-
men eius Ihesum. Non imponens id non
ex quo non excusatur. Non extra pla-
citum. Est enim impositum ab eterno pro-
positum. Sic ab eo [illegible] quam quod erat
futurum in hoc assumpto quod Ma-
theus exprimit dicens: Ipse salvum faciet
populum suum a peccatis eorum, scilicet a penis
et culpis in passione et sacra-
mentorum institutione. Et subiungit:
Hic erit magnus scilicet ex creaturis quam
dicunt omnium hominum et angelorum. Non

loquitur hic angelus de assumpta
humanitate quia et [...] non exces-
sit communem formam hominis quantum quan-
titatem. Sed multi gigantes precel-
lebant. Sed loquitur de divina magnitudine
que omnino est ineffabilis. De qua psalmus:
Magnus dominus et laudabilis nimis et
magnitudinis eius non est finis.
Unde etsi ex assumpta humanitate
sit homo, tamen quia totus latet deitati
Ideo exinde est infinite virtutis. Dicitur
enim magnus quantum altissimus ma-
gnus, quia excellit omnia creata.
Ut Bernardus: Licet deus omnipotens
sit, non tamen potuit sibi similem
facere creaturam. Licet enim fecit an-
gelum, non tamen [...] et altis-
simum quantum ipse. Solum autem
unigenitum quem non fecit sed ge-
nuit omnipotens omnipotentem
altissimum altissimum. Et tamen Ber-
nardus: Hic ergo magnus est patri
per omnia equalis, quia filius al-
tissimi ante seculum et maiestate
qui semper equat magnus est
quia nec habet quo crescat. Nec non
ad post acceptam carnem fuit, insi-
nuare tunc vellet dicere quam angelus
loquendo fecerat ipsum fuisse ma-
gnum deinde et futurum magnum homi-
nem accepturus est, quia iam magnifi-
centia qua scilicet filius dei per naturam
acceptus erat filius virginis ex tempore
per gratiam et eundem habitabat
in ea, ut sit per naturam homo et deus
magnus. Ergo non ut Iohannes Baptista,
quem de eo dicit: Et erit magnus
coram domino. Sed est magnus deus ma-
gnus propheta a fontibus prophete
preconiatus. Hic enim erat qui
renovaturus erat celum. Bernardus:
Tu quid virgo paries parvulum?
Nutries parvulum, lactabis par-
vulum. Sed videns parvulum cogi-
ta magnum. Nam hic ecce erit ma-
gnus quia magnificabit eum deus
in conspectu regum ad tantum ut adora-
bunt omnes reges. Omnes gentes servient
ei. Regina et si parvulus natus
tamen magnus, quia magna
fecit mihi sicut qui potens est.

sorem non autem Natus parvulus sed ma-
gnus quia natus est nobis magna
fortis et aeterna largitura Nam mi-
chi inquit qui misericordias magna fecit mi-
rabilia magna omnipotens sanctum nomen
eius magna scilicet in verbis magna
gratia virtute in passione magna
redemptione morte Et filius altis-
simi vocabitur In hoc ostenditur quod
natura deitatis Et dabit illi
dominus sedem David patris
eius in hoc ostenditur eius de na-
tura humanitatis Quomodo ostendit hunc
filium esse duarum naturarum et unam
personam promittitque eundem quem
qui est filius patris in natura divina
eundem filium esse in humana natura Et
subdit dabit illi dominus deus
sedem patris eius In hoc ostendit
ipsum cum fuisse veraciter humanitate
ex carne David ac per hoc insinuat
eam promissionem factam ipsi David
de semine ventris tui ponam super sedem tuam
Videt hic angelus promittit quod filius
eius debeat possidere regnum Da-
vid et sedem eius non temporalem sed eter-
nam Non terrestrem sed celestem De
qua per Ysaiam dicitur super solium David
et super regnum eius sedebit ut con-
firmet et corroboret illud amodo
usque in sempiternum Dicit Beda
Sedem illam qua David olim
in terre gubernabat et imperio
spiritualibus ad fidem atque amorem
dominicum plebem et ethnicos factis
verbis promissis domini ad
regnum celeste et immortale perdu-
ceret et ad visionem sui patris
Et regnabit in domo Iacob in e-
ternum Dicit Beda non est hoc
intelligendum ad literam quod Christus re-
gnaturus esset in domo Iacob
que non est eterna post tempus suum ita do-
mus est domus exasperans diversa
tamen et incorrigibilis corde que
insipienter et impie crucifixit regem
suum per Pilatum dicens Non habemus regem
nisi Cesarem Alia ergo domus Ia-
cob est inquirenda in qua Christus

et regnaturus in eternum Sicut enim
apostolus distinguit inter eum qui est Iudeus
in manifesto et eum qui in occulto
et inter circumcisionem que est in carne
et illam que est in spiritu Et sicut
distinxit filius dei a filiis carnis
et Non omnes qui ex Israhel Isra-
helite sunt neque omnes qui semen sunt Abra-
he hii filii et filii dei et non omnes
qui sunt ex Iacob reputati sunt
de domo Iacob hoc Beda Ia-
cob ergo unus ex supplantatoribus erat filius
promissionis et erat filius pre-
destinationis ideo Iacob di-
lexi Esau autem odio habui Et
cum angelo luctabatur quousque
benedictionem obtinuit Et laboravit
pro duabus sororibus in uxoribus
habendis Et primo accepit se-
cundam deinde pulcram In hiis
ergo Christus regnat et regnabit
in eternum qui sunt filii predesti-
nationis et filii promissionis In
hiis qui luctantur et pugnant ut
benedictionem accipiant Regnum ce-
lorum vim patitur et qui sic labo-
rant ut sint fecundi in vita activa
ut postea possint devenire ad
amplexum pulcritudinis in vita
contemplativa Renuncia in talibus
in quibus dominus sed regnare in
eternum Christus in virum sed dominare
qui dicit In suo domino nullum vi-
cium sui patitur conspicere quem
conventio Christi ad Belial In hiis
Christus regnat qui sic omnino obediunt
voluntati eius ut appetant ad eius
precepta qui metuunt comminationes
eius qui sub eius tuitione et pro-
tectione eius bonum est preparata
tum eius adventum beatitudinis eterne sicut
que in venient inveniunt sic fiunt
et regnabit cum eo medium et regni
eius non erit finis quia non est tempora-
le sed spirituale Temporalia sunt
[illegible] rerum corruptibilium nature huius est
indivisibile et vera fides domini ha-
bitura domini dicit Dixit autem
Maria ad angelum quomodo vitium non co-
gnosco Glosa Beda de hoc quia
non per [illegible] habuit sidere legio
maledictum dicitur possit superam

vne castam exhibe . . . . de
deuota que lex, que instia que
pagina edocuit te deo virginitate
complacere. Ubi didicisti in car-
ne sine carne viuere. In terris
angelicam vitam ducere. Ubi legeras
quod sancta carnis mors est, et concu-
piscentie ne fieret in desideriis. Ubi
audiebas quod multi laudatores
se castrauerunt propter regnum celorum.
Rursum dicat apostolus de virginibus
preceptum non habeo consilium
autem do. Tu autem nec preceptum
nec consilium audieras ut vinde-
ras exemplum. Aliud ergo non est nisi
quod vnctio diuina docuit te de omnibus
et fortis diuini sermonis efficax et viuus
primus factus erat tibi magister quia
filius primus instruxerat me
te tua quem ex te induerat car-
nem. Non graciarum ergo loquitur ad ange-
lum quomodo virum non cognosco. De-
uouisti te exhibere virginem et
instituisti ipse cum te deuouisti et
te esse integram quod ergo loqueris
virum non cognosco scilicet ex quadam
orone nostra sum cognoscitura ex
voluntate. Et si enim iam erat viro
viro desponsata, non incarnale
consensit sublimis divinis
directionibus et electa diuina
expectabat. Nam hic non derogat
matrimonio quia autem quidam do-
ctor dicat matrimonium eo dignum
est censendum quo ad castitatem
fruitur. Verbo ergo angelo exponit
intimasse mentis propositum virum
non cognosco ac si dicat virgini-
tas mihi placet, pro ea defenden-
da libenter subire tormenta
corporis sancta ... illa ... non
ergo virum cognosco. Quomodo quod fiet
istud. Non dubitat de facto vnde
non querit an id fiat sed modum requi-
rit et ordinem dei quo fiat istud
quod dominus ... de ... carnem
corpus ... ... votum ana-
le ... non cognosce virum. Et ergo
qua lege quo ordine placebit a
ut ... fiat hic. Nescio ... quid
quod ... hic ... ... quod vo ...

et parit sine viro non expressit modo.
Nam duplex est modus pariendi
scilicet naturalis et spiritualis. Et spiritualis
primus non evitari propterea quod
... ... voluntatem non pate-
fecit ... ... quod de ...
... ... vbi virgo
... et virgo pariet quod vtique
... ...
... ... deus ... ...
... ...
virgo ... ... quod ...
de salutacione deliberauit ha-
buit ex verbis angeli in se ...
pugnam, quia promissio ... de-
lectabat quia dictum est concipies
et paries filium. Nam valde opta-
bat salutem humani generis quod sig-
... ...
... ...
... voluit complexisse
... ... professum ... ... tota
... ... et anime
... detrimentum passa fuisset
quod detrimentum ... ...
omnes ... ... Scriptum
est quod displicet deo ... promisso
... Et ideo angelus indicans
... ... exposuit a modo
quo deberet ... ... et in-
... ...
virginitatis ex dispensacione
... Et quod virtus altissimi obum-
brabit a ... ...
... ... Nam quia deus
est lux ... ...
... ... et ... ...
... ...
... lucem ... ...
... et dulcedine ...
... ... tenebrosa
a visione ... ... non
patitur ... ... carbonum
... ...
... ... beata virgo ... ...
... non potuisset ...
in luce tam infinite claritatis
nullo passa fuisset tantum ...
... diuinitatis non sustinuisset

dulcedine tam infinite bonitatis
ipsius virtutis altissimi que obum-
bravit. Nam lux inaccessibilis se
obumbravit quia sic veniunt teste
in carni terrene ut virgo po-
tuit videre lucem in testa sicut cum
nubes obumbrat solem. Igitur
ne extingueretur sic obumbravit
quod vita sit et anima virginis tem-
perata tantum meruit posset. Et
potuit sustinere calorem sicut cum
quis ad ignem ponitur ne sit tangere
dulcedo et ineffabilis sic obumbra-
vit quod tantam dulcedinem in se ve-
nire possit sicut cum aliquis habet aliquid
dulce in ore et ita temperat
ut totam dulcedinem traiciat
in membra. Et quia angelus
que dixerat quod deberet concipe-
re et parere sine viro inauditum
hoc difficile angelus addidit exem-
plum. Ecce Elizabeth cognata
tua et ipsa concepit filium in senec-
tute sua quod dicit hoc contra naturam
quod vetula senio confecta et infe-
cunda deberet concipere et parere.
Et hic mensis sextus est illi id est
sextus mensis quod concepit quia
non est impossibile apud deum omne
verbum. Et maria confortata
sic informata de modo placi-
tum statim angelo crediderat
in relacione eius de modo dubita-
verat audiens iam modo huiusce
consensit voluntati divine et flex-
is genibus in terra terram os-
culando ex magna humilitate et gra-
ciarum actione et erectis oculis
et manibus in celum extendit
et dixit Ecce ancilla domini
et optavit quod hoc quod fieret dicens fiat
michi secundum verbum tuum. Et mox in
ictu oculi ex purissimis sangui-
nibus eius spiritu sancto unitus caro
formata est christi [illegible] sunt ita concepcio
prima in instanti fuit in spacio san-
guinis consolidacio animacio
membrorum. Et quamvis in concepcio-
ne omnia membra christi fuerunt comple-
ta usque ad susceptionem anime tamen
eorum distinccio fuit tam parva et

tenuis quod vix homo oculis discer-
nere potuisset. Sicut dicit augustinus
post concepcionem tamen augmentabatur
corpus usque ad determinatam et ne-
cessariam quantitatem ab in quantitate sic concepcio-
nis sicut omnia alia secundum quod homo
et per istam incarnacionem eternus sit
est temporalis immensus parvus
deus servus impassibilis passibilis
et hoc totum propter hominis salutem. Igitur
pro tanto beneficio hoc festum
devote celebrare debemus deo
gracias agendo. Nam tam magna
gratitudine habere tenemur quia
hec est dies quam fecit dominus hodie
deus afflictionem populi sui respexit
et redempcionem misit. Hodie mor-
te qua femina intulit femina
fugat. Hodie deus homo factus id
quod fuit permansit et quod non erat
assumpsit. Ergo exordium nostre redem-
cionis devote recolamus et exul-
temus dicentes gloria tibi domine.
obtantes ut virtute incarnacionis
valeamus renasci et post mor-
tem possimus venire ad vitam qua
christus operatus est in celo terre ad
quam nos perducat ihesus christus maria [illegible]

Sequitur de S. Adalberto

Ego sum vitis vos
palmites Iohannis xv.
Dominus ihesus christus
qui morte mortem
nostram destruxit
et vitam resurgendo reparavit sciat
nunc salvare posse sine fide sicut
sic nec plus potest testatur dicit mar-
ci ultimo. Qui crediderit salvus
erit. Qui vero non crediderit con-
dempnabitur. Ideo post resurreccionem
suam in corpore iam impassibili et in-
corruptibili dignatus est discipulis
apparere et multis incredulitatem eorum volens eos exer-
ceri in probacione eius dispensacione
gracie ut post hoc vox mea ostenderet no-
bis nostram redempcionem et fidem et
gracia nobis dilectionem sicut ut per ca-
pacitatem fides resurrectionis et glo-

suos et nos omnes in fide con-
firmaret ut omnes crederemus quod
ille ipse qui crucifixus et mor-
tuus est pro nobis et sepultus
tercia die resurrexit a mor-
tuis in eodem corpore ut hec cre-
dendo possemus ad eternam beatitu-
dinem pervenire. Nam dixit sancto
Thome: Quia vidisti me Tho-
ma credidisti. Beati qui non viderunt
et crediderunt. Quod secundum Gregorium
nos valde letificat qui eum
mente retinemus quem carne non
vidimus. Et hoc si fidem nostram
operibus adornamus. Ille enim vere
credit qui exercet operando quod
credit. De hiis autem qui fidem
non recte tenent dicit apostolus:
Confitentur se nosse deum, fa-
ctis autem negant. Et Jacobus
dicit: Fides sine operibus mor-
tua est. Et ideo ne quis se
decipiat putans fidem sine
operibus sibi sufficere ad salu-
tem, Christus in ewangelio hodier-
no ostendit quod ille qui manet
in Christo per fidem sed non fructifi-
cat per operacionem separabitur
a consorcio Christi et omnium sanctorum et
proicietur in ignem eternum quod in
dicto ewangelio legitur. Ad laudem
dei et sancti Adalberti episcopi et
patroni nostri: Ego sum vitis
vos palmites etc. Iuxta testimonium te-
stimonium sacre scripture omne
bonum et omne quod faciunt homi-
nes ad salutem procedit a domino
deo qui ipse est doctor omnium bo-
norum prout scribit Jacobus: Omne
datum optimum et omne donum perfectum
desursum est descendens a patre
luminum. Et in hodierno ewangelio
xpc dicit dei filius dicens: Sine me
nichil potestis facere, vix quod est uti-
le ad salutem. Ergo oportet se vi-
ti nos palmitibus quoniam palmes
dum precedit a vite non fructum
affert sed arescit et in ignem mit-
titur sicut inutilis arbor. Et
exemplo sic est salvator noster Christus

affectans magis salutem quam per
bonorum fructum operum debentibus
asscribi. Hortatur nos in hodier-
no ewangelio ut in ipso maneamus
sed eius salvabimur. Unde dicit
Christus: Qui manet in me et ego in eo hic
fert fructum multum. Et specialiter tan-
quam primus pater ad hoc nos
inducit hiis verbis. Unde dicit:
Sicut dilexit me pater meus et
ego dilexi vos. Manete in
dilectione mea. In quibus verbis
loquendo ad informacionem nostram
consilio que nos ad hoc movent
et inducunt ut in ipso maneamus
primo quia ipse nos primus et
excellenter dilexit et nunc diligit.
Unde dicit: Sicut dilexit me
pater meus et ego dilexi vos. Secundo
ad manendum in ipso nos in-
ducat quia hoc est nobis multum
utile et necessarium ad salutem.
Unde dicit: Manete in dilec-
tione mea quia qui manet in
me hic fert fructum multum.
Circa primum patet si vis intel-
ligere quo nos dilexit filius dei
considera quod in eo sunt signa
vere dilectionis. Primum signum
fuit secundum dare et con-
exaudire et quidem pro morte. Et
in illis omnibus modis dilexit
nos salvator noster et non quidem ad
tempus sed usque in finem quia
qui vere diligit semper diligit.
Johannes xiii°: Cum dilexisset
suos usque in finem dilexit eos.
Et quod ista sunt distanti. Et
in secundo: Primum est donum quod
fuit a domino missum donum fuit pari
seu equali. Secundum fuit donum fuit
ad inferiorem. Et hoc est signum ma-
gne dilectionis. Tale fecit etc.
omnium quibus se [illegible] laudando pecca-
torum luce [illegible] Ego in meo
[illegible] sum sicut qui instat [illegible]
signum magne dilectionis est
dare. Et in hoc primum est dare
superflua ut dare hoc quod est supra
[illegible] dare necessarium
ut si [illegible] [illegible]

aut aliquod huiusmodi. Sed sanguinem
dare proprium sanguinem et corpus
pro anime salute. Et talis fuit
nobis dominus. Dicit enim Johannis vi°
panis quem ego dabo pro mundi
vita caro mea est. Dedit nobis
suam carnem et sanguinem nec tamen [illegible]
ad dedit hec in mortem ut nos a
mortuos resuscitaret, et pro quibus
mortuus est. Secundo non solum
pro amicis sed etiam pro inimicis quia
in peccatis existentes fuimus. Si vi-
ue dicitur. Considerare ergo potes
ex hec quomodo excellenter dilexit.
Tercium signum dilectionis est ex-
audire. Et in hoc primum est exau-
dire petentem. Deinde docere petere.
Secundo non petentem admonere ut
peteret. Et hec omnia facit no-
bis salvator noster. Mathei vii°
Omnia quecumque orantes petitis credite quia
accipietis. Docuit nos petere. Mathei
vi° dicit ad discipulos. Sic orabitis
Pater noster etc. Et admonuit nos ex-
audire et omne bonum dare hor-
tatur nos ad petendum. Johannis xvi
dicit Usque modo non petistis quic-
quam in nomine meo. Petite et accipi-
etis. Deus si nollet dare non mo-
neret ut peteremus. Considera ergo
signum dilectionis. Quartum signum
dilectionis est promovere amicum. Hec
sunt primum est verbo consulere.
Secundum pro eo petere et similiter
quando quis petit pro aliquo et cum
eo ut exaudiatur. Hec autem no-
bis facit Christus. Dicitur Consulit
nobis pluries pro nobis patrem
celestem. Johannis xvii° Pater sancte
serva eos in nomine tuo et vo-
lunt ut exaudietur. Et volo
ut unum sint sicut et nos unum
sumus. Ex hoc ergo amicum fidelissimum no-
strum agnoscere. Sed quod nos ex-
cellenter dilexit salvator noster
rex celestis dilexit nos [illegible]
dominus gloriosus tanquam pater pius
et tanquam fidelissimus amicus

Et ut hec magis appareant
considera quod tria sunt experi-
menta amici prout dicit beatus Thomas
de Aquino in libro de dilectione
Dei. Bonitas, prosperitas et ad-
versitas. Sed in prosperitate non
est fidelis amicus qui in adversitate
non mutatur. Et Secundo talem ami-
cum inter homines non invenio
unde dicit scriptura quia omnis
homo instabilis est et frequenter mutatur
primo quia homines libenter mutant
propter novitatem quia et nova grata
omnibus appareant. Et ideo antiqua propter
nova antiqua proiciuntur, sed non
est sic Deus quia non mutatur. Sed est
stabilis amicus et fidelis quia dili-
git homines sine initio et di-
ligit sine termino. Secundo homines
mutantur in prosperitate quia quod
proprium est honores mutant
mores. Et ita fit quia qui te no-
verat existentem pauperem non vult te
nosse existentem divitem. Tercio
mutantur in adversitate. Ad quem dominum
aliquid habes [illegible] te homines
diligunt et nostrum [illegible]
quid iste puto sollemni voce sa-
lvator. Sed re cessante quod mox re-
[illegible] ut [illegible] Sed in miseria
que sit dilectio vera. Sed te non
est deus quia aperit omnibus [illegible]
[illegible] que in sua sublimitate
facit tibi [illegible] tua [illegible]
aut adversitas [illegible] fiat ignotus
[illegible] ipsa [illegible]
et [illegible] reperit. Et quare
reperiat quia diligit quia quod quis
diligit libenter habet apperiet. Sed hic
habemus consolatorem [illegible] de
Christo quem prosperitas non mu-
tat [illegible]. Ad quos [illegible]
et amicos [illegible] mortuus [illegible]
postquam [illegible] glorificatus fuit et a
mortuis surrexit fratres suos
[illegible] Johannis [illegible]. Dicit
marie magdalene Vade et dic
fratribus meis ascendo ad patrem
meum et patrem vestrum [illegible]
[illegible] talem et tantum [illegible]

Et ergo hec cognoscite quod nos exced-
let et facit diligit et inde di-
ligit salvator noster et hec nos
admonet ut in ipso maneamus
et in doctrina hodierni evange-
lii. Et tria de primo. Circa
eo quod ad manendum in eo inducit
et nos dicit ita hec quod nobis inductiv
est utile et necessarium ad salutem
ut maneamus in dilectione. Et
ad hec hortatur nos in ewangelio ho-
dierno ubi dicit Manete in di-
lectione mea, quia qui manet in me
et ego in eo hic fert fructum mul-
tum. Et circa hoc considerare debemus
quod in ipso manere debemus et
et faciemus multum fructum in
fide spe et caritate. Fide in
ipso manemus credendo in ipsum ac
credimus. Primus in tercio quicumque
confessus fuerit quod ipse est filius dei
in deo manet. Ita autem credere de-
bet omnis fidelis quod firma sit et
integra. Fides firma est per ope-
ra quia fides sine operibus mortua
est Jacobi ii. Et ut dicit beatus
Augustinus Credere in deum nil aliud
est quam bonis operibus in ipsum
tendere. Et apostolus ii Corinthiorum
dicit quod ex fide probate per opera
ergo hec intelligi debetis quod vmus?
quod qui dicit quod credit in deum et
male agit non dicit quia non
sunt bona opera que dicit fides
Debet et ut audistis. Sed simplex
fides est quod aliquis firmiter et sim-
pliciter credit hiis que docet
fides christiana et humana ec-
clesia. Dicit enim beatus Ambrosius
Aufer argumenta ubi fides queri-
tur et ergo omittas questiones et in-
vestigaciones non queras argumenta
in fide christiana. Sed simpliciter credas
sine ratione quod credit sancta
mater ecclesia quia qui simpliciter am-
bulat confidenter et secure ambu-
lat proverbiorum x. Sed integra fi-
des est quando homo credit omnes ar-
ticulos fidei. Sane ita quod in non
si silencio crederet. Sic et crederet hec
est ut non credas aliter nisi ut do-
cet et credit ecclesia katholica sicut
dicit Anathasius in suo simbo-
lo. Hec est fides katholica quam
nisi quisque fideliter firmiter quod crediderit
salvus esse non poterit.
Et ita satis est ad dampnacionem he-
reticorum quando in aliquibus articulis errant
licet non in omnibus quia tota
est heresis que aliquem articulum bene
et vere teneat. Secundo debemus ma-
nere in deo per spem. Totam enim
spem debemus in ipsum ponere.
Judith viii. Nos alium deum ne-
scimus preter deum in quo speramus
et hec est spes que non confundit
que non confundit ad Romanos v.
Et sicut dicit Glosa. Confunda-
tur omnes qui sperant non in te
mittit. Talis fuit confusio Goliath
qui interficiebatur humilis
David quia spem ponebat in sua
fortitudine. Sic est confusus est et de
celo eiectus est lucifer qui spem
ponebat in sua sapiencia et pul-
critudine. Talis est confusus est
ille dives qui ponebat spem suam
in suis bonis et diviciis et con-
gregatis multis opibus dice-
bat anime sue. Anima mea gau-
de in annos plurimos habes hec
multa bona ad tempora longa re-
posita. Et quid factum est in illa
nocte. Stulte preterita bona et
anima perdidit propter quod stul-
tus est homo qui spem suam
ponit in re creata quia in solo
deo debet esse spes nostra quia est
spes firma et stabilis et infalli-
bilis. De hac spe dicit propheta
in psalmo In te speraverunt
patres nostri et non sunt confusi. Et
iterum Bonum est sperare in domino
quam sperare in principibus et
tamen omnibus spes sit magis utilis
et nobis summe necessaria multi
tamen sunt qui circa hec gra-
viter errant. Nam aliqui audientes
de misericordia dei quod infal-
libilis est incidunt presumptionem

capiunt ex hoc et tanto audacius
peccant. Sed Georgius e contrario per-
hibet in deum ipsum graviter. Re-
vera ita est maledicta spes
quam ipsius magis iram trahit
ad malefaciendum. Et ideo est spes
sed presumptio et peccatum magnum.
Et quis scit si de peccatis resur-
ges forte quod eciam in peccato peribis
quemadmodum hoc multis contingit.
Caveat ergo homo presumptionem
et tota diligencia custodi-
at se a peccato. Si vero incidisti
in peccatum doleas et timeas, sed noli
desperare sed habe firmam spem
in deo. Divina misericordia est
et sine dubio dimittet tibi pecca-
ta si habes veram contricionem. Secundo
debemus in deo manere per caritatem
deum super omnia diligendo. Iohannis
iiij°: Deus est caritas et
et qui manet in caritate in deo
manet et deus in eo. Et iste amor
dei in se habet tria gradus, est enim
primus purus, secundus fervens et letus.
Primus gradus est amor dei talis ut
deum diligamus non propter bona
temporalia sed propter ipsum deum. Multa
enim sunt que nos monent
ad diligendum deum ut sunt
sua beneficia, dona varia
spiritualia et temporalia de quibus dicit
Augustinus: Celum terra et omnia cre-
ata dicunt mihi ut te amem domi-
ne deus meus. Sed tamen ista omnia
sunt quasi incitamenta ad prevenien-
dum amorem dei quia causa diligendi
deum est ipse solus deus ut
dicit beatus Bernardus. Idem ait: Et
amor dei purus non est ipse mer-
cenarius. Hoc est non debemus
deum diligere propter aliquam com-
moditatem sed pure propter hoc quia
est summum bonum. Et Augustinus dicit
libro 3°. de verbis de verbis domini:
quicumque a deo premium aliud quam se
querit non caste deum querit.
Sicut uxor amans maritum
quia dives est non est casta
quia non maritum amat sed aurum

mariti. Si autem maritum
amat et nudum amat et pauperem
hec illa est in proposito. Ex hoc sequitur
quod illi contumeliam deo faciunt qui
eum diligunt propter temporalia bona
que illos preferunt bonis spiritualibus dei.
Unde psalmista: Confitebitur tibi cum
benefeceris illi. Sed Iohannis vi scribitur
quod ille turbe quas Christus saciaverat
querebant eum et cum venissent
ad eum dixit eis: Amen amen dico
vobis queritis me non quia signa vidistis
sed quia manducastis ex panibus
meis et saturati estis. Ideo non
placet deo cor eius qui diligit
propter bonum temporale aut propter aliquam
utilitatem. Sed vult ut eum simpliciter
diligamus quia est deus noster cre-
ator, redemptor et summum bonum.
Et iste est purus amor. Secundus amor
dei est fervens talis quod
propter amorem dei non debemus timere
sed omnia que nobis obviaverint
ad mortem ferventer sustinere. De isto
amore talis dicit non sunt here-
tici formidandi [illegible] aut formi-
dolosi sed viriles qualis talis
fuit beatus Paulus qui dicebat: quis
nos separabit a caritate dei, tribulacio an
angustia an fames an nudi-
tas etc. nec ignis nec gladius
nec mors nec angeli poterunt
nos separare a caritate dei. Hec
omnia sufficit caritas. Tercius amor
dei est letus, quia deus vult
ut leto animo sustineamus quicquid
pro eo passuri sumus. Sic faciebant
apostoli qui pro eo [illegible]
suffocati unde ibant gaudentes
a conspectu concilii quoniam digni ha-
biti sunt pro nomine Ihesu
contumeliam pati. Actuum v. Ta-
les fuerunt eciam nostre gloriose Katherina
Dorothea Margaretha et
Barbara etc. et alii sancti et sancte
qui ad mortem propter Christum leto
animo ibant quia ipsum di-
lexerunt. Et aliis fuit ita gloriosus
[illegible] martir pontifex Adalbertus
cuius hodie sollempne festum agimus.
Nam cum adhuc [illegible] in Prussia

ad celum erigens ictu uni' sica pu
lab dedisset ut in terra cadens bis
primitus leto ore dixit gratias
tibi ago domine ihesu christe quia
et si non amplius erit saltem ictu
unius iam martirium suscipere pro tui nominis
exaltacione promerui in eius pas
sione clarus

Sanctus adalbertus nacione
sclauus pater eius
sclawnik qui non libe
fuit fuit et nepos hen
rici imperatoris Romanorum qui
dum infantem beatum adalbertum ad
paruulum vultu elegantem et
corpore decorum disponebat eum
applicare milicie secularis sed
subito adest vlas Domina et ex
languore grauissimo infantulus
corpusculum premunia infirmitatem
sic extremum ut vita toto cor
pore a corpore exstincta in ianuis
mortis periculum imminere lu
get pater et flens demisso capo
capite mordet sui dolor in
trat viscera matris Adstat mesta
familia plangit tota familia
et clamores ad sidera tollunt
Ante hec cogitant sanum consilium
et puerum cum deuocione ad tem
plum deferentes ponentes super
altare virginis marie votum pla
cabile consecrant domino Sic quod
mox in ictu oculi pulcritudi
ni ac sanitati pristine sunt re
stitutus Cumque etate et sciencia
profecisset pro addiscendis arti
bus liberalibus ad archiepiscopum adalber
tum parthenopolitanum est transmissus
Archiepiscopus puerum cum magno
fauore suscipiens ac confirmacionis
sacramentum conferens adalber
tum eum suo nomine appellat
qui noctibus ut se ab humanis
laudibus occultaret circuiuit pau
peres debiles egros claudos
Et de bonis que sibi a parenti
bus mittebantur pietatis opera
impendebat Scolasticis et phi
losophicis sufficienter instructus ad
patriam suam sclauoniam est

Post paucum multum vero temporis ditmarus
pragensis episcopus est defunctus fit
proinde plebis conuentus vna
cum principe terre qui sibi constituat
episcopum De eius eleccione quidam
validissimo demone arreptus
clamare cepit adalbertum fore
episcopum Demum plebs cum clero
conuenit glorificantes deum quem
ipsius nomen electum ipsius eo actu
est confirmatum Anno autem domini
nongentesimo octogesimo
in festo petri et pauli apostolorum
in episcopum pragensem est consecratus
Homo vere dictus episcopus pater
sui fidei deo seruiens vero regis
Boleslai et domini cum agens
Cristianitatis norma in populo
tradebat cuius prouentus ecclesie
in quatuor partes diuisit vnam pro usus
ecclesie ornatibus aliam necessi
tatibus altera in usus canoni
corum suorum tercia pro pauperibus
quarta post ac suis necessita
tibus retinebat Duodecim pau
peres cottidie ad mensam suam
habebat quos in honore duodecim
apostolorum vocabat In omni ac festo
ipsos faciebat pauperes quadraginta
quibus large stipendia tri
buebat Raro aliquando comede
bat nisi ieiunasset et numquam sa
turato ventre ibat dormitum
Corpus suum acerrimis attra
ctabat ieiuniis ac vigiliis
ita quod in magna nocte aliquis eum
reperit dormientem Ipse enim
super nudam terram sompnum capie
bat lapide capiti supposito
velud alter patriarcha iacob
Post horam matutinam cum quindecim
altari missa assistit infulatus
Post missam lectioni sacre
tunc vacans et cum familiaribus
capellanis insistebat Demum
labore manuum suarum se vivilit
occupans ac quod in sua persona
non erat ex labore sibi prouenit tali
ad emerebat pro illis quod sibi commisse

vigilata cum viis insuae dige
bat Sed grex pro abrupta (?) victor
gradiens pastoris voce audi
re renuit se spoliatus tanto
magis implicatus quibus ipsum po
na (?) ratio ad hoc reuocabat Vi
dens itaque pontifex sue operam
se perdere cum plures tenebras dese
ruerunt amantissimo pietatis relic
ta dispendia gentis despicite
deliberatam locum deserere et sa
lubriori negocio vacare statuit pro
inde Vngariam adiit et Stepha
num regem Vngarie ad fidem Christi
conuertit Deinde plurimos Vn
garorum ad fidem conuertisset Polo
niam adiit vt iam ea fide Christi
predicata sunt Et ita non solus Adal
bertus conuertit Polonos ad fidem
Sed in fide roborauit Nam xxx ta
annis minus vno ante aduentum sancti
Adalberti Poloni fidem receperunt
prout hec liber declarat Vinc
lus quondam Cracouiensis in Cro
nica Polonorum capitulo xx. Bo
lezlaus rex Polonie multum
famosus de vxore sua genuit
filium tercium qui per septennium recon
extitit recuperator hec Polonie Et
alium filium misit a septem annos
rex Symonis non prouocasset tu
tum mis Orabant Et eciam in
regno isto turbaciones et commociones ori
bant enim quod post decessum Regis
qui Chosislaus (?) dicebatur multos dampna
vlcione permittere post sceleris perpe
tratum in tirani cum suis vna cum
consilio et filio deuorauerunt multe
te commociones in regno Polonie
fuerunt exorte quibus tyranni eveniente
formidabant et obsides sunt regni
missa nominauerunt Hic missa
inde etatis sue anno diuitiis bene
accepit Et tandem anno domini no
ningentesimo 66° diuina gracia dispo
nente voluit filiam ducis Bohemie
Wratislaui Dambroscam nocte castra
nominata sunt sorori sancti Wences
lai et vxore desponsatam at la
renuebat Dona fidem christi et sacra

baptisma ad te sua gente Polonica
suscipiet et ille Boleslaus annuens
cum omni plebe sibi subiecta sacra
baptisma suscepit et Dambroscam
in vxorem duxit. Que quidem anno
domini 966 filium genuit cui
nomen Boleslaus cum sacro baptis
mate imponi fecit Iste Bolezlaus
Boleslaum beatum Adalbertum vel
in Polonia quod Boleslaus vero
plenum suscepit et sepulcro reuerenciam
exhibuit quod beatus Adalbertus
tamquam secundum obsenciam paucis vixit
at temporibus in hoc diuina tem
porauit ut a se subtractum dicens
Boleslaus conuertit quod semper christo
deo non adulatores vite sue
bant ne quempiam per suorum mor
talitatem scandalo potuisset
offendisse ne et imprudencia
egisset ponit viros sanctissimos
circa se et habuit a quibus
consilia velud a viuis fontibus
et virtutibus virtutum erudi
mentum excepit More alexandri
macedonis hic Boleslaus Polo
nie thabi incomparabiliter quippe
inter Polonie abbates desertos sibi
Polonie reparauit et item cathe
drales ecclesias fundauit Poz
nanien. in qua sunt quinque
Gneznen. Ploczen. Cracouien.
Wratislauien. Lubucen. et Cu
iauien. Hic eciam rex Boleslaus
metas Polonie fixit in Da
nubio flumine Vngarie et Zolana
versus partem Saxonie et mare
Septemtrionale Hic rex Bole
zlaus terras per suos pro
genitores perditas recuperauerat
et castra multa in metis pro
conseruacione regni construxerat
Hic Bolezlaus beatum Adalbertum
in Gdansk cum hominibus
ducem destinauit ad predicationem
eius multitudine fidem et babti
smi graciam susceperunt Posthac
beatus iuit in breui cursu consumma
to Trusch (?) declinauit facere in
Prussiam tandem nauigio peruenit
in Sambia ciuitatem ibi molit

Boleslaus imposita beato viro

predicabat christum ad mag sedulaq quia
pugnis enim ardentes enormi
inde expulerunt Deinde ad com
reino ingente cum scala deduc
ti ictum ita ut in terra prosterne
rentur ipse iacentes primo adle
ta christi membris extensis et extens
afflicto corpore mentis iubilacio
ne spiritum orans et voce cantare
decantauit Gracias ingentes ago
tibi dulcis ihesu quia et si non
amplius erit saltem ictum vnum
iam mereri suscipere pro tui nominis
exaltacione Transgressique
ad alteram partem fluuis venit in quan
dam villam et tunc congregati
sunt impii pagani et furibun
da voce sanctum presulem inter
rogabant Quis es tu et vnde
vel ob quam causam huc venisti
Cui ille Bohemus sum nomine
Adalbertus vocor pontifex ordi
natus causa salutis vestre huc
veni ut cognoscatis creatorem
vestrum qui solus verus deus et in eum
credentes vitam eternam merea
mini possidere Hec et huiusmodi sancta
o prosequente ille diutius
illi indignantes ut susciperet
doctrinam sed blasphemantes do
minum quem ei annunciabat cla
more horribili penetrantes eciam
cum baculis et fustes ipsius
capiti apponentes eciam sedes
tes enim dederunt mortem ei
inferre ad totum comminatur
Dicentes ille Magnum tibi sit
quod usque huc impune mansi
sti Recede ocius et regressus citius
dolentem mortem inter ibi. Itaque no
cte ipsa nauicula impositi cum
socijs et transfretati manserunt
in loco vno quinque diebus post
hec mane facto procedunt in
Gauditio tamen viam sed ac
celerant Iesum dulce refrige
rium corporis tentos inde nemora
et feralia iuxta a linquentes ple
ad meridie aspere dece in loca

tempestua pueniens et postea
sicut quia venit hora eius ut
pro laboribus diuturnis et agones
plurimos pro dei nomine desiderabi
tis suscipere debebat ex hoc mun
do In eodem loco missam iubet
fieri Deinde gaudencio celebran
te hostiam viuam in sacrosancta
gracione promo dato suscepti sui
cum deuocione suscepit christi
hostia mox sumpta Deinde sumpto
modico cibo pro refocillandis cor
poribus fatigatis surgens cum suis
progressus pusillum quieti est
iactus lapide sanctus presul re
sedit et post nimiam fatigacionem
libenter soporem venit super om
nem pausacionem ac omnem plures
hominis ingenti furore venit sup
eos et omnes vinculis miserunt
Tunc sanctus pontifex stans cum
Gaudencio et sancto Benedicto dixit
fratres mei carissimi nolite con
tristari animo cum ipsi nostis
quod pro nomine domini patimur ista pro
fide et gloria [illegible] domini nostri ihesu christi
licet omnes virtus super omnem pote
state decor super omnes pulchritu
dines inenarrabilis suauitas
inestimabilis pietas sui. Quis
iocundius quid vel dignius est ita
vitam ponere pro dulci nomine eius
Hec eo dicente lictor vero ceteris fu
rendo agmine prosilit totisque vi
ribus ingens iaculum vibrans
transfixit penetralia cordis eius
hic autem erat sacerdos ydolorum
dux eorum cohortis et velud ceci
tate simul inferre voluntatem tenebra
rum gaudebant omnes et possideret eo
dem impetu venerabiles ad lectum
christi omnes voluere conueniunt
Inter hec gloriosus pontifex
constans pro christo mortem suscipiens
stat oculis ac manibus in celum
erectis orans ad dominum supplicaret
pro sua suorum inimicorum salute Deinde
autem vulneribus confossis cum san
guinis Cum a vinculis fuisset solutus
manus in modum crucis extendens
in terram cadit pronus Sic

ant et ara ia scta sagitte
lanceata exultantibus omni
palma martirij diu desidera-
ta ad choros angelorum a christo
ihesu suscipi gratulemur itaque
sit eo consummato per mortem
tanquam non diu ex adhuc extic-
to furore paganico corpus
sacrum in frustra mi concide-
tes capite amputato gloriosus
in magni te sua illud supra
palum pro triumpho scelere
infixerunt passus est autem b.
adalbertus martir domini
gloriosus anno domini 99[illegible]
tempore imperatoris Othonis
iii pii ac clarissimi cesaris
ix° kalendas maij feria vi ta-
qua dominus dignatus est pro
nobis omnibus pati Sic glo-
riosus martir s. adalbertus
ymitatus est dominum non tantum in vita
sed et in morte Na eodem die
quo dominus ihesus et passus ipaz
corona possidet triumphalem
ad quam nos perducat ihesus christus Amen

Sermo de s. Marco

Hodie peragimus
diem sancti marci
qui fuit cancellarius
petri [?] qma cuius
ewangelium quod exce-
pit magistri b. petri
audierat ad peticionem fidelium
qui erant Rome fideliter conscri-
psit hodie et faciunt processiones
sollempnes institutas a beato
Gregorio romano pontifice Et
ideo primo causam institucionis
processionis et modum eius Deinde
pertractantes b. marci [illegible]
aliam causam institucionis huius
sollempnis processionis fuit ista
quia Romani cum in xlma con-
tinenter vixissent et in pasca cor-
pus domini recepissent post
modum comessacionibus ludis

et luxurie secula largiencia Deus
deus provocatus est peste in eos
maxima misit qua hii inguinariam
vocant i. apostema sine inflaturam
hii vivum ter sena illa pestis fuit
ut homines in via in ludis in col-
loquiis subito morerentur ita quod cum
aliquis ut dicitur sternutaret sepius cum ipsa
sternutacione spiritum exalabat ymmo
cum aliquis sternutatem audiebat
statim assurgens clamabat deus
te adiuvat Et abinde ut dicitur adhuc
consuetudo servatur quod ad alicuius ster-
nutacionem audiencium acclamamus deus
te adiuvat Similiter ut statim cum
aliquis oscitabat frequenter contingit et subi-
to spiritum exalabat Unde cum aliquis sentiebat
se debere oscitare cito signum
crucis ori imprimere festinabat Et
hec consuetudo similiter servatur hunc usque
hec autem pestis originem habuit ut
legi in vita sancti Gregorii quod cum
tempore tiber fluvius alveum suum
egressus in tantum excrevit ut supra
muros urbis influeret et plurimas
domos everteret tunc ex tibe-
rina multitudo serpentum cum dra-
cone magno in mare descendit
sed fluctibus suffocati et ad litus
proiecti totum aerem sua putredine
corruperunt sicque plaga magna se-
cuta est ita ut et corporaliter sagitte
celitus venire et singulos quosque
percutere viderentur hunc primo omnium pe-
lagium papam perculit et sine mora
extinxit postmodum vero in reliquum
vulgus ita desevit ut subtractis
habitatoribus domos plurimas
in urbe vacuas relinqueret Sed quia
ecclesia dei sine rectore esse non po-
terat Gregorium licet totis viribus
renitentem plebs omnis elegit Cum
ergo benedictio debere et lues populum
devastaret sermonem ad populum
fecit processionem fieri a breve leta-
niam instituit et ut deum attencius
exorarent ammonuit Et [illegible]

congregatus decim quasi in lim
bus ipsa desiuit ut in una hora
lxxx homines spiritum exalarent. Greg
orius populum non cessauit admonere ut
in oratione persisterent donec pe
stem ipsam misericordia diuina pul
saret. Ipsam quoque processionem per
vii ordines disposuerat. In primo
ordine erat omnis clerus. In 2o
omnes monachi. In 3o sancte mo
niales. In 4to omnes infantes.
In 5to omnes laici. In sexto
omnes vidue et continentes. In septimo
omnes coniugati et ante totam pro
cessionem ymaginem virginis be
nedicte venerabiliter portari fecit. Cum er
go ista processio sic fieret. Ecce
tota aeris infectio turbulenta yma
gini cedebat et post ymaginem
mira serenitas et aeris puritas
remanebat. Tunc in aere iuxta
ymaginem audite sunt voces an
gelorum canentium. Regina celi le
tare alleluia. Quia quem meruisti
portare alleluia. Resurrexit sicut
dixit alleluia. Statimque beatus Gregorius
quod sequitur adiunxit. Ora pro nobis deum
alleluia. Et tunc beatus Gregorius super
castrum Crescencii vidit angelum do
mini gladium cruentatum tergentem
et in vaginam reuocantem. Intellexit
itaque beatus Gregorius quod preces eorum
dominus exaudiuit eo quod postulare non
cessauit. Et hoc ideo quia deum sim
pliciter et deuote petebant. Unde
et nos si volumus quod orationes et
petitiones nostras deus exaudire
dignetur oportet ut cum orationes fideliter
humiliter et deuote quod si fecerimus
dicit beatus Bernhardus unum ex duobus
indubitanter sperare debemus
quia aut dabit quod petimus aut quod
nouit vtilius prout ipse dominus
in ewangelio Mathei viio hortatur
nos ad petendum dicens Petite et ac
cipietis. Querite et inuenietis pul
sate et aperietur vobis. Omnis ei
qui petit accipit et qui querit
inuenit et pulsanti aperietur.
Debemus ergo petere fideliter nil
hesitantes et accipiemus. Nam quia
mulier cananea fideliter petiuit
dominus fidem eius commendans dixit
O mulier magna est fides tua
fiat tibi sicut petisti. Mathei
xv. Similiter quia Centurio petiit
pro sanitate serui sui et dixit domino
Dixisset Ego veniam et curabo
eum. Et ipse respondit Domine
non sum dignus ut intres sub tectum
meum sed tantum dic verbo et sana
bitur puer meus. Dominus admi
ratus sequentibus se dixit. Amen
dico vobis Non inueni tan
tam fidem in Israhel. Et ait
Centurioni Vade et sicut cre
didisti fiat tibi. Mathei viii. Sic
et nos debemus etiam petere humiliter
quia oratio humiliantis se nubes
penetrat. Quia cum talem orationem
publicanus habuit qui a stans
a longe non audebat oculos
ad celum leuare sed percuciebat
pectus suum dicens. Deus propicius
esto michi peccatori. Et ideo iusti
ficatus descendit in domum suam
Luce xviiio. Ideo dicitur in psalmo
Respexit in orationem humilium et non
spreuit preces eorum. Talem etiam
orationem humilem habuit Maria
Magdalena que cecidit ad pe
des Christi tanquam peccatrix fa
ciem eius non audens intueri
propter quam humilitatem et amorem
meruit omnium peccatorum remissionem.
Similiter legimus de beato Petro
Luce v. quod cecidit ad pedes Ihesu
dicens Exi a me domine quia peccator
homo sum. Et ait dominus ad eum
Noli timere ex hoc eris iam homines
capiens. Debemus insuper
petere deuote id est pro deuota vo
cordis et oris. Nam pro deuota

ra sensata sed devocio cordis
Non tamen clamor sed amor sonat
in aure dei. Unde Augustinus: Cum
orat clama non voce sed mente.
Nam tacitos exaudit deus. Ut
de Anna matre Samuelis scribi-
tur. Sequitur subditur j Regum
j°. Itaque cum esset in amore animo
oravit dominum flens largiter. Por-
ro loquebatur in corde tantum
quod labia eius movebantur
et vox penitus non audiebatur.
Sicut Heli putabat eam temu-
lentam. Dicit hic scriptura quod dominus
exaudivit eam in omni peticione
quam petebat. Sed hic ut dixi ad
adest oracio vocis vocalis. Devota
enim modo sit efficacior quia et propter-
ea aliis confirmatur et dominus
eam libenter audit. Unde legitur de
Ezechia rege iiij Regum xx° c°
quod cum infirmaretur ad mortem
dominus misit ad eum Isaiam prophetam
ut diceret: Dispone domui
tue morieris enim tu et non vives.
Convertit faciem suam ad pa-
rietem oravitque dominum dicens: Obsecro
domine quod ambulaverim in veri-
tate coram te et in corde perfecto
et quod placitum est coram te fece-
rim. Flevitque fletu magno
et antequam egrederetur Isaias
mediam partem atrii factus est sermo
domini ad eum dicens: Revertere et dic
Ezechie duci populi mei. Hec dicit
dominus deus patris tui David: audivi oracionem
tuam et vidi lacrimas tuas et sanavi
te. Die tercio ascendes ad tem-
plum domini et addam diebus
tuis xv annos. Sed et de manu
Assiriorum liberabo te et civitatem te-
ham et protegam urbem istam
propter nomen meum et propter David
servum meum. Ideo dicit Augustinus:
Oracio que oratur sub devocione
satisfaciendo demonibus ante fla-
gellum et Cassiodorus super psalmo.

dicit: Vere oracio ita deum suspen-
dit. Venia prorogatur pena restri-
ngitur i. Ezechie. Et pretermissa lar-
gitas impetratur. Anima in tempore oracionis
a malis habet ... Ideo et semper
in suis peticionibus exaudiebat. Ista
est quod auricula matutina promeruit
obtinere sicut ex ipsius persone lau-
dibus clara quam pro ea parte ser-
monis dicere.

Sermo Philippi et Jacobi

Cristus dominus apostolos ali-
quos docuerat ad imi-
tacionem humilitatis et pa-
ciencie ut in Mathei xi
Discite a me quia mitis
sum et humilis corde. Secundo in loco
exemplum ut habetur Iohannis xiij° quemque
ad imitacionem pietatis et misericor-
die in Luce vi° Estote misericordes sicut et
pater vester misericors qui Luce
vi quibus ad imitacionem sue obediencie
et multiplicavit confortabat eos quia pres-
suras et miserias huius mundi lucra-
bidem. Sed hic etiam vir consi-
latorum hortatur eos ad fidem con-
stanciam et stabilitatem. Pro qua exor-
te ut ab eis omnes turbacionem et for-
midinem. Item ostendens se esse viam
deinde ubi credit in deum et in
me. Iam certificando eos de consu-
macione premii celestis in Iohannis domo patris
mei mansiones multe sunt et
iam promittens eis redditus sum
ubi. Et si abiero et preparavero vobis
locum iterum veniam et accipiam vos
ad me ipsum ut ubi ego sum et vos
sitis. Iam ostendendo eis viam per
quam possent ad eum venire. Et
quo ego vado vos scitis et viam
scitis. Et subdit: Ego sum
via veritas. Et pro eorum consolacione
placione declarat quod ipsius tran-
situs ab eis erat eis maxime utilis
quia preparatorius regni celestis fuerat
sed cum eis disputacione doctrina salutis
ostendendo quod ipsa esset via ad regnum
celeste.

prius corpore quam veritas / quia pater
cum nos sciamus quod ipse una cum pre
sit una eterna obiectione. Nota
diebus quia eo in patre et pater in me est.
Ostendit consequenter quid quo omnes cog
nitione possit devenire ad cogni
tionem patris ex qualitate operis ex
doctrina et opere. Sed Si verbis
que per parabolam loquimur non credi
tis operibus que pater in me ma
nens facit credite, et redargu
it eos quia tanto tempore doctrinam eius
audientes et opera videntes nec ipsum
Christum nec patrem in ipso mane
ntem cognoverunt. Qui credit
in me opera que ego facio et ipse
faciet. Et in fine promittit
duos fructus fidei primo miraculo
rum operationem, Secundo om
nem petitionum obtentionem ibi Et ipse
faciet et maiora horum faciet. Et
subdit Et quodcumque petieritis pa
trem in nomine meo hoc etc. Et
hoc est sicut evangelium quod incipit
Dixit Jhesus discipulis suis Non tur
betur cor vestrum neque formidet scilicet
de mea passione et morte. Et
scribitur Johannis xiiii° capitulo. Circa
cristus propinquans passioni et mor
ti turbationes quas propter ista plorat
ingressi sunt et timuerunt. Et hii apo
stolos ab hiis revocat et si
in talibus non dicunt temptatio
nes propter quod scriptum est qui
sine timore est non poterit iustificari.
Et dicit magister concessionem ad se
pertinet debere fieri in fletu et
planctu et suspirione cordium et
Augustinus. Et sicut ipse: oportebat
quod sicut nos excitavit ad su
prema, ita nobis compateretur ad
infima. Ad hoc Augustinus. Et dicit eum
ostendere quod iste passiones non
eorum passiones fuerunt in Christo et
sunt in nobis. Unde dicit quod ob
ille passiones in Christo ab ipso

et in ipso commote sunt. Sicut
enim mortuus est quia voluit et potuit
ita est turbatus et timuit. Quoniam
in eius potestate talia non sunt
ergo quando ad hoc temptatio nobis
precluditur. Nobis autem omnis tur
batio et timor licita sunt. Et exce
pit illos qui vel sunt quasi vias vel
advenant penitent. Et non
enim prohibet hic turbari et do
lere quia causa licita. Atque a ra
tione turbationibus nisi superari a dilecto
qui erat sanctus et beatus potens
in opere et sermone, et nullus ulterius
nec potuit fallere nec falli, non ergo
prohibet turbationem doloris cum
et animam Marie gladius doloris
pertransiit nec timorem futuri persecu
tionis, eadem diceret. Cum per
secuti fuerint vos in una civitate
fugite in aliam. Sed prohibent eos a
turbatione scandali et a timore
qui in desperationem inducat quando dicit
Non turbetur cor vestrum de mea morte
quia de morte pueri hominis, ut vi
dentes me mori scandalizemini
et ut moriendo me mereamini mor
te nec formidet, ut excidere ve
niatis ex spem et moriendo
periculum a vestra memoria et
amore, hoc enim timebat apostolus
scriptum erat quod me mortuus
a talibus dicitis debebat consola
ri quod ergo eis diceret potuis
set cor vestrum hoc timere morte subli
nitum per fide, ut nec in eadem
morte humani fide tenetis
teneatis de divinitate. Et secundo
ad hoc sed ponitur in eadem a
postolos dicebat. Unde subdit
Creditis in deum et in me credite
quasi dicit secundum Augustinum: Si in deum cre
ditis consequens est ut in me cre
datis quod non est quia si Christus deus
non esset. Sed enim qui credit
in deum patrem credit et in filium
dei propter humanitatem. Et ita
qui honorificat patrem honorificat
filium qui misit illum, et qui non

honorificat filium non honorifi-
cat patrem qui misit illum.
Nam si incarnacio filii dei cre-
ditur, deus pater in ipsius fide
credulitate honorificatur, quia
incarnacio filii est patris potencie et sa-
piencie et bonitatis. Est declara-
cio et cognicio tue. Est iusticie et
pietatis. Credendo ergo deum fi-
lium esse hominem tenemus hoc
opus esse patris potentissimi
sapientissimi benignissimi lar-
gissimi et iustissimi et sic
in opere tali honoramus patrem.
Si autem in patrem credimus et non
tamen credimus incarnacionem filii
in hoc deo patri quedam de-
trahimus quasi non esset tante ca-
ritatis potencie sapiencie et boni-
tatis. Unde dicit angelus: Non
est impossibile apud deum omne
verbum. Christus ergo dicit: Cre-
ditis in deum et in me credite
q. d. secundum Augustinum: Morte metu-
ros inferri hinc formidantes
Nolite expavescere suscitabit
eam forma dei. Non ergo debe-
bant timere quod christus homo perire-
t in morte, quia sic potestatem
habuit ponendi animam suam
sic habuit potestatem sumendi eam, eo
quod divinitas illi humanitati
unita non dimisit eam dare unde
corrupcionem, unde idem psalmista: Ego
dormivi et soporatus sum, quod le-
gitur in persona humanitatis, Christo
subditur: Et exsurrexi quia
dominus suscepit me. Ex quo ha-
betur quod fides incarnacionis fi-
lii patris christi fuit homini erat
necessaria ad salutem secundum magistri
explanacionem tercia probata.
Sola autem actuum iiij^to Non est aliud
nomen datum hominibus sub ce-
lo in quo oportet salvos fieri nisi
ihesus christus. Hoc est fundamentum
preter quod nemo potest aliud
ponere. Hic est primus lapis super
quem alii omnes lapides consistunt.

ti sunt. Et ideo dicit Augustinus: Ea-
dem fides mediatoris est que nos
salvat que antiquos pusillos
cum magnis iustos salvabat. Dicitur
sicut nos credimus christum in car-
nem venisse, ita ipsi credebant
venturum. Sed quo apostolus premonu-
it ne extra mortem amittant fidem
que est necessaria ad salutem
qua non existente hac fide periret
homini beatitudo promissa. Sed
eorum divina predestinacio et
vita in prophetis. Et veritas divine
promissionis corruisset. Et quid
valuisset divina predestinacio qua
deus designat ad vitam eternam
quos voluit si christus non fuisset incarnatus
natus mortuus, et sic hinc divina
ordinacio sine racione prestat effectum.
Et ideo ulterius dicit dominus
natus de virgine maria passus
est et mortuus. In domo patris
mei mansiones multe sunt, id est ha-
bitacula retribucionum. Quasi diceret domus
illa beatitudinis eterne non fuisset
creata, sed iam ipsa creata est ad
manendum non quidem divinitati.
Prima divinitas loco non indiget
sed ad manendum pro beatis angelis
et hominibus predestinatis. Una
quippe domus sed diversa habitacula
est una beatitudo sed diversa retri-
bucio in ea. Unusquisque denarius sed da-
tur pro merito et labore suo. Et tanta
erit ibi diversitas mansionum quanta
meriti. De quo quilibet locum habebit
sue felicitatis. Iuxta illud apostoli:
Sicut stella differt a stella,
ita erit in resurreccione mortuorum. Et
mansiones multe in celo propter hanc
diversitatem felicitatis quia omnes licet celo
eum in mensura meriti dicuntur sed sub li-
mitacio premii. Unde in domo patris
sunt in celo multe mansiones
diversis virtutibus quas nunc acci-
piunt secundum opera, et ita multitudo
non dicit aliud quam differentiam pa-
rium beatitudinis parcium id est differen-
tiam videndi causa divinitatis
et humanitatis Christi in quibus consistit

habitudo sunt ergo in mansiones et
non erant disposite secundum quem po-
tuit descendere ad manendum in habi-
taculis illius domus quos potuit ce-
lum penetrare quos nunquam potuit
venire ad locum sibi debitum ex di-
vina predestinacione Ex quo ia-
nua celi clausa fuit Ex quo di-
vina visio obstaculum habuit Ex
quo tenebre et umbra mortis omnes
tenuerunt Erat ergo mediator ne-
cessarius pro assecucione salutis
propter quod sequitur Vado ad pa-
trem vobis locum parare scilicet ad
passionem et ad mortem in assumpta
humanitate in qua facta est aper-
cio ianue celi id est totum impedimen-
tum beatitudinis est amotum Nam
cristo moriente quia latronis beati-
ficata est et alie patrum in limbo per
mortem cristi pervenerunt ad claram
visionem dicitur ubi vado ergo vobis
parare locum id est tollere impedimen-
tum salutis per mortem meam quia mors
cristi necessaria erat ad redemptionem quia
nec salvari poteramus nisi tunc vinge-
ret filius dei pro nobis debitori-
bus morte moreretur ut dicit glo-
sa super id ad hebreos ix ut mor-
te intercedente in redemptionem earum
prevaricacionum etc Et si abiero id est hoc
confirmatur celos ascendendo et pre-
parabo vobis locum in celestibus
quia nullus poterat prius celum
ingredi nisi qui de celo descendit
Iterum ad vos veniam quod fiet in
morte cuiuslibet et iudicio mundi-
no finali et accipiam vos ad me
glorificatos in corpore et anima Ut
ubi ego sum et vos sitis Ecce quod
xc docuit apostolos consolans ne
turbarentur Nam ex quo erat deus
de sua morte non debebant turbari
Ex quo mori voluit ut dedu-
ceret eos ad premium Non debebant
timere ne perirent in sua mor-
te quia debebat abire sic abire
quod debebat ad eos redire et eos
ad se accipere et collocare ubi ipse
manere debebat Non debebant

molestie facere sua recessio Et
quia poterat eos turbare igno-
rancia vie ad cristum Ideo de
hoc eos alloquitur dicens quo vado scitis
id est terminum habitudinis scitis id est
scire debetis / racio quia cristus
sepe loquebatur eis de beatitu-
dine et utique dicta salvatoris
debuerunt tenere fide et viam
scitis qua ad beatitudinem itur scilicet
scitis id est scire tenemini Racio
prima ex quo cristus itaque viam
docebat ut magister et pre-
dicavit ipsius clari discipuli de-
bebant eam scivisse Vel sic quo
vado scitis et viam scitis id est me
Nam ipse erat via et tamen quia
apostoli cognoverunt cristum
esse verum hominem et filium dei vivi
Non solum ex sermonibus Non
solum ex operibus Non solum ex mo-
ribus Sed etiam ex revelacione dei
patris Math. xvi caro et san-
guis non revelavit tibi sed pater meus
qui in celis est Ad hoc thomas
respondit domine nescimus quo
vadis et quo possumus viam scire
Dubitacio thome erat [illegible]
da secundum utiles pro ipsius elucida-
cionem Nam vel allegandum
apostoli licet scivissent esse cristum
deum et hominem non tamen scierunt
ipsum esse sub racione vie ut scie-
runt ipsum esse deum sub illa
racione quod in eo consisteret bea-
titudo in qua est veritas et vita
Unde dominus explanando dubi-
tacionem thome dicit Ego sum
via veritas et vita Via in
humanitate Veritas et vita in
divinitate Cristus enim ex quo deus
et verbum patris est veritas
lucens Iuxta illud Iohannis i lux
in tenebris lucet Est et vita
Iuxta illud Vita erat lux homi-
num quia non habemus viam qua
veniremus ad veritatem et vitam
Ideo veritas et vita assumendo
hominem factus est via Ambula
inmo per eam non perdibus

Secundum moribus hec dei et via sanctae
et prudentiae via peculiaris perfecta
recta, secura et necessaria, quia
nullus alia via potest venire ad
vitam. Dicat ergo cum Ps. Notas mihi fecisti
apud viam. Scilicet Jeronimus. Id Deus
possidet in medio viarum suarum.
Igitur ab hac prima preambole ex-
ordiendum. Et exemplo est quia
est via volunt nos ab aliquo te-
nere, ut a temporalibus licet ea pro
vita salute sustineamus. Secundum volunt
ut ad omnem alacritatem currentes
Deo etiam ad prosperum nobis
lactamur. Secundum hec via an-
gusta est. Est enim via absti-
nentiae castitatis humilitatis
et omnis religionis. Unde dicit
Secundum quia arctus istam intraverunt
ad suum regnum. Sequamur igitur
vestigia eius si desideramus ad
vitam et ad veritatem pervenire.
Dicit Augustinus: Dicitur amara et du-
ra quia aspera est, quia hec itinera
habent. Secundum quod ad hoc dicimus
caput transeunt, transierunt pillas
et adhuc modica dubitant si
autem quis dicat quod erat deus
et homo. Nos autem soli homines
sumus ad hec viam, longe quod totum
alia martirum transierunt, transie-
runt enim senes, iuvenes et puelle
et viam tectam fecerunt ambulantes
ergo habent viam securam ambulans
hec ille. Non attendas oblectamen-
ta presentia quia falsa sunt, quia
ad vitam ducunt, hec mortem
prima mestas, quia ad vitam intra-
tis. Ideo est est via veritas
et vita per Christum enim pervenitur,
quia ipse est via ad Christum per-
venit quia ipse est veritas, in ipso
permanebit, quia ipse est vita. Nec
credendum quod aliquis possit unquam
venire ad visionem dei patris nisi
per istam viam quia est Christus. Nemo enim
venit ad patrem nisi per me, quo
ergo assequemur beatitudinem que
consistit in visione patris et filii
si non viveremus ut iste. Dicit
enim nobis: Exemplum dedi vobis

ut quemadmodum ego feci et vos facia-
tis. Nullus ergo excelsa divinitate
pertinget nisi in virtute humilitatis
perseveret. Eundem ergo dicens Augus-
tinus et nobis etiam ad iste
pater manens in me facit opera.
Et si nolumus imitari Christum, ostendimus
nos per quos tunc Christo enim ut ex
verbis nec ex operibus cognoscimus
quomodo credimus. Secundum nil dignum
fide facimus prout illi faciebant
qui fideliter credebant. Si petimus
et tamen nil a deo obtinemus, eo quod
inconstantes fidei sumus. Attendamus
quod qui volunt cum Christo venire
debent sicut ipse ambulavit et
ipsi ambulare. Sic enim ambulan-
tes ad ipsum veniemus qui est via
veritas et vita prout ait. Sic
ambulantes ad eum venerunt
sancti apostoli Philippus et Jacobus
quorum hodie sollemnia per universum
sanctam venerabiliter ecclesia sicut
ex eorum legendis, quorum vita
audivimus dicam repetamus. De-
inceps vita sancti Philippi et
Jacobi.

Post passionem domini
salvatoris et annos per
xxvi sanctus Philippus
per Scythiam gentibus
evangelium predicavit. Ubi cum teneretur
captus a paganis et ductus ad statuam
martis et sacrificandum compelle-
retur. Tunc subito draco quidam
ingens de statua exivit, qui
filium pontificis qui ignem administrabat
in sacrificio interfecit et alios
duos tribunos qui preerant pro-
vinciae, cuius officiales te-
nebant sanctum Philippum apostolum.
Deflati autem draconis omnes
egrotare ceperunt. Tunc sanctus
Philippus dixit omnibus: Audite
consilium meum et recuperabitis
sanitatem. Et illi qui mortui sunt
suscitabuntur. Draco enim qui vobis
nocens erat in nomine dei fuga-
bitur. Dicunt ei omnes: Obedire
te volumus. Dicit eis Philippus:
Deiciate hunc martem et confringite

Et in loco in quo videtur stare
crucem domini nostri ihesu xpi affigi
te Tunc illi qui languebant
ceperunt clamare Recipiatur
in nobis virtus Et draconem
hunc imperate fieri itaque secundo
apostolus dixit Precipio tibi dra
co in nomine domini nostri ihesu
cristi exi de loco isto et vade
et moreris in loco deserto ubi
non est accessus hominum Et ita
vadens nemini nocebat Tunc dra
co ille velocissime cepit recedere
nanter et ultra nusquam compa
ruit Apostolus autem domini filium
pontificis qui ministrabat igne
sacrificiorum et duos tribunos qui
mortui fuerant in nomine domini
nostri ihesu xpi suscitavit Omnem
quoque turbam que turbata fue
rat de flatu draconis sani
tati pristine restituit Hii scilicet
est et universi qui philippum
apostolum persequebantur
primam agentes penitentiam
quem deum adoraverunt ipse
autem sermone quem fatebatur et
per unum annum integre docebat
eos qui quod periculitatem hu
adventus domini subveniss quod
natus ex virgine est passus et
tercia die resurrexit quod post
resurrectionem suam celi que
in passione sua docebat
quo misit spiritum suum quod pro
misit qui in specie ignis venit
sedit super apostolos et omnes
linguas et sermones merue
runt apostoli instruxit Ergo
vos omnes hunc cognoscere vos
sicut ydola ista vana esse et
iactoribus suis inimica hec
et his similia dicente bea
to philippo apostolo sermone
crediderunt et multa milia
ex eis sunt baptizati Demum
ergo clericis et clericatus eis et
episcopo et presbiteris et dyaco
nis ac ecclesie in multis con
structis ipsorum revelacione

ad asiam est reversus in civitate
yeropolim ubi quoque commoratus
heresim maximam ebionitarum
extinxit qui dicebant non vere
hominem natum ex maria virgine
nec vere dei filium carne assum
psisse Erant autem sibi filie eius
due sanctissime per quas deus mul
tos ad fidem convertit et multi
tudine virginum sanctus apostolus est
lucratus Ipse autem philippus
ante septem dies obitus sui
vocavit ad se omnes presbiteros
et dyacones et vicinarum urbium
presbiteros ac episcopos et
dixit eis hos istos dies mihi
deus in hac vita concessit propter
ammonitionem vestram Memores
estote doctrine domini nostri ihesu
cristi et state viriliter Dominus
autem complevit promissa sua et
corroborabit animas vestras Erat
autem annorum 87 post hec infi
deles ipsum tenuerunt et eum
ad instar magistri quem predicabat
affixerunt cruci et ad dominum mi
gravit ac feliciter vitam finivit
In eadem civitate positum est cor
pus eius simul et filiabus suis
nobis due sancte virgines filie
eius in ... cum una a dex
tris et alia a sinistris sepulte
sunt Prestantur autem benefi
cia apostolo philippo orante
omnibus qui credunt in verum
deum patrem omnipotentem et impi
ssim ingenuitatem quem nos
legimus vidit nam unde pater et in
filium eius unigenitum dominum nostrum
ihesum xpistum qui crucifixus est
propter salutem seculi et vivit et reg
nat in trinitate perfecta illuminatione
luminum in ... et nunc et semper
per infinita secula seculorum Amen

Sequitur nunc vita sancti Jacobi

Jacobus apostolus
vocatur Jacobus
alphei scilicet frater Jacobi
fratris domini nostri Or

dicitur Jacobus et Jacobus minor et Ja-
cobus Alphei. Dictus est non carne
sed et in nomine interpretacionem.
Alpheus enim interpretatur doctus
vel documentum vel fugitivus vel
millesimus. Dicitur ergo Jacobus Al-
phei quoniam fuit doctus per scientie
inspiracionem, documentum per aliorum
erudicionem, fugitivus de mundo
per contemptionem et millesimus
per humilitatis reputacionem. Frater
Domini dicitur eo quod ipsi
similis fuisse perhibetur adeo
ut plurimi in eorum facie fallerentur.
Unde cum Judei ad capiendum
Christum pergerent, a Juda qui
Christum et Jacobum tamquam eorum fa-
miliaris optime discernebat
signum osculi receperunt.
Hoc etiam testatur Ignacius in
epistola ad Johannem ewangelistam
dicens: Si licitum est mihi apud
te ad Jherosolimam ascendere
volo ut videam illum venerabilem
Jacobum qui cognominatur Justus,
quem referunt Christo simillimum fa-
cie, vita et modo conversacionis
ac si eiusdem uteri frater esset
gemellus, quem dicunt si videro
ut ipsum Jhesum secundum omnia corporis eius
lineamenta viderem. Vel dicitur fra-
ter Domini quia Christus et Jacobus qui de
duabus sororibus descenderunt
de a duobus fratribus scilicet Jo-
seph et Cleopha descendere putaban-
tur. Non enim dicitur frater Domini quia
fuit filius Joseph sponsi Marie
de alia uxore sicut aliqui volue-
runt dicere, sed quia erat filius
Marie filie Cleophe, qui quidem
Cleophas fuit frater Joseph, licet ma-
gister Johannes Beleth dicat quod
Alpheus pater ipsius Jacobi fuit
frater Joseph sponsi Marie, quod
tamen non creditur. Judei enim fratres
vocabant quos ex utraque parte san-
guinis attingebant. Vel dicitur
frater Domini propter prerogativam
excellencie in sanctitatis.

Ob quam preceteris Jerusalem episcopus
ordinatus. Dicitur autem Jacobus minor
ad differentiam Jacobi Zebedei. Licet
enim Jacobus Zebedei sit prior in
ti vocacione, posterior. Unde ac hec con-
suetudo in plerisque religionibus
observatur ut ille qui prior in-
greditur maior vocetur. Et ille
qui posterior minor, licet sit etate ma-
ior aut sanctitate dignior. Dicitur
Jacobus Justus propter meritum excel-
lentissime sanctitatis. Nam enim
tante reverentie et sanctitatis
in populo extitit ut fimbriam eius
vestimenti certatim tangere cuperent.
De cuius sanctitate sic scribit
Egesippus apostolorum vicinus in
historia ecclesiastica. Suscepit
inquit ecclesiam frater Domini Jacobus
qui ab omnibus Justus est cognomina-
tus a temporibus Domini usque
ad nos. Hic ex utero
matris sue sanctus fuit, vinum et si-
ceram non bibit. Carna-
les motus volens refrenare
carnes nunquam manducavit. Ferrum
in caput eius non ascendit. Oleo
non est unctus. Balneo non est
usus. Sindone id est veste linea
semper indutus. Genua
flectebat ut callos ad modum
cameli in genibus in calcaneo vide-
retur habere. Pro hac iustitia perpetua
et summa iusticia appellatus est
Justus et Oblias, quod interpreta-
tur munimentum populi et iusticia.
Hic solus inter apostolos propter
suam nimiam sanctitatem permit-
tebatur in sancta sanctorum intrare
ut Egesippus non quinimo
oracionis causa. Sed oracionis
Dicitur etiam quod primus inter apostolos
missam celebravit. Nam propter ex-
cellenciam sanctitatis hunc ho-
norem apostoli fecerunt ut post
ascensionem Domini primus inter eos
missam Jherusalem celebraret. Hic
antequam fuisset episcopus ordinatus,
ante eius ordinacionem Jacobus apostolorum

Dicitur quod hec causa fuerit precipua ut
in doctrina apostolorum in ieiunatione
et statione parum quod demisse
celebratione acciperet vel ideo
primus celebrasse dicitur quia primus
in pontificalibus etiam presbiter
sed et petrus primo primus in An-
thiochia celebraverunt missam
Marcus vero in alexandria
Hic perpetuam virginitatem obtinuit
sicut testatur Jeronimus contra Jovinianum
In preparatione mortuo domino
ut dicit Josephus et Jeronimus
in libro de viris illustribus Jaco-
bus votum vovit se non comestu-
rum donec videret Christum a mor-
tuis resurrexisse In ipsa autem
die resurrectionis cum usque ad
diem illam Jacobus non gustas-
set eidem dominus apparuit et
eis qui cum eo erant dixit Poni-
te mensam et panem Deinde panem
benedixit dedit quod Jacobo iusto dicens
Surge frater mi comede quia filius
hominis a mortuis resurrexit
Septimo igitur anno episcopatus eius
cum ad diem pasce apostoli Jerusalem
convenissent interrogati eos
Jacobo quanta per eos dominus fecisset
in populo referebant Cumque sep-
tem diebus Jacobus cum aliis
apostolis predicasset in templo coram
coram Caypha et aliquibus Judeis
Et iam ipse essent quod baptisari
vellent Repente quidam templum
ingrediens clamat O viri is-
raelite quid facitis Cur
ab istis magis vos decipi permitti-
tis intantum autem populum concitavit
ut apostolos lapidare vellent
Ascendit autem hic ille super gradus
ubi Jacobus predicabat et ipsum pre-
cipitavit deorsum Et ex hoc
postmodum claudicavit Hoc autem septimo
anno post ascensionem domini
Jacobus passus est In anno autem
episcopatus xxx videntes
Judei quod paulum non possent occide-

re eo quod ad Cesarem appellasset et Ro-
mam missus fuisset persecutionis
sue tyrannidem in Jacobum conver-
terunt et eius occasionem que-
rentes Sicut predictus egesippus
apostolorum contemporaneus refert et in
quadam decretali in historia ecclesia-
stica invenitur Judei convenerunt
ad eum dicentes Rogamus te ut revoces
populum quia ipse errat in Jhesu
quod ipse sit Christus Deprecamur igitur
te suadeas omnibus convenientibus
in die pasce de Jhesu Tibi enim
obtemperabimus omnes et de te tam
nos quam populus testimonium per-
hibemus quia iustus es et personam
nullius accipis Statuerunt
ergo eum supra pinnaculum tem-
pli et voce magna dixerunt cla-
mantes Virorum iustissime cui nos
omnes obtemperare debemus
quia populus errat post Jhesum qui
crucifixus est Expone nobis
quid tibi videtur Tunc Jacobus
cum magna voce respondit Quid
me interrogatis de filio hominis
Ecce ipse sedet in celis a dex-
tris summe virtutis venturus
iudicare vivos et mortuos Hoc
autem audientes christiani valde
gavisi sunt et libenter audierunt
Pharisei autem et scribe dix-
erunt eis Male fecimus quod egimus
tale testimonium prebere de Jhesu
Sed ascendamus et precipitemus eum deor-
sum ut ceteri terreantur et crede-
re ei non presumant Et simul va-
voce magna exclamaverunt di-
centes O o o et iustus erravit Ascen-
derunt ergo et precipitaverunt eum
Cum ergo eum precipitassent
lapidibus eum obruebant di-
centes Lapidemus Jacobum iustum Qui
deiectus non solum mori non potuit
sed conversus et super genua procum-
bens dicebat Rogo domine
dimitte eis quia nesciunt quid
faciunt Tunc unus de sacerdoti-
bus de filiis Rachab clamabat
Parcite queso parcite Quid
facitis pro vobis orat hic iustus

quem lapidaverunt. Tunc unus ex illis particatam fullonis accipiens et valide ictu caput eius impegit et cerebrum excussit. Hec Egesippus. Tali ergo martirio sanctus Jacobus apostolus migravit ad dominum sub Nerone qui cepit regnare anno domini 7e. Sepultus est ibidem prope templum. Cumque populus vellet eius mortem vindicare et malefactores capere protinus aufugerunt.

Sermo de inventione sancte crucis

Hodie paginam passionis domini nostri Jesu Christi in hac ecclesia celebramus die inventionis sancte crucis ligni venerandi quod est glorificatum per passionem Christi. Et hoc satis valde congrue nam per passionis Christi scilicet feria sexta magna non possumus ita digne celebrare passionem eius propter brevitatem temporis. Ideo quod in illa defuit suppleamus in die inventionis et exaltationis sancte crucis et in die corporis Christi. Et cum celebramus ... festa maxime celebrare debemus passionem domini salvatoris per quam sumus salvati ab eterna morte. Et ideo in principio misse canitur: Nos autem gloriari oportet in cruce domini nostri Jesu Christi in quo est salus vita et resurrectio nostra per quem salvati et liberati sumus. Propterea hec enim est que exaltatur in cruce et omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitam eternam. Et sic per eum liberati sumus a morsu serpentis infernalis sicut iudei in deserto liberati sunt a serpentibus ignitis et venenosis per erectionem serpentis enei. Sicut enim legitur Numeri xxi. Cum filii Israhel murmurassent in deserto contra deum eo quod non haberent aquam ad bibendum, dominus iratus contra eos et misit in eos serpentes ignitos qui eos mordebant et occidebant quod videntes filii Israhel venerunt ad Moysen et dixerunt: Peccavimus quia locuti sumus contra dominum. Ora ut tollat a nobis serpentes. Qui cum orasset dixit ei deus: Fac serpentem eneum et pone eum pro signo; qui percussus aspexerit eum sanabitur et vivet. Quod factum est. Similiter quicumque percussi fuerint a serpentibus infernalibus si inspexerint serpentem Christum non venenosum sine macula in cruce exaltatum et crediderit in eum non peribit sed habebit vitam eternam. Sicut testatur evangelium hodiernum quod scribit Johannes iii. Item hoc expressius scribit Levitico sexto quod dominus precepit iudeis per Moysen quod ignis in altari semper arderet quem nutriret sacerdos subiciens ligna. Mistice ignis iste est amor dei qui semper debet ardere in altari cordis nostri. Et sic iudei sacrificia comburebant igne carnes offerebant domino, sic et nos igne amoris domini opera carnis et anime nostre cremantes totalitatem nostram domino frequenter offeramus. Sacerdos autem qui ligna subicit id est predicator qui ligna crucis id est passionem et mortem qua passus est in cruce ad memoriam nobis reducere qui acerbissima morte pro peccatis nostris passus est amore ferventissimo, ut inde succendamur ad diligendum deum et ad sustinendum aliqua similia pro eius amore. Unde signo crucis sumus signati in confirmatione. Et sic nos signamur in fronte, ubi magis est signum verecundie, ut Christum publice confiteri studeamus. Et quo enim est pro nobis non erubuit sustinere multas confusiones et passiones. Igitur deo necesse est ... rationis aliqua sustinere pro eius amore non formidemus. Ut sic simus christiani non solum nomine sed et opere. Unde Augustinus in libro de vita christiana

Rogo vos cogitetis signare christiani sumus et crucem Christi in fronte portamus. Non enim sufficit nobis quod christianum nomen accepimus si opera non facimus. Si est christianus quis se dicat et crucem Christi se signet et elemosinas secundum posse suum non faciat, caritatem, iustitiam et castitatem non teneat, hic nil ei prodest nomen christianum. Magna res est signum Christi et tam preciosum ut res magnas et preciosas signare debeat. Quid enim prodest si aureum signum facias et putridas paleas intus recludas? Quid prodest si signum Christi in fronte et ore portamus et intus in pectoribus dyabolicis criminibus et peccatis pleni sumus? Qui enim male cogitat, male loquitur et male operatur, si se noluerit emendare, quanto plus se signat peccatum eius non minuitur sed augetur. Multi enim ad furtum vadunt vel ad adulterium et crucem se signant et tamen a malo opere se non revocant. Et nesciunt quia per hoc magis se demonibus includunt quam expellunt. Qui vero ad victoriam malas vias a se repellunt et bonum cogitantes illud bonum adimplere conantur, iuste signum crucis in labiis et in fronte et pectore faciunt ut ipso munimine non impediantur a bono opere per dyabolum humani generis inimicum qui valde formidat hoc signum crucis. Unde de hoc ponit exemplum non leve beatus Gregorius in tertio dyalogorum. Nam dicit quod Andreas fundane civitatis episcopus dum quandam feminam sanctimonialem secum habitare permisisset quod celatus de sua et eius continentia, antiquus hostis speciem illius cepit imprimere oculis mentis eius ut illicita et nephanda cogitaret. Quadam vero die iudeus quidam Roma veniens cum ad ... declinare

tenderet et ubi manere posset minime reperisset, in quodam templo Apollinis se contulit ad manendum qui ipsius loci sacrilegium pertimescens, quamvis fidem crucis minime haberet, signo tamen crucis se munire curavit. Nocte autem media vigilans vidit turbam malignorum spirituum quasi in obsequium cuiusdam potestatis precurrere. Eum autem qui ceteris preerat in eiusdem gremio loci consedisse, qui cepit singulorum spirituum causas actusque discutere, qualiterque unusquisque nequitiae gessisset. Cumque singuli spiritus exponerent quid operati contra bonos fuissent, unus in medium prosiliens narravit in quantam temptationem carnis mentem Andree episcopi commovisset de illa sanctimoniali femina. Quod hesterna hora vespertina ad hoc mentem eius traxerit ut in terga eius blandiens alapam daret. Tunc malignus spiritus atque humani generis antiquus inimicus eum exhortatus est ut perficeret quod cepisset, quatenus ruine illius singularem inter ceteros palmam teneret. Cumque iudeus vigilans hec cerneret et magna formidinis anxietate palpitaret, ab eo spiritu qui cunctis preerat missus est ut inquireret quisnam esset ille qui in templo eodem iacere presumpsisset. Quem maligni spiritus pergentes subtilius inspicientes crucis misterio signatum viderunt mirantesque dixerunt: ve ve vas vacuum et tamen signatum. Quibus hec renunciantibus cuncta illa malignorum spirituum turba disparuit. Iudeus vero qui hec viderat illico surrexit atque ad episcopum cum festinatione pervenit, quem in ecclesia sua reperiens secreto tulit et inquisivit qua temptatione vir urgeretur. Cui episcopus verecundatus

temptacionem suam noluit ostendere ad
vero iudeis | Dicit quod talis de-
monem feminam preciosam amoris
oculos iniecisset atque cum adhuc
episcopus negaret adiecit quare
negas quod inquireris quia ad
hoc hesterno vespere perductus
es ut pagana alapa ferireris
atque nimium | Ad quem nimium ve-
episcopus se recognoscens de peccato suo
humiliter confessus est quod prius
pertinaciter negavit | Cepit quoque
ei iudeus narrare qualiter
hec cognovisset et quomodo ingeniis
malignorum spirituum de eo au-
disset indicavit quod ille cognos-
cens se in terra prostravit et in ora-
cionem dedit | Moxque de suo ha-
bitaculo id sanctum eiusdem dei fa-
mulam eiecit et omnem feminam que
illuc in obsequio habitabat ex-
pulit | In eodem vero templo appo-
linis oraculum beati andree apo-
stoli fecit atque ea omni temptacione
funditus caruit | Iudeum quoque fide
imbutum babtisavit et ad gre-
mium sancte ecclesie perduxit | Legitur
sit historia quod in eo fideli
notario quem quidam magus decepit
perduxit et duxit in quendam
locum ubi demones advoca-
verat promittens ei multas
divicias si deberet | Et ecce in-
videt quendam quendam magnum e-
thiopem super excelsum tronum
sedentem et in circuitu eius alios
ethiopes cum lanceis et fusti-
bus stantes | Tunc ille ethiops a ma-
go quesivit interrogat quis
est iste puer | At ille dixit domine
servus noster est | Cui demon si
vis me adorare et servus meus
esse et christum abnegare collocabo
te in dextera mea | Ille autem si-
gnum crucis edidit et liberum exclamat
se esse servum christi | Statimque tota
multitudo demonum evanuit | Postea
hic enim quadam vice predictus no-
tarius templum sancte Sophie cum
domino suo intrasset et ante salua-
toris ymaginem ambo starent
vidit dominus quod ipsa ymago super
notarium diligenter respiceret
et admirans fecit eum ex parte
dextera stare | Statimque ymago in eam
partem oculos volvit et super no-
tarium attente respexit | Rursum
fecit eum redire ex parte sinistra | Et
ecce iterum ymago oculos vertit
et admiratus admiratus a domino
quereret quid apud deum meruis-
set quod sic eum ymago respice-
ret | Dixit se nullius boni conscium
esse nisi quod coram dyabolo
negare noluisset | Crucem igitur
tante virtutis sit signum sancte
crucis | Debebat ut illud lignum
veneratione non semper lateret in
terra | Sed ut adhuc inveniretur
et revelaretur in quo salus mun-
di pependit et crucis mortuus
triumphavit et mortem nostram supe-
ravit | Cuius quidem inventionem
hodie celebramus | De cuius
quidem autem inventione sicut
Ambrosius ita dicit | Sancte
memorie | Helena mater Constantini
infusa spiritu dei festinavit ut Ihe-
rusalem veniens cepit visitare loca
sancta | Postea inquirit a sanctis
ut reperiret lignum sancte crucis
| Et sicut habetur ex historia re-
precepit ad se congregari omnes
sapientes iudeorum qui per totam
regionem poterant reperiri | Qui
nimium formidantes ad invicem
dicebant quam putatis nos facit ad
se vocari | Tunc unus ex
eis nomine Iudas dixit | Scio quod
vult a nobis discere ubi sit lignum
crucis in quo Ihesus crucifixus est
videte ergo ne aliquis sibi confiteri
presumat | Scio autem certissime
quod lex nostra et paterne
tradiciones totaliter destruentur
Zacheus enim avus meus pre-
nunciavit patri meo Simoni | Et
pater meus moriens dixit mihi
de quo cruce manifestabitur ante
crucem optime nunquam regnabit
gens iudeorum | Sed illi qui adorant

crucifixum. Cumque ipse ut fugeret
Cui iudei dixerunt: Si de hec
regina quesierit, vide ne ei hoc
aliquatenus confitearis. Cum er-
go illi ad reginam venissent et ac-
citam fecerit, cepit eos querere
de loco ubi erat dominus crucifixus.
Cumque illi locum nullatenus indicare
vellent, iussit eos omnes igne cre-
mari. At illi timentes tradide-
runt Judam dicentes: Domina, hic est
filius iusti prophete, optime no-
vit legem et indicabit tibi omnia
que quesieris ab eo. Tunc illa
omnes alios dimittens detinuit
solum Iudam et dixit: Mors et vi-
ta tibi proponuntur, elige quod
malueris. Ostende igitur ostende
michi locum qui dicitur Golgatha,
[illegible] ubi dominus est crucifixus
ut possim eius crucem in-
venire, aut mala morte mo-
rieris. Respondit Iudas: Quomodo possum
scire locum cum iam ducenti an-
ni fluxerunt et amplius et
natus ego illo tempore non fui? Cui
regina: Per crucifixum, inquit, te fa-
me interficiam nisi michi dixeris
veritatem. Iussit ergo eum in puteum
mitti siccum et fame ibidem
molestari et cruciari. Cum ergo ibidem
septem diebus mansisset, octava
die se peciit extrahi et locum
se promisit indicaturum. Cum ergo
extractus fuisset et ad locum venisset
et Helena regina ipsum secuta
fuisset, veniens ad locum ita dix-
it ut scribit Ambrosius: Ecce lo-
cus pugne, ubi est victoria? Que-
ro vexillum salutis et non invenio.
Ego in regibus et crux domini
in pulvere iacet. Ego in aureis
palaciis habito et triumphus
Christi adhuc iacet in ruinis terre
et latet palma victorie. Quomodo
arbitror me redemptam si redemp-
cio ipsa non cernitur? Video quid
egeris diabole ut gladius
quo peremptus es obstrueretur.

prodatur gladius quo vir Go-
lie caput est amputatum, appre-
hendatur lignum ut fulgeat salus
mundi. Egisti diabole ut abscon-
deres lignum, numquid ut iterum vince-
rentur victores? Sed Maria que sine
minucione virginitatis genuit eum
qui crucifixus vinceret te et mor-
tuus subiugaret. Numquid et
hodie ut mulier tuas astucias
deprehendat? Illa sanctum
dominum gestavit, ego crucem eius
investigabo. Illa fecit ut deus
inter homines videretur, ego ad so-
lacium omnium peccatorum de ruinis
terre domini elevabo vexillum.
Post oracionem Iudas dixit: Domine
Ihesu, ostende michi lignum sancte
crucis. Et hec dicens spelunca
aperta cepit. Et statim locus
subito commovetur et fumus aro-
matum miri odoris sentitur,
ita ut Iudas mirabiliter amba-
bus manibus plauderet ac
diceret: In veritate, Christe, tu es
salvator mundi. Post hec fortiter
se viriliter succinxit et xx passus
fodiens tres cruces ibi abscon-
ditas repperit quas ad reginam
protinus deportavit. Quas
videns, ut Ambrosius in meditacione
habetur, ut regina vero certitudinem
indaginis spiritus inspirat eo
quod duos latrones cum domino
crucifixi fuerunt, quia ergo inter
lignum domini poterat fieri ut pa-
tibula inter se casu miscerentur.
Consurgit ad excogitandum locum
invenit quia inimicus per patibulo
predatus tibi agerat. Titulus vero
in illa tunc collatus fuit veri
titulo crucis patuit salvatoris.
Hoc enim iudei veniens ad Pi-
latum et dixissent: Noli scribere
rex iudeorum, sed quia ipse dixit rex
sum iudeorum, Pylatus respondit: Quod
scripsi scripsi, id est non ea scripsi
que vobis placent, sed contra

futura cognoscet nec vobis esti
psi. Sed p9 terutati est postmo
exiit / ut legitur Helena quod le"
gat vn ante domum cognoscat
invenit ergo titulum rege adora"
uit nec lignum vtrique quod legitur gestibus
de error et vanitates impiorum Sed
adoravit eum qui pependit in li"
gno hic ille. Sed d. hic crux non
est adoranda contra illud quod dicit
oracione Quam crucem adoramus do"
mine Respondetur dicit crux vna q
ut ipsius pependit / et a a re
consecratur vno modo quantum est signum
cristi in ea crucifixi sed dicitur ado"
rati adoracione latrie secundo co"
sideratur inquantum est lignum per
tactum corporis nobilitatum Et
ei debetur reverencia et non adora"
cio Racio quia quicumque homo ado"
rat ad id dirigit oracionem suam / ut
aliquid ab eo impetret vel ut ei pla"
ceat Tercio at qui omnino racione ca"
ret non ei audit nec intelligit nec
cognoscat Secundo hoc lignum in se
considerantur non debet adorari sed vene"
rari secundo quia est nobilitatum tactu cor"
poris christi Tercio ei impossibile stultum
est rogare Alia est crux in qua christus
non pependit et in tali forma est adora"
da est facta vel ymago crucis id
crucifixi imaginem eius introducte
sunt in ecclesiam 3a racione Primo propter
erudicionem simplicium ruditate
qui nesciunt scripturas legere / ut sal"
tem in hiis picturis vel sculpturis
tangam in scripturis possent cogno"
scere fidei sacramenta Secundo propter ex"
citandam affectus tarditatem affectus
enim maxime excitatur per ea
que videt Tercio propter firmam me"
morie labilitatem Ita que videntur
medius firmiter imprimuntur / yma"
go ergo cristi inventa est propter hoc
ut recipiatur eum qui pro nobis
crucifixus et ergo est adoranda
et reverenda et ea venerere que ei

exhibetur / exhibetur dicit Augustinus de
doctrina christiana dicit / quod veneratur
tale signum / non hic veneratur quod
videt aut videtur sed id quod repre"
sentat Sed d. contra ergo hereticos contra
destruunt ymagines cristi Respondetur quia sunt
spirituales adulteri Et sic sicut legitur
annulus cetera sponsa carnalis in
digito sic crux vel ymago
cristi in christiano Item si vir est
sit ultra mare et vxor hereticam annu"
lum in digito per recordacione mariti
Sed si eum deponit anulus te oblivi"
scatur viri sui Sic si ymago cristi
destruatur homo cristi oblivisceretur Si
at legerem sit signum cristi recordacionem
cis Et ergo heretici sicut adulteri de"
struunt ymagines cristi / et hec max"
ime faciunt instigacione dyaboli qui est
sicut adultera spiritualis Christus sicut sint
corporales conantur id aufferre quod
ex ipsius notet Ex dyabolus cogno"
scens quod signum crucis est maxime
hominum instigat hereticos ut destrue"
ret crucem et ymagines / ut dyabolus
videns hereticos sine signo tamquam
sine vexillo et clipeo induceret
eos ad diversos errores diversos Et
ergo maxime est pens destruere yma"
gines christi vel sanctorum que in hec
contemplantur Deus et sancti Sed fit
valde utile est pabulum christi fit in
memoria hec / quia reddit homines se"
curos et quietos in deo et fecundos
vnde Bernardus O anima mea si quietem
desideras / securitatem. et fecunditatem
assume pennas et vola in foramen
petre i. ad vulnera cristi per frequentem
recordacionem / quia in non loco quies
gracior / nullibi securitas maior
nusquam fecunditas vberior Ibi enim
dicitur quod predictus scripsit / quia ibi
sicut homines pendere in cruce mo"
dico capite cruenti spiritum ceme"
rent et aer superbo aerea
tremunt Et domini quintum et in
racionabilis quia omnes ad caritatem ducti
et non apperuit os suum / et eius male"
dicebat non maledicebat / quia pateretur

nõ comnabatur Secundo mirabilis
Tercia ipse pro suis inimicis et cru-
cifixoribus orando dixit Pater
dimitte eis quia nesciunt quid faciunt
Secundo audiosius quia ipse festi-
nauit ad passionem pro nostra salute
et inde traditori quod facis fac
citius Secundo auarus quia nudus
affixus est cruci vestimenta sua
diuisa a militibus per sortem
commissa ita ut de scriptura dicat
Tamen de summo principe Matth.
xi vulpes foueas habent et volu-
cres celi nidos filius autem hominis
non habet vbi caput suum reclinet
Secundo gulosis et ebriosis quia fel-
le et aceto potatus est Nota gratie
crux sit ante tabernam vbi mero
vel potalia a'a propinantur
Tercia sit crucifixus non prius ad
bibendum alcius qui eueniunt ex ebri-
etate Tercia ex forti sit debile
ex sano egroti ex agili grue
ex formoso difforme ex innocen-
te turpe Hunc vero neque mae
sint grates ad bibendum vinum post
ad vesperam ut vino estuent Luce
cum qui epulabatur cottidie sple-
ndide post in penis infernalibus
ad talem cruciatum deuenit quod pete-
bat guttam aque ad refrigerandum
linguam nec potuit impetrare
Luce xvi Secundo luxuriosis quia
aruit tanquam testa virtus eius et
cum virtutibus eorum indicatur flore in
hoc mundo quod tempore fini quia 2ª ad Cor.
Tercia fornicatur in corpus suum pec-
cat Tales crucis sunt quod destructa
plus ad Philipp. iii Multi
ambulant quos sepe dicebam vobis
nunc et flens dico inimicos mi-
sericordie inimicos crucis Christi quorum fi-
nis interitus quorum deus venter est
et gloria in confusione ipsorum qui terrena
sapiunt Nos autem carissimi non sic sed
vera gaudia sint in celis Recipiamus
Christum tollentes crucem nostram non coacte
sed voluntarie Non propter Tercia de Re-
demptione a deo et nos beneficio Sequitur

nunc cum paradiso quod ipse passus
est pro nobis nobis relinquens exemplum
ut sequamur vestigia eius Quid enim
prodest nobis quod filii Abrahe
sumus si opera Abrahe non facimus
Sic quid prodest crucem domini
predicare et venerare et crucem
nostram nolle portare Si tulit
ipse suam tollamus et nos nostram
Tercia cum vult ad eo regnare debet
sic ille ambulat et ipse ambu-
lare Si enim oportuit pati Christum oportet nos
pati ut intremus in gloriam eius
Regnum nos propter faciet Ihesus
Christus filius Marie Amen

Sermo de S. floriano

Iste tempore sol Ego sum
vitis vera et pater meus
agricola est Jo. xv
Tercia capitulo euangelio
dicuntur Primo quibus malis
debet audire operatio istorum magna
timorem sic quod debet timere horrendam
miseriam dampnacionis Secundo quibus bonis
debet audire ex isto opere magnam
complacentiam quam recipit in regno
dei Tercio quibus hoc audiens
venit dei attente debet hec magna
prem sic mundamus Primo
propter quibus malis debet audire hoc
euangelio isto magnum timorem
sic quod debet timere omnimodam miseriam
dei Et hec tangitur in textu cum
dicit Omnem palmitem non ferentem
fructum abscindet pater et mittet
foras sordes Ad Ebreos vi
horrendum est incidere in manus
dei viuentis Et quibus peccatis
et penitentiam contemptibus incidunt
in manus dei viuentis Dicitur
2ª Regum xxiiii de Achab
est ut incidam in manus domini
multe enim misericordie eius
sunt Ratio quia si homo est vita quando
ad exitum huius mundi seu vite
peruenit habet misericordiam a patre Secundo
est enim instabilitas vite in
quo est tempus misericordie Sola
si vincatur ille aptus vinum apputat

omnem palmitem arida et non
portantem in me qui non facit fructum
ei. Et demum mittet ad ignem
Sic pater celestis qui vocatur agricola
in ewangelio ut faciat cum illo homine
malo non faciente fructum in eo statu
in quo est positus Primo augmentat in eo
de prosperitate. Deinde recedit a
Christo qui est vitis vel essencia et ce
denuatus a gracia viuit mihi et inta
labili qui non in peccatorum vadit
Secundo cultor vinee non solum
amputat palmites aridos Sed
et omne superfluum ne impediant
generacionem aliorum Sic pater celestis omnes
qui sunt alios impediunt in generacione
bonorum actuum et virtutum ut sunt
raptores calumpniatores de
ceptores Tercio tales mittet
(...) ad infernum Et in signum
huius Christus tristes fecit iam vel in
et eo tempore appropinquabat sue pas
sioni grauissime videns ficul
neam virentem et folia pulcra
habentem sed fructum non habentem ma
ledixit ei dicens Amplius et stati
aruit Et hoc maledicat ope
ribus malis ut ipse per illud Malach
ii° Maledicam benediccionibus
vestris Quia benediccio ita fit vere sed
quod deo que a vobis benedicere a me
est maledictum Multi enim sunt tam
spirituales quam seculares qui benedicunt
iniquo agentibus adulantur
quoque peccantibus dum dimittere
sunt et faciunt eis ut bonum habeant
Tunc ecclesia et vadunt eis in peccatis
aeternis Sic omnes qui sectantur
pulcritudinem huius mundi et
non habentes bonum fructum arescunt
in inferno perhennio igne infer
nali Nam malus homo est comparab
ilis cum infructuum bonum potest facere
et fecere Si enim ipsum comparabis
ad deum et inuenies quod ipse
est blasphemus blasphemans nomen Christi
Derisor verbi eius contemptor
veritatis et impugnator potencie
Christi et contraria bonitatis eius in
credulus passionis eius Ecce quia
fortitudinem habet ad deum et utique
vere potest esse adeo quod est finem ama
re eius. Dicit usque ad infernos non
placebit deo in perpetuum Si autem compara
bis ipsum ad angelos inuenies
nullam similitudinem habentem ad eos ipsi
custodiunt eum et ipse repellit
a se eos peccatis vinculo et utique
potest esse inter eos Si autem comparabis
eum ad sanctos et ad alterum similitu
dinem inuenies non inuenies
quod uiuerent ipse habet ad eos neque exa
ctor potest sequi neque festa honora
re Nam si quid mali non potest facere die
simplici hoc perpetrat in die festo
Si vis eum comparare ad diem dominicam
Et inuenies quod tota die festum di
struit consumit neque manus gla
neque vendicionem neque quam glo gu
lositate ebrietate Et deus de
creuit ut dies sabbati sanctificetur
Exponam enim deus feras ignes et
latrones permittit Cum quos de
bet in domine Ecce medio ipse
arescit vel eciam in eo mors vel eciam
luctus vel eciam desperacio vel eciam pericul
vel eciam amaritudine replemur et
in tota vite eius amaritudinem
amarissimam Effugere sequitur habenti
in luxuria et quod habere retinere non
possumus nunc est quod ad habere la
boramus Contemnes quo eciam tamquam
nequiciam et laboriosum et despexit
et homo iniquus Mundus despexit et gau
diet eius Si autem ad proximum et
inuenies magnam iniuriam ei infe
rentem in rapina spolio in
iusticia calumpnia decepcione usura
fraude dolo oppressione Si autem ad
sacramenta ecclesie et ipse non curat et cal
cat et despicit ea Si autem ad pre
cepta dei et inuenies quod non obser
uat Sed infringit vel pacta Si ad
superiores et inuenies quod eis
detrahit et inobediens eis et eos

confundit Si ad aquilos ipse no
fruunt eos conmas se movere Si ad
inferiores. et invenies quod spumit
spoliat et minuatur eos Si ad
se ipsum et invenies quod repletus
malicia fraude a capite usque
ad pedes nam sim recordabitur
Et tunc homo ad quid ergo Si
cabitur ipsum non aliud nisi ad ignem
infernalem In quo eternaliter ardebit
quia non fecerat bonum hic Unde
dicit ewangelium Omnem palmitem
non ferentem fructum abscidet et mit
tet foras i. ad infernum Et Math
xxiii°. dicit Malus male perdet Et
Jeremie xvii° Inducam super eos ma
la de quibus exire non poterunt
hec precisio a vite christo perdi
ta est valde dampnosa est quia
ex quo influxus christi et ipsius gratie
nichil operatur in eo Tunc nec
fides in eo aliquid facit pro dila
tione ut spes dicat talem ad ali
quid beneficandum nec caritas
in tali invenitur que est vita anime
Talis ergo homo gratie mala in vite
christo quia ab ipso non honorem capit
et sit audaciam Unde luce xiii°
precepit dominus vincti servi fierem (?)
pecules pedi et foras mitti
Tale eum hominem mittat foras
i. excludat a societate et visione
omnium sanctorum et arguet i. omnino
excrucabitur ab honore ecclesie
et cetera propter tremorem magne pene
Et ita post mortem messores
angeli tollent eum demonibus inferorum
et mittent in ignem eternum Conside
rate hic insipientes quam est hic quia
corde creditis et ore loquimini et
fidem non tenetis quia et quilibet
hominem mittet eternaliter in ignem Sexto
quia quilibet bonus homo debet audi
re exemplo ewangelio magnam consol
lationem quam recipiet in regno dei
Et hic notatur in ewangelio Omnem
palmitem qui fert fructum pur
gabit eum ut fructum plus
afferet Dicit gloza super

decimum capitulo Josue Omnem casum
modis deus omnes tradidit terras in
via secundum variis desideriis
et omnibus perturbis quia propriis et frangas
... abluit sicut sanctifi
cati sicut iustificati sicut pur
gati sicut Ubi omnium sanctorum perfecta
sue sanctitate purgat nos ab
aliis ... et heresibus per de
terminatione veritatis Et ad Tytum
ii° dicit de christo quod ipse passus
fuit ut nos redimeret et nos
mundaret sibi populum acceptabilem et
placabilem deo patri Et Gregorius
x° morales mundat et hominem pla
centinas sue vite planacione pur
gat hominem per domini gratie inspi
racionem luce xi° Quere si nunc po
tes me mundare purgat hominem
asperitas vite asperitates lecti
purgat hominem lacrimosa con
fessio Math xvii° purgat hominem
devota oracio clementia xiii°
Dominica que ferma ad sagmen
pertinebat quia sacerdos rogabat
... et mirabatur et tamen non de
purgatur purgatus quia non iniste
sunt aliquo peccato Hic autem de purum
quia non admiscetur alicui alio metallo
Sic purum dicit purum quia ei non est
inmixtum aliquid Nam hic per palmitem
ferentem fructum intelligitur quilibet bonus
homo Et sunt fructus quod debet esse acceptus
coram patre celesti debet manere
in vite secundum in christo quia palmes
non potest facere ex ipso fructum
aliquem nisi manserit in vite
Et per quid debet manere in vite
Dicitur quia per unionem per fidem spem
caritatem et per bona opera Et
ergo nec infideles nec heretici
nec peccatores quousque peccato
mortali manet in vite ista
Nam Unde quamvis vince bistos (?)
facit unum hic pater celestis tunc
bonum hominem Unde vinea
tor primo conservat vinum a fuga

Sic agricola pater celestis ab
eterno celesti conservat et ago-
libet peccato mortali quia ita miseri-
corditer homines. Secundo pur-
gat vineam sic deus si aliquis cadit
in aliquod malum bonus homo statim
purgat et erigit eum et si sta-
tim in aliquo statu allegavit si
deviat statim inducat ad viam
Christi qui est via et veritas Jo. Ter-
cio colat vineam suam sub dote quia
vinee radices plantas bene extrahunt
humiditatem terre sic pater celestis
hominem bonum ponit ad statum
honestum in quo gratia dei extrahit
ab eo omnes immundicias et delecta-
cione huius mundi. Et godes imun-
de inventos in suo statu adque
si vel tales palmites sunt demones
venatores vinearum quia rapiunt spi-
ritualia et carnes i. glorias que la-
cerant vestes hominis. Sic deus
de corde boni hominis decem anni
ad que in nocte et in die lacerat
cor hominis ut de acquisisti
omnia ab perdidisti quicquid in qua
se habitat deus. Quinto circumse-
pit vineam propter vulpes apros
et canes. Sic deus cor hominis sua
lege et mandatis suis circumsepit
ne ei veniat in loco superbie status
ut repellit scriptura dicens Deus
superbis resistit humilibus autem dat
gratiam suam. Si aperit i. inducto co-
gitacio carnis dicat ubi medio
corde. Et dicit paulus dicens
quia nec immundus intrabit in regnum
dei. Sexto circumfodit vite et
amputat ab ea omnes superfluitates
Et hic tempore veris. Sic pater celestis
hominem bonum preterea ex bonis et
operibus amputans ab eo immundas
cogitaciones. Septimo colligit
omnes simul ramos ne dila-
tentur sed ad diversas partes sic
deus facta boni hominis ponit ad
passionem filii sui. Octavo ponit
butrum in mensura ponit nunc

ut ad custodiendum ne fures ingre-
diantur. Sic bonis hominibus deus dat
intellectum clarum ad custodiendum sensus
exteriores per quos non ingrediantur
fures et latrones i. demones cum
suis temptacionibus et suggestionibus
nisi illud. Vallavit murus de peccatis
quia i. anima mea vel ab ... dem
dat ei immortalem quem mittit et ponit
qui immotens ab omni peccato
ut et dixit sibi apostolus. Tu es ef-
ficiam sic parvulus iste non imita-
bitur in eorum celorum et domum deus
construat eum usque ad messem
i. usque ad vitam eternam. Deinde
dat ei gratiam super gratiam donum bo-
ne cogitacionis supra alias bona
devocionem super aliam bonum opus
super aliud confirmacionem ad perci-
piendum sacramentum altaris et suo
corde devocionem ad sinceram
dato confessionem contricionem satis-
factionem. Deinde ei hoc verbum ad ta-
le gratiam sine nunc non sequi
cum beatitudinem. Deinde super-
venit contendendo se et subiecto
omnia precepta in corde suo dicens
Ego sum ut tibi maiestatem
tue. Et vero palmes bonos
fructus facit. Et ergo pauci sunt boni
palmites i. boni homines quia pau-
ci sunt qui purgat se vacabit
alio ergo et sumus agricola pater
celestis qui pro nobis sit in cruce
erat purgabit nos. Quapropter ut pur-
garemur non instantiam et a nobis
nos multi in quorum corda concupiscencia
carnis madet et per se ramificat
et tractu temporis convalescit et
forte non compleat per talem
tempore aut loci aut ... infir-
mitate. Expagatas x° mulita-
ti non appetit ad sit ...
... contra ...
ore eius aliquod verbum ca contestacionis
prorumpat nec ab sensus eorum
prodat. Et ut vos ydolatrie
qui colunt demonia i. peccata
varia. Et tercia. Et sabbatorum

violacio pudicicie. Est fur ca-
stitatis rapine. Est usure. Est
inhonestas oculorum divini. Est
utique gladius silet. Ideo omnes
impune peccant. Et quod minus
cantare volunt unde opprimuntur
ve igitur mundo a scandalis. Dixi
Tercio quia qui hic audiunt verbum
dei attente corde eius curacione
esse magnam spem sue munda-
cionis. Et hic tangit in ewangelio
cum dicit Iam vos mundi estis
propter sermonem meum quem locutus sum
vobis. Ita qui munditur per sermonem
dei non aliud capit nisi vitam
mundam. Et hoc propter eos. Primo quia
sermo dei indicat hominibus viam
ad vitam. Iohannis vi. Verba que lo-
cutus sum vobis spiritus et vita sunt.
Secundo quia sermo dei habet in se
vitam. ad Hebreos iiii. Vivus
est sermo dei et efficax. Ter-
cio quia confert vitam. Mathei
iiii. Non in solo pane vivit
homo sed in omni verbo dei. Nam
sicut corpus non stat sine ci-
bo corporali sic anima sine spi-
rituali. Quarto inducit hominem
ad vitam eternam. Iohannis vi. Qui
verbum dei audit et credit ei qui
misit me habet vitam eternam. Et
Iohannis vi. dixit Christus ad apo-
stolos suos Et forte et vos vul-
tis abire. Dixit Petrus
Domine quo ibimus? tu verba
vite eterne habes. Sed hic videmus
quod multi audiunt sermonem dei et
utique non mundantur per ipsum. Nam
simplices audientes verbum dei plus
confortantur in sua simplicitate
peiorantur. Quod quia hic non veniunt
corpore dei sed quia non attente au-
diunt illud. Et audientes non fa-
ciunt secundum ea que fructum in
multorum verbum dei perdit non
faciens fructum. Primo a sacrificio
et hoc propter quosdam qui faciunt
de eo. Et utique hic contingit
verbum dei non potest dare propter

hic fructum ut dicit Symon
de Cassia. Secundo avari
diuites non faciunt fructum quia
propter magnam curam suffocant cor
Tercio curati indocti non faciunt fru-
ctum quia in sua via ambulant
et aliqui non retinent. Sexto cura
avaros perdit quia non habet aliquam
humiditatem quia non est pietas apud
eos. Quinto curati increduli pe-
reunt quia qui non credit sufficit
ei ad dampnacionem. Sexto curati bo-
nos et indoctos ipsum faciunt fructum
hoc 2m Crisostomus super Matheum qui
audit vel legit sermonem dei
sequitur. Et ultra conlaborare
ut faciat bonam vitam. Sed qui legunt
vel audiunt sermonem dei et non curant
hoc adimplere nec vitam conformare
formant. Et tales non faciunt fructum
nec dicunt in vita sua incipiunt
sed dyabolo. Nam si aliquis bellicosus
sed qui totus deditus est ad bellum
diceret de agro bono laudando
ipsum de quo multi fructus procedunt
non curat de eo nec de fructibus
Crimina non stabilivit affectum et vo-
luntatem suam in agro suo sed tamen
in bello. Sic etiam si diceret aliquis agri-
cole de bello bono illud lau-
dando coram eo non adverteret quia
non spectat ad ipsum sed tamen cura
eius est de agro quia affectum suum
stabilivit in agro et non in bello.
Sic hoc multi sunt sacerdotes
qui multa legunt et audiunt
et utique non meliorantur in vita
sua quia non stabiliunt affectum in ce-
lestibus sed in terrenis. Ideo non
curant illa. Sic etiam multi sunt
layci qui audiunt verbum dei et
non meliorantur quia nolunt ces-
sare a peccatis suis. Sic hoc etiam
multi sunt qui currunt et im-
plent consuetudine [illegible]
et non curant de bona vita
vel quid impleant verbum dei. Et
tales omnes dampnantur. Unde
illud Iheronimus sacre voluntatem

dum domini et non faciet vapu-
labit plagis multis. Sed boni
christiani illa que audiunt imple-
facere. Sicut boni famuli qui stant
coram domino suo ut implerent
quecumque preciperet eis. Sic et
electi stant coram domino deo ut
quecumque audierint mox sine pos-
se facile implerent quod christi-
stabilis vomere venit aston-
sum in deo. Anima quicquid scri-
ptura dicat hec ipsum et delectabilis
dicat. Nam quemadmodum corpus hic
consistit sua in verbo dei et in
scriptura. Anima vim dei et valde
potens quod facit omne illud ad
quod ... committit. Nam fides dila-
tat spem elevat caritatem inflam-
mat. Sacramentum virtutes am-
plificat. Deo exaudiente petitiones
explanat et mentem scriptura
manifestat. Nam quicquid prede-
lectat ... hominis afferat cor-
dibus eorum. Sicut lux delectat
oculos, verbum dei plus laudamine
et illuminat oculos mentis. Sicut pri-
mitos delectant vox verbo dei mul-
to delectabilior est. Iuxta illud
vox tua dulcis. Et propheta dicat
audiam quid loquatur in me dominus
deus meus. Sicut enim absque delectat
gustum plus verbum dei anima. Et
propheta: quam dulcia faucibus meis
eloquia tua super mel et favum ori
meo. Sic sanctus Florianus fuit de-
lectatus in eloquiis domini ut patet
in eius legenda.

Legenda de sancto Floriano

Urgente magna persecutione christianorum sub
Diocleciano et Maxi-
miniano imperatoribus
multas varijs tormentis pu-
niebantur sanctitatis et fidei
multos coronabant pariter et pa-
cientia. Hic precepta predictorum im-
peratorum impensius a
Aquilino presidente

ibidem. Idem preses vero ad
castrum Lauriacense cepit vehe-
menter inquirere christianos et ideo
conpertum est quod sunt multi condempnati
et mactati et varijs suppli-
cijs torti. Hoc Florianus princeps
officij in professione suadens qui
diu in eadem civitate in Aquile-
ia ante audiens hec fieri
in Lauriaco dixit suis. Ego
oportet me ambulare Lauria-
cum ad presidem et idem diversa
suspendit supplicia pro christi nomine.
Et veniens venit non longe a
Lauriaco ad pontem et obviavit
eis qui sibi militabat qui mis-
si erant a preside ad inquirendos
christianos. Et ad interrogavit
eos quos perquirerent. Dicitur non
audisti precepta imperatorum. Dixit
eis: Ecce quid ... quidem cum sim
christianus. Et apprehensum duxerunt
ad presidem qui dixit: Sacrifi-
ca dijs sicut ego et commilitones
tui et vivens et videt. Ego hec
non faciam. Preses autem iratus fecit
eum flagellare. Dixit Florianus
dixit: Domine deus in te speravi
et te negare non possum. Sed tibi
multo Aquilinus audiens hec
subrisit et dixit ut quid insi-
pienter loqueris Florianus. Dixit
Quoniam militavi imperio mundi occul-
te ad deum equaliter colebam
et dyabolus non potuit me ce-
integro hec usque debes servire
preceptis imperatoris. Nolo eo
sacrificare demonibus. Tunc fecit
eum fustibus cedi. Dixit Florianus
Ego tormenta non timeo, ignem accen-
de et ego in nomine domini ascendam.
Tunc milites inceperunt eum
cedere et non cederent. Dixit preses
Sacrifica dijs et liber eris a
tormentis. Dixit Florianus Ego
vero sacrificium offeram deo. Iterum
fecit ipsum cedi et ipse letus fuit.
Deinde fecit scapulas ipsius
frangi et ipse deum laudabat

Et cum presbiter videret se superari dedit seipsum cum suis sepulcro mox et vidit comitatum polonorum quod hodie durat usque in seculum ut speramus

Sermo de S. Stanislao

Ego sum pastor bonus Johannis x. Ewangelium hodiernum legitur de christo domino nostro qui passus et mortuus et a morte surrexit ascendit ad celos et venturus est iudicare vivos et mortuos in fine mundi. Ante cuius adventum adimplendo dicit quod ante eius adventum [illegible] generacionem tranceat et reliquias ... sacerdos unus erit ut apostolus et fiet unum ovile et unus pastor legitur. Ac hoc ewangelium in festo sanctorum pontificum sacerdotum et martirum ammonendo quia sacerdocium emanat ex passione mortis et resurreccione ac ascensione christi ad hereticos et ad colligendum et dispersos in cunctis ovili appellentur intrate. Iuste quod competente intrate ut impleatur. Congrue ewangelium predictum et se nominavit bonum pastorem. Et circa hoc ewangelium dicendum primo de bonitate dei, secundo de bonitate christi ut pastoris.

42 Trina bonitas domini nostri describitur. Primo quod mortuus est pro ovibus et dedit se in precium. Secundo quod nata sua pro omnibus in sacramento altaris dedit se in cibum. Tercio quia corpus suum misticum hoc est apostolos martires ac alios exposuit in salute omnium et dedit se in generale magisterium. Unde de eo canitur: Se nascens dedit socium, convescens in edulium, se moriens in precium, se regnans dat in premium. Circa primum quod ille adolescens dixit ad ihesum: Magister bone quid faciendo vitam eternam possidebo. Dixit ei ihesus: Quid me dicis bonum, nemo bonus nisi solus deus. Intelligendum est. Et beatus gregorius hic dicit: Ego sum pastor bonus et secundum ad dominum christi dicat. Ecce hic qui non ex parte deitatis bonus est dicit bonus est dicat se esse bonum pastorem. Et augustinus dicit: Ideo non dixit esse bonum nisi solus deus. Tamen ad ipsum comparata alia sunt bona ut sunt magna. Ipse enim per se ipsum est bonus non ex alicuius participacione, nec ex alicuius addicione. Unde de eo in psalmo: Deus meus es tu bonus et solus deus bonus ad hoc audire rationem dicit: Ubi Ego deus et non mutor. Est ergo deus eternum bonum incommutabile bonum. Dicit augustinus: Nullus bonum quod ut augeatur. Nullum malum timet ut minuatur. Bonum summum est deus. quod nec est defectivum nec profectivum. Est autem deus bonus sibi ex se bonum nullo superaddito, quod bonus abetur bonus ex omnibus bonis. ad quem visibilibus est plenum. Dicit augustinus: Ergo deus est quod non est sic solus nec est sic sanctus nec est sic bonus ut deus noster. Ipse bonum quod omnia appetunt. Ipse est desideratum bonum. Unde et [illegible] non potest esse inquietus nisi ipso adepto. Ipse est bonum ad quod veniunt omnia bona. Sapiencie viiij: Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa scilicet summa bonitate. Si enim consideret ad eius potestatem omnipotens est et quis resistet ei. Si ad eius sapientiam omniscientis est. Et quid quod posset lex eum. Si ad eius bonitatem ipse est ipsa bonitas. Et quod est qui se abscondat a calore eius. Effundit enim bonitatem suam super omnia opera sua. Vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona. Ipse fons dulcedinis. Ipse pater misericordiarum. Ipse deus tocius consolacionis, quia omni ... emollit cor nostrum. Ipse quibus dimittit offensam dat graciam datam multiplicat, multiplicatam conservat, dat super perfectum premiat super meritum totum ipse. Et quid ... non ...

ipsi Et quid dicam vlterius de v-
tilitate boni Inspice mea que
fecit et que post hec facturus est
et cognosce et que propter hec fac-
turus est et cognosce quam immen-
sa est bonitas eius Vnde dicit
Hugo de sancto victore in soliloquio capitulo xx
Ecce hec vasa sibi visibilia co-
gnoscimus Si enim tamen corpori
tanta beneficia prestat Ab
igne ab aere ab aqua a terra
a celo a mari a luce a tenebris
ab vmbra a rore a pluuia
a tymbre a volucribus a pi-
scibus ab arboribus herbis
lapidibus a creaturarum vniuersi-
tate nobis per temporum successione mi-
nistrantium quam magna sunt que spe-
rant diligentibus se Si ergo sunt
magna et delectabilia que
bonis pariter et malis tradidit
Qualia sunt que solis bonis re-
condidit Si tam varia et in-
numerabilia sunt que tribuit amicis
et inimicis quanto magis et dele-
ctabilia ac dulcia sunt que
solis largitur largitus est amicis
Si tanta solacia in hac die
lacrimarum quanta conferat in die
nupciarum Si tanta continet
carcer quanta continet patria
vbi eum videbimus facie fa-
cie ad faciem vbi in lumine eius
videbimus lumen vbi videntes
gaudebimus laudibus et sa-
ciabimur ab vbertate domus
eius Ecce possumus aduertere
quod deus sciat omnia sine tene-
bris Ita est bonitas sine admix-
tione mali Vnde scit malum
non potest velle sicut nec facere et quo
omnibus modis bonum se ostende-
re ad deum est bonum Et ideo
bonum est homini confidere in deo
et credere quia deus veritas
est Bonum est sperare in eo quia
omnipotens maiestas eius Bo-
num est ei adherere per amorem et
delectationem Quia deus cari-
tas est et qui manet in caritate
in deo manet et deus in eo Bo-

num est bene operari sibi quia iusticia et
bonum est quia humiliat nos quia
hec virtus custodit animam Et quod
angelos deus creauit cum homine et
propter hominem bonum est quia iustus
est dominus et rectum iudicium eius
Ab ipso autem deo christo secundum humanitatem
accepit optima dona Nam christus
dignior est angelis omnibus cum vnicuique
angelorum dixit Pater filius meus
es tu Et ideo dicitur angelus ma-
gni consilii per Ysaiam Vnde et si
angelus creatus est iusticia custos
in actu quia creatus est in gratia
Ita quod in primo [illegible] sue creationis me-
ruit quod angelus non potuit
facere Vnde dicit beatus Thomas et
quia plus est custos creatus est bonus
quod dicitur angelo non [illegible] Ita quod se-
cundo custos est quam talis angelus
aut ea meruit licet sancti actu
ut dicant sancti Vnde licet angeli
sint [illegible] salutis tamen nos saluare
non potuerunt Christus autem fecit salu-
tem in medio terre Vnde sic in adam cor-
rupta natura Ita quod eo cum suo
peccato potuit inficere iusticia dei
exigente Sic et in christo erat tota
humana natura sic quod eam potuit re-
ficere sua iusticia et sanctitate
propter quod dicit apostolus Sic in adam
omnes moriuntur sic et in christo viui-
ficabuntur Nec est igitur equare
prophetas aut ceteros homines
quia ipse est deus propter quod ecce
hic est plus quam Jonas Maior quam Salomon
et moyses Ex quo ergo deus
multa mira faciebat in prophetis
quos habitabat in eis per gratiam
Sed in christo non solum per gratiam sed et
per vnionem diuinitas inhabitauit propter quod
Ceteris gratia datur ad mensuram
et addatur [illegible] In christo autem habi-
tauit plenitudo gratie Alii autem
[illegible] assumitur [illegible] in vnum tempore
vngente hoc erat plenitudo
gratie Vnde Johannes dicit Vidimus gloriam
eius quasi vnigeniti a patre ple-
num gratia et veritate Et quod [illegible]
[illegible] in celo et in terra

Mathei primo. Dicitur mediator quia
mediat quos salvatorem et dicitur reco-
nciliator quia sapient inimicas inter
nos et deum. Dicitur salvator quia libe-
rat nos ab malis in quibus fuimus et
fecit salutem omnibus nostris. Dicitur
redemptor quia solvit debita
nostra pro quibus detinebamur capti-
vi. Dicitur lapis angularis quia te-
dentes in se unit. Dicitur caput
et vitis quia omnibus influit. Dicitur
via et hostium quia per ipsum et intramus
ad regnum celorum. Et hic dicit quod
est pastor non qualiscumque sed bonus
Ideo bonus quia potestate, sapiencia
et bonitate plenus. Bonus quia potuit.
Bonus quia scivit. Bonus quia voluit
et fecit redemptionem plebis sue non
ex operibus iusticie que nos fecimus
Et tamquam deus homo et filius dei sed
secundum suam misericordiam nos salvos fecit.
Bonus quia non quod redemit sed
nemo potuisset alius redemisse sed
sicut dicit etiam Bonus pa-
stor dat animam suam pro ovibus
suis i. vitam pro ovibus redi-
mendis et quod mansit in morte
et hec patet ymmortalitatis sicut quod
sua morte nos vivificavit. Dicitur quod
malus pastor fuit adam qui ad
mala pascua suos duxit quia
ex ipso omnes venerunt in locum
horroris et vaste solitudinis
ignorancie infelicitatis con-
cupiscencie multiplicis mise-
rie et mortis desperationis. Sed christus
dedit in morte animam suam et
sua morte nostram abstulit sic
cum livore suo sanati sumus
sic morte sua vivificati sumus
Dicitur igitur bonus pastor quia inde
adque eum pascua nostra duxit
et quid pabuli spiritualis est quod
ex sua passione et morte no-
vimus. Ibi enim lampas fracta
est et lux refulsit. Ibi alabastrum
gratis est et odor diffusus est spirituale
ibi vinaria aperta est et profluxit
dulcis potagio et suppetit ci-
bus quem invenimus ipsa pro te

repercussio in una mansuetudinis
humilitas parum te. Obediencia lu-
ctamur potestatem crucis et se pro-
clamant dicens. Est ei humana
quia cum accepisset acetum noluit bi-
bere. Est ei fortitudo quia Est
ei iusticia unde ait tibi et iusto
huic dixit uxor pilati. Et pila-
tus clamat Ego mundus sum a morte
innocentis huius. Et centurio ait Est
ei prudencia prudentissimus et de
custodis parvi quam in ad
se admisit de quo non fuisset te-
stimonium scripturarum. Unde nos fece-
runt contra quia dicto erat
scriptum. Dicitur non comminuetur de
eo. Sed apperuerunt latus eius
quia sic erat scriptum videbunt in
in quem transfixerunt. Est ei ma-
gnanimitas. Christus enim magis
fecit paciendo unde non sum
ibi est libertas sed et magnificencia
quia magna donat distribuit
quia sanguinem in precium et aquam
in lavacrum. Sic est veritas in be-
nignitas i. sanctitas in omnibus
virtutibus. Unde per passionem pro nobis
nobis relinquens exemplum. Unde
ergo beatus stanislaus apud christum
ut dignaretur animam suam ponere
pro ovibus suis et pro grege sua
mori. Et hic fecit bonitatis sue
apparet non solum quod hic quod se
bonum pastorem nominat sed etiam quod
hic quod loco sui alios pastores
constituit quos et sibi subicit et
eas suas oves nominat. Et
eum unguit ut pastor et nos
pastorem et oves. Et oves
et pastoribus suis subiunxit pastore
Et constituit in ecclesia. Unde
semper in nomine christi dei. Bonus
pastor animam suam dat i. omnem di-
lectionem totum robur ymmo
et vitam dat i. exponit pro
omnibus suis i. ad salutem
ovium suarum quod fecit beatus
stanislaus licet in eius legen-
da. Sed advertendum quod ut non

non est sacerdos et pontifex
tantum sed et rex. Regni enim eius non
finis dominabitur, ymo regna-
bit in domo Jacob in eternum et re-
gni eius non erit finis. Et ideo
non solum comparantur sacerdotes
et pontifices in pastores sed et
reges et duces et domini et
patres familias etc. Unde sicut Christus
dixit: Petre pasce oves meas,
sic Petrus habens plenitudinem
potestatis dicit de regibus: Sub-
iecti estote regi tamquam precelle-
nti sive in officiis pascendi sive du-
cibus ab eo missis ad vindictam
malefactorum. Nam oves non solum
indigent bonis pascuis que
sacerdotes debent providere sed et
indigent securitate et repulsione
luporum, quam reges, duces, domini
debent efficere. Officium enim pasto-
ris [illegible] in loco de salu-
taribus [illegible]. Est leone
[illegible] visum inesse. Unde de
faucibus lupi eripere, quod fit
etc. Officium pastoris est oves pa-
scere verbo vite, pane sacramenti, po-
tu spiritualis intelligentie, exemplo bone
operacionis etc. Et nos est scat
etc. Spirituales quidem aliqui ita fa-
ciunt quod [illegible] sed audiamus
quid dicat Augustinus ibidem: Ecce
dum incidunt in maligno posi-
tum totum, qui te oderunt extol-
levant caput. Delectores mun-
di premunt oviculas, rapiunt,
dum sapiencia sua eas insaniunt
et derident et blasphemant et in-
mutant. Non sed magis tua spre-
tatur verbum et iudicium tuum re-
prehendunt. Sed quis est qui se proponit
pro dei domo, ymmo pro salute omnium
in persecucionibus et tribulacionibus. Alle-
vetur quesivi quis bonus pastor
ita sit spiritualis quam secularis, qui
sua ponat pro ovibus suis. Et revera
multi sunt qui vites suas exponunt
pro ovibus pascendis. Et si enim
sunt sue ovibus corporis sui exponunt

et de eis inhabitum. Spiritualis pastor
faciat similiter, ymo ad hoc laborat
ut qui sibi sunt subiecti digne
suscipiant. Preparat enim eos iam
predicacione, iam exhortacione, iam
exemplo, iam confessione, ostendens eis
quali timore, cum quali humilitate,
cum quali devocione, cum quali
dilectione debent eum suscipere.
Et ostendens qui sunt fructus sumpti
sibi qui inducunt ad ymmo frequen-
tacionem, ymo et spiritualis sacerdotum
omnia parata sunt. Panis vivum
tamen et volatilia occisa sunt
et vocant omnes, sed vocati nolunt
venire, quia non sunt digni. Sed
quare se nolunt dignos facere
quam pastores seculares qui non sine
causa gladium portant non puniunt
malefactores. Et dat et concedat
licenciam peccandi, ymo et si sacer-
dotes vellet compellere ut intrarent
ad quam non admittunt. Alle-
go ite et videte si ea que tempora
sancti Stanislai carebat ad non
revertuntur, non nunc non iustitia opp-
rimitur. Sic tunc oppressa. Nonne
incarcerantur, mutilantur, violantur,
deum non timentes, homines non vereantur,
sanguinis innocentum effunditur. Ec-
clesie catholice libertatibus
ut quis scientia pro talium resistenciam
exponit. Et si aliqui resistunt
verbis, clamat in ambonibus
sed non prosunt. Certe scio si ian-
sicut nunc alii ut tempore sancti Stani-
slai non curarentur. Sed ne tunc cu-
rabantur. Aliud quod requiritur ut
bonus pastor dicat, sua ponat
pro omnibus suis pastor quidem. Tercio
hoc facit si est verus pastor tam
bene secularis sicut spiritualis. Sed non mer-
cenarius. Et non mirum quod mercenarius
sic non facit quod mercenarius est, id est om-
nibus possidentibus propter mercedem et non
est pastor, id est non pascit oves propter earum
salutem. Non enim sunt oves eius, ipse
quia dominum meum esse usurpat
et non vocatus a deo in possessionem
sicut Aaron. Non intrat per hostium,
sed ascendit aliunde sicut fur et latro
ut ad eum pertinet de ovibus

Dz de cindimectis unde vi-
dens lupum venientem i. tirann(um)
i. sacerdotem zelorosum i. he-
reticum perversum fugit i. s(cilicet) no(n) op-
ponit. Et lupus s(cilicet) tirannus zapt
hos p(er) bona omnia (et) pasto-
res et sacerdos zelosus ocu-
det mtat in aiabus omnium et he-
reticus dispergit vni(versum) tot(um) omnia h(ec)

Hic nullus est defectus

Et magnum adiuvat mercenari-
ry omnes salva sint ea de quibus
commendat Non sic christus qui di-
cit Ego sum pastor bonus
Et si vellent se cognoscere et
ignorantiam dicit Et cognosco oves
meas quas bonos a malis per
discretionem quia hoc cognosco o-
ves meas scilicet intus et foras
Nam videt cogitationes et facta no-
stra ymmo cognoscit eorum cor-
pora ad diligentiam enim pastoris
pertinet utramque hominis cogitationem
cognoscere diligenter et agnoscere vul-
tum pecoris tui Sed vere
quod moderni pastores non habent ta-
lem cognitionem discretivam
Nostre quia quod sunt boni et quomodo
anima salvari debet a fructibus eorum
cognoscitis eos Sed malos igno-
rant vel simulant se ignorare
ad puniendum quia eis sunt agno-
minati aut cognatione aut fa-
miliaritate aut servitute Et di-
cunt Nescimus quod isti essent ma-
li Dicunt quia quando puniun-
tur dicunt scelerati et committunt
punitiones sed quod dicit iste
hypocritis in tali casu Dicit
noster Et iste electiones Dicit
salvator noster Et tu non ignorat
qui sunt mali sed maliciam co-
gnita defendunt Et non se
fugiunt ut mercenarii scilicet fo-
vendo tales oves lacerare et
dispergant lupi Unde contingit
quod illi quorum proprie oves sunt non reco-
gnoscunt eos isti pastores pro-
pter hoc ab eis fugiunt et in an-
gulis se abscondunt Non tamen
dicit qui sunt oves mee dicit Et cogno-
sco oves meas non per notitiam
visionis inquam quia omnia nu-
da et aperta sunt oculis eius

ndreor vero iusto scilicet nostra
approbationes Et addit Et co-
gnoscunt me mee Anima peri-
culosa per gratitudinem recognoscit
beneficia christi Sicut cognoscit
novit me pater et ego cognosco pa-
trem Et animam meam pono pro
ovibus meis Et hoc est quod dixi
pater sancte quem esse instrumentum
dicitis Et est hic quod est sanct
voluntate sui patris et amore
ad homines et sic dilexit mundum
ut filium suum unigenitum daret
Ideo animam suam dedit pro omnibus
redimendis anima forte et obe-
diens patri usque ad mortem crucis
Sic pastores subditi ipso positi
ergo animas suas debent non solum di-
ligentiam facere sed etiam ad mortem
periculo se exponere pro hominum
salute ymmo et pro eorum disper-
sione ab unitate Unde sequitur
Alias oves habeo i. alterius
congregationis quo sunt ex hoc ovili
i. non sunt in unitate fidei sed di-
spersi sunt vinculis peccatorum compi-
scenciam suas Et illas oportet me ad-
ducere ad quod compellit sua divine
voluntatis sua preciositas mortis
et sua in hoc ipse utilitas quia
qui converti fecerit peccatorem ab errore
vie sue salvum faciet animam suam
Et vocem meam audient vox est
omne illud quod requiritur ad con-
gregationem dispersorum in fidei uni-
tate Non audita diligentia veri
pastoris de latebris currunt
Et fiet unum ovile et unus pastor
Id est quod boni et sed ... sunt habi-
tare fratres in unum quod in tali uni-
tate perpetua remissio peccatorum
et adquiritur salus sempiterna
Hanc diligentiam habebat sanctus
Stanislaus in pastoribus omnibus
sibi subiectis ut animam suam pro
eis poneret non formidaret sicut
patet in eius legenda Et tunc de pro-

Sequitur vita sancti Stanislai

Beatus Stanislaus na-
tione polonus ex pro-
vincia cracoviensi proces...

oriundus de villa dicta Sce-
panow et in scali dignitatis ho-
neste parentibus progenitus in
sacro baptismate quod prosla-
gio divine non est collatum. Sta-
nislaus enim interpretatur secundum e-
thimologizantem stans laus sive
stacio laudis vel stans in lau-
de. Stetit enim vir dei stanislaus
in laude dei pro perfectis. Stetit laus
dei stetit in corde ipsius quia in
corde laudavit deum et dilexit
deum qui stetit in instabat ad
laudem et in opere psallebat spi-
ritu psallebat et mente. Stetit
et laus in ore eius qui bene
potuit dicere cum propheta Benedi-
cam dominum in omni tempore semper laus eius
in ore meo. Prestat in longum laus
in opere qui usque ad mortem suam
pro iusticia agonizabat et stola
glorie promeruit ut confirmacione
vbi. Digne ergo stanislaus in
domino laudatus. Digne deus in
suis sanctis dicitur. Digne laus eius
recordatur in ecclesia sanctorum quorum
laus numquam deficiat de ore hominum.
Hic primum beneficiis creatoris bene-
dictionibus preventus dulce-
dinis alacer a deo sortitus est bonam
terram invenit graciam in oculis domini.
Accepit quoque benedictionem et misericordiam
in donis gratuitis et naturalibus quibus
bus optime ab infancia fuit instru-
ctus. Fuit enim elegantis natu-
re completus rebus in cultu cristi-
ane religionis educatus devo-
cionis. Abstinentie pudoris cor-
poris castus habitu verecundus
honoribus maturus ingenio ac
sermone dispositus et di-
cibus. Sermone eciam dulcis
facetus et ad omne bonum abilis
et promptus. Fuit enim cera mol-
lis sigilli impressionem ymaginis
recepit et servat. Sic puer Sta-
nislaus bonum quodlibet au-
dire vel intelligere poterat me-
morie commendabat. Proinde
parentes eius videntes puerum ra-
cione predictum animo studiosum

Decreverunt ipsum scolasticis
disciplinis sublacionum. Tra-
ditus autem litterarum studiis cepit
puer bone indolis non sequi
agere puerilibus ludos devita-
re et nuncium lasciviam fuge-
re. Studiis cui quieciatis erat inten-
dere leccioni vacare operatam
operam studii ad habendam sciencia-
rum virtutibus anhelabat. Hoc autem
ideo faciebat sagax puerulus
ut proficeret et magistris pro-
fectus suos in ore faceret et ad
statum veniret provecciori. Ita
deo laudatus desiderio suo gra-
ciam adiutus magisterio. Nam
quod a etas denegabat hic in eo
dei omnipotentis gracia supplebat.
Puerulus tandem deo nutritus
sufficienter fundatus. Cum ... iam
ille adultus statim ad lom-
bardiam ubi tunc generale studium florebat
transmittitur. Et in facultate libera-
lium artium tanto tempore moderaciorum
studuisset canonicorum ... quod
laudem comprobatur studuisse. Qui
in polonorum ... vir tam
... in diversis rebus
... Cuius fama scolas
... Lampertus episcopus Cracov-
iensis et odore bone opinionis eius de-
lectatus, de studiis ad honorem
attractus statim ad in ecclesia Cracovien-
sem ad canonicatum. Cum similes
atque canonicos quos sectabantur
nebulas et quos invidebat indecora
ementur suite. Igitur Stanislaus
vir meliturus ...
prius honorabiliter vir ac cath-
edralis dignitatis auctorisabat hic ec-
clesiali honoratus ... ma-
gis ac magis deo se offerebat
famulatum obsequio. Demum quoque
Lamperto Cracoviensi episcopo per
de ... sublato Stanislaus
canonice concorditer in episcopum
Cracoviensem eligitur et in sede pontifi-
cali dignitatis sublimatur
quia divina clemencia quem lucernam
posuit supra candelabrum et quem

vas anti preludium decorauit
omnium Capitis. De virtutibus. Suscepto
et pastorali ministerio super gre-
gis custodiam presul Stanislaus
peruigil excubabat et sibi commis-
sam ecclesiam sollicite gubernabat
Et omnibus quibus cum prelatus esset omnibus
erat subiectus. Suspiciebat enim in
corde suo magistri quadri pri-
sit que docuit lucas et dicit
et docere luce quam sit
Et primum hominem de paradiso ex-
pellat. Erat in correctione sue-
uus et in rigore iustitie rectitu-
do. Subditos cum delinquentes cum
quod digni essent vel aucto-
ritatis non dissimulabat cor-
rigere personam et quod oportebat agere
bat. Denique vir ille Bolesla-
um regem polonie cuius vita
enormis erat ut se corrigeret
frequenter ammonebat paterna
que sollicitudine tandem sepe pro-
vocabat et revocabat et qui incor-
rigibilis erat ecclesiasticas minas
as et persecutiones propter iustitiam ab
eo sustinebat. Unde et colloquium
ipsius et gubernium propter iniquas
leges et pauperum oppressiones
quas inducebat ne consentaneus esse
tur videretur vitabat. Abhorre-
bat etiam execrabile genus rapine
prata et annonas ... de pascuis
quod ipse et complices eius dicebat
... que terre ... propter hec et hiis
similia a consiliis et tractatibus eius
se subtrahebat et in sua ecclesia
frequenter residebat. Officium divinum
attente et alacriter complebat
Et sacrosancta ... misteria de-
uote et frequenter celebrabat. ora-
cioni. lectioni. contemplationi
prout poterat libentissime va-
cabat et pro sibi commissis de cum
gemitibus exorabat. Parro-
chias suas visitabat et que in
eis erant corrigenda corri-
gi curabat. Ministerium etiam ...

et maxime sacerdotium indicia
servabat et ad vite sanctimo-
niam sine qua nunquam deum vide-
bit clericos suos invitabat quod deson-
tibus salvatoris habere habe-
re poterat. Per verbum predicationis
et exhortationis habundantia
effundebat. eos qui clericali gau-
debant privilegio et certis vtebantur
beneficiis astringebat ut in eis
decoris honestatis pudoris castitatis
et bone conversationis opinio re-
doleret. Abusos vero prebendis
monias et secularibus non percipiebatur
correctos eos et beneficiis spoliabat
ac de suo ... expellebat quam
vero decore domus dei sic domi-
nus dirigebat per sua corrigere ...
... sue ... attingere
non valebat. Archidiaconos de-
canos dyaconos ... prelatos
diligenter monebat ut errata corrigerent
et ad viam reducerent veritatis. Sed
Stanislaus cum in ... et
... peccatores ad penitenciam
redeuntes sua manu accipiebat
et confessiones ipsorum ... perceptum
audiebat in causis matrimonialibus
consistorialibus industrius erat. Et
cum quia ... diligenter ...
gabat. Ad clamores pauperum aures
non obturabat. Oppressos quibus
non erat auxilium de manu viole-
torum eruebat. viduas pupillos
et orphanos suis elemosinis su-
stentabat. super afflictos pietatis
viscera ... Mensa eius splen-
dida erat et ... ho-
spitibus et ... domesticis lo-
gas ... ad mensam in ipsa
non habebat. Nocturnas ... pota-
ciones ... veni-
... exhauriebat
poculis familiam ac domesticam
clientelam suam ... sub ... castitate
et honestate servabat. Curiales
et officiales eius vite ... pro diuisit
vocati nulli penitus erant ...
sit. Ipse autem erat ... vite fructi-
ficans suavitatem odoris Et ...

palmites ferebant fructum hono-
ris et honestatis. Decimas fru-
gum vendi vel colligi faciebat
per promptos devotos suos
sine pauperum et messis lesione
opportuno tempore. Ecclesie ac cle-
ris non serviebat. Equum pondus
equam mensuram, equum habebat
et modium. Et mensuram faciebat quo pon-
dus et mensura quibus utrumque apud
deum abhominabile non ferebat
avariciam, que est ydolorum servitus, sci-
ens quod avaro nil scelestius, quia
hic animam suam venalem habet. Erat
quidem vir beatus Stanislaus prudentia
te dictis suis ad fidem bonum de-
duxit, qui sibi fideles proximos
predixit. Deo humiliter serviunt
omne. Sic igitur adherens Deo Sta-
nislaus rexit in mundo, ut non deciperetur
a mundo. Illius multitudine li-
gatus terrenis tenebris a seculo tam
mente conversabatur in celo. Sic in
procellis persecucionum [illegible]
sue fragilem tenuit qui a naufragio
hic quidem [illegible] cavasset, quod predi-
cat sua posuit. Sic namque ac
tabulis dominicis plena ad por-
tum salutis pervenit et in littore
quietis eterne collocavit. Huius
quidem tempore ipse Stanislaus Ecclesie
Cracoviensis redditus ampliare
quasdam villas super ripam Wisle
posita Pyotrawyn a comite
denominatam, taxata summa pe-
cunie appensi argenti [illegible]
date emit ab eodem milite, quo
super veniente possedit eas. Episcopus
multis annis quiete ante tem-
pora commisit comitis ingressu
via et interitorio cuius ville
sepulto filio ac vel [illegible]
quorum tamen defuncti legitimi
successores contra eum impediebant
et requirebant a viris hereditatem
quidem Boleslaus [illegible] volun-
tate gerebat super episcopum, qui eum vi-
ciis de suis sceleribus argue-
bat et non divinis verbis corripere
cuius cum offendebat [illegible]

et cogniti defuncti comparato b[illegible]
emptis et amplius [illegible] ita
[illegible] secundum captato
opportuno tempore premissa ammoni-
cione Episcopo quoque nolente
de suo iure cedere regem suggesse-
re compulsi sunt quatenus ad preces
regis ad [illegible] predicte
Tandem procedit coram rege sistitur
querimonia deponitur. Post hinc
inde auditum, causa litis disceptatur.
Iudicium ventilatur. Et ut liti-
gantes contenciosa penitus cessarent
in hoc regis iudicio requiritur sua
quod quidem a iure possessionis ce-
deret nisi aut eum cui vendidit
staturet aut instrumentum vendi-
cionis et emacionis exhiberet aut
ydoneos et omni accepcione dignos
testes produceret. Ex promissa
sua regis et iudicium professus Sta-
nislaus prout mos est testes con-
scriptos reatur in prius eum quibus
approbatis accepit quibus in ma-
gnatis ut in Pyotrawyn com-
parat in fine colloqui eum testibus
novatis approbat. Rex ego testes
nolens producere. Episcopus ille tem
more tyrannico constituit ne in tempore
apparere nec testimonium ferre vini
tati. Rex sanctus dei Stanislaus
quod in quavis accedat auxiliam
ne posset vocare predium ad domi-
nium tamquam [illegible] fortissimam confugit
presidium. Venit tamen ad colloquium
et stetit in suo presidio. Et hoc va-
rians in colloquio. Magnificat
regia dignitas et principes po-
lonie communis civitatis obsequio
in terra non invenitur. Date in [illegible]
dicere indu[illegible] ut ponam eum co-
ram vobis qui in vendidit et
testetur cuius est hec hereditas qui
[illegible] stupenda ad admiracionem
[illegible] quod declamata [illegible]
sunt pontifices [illegible] tamen assunt
[illegible] in die [illegible] dierum
[illegible] Sanctus Stanislaus dei pon-
tifex clarus est fide confortatus dixit
hiis qui aderant viris devotis ac

deum tinctibus tinctibus
ficas et commilitores vos satis
hoc negocium dei et tante quod certis
probacionibus in ihesu christo causa fini
pro qua certamus, nos vero cum
tribus diebus quibus indutias
impetrauimus ieiuniis vigiliis
et oracionibus operam dedi et
facite deum in professione potentem
hemus quod si fidem sicut granum
synapis habueritis aut deus
tandem quod oracionibus petentis et nobis
statueritis sabatque agri piene
petramque seruaat quicumque
instanter pulsat perseuerant
ut hoc petrus fidei consumme futuri
dicti [illegible] imminebat et quibus
diuina celebratus pro tamen
erat in sui inebat ibi quod rex
et principes et populi multitudo ad
colloquium confluxerant. Ut quod
diuina completis stanislaus pon-
tifex ut erat pontificalibus
insulatus egreditur ante hostium
cum ipsis petrus defunctus erat tu-
mulatus et fecit terra de tumulo
propria et sepulcrum aperire
Et ut flexis genibus oraciones
mus dixit apostolus dominus
omnium qui uniorum dominum sit et mor-
tuorum defende causam tuam et deduc
ad victoriam iudicium tuum quia
imminente se videtis apostolo
hominum reuocata quod dominus de morte
ad vitam huic famulo tuo petro
suscitatus de pulvere corpus
petri defunctum sunt tribus annorum ut
ipsum tibi perhibeat testimonium qui su-
scitasti lazarum de monumento fe-
tidum sicut fecisti et quadriduanum
ut laudetur et glorificetur nomen tuum
in secula. Et dum hoc responsorium
tulisset dominus surgens ab oracione
pontificali baculo cadauer te-
tigit et clara voce dixit In nomine
patris et filii et spiritus sancti petre surge amor-
tuus ut manifeste hic te videntes et
quasi sancte tue surge inquit
testis in me in dei honore de
veritati perhibeo testimonium ut au-

gea ? fidelis tradenon et obstina
os hominum mania loquencium. Et ingressus
coram omnibus surrexit de sepulchro illa
manu mortuus mortuum de sepul-
cro virum eleuat et ad gaudium producit
Stanislaus ac beatus stanislaus in collo-
quio dixit coram rege En inquit
hic petrus qui fuerat mortuus
Et ante coram vobis viuus apparet
cuius viue vocis protestacio magis
quam vobis valeat quam testium produc-
tio vel instrumentorum. Requirite si
ipse est qui in villam vendiderit
et taxatam summam pecunie pro ea
receperit persona vivi multe que
nota sepultum pulvere vero o...
ta resuscitatus eius preterea dum imp-
ius [illegible] vivus celebrata pro-
cul sunt tenebre infidelitatis ab oc-
culis prius omni nebula ambigui-
tatis ne putaretur fantasma vel quasi
spiritus carne et ossa non habet sicut hunc
videtis habere. Rex autem et omnis populi
multitudo stabat stupefacti et
suspensi nouitate miraculi. Anna
[illegible] et proximi vel propinqui et
qui nouerant eum videntes ipsius
oculis eorum de ipso dubitarent ne
terguisent facionis eorum ut spiritum
vltra habebat. Post modum petrus
qui mortuus fuerat et tunc viuus
stabat allocutus est eos at sicut
ut eum cognoscerent. Deinde mo-
nuit eos ut penitenciam agerent pro
eo quod vitam suam in iusticia multis labo-
ribus et iniuriis affecisset. et
nisi desisterent multa eos suppli-
cia manerent et addidit Pro-
fiteor quod nullo genere meo iniquo
[illegible] quod reddidi episcopo stanislao
et ecclesie habuisse et quod predicti regis
et adrechiepiscopi populi multitudinem
ait. Ego inquit sic habui et vide hoc
viri beati a mortuis suscitatus
sum, et voluntate dei hic veni ut
testimonium perhibeam veritati protestor
ego coram vobis omnibus stanislao
Cracouiensi episcopo pro tanto in quam
precium meorum redidisse et pe-
cuniam taxatam recepisse et proximos
meos nullo iure habuisse. Me de-
(?) ac quod hunc affuerit contra et se

etsi subtraxerunt ab hiis testi-
moniis timore nimio gracia
vel odio nisi penitenciam ageret
de commissis sciret se veritatis que
ecclesie privatos ipse conspiratos
rexauit et assidium cum compro-
bata veritate fide et asseracione
tanti testimonii de confusione gau-
debant quos palma iusticie et po-
sicamit ad in plenam possessionem
ville sine omni contradiccione tunc Pe-
tro dixit beatus Stanislaus ad
petrum militem Si tibi placet ut diu-
cius vivere mecum ut pro tuo labore
et merito per aliquot annos vite tue
indulcias impetrabo Sed petrus
sanctitati tue pater venerande gratias a-
go magis vero gratum habeo
ut meo me restituas tumulo quia
preter adiutorium meritis meis pro tam s-
pecialibus adiutoribus sed purgatorio
celerius ad requiem perpetuam mag-
nificentibus probatum est quia ite petrus
de divina dispensacione multorum
generibus potuit satisfacere bona
bonis mala malis reddi quod cor-
dibus exigebat per mutacionem et
ut se corrigerent premuni-
re qui beati viri fide et sanctitate
sufficientem fecerat probacionem veri-
tate beatus Stanislaus regnante
petri voluntate comitante sacer-
dotes multitudine redivivit eum ad locum
sepulture Quem videbant omnibus
membris intrantem membra sua quae
sunt prostratam credere rogavit
se terra cooperiri fecit et super dictum
reddidit super agro bona possessione
Stanislaus predicator dei fecit et
sed ad plenum exortacionem data est
a pontificali benediccione rediit est
ad ipsa vero comitatu suo gratias a-
gens omnipotenti deo Rex vero Bolesla-
us ut esset maior malum quam prius
ut timore dei ne peccati miraculo
convinceretur neque mentis moniciones
correctus in suis sceleribus perseve-
rabat obstinatus Hic pro animi sui
magni rege Bolezlai audacia
cumulatum prout est in bellica

studiosus tres quos amiserat
proceres sui et eius predecessoribus
vere recuperare et ad suum dominium
reducere Sed erunt in valitus et con-
luminibus regermare Vnde postea Rus-
sia victoriasse victoriose subie-
cit et quedam sui suffraganea
cum principibus russie prepositis
rege instituit Demum ungariam
adivit vocatus eciam ad dominum re-
vocare iniectas regni polonie
Dum rex Salomon ungarie cum suis
resistebat Quam ille se non posse
resistere potestate deprecabatur
offerens auri cetera multa talenta
Boleslaus polonos misit
auro non delectatur se hiis Dum hac
bellantibus auro impare ut impiis
est eius pacis unum inquit quam
pro hiis furentibus si rogabimus
hucusque victoria comitata ha-
bemus quibus opus est armis non opus
inhiere victis itaque salutem ta-
bellis concessit in eo loco
amplius polonie Wladislaus noe
Bolezlai suscepit ex regno
accidit in ea structissimas du-
cali et bohemorum moravorum
scalam et bohemorum morauorum
qui acies in campestribus polonie
castra metati Quos rex im-
piger atque fortis omnique re-
gemodi ad nunc facultatem cum
meantibus occurrere potuisset ab-
sit inquit ne tuae victorie titu-
lus in insidiis latrocinio fer-
ventes sed se posito invadat non in
promiscue iubet igitur crastino sta-
tum congressum at vero illo loco bohe-
mici leonis scutum deponens
in nocturna astucia modum ut me di-
gnum est inquit ut tanti regis
ad tam exiguos meliusque digne
Cum posuerit in suis castris tu-
mulum precipitatur a bohemis pre-
cellentes castra absque noctu
se velati digne absconditum noctu
hic fuga inierunt quos bohemi morauie
in perpetuum fuerunt non erant peremptos
magni non ex adiacentibus omnibus noctem ma-
gni non adiacendo omnibus morte ma-
capiat aut vincla Russus po-
metamus in confinio polonie
predam agentibus transeuntes

de traditione eius dubitantibus
precepit advolat predonum
bissilimus ca[illegible] s[illegible]
in quos irruit ad singulos multi
polonorum armorum mole pressi fe-
tibus involvuntur per paucis
ad regem vix evadunt et licet
inermes dearmati multis ne
triumphant. Ob hanc ergo poloni
amplius annis vii decertare
consueverunt. Erat autem ad rex
Boleslaus ex totis regionibus
suo strepatus exercitu peragra-
bat et quam rebellia multa pro-
lia committebat. Iam singulis annis
vertebantur quo gratia comparandi
tibus regni polonie rarique imperia-
rentis in castris. Sed vero apud
hostes morabatur. que tres contra
rei publice commodum et utilitatem
attulit tamen postmodum dampnum in-
commissit. Ventilatio namque [illegible] impudicitie
[illegible] excitata omnis pudicitia tamen
postmodum peperit dissolucione
et implorans. Rege siquidem ut
predictum est prolixissime extra
provinciam immorante inter uxo-
res et suos dudum servi ad
sua vota inflectebant quod diu
expectata omnia maritorum suorum
illas dispersacione [illegible]
vi nec nullos ad [illegible] am-
plexus pertractabant. Denique
sicut scriptum est dehiscere civi-
tati protervientes in domos
suos [illegible] ipsorum et cubilia
occupant [illegible] contra
suis firmant. Nec [illegible] nimi-
[illegible] extiterunt. Verum alteri-
sive [illegible] impleverunt. At vero
nobiles poloni qui cum rege
fuerant in castris multo tempore
demorati comperta fama tan-
te prodicionis et scelere per-
trati. Zelo inmani vindicte
animus concitati contra [illegible]
[illegible] sunt in polonia
[illegible] tandem servorum [illegible]
[illegible] vix expugnantes
pro singularitate moritate

singularibus et inauditis
suppliciis perdocent. Feminas quoque
vero scelestus ultro consenserant
ac legittimi thori prevaricatri-
ces extiterant propter scelus atro-
cissimum et nulli prorsus flagicio
comparandum penis atrocissimis pe-
remerunt. Erat olim [illegible]
et fama vetus de [illegible] in absentia.
Boleslaus enim inmenso studio
virtutis semina sevit et omni vi-
cio et elatus sic fortune luxurians
gloria sua vertit in ignominiam
et vallem [illegible] qui est
contra naturam. Post multos namque
triumphos et victorias elevatus in
superbiam belue ruentis induens
feritatem effrenate animus inso-
lenciam redegit. Et in suos ab
hostibus bellum intorsit. Fingit
illos inimicias suas nec in plebe
ulcisci quod in regiam maiestatem
presumpserint, gloria enim inquit principis
in multitudine plebis. Plebe
vero remota rex quid erit. Et
sibi nec placere viros uxores
quibus plus placeat causa fe-
minea quam principis obsequela. Eos
quibus in bonis sunt nec talem aput
hastas abigunt. Despicit quod hostes
ultro et studio se opposuit. Proinde
maiores et populos patrios
capitali sanctione dampnat. Et
quos apte [illegible] vercerint nisi
[illegible] aggredientur. Mulieres vero
quibus mariti pepercerant [illegible]
[illegible] mansuetudine [illegible] catu-
los apportare nec horrent infa-
tibus abiectis quos quasi hostes
peperissent vel sata vel [illegible]
Obstinebat eum opportere proximus
extirpari quod scortorum scandala
servari. Et quot mulieres inge-
nue quot inmune nobiles quot ma-
trone pudice semper prostitute
sunt incesti. Denique quot servorum
in dominos conspirata est malicia
quot capita suppliciis exposita
hec de illa ~~fonte amaritudinis~~
illa crudeli vena emanavit
hec de fonte amaritudinis eius
processit. Porro. Rex sanctus

Stanislaus Episcopus Craco-
viensis cum ab hac temeritate
revocare non posset prima pre-
missa ammonitione postquam
ille regni corona tunc exutus
et anathemati intentat
gladium. Ecce quod denegat in-
troitum. At ille intortuosum
lignum et arduum quod facilius
frangitur quam dirigi, acri ve-
sania induitur maiori ob-
stinatione velud altera pha-
rao induratur. Itaque sancto
Stanislao circa sancti Micha-
elis in Rupella divina myste-
ria celebrante et patrocinia
sanctorum implorante nunc circa
[illegible] non ordinis ne-
que loci neque temporis neque sanctorum neque
divinam reverens maiestatem
corripi et amara [illegible] Christi
antistitem. Ad quem satellites
atrocissimi quorum [illegible] te-
tat [illegible] adeunt [illegible] compuncti
redeunt. Tercio prostrati ma-
nifestum [illegible] tyrannus
obiurgans indignatissime
dixit. O ignavi et degeneres
non potestis unum sacerdotem tra-
here. Homicide [illegible] ut draco
ydumeus in christum domini ma-
nus iniecit violentas ipsius
sponsus in gremio sponse, pastor
in ovile ipse predo irruit, amplexus
filie et filium in matris [illegible]
ne visceribus obtruncat. O
luctuosum et funebre funus
spectaculum [illegible] prophanus [illegible]
sceleratus presbiterum sacrilegus
crudeli gladio prosternit et diris
vulneribus impressis sanctam
suo sanguine hostiam Christi offe-
rat. Sic Christus cadit coram impio.
Sic pastor bonus moritur pro
grege suo. Sic granum frumenti
cadens in terram [illegible] pa-
[illegible] in [illegible]
Sic miles et athleta Christi ego
agonizavit [illegible]. Sic Na-
both vetus mortuus [illegible]
ne morti [illegible] vinea.
Clamat in celis vox effusi san-
guinis. Terra non silet [illegible]

sone zosti sanguinis. Ipse quoque gla-
dius satellitis cruentatus
martiris sanguine perpetrati sce-
leris vindictam expetit [illegible]
tore. Sic carnificum [illegible]
scelestis manibus martirem
gloriosum interimunt, membra
eius dissecant per singulos artus
[illegible] dispersa bestiis
et volucribus celi [illegible]
dispersa sunt ventis. Ecce a sin-
gulis membrorum probabilis re-
gula penam debuisset exigere
et memoriam nominis eius
de celo ac de terra auferre. Sed
deus omnipotens qui in suis
operibus semper est laudabilis et
gloriosus ad declarandam
et ostendendam martiris pre-
[illegible] excellentiam celestem
et terrenam deputavit crea-
turas. Ecce [illegible] namque
mundi [illegible] aquile
visi sunt volare, que sub-
[illegible] locum passionis [illegible]
[illegible] agitacione sacri corporis
ambigentes aliosque volucres sangui-
[illegible] alias [illegible] ostendere
la reverencia pervigili. Sic
noctu et nocte continuat [illegible]
noctem appellat in diem. Et de-
[illegible] ut noctem
hoc est enim nox de qua scri-
ptum est: Et nox sicut dies il-
luminabitur. Mire namque [illegible]
[illegible] tot in singulis locis
[illegible] lampades [illegible]
sacri corporis disperse fue-
rant [illegible] hac [illegible]
miracula [illegible] zelo de-
vocionis quidam primum accessere
sparsa membrorum [illegible]
collige [illegible]
ad locum passionis [illegible]
integritati sue [illegible]
notaverunt reperiunt, tollentes appor-
tant et aput [illegible]
basilicam sancti Michaelis
[illegible] eius [illegible]
[illegible] Unde
usque ad translacionis diem quo

quo sancti sacrosanctum corpus eius
delatum ad ecclesiam a [illegible] modi-
ci[?] lampadis splendor non
discessit per decennium quo glo-
riosum corpus sancti stanislai in
basilica sancti michaelis co-
ruscavit simul et quiescit. Ibi quoque
celestis luminis fulgor crebro
videntibus multis apparuit. In
hac basilica ipse beatus stanislaus
a plerisque visus est pontifica-
libus indutus cum pluribus ve-
nerabilibus ad aram stare et
divina sacra peragere ac pontifi-
calem benedictionem astantibus
dare visus est. Et sancti sta-
nislaus in [illegible] alternanti-
bus psalmos daviticos de-
cantare et vocibus altissimis
laudes et ymnos resonare.
Sepulcrum eius quibusdam viris
et feminis ad eius tumulum [illegible]
[illegible] sanctitatis evidenter
[illegible] morem [illegible]
[illegible] frequenter apparuit
[illegible] de multis qui ad salutem perti-
net [illegible] vide [illegible]
[illegible] et [illegible]
de [illegible] capitulis [illegible]
[illegible] multas [illegible]
tates [illegible] et morbos [illegible]
tos depelli et postquam [illegible] anno
decimo ad ecclesiam sancti wences-
lai i. corpus eius fuit translatum
[illegible] et [illegible] mira-
bilibus [illegible] manu-
festavit longitudine [illegible]
[illegible] omitto. Alia in
translacione eius vide.

Sermo de ascensione domini

Hodie celebramus festum a-
scensionis domini nostri ihesu
christi. Quod festum valde
laudabile et gaudiosis-
simum est [illegible] omnibus [illegible]
[illegible] et [illegible] quibus ut fecit [illegible]
[illegible] salutem [illegible]
[illegible] ad [illegible] re-
[illegible] nostra ut in celo asce-
dere valeamus. [illegible] [illegible]

in sermone [illegible] dicit plus
ponderat hec festivitas quam festi-
vitas nativitatis christi [illegible] dicat beda.
[illegible] fratres karissimi quod [illegible]
na festivitas [illegible] quod [illegible] ce-
lebritate qua ad nos [illegible]
[illegible] gemine gigas [illegible] redemptor
[illegible] partu [illegible] advenit. Illa
[illegible] natalis dies domini ac sal-
vatoris [illegible] terris dedit. Hec celo
reddidit. In illa deus [illegible]
[illegible] [illegible]. In hac
[illegible] [illegible] ascensionis testatur.
In illa gratia dignissime huma-
nitatis. In hac [illegible] maiestatis
[illegible] assumit. In illa virginalis
templi. In hac celesti regni [illegible]
[illegible] patefit. In illa [illegible]
nos redemptor [illegible]. In hac ascendit glo-
rificatus. In illa salutem [illegible]
In hac [illegible] continue. In illa [illegible]
[illegible] promissa. In hac [illegible]
[illegible]. In illa [illegible] multa [illegible]
[illegible]. In hac [illegible] data sunt
[illegible]
[illegible] nato [illegible] apparuit pastori-
bus vigilantibus super gregem suum [illegible]
[illegible] ipsemet [illegible] glo-
rificatis pastoribus [illegible]
[illegible]
apparuit [illegible] in nocte [illegible]
[illegible] et in [illegible] eius [illegible]
[illegible] vigilantibus [illegible]
et [illegible] et hodiernum [illegible]
[illegible] alii [illegible]
[illegible] videntibus [illegible] ap-
paruit [illegible] consilium [illegible]
[illegible] ad [illegible]
suos capitaneos et officiales
[illegible] terre [illegible]
[illegible] terre [illegible]
qua [illegible] adventum terram
[illegible] terre [illegible] gubernare
sic [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] ergo [illegible] [illegible] ad ce-
lum post passionem suam et victoria
[illegible] in [illegible]
qua ad [illegible] suos celestes [illegible]
capitaneos et officiales scilicet apostolos
et [illegible] suos super terram. [illegible]

i. super fideles homines et pre-
sentes et futuros constituit | Dando
eis omnimodam potestatem super omnia
demonia et ut languores cu-
rarent | mandans eis ire in uni-
versum mundum et predicare ewan-
gelium omni creature ut dicitur in
ewangelio | In quo ewangelista
ista predicta describit primo cristi appa-
ricionem et ipsius admonicionem ad a-
postolos collectorum | Dando offi-
cium ac dans appostolis factam commissionem
| Et dixit eis | Euntes in mundum
universalem et gloriosam pa-
tracionem [illegible] | Et dicitur quod ut | Ante
ascensionem
ea prius dictum est et ante hanc appari-
cionem octies apparuit discipulis suis
post resurrectionem suam | Et demum
nono die ascensionis sue apparuit
eis prout dictum est | Et quosdam
i. simul cum discipulis suis comedens
precepit eis ut ymmo ne discederent
sed expectarent promissum patris
sed dominum | Ut dixit eis Johannes
quidem baptizavit aqua vos autem ba-
ptizabimini | Non post multos hos
dies q. d. | Spiritus super vos | descendet
vos premunitabit et confortabit ad per-
ficiendum ministerium et iniuncta pro
omnium hominum salute | Et in hac appa-
ricione et apostolos illuminavit | Item eos
confortavit ne permitterent persuasionibus
iudei ut sancta fama iudeorum et ter-
reret eos de missione spiritus sancti | Sed magis
illo et ut possint perfecte ea que eis
iniungebantur | Item dicto ut inge-
nio historiarum | Cristus precepit eis ut
post ingressum regrederentur de civi-
tate ad montem oliveti | Tunc sta-
tim exierunt a sacris eorum | Post
ingressum quod apostoli et alii discipuli
et creditur quod alie due et ante
mulieres que prius ascenderant
veniunt cum ministris et regrediebantur
ad montem oliveti | Et tunc dicitur
ubi eis in monte apparuit eis | Et
hec est decima apparicio | Et
tunc hij qui convenerant interrogabant
d. | Domine si in hoc tempore restitues

istasibi reputabat illi tanquam
carnales qui regnum iudeorum temporale
quod erat translatum ad gentes
qui tunc durabat iudeis ante ei
ascensione ipsius fit restitucionem
| Sed x. dixit eis non est vestrum nosse
tempora vel momenta que pater posuit in sua
potestate q. d. non pertinet scire futura
ad vos que in sola dei voluntate
et disposicione posita sunt de quorum
numero est restitucio regni iudeorum
quod non corporaliter | sed spiritualiter iudeorum
restitucione in fine seculi | Quia reli-
que iudeorum credent in christum et sal-
vabuntur | Sed accipietis virtutem
spiritus in vos et eritis mihi testes in
ierusalem et in omni | Iudea et Samaria
et usque ad ultimum terre etc. eis
plus concessit quam desiderabant
plus enim est virtus spiritus sancti quam possessio
quorumlibet sublimium | Nam ubi spiritus sanctus quod
apostoli receperunt fuit recte docere
sine reprehensione omnium et libe-
re sine timore predicare evangelium et
facere miracula christi | Et hijs verbis dicitur
eis que habent dictum | Et cum
dixit eis ita sua questione in
ewangelio | Euntes in mundum universum
predicate ewangelium omni creature
In hoc fecit eos iudices generales
qui toto orbe et non quos ad qua-
lescumque opera sed ad salutem homi-
nibus pro salute | Unde predicate
| In quibus verbis iniungit eis offi-
cium predicandi ewangelium quod excellit
omnia alia doctrina | quia in se con-
tinet omnia necessaria ad salutem | Nam
in eo inveniuntur quod corrigendi
sunt inquieti i. de disciplina
consolandi pusillanimes i.
timidi suscipiendi i. fovendi infir-
mi et diversa glosa medi-
camenta impendimus | Glosa ubi supra
in libro de verbis domini Sic ca-
nis et sic cura predicatoris aliquos
partitur cum aliis informator
| Alios curat considerare alios
timet offendere | ad aliquos se in-
clinat sed alios se erigit | aliis
blanda aliis severa omnibus

omnibus ē nō nullis in mea
In oblectamur In ea mitri
mur In ea hominis et sumus qz
nō in solo pane vivit homo Sz
in oī vbo qd procedit ex ore dei
math. iiijo Imo p(ro)pter in bonis
accionibus z devocionem in salute
Hec ille Valde ergo nata e(st) p(re)
dicacio v(er)bi cum nō e(st) p(re)dicacio. sicut
homines a laude dei et gracia
actione et peccatorum confessione sic
dei intellectum amittunt et lege
dei repellunt et sacerdotum
p(re)dicat et in paganismum con
vertunt Unde Oze iiijto qz
repulisti scientiam repellam et ego
te ne sacerdocio fungaris
i. ut nō habeas sacerdotem
qui te doceat verbum dei Sz
p(re)dicacio e(st) via ad fidem et ad sa
lutem fides enim est ex auditu
Auditus autem p(er) verbum dei ut dicit
sanctus paulus Ideo quarta
(per)ficit committit eius certificacionem
de assecucione salutis Unde
dicit Qui crediderit scilicet evan
gelio p(er) vos p(re)dicato et ba
ptisatus fuerit i. a peccato absolutus
sed innocencie restitutus qd fit p(er)
baptismum et p(er)miam salvus erit
Item Ubi verba dei audit et credit e(st)
ymo beati sunt qui audiunt verbum
dei et custodiunt illud Tercio
committit eius contrarium de cetero
supplicio ad deum Qui vero nō crediderit
hic condempnabitur Et si baptismum
susceperit qz fides in baptismo
suscepta nō donat in salute
Si ergo nō credit qz fides e(st)
primum tocius spiritualis vite quia
in ipsa tanquam in fundamento ma
net fabrica tocius spiritualis edi
ficii Unde dicit apostolus qz sine fide
impossibile e(st) placere deo et si quis ba
ptisatus nō credit credenda aut
de apostatat condempnabitur si
perseveraverit in p(er)fidia sua Sicut
Iudei et de fide apostate Item
condempnabitur omnis qui deum et si
ore confitetur tamen negat factis

mandata eius nō custodiendo Unde
dicit Iohannes in canonica qui se nosse
deum dicit et mandata eius nō custodit
mendax e(st) Vera quippe fides est
quam hoc quod verbis dicit moribus nō
contradicit Et quibus consulit Gregorius
in omelia dicens Ex quo itaque de vero
fidei nostre veritate in consideracione
vite nostre debemus agnoscere Tunc e(nim)
veraciter fideles sumus si que verbis pro
mittimus operibus adimplemus Unde
enim baptismatis omnibus nos abrenunciare
dyabolo operibus atque omnibus pompis
renunciare promisimus Et ideo unus
quisque in consideracione convertat si hoc postquam
in baptismum servat quod ante promisit
Ut si servat quod fideles gaudeat Si
nō servat contritum eum quod potest eorum
sum deplangat Et tunc dicat
at sic dicendo Ego credo et baptiza
tus sum ergo salvus ero Audias quid
ultra dicit textus Signa autem
eos qui crediderint et hec sequentur
dicit Gregorius In dubitanter salvus
erit si signa credulitatis et baptis
smatis habuerit Nec tamen dubitacio
nō est sine signis Signum ergo ce
dulitatis e(st) in quinque Est quando
id quod credis cognoscis Sic ergo
fide cognovisti quod deus omnia fecit
et intellexisti p(er) ea opera sua et cogi
taciones tue vigilia et unde quod
quod nō sit in te aliquid p(ro)pter morale
lumina hec offendunt oculos maiesta
tis eius Si fide cognovisti quod deus
est omnipotens quod sit in terra pa
ti aliquam aliquid pro quo deus sit
pro de corpore et anima ad similitu
dinem sua creatura mittere in die
nam ut sabbatum eius domi
nio Unde p(er)simus manere in pecca
to quo oculi possint ymaginem
dei et destruat similitudinem et
separat te a regno dei et omnia opera
redempcionis nostre de quibus est
fides scilicet quod ipse ihesus filius dei patris
unicus dominus noster conceptus est ex
maria virgine omnibus peccatis
mortalibus sine unita Ergo fides

Nullus licet tempore eius moribus
petrus quia nulla est pactio
lucis ad tenebras Si ergo hec co-
gnouisti que medicinam confer Si
fide cognouisti quod eius lucis
est sanctificata ... que est sz
sanctitatem in eius sermone quia
nullibi alibi est sanctitas Si co-
gnouisti remissionem peccatorum que
illa dimittit ... que est sz
est non inuenies nisi servaveris man-
data Iuxta illud Si vis ad vi-
tam ingredi serva mandata Si hec
credidisti et quecumque fide habes
Si non queris fidem enim non habes
Signum enim fidei est sollicitare in
hiis et ambulare que sunt fidei
Et ergo dicit Augustinus Si eiusdem pre-
cepta dei obtemperemus que pre-
cepta implendo in fide ambu-
lamus Si tales sumus in fide
ostendimus ex operibus et fide viua
habemus Signum enim viue fidei
est promereri ut ... credimus
hec ... dicit Augustinus
in Enchiridion Illa qui sunt im-
buta fide que per dilectionem operatur
bene vivendo usque ad finem sa-
tagit peruenire ubi sanctis est
sanctis cordibus est ineffabilis pul-
critudo plena visio et summa feli-
citas Hec ergo sunt signa que se-
quuntur vitam eorum qui credunt
Et de hiis dicit ewangelium In no-
mine meo id est in dei nomine ma-
nifesto demonia eicient id est audiet peccatorem
et diuinum sermonem in quo demo-
nes probantur ne ... fuli-
sat Dicit enim Augustinus ... de-
monte dei demones a sua no-
mati sunt Et apostolus dicit Scien-
tia inflat Demones ergo demonia ei-
ciunt qui audita scientia ...
ne in superbia cadamus ... hec
tendimus ut diuino eloquio ...
... vehementer in sacris sue
tendamus ad caritatem que edificat
Iuxta illud Audi ... et pro
... tibi bona
veneranda ... tibi bona
gracia Unde ... ad ...

vadens dixit Nunc predicabo
hominibus mundi ... pro
dominus sua passione ... ut
et fideles audiant verbum dei ... ut
in veritate ... ewangelii ... cuncta
demonia demoniacis sunt Et
ergo audiat doctrinam laborat ad
hoc ut ... doctrinam ... per
hec audiat ut ... predicatore
in verbo ut ... sancte de
fidei veritate ... non
... modos pera ... adhesero
te Sequitur signum linguis loquen-
tur nouis Secundum Gregorium ... sunt
lingue veteres quibus multi
loquuntur Et ... noue quibus pauci
loquuntur Prima ... est
... et ... qui ...
Ecce Nequaquam mouemini ...
... bonum et malum
Secunda lingua est mundi que
loquitur vanitates Iuxta illud
Et ... loquuntur va-
nitatem ... loqui sunt ...
... Tercia est lingua car-
nalis ... Tercia est lingua car-
nis que loquitur voluptates proverbiorum
... distillans labia
... et lingua eius ... gla-
dius acutus plus ... lingua noua
que est lingua quae lingue vetera
est lingua dei que semper lo-
quitur veritatem ...
... hora ...
... Secunda
... que loquitur pacem
... Iuxta illud Pacem
vobis ego sum Tercia
est lingua angelica qua loquitur
... Raphael qui
curat Thobiam ... no-
bis loquitur ...
...
... loquitur ...
... de ...
... mirabilibus eius ...
... tractare que ...
... in omnibus ...
... est ...
largus in premio ...

inferius est in penis languens in p[er]-
petuis. Secundo expectat peccatores
quos benignitate suscipit penite[n]-
tes. Tertio protegit pugnantes.
Quarto alia dona victoribus donat.
De hiis similibus loquendum
est accedentibus. Qui cum fides est in
corde et lingua est in veritate
et ideo ubi est fides ibi non sunt detrac-
tiones. Unde invidia maledictio-
nes mendacia periuria falsa
testimonia misericordia dissi-
mulata. Veritatem lingue habentes
de quo dicitur Jeremie ix. non potuerunt lo-
qui sive sunt neque aliquid quod devene-
rant est solutum. Et David quia
dilexit dixit custodiam vias
meas ut non delinquam in lingua
mea. Jacobi i. Si quis putat
se religiosum non refrenans lin-
guam suam sed mendacium seducens
cor suum huius vana est reli-
gio. Religio munda et immacu-
lata apud deum et patrem hec est
visitare infirmos pupillos
et viduas consolari in tribu-
latione eorum et immaculatum se cu-
stodire ab hoc seculo. Eligimus
locum nominis quod veritatem iuste vite
et doctrine et pacem temporis pastores
cum vite et corporis et anime et pene et
miserie et omnes alios defectus quamvis
etiam est hec de genere humano dolores.
Docent. Tertio signum serpentis
tollat. Serpentes sunt omnia ea que in-
flicta sunt humano generi propter culpam
quam serpens in Adam induxit sic
sunt ignorantia malitia concupiscentia
pronitas ad peccandum et omnes alie
quas habemus miserias sed sublata
sunt multa pericula huiusmodi et alia
sunt propter exercitium quod serpens et mor-
tem multi et venena dampnationis
propinant. Tollet serpentes quod ubi
fides superat tentationes quia hec est
victoria que vincit mundum fides nostra.
Jacobi ultimo dicitur oratio fidei salvabit infirmum. Hec

potest tollere serpentes quia (?) comprimit
concupiscentias que gerunt gravia bella
contra animas. Apparent multe peccatorum
que sunt hic (?) multas concupiscentias
que sunt pene peccatorum. Serpentes tollet
quia terrena ratione ad earum penitentiam
fidelitate subiciat rationem. Tertia ubi
dolor versatur in corde non sit et confu-
sio insensibilitatis. Serpentes tollet
quia vincit quos per Christi cogit car-
nem fieri spiritui. Serpentes quidem prom-
tus est caro ad infirma. Serpentes
tollet quia ex omnibus hiis ignorantias in-
flictas comprimat quia in victoria ten-
tationum et in oppressione concupiscentiarum
et in subiectione sensualitatis et mo-
rtificatione corporis acquirit fides preter
quod apostolus in lucem sic serpentem
in cruce crucifixum in signum quod ex
omnibus illis que significantur quasi con-
tinuatur per Christi acquirit fides
salutem. Nam ille ideo serpens eneus
suspensus in ligno significabat Christum.
Tertia sicut iudei in serpentem a-
spicientes sanabantur a morsibus
aliorum serpentium sic nos accedentes
in Christum passum ab hiis omnibus defe-
ctibus liberamur. Quarto signum
et si mortiferum quid biberint non
eos nocebit. Potus mortiferus est omne
id quod nos impedit in assecuti-
one salutis sic sunt mundi et pla-
cita voluptates. Quinte digni-
tates ecclesie magis contra peccatores
clara gratia et virorum secundum dicta
et alia omnia in quorum assecutione hec
secularia et imperia reputat se
esse beatos. Unde illud Psalmus dixe-
runt populum cui hec sunt et qui ideo
audiunt viam salutis recedunt
eos que dicunt sibi in sermone si bibe-
rint quod talia que sunt mortifera
vel aliquis talium retractionem vel ioci
genus habent non eis nocebit quia non
vertit talium ut imperio contra mundum.
Quintum signum super egros manus impo-
nent et bene habebunt vel narrabunt
aliis de penis inferni et de celo
supplicio. Et quod honorem et mundo

in manus dei vindictas et ma
nus dei vindicta dei quas audientes
alii semonebunt a se impedimenta
et stabilientur in bonis operibus
et ita exigent ab egritudine fra
gilitatis Ista ergo signa sequentur cre
dentes et credentes quod qui cum cre
dentes talia signa habuerint salui
erunt Item quia salutis locum
dominus ihesus hodie ascendens in
celum nobis preparauit Ideo enim
ascendit ut nobis viam ostenderet
et ianuam celi apperiret ut nobis
locum pararet et ut patri pro nobis
supplicaret Roma viii. Aduocatum
habemus apud ihesum christum iustum
et ipse est propiciacio pro peccatis no
stris Et dicat vlterius ewangelium
Et dominus quidem ihesus postquam locu
tus est eis assumptus est in celum et sedet
a dextris dei patris De quibus an
tequam dicta responcione et filiis
vestris dicit ewangelium quatenus et mi
rabiliter et gloriose sit assumptus in celum
Secundum qui assumetur de luce
vltimo. Et eleuatis manibus suis
benedixit illis Et in ambro
Reliquit eis oscula Eleuat manus
primo ad ostendendum originem
benediccionis quia de datis operum tod
denim preterita desursum est Item ad oste
dendum largitatem sue benediccionis
ad Ephe. i. qui benedixit nos omni be
nediccione spirituali in celestibus Item
ad ostendendam meritoriam benedicci
onis quia non dei benedixit homini aperiens
manum suam tunc tunc homo bene
diccione non meretur unde psalmista appe
ries tu manum tuam et imples omne al
benediccione et manus eleuatas et pedes
sunt sicut dicto ostendit suis discipulis
tut ... ad ... impressionem sue pas
sionis Secundo benedixit eos quia cari
tas ... in benediccione ...
...sti Et ipse simul versa facie ad
... Dicat ewangelium Assumptus est
in celum. i. a se virtute propria sine
tamen non indigens aliquo adiutorio
non enim eleuatus fuit in curru
igneo ut helias Item transfertur
ut Enoch quia ita sicut sunt per angelos
Item patris sed ad intorie indigent
alieno Sed quare assumptus quia pla
... non ascendit sicut dicit augustinus
in libro de agone christiano ne eos an
... qui negat dominum in carne
... leuasse in celum et non come
... quod in ewangelio scriptum
est Nemo ascendit in celum nisi qui de
scendit de celo et illud non potest
se ascendere in celum Dominus enim ascendit
... non ascendit Sed eleuatus
est in celum ... leuatus qui ascendit
Et ponit ... quod descendat
de monte ... et descendens vestigiis
sed et ... ascendat Rote
... Nemo ascendat nisi
qui descendit ... considerans
qua ... leuat Secundum qui ves
tis ... ascendisse hec
ille Sed ... de celo
descendit Et hic ... ut ...
... quod cecidat et in ...
... tollet in celum Sed
... supra ... xvi non mit
... qui cecidit ... cecidissemus
nos cadimus ille descendit ille
ascendit nos leuamur quia non ascen
nisi qui descendit qui tunc leuatur
qui descendit ascendit ... non ...
quia ... plus ascendit leuat enim
nos ad quos ... descendit Et
ergo non ... Secundo de eius ascen
sione gaudeamus et ascensionis
eius festum sollempne celebremus
Ad quod nos hortatur beatus augustinus
in sermone ... dicens ... Salua
tor noster dilectissimi ascendit in ce
lum non ergo turbemur ... in terra
... ut ... aste
... in corde ut ...
... promissum aduenerit ...
... hec ille Secundo ergo celebra
... et caste bonis moribus
... Item ... de ...
... quod ... asten
superbia non auaricia Non luxuria
... ascendit ...
... nostro Et ... medico

desideravimus ascende de celis
premia depone. Et iusta si carte
si fideliter si devote si sedeat pre
ascensionis domini celebramus ascendamus
cum eo. Et sursum corda nostra habeamus
sicut fecerunt apostoli qui intue-
bantur in celum euntem ipsum. De
quibus dicit Augustinus in sermone primo
huius festi. Stabant apostoli toto suspen-
so corde in ascendentem in celum deum
et eum in cessu non poterant oculis
sequi mirabantur. Et licet ad dominum
salvatorem visio humana deficeret
fides tamen devotioque non deficit ipsorum
ad nubem. Ipsum enim deduxerunt
oculis ipsorum ad celos cum eo corpo-
re fide devotione comitantur. Et
ad hoc et nos hortatur idem Augustinus
in sermone secundo huius festi dicens
Sed adaperite oculos cordis vestri
ad consistorium maiestatis quod pre-
tulit Heliseus dedignans ingressum
Helye cum eum videret a quibus vehe-
batur igneis curribus clamore val-
de voce in dolore cordis de a-
scensu doctoris dicens pater mi pater mi
Cuius ipsius et amica auris et
non videt amplius omnem tra-
xit ab eo mellitam quam sinceram
animam dum videret rapi ad illa
iteratum. Hoc faciebat et dilati-
onem apostoli cum dominum salvatorem celum celorum
portatum in nubibus candidis ad
beatam regem celestem. Clama-
bant post eum apostoli omnes tamquam
pupilli dulces. Christe domine de-
reliquisti nobis casta pectora ter-
rena nobis clamasti nobis pro nobis
gemitu pietatis. Et ideo hoc habes
nidum in dextera patris colli-
ge et protege pullos tuos ama-
tos a rapacibus undas nos quos
regnasti assumpcione humana te-
Congrega nos sub alas tuas
tegimine sparsos ut non dissipemur
audacia cum tuo. Quod dixisti ie-
rusalem ierusalem quotiens volui congre-
gare filios tuos quemadmodum gallina
congregat pullos suos sub alas

promisisti in terris nunc ascendens
victor sub celos. Mereamur patres
tui sanguine tuo collige quos emi-
sisti in tuo glorioso habitaculo tuo
sempiterna possidemus maiestate
ubi tu nos mereamur recipi
habenti. Quod nobis gaudere digneris etc.

Sermo de Sancto Spiritu

[V]erbum ... hoc p-
agit festum spiritus sancti ad congo Gregorius
mediatorem dei et hominis in
dominum. Hodierna itaque
sancti festi causa per hominis mat-
naturam unigeniti filii qualis sit ho-
dierna sollempnitas de adventu spiritus
sancti. Alia et hec est et honorabi-
lior quia cum quippe deus in se humanam
suscepit hominem. In ista vero homines
venientem desuper susceperunt deum. In
illa vero natus fuit deus homo. In ista
facti sunt homines dii per adoptionem hec
Nam ideo dicit propterea misit spiritum
tuum filium in nomine suo qui homines ad deum
mittat fiant filios dei. Romanorum viii.
Quicumque spiritu dei aguntur hii filii
dei sunt. Unde dicimus de festo dicit Ecclesia
filiis datus est spiritus per adoptionem filios
nos fecit quod in se recepimus
et propterea quibus hodierna sollem-
nitas per adventum spiritus sancti et honorabi-
litas. Ut lucas in hodierna epistola
dum compleretur dies pentecostes
id est quinquagesimus a die resurrectionis
Christi. Erant omnes discipuli congregati
pariter in eodem loco id est in domo ad
quam cum eis cenavit agnum pasca-
lem comedit et corpus et sanguinem suum
eis prius tradidit. Iterum eos apostoli
post ascensionem domini venerunt et spiritus sancti
preceptum dominum in gloriosius tamquam
ipsum hoc exspectaverunt. Et factus est
repente de celo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis
id est fortis. Et implevit totam domum
ubi erant sedentes id est manentes in
oratione simul congregati per amorem. Et
quibus viis fiat signa hic opatur
spiritus ad hunc ad quos venit notatur

Gregorius ecclesia

Signa que apostoli(?)

Primum est sonus subitaneus
Lucas dicit factus est repente etc. Sonus
corporalis in natura sed spiritualis per gratiam
in moribus. Sed dum de peccatore
fit iustus et [illegible] hic ad [illegible] ambro-
sius super lucam Nescit tarda molimina
gratia spiritus sancti. Et Gregorius dicit in omelia spiritus sancti
quamvis animum subito illustrat mu-
tat abnegat hic repente quod erat.
Exemplum ibi repente quod non erat. Exemplum
in paulo qui statim perterritus fuit pro-
stratus in terra fuit immutatus et di-
xit Domine quid me vis facere. Et
statim fuit factus de persecutore [illegible]
fuit [illegible] [illegible] ut [illegible] ix°
Secundum signum seu opus est calefactio con-
[illegible] ut dicere posset cum apostolo ad
philippenses iiii° Magnificatus est in medio
[illegible] spiritus non carne. Et iuxta illud
quod dicitur de sanctis animalibus Ezechielis i°
ubi erat spiritus impetus illuc gra-
diebantur. Unde dicit Gregorius in omelia
quadam super Ezechielem ita in omni
quod agimus quia nos impetus
ducit carnis vel spiritus videa-
mus amore terrena temporalia et
mus proponimus [illegible] ceteris bo-
[illegible] amore temporalia non ad
usum [illegible] sed ad voluntatem
seu voluptatem concupiscentie [illegible]
[illegible] querere de [illegible]
a malo [illegible] gaudere impetus
carnis est [illegible] amare celestia contem-
nere [illegible] Non ad [illegible] volu-
ptatem temporalia sed ad usum [illegible]
quere de [illegible] morte [illegible]
spiritus est. Et quod [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] Ideo [illegible]
[illegible] [illegible] dicit ubi erat spiritus
impetus illuc gradiebantur hec
[illegible] per hoc quod dicitur factus
est de celo repente sonus etc. spiritus
de celo venit ut celestes nos ad
quos venit faceret. Tertium est me-
[illegible] per quam venisse co-
gnoscitur per hoc quod dicitur primo
[illegible] [illegible] [illegible] au-
diam propheta qui dicit in

psalmo Audiam quid loquatur in me
dominus deus meus. Unde dicit Gregorius
xxx° moralium in hac [illegible] loquitur
deus [illegible] [illegible] [illegible]
bili lingua [illegible] et quanto ple-
nius auditur tanto ab exteriorum
desideriorum strepitu per [illegible] au-
[illegible] [illegible] propheta dicit
audiam quid loquatur in me dominus
deus quoniam loquetur pacem in plebem
suam et in eos qui convertuntur ad cor.
[illegible] in qua deus [illegible] in
ymagine sua habitare dignatur
[illegible] ibi habitare [illegible] loquitur
[illegible] [illegible] timor et [illegible]
[illegible] per hoc quod dicitur tamquam adve-
nientis spiritus vehementis [illegible]
[illegible] terret homines [illegible]
ratio [illegible] Unde [illegible]
et timor [illegible] [illegible]
[illegible] est spiritus [illegible] et [illegible]
[illegible] Et [illegible]
peccato quod [illegible] quam
non [illegible] et de [illegible] non timet
[illegible] [illegible] fuit [illegible]
[illegible] qui dixit sive comedatis
sive bibatis sive quid aliud operamini
[illegible] [illegible] hec vox in au-
ribus meis Surgite mortui ad
iudicium. Et [illegible] beati Gregorii
in moralibus [illegible] [illegible]
[illegible] constat [illegible] [illegible]
[illegible] ut [illegible] cogitatio
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] replet per hoc
quod dicitur Et replevit totam domum
ita spiritus sanctus replevit totam [illegible] homi-
nis [illegible] [illegible] [illegible]
creatura [illegible] [illegible] non potest
nisi spiritus sanctus qui replevit orbem terrarum
Sapientie i°. Ideo dicit augustinus
[illegible] plus [illegible] capax [illegible]
quod deus [illegible] est implere [illegible] ista
omnia [illegible] [illegible] lucas [illegible]
est de celo repente sonus etc. Et in
[illegible] magno [illegible] apparuerunt
illis dispertite lingue i.

quedam radii ignee ad modum lingua-
rum ab inuicem separate et super sin-
gulos eorum sedit una lingua ad
similitudinem signi visibilis exterius mi-
rabilem. Quod fuit actum respectu interne
et quod essent feruidi in amore
dei, quia sine amore et caritate spiritus
esse non potest. Unde de amore ho-
diernum ewangelium Si quis diligit
me sermonem meum seruabit Johannis
xiiij. Linguis loquebantur operacio-
nis qui hodierna die missus est apo-
stolis in linguis igneis et voce
cum sonitu vehementi et in igne feruenti
et in variis linguis, vox tan-
quam ad terrorem dolosi, ignis
feruens ad excitandum frigidos et tor-
pidos, et lingua varia ad operandum
linguarum diuersitatem. Ad hoc enim
missus est spiritus ut hii qui eum reci-
perent quod illud genus sine dolo
sine duplicitate cordis sine
simulacione. Et ita simplices
sicut columbe sine felle rancoris
et inuidie sicut oues innocentes
mentibus. Deinde Ad hoc missus est spiritus
ut hii qui eum acciperent non fierent pigri
non tepidi, non torpentes sed feruentes.
Dicit enim Augustinus quod multi sunt qui
sunt sed frigidi et pigri, ne ergo sim-
plicitas frigida remaneret,
igne datus est ut quos fecit sim-
plices faceret et feruidos. Ad hoc
missus est ut qui susciperent non tace-
rent sed in linguis ardentibus loque-
rentur. Deinde spiritus ad accendendum
ad diuersa [illegible] ad ablucionem sce-
lerum [illegible] ad consolacionem merencium
et ad diuersa que congregat ecclesie.
Ita dicit Augustinus hac die festiuitas
quod spiritus ad accipiendum spiritum disponunt
tunc quando despectio in via mentalis
consistit et in sermonibus [illegible]
vertendum quod [illegible] spiritum
[illegible] et in statu [illegible] spiritus in
qui in facie hominis [illegible] spiritualis
vite quatenus [illegible] spiritu [illegible]

generat alitus et operibus [illegible]
[illegible] Non enim aliis ho-
minibus que dei sunt ut spiritus quod [illegible]
[illegible] sancte [illegible] in corda
subdito petrus [illegible] quod [illegible] ut
eius [illegible] sed [illegible] et ac-
[illegible] spiritus [illegible]
hec Augustinus [illegible]
missa [illegible] in igne [illegible] ad [illegible]
quod ipse est ille [illegible] diffundi-
tur in cordibus nostris. Ad hoc etiam [illegible]
ut qui deum diligit et proximum
diligamus. Non enim sufficit ad spiritus [illegible]
[illegible] petrus [illegible]
[illegible] nulli datur ad [illegible] ut
[illegible] deo [illegible] et acceptus qui
aduenientis hec dona [illegible] spiritus [illegible]
quod notatur in prima hodierne epistole
[illegible] de celo [illegible]
vnde [illegible] spiritus aduenientis in hec dona
[illegible] de omni [illegible]
[illegible] Nos enim corda [illegible]
gracia spiritus Ambrosius dilectio [illegible] dei
[illegible] spiritus dicit [illegible] Si quis
diligit me sermonem meum seruabit Ex
quo [illegible] signum et [illegible] probas
dilectionis [illegible] est mandatorum
impletio Johannis xiiij qui habet man-
data dei et seruat ea ille est qui dili-
git me. Et Gregorius in omelia probacio
dilectionis est exhibicio operis.
Unde Johannis [illegible] quod [illegible] nos se [illegible]
et mandata eius non custodit me-
dax est. [illegible] enim deum diligimus si ad
mandata eius a mentibus nostris volu-
ptatibus cohercemus. Nam qui
adhuc per illicita [illegible] desideria defluit
profecto deum non amat. Quem in sua
voluntate contradicit hec ille. Secundo quod non
[illegible] est impletio mandatorum dei [illegible]
[illegible] quia mandata dei [illegible]
signum est quod [illegible] non diligimus
quia qui non diligit me manda-
ta mea non seruat. Et sequitur [illegible]
[illegible] qui [illegible] diligunt et eius man-
data seruant. Et pater meus diliget
eum Et ad eum veniemus et mansionem

aput eum faciemus. Ubi tangitur
3a fructus dilectionis dei, quia
efficit dilectos. Sicut dicit Prov. viii°: Ego
diligentes me diligo. Unde qui di-
ligit deum diligitur a deo.
Iohannis xiiii°: Qui diligit me di-
ligetur a patre meo et ego diligam eum.
Et Exodi xx°: Ego dominus deus
tuus et faciens misericordiam in milia his
qui diligunt me. Ecce quod homo
diligendo deum. Anima qui diligit
deum diligitur a deo. Diligi autem
a deo est magnum bonum. Bernardus super
Cantica: Deus meus si me diliget, deus
meus creator meus, redemptor
meus, nihil plus in mundo deside-
rare sufficit mihi in hac vita. Ideo
amor Christi, qui est amor dulcis et
delectabilis. [illegible] cum ipsius et
[illegible] confert [illegible] pa-
[illegible] vera [illegible] vitam
Terrigenis celum. [illegible]
[illegible] conspicua [illegible]
Et ita dilectio probatur per pondus
eius correctione. [illegible] illud Ebre-
orum: Quem diligit deus ca-
stigat, flagellat autem omnem filium
quem recipit. Ut dicit Glosa: Si
exceptus es a passione flagello-
rum, exceptus es a numero filiorum. Aut-
[illegible] sub manu patris flagellare.
Anima quam deus flagellat erudit
ad hereditatem. Noli esse in iniquo
[illegible] et puerile ut dicas: Pater
[illegible] me amat pater meus [illegible] meum
[illegible] permittit facere quod volo. Sed si
me monet cum [illegible] flagella-
tione [illegible] gaude sub
flagellis, quia tibi servatur hereditas
[illegible] quos meruit [illegible] dom-
nabit. Hec Glosa. Apocalipsis iii°:
Quos amo hos arguo et castigo. Quartus fruc-
tus est [illegible] ad patrem et filium [illegible]
[illegible] Dicit [illegible] ad eum veniemus
[illegible] adventus [illegible] ve-
nit ad nos [illegible] veniemus ad eos ve-
nit [illegible] veniemus [illegible]
[illegible] veniemus [illegible] ve-
niunt [illegible]

veniemus credendo ut sit nobis [illegible]
[illegible] visio [illegible] Et in nobis
[illegible] mansio [illegible] hec
Quia [illegible] prosperitas [illegible] quod deo
veniente ad [illegible] honores hospitum
cordis [illegible] Ita dominus [illegible] clau-
ditur [illegible] voluntatem pa-
tiendi [illegible] ipso [illegible] abstrahi-
mus [illegible] introitum, quia in ma-
livolam animam non introibit sapientia
[illegible] voluntatem gratiam dei
in se recipe quia mundat cor suum ab
omni peccato, quia in malivolam animam
non introibit sapientia nec habitabit in
corpore subdito peccatis. Sapiencie primo
[illegible] Gregorius in omelia [illegible]
[illegible] quanta sit [illegible]
[illegible] ipse in cordibus hospitatus ad-
[illegible] domum [illegible]
[illegible]
[illegible] Gregorius
[illegible] totam mundiciam [illegible]
[illegible] intrauit
[illegible] tergat [illegible]
[illegible] operibus si deo [illegible] domum
mentis hec ille. Tercius fructus dile-
ctionis dei est [illegible] filius et [illegible]
mansio. Sicut dicit [illegible] apud eum ma-
sionem faciemus. [illegible] Iohannes
iiii°: Deus caritas est et qui manet
in caritate in deo manet et deus in eo.
[illegible] Gregorius in omelia dicit: Quia ve-
re deum diligit et eius mandata cu-
stodit, in cuius corde deus venit et
mansionem facit [illegible] per-
manet amor. [illegible] ut ab hoc amore
[illegible] temptationis non recedit. Ille
ergo vere amat cuius mentem delectatio
prava [illegible] non superat. Tanto
[illegible] a summo honore amore
abstrahitur quanto inferius delectatur.
Hec ille. Quartus fructus [illegible] quod diligit
me [illegible] Et pater meus diliget eum
et ad eum veniemus et mansionem apud
eum faciemus, id est hic per gratiam et in futuro
per gloriam quia in celo [illegible] anima
habitabit [illegible] cum [illegible] celestia
est sedes dei [illegible] hec

Requies mea in seculum seculi
hic habitabo quoniam elegi eam. De
quo celo dicit Bernardus [illegible] sanc-
ta celum dei est. Cuius sol est lux [illegible]
luna fides [illegible] virtutes stelle
summa veritas illustrat et deco-
rat animam per placitum et sic clara
luna est caritas a sole sic clara
fida causa a caritate. Et sic stel-
le plus apparent devote [illegible]
de die. Sic utrumque [illegible] tempore
prosperitatis et adversitatis sunt
in [illegible] [illegible] hec adversitate
[illegible] relucent. [illegible] si dicis hic
celum [illegible] [illegible] inhabitat, quia [illegible]
tum ut deteriores [illegible] ut sed
[illegible] perseverant ut ad quem devo-
[illegible] ut redimitur. Cum ergo deus hic
celum inhabitat in nostro [illegible]
dicens: Veni sancte spiritus et emitte
celitus lucis tue radium
ut maneamus [illegible] valde clarita-
tem per exercitia bonorum operum
[illegible] gloria invenimus
et in futuro eternam gloriam consequamur
ad quam nos perducat pater et filius et spiritus sanctus.

Secundus de eodem

Si quis diligit me sermonem [illegible]
[illegible] dicit Augustinus in
libro de [illegible] dilectionis
[illegible] [illegible]
[illegible] quod [illegible]
summa [illegible] sit omnia, ut de suo
[illegible] aliquid amittere quo [illegible]
[illegible] in ipso [illegible] omnia, ut alico
bono indigeat, quia est summum bonum [illegible]
[illegible] animam rationalem [illegible] nance-
sse [illegible] per caritatem adhereat [illegible]
[illegible] quod est summa beatitudo possit [illegible]
[illegible] et ut tanta felicitate, tanta
[illegible], tanta suavitate [illegible]
[illegible] quia deus [illegible] aliud [illegible]
[illegible] [illegible] quod ad ipsum [illegible]
[illegible] venire non potest [illegible] indiget
aliquo quo [illegible] et sublevaretur
ut [illegible] non potest possit [illegible]

[illegible] adeptus. [illegible]
[illegible] in libro [illegible]
[illegible] beatus Thomas in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] divine [illegible]
[illegible] divine [illegible] [illegible]
est enim quod beatitudo consistat in [illegible]
[illegible] dei visione. [illegible] illud Johannis
hec est vita eterna et cognoscant te deum
[illegible] que [illegible] [illegible]
ad istam visionem non venire potest [illegible]
divina gratia suffultus, quia [illegible]
illuminat omnem hominem venientem in
hunc mundum, [illegible] quod dicitur Romanorum
[illegible] Gratia dei vita eterna [illegible] ad
hec deus infundit nobis [illegible]
et [illegible] gratia [illegible] primum [illegible]
[illegible] ad hoc enim ut dicit beatus Thomas
[illegible] [illegible] dei deus illuminat
[illegible] hominis intellectum, ut hoc cogno-
[illegible] summa veritate [illegible]
[illegible] boni [illegible] [illegible] lumen
fidei [illegible] quod [illegible]
intellectum illuminat, quia [illegible]
per fidem cognoscit et [illegible] fide [illegible]
[illegible] [illegible] quamvis [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] possit [illegible]
fide cognoscit [illegible]
[illegible] caritas
et illius excellentiam quam deus ut
[illegible] Augustinus dicit [illegible] [illegible] ad
hec ut deo [illegible] [illegible]
et ut [illegible] infatigabiles
[illegible], et [illegible] affectum
dulcedinis [illegible] [illegible]
possidere et in vita [illegible] beata
[illegible] beatitudine ad futuram
[illegible] ad hoc amonet ipse dominus
in [illegible] hodierni [illegible]
[illegible] Si quis diligit me, id est
si quis [illegible] cognitione de me [illegible]
[illegible] boni [illegible]
quod est fidei. [illegible] meos [illegible]
id est ad quod [illegible] loquor in [illegible] in
lege et in scripturis [illegible] quia
[illegible] procedit ut
[illegible] [illegible]
[illegible] pater meus diligit
[illegible] ad [illegible] et ad eum veniemus

veniamus i. ut in ipso maneamus et
ipse in nobis quod facit ipsa caritas
Deus enim caritas est et qui manet in cari-
tate in deo manet et deus in eo. Et addit
Et mansionem apud eum faciemus i. ut
semper continua inhabitatione nisi ipse de-
sineret nunquam interrumpet quousque
ad plenam possessionem ipsius deducimur
Et hec per se attento quod deus dedit ad
hoc nos creat et ad hoc nobis suas il-
luminaciones infundit ut vivi templum eius
et templi venire possimus ad
fruendum. Et maxime debemus amare
deum quia nullum maius bonum est nec potest
esse in hoc seculo et in futuro quam ipso
summo bono perfrui et beatificari
ultima hec est finale bonum ad quod deus
deus predestinat ab eterno ad quod pre-
destinatos deus creat in tempore ad quod
creatos vocat per suas multiplices
inspiraciones beneficia et tribula-
ciones ad quod vocatos iustificat
per suorum luminum illustraciones ad quod
illuminatos magnificat per multorum am-
pliaciones ut tandem ampliatos
glorificaret. Vnde et vult salvos
fieri et ad cognicionem sui nominis pre-
mie speciales et summe tot acceptos
dignius et quia deus nos ita diligit
dignum est ut deum diligamus quia ipse
prior dilexit nos et ad hoc ammonet
hic dicens si quis diligit me quia deus bo-
num dilectionis obiectum et summe bo-
num per aliud est et quis in eo vellet
extendere vires suas. Ideo quia est ex-
pers dei defectus quod diligitur
ultima semper quolibet diligendo
Et in hoc loco dicit si quis notat pa-
ritate est quod diligimus deum quia ipse creatura
omnes appetitus decimum et omnes doctrine
sed diligere deum pauciorum hic est delec-
tatio quam solum finaliter vincunt. Et quia
delectatio secundum augustinum vincit alia et que
tales sunt parum prefert ei omnes quicumque
ei fuerint sunt. Vadunt pari desideria sua
et ipsa corpiscit suas et in hiis
mundi delectacionibus contra suavi-
tatem in eis quesiuit quiescere appetitum
non attendens quod deus deum [illegible] ad
hec habet res mundi delectabilis ut

in eis sisterent Sed ut videns ea excessu
beneficiorum dei recognoscerent Et quia
sic ipse eis venit [illegible] in meo-
ria predicte habent. Ex quo viam ma-
gis diligerent ponit de hoc augustinus
super prima canonica Iohannis ex deo. Si
sponsus faciat sue sponse anulum non
fabricat ut anulum amaret pro sponso
ut anulum videns nollet inde facie-
ens ut anulo delectata non inhere-
ret ad amplexus eius sed ut anulo
vise rememoraretur eius fidelis spon-
sus sit quam benivolus ut eximie
promota accederet in zelum Ita
eius deus dedit nobis omnia ista
adverteremus ut ipsis velutque faciemus
eius fidelis quia fidelis est nobis deus
[illegible] ne vult nos pati deformes quam
benignus sit ergo nobis quia vult se
in una memoria presens esse et quasi
amator ardentissimus qui exhibeo
ostendit quod plus est quia adhuc vult da-
re nobis quia semetipsum. hic augustinus
Si ergo quis diligit me i. si quis
me ipsum vult obtinere pro finali bea-
titudine et ita attendiam et suspirat
et optat sermones meos servabit
apud quem sunt mundo ab affectu [illegible]
est ita creata sicut amari non potest
nisi creator et creatura sicut dicitur me
sunt inquit dicit augustinus [illegible] reposita
que in me est magnitudo ad creaturas
obtenebratur corrumpitur et dete-
rioratur. Si vero ad deum convertitur illumina-
tur melioratur et perficitur. Ergo
cum affectio vel delectatio in aliqua
creatura minus perfecte sit affectio et delec-
tacio in creatore. Et ait b. Thomas
in loco de dilectione dei et proximi im-
possibile est animam cum sit simplex esse
moveri motibus contrariis. Et ergo in hoc
sacro [illegible] quorum vult deum dulce
dine inestimabili quia si quis vel
ad modicum gustaverit omnia alia
amarescunt. Exemplum ponit de petro
ultima divina degustata dulcedine
omnium inferiorum oblitus quod ebrius cla-
mabat dicens Bonum est nos hic esse quia
de lucre morienium hic manere te
contemplemur hic contemplacio vita

dulcedinem quam nos ad indignum Et
sedit una stella dulcedinis
iste gustavit et omnia alia fastidi-
vit Unde putas dixisset si tam
magnam et multiplicem dulcedinem
degustasset de qua in psalmo dicitur
Quam magna multitudo dulcedinis
tue domine De hac dulcedine intrinseca dul-
corantur interiora et omnia extrin-
seca parvipendunt exteriora sicut
declarat augustinus in libro soliloquiorum
ita de ad deum domine peto ut
omnia amarescant ut tu solus dul-
cis appareas qui es dulcedo inestimabilis
omnia amara dulcorat Ista
enim dulcedo craticulam laurencio
dulcem fecit Ista dulcedo stepha-
no lapides torrentis dulcoravit
pro tua dulcedine ibant apostoli gaudentes
a conspectu concilii quoniam digni habiti
sunt pro nomine ihesu contumeliam
pati Hac andreas ad crucem
gaudens ... ad tua dulcedinem non
... hac tua dulcedo ipsos a-
postolorum principes sic repleverat
pro ipsa crucem pati ... petrus eli-
geret paulus gladio subicere caput
non liceret Pro hac bartholomeus pro-
priam pellem dedit Pro hac gustanda
... optabat hanc
et ipse david si gustaverat qui di-
cebat Quam magna multitudo dulce-
dinis tue domine quam abscondisti
timentibus te quamquam moneat dicens
gustate et videte quoniam suavis
est dominus Ecce quod omnia ama-
ra dulcorat per dulcedinem dei quae
sola ... contemplator
de ipso ... Et
et suavis ... in nobis
... contemplator Et ad ... qui val-
de ... ut deum ... di-
ligamus cum ... corde toto tota
anima tota mente omnibus viribus et
super omnia ... omnem ... di-
ligamus ... ipsa
... omnes vires ... possi-
dent ... pro toto ... via ...
nobis ... ad ... homi-
nibus angustam ... et difficile

in qua si non fuit latitudo caritatis
absque dubio ista artitudo coartaret
nos Unde enim timores in ista via
inveniuntur ... qui nobis faciunt
iter ita angustum quod deprimunt
... in desperationem inducunt
... id psalmus Timor et tremor
venerunt super me et contexerunt me
tenebre Et quis posset ita pe-
regrinacione esse ... si ad ...
caritate non haberet quae mitigat et
diminuit timorem et tandem perfecta foras
pellit Sic etiam quot sunt que homines
tribulant et desolant amaritu-
dine et adquandam animi ...
... quod qui ... ex ...
... et a bonis quiescit taedio
malorum ... illud dormi-
tavit anima mea pre tedio unde
si homo talibus obruptus non ...
haberet habet ex dei amore de-
lectationem ut veniret ... ad
quandam cordis latitudinem qua resurgeret
... Et propter hoc in psalmo
dicitur ad dominum cum tribularer clama-
vi et exaudivit me Sic etiam multe homi-
nes inveniunt in hac vita adversitates
... sustinet ... in ...
... in ... quieta ...
... et ... ad ver-
sitates homines ... valde ...
... et ... et ...
Si caritatis latitudo ... adesset Nam
sicut ingens flamma ...
... quanto magis ... tanto
magis excitatur ita scintilla di-
vini amoris De quo illud ignem
veni mittere in terram et quid volo
nisi ut accendatur et ... in
adversitatibus non extinguitur sed
augetur Et ideo dicit ambrosius
... illud latum mandatum
nimis quod ... coartat hoc
caritas ampliat quod omnibus ...
... ut ... plus
... angustie in ... ut in
angusto itinere ... ad ...
... latitudo caritatis ... diligens
... dei in ... in
via ... expediti Non ad
hoc ... hortatur ... Si quis dili-
git me ... diligat ut magis dila-
tatum ... et ...

Dicit: Dilectio est vita qua vivit
anima. Sicut anima est vita qua corpus
vivum fit. Vult ergo deus ut sempr
eum diligamus et diligendo sempr
vivamus. Iuxta illud: Vivo ego iam
non ego, vivit vero in me xpc. Et vi-
vendo deo omnibus aliis moriamur.
Iuxta illud: Mortui estis et vita
vestra abscondita est cum xpo in deo
et omnibus aliis mortui. Item
dilectio caritatis quasi vita est omnia
faciamus. Sicut ergo nil facit nisi
ad quod fames moveat ipsam animam.
Et ad hoc valet quod dicit: Sermones
meos servabit quod qui dilectionem
meam habet. Motiva dilectionis omnia que
cumque precepio facit in opere. Un-
de omnia precepta sunt data
de virtutibus et eciam non datum nisi
de virtutibus de quibus sunt imple-
debemus. Item nullius precepti im-
pletio est meritoria preter caritatem. Corin-
thios: Si linguis hominum loquar etc.
Et quod bona ventura in beatitu-
dine pro factibus religiose laudat
caritatis. Prima est quod cetera
ipsa est quasi virtute movet
bene ad opus suum. Propter quod ab ipsa
caritas nominatur nobis alie vir-
tutes. Nam quia caritas extendit se ad
diligendum tunc vestra dilectio
dicitur … ad proximum dilectio proxi-
Cum movet ad compassionem miserie eius
appellatur misericordia. Item ad congaudendum
de eius bono vocatur congratulacio.
Cum movet ad sustinendum a proximo
adversa dicitur paciencia. Item cum movet
bene facere fratribus obedientibus dicitur
vestra benignitas. Item non
admittit se in amore extollere vo-
catur humilitas. Item obtemperat supe-
rioribus in hiis que iusta sunt vo-
catur obediencia. Item cum abhorret
turpia vocatur castitas. Item re-
spuit superflua circa corpus dicitur sobri-
etas. Item cum abiciat superflua circa
possessiones possessorum aut
possessiones dat pauperibus sponte

Cum ea que homo possidet movet offi-
dit in pauperibus dicitur largitas.
Item in expectatione promissorum
bonorum ne frangatur tedio dicitur lon-
ganimitas. Item ut bonum et me-
lius, ut malum et peius discer-
nat dicitur prudencia. Item ut unicuique
reddat quod suum est dicitur iusticia.
Item delectationibus non emollitur
dicitur temperancia. Quia duris non
terretur fortitudo est. Item credit
credenda fides est. Item sperat spe-
randa spes est. Item propter hoc Paulus qui
de datis caritatem dicit omnia dona
dividit singulis prout vult. Et apostolus
dicit de caritate que diffunditur
in cordibus nostris per spiritum sanctum qui
datur nobis ad faciendum ea que
illa. Sed tunc ergo debemus quod quecumque
bona sunt que facimus nulli …
nisi pro beatitudine consequenda
si ex radice caritatis non procedunt.
Sicut de quo dicit Gregorius in omelia
vanas videtis hic ramus boni o-
peris. Et non procedit ex radice
caritatis. Et nota quod hic quod sequitur
Et ad eum veniemus secundo etc. pater filius
et spiritus sanctus. In hoc enim quod impleo
divina precepta ex dilectione
optinet et meretur eum … presencia
in domibus suis visitacionem. Preci-
pue mittit dominus fortitudinem … filius dominus
intellectus … dominus dilectionis
spiritus sanctitatis. Nam qui implet
precepta dei meretur ipsum intelli-
gencia spiritualem iuxta illud a man-
datis tuis intellexi. Et dicit propheta
a mandata tua dilexi … a mandatis
tuis intellexi quia ea faciendo ad intel-
ligentiam devenit … et
ad robur eiusdem …
… et firmiter ea imple-
possit … propheta …
lucerna pedibus meis verbum tuum et
lumen semitis meis. Subiungit iura-
vi et statui custodire iudicia iusti-
cie tue et eciam subiungit sanctitas
in ipsorum observancia. Et ideo quod …

intelligit divinam voluntatem
occultatam in preceptis et im-
plet eam stabiliter et firmiter
sine delectatione quam non potest per-
cipere. Unde propheta dicit: Quam dulcia
faucibus meis eloquia tua super
mel ori meo. Et ex hiis devene-
runt ad perseverantiam in manda-
torum dei impletione. De qua sub-
ditur: Et mansionem apud eum
faciemus. Tercia non apparet
quod deus trinitas aliquo modo in nobis
mansionem faceret nisi tunc quando
homo divina precepta implet cum
conatu sine interrupcione et
hoc usque ad finem vite sue. Tercia
non solum qui perseveraverit usque in
finem hic salvus erit. Cuius nos
participes faciat pater et filius et spiritus sanctus amen.

Secundus sermo feria secunda

In illo tempore dixit Jesus Nicodemo:
Sic deus dilexit mundum
ut filium suum unigenitum
daret etc. Johannis iii°.
Evangelium hodiernum narrat quo ad informa-
tionem nostram et emendacionem plene im-
mensam dei bonitatem nobis exhibitam.
Sic deus dilexit mundum etc. Ergo non
est amicicia magna sed valde
egregia. Hoc est ut dicit Crisostomus.
Ad primum immensa bonitas nobis
exhibita patet ex eo quod apparet scilicet ex
dignitate amantis qui est deus. Ex vi-
litate amati scilicet hominis indampnati.
Ex preciositate doni collati. Ex ma-
gnitudine fructus doni. Primo im-
mensa dei bonitas apparet ex di-
gnitate amantis. Ille enim qui nos
dilexit et diligit est deus qui est ta-
lis dignitatis et excellencie quod ama-
re [illegible] cogitans non potest comprehendere.
[illegible] non potest [illegible]
[illegible] lingua non potest explicare.
Scriptura non potest comparare quia est
incomprehensibilis, inaccessibilis, inef-
fabilis et inestimabilis et omnia de-
sideria et omnes creaturas transcendit
et nulli potest comparari. Tercia
finiti ad infinitum nulla est proporcio.

Secundo dei bonitas immensa ap-
paret ex infirmitate vel amantis quia
[illegible] hominem dampnatum infirmum
defectibus et peccatis plenum. [illegible] mira-
batur david dicens: Quid est homo quod
memor es eius etc. [illegible] homo
qui fragilis miser et peccator conpara-
bilis in natura sua feni in tempore
brevitate et umbre in morte et va-
nitatibus cum gracia tua communisti eum
paulominus ab angelis etc. Tercio
apparet ex preciositate doni collati.
Tercia filium suum unigenitum dedit. Non
filium [illegible] angelum non archangelum
vel aliquam creaturam. Tercia creatura
dignior fuisset creatore quia maius
[illegible] filium [illegible] non
adoptivum sed naturalem qui est unigenitus
natus ab eo qui est [illegible]
per quem omnia creavit et quem sum-
mus diligit. Matthei iii°: Hic est filius
meus dilectus etc. Et ideo hic [illegible]
est valde ponderosum. Si quis haberet
filium solum vel non dilectum et eum
[illegible] non acciperet pro magno
[illegible] est sanctissimus
et dilectissimus [illegible]
maxime reputandus et dilectio
dei maxime commendanda. Si enim
Abraham commendatur quod non pepercit filio
suo ysaac ut patet Genesis xxii°
multo magis dilectio dei commendanda
est quod proprio filio non pepercit sed
pro nobis omnibus tradidit eum. Et
[illegible] non vendidit quia non est precium
aliquod quo possit comparari. Job
xxviii° [illegible] non
dabitur aurum obrizum pro
ea [illegible]
Hic dicit [illegible] quemadmodum parvulus
enim natus est nobis et filius datus
est nobis. Bernardus: Totus datus
est nobis totus in usus nostros ex-
pensus [illegible] in celo [illegible]
[illegible] putat se [illegible]
[illegible] datus est nobis [illegible] enim
assumpsit naturam nostram [illegible]
[illegible] Tercio appa-
ret ex utilitate doni [illegible] ex magnitudine
[illegible] fructus doni quia fructus pro-
venit ex isto precioso dono est vita

eterna que e fructus maximus
Et go dicit etiam vt omnis qui
credit in eum non pereat sed ha
beat vitam eternam Tunc dicimus
quod res a qua perit quod non prouenit
ad finem ad ordinatum Homo
est ordinatus ad vitam eternam Et
quamuis alius mortalis peccat auertit
se ab illo fine Et dum moritur in pec
cato tunc omnino perit Jacobi j
peccatum quod consummatum fuit
generat mortem Sed quia fides pur
gat a peccato Actuum xv fide puri
ficans corda eorum go omnis qui
credit in eum sperat in eum et dili
git eum non peribit Sed habebit vitam
eternam prima Johannis v habebi
tis vitam eternam qui creditis in nomine
filij dei Sed dicit etiam Non misit
deus filium suum in mundum ut iudicet
mundum sed vt saluetur mundus per eum
Et in eodem capitulo confitetur in hijs ver
bis isti petrum peccato abierunt ad
diabolum et ab vltores dei mira dicit
Non est inferioris Non sunt supplica
onibus deus saluabit Nam condemna
bit Et ima non venit ut iudicet
re Sed non dicit de aduentu Christi
venit ea factus de salutat ad
factum quod primo aduentu venit
ut non iudicet mundum i ea que fa
ciunt homines mundani iudices con
dempnacionis scilicet destructionis in
dicat Prima in eius aduentu di
stricti sunt fideles qui eum rece
perunt ab infidelibus qui eum
non receperunt Sed 2o aduentu
veniat ut non dimittat Sed ut di
stricte iudicet eos qui ipsum h
sequi noluerunt et eius precepta
Item .to primo aduentu non venit
ut a iudicet mundum iudicio condempna
cionis Sed ut saluetur mundus per ipsum
prima ad Thimotheum j fidelis ser
mo et omni acceptione dignus
Prima xc it venit in hunc mundum
peccatores saluos facere et ad cogni
cionem veritatis peruenire et go vocatur
Jhesus i saluator Ipse enim
saluum faciet populum suum a peccatis

eorum Et insignum huius quod venit
ad salutem omnium hominum primo dedit
hominibus medicinam docuit Math
i vltimo Curate infirmos etc
Secundo instituit quasi remedia
vbi eis ait ibidem Qui crediderit
et baptizatus fuit Tercio or
bus promisit premia quasi Math
xx Ite et vos in vineam meam Sed
in fine go quidem est in medico
sanare venit egrotum ipse se
interimit qui precepta medicine
non seruare venit saluator i mundi
Quare dicitur saluator mundi Ni
si ut saluet mundum Saluari
non vis ab ipso ex te iudicaberis
Et quod dicit iudicaberis vide
quid dicat Qui credit in eum non
iudicatur Qui at non credit ia
iudicatus est non dum apparuit
iudicium et iam factum est iudicium Nouit
enim dominus qui sunt eius Nouit qui
permaneant ad coronam et qui ad
flammam Nouit horrea sua tri
ticum nouit paleam Nouit zizani
am Nouit quare iudicatus est
Qui ima non credit in nomine vnigeniti
filij dei Sed dicit omnes cri
stiani fideles saluabit Quidam
hebrei hec dicebat Quod omnes cri
stiani quantumcumque peccatores fuerint
saluarentur Sed hec contra apostolus ad
Galla v to Quare caritas aut
sunt opera carnis que sunt luxuri
a immunditie contenciones ire
rixe dissenciones hereses secte homicidia
Die ebrietates comessaciones
qui talia agunt non possidebunt
Et go si cristianus Sed saluandi
fundamentum est saluatur sed fides
cum spe et caritate Et io dicit qui
credit in eum Non dicit qui credit
eum vera quia et demones
credunt Sed fideles in adorationem christianorum
cristianorum non demonum quod demo
nes credunt et contremiscunt et
dixerunt Tu es filius dei Sed nunc
quid pater hec eos pro regnabit
absit distinguenda est ergo fides
demonum a fide sanctorum quod de
mones hec dixerunt timore

Petrus autem et alii sancti ex
amore habuerunt ergo fidem caritate for-
matam demones non habent Nec ma-
li christiani Sed solum fidem dei Quia
enim male agit non credit in deum
Iohannis 3° colligimus immensam
dei dilectionem ex parte amantis
et amati et certe magnam habemus
materiam diligendi deum quia ipse
prior dilexit nos Ipse dilexit nos
inimicos Nos autem diligamus eum
conditorem anime et summa pulchritu-
dine Ipse dilexit nos homines mor-
tales nos vero diligamus eum qui
est deus et homo immortalis qui ut
nos sic immortales efficeret par-
ticeps nostre mortalitatis fieri di-
gnatus est assumens in quo redi-
meret perditos et ad gloriam eternam
reduceret reparatos Augustinus de alibi
re erat ex se hoc suscepit quod
excellentissime bonum delegavit Vn
quanta spes fuit quia vitam eternam
qui verbum caro factum est semper verbum
enim caro factum est Augustinus ad ...
sermo 7 super Iohannem
xxi Dicit ut homo efficiatur particeps
dei factus est ipse prior particeps ho-
minis verbum caro factum est ut caro
particeps fieret verbi Item in hoc apparuit
magna caritas dei in nobis id est er-
ga nos Sicut non fecit nos solum fi-
lios naturales nec adoptivos Sed habere
nos ex multis modis Sed unigenitum
misit deus pater id est tantus ad tan-
tillos id est purus in immundum id est pro
salvandos nobis immundos nos enim dei
misit filium suum in mundum ut iudicet mun-
dum Sed ut salvetur mundus per ipsum
ut qui perierit humanam et ... mori-
amur ... consurgamus ut apostolus
ad Ephesios 1° Deus qui dives est
in misericordia propter nimiam caritatem suam qua
dilexit nos ut cum essemus mortui pec-
catis id est impeccabiles ut vivificavit
nos Christo id est in Christo cuius gratia sal-
vati sumus conresuscitavit et fe-
cit sedere in celestibus in Christo Iesu
ut ostenderet habundantes divitias
gratie sue in Christo Iesu in bonitate
super nos Dicit Glossa hec sunt

non propter meritum nostrum Sed propter nimiam
suam caritatem qua nos dilexit non
solum quia vivificati sumus
Sed etiam cum essemus mortui peccatis
quia conresuscitavit nos Christo Iesu per quem
sumus tamquam in capite resuscitati
ut veniamus cum eo in gloria eterna
Christus enim qui est caput nostrum surrexit
a mortuis ut nos tamquam membra
sua certitudine infallibili resurrect-
ionis preceret Unde Augustinus super
psalmum ... Christus demonstravit
nos certitudine ... tollerare ... tollerarent Docuit quod debent
pati qui passus est et promisit resur-
rectionem et resurrectionem in se ipso
ostendens quod sperare debemus
Sicut ergo caritas est mater ... qua
plus diligeremus deum Sed an sic
sui missione ut sic mereremur nobis
esse ... Augustinus enim prior dedit et
retribuere ... quam potest
ipse deus diligat nos servos iniustos
impios amicos inimicos et inter
precium dilectionis misit filium
suum unigenitum ut omnis qui credit
in eum non pereat Sed habeat vitam
eternam Hec est ergo clara probatio
dilectionis exhibitio tanti operis
Quis enim maius et mirabilius opus
quam quod deus celi pro vilissimo
moreretur Dicit apostolus ad Ro-
manos 5 vix pro iusto quis moritur
Ipse autem pro sceleratissimis omni-
bus mortem turpissimam inima-
gina subivit nostre salutis Dicit
apostolus Romanorum 5° Si cum inimi-
ci essemus reconciliati id est adami-
cam reducti sumus Sed per mortem filii
eius multo magis salvi erimus
in vita ipsius Si enim tanta fecit pro
impiis quanta faciet pro piis Dicta
tu beneficium fecit iniquis quod fa-
ciet iustis in vita sua Ad hec igitur
oculos mentis nostre levemus considerando
quanta pertulit pro nobis ipse
et quanta beneficia nobis contu-
lit ut eum super omnia diligamus
et eius precepta custodiamus
Multi sunt sicut porci qui fructus
ab arbore devorant dum cadunt tamen

sanguis ad arborem ligat. Talium
hominum ingratitudo confunditur quia
bestiarum non absimiliter gratitudo prefertur.
Refert quidam doctor simplicis de anima-
libus. Cum quidam a serpente domesticatus
fuerat ut cotidie veniret de
taverna ad mensam pro familiaritate
hora prandii quasi petens ob memoriam
post [illegible] ad tavernam
unde veniebat redibat que pro-
cessu temporis ad duos filios
genuit quos secundum morem
hospitis ut ab aere adduxit. Unus
vero filiorum tanquam domesticus sine
periculo familiaritatis venenavit. Quod
cernens mater velud ingratum puni-
ens filium in genere suo interfecit
et ipsi tamen capax confusa cum alio
filio recessit. Aliud exemplum refert de
gratitudine unius contra ad confusi-
onem ingratitudinis hominum. Scri-
bitur enim in historia Romanorum. Et idem
refert Policratus libro i°. quod quidam
homines quidam nomine Andromon
ad mortem propter sua facinora sancto-
rum condempnati qui leoni obiectus
est ad devorandum. Tunc ut leo pro-
pe aspexit quasi admiracione stetit
ac deinde plaudens ac letabun-
dus ad eum accessit et cauda
more canum adulancium blande
movit et terri hominis qui pene
pre timore mortuus fuit adminges (?) cru-
ra eius et manus leniter lingua
demulsit. Tunc homo ille blandi-
menta percipiens visus oculos ad
contuendum leonem apperuit et cum
que prius metu amiserat recuperare
cepit. Tunc quasi facta mutuo
cognicione cepere letabundos et con-
gratulabundi adinvicem leone et ho-
mine. Cesar ad se hominem vocans
diligenter inquirit cur leo ei
pepercerat qui ceteros devoratos
protinus devorabat. Ille vero re-
miram rem narravit. Cum pro-
vinciam Affrica proconsulari
imperio dominus meus obtineret
ego propter crudelitatem et verbera do-
mini mei cotidie terre nolens
confugi ad solitudinem in qua
caverna latitando ad quam

ad multo post venit leo pede
debili et cruentato terribiliter
rugiens et pre dolore vulneris
gemiscens. Et ego viso ultra mo-
dum perterritus. Sed postquam leo spe-
cum ingrediens me vidit et ad
me mitis et mansuetus accessit et pe-
dem lesum mihi ostendens quasi auxilii
oracionibus mihi porrexit. Tunc ego
stipe diligentius eruissi et de cruore
detergens saniem congregatam e-
duxi et vulnus ipsius leonis cura-
vi. Tunc leo per mea medela
se sanatus allevato pede in ma-
nibus meis recubuit. Et ex
die per triginta annos in eadem spelunca ma-
simus et ex eisdem cibariis vi-
ximus. Cum enim feras caperet
pingwiora membra michi dabat
que ego copia non habens medio me-
ridiano sole coqui comedebam.
Sed postquam me tedium huius vite
belline leone venatu profecto
specum relinquo. Et post fugam sta-
tim a militibus deprehensus
ad dominum quem fugeram sum a-
ductus, et ex Affrica ductus
Roma ubi me dampnatum sua
dominus meus ad dandum bestiis pro-
curavit. Hic autem leo quem que-
dam habui socium qui me ut
videtis gratum et victum exhibe-
at pro fideli societate et pro ex-
hibita per mea opera sanitate.
Tunc Andronicum iubente Cesare
a pena est solutus et eciam leo et
sanus est ei datus. Et postea
per civitatibus et urbem peregri-
nantibus ceteri dicebant hic
est leo hominis hic homo medicus leo-
nis. Erubescant ergo homines bene-
ficiorum dei immemores tanquam
fera ad suos benefactores grati-
tudine ostendat. Sed quibus Christus
recepit [illegible] extendi manum
meam scilicet in cruce et non erat qui
aspiceret scilicet talia beneficia con-
siderando quod de parte mea. Item
aliud mirabile de Elephante
legitur quod venatores in India
eorum scrutantur diligenter loca

in quibus requiescunt et post
modicum faciunt occulte in foveas
et obstruunt eas et per terram super-
venientes in eas cadunt. Cum
ergo elephas in fovea cadit
vix surgere non potest. Tunc venator
veniens pungit eum cum lancea
non tamen sic eum domare potest. Tan-
dem venit alius venator per-
cutiens primum venatorem et eum repel-
lens admirat elephantem libe-
rans eum de manu percussoris et
de fovea extrahens et ei pabu-
lum administrat. Et videns e-
lephas ipsum liberatorem tanto a-
more diligit quod statim domesti-
catur et tanti beneficii memor
ipsum sequitur et ab ipso de cetero
[illegible] et humiliter gubernatur. E-
lephas karissimi est homo qui a
primeva sui generatione cadit in
fovea peccati quam diabolus
in temptatione Ade in hunc mun-
di nemore paravit. In qua quidem
fovea iste venator diabolus homi-
nes temptacionum tribulacio-
nibus pungebat. Deus igitur ve-
nator [illegible] adventu venit
primum venatorem diabolum pupugit
et fugavit [illegible] ipsum in cruce pugna-
vit et elephantem id est hominem de
fovea peccati mortalis et inferni
et de [illegible] liberavit
et [illegible] pabulum sui corporis
proprii preparavit et eum domini
quem diabolus domare non po-
tuit tam benignitate cristi [illegible]
homo eum sequitur et eius precepta
obediens. Cum quidem prius nullo vo-
luit facere voluntatem ipse enim verus
potestatem mundi [illegible]
regula mundi [illegible] ipsum
[illegible] et ad [illegible]
audivit. Item [illegible] in loco de
[illegible] demetor [illegible]
interfectorem [illegible]

scat vel si prius fuit protinus
sagittis et vulneribus inter-
fecti manat, quod si itaque re-
liquum / ex quo nos omnes christi
intercessionem / quia pro nobis omni-
bus crucifixus est. non solum ipsum
aspiciamus sed sagittis eius ac
[illegible] et vulneribus [illegible]
[illegible] nos non afficiat. Ne igitur
de vias ingratitudinis arguamur
[illegible] consideremus et ad memoriam
reducamus beneficia dei redemp-
toris nostri et mandata eius
in omnibus custodiamus / quia nullo
condignum eius tante bonitatis
reprehendere possumus. Sed hoc tan-
tum est ut corda nostra semper
[illegible] eius voluntati [illegible]
et via salutis et hic bonis operibus
[illegible]. Cum nobis ipse
per passionem et [illegible] suam [illegible]
et ostendit ut salutem habeamus
per eius gratiam quam non meremur per
culpam. Sicut enim illi qui in-
tuebantur serpentem eneum in he-
remo a Moyse exaltatum non pe-
ribant a morsibus serpentium.
Sic qui fide intuentur mortem
et passionem cristi sanantur a mor-
sibus peccatorum. Sed illi sanabantur
corporaliter. Nos autem si cum fide in-
tuebimur sanamur eternaliter. Et ideo
dicit Christus in evangelio: sic deus
[illegible] misit filium suum in mundum ut omnis
qui credit in eum non pereat sed
habeat vitam eternam. Quam nobis pre-
stare dignetur pater et filius et spiritus sanctus amen.

Sermo feria tercia

De domino deo
in quo [illegible]
[illegible] possumus [illegible]
diligere. [illegible]
tas [illegible] diligere [illegible]
[illegible] de magna
[illegible] diligere deum quia ipse
prior et amplius dilexit nos
[illegible]

filium suum misit etc. Ecce quomodo
dilectio dei est spiritus sanctus. Ita caritas
dei diffusa est in cordibus nostris
per spiritum sanctum qui est datus nobis. Ro-
manos v. Et ideo beatus augustinus: spiritus sanctus dico
dat gratiam hominibus non ex merito
necessitate sed ex omnimoda liberalitate
dat cui vult dat, et quando vult dat
unde dicit Johannis iii°: spiritus
ubi vult spirat et vocem eius audis
et nescis unde veniat aut quo vadat
Anima preter hanc inspiracionem
hominibus est occultum. Unde dicitur
sanctus: Et quomodo homo noscat vel
percipiat vel sentiat inspiracionem
spiritus sancti in se sive quod est in homine
[illegible] gratia [illegible] unde augustinus
super penitencia canonica Johannis: Et
unde cognoscat si quis spiritum sanctum acce-
perit. spiritus sanctus Recte interroget cor
suum. Si diligat fratres manet
spiritus dei in eo. Videat si est in eo
dilectio pacis et unitatis ecclesie
toto orbe diffuse. Non attendat
[illegible] diligere fratrem quem diligit
ante se videt. Et quem non videt
Et plures [illegible] subdit: Si
vis nosse si accepisti spiritum sanctum interro-
ga cor tuum. Si [illegible] dilecti-
onem fratris [illegible] quod non potest
esse dilectio sine spiritu dei ha-
bere. Et si quis dicat: Si tu accepisti
spiritum sanctum quare non loqueris
variis linguis sicut apostoli.
Respondet augustinus contra petilianum
[illegible] in sermone [illegible] illos
quorum sane omnibus linguis / quia
congregatura designabant
apostoli loquentes variis linguis
de [illegible] ii° [illegible] Crisostomus
gramaticus. Ex quo patet quod qui
non sunt in unitate non habent pa-
cem ecclesie per totum orbem dif-
fuse non habent spiritum sanctum nec loquuntur va-
riis linguis. Et quod spiritum non habent ve-
ritatem non intelligunt quod spiritus
docet omnem veritatem et unum

tate non perveniunt nisi per domi-
nicam [illegible] que est donum spiritus sancti et qui
non habent caritatem non sunt in ecclesie
unitate. Igitur [illegible] per-
veniant ad triumphantem. Et ideo de
ista est introitu ad illam dicit hic
[illegible] ostendit in evangelio hodierno
quod scribitur Johannis x°: In illo
tempore dixit ihesus [illegible] phariseis
Amen amen dico vobis qui non
intrat in ovile ovium per hostium
[illegible] fur est et latro etc. Et adhuc
evangelium hodiernum scribit sanctus
Johannes capitulo ix. Quod quodam
tempore ihesus exiens de templo
Salomonis vidit hominem cecum
a nativitate. Et interrogaverunt eum
discipuli eius Rabi quis peccavit
hic aut parentes eius ut cecus
nasceretur. Respondit ihesus Neque hic
neque parentes eius peccaverunt sed
ut manifestarentur opera in illo.
Et postea expuit in terra et fecit
lutum ex sputo et linivit o-
culos eius. Et dixit ei Vade
ad natatoria Siloe et lava. Et cecus
cum fecisset tunc vidit. Et cum que-
sivissent ab eo quomodo vidisset Respondit
ille homo qui dicitur ihesus fecit et sic
michi fecit. Et postea collacionem
quam habuit cum phariseis
eiecerunt eum de synagoga
[illegible] audivisset ihesus et venisset
ad eum dixit ei: Tu credis in filium
dei. Respondit ille: Quis est domine
ut credam in eum. Dixit
ihesus: Et vidisti eum et qui
loquitur tecum ipse est. At ille
ait: Credo domine. Et procidens
adoravit eum. Tunc dixit ihesus
in iudicium ego veni in hunc mundum
ut qui non vident videant et qui
vident ceci fiant. Et audie-
runt quidam phariseorum [illegible] dixerunt
Numquid et nos ceci sumus. Dixit
eis ihesus: Si ceci essetis pec-
catum non haberetis. Nunc vero quia
dicitis quia videmus peccatum

tum manet. Et propterea vero ista
stati subiungit verba ewangelii ho-
dierni. Amen amen dico vo-
bis qui non intrat per hostium in o-
vile ovium sed ascendit aliunde ille
est fur et latro. Dicit Augustinus in omelia
hodierna: Dicebant se Iudei non
esse fures. Unde autem tunc possent si custo-
diri essent vel si sic separabat
bonum qui furabat quia deum propter
illorum ergo vana superbia et insa-
nabilem arrogantia quibus ipsi
ita contexunt, in quibus nos sa-
lubriter se advertamus animo
innuit non gloriari in sciencia
humana. Nec in dignitatibus
et potestatibus sed in omnibus hu-
militate custodi scietati. Multi enim
sunt qui secundum quandam humanam vite
consuetudinem dicuntur boni ho-
mines boni viri bone femine
innocentes. Et quasi observatores
legis preceptis deferentes honorem
parentibus non mechantes. Non fur-
tum facientes. Non falsum testimonium
adversus aliquem proferentes et cetera
legis mandata quasi observantes
et christiani non sunt sed plerumque se
iactant quod ipsi dicuntur. Nunquid et
nos ceci sumus. Verumtamen quia omnia
ita faciunt et nesciunt ad quem
finem referant. Et ideo inaniter
faciunt. Dicens de grege suo et
de hostio quo intratur ad ovi-
le similitudinem posuit in ewangelio
hodierno. Dicunt ergo pagani et
ceteri boni bene vivimus. Si per
hostium non intrant quid eis pro-
dest unde gloriantur. Ad hoc
enim prodest unicuique bene vivere
si datur semper vivere. Nam cui
non datur semper vivere quid pro-
dest bene vivere. Bene vive-
re dicendi non sunt qui in cecita-
te nesciunt vel in inflacione contem-
nunt. Nec est autem cuiquam spes vera
et certa semper vivendi nisi
agnoscat vitam que est Christus

et per hostium intrat in ovile.
Sicut dicit ewangelium. Recitat nar-
rat de pastore et hostiario de
ovili et ovibus de fure et la-
trone. Hostium et pastor intelligi-
tur Christus hostiarius spiritus sanctus
Ovile sanctam ecclesiam, oves
christianos fures et latrones id est dia-
bolum. Unde Augustinus in sermone
xlvo super Iohannem dicit. Et hostium
et pastor. Hostium pandens a se
pastor intrando per se. Hic quidem
pastores dicti et membris suis
Nam et pastor et ceteri appel-
lantur. Hostium vero nemo no-
strum se dicit sed ipse per se sibi re-
tinuit quo intrant oves. Hec
ille. Unde et hic in ewangelio dicit
Ego sum hostium ovium. Dicit
Symon de Cassia libro imo
capitulo xxxviijo, in omnibus edi-
ficiis constructis et in omnibus
edificationibus ad habitacionem
constructis ad hostium dispositio prius
contenditur. Duo nempe domus
omnipotens domicilia construxit
unum in labore alterum in requiem
unum in agone alterum ad honorem
unum in virtute alterum in beatitudine
unum in gratia alterum in gloria. Unum
in via alterum in patria. Unum
in ecclesia militante alterum trium-
phante. Unum in hoc mundo sub
celo alterum in empireo celo. Et
his duobus domiciliis dun-
taxat unum hostium fecit sed tamen
ut nemo in ecclesiam nisi per eum
possit esse ingressus, et ad super-
nam patriam nemo nisi per eum
pateat accessus. Ecclesia nemo ci-
vis manens nisi per Christum. Nec est salvus
nisi per Christum salvatorem qui est
via veritas et vita. Et ideo qui-
cumque vult intrare ovile militantis
ecclesie et domum permanentem ad ovile
ecclesie triumphantis intrat per ho-
stium id est credat in Christum et credat
in Christum esse verum filium dei unigenitum

sedet cum patre in omnia secula
verus deus et homo factus in fine se-
culorum. Item pro viribus studeat imi-
tetur cristum quia solum ille me-
rito christianus qui vitam cristi se-
quitur cristum in omnibus ymitando. Un-
de dicit Johannes in canonica sua qui dicit
se in cristo manere debet sicut ille am-
bulavit et ipse ambulare. Augustinus
in libro de vita christiana dicit Nisi
quis mandata in omnibus serva-
verit, pretendo non potest hic esse cristo.
Nisi quis in omnibus humana
despexerit divina non capiat.
Et nisi quis terrena contempserit
non poterit celestia possidere. Nec
quisquam se christianum dicat vel cre-
dat nisi qui doctrinam cristi
sequitur et ymitatur. Exemplum habemus de
latroni dextro dicit Math. xj Disce-
dite a me quia nescio vos et similibus cor-
de. Et quod non faciunt hec animi su-
perbi vel et ceteri dei mandatorum
contemptores. Ideo omnes tales sunt
fures et latrones qui non intrant
in ovile per hostium domini sed ascen-
dunt aliunde. Per augustum humilis
[illegible] ianua vel domus, qui ergo per hanc
ianuam vult intrare oportet eum humi-
lem esse ut flexo capite possit
intrare. Qui autem se non humilia-
verit sed extollit per materiem
vult ascendere. Qui autem per mate-
riem ascendit id exaltatur ut ca-
dat. Et infra veniet scilicet aliunde
ascendentis quod cadit est. Sic ergo
humilis per hostium intrat plano
pede veniat et non offendit. Huius
hostii optima figura precessit
in lege 2m Thimotheum. De Cassi[odoro]
v supra. Nam domini de fabricatione
illa [illegible] deus loquitur voce
dixit hostium pones in latere
dextrum arche ita ponna ita
significabat cristum in cuius latere
depositum est hostium id est vel vulnus eius
in cruce humilior fuit cristo. Nec
se tamen abiciat. Nemo se tamen [illegible]

captavit ut esset omnino dexterum
scilicet dexterum intrantibus est dexte-
rum, ut homines natus dexterum
tamen in hominibus conversatus dexte-
rum, diligens signa docuit de-
xterum humiliabatur ad apostolos
pedes dexterum passus mortuus
et sepultus. Dexterum ad infer-
na descendit, propter quod deus
exaltavit illum et dedit illi nomen
quod est super omne nomen ut in nomine
Ihesu omne genu flectatur celestium
terrestrium et infernorum. Preterea
hostium arche scilicet fides et ymitatio
cristi positum est in latere dexterum
ut placens sit omnibus venientibus
se ingressis ingressus. Et deus
apparuit Abrahe sedenti in ho-
stio tabernaculi. Nam prima appari-
tio domini est per fidem cristi ex-
sedentibus in hostio tabernacu-
li id est qui sedent in cristo per
fidem qui est hostium celeste su-
pernorum vite in qua eterna deus
omnipotens apparet id est manifestat
in ea fide que per veram visionem
est revelanda. Item per hostium
[illegible] in fide su-
sceptum [illegible] qui [illegible]
dolore [illegible] ad hostium
tabernaculi testimonium ob-
lacionis offerri ad [illegible]
placandum deum. Cristus est
hostium arche in quo et per quem
omnis oblacio debet fieri in ara
si deum placare cupimus quem
offendimus hortatur Petrus. Nam
[illegible] in cuius ymitando [illegible]
aliter placari omnipotens deus
nisi in cristo et per cristum ha-
bet. Unde fiunt et omnes orationes
quas ad deum dirigimus concludimus
per cristum dominum nostrum. Ergo per
hostium intrare debemus
in ovile ovium. Et si suscipimus
curam animarum vel alicuius populi re-
gimine facere debemus propter deum
id est ad honorem et salutem animarum et proximorum.

Nam qui ascendit aliunde i. a-
liunde fur est et latro. Tercium qui intrat per
hostium pastor est ovium. Tercium pa-
storale onus suscepit ex caritate
et de vero ymitatore summi pa-
storis. Tercium vero ex ambicione et
vel avaricia sumunt aliqui ho-
norem non vocati a deo tamquam
Aaron. Sed se ingerentes et intru-
dentes sive sint spirituales
sive seculares non sunt pasto-
res sed fures et latrones. Secundo
sequitur et ponit varia signa
veri pastoris et ovium. Et dicit
huic scilicet qui ex caritate intrat
in ovile ovium hostiarius ap-
perit i. Christus qui inhabitat eum per
graciam et in futuro per gloriam vel spiritus sanctus
qui docet eum omnem veritatem
vite doctrine et instruccionis et sug-
gerit i. ad memoriam reducit omnia
ad regimen ovium necessaria. Secundum si-
gnum est pastoris quod oves eius
audiunt i. mandatis eius obediunt
ex consueta enim ymaginacione eius
oves cognoscunt vocem pastoris
et enim audiunt. Tercium oves pro-pa-
rans vocat nominatim i. cer-
tam notitiam sue subiecte conscie-
ncie vite certe pastoris
cognoscere debet pecudum et omnium
quae inter oves spirituales aliquae
indigent correccione aliquae am-
monicione aliquae consolacione
prout diffuse tractat b. Gregorius
in pastorali. Et habet cognicione
de Proverbiorum xxvii. Diligenter
agnosce vultum i. conscienciam pecoris
tui. Tuosque greges considera quia
non habebis iugiter potestatem quod de-
veniat tempus quo dicetur tibi
Redde racionem villicacionis tue
Luce xvi. Quartum signum veri
pastoris oves emittit et educat
de tenebris ad lucem doctrine et co-
gitare tenebras viciorum et igno-
rancie et diligere lucem virtutum et

scie. Quintum ante oves va-
dit scilicet exemplo bonorum operum quam plus
docent et trahunt ad imitandum
quam verba. Ista quinque sunt signa
pastoris intrantis per hostium i. Christum.
Signa autem ovium sunt ea. Primo
oves sequuntur pastorem i. sequuntur doctrinam
et si non operibus saltem doctrinis
iuxta illud Salvatoris Mathei
xxiii. Quecumque dixerint vobis fa-
cite secundum vero opera eorum nolite facere.
Secundum signum. Oves sequuntur vocem
pastoris alienum autem non sequuntur
sed fugiunt ab eo. Tercium considerans
sicut in manibus suorum pastorum
singillatim deponere tenentur.
Quartum non noverunt vocem alienorum
scilicet seductorum hereticorum adulatorum
qui sua querunt non que Ihesu Chri-
sti vel in quibus non est vox Christi nec
eius sana doctrina qui stulta
predicant in mamma gratia laudis
vana fingunt. Tales non secun-
tur oves Christi sed fugiunt tamquam
pestem infectivam sine doctrine
et bone vite et morum quod non no-
verunt vocem alienorum i. non applaudunt do-
ctrinam eorum. Oves enim Christi audiunt
quid vocem Christi vere unde quecumque
sonat vox eius sive per bonum sive
per malum. Sed non audiunt vocem
alienorum i. qui aliud predicant
preter Christum seu contra doctrinam
Christi. Et si boni videantur
qui predicant unde apostolus
ad Galathas i. Si angelus de
celo evangelizaverit vobis pre-
ter quam evangelizavimus anathema
sit. Et sicut habetur Luce iiii de
demoniacis de obsessis clamabant
dicencia quia Tu es
Christus filius dei vivi. Et increpans
non sinebat ea loqui. Et Act. xvi de
phitonissa. Ideo prohibebat ea loqui
ne diu quis audiens verum predica-
tem sequeretur per eam caritatem. Et
Paulus et Barnabas noluerunt
audire puellam spiritum qui ad veritatem

licet vim dixerit d. Isti sunt
homines servi dei excelsi qui an-
nunciant vobis viam salutis
Et aug. lib. primo de civitate
dei dicit videns diabolus templa
demonum deserti et in nomine li-
berantis mediatoris currere ge-
nus humanum hereticos movit
qui sub voce christiana doctrine
resisterent christiane Et ob hoc
dicit paulus quod non mirum ipsum enim
sathanas transfigurat se in an-
gelum lucis et sepe vicia incedunt
but se esse virtutes nec omnis
qui dicit pax vobis deum in veri-
tate pacificus Sicut nec omnis
qui sepe vel gerit amica in ve-
ritate existit amicus profecto
veritas non aquolis passim ppo-
sita doctrina de suspicienda
probandi enim sunt spiritus an ex
deo sint Et apostolus doctri-
nis varijs et peregrinis di-
versam abducti Nam qui homines
noluerunt intelligere discernere
nec bene distinguere et scriptu-
ras concordare putans enim
quod fuerat per hereticos mutata
Sunt similiter et ipsi heretici corru-
pti quod nec nobis eueniat se-
quamini pastores modo et sacius
vocem eorum non sequamini
Sed fugiamus ab eis nec nos capiant
voces alienorum Et iterum hic scelus
et in hoc perseveravit per christum
intrandum est Et dicit christus
Salvabitur et ingredietur per fidem
christi in ecclesiam militantem in caritati
vita nostra facultate ymitando
Et egredietur de carne ad ec-
clesiam triumphantem et pascua in-
veniet gracie in presenti et glorie
in futuro Nam dicit salvator di-
cens Ego veni scilicet ad hominem
mundi ut vitam habeant et habun-
dancius habeant et egredietur
de hac vita ad vitam eternam quoniam
nec deus et homines omnia fideles
non deficient in pascuis Inveniet
enim habundanciorem apparicione
glorie de quibus plenissime sa-
ciabuntur In ps. sicut dicit psalmus saciabor
cum apparuerit gloria tua Ad ista
ergo pascua toto mentis affectu de-
bemus aspirare prout nos hortatur
beatus aug. lib. de vita beata agende
penitencie Illuc festinate fratres
ut semper vivatis Si enim amatis
istam miseriam fluxam putam ubi
cum tanto labore vivatis Et vi-
ctus satagentes. sudantes. suspirantes
de necessarijs corporis satisfa-
ciatis Et multo magis amare debe-
tis vitam eternam ubi nullum laborem su-
stinebitis Ubi semper summa secu-
ritas summa felicitas felix liber-
tas libera beatitudo Et alle-
bi Cur per multa vagaris o ho-
mo delicias querens Iam in corpo-
ribus Iam in potabilibus Iam in vestibus
bus Iam in coniugibus etc. Ama unum
bonum in quo sunt omnia bona In
quo relucent omnes perfectiones quas
quam amas et desideras quia si te
delectat pulcritudo ibi est
summa fulgebunt iusti ut sol in
regno dei Si delectat te volu-
ptas ibi est summa spiritus ut dicit propheta
Si libertas ibi est quia liberabitur
creatura a servitute corru-
pcionis Et iterum beatus Summa
celestis est securitas toto
contemnens quod delectat Ibi est
plus sine immunitate in gle-
in quiete homines nulla ha-
bent indigenciam ut spem carnis
nec sitiunt nec languor nec dolor
nec terror hostium Nec cura ve-
stis nec fraus nec odium sed archa-
angeli et omnes sancti cantant gloriam
deo voce mirabili Cuius glorie nos
participes faciat pater et filius et spiritus sanctus amen

Sermo de Trinitate

Nam de gracia dei per-
agimus festum et diversa
festa tenendum per ...
Trinitate scilicet patris et filii et spiritus sancti

Pater qui misericorditer
pro nostra salute filium suum unige-
nitum misit in mundum ut nos per
eius passionem et mortem ab eter-
na morte redimeret quem postea
in virtute sue maiestatis a mor-
te suscitavit. Item persone filius qui
deo patri obediens usque assum-
psit humanitatem ut nos efficaciter
per tropos sue divinitatis. Item spiritus sanctus
qui descendens in linguis i-
gneis corda frigida inflam-
mavit. Ecce totius mundi per apostolos
illustrat. Sed nimis segnes et de-
sides sumus in servicio dei et
negligentes et fastidientes pagine
Ideo quia negligentes et segnes fe-
stivitatibus personarum divinarum di-
vinum ut sancte implere possemus
generaliter sancta mater ecclesia hoc
instituit celebrari festum trini-
personarum divinarum generaliter scilicet patris
et filii et spiritus sancti. Et hoc est festum sancte
trinitatis. Quia sancta trinitate
legatur evangelium quod scribitur
Johannis iii° de ea sit mentio et
hic In illo tempore Erat homo ex phari-
seis nomine Nicodemus etc. Evan-
gelium hoc legitur in festo sancte trinitatis propter
hoc forte ut credimus quia ibi [illegible]
[illegible] et nos sumus scilicet corpus et
spiritus hic loquitur. Et quia videtur tota
[illegible]. Et in hoc nos trinitatis patris
et filii et spiritus sancti. Unde haymo [illegible]
[illegible] dei filius [illegible] quia loquebatur [illegible]
quia pater est in filio et filius in patre et
spiritus ab utroque [illegible] procedit et
manifestatur [illegible] in eo tangit per
patrem [illegible] quia a deo venisti. Item
per filium quia loquebatur [illegible] quia pater
est in filio et filius in patre. Item per
spiritum sanctum Nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non potest introire in
regnum dei. Et hec 3 persone scilicet pater
et filius et spiritus sanctus sunt sancta trinitas unus deus
omnipotens unus [illegible] unus [illegible]
unius potestatis de qua re summa

et excellentissima [illegible] m [illegible]
[illegible] [illegible] modesta et [illegible]
[illegible] et altissima [illegible] atque de-
votius audientia [illegible] nullibi pe-
riculosius erratur nec periculosius
aliquid queritur nec fructuosius inve-
nitur quam circa sanctam trinitatem et eius
inquisitionem [illegible] [illegible] augustinus
super [illegible] lxxx° [illegible] dei ineffa-
bilis est ideo facilius dicimus quid
non sit quam quid sit. Terram cogi-
tas non est hic deus. Mare cogitas
in terra [illegible] et alia non est hic
deus. Et quicquid lucet in celo
sol luna et stelle non est hic deus.
Angelos cogitas [illegible] et platos
archangelos tronos principatus domina-
ciones Cherubin et seraphin
non est hic deus. Sed ergo potius
dicere quid non sit quam quid est.
[illegible] nec oculus vidit nec auris au-
divit nec in cor hominis ascendit
[illegible] ut ascendat in cognitione
quando in cor non ascendit quasi diceret non
est possibile [illegible] cognoscere quia corde
non potest comprehendi. Ergo [illegible]
[illegible] difficile est aliquid dicere de
laude trinitatis et unitatis [illegible] augustinus in
[illegible] sermone ccc [illegible] super
[illegible] considerari et comprehendi potest
[illegible] id potest digne cogi-
tari et vero explicari non potest. Sed
quia [illegible] confessionem [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] tacentibus
de te. Ideo ne simus ingrati ta-
cendo de sancta trinitate aliquid dicamus
non ad sufficientiam sed ad [illegible]
nostre salutis necessitatem [illegible]
[illegible] dei sit difficilis quia
excedit intellectum humanum [illegible]
[illegible] [illegible] lex [illegible] tamen [illegible]
[illegible] maxime [illegible] talis
quia in ea humanum [illegible] [illegible]
[illegible] et repletur iuxta illud Johannis
[illegible] nobis patrem et sufficit nobis
[illegible] [illegible] quia in ea consistit vita
beatitudo iuxta illud hec est
vita eterna ut cognoscant te solum deum
[illegible] [illegible] multas fecerunt di-
versitates [illegible] aliqui [illegible]
et alii deos dicebant ydola

creata et lapidea in quibus demones
interdum dabant responsa contra vo-
cabula prophetas. Kaldei alii autem
deos posuerunt miliciam celi ut so-
lem lunam et stellas et planetas. Philosophi vero
aliqui inter eos posuerunt deum unum
eternum quem cognominant primum motorem quia
mobilibus et eternum quod semper esse non
a motore eterno. Et isti posuerunt deum
eternum sed unum propter unitatem mundi quia
sicut unus est mundus sic et unus est princeps
mundi in eius cognicione a quo deci-
uti erant et ne vincerentur. Sic patet in fine
xii methaphisice dicitur. Entia nolunt ma-
le disponi. Dicendo autem contra nullum
esse est quod nullus oportuna sed pluralitas
principium non est bona. Hic est bonum quod
duplex similiter conveniunt in una do-
mo vel duplex anime in uno corde
vel duplex rectores in una civitate.
Sed bono unicuique est sicut unum regnum
vel unus principatus. Ideo sed quod gu-
bernetur ab uno principe. Ideo gaudet
hec lex. Ait ergo unus principatus
scilicet tocius universi scilicet deus benedictus
in secula. Postmodum iudei legem acce-
perunt et coluerunt unum verum
deum iuxta illud Deuteronomii
Audi israhel deus tuus unus est.
Sed filium et spiritum sanctum negaverunt. Postmodum veri-
tatem christianam venerunt et fidem recte
sanctitatis confiterentur unius dei in trin-
itate et filii incarnacionem et spiritus
missionem et contra omnia sacramenta necessaria
ad salutem. Decretorum a quibus de-
ducitur in eterna. Nisi quis renatus
ex aqua baptismi exterius ablutus
et spiritu sancto id est gratia spiritus sancti interius intinctus non
potest introire in regnum dei.
Et de penitencia dicitur in luca. Nisi penitenciam
egeritis omnes simul peribitis. De eukaristia dicitur
nisi manducaveritis hominis et cetera. Ista
ei sunt sacramenta necessaria. Alia
conveniencia. Postmodum venerunt he-
retici qui aquam istorum negant et aquam
dicunt malum sive bono apparet. Sic
manichei qui dicebant omnia corpora-
lia esse creata a dyabolo. Postea
fuit propter pluralitatem deorum

multitudinem constituebant diversorum deos alii
peccatorum. Alii vero et contra diversa
creatura quod pre aliis diligerent
sed et deum constituerunt. Fides quoque nostra
catholica credit sanctam trinitatem
scilicet patrem et filium et spiritum sanctum unum verum deum
omnipotentem creatorem omnium creatu-
rarum continentem omnia unius substancie unius
essencie unius potestatis unius sapiencie
unius bonitatis in qua non est prioritas
nec posterioritas duracionis nec
auctoritas nec bonitas quia una persona
non fuit ante aliam duracione quia
eternus pater eternus filius eternus
spiritus sanctus. Nec una est ante aliam quia immen-
sus pater immensus filius immensus
spiritus sanctus. Non est distinctio operum trinitatis
in sensu augustini in libro de trinitate
indivisa sunt opera trinitatis. Quidquid
quidem enim deus pater operatur operatur
et filius et spiritus sanctus. Credit deinde
patrem a nullo esse factum filium vero
genitum a patre deum verum de deo
vero lumen verum de lumine vero. Non tamen
duo dii nec duo lumina sed unus
deus et unum lumen. Credit deinde
spiritum sanctum a patre et a filio procedentem coeternum
esse patri et filio, qui cum patre et filio simul ado-
ratur et glorificatur. Credit deinde
quod pater est plenus deus, filius plenus
deus, spiritus sanctus plenus deus, qui sine
indigencia omnia creavit sine
labore omnia gubernat et regit
sine fine omnia continet. Cui
semper fuit et esse et unum coregnum
et imperium et sceptrum. Et adhuc
quod pater et filius et spiritus sanctus est unus verus deus
una trinitas in personis simplicissima
sed unitas in substancia. Significans non est
aliud pater aliud filius aliud spiritus sanctus quo-
niam sicut alia persona patris alia filii
alia spiritus sancti, est tamen eorum una deitas
equalis gloria coeterna maie-
stas sive potestas. Veni ergo ut salus
esse ista declarata sequatur sed ne-
cessarium est ad eternam salutem ut in-
carnacionem domini nostri ihesu christi
fideliter credat et quicunque ...
quem omnia ista sunt in alia

quod tres persone non sunt tres dii sed
unus tantum, quia hec non invenitur
in aliis creaturis in hominibus tres persone
scilicet petrus paulus et Johannes
sunt tres homines. Et in angelis
michael gabriel raphael sunt
tres angeli. Sed in divinis tres persone est
tantum unus deus et non tres dii. Tan
tum creatura naturaliter appetit inquantum creatura
rationalis devenire in cognitionem
sui creatoris. Sed in statu vie non
possumus aliter cognoscere nisi causam re
cipimus per sensum creaturarum vel dei in
tellectum nisi per ea que facta sunt. Item deus
omnipotens nobis creavit varias vias
per quas possimus aliquantulum in ipsius notitiam
devenire. Una via est per lumen naturale
et per hanc venerunt philosophi ex motibus
creaturarum ut patet 8° phisicorum. Item vestigium
beate trinitatis relucet in qualibet crea
tura ut dicit beatus Augustinus libro de
trinitate capitulo xx iiij°. Constat etiam quod
cum fecit creatura dei verbo dixit
fiat lux et facta est per quod fecit et per
filium, quia quod illo dicente factum
est procul dubio factum est per verbum
dei. Anselmus est enim patris quod
verbum caro factum est. Sed spiritus sanctus quod fecit
creatura per bonitatem quia in eo quod in
dicit deus quod essent omnia bona que
fecit signatur quod bonitate fecit omnia
que fecit, que bonitas spiritus sancti est.
Integriter tota nobis trinitas in
suis operibus demonstratur. Item cognos
citur in magne potentie dei opus in
dispositione sancta filii incarnati pe
pulchritudine bonitas spiritus sancti. Item in igne
est ignis splendor et calor. Splendor
ab igne nascitur. Calor ab igne
splendore emanat ut dicit Augustinus. Splendor
est ab igne et tamen equa sunt. Nam
ignis sine splendore et calore non est. Sic
deus sine filio et spiritu sancto. Item
solem in sole rotunditatem claritatem
que attribuitur patri caliditatem et
claritatem et tamen ... in sole profunditatem
intelligere possumus qui est sine principio et sine
per splendorem seu claritatem radium inde
procedentem intelligimus qui est splendor
patris et lux vera illuminans omnem hominem
venientem in hunc mundum. Per caliditatem
inde procedentem id est a sole et a igne et radio
intelligitur spiritus sanctus procedens a patre et filio qui est
amor. Amor autem per ignem figuratur. Item
anima humana est media inter naturam
et voluntatem. Sic ergo media ab in
telligentia et ab utroque voluntas sic a
patre filius et ab utroque spiritus sanctus. Item in ierar
chia celesti superiori deus habitat in
thronis ut maiestas, in cheru
bin ut veritas, in seraphin ut ca
ritas. Per que notatur trinitas persone.
Item in tribus dotibus anime scilicet in com
prehensione cognitione et dilec
tione idem intelligere debemus in virtuti
bus theologicis scilicet fide spe et caritate.
Ex hoc patet quod tam creatura corporalis
quam spiritualis quam etiam mixta beate tri
nitatis aliquatenus cognoscitur. Secundum dic
itur unum quemque istorum. De vestigium
creature aliud de quo est similitudo
et eam imago, et patet quod iste tres
persone scilicet pater et filius et spiritus sanctus. Sic et unus deus.
Patri attribuitur potentia ne tamen
timor incutiatur impotentia in patre
vel humiliamus sub potenti manu dei.
Filio sapientia ne tamen ... acceditur
insipientia. Item Corinthios ... Christum dei virtutem
et sapientiam. Spiritui sancto bonitas ne tamen
ab utroque procedens credatur superbus.
Pro quo igitur petamus potentiam cum
Judith dicens. Confirma nos rex ut nos
confortet ut mundum et carnem
ne timeamus, et dyabolo resistamus
ut peccata contempnamus et celestia de
sideremus. Sicut fortes confortat de quibus
Boecius. Qui ergo in de me fortes facti
sunt. Cor tuum donat. Donat spiritum
sanctum roborant utrique constanter
terrena despiciunt. Celestia appe
tunt. Nam petrus appetit petens
aut per se fortes in magnum potentie
spiritum sapientiam sanctam cum Salomone
dicens. Emitte domine sapientiam de sede
magnitudinis tue ut mecum sit et mecum
laboret id est laborare doceat ut
sciam quid acceptum sit coram te et
etiam animo ad inveniendum docemur
proinde. Item Sed quid sapientia quod pe
timus et facit te 3 annos offodiens
... operam patris ... Et qui

Thezauros effodit terram cavat
foveam in altum et in profundum
sz et sedulus insistit donec quod
querit inveniat Certe thezauros sa-
piencie invenire desiderat omne
pondus terrenum a se reiciat in
se fossam humilitatis faciat ut que-
stat donec inveniat sz quid posset
sciri si sciencia sit inventa Post-
ea in quibus ... sciencie ... Frue-
risti plene sanctaz si priores
vite peccata defleas si ... ...
li desiderabilia pro nichilo pendas si
eterna beatitudine toto desiderio
... Invenisti sanctaz
Si horum singula ... promtum est
hec non vobis a deo sancta illumina-
tio humilis quia ubi humilis ibi sancta
Prover xi° Bernardus in ... ...
plati non sunt dei sancta qui ...
sanctas ... quia tanto longius
ab eius luce sunt quanto apud se
metipsos humiles non sunt quia in cor-
dibus eorum ... ...
contemplacionis claudit Et inde se
luce ... ... inde se ...
... Ergo vocat sanctos
volumus atque ... sancta contemplari
possimus studeamus ... humiliter
... stamus seu fateamur ... asp-
... bonitatem ut nos attendat
ignem sui amoris Secundo potest
... in libro soliloquiorum ca° xx
vj° ... Ignis est qui semper ardet et
nunquam extinguitur ... ardere me ...
... ardere ... Ignis sancte
quod dulciter ardes quam dulciter adures
... quod non ardet ... Et hoc
per bonitatem et amorem inflammat Et
omnia amara dulcorat Vnde Bernardus
dicit quod ubi spiritus inhabitat in amari-
tudinem ... et ... dulcedinem
convertit Dulce ... ...
... qui adhuc celestia non
gustavit Tercio de sancte ... Ter-
cium bonus et suavis est spiritus tuus
in nobis hic quod ... suavis ...
... suavis ... omni creatura Vnde
Anselmus in proslogion dicit

Cogita in mente quod est id bonum
quod continet omnium bonorum iocunditatem
et non quale ... creatis ...
sz tanto differentem quanto differt crea-
tor a creatura Et hec effective ...
pietatis tercii summi ...
sz potenciam patris ut potenter viciis
resistamus sapienciam filii ut eam corde
ore et opere teneamus bonitatem spiritus sancti
ut misericordes in elemosinis exi-
stamus ut per hec unam deum conseq-
uamur in presenti per graciam et in futuro
per gloriam Ad quam nos perducat ...

Sermo de eodem

Nam ... festum
et diversum festatum
... in divinitate sz p-
... qui mise-
ricordia pro nostra salute filium suum
unigenitum misit ...
ut nos per suam passionem et mortem
redimeret ab eterna morte quem
... in unitate sue maiestatis a mor-
te resuscitavit Iste filius qui deo patri
... naturam assumpsit humanitatis
ut nos efficeret participes sue divinitatis
Iste spiritus sanctus qui ... a patre
et filio in linguis igneis corda
apostolorum inflamavit et replevit
et per eos totum mundum illustravit
Sz quia nimis segniter et negligenter
et indevote ... festum ... et
celebramus in ... ut ... semper
... possimus ... devocionem
et caritatem in quale hoc negligenter
... in festis ... ...
... Sancta mater ecclesia ...
... in octava penthe-
costes quod ... dominicam in-
stituit celebrare festum trium personarum
... sz patris et filii et spiritus sancti et
hoc est festum sancte trinitatis
De qua quidem sancte trinitatis lau-
de et excellencia loqui nimis
est difficile Nam sic intellectus ...
ad ... ...
ad lumen solis et ...
... solis ...
prehendere creatorem omnium ...

T[...] quo nec creatura comprehendere
nec despicere valemus maxime
p[ro] creator nec mediabilis et immora-
bilis. Hec dicit Augustinus super psalmum
xxxv^o. Deus ineffabilis est [illegible]
facilius dicimus quid non sit quam
quid sit, ut patuit in sermone [illegible].
Item Augustinus in sermone xxx^mo super
Iohannem dicit: Desideratum est et con-
cupitum suspirari, quid sit digne
verbis vocari et verbis explicari non potest.
Excedit enim super eminentia dicibilitatis
visitatam eloquii facultatem. Et hec
optime ostendit beatus Paulus in epistola
hodierna quam scribit Romanis xi, in hec
verba prorumpens: O altitudo divitiarum sapientie
et scientie Dei, quam incomprehensibilia sunt
iudicia eius et investigabiles vie eius.
Quis enim cognovit sensum Domini aut quis
consiliarius eius fuit, aut quis prior dedit
illi et retribuetur ei? Quoniam ex ipso et in
ipso sunt omnia. Ipsi honor et gloria
in secula seculorum. Amen. In hac epistola
sanctus Paulus tacite nobis insinuat quod
quia beata trinitas non est a nobis cu-
riose investiganda. Secundo quod est
a nobis firmiter credenda. Tertio quod est
a nobis semper adoranda et glorificanda.
Dicit: O altitudo, primo quasi diceret: O altitudo, id est sub-
limitas et profunditas divitiarum
sapientie et scientie Dei. Certe si nosset beatus
Paulus in tertium celum raptus vi-
dit et audivit archana que non licet
homini loqui, ut ostendit [illegible] ad
[illegible] vel Glossa ii Cor. xii, non
sunt ausi curiose investigare et perscrutari
misterium sancte trinitatis, sed prorupit in
admirationem, verba dicens: O altitudo divi-
tiarum sapientie et scientie Dei etc. Tertio quod nos
conamur presumptuose quasi [illegible] in-
perscrutabilem perscrutari, quod est altior celo,
profundior inferno, longior terra et
latior mari. Iob xi. Est enim sicut tanta fabula
quod [illegible] vellet imprimere, vel si quis vellet
in profundo terre ad centrum [illegible]
posset [illegible] quid [illegible]
[illegible] quod tendit ad [illegible]
[illegible] in angustia [illegible]
Aut quod [illegible] laborare operose

ut claritatem solis in sole non contem-
plans tota solis in specie [illegible]
cum non [illegible] solem non videt [illegible] et [illegible] oculo-
rum amittit. Item [illegible] sancta trinitas
est pelagus inexhauribile et infinita
[illegible] a angelis [illegible] in hac
vita abscondita. Et quis est in [illegible]
tanta presumptione profunditatem impene-
trabilem sancte trinitatis velit penetrare
nostris sensibus contendens in hoc quasi [illegible]
sanitatem et [illegible] apparet in [illegible]
[illegible] omne [illegible] et [illegible]
non [illegible] non [illegible]
[illegible] possibiliter [illegible]. [illegible]
cum investigare misterium sancte trinitatis
est vanum [illegible] et [illegible] dignum.
Tanta [illegible] est ubertas divitiarum
sapientie et scientie Dei quod radiis humane
intelligentie super hys [illegible] est. [illegible]
dicit propheta: sapientie eius non est nume-
rus [illegible] humanum ingenium sapientiam
et [illegible] penetrare non [illegible]
[illegible] dicit [illegible] ut Iob
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] aut damnas [illegible] in-
digno prestas gratiam, alteri vero
eque indigno denegas [illegible]. Unde
beatus Ambrosius in [illegible] super epistolam
Romanorum xi [illegible]
dicit [illegible] qui [illegible]
quid [illegible]. Dicit [illegible] autem
[illegible] non posse [illegible]
te enim auctorem est qualis vel con-
de creatura [illegible] non [illegible]
[illegible] luti [illegible] eadem massa aliud
quidem vas facit in honorem, aliud in
contumeliam [illegible]
in honorem et [illegible] in contumeliam [illegible]
de eodem luto facto [illegible] differre vo-
luntate opificis. Ita [illegible] omnes
ex eadem massa sine [illegible] et omnes
peccatores [illegible] aliud de-
[illegible] non sine iustitia in singulis
[illegible] voluntate. [illegible] et
et iustitia sicut dicit apostolus: Iacob
dilexi, Esau autem odio habui. Et
sequitur: Numquid iniquitas apud
Deum? Absit. Et dicit beatus Augustinus in
[illegible] contra pelagianos de predestinatione:
Non sic agit Deus sine bonis [illegible] a
[illegible] iustitia [illegible]

Et sc̄itati nra distincatione. Et
subdit Novimus nos in mchm qui probos vo-
centes eterne vite fidem accepe-
ns adipisci. Et nos ita volentes cum eis
omnibus gratiam cognovimus sed ut volun-
tate volunte nouimus. Et aliquos
peccatores ex labore multorum annorum
relapsos in extremo vite sue tempore po-
suisse aliquos vero a iuventute sua
olim scelere et dampnabiliter usque ad
decrepitam etatem perdurasse. Et re-
pente celitus inspirata salute raptos
esse ad regnum celorum. Novimus
et paruulos quibus usus liberi arbitrii
non est ut de bonis vel malis eorum
nos iudicemus priusquam matris ad
gratiam sacri baptismatis deportabiles
Et ab in vno eorum pmanus sacerdote
ministerium fidei ad implere aliquo
aliis ante tamen quam matrem puero fecerit
examinemus per sinodum gratia salua-
toris nouimus nostram et nos sanctos et in-
tellectum habes quos vdones est hos
vedere cum dicat cum david quam ma-
gnificata sunt opera tua nimis profunda
sunt cogitationes sue. Hic vir ex hoc
mirabiliter subiungit quam inscrutabilia
sunt opera eius et iudicia eius
i. dispositiones de omnibus rebus et mensura i. imple-
tes dispositiones quam investigabiles i. im-
perscrutabiles sunt que in exhibitione sunt
cognoscit quid disponit. Hic glosa. De
et bladi aliquid perspicuos temporalis magnus
sunt dicens sunt in amore dei. Et deus torquet
adversitas magis sunt dicens sed ex opposito a-
parent demum quam multi i. hoc modo flagella
perpetue dotati a facie dei sunt reple-
ti et a... accepti quam multa obsunt ei adversitas
sed tanti sunt inelitud consolati. Et quidem
iniquitatem superveniunt exordia ut metrum
inadeset hi ex parte hec sunt vero in hoc modo
ta. propterea temporum adversus sunt tribula-
te ne sentiens an hi vincitorum suorum labor
fructum suscipiat cum peccati temporalis
fiat eis perspicuum eterne pene prout
clarius determinatis. Bonum immortalibus
Et io b. augustinus super libros pelagianos
concludens dicit hic alios consolacionem diff-
ert dilige dicens sed sunt eius in-
quibus depositi omnes homines ad bonum
opus exhortemur. Nulla de disper-
ationem demum prouincie dicens

in gratia dei nobis hinc liceat quod consistat
voluntas tua et preterea est peccatores in-
dicium in nobis mutandis vel debitum domi-
ni dampnationis et gratiam predestinacione
indebita prorogavit vel per rogat
Hic ille subdit apostolus Quis enim cognovit
sensum domini. Glosa vel altitudinem sapiencie
et sciencie dei. Et in hoc non cognovit sensum domini
in sapiencia vel sciencia. Et quis consiliarius
eius fuit in dispositione vel exhibicione
rerum i. quis fuit cui ipse agenti vel
quam consilium sumeret preter consiliarium o
unigenitum filium qui dicitur verbum angelice
gratie consilium est. Isaias. Ex ambo
et hominibus non fuit cui consiliarius
hec glosa. Et quis cum quis possit noster
sensum domini a consiliarius eius fieri. Et de
gratie mirabili ne fieret ergo creati
gratia eum hominis unum et gratia hominis
obumbratio. Itaque hoc nec scripture
dispensate spiritus cui intrinsecus lumine
quod ad deum deserviunt operibus suis gloriose
nostre non gignunt. Et nunc non absque
sensum domini deus. Subdit apostolus
Aut quis prior dedit illi et retribuetur ei
bona prius quam absque gratia premia
et retribuetur ei sed merito a deo ex
eo quod fide sua prior dedit illi quod dominus non
est et in deum potuerunt dare deo
et nunc nobis retribuet. Et dicat beatus
Iacobus Omne datum optimum et omne
donum perfectum desursum est descende-
ns a patre luminum. Quis fide
prius dedit a deo non ea ipse dedis-
set in ellatione habuisset. Sicut
enim dicit ipse Iohannes vi Nemo potest ad
me venire nisi fuerit ei datum a patre
meo. Venire ad me non est aliud
nisi adipiscere credere quanti vel augustinus
in libro de gratia et libero arbitrio
Unde propheta dicit Deus tu conversus
vivificabis nos et plebs tua letabi-
tur in te. Ecce prius deus conversus homines
ad perfectionem vivificat i. vivum esse fecit
et demum sequitur leticia in plebe
non in se sed in deo. Et vita hic in illa a-
sed postea dicit apostolus Et nunc habes
quod non accepisti. Et nunc gloriaris quasi
non acceperis. Et nunc enim in corde
suo asserit quod fide a se habet ad apostolum
apostolo dicente qui dicit misericor-
dias consecutus sum ut sim fidelis

Sicut non dicat aliquis se consentire quod fidelis erat sed ut fidelis esset. Omnes enim fideles esse non posse nisi deo misericordiam prestante. Aut quis autem dicat propter mea opera bona deus dedit mihi gratiam, id est quia prius bona opera habui, ideo deus dedit mihi gratiam. Sed potius quia deus prius infundit gratiam, ideo bonis operibus homo dat operam id est diligentiam iuxta illud prophete: Dominus dabit benignitatem et terra nostra dabit fructum suum. Ecce prius deus dat benignitatem id est gratiam et postea terra humana dat fructum bone voluntatis
crede et operis. Augustinus super eo psalmo dicit: Terra peccatrice fructum bonum non habebis nisi deus dederit. Ergo quicquid est omne bonum. Et hec de primo. Consequenter apostolus concludit admirans fa[illegible] et fortitudinem dei immensam inaprehensibilia iudicia eius et investigabiles vias eius. Subdit omnes quia ipsa beata trinitas fidelibus a nobis credenda ne[illegible] supplicat adoranda et glorificanda. Hec quod dicit: Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia. Ipsi honor et gloria in secula seculorum amen. In hec et omnibus te[illegible] quod dicit: Ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia et unitatem essentie cum dicit ipsi honor et gloria. Tres enim dicit personas sed ex pluralitate indicat distinctionem personarum. Istud vero pronomen ipsi singulare denotat essentie unitatem. Non enim dicit ipsis quia non tres dii sed unus deus predicatur sicut beata sed unum deum omnipotentem scilicet patrem et filium et spiritum sanctum ex quo et per quem et in quo sunt omnia significantes ipsum protectorem et omnis creature ab eo tamquam a creatore et summo ex toto pretio et perfectoribus quia a nobis sunt ex ipso sed de ipso. Sed econtra Johannes viii. Vos ex patre dyabolo estis. Et per ipsum facta sunt omnia sine ipso factum est nihil. Quia ipso erat apud deum et deus erat verbum hoc erat in principio apud deum omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil. Verum de hoc pulchre Augustinus libro de plulo quorum est libro iiiio dicit: Omnia per

ipsum facta sunt et quecumque sunt creata sunt. Vidit enim deus cuncta que fecerat et erant valde bona. Omnia quecumque per ipsum facta sunt valde bona sunt. Nihil bonum sine summo bono. Sed malum est ubi bonum non est quia utique nihil est. Omne malum nihil aliud est nisi privatio boni. Sicut nihil aliud est cecitas quam privatio lucis. Malum namque nihil est quia sine bono fuit. Illud ait malum est quod privat bono a quo omnia facta sunt bona. Esse autem sine vo malum est quod esse non est. Et ideo sine ipso nihil est. Quemadmodum est sequitur. Augustinus ait hoc sic velis audi quid sit. Christus dicit: Ego sum via veritas et vita. Separari a vo[illegible] est; quia sine via fuerit et sine vita deficit a fide, tristis in deserto quod est peccatum. Et ideo sine ipso bonum dicit Augustinus in libro de plulo quorum supra verbo Johannes: Sine ipso factum est nihil id est peccatum. Peccatum ergo nihil est et nihil sunt homines cum peccant. Ergo peccata non sunt facta per ipsum. Unde possibile queritur: Ergo quod dyabolus est autor peccati cum dyabolus sit a deo et ab ipso sit factus. Respondeo: Augustinus libro de civitate dei capitulo primo. Bona deus creatura angelicam fecit dyabolo in qua nulla est natura malum nec est per necessitatem mala. Et facit idem in dyalogo ad Horosium. Dyabolus per se facit non natura ei sed peccando malus factus est. Fecit autem diffinitum enim deus per suam iustitiam et providentiam ut mala dyaboli multos corrigat. Unde dicit apostolus quos tradidit sathane ut discant non blasphemare. Et de se ipso dicit ne magnitudo revelationum extollat me datus est mihi stimulus carnis angelus sathane qui me colaphizet non tamen est bonum quia velles vero malus est. Ingenium dyaboli est sed deus est bonus et omnipotens qui etiam de malis eius multa bona elicit. Non enim dyabolo se imputatur et voluntas sua quam conatur facere malum. Non dei providentia imolpet[illegible] quam de ipso beneficit dyabolus. Quamvis angelus opus de[illegible] bonus est. Sed opere suo malus efficitur, sed primum vel[illegible] veracitate prostravit. Sicut dicit Augustinus libro iiii de Juliano [illegible]

inquit. Sic enim dicit Augustinus ad Orosium
Malum non est nisi privatio boni et
hoc non accipit. Demum bonum potest esse sine
malo, malum autem non est sine bono, ne-
que bonum et malum unum sunt bonum tamen esse
malum bonum et honorum bonum et honorum malum
Et bonum quantum malum quod vitiosum
Deo quod hic dicitur bonum natura laudatur
ubi dicitur malum non natura sed vitium quod
non est bonum reprehenditur. Ergo bo-
num est age gratias Deo a quo tibi est
fecit. Si malus noli in auctorem culpam
tuam convertere torquere, quod ipse te bonum
fecit. Unde illud: Vidit Deus cuncta que
fecerat et erant valde bona. Ergo ma-
lus es tu te malum fecisti recedens
a bono. Itaque eorum ad primum habetur
quod a Deo ipso sunt omnia excepto peccato
et mala voluntate creature que sine
ipso facta sunt. Ad secundum ad istud subi-
citur et per ipsum, id est in ipso sunt omnia quod per pla-
delectatione Dei creata sunt et continentur
omnia. Unde dicit Augustinus libro [illegible] super
Genesim: Fides simul nostram tamen fate-
tur dicit Deus quod qui intra
semetipso sed utrumque [illegible] aliquid sunt
non ob aliud in eo sunt nisi quod ipse continet
quod contineat omnia nos continet et attin-
gens a fine usque ad finem fortiter
suaviter disponit omnia per quam disponet
in eo vivimus movemur et sumus. Unde
colligitur quod si opus suum rebus subtrax-
erit nec viveremus nec moveremur nec essemus
hec Augustinus. Sed ergo ex ipso per ipsum in ipso
sunt omnia. Contra. Glosa super hoc
verba vigilanter attende ne quan-
do [illegible] intellegi Rite intellegas
omnia esse ex ipso ut neges omnia per
ipsum facta esse. Aliud ex ipso et per ipsum et
in ipso omnia et sane dicta sunt. Similiter
[illegible] de se et spiritu sancto dicta sunt per hec
[illegible] ex ipso et per ipsum et in ipso sunt
omnia sine [illegible] eminatur equaliter
patris et filii et spiritus sancti quod et facte fides [illegible]
[illegible] in hac [illegible] plus a [illegible]
[illegible] totum [illegible]
[illegible] et [illegible] ergo ut sal-
vus esse [illegible] et [illegible]
[illegible] accidat quod non sit accideret salus

esse non potest. Et licet hec sit super nos
tamen hoc vera ac fide tenendum est. Et ipsa
fides a quatenus potest admonetur testi-
moniis scripturarum veteris et novi te-
stamenti. Psalmus: Deus [illegible] efficacis
[illegible] ad magnitudinem et simul [illegible] ma-
xima [illegible] dicit efficacis et unitas set
pluralitas in personis. Aliud ad [illegible]
[illegible] et simul [illegible] unitatem in essentia
Item Isaie vi. [illegible] de choro
seraphim clamabat [illegible] sanctus sanctus
Dominus Deus sabaoth, id est exercituum, plena est
omnis terra gloria eius. Ecce dicitur ter
sanctus propter trinitatem personarum et
semel Deus et hec sunt unitate essentie
Aliud magis manifestum in hoc [illegible]
[illegible] nos [illegible] Item Da-
vid dicit: Benedicat nos Deus Deus
noster, benedicat nos Deus et metuant
eum omnes fines terre. Item [illegible] unus vero
tres sunt qui testimonium dant in celo
pater, verbum et spiritus sanctus. Et hii tres unum sunt. Matthei
ultimo dicit: Euntes docete omnes
gentes baptizantes eos in nomine patris et filii
et spiritus sancti. [illegible] fragilibus
[illegible] considerentur quod dicat [illegible]
[illegible] determinate [illegible]
[illegible] nobis trinitas
[illegible] creatura in hoc ut consi-
[illegible] quis eam fecit, per quid fecit
et propter quid fecit [illegible]
[illegible] fecit [illegible] ex
[illegible] providens
[illegible] quod [illegible]
bonum [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
[illegible] bonitas [illegible]
[illegible] bonitas [illegible]
tota nobis [illegible]
[illegible]
origo formationis et beatitudo [illegible]
unde sit [illegible] Deus eam fecit [illegible]
unde [illegible] a Deo [illegible]
[illegible] sit felix [illegible] Deo [illegible]
[illegible] meditatione contemplatione
[illegible]
[illegible]
[illegible] gaudium habet
ille [illegible] nos [illegible]
et in [illegible] honorare [illegible]
[illegible] hec [illegible]
[illegible] formam [illegible]

laudem in eternum cantabit quod si se-
cerimus prout tenemur glorifica-
bimus eum ab g. I Regum ii° quicumque
honorificaverit me glorificabo eum
ergo dicamus deum unum verum in trinitate
et trinitatem in unitate adorem(us) et glori-
ficemus qui dat nobis esse dominetur
et faciat esse [illegible] an

Sermo de Corpore Cristi

Omnipotens deus quia non
degat quod ipse summum bo-
num est et verax habet dilectio-
nis atque potest ut testatur
Cum a deo ipso sit et ut dictus amitte
potest quos diligat quod in ipso inmineret
bonitatem unicam. Ipse iohannem primum accat
nulla natura ut eum summe beatus
prope fecit. Unde [illegible] in libro de [illegible]
dilectionis petro ut iohannis apostolus esse tanta
beatitudine plenum in [illegible] in eo dilectionem
specialem, petro ut iohannes apostolus esse
tanta beatitudine plenum palam
per hanc quoque fratres gustus dulce-
dinis eterne, quamquam per ipsam erat perdi-
lectionem sue felicitatis cumulatum fa-
ceret cui eque infatigabiliter gaudio inhe-
ret hic ille. Et ob hoc quod genus huma-
num a vitio fuit corruptum et eterne
morti obnoxium ut dilectionem suam in eo
reparaverit, et de peccatoribus faceret
iustos et suos filios suum unigenitum mi-
sit in hunc mundum peccatis humane
assumeretur, quatenus nos donando
et tractando suo dilectionem suam a nobis
deret. Sicut salte per similitudinem
humani bene assumpte corpore
naturam se simile attraheret ad se ama-
dum. Sicud natura omne simile diligat
sibi simile. Unde in [illegible] precipimus quod nos
dilexit amorem ante diem festum pa-
sce hic est ante diem sui passionis festi
et gloriosi [illegible] quod inchoat [illegible]
de hac miseria in felicitatem eternam sciens
quia venit hora eius ut transeat ex hoc
mundo ad patrem ad beatissimam et gloriosam
mortem quam pro salute nostra susce-
pturus erat, cum dilexisset suos qui erant
in mundo usque in finem dilexit eos.
Signa tamen perpetue dilectionis ac

ostendit quod totis precibus et toto
corde suum in cibum et sanguinem in potum
eis tradidit in perhennem memoriam sue
passionis et mortis. Dicens accipite et man-
ducate hoc est enim corpus meum
et item accepto calice dixit acci-
pite et bibite ex hoc omnes hic est enim
calix testamenti novi et eterni qui
pro nobis effundetur in remissionem peccatorum
hec quotienscumque feceritis in mei me-
moriam faciatis, quemadmodum cum quis
pergere proponit a quo diligit
derelinquit aliquod donum ut quotiens
illud inspexerit dilecti dat eius a-
micicias rememoratur. Quod et is
qui perfecte diligit absque [illegible] et
[illegible] nequit intueri. Sic [illegible]
inquit. Et quamvis in die cene hoc
sacramentum istud institutum est fuit
specialis memoria facta eius insti-
tutione, tamen quia toto officio ecclesie
dum ante se dei producet ad [illegible] pas-
sionem quasi tunc etiam occupatur. Et
ideo ut institutionem tanti sacramenti
possemus integre recolere. Urbanus
quartus papa precepit, ut omnes christi-
fideles huius memoriam facerent feria
quinta post trinitatem ut qui hoc sa-
cramento per totum anni utimur
ad salutem. Eius institutionem eo tempore
specialiter recolamus quo spiritus sanctus corda glori-
osorum ad plene cognoscenda
misteria tanti sacramenti. Nam eo
tempore christi fideles ceperunt hoc sacramentum
frequentare legitur enim in actibus
apostolorum quod post missionem spiritus sancti fideles
erant perseverantes in doctrina apostolorum
et orationibus et communicatione fractionis
panis id est corporis christi. De quo
quidem venerabili sacramento corporis scilicet
et sanguinis domini narrat evangelium
hodiernum Johannis vi. In illo tempore dixit
Ihesus discipulis et turbis iudeorum. Caro mea
vere est cibus et sanguis meus vere est potus
Qui manducat meam carnem et bibit
meum sanguinem in me manet et ego
in eo. Sicut misit me vivens pater et
ego vivo propter patrem, et qui manducat
me et ipse vivet propter me. Hic est panis
qui de celo descendit. Non sicut patres
vestri manducaverunt patres vestri man-
na in deserto et mortui sunt. Qui manducat

hunc panem vivet in eternum. Pro intel-
lectu evangelii Notandum primo quod scribitur
Iohannis vi. Cum xpc abasset quinque milia
hominum de quinque panibus et duobus pi-
scibus et cognovisset quod venturi essent
ut raperent eum et facerent eum regem
fugit ab eis in montem. Et cum venis-
set capharnaum multi sequebantur
eum querentes eum et invenientes
eum trans mare dixerunt ei Rabi
quando huc venisti Respondit eis ihesus et dixit
Amen amen dico vobis Queritis me non
quia vidistis signa sed quia manducastis
ex panibus meis et saturati estis
Operamini non cibum qui perit sed qui
permanet in vitam eternam quem filius
hominis dabit vobis hunc enim deus
pater signavit. Dixerunt ergo ad
eum Quid faciemus ut operemur
opera dei Respondit ihesus hoc est opus
dei ut credatis in eum quem misit
ille Dixerunt ergo ei Quod ergo tu
facis signum ut videamus et credamus
tibi quid operaris patres nostri manducave-
runt manna in deserto sicut scriptum
est panem de celo dedit eis mandu-
care Dixit eis ihesus Amen amen
dico vobis Non moyses dedit vobis
panem de celo sed pater meus dat
vobis de celo panem verum panis
enim dei est verus qui de celo de-
scendit et dat vitam huic mundo
Dixerunt ergo ad eum Domine da
nobis semper hunc panem Dixit eis
ihesus Ego sum panis vite qui venit
ad me non esuriet et qui credit in
me non sitiet in eternum Et infra
Murmurabant ergo iudei de illo quia
dixisset Ego sum panis vivus qui
de celo descendi Et dixerunt Non-
ne hic est filius ioseph cuius nos
novimus patrem et matrem Quomodo ergo dicit
hic quia de celo descendi Respondit
eis ihesus et dixit Nolite murmurare
in invicem Nemo potest venire ad me
nisi pater qui misit me traxerit
eum etc Et infra Ego sum pa-
nis vivus qui de celo descendi
Si quis manducaverit ex hoc pane
vivet in eternum Et panis quem ego da-
bo caro mea est pro mundi vita Li-

tigabant ergo iudei ad invicem dicentes quomodo potest
nobis hic dare carnem suam ad man-
ducandum Dixit ergo eis ihesus Amen amen
dico vobis nisi manducaveritis carnem
filii hominis et biberitis sanguinem non habebitis
vitam in vobis Qui manducat meam car-
nem et bibit meum sanguinem habet vitam eter-
nam et ego resuscitabo eum in novissimo
die Sed quia ut frequenter layci parabo-
lice sunt et laici et aliqui non credunt
quod caro xpi continetur in hoc sacramento
vere sed dicunt tantummodo
tamquam in signo hic dicendum est
hodie non Sanguis mea vere est ab
eo et sanguis meus vere est potus quod non
est figurative aut parabolice lo-
quitur quia sub figura aut parabolice lo-
quitur sed vere corpus meum et sanguis
est in hoc sacramento et ymmo et anima et
divinitas xpi est ibi Secundum Ambrosium
in libro de sacramentis Illa que sunt
in tectis virginibus sunt in hoc sacramento
Si vera virgo sunt in tectis vir-
ginibus sunt ita vera corpus xpi Corpus sanguis
ita vere et divinitas vere per ancillam
in libro de gestis virginalibus et ita
corpus sunt etiam in hoc sacramento valet
Quod autem numerum potest de hoc est pa-
nis vivus qui de celo descendit pa-
nis quod dicat panis dat intellectum corpus
potest lux vivus intelligitur autem de corpore
vivificatum Et quia anima non potest vivificare
corpus sine sanguine Ideo subdit et bibere
sanguis Dicat aliquis quod de celo bibitur
propter divinitatem Ex hoc capitulo sequitur
primo documentum valde necessarium
in hoc sacramento aliud est quod creditur
et aliud cernitur quod ergo hoc
quod cernitur et aliud creditur quod hoc
dicitur propter hoc Grego in omelia pasca-
li Nam illud quod cernitur est species panis
in hostia et species vini in calice Illud
autem quod creditur est veritas corporis et sanguinis
ac deitatis xpi Secundum documentum
Quod aliud sit quod cernitur oculis corporis
et aliud quod creditur Primo non est dirigenda
ad id quod cernitur sed ad id quod creditur
quia primum est dignum adoratione Et in
quo primum ... Secundum sacerdos precipue faciat
conversationis hostia non est ado-
randa Donec a sacerdote eleve-
tur Tertium nondum constat quod corpus xpi
Et quia propter periculum ydolatrie Et secundum
est vitata non infra elevationem Et quia
corpus et sanguis xpi vere habet esse

et potus. Ideo ut dicit Cris-
ostomus vel quod labitur q. d. Iste est verus
cibus et potus qui secundum rei effe-
ctum cibi et potus effectus est ab-
dicare, et effectus potus est sitim
extinguere. Ad hos effectus faciunt cibi
corporis et potus sanguinis quia
digne sumpti ducunt ad gloriam eternam
ubi expleta societas sanctorum [illegible]. Sacra-
menta ad apparitionem in gloria erat et ubi
amplius non esurient neque sitient
Apok. vii. Unde Augustinus in omelia de cibo
et potu quod appetunt homines ut non esuri-
ant neque siciant hoc veraciter non prestat
iste cibus et potus qui sumentes immortales et in-
corrupta facit et societas sanctorum ubi
pax et unitas plena et perfecta. Et sermone
de Cassiodorus li. i. cap. viii. Dicit dominus
[illegible] vitas [illegible] omnibus [illegible], non
fallit ut [illegible] [illegible] falle-
[illegible] nec [illegible] pasta [illegible]
cibo [illegible] potu [illegible] pate
et indiget quia cibari [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in parte [illegible] cibum
vetera repletus [illegible] angeli [illegible]
et [illegible] vite non [illegible]
[illegible] appetitus vite [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omnis [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] non [illegible] non [illegible]
morte [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cibum [illegible] potum [illegible]
oblatio [illegible] [illegible]
Et hec est corpus et sanguis domini nostri Ihesu
Christi. De quo [illegible] qui manducat meam
carnem et bibit meum sanguinem in me manet
et ego in eo. [illegible] corporalis
a spiritualis quia corporalis manducatio [illegible]
[illegible] spiritualis [illegible] manducatio [illegible]
Unde Augustinus meditationes de meditatione [illegible]
audivit vocem dicentem: Non tu me mutabis
in te sed tu mutaberis in me. [illegible]
[illegible] [illegible] manducant [illegible] — et fractio (margin: et sanguine)
corporis [illegible] sacramentaliter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] sumunt [illegible] corpus [illegible] et sanguinem
non [illegible] ad salutem sed potius ad dam-
nationem. De quibus dicit [illegible] Corinth.
Qui manducat et bibit indigne
[illegible] iudicium sibi manducat et bi-

bit indigne iudicium sibi manducat
et bibit. Unde Augustinus qui discordat
a Christo non manducat carnem eius nec
sanguinem eius bibit ad salutem. Et
si tante rei sacramentum ad iudicium
sue presumptionis accipit cum causam
dicat ibidem [illegible] [illegible] Non
[illegible] illa mala [illegible] quia malum
male accipit quod bonum est [illegible]
Ecce non mala erat buccella que da-
ta est ad dominum unde salutem [illegible]
dedit sed quia ille digne dedit [illegible] qui
indignus erat ad [illegible] sui accepit
hec ille. De [illegible] [illegible] [illegible] qui
discordat [illegible] [illegible] Augustinus
in [illegible] de [illegible] Qui corde [illegible]
[illegible] illa manducat et sanguinem
illum bibit vel [illegible] manducare [illegible]
[illegible] sunt et ad peccata [illegible] in [illegible]
non manducant nec [illegible] Camayi
[illegible] celi et terre que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] illud
Job xxi. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] manducant
et spiritualiter [illegible] Isto modo sumunt [illegible]
et boni qui fidem et devotionem [illegible]
habent ad sacramentum. Unde Augustinus in [illegible]
de [illegible] dicit ut quid paras
dentem et ventrem crede et manducasti
sed spiritualiter tantum. Vade enim [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible]
in eum [illegible] hec ille. Et
de talibus dicit bona ventura. [illegible]
[illegible] quando [illegible] magno deside-
rio [illegible] sacramento sumere desiderat
et [illegible] desiderato [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] sacramenti
[illegible] et [illegible] [illegible] desiderio
[illegible] brachia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Et [illegible] [illegible] [illegible] Et respondit
in persona Christi ad tales [illegible]
[illegible] [illegible] in hac mensa
sacramentaliter et corporaliter [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Et sunt alii
[illegible] in hac mensa [illegible]
[illegible] de [illegible] plenitudine [illegible]
[illegible] quando sacramentum [illegible]
[illegible] virtutem eius. Et [illegible]
modus manducandi convenit
omnibus fidelibus qui in vera fide
[illegible] [illegible] sacramentum

ealiter non recipiant dum non vero
sunt in desiderio ipsum recipiendi
Unde dicit augustinus Nulli est
ambigendum vnumquemque fidelium
corporis et sanguinis domini tunc
esse participem quando in babtismate
efficitur membrum cristi Nec alienari
ab illius panis calicis que consorcio
Etsi antequam panem illum come-
dat calicem que bibat de hoc secu-
lo migrauerit in vnitate corporis
cristi id est caritate constitutus sacramenti
quippe illius participacione et beneficio
non priuatur quando in se hoc quod signat sacra-
mentum inuenit Sed ille dicit ymmo
vt quid paras calo dentem passi
preterea quippe cristus corpus
suum et sanguinem nostrum commen-
dauit que ad vnum aliquod re-
diguntur Ex multis enim granis
panis efficitur et ex multis race-
mis vinum confluit Augustinus libro xvi
de ciuitate dei capitulo xxv dicit mali
agunt non sunt dicendi manducare
corpus cristi quia nec membra cristi sunt
sunt computandi vt enim alia taceam
non possunt esse simul membra cristi
et membra meretricis Et infra
Neque manent in cristo qui non
sunt membra cristi Non autem sunt me-
mbra cristi ad faciunt se membra me-
tricis Nisi malum ad penitendo de-
sisterint et ad hoc bonum reconcilia-
cione redierint Tercius modus
manducandi est sacramentalis
et spiritualis simul Sic mandu-
cauerunt omnes hij sine peccatis
mortalibus et mundicia cordis et cor-
poris corpus et sanguinem cristi suscipi-
unt in sacramento Et tales su-
munt hoc sacramentum ad salutem
et ad vitam eternam Johannis
vi Ego sum panis viuus qui
de celo descendi Siquis mandu-
cauerit ex hoc pane viuet in eter-
num Et hoc sumas est commemora-
cio passionis et mortis cristi Jhesu
Unde i Corinthiorum xi Quo-
ciescumque manducaueritis panem hunc
et calicem bibetis mortem domini
annunciabitis Et Augustinus in li-
bro sentenciarum dicit Dum frangi-

hostia dum sanguis de calice
in ora fidelium funditur Quid aliud
designatur quam ymmolacio domini-
ci corporis in cruce eiusque sang-
wis effusio latere De talibus
ergo taliter sumentibus dicit Ut
Et manent in cristo et cristus
in eis Unde dicit Augustinus
in omelia Hoc est ergo carnem cristi
manducare et sanguinem eius bibere
in cristo manere et cristum in
se habere Habere Et per hoc qui non
manet in cristo et in quo cristus non
manet in cristo et in quo cristus
non manet nec manducat nec bibit
ad salutem Sed tante rei sacra-
mentum ad iudicium sibi mandu-
cat et bibit Quod dicetur quid in
et quociens debeo manducare
An frequenter vel raro Respon-
det sanctus Thomas super quarto
sentenciarum capitulo vii Ea que sunt
tur in hoc sacramento habent si-
militudinem cum hijs qui attendunt
in corporali alimento Et quia per
accionem caloris naturalis ad consump-
cionem laboris et continue fit deperdi-
cio humoris naturalis Ideo frequenter
oportet cibum corporalem sumere ad re-
stauracionem humoris deperditi
Ne per accionem continuam mortem in-
ducat Similiter ex concupiscen-
cia innata et occupacione circa
exteriora exteriora fit deperdicio de-
uocionis et feruoris in quo homo
colligitur ad deum Ideo oportet ut
illa deperdita restauretur ne
homo taliter alienetur a deo hoc
autem fit per deuotam corporis cristi
sumpcionem que quanto frequencior fit tanto
melior Et cristus super epistolam ad hebre-
os dicit Sed plus ergo patres sacrificia
sub lege in anno propter est in pascha
hij vero libertas Et ymmo
quos plus acceptabiles subdit nam
scripsi necesse erat ut vos quidem
gracia et vita carnis vt vnitate
semper attendunt quia indiuidum manducat
et bibit Hoc est in cibum per corrupte
manducat cibus naturaliter mutatus totum
corrumpitur et efficacia omnis morbi

Sic enim sumeris mensa spiritua-
li mensa regali et ibi pollu-
is sicut os tuum / Pro vngens vnge-
to preciosa / et iter facto vbique in
plus. Sic enim qui post annuam
preparacionem penitencias pro peccatis vel suf-
ficere xl diebus ad emundacionem
totius temporis preteriti et ibi seb-
timana pascali tristis inite ta-
dis te ipsum primus predibus
Sic enim si famis sitis xl
diebus a longa egritudine / ibi
tradis te cibis mortiferis / nomine
primum labore pedes Vnde isti faci-
unt ut pola qui per mensem horam
pellunt ad aquam et per totum diem
residuum in stercoribus iacent
Et concludit contra ipsos tamen vna vice
in anno Sed sic vos volo atten-
dere Similiter dicit Augustinus in
libro de verbis domini vel 2 in anno
Ambrosio sermone 7to de sacramento
Cognoscis panis iste est cottidianus
Sume pro anima sumendo accipe
cottidie ut cottidie tibi prosit
Sic viue ut cottidie merearis
accipere / qui non meretur hoc accipe-
re non meretur post annum accipere
Sicut Job sancte pro filiis suis
offerebat cottidie sacrificium ne
forte quid vel in corde vel in
corpore peccassent / ergo et audi-
tis quod quandocumque offertur sacrificium
mors domini resurrectio et eleuacio
significatur et remissio peccatorum
Et panem istud vite cottidianum
non assumis / qui volumus hec me-
dicinam requirit / volumus habemus
qua sub peccato sumus medicina est
celeste et venerabile sacramentum
hec ille Si cottidie accipis vel
cottidie resurgit [illegible] sacerdotum
patres [illegible] est sic pasca quod est transitus
de vicijs ad virtutes et de vir-
tute ad virtutem Sed in libro de ecle-
siasticis dogmatibus dicit Et ha-
betur de conse. dist. ij. cottidie eu-

charistie communionem accipere nec lau-
do nec vitupero Omnibus tamen do-
minicis diebus communicandum hortor
Si tamen mens in affectu peccandi non
sit Sed sed dicimus aliqui pigri li-
benter accedere si non habeo graciam
feruoris Bernardus in quodam sermone
Omnes conqueruntur nobis deesse
graciam Sed iustius conqueritur gra-
cia ipsa quod non nullos deesse Et
tacta hic nomen aliqui voluntate
accedere nisi presenciant diuinam
inspiracionem quam dicunt se sen-
tire quod dulcis et ardens deside-
rant corporis Cristi Sed certe et
si hoc certitudinaliter cognosceres
quod scilicet deus hoc inspiraret non
tamen deberes expectare donec
deus daret vel hoc sensibile / Ubi
enim racionem et scripturam habemus
quid sit agendum non est expectare
signum est preterea generacionis
et est temptare deum vt inde
expectanda sensibilis inspiracio
vel tam fallax signum habetur
et non certitudo Cum enim cer-
tum sit dyabolum in [illegible]
[illegible] delectari quos dubitat
quin sic illos quos scit indignos
instigat ad communionem quatenus
ex hoc deum inhonorarent et
dampnacionem eternam mereantur
Sicut credis quod iudas diuina
inspiracione motus ad alios sed hoc
accepit corpus Cristi Certe non
Sed consideracione et in instiga-
cione et inspiracione diaboli / ex
quo post buccellam intincta diabolus
statim in eum intrauit Iohannes
xiijo Sed dicis debeo ergo sine de-
siderio accedere Responsio Aliud
est desiderium hic sumere corpus
Cristi Aliud est hic sensibilem per-
cepcionem desiderii habere nec enim debet
sine desiderio accedere quod Cristus
ita debet vincere ut semper merearis
accipere corpus Cristi Et nunquam debet
quis sine desiderio accedens sumere in
quo non hic vult esset sue salutis expedire

Nota

Ex hoc patet multos errare qui cer-
ta tempora et certas vices communicandi
in anno solent sibi prefigere qui
hoc est ponere obicem gracie. Secunda
et quod tempus miseracionum
domini in sua constituunt potestate
Ita ut si eciam deus vellet venire
per graciam ad eos extra tempus
per ipsos limitatum, ipsi essent
ad hoc minus declinati. Secundum sicut
oculi servorum dicuntur esse in manibus
dominorum suorum, sic oculi nostri
debent dirigi ad dominum deum nostrum
ita quod quandocumque placitum fuerit di-
vine maiestati, tunc continuo
in nobis simus parati ad suscep-
cionem huius sacramenti et gracie
venientis cum eo. Ex hoc patet
quod ex sensibili fusione lacrimarum
et mentis fervore non potest esse iudi-
canda devocio hominis et devotos
quia multos nichil talium ha-
bentes sunt in magno statu gra-
cie apud deum, et habentes ta-
lia signa sunt omnino extra graciam
Racio primi dicti est, quia sepe
contingit hominem impediri a ta-
libus affectionibus sine culpa
sua, ymmo cum magno merito utputa
de senibus languentibus, et
de illis qui dediti sunt la-
boribus sanctis in predicando
orando vel in servicio infirmo-
rum vel pupillorum. Secundo non
potest racionabiliter in prohibere
a sumpcione et a sacramentis pietate
qui omnia hec ex pietate agit
Quo peccatis laborem non impe-
diatur a disposicione consciencie sive
a confessione. Et abhinc atque
devote tamen. Racio 2a est quia
aliquando corde compungimur lacrimas
fundimus et sentimus magnam
dulcedinem ad orandum, tamen ex
quo tunc retinemus aliena vel ad
minus proximum offendimus, vel sumus
ad nec servicii ad mundanam vo-
lentes, ita dimitte tunc extra gra-
ciam sumus utputa de honoratoribus

et honestatibus. Unde nota
quod hereticorum lacrime et sensibiles fervo-
res aliquando veniunt omnino preter graciam
heretici enim in erroribus suis
in sacrificiis. Gentiles in sup-
plicacionibus multociens fundunt
lacrimas et sentiunt fervores
que veniunt preter graciam, et aliquando
dyabolo illud suggerente. Alio-
quin non retrocedant et quiescant.
Aliquando cum gracia, sed non semper
Nam quandoque homines simplices mo-
ventur ad dulces affectus ex
suavi cantu ecclesie vel organis.
Legitur vero pervenit lacrime
sanctorum qui deum timent et vixe-
runt. Secundo videtur quod tales affectus
non sunt magne certitudinis
prout multi credunt, qui pro-
cis magne laborant. Racio quod
ymmo, quia ait apostolus gloria
nostra hec est testimonium consci-
encie nostre, quod illud testimo-
nium non adest tunc homo non est
certus ex signis predictis de ve-
ra devocione. Secundo quod predictum
testimonium consciencie adest tunc ho-
mo tunc sit certior de talibus
signis devocionis. Secundo que sunt
illa quo attestantur super certa
consciencia. Dico quod frequentes peti-
ciones ipsius et alienum zelum
animarum, devota ministrare gracia
humiliacio et perfectitas sui ipsius
desiderium celestium, promptitu-
do ad exercicium omnibus que sunt in
modo quoque deus velint et susti-
nendi que sunt contraria conversus
contentus et fuga vanitatis vel
si contingerit eas adesse quod non fiat
ex delectacione vel ex deliberacione
cum placencia. Et ita vero dicunt
scripto musice quod hec est dulcedo
quam boni semper habent habitualiter
Secundo si bene capio tunc abstinere
a sumpcione contra est de per se nil
prodest. Secundo si aliquid prodesse
videtur hoc est racione eius quod pro-
dente quod solent ex abstinencia longa

a cibis corporalibus homo abstinens
perdit appetitum edendi, ita q(uod)
oz p(ro)pt(er)ea sit abstinentia cum homo
re cibum sumere ut possit appe
titum recuperare. Sic est q(uod) est in
spiritualibus et plus teste b(eato) gre
gorio in omel(ia) dicente Corpo
rales delicie cum non habentur
grave desiderium accendunt
cum vero habentur eum habe
ntem p(ro)pter saturitatem in fastidium ver
tunt Sed e(contra) spirituales delic(i)e
cum non habentur fastidio sunt
cum vero habentur desiderio
sunt dicente scriptura q(ui)
me edunt adhuc esurient et qui
me bibunt adhuc sicient Sed d(icis)
ego timeo accedere quia scio illud
o(mn)ip(otent)is tremendum Dico q(uod)
non valet si sine timore accede
res Sed etiam d(icis) et quia propter timo
rem est abstinendum Dicunt p(re)c
teteris magis sancti deberent absti
nere quia illi plus timent quam
Centurio dicit tamen ergo math(ei)
viij No(n) sum dignus ut intres
sub tectum meum Et hic dicit
ex timore Et p(ro)pterea laudavi
merunt dicente x(risto) Amen dico
vobis Non inveni tantam fidem
in israhel Respondeo quero que
e(st) causa timoris Si dicis quia
magis periculosum est accedere quam
abstinere ex quo maius periculum
vertitur in manducante indigne quam
in abstinente qui manducans indi
gne iudicium sibi manducat et bibit
Sed abstinens solum caret augmento
gracie Respondeo Augustinus semel indi
gne accederes totiens potius me
rerum abstinere deberes Sed si propter
dubium vis abstinere quia dubi
tas de humilitate Et q(ui) illud du
bium semper tibi manet in hac vita
tunc nunquam accedas Sed pro
quam scias quod est in te dispone o

te quanto melius potes tunc con
fidens de gracia dei potes accedere
Sane pro quo non sine tamen q(uod) non
e(st) unus modus omnium hominum disponendi
se ad hoc sacramentum Sed alius
est modus incipiencium alius per
ficiencium alius proficiencium Incipiens
et noviter conversus probet se
ut doleat se peccasse et an confes
sus sit omnia peccata sua saltem
mortalia Et an habeat bonam volunte
amplius peccata vitandi et deo serviendi
et an fecerit ad hoc diligenciam
suam secundum opportunitatem loci et temporis
et videat q(uod) memoria sua et fan
tasia non sit occupata delectatio
nibus preteritorum peccatorum suorum
Unde dicit Bern(ardus) in quodam sermone
super cantica Recenti adhuc corrupt
sus pulvere ore tuo sacra contingere
heri tractus de luto hodie vultui
glorie presentaris q(uod) d(icitur) non decet
Et hoc culpantur illi qui
hodie confitentur qui peccata tantum
semel sine plurima discussione
confitentur et statim communicant Item
considerare q(uod) non habeat
notabile impedimentum devocionis
ut magna animi distractione
vel magnum tedium Sed proficienti
qui fecerit quantum est in se pro omni
non sufficiunt predicta Sed toto conatu
eius Sed est preparata ad hoc
sacramentum ut mortificando
vicia ex fregi(ssen)t vanitatem tota
liter et venalium peccatorum per
que homo potest avertit a seriosa
cordis custodia mcxetatando
se in virtutibus et sanctis
meditacionibus actuum Christi et
eius passionis ut possit vere
dicere cum apostolo vivo ego iam non ego
vivit autem in me Christus Sed quod ergo
go operis boni ad ista prmonere
exito amplius ad communionem dispo
nitur ut per lectionem meditationem
orationem predicationem et operacionem
me corporalia et spiritualia

Innpre-f

Bernar

proficie-s

Hinc multi errant qui se affligunt
ieiuniis et oracionibus et vigilijs
nimium quod se ab omni devocione
impediunt, tamen retinent in se ali-
quales corales seu carnales
affecciones ad divicias vel ho-
nores etc aliqui autem quanto magis
nimium se abstrahunt ab hominibus
ut hominibus maiorine indigen-
tibus consule recusant in cari-
tatibus quod ipsos plus reddit indi-
spositos ad corpus christi Per-
fectus vero pre vehementi desi-
derio quod habet ad christum non potest
eius absenciam absencie sustinere
Et quia non potest eum revela-
ta facie contemplari in gloria
ideo saltem pro sua consola-
cione vult eo frui tali modo quo
potest et in eius presencia delectari
unde appetit ad amplexus pe-
tit osculum unde cupit et experi-
mentaliter gustare quam suavis
est dominus, ut in dulcedine
suavitatis et in fortitudine ci-
bi huius ambulet usque ad montem
domini etcetera. Preterea propter quod consequenda
corporis christi datum est pro viatico
de eius digne sumpti utilitate
subdit xpc in evangelio dicit mi-
sit viuens pater et ego vivo propter
patrem et qui manducat me et ipse
vivet propter me. Ingressus est christus
mundum deus per nomen affectum
incarnacionis et ingressus ho-
minem beneficiendo divine gracie
ut propter ipsum consistentem in nequam
natura salvum fieret genus hu-
manum Johannis iii° sic deus
misit filium suum in mundum ut
iudicet mundum sed ut salve-
tur mundus per ipsum Et dicit vi-
uens pater in deo idem est enti-
tas divinitas et vita Ita quod sicut
pater a se et non ab alio habet entitatem
et divinitatem sic et a se habet vitam

Pfectus

Et sicut ipse est principium fontale
tocius deitatis et entitatis sic
et est fontale principium vite et quia
a se per essenciam est vita Ideo di-
vinctus ab te unde frequenter scriptu-
ra ab te vita ei attribuunt dicens
vivit dominus et iterum vivo ego dicit
dominus. Et sequitur Et ego vivo propter
patrem. Dicimus enim filius sicut habet
sic una vita cum patre sic est
una deitas et una essencia tamen
autem accepit a patre. Ideo sic
potest dicere Ego sum propter patrem
quia ab ipso habeo esse. Ita hic
dicit Ego vivo propter patrem quia
ab ipso accepit vitam nostre
Johannis v° Sicut pater habet vitam in
semetipso, sic dedit et filio habere
vitam in semetipso. Sive id est potest hic
intelligi de vita christi quantum ad
divinitatem de qua dicit Johannis i°
Et vita erat lux hominum potest et hic
intelligi de vita christi hominis
ut sit sensus Ego vivo propter
patrem id est vita nature humane et ce-
lestis gracie est in me propter patrem a quo
est omnis vita creata et per eum
parata diffunditur tanquam de
fonte primo. Quoniam apud te est
fons vite etc. Et Deutro. xxx°
ipse est vita tua et longitudo
dierum. Et qui manducat me scilicet
digne et spiritualiter ipse vivet propter
me, quia virtute talis manducacionis
in me qui sum vita corporis est
unitus et incorporatus vitam
gracie in presenti a me accipiet et glorie
in futuro tam anime quam in corpore Johannis
vi qui manducat carnem meam
et bibit meum sanguinem habet vitam
eternam scilicet hic in spe et postea in re et
ego resuscitabo eum in novissimo
die. Sicut enim ade peccatum habet corporis
super posteritate sua quo ad morte
anime et corporis, ita meritum christi
habet efficaciam super eandem quo ad

vitam accipere et corpus. Et quia ille
mutus quicumque digne et spiritualiter
sumpserit hoc sacramentum Ideo per
ipsum utique vita promittitur hec
autem rationabiliter factum est ut sicut
per cibum mors intravit in mundum
ita per aliud cibum vita mundo
redderetur Johannis vi panis quem
ego dabo caro mea est pro mundi vita
Non quod virtus huius sacramenti est
vivificare animas ipsum digne
recipientium non vitam corporalem quam
et infideles vivunt non manducantes hoc sacramentum sed vitam gratie
que disponit ad gloriam seu ad
vitam eternam Nam ex quo christus
digne sumitur manet in sumenti-
bus sicut [illegible] ipse vivificat vita
gratie. Quasi ergo christus vellet dicere Ego
per unitatem quam habeo cum
patre recipio vitam a patre et qui
per unitatem meam recipit vitam
a me Sed digne sumens hoc sacra-
mentum per unitatem meam est et
a me recipit vitam Sicut enim pa-
tris omnia est vivificare sic et
filii Johannis vi Sicut pater suscitat
mortuos et vivificat sic et filius
quos vult vivificat Sed quia christus su-
perius dixerat Panis quem ego
dabo caro mea est pro mundi vita
Quod audientes iudei litigabant
ad invicem dicentes quomodo potest nobis hic
dare carnem suam ad manducandum
Hoc murmur iudeorum christus exclu-
dendo dicit hic est panis qui
de celo descendit q. d. secundum suum
theophilus non commedetis quasi carnem
puri hominis commedetis Sed quia
caro mea est tante efficacie quod di-
gne et spiritualiter manducantes in sacra-
mento vivificat et hec ratione
deitatis carni unite Nam hic est panis
qui de celo descendit Crisostomus
enim secundum deitatem dicitur descendisse
de celo non quod locum mutando
cum sit ubique Jeremie xxiii Celum

et terram ego impleo Sed per nomi-
nem effectum quo humanam naturam as-
sumpsit secundum humanitatem vero pro
tanto dicitur descendisse de celo per quanto
virtute celesti spiritus sancti super-
veniente in virginem caro eius concepta
fuit atque formata et anima
rationalis a viro dei verbo assum-
pta est Spiritus sanctus supervenit
in te et caro eius sic celesti
virtute formata vere est panis
vite Ideo dicitur descendisse de celo
Johannis vi Ego sum panis qui
de celo descendi Et quia man-
na fuit figura huius sacramenti
Ideo ut ostendatur differentia figure
et figurati dominus subdit dicens
Non sicut manducaverunt patres
vestri manna in deserto et mortui
sunt. Sciendum enim manna dicatur
aliquando panis celestis quia virtute
divina fiebat ut in tanta plueret
in deserto dicente domino ad
moysen Ego pluam vobis pa-
nes de celo Tamen eius sump-
tio tamen habebat efficaciam super
vitam corporalem sustentandam
ad tempus Et ideo qui ex ipso come-
derunt mortui sunt Nam [illegible]
vitam [illegible] eternam ut ex eo su-
stentabantur hic autem panis iste de celo
descendit quod digne sumens per ip-
sum vitam eternam et sustentabitur in
[illegible] die sine fine Nota ergo quod iste
panis sicut manna [illegible] differentia virtutis
et vigoris ab ipso Ille enim fuit
umbra et figura Iste est veritas et
res figurata Exstat [illegible] augustinus
et Johannes inter figuram et rem figuratam
Manna figura prestabat vitam temporalem
Sed res figurata prestat vitam eternam
Unde qui manducat hunc panem
vivet in eternum Et sic frequenter dominus
vitam promittit quia nihil est ita de-
lectabile hominibus sicut est vivere
Unde in veteri testamento longitudo
vite promittebatur hic autem in no-
vo promittitur vita post hanc sine fine
Et in hoc ostendit quod suam morti

tradetem p[er] peta no dissolvit
repromittens vitam eternam Na
digne mandwcant hec sacrame-
ntum licz mo vita corporal No
tm spiritual vel eternal Sz vi
vit vita gratie in p[rese]nti et in fu-
turo vivant vita gratie Ad q[uo]d nos
participes faciat etc

Sermo de s[an]c[t]o Johanne baptista

Hodie celebramus beati
Johannis baptiste xpi na-
tiuitatem in mundo singu-
larem magna dignitas
ondetur q[uia] he nulli
sanctorum preter xpistum
et matrem eius vir-
ginem mariam e co-
ncessum ut dies natiuitatis eius in mundo
celebraretur Na a[lio]r[um] s[an]c[t]or[um] die
natalis celebramus No quo pa-
rnis pellibus sunt involuti Sz quo
diuinis floribus sunt coronati No
quo ploratores No quo plorantes in
mundo venerunt Sz quo de mundo
ad gloriam triumphantes ascenderunt
Sz sancti Johannis dies nat[iuita]tis in
mundo p[er] tota[m] dei ecclesia[m] solempne
celebratur p[ro]p[ter] multas gratias
te[m]p[or]e p[re]ceteris concessas
Primo quia in vtero matris sue
fuit sanctificatus propheta fuit
et plus quam propheta domini
precursor lucerna angelus vox
preco regis preco xpisti fuit
xpistum precessit nascendo predicando
et moriendo xpistum predicauit digi-
to demonstrauit dicens Ecce agnus
dei Et in iordane baptizauit
vbi vocem patris audiuit Et
spiritum sanctum in specie columbe descendentem
vidit qui sic inquit Hic est filius meus dilectus in quo
michi bene complacui ipsum audite
Et ideo quia sic natus domino
angelus pastoribus apparens
dixit Ewangelizo vobis gaudium
magnum quod erit omni populo quia
natus est nobis salvator mundi
Sic angelus Johanne nascituro
zacharie nunciauit dicens Erit tibi
gaudium et exultacio et multi
in natiuitate eius gaudebunt
merito ergo natiuitas xpisti et precursoris
digne celebratur De eo quod vero
est hodierni ewangelii quod scribit luce
p[rim]o Elizabeth impletum est tempus
pariendi et peperit filium Et au-
dierunt vicini et cognati eius
etc p[er] totum ewangelium p[ri]mo de-
scribit Johannis natiuitatem iuxta legem
secundo eius circumcisionem et nominis
imposicionem et quedam miracula circa ea
facta 3o earum diuulgacionem
timorem in hominibus ualde non leg-
na audiendo quod si ita esset requirunt inq[ui]-
rere de pueri generacione Et ceperunt
recognoscere ad eo quod esset dei virtute
Sz quo diu ita facta sunt zacharias
pater eius impletus spiritu sancto in fine ewan-
gelii ostendit tamen sz visitacionem
filii dei et dominum nostrum ihesum xpistum
q[uo]d Ideo sic Johannes natus est Io-
sic vocatus est Io sic docuit eius virtute
virtutem suam ostendit ut patet
videtur cum sinistre sunt precursore
et ministro speciali Et hec est summa
ewangelii quod sic incipit impletum
est tempus pariendi etc Sz secundum ordina-
cionem dei administrante qui in
libro Augustini omnia suis temporibus
pro eorum utilitate distribuit Et per
ergo impletum est No est tempus pleni
intendimus Sequitur dicit apostolus at
ubi venit plenitudo temporis misit deus
filium suum in mundo natum ex muliere
factum sub lege Sz impletum est id est fa-
ctum seu dispositum ad id et pleni
tudinem quod ei pariendi non cuilibet Sz
elizabeth quia non concepit nisi quia erat
sterilis luce p[rim]o non erat eis filius elizabeth
et zacharie filius eo quod elizabeth
vxor esset sterilis et ambo processissent
in diebus suis ita quod sufficiat
ei gaudium in parte et conceperunt in
matre 2m quantum contra sinum nunc
h[oc] m[odo] ostendit nisi aliquid etc

zm ymmez ont sed nature Ex
quo pz qceptio precontpius mi
raculosa qz no fuit p naz tm
Sz ptet natura gracia diuina
admixta Vn omes quos scriptura
recitat natos ex sterilibz muli
eribz legimr fuisse excellentes viri
ut Ysaac Sampson samuel et
ite por sed que ligz mr eius no
conceperat nar ut patuit tn pe
perit naturat Anna Et aug g
qz nos no voluntate nascimur
sicut nec volunte morimr peperit
go nat sm nale No qualecumqz
sed gre ut aie mulieres pariut
Sz magnu in grad z virtutibz
Alez put pdixit anls p tu eius
D Ecce elizabet vxor tua pariet
tibi flm et hic erit magnus cora
dno et spusscto replebitur adhuc
ex vtero matris Et zm augg
exhi quodo proba aor homine
quia in suo orbi extendebat lege
natiuitl humane fide em qcepty
d z naty sanctite Et naty est
an xpm velud vox an verbum
velud scuiuus an dnm velud pre
an iudice vel amicus an sposu
Et velud lucerna an lucez ad
hc ut homines qui iaz luce im
mensaz uidere no poterant .tu
splendorus terrui lez suscipecer
et paulatiu tenebras pcatoz
decertl in aductu veri lums cele
stis plus merentur letificari
qm tristari Alem go z tm flm
pepit elizabeth cuius alt natiui
tas no potuit occultari Vn sub
dit ewan Et audierunt vicini
sz cohabitacione z cognati sz
gnus ppagacione vtrumqz cogno
uerunt qz hmoi pnovi natiui
tas aos homines pcellebat
Tma sic ei natiuitas ele et
Jo is ita lz fuit licet differet
quia xps natus e de virgine
Johannes de sterili Zacharia co

cepit z pepit de spiritu sancto
Jo nes natus z de parentl senio
ueteris Et dicat augg lo l ome
liaz qz tanta excellencia erat in
iohanne ut quisquis de muliere
inferior eo ft qs ml z xt de eo
dixit Int natos mulierz no surr
rexit maior iohe babtista Et ideo
vlterius dt ewangelium qz ma
gnificat dus miaz sua cu ea
i magna ei exhibuit misericordia
ppt quod gt qgratulabantr ei Et
revera magnam huic mulieri
deus exhibuit misericordiaz
qua abstulit ab ea sterilitl obpro
brium Vn de se gaudens dicit luce
j Sic fecit m deus in diebus
quibus respexit auferre obpro
brium meum int homines Se
cundo dedit ei qceptu miraculo
sum quia qcepit flm in senectu
te sua Tercio replet spusscto
Et natiuo gtulit ei prolem no bilissima
Int natos om mulierz Quin
to ea ppnat pt visitauit z
reuelauit ei sacratum a seculo
absconditum vz qz iaz qcepit
ex maria vgine incarnaty z qz
mr eius esset ergo Vn dixit
Vn m hoc ut veniat mr dni
mei ad me Et ideo qgratula
bantr ei sup tanto dono Et
tunc adimpletum e illud qd
dixerat anls ad prem eius
in natiuite eius multi gaude
bunt no mirz quia hec na
tiuitas no fuit sancta z non
culpabilis Erat ad hec natiui
tas no vilis sed magnifica et
miraculosa Vnd magnificat
dus miaz suaz cum ea Nam
ipse misericordie tanta fecit quod
poterat dicere illud fecit mchi
magna qui potens est z scm
nome eius Et mia eius a pro
genie in progenies timentibus
eum Itl natiuitas hec no erat
tristis sicut gnir dum infancium

Dum em paz voce flet' erant
tunt Sz erat iocunda z gaudio
sa ta quaz iocunditez z Johes in
utero existens sensit Et elizabet
expressit d' vt facta e vox sa
lutacionis tue in auribus meis
exultabit in gaudio infans
in utero Et virgo gloriosa re
sonauit d' Magnificat anima
mea dnm Et exultauit spus
meus in deo salutari meo Vn
et congratulabant' ei Et no sm pt
natiuitatez Johis Bapt ppt hoc
quia ipse natus est ad hec ut te
stimonium phibet de lume Johis
j. Stabat em pus seculum in
ignorancia z tenebris ptis erat
obuolutum vias expe quas ex
repelle no poterat Et qz Johes
missum in testimoniu illius semper
in luce mittandus erat adue
ntus quia potuit z voluit tenebras
noctinas remouere Et ad hoc
venit ipse ihus in mundu Ideo mul
toz mi' erat gaudere Et pst
illoz qui vicini erant graue et
cognati et illumandi salubrit
per cristum Vn z zacharias pphe
tando dixit Et tu puer ppha
altissimi vocaberis preibis em
an faciem dni parare vias eius
Illuiare hys qui in tenebris
et in vmbria mortis sedent Ne
cesso g° in tenebris sedentes con
gratulabant de aductu mey
qui pdicatorq erat lux quia
sede' in tenebris est triste vnde
Thobias quale est m' gaudiu
cum in tenebris sedeo z lume
celi no video no g° e alio dz
hominibus esse gaudiu nisi cum
gracia z virtutes in anima et corpe
apparere aut venisse intelectu
Ulterius eciam notat de cir
cumcisione pueri z de hys ma ho
mibus ad circumcisioz Et
d' Et fem e in die octaua

sz ptq natum te venerunt circu
cidere puez In quo notur insta
parentum quia puez hunc
acceperant ex gracia in sancti
tate inclosz cum gaudio z iocu
ditate subiecerunt legi dnice qz
vicini z amici eoz venerunt octa
ua circumcide puez Non quidem
ppt indigencias remedy quia ori
ginale petm qd circumcisio tolle
bat iam erat sublatum p gram
sanctificacionis in utero De qua
dixerat angelus Spu sancto
replebitur adhuc ex utero mris
sue Sz ppt obseruacioz precepti
legis quia preceptum erat Gen
xvij° Infans octo dier circu
cidetur in vobis Et cca hanc
circumcisione oritur zelo contro
sia de nomine impon Naz vicini
et cognati volebant ei imponere
nomen patris qz h' mos erat a
pud antiquos z nunc seruatur
circa psonas magni gradus filys
z maxime pmogenitis impo
ne' nomina prm ut de Tho
bia Sz quia ut dicit Symon
na' defecerat in parentibus no
ut p legem nature generare no poss
Sz ex gra spali Ideo no erat de
cens ut filius eis natus nome
nomen pris vel alicuius cognati sor
tiretur Ideo mat' eius hec ad
mittere noluit Sz eius dixit ne
quaquam Sz vocabitur iohannes
sz sicut pnunciatus fuerat ab an
gelo z precordinatus a deo Na
de nomine eius Isaias ppheta
vat Isaie xlix° d' De ventre
matris recordatus est nominis mei
sz dando in eo hunc nomen
sz graciam suam Sz vnde mati
venit huius nominis noticia Rndz
Symo qd ipsa hec a spusancto
didicerat no a marito qui mu
tus erat angelo ad eam reduct
nec in templo audierat nomen

Responsum. Sed hic faciebat signa
volente renuente. Propter quam sic diffi-
cultas erat ut non eius vocaretur iohannes.
Et dixerunt ad eam quia nemo
est in cognatione tua qui vocetur
hoc nomine. Racio quia in illius
pretextatas similiter in re sed quia
nomen debet concordare rei cui impo-
nitur. Item quia antea non erat tempus
gratie sed tunc majorem incipiebat in
illud Matth. xi°: A diebus Jo-
hannis usque nunc regnum celorum
vim patitur et violenti rapiunt
illud. Et congruebat ut nominaretur
nomine gracioso. Juxta illud Ysaie
lxii°: Vocabitur tibi nomen novum
quod os domini nominavit. Et quippe
verum erat quod nemo erat in cogna-
tione carnali elizabeth aut zacha-
rie qui vocaretur nomine gracioso
quia in cognatione carnali tamen ex-
istens non accepit nomen a celesti-
bus, i. decetero de cognatione
carnalem fieri expedit adepto-
rem gratie. Sed tamen in cogna-
tione spirituali cognatum esse
valentibus qui privilegia nominum gerunt.
Item nec secundum nomina que ab hominibus
imponuntur consuetudinem in hoc intra.
Sed secundum nomina que sortiuntur in cogn-
atione virtutis. Ex hoc patet quod cor-
rigi debent parentes qui suis
pueris in nominando querunt ami-
cos divites secundum seculum vocatos
non deo gratos in moribus et vir-
tutibus quia cum parentes suos ge-
nuerunt auditum sunt quod nemo
est in cognatione illa qui vocetur
nomine gratie dei immo tales propter gra-
tiam quam quesierunt a mundo sic
dei graciam perdiderunt. Sed illi qui
veniebant ad circumcidendum puerum
volentes honorem deferre patri nuti-
ebant ei, i. nutibus et signis visibi-
libus ei significabant quem vellet
vocari eum. Ex quo patet quod zacha-
rias non solum erat mutus sed et

surdus. Si enim potuisset intelligere
verba que inclinans et breviter exp-
rimunt mentem conceptum, que sensisset
ab eo per verba et non per talia signa.
Sicut hec doctrina ex oribus com-
munis nature ad parentes prius
in filio quam in se, uxor eius, viro
suo cognoscere cepit suum et non
ponere ab ore dei nomen. Ex placito
iuncto qui nascituris erat est impo-
nendum sine consensu sui mariti. Sed
et postulavit sed aliquo signo non
verbo pugillarem i. thabulam tan-
tam quanta poterat pugillo capi. Et
scripsit dicens: Johannes est nomen eius.
Non dicit erit, sed est, quasi dicat iam est
impositum ei a deo et ab angelo.
Ideo ego non impono sed impositum
indico. Unde Symon: Ideo mater
non ego pater dicit nomen impono.
Sed hic est peritus nomen eius voca-
re quoque cognati more solito, alii vo-
lunt nato nomen non imponere
sed et tenere nomen decetero non de-
bet frustra ergo de hinc impo-
nendo vocabulum litigatis quod
de supernis est sortitum, humanis iudi-
ciis non differtur, velleque differre
dampnabiliter debet. Sed notandum ergo
Johannes est nomen eius. Et erat hoc
nomen ei conveniens. Primo propter ple-
nitudinem gratie quam a deo acce-
pit. Secundo propter tempus gratie
quod incepit. Tercio propter excellen-
ciam gratie quam ipse primus predi-
cavit. Nam predicavit penitenciam
in remissionem peccatorum, predicavit
appropinquationem regni celorum, dicens:
Penitenciam agite appropinquabit vobis
regnum celorum. Et propter illa que
circa impositionem nominis eius facta
sunt. Dicit evangelium quod admi-
rati sunt universi, scilicet de mutuali con-
cordia patris et matris in isto nomine.
Cognoverunt enim quod utrique dicti-
tum erat a spiritu sancto ut idem dicere
potuissent. Quod signum est istud

et est mirabile in oculis meis Sed
quia incredulitas os zacharie clau-
serat fides illud solvit propter quod
solutum receptum est hic illico os
zacharie et lingua eius Et loque-
batur benedicens deum Et tunc
impletum quod dixerat angelus
zacharie Eris tacens et non
poteris loqui usque in diem quo hec
fiant Nomine et hoc erat gratio-
sum Nam et si promissiones hec sit o-
peratus per fidem et gratiam tamen me-
rito .i. principium pueri nati hu-
ius Aug. in sermone huius festi hec
dicit Videte fratres sancti bassi te
meritum et gratiam vocem preco red-
didit sacerdotis eloquentiam
reparavit os quod angelus alli-
gavit Johannes solvit quod gabriel
obstruxit plenius reseravit hic
aut totum sermonem est ad magnum
presagium futurorum quia sola gra-
tia ligatas homini facit in veritate
dignitates Sola gratia miracula
operatur Sola gratia salvatore
ab omnibus malis liberamur Et
ad hec miracula opera pietatis opera
apparens populus mirabilis est
Unde dicit evangelium factus est timor
magnus super omnes vicinos eorum
et super omnia montana iudee
divulgabantur omnia verba hec
Et hic potest intelligi primo de timore
admirationis super hiis que facta sunt
in ortu istius pueri scilicet quod senex
et sterilis mulier peperit quod puero
nomen ... more consuetum impositum fuit
quod deus pater novem mensibus
et octo diebus multo muto lo-
quelam mirabiliter restituit Est eti-
am deus mirabilis in omnibus operibus
suis ut dicit propheta Secundo potest
hoc intelligi de timore puni-
tionis videntes enim pontificem
quem senuerant iustum et sanctum
propter hesitationem tacitum tam graviter
punitum timebant

ne similiter et cogitabant exhibere ne-
ritum deo dixisse discredere vel
propterea offenderent Unde omnes qui au-
dierunt talia posuerunt in corde
suo .i. considerabant et pensabant
et memoriter tenebant expe-
ctantes adhuc eventum maiorem eo-
rum que tunc inchoabantur Sermo-
nes ergo sumus et qui de divinis theo-
logis audimus omnia in corde po-
namus Terra enim cor nostrum si-
gnatum est ut sit in terra quedam
armarium atque repositorium divinorum
ponenda sunt in corde facta mi-
steria verbaque divina ut credamus
ea et diligamus ut in illis me-
ditemur et ex eis fieret conversatio
gressuum nostrorum ne a veritate devia-
remus et in aspera incidamus Imi-
temur quod faciebat david propheta
qui de se dicit In corde meo
abscondi eloquia tua ut non peccem
tibi Et dixerunt admirative quis
putas puer iste erit q.d. quam
magnus quam laudabilis vel quam
officio et revera magnus futurus
erat quia vox clamantis in deserto
lucerna lucis divine omnipotente
propheta altissimi angelus missus
ante faciem filii dei parare domino
plebem perfectam magnus in abstinentia
bona vita et sanctitate Unde propter ma-
gnitudinem operum eius quidam puta-
bant ipsum esse christum De cuius san-
ctitate dicit Crisostomus Comparatio-
nis enim vita culpabilis faciebat
apparere Tunc admonis si videris al-
bam vestem dicis satis candida ve-
stis est Si vero posueris eam cum nive
incipit sordida apparere licet ve-
re sordida non sit Sic quoniam ad com-
parationem iohannis Omnis homo
videbatur immundus Unde et eius san-
ctitatis multiplex habemus testimonium
Primo dei patris qui vocat eum angelum
Malachie iii° Ecce ego mitto angelum
meum scilicet sanctum iohannem qui fuit
angelus non natura sed officio
quia omnium angelorum officium exercuit

Nam ardebat lucebat argue-
bat docebat protegebat myra-
cula faciebat mysteria revela-
bat gra et bona Secundo habent
testimonium filii dei qui eum multipli-
citer et mirabiliter commendat Et inter cetera
dixit Inter natos mulierum non sur-
rexit maior Johanne baptista Nam habent
in se perfectionem omnium sanctorum sicut
dicit Crisostomus more suo omnia Sicut
herodes tenuit Johannem tenuit
pro nobis sola virtus angelice vite Sancti-
tatis forma Iusticie norma virgini-
tatis speculum pudicicie titulus
Castitatis exemplum Penitencie vita pec-
cati disciplina Ab eo hominibus par
angelis petrorum vena legis summa
forma omnia precepta legis summa-
tim servavit et spirituales legis intel-
lectum habuit Ewangelii sanctio
forma nobis spiritualium precepta observancia
Nam ex consilia consummat prophetarum
silencium quia suo tempore prophete
siluerunt lex enim et prophete usque
ad Iohannem etc Sicut Mathei vox
apostolorum lucerna mundi precursor
iudicis mediator cristi Tercio teste
vero mediis tamen tibi Tercio habent
testimonium a spiritu sancto qui per
os patris sui dixit Tu puer prophe-
ta altissimi vocaberis Ille habent te-
stimonium ab angelis et ab hominibus
ut qui dicebat quis putas puer
iste erit etc Et racio huius mirifico
nus pono prima manus domini
divina potestas et virtus et operacio
erat cum eo et in generacione concre-
pacione miraculosa Infancia sancti-
tatis et in exultacione in utero sancti
creacione huius prius et in omnibus
aliis que dicta sunt Hec videte
quod omnia magna opera predicta sibi
attribuunt divine virtuti sine qua
nil est validum nil sanctum ut quod
quod efficacie est Item vox et Zacha-
rias iam exivit plenus spiritu sancto
ex ipsius informacione dixit Et

pueri nativitate et nomen imposi-
cionem et omnia alia que dicta sunt facta fuis-
se propter hoc quia deus visitat mundum
in filii sui incarnacione et fecit
redempcionem plebis sue ut sic totus
homo quasi simus ex inde seculi
nos et redempcionis a miseria liberati
potestate et servitute provinit ipse idem
dominus et filius dei pro nobis ea predicamus
et dixit filius hominis non venit
ministrari Sed ministrare et dare animam
suam in redempcionem pro multis et ad
omnium salute Unde salutem nos pro-
curavit nos facere etc

Secundus sermo de eodem

Hodie fratres karissimi devocionem
necnon spiritualis gaudio
et exultacione sancta
mater ecclesia ex speciali
privilegio celebrat
diem nativitatis beati Johannis
baptiste quod tamen nulli
sanctorum preter cristum et eius matrem
virginem mariam concessum est Dicit
enim Bernardus in sermone hodierno nul-
lius hominis nativitatem plus deo
in auctoritatem tamen recepit ecclesia
festum exceptionem servata premi-
nente in domino beate virginis marie
in hac parte gloria sint Cuius ra-
cionem reddit dicens Nonne enim quia
mors est dies mortis die nativitatis
quod hominis tristia committantur Inde
est quod in die mortis in natalicium
nativitatem sollempnizat ecclesia
tanto sanctorum mortem eorum nata-
liciorum nomine nominans quibus
fuit de morte natalis Cum
enim incepit nasci ad vitam
Eternam vitam deo fuerunt pro
vita Huius vero nativitatem ipso
sanctissima ecclesia tanto sanctorum beni-
volentissima dignacione suscepit
et tanto singularis eadem celitate
ewangelice reciperagalis et comen-
dat auctoritas Quod eum dicat Augustinus
sermone xiiio huius festi quare
natalem quo ortus est ex utero

Domus pocius celebrans quam omnes licet
apostoli vel martires vel prophete
vel patriarche. Si interrogemur
quid videbimus. Ceterorum natiuitates
videntur, & quorum merita vener-
ne sanctitati congruunt. Hec est eciam
Visibili domus nati & pro accessu
etatis ad annos capaciores per-
ducti in discipulatum assumpti
sunt. Ceterorum postea fides domino
adhesit. Sed nullus eorum natiui-
tas cultu mi letant. Recordemur
prophetas. Recolamus patriar-
chas nati sunt ut homines, & eta-
tis accessu impleti spiritu sancto pro-
phetauerunt. Christum nati sunt ut
postea prophetarent. Johannes autem
dominum Christum natiuitate sua
prophetauit quem contra ex vtero
salutauit. Hec ille. Et Bern-
ardus in sermone de natiuitate beate
iohannis. Cetera mentes de massa pre-
uaricatrice mundum ingrediuntur
tractam originalis carnis nobi-
scum trahimus. Solus est quod peccatum
non fecit exceptus quem virginalis
thalamus ignorante viro tel-
lus effudit. Longe quippe aliter
quam nos & dissimili modo conceptus
est spiritu sancto de maiestate vir-
ginem inmundante atque mundan-
te, superans vsum carnis ha-
bitu ordine vni conmixtionem.
Sic quippe decebat ut peccatum
nesciret qui peccata tollebat, ut
similitudinem carnis peccati si-
saperet. Non autem carnem peccati.
Cum vero omnes in iniquitatibus
concepti sint, neminem vnquam mor-
talium infra materna viscera sanc-
tificatum legimus preter Ieremiam
et Johannem baptistam, quamquam
de singulari virgine nemo sit
ambiguitas quin ipsa etiam
septa visceribus sublimiori
sanctificatione omnes generaliter mundata
sit, utpote sacrarium illud in quo

Deus dei filius & carnem sumeret fuisset
preuentus. Sed hoc longe eminentiorem san-
ctificacionis quam Johannes. Ille
quidem in matris vtero sanctifica-
tus. Iste vas spiritu sancto repletus
fuisse cognoscitur. Multo quippe
excellencius contra repleri spiritu sancto
quam sanctificari. Et infra. Et
certe quid admiranda san-
ctificacionis. Certima & si in peccato
conceptus est, nascitur tamen sine
peccato. Antequam enim exiret de
ventre sanctificatus est nec peccatum
erat nasci nisi sanctus qui in ma-
tris vtero fuit sanctificatus. Cum pa-
tres & a retro temporibus seculis
inaudita omnem hominem conceptum
in peccato nasci sine peccato. Io-
hanne vero longe gloriosior virtutis in-
pleuit, quia & sanctificatus est
a peccato, ut ita dominante spiritu
sancto semper suffusus, & puritatis
exeat et repletus, vere magnus
coram deo quem angelus nunciat
sanctificat deus & spiritus sanctus
replet. Hec ille. Et iterum. Adest ar-
changelus gabriel et de siderea
celorum cardine fortitudo domini for-
titudo descendens stat a dextris
altaris incensi. Hec quidem licet angelus
Ille sublimior qui beate vir-
gini nunciacionem attulit. Sunt
et clarum est ut annunciaret mi-
litem qui regem nunciare debe-
bat. Astat sacerdos sacerdota-
libus indutus, & multiplici ve-
stium varietate, celestium sacramentorum
presignans ymaginem. Purga-
cionem peccatorum mistica sanguinis
aspersione designat. Consistit
coram archa federis & ante testa-
menti thabulas, & vrnam auream
habentem manna virgam aaron
cherubin & propiciatorium pelle
inter insulatus. Vultum dei glorie
maiestatis regem omnium dominus vota
percelebrat. Dies instat sollempnis

et ceteris diebus multitudine iudeorum
celebriori sapientibus attestacione
Sublimis spectabilis et festiua In
qua sola solus pontifex ingrediebatur
interius in sancta sanctorum et apparicione
multiformi deitatis iram
refrigerare Conueniunt vndique
in sanctam ciuitatem et populorum
turba frequencior cumulat maternaque
gaudiorum / nec hec sacra consistens
archangelus Ne timeas inquit
Zacharia quia nascetur tibi filius
parentum gaudium non litteras qui
verbis eius fama vite decoris
hominis primus legis Ewangelii prin-
cipium Conuersacionis splendor
Vnus in statu principatus / et non dif-
fusiori tractatu / iam excellencia consim-
ilis nascentis et tocius sanctitatis
integritas in libris ewangelicis
plenius designatur Consideranda ergo
inuitante sublimitate dignitate
loca dici reuerencia et tunc intel-
ligere potius quod super excellenti gloria
iohannis babtiste eximia predicatur
Salua igitur redemptoris reuerencia
quia non derogamus regi si regis
militem honoramus / omnique dominus
hic seruus Ille creator iste crea-
tura / dignior premonstracione iohannes
initiatur quam corpus Cristus fortas-
sis in thalamo Iohannes in templo
et non solum in templo sed ante
sancta sanctorum / et in insigni diei
sollempnitatis cultu iohannes ab ipso
archangelo in loco dignioris tem-
plo sanctiori apparicioni miraculo pre-
dicatur Ecce ysaac ab angelo
nunciatum Sampsonem / partem
benedictum et vnum quem nazareorum
sectam concepisse Solum que babti-
stam tam in hoc quam in aliis inue-
nies digniorem hec ille propter
has ergo et multas alias prerogati-
uas et gratuitate preceteris a deo
datas natiuitatis eius dies per totum
mundum festiue celebratur

quia in vtero matris spiritu sancto re-
pletus propheta fuit et plusquam
propheta amicus sponsi / angelus
domini precursor regis precessit
enim eum natiuitate / predicacione
et morte Ipsum predicauit dicens venit
fortior me post me cuius non
sum dignus soluere corrigiam
calciamenti eius Ipsum digito
demonstrauit dicens Ecce agnus dei et cetera
et in iordane babtizauit / vbi
audiuit vocem patris dicentis hic est
filius meus dilectus / et vidit
spiritum sanctum in specie columbe
descendentem super eum / et mane-
tem Ideo sicut nato christo angelus
apparens pastoribus ait Annun-
cio vobis gaudium magnum quod erit
omni populo quia natus est nobis hodie
saluator mundi Sic et angelus
nuncians zacharie natiuitatem
iohannis dixit Erit tibi gaudium
et exultacio / et multi in natiuitate
eius gaudebunt Ideo ergo eius na-
tiuitatem digne celebrare debemus
et gaudentes in spiritu de eius quam
natiuitate scribit sanctus lucas hodie
in ewangelium capitulo primo versu quinto Et
de eius natiuitate quid lucas capitulo
ut supra scribit diffuse et de
miraculis circa hec factis fuit in die-
bus herodis regis iudee sacer-
dos quidam nomine zacharias
de vice abia primo Paral-
ipomenon vicesimo quarto capitulo vbi quod
dauid volens ampliare cultum
diuinum ordinauit de quibus omnibus
viginti quatuor sacerdotes qui succes-
siue seruirent per ebdomades in
templo domini et octaua sors ceci-
dit super abiam vt ibidem a quo
descendit zacharias et vxor
illi de filiabus aaron et nomen
eius Elizabeth Erant autem am-
bo iusti ante deum incedentes in
omnibus mandatis et iustificacionibus
domini sine querela / et non
erat eis filius eo quod elizabeth sterilis

et ambo processissent in diebus
suis. Factum est autem cum sacerdocio
fungeretur Zacharias in ordine
vicis sue ante deum secundum consue-
tudinem sacerdocii sorte exiit ut
incensum poneret ingressus in
templum domini et omnis multitu-
do populi erat orans foris hora in-
censi scilicet quia non erat licitum populo
ingredi templum sed tantum sacerdoti. Ap-
paruit autem illi angelus domini stans
a dextris altaris incensi. Et Zacha-
rias turbatus est videns et timor ir-
ruit super eum. Ait autem ad illum angelus
Ne timeas Zacharia quoniam exau-
dita est deprecacio tua. Et Eli-
zabet uxor tua pariet tibi filium
et vocabis nomen eius Iohannem et erit
tibi gaudium et exultacio et multi
in nativitate eius gaudebunt quod
videmus impletum quia dies
nativitatis eius non solum solempnizatur
a christianis sed etiam a sarracenis
et a quibusdam aliis. Erit enim ma-
gnus coram domino vinum et sice-
ram non bibet et spiritu sancto reple-
bitur adhuc ex utero matris et multos
filiorum Israhel convertet ad dominum deum
ipsorum scilicet christum. Et ipse prece-
det ante illum in spiritu et virtute
Helye ut convertat corda patrum in
filios. Prima pars de sacerdo-
tibus iudeorum qui dicebantur
patres conversi sunt per aposto-
los ad fidem christi et incredulos ad
prudenciam iustorum parare domino
plebem perfectam. Et dixit Zacha-
rias ad angelum scilicet non credens
unde hoc sciam. Ego sum senex
et uxor mea processit in diebus
suis. Et respondens angelus dixit ei
Ego sum angelus Gabriel qui
asto ante deum et missus sum loqui
ad te hec tibi ewangelizare. Et
ecce scilicet propter incredulitatem tuam eris ta-
cens et non poteris loqui usque in diem
quo hec fiant. Tot enim signa intelli-
gebant quod Zacharias absque pcto

non potuit discedere quoniam angelus
apparuit in loco sacro scilicet in tem-
plo domini. Mirabilia et atque per-
tinebant ad communem hominum salutem
et ad dei gloriam. Ex quibus debe-
bat Zacharie constare quod erat bonus
angelus et propheticus erat verum dictum
eius cum mentiri non posset
et in hoc peccavit. Et erat plebs
expectans Zachariam et mirabantur
quod tardaret in templo. Ipse egressus
autem non poterat loqui ad eos et cogno-
verunt quod visionem vidisset in templo
non tamen sciebant qualem. Unde hic
quod videbant faciem eius mirabiliter
mutatam ex collocucione cum angelo
et ipsum loqui non potentem coniectu-
rabant eum habuisse visionem
et ipse erat innuens illis scilicet si-
gnis insensibilibus quia audibi-
libus non poterat et permansit
mutus. Et factum est ut impleti sunt
dies officii eius abiit in domum
suam quia tota ebdomada qua
ministrabat sacerdos in templo ad
hoc deputatus manebat et non
vacabat ad propria negocia intentus
ad divina. Post hos autem dies conce-
pit Elizabet uxor eius et occultabat
se mensibus quinque dicens quod sic fecit
michi deus in diebus quibus respexit auf-
ferre obprobrium meum inter homines
que quia licet de conceptu gau-
debat tamen aliquantulum verecun-
dabatur eo quod iam transierat tempus
vacandi amplexibus causa prolis
generande. Sicut sic dicit Sara
Gen. xviii° Postquam senui et
dominus meus vetulus est volu-
ptati operam dabo quod dicit non
unde Ambrosius partus sui erubesce-
bat etatem ne in senectute va-
casse libidini videretur et tamen gau-
debat ablato sterilitatis obprobrio
quia obprobrium est mulieribus
non habere premium nupciarum
propter quod nupcie celebrantur
et carnales coitus excusantur

Mense autem sexto a conceptu Johannis
beata virgo que domini iam portabat
congratulans virgo fecunda ablate
sterilitatis et comparans se natiuitate
venit ad Elizabeth et cum eam
salutasset Johannes iam spiritu sancto
repletus sensit filium dei ad se veni-
re et pre gaudio in utero matris tri-
pudiauit et motu saltauit quod vo-
ce non poterat Exultauit enim quasi
gigas ad currendum salutare et dominum suum as-
surgere postea mansit virgo beata
cum cognata sua mensibus tribus
ministrans ei et reuersa est in domum
suam completo iam ortu Johannis
Bern. in sermone de eius natale
dicit felix elizabeth ad quam
mater venerat redemptoris quam
celorum imperatrix salutacionis
obsequijs honorat Sed pro certo mul-
to felicior qui salutantem intelligit
agnoscens maiestatem in volumi-
ne infra virginis uterum tenebrosa volutam
gaudio gaudet qui vim beate
salutacionis attendit Dicit enim
euangelium scriptum est ut audiuit sa-
lutacionem marie elizabeth exulta-
uit in gaudio infans in utero eius
Ascendit enim virgo cum festinancia
in domum zacharie ad salutacionem
elizabeth portans in utero filium
dei regem glorie cuius maiesta-
tis cernit elizabeth et antique
sterilitatis carens obprobrijs annunciat
sponsi preconem verbi felicissimo
ventre deportauit Iungunt se
amplexum venitur ad oscula co-
pulantur felices uteri regemque et
militem nondum impar dono tenerrimum pa-
rietatis distinguunt quis miratur
si exultat puer a tactu tam propi-
nque deitatis afflatus Quando est
quasi simul sanctorum amplexum
fecerit celebrata coniunctio poterat
ne vacare aquo cuncta miraculo
cum presens erat regis presencia regina-
rum mater mundi redemptoris Mansit
autem maria cum ea quasi tribus men-
sibus ut dicit euangelium Sed

tanto tempore cum elizabeth manet
virginalis integritatis et tamen dul-
cioris colloquio tamen feliciori amplex-
u Johannem puerum consecrat et insi-
gniuit fortassis usque in die nativi-
tatis eius gloriosa virgo eciam cogna-
ta sua morata est donec puerum natum
natiuum suum beatissimo conferret
et uno pariete remoto sanctimonia uterque
redderetur cum presencia saluatoris
Et quidam qui libros sanctorum dili-
genciori oculis inspexerunt ipse
indefesse tractantur testantur quod ipsa
dei genitrix felicem puerum primo de
terra leuauit et cognate puerum
cum sermone te prosequebatur Alij
dicunt quod nono mense ad finem ten-
dente domini natiuitatis imminente
fuit recessisse Sed Arnoldus ac modo huius vel
tas determinatur exeunte tercio mense
quamuis non parum gaudeat puero tam fe-
lix et molossi intemeratique inte-
meratae genitricis obsequio Hec
ille Dico vicini et cognati eam
congratulabantur ei etc. vide in primo
sermone usque ibi Cum gracia
dei et veritas cepit in corum anima
bus apparere Nunc adde si placet
Et non in saltibus et aliis va-
nitatibus mundi quia talia gaudia
secuntur fletus et stridor den-
cium. sicut dicit Job xxi Tenent
tympanum et cytharam et gaudent
ad sonitum organi Ducunt in
dies bonos sed bonis dies suos
et in puncto ad inferna descen-
dunt vbi est fletus et stridor dencium
Qualium est hic gaudium quod tam
tam malum exitum Et dicit Ambro-
sius libro iijo de virginibus. preterea
Nemo saltat sobrius nisi insaniat
Item amor saltacionis est aut
temulencia aut amencia. Preter-
quam cum saltacionem conuenit aut
extemulencia aut fatuitate seu-
iciores est contollata Dicit beatus
Ambrosius vbi supra quam indecentem talis
non strictim pertereunda est verecundia

Dicit est ut advertamus quis in qua
libus et ob quam causam quo et quo
tempore sit occisus ab adulteris insidiis
occiditur et a reis mundicie capi
talis sceleris pena punit. Deinde
primum saltatricis contra morem propter hec
posteros qui omnes etiam barbari hor
rere consueverunt inter epulas atque
convivia cum simile crudeliter prosce
ret dictum et regnum ad cor
tele de certe ad convivium in scelerum
flagicium admisceat obsequium. Tan
ta in uno flagicio sunt crimina
constituta, regressa luxus sacrale
convivium, et exploratis que ad com
pellitis turba gemeret regine filia
intimis mandata praecellit in con
spectu virorum saltatura prodi
retur. Quid enim potuit de adultera
discere nisi dampnum pudoris. Num
quid quicquam est tam pronum ad libi
dinem quam inconditis i. inordina
tis motibus nudare ea opera
membrorum que vel natura abscondit vel
disciplina velavit, ludere oculis
rotare cervicem, comam spargere
merito inde in iniuriam divinitatis
proceditur. Quid enim ibi verecundie
potest esse ubi saltatur, strepitur,
concrepatur. Tunc rex inquit delec
tatus inquit puelle, ut peteret
a rege quod vellet. Deinde iurat
quod et si dimidium regni petisset
concederet. Puella autem admonita
a matre sua poposcit afferre
caput iohannis baptiste, quo dicto rex
contristatus est non penitentia sed propter di
scumbentes ne eis displiceret
et propter iusiurandum et misso spe
culatore precepit amputari caput
iohannis. Portatur ergo caput ad he
rodiadem, letatur, exultat, gr
diens crassatur qua sanguinem tradi
tum vidit. Hic ille, videte mira
bile factum meretrix saltat puella
saltat rex inter saltus decollatur
Dat rex saltanti caput iohannis

qui scimus angelum sit natus. In quo
perit in scelus quia non sit de adulteris
cum sit etiam spaciosa mors in conspectu
domini. Unde dicit Ambrosius. Vide quid
dicatis vos sancte femine, videtis
quid docere sit et dedecere
filias vestras. Docet autem saltat sed
adultera filia que vero pudica et
vero casta est filias suas doceat
non saltatione. Hec ille. Illa saltat
puella sursum, caput iohannis de
orsum, sed quot illa saltus facit
in terra tot passibus descendit
ad inferna. Et iohannes Christo se
pro decollatione capitis humiliavit
tanto altius inter omnes sanctos est
exaltatus in regno celorum ad quod
nos perducat pater et filius et spiritus sanctus amen

Sermo de sancto petro

Venit autem ihesus
in partes cesaree phi
lippi et interrogabat
discipulos suos quem dicunt
homines filium esse hominis
etc. Mathei xvi. Salu
tetur gloriosa virgo maria filius
dei venit in hunc mundum non ad
querendum nisi laudem dei. Iuxta illud Iohannis
viii. Ego gloriam meam non quero
sed honorifico patrem meum. Ad hoc
enim venit ut deduceret homines ad agni
tionem potentie dei, sapientie dei, boni
tatis dei, iustitie dei, et veritatis dei, et ad
hoc ut deinde deduceret homines ad
amorem dei et per consequens ad laudem
dei. Et ideo Christus valde sibi precave
bat ne quid homines in eo suspi
carentur per quod qualiscumque occasionem
possent retrahi a laude dei quam quere
bat. Unde cauteque sunt in multa et sermonibus
quia petrum non scivit ut invenitur
est de illud in ore eius. Tempus sunt
in miraculosis operibus tamquam gaude
bant homines in omnibus que ma
gnifice fiebant per illum. Immo
ratione voluit se unde non esse

peccatore. Iohannis viii. Quis ex vobis
arguet me de peccato. Voluit equi-
dem ut sua totam conversationem foret
irreprehensibilem, ymo et sui nominis
opinione omnino illesam et perfectam
esse custoditam, non solum inter discipulos
sed etiam inter homines popula-
res. Unde interrogavit discipulos suos quem
dicunt homines esse filium hominis.
Interrogavit non propter ignorantiam.
Sciebat enim optime quid unusquisque
de eo sentiebat iuxta illud: Ipse
enim sciebat quid esset in homine.
Et Iohannis xvi. Nunc scimus quia
scis omnia, nec interrogavit neque te
Sed discipulos suos qui ab initio sue
predicationis cum eo vixerant, tota-
lem eius conversationem noverunt no-
bis in exemplum ut et nos inter vulga-
res de fama nostra queremus
ut si bona audivimus deo augeamus
Si mala eius occasionem presci-
damus, ut etiam interius in nobis
habita permutare, nos hic dic
modicum curamus. Nec enim scire
quam bonam opinionem homines de nobis
nec volumus audire. Si enim no-
bis diceret Tu es herodes quia
adulteraris, Tu es pylatus
quia primus innocentes et ffor-
te fecerit ex synagogam sed quia
questionem proposuit dicit evangelium
Quem dicunt homines esse filium
hominis. Beda in omelia. Lectio sancti
evangelii quam modo audistis fratres
tanto attentius cogitanda ac sine
oblivione iugiter est retinenda quan-
to constat quia nobis magnam sancti
dei presentiam commendat, et cuius
perfecte fidei contra omnia tentamenta
robor esse demonstrat. Si enim scire
volumus quomodo in christum credi oportet, sit
eo lucidius quam quod ad eum ait petrus
Tu es christus filius dei vivi. Rursus
si delectat audire quantum fides hec
valeat, quod apponitur eo quod ait do-
minus de ecclesia que super eum erat

edificanda. Et porte inferi non pre-
valebunt adversus eam. Nunc autem
revertemur ad explanandum ordinem
lectionis dominice primo videamus de loco
et in habita memoratur. Et hec
ma evangelii quod sic incipit Venit
ihesus in partes cesaree philippi.
Philippus ut lucas testatur erat
tetrarcha yturee et traconitidis
regionis. Hic ergo statuerat civitatem
in loco ubi iordanis ad radices mon-
tium libani montis. Et est terminus
iudee contra septemtrione. Appellavit
eam cesaream philippi in memoriam
nominis sui et sui partem honore
tyberii cesaris sub quo ipse regna-
bat. In cuius partes veniens ipse
ihesus interrogabat discipulos suos
quem dicunt homines esse filium homi-
nis. Ille. Circa quod notandum quod dominus
ac redemptor noster amabilis ihesus christus
venit in hunc mundum colligere
illos qui erant dispersi, Sal-
vare eos qui erant dampnati et revoca-
re eos qui erant ab invicem divi-
si. Quod notatur in hoc quod dicitur in euvangelio
Venit enim filius hominis dispersos et errantes
dispersos, ut sic eos reduceret ad
unitatem et ad viam salutis, et ad
omnia omnibus . . . sit mea instruc-
tio . . . quod signum salutis . . .
ad hoc colligit non dispergit
. . . dicit qui non col-
ligit mecum dispergit, et qui non
est mecum contra me est. Ac per hoc utique
patet quod qui litem facit inter fratres
discordiam seminat, proximum scan-
dalizat vel opprimit calumniatur
. . . Odia suscitat, bonos ...
a malis amatur. Non colligit ad
deum sed dispergit. Et ob hoc no-
mine quod dominus ad divisos vadit
ut sit pertice ... regnis eternis, qui
preparatus est dyabolo et angelis
eius. Et dicit evangelium quod venit
in partes cesaree philippi. Dicit
Haymo. quod ad hanc civitatem ... -
batur tributum ... quo describebant

universus orbis tunc nativitatis christi sub Augusto cesare luce 2o Congrue autem fuit ut vero rex terrenus et dominus omnium sibi subiectorum a populis ei subiectis exigebat censum capitis in signum temporalis subiectionis quod ibidem rex celestis rex regum et dominus dominorum orbis a suis fidelibus et maxime ab hiis qui debebant alios instruere in fide exigeret tributum fidei quod solvitur de capite anime id est de mente in signum vere subiectionis Ille ergo Ihesus interrogabat discipulos suos Quem dicunt homines esse filium hominis Dicit Beda non quasi nesciens sententiam de se vel discipulorum vel extraneorum inquirit sed discipulos quid de se sentiant interrogat ut confessionem recte fidei illorum digna mercede remuneraret Nam sicut interrogatis generaliter omnibus respondit Petrus unus pro omnibus ita quod Petro Dominus respondit in Petro omnibus respondit Ideo quid alii de se sentiant inquirit ut expositis primo sententiis errancium discipuli probarentur veritate sue confessionis non de opinione vulgata sed de ipso accepisse dominice revelacionis archano Quem dicunt homines Dicit esse filium hominis pulchre homines appellat eos qui de filio hominis loqui tantum noverant qui divinitatis eius archana nesciebant Nam qui divinitatis eius misteria capere noverunt merito supra homines esse dicuntur apostolo testante quod oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit que preparavit deus hominibus diligentibus se Hec ille Et Iohannes qui de filio hominis loquuntur homines sunt qui vero divinitatem eius intelligunt non homines sed dii appellantur

Domine Ego dixi dii estis et filii excelsi omnes Et ex hoc elicitur quod homines non debent de bona consciencia sed eciam de fama bona conservanda esse solliciti sicut refertur de Lascario episcopo Poznaniensi Circa quod potest queri utrum diffamans aliquem in fama bona teneatur ad restitucionem Ad quod respondet doctor subtilis 4 distinctione 15 quod si aliquis aliquem infamavit uno modo falsum crimen imponendo secundo verum tamen occultum non servato iuris ordine in publicum ponendo tercio occultum sibi in publico publice imponendo postmodum negando quia negando ... imponere de calumnia In hoc notat imponere In primo dicit quod debet restituere famam simpliciter retractando crimen suum vel quod ei imposuit quia aliter non servat iusticiam proximo in reddendo quod suum est In 2o dicit quod non tenetur retractare crimen suum quod posuit esse verum non enim tenetur mentiri propter quod tamen reddendum alteri sed tenetur aliquo licito reddere ei famam secundum dictum ... non reputet eum esse indignum aut malum Similiter enim possunt bonis ... probetur crimen de stulticia tercio modo In 3o simul dicit quod non tenetur retractare negacionem suam qua negat in publico verum crimen sibi impositum quia non tenetur quis statim in iudicio confiteri se esse reum tenetur tamen quodammodo honeste restituere secundum dictum non habeatur enim pro calumniatore quia forte bonam habuit intencionem in ponendo vel forte credebat posse probare intentum suum et deceptus est Hec ille Dixerunt at illi dixerunt alii Iohannem baptistam alii Heliam Et vocant quem me esse dicitis Dicit Crisostomus quia cum opiniones turbe recitaverat curiosius eos interrogavit

ado pmandi de se aliquid ma-
ius Ideo dicit vos sed quem
qui mecum estis et acta signa
vidistis quem turbe qui estis quasi dii
non debetis venire in extraneam
opinionem cum turbis Et ad hanc
questionem omnibus propositam aliis
tacentibus secundum Cris. petrus
tamquam os apostolorum et caput
pro omnibus respondit d. Tu
es xpc filius dei vivi ubi confitetur
duas cristi naturas unam vero
personam humanam cum dicit
Tu es xpc i. unctus gracia
secundum hominem Divinam cum dicit
filius dei vivi Sicut enim non
potest esse filius hominis nisi homo
ita non potest esse filius dei nisi deus
Porro sicut inter filium et patrem
dualitas persone et unitas in
natura ita inter deitatem et huma-
nitatem dualitas in natura sed unitas
in persona De summa trinitate et
fide katholica firmiter Ibi glosa
ex duabus naturis xpna Rus
aut ihesus dixit ei Beatus es
symon bariona ubi secundum Ieronimum
reddit deus apostolo vicem
pro testimonio de se dato Nam
petrus dixerat Tu es xpc
filius dei vivi Crisostomus dixit
ei Beatus es symon bariona
i. filius columbe Sed quare pe-
trus confitetur et symon beatifi-
catur Respondetur quod petrus agno-
scens Symon vero obediens inter-
pretatur ad ostendendum quod co-
gnicio fidei non habet meritum sine
obediencia hoc est dictum Con
obediencia petri et promtitudo
cuius in multis legitur primo in
convocatione sua Math. iiijo
Et ille continuo relictis omnibus etc. Item
in passione martiry Math. xxvjo
Si oportuerit me mori tecum non
te negabo etc. preterea sto ondit

Dei i
cum pro nomine xpi passus est
Item in confessione fidei ut hic Ex
hoc patet quod omnis homo est beatus
qui corde credit et ore confitetur
et operibus non contradicit quod xpc sit
filius dei vivi corde enim creditur
ad iusticiam ore autem fit con-
fessio ad salutem Roma. x. Et
credere in deum est amando in
deum tendere De pe. dis. ij.a credere
et ca. Eo. caritas Consequitur
ergo quod si quis male agit aut ma-
lis prestitum hereticis se parat
fidem cristi negavit Unde Ieronimus
confirmant quidam in eo tantum negare
si in persecucione gentilitatis com-
prehensus se confiteri renuerit
cristianum Hec apostolus ad Thitum
i. qui sunt factis precisa deum
asserit negari Et subdit xpc est
sanctitas iusticia et veritas sanctitas
et fortitudo negatur per insipiencie
sanctitas per iniquitatem iusticia per
mendacium veritas per turpitudinem
sanctitas per imbecillitatem animi
fortitudo Item Nicolaus lira super
mathei xvj quod ecclesia non consistit
in hominibus racione potestatis vel
dignitatis ecclesiastice vel secularis
Quia multi principes et multi
summi pontifices et alii inferiores
inventi sunt apostatasse sicut
imperatores romani fuerunt
propter heresim damnati Et quod multi
et sic agnes maguntina fuit in
papam electa propter quod ecclesia consistit
in illis personis in quibus noticia
et vera confessio est et veritatis Item
dicit evangelista Tu es xpc filius
dei vivi Hec confessio promta
et hesitacione Confessio plena
sine aliqua diminucione eo quod et verum
divinam tamen confitetur et divinitatem et
alta racione Notat eciam xpc videtur
fuisse graciarum plenitudine petrum
non tamen promptus in tanta confessione
altissima sed ad promtum erat semper deo

9. Et si opportueat memoriter
re ad peccatorum compunctionem Math.
xxvi Conversus Petrus flevit a-
mare ad dominum monstratum Unde
licet duo ad monumentum currerent
et Johannes prevenerit tamen Petrus
prius introivit Johannis xx Et ad omnes
veniale per passione Christi cristum [?]
confitendo audientes quia Christus est vita
[?] misit se in mare alii autem
discipuli navigio venerunt Ergo
dicit verbus Christi talis promittit
dicens quare autem Petrus a Christo
sit beatus subiungit causam dicens aliam
quia caro et sanguis non revelavit
tibi sed pater meus qui est in celis
Sed mirum quod iste verbus non illi qui an-
tea dum erant in navi dixerunt vere
filius dei iste est Et Natanael dixit
Rabi tu es filius dei Dicitur ad quod
videlicet Crisostomus quod illi non sunt
dicti beati quia non talem confessi
sunt filiationem qualem Petrus Sed
tamen Rex multi eum estimabant non
vere filium vel et si preceperunt quidem
premissa tamen ex ista prius unde et
Hilarius beatus sed ultra huma-
nos oculos et intendisse et vidisse lau-
datur est ipso id quod ex carne et sanguine
continens sed dei filium prius revelatum
conspiciens dignumque indicatus est ut
primus cognosceret quod divinitas esset in
Christo Et ex hoc elicitur quod caro et
sanguis non revelant que sunt dei
Sicut enim caro et sanguis ducit ad
deum Cum omnis etas prona sit
ad malum ipseque sensus carnalis
... Augustinus in sermone de timore
dei contrarius est deum neglegit dya-
bolo servit Dum enim deserit sug-
gestiones fac dyaboli credit Et
... ... Fulgentius ex peccato est
omnis caro a peccato sed ad ade pare-
te ducta hec ille Si ergo dicta ex
peccato revelat ea que sunt peccati
... est quod ... ... meditationi

calo xxiiii compunctio de affectione
carnis et sanguinis qui a contrarius [?]
quoad deum dicens que sunt ista
Deus meus quod sic anima mea obte-
nebrant gravant claudunt et li-
gant forsitan sunt peccata mea
ymo vere hec sunt peccata mea
certe certe affectus carnalis infa-
tuat in me saporem spiritualem Inte-
rius inferiorum inventat atque admini-
culum superiorum amor terrestrium
extinxit in me sensus verorum bonorum
hec ille Et quod dicam carnalis
affectio videtur certat Rationem
obnubilat ad ea que sunt dei et
ad ea que sunt carnis et sanguinis
incita meditanda apparet et
inflatur hec insuper invertit
equitatem non sinat quam tres de-
struit regna subvertit vel tres
et potestates regum et principum
confundit ut qui a deo timebat
exeo quod in sine ... bella nova
intendebat quod sua sunt vitii
succumbunt hec inter ecclesie
beneficia maneris corrodit quod
latorum vitalia confisseret ab cor-
...libus dei inducat ut non cari
dentur eorum hec sibi et similibus vult
vinite non deo Dimittens scien-
tiam [?] et promovens proximum ydio-
tam et indignum consanguineum
Et hoc quod dicit beatus Jeronimus
Cuius verba ponuntur in cano-
ne Moyses viii Extraneus
a Moyse qui sunt de tribu Levi
ex alia tribu eligitur scilicet Ihe-
sus de tribu effraym ut sciat
principatum in populo non sanguini
deferendum esse sed vite at nunc
plurimos cernimus hanc rem be-
neficium facere ut non querant eos
in ecclesia columnas eligere quos
plus cognoscant ecclesie prodesse
sed quos vel ipsi amant vel quorum
sunt obsequiis deliniti vel quibus
maiorum quispiam rogaverit hec ille

Et b. Thomas quodlibet q. xv
dicit quod si episcopus de primo magis
bonis magis preordinat sibi consan-
guineos scilicet quam extraneos non est autem
pro personarum et si ratione consan-
guinei tantum ei provideat in primo
non tamen caret vicio accep-
tionis personarum. Sequitur Et
ego dico tibi quia tu es Petrus
et super hanc petram edificabo
ecclesiam meam id est in hac fide et con-
fessione edificabo ecclesiam meam
et porte inferi non prevalebunt ad-
versus eam id est non separabunt eam
a caritate mea secundum Glosam vel
secundum Ieronimum porte inferi id est peccata
aut doctrine hereticorum per quas de-
cepti ducuntur ad tartara non
prevalebunt adversus eam. Ex quo
quod romana et universalis ecclesia numquam in
hiis que sunt fidei potest errare
secundum autoritatem Cirilli in libro
thesaurorum ubi dicit Secundum hanc
promissionem ecclesia apostolica Petri ab omni
seductione et heretica circumventione
immaculata manet super omnes
prepositos et episcopos et super omnes
primates ecclesiarum et populorum in suis
pontificibus in fide plenis-
sima et autoritate Petri et cum alie
ecclesie quorundam errore sint vere-
cundate stabilita inconcusse ipsa
sola regnat silencium imponens
et obturans ora hereticorum.
Et nos nisi salutis non decepti
superbia neque vino superbie debri-
ati typum veritatis et sancte
apostolice tradicionis una cum
ipsa confitemur et predicamus. Hec
ille. Ex quo patet quam stulti sunt
qui a sathane decepti magno-
[illegible] pro scilicet quia apostolice
doctrine et sedis apostolice que est
petra immobilis scilicet via est funda-
ta fundataque ecclesia super petram
firmissimam et confessionem Petri
catholicam. Dat episcopus potestate

plenitudinem petro dicens Tibi dabo
claves regni celorum et quodcumque ligaveris
etc. Rabanus dicit qui enim regem
celi pre ceteris devocius confessus
est merito pre ceteris collatis clavibus
regni celestis donatus est ut omnibus
constet quia absque ea confessione ac fide
regnum celorum nullus possit intrare.
Claves regni celorum ipsam discre-
cionem et potenciam vocat qua ligat
vel solvat. Discrecionem qua dignos
vel indignos discernat. Hec ille.
Sacerdos igitur ligat et solvit li-
gat penitentes id est preceptis pro-
hibicionibus et consiliis. Solvit peccata
per ministerium dat primo autoritatem cla-
vium Math. xvi. Et tibi dabo
claves scilicet commutandi penam pur-
gatorii pro pena temporali. Secun-
do ex vite merito quia bonus merito
sacerdos impetrat veniam ex vi cla-
vium et ex vite merito. Si malus tamen
ex vi clavium. Unde de malis dicit
Gregorius Cum is qui displicet
ad intercedendum mittitur irati animus
ad deteriora provocatur. Ideo dicit Eccli.
vii. Noli fieri iudex nisi valeas virtute
irrumpere iniquitatem. Tercio ex pre-
dicacionis verbo quia peritus sacerdos
a multis liberat que imperitus
non cognoscit. Sequitur Et quod-
cumque ligaveris id est quemcumque indignum
remissione iudicaveris dum vivit
indignus apud deum iudicabitur. Et
quodcumque solveris id est solucione dignum iudica-
veris dum vivit remissionem peccatorum
a deo consequetur. Hec autem potestas
solvendi atque ligandi quamvis soli Petro
videatur a domino data sine dubio et ce-
teris apostolis datur necnon episcopis et
presbiteris omnis ecclesie. Sed ideo Pe-
trus specialiter claves regni celorum et prin-
cipatum iudiciarie potestatis accepit
quia quicumque ab unitate fidei vel so-
cietatis illius quolibet segregantur tales
nec a vinculis peccatorum absolvi nec ianuam
possunt ingredi regni celestis. Et glosa
dicit quod specialiter datur Petro qui confessus est
ut ad unitatem nos invitaret [illegible]

ipsorum ad constituunt ut ecclesia unum
principem habeat christi vicarium ad quem
cuncta membra recurrerent qui for-
te inter se dissentirent quia si divi-
sa essent in ecclesia unitatis vin-
culum rumperetur. Hec gloza
ordinaria. Aperiant ergo heretici
oculos ad videndum quod cum ab
unitate principis et obediencia se-
dis apostolice sint separati sal-
vari non possunt. Et ob hoc ad unitatem
redeant ut ipsis redeuntibus et cum
ecclesia katholica credentibus ape-
riatur regnum celorum quod non infi-
delibus in eiusdem obediencia
consistentibus aperietur quod nobis
prestare dignetur pater et filius et spiritus sanctus amen.

Sermo de visitacione ma-
rie virginis.

Hodie cum mag-
na iocunditate festum
celebrare debemus
visitacionis sancte
marie qua se virgo
benedicta miro sin-
gulariter visitavit
cognatam suam sanctam
Elizabeth. Nam sicut scribitur
luce primo. Cum angelus Gabriel
a deo missus in civitatem galilee
cui nomen Nazareth ad mariam virginem
desponsatam Joseph nomine saluta-
cionis obsequium obtulisset dicens Ave
gracia plena etc. et virgo non dubitans se pa-
ratam quomodo ea fierent que intimasset an-
gelus mox et causam tam ineffa-
bilis sacramenti exposuit inquiens Spiritus sanctus super-
veniet in te et altissimi virtus ob-
umbrabit tibi. Ideo quia et quod nasce-
tur ex te sanctum vocabitur filius dei.
Et ut omnis ambiguitas credenti
tolleretur alio adiecto miraculo di-
vine potestatis efficaciam manifestans
ait Et ecce elizabeth cognata tua et
ipsa concepit filium in senectute sua
Et hic mensis est sextus illi que

vocatur sterilis. Quia non erit
impossibile apud deum omne verbum.
Ad hoc virgo fide et exulta-
cione plena cum magna gratulacione
credidit Ecce ancilla domini fiat michi
secundum verbum tuum. Statim ergo in ipsam
descendit verbum nunc cum toto maie-
state sua filiorum descendit et
quem non capit mundus totus se intra
viscera virginis collocavit. Que
quia sicut [illegible] diu [illegible]
sed per humilitatem tegere sic alie-
nis bonis [illegible] congaudere
Surgit mox et cum affluencia tan-
te gracie properat ad Elizabeth
obsequium exhibitura prout
narrat ewangelium hodiernum
quod scribitur luce primo In illo tempore
Exurgens maria
abiit in montana cum festina-
cione in civitate iuda id est iherusalem que
est metropolis iudee et salu-
tavit elizabeth maria. Ad intelli-
gendum circa hoc quatuor [illegible] in-
[illegible] Primo quod cum deus homo
factus est. Zacharias sacerdos fuerat [illegible]
ut si [illegible] filium [illegible]
[illegible] generaret. Et ideo in mis-
terio [illegible] quod [illegible]
[illegible] procreaturus quot ad
[illegible] angelorum [illegible] sunt
propter superbiam [illegible]. Secundo quia si
homo peccaret in consilio [illegible]
trinitatis stabilitum erat ut verbum
quod ante secula in sinu patris
manebat carne ex homine [illegible]
hominem assumeret quod [illegible]
[illegible] et medicina generis humani
cum quo deus omnia repararet que
perdita erant in celo vel in terra
[illegible] ille. Tercio igitur [illegible]
[illegible] deus creaturam huma-
nam ad ymaginem et similitudinem
suam creatam et consistens [illegible]
peccato primi parentis [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] potuisset [illegible] suo [illegible]
[illegible] [illegible] relevandam
[illegible] sed [illegible] [illegible] quod in principio erat

in se ipsum prius ea a mortis nexibus
liberaret Voluit igitur clarius pro
patribus temporis veniente plenitudine
verbum ipsum eternum quod erat
in principio apud deum sub
forma servi carnem nostram morta-
litatem nostre assumere, in qua tandem
mortem nostram moriendo destrueret
et nostram resurgendo repararet
Unam propter de clara stirpe re-
gia dauidica preelegit virgi-
nem cuius vtero in sacro spiramine
verbum ipsum carnem susciperet
et iuxta vaticinium propheticum egrederetur
virga de radice yesse et flos de
radice eius ascenderet et requie-
sceret spiritus domini super eam
Profecto virginem inclitam no-
bilissimam in mente elegit que
tanto regi digna fuit sui cordis
thalamum preparare Sequebatur tam-
quam sponsus pre filiis hominum pro-
cederet speciosus Dicat autem q
in sermone quid nobis tantille
quod sancta hec virgo ad quam ve-
nire dignatus est filius dei spo-
sa ut sibi eam deus eligeret sponsam
quam casta ut post partum virgo
permaneret hec est enim dei tem-
plum, fons signatus, et porta in
domo domini clausa hec est imma-
culata coniux, fecunda partu
virgo nutriens hominum cibum
et panem lactans angelorum
Hec postquam voluntati dei con-
sensit et iuxta legationem archan-
geli deum filium concepit, extan-
ti honoris fastigio et per angelum
initiato, nequaquam elationem
assumpsit spiritum Sed tamquam
humilis ancilla quamvis domini
mater effecta sic humilitatis
officium exequens prout dicit
evangelium Exurgens abiit
in montana hoc est in regionem que
erat in montanis Nam zephad
galilee ire domum hyerusa-
lem Sed tota iudea erat in

montanis Tum festinatione Tum
pro gaudio, tum propinque ces-
doris non macedula decorauit
Non incerta de intus Non dubitans
de exemplo Elizabeth prouocata, pro
voluntate que dixit ancilla Ecce an-
cilla domini Religiosa professio
ut scilicet Elizabeth cognate sue gra-
dine que vocabatur sterilis iam sene-
cti pregnanti misericordia deseruiret
Subhec eam omnes sue pertinentia
ita quod quanto amplius gratiarum que a deo
accepit tanto magis humiliatur Dicit
enim propter scriptura Quanto ma-
gnus es humilia te in omnibus
Vera autem humilitas non tardatur
habere officium pietatis, non pertimescit
asperitatem laboris Agit enim diffi-
cilia tamquam essent facilia nulla
re retrahitur a bono proposito, non
que hominibus placere in publico sed
soli deo in occulto Ecce nostra vo-
maria celerius iuit asperitatem asperita-
tis non abhorrentem non eam quemadmodum
retardauit Non in platea aut in pu-
blico sermones miscens Sed in clau-
so vementis domum introiuit zacharie
ut abstracta a tumultu hominum insi-
stens elizabeth obsequio placeret
deo Dicat Ambrosius Discite vos
mulieres quam sedulitate pre-
gnantibus debeatis exhibere co-
gnatis Ecce mariam que ante sola
in intimis versabatur penetra-
libus Non a publico virginitatis
pudor Non a studio asperitatis mon-
tium Non ab officio prolixitas itineris
retardauit Sed cum festinatione a-
biit in montana propter seruitium offi-
ciorum seruiendi cognate que iam sex
mensibus Johannem in vtero baiu-
lauerat Discite virgines non circum-
cursare per alienas domos Non commo-
rari in plateis Non aliquos in publico
miscere sermones Maria sola in domo
persona in publico mansit et tribus men-
sibus apud cognatam, non quia domo
eam delectaret aliena Sed quia sic
quecumque in publicis iudicii displicebat

Et quia ipsi officium vencium officias
imponebat hec ille Iohannes in epistola
ad Eustochium dicit Vane vo-
ne domum exeas ut velis videre
filias regionis aliene quamvis
fratres habeas patriarchas et Isra-
hel parente leteris Dina egres-
sa corrumpitur Nolo te sponsum
querere per plateas Nolite circuire
angulos civitatis Dicas licet sur-
gam et circuibo civitatem in foro et in
plateis querens quem diligit
anima mea et interrogabis num
quem diligit anima mea
vidistis Nemo tibi respondere digna-
bitur Sponsus in plateis non
invenitur Arta et angusta est via
que ducit ad vitam Denique sequitur
Quesivi eum et non inveni vocavi
eum et non respondit michi Atque utinam
sufficiat non invenisse vulnerabis
nudata et gemebunda narrabis
Invenerunt me custodes qui
circuierunt civitatem percusserunt
me et vulneraverunt me tulerunt
teristrum meum a me Si pati hec
illa exiens que dixerat Ego
dormio et cor meum vigilat Quid
de vobis fiat adolescentulis in-
cognoscibilis te et omni custodia
servamus cor tuum nisi oculos in-
venum fugeris egrediens de
thalamo et pastores edos qui sa-
turati sunt a singulis Itaque au-
di Ysaiam dicentem Populus me-
us intra in cubiculum tuum clau-
de hostium tuum abscondere pusillum
ad quantulum donec transeat ira
domini sicut fecerunt virgines
stulte tu intempestivo extra cum
sponso que si hostium clauseris
et iuxta preceptum evangelii ora-
veris patrem tuum in occulto veni-
et pulsabit et dicet Ecce ego
sto ad hostium et pulso si quis
aperuerit michi intrabo et cenabo cum
eo et ipse mecum hoc faciebat
virgo Maria Nam secundum Ambrosium
hec sunt inter cetera cuius licet de virginitate
parte virgo erat non plus corde

Sed alme mente que nullo doli ambi-
tu sinceri adulteraret affectum
corde humilis verbo gravis animo
prudens eloquii parcior legendi
studiosior Non in incerto divitiarum
sed in prece pauperum spem repo-
nens intenta operi verecunda
sermone arbitrum mentis non hominem
querere studuit Nullum ledere
omnibus bene velle maioribus
assurgere Equalibus non invidere
iactanciam fugere Rationem sequi
amare virtutem Quis ista vol-
tu lesit parentes Quis fastidivit
humilem Quis derisit debilem
Quis vitavit inopem Eos solum
cetus virorum invisere solita quos
misericordia non erubesceret nec ve-
recundia preteriret Nichil torvum
in oculis nichil procax in
verbis Nichil inverecundum in actu
Non gestus fractior non incessus so-
lutior Non vox petulantior ut ipsa
corporis species ymago fuerit mentis
et figura probitatis Bona quippe
domus in ipso vestibulo de-
bet agnosci ut nichil intus lateat te-
nebrarum ut mens nullis repa-
gulis corporalibus impedita tan-
quam lucerne lux intus posita fore
luceat Et infra Et si quando re-
ficiendi voluntas cibus plerumque
sunt ei obvius qui mortem arceret non
delicias instrueret Dormire non
prius necessitas quam cupiditas
fuit et cum quiesceret corpus
animus vigilabat prodire de
domo nescia nisi cum ad ecclesiam
conveniret cum parentibus vel
aut propinquis nullo meliori sui
custode quam seipsa indigebat Talem
hanc evangelista monstravit talem
angelus invenit talem reperit velut
spiritus elegit Talis erat Maria ut
eius vita omnibus esset disciplina
Exurge ego dicam de Abiit
in montana cum festinatione Spi-
rituali virgo Maria quadruplicia
montana ascendit Primo monta-
na virginitatis Nam secundum Ambrosium
virgo Maria prima prima fuit que

deo virginitatem vovit. Unde cum ipsa
esset XIIII annorum et pontifex publice
mandaret quod virgines que in templo
instruebantur et etatem iam imple-
vissent domum redirent et viros
legittime acciperent. Omnes alie
virgines mox ei paruerunt preter
solam mariam que dixit se hoc
facere non posse. Tum quia sui
parentes eam deo servitio manci-
passent. Tum quia ipsa virgi-
nitatem suam domino vovisset. Propter
hoc enim angelus cum nuntiaret
quod deum suum conciperet et pareret dubitans
respondit dicens: Quomodo fiet istud
quoniam virum non cognosco. Si enim
ergo virgo mente et corpore nisi ei
virginitatem in proposito habuisset
numquam tale quesivisset. Dicit enim
Augustinus [illegible]. Si cum virgini de-
sponsate in animo suo nubere dis-
poneret diceret. Et ergo qui
sperarent filium non miraretur
neque interrogaret quomodo fiat istud,
utpote que se desponsatam et in
proximo nupturam sciret et a viro
generandum usu nature speraret.
Hec autem non dubito mirata est
et sciscitabatur quomodo permitteretur
fieri quia constituerat sibi desponsa-
ta sed certissime sciebat se virginem
mansuram nec virum cognituram.
Hec ille. Et ergo quomodo virgo maria vir-
ginitatem vovit et per hec ad monta-
na perfectionis ascendit. Nam sicut
mons preminet respectu vallis sic
virginitas eminet multum respectu
aliorum graduum humane vite qui
sunt infra conditionem virginitatis videlicet
vidua. Bona est castitas coniuga-
lis. Melior est continentia vidua-
lis. Sed optima et perfecta virgina-
lis. Ultima hec est vita angelica
in carne preter carnem vivere
ut dicit Jeronimus. Et ecclesia de quolibet
virgine canit angelicam hec vita
duxerat dum in carne preter carnem
vixerat. Et licet multe alie fuerint
et sint virgines, hec tamen non quasi
excellentiori dignitatem honore pre
omnibus aliis habuit. Prima fuit et
est mater et virgo. Et talem virginem fuit
nec erit. Alie enim virgines licet
habeant carnis integritatem sed tamen ste-
rilitatem et non fecunditatem. Hec autem
et carnis integritatem obtinuit et fe-
cunditatem. Unde Sedulius: Gaudia
matris habens cum virginitatis honore,
nec primam similem visa est nec habere
sequentem. Sola sine exemplo placuisti fe-
mina Christo. Unde huic competit illud
cantici Luce X°: Maria optimam partem
elegit. Sed secundo quo licet statu salvandorum
de coniugio fecunditatem sine fecun-
ditate unus nec alius sed unus
est in suo statu sine eius intercessione
et auxilio. Et ideo si virgo vidua vel
coniugata bene vivis in tuo statu
gratias age deo et marie quando alius
de hoc habes quoniam a gratia dei que
plenissime fuit in maria. Sic primo ha-
bemus iam quod virgo maria ad
montana virginitatis ascendit. Se-
cundo maria ascendit ad montana
dei maternitatis. Prima ipsa est mater dei
omnipotentis. Luce primo: Quod nascetur
ex te sanctum vocabitur filius. Hoc autem est
tante altitudinis et dignitatis quod nec
per puram creaturam possit ei comparari.
Nam esse matrem dei est tanta gratia
et sublimitas quod ea maior aut similis
non potest pure creature conferri. Ideo
dicit Anshelmus: Nichil equale marie. Nichil
enim quod est aut est deus ipsum aut hic
est solus deus. Aut infra ipsam et hic
est omne quod non est deus. Et ergo est
mater dei et hominum. Tertio virgo
maria ascendit montana glorie celestis
et presentis. Et hoc est factum anime
et corporis eius in eius assumptione in celum
ubi preminet scilicet est dotata gloria
et honore. Unde Bernardus: Si gratiam omnem
et marie exaltationem quis enarrabit. Quod
enim gratie preterea in terra est
adepta tamen glorie similiter obtinet in celo
quod si oculus non vidit nec auris audivit

Nec in cor hominis ascendit que preparavit
deus diligentibus se, quod hominibus
est incertum, quia nemo scit an odio
vel amore dignus sit, qui prepara-
vit ergo regnanti se et diligenti
se pre omnibus creaturis quod non
capere ut exprimo sit. Cuius ad
hanc usque gloriam in vero effecta
est provecta ut superno rege in-
ter supernos habeas in supremis
que etiam angelicam transcenden-
tes dignitatem ad supremum es sub-
limata consessum. Ibi enim sicut tuus
posuit quod ex te sumpsit, posuit et te
intentum ex qua sumpsit. Nam phas
est credere te esse alibi quam ubi est id
quod ex te sumptum est. Venerato ascen-
dit montana misericordie et pietatis quas
miseris et se invocantibus cottidie mul-
tiplicat impendit. Hec est mater gracie
atque misericordie. Unde quia dicit Bern.
Sileat misericordiam tuam virgo beata
qui te invocante in suis necessitatibus
meminerit defuisse. Verum et cuiusque al-
loquitur enim deum. Nunquid ita derelicta
es ut nec humani et sis oblita
nequaquam. Tu scis domina in quo
periculo nos delinquimus et ubi iacet
miseri servi tui. Non enim convenit ta-
te matri nec miserie oblivisci quia
et si subtrahit gloria revocat tamen na-
Non enim sis memor es miserie solum
ut misericordiam non habeas. Nam
es ita incompassibilis ut non sis nostri
memoris compassibilis. Veram habes naturam
et non aliam et misericors est docere
tante pietatis et te misericordiam perfun-
damini. Et Bern. quis o benedicta
longitudinem latitudinem sublimi-
tatem et profunditatem misericordie
tue queat investigare quia de nulla
Nam longitudo eius subvenit omni-
bus invocantibus eam usque ad no-
vissimum diem. Latitudo eius replet
universum orbem terrarum. Sicut enim
misericordia plena est terra. Sic et subli-
mitas eius invenit restaurationem
superne civitatis et profundum eius ob-
tinuit redemptionem sedentibus in te-
nebris et in umbra mortis. Per eam
omni celum impletur et infernum
evacuatur. Ruina
celestis urbis instaurata miseris
expectantibus vita perdita restau-
rata et data. Hec ille. Et patet
quod virgo Maria ascendit in mon-
tana misericordie et pietatis complanans
et admirans excellentia pre
omnibus sanctis omnes misereros et
compatiens quamquam in suis necessi-
tatibus eam invocant et adque
sermonem prestat impenditur sicut
patet in multis exemplis que in passio-
nali continentur. Virgo om-
nis Maria vel ascendere in montana
inicior in se secundum virtutem promocionem
operum exteriorum munditiam
cordis interioris rectitudinem
intentionis et veritate sermonis
Psalmista. Quis ascendet in mon-
tem domini aut quis stabit in
loco sancto eius. Innocens manibus
et mundo corde, qui non
accepit in vano animam suam nec iuravit
in dolo proximo suo. Hic accipi-
et benedictionem a domino et misericordiam
a deo salutari suo. Et alibi Domine
quis habitabit in tabernaculo
tuo aut quis requiescet in monte
sancto tuo. Respondetur qui ingre-
ditur sine macula et operatur
iusticiam, qui loquitur veritatem
in corde suo, qui non egit dolum
in lingwa sua nec fecit proximo
suo malum et obprobrium non ac-
cepit adversus proximos suos.
Et iurat proximo suo et non
decepit, qui pecuniam suam non
dedit ad usuram et munera super
innocentes non accepit, qui facit
hec non commovebitur in eternum.
Et tamen de isto. Sequitur
tercia particula. Et intravit in
domum Zacharie et salu-
tavit Elizabet. Salutavit
quidem secundum morem nescimus quibus
verbis fortassis ut mos indicis fem-
ine salutare. Dicit Bern. quod
inicie salutacione ingemine am-
plexus venerunt ad oscula et

felices admitterez uteri co lantur re
gem z milite no n duo parietes
tenerum distinguit Et possid dicere
qm hac salutacione z amplexu
itaz duaz mim iiij or maxime
pphe que sub celo erant in mo
dico spacio z iiij or pedibus appa
rentibus conuenerunt Et factu
est ut audivit salutacionem marie e
lizabeth exultauit in gaudio in
fans in utero eius Quapropter dicit
gloza q sicut aduentum marie
sensit elizabeth sic et aduentum
saluatoris Vnde notandum sex mira
bilia efficit salutacio marie primo
iohannes fuit ab originali peccato
mundatus Secundo ff repletus
Tercio diuina cognicione madidit
illustratus Quarto gaudio spirituali
li in aduentu saluatoris z sue
matris delectabatur Et illud no
tandum fuit mirum eius in iohanne af
fectu unico et exteri eius in quodam
corporis gestu Beda quia lingua
no poterat animo exultante sa
lutat z sui precursoris officium incho
at Quinto elizabeth fuit repleta
ff Sexto fuit illustrata cogni
cione diuinorum z veritatis reuela
cione spiritus quia statim cogno
uit dei filium in utero marie per mo
mentum p initialem gestum
ioannis in utero eius Ex quo elicitur
q salutacio marie est magne uirtu
tis Et ob hoc deuote humiliter et
frequenter est salutanda Confert
enim gaudium spirituale in cor deuote
dicentis Confert reuelacionem diuino
rum spiritualium z ff hanc autem
ppt tantum utilitatem deuote
humiliter z frequenter est salutanda
Item hic est salutanda ut i eius
laude cum angelo concinamus
qm si deum in sanctis suis lau
dare iubemur quanto magis in virgine
et multo amplius quem ipsum ge
nuit laudare tenemur Inhabitant
namque virginem deus diuinus z pre
diuinus incomprehensibiliter z nunc sp

desiderat Et p mariam volunt ab
creanti z paulominus ab angelis mino
rari ppt hic ut omnes in eius pau
pertate diteremur eius humilitate
sublevemur eius incarnacionem sancti
fi magnificemur eius incarnacione mor
tacione ipse adhereret inexpugnabiliter
est omnibus spiritibus omnibus Et idcirco est humi
liter z frequenter salutanda quam Bern
hardum in sermone de eius as
sumpcione m l est in ea austerum nichil
terribile tota suauis est plena pietatis
ffecunda gracie plena mansuetu
dinis z misericordie habundat af
fectu compaciendi z subueniendi affatim
ferendis impotentibus cum demum
omnibus omnia facta est / mic sinum
aperuit ut de plenitudine eius ac
cipiant omnes scilicet captiuus redemptionem
eger sanacionem / tristis consolacionem peccator
veniam Iustus graciam Angelus leticiam
Tota sancta trinitas gloriam ffilii
persona carnis humane substanciam / ut non
sit qui se abscondat a calore eius
Omnibus sese exorabilem Omnibus
clementem prebet z clementissimam hic ille
Sequitur Elizabeth autem ut audivit
salutacionem virginis repleta est
spiritu sancto z incarnati verbi misterium
in utero senciens virginali voce ma
gna exclamauit Gloza non tantum
clamorosa quam deuota deuocione cum
magna est clamor ita ut in celo au
diatur Vnde Exodi xiiij o dixit deus
ad moysen quid clamas ad me qui
tamen non clamabat ad eum clamore oris
sed desiderio cordis quod plus valet
apud deum quam clamor oris
Vnde Augustinus Cum oras clama non voce
sed mente / nam z tacentes exaudit
deus / nec locus tamen queritur quoniam
Magnus Daniel inter leones exultauit
tres pueri in fornace tripudiant Job
meditatur in sterquilinio triumphauit
paradisum latro decrucis inuenit
Non est locus ubi non sit deus / sic igitur
patet q magis deuocione z mente quam voce
clamandum est ad deum Et eliza
beth exclamauit voce magna Dicit
beda recte voce magna / que magna dona cognouit

Ille quia i[n]m que p[re]sentez noverat ac cor
poraliter adesse senciebat Plenam enim
merito vocis devocione deum lauda
re volebat que s[cilicet] plena flagra
bat que et illum in utero gestabat
quo maior natus mulier non est ex
clamavit aut[em] et dixit Benedicta tu in
mulieribus Beda Eadem voce
ab Elizabeth qua et a gabriele be
nedicitur quatenus et angelis et homi
bus veneranda monstraretur Se
quitur Et benedictus fructus ventris
tui hoc elizabeth ultra verba an[ge]li
addidit quibus virginis benedi
ctionem predicavit de hoc fructu d[icitur]
Prov[erbiis] fructum ventris eius d[omi]n[u]m
dicat quia nequaquam ex viro sed sola
maria processit Et Greg[orius] sole
hic fructus est benedictus quia et ab
sque viro et absque peccato producitur
De hoc fructu dixit d[omin]us ad da
vid De fructu ventris tui ponam sup[er]
sedem tuam Cognoscens i[gitu]r eliza
beth s[cilicet] qualis et quanta esset que
ad ipsam veneral et quantum se in
dignam eius visitacione iudicaret
apparuit cum dixit Et unde m[ihi] hoc ut ve
niat m[ate]r domini mei ad me q[uasi] d[iceret] a
mea ipsa vel quibus meis meritis
illud m[ihi] accidit sterili et seni et ex re
putacione hominum maledicte ut veniat
m[ate]r domini mei ad me, non visitata
hec officia feminarum sunt, immo solum
spiritu cognoscens misterium mater domini
verbo facta deo plena est Ecce
enim ut facta est vox salutacionis
in auribus meis exultavit in gau
dio infans in utero meo gaudet
enim amicus sponsi de presencia
sponsi unde Ioh[ann]is in iii° di[citu]r Ami
cus sponsi qui stat et audit gau
dio gaudet p[ro]pter vocem sponsi Sequit[ur]
Et beata que credidisti Sicut enim apta
visio dei est beatitudo patrie sic p[er]
fecta cognicio fidei est beatitudo vie
iuxta illud Math[ei] xvi beatus es sy
mon bariona quia caro et sanguis
non revelavit tibi Et Beati qui non
viderunt et crediderunt Ioh[ann]is in penul
timo Sequitur quoniam p[er]ficientur in
te ea que dicta sunt tibi a domino
s[cilicet] ab angelo misso a domino Ergo
ex ambro[sio] apparet mariam non
dubitasse sed credidisse et ideo fru
ctum fidei consecutam Deinde bea
ta virgo p[ro]pter exultacionem io[hann]is in
utero matris p[ro]pter admiracionem eliza
beth de adventu suo hoc domino
decantavit canticum laudis d[icens] Ma
gnificat anima mea dominum
Et exultavit spiritus meus in deo
salutari meo Non enim potuit se
amplius continere cum spiritus quasi
intra cordis sui stacia tanta
plenitudine redundante sen[ci]
ebat p[er] aliem oris claustra ter
neret erupisse Hinc ergo ad ma
nifestacionem spiritus aperuit os suum
et verum bonum quod conceperat cu[m]
tavit d[icens] Magnificat anima mea dominum
Nemo igitur verba ista leviter
commanda putat, que enim de
tam profunda contemplacione pla
ta sunt sine penetracione profun
da investigari non p[otu]erunt Et utinam
nobis contingat cor querentibus
archana illo spiritu ducente inve
nire quo repleta maria verbum patris
concepit et p[ro]pterea verbi verbo
meruit exultacionis magnificare
d[icens] Magnificat anima mea dominum q[uasi]
d[iceret] Ego beata Elizabeth tu me
magnificas de bonis que in deo
in me Sed anima mea magnificat deum
a quo sunt sunt Magnificat igitur a
nima mea dominum, non tamen labia
Sicut illi de quibus p[ro]phetavit
ysaias populus hic labiis me ho
norat, cor autem eorum longe est
a me Sed magnificat anima mea et in
illud psalmi lauda anima mea
dominum, laudabo dominum in vita mea
Sed quia ad laudem sequitur ex
ultacio et in illud psalmi exulta
bunt labia mea cum cantavero
tibi et anima mea quam redemi
sti Ideo statim addidit Et exul
tavit spiritus meus in deo salutari
meo In deo scilicet p[er] omni creacione
salutari omnium hominum p[er] redemptionem sed
quantum est in eo Plane ipse venit,
ut omnes homines salvos faceret

dá

hec mentus nullus salvabitur Sed
significant exultavit in deo salutari
meo per eius conceptionem et educa-
cionem Et ergo beata magnifi-
cavit dominum cui timor exultavit
in deo cui honor in salutari suo cui
amor Ex quo nobis datur intelli-
gi quod debemus timere offendere eum
quia dominus debemus honorare
quia deus ac eum ex toto corde
servienter diligere quia nobis sa-
lutaris Augustinus in sermone quodam de
tantilla quid ve pusilli Et in
sermone de magnificencia Primo
igitur in hoc loco querendum est quid
est magnificare deum nec enim
magnus fit creator a creatura
Sed solum nobis et quod de nobis modo
dicitur magnificare ut aut magni-
facere aut magnum adorare
vel admirari magnificatur
enim deus a nobis cum magni-
ficari dignatur in nobis Sed
magnum in nobis sicut in maria
cum carnem assumpsit pro nobis
Inquit enim ad eam angelus domi-
nus Ave gracia plena dominus tecum
benedicta tu in mulieribus Spiritus sanctus
superveniet in te et virtus altis-
simi obumbrabit tibi Ideoque et quod
nascetur ex te sanctum vocabitur
filius dei quo scilicet sed anima sancta
dei virginis concepit et eodem pariter
predicando magnificat anima
Unde et David dicit Magnifica-
te dominum mecum et exaltemus
nomen eius in idipsum Et namque
optandum est ut in singulis marie
anima magnificet dominum Bona-
venturus dei virginis pariet et nutrient
totum idem salutacionis sue pia
consideracio quod nullus sine peccato
tribus meret sit ab ingnitate pecc-
ata Sed per bonitatem gratuitam
gratuita Christi sanguine sit redemp-
ta et dicat Magnificat anima mea
dominum Sic enim deus dilexit
mundum ut filium suum unige-
nitum daret Hunc et apostolus ait

Cui proprio filio suo non pepercit
Sed pro nobis omnibus tradidit eum
Omnia magnitudinis affectus Quis
inestimabilis ardor caritatis quis
tante pietatis dignacio non obstupe-
scat quis ad eterna ineffabilem tamen
non contremiscat Et quis ne quam spe-
rare posset ut natus ex deo ante
tempora nasceretur pro omnibus in tempore
ex femina homo factus unde scri-
ptum est Cum venit plenitudo
temporis misit deus filium suum natum
ex muliere factum sub lege ut eos qui
sub lege erant redimeret ut adop-
tionem filiorum reciperemus quis enim
crederet posse estimare ut portaretur
manibus femineis portitor orbis
panis angelorum alleretur alere
conditor celorum infirmare vita homi-
num moreretur Magnificet ergo in hiis
anima marie dominum Magnificet
et mea animemus gratulemur
animemus laudemus adoremus
gracias illi agamus qui per eandem
nostri redemptoris mortem de tene-
bris ad lucem de morte ad vitam de
corrupcione ad incorrupcionem de
exilio ad patriam de luctu ad gau-
dium de terris ad celeste regnum
vocati sumus Fuerunt igitur anima
sancta talibus fruit nota tamen
comparata ad contemplacionem
tanti terrena nichil quod ad tempus ani-
dat nichil quod ad presens delectat sed
versum luctum computat et gaudium
gemit in merore Cui unde carcer
celum vera habitacio est cui exultacio
de preteritis nulla est quia in ipso tamen
gaudere appetit qui dominus est
Verba vero gloriosa cum in cantico suo
diceret Magnificat anima mea dominum et exul-
tat spiritus meus Signanter addidit in
deo salutari meo non in quo lazarus sed
in ipso tamen exultat que anima magni-
ficat Hinc alia vero gloriosa beatam
se dicit ab omnibus generacionibus ma-
nifestat eo quod eius humilitatem deus
respexit Nam subdit Quia respexit
humilitatem ancille sue Ecce enim ex hoc
celi here te Ubi vero bta humilitas

quod deum homines propter vitam mor-
talem credidit / celos donauit / mun-
dum purificauit / paradisum aperuit
et animas hominum ab inferis li-
berauit. Vere magna est gloriosa ma-
rie humilitas que porta paradi-
si efficitur. Scala celi constituitur.
facta est enim humilitas marie sca-
la celestis per quam deus descendit de ce-
lis ad terras. Unde dixit / quia respe-
xit humilitatem ancille sue. Et quod
est dicere respexit i. approbauit pla-
cuit ei humilitas mea. Iste enim cre-
ator omnium qui dignatus est de celis
ad terram descendere et humilitatem meam
acceptare / beatam me dicent omnes
generationes scilicet iudeorum et gentilium
diuitum et pauperum. Sed quid effecit
que ita dominum magnificauit. Dicit
quia fecit michi magna qui potens est
et sanctum nomen eius / que tibi magna
fecit o virgo gloriosa ut dicaris beata
mereris profecto ymmo vocaberis re-
do fecit tibi magna quia in te carnem
assumpsit et te a peccato mundauit / do-
na sibi contulit / virginitatem tuam con-
seruauit. Virginem sine onere gra-
uidauit et puerperam sine dolore fe-
cit. fecit magna tibi magna ut creatura
crearet creatorem famula dominum gene-
raret / ut per te deus mundum redimeret
ut per te illuminaret / per te ad vitam re-
uocaret. fecit magna tibi magna qui po-
tens est. Alius enim non potuisset illud
fecisse. Sed ille fecit / quia omnipotens
est et sanctum nomen eius. Hec sunt
que virgo beata fidelis deo protulit
ut nos accenderet ad amorem dei.
Ea vero que scribuntur in cantico huma-
no generi profuerunt. Propter quod fratres
carissimi toto mentis affectu beatis-
sime virginis intercessionibus omnes nos
committamus. Eius presidia toto spiri-
tu imploremus / ut dum nos cum suppli-
ci obsequio frequentamus in terris
ipsa nobis sedula pro te filio suo que-
rere dignetur in celis / neque enim
dubium quod meruit pro liberandis

proferre. Quid plus posse, scilicet
omnibus liberatis intendere suf-
fragium. Sed quid nobis prodest hanc
interpellare vocibus nisi eius humilita-
tis exempla teneamus. Studea-
mus ergo fratres dilectissimi
fieri ut cum eius presentationibus inter-
esse oportuerit vestimentis humilitatis
et caritatis induti appareamus.
Non ergo nos inuidia scilicet elatio
animi torqueat. Non ira usque ad
diuisionem dilaniet. Non cupiditas
christum a nobis excludat. Non secu-
li tristicia exinaniat. Non prospe-
ritas eius mente decipiat.
Non luxuria inquinet. Non in-
mundicia polluat. Non clamor
corrumpat. Non superbia inflet.
Sed omnes nos virtutibus ornatos
caritate coniunctos / humilitate funda-
tos. beata dei mater suis inter-
esse presentationibus prospexerit
ardentius nobis subuenire se-
quitur apud filium suum christum ihesum dominum
qui coronas perhennis regni cla-
rificat seruos suos qui est eter-
na salus omnibus sanctis eius
Cuius salutis nos participes fa-
ciat ipse per maria. Amen.

Sermo de sancta Mar-
garetha

Simile est regnum
celorum x. vir-
ginibus. Mat.
xxv. In hoc euan-
gelio ad nostram
ammonitionem
tria describuntur. Primo mundi
conuersationis. Secundo iudicii
examinationis ibi: Media autem nocte
Tertio premii retribucionis
ibi: Dum autem irent emere venit spon-
sus etc. Est autem parabola hec 25 ca.
de tempore Matthei in quo primum in-
dicium in quo examinamur et pre-
mium in quo premiamur et remunera-
mur. Primum pertinet ad cursum
vite. Secundum ad examen iusti-

Notandum ad execucionem late sue
in forma distribuit textus 2ª primo
quantum ad conversacionem exteriorem que
communis est omnibus Secundo quan"
tum ad conscienciam que differens est ibi
Quinque autem ex eis etc. Dicit
ergo In illo tempore i. in die iudicii Si"
mile est regnum celorum decem virginibus
i. ecclesia militans que permixta est
tam iustos quam peccatores et con"
venientibus et hoc quod est x virgi"
nibus etc. per x virgines intelligitur
universitas hominum Secundum non ad
virginalia corpora sed ad omne genus
hominum hec parabola pertinet Que
accipientes lampades suas etc.
Acceptio lampadum est ostensio
operum ut sint aliis in exemplum
vel extra Ecclesiasticus lampas est fides
que animam illuminat sicut lampas
domum Hanc lampadem venientes
ad Christum per sacerdotes in babti"
smo acceperunt Exierunt obviam
sponso i. Christo et sponse i. ecclesie
et dicuntur exisse obviam quia
tunc concordaverunt voluntati dei et
celeste quando acceperunt fidem Christi
pqle etc. zx convenientia bonorum et ma"
lorum quantum ad communem convenienciam
quia omnes virgines erant
quantum ad fidei concordiam quia
omnes lampades accipiebant
quantum ad dei noticiam et obviam
exibant Quinque autem ex eis erant
fatue hic subditur differencia in"
teriori Primo quantum ad discre"
cionem racionis quia hic virgines
tenentur fatue Secundo quantum ad
affeccionem voluntatis quia hic lampa"
des tenent vacue Tercio dicit quin"
que autem ex eis erant fatue quia
vanam tenent quinque sensum strinxerunt
et bona opera per lampadibus habuerunt
fecerunt Ecclesiasticus xx. corde fatuorum
confundentur Et quinque prudentes
quod veritatis strinxerunt pro eternis secun"
dum sancta ecclesia dicuntes pruden"
tes hic pro deo bene operantes
et fatuas pro vana gloria la"

borantes Sed quinque fatue acceptis
lampadibus i. operibus de genere bonorum
non sumpserunt oleum secum In quo sunt carentes
defectus gracie et laudis interioris Oleum
caritatis que est super virtutes sicut oleum
natat super liquores Oleum iocundi"
tatis Gloria leticiam nostre quia iam
hic qui inter deo placet 2 ad Corinthios
Gloria nostra hec est testimonium
consciencie nostre Oleum puritatis consciencie
exterioris et interioris Ecclesiastes ix oleum
de capite tuo non deficiat Prudentes
vero acceperunt oleum iocunditatis
et caritatis in vasis suis i. in conscienciis
suis cum lampadibus cum bonis
operibus quod de ex caritate fecerunt bo"
opera sua perfelix qui habet caritatem pruden"
cie in conspectu ut sit de numero prudencium
puritatem continencie in carne ut sit de
collegio virginum iocunditatem gracie
in affectu ut habeat caritatis oleum
feruore obediencie in effectu ut habeat
lampadem accensam luce xii. Sint
lumbi vestri precincti per castitatem
et lucerne per prudenciam ardentes per gra"
ciam et vos similes hominibus expecta"
tibus dominum suum per obedienciam Mora
autem faciente sponso propter incertum
conversacionis determinatum iudicandorum
animacionis ubi primo tangitur con"
summacio mundi Secundo discussio iudicii Me"
diate nocte Tercio finalis resurrectio generis
humani Dormitaverunt omnes Dicit
ergo mora faciente sponso Glosa in"
terualis i. iudicium differente sed dum
impleatur numerus electorum Dormitaverunt
omnes quantum ad languoris langwore
corporis et dormierunt quantum ad somnum
mortis vel dormitaverunt per negligenciam
vite Ecclesiasticus tendente consummacione seculi
non solum peccatores sed iusti et spiritua"
les ad negligenciam sunt devolute
et ad carnalia delectamenta transitum
ut impleatur id psalmi Salvum me fac
domine quoniam defecit sanctus quoniam diminu"
te sunt veritates a filiis hominum compa"
tur autem morti sompnus propter multa primo
quia a morte est excitacio ad vitam Da"
nielis xii. multi qui in pulvere dor"
mierunt evigilabunt Secundo quia sompnus habet

ymagine mortis Jo(hannis) xi Lazarus
amicus noster dormit sed vado ut som-
no suscitem eum. Tercio quia sicut in
morte quiescunt a labore penitus
unde Apok xiiii° Amodo iam
dicit spiritus ut requiescant a laboribus
suis. Psalmus. In pace in idipsum etc.
Quarto quia dormienti nil computatur
ad meritum vel demeritum sic nec
post mortem est status merendi et
demerendi Eccl. xvi° quia nil sciet
peccati confessio. Quinto quia dormi-
ens contentus est in lecto in quo iacet toto
alio mundi delicto sic omnes qui dor-
mierit nil secum affert Job. Sexto
quia sicut infirmum in sompno sic ma-
li in morte vexantur. i ad Thessa-
iiii° Nolumus vos ignorare de dor-
mientibus ut non contristemini etc. Vel super
mora ante sancte longitudo temporis
De hac mora. Iam enim durauit mil-
le quadringentis sexaginta sexaginta
sex annis et quousque est nobis incer-
tum. Sed hic autem tempore moriuntur boni
et mali, que quidem mors dicitur per
dormitorum quia ita sicut excitabun-
tur a morte sicut aliquis homo excitatur
aliud a sompno. Dixit autem nocte clamor
etc. Hic subditur commotio iudicii que osten-
ditur terribilis et tacitus clamor terri-
bilis quia media nocte i subito non
sciente. Apok iii° veniam quasi fur etc.
non est intelligendum quod iudicium extremum sit
celebrandum media nocte sed de die. i
Corinthiorum iiii° Dies domini decla-
bit etc. Sed quia tempus iudicii est nobis
occultum. Ideo dicitur per mediam noctem quia ea
que sunt media nocte sunt hominibus occul-
ta et vox clamoris quia clamor fiet et
que vel angelorum tubarum excitatis mor-
tuos et convocantis ad iudicium. De quo
clamor non erit aliquis ita alte in celo nec
ita profunde in inferno nec corpus in se-
pulcro quin audiat hunc clamorem et ter-
rorem. Ecce sponsus venit. Est vox
nuncia obviationis. Exite obviam ei. Er-
go terribilis apparuit quia media nocte
sunt horribilis audienti quia clamor fiet et
timor delectabilis bonis. Dicit sponsus.
Tempore admirabilis amicis. Exite

obviam ei. Tunc surrexerunt omnes
Hic subditur finalis resurrectio homi-
num omnium. Dicitur opportunitas quia tunc scilicet in
adventu ad iudicium veritas quia
surrexerunt, qualitas quia omnes. i Corin-
xv. Omnes quidem resurgemus. Homi-
ydentitas quia virgines ille scilicet que dor-
mierunt eadem enim numero corpora resur-
gent Job xix° quem visurus sum ego
ipse et non alius, sed alteratio. Or-
naverunt. Hic parabolice describitur
iudicium examinationis et in illud
Apok xx° Iudicati sunt mortui ex
hiis que erant in libris i in conscien-
tiis. Hoc ponitur hic examinatio
fatuarum et prudentum i omnium et
vane gloriantium bonis operationibus pre-
sumentes vero ad gloriantes superflue sin-
gule quadruplicata. Extra in facto
interius in actu et dextrus aliorum suf-
fragiis cooperatione assumptis
humane approbationis favore Dei
peremis dei inspiratione ad compre-
hendendum [illegible] expectato pro-
posito. Et ornaverunt lampades
suas i aperte secogitaverunt opera sua
pro quibus remuneratorem expectabat
Gregorius. Ornat lampades suas qui
secundum sua opera munerat per quibus
eterna beatitudine recepi sperant
hoc enim omnes et fatue et prudentes
Sed in fatuis vana est fiducia In
prudentibus vera. Ad veritatem
ornata lampadibus tua exigitur
scilicet claritas intus in quo dicitur prud-
entia quo ad scripturam plenitudo ola-
tas in quo dicitur unctio ad proximum. Eccl.
ix Oleum de capite tuo non deficiat
insuper ignis in quo fides cum di-
lectione ad deum secundum Fatue
autem fantibus dormierunt. Introducun-
tur ad penitendum ac si diceret
Gregorius. Fatue sua servant de
[illegible] Date nobis
de oleo vestro quia extincta [illegible]
[illegible] glorificare ex
Exempli gratia nobis vel fra-
tribus nobis testimonium de operibus
que vidistis quia gratie quia sunt de-
les quia lampades [illegible]
ardent presentiorum sed de testi-

bonis interius .i. in actis dei quod lam-
pades nostre extinguuntur .i. opera
nostra que nobis videbantur lucere
in adventu iudicis obscurantur.
Gregorius quod oleo vane glorie et inte-
ntionis recte privantur. Et ideo a
deo non sunt mercedem quia iam ab ho-
minibus quesierunt. Job xxi lucerna
impiorum extinguetur etc. Job ... (et semper est [illegible])
Timeantque illud propheticum ne in no-
bis compleatur. Et virgines
bene dicerent quia et virgines ma-
le sunt. Cum viderunt viderunt
inquit duo mulierem adgopi-
scendi eam mechatus est perit
ergo et mente virginitas. Iste sunt
virgines carne non spiritu virgines
stulte que oleum non habentes
excluduntur a sponso. Si ergo ille
que sunt virgines ob defectum [illegible] cul-
pas virginitatem corporis non salva-
tur. Quid fiet illis que prosti-
tuerunt membra Christi et [illegible]
[illegible] templum spiritus sancti. Super-
nat. Sicut semper sunt in iudicio
virgines quanto magis fornica-
rii et meretrices. Apocalypsis xvii. veni
ostendam tibi damnationem mere-
tricis magne. Si portantes lam-
pades .i. opera de genere bonorum dam-
nantur quanto magis portantes
tenebras .i. opera sunt tenebrosa quorum
fumus fetidus ascendit usque ad
celum. Apocalypsis ix. ascendit fumus
putei abyssi. Si contenti sunt spo-
so quanto magis peccatores et con-
tinentiam nescientes. Si pellicate de
oleo quanto magis negligentes. Ad
evacuandam zizaniam presumentium solide
suffragio sanctorum additur. Re-
sponderunt prudentes dicentes Ne for-
te non sufficiat nobis et vobis. Ex-
probratio est propter fatuitatis in-
hiantes quod bona opera de genere bo-
norum fecerunt propter favorem laudis
humane. Tertium hic non de ca-
ritate sed timore dicunt quia
unusquisque pro operibus suis mer-
cedem accipiet. Nec pro te in die iudicii

dicentis ut scriptum est in Isaia sublimate
Ite potius ad vendentes et emite
vobis. Ambrosius: Non dat consi-
lium sed ex obliquo commemorat crimen
eorum, unde quasi sub sugillatione
quod dicerent videatis quales vos ad-
iuvant illi qui vobis vendere con-
sueverunt. Et emite vobis. Ambro-
sius: vendunt oleum qui adulando aliis
maiorem mittunt. De quo psalmus: oleum
autem peccatoris non impinguet caput
meum. Dum autem irent emere. Post
iudicium examinationis subditur pre-
mium retributionis in quo enunciatur
circa duo, pessimas malorum scilicet ex
humano favore qui nil probabat
et dei inspiratione qui non liberabit.
Circa remunerationem ostendit duo
retributionem premium bonorum poena malorum.
Ibi nominantur vere in prima ...
[illegible] remuneratur quia sponsus
veniens remunerat. Et in parte omni
remunerantes quod intraverunt cum eo.
Remunerationis consummatio, quia
clausa est ianua. Dicit ergo: Dum
ergo irent emere. Propheta loquitur
.i. si ad hoc venient et invenient nec
emere in quo implicatur quod emerent
assensu et habitus vanitatis ... in
Augustinus .i. dum inclinarent se in ea que
foris sunt et pellicata gaudia requirent
in quo excluditur fiducia ex humano
favore. Venit sponsus. Gregorius
Si possit sapere pallato cordis quid
admirationis habet venit sponsus quid
dulcedinis intraverunt cum eo ad
nuptias quid amaritudinis. Et clau-
sa est ianua. Dicit ergo venit sponsus
scilicet cum sublimitate qui primo cum humi-
litate cum virtute qui primo cum infir-
mitate cum ubertate qui primo cum pau-
pertate venerat et que parate erant
speculo fide tapetis spei purpura
caritatis. Cingula prudentie quo
virtutes convertuntur. Byssus tempe-
rantie. Stragulo iustitie. Pallio
fortitudinis intraverunt cum eo ad
nuptias carnales dulces et preciosa
interior quia intraverunt et precia
consideratio quia cum oleo et propter festum
quia ad nuptias. Unde consideranda
bella et possessio regni ad quod intrant

Et precia delectans quia ad eo / et ha-
bundancia gaudii quia ad nupcias
Apoc. xix. Beati qui ad cenam nu-
pciarum agni vocati sunt Et clau-
sa est ianua et x. misericordie ad
intelligendum quod non omnibus apparet
ianua gratie ad merendum que
non omnibus offertur / ianua glo-
rie ad intrandum quod non omnibus
penitentibus reseratur ergo clausa
est clausis reprobis / clausa est in-
clusis electis / clausa operibus co-
operatis Novissime vero veniunt
hic agitur de retribucione ma-
lorum Ubi tria notantur primo serota-
rum penitentia quia novissime secundo
vana de deo confidencia quia
dicentes Domine domine Tercio
retribucionis sua ibi Et ille re-
spondens ait Dicit ergo novissime
vero veniunt et relique virgines
per hoc tardam et infructuosam pe-
nitenciam / sicut et dives epulo qui
dicit pater abraham miserere mei
et dicentes Domine domine aperi
nobis Crisostomus quid prodest ex neccessi-
tate reposita confessio cum qui non ex
voluntate confessus est semel ita vo-
luntaria est modica sufficit ex
necessitate autem nec magna sufficit
Ideo Crisostomus vero dicit ne tardes conver-
ti ad dominum Crisostomus Congrua eorum
in domine appellacione confessio fide
etiam repetitum fidam indicat est
Sed quid prodest voce invocare quem
operibus negas Non hermanus vo-
bis agimus Sed confitetur ut loquitur
Et rationis sentencia subministra
Unum dicit At ille respondens ait Amen
dico vobis Nescio vos quasi dicit ideo
vos desero quia vite mee vos non co-
gnosco Crisostomus hic fuit ichoma
dissimulans est ubi sunt qui dicunt
certa sunt Dabo que habeo lig-
enim hec virgines sunt et de cor-
poris puritate et de fidei confes-
sione gloriantur / quia tamen non
oleum inde conscie ignoratur a
sponso Non quia ignoraret notitia
speculationis sed approbacionis

Vigilate itaque hic admonet
instructor gelindit inde 3 simpliciter
Unum dicit Vigilate itaque scilicet an-
tequam veniat sponsus Tercia ne-
scitis diem neque horam scilicet de ad-
ventu iudicis et obitu vero mor-
tis Gregorius Gregorius sive ita
quippe quo tempore de seculo exeam
a voluptatibus et prius se ad ex-
pire se preparare potuisset Sed qui
penitenti veniam spopondit pec-
canti diem crastinum non promisit
Semper ergo diem crastinum debet
metuere quem non possit preni-
dere Beda Horam ultimam
deus voluit nobis esse incogni-
tam ut semper possit esse suspecta
et sperata / ut dum illam previdere
non possumus sine intermissione
ad illam nos preparemus hic fuit
sancta margaretha unde in quadam
legenda Ieronimus in epistola ad
Eustachium de pulchritudine dicit
Semper te cubili tuo secreta cu-
stodiant Semper tecum sponsus
ludat intrinsecus oratis lo-
queris ad sponsum legis Ille
tibi loquitur / et cum te sompnus
oppresserit veniet post parietem
pariete et mittet manum suam
per foramen et tanget ventre
tuum et tremefacta consurgens
et dices Vulnerata caritate ego
sum / et rursum ab eo audies ortus
conclusus soror mea sponsa / ortus
conclusus fons signatus Cave
ne domum exeas ut velis videre
filias regionis aliene Quamvis fratres
habeas patriarchas et israhel
parentem leteris / dina egressa cor-
rumpitur Et vide in sermone
de visitacione marie fine eius
materie

Sermo de divisione apostolorum

Hodie sancta mater ecclesia
digne et laudabiliter peragit
sollempnitatem divisionis
duodecim apostolorum

per totum mundum que facta
est in xiio anno post missionem
spiritus sancti ut dicit Beda. Et valde
merito ipsi namque dicuntur missi
iuxta illud Christi: Sicut
misit me pater et ego
mitto vos in medio luporum. Qui ergo
honorant missos manifestum est
quod honorant mittentem. Quia digni-
tas que defertur ministris illi cuius
ministri sunt exhibetur ut ait Sal-
vator ad discipulos suos: Qui vos
audit me audit et qui vos recipit
me recipit. Hec digna apo-
stolorum merita in quibus Christus recepi-
pi predicat et audiri. Sicut dicit
Maximus in sermone de eis: apposite
ipsos semper et precipue hodie in
eorum solemnitate debemus hono-
rare ut in hoc honorem demus deo
et ei gratias agamus qui nobis
tam magnificos ministros per eorum predicatorum
dignatus est vocare ad possiden-
da regna celorum. De quorum domi-
natione scribit sanctus Lucas evange-
lista: In illo tempore convocatis
Ihesus xii discipulis etc. Scribitur
Genesis xlii: xii fratres uno patre
geniti sumus. Apostoli Christi signi-
ficati sunt in xii filiis Iacob pa-
triarche sicut dicit Crisostomus super
Matheum: Iacob genuit Iudam
et fratres eius. Et in hoc verbo
Iacob genuit xii apostolos in
spiritu non in carne, in verbo non
in sanguine. Nam sicut ille cum
xii filiis descendit in egyptum ut
multiplicaretur, sic et Christus cum
xii apostolis descendit in mundum
et multiplicatus est per totum mundum
sicut res ipsa testatur. Et sicut ille
descendit ut medullam egypti man-
ducaret dicit Christus ad suos: Ecce ibo intra-
vit in mundum ut manducaret
acquireret medullam huius mundi.
Medulla autem huius mundi sunt homines
sancti sicut enim in arbore [illegible]
sunt medulla sana semper vivet.
Quando autem non consumpta sunt pau-
latim marcescendo siccantur.
Et quidem sunt homines fideles
in mundo tamen dum stat iste mundus.

Nam sic ingredientibus patriarchis
de egypto extimatus est egyptus.
Sic et sancti cum de isto mundo
descenderint casurus est iste mundus.
Hoc ille. Et sicut scribit Iohannes
in apocalipsi: Centum quadraginta quatuor milia ex
tribu omni scilicet hominum sanctorum scilicet Iacob
multa milia hominum signata sunt
ad salutem. Sic per predicationem omnium scilicet
apostolorum multa milia hominum per-
venerunt ad regnum celorum. Sic enim
eis dixit Christus: Elegi vos ut eatis
et fructum afferatis et fructus vester ma-
neat. Hii sunt enim qui sunt constituti
principes super omnem terram quorum
tuba predicationis pervenit ad termi-
nos mundi. Isti sicut ab inicio
viderunt et ministri fuerunt sermonis
manifestaverunt nobis misteria
regni dei. Hii spiritu sancto repleti
linguis loquuntur omnium gentium.
Errores fideliter arguunt. Verba
saluberrima predicant homines ad
penitentiam hortantur. Veniam de-
mum gratiam polliciti sunt et predica-
tionem eorum veteri et in mundo constanti-
tute. Hii et evangelium ostendit quo-
modo Christus convocatis eis contulit eis
officium predicationis. Ad quod tria Diuisio
fuerunt necessaria. Primo potestas ad
operandum. Ideo dicit dedit eis po-
testatem. Secundo auctoritas ad 2o
predicandum. Ideo misit eos predicare
regnum dei. Tertio celeritas ad 3o
exequendum officium iniunctum. Ideo dixit
eis nichil tuleritis in via. Et apo-
stoli suscepta legatione sine omni retar-
datione fidei et scientie sunt confirmati
firmati quia egressi circuibant per ca-
stella evangelizantes et curantes ubique.
Et hec est materia evangelii quod sic incipit:
Convocatis Ihesus xii apostolis. Duodecim
erant apostoli et omnes ex iudeis ut dicit
Ambrosius tractans illud ad Ephe-
sios: In quo et nos sorte vocati sumus di-
spensatione predicationis his decreta est
qui primo ex iudeis crediderunt in Christum.
Unus nec ex gentibus ad apostolatum Nullus ex
est electus. Dignum enim erat ex his eligi gentibus
predicatores qui prius speraverunt salutem
que mundo promissa erat in Christo. Duo-
decim erant fatores fidei eius et testes

vetares elig(er)et d(omi)n(u)s Non nobiles Non sapientes
Non divites Sed piscatores quos
dirigeret p(er) mundu(m) Ambro(sius) Ne tradi(disse)
esse prudencia Ne redemisse divicijs
Ne pot(enti)a nobilitatis que autoritate
traxisse aliquos ad suam graciam
videntur ut veritatis racio non dispen-
sacionis gr(aci)a prevaleret negari(que)
boni facerent sue virtuti ascriberet
Unde dicit aug(ustinus) in sermone xij°
de apostolis petro et paulo Si primo
a cristo divites vocarentur puta-
rent ac dicerent Non esse electa nisi
opulenciam facundiam eloquenciam do-
ctrinam sciencie splendorem nobili-
tatis et quesitem regalis potestatis
Et ita temporalis et secularis
plus videretur dei aliquid contulisse
Quanto melius nunc et certius ma(n)et
deus primus excitavit de terra inopes
et stercore erigens pauperem ut col-
locet eum cum principibus populi sui
et ut magis intelligencie et doctrine
non primum ex deo esset sed et appareret
non nisi ex deo esse potuisse Et quia
eciam licencia et omni quanta dei gra-
ciam vincunt ab animo piscatorum contem-
ni opes et imperatoris mundi propterea
imperatoris ad memoriam piscatoris
ut ut sit (?) piscator ex eo quod non
habebat racione sine adiutorio ut
esse sit imperator ex eo quod habuit super-
buit quia sit ex dono hec ille Ieronimus
in tractatu de consonancia Mathei et
aliorum evangeliorum dicit Ille
le qui discipulos suos fecit piscatores
hominum intra terra sue omne genus
autoritatis induxit Si multitudi-
ni credendum est quod copiosior eccia
toto orbe diffusa Si divitibus crede-
dum est attendant quod divites cepit
quod si pauperibus credendum atte-
dant pauperum milia Si nobilibus
intus iam pene tota nobilitas Si reges
gibus videant omnes subditos cristo
Si loquacioribus et prudencioribus
intueantur quanti oratores quanti
periti quanti philozophi hominum
Si ab illis piscatoribus irretiti sunt
et ad salutem de profundo trahentur

cogitat eum qui malum magnum
anime humane i(d est) superbiam sue
humilitatis cruce sanare Descendens
infirma mundi elegit ut confundat
fortia et stulta mundi elegit ut
confunderet sapientes Hec ille
Tales igitur primus convocat ut
ewangelium predicarent eos videlicet
plus in simplicitate sui cognicionem
primus i(d est) Secundo in quodam fami-
liaritatem Tercio in predicatorem
et discipulatum Nunc vero videamus
eos ut legacionem eis assignaret
Videte quales dominus isti per-
ti fuerunt in agnicione cristi
Nam primo placuit eis ipsius ser-
mo Secundo placuit eis eius
conversacio quia nec unquam in
verbo cecidit nec minimissimum
peccatum fecit Et propterea videntes eius
miracula et cognoscentes eius se-
creta indivisibiliter ei adheserunt
Sic eciam ei firmiter adheserant
ut vix aliquando ab eo poterant abse-
dere sicut Beda super illud Ioh(annis)
vj Domine ad quem ibimus verba
vite eterne habes Sed ultimo vocavit
eos non seorsum prout eos primus
vocaverat ad singularia officia
Sed omnes simul exterius et in-
terius convocavit i(d est) simul ad
se vocavit et unum et idem officium
scilicet predicacionis commisit quod
et erat officium cristi Iuxta illud
Ioh(annis) Sicut misit me pater
et ego mitto vos Erat ergo pre-
dicacio cristi Sed ad quid valebat
apostolis presencia cristi certe
ad multa Dicit enim Seneca
epistola vj ad lucillum plus
convictus et viva vox prodest
quam oracio Ambrosius li(bro) ij°
de officijs ca(pitu)lo xviij° Imme(n)so
plurimum prodest unicuique bonorum
iungi adolescentibus
quoque utile ut claros probos
et sanctos sequantur quia qui con-
greditur sapientibus efficitur et
ad instructionem quoque proficiat et ad
testimonium probitatis Et Seneca

dicat [illegible] e ita propter breve et efficax per exempla quam plus homines credunt visui quam auditui. Qui enim presens est [illegible] conspicit vitam eius mores et statum et observat quo incedat et eius formam, sic et apostoli. Unde dixit eis Luce xviij: Beati oculi qui vident que vos videtis. Exinde enim receperunt remissionem peccatorum et cordis munditiam, modum vivendi, stabilitatem animi, efficaciam testificandi de omnibus factis Christi. Exinde acceperunt influxum divine sapiencie intellectum, quia virtus de eo exibat. Unde Johannes [illegible] quiescere in suo pectore et hausit altitudinem sapiencie. Thomas palpavit latus et hausit fortitudinem fidei sue. Exinde factum est ut nil esset eis occultum de hiis que pater revelavit filio suo. Juxta Johannis: Omnia que audivi a patre meo nota feci vobis. Et postquam ascendit in celum misit eis spiritum sanctum qui subito subito docuit eos omnem veritatem. Erant autem verbis prophetarum et potuerunt edocere. Erant caritate fervidi et potuerunt attendere. Erant prudentes et sapientissimi et potuerunt omnia cognoscere et iudicare. Habuerunt ergo execucionem officii angelorum supreme ierarchie scilicet Seraphin qui semper ardent in amore dei. Et dicit evangelium quod dedit eis potestatem super omnia demonia, et ut langwores curarent, id est dedit eis potestatem super hiis omnibus qui fuerunt in demonibus in eorum nocumentum sicut sunt astucia potestas temptacio. Dedit ergo eis potestatem expellendi demones atque humanis corporibus et simulacris et ex hominum animabus. Dedit eis potestatem resistendi omnibus eorum temptacionibus astuciis et machinamentis et [illegible] reformandi omnia

que dyabolus destruebat. Unde quos demones ligabant hos apostoli solvebant, quos demones excecabant hos apostoli illuminabant, quos demones prosternebant hos apostoli ambulare faciebant, et in [illegible] eorum non audebant hominibus dare responsa. Et valde necessarium hoc erat quia genus demonum valde contrarium et inimicatur humane saluti. Dedit ergo deus apostolis potestatem faciendi miracula quia hominem demonibus imperare et omnes infirmitates curare non competit ei ex natura quia transgrediuntur omnes eius vires. Nam naturaliter demon potencior et fortior est homine. Sed apostolis Christus voluit dare. Dicit Ambrosius: ut in eis ostenderetur deus. Sicut enim et ex operibus cognoscitur conditor, et in edificacionibus edificator. Ita ut et si nomen non audias tamen ex operum qualitate artificem cognoscas. Sic et ex operibus apostolicis cognoscebatur deus ita quod homines videntes vitam apostolorum et doctrinam audientes potuerunt cognoscere quod deus hec per eos operabatur. Sicut ipse dixit: Pater in me manens facit opera. Non creditis quia ego in patre et pater in me est. Alioquin propter opera ipsa credite. Sicut sermo meus non est meus sed eius qui misit me patris. Dedit igitur eis talem potestatem ut quicquid dicerent quod homines crederent quod deus per eos loqueretur. Et quicquid in vite conversacione facerent quod homines crederent quia deus viveret in illis, quicquid in miris operarentur ut homines crederent quia hec deus faciat, ut sic scirent quia in eis deus [illegible], ut operaretur salutem eorum. Sic ergo dedit eis potestatem. Et ex hiis gressis dicit evangelium quod misit eos predicare regnum dei id est scripturam sacram clare lucide et manifeste predicare. Et hec eis commisit pro quo labor fortis est [illegible] Littere enim lex succedebat legi et quod in una latebat hec alia exprimebat, sic succedebat figure

Apl.
Whte

Et una manus opprimebat veritatem
quarta Quare unus propheta suc-
cedebat alteri Et unus clarius Christi
misteria quam alter resonabat Quia
re xº apostolus interpretabatur scriptu-
ras Et quare apostoli introierunt
ad labores prophetarum nisi ut homines
possent agnoscere et percipere veritatem
scripture divine que vocatur regnum
dei sicut xº apostolus luce viiiº
vobis datum est nosse misterium
regni dei .i. abdita sacre scripture
De qua Math. xxiº Auferetur
a vobis regnum .i. scriptura vobis
datum est nosse misterium dei .i. abdi-
ta sacre scripture De qua Math.
xxiº Auferetur a vobis regnum .i.
scriptura sancta que de regno dei
Sicut pictura hominis dicitur homo de-
scribit enim nobis et quomodo attingit re-
gnum dei Misit Christus apostolos
predicare regnum dei .i. predicare sa-
cram scripturam ut homines credentes
eorum doctrine quam faciebant de fide
Christi possent assequi regnum dei Apo-
stoli ergo hanc potestatem acceperunt a
domino ut vice domini nostri Ihesu
Christi signis virtutum doctrinam do-
minicam acceptabilem facerent ut iam
doctrinam quam predicabant inaudita insal-
vatore zelabant turbis redderent
admirabilem amabilem et ymmita-
bilem sicut dicit Ambrosius Erat a-
postoli clare predicantes non indocti
humane sapientie viris et doctoribus pre-
dicando magna faciebant miracula
ut magnitudinem verborum virtus attes-
taretur miraculorum et ut nova facien-
tes nova predicarent sicut dicit Beda
in Omelia Debebant omnium predicare
paupertatem quam natura invitat casti-
tatem contra quam natura inclinat du-
ram viam et artam qua omnis caro
fugit Alii ympnus abnegationem ac
inclinat ad libertatem passionem et
mortem que natura abhorret quibus virginis
talibus credidissent si dicta sua mira-
culis non roborassent Granum contra de-
quia quod ex paupertate debet venire ad

Ambros
Com

Beda

regnum quod castitas repelleret pa-
radisum quod exacta via debet
quis assequi latitudinem celi quod
ex subiectione deberet venire
ad dominacionem ex passione ad con-
solacionem et ex morte ad vitam ut
ergo eis crederetur hanc eis dedit
potestatem Appraamus igitur
ad hanc apostolorum missa regni mis-
sionem primo valde paucos quia
solum duodecim direxit ad pre-
dicandum contra errores pravos et sca-
dala totius mundi quod enim fuit
vij ad homines totius mundi
Certe dicit propheta morti pre na-
tura exurgent homines in nos
forte vivos deglutissent nos 2o
quia impotentes et debiles mi-
sit contra potentissimos et tyrannos
et adhuc prohibet ne virgam
Vza caperent .i. ne aliquo seculari
2o defenderent aut tuerentur 3o
quia pauperes contra divites et adhuc
prohibet ne portarent peccuniam
Quarto quia extenuatos contra
opulentos et adhuc prohibet ne por-
tent panem neque peram pro recrea-
cione Quinto abiectos contra predi-
ces congregatorum et adhuc prohi-
bent ne duas tunicas haberent
hominibus ex amictu nec ex vi-
ctu nec ex habundancia mundi
nec ex sciencia nec ex potencia
Unde mittebat eos sicut agnos
inter lupos provocabat eos genti-
bus sicut contra bestias namque debe-
bant inter eos predicare autem Ihesum
que apud eos erat stulticia de-
bebant predicare contemptum mundi
que videbatur apud eos contra ra-
cionem debebant docere quod
quilibet teneretur seipsum abnegare
si vult consequi salutem Itaque
nec ex proprium intellectum sentiret
nec ex propriam voluntatem vivere
quod apud eos erat abhominabile
et debebant ostendere quod in omni-
bus male sentiebant et de crea-
tore et de creaturis et de seipsis
et quod non deos adorarent sed demones

Et quod in omni cultu suo erat ydo-
latre et blasphemi et inimici veri
et vivi omnipotentis dei et debe-
bant doceri quod in morte corporali quasi
speranda vita eterna et post mor-
tem debet fieri resurrectionem que
omnia videbantur eis impossibilia. Et
in Jerusalem apostoli hec omnia non
adverterant sed in domo simul
habentes sicut prosequitur ewangelium.
Egressi sunt apostoli ad pre-
ceptum domini sui et se relinque-
runt. Et ingredientes in medium
inimicorum ambulabant non solum per
civitates non solum sed etiam per castella.
Quantus labor, quanta diligencia
in labore, quanta continuacio di-
ligencie. Prima ewangelizabat
et circuibant ubique. Et tercia
sicut dicit propheta. Transferentur monte(s)
i. apostoli qui dicuntur montes, quia
excellebant alios in sanctitate et potestate
fuissent translati in cor maris
i. venissent in medium gencium
ut exponit glosa. Quando so-
nuerunt verbis sacri ewan-
gelii predicando facta et ceperunt
predicare et annunciare patrem.
Non quem dat mundus, quod fa-
ctum est. Dicit propheta: Turbate
sunt aque eorum, conturbati sunt mon-
tes in fortitudine eius i. gencium
populus qui fluctuat in aquis
et tyranni et sancti mundi, pro-
ut etiam commota est universa civitas
Jerusalem domino ingrediente
in die palmarum ut docuit Ma-
theus, et gencium si sunt ad arma
ad lapides ad gladios et ad
alia quibus eos potuissent a
se repellere. Unde Paulus I Corin-
thiorum iiiito de apostolis dicit vel
de multa quod ipsam ipsi veram
fidem Christi sine adulacione pre-
dicantes et trahere vite gesta
arguebant non habebant graciam apud
homines, sicut hoc imitatores
eorum. Unde dicit: Instabiles sumus.
Hoc ideo dicit quia fugabantur
ne invenirentur in uno loco plus quam

cederent. Ad potestates inambula-
verunt sed ideo quod apud homines
videbantur sed quod indignum erat ab
illis capere qui studebant et insi-
stebant erroribus. Dicit Ambrosius:
Malus malus est qui dat ne arguatur,
unde qui ab eo accipit graciam corri-
gendi amittit. Maledicentes et bene-
dicentes quia se male tractantes
hortabantur ad bonum. Persecuciones
paciebantur quod persecutoribus non resi-
stebant. Blasphemati deprecamur
qui blasphemabant rogabant ut per-
mitterent et reddere reddi racione
tamquam purgamenta huius mundi fa-
cti sumus peripsima omnium. Ambrosius:
Non resistendo malis, nam vicem
reddendo in malis sed semper se subi-
ciendo ut per pacienciam ad bonum
provocarent. Ecce quanta pas-
si sunt apostoli qui habuerunt au-
toritatem ducere homines ad viam sa-
lutis. Et dicit beatus Thomas: hec est
mirabilissimum quod apostoli inter perse-
cuciones tyrannorum ac inter gladios
et innumerabiles turbas hominum non per
simplicem sed alia partim ad fidem
Christi converterunt. In qua predica-
bat omnem humanum intellectum excedere.
In qua cohibentur voluptates. In
ipsa omnia que sunt in mundo do-
centur contempni. Hiis igitur et talibus
animus mortalium animos assentire
maximum miraculum hec. Ille fides
ergo nostra quam apostoli predica-
verunt et maximis miraculis con-
firmata ita quod de ea non licet dubi-
tare, ut est nunc ubique miracula
reservare. Dicit beatus Thomas libro v. contra
gentiles: Mirabilis conversio mundi ad
fidem Christi est certissimum signum
preteritorum miraculorum ita quod in hoc
effectu apparent valde magna mira-
cula. Esset enim omnibus signis mira-
bilius si ad credendum tam ardua
et operandum tam difficilia et tam
alta mundus absque mirabilibus signis
inductus fuisset ab hominibus sim-
plicibus et ignobilibus, plus dico
omnia ita per apostolos faciebat

Cuius signum est quod venit ut homines
salvos faceret, et ad agnicionem sui nominis
pervenire. Cuius nos participes etc.

Sermo de S. Maria Ma-
gdalenena

Scribit apostolus
i ad Thi. i.
fidelis sermo et
omni acceptione di-
gnus, quia Christus Ihesus
venit in hunc mun-
dum peccatores salvos
facere. Cuius signum veniens in hunc
mundum et predicans viam salutis
peccatoribus omnibus conversabatur
et manducabat, propter hoc ut ipsi videntes
eius inestimabilem pietatem in benigna
susceptione et conversacione peccatorum
tanto fiducialius ad eum accede-
rent ut sic illuminarentur et ad pe-
nitenciam inducerentur et perveni-
rent ad remissionem peccatorum. Un-
de tamen de ipso quod sicut nasci di-
gnatus est de Maria virgine, sic
tangi non dedignatus est a Maria
peccatrice scilicet Maria Magdalene.
Cuius festum hodie celebramus.
Hec est illa Maria cui deus multa
beneficia contulit et multa signa di-
lectionis ostendit. Nam septem de-
monia de ea eiecit. Pro suo amore
toto eciam eam attendit. Hospitam
suam eam fecit et in via procuratricem.
Dulcem eam sibi excusavit et apud so-
rorem suam que dicebat eam ocio-
sam, et apud Iudam qui dicebat
eam prodigam et indiscretam, et apud
phariseum qui dicebat eam pecca-
tricem. Ihesus videns eam lacrimantem
non potuit a lacrimis se continere propter eius
dilectionem fratrem eius Lazarum quadri-
duanum fetentem de sepulcro suscita-
vit. Sororem eius a fluxu sanguinis
curavit, que patiebatur septem
annis ut dicit Ambrosius. Eius in-
tuitu Marsiliam [illegible] sue soro-
ris fecit dignam quod dulce [illegible]
inter Iudeos blasphemantes deprom-
psit: Beatus venter qui te portavit
et ubera que suxisti. Hec pedes
domini lacrimis lavit capillis tersit

et osculabatur et unguento unxit
et tempore gracie prima solempnem et
admirabilem penitenciam fecit, de
qua penitencia narrat ewan-
gelium hodiernum quod scribit Lucas
vii. In illo tempore Rogabat Ihesum etc.
Evangelium declarat dignam
penitenciam Marie per quam deve-
nit ad magnam dilectionem dei, et
ad remissionem peccatorum. De cuius
qua penitencia dicit Gregorius
in omelia hodierna: Cogitanti
michi de Marie penitencia flere ma-
gis libet quam aliquid dicere. Cuius
enim vel saxeum pectus ille huius
peccatricis lacrime ad exemplum peni-
tendi non emollirent, que tante fuerunt
quod ipsos pedes salvatoris lavit
seu rigavit. Considerant namque
quid fecit, quia septem demonia
in se habuit omnibusque viciis plena
fuit. Ergo turpitudinis sue ma-
culam conspiciendo voluit moderari
quid faceret, superbos convivantes in-
gressa non invitata venit inter epulas
lacrimas obtulit. Discite quo
dolore ardet que inter epulas flere
non erubescit. Nam quia semetipsam
contra [illegible] mentis, nichil
esse credit quod forte recordaretur.
Amara [illegible] hec mulier alia mu-
lier quam Eva. Contra Eva filia
quam mater. Illa ad lignum mortis,
Ista ad lignum vite cucurrit. Illa
tangens fructum ligni prohi-
biti invenit mortem. Hec tangens
fructum ligni vite meruit vitam.
Illa accessit et tetigit suggesti-
one maligni spiritus. Hec suasione
sancti spiritus. Illa tangendo ami-
sit paradisum. Hec invenit celum.
Illa fuit occasio peccati. Hec specu-
lum et exemplum penitencie. Amara
mulier in peccato amarior in pe-
nitendo. Videamus motivum atque
finem huius mulieris ad Christum. De
quo dicit Symon libro xv capitulo
xv. quo quod audierat ipsum pre-
dicantem in quo desiderat cor [illegible]
[illegible] et mel [illegible] contemplans
[illegible] ponderans et verba con-
siderans eius virtutem et sanctitatem

in iam factis inmaculis Esuriat
ut plures ipsum posset videre exi-
stens iam corde contrita de pecca-
tis animo affectabat ei appropinquare
pudore verobatur ipsum publice
aggredi Timebatque Christo repel-
li ex vestis iniqua Non deum cuius be-
nignitatem expectat et forte ipsa
prenouerat phariseum tamquam
ei familiarem et cognitum rogans
enim ut ipse pro disposicione ad do-
mum suam Christum inuitaret quatenus
ipsa operam daret ibidem ad
ipsum veniendi Dicit Gregorius
quid in animo secreto maria venie-
tem ad deum suspicietur Conspi-
cientem dicit autem trahente dicere
melius trahentem et suscipiente
quia nimirum ipse eam per miseri-
cordiam traxit intus qui per man-
suetudinem foris suscepit Dicit
Symon Traxerat ipsam Christus
secrete tractu gracie ut foris
magnos secreta trahit tractu ne
Ingreditur deinde disponebat lo-
quitur que fecit quoniam conflata in
unum scelera ei occurrebat audi-
uerat forte a Christo verba illa
et ita cogitauit Hic est qui venit
in hunc mundum non vocare iustos
sed peccatores ut eos saluos faceret
Disposuit hic intrare dispositaque
habens pedes puluere conspersos
et forte propter multitudinem lassitudinis
lapillis et spinis compunctos suffossos
non ergo veniam sanctos mundabo
pedes eius aquis et lacrimis ocu-
lorum Et deinde eosdem vngento
amoroso vngam ut in amore
cordis mei que non ostendo ingenium
valeo condimentum meum suauius
et sine amore cordis meo benignius
infundet hoc fuit motiuum magda-
lene veniendi ad christum Sic ergo premeditata
cogitans venit ad Christum parata
Christo quoniam conuiuio placendo
conuiuio pharisei quia venit piet
non voluptate corporali causa ex-
hibitura conuiuium venit ergo non va-
cua quia attulit vas alabastrum
factum de marmore lapide candido
plenum vngento aut oleo confecto
quia in tali vase bene conseruantur
vngenta Et veniens non contempla-
batur facies conuiuancium dolebat ad
id intenta qua parte possit adire
Christum Omnia sunt in scelere nos lo-
quente Christum Considerat phariseus
et ceteri quid esset factura Christus sci-
licet sciebat animam eius qui sciebat quid
esset actura et mirificam ipsam agere
premeditata expectabat cunctabatur
voluntas melioris et animus eius ex-
pectabat metus non erat ac spes
et metum confitebatur Impellebat
eam spes Repellebat metus ne pol-
lueret a voto inspiciari vel negare non
poterat sua mala que fecerat et
intrauit eius confiteri ipsam demul-
tis peccatis valde accusabat Nemo
adhortabatur eam quia nemo nouc-
rat tamque aduentus eius sed ideo deus
et homo qui tamquam eius non pa-
tris eam suscepit Nec verbo prestabat
ei audaciam Sic ergo venit et adhuc
sine Intrauit domum pharisei ut de
peccatis peniteret et graciam salua-
tionis inueniret Nam dicit Macarius de
Alexandria Iustum est ut publica peccata
in publico corrigantur Et qui publice
infamis est in publico purgetur
Ideo iustum est ut coram illis hac pur-
gacio fiat apud quos peccata orta sunt et
infamia quia ergo in domo pharisei
multi conuenerant Ideo coram eis con-
ueniens hec infamis mulier sunt
ad graciam reuocata Sed quid fecit
veniens Euangelium prosequitur
Quod Stans retro secus pedes Christi
cepit lacrimis rigare pedes et capil-
lis capitis sui tergebat et osculaba pedes
eius et vngento vngebat Singula
verba sunt ponderacione digna Primo
quia stetit Maria eum que primo cu-
rebat de delectacione vnius peccati in
aliud quod in via lubrica se non valens
stabilire Postquam venit ad petram
que Christus est et ad illam sanatam que
exore altissimi prodiit stare cepit vbi
petra Ramanus Quia Christus datus est
hominibus a patre pro duce sine quo
recte non ambulatur et si conflictus
ymmineat sine eo victoria non habetur

Stans retro

Ita ad debitam vitam prevenit. Verum ergo veniens ad opus stetit retro quia peccatorem se ostendens secundum vestigia Christi. Stat enim ante deum per superbiam peccator erectus qui maximus derelinquens deum et velud minimus adversatur moribus et verbis. Contra dicat in facie dei qui in conspectu illius qui ubique presens est male agit aut loquitur. Primo igitur rediens a deviis iniquitatis stat retro nec presumunt nec ante faciem domini propter verecundiam peccatorum quorum scilicet ab isto qui licet in indulgentie prestetur audacia stat post tergum quia contempsit faciem omnigracie. Respiciat tergum qui contra divinam faciem per inobedientiam sua terga vertit. Verumtamen deus portavit in tergo in quo deleta sunt peccata nostra. Stemus ergo tergo passionis eius considerantes, quia si frequenter passionem eius et consolacionem eramus, non recedamus a dorso supra quod ab initio fabricaverunt peccatores. Ex hiis peccatricis retro stantis et promittentis iam modo secundum Christum. Habuit hec mulier pedes ductores mortis ipsam ad inferna deducentes, sed quia consideravit quod mala est pluralitas pro primum ideo nunc reversa deo et secundum principe ad superna deducere. Sed quare stetit secus pedes dicitur quod propter presentiam cognovit eos esse magnarum virtutum. Primo quia iste sancte pedibus totus mundus subiectus. Psalmus: Omnia subiecisti sub pedibus eius. Mare calcat Math. viii°. Pedibus vulneratis homo redemitur et eis glorificatis celum conscenditur; eis omnis potestas adversa subiugatur. Circa hos ergo pedes graciam humilitatis que sunt et invenit. Ultimus dicit quod lacrimis cepit rigare pedes eius. Symon non stetit hec mulier retorsa ante dominum pedes sed processit ad opus. Ita dolore cordis intrinsecus tacta cepit in lacrimas fundens eas super pedes Christi ex causa qua manabant, quia satisfieri

erant contriti cordis et humiliati, quod plus Christo est acceptum quam aliud genus muneris. Ita ipsa satiebatur profundere nec ipse recipere fastidiebat. Rigabat pedes Christi lacrimis suis et effundens manibus retinebat eas contra super eos ne fluerent in terram. Valde quidem erant magis ex igne amoris quam ex affectu ve quibus ubertim defluentibus delectata ad magnum numerum decomputasset. Si ex ipsarum profluuio ipsa lumina perdidisset. Dicit quando sancta mulier fecit post penitens non est similis ei reperta. Non fuit mulier nostris temporibus, quibus apparet forte ex dominica detractione quod non indigerent prima declarationis quod que nunc tante sunt superbie ut magnum flumen ipsius non sufficiant ut lavet pedes pauperis. Ita per minima pauperibus subveniunt, que tamen magnam indulgentiam magnorum et multorum peccatorum a deo deberent postulare secundum illud Judith viii°. Indulgentiam eius fusis lacrimis postulemus et humiliemus illi animas nostras. Lacrime enim in vero penitente sunt signum doloris cordis detestantis mala quorum ipsum cor fuit principium et causa. Ideo penitencie planctus est annexus dicente Gregorio: penitere agere est preterita mala deplangere et deplangenda ammodo non committere. Et capillis capitis sui tergebat, quos mulieres plerumque custodiunt custodire et in eis gloriari. Verum et hec mulier capillos ad compositionem vultus habebat, sed nunc eisdem pedes domini tergebat. Signum ergo debite satisfactionis fuit quia capillos quos primus exposcebat cultum vanitatis. Nunc utebatur in obsequium pietatis et caritatis. Et osculabatur pedes eius. Ore enim superbia dicebat, sed pedes Christi osculando hoc in redemptorem sui vestigia figebat.

Solent enim homines inimici ad
pacem redeuntes se mutuo oscu-
lari. Hec enim peccatrix cum deo
gwerra habuit. Sed nunc in recon-
ciliatione non os eius quia se in-
dignam reputabat. Sed pedes o-
sculabatur quod dicit secundum petrum ravan-
nensem ad sponsam pertinet sponsum
castis labiis osculari. Ego non
sum digna vocari sponsa cristi.
Ideo pedes eius osculor quia quod
enim filius virginibus osculabor
ego quondam filia diaboli. Unde
quidam doctor exclamat. O mu-
lier si fuisses in utero sanctifica-
ta et eciam spiritu sancto repleta
satis esset quod cristum tuis labiis
aut manibus tangeres et unge-
res peccatrix pedes qui porta-
bant xpistum secundum redemptorem
mundi. Certe iohannes baptista in
utero sanctificatus et spiritu sancto
perfusus tremebat cum in bapti-
zando tangere debebat. De quo ait
dicebat. Non sum dignus solue-
re corrigiam calciamenti eius. Hec ad
osculari pedes eius et perunge-
re. Que enim ante penitenciam non
erat digna nominari iam post
penitenciam manu cristi in nomine
et in tactu xpisti meruit compa-
rari. Unde de ea canit ecclesia. Et qui
nasci dignatus es de maria vir-
gine tangi non dedignatus es a ma-
ria peccatrice. Caue ergo mulier
impenitens ne secundum ore tuo men-
tiendo adulteria et luxurias tuas
dictas illum tangas et totum in
os tuum sumas sub sacramento ad
eternam dampnationem illi non re-
conciliata. Sequitur et unguento
ungebat. Beda hec mulier illi-
citis actibus prius mixta unguen-
tum sibi pro odore sue carnis ad-
hibuit quod ergo sibi turpiter exhibuerat
hec iam deo laudabiliter offerebat quot
ergo in se habuit oblectamenta tot
de se invenit holocausta. Conuer-
tit ad numerum virtutum numerum criminum
ut totum seruiret deo in penitencia
quicquid deum prius contempserat
in culpa. Et tenuit condiciones ve-
re penitentis quia per membra quibus
deum offenderat per eadem conuer-
sa ad primam ipsum placare credebat
servans doctrinam beati pauli Roma-
norum vi°. Sicut exhibuistis membra ve-
stra servire immundicie et iniqui-
tati ad iniquitatem ita nunc exhi-
bete membra vestra servire in
mundiciam et in sanctificationem. Dic
maria magna! sexta? Itaque quibus
hec mulier offenderat deum scilicet
oculis capillis ore et odore
primo oculis ad vanitates eos sparg-
iacendo. Nunc satisfecit per ha-
bundantem lacrimarum effusionem.
Nam lacrimis cepit rigare pe-
des eius. Noluit aqua exteriori
pedes xpisti abluere sed aqua
procedente ab interiori scilicet lacri-
mis propriis ut ostenderet quam
naturam et que genera lacrimarum in se
haberet. Sunt enim lacrime
clare humide calide et salse.
Effudit igitur lacrimas claras
ut eam tenebrosam illuminaret
humidas ut eam fedam mundaret
Calidas ut eam frigidam inflam-
maret. Salsas ut eam insipidam insi-
pidam condiret. Sunt ergo per la-
crimas claras illuminata. Nam sicut
ubi vehemens ymber precipitur fit
serenitas sic lacrimis fusis appa-
ret tranquillitas ut Gregorius.
Secundo sunt per humidas mundata.
Gregorius cum tale lauacrum con-
fert ad sui mundiciam. Recepit
enim aneres profunde humilia-
tionis. Ideo retro stetit et addi-
dit aquam dolorose lacrima-
tionis quia lacrimis cepit ri-
gare pedes eius. Nam in amaritudine
lacrime sunt testes doloris et ca-
lefaciunt igne amoris. Tercio sunt
per lacrimas calidas inflamma-
ta. Nam que prius erat frigida ad
ignem amoris facta sunt inflam-
mata tantum ut preca discede-
tibus non recedebat et ipsis fugienti-
bus et timentibus cristum querebat.
Et ait. Tulerunt dominum meum.
Quarto sunt sal saporosa sale
celesti sapiencie. Sicut iiij° Regum ij°
ubi Helizeus afferte michi vas novum
et mittite in id sal. ipsa erat vas

vetustas vetustate culpa culpe quia
peccata sua est nova veniente gratia
et sale divine sapientie repleta
Quia tunc ei tanta copia lacrimarum
erat tota regio cordis eius erat
repleta nubibus carnalium desideriorum
et malarum cogitacionum et affectionum
erat tota frigida quasi glacies conden-
sata quia peccatum quam venit ad cristum fla-
vit auster et fugavit aquilonem
erat cor frigiditatem quam totum resoluit
in lamenta Secundo offenderat
capillis quos ad decorem vultus
exhibuerat quia iam capillis la-
crimas tergebat Notandum quod
mulieres solent heu nimium glo-
riari et superbire in tortuositatibus et cri-
spaturis capillorum / ymo tempore
quo tondenda crimina nimis non
[illegible] patiuntur quod de capillis mulierum quia inde
aut ut cauete se decorent ne ei-
tum pereant et derisione eternam
sustineant sicut legitur .4. Regum
.9o. de Jezabel que decoraverat
oculos suos stibio et per fenestram
precipitatur deorsum et a canibus
devorata usque ad calvariam et manuum
et pedum summitates Jezabel inter-
pretatur fluxus vel fimetus sanguinis
vel sterquilinium Omnis talis
mulier nimium insistens curiositati
capillorum que consistit in flexura
intorum Et ideo sanguinis viarum
inquinatur et tandem sit sterquilinium
vidorum Talem in mortis arti-
culo hyen i. canibus supernis veris
inderet mandat devorare demonibus
superbie pristine vite quam tunc ca-
nes infernales devorant usque
ad calvariam i. nil super est nisi de-
visio et fructuositas operacionum
et affectionum Hec considerans ma-
ria capillis penitentis Tercio
demum ore offenderat superba lo-
quendo et ideo nunc in redemptoris
sui vestigia figebat quia osculabatur
Nota osculum est quandoque si-
gnum amoris ut cum mater osculatur
filium vel amicus amicum quandoque
reverencie et honoris et devocio-
nis ut cum osculamur manus
aut pedes sublimium personarum
Quandoque est signum pacis et reconci-

liacionis ut cum inimici recon-
ciliati solent se osculari / quandoque
est signum prodicionis ut Joab
osculabatur amasam .2. Regum .xxo.
In signum huius legimus in ewangelio quatuor
personas cristum osculatas fuisse
scilicet Mariam matrem Symeonem
Mariam magdalenam et iudam
Virgo beata osculata est cristum
in signum amoris Canticorum .viijo.
Da michi osculum fili mi Felices
igitur cum beata virgine o-
sculantur qui sunt pleni suavitate
dilectionis Symeon osculatus
est cristum in signum devocionis Et
cum eo osculantur cristum qui ple-
ni sunt intima devocione affec-
tione et amore Maria magdale-
ne in signum reconsiliacionis oscu-
lata est cristum et cum ea osculantur
cristum qui primo fuerunt inimici
cristi et facti sunt amici per penitenciam
sanctitatem Judas osculatus est cristum
in signum prodicionis ita dicit
Quicumque osculatus fuero ipse est
tenete Et cum eo osculantur cristum
omnes qui peccato cristum in domum
cordis sui introductum iterum expel-
lunt / et inimicum cristi scilicet dyabolum
intromittunt Quarto demum
offenderat variis odoribus Nam
ungentum pro odore sue carnis
exhibuerat quod ergo ad turpe adhi-
buerat hic iam ad laudabilitatem
offerebat ungendo pedes cristi Et
sicut ungentum habet quatuor proprietates
Primo penetrat sua acredine
et sic est contricionis Secundo
laxat sua pinguedine et sic est de-
vocionis Tercio mitigat dolorem
sua suavitate et sic est compassionis
Quarto redolet sua aromaticitate
et sic est bona opinionis que quatuor
convenient statui penitencie marie
ut patuit quia enim peccata eius
fuerunt enormia ideo magno dolore
pro eis satisfecit / quia erant no-
toria ideo pro eis satisfecit non [illegible]
pudore quia erant multa pro
eis satisfecit opere laborioso multi-
plicata enim peccaverat visu ut
vbi iam plorat auditu unde se hic
audit nominare peccatricem Volo

factum. Ideo accepit unguentum et non dubium quin domus repleta est ex odore unguenti. Labiis unde et osculatur pedes Christi, oculis vero et lavit, manibus pedes et tersit capillis. Peccaverat ex ignorancia. Et ideo a Christo magnam accepit sapienciam, quia sedens secus pedes domini audiebat verbum illius et optimam partem elegit que non auferetur ab ea. Peccaverat ex fragilitate, sed habere magnam a Christo accepit constanciam, quia eum usque ad crucem sequebatur. Et a monumento cum aliis recedentibus ipsa non recedebat. Cui apparens dominus dixit: Mulier quid ploras, quem queris? Ipsa vero pre magno amore flens dixit: Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi ubi posuisti eum et ego eum tollam. Nec tamen eum sola dein portare potuisset, sed ex magnitudine amoris hec loquebatur, quia amor difficile trahit in facile. Et quia multum dilexit Christum et flebat ex magno eius amore. Ita quod peccatorum modum a[illegible] vicium unde voluit. Ideo remissionem omnium peccatorum obtinuit et vitam eternam promeruit. Ex quo ergo cum habeamus dolorem contritionis in corde, pudorem confessionis in ore, laborem in satisfactione, ut cum ea veniam mereamur in presenti et gloriam in futuro. Quam nobis prestare dignetur.

5 Sermo de Jacobo apostolo

Potestis bibere calicem etc. Math. xx° capitulo et Marci x°, Luce xviii. Beda in omelia dicit: Dominus conditor et redemptor noster desiderans sanare vulnera nostre superbie et ipse cum in forma dei esset, formam hominis accepit, humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem. Et nos premonuit accipere iter humilitatis si volumus conscendere culmen vere sublimitatis. Precepitque nobis ut si veram vitam videre cupimus sufferre patienter adversa quecumque presentis seculi et ipsam quoque mortem, et promisit nobis dona glorie, sed promisit certamina pugne, promittens quod dixit: Erit merces vestra multa et eritis filii altissimi. Sed promisit: Diligite inimicos vestros et benefacite his qui vos oderunt et mutuum date nichil inde sperantes. Ita igitur prima pollicetur electis ut et digna premiis multa premonstrate. Sed vitam donat eternam ut per angustam portam et arctam viam ad hanc pervenire dum eam docet. Unde ait: Contendite intrare per angustam portam. Contendentem enim non parvum opus est si quis ad alta velit ascendere. Nam si quis cum tanto studio veritatis montem subeamus quanto necesse est conari ut mereamur habere conversationem in celis et quiescere in monte sancto domini, de quo canit psalmista: Domine quis habitabit in tabernaculo tuo etc. Unde et in hodierno evangelio cum filii Zebedei peterent a Christo sedes regni, confestim eos revocat ad bibendum calicem, id est ad imitandum sue passionis agonem, ut meminissent quia celestia summa petere non sed nisi per abiecta et aspera certaminum. Et cum sciebat Christus quod hii duo et alii post eos parati essent pro eo mori, sed ideo quesivit ut domino interrogante et ipsis respondentibus nos omnes audiamus ex evangelica veritate, quia nemo potest cum Christo regnare nisi passionis fuerit imitator, sicut ait Paulus: Si commortui sumus cum Christo et conviviemus, si sustinebimus et conregnabimus. Res enim preciosa non comparatur vili precio. Hinc igitur magnum laborem necesse est nobis impendere si volumus ad celestia regna pervenire. Sed ergo raro quis pervenit ad celum

quia paciencia passioni par est sustinet Gregorius in Breuiloquio. Duo sunt genera passionum sicut ex ewangelio patet unum in occulto aliud in publico seu unum in mente aliud in mente simul et actione Nam Cristus filiis zebedei dixit Calicem quidem meum bibetis Per calicem autem dolor passionis signatur Et in illud Pater si fieri potest transeat a me calix iste Et filii zebedei non utique per martirium occubuit et tamen quod utrumque calicem bibere audit Iohannes namque nequaquam per martirium vitam finivit Sed tamen martir extitit quia passionem quam non suscepit in corpore servavit in mente Est ergo martirium sanguinis et voluntarie afflictionis Sanguinis est multiplex quia sanguis eius funditur pro veritate vite sicut illi vii machabei de quibus dicitur ii Mach. quod magis elegerunt mori quam per leges prevaricari Et quilibet qui potius vult interfici quam peccare Secundo pro veritate doctrine sicut Iohannes ab herode Secundo stanislaus a boleslao Tercio pro veritate iusticie scilicet propagande in predicatione defendende mea vel paciendo in iudicio sicut thomas cantuariensis qui passus est pro libertate sue ecclesie quam defendebat Quarto propter fidem sicut S. Stephanus Iacobus ceteri Est autem fides de tribus de articulis de scripturis de moribus Propter aliquem horum trium patitur est martir propter fidem articulorum laurenciusque scripturarum Petrus nonus martir moribus Wenceslaus Et intelligo pro fide servanda instituit aut defendenda contra hereticos aut propaganda in aliis ut predicantes inter sarracenos Secundum martirium voluntarie afflictionis est sicut castitas in mente sicut Joseph abstinencia in ubertate sicut

David. Largitas in paupertate sicut Thobias Castitas in mente sicut Joseph Unde Gregorius. Et nos ergo sine exemplo sine ferro martires esse possumus si pacienciam in animo custodimus Et si nullo ferro percutiamur quam trucidemur Hoc enim quippe continens martirii in aperto opere est ferre here contumelias diligentes odiere compati afflictis martirium est in occulta cogitacione Ergo si adiuvante nos domino paciencie virtute conservare nitemus et in pace ecclesie viventes cum martiribus martirii palmam tenemus Sic patet de S. martino et Crisostomus dicit quod et contra persecuciones patimur quando pacienter sustinemus omnem laborem in corpore contra vicia certantes Unde etsi gentiles non sunt persequentes cristianos tamen voluntas prona ad sustinendum obprobria agentibus pro cristo sine sentencia non remanet Et si gentiles persequentes non habes tamen principem scilicet dyabolum qui te persequi non cessat et terra corporalia desideria quibus continua pro resistere fortiter pugnare Sed non est desperare in hac pugna quia et si hostis sit fortis protector tamen est fortior qui hostis nostri maxillam armilla perforavit Job xl. Gregorius armilla dominus maxillam leviathan perforat quia ineffabili sua misericordia sic malicie antiqui hostis obviat ut aliquos eos quos iam cepit amittat Nos ore eius cadunt qui post culpas ad innocenciam redeunt Exemplum de Maria magdalene que de evaderet si maxilla perforata non esset Sed ergo insidiatoris non plenius nos in ore laniatum ne prohibemus Sed ab ore et redire concessit ubique ergo nobis occurrit superna medicina quia dei hominum precepta ne peccet et tamen peccanti

dedit remedium ne desperet hec ille
eo moralium xxxiiii Sed quia
secundum apostolum omnes peccauimus omnes
egrotamus primo Idcirco vult beatum
Augustinum in sermone de Esau
et Iacob Si voluimus obtemperare
medico ne egrotaremus obtempe-
remus ut ab egritudine liberemur
Dedit nobis preceptum medicus
sanis ne medico indigeremus Dicit non
est opus medico sanis sed male
habentibus Sanum propter contem-
psimus et experimento sensimus inqui-
tam perniciem utique preceptum
illud contempsimus Egrotare iam
cepimus morbo laboramus In
lecto infirmitatis sumus Sed non despe-
remus Quia ad venire dignatus
est non contempsit sanos contemptus
a sano non desistit dare alia pre-
cepta languenti quia prima noluit
custodire ne langueret tamquam dicat
Certe experiendo sensisti me verum
dixisse quando dixi noli tangere hoc
Sanare ergo tandem et reuiuiscere
Ecce porto infirmitatem tuam bibe a-
marum calicem Tu enim tibi fecisti pre-
cepta illa mea que sano dato sunt
tam dulcia Illa non laboriosa contemp-
ta sunt Cepisti laborare sanari
non potes nisi amarum calicem biberis
potes Calices temptacionum quibus habun-
dat hec vita Calicem tribulacionum
et angustiarum et passionum bibe ut
vivas Sed quia infirmus abhorret
sumere medicinam licet necessariam ad salutem
et tunc medicus primus coram eo
gustat dicens qui sanus probatum ut
infirmus videns in sumere quod non
licet nature omnino sit sanus videns
sumat quod licet necessarium est ad salutem
Unde quia necesse est nobis infir-
mis ad salutem tenere dietam abstinere
a deliciis uti asperis et amaris
ut non abhorreremus precedit Dicat ut
de eo propheta Ipse vulneratus est propter
iniquitates meas attritus propter sce-
lera nostra Disciplina pacis nostre super
eum et livore sanati sumus
Non ego dicat egrotus non possum

facere non bibo Prior bibit medicus
sanus ut bibere non dubitaret egrotus
Quid enim amarum est in tali poculo
poculo quod ipse non biberit Si contume-
lia amara est prior medicus audiuit
cum demones expelleret demonium
habes et iterum in beelzebub principe
demoniorum eicit demonia Unde
et egros consolatur dicens Si patremfami-
lias beelzebub vocauerunt quanto
magis domesticos eius Si dolores
amari sunt ligatus est flagellatus
et crucifixus est Si mors amara
est et mortuus est Si genus mortis
exhorrescat infirmitas nullum eo tempore
fuit ignominiosius quam mors crucis
hec Augustinus Sicut in domo medicus spe
salutis licet in languido cum dominus pre-
habet enim aromatis potibus et cibos
postremo autem desperat de sanitate eius
tunc indulget omnia sumere Sic noster
medicus quidem nobis dans precepta in-
stare et penitere dat et mala prohibet
et castigat spes est de nostra salute Si
autem peccantibus nobis indulget et sic
pena venie permittit tunc gravius ita
status tamquam de desperatis in pro-
hibens sed omnia indulgens dicat
fac [illegible] quos volunt delere
Quia desiderium al cor attulit eis
non sunt fraudati a desiderio suo
Sed sequitur Adhuc esce eorum erant
in ore ipsorum et ira dei ascendit super
eos et occidit pingues eorum et electos
[illegible] de bruchage quia prodiit quasi ex
adipe iniquitas eorum Nos ergo et si
medicari [illegible] languorem
saltem propter languorem amicus eius
medicinam dominus [illegible] zebedei filiorum
secundum prophetiam de virtute
in virtutem Invenimus duos filios
scilicet Iacobum et Iohannem id est supplantantes
vicia et operantes bona opera secundum
illud prophete Impossibile est hominem
aliquod malum evitare vel aliquod
opus meritorium facere sine gracia et ad-
iutorio dei secundum illud apostoli Non sumus
sufficientes et cetera Accedamus ad ihesum
non gressu corporis sed mentis secundum
illud prophete Accedite ad eum et illumina-
mini Accedamus cum fiducia quia fidelis est

Item cum vider(e)a(t) ecc(lesi)a q(uod) p(ro)p(ter) exemptu(m) sic cu(m)
humilitate adoram(us) eu(m) (et) petam(us) ab eo
deo q(uia) mendicissimi (et) paup(er)es
et miseri. Petamus a(utem) quid s(cilicet) quod
ducit h(ic) c(i)vitat(em) et(er)na(m), quod cu(m)
senci(m)us d(ulce)d(in)e interiori inspiracio(n)is
ducet eu(m) l(ice)t. Et i(n) v(er)b(is) i. dat
nobis experimentale(m) affectio(n)e(m)
sue dulcedinis s(ecundu)m illud ps(al)mi:
Gustate et videte q(uonia)m suavis est d(omi)n(u)s
sicut dedicat b(eatus) petrus in monte
thabor cum dixit: Domine bonu(m)
est h(ic) nos esse faciam(us) (et)c. Et si quis
gustata dulcedine tali petat d(omi)n(u)m de-
ut sedeant hy duo filij mei v(nus)
ad sinistram s(cilicet) Jacobus (et) alius
ad dext(ram) s(cilicet) Jo(hann)es in regno tuo
d(omi)n(u)s videbit. Nescitis quid petatis
petere ut Jacobus sedeat a sinistris
Est petere ut a(nim)a sit libera ab
o(mn)i conflictu temptacionu(m) (et) pa(ssi)onu(m)
S(ed) petere ut Jo(hann)es sedeat a dex-
tris. Est pete(re) ut homo sine inter-
rupcione co(n)tinuet in dulcedine co(n)-
templacionis s(ecundu)m illud ps(al)mi: Dele-
ctaciones in dextera tua usq(ue) in fi(nem)
et hoc in regno s(cilicet) militantis eccl(es)ie
sic que dicitur regnu(m) celo(rum) (et)c. Et
sic petere Est insipiencie. Scit enim
dominus quid nobis expediat. Valet
enim temptaciones (et) passiones huius
mundi ad multa s(cilicet) ad humilitatis
conservacione(m) ij. Cor(inthios) xij. Ne ma-
gnitudo revelacionu(m) extollat me
(et)c. Item ad futuram gloria(m) q(ui)a n(on) sunt
condigne passiones ad Roma-
nos. Item p(re)servamur a multis
peccatis (et) adquirim(us) p(er) h(oc) augme(n)-
tu(m) glorie. Jacobus in canonica:
Beatus vir qui suffert temptacione(m)
(et)c. Ideo dicit: Nescitis quid petatis
Prima n(on) petitis in no(m)i(n)e i. sal-
vatoris. Ideo (et) petitis n(on) meremi-
ni exaudiri. S(ed) d(icitur) tu homo fili(us)
petens petit bonu(m). R(esponde)t(ur) vnde
S(ed) n(on) bene, q(ui)a ordine(m) co(n)fundit
et usurpat p(er) p(ro)petitate retribuc(io)-
nis divine. Castellu(m) a(utem) illu(m)
edificatur ex vivis lapidibus
tunsionibus pressuris expoliti(s)
et quadratis i. ex homi(ni)bus ex

oppressis multis tribulacionibus
(et) insignitis maio(r)i(bus) virtutibus
catholicis libris, q(ui)a p(er) multas trib(u)-
laciones o(portet) nos intrare regnu(m)
dei. Actuu(m) xiiij. Ideo subdit
potestis bibere calice(m) (et) mecu(m)
ferre cruce(m) passionis q(uia) d(icitur) i(llu)a sunt
dona p(er) que h(ic) in exilio pot(est)is.
Sicut enim x(ristu)s p(er) passione(m) mea(m)
in gloria(m) mea(m) s(cilicet) p(ro)p(ri)e cla-
ritatis veni sic (et) ymitatores
mei. Et ideo qui vult venire p(ost)
me abneget semetipsum (et) tollat
cruce(m) su(a)m (et) sequatur me s(cilicet) bi-
bendo calice(m) innocencie, peni-
tencie (et) passionis. De quo vide
in voragine. (Et) nos confortati
in virtute passionis eius videamus
si possim(us) i. parati sumus q(uia)
ferre pro cristi nomine ex quo
sine passione salvari n(on) possumus.
Et h(ic) facies ihesus dixit: Ca-
licem quidem meum bibetis
i. multa p(ro) vita eterna sustine-
bitis (et) consignabimini passioni
mee. S(ed) sedere mecum n(on) est meu(m)
dare vobis i. p(ro)missu(m)
facto exeunti sufficiens exhibit s(ecundu)m
Jeronimum. Regnum celo(rum) n(on) e(st) dare
s(ed) accipientis. Nam ut regnu(m) celo(rum)
vim patitur (et) violenti rapiu(n)t
illud. Et inde talium est regnu(m) celo(rum)
q(ui)a ut sic tunc sunt de mo(do)
illo(rum) quibus paratu(m) est a p(at)re
celesti. Math. v: Beati qui p(er)secucio(n)e(m)
paciuntur p(ro)p(ter) iusticia(m), q(uonia)m ipso(rum)
est regnu(m) celo(rum). Beati estis cu(m)
maledixerint vobis homines
(et) p(er)secuti fuerint vos (et) dixerint
omne malu(m) adversus vos mencientes
p(ro)p(ter) me. Gaudete (et) exultate
q(uonia)m merces v(est)ra copiosa est in
celis quam nobis p(re)stare (et)c.

Sermo de s. Laurencio

H(od)ie celebramus natale
beatissimi laurencij mar-
tiris. Cuius martirij
tanta gloria extitit
ut sua passione mundu(m)
vniversum sicut dicit ambro(sius)

Vel secundum grossam glosam in fine
exclamauit plene laurencius in-
dum eo lumine quo ipse succensus
est et flammis quas ipse per-
tulit omnium christianorum corda cale-
fecit Unusquisque enim ex hoc exemplo
vult ardere pro christo cum laure-
ncio ut possit coronari a christo cum
laurencio Unusquisque nollet ad horam
sustinere ignem laurencii ut [illegible]
non paciatur ignem infernj Non enim
peremptus est beatus laurencius cita vel
simplici passione Nam qui gladio
percuciuntur semel moriuntur qui in flam-
mam camini merguntur uno impe-
tu liberantur Hic autem longa et
multiplici pena cruciatur ut mors
ei non deesset ad supplicium et deesset
ad finem Dicitur enim ab illo [illegible]
persecutori hec illi constituta
pena ut ardencium exposita mole
carbonum insuper enim ferrea crate
distentum lenta flamma con-
sumeret ut non tam cito inflamma-
tus interimeret hominem quam diu exurendo
torqueret Ita enim vivum latus
exustum persecutor cerneret aliud
ignibus subtraheret obiceret exu-
rendum hec ille Sed hec omnia
cum magno gaudio beatus laurencius
sustinebat Unde iacens in craticu-
la dixit Gaudeo plane domine
Anima mea in officio hostia tua
consumatus enim non negaui non-
tum Interrogatus te christe con-
fessus sum assatus gracias ago
Non immerito sciebat enim quod per mor-
tem suam debebat facere magnum
fructum sicut granum frumenti
quod in terram seminatur et moritur
multum fructum affert sicut hodier-
num testatur euangelium Johannis xij
In illo tempore dixit ihesus discipulis Amen amen
dico vobis nisi granum frumenti
cadens in terram mortuum fuerit
ipsum solum manet etc. Gregorius
in omelia vigilie dicit quia dudum
redemptor noster nobis in carne homo
venit in mundum Ideo noua pre-
cepta [illegible] mundo vite eterne
veteri in vicijs enutrite contrarietatem
opposuit nouitatis sue Antiquus

enim vetus Antiquus carnalis homo
nouerat nisi sua retinere aliena
rapere si posset concupiscere Sed non
possunt celestis medicus singulis
vicijs obuiancia adhibuit medi-
camenta Sicut enim arte medi-
cine calida frigidis et frigida ca-
lidis curantur Ita dominus noster christus
opposuit medicamenta peccatis scilicet
lubricis continenciam tenacibus largi-
tatem iracundis mansuetudinem Elatis
precepit humilitatem Certe cum se se-
quentibus noua mandata proponeret
dixit Nisi quis renunciauerit omni-
bus que possidet non potest meus esse
discipulus quasi dicat qui per vetustatem vite
aliena concupiscitis per nouitatem con-
uersacionis studium et vestra lar-
giminj Hoc mandatum impleuit
beatus laurencius Nam de ipso canitur
quod bonum opus operatus est qui thesau-
ros ecclesie dedit pauperibus Et
iterum dispersit dedit pauperibus
Iusticia eius manet in seculum seculi
Anno sum bona temporalia libe-
raliter distribuit sed et corpus et animam sua
.i. vitam eciam Iuxta doctrinam
christi exposuit passioni et morti
pro amore eius ut sic cum christo
duceret in vita eterna et secundum [illegible]
honorificaretur a patre celesti [illegible]
[illegible] hec est via [illegible] christum qua
[illegible] beatus petrus dicens .8. 1. petri
2o Christus passus est pro nobis
nobis relinquens exemplum ut sequa-
mini vestigia eius Et hieronimus
[illegible] dixit [illegible] in [illegible]
me signatum Et [illegible] sunt et [illegible]
Hugo libro de claustro comparando beatum
laurencium ad abraham dicit fortior
[illegible] fuit abraham sed beatus lauren-
cius fortior Abraham enim sua diui-
cias sed laurencius sua dispersit et pau-
peribus dedit Abraham filium
suum deo obtulit Sed beatus laurencius
pro filio dei se ipsum sacrificauit Abra-
ham igne parauit filium ligauit
Et gladium euaginauit ut filium ymo-
laret Sed audiuit angelum prohibe-
tem ne filium interficeret Hic autem
laurencius ad ignem positus predicat
christum et sic est deo holocaustum
Abraham [illegible] deo [illegible] [illegible] [illegible]

abraham

rancam io quia pscncant mtor-
metl a dis s° cat sptib' c mtelu
Et ad mo grani frumti attulit mi-
tum s'ucturu sicut dicit ewange-
lm Et nod de tribus aut primo de
passione et morte domi quia pa-
tres antiqui desiderabant aspice-
re debat et lugebant m quia msi
exultant z omes extra spetant
consequi salutē eternā v'ust gra-
nu frumti ec Secundo tractat de
passionibus martirū sctorz et val-
de congruo ordine qz no e mar-
tirum nisi in sequela passionis z mor-
tis cristi Dicit enim augꝰ in ser-
mone viij° plurimorz martirz dubi-
qui mstra ma no declarat' nis
crucatibus ut m ulceras omi pomte
quatiunt Tm quisquis pacia' oz
cz mtentu cz causa z ppt quā vmus
quisqz paciatur Vnde ad dus loque
tur destructio sit sue mortl dixit
Si granum frumti cadens in terram
mortuum fuit multu fructu affert
Statim subiungit de martiribus suis
sequacibus d. qui amat animā suā
perdet eā z ceteras aut destructu eoz
d. Vbi ego sum illic z minister meus
erit Dicit enim augꝰ Nō sine causa mar-
tiribus parantur magna signa
premia Nā eos nō mudus allexit
nō timor fregit Nō tormenta vice-
runt Non blandiae decepunt
Tunc i' mirz si denni scati sunt
Tercia v° dicis ē i et ipsi vertund sit
hic ille Et mā ewangelij quod
sic incipit Erant quidā gentiles ex hiis qui
inderat palmas omni multi gētiles
ascendissent in hyerosolimam ut
adorarent in die festo Et audissent
quid turba dixisset de ihū ꝯ et testi-
monium phibebat de eo quo lazarū
suscitasset ipsi accesserunt ad phi-
lippum qui erat de bethsaida gali-
lee z rogabant eū d. Domine volu-
mus ihm videre z ad hec philippus dixisse
ipsi andree z illi Et hi desiderium
gentilium explicassent ihū ipse

Respondit d Venit hora ut
clarificetur filius hominis i ut ado-
retur a cunctis gentibus Et quia
clarificationi xpi debuit precede-
re humilitas passionis Tercia ex quo
sunt xpi obediens usqz ad mortem
crucis Ideo deus exaltauit illum
Ideo ipse dixit Amen amen
dico vobis Nisi granum frumti
cadens in terram mortuum fuit
ipsum solum manet i sine fructu
et multiplicatione Dicit enim Gregorius
in omelia frumentum i serua pro-
ut seminas renouas Tercia nisi
qz frumentum nō seminatur in terram
mittit ab omnibus perit in terra
defecit Et vnde ac cum putrescit
in pluere inde virescit in renoua-
cione z quod resurgit in multipli-
catione Ideo sequitur Si aut mortuum
multum fructum affert Tercia est spiri-
tuale qz ex hiis que mortificā-
tur multiplex fructus consurgit
vnde pt qz corruptio vnius gnā-
tio alterius Vnde et hic nota
qz xps hic ꝯ loquitur simi-
litudinarie comparet enim se grano
frumenti ppt plures causas Primo
quia sicut sine grano non est mul-
tiplicatio sic fructum sine xpo
nō est multiplicatio mōrz Tercia
ppt aplus inponit fundamentum
tam edificij spualis supra quod
debemus superedificare Secundo
qz sicut ex grano frumti sit albus
sic z ex cristo in qt albus pne illud
cant mea vt vel albus Tercio
in niuem glz boni z alaugmentū
eo qz ipse fuit vnus z nutriuit
Item sicut in grano sub palea latet
medulla Sic in xpo sub carne
deitas Item sicut granum ē paru
et breue Sic xps cmti z humilis cor-
de Item sicut granum absq pota ē
rubeum z spissum Et intrinsecam
candidum Sic xps in tota vita sua
fuit rubeus i austerus z in dome
repletus et intus mundus z calidus
Et in carnac Dilectus meus

candidus et rubicundus ele-
ctus ex milibus. Item granum
est oblongum et in medio divi-
sum apparet. Sic et in Christo
personalis verbum unitum duabus
naturis. Et sicut Ezechiel propha-
ta ipsum assignat auro ductili sic
et Christus assimilat grano fru-
menti. Dicit enim Ezechiel: Christus
fuit aurum [illegible] mundissimum quod
separatio non fecit. Ductile vero
forma corporis eius per continuos
dolores et passiones premitur
ad immortalitatem. Sic et hoc di-
vinitas corporis sed granum dicit propter
humilitatem et dulcem passionem.
Amulta enim granum sustinet an-
tequam fructum proferat. Primo enim
spica cum passione ex palea venti-
latur, excitatur, conteritur et
ex inde panis fiet, decoquitur, i-
pistatur. Sic et deus sustinuit tensiones
et pressuras et ut nobis fieret
in alimentum conteritur igne passionis.
Unde sicut granum si non moritur
non multiplicatur. Sic et si mortuus
non fuisset multiplicatio fidelium
facta non fuisset. Et ideo et mor-
tuus est ut eos qui erant mortui
i. dispersi congregaret in unum. Jo-
hannis xij. Volumus Jhesum videre.
Nisi granum frumenti mortuum fuerit
ipsum solum manet i. nisi ego mo-
riar multiplicatio fidelium non sequitur.
Si autem mortuum fuerit multum fructum
affert i. dum mortuus fuero tunc huma-
nitatem multiplicabitur fides per
conversionem gentilium et iudeorum quasi diceret
dominus: isti gentiles qui presentiam
corporalem volunt ad me venire
mittere primo postquam moriar
veniant ad me per fidem. Et ex hoc
patet quod multos salvari potuis-
semus si deus gentibus [illegible] plenius
pro nobis mortuus non fuisset. Patet
per Ambrosium [illegible] [illegible] sua
et deus sua morte meruit et sue
resurrectionis accelerationem et in

celos ascensionem et ad dexteram pa-
tris sessionem et sui nominis exaltationem quam
assecutus est in conversione gentium per
apostolorum predicationem. Unde dicit apostolus
ad Philippenses ij. Christus factus est
obediens usque ad mortem crucis propter
quod et deus exaltavit illum et
dedit illi nomen quod est super omne
nomen ut in nomine eius omne genu
flectatur celestium terrestrium et infer-
norum et omnis lingua confiteatur
quia dominus Jhesus Christus in gloria
dei patris. Unde quemadmodum granum
cum in terram cadit putrescit
et postea sic fructificat. Sic et deus
mortuus est in humanitate et sepultus
fuit est in [illegible] i. in [illegible]. Unde pro-
cedit multiplicatio fidei et salutis.
Unde dicit Augustinus quod post peccatum primi
parentis sine fide passionis et mortis
Christi nemo homo potuit aliquando salvus fieri.
Ergo [illegible] apostolus [illegible] sua
morte et fructum eius in similitu-
dine grani quod in terram cadit
et moritur. Hic [illegible] ad morte-
tem non [illegible] in ipso fide [illegible]
[illegible] passione [illegible] magis [illegible]
fideratos [illegible] fructum [illegible]
ad primus [illegible] Unde [illegible]
sue mortis dicit nisi in [illegible] nisi
[illegible] in [illegible] vitam tamquam in terram
bonam et optimam [illegible] non
sine magno fructu est [illegible]
per in eius [illegible] et [illegible]
operatione. [illegible] mortuum non fuerit in
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] dispositione [illegible]
patris eterne [illegible] [illegible] [illegible]
solum manet i. ipsi [illegible] [illegible] adducere ad [illegible]
gloriam et nullum [illegible] [illegible]
[illegible] Si autem mortuum fuerit [illegible]
et mortuum est morte [illegible] [illegible]
ta et a propheta [illegible] [illegible]
fructum affert. [illegible] fructum [illegible]
[illegible] peccatorum fructum satisfactio-
nis penarum fructum applicationis
[illegible]. Si enim Christus mortuus
non fuisset [illegible] peccatum ade et culpa
[illegible] pena damni clausa
fuisset ianua celi. Et [illegible]

xpi hominibus nasci si non incar-
venisset redemptio que facta est per
mortem Christi. Item intelligit ut dicat
Ambrosius. Et intelligendum quod non pro-
fuisset ad assecucionem salutis secundum
communem ordinationem etiam hiis que
iam dixi preter fidem passionis
et mortis. Sed quid oportet hec possum
dicere quo ad nostram certa ha-
bita ipsa fide passionis et mortis
Christi. Et non sit nobis faciendum.
Dicit enim Gregorius sicut opera
non prosunt sine fide sic fides
sine operibus non saluat. Et ergo
sumus per nos granum frumenti i. se-
minis mittam aliquid alius fructus
ante faciendi propter gratiam christi
morimur. Et sed in morte sua ge-
nuit nos ut simus initium aliquod
creature eius ut dicit Jacobus in
canonica sua. Voluntarie genuit
nos verbo veritatis. Hoc autem non
sufficiat. Sed requiritur ut primo ipse semen
nostrum cadat in terram sicut gra-
num sed ut humiliter semper conside-
rans quod terra est et in terram rever-
tetur. Nam humilitas est custos cete-
rarum virtutum. Sed hec non sufficit
Nam sicut ad fructificationem non
sufficiat quod granum cadat in terra
sed oportet quod operiatur terra. Alias enim
volucres celi comederent illud
et non fructificaret. Sic necessarium
est quod homo semper humiliter se te-
gatur quod bonum operatur ut ve-
let eam latere. Et est contra hu-
militatem nolit in palam esse sicut
ypocrita. Item hec sufficit. Item oportet
quod granum in terram opertum moriatur.
Dicit enim apostolus ad Corinthios iiiio
Non vivificatur nisi prius moriatur.
Sic oportet quod ille prius moriatur mundo
et carni et peccato quemadmodum apostolus
de se ipso dicit Michi mundus
crucifixus est et ego mundo. Oppor-
tet enim mortificare membra
nostra cum morte concupiscentias in cor-
pore crucifigere. Et ad hec la-
borare et dispensatur cotidie

peccati. Qui vult esse legittimus
executor fidei passionis et mor-
tis Christi. Et ad hoc hortatur Christus
discipulos suos dicens. Qui amat
animam suam in hac perdet eam i. qui
appetit vite sue et delectabilia
carnis huius mundi vel sed in hoc
mundo vivere et tamen ad esse necessi-
tas nollet ponere vitam pro fide
Christi perdet eam sed in futuro sed
quantum ad possidenda bona eterna
Anima privabitur vita beata. Ex
hoc patet quod ipsi quibus expectamus sub a-
missione salutis eterne tenentur
vitam ponere pro deo. Cum huius
necessitas adest. Et per contrarium
odit animam suam in hoc mundo
i. qui denegat bona et delectabilia
propria vite sue et sustinet peccatis
Et paratus est vitam suam ad mor-
tem exponere pro fide dei et ci-
lando de aliorum salute cum
est necesse. In vitam eternam
custodit eam i. cautius est qua
propter hoc eternaliter vivet. Et
ergo vita christianorum valde est
contemperata. Ne propter bona tempora-
lia et delectationes carnales amit-
tat eterna. Et ne amando vitam
propriam odiat eam. Dicit enim
Augustinus. Si male amaveris tunc
odisti. Si bene odisti tunc ama-
sti. Felices qui oderunt custodi-
endo ne perdant amando. Nole-
ergo amare animam sed in hac vita
ne perdas in futura vita. Et ad
hec inducat Christus omnes preter
ponens semper in exemplum dicens
Si quis michi ministrat me
sequatur i. qui vult esse minister
meus nomine et re non querendo
bonum proprium sed honorem meum me
sequatur sicut verum ductorem que
sequendo nemo errare potest Johannis
xiio. Sapienciam ergo cristum pre-
excellentiam vitam virginalem cum
virginibus i. per amorem sponsi

cum apostolis per tollerantiam
passionis cum martiribus per
dispensationem verbi dei et sacra-
mentorum cum doctoribus et quia
per expletionem mandatorum dei cum
omnibus christi fidelibus 2a ad [Cor.?]
apostoli In omnibus exhibeamus
nos sicut dei ministros virtutum minis-
terium nostrum etc. Et omnibus
istis modis beatus laurencius seque-
batur christum. Erat enim inno-
cens et immaculatus corde. Erat
pauper quod patet in thezaurorum
ecclesie pauperibus distribu-
tione. Erat fidelis dispensator.
Non solum verbi dei sed etiam
sanguinis christi. Unde cum beatus
Sixtus papa duceretur ad
carcerem ad mandatum decii
ut torqueretur et thezauros
perderet et christum negaret
beatus laurencius post eum
currens clamabat dicens Quo
progrederis sine filio pater
quo sacerdos sancte sine ministro
properas. Tu sine ministro nun-
quam sacrificium offerre consueveras.
Quid ergo in me displicuit
paternitati tue numquid degenerem
probasti experire certe utrum
ydoneum ministrum elegeris cui
commisisti dominici sanguinis
dispensationem. Ille sequebatur
deum per martirium. Et passus
est pro fide et nomine eius quia
acerbissimas penas quia super
cratheram ferream assatus fuit.
Unde de eo dicit augustinus Cathena-
tus artus verberum fractione con-
cisus subito precipitur igne
torreri ut per cratheram ferream
que iam de fervore continuo vi-
[illegible] vice vicendi vertendi com-
pendium alterna mutatione me-
brorum fieret tanto vehemen-
tior et pena productior. Et in
sermone 3o. Iacebat laurencius
in cratheicula flammarum

igne torrebatur quas non ti-
muit. Anima intus flamma ca-
ritatis exarsit. Non enim fer-
re potuisset tantos dolores
nisi intus dilexisset eterna re-
munerationis. Quod igitur
exterius passus est in terre-
nis cum anima generatur in ce-
lis. Quod mea ista tormenta noli cre-
di. Et si namque vritur et ardet
alet in omnibus visceribus
ac [illegible] mente fidelis per tractans
regnum celi et promissa dei refri-
gerio consolationis vincit [illegible]
tat. Non enim sine premio
passus est talia sanctus mar-
tir. Propter quod sanctus augustinus
ubi ego sum illic et minister meus
erit. Nam quia christus dominus secundum
eum deus est essentialiter ipsa
beatitudo et quantum ad humani-
tatem erat actu beatus cum ani-
ma. Que est principalior pars ho-
minis. Sed ipsa anima aliquando nomina-
tur homo ut per aristotelem
9o ethicorum. Hoc est ergo pre-
mium speciale christi quod ubi ipse
est illuc veniamus et ad honori-
ficentiam patris eterni. Unde co-
sistit non enim equalitate divinitatis
Anima hoc est proprium solius deo
sed in comparacione seu participa-
tione eternitatis. Ita beati mini-
stri christi erunt beatus laurencius [illegible]
celestis regis et coheredes christi.
Dabuntur ergo bona illa
que oculus non vidit nec au-
ris audivit nec in cor hominis
ascendit. Ad que nos
perducat ihesus christus qui
vivit et regnat per infinita
secula seculorum Amen.

[illegible] officia

Secundus Sermo de eodem

Si quis michi ministrat
me sequatur Et
ubi ego sum illic et
minister meus erit
Johannis xii Con-
suetudo hominum et ta-
cio naturalis hoc ostendit quod omnes mini-
stri dominorum huius seculi plus habent
de labore quam sui domini et minus
de honore Tamen sunt qui cum
magna diligencia et gravi labo-
re serviunt dominis huius seculi pro-
pter unum premium Et pro certo si quis
istorum ministrorum sciret quod haberet ma-
gnum premium pro labore et equa-
lem gloriam et honorem cum suo domino
estimo quod cum maiori affectu et dili-
gencia tali domino serviret Et
ideo ut dominus dominancium ponens
nos ad suum servicium alliceret ostendit quod
eius ministri habebunt laborem quam ipse la-
borem et equalem cum ipso honorem
Cum dicat Si quis michi ministrat
me sequatur et ubi ego sum et sequitur in qui-
bus verbis ad nostram informacionem
et consolacionem omnium ministrorum dei
considero tria Primo informat
nos salvator noster cui servire
debeamus quia sibi Et hoc in hoc quod ad
dicit Si quis michi ministrat Secundo
ponit quod ministri eius habebunt quam ipse
laborem scilicet Cum dicat me sequa-
tur quasi diceret Volo quod sequatur meos passus
et equat meam caritatem sequatur
me et faciat quod feci Tercio sal-
vator noster promittit magnum pre-
mium suis ministris quia cum equalem
secum honorem Et hoc michi vi-
detur cum dicat Et ubi ego sum illic et
minister meus erit Dixi primo
quod salvator noster nos informat
cui servire debeamus quia sibi dominus
dicit Si quis michi ministrat Nam licet mul-
ti sunt quibus serviendum est in pre[sen]-
ti vita [illegible] et potissime ser-
vire debemus deo Et hoc racio-
nem quia hoc est ministerium honestum et utile
iustissimum propter tria Primo quia nos
creavit De hoc dicit David Ser-
vite domino in leticia et addit Sci-

tote quia dominus ipse est deus ipse fecit
nos et non ipsi nos Revera si de-
bes servire regi terrestri quia tibi
aliquid boni temporalis dedit Multo ma-
gis teneris servire regi celorum
qui te creavit Et tibi [illegible]
corpus et animam multum preciosam
et non plus ista sed omnia que inde habes
Et ergo servies ei quia hoc requirit iu-
sticia et magna est iniusticia quando
res ad dei servicium creata alteri
serviunt domini contemptus De talibus quo-
que per prophetam dicit dominus provoca-
verunt me in diis alienis Obliti sunt
domini creatoris sui Et hii sunt de
illis qui plus diligunt creaturam
quam creatorem quam hoc est deus tuus
quod ultra deum amas Secundo
iustum est deo servire quia nos redemit
et non sumus nostri sed ipsius ipsi ergo ser-
viamus Revera Si te aliquis a
morte redimeret temporali sua pecunia
usque ad servires et certe a morte
eterna redemit te filius dei non auro
non argento sed suo precioso sanguine
I petri i et ergo tanto gravior offensa
Quod alteri et non sibi servis Et
Bern in persona cristi quid est hoc
quod inimico meo et non michi libentius servire
plus quam michi Non ille vos pascit
non tempora vestra disponit Non ipse vos
redemit sed ego Tercio iustum est
servire cristo quia ipse nobis servivit
Non propter suam sed propter nostram utilitatem
luce xxii dicit Ego sum in medio
vos sicut qui ministrat Et quam
laboriose nobis servierit ostendit beatus
Petrus in hoc quia peccata nostra in se
tulit quam pro peccatis nostris passus
sunt Exhibe [illegible] quia nos creat
redemit et nobis de sua vita ser-
vivit Consequenter quod iustum est ut
ei ultra omnes creaturas serviamus
Ad hoc hortatur nos apostolus I corin-
thios iiii Sic vos existimet homo
ut ministros cristi Secundo dixi quia
ministrare debemus deo quia hoc est
honestum Si enim est honestum servire
principibus huius seculi Multo
magis est honestum servire illi
qui est rex regum et dominus dominancium

Cui servire ut b. Brigitta Regnare
e. De hac servitute dixit b. aga-
tha Summa ingenuitas est hac
in qua servitus christi comprobatur. O
quanti sunt qui gloriantur et leta-
ntur in hoc quod sunt ministri regis terre-
ni et ad hoc diligenter insistunt quoniam
hoc videtur eis honestum. Multo
fortius letari debet anima fi-
delis si est ministra regis celestis
regis cui serviunt sol et luna et
stelle et omnis creatura. Ubi bene est
optime si habet talem dominum et
precipue quia ipse ministros suos
non vocat servos sed amicos. Johannis
xv. Dixit ad discipulos Jam non di-
cam vos servos sed amicos meos. Re-
vera magnus honor servum voca-
ri amicum regis celorum. Tercio dixi
quod ministrare debemus deo quia
hoc est nobis multum utile. De hac
utilitate dicit ipse filius dei Johannis
xii. Si quis mihi ministraverit hono-
rificabit eum pater meus qui est in ce-
lis. Et qualiter est ita honorificatio
audi. Triplex honorat deus. Primo
in morte per ministerium suorum an-
gelorum. Luce xvi. Factum est ut
moreretur lazarus et portaretur
ab angelis in sinum abrahe. Ma-
gna consolatio omnibus fidelibus
non solum divitibus sed etiam paupe-
ribus et mendicis quod a tantis prin-
cipibus tunc ab angelis debeant
deportari. Secundo honorificabit
deus suos ministros in suo iudicio gene-
rali. O quantus honor erit suis electis
in die iudicii quando ille rex omnipotens
collocabit eos ad dexteram suam et
coram toto mundo commendabit ipsorum
ministerium dicens. Esurivi et dedistis
mihi manducare. Sitivi et dedistis
mihi bibere. Nudus fui et cooperuistis
me. Et ita commendabit eis alia opera
misericordie. Amen quicquid uni
ex minimis meis fecistis mihi fecistis.
Math. v. Ad huius commendationem
deberent attendere illi qui hic magnos
labores faciunt ut solum temporaliter ab
hominibus laudarentur quorum neco-

ria et gloria vana tamquam fumus cum
parte preteribit. Tercio honorifi-
cabit omnipotens deus suos mini-
stros quando eis dabit regnum celeste
dicens Venite benedicti patris mei per-
cipite regnum quod vobis paratum
est ab origine mundi. Math. xxv.
Et iste honor erit maximus. Cuius
enim excogitare potest leticiam cordis
gloriam et honorem omnium electorum
cum eis dicet ille rex celestis Ve-
nite benedicti patris mei scilicet qui
vos benedixit sua benedictione
pater meus. Percipite regnum quod
vobis paratum est ab origine mun-
di et quod numquam fine carebit. Luce
i. Regni eius non erit finis. Ergo per-
cipite regnum non terrestre sed cele-
ste. Non temporale sed eternum omni
gaudio et exultatione et omni bo-
no plenum. Taliter honorificabun-
tur omnes qui deo hic serviunt ex
voluntate. Et propterea nos
ei ministrare debemus quoniam hoc
est ministerium honestum et utile. Et tantum
de primo. Dixi 2o quod ministri 2o
dei sorte cum ipso laborem habent.
Et hic nobis innuit salvator noster
in hiis verbis. Dominus dicit Si quis
mihi ministrat me sequatur. Vult enim
dicere quod per eandem viam qua ipse
ambulavit ministri sui properent
Sed non vult quod ministri ipsum in labore
antecedat vel de pari secum cur-
rat sed quod ipsum sequatur. Ideo dicit
me sequatur. Et Math. xvi dicit
Si quis vult venire post me abneget
semetipsum et tollat crucem suam et
sequatur me. Non dicit tollat cru-
cem meam et sequatur me sed suam.
Et ita non affectat ut a suo ministro
maius quod portare potest propter quod
et dicit Math. xi Tollite iugum
meum super vos. Iugum enim meum
suave et onus meum leve. Et re-
vera ita est. Non enim iugum et onus
est dilectio dei et proximi que est
causa nec tenetur. Quamvis enim alia
irrationalia propter consuetudinem nec
nimis si diligunt a multo magis
rationalia ut ipse homo sed iugum dei a

dyab(o)li et amara et onus eius est multum
grave. Et q(uo)d est illud iugum dyabo(li)
certe hoc ut omne malum quod tibi
suggerit facias ut impaciens contume-
lias et rixosus sis et in malo quescas
et similia in eo est non liberta(s) te scd
haberet nisi per peccatum tibi propter pec-
catum et iniquitatem manum pedem
aut collum strangeres hec est enim
consuetudo eius qua exercet in
suis ministris. Et xpc dicit iugum omnis mul-
tum leve protecto per dormire ge-
stare comedere bibere et secundum quod
plus diligas deum et per proximum
tuum anima hoc faciendo legem dei im-
plesti. Dicat ante hoc salvator noster
alliciendo nos. Tamen non monstrat
me sequatur. Et quemadmodum
hec verba tunc semel protulit ita
hoc promovat nos ut eum sequamur
apocalipsis iii° Ego sto ad hostium et
pulso. Sed tamen pauci sunt qui eius
vocacioni obediunt. Patet ut tales
homines qui sunt obliti salutis ipsorum
incitari possent ad sequendum cri-
stum audiant quid tota ad hoc mo-
vere debet. Consistunt quadru-
plici de causa primus alium libenter
sequi solet. Primo homo peregrinus libe-
ter sequitur fidelem ductorem vide-
mus enim quod dum aliquis vult ire ad lo-
cum remotum ubi via est difficilis
incognita et non bene trita tales
multum gaudet quando habet fidelem ductorem
qui eum possit ducere quo deside-
rat. Et ideo hoc debemus tota di-
ligencia sequi cristum. Ipse enim
quilibet nostrum vult ire ad locum mul-
tum remotum quia ad paradisum
vite eterne et via est incognita
arta et non bene trita quia pau-
ci vadunt per istam viam. Et ideo
si nolumus errare in ista via sequamur
cristum verum ductorem qui ipse nos
perducet ad paradisum leticie celestis
sine omni deviacione primus viii°
dicit de se ipso Ego sum lux mundi
qui sequitur me non ambulat in
tenebris sed habebit lumen vite.
Et iterum dicit Johannis xiiii°

Ego sum via veritas et vita q. d.
dominus Augustinus Si vis ambulare ego
sum via. Et si non vis errare ego
sum veritas. Et si non vis mori ego
sum vita. Secundo servus sequitur
dominum suum cui obligatur servire et
quis est ita dominus noster quam deus nec
est cui obligamur plus quam sibi nam
ipse creator noster est et redemptor ob-
ligamur ergo multum racione creacio-
nis et multo magis racione redemp-
cionis. Ergo sequamur eum sicut
eius volumus. Si vero non fecerimus
profecto ipse qui nos hic vocat tam-
quam primus pater iudicabit nos
tamquam districtus et destrictus iudex.
Tercio infirmus libenter sequitur
peritum medicum qui eum curare pos-
set a corporali infirmitate. Nam
quando aliquis corpore infirmatur ita
tum inquirimus de medico et sic
eum diligencia debemus sequi cristum
quoniam omnes patimur infirmitates
spirituales que sunt periculosiores
quam corporales. Et has nullus
sanare nisi ipse Ysaie vi Reva-
tamus ad dominum quia ipse salvabit
nos et vivificabit nos. Hunc me-
dicum desideraverunt prophete reges
et sancti patres cum magno desi-
derio. Ecce iam venit sequamur
eum si volumus salvari. Quarto
videmus quod pauper libenter sequitur
divitem et precipue hunc qui
sit largus et benignus. Et ergo
sic est. Nos omnes sumus mul-
tum egeni miseri et nudi quia
ita priori innocencia sumus spo-
liati et quicquid habemus in hoc
mundo omnia ista sunt temporalia
cum ipse dissolvunt. Ipse nos vocat
rex celestis super omnes ditissimus
et insuper liberalissimus et ideo ipsum
sequamur. Ipse enim dicat luce
xviii Habebis thezaurum in celo
veni et sequere me. Et hec de eo.
Secundo iam audistis cui debemus
servire quia domino deo et quo quia
deum sequendo pro posse nostro
Audiatis nunc breviter valde ma-
gnum et gloriosum premium in futuro
dei hoc premium promittit cristus

sunt In hys bis ad d̄t Et v' ego
sum dilic z inestia mens erit bre-
uia sunt verba et plena consso-
lacione et misterio diuino diuina
dicit tibi eo sum ic Et v' ec dile-
cte domine Respondit eo maxi-
mus habitore Eccl' xxiiii° ex
hic intellige q' premium omni misto-
rum dà qª celeste gaudium z ui-
ta eterna Anima v' habitat filius
dà Gaude g° z letare inistra dà
quia recipies premium in celo no
in terra q'm diuid dentz tunc dat
premia eterna celestia q' sunt firma
qualia no sunt bona huius seculi q'a
quicquid h' habet aurum argē-
tum. lapides preciosos et gemmas
z omne aliud ita omnia sunt incē-
rta z facile ea perdunt z istis
omnibus mors iam viciua finez
imponit Et ppt hoc consulit nobis
saluator nr̄ d. Thezaurizate vob
thezauros in celo v' nec erugo
nec tinea demollitur nec fures
effodiunt nec furantur Math vi
Et reuera de hoc celesti premio
loqui nō multum sciunt nec possunt
quia excellit intellectum humanum
prout testatur apostolus q' ocu-
lus no vidit nec auris audiuit nec
in cor hominis ascendit q' pparat
deus diligentibus se In libello
eusebij de morte b' ieronimi lo-
quitur q' quodam tpe b' augustinus
sedens in cella sua cepit cogitare
quanta z qualis inesset beatis a-
nimabus leticia que cu' xp̄o
gaudent in regno celesti volunt
componere vnum lib' de gaudijs cele-
stibus z describere quid sibi videba-
tur z dum ita cogitaret lumine
ineffabile z odor suauissimus ipm
circumdedit z de illa luce facta
est ad eum hec vox Augg° quid fa-
cis putas ne te posse totum ma-
re infundere in paruum vasculum
que nullius hominis oculus vidit ui-
uis videre que cor humanum nō in-
tellexit cor tuum vult intelligere inſi-
nite rei quis erit finis paruis
totum mare in paruum vas

infunderetur prius motus celi a suo motu
cessaret q' tu intelligeres nō modice
porcione glorie et z gaudiorum
sanctarum animarum que in celo re-
gnant impossibilia no appetas ex-
perta donec impleatur cursus
tuus z ita fac vt post hanc vitam
hec gaudia possis in eternum fruī
quam h' cursus intelligere Et ita
verba dixit anima beati Jeroni-
mi que illa hora in bethlehem
fuit separata a suo sancto corpe
z portabatur ab angelis ad gau-
dia celestia Ex hoc considerare pos-
sumus q' difficile sit loqui de ita
materia p' legitur etc̄ quod quodam Ce
tpe quidam pr' sanctus ad vita-
uerat virtute diuina dyabolum
in quodam obsesso homine vt sibi
veritem diceret sup eo q' ab ipso
vellet interrogare Demon dixit
interroga ille sup' pr' quesiuit
d. Du fuisti in gaudio celorum
adiuro te p deum viuum vt dicas
quanta gloria z leticia sit sanctis
in celo Demon dixit impossibile te
queris quia hec nā lingua cor-
porea pt eloqui Et quicquid ab
h' de hoc dicerem no posses intelligere
Dixit ille pr' Dicas tamen tm̄
vt quemcumque potes Respondit
demon z dixit De suauitate pla-
pulcritudine et de luce celesti
loquendo si tota terra esset purum
aurum z preciosis lapidibus
ornata z sol esset cenatus splen-
didior q' nūc est aduc hoc totum
esset quasi lutum ad illam pulcri-
tudinem z lucem de alijs bonis
celestibus nil possum quemcumque
loqui Dixit ad eum ille sanctus
pater Dicas tamen quid velles
sustinere vt in ista gloria z leticia
habitare posses Et ille respondit
Contricionem sup' peccato nō habere
possum Et sine contricione dico
Si haberem corpus delicatissimum
quod pt esse homo in mundo z
si esset vna columna a terra usque
ad celum z esset densa infixa acutis
cultellis sunt vellem sursum
et deorsum stare in ista columna Vide

manducare et laetari usque ad diem iudicii ut solum una hora possem esse in ista gloria et laetitia caelesti. Considerate ergo quid ad magni quid vocavit nos deus et dominus salvator noster. Erubescere certe debemus quod sumus tam ingrati et non curavimus suam caritatem pietatem. Iste enim martyr se ad tam magna se exponebat ut solum una hora posset esse in caelesti laetitia et nos nolumus aliquid parum quid sustinere ut ad aeternam habitationem veniamus (?). Revera magna est ista caecitas nostra. Adverte autem hic exemplum non ut in aliquo commendare spiritum malignum aut eius ipsius testimonio ad doctrinam christianam indigeas. Sed ut per hoc exemplum arguas nostram negligentiam et incuriam id est inadvertentiam. Nam licet diabolus non libenter dicat veritatem ac tamen quando dicit hoc se dicat ad maiorem edificationem prestitam admiratius. Hoc non debemus negligenter pensare de excellentia gloriae et gaudii aeterni caelestis habemus varia testimonia salvatoris nostri sanctorum prophetarum et sanctorum doctorum. Bernardus ita dicit: merces sanctorum est ita magna quod non potest mensurari, tam multa quod non potest numerari, tam copiosa quod non potest finiri, et tam pretiosa quod non potest aestimari. Nam beatus Augustinus de hoc premio ita dicit: Revera id quod promittit deus fidelibus non propter suam immensitatem spes non attingit propter suam etiam caritatem non comprehendit propter suam suavitatem desiderio non transgreditur quia excedit nostrum intellectum. Gaudebunt sancti supra se de visione dei, infra se de pulchritudine caeli et aliarum corporalium creaturarum, intra se propter glorificationem corporis et animae, extra se gaudebunt propter associationem suorum proximorum sanctorum angelorum. Et ut breviter concludam quidquid dici possit ibi erit quidquid affectas, nihil autem erit quod non vis quod non desideras. Ibi non erit infirmitas sed sanitas aeterna. Non erit dolor neque fletus sed gaudium sine fine et omne bonum. Ad hoc gaudium intravit iste sanctus et gloriosus martyr lautconis adalbertus (?) vel quicumque alius martyr. Iste enim tanquam verus miles christi a sua iuventute christum sequebatur in magnis virtutibus prout claret in sua legenda. Et sicut christus animam suam pro nobis dedit ita et iste gloriosus martyr propter christum et pro eius sancta fide mortem sustinuit propter hoc congrue vere est christus (?) ad instar eius erit. Igitur merito ita verba sunt deo assumpta: qui mihi ministrat me sequatur. Exequebatur enim christum exercendo se in operibus sanctis intravit mox (?) sempiternam (?) enim ... ieiuniis vivat (?) vero suavis suis virtuosis actibus et mundum contempsit fugiendo eius cupiditates. Hodie igitur est ille in gloria caelesti cum christo domino nostro. Rogemus et nos deum ut perducat ad illud regnum imperium (?). Et quod nobis prestare dignetur.

Legenda sancti laurentii

Laurentius martyr et levita natione de hispania a beato sixto papa Roma deductus est et ipsum in suum archidiaconum ordinavit. Eo tempore Philippus imperator et filius eius nomine philippus fidem christi receperant et christiani effecti ecclesiam sublimare et populum christianum intendebant. Iste philippus primus imperator fuit qui fidem christi recepit quem Origenes vel secundum alios sanctus Pontius convertit. Contigit quod eisdem temporibus gallia rebellasset. Imperator illuc decium militem suum strenuum misit ut galliam rebellantem romano imperio subiugaret. Missus decius prospere cuncta gessit et ad libitum potitus victoria romam redit. Audiens imperator eius adventum eum alacrius honorare volens et adeo a roma usque veronam obviam venit. Sed quia malorum mentes quo magis

honorari sicut merui eo amplius per superbiam intumescens. Decius in superbia elatus imperium cepit ambire et affectare et de morte sui domini tractare. Nocte igitur imperatore in stratu suo sub papilione quiescente, Decius papilionem latenter intravit et dominum dormientem iugulat. Exercitum autem qui cum imperatore venerat ad se prece ac precio ac minis attraxit et ad urbem regiam gradu concito properavit. Audiens hec Philippus filius vehementer extimuit et totum thesaurum patris beato Sixto et beato Laurencio commendavit ut si ipsum a Decio interfici contingeret thesaurum ecclesiis et pauperibus erogarent. Philippus igitur se latenter aufugit et se occultavit a facie Decii. Senatus igitur obviam Decio processit et ipsum in imperio confirmavit. Ne vero prodicione sed zelo ydolatrie dominum suum occidisse videretur, christianos crudelissime persequi cepit, precipiens eos sine ulla misericordia trucidare. In hac persecutione multa milia martirum coronavit, inter quos etiam Philippus martirio coronatus est. Post hec Decius de thesauro domini sui inquisivit. Oblatus est ei beatus Sixtus tamquam qui christum coleret et imperatoris thesauros haberet. Tunc Decius ipsum in carcerem recipi iussit donec per illata tormenta christum abnegaret et thesauros proderet. Beatus autem Laurencius ipsum sequens post ipsum clamabat dicens: O quo progrederis sine filio pater, quo sacerdos sancte sine ministro properas? Tu sine ministro numquam sacrificium offerre consueveras. Quid ergo in me displicuit paternitati tue? Numquid degenerem probasti? Experimentum cape utrum ydoneum ministrum elegeris, cui commisisti dominici sanguinis dispensationem. Cui beatus

Sixtus dixit: Non ego te desero, fili, sed maiora tibi debentur pro fide christi certamina. Nos quasi senes levioris pugne cursum recipimus, te autem quasi iuvenem gloriosior de tiranno triumphus expectat. Post triduum me sequeris sacerdotem levita. Dedit quoque ei omnes thesauros precipiens ut ecclesiis et pauperibus erogaret. Beatus igitur Laurencius christianos die ac nocte quesivit et unicuique prout opus erat ministravit. Venit quoque ad domum cuiusdam vidue que multos christianos in domo sua absconderat, quam iam longus dolor capitis detinebat. Beatus autem Laurencius per impositionem manus eam a dolore capitis liberavit. Et pauperum pedes lavans omnibus elemosinam dedit. Eadem autem nocte in domum cuiusdam christiani veniens quendam cecum reperit et facto signo crucis eundem illuminavit. Cum autem Sixtus Decio nollet consentire, ipsum ad decollandum duci precepit. Accurrens autem beatus Laurencius post ipsum clamabat dicens: Noli me derelinquere, pater sancte, quia thesauros tuos iam expendi quos tradidisti michi. Tunc milites audientes thesauros Laurencium tenuerunt, Parthemio tribuno tradiderunt. Ipse autem Decio eum presentavit. Cui Decius Cesar ait: Ubi sunt thesauri ecclesie quos apud te cognovimus absconditos? Cui cum ille non responderet, tradidit eum Valeriano prefecto ut aut prodat thesauros ac ydolis sacrificet aut diversis eum interire suppliciis faciat. Valerianus autem cuidam prefecto nomine Ypolito ipsum in custodiam dedit, quem cum aliis multis in carcere recludi fecit. Erat autem in carcere quidam gentilis nomine Lucillus qui plorando lumen oculorum amiserat. Cui beatus Laurencius lumen se restituturum promisit si in christum crederet et baptisma susciperet. Ille baptizari instantissime postulat. Accipiens igitur aquam Laurencius dixit ei: Omnia in confessione lavantur

Cum igitur ipsum de articulis fidei di-
ligenter interrogasset. Et ille omnia
credere se confessus fuisset, aquam
super caput eius fudit et in nomine
Christi baptizavit. Statimque qui
cecus fuerat lumen recepit, qua-
propter multi ceci ad eum veniebant
et ab eo illuminati redibant. Hoc vi-
dens Ypolitus dixit ei: Ostende
michi thesauros. Cui Laurencius:
O Ypolite, si in dominum Ihesum Christum
credideris et thesauros tibi o-
stendam et vitam eternam promitto.
Cui Ypolitus: Si hec facis, faciam
quod hortaris. Eadem hora Ypo-
litus credidit et sacrum baptisma
cum familia accepit. Baptisatus
autem ait: Vidi animas innocenci-
um letas gaudere. Post hec misit Va-
lerianus ad Ypolitum ut Lauren-
cium presentaret. Cui Laurencius ait:
Ambulemus ambo pariter, quia
michi et tibi gloria preparatur. Ad
g° tribunal ambo venerunt. Et ite-
rum fit inquisitio de thesauris Lauren-
cii. Ait triduo inducias petiit,
quas Valerianus sub Ypolito pol-
licitatione concessit. In hoc triduo
Laurencius pauperes claudos et cecos
collegit et eos in pallacio Salustiano
coram Decio presentavit dicens: Ecce isti
sunt thesauri eterni qui nunquam
minuuntur. Hec sunt, horum enim
manus thesauros in celum depor-
taverunt. Valerianus presente Decio dixit:
Quid variaris per multa? Id no-
mine sacrifica dys et magicam
artem depone. Cui Laurencius:
Quis debet adorari, qui fecit an qui
factus est? Iratus Decius iussit
eum cedi et lo... omne genus tormen-
torum ante ipsum afferri, quod ad sacri-
ficandum urgeret dys ut tormen-
ta evaderet. Respondit: Infelix,
has ego epulas semper optavi. Cui
Decius: Si epule sunt, ita si-
miles tibi pande ut tecum pariter
epulentur. Cui Laurencius: Iam
celis nomina sua dederunt et eorum
aspectu non es dignus intueri.
Tunc iubente Decio fustibus

ceditur et ardentes lamine ad la-
tera apponuntur. Dixitque Lauren-
cius: Domine Ihesu Christe deus de deo
miserere mei servo tuo quia accusa-
tus non negavi. Interrogatus te do-
minum confessus sum. Dixitque Decius:
Scio quia per artem magicam tor-
menta deludis, sed me amplius deludere
non vales nec valebis. Testor deos
meos et deas quod nisi sacrifica-
veris diversis suppliciis perimeris.
Tunc iussit eum plumbatis di-
rissime cedi. Laurencius autem orat
dicens: Domine Ihesu Christe accipe spiritum
meum. Tunc audiente Decio vox de
celo insonuit dicens: Adhuc multa
tormenta tibi debentur sine cer-
tamina. Tunc Decius furore re-
pletus dixit: Viri romani audistis de-
mones istum sacrilegum conso-
lantes qui nec deos colit nec tor-
menta metuit nec potestates iran-
tes presentes expavescit. Iussitque
eum iterum scorpionibus cedi. Sub-
ridebat Laurencius, gracias agit
deo et circumstantibus exoravit.
Eadem autem hora quidam miles
nomine Romanus credidit et beato Lau-
rencio dixit: Video ante te iuvenem
pulcherrimum stantem et membra tua
cum linteo extergentem. Adiuro
te per deum ne me derelinquas sed
festina me baptizare. Dixitque
Decius Valeriano: Puto quod iam
per artem magicam victi sumus. Roma-
nus autem afferens urceum cum aqua
ad pedes beati Laurencii procidit
et sacrum baptisma ab eo suscepit.
Quod ut Decius audisset, Romanum
fustibus cedi iussit qui ad libere
christianum se profitebatur. Iussit-
que eum decollari. Eadem nocte
Laurencius ad Decium adducitur.
Cum autem Ypolitus fleret et se chri-
stianum esse clamare vellet, dixit
ei Laurencius: In homine inte-
riori absconde Christum. Et dum
clamavero audi et veni. Omnia
ergo tormentorum genera coram
Decio afferuntur. Decius ergo dixit

lampas autem dixit saturasti aut nox
ita in te enim supplicijs expandere
Cui laurencius Mea nox obscurum
non habet sed omnia in luce clarescunt
Dixitque decius Afferatur le-
ctus ferreus ut quiescat in eo
laurencius contumax Ministri
ergo eum exuerunt et super crathe-
ferream extenderunt et prunis
suppositis eum cum instrumentis fer-
reis compresserunt Dixitque lau-
rencius valeriano Disce miser
quia carbones tui michi refrigeri-
um tibi vero eternum prestant suppli-
cium Quia ipse dominus novit quod eum
accusatus non negaui interroga-
tus christum confessus sum assatus
gratias ago Dixitque hilari vultu
ad decium Ecce miser assasti partem
vnam gira aliam Et manduca
Et gracias agens dixit Gracias
ago tibi domine quia ianuas tuas
ingredi merui Et tradidit deo
spiritum Videamus ergo quod per tormen-
ta nobis innuerunt que pro christi nomi-
ne sustinuit / ymo ipsum deo omni-
potenti magis acceptabilem fece-
runt quemadmodum aurum primus
in fornace purgatur postea ad thezau-
ros regales servatur sic sanctus lau-
rencius per ignem et alia tormenta
gravissima est probatus Deinde
ad celestis regni thezauros directus
ubi cum sanctis dei gaudet et gau-
debit sine fine amen Signa que
in dyalogo

Sermo de assumpcione beate virginis marie

Hodie celebramus
diem preclare virginis
marie genitricis dei
que quidem festivitas
sic et virgo incompara-
bilis est ceteris
ita et incomparabilis omnium sanctorum fe-
stivitatibus vnio et inter festivi-
tates eius est sollempnius Vnde
et si habuit gaudium in annuncia-
cione purificacione visitacione vel

Nunquam tamen maius quam hoc quando de
hoc seculo migrans ad ethereum tha-
lamum pervenit sublimata In quo
ipsa exaltata est super choros an-
gelorum atque in solio regni post christum
gloriosa resedit Sicut enim
veniente bersabee ad regem salo-
monem positus est ei thronus que
sedit ad dexteram eius sicut legitur
3 regum 2o Sic assumpta virgine
super omnes choros angelorum thronus
eius iuxta thronum filij dei est locatus
Sicut dauiticum canit eulogium
Astitit regina a dextris tuis in
vestitu deaurato circumdata va-
rietate id est ornamento Quia autem virtutum
de eius laude et dignitate me fateor
omnino insufficientem Nam intellectum ha-
beo obtusum et tot multiplicabus
peccatis infectum sic quod nec sancti-
tas vite nec facundia nec intellectus
suppetit ad digne laudandam tam beatam
tam gloriosam virginem dei matrem
nec mirum de me quoniam sancti doctores
ieronimus augustinus et bernhardus
qui proprie columpne sunt in ecclesia sancta
dei Reputant se ad hoc indignos
et insufficientes Quid ergo ego pecca-
tor qui peccata velud aquam bibo
Bernardus enim ita dicit christi genitricem
et marie assumpcionem quis enarrabit
Siquidem tantum est gracie in terris et adepta
prestitit tantum et in celis optinet
glorie singularis quod oculus non
vidit nec auris audiuit nec in cor
hominis ascendit que preparauit deus
diligentibus se quod omnibus
est incognitum quod parat gignan-
ti se et quod omnibus est certum dili-
genti pre omnibus quod nusquam est sufficio
explicare eloquio quod nobis tantum-
li Reperitur in alio sermone de
beata virgine Ieronimus vero ita de ea
dicit quicquid humanis potest verbis
minus est ab eius laude quia divinitus
est et angelicis preconijs predi-
cata a prophetis quidem prenunc-
ciata a patriarchis figuris et
enigmatibus presignata et presentata
ab angelis venerabiliter et officio-
sissime salutata Primum dictum est

Ave gratia plena dominus tecum bene-
dicta tu in mulieribus. Et ideo de tali
tantaque loqui volens fateor me indi-
gnum. Sed et puto quod nemo sit qui
presumat nisi qui que quanta sit
que pandimus ignorat. Tamen
etsi ad hoc nemo ydoneus invenitur
votis tamen omnibus nemo debet a laudi-
bus quamvis explere non queat quod
sentit. Unde si virgo gaude quia me-
ruisti esse et tu quod laudas tanta
tua ut sis que digne laudare pos-
sis. Quod si coniugatus es et casta vi-
duitate et lauda quia non aliunde
constat ut posses esse casta quam
ex gratia Christi que plenissime fuit
in Maria quam laudas. Quod si tante
coniugata es peccatrix in longum
consistere et lauda quam inde omnibus
misericordia profluxit et gratia ut laudes
laudent. Et quamvis non sit speciosa
laus in ore peccatoris noli cessare
quia inde tibi promittitur venia. Hinc
et omnibus ut laudes aliqui iuxta
modulum ingenii nostri devo-
tis studeamus laudare
quam cum iuxta multitudinem magni-
tudinis eius laudare potuerimus
omnino preter intelligentiam non est quod
quidem sunt impleturi (?) quod de
Beati qui habitant in domo tua
domine in secula seculorum laudabunt
te. Ut ergo aliquid de eius lau-
dibus de tam gloriose virginis Marie
valeam enarrare pro dono sancti
spiritus adeam de quo loqui volumus
Reverenter salutabo eam similiter
angelica salutatione dicens Ave
Maria gratia plena etc. In illo tempore
Intravit Ihesus in quoddam castellum
et mulier quedam Martha nomine
excepit illum in domum suam. Et huic
erat soror nomine Maria etc. Luce x°.
Evangelium hoc quamvis non videatur
convenire beate virgini Marie
nec festo assumptionis eius quia
verba eius videntur quasi extranea
a virgine et eius festum tamen ho-
dierna die optime et decenter
ex ordinatione ecclesie legitur ad honorem
hodierne festivitatis. Prima ratio primo
quia evangelium narrat de gemina
Christi susceptione scilicet corporali a Mar-
tha in hospicium domus exterioris
et spirituali a Maria in hospicium
cordis per humilem audicionem verbi
Christi quia sedens secus pedes domini
audiebat verbum illius. Et utraque suscep-
cio perfectius fuit in Maria matre
Christi que ipsum tempore annunciationis
corporaliter suscepit in domum sui san-
ctissimi corporis cum dixit Ecce
ancilla domini etc. Et spiritualiter per
fidem et caritatem de qua susce-
ptione dicit Augustinus in sermone
de eius nativitate quod beatior fuit Ma-
ria percipiendo fidem Christi quam conci-
piendo carnem Christi. Nam in ma-
ternitatis in ea profuisset nisi Chri-
stum felicius mente quam carne
gessisset. Secundo narrat evan-
gelium de perfectione vite utriusque scilicet
active et contemplative sub nomine
duarum sororum scilicet Marthe et Marie
que perfectius fuerunt in Maria
quam in istis duabus sororibus primo
quidem in vita pura et humana ac-
tiva. Dicit enim quod aliis per partes
datum est. Tota se in Maria fudit
gratie plenitudo. Hinc secundum Bedam
vita activa est ab hoc seculo immunda
oblatum se custodire mente manum
linguam et omnes sensus ab omni in-
quinamento culpe continere. Insuper in-
fusis laboribus et divinis servitiis
proximis subvenire. Potest hoc esse proximorum
necessitatibus iuxta posse
subvenire et eius opera misericordie
impendere. Ista perfectius fecit virgo
Maria quam Martha hospita Christi et
quam alius homo. Nam ut legitur vel legimus de virgo
statuerat sicut dicit Ieronimus in epistola
ad Heliodorum quod a mane usque ad tertiam
ad orationem insisteret. Deinde usque
ad horam nonam circa aliqua opera versa-
batur. Post nonam meditationem refectionem
sumpsit et studiorum et gratiarum actionem
aliis diebus temporibus legebat et orabat
aut vacabat in quibus frequens salutationibus
oratus est devote instabat etc.

opera mie plq a'ys exercent sz
ptr Anshel qui dicit aly quoz
hospitem in domum suscipiunt/ ia
no quoz sz vnus dei sz m qui nō ha
buit vbi caput suū reclinaret/ non
in domum quoz sz in vterum suscepe
runt Martha, illi portant alienos
populos & cibant alieno cibo hec
proprijs vberibus lactauit et
proprijs manibus cibauit Martha
vestiunt pauperes veste lana tex
ta de ale a'cdo animali sz hec pro
pria carne et est pannus ipsius in
volunt fecit enim ei tunicam polimi
tam sicut Jacob Joseph filio suo
que tunica sz caro eius fuit tpe
passionis sic laccerata et sanguine
perfusa quia a vertice capitis vsque
ad plantam pedis nō fuit in eo sa
nitas vt dicit Ysaias Martha
pauperes vinctos soluunt sz hec eos
nos sedentes in tenebris & in
vmbra mortis vinctos mediante
et ferro nō auro vel argento sz
filio suo proprio liberauit Martha
quinas infirmos visitauit sz hec
do sum in quottidiana cura ha
buit qui dicit dixit per prophetam
Infirmata e in paupertate vita
mea & ossa [illegible] corralibus
subuenit in quibus potuit habe
endo fouendo confortando postea
compatiendo & cruciando qui in car
ne posito affuit/ sicut scriptum est
Stabat mater ihu iuxta crucem et et
vltimo mortuum cum magna anxietate
sepeliuit Et dicitur vt mulier accepit xpm
in domum suam i in corpus animam &
mentem etc fuit martha quia per
fecte faciebat opera vite actiue/ quod eciam
fuit maria i exercuit opera vite con
templatiue sz illud 2m Gregorium
super Ezechielem vita contemplatiua e
caritate dei et proximi retinere
tenere ab omni exteriori accione sz
a omnibus secularibus quiescere & soli
desiderio conditoris inhiere/ quod
perfectissime faciebat maria Et
hec innuitur i ewangelio vbi dicitur sedens
requiescens Tunc omnis vite [illegible]

sed tumultus suscipit ex [illegible] in se [illegible]
erat quieta vnde de ipsa dicit Symon
que constituta in peregrinacione vel in
terra aliena fuit eiusdem animi vt
in sua Tercio narrat ewangelium de o
ptime partis eleccione cum dicit Maria
optimam partem elegit i ex diuina elec
cione inter omnes creaturas optima
partem eminencia optinuit quantum ad
graciam & gloriam ymo licet hoc vm
dictum sit de maria magdalene
que i'dm Marte meliorem partem elegerat
quia vita contemplatiua melior est actiua
tamen pri hoc vm soli marie virgini conuenit
Non competit deo nec angelo nec homini
quia nō partem elegit sz totum optinet
nec homini/ nec angelo/ nec enim homo vel
angelus est qui simpliciter optimam
partem obtinet Et ideo soli marie competit
hoc vm Est enim virgo maria media
inter creatorem qui totum obtinet & inter
alias creaturas que bona vel modica
optima per optinet partem Dicit Ans
helmus nichil equale marie est quod
est aut supra ipsam est & hoc est solus
deus aut infra partem e et est omne
quod nō est deus Ideo de hac parte
optima dicit Augustinus alloquens eam Ad
hanc vsque gloriam tu virgo prouecta
es vt supremo rege nichil habeas supra
in supremis/ quod et angelicam transcen
des dignitatem ad superna quam sub
limata confessum vt omnium rex fi
lius posuit quod ex te sumpsit
Ibi etiam posuit et te matrem ex qua
sumpsit/ nam eum prophas e credere te
esse alibi quam vbi est illud quod
ex te sumptum est sz caro filij dei
que est in dextera patris omnipo
tentis Bene ergo maria optimam
partem elegit cum sicut hoc in corpore
et anima est glorificata Juxta
illud Transijt ad ethera virgo
puerpera virgula yesse nō sine
corpore sz sine tempore tendit ad esse
Quod significatum est Apoc xij o
vbi dicitur quod mulier amicta sole volauit
duabus alis in desertum i virgo
maria cum corpore & anima assumpta
est in celum quod est desertum a ma
lignis spiritibus qui de eo propter superbiam ceciderunt

Et Proverbiorum ultimo. Fortitudo
et pulcritudo indumentum eius. Per bis-
sum que est vestis candida intelligitur
glorificatio anime. Per purpuram
que est vestis regalis intelligitur glorificatio
corporis quod est ex purpura regia et
David in psalmo. Spiritu sancto pre-
videns marie assumptionem cum magno
desiderio orat dicens. Surge domine in
requiem tuam tu et archa sanctifica-
tionis tue. Archa ista est virgo beata
filii dei contentiva quia sicut in illa
fuit urna aurea habens manna plena sic
in beata virgine Christus plenus deitate. Et
est sanctificationis quia in utero matris
fuit sanctificata. Ista id est archa hoc
surrexit in requiem id est in corpore et
anime plenam glorificationem. Hoc
quidem surrexit de tumulo quia
gloria immortalitatis fuit induta
Surrexit de mundo quia hoc in celum
est gloriose assumpta. Nam sicut va-
sti regina propter inobedienciam a
regno eiecta. Et hester in locum
eius assumpta propter populi sui inter-
cessionem. Sic et Eva propter inobe-
dienciam a regno eiecta id est expulsa
paradisi
Et virgo benedicta ad regnum celorum
propter eius humilitatem et obedienciam pro
nostra intercessione est assumpta. Est autem
assumpta cum honorabili societate in-
effabili iocunditate et admirabili claritate
ei obviam venit et eam conduxit. Primo
sicut scribitur 2i Regum vj to. Unde dicit quod David
et omnis israhel ducebat choros
archam domini cum gaudio conducentes
et erant cum david. Item chori per
David significatur Christus. Per istos choros
intelliguntur universitates omnium angelorum et sanctorum
Et per septem choros universitas autem
vel per istos choros intelliguntur chori
qui fuerunt in veteri testamento
scilicet angeli patriarche et prophete
Et eorum qui sunt in novo scilicet martires
confessores virgines et apostoli qui eius
exequiis interfuerunt. De ista honorabili
societate cantat ecclesia sicut dies veris
circumdabant eam flores rosarum et lilia
convallium. Per flores rosarum intelliguntur
omnes martires sanguine rubricati. Per
lilia convallium intelliguntur omnes
angeli confessores et virgines.

Item omnes eam admirabantur et de-
siderabant. Unde dicit beatus Bernardus in sermone
Assumpcionis. Intrans virgo in castellum hodie mundi
intrante primus ipsa suscepit adve-
nientem sanctam ingrediens omnem.
Sed cum quanto putas honore cum quanta
exultacione cum quanta gloria
Respondit: Nec in mundo locus digni-
or virginali utero virginalis uteri
templo. Nec in celis locus dignior
regali solio quo mariam hodie filius sub-
limavit. Felix nimirum utrumque susceptio
processit ineffabilis utraque et utraque
incogitabilis. Et post pauca dicit
quis cogitare sufficiat quam gloriose
hodie mundi regina processit
quanto devocionis affectu tota
in eius occursum celestium legionum
prodiret multitudo quibus ad
thronum glorie canticis sit deducta
canticis sit deducta quam placido
vultu quam serena facie quam divinis
amplexibus suscepta a filio et super
omnem exaltata creaturam cum eo
honore quo tanta mater digna fuit
cum ea gloria que tantum decuit
filium. Felicia prorsus oscula labia
impressa lactantis cum virgineo
matris applaudebat in gremio. Sed
utique nunc feliciora censebimus
que ab ore sedentis in dextera dei
patris in beata salutacione suscepit
cum ascendebat et ad thronum glorie
epithalamium canens et dicens. Osculetur
me osculo oris sui. Et infra. Felix
plane maria et multiplicater felix
sive cum recipit salvatorem sive cum
recipitur a salvatore utroque mira
dignitas virginis matris. Utrobi-
que amplectenda dignacio maie-
statis. Hec ille. Sic igitur patet quod as-
sumpta est cum honorabili societate
cum ineffabili iocunditate. Et cum
mirabili claritate. Unde de eius clari-
tate angeli admirantes dicunt
Canticorum vj to. Que est ista que pro-
greditur quasi aurora consurgens
pulcra ut luna electa ut sol terri-
bilis ut castrorum acies ordinata
Et Apocalypsis xij. Signum magnum appa-
ruit in celo mulier amicta sole et
luna sub pedibus eius et in capite

eius corona xij stellarum. Et vtroque
habens. Ex quibus verbis patet
quod ipsa in omnibus partibus fuit
mirabilis claritatis et luminositatis.
Ab extra / quia amicta sole .i. do-
tibus corporis gloriosi scilicet claritate
agilitate et impassibilitate. Item ab in-
fra quia luna sub pedibus eius
.i. omnes mutabilitates nature fortu-
ne culpe et miserie. Istas omnes
mutabilitates sub pedibus habuit
Quia eas perfectissime dominabatur.
Item fuit luminosa a supra quia in
capite eius corona xij stellarum
.i. nouem ordines angelorum et iij
ordines beatorum scilicet martirum
confessorum et virginum qui omnes
eam coronant. Quia ipsam venera-
bantur et laudant. Seraphim laudat
in ipsa caritatem tam feruentissimam. Che-
rubim scientiam tam profundam. Thro-
ni pacem et quietem tam singularem.
Dominaciones tantam super angelos
preminentiam. Virtutes tantam miraculo-
rum efficaciam. Potestates tantam
super demones potentiam. Principa-
tus tantam sui luminis custodiam.
Martires tantam in tribulacionibus
patientiam. Confessores tantam puri-
tatem et mundiciam. Quarto fuit
luminosa ab intra quod notatur cum dicitur
in vtero habens. Habebat enim in
vtero patrium splendorem. Hebreorum i quo-
niam sit splendor glorie / et inmanen-
sit mirabilis claritatis. Ambrosius
Quid nobilius matre dei que splen-
dorem ea quem splendor elegit. Item
habuit in vtero niuem in candore
rem. sapientie vij o. Candor est lucis
perpetue etc. Et ergo remansit mi-
rabilis puritatis. Anshol. decebat
vt virgo beata niteret ea puritate
qua sub deo nequit maior intelligi.
Item habuit in se ignem celestem. Hebre.
xij o Deus noster ignis consumens
est et ergo remansit mirabilis cari-
tas et pietas qua nos multipli-
citer adiuuat. Et ergo oramus. Maria
mater gracie mater misericordie tu nos
ab hoste protege in hora mortis su-
scipe. Adiuuat quidem bonos in

vita in gratia confirmando. Ideo dicitur
mater gratie. Item malos ad miaz
recipiendo. Ideo dicitur mater misericor-
die. Adiuuat in morte nos ab insi-
diis dyaboli protegendo. Ideo dicitur in
hora mortis suscipe. Exemplum. Qui-
dam clericus virginis marie deuotus
quinque dolorem quinque vulnerum cristi eam
cottidie quasi consolari volebat per
hec verba. Gaude dei genitrix
virgo immaculata. Gaude que ab angelo
gaudium suscepisti. Gaude que genu-
isti eterni luminis claritatem. Gaude
dei mater. Gaude sancta dei
genitrix virgo. Tu sola mater innu-
pta te laudat omnis factura. Ge-
nitrix lucis sis pro nobis quesumus per-
hennis interuentrix. Hic cum ma-
gno languore correptus ad extre-
ma venisset pauore conturbari ce-
pit. Cui virgo apparens dixit
Cur fili tanto tremore trepidas
qui totiens mihi gaudium nuntiasti
Gaude et tu quia mecum in eternum
gaudebis. Hec ille audiens
putabat se sanitati restitutum et
se vo(lens) erigere cum leticia spiritum emi-
sit. Non dubium quin in celis letatur
eternaliter prout ei promisit beata
maria. Quia ergo nos ita diligit
adiuuat et custodit. Ideo sicut patet
in euangelio de samaritana
vocetur ista et maria congrue sa-
maritana vocari potest que xl veni-
enti hora sexta .i. sexta etate in
mundum efficacem nostram salutem
dedit bibere cum ei sanguinem
ministrauit / quem pro nobis in pre-
cio fudit et nobis ad bibendum in
sacramento remansit et inde reciproce
te samaritane petenti aquam et si-
tienti salutem dedit aquam viuam
que eam fecit salute mutatam etiam
.i. in regnum celorum. In quo est sicut
supra omnes choros angelorum subli-
mata. Quia vero tempore exaltacio-
nis fuit humilis. Ideo quanto profun-
dius omnibus sanctis se humiliat
tanto humilius eam christus feliciter sub-
limauit. Sicut dicit beatus augustinus in
sermone tercio de eius natiuitate.
Beata humilitas marie que porta
paradisi efficitur scala celi constituitur.

Hec qua deus descendit ad terras
facta est maria palma virginum
Gloria viduarum Exultacio coniugum
Victoria sanctorum Gaudium angelorum
Requies animarum Janua celorum
Sublimacio apostolorum laus martirum
Jubilacio confessorum Continencia virginum
Norma principum Justicia regum
salus omnium populorum facta est ma-
ria regula morum norma omnium
vita virginum virtus pugnan-
cium et palma victorum facta est ma-
ria excelsior supra sidera sanc-
tior supra seraphim Virginitas in-
clita castitas illustrat ecclesias lau-
dantes sanat perditos instaurat
Spem quoque desperatis inspirat ere-
ctos pacificat illustrat Electa est
in proficientibus fructuosa in pe-
nitentibus Gloriosa in perseue-
rantibus victoriosa pro christo pugnan-
tibus hec est maria mater christi
que ab hijs omnibus beata et bene-
dicta dicitur quia respexit hu-
militatem eius qui fecit ei magna
qui potens est et sanctum nomen
eius Ex ipsa enim ortus est sol iusticie
xpc deus noster qui mundi tenebras
repulit et fulgore fidei nos illu-
strauit Hic igitur nos habemus
iam quod virgo beata super omnes sanctos
et angelos est exaltata in eius
veneranda assumpcione De modo
autem sacratissime assumpcionis beate
marie virginis sic legitur Post
ascensionem domini apostolis pa-
rentibus per mundi climata ob gratiam
predicacionis Beata virgo maria
in domo iuxta montem syon dicitur
remansisse Omnia quoque loca filii sui
scilicet baptismi ieiunii passionis se-
pulture Resurrectionis et ascensio-
nis quo advixit sedula deuocio-
ne visitabat Die autem quadam
cum de filii desiderio vehementer
accenderetur et flere cepisset angelus
domini cum multo lumine apparuit
Eam hijs verbis ut dicit augustinus
in sermone sexto hodierne festi-
uitatis Tempus est dicit dominus
te assumi ad me matrem meam
Sicut enim terram replesti gaudio
ita facis et gratulari celestia po-
tentias reddere plus mea mansiones
Consolare sanctorum merorem spem
que tua ante honorabilem presentiam
angelicas constipatam obsequiis
videntes de sua certificabuntur
Veni ergo cum exultacione ne turbe-
ris descendens dum interim Cum
finis gaudii [illegible] ad ce-
lestia celestis palacium Et sicut
ego cum non essem de mundo descendi
ut illuminarem eos qui in mundo sunt
Ita et tuum patrocinium usque ad con-
summacionem seculi perdurabit Ergo
qui in mundo sunt non te o maria
teneat carnis sequestracio que
ad vitam vocatus precia Ad gaudium
indeficiens ad pacis requiem
ad conuersacionem secundam ad re-
surrectionem inenarrabilem ad lucem
inaccessibilem Ad diem non vespe-
rescentem Ad gloriam inenarrabilem
Ad me ipsum filium tuum et creatorem tuum
factorem Et infra Dum morareris
in temporalibus obsequiis tibi mea
manifesta virtute Cum autem transie-
ris ad mortem nupti[illegible] mea ipsum facie
ad faciem tibi ostendam Et sicut tre-
pidacionem terre quod sum est [illegible]
hijs Ne manum meam rapiet quia
in manu mea sunt omnes fines terre
Depone vinculum corporis tuum quia in vtero
tuo meam disposui deitatem Non glo-
riabitur super te mors que vitam
genuisti Non obfuscabit caliginis
vmbra que lucem mundi peperisti Non
tamquam confractionis te attinget quia
meum vas fieri meruisti Veni
iam alacriter ad eum qui ex te na-
tus est letare recipiam iam mater
in vtero pignora mercedem educa-
cionis redde et sic diuersitudinem
habita cum meo vnigenito ad ce-
lesta festina filio Non enim quasi alterius
affectu filii non angustiaris eo quod
te virginem matrem exhibui Exhi-
beo te totius mundi reginam et archan-
gelorum conuenientem celestium
habitaculum in celum Scala ad celos
ascendencium et prouidencium vocatam
Cum transieris ad me nomen tuum per eam
glorificabo Veni igitur omni fiducia
et appenam tibi paradisi ianuam

quo Eua parens tua clauserat
domum celestis reserare ad
celestem Intra in gaudium filii tui
Et tamen breue tempus modicum in sepulcro
vernans cito resuscitaberis quem
conceptum ex te Adducam ad te apo
stolos ad te quos mandabis ac si
meis specialibus Dedit enim ut filii
spirituales lucis mee quibus sanctum
tradidi spiritum tuum corpus sepe
lient Et ipsi in tuo admirati sunt
meam specialem personam Post hanc
narrationem dat angelus virgini
ramum palme missum ex parte dei
propaginem ad certitudinem adven
sus corruptionem mortis victorie
et vestimenta funebria ad sepe
liendum Et igitur virgo convo
cans amicos et cognatos dixit
Notum vobis facio me a presenti
vita fore transituram Oportet
ergo vigilare quia vno quoque transe
unte domina vitam angelorum et ma
ligni spiritus admorientes letum ve
niunt Hijs auditis omnes flere
ceperunt ac dicere Tu timens facie
spirituum que autorem omnium mala
effici meruisti Tu ne predonem
infernalem genuisti Tu que super cheru
bim et seraphin pulchriorem paratam sedem
meruisti Quid ergo nos faciemus
Aut quo fugiemus Aderat ibi
multitudo mulierum flentium et di
centium ne sic orphanos derelinquas
Virgo vero gloriosa eas ait Si
vos corrupti huius nature matres
non tolleratis ab eis admodum di
separari quid ego mater et virgo non
debeo desiderare ad meum per
gere filium dei genitum Si quis vestrum
aliquo orbatur filio consolabitur
superstite vel nascituro ego autem
que vnicum possideo et incorru
pta permaneo quo ademptum non pro
periem amodo Qui omnia de vita
hec cum agerentur b. iohanne pre
dicante in effeso ut quidam dicunt
Celum repente intonuit et nu
bes candida ipsum circumfulsit ac
raptum ante ianuam domus ma
rie collocavit qui introiens re
uerenter et virginem salutavit Illa
virgo conspiciens pre gaudio lacrimas
continere nequivit Dixit quoque fili io
hannes memor esto verborum magistri tui
quibus me tibi in matrem et te michi
in filium commendavit Ecce a domino
vocata debitum humane condicionis
exsoluo Et corpus meum tibi cura
sollicitata recommendo quod cum audis
set iohannes prostratus in terram
Cum lacrimis clamabat Quid sumus
nos domine quibus super nos tantas
tribulaciones immittis / ut quid
me potius de corpore non eduxi
sti ut magis visitare ad domum ma
tris quam eius funeris intercessor
Tunc virgo flentem thalamum in
troduxit palma et vestimenta ostendit
et post hec in lecto vel ad sepulturam
prostrata requievit Dixitque iohannes
O ytinam hic essent omnes apostoli
fratres mei ut decenter possemus
parare exequias Et ecce valde
simul tonitruum auditur Turbo
quasi nubibus candide gravatur Et a
postoli ante ianuam domus virginis
in momento temporis instar im
brium collocantur / qui cum de eo plurimum
mirarentur Iohannes ad eos
egrediens revelat que per angelum
beate virgini fuerant nunciata Cum
enim omnes flerent Iohannes cepit eos
consolari Dicta sic ergo lacrimis
introierunt et virginem recentem
salutantes cum adoraverunt Et illa
Dicite filii mei venientes Et ad
modum adventus eorum que sensisset
iam ab omnia ab angelo nunciata
manifestavit Tunc eum paulum
nominatum salutasset Ille ait Ave
imperatrix mea planctus legum ammi
in carne cristum non viderim cum tan
te in carne. video consolor ac si ipsum
videam usque adveniet diem deum   hinc
te genuisse predicabam gentibus
Quomodo te adipsum translatam
esse docebo Post hec omnes apostoli
laudare ceperunt eam voce dicen
tes Virgo virgini Cum in hoc mundi
incolatu te o celeberrima virgo
haberemus habitatricem qui ipsum
dominum et magistrum nostrum aspicientes
consolabamur Tunc vero nunc te

tissime gracia cognoscas eciam tri
sticia superstites remanencium et
solum habentes refrigerium quod
te mediatrice apud deum possi-
debimus sfilius eius tamquam eciam tot
et deus qui te misericordia vocat te
Nemo est qui prohibeat filio
matrem Ipsa natura hoc docet
te negare in meo nacionis pra-
ue et preterit memento mei semper
in conspectu filii tui magister meus et do-
minus hic ille Post hoc ea que an-
gelus attulit eis virgo ostendit
et deliciis eius usque ad obitum non
extinguendis admonuit deum
vestimenta funebria induens et omni-
bus valedicens corpus ad exitum
in lecto composuit petro ad caput
posito iohanne ad pedes locato
Ceteris apostolis latus ambientibus
et laudantibus dei genitricem pe-
trus go incohans dixit Gaude
celestium thalamorum sponsa et cete-
ri luminis candelabrum per quam de eterna
claritas manifestata post hec cir-
ca horam tercia noctis tonitruo magno
totam domum concussit et spiritus
fragrans domum tanta suavitate
repleuit ut omnes qui aderant
excepto apostolis et tribus virginibus
lucernas gestantibus ingens so-
por oppressit et Dominus cum turbis
et multitudine angelorum descendit et
cum choro virginum venit ad quem
virgo conversa ait ut dicit Damas-
in sermonibus suis Tu dilectus filius
quos fratres appellare tibi placuit de
meo discessu dolentibus frater con-
solator et per inposicionem manuum mearum
suppone benedictionem super benediccio-
nem Deinde extendens manus suas
eius collatum benedixit et addidit
In manus tuas domine commendo spiri-
tum meum Suscipe autem meam animam illam
tibi dilectam quam inculpatam seruaui-
sti tibi et non terre quod meo corpus
meum Custodi illud integraliter
quod tibi inhabitare complacuit
Transfer me ad te ut ubi tu es meorum
visceri partus sum et ego tibi cohabi-
tans Illic itaque talia sunt audita

Surge veni dilecta mea Pul-
cra in mulieribus Tota pulcra
es amica mea et macula non est in te
hec beatissima virgo audiens comen-
dat in manus filii spiritum suum profi-
sis autem apostoli lacrimis fugiunt
oscula thabernaculo domini benedic-
tione ac sanctitate ex contactu sacri
corporis adimpleti Tunc morbi et
demones fugantur aer et celum san-
ctificantur per eius ascensionem Terra
corporis deposicione aqua corporis
ablucione ablutum eius sacrum corpus
aqua mundissima non abripiens mun-
datum sed abripiens sanctificata de-
inde sacrum corpus munda syndone
involutum pheretro suppon-
dunt itaque dominus petro corpus matris
mee cum electa sepelite in valle
yosaphat et tribus diebus illud
diligenter custodite Ego quippe
tunc veniam et illud ad incorrupcionem
transferam et simili incorrupcione te
induam ut illud quod accepit de te
quod accepit pariter conveniant et con-
cordent Damascenus Statimque
lampades choruscantes virgenea
redolent Primi angelici resonant
Apostoli autem aliique sancti qui ade-
rant divinas odas modulantibus
Archa domini e monte syon sacratis
apostolorum inposita ceruicibus ad sacra-
tissimam vallem gessest gedsemani
deducatur angelis antecedentibus aliis
sequentibus aliisque sacrum corpus
velantibus tota ecclesie plenitudine
comitante ita quod etiam ad tantam
gloriam est conversa Igitur excitati
ad tantam dulcem tam melodiam
de civitate velocius exeunt et dili-
genter inquirunt quid nam hoc
esset Tunc dixit quedam maria esse
que fecerunt ad sepeliendum et circa
eam hanc gemunt melodiam Tunc
principes sacerdotum cum ceteris
multum turbati miserunt ut apostolos
occiderent et corpus marie com-
burerent Unde unus ita plenius
dixit Ecce thabernaculum illius qui
nos et gentem nostram conturbavit

Qualē gloriā nūc accepit
Et ecce omn̄ficia ad grabatum se
proiciat cupiens ad terram trahe
corpus genitricis Et ma qui indi
gne tange voluit utraque manu
arefacta a cubito abscedit Reliquus
exercitus plus illo quam ad graba
tum tendentibus horribili dolore
cruciatur Implorat autem veniam
et promittit emendam Cui petrus
nullus inam consequi poteris nisi cor
pus prius prime virginis osculaveris
Et cristum ex ea genitum dei filium
esse confitearis quod cum fecisset ma
nus unde arefacte fuerant cubitis
sunt adiuncte Preterea sanctus petrus
unum dactilum ex palma dedit
illi dicens vade ingredere civitatem et po
ne super infirmos et omnes qui credi
derint salvabuntur Per vero
12 apostoli ad predium gedzemani
invenerunt sepulcrum simile sepul
pulcro unigeniti virginis corpus cum
multa reverentia posuerunt Et
illud sublimissimum dei vas tan
gere non audebant Sed hinc inde apprehen
sa sindone deponebant quo iniunto
dum dicti apostoli et discipuli iuxta
mandatum domini circa sepulcrum
sederent Tercia die nubes splen
didissima sepulcrum adumbravit vo
ces angeli resonant ineffabili o
dor sentiebatur Cumque esset omnibus
stupor immensus Cum dominum illuc
tenerent descendisse et corpus
virginis cum gloria ad inmensa
transferre quos Xristus salutans dixit
Pax vobis Cui viderunt gloria
tibi deus et domine qui facis mira
bilia solus Dixitque apostolis
dominus Quid vobis videtur Quid
gerere glorie et honoris meo nunc
conferam genitrici Et illi dixerunt
videtur domine servus tuus ut sicut
devicta morte regnas in secula
Sic resuscitatis corpus suum inte
meratum et a dextris tuis collocatis
in celis in eternum quo annuente sta
tim anima intravit corpus matris
et de tumulo prodiit gloriosissime
Sicque ad ethereum thalamum

prodigit

assumpta est cum magna gloria et cantu
angelorum et animarum sanctarum De
qua gloria dicit Augustinus in eadem
sermone quis considerare va
leat et intellectu comprehendere ex
imprimis et que et qualia ymnus
dicta sunt Tunc ille multiplex dei fer
vor excitatus et omnis spiritualium
spiritualium virtutum adornatio ino
pinato continebant modulamine
cum et deo accepto Cum hic domi
necior aderant sanctorum anime duc
tos choros et leta facientes pre
cedebant corpus cum iubilo que
mens que lingua eaque dicta
sunt prostrata ad thesaurum gemini
ti pronunciare possent potuerant
alternatimque vocibus concinebant Hodie
regina omnis humanitatis super
stellam excelsissimam elevata celesti
bus porta Et infra Nunc terrena lin
gua glorificat repleta est omnis
terra gloria tua Et infra supra
thronum nimis magnificam super
Beata elevata et mirabili gaudio
super omnes choros angelorum esse potes
tu potire qui indeficienti beatitu
dine super quam proficisci nihil habetur
Suscipite hanc candidam aulam
virginum dicite celi Glorificato
terrigene terra plaudite Universa
creatura lauda creatorem tuum quia
super omnem creaturam exaltatam
in gloria celesti Cuius nos parti
cipes faciat ihesus Xristus amen

Sermo 29 de eadem

In omnibus requiem quesivi
Eccli. xxiiii c. In his
verbis notantur duo Primo gra
tia gratiarum a deo collati
virginis gloriosissime Unde ipsa
dicit In omnibus scilicet a deo michi
collatis quesivi requiem id est eternam
beatitudinem michi et aliis Ita ad in prede
stinatione virginis benedicte
querebatur salus eius et aliorum quia
non sic fuit virgo predestinata ut ipsa
sola salvaretur Sed ut aliorum esset con
causa salutis Nam et sic earum ex
pectabant et cum propheta predicabat

Nam ecce iniciata e parentibus
per angelum ecce sanctificata erat
in utero et premunita erat in
sua commixtione a peccato ut ea
natura eius esset libera a culpa ori-
ginali / et vita a qualibet actuali
quatenus digna fuisset ipsum concipere
qui nec peccatum contraxit neque
fecit / qui ex ea natus tulit pecca-
ta mundi unde sibi dicit In heredi-
tate domini morabor id est in ista gratia
que debuit humano generi concedi
pro assequenda hereditate eterna
Notat id est gratiam in qua nec primam
vel similem habuit nec habebit
sequentem ut modulum esset mater
et virgo unde quidam exponens
illud Ecclesiastici xxiiii In plenitudine
sancta admirabitur dicit plem-
tudo fuit virginitatis cum fecundi-
tate et fecunditatis cum virginitate vir-
ginitatis sine sterilitate Et fecun-
ditatis sine feditate Conce-
ptus sine commixtione partus sine
dolore et corruptione conversatio in
vita sine omni contagione et in omni
sanctitate prout de ipsa dicitur in
ewangelio quod optimam partem elegit que
non auferetur ab ea Racio quia in non
aliquam mentem habuit nisi in angelicis
meritis sanctis Memorabatur igitur
in ista gratia virgo gloriosa qua at-
tendendo hunc ordinem specialem quo or-
dinabatur in mente melioris virgo
gloriosa non potuit ulteriorem gloriam
accipere Sicut dicit Anshelmus de
conceptu virginali Decebat ut
illius hominis conceptio fieret de
matre purissima Decebat enim ut ea
puritate niteret qua sub deo maior
nequid intelligi Et sicut filius ex ea
natus mansit sub lege iuxta
illud Non veni solvere legem sed ad
implere Et illud sicut mandatum
dedit mihi pater sic facio sic et virgo
gloriosa erat sub lege Sequa
subdit Et mihi precepit et dixit
mihi creator omnium id est insinuat virginitatem
servandam tempore legis antique cum
tamen fuisset contra legem unde
dixit virum non cognosco Et
in hec plus deo quam legi obedivit
quia tunc lex coniugii non erat
ex sua lege obligatoria Sed spiritus in
ad hoc obligavit eam et ultra pre-
cepta consilia ewangelica obe-
divit iuxta illud apostoli De vir-
ginibus preceptum domini non habeo
Consilium autem do Creator autem
omnium dicit precepit Illius enim precepti
potestas illius est legem ponere et obligare
omnia quia creare et mortificare Unde
et legem posuit aquis ne transirent
fines suos Sapientie et qui creavit
me sed excellentissimam inter pu-
ras creaturas non quo ad naturo
dignitatem quia sic angeli digniores
sunt sed quo ad deo acceptabi-
litate quo ad hunc effectum specialem
Sequens subditur Requievit sed
virtus humanitatis in tabernacu-
lo meo id est in utero meo novem
mensibus et ultra mirabile
quem celi capere non poterant in vir-
ginis utero se reposuit ita sub parvi-
tate quantitate humanitatis et
vix lineamenta parvi corporis co-
gnosci possunt Dicit Damascenus
Vere dignatio Et humilitas
Et quantitas pietas conplacencie
in hac habitatione ubi beata re-
cipiebat / ut bernhardus Non
gratis primus virginis venter
dei beatus Et dixit mihi in Jacob
habitatio inhabitantis id est inter multitudinem
tanti habeas stabilitatem et gratiam
plenitudine secundum illud angeli
Ave gratia plena etc Nec unquam
inter homines tante plenitudinis
et tante stabilitatis dignitatis
actu non precipue prejudicabat con-
templacioni nec econverso In Jacob
quod continua fuit eius saluatio filii
intenta et ipsius contemplacione
hausit utique unica inter angelos
In Israel hereditate id est inter
illos qui vident deum facie
ad faciem hereditatem accipe Et inita
est inita sicut prima natura quia
licet quasi premium habet virgo gloriosa
adiit cum eminens Nam sicut ve

pro premio dicitur accepisse patris dex
teram et hoc quod est super omne nomen Sic
virgo dexteram filii sui habet pro pre
mio hec est potestas eius pro actibus
bonis delectatur quam agna tertia
hoc ad cumulum eius premium
additur Est enim delectans mentis intueri
dictus i. in omnibus beatis de qui
bus in psalmo Beati qui habitant
in domo tua domine in secula seculorum
laudabunt te Ita quemadmodum ex tra
diabus odoriferis exungunt magne
species Sic ex matre domini prove
niunt magne delectationes Sicut
enim humanitas christi erat obie
ctum beatificum Tertia beati agre
dientes et ingredientes pascua inve
nient Io. x. Sic quodammodo ea que
facta sunt in virgine et per virginem
cognoscere reddit beatos in consi
deratione Ibi enim primo cognoscetur
quid ex ea carne accepit Secundo
spiritussanctus carnem christi in ea for
mavit quid in ea natura humana uni
onis fecit Tertio tot temporibus
in ea mansit quid nascituro carnem non
vigilavit quia dicit Bern. vide
bit anima quod hoc continebat pa
gina Ecclesiastici xxiiii omissis Quasi
cedrus exaltata sum in liba
no et quasi cypressus in monte Syon
quasi palma exaltata sum in cades
et quasi plantatio rose in Ieri
cho quasi oliva speciosa in campis
et quasi platanus exaltata sum iuxta
aquas in plateis Sicut cynamo
mum et balsamum aromatizans
odorem dedi quasi mirra electa dedi
suavitatem odoris In hiis verbis
spiritussanctus agit de exaltatione
gloriose virginis in eius assump
cione et ostendit quod in ea sunt omnes
omnes virtutes per has arbores figura
te Ibi erat cynamomum virtus
quia sicut ea humilior Ita nulla
timidior sed cautelosa et non servi
li timore qui peccatum fugit Secunda
potest in ea efficaciam habent mi
sterium angelorum qui timorem incu
tiunt hominibus ut dicit Bern.
Sunt etiam balsamum caritatis

...mo gratie plenitudo ut testatur an
gelus Unde in ipsa habent misterium
archangelorum qui consolationem imme
tunt hominibus ne timore consum
perentur Unde et archangelis ave
salutavit Sunt etiam cinnamomum tena
bis mortificationis que cum est tota
talis et ex amore divino procedit est
inter miracula computanda quia
mirum est quod homo sit tam carnali
tatis comprimere quod in nullo delecta
tioni demonum preiudicaret quemadmodum
legitur fuisse in virgine gloriosa Unde
efficaciam habent in ea ministerium vir
tutum qui miracula operantur Erat
etiam platanus latitudinis quia nullus
creatura non potuit in ea efficere angustiam
in corpore Et ideo ministerium pote
statum in ea exercent efficaciam quorum est
repellere contrarias potestates Ibi erat spe
ciositas olive Tertia habent habun
dantiam pacis quia inter homines hoc
efficit principatus ut Bernhardus
Erat etiam rubor rosarum in Iericho
id est in mundo quia desiderium habent pa
tiendi pro christo et in illud Tuam ipsius
animam gladius doloris pertransibit Erat
hiis ac tales ut erant martires Sunt
domaui tyrannus quia per patientiam
devincunt eorum subiungeret quod est do
minationum quia ut Bernhardus horum
est deponere potestates de sede et exal
tare humiles horum est transferre re
gnum a gente in gentem Ibi fuit ci
pressus in monte Syon quia vita
aliorum plus ornabat exemplaris vita
valde enim fuit singularis sanctitatis
et eminentis probitatis Ita ut ad eius
eam comparationem quasi nullius reputationis
haberentur Unde deus in ea residere
bat velud in throno ex ea diiudicans
multa aliorum Erat etiam cedrus puritatis
quia nemo purior Unde deo quanto
fuit mundior de tanto de deo altiora
cogitavit et cognovit Erat enim
mundo corde Et ipsi deum videbunt
Et quid mirum si sic plenitudine
habuerit ex quo in ea fuit ille in quo
absconditi sunt thezauri sapientie et
scientie dei Tertia potest efficaciam
in ea habent ministerium cherubim

Nec dum quia ardebat in caritate. Ex eius secunde autem progressum in virtutibus erat quia a fide ad humilitatem, ipse ad pacienciam et constanciam, a caritate in omnem actum eius omnium virtutum, quia ipsa est talis que est et anima virtutum plenitudo. Ex quo igitur dona virtutum singularibus sanctorum angelorum distributa in maria simul omnia inveniuntur. Sequitur quod in merito excessit omnes ordines angelorum, et per quos in premio stacio dei est exaltata super choros angelorum ad celestia regna. Patet quod dicitur optimam partem elegisse tam in primo tempore in merito. Patet eciam secundum in sermone hodierno. Et si in domo patris celi mansiones multe sunt, credimus tamen hanc splendidiorem matri sue prestitisse, que exaltata est ad tantam quietudinem [illegible] qui eam elegit et disposuit. Genesis [illegible] laudem eius narratio explevit, sic eius gloria enarrabit. Et infra: Tu in angelis [illegible] mirabilis virginum stabilitas et perpetuitas mirabilior est in maria super gratiam superveniente spiritu sancto quam obumbravit altissimi virtus in qua etiam illapsus deus portatur novem mensibus. Exinde ipsa est plena gratia, plena deo, plena virtutibus et plenitudine glorie possidere. Ad quam nos perducat deus benedictus etc.

Sermo tercius de eadem

In habitacione sancta coram ipso ministravi. Ecclesiastici xxiiii. In hiis verbis commendatur marie virginis officium ex caritatis devocione et eam ministram et officialem fecit et multorum misterium et officium ei commisit. Primum est quia est elemosinaria. Non tenax nec avara. Proverbiorum ultimo: Manum suam aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperes. Et hanc liberalitatem in duobus ostendit quia brachium ipsius peccatoribus est extensum. Et quia manum habet apertam. Et manus habet plenas scilicet elemosinis.

Per brachium extensum designatur potentia, per manum apertam sanctitas, per manum plenam liberalitas. Tenet ergo brachium extensum quia potest omnibus misereri. Tenet manum apertam quia scit opportuno tempore misereri de pietate eius et liberalitate eius elemosinarie dicitur ibidem. De nocte surrexit, dedit quia predam domesticis suis et cibaria ancillis suis. Et infra: Omnes domestici eius vestiti sunt duplicibus. Scilicet ergo ancillas, id est animas precepta dei servantes, ista impendit cibaria quia pascit eas cibo gracie divine. Scilicet domesticos id est viros perfectos istos vestit duplicibus, quia et animam vestit multiplici virtute. Et corpus candore innocencie. Habet filios et servitatos qui scilicet virginitate sunt preclaro prediti. Et a minima devocione [illegible] ipsa dat predam id est graciam et virtutum habundanciam copiosam. Secundum misterium eius est quia facta est celle vinarie. Canticorum ii: Introduxit me rex in cellam vinariam. De ista cella ipsa per mariam primum et sanctis qui sunt via ad equalem [illegible] et illis qui sunt in patria ad plenam ebrietatem. Canticorum v: Bibite amici et inebriamini carissimi. Ideo assimilatur crathero [illegible] de qua dicitur [illegible] umbilicus tuus crathera tornatilis numquam indigens poculis. [illegible] repplemus [illegible] illos autem cibo nos pascit et potu reficit quo et scripsam ibidem: Comedi favum cum melle meo, bibi vinum cum lacte meo. Ipsa favum cum melle comedit quando christum in quo est cera humanitatis et mel divinitatis in suo utero portat. Ipsa vinum cum lacte bibit quando spiritus sanctus animam eius implevit vino celestis gratie et carnem perfudit lacte [illegible] virginalis munditie. Ergo pascit nos favo et melle quando nos facit delectari circa eius divinitatem et humanitatem. Similiter potat nos vino et lacte quando nobis dat spiritualem leticiam in mente et

mundicia in corde. Tercio miste-
rium est quia est thezauraria dei. Ha-
bet quidem deus thezaurum potencie
sapiencie et misericordie quem a se
misit dispensandum. Ipsa enim habet
thezaurum potencie per quem deum ad
se potenter attraxit. Cantica i. Dum
esset rex in accubitu suo nardus
mea dedit odorem suum quo potenter
dyabolum contrivit. Genesis iii. Ipsa
conteret caput tuum, quo potest nos
in celestem gloriam introducere. Ecclesiastici
xxxiiii. In rebus patris mea habet
thezaurum sapiencie per quem et nobis
omnem cognicionem infundit. Ecclesiastici v.
Ego mater pulchre dilectionis
et timoris et agnicionis, et in [illegible]
puritas stella sancte nobis dirigit qui
dicitur vocatur stella maris. Et [illegible]
nobis sancta disponit proverbiorum
xiiii. Sapiens mulier edificat do-
mum suam habet et thezaurum misericordie
quem dispensat largiter. Ecclesiastici xxx
iiii. In plenitudine sanctorum deten-
cio mea. Dispensat gratis ibidem.
Transite ad me omnes qui concupiscitis
me. Dispensat facit quod non sat
domandis [illegible] Ecclesiastici iiii. Cor
inopis ne afflixeris et ne pro-
trahas datum angustianti. Dispen-
sat sancte quia [illegible]
plus largitur et donatur et donat
ideo vocatur luna, quia lucet i
nocte [illegible], qui sol [illegible] ab-
scondit [illegible] sic [illegible] lucet
[illegible]
[illegible] quartum misterium est quod
facta est hostiaria paradisi. Ipsa
enim nobis suis meritis introducit. Vn-
de Iohannis xviii. Quia ancilla hostiaria
i. virgo beata que se ancillam no-
minavit introduxit petrum [illegible]
principis sacerdotum. Vnde cum
paradisi porta per evam cunctis
clausa est et per mariam virginem iterum
patefacta est. Ipsa est fenestra
per quam deus [illegible] nobis re-
duxit. Vnde canimus intrant ut astra
flebiles celi fenestra facta es. Ipsa
est fenestraria que nobis [illegible] sic

[illegible] aperuit. Vnde semper est
roganda. [illegible] mea ad-
[illegible] misterium est quia
est advocata generis humani. Bonus
enim advocatus debet habere diligenciam
et coram rege aliquam potenciam
et coram familia regis magnam
graciam et in proponendis allegacio-
nibus magnam sapienciam. Ista enim
in virgine sunt que tangit prophe-
ta dicens Astitit regina a dextris tuis.
Ecce quanta potencia. In vestitu de-
aurato. Ecce quanta sapiencia
que per aurum designatur. Circum-
data varietate i. sanctorum multi-
plicitate. Ecce quante reverencie
et benivolencie in conspectu familie
regis. Ibi enim est color aureus apostolorum,
Rubeus martirum, viridis con-
fessorum, albus virginum. Omnes isti in-
signes commendant et eam tamquam regi-
nam suam associant. Virgo beata re-
gina est. [illegible] regina celi domina
mundi et porta paradisi. Primo est
mater dei [illegible]
auctoritate imperium [illegible]
fideles illius [illegible] debent sublimari
ad [illegible] intra ad
filium ut ad ipsum ascendat sicut ad
ipsam descendit. [illegible] ad nos [illegible]
re compassionis affectum. Ideo [illegible]
dicamus Monstra te esse matrem. Se-
cundo est regina celi ideo sacrifi-
cia [illegible] et libamina et
faciamus ei placitos [illegible]
xliiii [illegible] per mortificacionem
et corda per lacrimarum compassionem.
Tercio est domina mundi. Ideo ad
ipsam appellare. Sive quis gravatur
a dyabolo sive a tyranno sive a car-
ne [illegible] inpuni-
ente licet enim ad ipsam appellare.
Si quis gravatur a dyabolo sicut patet
in Theophilo qui [illegible] dyabo-
lo [illegible] appellavit ad angu-
stiam. Et ipsa totum restituit et
eum ad pristinum statum gracie restituit
licet etiam ad ipsam appellare si quis
gravatur a tyranno hec sicut in ho-
ster ubi Aman tyrannus populum
dei voluit occidere, sed regina hester
i. virgo maria [illegible] malicie obviavit

Sic vocatur et ad pristinum statum re-
stituit licet eciam appellare si quis gra-
uatur a carne sicut patet in maria e-
gypciaca que multo tempore libidini de-
seruiuit / tandem ad ipsam appellauit
et concupiscenciam superauit / licet
eciam ad ipsam appellare si quis iniusta
se senserit aut se grauari vnde legitur
in vita beati Bernardi quod cum ad christum g-
raciam suam proferre vellet clam-
auit mater et dixit / Bone fili non est in
cor malicia quia vnum magnum tu age-
debes Quarto est porta paradisi
quia per ipsam tamquam per portam
deus ad nos venit ezechielis xliiij o
porta hec clausa clausa erit per
ipsam tamquam per portam quam intrat
celum vnde tamquam regis alti
ianua et porta lucis fulgida / per
ipsam tamquam per portam et fenestram
deus ad nos respicit oculo miseri-
cordie Canticorum ij o En ipse stat post
parietem nostrum id est post humanam naturam
prospiciens per fenestram id est per matrem
suam et per cancellos id est per vulne-
ra sua Canticorum vltimo Que est ista
que ascendit de deserto delicijs afflu-
ens innixa super dilectum suum admira-
bantur angeli quod ascendit de deserto
id est de mundo tantis vitijs pleno
de quo deserto dicitur in genesi nimio
cente eduxit Deuteronomij viij o
ductor fuit deus tuus in soli-
tudine in qua fuit serpens fla-
tu adurens id est dyabolus incitans homi-
nes ad appetitum ambicionis inducens
et scorpio id est carnalis delectacio
qui prius blanditur sed postea
pungit et dispersit sicut genus
serpentis quod latine dicitur scitula
posterius pungit / Prima cum qui momorderit
siti perire facit secundum ysidorum Et sic
admiracionem que semper fecit sed ideo
mirabantur quod ascendit tam afflu-
encia delicijs de deserto id est de pe-
nuria contemplacionis Tercio mirabantur
quia erat innixa super dilectum
suum frequens in oracione non tam
prius eius potestatis Secunda eciam erat
quod tamen non poterat que super deum
innixa erat Secundo eius magna
dignitas quia innixa cum erat quam magis

apparatu tremunt angelice potestates
Tercio eius magna familiaritas
dignum magne familiaritatis fuit
in iohanne qui in sinu christi re-
cubuit tanto dulcius quanto sub-
limius Quarto eius magna po-
testas / qui cum alieni rei innititur
virtute eius se quodque assumit et
ea sicut vult prebet Sic mater de omni-
potencia filij quotiens vult assumit
quia inspirati non poterit mater omni-
potencia quod dicitur in quibus Prerogatiuam habet
de ea in vesperis cantatur Virgo
prudentissima quo progrederis
quasi aurora valde rutilans filia
syon tota formosa et suauis es
pulcra vt luna electa vt sol Cla-
rissimi legitur quod in quadam terra
est mons excelsus valde in quo est
fons optimus Quando homines re-
gionis illius non habent pluuiam et terra
eorum fit sicca ita quod fructus non potest
producere Tunc accipiunt virginem
puellam castam et pulcherrimam et
iubent eam in montem ascendere
et cantare et quo veniens vbi canta-
uerit tantum de fonte illius montis
pluuia habundanter descendit
et irrigat totam terram et eam
germinare et fructus producere facit
hoc faciunt homines illi quociens
cumque pluuia indigent Spiritualiter ter-
ra ista sunt omnes homines qui sunt
in hoc mundo quorum terra id est cor-
da sunt sicca non habencia aquam
id est graciam spiritus sancti Et ideo
non possunt aliquem fructum pro-
ducere Sed in monte habemus fon-
tem optimum in quo est aqua co-
piosa Tunc debemus inuocare
virginem castam et pulcram id est beatam
gloriosam mariam vt ipsa sicut
pia mater velit nobis implorare
pluuiam id est donum spiritus sancti vt irriget
corda nostra vt possimus facere bona
opera et fructuosa / quod ipsa fa-
cit si inuocetur quia tronus eius
circa thronum filij sui est collocatus
sicut testatur dauid dicens astitit
regina a dextris tuis in vestitu
In omnibus requiem quesiui et

in hereditatem domini morabor Tunc pre-
cepit et dixit michi creator omnium, et qui
creavit me requievit in thabernaculo
meo Et dixit michi In Iacob habitare
Et in Israhel hereditare Et in e-
lectis meis mitte radices quasi cedrus
exaltata sum in libano et quasi
cypressus in monte syon etc. Ecce
[illegible] Maria virgo eruit multos ex
inferno inferiori. Hoc patet quod quin-
dam homo in sterilitate quadam
cum uxore preter eius voluntatem
concubuit. Illa extra dixit quod
quicquid conceptum et natum fuit
dyabolo traditum. Et ex eo concubitu
conceperat et peperit filium pulcrum
quem quidem nimium tristabatur
Cumque ipsum erudiendum
scolis imbuendum traderet Et puer
nimium studio inheserat et ab omni-
bus amabatur Quociens vero de quo [illegible]
[illegible] inspiciebat dolorosus pater
amarissime flebat Tandem puer
instetit flagitans matrem ut ei
indicaret causam tam copiosissime fletus
[illegible] Cui revelat Ultimo [illegible] [illegible]
dixit Bone fili dyabolo te commen-
davi Post hec demon apparens
matri dixit Tredecimo anno
cepta [illegible] tuum ad infernum quem
[illegible] Audiens puer relictam
[illegible] commendans se domino deo
Romam profectus est et vero cardi-
nali cuidam familiariter diligebatur
Cui tristicie causam gestaque reve-
lavit Ipse quo cardinalis anxius
[illegible] fuit et sancto pape hoc [illegible]
Qui audito negocio expavit Et
habito consilio cum cardinalibus virum
inter ceteros ait Est unus sacerdos
in urbe qui est virgini gloriose
valde devotus qui dum in urbe
visitaret [illegible] [illegible] domini [illegible]
[illegible] ostenderetur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Cum [illegible]
adductus [illegible] [illegible] Ille sa-
cerdos [illegible] ait Habe fiduciam in
deo et virgini gloriose committe
postmodum dedit se in orationem cum
fratribus et una dierum missam ce-
lebravit posito [illegible] [illegible]

se et altare Cum vero post [illegible]
dicaret diceret Pax domini sit semper
vobiscum Vallis tam magno im-
petu irruente rapuit iste vos fra-
tres [illegible] [illegible] ultra in officio
[illegible] progredi voluit, sed [illegible]
cum [illegible] gemitibus ad virginem glo-
riosam Postmodum [illegible] [illegible]
[illegible] reductus ab inferis et glo-
riosa virgo [illegible] ab inferno [illegible]
cum tamen de ipsa Maria mater gratie
mater misericordie Tu nos ab hoste
protege in hora mortis suscipe
Ipsa est spes Igitur in ea spem
habeamus quemadmodum legitur quod
fuerunt duo heremite quorum unus
semper letus erat tandem ab alio
requisitus Cur sic letaretur Re-
spondit Quodam tempore in extasi
vidi gloriosam virginem filium suum
exorare pro omnibus qui auxilium eius
implorant et sic ad pectora
matris sue omnibus veniam condo-
navit Et ego visione ista in me
meam spem ponens continue gaudeo
[illegible] quia me non delinquet igitur
[illegible] [illegible] ipsam [illegible] maxime
[illegible] [illegible] ut nobis implo-
ret hic veniam et post hoc requiem
sempiternam Quam nobis prestare
digneris etc.

Quartus sermo de eodem

Quasi cedrus exaltata
sum in libano et quasi cypres-
sus in monte syon quasi
palma exaltata sum in
cades et quasi plantacio ro-
se in iericho quasi oliva speciosa in
campis et quasi platanus exaltata
sum iuxta aquas in plateis sicut cyna-
momum et balsamum aroma aro-
matizans odorem dedi quasi mirra
electa dedi suavitatem odoris Et
quasi storax et galbanus et ungula
et gutta et quasi libanus non incisus
vaporavi habitacionem meam et quasi
balsamum non mixtum odor meus
Ecclesiastici xxiiij° Sed in hiis verbis sex
ponit [illegible] arbores [illegible] aroma
[illegible] [illegible] in celesti patria

sex sunt ordines beatorum scilicet virgines
Confessores martires apostoli pro-
phete et patriarche Et novem
ordines angelorum quos omnes virgo
beata in sua ascensione transivit
visitando percurrit et perveniendo
transcendit Habet autem dyalogum
facit mentionem virginis ascendentis et ipsos
sanctorum et aliorum ordines cum
totis affectibus retinere cupientes
Dicebat quidam ab inferiori ordo
virginum d. ei Maria nobiscum ad mea-
ne Tu es enim ingrata domina
nostra abbatissa nostra Ordine nostri-
tuisti virginum ordinasti et tenuisti
Nam decet ingratam stare cum dilec-
dominam cum ancillis abbatissam
cum familia sua Tria autem virgo
tria privilegia habuit Unum in
carne scilicet virginitatis Aliud in mente
scilicet puritatem Aliud in conversacio-
ne scilicet fame celebritatem Sapiencie
iiij° O quam pulchra est generacio et
te castitas virginalis Cum clari-
tate Ecce puritas et celebritas
conversacionis Quia autem virgines
in hiis tribus excedunt ceteris pulchre sunt
que se assimilaverunt Habent autem
habetur Ecclesiastici xiij° Similitudo
inducit dilectionem generat et asso-
ciacione associacio autem generat amo-
rem generat proximorum Dilectos fi-
lios Dixerunt ergo virgines Beatis-
simam virginem gloriosam Nos magis omnibus nobis
pulchre sunt consimiles Primo in
carne Secundo in mente et conversacione
Et quia similitudo inducit dela-
tionem consociacionem et associacionem fratrum
sumus amice tue proxime tue et
filie tue Et ideo debetis associare
nobis ut proxime tue et specialem
dilectionem exhibere nobis ut filiabus
tuis Respondit virgo et dixit No-
lite carissime desperare Scilicet quasi ce-
drus inter vos exaltata sum in li-
bano Sunt autem duo genera cedro-
rum scilicet cedri que nascuntur in liba-
no quarum odor fugat serpentes
et interficit vermes Libanus autem
candidacio interpretatur Alii sunt
cedri maritime que habent poma
zezhuna Secundum primam quasi calida

Ora temperata ultima frigi-
da Et sic tripliciter mero sunt Sunt
tres que est valde calida i. que
cordium inflammativa Et anima
valde temperata qua omnes vir-
tutes in ipsa tenuerunt medium
et nulla unquam declinavit ad
aliquod extremum Quia non sunt
tantum frigida i. concupiscencia pe-
nitus aliena Dicat ergo virgo bea-
ta sacris virginibus Non vos de-
speretis Scilicet tanquam odor cedri
vobiscum maneo per cuius odorem
et demones a vobis fugavi et
malas scilicet cogitaciones extinxi
i. Et animas vestras dealbavi
in vobiscum etiam remanet odor
ut nobis ... sicut ceteri
filii mei qui per ardorem sue caritatis
vos inflammavi i. temperata
temperamentum servavit vos
in virginitate Et primo dicam
suo carnis vos regeneravi
Et mundiciam vos conservavi
Sequitur ordo confessorum qui
confessi sunt deum corde ore
et opere Et beata virgo primo confes-
sa est corde credendo Unde
Beata que credidisti Ore confessa
gloriam domini dicens Ibi quia fecit
mihi magna qui potens est Opere
complevit mandata dei adimplendo
Est autem confessa coram deo suam
humilitatem quando dixit Ecce an-
cilla domini Coram angelo
suam castitatem quando dixit quoniam
virum non cognosco Coram toto
mundo suam magestatem quando dixit
Ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generaciones Dicat ergo confes-
soribus ut placet dominus ad sermonem
suum ostendere quod deum corde ore
et opere confessa sum quem coram
deo angelo et mundo gloria
casti predicasti Unde illa et
dicet Non vos filii carissimi de-
speretis sed vobiscum quasi cypressus
in monte Syon remaneo Cypressus
tota medicinalis est scilicet in
cortice foliis et fructu est quod
quidem sunt in virgine vel

fructus medicinales sunt et cortex
.i. exterior conversacio et folia .i.
verba sua et fructus .i. opera fructuo-
sa sunt autem plantata in monte
syon .i. in sanctis confessoribus
qui per veram fidem speculati sunt
Dicat ergo virgo beata O vobis filii
non recedo sed tamquam odor cipressi
vobiscum maneo divina ex dote
mee conversacionis sic recepistis
consolacionem Et ex dote fru-
ctus mei .i. filii mei salvacionem
Sequitur ordo martirum In quibus
tria invicta fuerunt scilicet dolor in-
tollerabilis constancia laudabilis et
caritas inexpugnabilis Ista tria
mirabiliter sunt in virgine beata in
filii passione In ea enim fuit dolor
intollerabilis Luce ii Et tuam
ipsius animam pertransibit gladius
doloris Tamen enim lancea pertransi-
vit corpus cristi anima cristi in ipso
non erat anima vero matris in ipso
erat quam .i. lancea eius animam
pertransibit Fuit etiam in ipsa constan-
cia laudabilis quia ceteris fugien-
tibus ipsa non fugit Ceteris pa-
ventibus ipsa non timuit Cete-
ris fidem perdentibus ipsa fidem
servavit Fuit etiam in ipsa caritas
inextinguibilis Tum quia ha-
bebat ignem perpetuum .i. dei filium
qui corpus eius implevit et mentem
inflammaverat Tum quia ha-
bebat pabulum continuum .i. bona o-
pera que faciebat Tum quia
habebat sufflatorium assiduum .i.
spiritum sanctum qui semper eius amo-
rem attendebat Dicant ergo sancti
martires Nobiscum domina stare
debes quia martir et plusquam mar-
tir fuisti quam lancea tanti do-
loris perforabit quam tanta con-
stancia decorabit quam tanta cari-
tas inflammavit Respondet ergo ea
et dicat Non vos filii desero sed
quasi palma exaltata in cades vo-
biscum permaneo Per palmam victoria
intelligitur per cades qui interpre-
tatur sancta mutacio intelliguntur

qui sunt sancti .i. sanguine tincti
In singulicantes sunt victoria amo-
ris ad amorem dolor doloris
ad dolorem Dicat quod in ipsa
amor filii invenitur In cristo quod
erat totus anima et divinitas Erat
igitur inter matrem et filium con-
iunctio sed carnis ad carnem et
ad animam et in amicicia sed ad
divinitatem et in graciam Amabat
quidem cristum amore nature ut
amica dilectum Amore gracie
ut creatura creatorem suum Secun-
dum quantitatem amoris quantitas
dolor Dissitabatur quod cum
virginis videns carnem cristi tam
crudeliter lacerari Dissitabatur
cum anima videns animam cristi tam
graviter contristari Dissitabatur
spiritus eius videns dominum tam turpi-
ter ignominiose tractari Maius
erat in ea magnus amor filiorum
et magnus dolor de paradiso
ipsorum Dicat ergo virgo beata Non
vos desero sed in cades .i. inter vos
qui quasi cristi sanguine tincti quasi
palma permaneo quia inter vos
manet odor victorie mee Ecce
quam amorosus amor quo vos diligo
Sed vicit amorem quo ipsius vitam
corporalem amabat Dolor quem ha-
bebat de vestra perdicione vicit dolorem
quem habui de filii passione Se-
quitur ordo apostolorum qui licet tene-
ant quasi in gloria Tamen sunt sicut
dicit [illegible]
magna [illegible] sed quia sunt sal
terre lux mundi lucerna ardens sicut
civitas supra montem posita Ista
ait de virgine excellencius sequitur
Ipsa enim tamquam lucerna ardens ad
dei amorem multos inflammavit
quamlibet tamquam sal terre a putredine
peccati servavit Et tamquam lux mundi ad
dei cognicionem illuminavit Et tamquam
civitas supra montem posita sua
misericordia omnibus exhibuit
Dicant igitur apostoli Tu que es apostolorum
apostola in collegio apostolorum
morari debes que tamquam lucerna
ardens nunc frigidos inflammasti

Tanquam sal terre mundi insipi-
di condisti Tanquam sol cum
lux mundi in medio tenebrosi illuxisti Tanquam ciuitas
supra montem posita in istam gene-
racionem omnibus apparuisti Respondet ea
et dicit Non vos deseram Quasi
plantacio rose in yericho vobiscum
permaneo Jericho interpretatur
luna et significat congregacionem a-
postolorum qui ecclesiam planta-
uerunt Similiter apostoli sunt vna
rosa aliqua pulchritudine graciosa quia
redolent Ipsa autem domina fuit
plantacio rose in yericho quia
in ipsa fuit omnis gracia sanctorum
Dicit ergo quasi plantacio rose in ye-
richo vobiscum permaneo vos
enim estis rose redolentes redo-
lentes coram deo Ego et sum
plantacio rose que inter vos per
gracias quas habetis familiaris
maneo Nam maneo cum petro
per diuinis et humanam recogni-
cionem Cum paulo per altam con-
templacionem Cum andrea per
precordialem ad crucem deuocionem
Cum jacobo per vitam supplan-
tacionem Cum Johanne per virginitatis
conseruacionem Cum thoma
per fidem operum aggressionem Cui
dixit Johannes xi Eamus et nos
moriamur cum illo Cum Jaco-
bo alphei per vitam in vtero san-
ctificacionem Cum philippo pa-
[illegible] Cum [illegible] familiaritate
Cum Bartholomeo per ferue-
tem oracionem Vnde dicebant demo-
nes Bartholomei oraciones
nos incendunt Cum ma-
theo per terrenorum contemptum Cum
symone per mandatorum dei prom-
tam execucionem Cum thadeo
per mentis mundiciam et purificacionem
Nam in hystoria ecclesiastica dicitur cor-
dulus i. cordis cultor Sequitur
ordo prophetarum qui non de prete-
ritis prophetabant quando de
futuris Nisi de presentibus occultis
virgo autem beata prophetauit
de preteritis quando dixit Suscepit
israhel puerum suum etc. Et de futuris
quando dixit Ecce enim ex hoc bea-
tam me dicent omnes generaciones
Et de presenti occulto quando Johannem in
vtero esse cognouit Dicant ergo
prophete Rabe debes domina in
prophetarum nos computari quia
prophecie sunt ad futura preteri-
ta et occulta predicat propria suspe-
pisti a et dicit Non vos deseram quasi
platanus arbor huius lata fo-
lia plantata in plateis vm-
bram faciat Et sicut eius verba
que floruit [illegible] [illegible] per
totum mundum lata et diffusa
Quater enim verbis locuta fuisse
legitur scilicet cum angelo Cum
elizabeth Cum filio in templo
Et cum filio et ministris in nupciis
Ipsa etiam loquente cum angelo deus
factus est homo verus Ipsa loquente
cum elizabeth repletur spiritu sancto
in vtero clausus Ipsa loquente cum
filio in templo deus fuit cum ho-
minibus subditus Ipsa loquente cum
eo in nupciis manifestauit suam
gloriam ihesus cristus Dicat ergo vo-
bis non recedo a vobis quia odor
verborum meorum manet in vobis quorum
virtute et deus humana suscepit
et puer in vtero suscepit graciam
et deus hominibus exhibuit reuerencie obe-
dienciam et suam manifestauit gloriam
Sequitur ordo patriarcharum qui
allegant d. Tu es filia nostra
Tu es caro et os meum Tu fuisti
baculus et virga senectutis mee
ergo tanquam filia debes patres tuos
tua presencia honorare tanquam caro
nostra Debes natos tua presencia
fouere tanquam baculus et virga
senectutis nostre debes nobis sola-
cium impendere teste propheta dicit
quia virga tua et baculus tuus
ipsa me consolata sunt Respondet illa et
dicit Non vos deseram quasi oliua spe-
ciosa in campis vobiscum maneo
Sancti patriarche mei ex quibus interi-
fuerunt Beata autem virgo habuit
misericordiam quam naturalem in deo
dicitur quasi oliua Solus deus est
ipsa oliua i. ipsa misericordia Ceteri sancti

scilicet olei unguentum quod omnis affectus virgo
autem est quasi oliva quia mira quasi
vasa est in munditia scilicet et misericor-
diam solem Ideo dicitur quasi oliva
speciosa que est pulcra in ramis
in foliis et in fructu dicit et ipsa
scilicet misericordiam et in corde eius
bendo mentem compassionis affectus
Et in ore pro nobis advocando
apud dominum Et in opere confortando
ministrationis auxilium scilicet eternitatem
universalem Sunt quidam sancti qui
sunt specialem quia aliquibus sub-
veniunt quibusdam Sunt qui sunt
pati te et ma ... infirmitatibus
scilicet virtute curandi Sunt qui scilicet
localem quia aliqua beneficia ex-
hibent in locis sepulture Sunt qui
scilicet temporalem quia temporibus
aliquibus magis subveniunt Sancta
autem virgo nunc semper est sicut oliva
in campis quia omnibus communis
et patens scilicet omnibus personis Omni-
bus locis omnibus modis Omni-
bus temporibus Dicat ergo Non vobis de-
sero sed vobiscum maneo per misericordiam qua
habeo sicut vallem sicut solem
sicut plenum Sequitur ordo ange-
lorum inferioris ierarchie qui sunt
angeli archangeli et virtutes Angelorum
autem officium est ministrare et custodire
Et ipsa humano generi gratiam per-
ditam annunciavit et invenit un-
de dictum est Invenisti gratiam apud dominum
Infra ecclesia dei sunt ministra orna-
ta Ecclesiastici xxiiii In habitatione sancta
coram ipso ministravi Mater nostra ipsa
custodit sicut est enim ut gallina
de qua dicit Matheus que pul-
los suos custodit sub alis sic pec-
catores ab insidiis demonis Sci-
ant igitur angeli virgini beate
quod in nobis o domina ut non deses
esse consortium quem scilicet nobis sor-
tita es officium divinum et nunc dolec-
tatem animas Omnium animarum
gratias administrans Dicunt angeli omnium
custodem custodivi nos cessas Re-
gina vos desero sed sicut cinamomum
cum vobis maneo Cinamomum
est species sicca et calida et aromatizans
et virgo sunt sicca in carne per tempe-
rantiam et paritatem Calida mater
per fervorem et caritatem aromatizans vero
per munditiam et puritatem Dicat ergo
Non vos desero sed vobiscum maneo
odor temperantie mee ardor caritatis
mee et aroma puritatis mee Sequitur
ordo archangelorum quorum officium est
secreta consilia dei scire et maxime
misterium de incarnatione cogno-
scere Verum illud misterium superiores
angeli cognoverunt a deo per im-
mediatam inspirationem medii cogno-
verunt a superioribus per traditam
illuminationem inferiores vero angeli
cognoverunt ab angelis per predica-
tionem sic dicit Johannes Virgo autem co-
gnovit per inspirationem divinam et
revelationem angelicam Et per beatam
experientiam Dicant igitur archangeli
In meo deseris o domina agmine numa-
ri ut te habeamus sociam quia sunt
dei secretaria Et ipsa fuisse exper-
tam Nostri enim superiores illud
a deo cognoverunt per inspirationem
nostri medii a superioribus per illumina-
tionem Nostri inferiores ab apostolis
per predicationem Tu vero cognovisti per
beatam experientiam et monstrationem
Respondit illa et dicit Non vos desero
sed sicut balsamum aromatizans mi-
chi vos maneo Sicut autem dicit glosa
ibidem Omnia que in balsamo sunt
virtuosa sunt scilicet lignum cortex seu
et liquor Sic omnia que in virgine
fuerunt virtuosa fuerunt per li-
gnum intelligitur eius corpus virgi-
neum per corticem autem exterior con-
versatio per succum autem anima in tam
primo corde firmata per liquorem
sive balsamum eius filius Dicat
ergo vobis non recedo sed sicut odor
balsami vobiscum maneo Cum enim
odor conservatur ex terrene mea virginea
ex communi spiracione elata ex anima sancta
et ex prole beata Sequitur ordo
virtutum quorum est miracula operari In-
de Angelis in... Boni angeli miracula
faciunt Non aliud demones recando sed deo

ministerium Gabrielis. Boni autem cristi-
ani miracula faciunt per publicam
iustitiam. Mali autem per signa pu-
blice iustitiae iniustitiae. Et per vocem
publicam iustitiae. Autem fides vera Math.
xvii. Si habueritis fidem sicut granum
sinapis etc. Aut vita perfecta
per voluntatem tamen dei sufficiat
ista. Aut publicam iustitiam mali non
lucrantur. Sed aliqui hic videntur. Ipse
tunc deus miracula facere potest
quia omnipotens est. Sed precipue hic
in utero virginis operatus est mira-
culum miraculorum. Sunt enim subi-
tum scilicet angelo annuntiante et
ipsa audiente, verbum mox intra ute-
rum caro factum est. Unde in psalmo
i. nomine Jer. xxxi. Novum faciet
dominus super terram etc. Sunt super spem
expectationis, sunt et facultatem
nature, usque creationis et nature. Iadrug
quod nam non legitur visibus ingenium. Igno-
ravit ratio mensura caput terminus
na. Pavet celum. Stupet terra.
Creatura celestis miratur hoc
totum per Gabrielem marie denuntia-
tum miratur. Ipsa est virgo maria mi-
raculorum operata, quia ha-
buit fidem veram. Luce i. gratiarum
devotissimam. Luce i. Erant omnes per-
severantes in oratione cum maria etc. Vita
perfectam quia activam et contempla-
tivam. Dicunt enim virtutes. Nostra
tua debes illustrare presentia soci-
etatem que tanta suscepisti in sa-
cerdotis miraculis pietatem. Nos per fi-
dem veram. Nos per orationem devotam.
Nos per unitatem sanctitatis. Sed intus utero
deus operatus miraculum miraculorum.
Ad omnia operationem tua miracula
videntur. Et nulla. Respondet illa
et dicit: Ego vobis dico sicut
myrra electa. Ideo nos mane.
Est autem myrra pura electa et pro-
batissima. Myrra pura est pro-
pter innocentiam. Cant. v. Ma-
nus mee distillaverunt myr-
ram puram. Myrra electa est prima
claustralium qui dicunt: Elegi ab-
iectus esse in domo dei mei. Myr-
ra probatissima est prima perfectorum
qui pro solo desiderio presenti se affli-
gunt. Beata autem virgo maria fuit
innocentissima. Fuit de Iuda in-
ter eos dei electa et fuit deside-
riorum anxia. Dicat ergo: Ideo
dico quod vobiscum maneo. Ex
odore myrre pure que consurgit
ex virtute mee innocentie. Ex
odore myrre electe que facta fui
mater celestis. Et spiratio sancte
Ex odore myrre probatissime
quo consurgit ex desiderio cele-
stis patrie transactis ordinibus
inferioris ierarchie pervenit
ad ordines medie ut sunt principatus
potestates et dominationes. Offi-
cium autem potestatum est arcere demo-
nes ne tantum noceant quantum vellent.
Istud officium beata virgo maria
habuit. Unde quia dicitur Gen. iii. Ipsa
conteret caput tuum. Per caput in-
telligitur suggestio demonis
vel potestas vel astucia. Ipsa autem et
omnes suggestiones expulit et po-
testates abstulit et astucias pro-
pulsavit. Dicant ergo potestates
vobiscum o domina esse debes. No-
bis optimum est ut debeamus
demones refrenare. Tu autem non
tantum refrenasti sed et suggestio-
nem contrivisti, potestatem abstulisti, astu-
tias propulsasti. Respondet illa
et dicit: Ego vobis dico quod tanquam
storax vobiscum maneo. Est
autem storax secundum Glosam arbor
arabie cuius virge lacrimas per-
fluunt ex quibus pigmentum conficitur
preciosum. Et que est ista storax
lacrimas fluens nisi virgo maria
sepe lacrimas et suspiria emittens.
Sicut est illa anxia de qua legitur
Iudicum xv que sedens azino i-
prosiliens corpori suo suspiravit
et a patre non impetravit sed ter-
ram accepit australem. In regionem
irriguum superius et irriguum infe-
rius. Virgo autem maria per sua suspi-
ria et desideria impetravit non or-

sz terra arente i. carne ab omni
humore concupiscentie exsiccatam
Et australem i. animam flatus spi
ritus sancti inflammatam et ir
riguum superius i. aque divinitatis et ir
riguum inferius i. aque humanitatis
Dicat ergo Non vos dessero sz tan
quam stellam vobiscum maneo quia
vobiscum manet odor lacrimarum
per quas impetrare merui carne
mortificatam animam inflammatam
Dixit. divinitatem simul et humani
tatem vera Sequitur ordo prin
cipatuum Quorum officium est regnis
et provinciis preside hostes com
primere bonos custodire demo
nes arcere in tribulationibus pro
tegere Istud quintuplex habuit offi
cium virgo maria Ecclesiastici xxiiij° In
omni gente et in omni populo pri
matum habui Etc quia super
omnes est et principatum gerit
Unde excellentiam et sublimitatem
collaudavi Etc quia hostes co
primit item Girum celi circui
vi sola Etc quia bonos custo
dit et profundum abyssi penetra
vi Etc quia demones expel
lit Et in fluctibus maris ambulavi
Etc quia in tribulationibus prote
git etc. Dicant igitur principa
tus In medio. Sicut debes ordine
que sit in omni gente principatum
tenes sic hostes comprimis ac
bonos custodis sic demones con
teris sic in tribulatione protegis
Respondet et dicat Non vos dessero
sz sicut galbanum me vobis ma
neo et in Ysidorum. galbanum est
succus herbe que ferula dicitur que
quamvis vulnera sanat serpentes
fugat puridas frigidas passiones
curat Dicat ergo maria Non vos
dessero sz vobiscum manet odor pie
tatis mee quia peccatorum vulnera
spe sanavi inimicus potestatis mee
qua demonum potestates refre
navi et odor caritatis mee quia
ad amorem celestium tepidos in
flammavi Sequitur ordo do

minationum quorum officium est subdi
tos s. angelos purgare illumina
re et perficere Istud 3x officium
habet domina nostra virgo maria que
a culpa purgat affectum ab
ignorantia illuminat intellectum
et ab imperfectione perficit operationem
Dicant igitur dominationes purgatam
tuam nobis domina non subtrahe
quia plenius quam nos purgationes
illuminationes et perfectiones omni
bus ad nostras Respondens illa et
dicat Non vos dessero sz ut virgu
la mirra vobis maneo Est autem vir
gularum glesa ostrea parva
suave redolens habens formam
virginis humane Virgula autem
est adeo lucida ut tamquam plerique
ymagines contemplentur Et sic
virgine que dei speculum facta
sunt Speculum autem quod fit ex vitro
et plumbo per vitrum enim lucida
virginitas per plumbum autem
dominica humilitas designatur
Nec sola virginitas nec sola humi
litas eam fecissent speculum dei in quo
respexit cristus qui est ymago dei
patris Virgula est inseparabilis
est tamen unita et juncta Sic maria
per amorem cristo sunt inseparabiles
unita Virgula est licet sit insen
sibilis tamen in separatione a carne
dolor est intellectualis Sic et ma
ria licet insensibilis mundo fuerit
intellectualem tamen dolorem sustinuit cum est
separatum a filio Dicat ergo maria
Non vos dessero sz sicut vobiscum ma
neo sicut virgula i. sicut speculum
dei sicut amica dei sicut mater
dei Sequitur secunda ierarchia de ordinibus
inferioribus et medijs ierarchie
veniunt ad ordines supremos ut sunt
throni Cherubin et seraphin
Thronorum autem officium est quia sunt
sedes dei quiescit et sedet et iudicat
sua exercet Virgo autem maria est thro
nus nostre gratie et glorie beatus per
Thronus enim sicut sol in ingenio meo
Ipsa enim est sicut sol beata qui
bus est in magna gloria Sic luna in sito

inquietud(?) et mediatrix impetrando
eis celestem graciam, et tercio in ce-
lo fidelis peccatoribus advocanda
pro eis et impetrando misericordiam
Dicatur igitur sancti thronj nobiscum
domina esse debes. In cuius vtero
deus nouem mensibus habitauit
In qua tanquam in throno deus suo
exercet iudicia. sunt enim pro eius
me misericordie, gratie conseruante
et glorie coronante. Unde illa
et dicit Non vos desero sed tanquam
gutta inter vos maneo. Guttarum
gloza lacrimas appellat que ob
dei iram sanat. Olim tria erant
dura scilicet deus qui a iram ad ingenium
sustinebat mors que omnes ad
inferos rapiebat. Et dyabolus
qui hostis totum vincebat. Sed ingeno
sic deum emolliunt qui omnes ut
omnes ad vitam suscipiat. Sic mortem
vincunt ut iam suos non rapiat. Sic
dyabolum superant ut iam nullum
nisi volentem decipiat. Dicat
ergo virgo maria Non vos desero
sed sicut gutta maneo vobiscum
quia vobiscum remanet dolor meus
quo deum emolliui quo mortem
contriui. Et quo dyabolum supera-
ui. Sequitur ordo cherubim qui
interpretatur plenitudo sciencie.
Scientia autem virginis excellit omnem
excellenciam angelicam et huma-
nam. Dicatur igitur cherubim
nobiscum domina debes esse que
in vita tanta cognicione habuisti
christo audiendo per inspiracionem videndo
per contemplacionem tangendo
per operacionem gustando per
affectionem odorando per deuocionem
Nunc autem perfectius cognicionem ha-
bes videndo per apertam visionem. Respon-
det illa et dicat Non vos desero
sed sicut libanus non incisus vo-
biscum maneo. Libanus candi-
dacio interpretatur. In virgine
autem tria fuerunt candida et imma-
culata. Scilicet dominus ... thessa ... v. ...

Integer fuit vt corpus et anima
sine quacunque fractura. Quibus enim ipsi
sunt incisus quia numquam a deo
separari potuit. Quibus alia incisa
quia numquam a modo racionis recessit
Quibus corpus incisum quia semper
integrum permansit. Dicat ergo domina
Non vos desero sed sicut libanus
non incisus vobiscum maneo quia
multum vos delectare faciat odor
spiritus mei qui numquam a deo separa-
tus fuit. odor anime mee qui a
modo racionis numquam recessit et
odor corporis mei quod illibatum per-
mansit. Sequitur ordo seraphim
qui interpretatur ardens. Sicut autem
dicit bernardus voluntas que vero
per graciam assimilatur et sursum
tendit amor est. Cum promoue-
tur ab ipsa gracia et dilatatur di-
lectio est. Cum apprehendit tenet
et fruitur caritas est quia igitur gra-
cia cor virginis sursum eleua-
bat. Generabat ipsa amorem
quia promouebat. faciebat in ea
dilectionem. Et quia dilecto ca...
vniebat. faciebat in eius animo
caritatem. Dicatur igitur illi de seraphim
nobiscum domina manere debes
que plena fuisti tanto amore
tanta dilectione. tanta caritate
Respondet illa et dicat. Non vos de-
sero sed tanquam balsamum non mix-
tum vobiscum maneo scientat
dicat ysidorus. Et habetur in gloza
Balsamum non mixtum pura cogno-
scitur scilicet coagulat quod magna
non semper ... et quia lanam ve-
stem non maculat. Tunc verus
amor dei esse cognoscitur quando cor
cum deo vnitur per superbiam non
eleuatur et nulla macula peccati
polluitur. Ideo fuit in virgine
que omnes suas voluntates in deo
vniebat. semper a deo non se eleua-
bat et nullam maculam peccati ha-
bebat. Dicat igitur beata maria
non a vobis recedo sed sicut balsamum
non mixtum i. per amore puro vobis

sinum meum. Et ne quid amore
puro in me se prodesse et per cor-
dis cum deo unitate et per profun-
dam humilitatem et per peccati
omnimodam immunitatem hoc
quod primo et supradicta [illegible]
ad dexteram filii mei dilecti
eterna nobis pietate dignetur

Sermo de S. bartholomeo

Facta est contencio inter
discipulos ihesu quis
eorum videretur esse maior
aut eis dixit Reges
gencium dominantur
eorum etc. luce xxii° Sa-
lutetur virgo maria. Ewange-
lium narrat duo. Primo de eo quod
contencio sit facta inter discipulos ihesu
et non pro modica re nec pro corpo-
rali seu seculari. Secundo quod dominus
dixit [illegible] eos reprehendit ponens
presidencias secularium in exemplum Reges
gencium dominantur eorum etc. Vos autem
non presidencias seculares sicut primo
ut a discipulis. Secundo Da[illegible]
eius et magis presidendi. Vos autem non
sic sed sicut filius hominis non venit
ministrari sed ministrare. Ita sicut inter
vos qui maior est in vobis fiat sicut
iunior. et qui precessor est fiat sicut
ministrator. Et in hoc pendet ewan-
gelium. Circa primum dicit facta est
contencio inter discipulos ihesu. Conte-
ncio est contraria paci. Et oritur ex super-
bia. Unde dicit Gregorius quod con-
tencio est filia inanis glorie. Unde bea-
tus thomas 2a 2e q. xxxviii [illegible]
articulo ii° in responsione principali
dicit sicut discordia est inanis glo-
rie etc. et contencio quia sicut duorum discor-
dancium uterque stat in proposito suo et non
unus non acquiescit alteri. Sed unus as-
sentit uni voluntati et alius alteri. Sic
est contendentes stant in [illegible]
quia unusquisque verbo defendit quod
sibi videtur in animo et alteri non con-
descendit. Ex quo patet quod in hoc que-
ritur excellencia propria quod est super-
bie et inanis glorie. Quia inter
superbos semper sunt iurgia et con-
tenciones et contenciones. Unde est an-

nexa invidie. Unde apostolus i ad corin-
thios iii°. Cum sit inter vos zelus et contentiones
carnales estis et secundum carnem ambu-
latis. Et si secundum carnem vixeritis mo-
riemini. Qui enim cum deo contendit
recedit ab eius consensu et amore
et hec est invidie. Est ergo contencio peccatum
mortale ex racione contrarietatis ad pa-
cem. Et racione sui generis quia
ex superbia oritur et racione annexi
quia invidie iungitur que est peccatum
mortale ex genere suo. Ut Augustinus non
enim dyabolus dampnatur quia adulte-
rium commisit vel furtum fecit sed
quia plus homini invidit et invidet
cui scilicet invidet quod debeat provenire ad
regnum celorum quod ipse perdidit. Di-
cit Chrisostomus invidi tenent locum
dyaboli quia sicut dyabolo nil prodest
ymmo obest quod mali dampnantur
Et tamen ex invidia vellet quod omnes
essent mali et non salvarentur. Unde
id est gaudium est miseris socios habere
penarum. Sic invido nil prodest quod proxi-
mo male succedit et tamen de hoc
gaudet. nec nocet quod sibi fortuna arri-
det et tamen de hoc dolet. Sed an apo-
stoli sic contendentes peccaverunt mor-
taliter. Dicit b. Thomas quod non. Ra-
cio quia licet unusquisque eorum de-
fendebat quod sibi videbatur verum
tamen non habuerunt intencionem impu-
gnandi veritatem. et tamen excessit inter-
dum modus et in contencione
excedit cum illud pro quo conten-
ditur ut convenit negocio nec persone
Tamen si aliquis contendit pro aliquo
licito et est accommodato [illegible]
[illegible] sui status non incidit peccatum
ut in Daniele x° capitulo de angelo
[illegible] notum est quod primus apostolorum
ex quo erant discipuli cristi non con-
veniebat contendere quia ipsis dicitur
Math. v. Sit sermo vester est est non
non. Quod autem amplius est a ma-
lo est. Et non conveniebat negocio
quia certare videbantur pro primatu spi-
rituali non conveniebat hominibus istis
quia deberent esse perfecti [illegible]
de [illegible] ad primatum [illegible]
i ad hebreos. Nec quisquam sumat sibi
honorem sed qui vocatur a deo tamquam aaron

An mortaliter
peccaverunt

Concludit autem b. Thomas quod in
ista altercatio veniat peccatum
Racio quia contentionem eorum senciret
esse dampnabilem et dignitas pro-
ut de illis dicitur in psalmo. Effusa
est contencio super principes eorum et er-
rare fecit eos in invio et non in via.
Et nota quod b. Augustinus tractans
de contentione istorum venisse in
mentem prosectum. Prima enim illa
per questionem scriptam inquietacio
nobis relictum. Unde in questionibus
nostris studium et timor [illegible]. Ex quo
enim illi qui ipso adherebant con-
tendebant inter se ideo qui se pu-
tat stare videat ne cadat. Et glo-
sa Augustinus valde prius [illegible] post
[illegible] contentionem quod forte ita fuit quod
unusquisque [illegible] reputabat se indignum
post mortem Christi a [illegible] principe
sine predecessore esse ita quod unus
dixit ad alium. Tu debes esse
caput nostrum. Alius negavit. Et re-
putans se indignum esse. Ideo facta est con-
tencio. Sicut alibi dicit [illegible]
super [illegible] ferventer [illegible] habuerunt occasionem contencionis
[illegible] dicit littera. Cum enim an-
dierunt Christum predicantem et tra-
dicionem suam ad mortem crediderunt
firmiter hoc esse futurum. Et ideo
ceperunt conferre inter se quis
inter eos esset convenientior ad tenendum
locum et presidendum aliis loco eius.
ad Et dicit Beda quod hinc contencio-
nis occasio potuit hec esse quia
audierunt claves regni celorum
promissas petro Matthei xvi. Et
viderunt petrum Jacobum et iohannem
secrete assumptos fuisse ad montem
thabor [illegible] transfiguracionis Christi. Et
audierant matrem filiorum zebe-
dei filiis suis petiisse statum
eminentis dignitatis ut unus
sederet ad dexteram alius ad sini-
stram. Ideo de hoc contendebant. Et
dicit Beda in omni hodierna
die est consuetudo bonorum semper
extra precedencium [illegible]
quibus proficiant ad meliora
vel [illegible] est si quid forte
reprehensibile invenitur in clericis

quod sciat excercere negociacionis obte-
cturi aut promisso deceptus sed
libenter amplectit. Ideo quod multo
altenis legimus quod sua est co-
tencio inter eos quis eorum in
contencione esset a[illegible] quod multociens
accedentis erat eorum unum et alia
una [illegible] recolunt conciacius
quod facta est dissensio inter barna-
bam et paulum. Ita quod discede-
rent ab invicem quod paulus
ait. Cum enim sit inter vos zelus et co-
tencio nonne carnales estis. Et
infra. Ideo quod nos omni studio co-
tendere debemus in bonis semper
operibus alius alium precedere
in omni humilitate dicit bonum spiritum
[illegible] in caritate non ficta. In verbo
veritatis. In virtutibus sanctis.
In continencia et castitate et vigi-
liis ieiuniis et orationibus
paciencia et honestate. Et ideo
Christus volens vincere contencionem
in apostolis corrigere omnibus et dom-
docuit eos quod [illegible] apacior ad
presidendum aliis qui esse vere
humilior pre contrarium ad terre-
nam dominacionem. Unde continuat
eam per se subdit sermonem. Re-
ges gentium i. hominum gentilium
dominantur eorum scilicet suorum subdi-
torum humiliantes eos per suam potesta-
tem et qui potestatem habent super eos dominan-
di vel largiendi secundum glosam benefi-
ci vocantur i. beneficia consti-
tutos vel benefactores. Et dicit
Lira quod gentilium dux memorat
ut ex hoc ostendat rem imperan-
dum per cupiditatem honoris desiderare
prelacionem. Benedicendum
est ambitio primatum. Et ideo ille
est [illegible] a sanctis legibus hu-
[illegible] moribus [illegible]
debet esse in humilitate. Unde subdit
vos autem non sic. Prima eorum ...
stribuntur non est auctores [illegible]
[illegible] Corinthiorum iiii Sic vos
[illegible] et homines ministros et dispen-
satores ministeriorum dei et insignem
humiliacionis papa scribit
se servum servorum. Cum sit caput

orum. Agitur vos non sic sicut secula-
res. Et quare non sic Similares
eorum sed in consuetudine prela-
torum venire ad regna prelatorum
sed vos non sic / quia ad summa vir-
tutis non per prelaturam sed per vite
perfectionem est veniendum. Item qui
est perfectus in vita reputet se
minimum eorum apostoli dicentis i Corin.
xv. Ego sum minimus apostolorum.
Cum hoc dicat Gregorius Petrus
summe ecclesie pastor et paulus gentium
doctor ecclesie notando modo
subdit christo qui maior est in vita
sed per virtutum excellentiam vel per
autoritatem fiat sicut ceteri per humilitatem.
Ecclesiastici iii° Quanto magnus es humilia
te in omnibus. Tales autem se po-
suerunt noli extolli. Esto in illis
sicut unus ex illis. Ita dicat psalmista
quoniam excelsus dominus et humilia re-
spicit et alta a longe cognoscit.
Et Augustinus dicit quicunque desiderat
primatum in terra inveniet
confusionem in celo. 2m illud prover.
xxx°. Superbum sequitur humilitas .i.
deiectio vel humilitas non sponta-
nea sed coacta. Et Iohannes dicit non
genus nobilitas non secularis digni-
tas non pecunie copiositas non
potestatis austeritas non corporis specio-
sitas non astucie falsitas sed so-
la vite sanctitas in regnum celorum
homines introducit et magnum in
vita eterna faciet / non enim qui maior
est in hoc mundo ille sanctior erit
in celo sed qui sanctior in hoc mundo
ille maior est vel erit in celo. Augustinus de
ammonicione ... decimi ... dicit
Iusti qui imperant serviunt illis
quibus imperare videntur non enim
... quia nec cupiditate dominandi
nec superbia precipiendi imperant
sed ex officio consulendi et affatu
providendi. Hinc et apostolus cum se
fecit servum et omnibus omnia factus
est ut omnes ... lucrifaceret. Huic
concordat autoritas Blasii dicentis
Non extollat presidentem dignitas
ne corruat ad humilitatem de quo

quis plus habet de virtutibus de tanto
sed esse humilior. Et est veracis
racio. Anima spiritualis presidencia
in toto est graciosa. Unde salvator
vobis deus humilibus dat graciam
sine qua non est ut sit esse verum.
Dicit Gregorius in registro pla-
centinus ... lxxx a.
pastor gregis dominici sed vita cla-
rescere et moribus lucere et cari-
tatis ardore. Anima lux gregis
est vita bona pastoris. Et ideo sub-
dit ... Et qui prepositus est seu in
gradu dignitatis vel in superiori
prelatione vel in sanctitate fiat
sicut ministrator humilis reputacione
vel humilis officii execucione
vel ex habitacione pro loco et tempore.
Numeri viii. Erant levite mini-
stri fratrum suorum in tabernaculo
federis ut custodiant que sibi fue-
rant commendata. Hinc concordat
autoritas Blasii dicentis. Illud
omnes noverint quod presidencia vera
ministerium humile plenum est et cui
enim quis pluribus ministrat voluntatem
et abstrahit singulis ... same
non assumit ministerium in eorum clamor.
Est et multo magis cui commissi
sunt auctoritate fratrum languores
agitare sed se omnium ministerium esse et
pro omnibus reddituri racione
Et ideo cum magna sollicitudine et
humilitate sed illis ministrare non amore
vel metu dicens sed honorem se omnibus re-
putando. Exemplum est qui ...
dicit in evangelio Luce xxii. Nam quis
maior est sed vir indicatus humanam
qui recumbit an qui ministrat. Non-
ne qui recumbit. quod dicit ille qui re-
cumbit maior est utique quoadmodum
saeculi sed quo ad iudicium dei sepius
sit alia. Nam qui ministrat sepe maior
est apud deum ut magistro quem
sequi debemus / quia ut dicat Augustinus
non est verus discipulus qui non ymitatur
magistrum. Nec est vera ymago que
non similis est autori. Et ideo cum deus
amavit et docuit humilitatem et paupertatem
qui superbie et divicias amator
est repellit a se similitudinem eius.
Et ideo de se ... in evangelio dicat

Ego autem in medio vestrum sum sicut
qui ministrat. q. d. ego dominus et magister
qui accubui sum, vobis tamen ministro
vobis. Ad hoc enim filius dei venit
in hunc mundum non ut ministraretur,
sed ut ministraret et serviret. Et
quidem servicium diligentissime
attendebat querendo salutem fratrum
quod perierat, quia eum predicabat
sermonibus, quia faciebat miracula,
quia peccata remittebat, ministra-
bat remissionem. Et quia vitam
exemplarem ducebat, unde et mi-
strabat alimento salutis. Nomine mi-
strabat quia corpus suum et sangui-
nem discipulis suis distribuit. Tur-
bas in deserto pavit. Gre-
go. et dixit Ego in medio vestrum
sum sicut qui ministrat. Luce 22. mira-
bile est hoc, alibi enim dixit a-
postolis vos vocabitis me magister et
domine et benedicitis, sum etenim
quod ego dixi hic se ministrum. In veri-
tate dicit sicut et servus vester de se dicit
Si ego dominus et magister lavi pedes ve-
stros, et vos alter alterius debetis
lavare pedes. Exemplum dedi vobis
ut quemadmodum ego feci et vos faciatis.
Concordat Gregorius hec duo nec
repugnantes morte sed dominus et
servus in Christo. Ideo eum fami-
liabat ut dominaretur. Nam per illa
servicia acquisivit
dominium in hominibus. Unde de se dixit
Math. xx. quod venit non ministrari
sed ministrare. Et dare animam suam,
i. vitam, in redemptionem pro multis.
Ex quo arguitur quod dominus noster
Christus duos titulos habet. Primo
iure creationis. Ex quo enim
totum hominem creavit, totum et
in servicium vendicavit. Secundo
iure redemptionis. Ideo namque nos
redemit de manu inimici a servitute
inimicorum ut ei serviamus in sanctita-
te et iusticia omnibus diebus no-
stris. Quomodo ipse premium ad id
premium quod ipse servientibus
dare promisit et disposuit. De
quo subdit in evangelio Dispono
vobis sicut disposuit mihi pater meus
regnum ut edatis et bibatis super
mensam meam in regno meo. q.
d. Sicut ego filius unus essencie
cum patre sum et vos sitis unum
in caritate ut edatis et bibatis.
Tria bona in hiis verbis nobis
repromisit. Primo quia eritis sicut
reges quia sedebitis super tronos.
Secundo quia sedebitis in men-
sa hec est quia ab omnibus tentacio-
nibus eritis liberi. Tercio quia
comedetis et bibetis in regno
dei patris, hoc est fruemini essencia
et visione divina. Et ideo dicit
dicit ut edatis et bibatis super
mensam meam in regno meo, i.
ut fruamini essencia et visione
divina et delectabimini in mea
humanitate super mensam meam
que hominibus sanctis preclara
est preparata. De qua in psalmo
Filii tui sicut novelle olivarum
in circuitu mense tue, i. in gloria
vite eterne que est rotunda,
i. eterna non habens principium neque finem.
In regno meo, i. in ecclesia triumpha-
te. Unde Ambrosius non enim hic vilibus
et potibus nobis loco premii pre-
mium respondetur sed quantitas gratie
vite eterne. Unde mensa proposita om-
nibus sanctis ad fruendum est gloria cele-
stis vite qua saciabimur qui
esurimus. Et hic sicut ministrantes
sumus desiderato gaudio veri boni.
Hoc regnum S. Bartholomeus
diligenter quesivit et mercatus est
pro pelle sua. Propter quod dicit Job ii.
pellem pro pelle et cuncta que
habet dabit homo pro anima sua.
Non quesivit regnum mundi cum
suis pompis et superstitionibus,
ymo potius destruxit. Nam de-
votissimus apostolus veniens ad Indiam
que est in fine orbis intravit in
templum in quo erat ydolum nomine
Astaroth, et cepit ibi manere ut peregrinus.
In hoc ydolo siquidem demon habi-
tabat qui dicebat se languidos

sanare sed non subveniebat sa-
nando sed a lesione cessando quia
dum eam per immissionem inferebat sic
hodie vetule vel quicumque sortilegi
vel superstitiosi benedictionibus
falsis vel si homines cum aliquo pa-
cto dyaboli expresso vel tacito vi-
ciantes vel aliis modis et obser-
vanciis videntur aliquos sanare per
certa vincula vel homines et iu-
menta aliud non est quam quod dyabolus per ta-
lem infidelitatem desistit ab infec-
cione quam faciebat quam tum deus
iuste permittit ut probat homines
aut potius infirmari vel mori
quam a dyabolo querere sanitatem sed s.
bartholomeus an quam voluisset per-
mittere tales superstitiones potius
voluit mortem subire prout ad se
Nam cum in templo habitaret
et templum languentibus esset et cum
responsum ab ydolo possent habere
perrexerunt ad aliam civitatem
ubi colebatur aliud ydolum nomine
berith et interrogantibus cur
eis astaroth responsum non daret
Respondit berith deus vester
cathenis igneis constrictus nec
audet respirare nec loqui ex illa
hora qua apostolus dei bartholome-
us ingressus est Dicunt illi et quis
est iste bartholomeus et demon amicus
dei omnipotentis Et ideo venit in istam
provinciam ut omnes deos yndie
Et illi Dic nobis signa eius ut pos-
simus eum invenire Capilli eius
nigri et crispi Caro candida Oc-
culi grandes Nares equales et
directe Barba prolixa habens
canos paucos Statura equalis
colobio albo clavato purpura
vestitur Induitur pallio albo quod
per singulos angulos gemmas habet
purpureas xx vi anni sunt
ex quo vestes et sandalia eius
nec veterascunt nec sordidantur
Centies flexis genibus per diem
orat et centies per noctem Angeli
cum eo ambulant qui nec eum
fatigari nec esurire per-
mittunt Semper eodem vultu et ani-
mo

letus et hylaris perseverat omnia
previdet Omnia novit Omnium gen-
tium linguas novit et intelligit
et quod vobiscum loquimur ipse iam no-
vit Et cum eum quesieritis si voluerit o-
stendet se vobis Si autem noluerit non
poteritis eum invenire Rogo autem
vos ut cum eum inveneritis rogetis
eum ne huc veniat ne angeli
sui hoc mihi faciant quod meo soci-
o fecerunt Cum igitur per duos
dies sollicite quererent eum nec inve-
nissent quadam die quidam demo-
niacus exclamavit o apostole dei bar-
tholomee incendunt me orationes tue
Tunc apostolus Obmutesce et exi
ab eo Et statim liberatus est Quod
audiens rex regionis illius
polimius cum haberet filiam luna-
ticam misit ad apostolum rogans
ut ad ipsum veniret et filiam eius
sanaret Ad quam cum apostolus
venisset et eam cathenis ligatam
videret quia attendentes morsi-
bus laniabat iussit eam solvi
Et cum ministri ad eam accedere non
auderent dixit Ego demonem
quod erat in ea iam ligatum teneo
et vos timetis et statim soluta li-
berata est Tunc rex camelos
auro et argento et lapidibus preciosis
oneravit et apostolum inquirens
nullatenus invenire potuit Mane
autem sequenti apostolus apparens soli re-
gi in cubiculo dixit ei ut quid me
cum auro et argento toto die que-
sisti Ista munera sunt necessa-
ria illis qui terrena requirunt
Ego nil terrenum nil carnale de-
sidero Postea bartholomeus cepit
eum docere multa de modo redemp-
tionis nostre inter cetera quomodo christus
dyabolum vicit per mirabilem convenientiam
potentiam iusticiam et sapientiam
Et cum ei sacram fidem predicasset
dixit regi quod si baptizari vellet
ostenderet ei deum suum cathenis
ligatum Sequenti die iuxta regis pla-
citum Cum pontifices ydolo sa-
crificarent cepit demon clamare
dicens Cessate miseri sacrificare nobis
ne peiora me patiamini cum

qui ligatus sedet cathenis igne-
is ab angelis christi quem
iudei crucifixerunt putantes
eum a morte detineri. Ille autem
mortem captivavit et principem
nostrum igneis vinculis vinxit.
Statim ergo ceciderunt omnes funes
ut simulacra everterent sed non
potuerunt. Tunc apostolus de-
moni precepit ut inde exiret
et ydolum comminueret. Qui sta-
tim exiens omnia ydola templi
per se ipsum comminuit. Deinde a-
postolus oratione fusa omnes infir-
mos curavit. Tunc angelus
domini idem apparuit et tem-
plum circumvolans in quatuor angu-
lis signum crucis digito suo
sculpsit dicens: Hec dicit dominus: sicut
vos omnes ab infirmitate vestra
sanavi ita et templum hoc ab omni
sorde mundabitur et habitatorem
eius quem apostolus inde fugavit
non prius postea tibi videndum
ostendam. Quem tunc viderunt
ne timeatis quale signum in la-
pidibus hiis sculpsi in vestris
frontibus imprimatis. Tunc ostendit
eis Ethiopem nigriorem fuligine
faciem acutam barbam prolixam
crinibus usque ad pedes protensis
oculis igneis ut ferrum igni-
tum scintillas emittentibus flam-
mas sulphureas ex suo ore
et naribus spirantem. Et alligatum i-
gneis vinculis retro manibus
et dixit ei angelus: Quia monitio-
nem apostoli audisti et de templo
omnia ydola confregisti solvam
te ut vadas in talem locum ubi nullus
homo moratur. Et ibidem sis
usque ad diem iudicii. Ille autem
solutus cum magno strepitu
et ululatu disparuit. Angelus
autem domini in celum cunctis vi-
dentibus evolavit. Tunc rex
cum uxore et filiis et cum omni po-
pulo baptizatur et regno re-
licto discipulus apostoli est effectus.
Tunc omnes pontifices templo-
rum congregati ad regem

Astragem et conveniunt et conque-
sti sunt apud eum de deorum suorum
amissione et templi subversione
et regis fratris indignatione.
Astrages ergo rex
indignatus mille viros arma-
tos ad capiendum apostolum destinavit.
Qui cum adductus fuisset coram
eo dixit ei rex: Tu ne es
ille qui evertisti fratrem meum?
Cui apostolus: Ego eum non everti sed
converti. Cui rex: Sicut tu fe-
cisti fratrem meum deum suum
delinquere et tuo deo credere
sic et ego faciam te deum tuum
delinquere et meo sacrificare.
Cui apostolus: Ego deum quem cole-
bat frater tuus ligavi et ligatum
ostendi et ut simulacrum frangeret
coegi. Si tu potueris facere deo
meo poteris me ad simulacrum
provocare. Si autem ego deos tuos
comminuero et tu crede deo meo.
Hec eo dicente nunciatur regi
quod deus eius Baltach cecidisset
et comminutus fuisset. Quod rex au-
diens purpuram qua indutus erat
scidit et apostolum fustibus cedi iussit
et cesum excoriari. Deinde an-
gustiis moriebatur fecit eum de cruce de-
poni et ob acriorem cruciatum excor-
iari et postremo capite trun-
cari. Christiani autem corpus tule-
runt et honorifice sepelierunt.
Rex autem Astrages et pontifi-
ces ydolorum a demonibus rapti
mortui sunt. Videntes christiani
deum glorificaverunt. Rex autem Po-
lemius in episcopum ordinatur et xx
annis officium episcopatus laudabiliter
implens virtutibus plenus
in pace quievit. Cum autem pagani
propter signorum frequentiam viderent
corpus beati Bartholomei pluri-
mum honorari indignati loculo
plumbeo impositum in mare pre-
cipitaverunt quod divino nutu venit
in Siciliam ad insulam Lipari
tertiam. Anno autem domini 831 Sar-
raceni Siciliam invadentes tertiam

dicta vel corpus sancti bartholomei
quescebat habitaverunt ac eius
spinas confringebant ossa propterea
dispersimus. Et ille recedentibus
apparuit b. bartholomeus cuidam mo-
nacho dicens surge colle ossa mea
que dispersa sunt. Cui ille qua ra-
tione ossa tua debeo colligere
aut aliquem tibi honorem exhibere
cum nos deleri permisisti nec aux-
ilium nobis impendisti. Cui ille
pro multo tempore meis meritis dominus
huic populo pepercit. Sed eorum
peccatis nimis invalescentibus
et usque ad celum clamantibus
iam pro eis non potui veniam ob-
tinere. Sed cum monachus diceret quo-
modo inter tot aliorum ossa posset eius os-
sa reperire. Ait hac nocte ad
ad ea colligenda ibis et ea que ut ignem
splendida videris protinus ha-
bebis. Cui ut dixerat inve-
niens apostoli ossa levavit et super
quandam navem ascendens be-
neventum que est metropolis
apulie transtulit. Nunc autem di-
citur quod sit rome licet beneventani ad-
huc corpus se habere affirmant. Ap-
rum cum imperator fredericus beneven-
tum destrueret et omnes ecclesias
que ibi erant destrui mandasset. Cu-
m vero ad aliud transferri intendens
vir quidam quosdam viros alba-
tos et fulgentes invenit qui inter
se loqui et inter se tractare aliqua
videbantur. Cum cum vehementer
admiraretur quinam essent interro-
garet unus eorum respondit. Iste est sanctus
bartholomeus apostolus cum omnibus
ceteris sanctis quorum ecclesie habebant
in hac urbe hac orbe qui insimul
convenerunt ut inter se pariter conque-
rentes tractarent qualiter pena
plectendus esset is qui sedes de-
putatas eis de suis habitaculis
abiecit. Et iam inter eos inviolabi-
liter firmatum est ut is sine mo-
ra ad dei iudicium accedat. Eo
habito omnibus in iudicio eius re-
sponsum post modicum tempore impera-

tor mala morte vitam finivit. Legitur
in quodam libro de miraculis sanctorum
quod quidam magister festum sancti bartholomei
sollempniter celebrabat. Cui pre-
dicanti demon in specie unius puelle
ad modum speciose apparuit
quam in ictibus in eam oculis ad pra-
ndium conviavit. Cumque dum in
mensa consisterent et eum ad
amorem sui multum allicere niteretur
b. bartholomeus in specie peregrini
pre foribus assistens. Et ut ob amo-
rem sancti bartholomei intraret ob-
nixius flagitavit. Quia dissua-
dente panis a mitteretur. Et ille
hunc recipere recusavit rogans
tamen magistrum per nuntium ut diceret
quid magis proprium in homine pu-
taret. Cui cum ille respondere recusaret
Respondit puella primo peccatum
in quo concipitur nascitur et vivit
Cui bartholomeus dicit quod iste bene
intellexit. Et tercio profundius inda-
gavit. Secundo dictus peregrinus
magister mittit ut diceret quis locus
unus pedis esset ubi deus in terra
maiora miracula ostendisset. Cui ille
ad illa dicit locus crucis in quo deus mira-
cula operatus est. Illa ait primo capit
hominis in quo quasi mundus quidam extat
utramque suam apostolus approbavit.
Tercio quesivit quanta distantia
esset a summo celi usque ad profundum
inferni. Cui cum magister iussisset ut
diceret. Illa ait. Apostolo iudico quod proprio-
tor sed eo hic novi quia dum ab
altero cecidi. Et eorum quod hec tibi osten-
dam. Tunc demon cum magno
ejulatu se in abyssum precipitavit
Et quererent peregrinum non invene-
runt

Sermo de nativitate marie

Hodie sollempniter et gau-
diose celebramus sanctissimam fe-
stum nativitatis virginis
marie et non immerito.
Quia hodie impleta
dicitur desiderabilis promissio facta
abrahe a deo quod in semine suo omnes
benedicerentur omnes gentes. Nam
hodierna die de eius stirpe nata

e nova stella maris id est maria
Ex cuius intemerato utero pro-
cessit unigenitus filius dei sicut
sponsus de thalamo suo propter quod ita
cantat ecclesia Nativitas tua dei ge-
nitrix virgo gaudium annunciavit
universo mundo ex te enim ortus
est sol iustitie xpc deus noster qui solvens
maledictionem dedit benedictionem et
confundens mortem donavit nobis
vitam sempiternam Nam omnes ab ex-
ordio mundi fuerunt sic machinan-
te serpente quod mulier iuxta quod in genesi
legitur Omnes homines concipiuntur in
peccatis et in doloribus et miserie
in nascuntur et post hoc in multis
angustiis et miseriis vitam suam
ducunt usque ad mortem sicut thar-
pius super ade i conceptus in ori-
ginali peccato moriens ex omne na-
tus in voce fletum provumpit
Et exposuit eam sua posteritate ab
multis tristiciis et miseriis de-
uenit etc At vero dominus deus ipse ab
sua gratia virginem mariam ab hac
quam lege preservavit et ad sanctifi-
cavit in utero matris sue et in ipso
primo instanti sanctificavit tabber-
naculum altissimi Tabernaculum
enim altissimi fuit virgo maria
in animam et corpus quod dominus
in utero matris sanctificavit et
post nativitatem in sanctitate con-
servavit sicut dicit Ecclesiasticus xxiiii
Ego plato qui corpus suum sancti-
ficationis benedictio in ipsam
ostendit que non tantum ipsius san-
ctificavit ortum Et de matre pro-
ab omni peccato custodivit ymmu-
nem quod nulli puro homini acci-
disse donatum est a deo post sancti-
ficationem ad nos venia habere-
nerunt Et ideo de hac glorio-
sa sic cantat ecclesia Tota pulcra
es amica mea et macula non
est in te Et hoc verum accepit de can-
ticis salomonis quod scribitur in li-
bello suo canticorum in 4o ca-
et in aliis Et cuius pulcritudine
locuturi prosequamur ad eam quod ad
omne bonum faciat econtrarius
Tota pulcra mea et macula non
est in te etc Salomon in cantic-
is multiplicater describit pul-
critudinem virginis benedicte quia
hodie nativitatem eius celebramus Dicit
enim pulcram amicam Cant 4o Et
eiusdem iiii to dicit amica et nunc
quam pulcra es et quam decora carissi-
ma Et describit pulcritudinem
oculorum eius pulcritudinem mamm-
illarum colli ventris etc Sol-
itudine vocat eam et decorem
faciei et talis etc vocat eam pul-
cherrimam mulierum Item ipsa ex cor-
pore ostendit nigredinem non de-
rogaret pulcritudini sue dicens
Nigra sum sed formosa Et postea
quod multiplicater et ex multipli-
cibus expressit eius pulcritudinem
sinaliter concludit dicens Tota pul-
cra es amica et macula non est
in te Cuius pulcritudinis
similitudinem posuit dicens pulcra
ut luna progrediens ut auro-
ra et clara ut sol Sicut enim
luna maxime est plenitudinis
est pulcra propter faciem eius cla-
ritatem ymmo pulcritudo eius
est propter lumen quod recepit a
sole sic virgo gloriosa habuit
plenitudinem divine gratie qua
recepit non solum in sanctifica-
tione in utero Sed a sole iustitie
cristo qui est candor lucis eterne
et speculum sine macula Sa-
pientie vii post quod dicit ecclesiastica
xxx Et quasi luna plena lucet
in diebus suis Et david in psalmo
vocat eam lunam perfectam in eternum
propter pulcritudinem figure circu-
laris Sicut enim figura circu-
laris est nobilissima et capa-
cissima sic virgo gloriosa est ca-
pacissima Ecclesiastici xxiiii Transite
ad me omnes qui concupiscitis me etc

Et sicut fuit ante claustrum et modestie-
tissima. Sic virgo gloriosa non
destitit in presentia tanta. Iuxta
illud usque ad solem stellarum
non dormiam. Pulchra ergo ut luna
et consurgens ut aurora. Ita
sicut aurora consurgente ra-
dii solis incipiunt apparere et
demum sol oritur. Sic et Maria
peperit. Et quemadmodum auro-
ra sicut valles dicitur esse infectiva et
confortativa amoris letifica-
tiva florum de nocte clausorum ap-
tiva et herbarum de nocte compres-
sarum excitativa. Sic per virginem glo-
riosam infirmi recipiunt robur
spirituale. Viri qui recipiunt
vigorem. Mentes humiles quasi
flores clausi aperiuntur ut odorem
bonorum operum ubique diffundant.
Animi cum mentis merore de-
pressi eriguntur per spem ipsius
consolationis. Tota ergo pulchra
ut maculam habet. Sic pulchritu-
dine candoris cuius admiratur
oculus. Hester ii°. Hec est enim he-
ster regina de qua dicit scri-
ptura quod erat formosa valde et
incredibili pulchritudine omnium
oculis gratiosa. Et de hac
unde dicit Augustinus: que pulchra
ad intuendum, amabilis ad amplex-
andum, delectabilis ad videndum.
Hic adquiratur agnoscere pul-
chritudinem Marie. Audi exem-
plum. Quidam clericus beate virginis de-
votissimus, qui diligenter atten-
dens verba thematis audiens
quod intelliguntur de virgine glo-
riosa, rogabat eam devotissime
ut dignaretur se ostendere. Repu-
tans se fore beatum si posset eam
speciosam semel inspicere. Post mul-
ta venit ad eum angelus ex parte vir-
ginis destinatus et salutando eum
clericum dixit ei: Domina tu-
a petitionem exaudivit. Et in-
timat tibi quod tali die et hora
veniet ad te et videbis eam.

Sed scias hoc quod oportebit ut o-
culi tui prius qui conspexerint
tam speciositatem et claritatem omni-
um excellentiam prius videant aliquid
terrenum et caducum. Tunc ille videlicet
non curo si de cetero fiam cecus
dummodo eam semel fuero contempla-
tus. Cumque autem angelus abisset disces-
sisset, ille cepit ex fragilitate
multum esse sollicitus cogitans
quid ultra faciat. Preter eum oculos
omitteret amitteret vix revolutionibus
erat in aliis dicebat. Certe de cetero
scribendo non potero lucrari vi-
ctum. Sed oportebit me esse men-
dicum et sic omne solacium amit-
tam et dicere potero cum Thobie
Et quale mihi gaudium qui in tenebris
sedeo et lumen celi non video. Et ta-
lem istud consilium excogitavit.
Certe quando beata venerit ap-
pariens unum oculum adaperiam
et alium claudam et tunc unum a-
mittam. In alio tamen mihi remane-
bit sanitas contentus. Cumque hora
assignata venisset gloriosa
virgo clerico illi apparuit cum tan-
ta pulchritudine et claritate que
nec exprimi potest nec excogitari.
Et cum ille manum alteri oculo
supponeret ne eam cum eo cerneret
virgo gloriosa disparuit et
eam ultra videre non potuit. Et tunc
ille uno oculo orbatus sed quo
eam viderat et altero salvo re-
manente cepit fortiter suspirare et
ter arguere et lacrimando nimium
dicebat: Heu impie quare unum
oculum clausi, quare non ambos
aperui. Utinam totus fuissem ocu-
latus ut eam plenius aspexissem.
Cepit et dominam virginem exorare
ut iterato sibi ostenderet ut saltem
residuo oculo eam videre posset
non curans uno desiderabili vero
quod primum oculo dummodo posset eam
iterum iterum conspicere. Cumque domina eo-
rum missa iterum angelus dixit
ei: Domina mea condescendit
et tibi iterum mittas sum querit a-

Quid amplius petis ab ea Sui
e Certe domine si nullos ha
berem oculos optarem propter
eo perdere Sed quo possem per
fecte videre Cui angelus Ecce pa
clementissima domina tibi notifi
cat quod eam utique videbis et oculum
superstitem non amittes Sed et per
ditum recuperabis quia non inmeri
to pro te sunt factum Nam ut virgo
clementissima ei apparuit et se ex ea
exhibuit contemplandam Et restituit
oculum amissum Ex quo possemus
aliquo ponderare quanta sit plenitu
do virginis gloriose et quomodo est de
lectabile videre eam oculis mentis
Unde dicit Augustinus in meditacionibus
suis O domina te laudet tota
leta militum ad te confugit tota
turba reorum ut tormentum maiore
tuo languescat anima liquescit Laus
deficiat Quomodo et de pro te dicam
gaudium est intueri et in huius laudi
bus delectari Hec respiciunt Capitulum
Secunda pars sermonis Provoca
thematis eiusdem clarior pars
paducitur quod naturalis est sua pul
critudine careret Unde dominus in evangelio
Math. vi de liliis agri dicit quod tan
tam pulcritudinem habent quod nec Salomon
in omni gloria sua sicut coopertus sic
unum ex illis Et David in psalmo dicit
Et impono pulcritudo agri me
cum est quod exponens Augustinus dicit Agri
pulcritudo est ubertas omnium germina
cium in terra Unde et alibi dicit propheta
Et campi tui replebuntur uber
tate Ideo et pulcritudo mundi est
conformacio Quae latet in se et
cognoscitur ab eo qui ea creavit sive vi
sum quod constat ex omnibus rebus
mundi quo patet sua pulcritu
dine Dicit enim David Domini
est terra id est universum et plenitudo eius
id est pulcritudo Et Genesis dicit vidit
deus cuncta que fecerat et erant valde
bona Que corporis humanum qualem
pulcritudinem habet in se Dicit enim

Ambrosius exponens illud psalmi Ma
nus tue domine fecerunt me Si quis
humani corporis fabrica con
siderari velit nihil poterit in terra
praestantius invenire Est homo recta
corporis statura altus et vultu
decorus Velud liber apparens
nullaque servitute captiva in terram
depressus Sed tamquam liberatus
consistens Testis est sui autoris quod
pulcre consummat Boecius v de
consolacione philosophico metro
vel huius Ait Quam variis terras ani
malia permeant figuris Et infra
Prona tamen facies electos valet in
gravati sensus unica gens
hominum celsum levat levat altius
cacumen atque levis recto stat cor
pore despicit quod terras haec nisi
terreus male desipis admonet
figura Ideo Quidam in me
thamorfoseos Prona quod cum spe
ctent animalia cetera terram
quod de pulcritudine corporis
absque anima loquitur ex quo anima est
forma sui corporis et totalis pulcri
tudo haec quidem pulcritudo co
poris sanitati bona est Sed quod
corporale est carnale est bonum de
racionis infirmis quod tales deo car
nem et male Et iam propter ut dicat
Augustinus Male amatur propter temporale deo
qui est bonum eternum Bonum
spirituale et supremum ut putamus
quod pulcritudo corporalis sperat
esset in culpa ponit Augustinus de hoc
exemplum Ideo ad ius instrata
deserta auris amatur ab avaris
Nullo peccato auri sed hominis ita
et omnis pulcritudo potest amari
male et ordine perturbato Quomodo
enim fiat pulcritudo in creatura
vel quod homo ei inhereret non custodi
to ordine Dicit enim Augustinus quod hec
pulcritudines dona dei sunt
et bona sunt quia a bono deo cre
ata sunt et nihil minus est in eo
nisi quod peccatum amatum pro deo
quod tamen conditum est a deo propter quod
et beata Katherina fecit maximum

vide

cenas imperatori dixisse inter
cetera Curare incassum congre-
gasti hanc multitudinem ad cole-
ndum stultitiam ydolorum cur autem
hoc templum manu artificum opera-
tum cur autem ornamenta precio-
sa que velud pulvis et fumus an-
te faciem venti. Curare potius celum
et terram et omnia que in eis sunt
curare ornamenta celorum solem videlicet
lunam et stellas. Curare famu-
latum eorum quod ab inicio mundi
usque ad finem nocte et die currunt
ad occidentem et redeunt in orien-
tem nec umquam fatigantur nec
cessant in suo cursu. Et cum hec am-
miraveris interroga et disce
quis sit eorum opifex. Quod autem
ipso donante eum intellexeris
nec ei similem inveneris potius
ipsum adora ipsum glorifica ipse
enim est deus deorum et dominus domi-
nancium sic alias. Et huic glo-
riose virgini non deerat pulcri-
tudo corporalis cum magnus Al-
bertus multis describit. Et quia
scriptura dicit Proverb. ultimo
fallax gratia et vana est pul-
critudo eius [illegible] Ideo dicit ad-
huc [illegible] Bernhardus
dicit [illegible] homines [illegible] volunt
in hac omnibus [illegible] in mori-
bus hac [illegible] pulcritudine
mediam audiamus de pulcritudine
anime [illegible] et [illegible] de pulcritu-
dine huius virginis gloriose Ma-
rie [illegible] pulcra est facta ad ymagi-
nem dei habet enim hec in se quod sit
deum cognoscere quod potest deum ama-
re quod potest in deo quiescere et summe re-
pleri bonis eius. Et hec aptitu-
do est eius pulcritudo que excellit
omnes creaturas inferiores se.
Sic igitur patet quod anima in sui crea-
tione recepit a deo esse nobile quod
esse quodammodo simile deo. Sicut enim
deus [illegible] et anima est [illegible] esse.
Est autem anima vita a vita. Est sim-
plex a deo simplici. Est eterna

ab eterno deo. Secundo est beata licet
sit a deo qui est beatitudo et tamen
sui creatione accepit a deo ut pos-
sit esse beata ymmo anima ex sua
natura similitudine habet quod filio dei
non sonum in hoc quod sicut Christus est in essencia
et potencia in vita. Secundo in hoc quod habet
libertatem arbitrii. Dicit Bernhar-
dus sermone viii super cantica libertas
est que quibusdam dotibus prefulgens micat
sicut gemma in auro. Ex hoc enim habet
cognitorum iudicium et operacionem eli-
gendi inter vitam et mortem inter
lucem et tenebras inter bonum et malum.
Et in hac libertate consistit omnium virtutum
fundamentum secundum Bernhardum. Vide quanta
est pulcritudo anime a natura. Recepit magis
ut possit esse beata. Et non solum a deo sed
per merita quorum accumulacio est
maxima pulcritudo. Ac tamen anima
non dicitur simpliciter pulcra quemadmodum
dicit meum thema et tota pulcra co-
rona esto tua libertate naturali non potest
habere corporalis. Quantum pulcritudo
Est ei anima composita in corpore sic quod
cum carne et corpore conciliat [illegible] hec
ex tali composicione convenit dicere hec
secundum Ambrosium ymmo ad celestia racione
anime alia ad bestiarum corporis. Com-
petit enim homini secundum sui partem inferiorem
ista inferiora intelligere et memorari
et amare. Competit etiam homini
secundum partem superiorem deum intelligere et diuina
memorare et diligere ex quo enim homo
liber est potest ad utrumque se extendere.
Sed si ad inferiora tendit declinat pa-
ter a rectitudine declinat intellectus. Bern.
Sed si ad superiora se erigit exi-
mie recipit pulcritudinem et quam maiorem
inclinacionem habet ad ista inferiora quod
anima appetit divicias congregare et
multiplicare suas possessiones. Ergo vo-
luptuosa competit maius nature
ymmo et ad honores et ad amicicias
habet inclinacionem naturalem. Ideo si ab hiis
anima debet se continere oportet quod habeat
spirituale auxilium divinum quo
retrahatur ab hiis et ad diuina tra-
hatur propter quod dicit salvator
Johannis vi. Nemo venit ad me nisi
pater meus qui misit me traxerit

illorum. Ex quo sequitur quarto
illud dictum quod requiritur ad
totalem pulcritudinem anime est
multiplex. Primum est fides. Se-
cundum est sanctitas. Tercium
humilitas. Et quartum est caritas.
Hec inquam divina munera efficiunt
animam totaliter pulcram, nec in ea relin-
quunt aliqua peccati maculam. Ita
quod de quali anima quis dicere poterit
sicut dominus dicit: Tota pulcra es amica
mea et macula non est in te. Hanc deus
fide corda purificat, ut dicitur Actuum
xv°. Et ideo eterna fides abducat
hominem ab illicitis instructionibus et attol-
lat eundem cogitare de altissimis
et invisibilibus veritatem. Fides ad
cogitandum et ad assenciendum hiis
que continentur in articulis fidei, sicut
de deo omnipotenti creatore, de infinita
divina sapientia que est multiplex, de infinita
divina benignitate que est inex-
haustibilis, de generacione filii a patre
qui est sine principio et sine fine, de proces-
sione spiritus sancti ab utroque, qui est nexus
et amor utriusque. Item de hiis quod pater
et filius cum spiritu sancto creavit celum et terram.
Item quod filius cooperatione autoritate et spiritus
sancti operacione in assumpta humanitate
humanam naturam redemit et ancillam
reparavit. Item quod spiritus sanctus missus a patre
et filio visibiliter sanctificavit et
ecclesiam primitivam visitavit et missione in-
visibili efficit sanctorum gaudium et co-
missione peccatorum. Et quod opera
tocius trinitatis sunt mundi consti-
tucio, corporis resurreccio, vi-
ta eterna promissio et damnacio pro
maledictis. Et quoniam cogitare de illis
et contemplari ea omnia ista que sunt fi-
dei debet hominem ab illicitis instruccioni-
bus et ponat eum ad primi-
tivam suam pulcritudinem, quare enim
primum principium spiritualis edificii
consistit in fidei purificatione fidei.
27 Vero purificatorum sequitur sanctifica-
tio, que magis elongat hominem
a sordibus quam contemplacio cum hiis
que sunt fidei. Sanctificacio quidem
non est aliud nisi mors mistica. De
qua dicitur: Moriatur anima mea
morte iustorum. Et apostolus: Nostra
conversacio est in celis. Item mortui
estis et vita vestra abscondita est
cum Christo in deo. O bona mors
que vitam non aufert sed transfert in
melius. Bernardus super Cantica sermone lii°. Sup-
taxata bona mors quia non corpus
cadit sed anima sublevatur. Bona
qua petus homo circumscribitur
et deterior de die in diem reno-
vatur. Bona mors qua nisi sic
peccatis moriatur ut eos non iustitia
illaqueat nec oblectat iniqui-
tas. Dum enim homo dicitur mori
morte iustorum ad moriendum in te spi-
ritualem dum transcendit omnem usum
cogitandi cum exiit a memoria
rerum presencium. Cum elongat eciam
a similitudinibus corporearum rerum
ad hoc ut pura possit hic conver-
sacione quemadmodum hii illi qui
vident faciem patris qui est in celis
etc. Et apostolus dicat: Nostra conversacio
in celis est. Ex quo putandum quod talis sanctitas ha-
beri possit plenum in fuga ma-
lorum propter quod omnia que ad eius asse-
cucionem generat multitudo vir-
tutum, ymo precepta evange-
licorum consiliorum. Nam voluntaria
paupertate dimittet homo occupa-
cionem terrenorum, castitate reli-
quid omnem carnalem carnalium
obediencia relinquet homo proprie
affectionis affectum occupacionem.
Sic enim homo abnegat seipsum
in dileccione inimicorum affectuali
amputet homo omnes affectus
maligniandi in proximum, mundi virtu-
te paciencie de qua dicitur: Illud
si quis te percusserit in maxilla
unam prebe ei et alteram. Dimittit
omnes modus vindictarum et pa-
cifica consilia regulat. Ita homo
magis sicut ut non cadat in peccato
ut occasiones peccandi devitet.
Et quecumque facit hec intencione
simplici facit. Et nunc quod facit
conforme sit doctrine Christi. Scilicet
Qui sic fecerit et docuerit hic
magnus vocabitur in regno

regno celorum. Dicit salvator
Math vj vitat insipiet homo
sollicitudines superfluas et curis
pecunie se subdit si non dat do-
num dat consilium et se totum offert
ad supportandum onera proximorum
absque omni inquinamento Nam
et hec est religio sancta visita-
re infirmos pupillos et
viduas in tribulacione et im-
maculatum se custodire Quarto ma-
gis se fecerit et ita viam suam
composuerit filius domini vo-
cabitur Quinta et hec est volun-
tas dei sanctificacio vestra ut
amplius Sed quid valet sancti- 3m
tas si humilitas excluditur que
est decor et pulcritudo eius
Unde dicit Bern super Cantica ser-
mone xxv In homine qui pec-
cavit humilitas et si emenda-
est non tamen est admirabilis Sed si quis
innocenciam retinet et insuper
sanctus est et in locum humilitatis
admittit [illegible] Sed gemi-
num decorem anime totus quod pul-
cra est quia innocens sanctus
et humilis Unde dicit Sponsus
Ecce tu pulcra es amica mea
scilicet racione et innocencie et san-
ctitatis ecce tu pulcra racione
humilitatis O admirabilis pulcri-
tudo que ad sanctitatem admissa
est Dicit Bern et ponit iiij
signa vere humilitatis Primum quod
sine consciencia peccati suscipitur cor-
reccio Secundum est penitenciam sub-
ire sine culpa quemadmodum Pau-
lus qui nichil sibi conscius fuit
ac tamen gloriabatur in cruce domini
nostri ihesu Nec voluit aliud scire
nisi cristum et hunc crucifixum
Tercium signum suscipere affectum
penitencie non habens peccatum
magna enim humilitas est in eo
qui et si non peccat quod peniteat
tamen vult ut peniteat Quartum est
omnia que reprehensibilia de al-
titudine redit ad simplicitatem

et non ambulet in magnis neque
in mirabilibus super se Nec hypo-
signis similibus derogat alterius in-
tellectus De quibus dicitur homo am-
plius mundato corde redditur
instruccior ad videndum de deo
quam antea non poterat Sed quid hec omnia
nisi ad pulcritudinem anime sine amore
Tercia est deus cognosci ab homine
quod fidem requirat vult ab homine sibi
conformem fieri quod requirat san-
ctitatem vult timeri et honorari
quod requirat humilitatem Sed dicit Bern
Amor est qui eam absque amore sed
pena est honor sine amore adulacio
est et non sed gratiam Nec quo non sufficit
per se sed amor per se sufficit per se
placet propter se ipsum meritum est amor eius
est meritum et est sui ipsius pre-
mium amor propter se non requirit extra
causam eius quia amor verus amo
ut amet nec requirit fructum quia
fructus amoris usus est Et hec
dicit Bern sermone lxxxiij super
cantica vel subditur Quomodo motibus
sensibus et affectibus in
qua creatura potest respondere suo crea-
tori Quomodo et mutuam vicem re-
pendere nisi amando ponit exempla
Si iratus deus irascitur non eo simi-
li irascor sed tremebo et contremiscor
et veniam deprecabor Si me arguet
non redarguere a me sed ex me potius
iustificabitur Si me iudicabit non
iudicabo eum sed adorabo Si me
salvabit non querit a me salvari
Si me ab aliquo liberet non eget a
me liberari Si dominatur oportet servire
Si imperat oportet parere et non vicissim
a domino servicium vel obsequium
exhibere Sed si deus amet aliquem
non aliud vult quam amari nec ad
aliud amat nisi ut ametur quod in ipso
amore consistit beatitudo Nec Bern
cuiusque habitus [illegible] exardescit
amore ille totus pulcra est et [illegible]
in se [illegible] Sed Quinta ut dicit
Bern Amor [illegible] est [illegible]
Amor [illegible] et [illegible] est Amor
validus et omnipotens est quia
duos iungit in uno spiritu [illegible] duos

cam non duos sed unum faciat. Dicit
et Paulus: Qui adheret deo unus
spiritus efficitur cum eo. Et postquam
sic adhesit deo amore et sancti-
tate, verus dei amicus est. Amicus
enim est alter ego. Ut merito de qua-
libet anima sic desponsata sic dicatur:
Tota pulchra es amica mea etc.
Cant. 4. Quod de pulchritudine virginis
gloriose dicitur. Si enim fides que-
ritur, in ea omnes patriarchas
excedit ut apparet ut supra. Si queritur
sanctitas, non nisi quod peccavit
supprimit Bern. in epistola ad cano-
nicos Lugdunenses inquiens: nec
honora carnis integritate et vi-
te sanctitate et de humilitate eius
nemo interim dubitat. Ex quorum
cuncti: Tota sunt in amore divino
divinus ... propter quod Bernhar-
dus vocat eam magnificam
gratie inventricem. Totaque pul-
chra. Bern. dicit: Non tantum pulchra
intra mulieres nec in genibus nec
in collo, nec pulchra cogitatione
nec pulchra cum delectatione nec
pulchra corpore sed a pulchritu-
dine filii et sui desponsationis. Ipsa
enim est stella ex Jacob clarissima
et fulgens, flos de radice
Yesse candidissimus. Vere pul-
chra tota, quia pulchra in utero,
pulchra in toto, pulchra in mundo.
Et tamen nunquam peccavit ut supra. Et
ex quo nunquam legitur peccasse
sed semper gratiam gratie accu-
mulasse, absque dubio est omni
macula carens sponsa et tota pul-
chra, cuius pulchritudinem non solum
sol et luna mirantur sed omnia et
celestes potestates ammirantur in
celis ad dexteram filii sui residen-
tem. Ad quos nos perducat etc.

Secundus sermo de eodem

Sapientia edificavit
domum. Prover. 9.
Sapientia dei filius
per susceptam huma-
nam naturam nobiscum
habitare nullam
nobiscum habitare domum invenire
potuit que digna fuisset tanti habita-
toris atque etc. Et ideo oportuit ut eam
de novo crearet. Ideo dicitur: Sapientia
edificavit domum, id est regina
celi. Que ut dicit Ambro. in exame-
ron: Bonus artifex primo fun-
damentum ponit, post fundamento
edificationis membra distinguit et ad-
iungit ornatum. Ista tria sapientia
divina servavit in huius domus
edificatione. Primo fundamentum
posuit, quod fundavit eam altissimus
iste fundamentum eius in montibus sanctis,
in altitudine scilicet prius eius potencie
attributum filio eius sapiencie, spiritus
sancti eius bonitatis et gratie. Et ideo
tandem non potuit nec per impotenciam
nec per ignoranciam nec per aliquam
maliciam. Domus enim tanquam in petra
sit aliquis iterum tamen mortuus et ipsa quasi
modo non apostolus excepti fuerunt.
Petrus quidem cecidit per impotenciam seu
infirmitatem qui timore mortis dominum
negavit, et racio quia non domus erat
fundatus super altitudinem divine
potencie. Paulus cecidit per ignoran-
ciam, sed ad Timotheum: ignorans
feci in incredulitate mea. Et racio,
quia non erat fundatus super
altitudinem divine sapientie. Judas
cecidit per maliciam affectatam, quia
dilexit maledictionem et venit
ei. Et racio, quia non domus erat funda-
tus super altitudinem divine gratie.
Nullo autem istorum modorum Maria ca-
dere potuit. Non enim cadere potuit per
maliciam, quia fundata erat super
altitudinem divine gratie, propter quod di-
citur: Ave gratia plena. Nec per impotenciam,
quia fundata
erat super altitudinem divine po-
tencie. Et ideo subdit: In me omnis
spes vite et virtutis. Et sapientia ex-
cedit in ea columnas, id est ubi
the... id est domus sunt robo-
rata, propter quod vocatur stelle
...

ut dicit ps. Ita virgo gloriosa nec
habuit corruptionem nam casu nec
carnis Non enim in se habuit corruptionem
originalis peccati Nec in nati-
vitate sicut in concepcione prout
iam ecclesia diffinivit Et hec oste-
ditur ergo auctoritate et ratione
Exemplo quidem de Jeremia
et Johanne baptista De quibus
sunt in utero sanctificati eo quod
primus fuit propheta et alter precursor
cristi Argumento fortius et aliquibus
de ista creditur que fuit mater dei
Auctoritate ps. Sanctificavit taber-
naculum suum altissimus Item
nec gemma prefulgidior in vase
mundo electa relucet Sicut nec
deus pater filium suum in utero marie
posuisset nisi tota munda fuisset
Damascenus Sicut enim deus in sanc-
tis habitat Et Sapiencie i° Sa-
piencia non habitabit in corpore
subdito peccatis Non etiam ipsa ha-
buit corruptionem aliquam actualis
peccati Anima fuit tota sine inmuni-
ta ab eo Cant. iiii° Ortus
conclusus fons signatus fuit
enim ortus conclusus quia scripturam clau-
serat ac sibi suos custodes fuit
etiam ortus conclusus quia angelus eam cu-
stodiebat in tota vita eam conservando
Fuit fons signatus quia deus ipsam
signavit ipsam desponsando Et ideo
plus deus clavem portabat omnis
thesauri intus latebat Non etiam
habuit in morte corruptionem aliquam
putrefactionis quia corpus eius
fuerat deo proprium secundum compagina-
tionem dei sancta prudentia compo-
patur ... firmissime con-
solidatum et divinitate filii dei in-
balsamatum Secundo de stel-
la quia in eius casus apostoli
in passione christi ceciderunt a fide
dei a gracia et a caritate dei Apoc.
xii° Stelle ceciderunt Ipsa autem a
fide cadere non potuit quia omnia
hec de deo erant dicta fuerat
experta et spiritu sancto docta Nec

a gracia Anima in utero fuerat
confirmata Nec a sancta caritate
Anima enim semper erat coniuncta iux-
ta illud Jo. xix° Stabat iuxta
crucem ihesu mater eius Tercio de stella
tramontana in casu ceterorum Stelle
enim in suo motu non possunt cessare
Anima movetur Aut motu suo a
deo concreato Aut motu firma-
menti citissime Motu vero suo
tardissime Sic beata virgo non
movebatur motu proprie voluntatis
Set motu divine dispensacionis
Mota est autem ut cristum conciperet
consentiret et protinus adquievit
Et in egyptum fugerat et gloriose
obedivit et inde rediret et statim
obtemperavit Nos autem ad precep-
tum mei superioris movemur
tamen ... affectum suum volun-
tatis mee Ipso sidera etiam sig-
Judicum v° In sunt sidera etiam
cia Secundo divina sancta in e-
dificatione huius domus et edificio
pulcher excepit Circa quod duo sunt
videnda Primo qui fuerunt arti-
fices qui ... Secundo quod sunt
edificium quod ... artifices
isti fuerunt pater et filius et spiritus sanctus Conscripsit
pulcra ... eius mentem quam
purgavit filius eius ventrem quam
ipse inhabitavit Spiritus sanctus utrumque quod utrumque
sanctificavit Cant. iiii° Tota
pulcra es amica mea et macula
non est in te pulcra quia filius eius
illustravit sine macula quia spiritus sanctus eius
mentem purgavit Tota pulcra quia
pater ventrem et mentem sanctificavit
Est ergo tota pulcra per commoditatem
mentis et corporis integritatem
Fuit autem eius puritas perfecta Imper-
mixta et grata Sunt quidem perfecta
quod tres est puritas scilicet humana
angelica et divina Ipsam puritatem
divinam ix mensibus in utero suo ba-
iulavit Ipsam puritatem angelicam
tota habuit Ipsam puritatem huma-
nam ... fuit etiam puritas
inpermixta Non enim habuit admix-
tionem originalis nec mortalis nec ve-
nialis neque Judith xiii° Vivit
dominus quod custodivit me angelus eius

Et hinc ante et commoratur
Et in hinc reuertetur Custodit
autem cor duo et mundi continet
ipsa ab originali preseruauit et
in mundo commorantem et ipsa
a mortali conseruauit et ad primam
reuertentem quia sine macula
venialis Secundo oportet Quod
admiratur anglici dicentes Que
est ista que progreditur Et fuit
ista cuius puritatis continua Nun-
quam enim fuit interrupta Eccli.
xxiiii c°. vsque ad futurum seculum
non desinam Nunquam intemperata
quia a deo confirmata Idem Et
sic in syon firmata sum Nunquam
diminuta seruabat enim illud
prophete Exultabat et stope
ram primum meam quia sic fuit an-
gelica et vita ymmo tota integra Et
deiformis effecta Ieronimus Inte
pie perhibentur amicta que luci
illi immarcescibili videbatur im-
mixta sancta nec sumatim tangi
Sed magis operiri et circumfundi
et tanquam illo igne concludi hec ille
Istud autem edificium de quo in via est
cratum scilicet de argento auro et
lapidibus preciosis j. Corinthiorum iij°.
Si quis superedificat super fundam-
entum hoc argentum et aurum et la-
pidem preciosum Fuit enim istud
edificium factum de argento per
argentum intelligitur candor cordis lucu-
dum atque virgineus Canticorum j°.
Nigra sum sed formosa Et specie
tua et pulcritudine tua Candor autem pulcra fuit
virginitas Augustinus reputabat se ni-
gram per humilitatem Canticorum j°. Ni-
gra sum sed formosa Et Speci-
corporis lucidum nigredo officium
et effectum facit Sic dicit Au-
gustinus in libro de ciuitate dei per hoc
triplex exemplum Ignis cum
licet sit splendidus tamen carbo-
nem nigrum facit Argentum
licet sit fulgidum tamen lami-
nas nigras efficit Beata
hic nil deficit

Beata autem virgo hinc igne diuino
scilicet amoris dei amore inflammatur
licet sit in argentum lucidum
corpus virgineum licet habuit
alienum lucidum habundanciam
tamen tota sempiterna nigra humi-
lia seruabat ut sic fuit istud
edificium factum de auro Per aurum
enim eius amorem tota beati-
tudinis et in amore Christi Sicut ei
homo amans terrena terra effici-
tur et amando deum efficitur
deus Sic fuit istud edificium factum
de lapidibus preciosis id est virtuti-
bus gloriosis Exodi xxviij°. Lampa-
des preciosi lapides preciosi
omnes muri eius et lapides pre-
ciosi omnes domus tecti preciosi fue-
runt In tercio gradu deuota
Nota quia sollicitata Rursum parit
expectata Conuersacio angelica
erat angelis enim et amici cum hominibus
conuersabatur Ieronimus in epistola
ad Cromacium et Heliodorum dicit
quod beata virgo ita erat statuta
ut a mane usque ad terciam oracioni
insisteret et a tercia usque ad nonam
operi vacaret a nona usque ad
vesperas ab oracione non recede-
bat donec angelus appareret a
quo cibum insisteret Tercio domina sa-
piencia domum ita decorauit atque
depinxit Et hec a colore scilicet
albo puritatis Nigro humilitatis
et Rubeo caritatis Et pulcra
color permixtus scilicet albus niger
et rubeus quia in virgine pulcra
coniuncta fuit virginitas humilitas
et caritas Conserta in hac ecclesia
tercia colore se habuisse testatur
Canticorum j°. Nigra sed formo-
sa Et color nigre humilita-
tis illius Et color albe
virginitatis sicut pelles salomo-
nis Et color rubeus caritatis
Cantica rubea Glosa idem Iste pel-
les rubricate erant per que
caritas designatur Et ideo dominus
in libro de ciuitate dei Domus bona

e sancte edificata Secundo est partibus
membris et partibus disposita
ampla et lucida Sic virgo maria
est a sapiencia dei edificata ut in ea
divina sapiencia inhabitaret et ha-
bunt in se ita tua sunt omnes suis
partibus membris disposita De quorum
membrorum dispositione dicitur Cant iii ferculum
fecit sibi rex salomon de lignis liba-
ni columnas eius fecit argenteas
reclinatorium aureum ascensum
purpureum media autem caritate
constravit ferculum istud est virgo
gloriosa quia ipsa fuit vas e-
lectum quia aliud omnium nobilius
ministravit Prover. xxxi facta
est quasi navis institoris Secundo
domus hec fuit ampla habuit
enim amplum uterum ad divinitatem con-
tinendum intellectum ad cognoscendum affectum
ad compaciendum thesaurum ad
subveniendum Primo habuit amplum
uterum ad deum concipiendum
Ideo dicitur templum quod celis am-
plius Pe Dulceppinus de mag
bruni in medio templi tui Sicut
enim tota tota manna erat in
urna et tota urna erat in ar-
cha et tota archa claudebat
in templo Sic et deitas tamquam
manna dulcissimum tota erat
in urna id est in christi anima et ipsa anima
tota erat in archa id est in carne
christi deificata et hec caro to-
ta claudebatur in templo id est in
utero virginis Secundo habuit
amplum intellectum ad cognoscendum
Tunc enim intellectum non indigebat
radio solis tria intra se habebat
quia intra se habebat ipsum solem
Eccl. xxvi sicut sol oriens
in mundo et non radio lucerne quia
intra se habuit ipsam lucernam
id est divinam sapientiam qui dicta as-
similaverat testarum id est carne hu-
manam ibidem lucerna splen-
dens super candelabrum sanctum
non scintilla ignis quia ha-
bebat ipsum ignem sunt enim rubee

inflammatus ab igne dei de-
scendendo habitu in ipsam Tercio
habuit amplum affectum ad com-
paciendum quia omnes intra
sinum sue pietatis recepit hab-
bens zelum sed gracie mise-
ricordie et glorie De quibus
canit ecclesia Maria mater gracie mater
misericordie Siquidem intra si-
num gracie recepit iustos Unde
dicitur Maria mater gracie Intra
sinum misericordie peccatores Unde di-
citur mater Intra sinum sue dul-
cedinis tribulatos recepit ab
omnibus hostes comprehendum Unde
sequitur Tu nos ab hoste pro-
tege Intra sinum glorie iustos
recepit Ideo sequitur In hora
mortis suscipe Quarto habuit am-
plum thezaurum ad subveniendum
habens enim subveniendi potestatem sapientiam
et voluntatem Prover. xxxi the-
saurus desiderabilis in habita-
culo iusti potens subvenire
quia habet thezaurum vult subvenire
quia habet pietatis oleum Oportet sub-
venire quia fuit iusti habitaculum
id est custodium qui est sapiencia
dei que sancta nove mensibus
in utero sancte habitavit Bern-
ardus dicit est a potestatis nec voluntas
quia mater est nec industria
quia mater est sancte Bernhardus
quid de fonte pietatis Rome
qui ponunt cinnamum sua tenere
dimidia dici hora Reliqua vero
dimidia dei dici parte ponunt ser-
vant odore cinnamomi id est vispera
ac dulce afferunt in quibus ix men-
sibus divina pietatis requievit
Tercio domus hec fuit lucida Nam
in ea fulsit luce aurore Cant. vi quod sto
illa aurore surgens sole mane ab-
sit in nubibus rutilat lumina vero
crescit donec die perfecta faciet Sic
et virgo maria propter suam conceptionem
et sanctificationem in utero semper
crevit in mundo Prover. iiii Semi-
ta iusti quasi lux splendens procedit
et crescit usque ad perfectum diem

Ipsa enim fuit lux splendoris sanctificacionis processit in ipsa supraveniencie. Lucet in filii generacione facta est. Ipsa dicit in sua assumpcione fulsit in celum sicut luna. Omne sapientie incarnate. Ecclesiastici xxx. Luna cursu tenet et signum dici fecit ipsa quod datur lucem quod divina sciencia incarnata tunc ostendit suam temporalitatem. Sua ebritas et sua festina iocunditas fulsit etiam in celo plus. Dicit enim Augustinus de sole vidensque solem fulgentem et calentem et movente dicit spiritualis id est in hac domo refulsit quia stat eam fulgere per plenissima deitate cognicione. Calet per fecundissima dilectionem et ad nos venire per velocissimam subvencionem. Beate igitur venter beate virginis Christum portavit et indutus lucet. xxi. Quia fuit thalamus Christi habitacionis Spiritus Sancti apotheca carismatum et fons bonorum graciarum. Fuit thalamus Christi. Ergo in eadem mundicia virginali habuit quod virgo virginitatis integra in corde et aia dedicata. Et maxima eam devenit exaltare et superna sancta. Et malis pullata fuit a nostri virginis concupisti potuit quia eius puritas corda intuencium penetrabat et motus illicitos extinguebat. Unde assimilatur mirre et cedro quia sicut adest mirre fugat vermes et odor cedri serpentes. Sic et eius puritas de cordibus aliorum fugabat motus bestiales. Ideo fuit habitacionis Spiritus Sancti. Spiritus namque sanctus venit ad eam ad sanctificandum. Item ad implendum. Mathei i. Quod in ea natum est de Spiritu Sancto est. Item ad accumulandum. Luce i. Spiritus Sanctus superveniet in te id est supra te veniet. Veniet per prosperitatem per mentitatem quod est in eo inter deum et nos. Deus vero venit quia in celo et terra venit per illa tamquam in ventre.

Deinde enim deo assistit. Et gloria gracia quod nobis adquirit ut psalmus astitit regina a dextris tuis etc. Tercio est apotheca carismatum quia in eadem carismata et medicinas reposuit quibus in eo Christus omnium viatorum medicinam composuit. Certamus quod considerantes sue sanctissime puritatis. Canticorum vii. Venter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis. Item nota. Verus fuit tritici. De quo Iohannis xii. Nisi granum frumenti cadens in terram est. Est instar acervi quod in primo est latus et in fine angustus quia descendit et tendit ad humanitatem nobis manifestus quibus divinitas vero ad divinitatem fuit occultus. Et fuit vallata id est circumdata liliis puritatis scilicet intus et extra et superius et deorsum a dextris et sinistris ante et retro. Sic vallata fuit quod hostis nequam propter immediatam puritatem ad eius contrarium potuit. Medicinam curationis et consideracionis sue paupertatis quod quia fuit paupertatis ante partum filii quia nupta fuit pauperi sponso. Hospita in paupere domo. Pauper partu quia pro thalamo habuit stabulum pro lecto presepe et veniret. Pro domicellis habuit bovem et asinum pauperem post partum quia tulit oblacionem pauperum. Nutriebat filium per potum et cibum et non ad filiam habuit domicellam. Medicinam curationis et consideracionis sue humilitatis. Constat humilitas coacta spontanea et honorata. Coacta et si non sit meritoria tamen scilicet magna est quia necessitas cogit est in virtute posita. Humiliamini in compedibus pedes ad spontaneam. Et si deo sit sit meritoria hec est. Contraria sit verum generacio. Mathei vi. Humiliamini tua in medio tui. Honorata est quia nam habet occasionem non humiliandi occasione. Hec scilicet quanto plus a deo extollitur.

Danto ad humilia provocantur Ta-
les sunt humiles mulieres que sunt ho-
norata ab angelis de quo honore
vide Helenam in legenda crucis

Sermo de Exaltacione sancte crucis

Nunc tempore dixit ihesus
Johannis xii et tractatur in evangelio
huius diei Nunc iudicium est
mundi etc Johannis xij
Dicit apostolus Romanos
v sicut per unum hominem
peccatum Adam mors intravit in mundum
sic per unum hominem scilicet ihesum christum
vita rediit ad mundum Adam
autem meruit mortem mundo racione peccato
superbie et elacionis inobediencie
et transgressionis concupiscencie
et delectacionis ut Gregorius glosator super
Genesim et virtutibus contrariis destru-
entur Quod nunc ihesus christus vocatus mun-
dum reduxit ad vitam unde apostolus hu-
miliavit semetipsum contra superbiam fa-
ctus obediens deo patri contra inobedien-
ciam usque ad mortem crucis contra concupi-
scenciam propter quod et deus exaltavit
illum ad Philippenses ij Ideo et nos
si cum eo volumus exaltari oportet nos
humiliari quia humilitas est funda-
mentum sanctitatis Unde Gregorius qui sine
humilitate virtutes congregat quasi pulve-
rem in ventum portat Gregorius Item
oportet nos obediencie esse quia obediencia
per quam servantur mandata san-
ctitatem augmentat propter quod dice-
bat Samuel primo Regum xv quia me-
lior est obediencia quam victime scilicet
corporales quia spiritualia sunt
meliora corporalibus per obedien-
ciam autem victimatur hominis volun-
tas Ideo sicut christus fuit obediens usque
ad mortem crucis ita et nos exem-
plo christi simus quasi filii obediencie
primo Petri primo Simus casti sicut castitas
castitas sancta ac racionabilis mobe-
diencia carnis ut digne cele-
brare possimus festum exalta-
cionis sancte crucis quod hodie
solemniter celebrat ecclesia De quo

legitur etiam in Johannis xij vel v Et
hoc generale est quod quicumque res aliqua
fraudulenter et iniuste acquisita ad-
quiritur et possidetur non potest ea semper
uti et ea dominari Sed oportet eam finaliter
amittere Iuxta illud De male ad-
quisitis non gaudebit tercius heres
Sed quia dyabolus quod et mercenarius
vocatur princeps huius mundi quia
dominabatur in malis hominibus mundo
per amiciciam debitam fraudulenter
hec domini in omnibus obtenta ob-
tinuit Ecclesiasticus Regnum regnacionem tol-
let ideo non potuit eis in eternum possidere
Sed oportet eas finaliter dominium amit-
tere et hec per passionem domini nostri
ihesu christi per quam ipse eiectus est foras
ut evangelium Nunc princeps huius
mundi eiicietur foras Non quod non
temptat Sed quia interius non regnat
potestative quia manus eius
qua trahebat ad penam per passionem
christi est ei amputata Sic quod non
instrumentum post mortem potest ad penam
infernam trahere sicut primus ipse ma-
nus eius impellens qua tempta-
bat homines ut eos perderet et dia-
bolus per fraudulenciam intentio
debilitata quod non potest ad malum
inducere nisi consencientem Gregorius
debilis est hostis qui non vincit
nisi volentem Et magis mea forti-
ficata est ad resistendum per fidem
quam habemus de deo et eius passio-
ne et operibus et miraculis Iuxta
illud primo Petri v Cui resistite
fortes in fide Nam sathanas
princeps huius mundi per passionem
christi est eiectus foras Ideo ipse
semper omnes timet passionis christi
in memoria et signum crucis Legitur
de illo fideli notario qui quondam
magus ad quendam locum duxerat
in quo demones advocaverat
promittens ei divicias multas
Cum autem venisset ad illum locum vidit
ethiopem magnum super excelso
throno sedentem et in circuitu
eius alios ethiopes cum lanceis
et fustibus stantes Et interrogat magus

perditus etc. ethiope dicens Cuius est
preceptum qui videt domine famulus
noster est Cui demon dixit Si vis ado-
rare me et famulus meus esse et cri-
stianum negare locabo te in dex-
tera mea Ille autem signum crucis
mox edidit confessum esse se chri-
stianum ac alta voce clamauit Sta-
tim quam ut edidit signum crucis omnis
illa multitudo demonum euanuit Preter-
ea ad quandam vicem predictus nota-
rius templum sancte Sophie
cum demon suis intrasset ut [illegible]
[illegible] de impeditione [illegible] crucis
signum Ecce quante virtutis est signum san-
cte crucis per quod notarius eadem
monitus liberatus est Non solum in-
imici autem vincuntur per signum crucis
Sed etiam inimici corporis Exemplum patet
de Eraclio imperatore qui propter
sanctam crucem Cosdroe rege per-
fide superat et occidit Unde
cantat ecclesia Superatus est ac
patet Sed et patet duo adversa-
rius ab Eraclio primo bene-
dictus crucis regis accedunt ho-
stes cedunt sola cruce duce
omnis fugit iniusta vis Et Constan-
tinus imperator vexillo et signo crucis
vicit barbaros cum ei dictum est
ab angelo In hoc signo vinces ho-
stes tuos ut refertur de Consta-
tino quod ipse a primo signum sancte crucis
accepit Legitur [illegible] in bello
sunt [illegible] Eamundus in suo exerci-
tu tenens vexillum suum signum crucis
ab hostibus fugiebat statim intra
[illegible] vel saltem non valent vul-
nerabatur Eamundus autem vexillum
accipiebat ille [illegible] pote-
rat nec vulnerari [illegible] sagitta-
rum et gladiorum plagas [illegible]
autem sine vexillum [illegible]
[illegible] Ita in spiritualibus bellis
quicumque non habet vexillum crucis et
portat illud in corde et vita sua
sicut debet vulneratus et occidit
mortalibus peccatis et demum pe-
nis eternis [illegible]
[illegible] vulnera cadit et

inimicos vincat Sicut beatus
Martinus Eius in [illegible] de-
[illegible] dixit Ego signo
crucis non clipeo protectus aut gal-
lea hostium cuneos omnes pene-
trabo securus Et dicit beatus Augustinus in
sermone quodam describens
utilitates sancte crucis ita dicit
Crux [illegible] prius nostrum cruciatus erat
condempnationis et [illegible]
magne Nunc autem facta est res honore
prius in dampnationem maledicti
stabat Nunc in occasionem salutis [illegible]
est Hec enim tamquam [illegible]
bonorum [illegible] causa hec nos
de erroribus liberat hec liberat hec
nos sedentes in tenebris illuminat
hec nos a dyabolo oppugnatos deo
reconciliavit et ex alienatis et
alienis in domesticos restituit
de longinquis propinquos fecit de
peregrinis cives hec est inimicitie
interemptio pacis firmamentum omnium
bonorum thesaurus Propter quod dicitur Via
non erramus in solitudinibus Viam
enim veri agnovimus neque extra
regnum positi sumus ianuam enim
regiam invenimus Iam igneas dyabo-
licas sagittas non timemus fontem enim
invenimus [illegible]
Per hanc [illegible] non [illegible]
[illegible] Non enim [illegible]
[illegible] crux bonum pa-
storem invenimus Per hanc non formi-
damus tyrannum regem enim adhe-
rimus Propter hanc diem festum agimus crucis
memoriam celebrantes etc. etc.
Et ideo [illegible] beneficia
multa sancte crucis in laude eius
[illegible] ita dicens O crux
splendidior cunctis astris mundo
celebris hominibus multum amabi-
lis Sanctior universis que sola fuisti
digna portare talentum mundi Dul-
ce lignum dulces clavos dulcia ferens
pondera Salva presentem catervam
in tuis hodie laudibus congrega-
tam Tuo vexillo signatam Et sic de sancto

Consequenter xpc in cruce dicat Et
ego si exaltatus fuero a terra .i. si
fuero elevatus a terra super crucem
et suspensus in aere et ita mo-
riar. Omnia traham ad me ipsum
.i. omnes homines reparabo quos A-
dam dampnavit. Ad litteram xpc
fuit exaltatus in cruce ut nos re-
dimeret Johannis iii° Sicut moyses
exaltavit serpentem in deserto ita
exaltari oportet filium hominis ut omnis
qui credit in eum non pereat sed
habeat vitam eternam. Secundo ut
nobis innotesceret. Tercio ut
nos erudiret. Johannis viii Cum
exaltaveritis filium hominis tunc
cognoscetis quia ego sum
Vel xpc in cruce exaltatus hec
cetera docuit nos paupertatem quia
nudus in ea pependit. Caritatem
quia in ea distentus fuit ob largi-
tate. Primo in ea largitatem
ostendit. Asperitatem quia in ea
totus sum graviter afflixit. Clemen-
ciam tamen quia in ea usque ad
mortem sermonis permansit et humi-
litatem quia in ipsa inclinato ca-
pite emisit spiritum. Primo dixi quia
xpc in cruce exaltatus docuit nos
paupertatem. Primus eius ymmo pau-
perior esse fuit quia natus alie-
na domo. Secundo via pannis invol-
vitur et in presepio ponitur. Ter-
cio eius non domum habuit ubi
reclinaret caput suum. Et ad ex-
tremum nudus pependit in ligno
Sindone involutum aliena et
in sepulcro ponitur non proprio
Unde quemadmodum vocabuli paupertas quemadmodum
egemus, quemadmodum medicine. Ergo et
nos mundi debemus affigi cruci
penitencie, continuacionis bonis habitu
saltem quantum ad inordinatam affec-
cionem ut mundus nobis crucifixus
sit et nos mundo prout dice-
bat apostolus Michi crucifixus est
mundus et ego mundo. Alias non potest
esse vera penitencia. Impotencia
nis quibus conciliatus sunt om-

bus que possidet non potest esse meus
discipulus. Ipsi quod dicebat apostolus
ad Galatas vi Michi absit gloriari
nisi in cruce domini nostri ihesu cristi. Ubi
versus in Aug. non me teneat re-
tro aut cum teneat .i. ut neque inve-
dens in nocte possit neque ergo aliquid
de mundo cupiat. Unde sicut allu-
dit Ambrosius li. vi super Lucam
ca. xi Hec est fidei gloria si re-
integras Cui crucis alie cruces
nil prosunt. Sola crux cristi mi-
chi utilis est. Et sic vidi ubi per quam
in mundo crucifixus sum. Non diligo eum
scilicet quia preterit non concupisco
eum. Odio quia corruptela con-
sumet hunc mundum quam sedentem
viro et qui lugeam ea luxuriosa
Secundo xpc in cruce exaltatus
docuit nos caritatem. Cristus et eius
membra sunt in cruce ad omnem
locum porrigunt distenta. Sicut cantat
ecclesia. Et est Ambrosius. Dicitur flo-
re ramos arbor alta tensa laxa
viscera et rigor lentescat ille quem
dedit nativitas. Et nos in cruce penitencie
debemus extendi per caritatem
sursum ad diligendum deum. Deor-
sum ad diligendum nos ipsos. A dex-
tris ad diligendum amicos et a
sinistris ad diligendum inimicos
ut possimus comprehendere cum omni-
bus sanctis que sit longitudo la-
titudo sublimitas et profunditas
Unde in Aug. extra de misterio
crucis. Ergo nos qui debemus illam
crucem tollere et sequi cristum exten-
dimur ad diligendum omnes ut sic
cristus per mortem corporalem quam
in cruce sustinuit interfecit omnes
inimicicias que erant inter deum et homines
Inter homines et angelos. Inter gen-
tiles et iudeos. Interfecit in semet
ipso per crucem .i. per mortem quattuor
cadunt in cruce. Tercio nos per mor-
tem spiritualem quam debemus cum xpo
mori et sic in cruce penitencie
interficiamus in nobis ipsis omnes
inimicicias quia ad ea inimicicia

pt quartum vero pena sive sit minima
ad deum sive ad se ipsum quod sit dili-
gendo peccatum sive ad proximum amor
vel inimicus. Tercio crucis sive mun-
ti exaltatus docent nos largita-
tem. Christus enim moriens fuit rex largis-
simus. Dedit namque sua omnia contulit
omnia. De vita reliquit animam offer-
sat. Ambrosius. dedit vestes militibus
Corpus dedit iudeis et genti-
bus. pro spiritu patri paranymphis
pro nobis sanguinem totum et latroni
paradisum. Unde de hoc dicit apostolus
Ad Colosenses ii° Cum essemus
mortui in delictis donavit pater con-
vivificavit nos cum illo donans nobis omnia
delicta. Delens quod adversum nos
erat cyrographum decreti. Ipsum
sustulit de medio affigens illud cruci
Sed cyrographum quod erat adver-
sum nos scriptum per peccatum ori-
ginale passione Christi est deletum
et cruci deficiens. Igitur et nos
debemus quod affigi penitencie debitis
donare propria condonare debita
Remittere iniurias. Quarto crucis cet.
offensas. Tercio sexto crux exaltatus
in cruce docent nos penitentie asper-
itatem. Christus namque dolore
et asperitatibus non est loqui pro-
lixe quia sibi non fuerunt. Sunt tur-
ba tam iudaica quam gentilis sunt ei
in sua passione inhumanissima. Iu-
das denique eum vendidit. apos-
toli eum reliquerunt. Pontifices
eum Pilato tradiderunt. Et tur-
be mortem eius postulaverunt.
Pilati flagellaverunt. Herodes
illusit. Pilatus condemnavit. latro
eum blasphemavit. Crucifixores
ipsum spoliaverunt et milites ...
verberaverunt. Spinis coronaverunt
Et crucifixerunt. Et in medio per-
tusserunt. felle potaverunt. Et
lancea perforaverunt. Unde poterat
dicere illud Psalmi. Considerabam
ad dexteram et videbam et non erat
qui cognosceret me. Periit fuga a
me et non est qui requirat animam
meam. Plerumque alterius sunt

acerbissima et plurima quia
sunt passus in omnibus sensibus.
Castigatus ... alapis
auditus ... in proprietatis
tactus flagellis spinis et clavis
olfactus fetoribus ...
Visus ... aceto et felle
sunt ... plurima quia sunt ex
omnibus ... ligatus flagel-
latus ... passus confixus
spinis ... clavis transfixus
lancea lanceatus. Nudatus ...
induitur et suspensus. ...
defuit suo corpori de tormentis
certe ipse dolorem quia cetera pro
nobis innocens sustinuit de-
berent nos movere ad condolen-
dum et nobis ipsis qui multa co-
misimus peccata per quod dicit
Salvator Math. v. qui vult ve-
nire post me abneget semetipsum et
tollat crucem suam scilicet penitentie
et sequatur id est imitetur me ut
sic eo habitu quoque voluerat
in corpore sic et ipse habeat quis-
que in mente. quorum primum ut sit dolor
pro mea passione. Secundum pro sua
transgressione. Tercium pro multi-
plicatione ad peccatum. Quartum
pro preteritorum peccatorum et dam-
natione. Quintum pro proximi
in ... prolongatione. Et sic
ergo affigatur cruci sic et ipse est
affigi penitencie et compassione
Quarta prima sit de per-
petratione. Secunda de male
... Tercia de cetero
... de ... me-
... et ... ut sic dicere posset
cum apostolo ad Romanos vi. Quia
homo vetus sed crucifixus est
ut destruatur corpus peccati ut ultra
non serviamus peccato. Tales veri sunt
imitatores crucis Christi quia ut dicit
apostolus ad Galatas v. qui autem Christi
sunt sed imitatores carnem suam cru-
cifixerunt cum viciis et concupiscentiis.
Duodecimo crux et moriens ... docet
docent nos longanimitatem. Christus
enim ... sic ... volunt

ut decipula non descendit de cruce donec re-
gnum suum consummasset. Clamo-
rem dixerunt: Si rex Israel
est descendat nunc de cruce. Mat.
xxvii. Sed ipse non de cruce descendit
sed [illegible] Quoniam
patientissime tulit et usque ad termi-
num longanimiter exspectavit.
Unde de Christo apostolus dicit ad Hebre-
os xii: Qui proposito sibi gaudio sustinuit
crucem confusione contempta. Sic
et nos crucem nostram tollamus crucem
penitentie. Non descendamus de
ea. Non cessamus clavis usque ad
consummationem. Non frangamus
per impatientiam [illegible] a deo fa-
[illegible] Sed in cruce consummatum eundem
apostolum [illegible] placeat [illegible] cur-
ramus ad propositum nobis certa-
men aspicientes in auctorem fidei et con-
summatorem Ihesum qui omnia consum-
mavit per sui acerbissimam passionem.
Sexto Christus in cruce exaltatus
docuit nos humilitatem. Nam in signum
summe humilitatis inclinato capite
tradidit spiritum. De cuius humilitate
dicit apostolus quod humiliavit semet-
ipsum factus obediens usque ad mortem
crucis. Ergo et nos crucem nostram humi-
liemus nosipsos. Simus quod obedientes
[illegible] vere [illegible] crucem
[illegible] vere [illegible] Vere [illegible] obediens
primo [illegible] tulit crucem prime ut
sequeretur Ihesum [illegible] qui abnegaverunt
semetipsos. Sic Christus in cruce exal-
tatus ut nos doceret paupertatem ca-
ritatem largitatem longanimitatem
asperitatem et humilitatem. Propter quod
et nos cruci penitentie affigi stu-
deamus ipsi in omnibus [illegible]
tati ut per crucem perveniamus ad
vitam eternam quatenus quilibet no-
strum possit dicere illud ad Gala-
tas ii. et vi. Confixus sum cruci
vivo ego iam non ego vivit autem
in me Christus [illegible] Sed
primo [illegible] quod lacrimari debemus
cum apostolo quia multi sunt
inimici crucis Christi ad Philippen-
ses iii. Inter quos aliqui sunt tam ina-

qui inimici quod nullo digito volunt
eam tangere quia omnino horrent
penitentiam et ad eam [illegible]
[illegible] volunt. Alii sunt qui
et si quid tangunt [illegible]
[illegible] Sed tamen cruce manent in [illegible]
[illegible] similes illi [illegible] qui
[illegible] sunt crucis [illegible]
[illegible] illi latroni qui [illegible] Christi
a sinistris eius pendebat. Alii
sunt qui assumunt et portant cru-
cem penitentie in tanta [illegible] angaria
quod nullum [illegible] meritum qui tandem
eam deponunt et [illegible] abiciunt. Sed et
illi Symoni Cyreneo quem Iudei et
milites angariaverunt crucem portare
post Ihesum. Math. xxvii. Nos non
sic faciamus sed similes simus domino
Ihesu Christo qui baiulans sibi crucem
exivit in locum Calvarie [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] primo ad latronem bono
qui crucifixus erat a dextris Ihesu.
Sed maneamus in cruce penitentie tandem
in die mortis [illegible] audire
[illegible]
[illegible] Amen dico tibi hodie me-
cum eris in paradiso i. in visione
beatifica. Quod nobis [illegible]
[illegible]

Sermo de S. Matheo

Dat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] intelligeret
[illegible]
[illegible] et possideret
fructum [illegible]
[illegible]
[illegible] proverbiis
[illegible] dicit: Vocavi et renuistis extendi
manum meam et non fuit qui aspiceret
[illegible] xxix [illegible] vocavi et
non [illegible] illud
[illegible] quod dicit Gregorius multo[illegible]
[illegible]
[illegible] ad horam et [illegible]
[illegible] et [illegible] ne cessat [illegible]
[illegible] primo mane [illegible]
[illegible] unde et ewangelium hodiernum

de ffali vocacione potenti et mirabili
beati mathei cuius festum hodie celebra"
mus quod ewangelium ipse met scribit
capitulo ix Et cum transiret vidit ihesus hominem
sedentem in Ewangelium tria nar"
rat primo ihesu mirabilem potentiam et bonitatem
tatem potenciam in hoc quod est mirabile
aliquid fecit quod eo peccatorem misterium
Et mirabiliter peccatoribus misterium est
boni tamen autem in hoc quod tam magnum
peccatorem et publicanum vocavit ad tam
magnam graciam scilicet ad dignitatem apo"
stolicam et cancellariatum Secundo
narrat ewangelium mathei perfectam
obedienciam et humilitatem quod statim fuit"
genus secutus est eum lucas addit
relictis omnibus Tercio phari"
seorum invidiam et cecitatem quod videntes
phariseorum dicebant scilicet Quare cum
publicanis et peccatoribus manducat
magister vester Circa primum ad primum
dicit vidit ihesus videlicet aliquando est
beneplacitum approbacionis Genesis primo
vidit deus cuncta que fecerat
et erant valde bona aliquando est
affectu miseracionis Exodi iii
videns vidi afflictionem
populi mei in egypto et clamorem eius au"
divi propter duriciam eorum qui presunt
operibus et sciens dolorem eorum de"
scendi liberare eum Et luce
vi° Samaritanus iter faciens
venit ubi iacebat ille qui incideat
in latrones et videns eum miseri"
cordia motus est Aliquando est affectum preparacionis
luce xix° vidit ihesus civitatem
flevit super illam Aliquando est
benignam prevencionis Iohannis
ix Preteriens ihesus vidit ma"
theum Nam per beneplacitum
eterne predestinacionis ipsum
approbavit et per affectum miseracio"
nis ipsum vocavit Et per affe"
ctum compassionis ipsum de
statu peccati eripuit Et per be"
nignam prevencionis ipsum in
~~appostolum et cancellarium elegit~~
~~vidit ihesus hominem id est preuidit~~

ipsum in apostolum et cancellarium ipsum
elegit vidit quod hominem id est preuidit
seu predestinavit Dei enim prede"
stinacio dicitur visio propter certitudinem
Sicut enim homo certus est de eo quod
videt Ita sic deus habet certitudinem
de salute omnium quos predestinat
Nec predestinacio dei est eterna et non
habet aliam causam sui ipsius nisi divinam
voluntatem Et ideo non oportet querere
quare deus vocat istum et non istum
Sicut enim deus omnia facit quia vo"
luit sic preordinat et vult et quod
vult Sic quos vult predestinat et ele"
git et quem vult quod instrum
non contra Matheum Et ista est quasi se"
plagium fuit ante te Glozaam
que non nisi misterio placet potest
et nam causa racionem reddere volunt
Quare aliquos reprobavit et aliquos
elegit nisi solum beneplacitum prius
nobis in eternum ut facta dei dis"
cuterent non presumamus et in consi"
lium illorum vite fore qui de secre"
tis dei volunt querere contra quem
Ecclesiastici xxv° misere huius vite exa"
minabiliter requiramus ut non temere
disputet consilia dei alia vocacione
aliter vero repulsione presumamus
omnes quod iniustum esse non est quod pla"
cuit iusto hoc ille dicit glosa
super xi° romanorum ubi ut propositum
dei maneret non ex operibus sed
ex vocacione dictum est quod maior serviet
minori Nota in debitis meritorum
suorum plaga gracia elegit deus
quod eligendus ipse fecit non invenit
Secundo enim boni invenit in matheo
homo erat et ita repletus misterio
inconstans in omnibus viis suis fa"
ciat predicacionibus precipue quia
sedebat in tholenco publicanus
vectigalia sine lucro ingrediebat
Nunc esse cupiebat et madebat
in laqueos dyaboli et in desideria
nociva que mergunt in interitum
et perdicionem et prophetarum non erat in eo
fides dicat glosa super
Thimo Tu autem homo dei
fuge hec Qui in deo vera fide
habent non cupiunt fieri divi"
tes in miseriis huius mundi Et

ex oto qui cepit in fide destant
fidei cum non est visibilium visibilium
sed a visibilibus ad invisibilia de-
ducit Quid et boni erat Matheo
qui cum vidit a peccatis est
fuit Dicit enim interlinealis Vidit
eum non tam prospiciens sed mise-
ricorditer intuens Sicut d Neque quod
deus agnovit eum in futuro aliquid
boni habiturum aut facturum et prop-
terea infectus est sui Non dicit enim
gloza super ix Romanos ix Non est
volentis neque currentis sed dei mi-
serantis quia sunt merita vel opera pre-
sencia vel futura que deus attendit
elegit Augustinus dicit de predestina-
tione sanctorum Et ponitur in
Gloza super io ad Ephesiorum i
Elegit nos ante mundi constitu-
tionem Ita elegit eo quod tunc sancti
essemus vel quod sancti futuri eri-
mus sed potius ad hoc ut per e-
ius gratiam per bona opera sancti esse-
mus Sic quod non ideo elegit quia
tales futuros cernimus sed tales
futuros cernimus quia ipse elegit ut
non sint opera nostra causa sue elec-
tionis sed quod sua electio sit causa
nostre future sanctitatis Ecce
vidit id est nominis Ipse enim sedebat
quid et in isto hora Nomen ter-
cium Nomen voluntatis eius Nomen
intencionis eius Nomen stabilitatem
Nomen et fidelitatis Nomen generis
eius Erat enim de tribu levi Nomen
officium eius quia thelonearius
Nomen diligenciam eius Et quid
est in homine qui posset subter-
fugere notam salvatoris Idem
intendit id est approbat eum acceptum
habuit et ita amavit quod dicitur In-
non quod tunc erat sed quod tunc futurus
erat Non tunc sedebat in thelo-
neo id est lucro peccatorum possessio-
nibus enim inhiabat Exige-
bat enim ab hominibus thelonea
exquisite et incessanter vigilans
vigilabat quo thezaurus quos
augmentasset et laborabat
in congregacionibus lucrorum ne

quid minimi per deperiisset Toto
ergo corde omnibus ipsis adherebat
Demale fuit cum talibus et an-
te delectabatur in actione et spe-
culi ipsi posuerat in dimitaciione
congregacione Non ergo et appla-
uit henricus quod cyltrus ipse erat
publicanus et peccator notorius Aua-
rus et ita inhumanus Et talia
non approbat deus Primum quia
primo odiosus est deo in primis
et impietas eius ut sanctus dicit
Quod ergo in eo approbavit Ec-
ce illud quod preuidit sive prede-
stinavit quod in eo novit et sciuit
Tercio vocavit eum de istis occu-
pacionibus ad peccata ad que eum
deputaverat sua providencia
et dixit Sequere me Precipit
in hoc sollicitudines deponere im-
plicaciones seculares relinquere
Confirmaciones temporales et ter-
rena abstergere et diuinis adhe-
rere Nemo enim militans deo im-
plicat se secularibus negociis
Dicit Apostolus Nemo potest ser-
vire deo et divicijs Racio Cri-
sostomi Et ita sermo cum dicit
plenum est virtutibus sed affectus
ad divicias est quod eradicacio vir-
tutum Vocavit ergo et istum hominem
scilicet sanctum Matheum ab officio
seculari ad spirituale ut qui prius
congregabat pecunias iam eum
cristo congregaret animas qui prius
pecunias distribuebat nunc
officia quod butor domorum tha-
lentorum Etiam prius dei construe-
bat rationes per ea faciendas
sed iam construebat ubi pro opera
ciones dignissimas Vocavit ergo
eum ad officium quod erat plenum
prima divina unde dicit a potestate
sacre invitacionis Vocavit eum ad
officium quod erat plenum divina
signacia unde fecit eum predicatorem
dei divini Vocavit eum ad officium
quod erat plenum divina bonitate
unde dicit a potestate dimittere
peccata Vocavit igitur eum ad

sui ut et sanctus in laboribus pro
salute hominum officiosa Et tenera
non est fallax tenebras Unde Io.
8 qui sequitur deus per quem voti
esse in spectrum crucem Dominum nostrum
Ihesum Cristum Unde benedixit ei sequere
me quia dicit Amplius non lucebis in-
sistens sed viam meam tenebris
in terra Unde apostoli vocantur co-
adiutores / compatrones / et coad-
iutores Christi Unde dixit ei se-
quere ut supra Et dicit Gloza
super io Roma i per quem accepimus
gratiam et apostolatum Apostoli sunt vi-
carii Christi et sunt vicarii vices sue
pro eius nomine dilatando et
pro diffundenda gloria nominis
eius / que tunc augetur et diffunditur
cum fides Christi in omnibus obeditur
Et io dixit ei Sequere me sed
quomodo non licita Dicit Rabanus
Unde dixit deus Matheo assi-
dere me que licita atque in theolo-
nio quia Matheum querebat non
mathiam sed ... nobis in exemplum
ut in questione proximi non
lucrum sed omnium querimus Sed dicitur
Tamen dicitur Lucas in gratia et ho-
ut posset sequi factorem sui quod
impossibile est Respondet Augustinus
in quodam sermone plurimorum
martirum Non sumus martires
sed et nos deum cum ipsius adiu-
torio possumus imitari si volumus
Ipse enim dicit Discite a me
quia mitis sum et humilis corde
Et Petrus dicit Christus passus
est pro nobis nobis relinquens
exemplum ut sequamini vestigia eius
Et Paulus Imitatores mei estote
sicut filii carissimi Unde si quis forte
dicat quod hec facere imitari
deum debeat ymitari Iste
posset excusari Anima hoc facere
non est omnibus data Iste et
vivere caste precepta divina custo-
dire Caritatem servare omnibus
est preceptum Et ideo dicit Disci-
te a me non mortuos suscitare
ut terram et celum condere ...

quia mitis sum et humilis corde Et
item Diligite inimicos vestros
etc. Et dicit Augustinus in sermone
ii de sancto Laurencio quem
Christus prius confessorum coronator
prius periculum victorum gemma de-
cora sequi Christianis exemplum dedit
Unde de deo Christo Philippenses
2 qui cum non rapinam arbitratus
est esse se equalem deo / semetipsum
exinanivit formam
servi accipiens in simili-
tudinem hominum factus et habitu
inventus est ut homo / quia humi-
litatis humiliavit se factus
obediens Christus Ideo homo
superbis quomodo sequitur factus obediens
Christus usque ad incarnacionem
verbi usque ad participacionem
mortalitatis humane usque
ad plenam mali usque ad temptationem
mali temptatoris usque ad irrisiones
... usque ad sputa
et vincula / usque ad alapas
et flagella Et si parum usque
ad mortem Et si adhuc aliquid
de genere mortis addendum est usque
ad mortem autem habemus humi-
litatis Dominum superbie medicamen-
tum Christus Unde homo intumescis
O homo O pellis morticina
quid tenderis O sanies fetida
quid inflaris O [illegible] dolores
quia fiat homo
nimia Unde flagellatus vel [illegible]
sibi [illegible] vindicta [illegible]
prius ab intencione [illegible]
Domine in eo qui te lesit
te vindicaveris Sed [illegible]
expectata [illegible] ut prius se
vindicet etc Nondum [illegible]
dicatur est qui prius passus
est Et [illegible] possit
vel [illegible] vel [illegible] vindi-
cari Sed [illegible] tanta pa-
ciencia nobis relinquens
exemplum ut sequamini vestigia eius
videtur certe quod [illegible] confessor [illegible]

preter vincla preter carceres preter
flammas preter mortem sunt
multa quibus possis perpe-
ciari Deinde hec candida te mor-
te prostrata ascendit in celum
cristus Cyprianus ad Iudianum
apostolum dicente Si consurrexistis
cum cristo que sursum sunt sapite
ubi cristus est in dextera dei sedens
que sursum sunt querite non que
super terram quinque delatabe
de qualibus rebus mundus in-
gessit respuatur Et namque quid
inferni erit vel in superi ancerit
asperum atque terribile contemnatur
Et qui sic sic agit non dubitet
se cristi vestigiis adherere hec
ille dicit cum fecit b. matheus
Nam relictis omnibus divitiis et
voluptatibus Et non solum que ha-
buit sed et quo habere potuit se-
cutus est cristum pars adversita-
tis iniurias fame sitim nu-
ditatem carceres denique mortem
pronominis cristi Sed amen dica-
mus requiescamus Sequitur

Sequitur vita de s. matheo

Matheus apostolus in Ethio-
pia predicans in civitate
que dicitur Nadaver duos
magos scilicet Zaroe et
Arphaxat reperit qui ita ho-
mines suis artibus dementabant
et deludebant ut quoscumque vellent
membrorum officio et sanitate privatos
viderentur qui in tantam superbiam
proruperunt ut se quasi deos ab ho-
minibus facerent adorari Ma-
theus autem apostolus predictam civitatem
ingressus et apud Eunuchum
candacis regine quem philippus
baptizaverat hospitatus ita
magorum presagia detegebat
ut quidquid ipsi facerent ho-
minibus in perniciem hic ipse conver-
tebat in salutem Eunuchus
interrogante matheum quomodo
tot linguas loqueretur et intelligeret
Exposuit ei matheus quod
spiritu sancto apostolis descendente
omnium linguarum scientiam recepissent
ut sicut illi qui per superbiam turrim
usque ad celum edificare volebant
edificare per confusionem linguarum
ab edificio cessaverunt Sic aposto-
li per omnium linguarum scientiam turrim
non de lapidibus sed de virtuti-
bus construerent per quam omnes ma-
nuali in confessione dederunt
quibus dicentibus illa magos
eos cum duobus draconibus ad-
venisse indicaverunt qui ignem sul-
phureum ex ore et naribus evo-
mentes cunctos homines occide-
bant Apostolus autem signo sibi crucis
se muniens ad eos securus exivit
Dracones mox ut dracones viderunt
ante eius pedes protinus ob-
dormierunt Dixitque magis
ubi est ars vestra excitate eos
si potestis Ego autem si dominum
rogassem quod in me cogitavistis
inferre in vos protinus retorsis-
sem Ad autem populus convenisset in no-
mine domini nostri Ihesu cristi dra-
conibus ut abirent precepit
et nemini ledentes protinus abierunt
Fecit quoque protinus sermonem populo
de gloria terrestris paradisi
dicens paradisum primus homo
propter peccatum de eo eiectus sed per
cristi nativitatem et eius passionem
in paradisum est revocatus Et
cum hec populo loqueretur ecce
subito tumultus exortus est in
quo filius regis mortuus plange-
batur quem cum magi suscitare
non possent suadebant et dice-
bant regi quod in deorum consortium
assumptus esset Et ideo simulacrum
et templum ei construere oportet
Predictus autem eunuchus magos
custodire fecit apostolum vocavit
qui oratione facta eum protinus
suscitavit quia propterea rex nomine
Egippus hec in suis provinciis fecit

provinciam misit dicens venite et videte in effigie hominis deum latentem Venerunt igitur cum coronis aureis et cum diversis sacrificiorum generibus volentes eis sacrificare sed Matheus compescuit dicens viri quid facitis ego deus non sum sed servus domini Ihesu Christi Illi ergo de auro et argento quod obtulerant ipsi in urbe magnam ecclesiam edificaverunt et fabricaverunt multi infra xxx dierum spacium consummaverunt In qua apostolus xxx annis residens totam Ethiopiam ad fidem Christi convertit Rex autem Egippus cum uxore sua et toto populo suo baptizatus Effigeniam quoque filiam eius apostolus deo dedicatam pluribus aliis virginibus esse prefecit Post hec Hyrtacus regi Egippo successit tunc predictam concupiscens dimidium regni sui apostolo promisit si eam sibi ad coniugium faceret consentire Cui apostolus ait ut mos predecessoris tui erat die dominica ad ecclesiam convenias et presente Effigenia cum ceteris virginibus quanta bona sint coniugia et ista audient Quod rex audiens cum gaudio festinavit putans quod Effigeniam vellet coniugium suadere Matheus igitur virginibus et omni populo congregato de bono matrimonii est locutus Atque ab illo est laudatus credens omnis quod hec faceret ut virginem animaret ad consensum matrimonii provocaret Tunc imperato silencio sermonem repetit Cum bonum sit matrimonium si salvo federe teneatur vos qui hic astatis scitis quod si regis sponsam servus usurpare presumeret non solum regis offensam sed mortem insuper incurreret non quia uxorem duxisse probatur Sed quia sponsam domini sui auferens

presumens fidem violasse dinoscitur Ita et tu rex sciens Effigeniam regis eterni sponsam fuisse effectam et sacro velamine consecratam quomodo potes sponsam potencioris tollere et tibi matrimonio copulare Quo audito rex prae insania furibundus abscessit Apostolus autem intrepidus et constans ad pacienciam omnes et ad constanciam confortavit et Effigeniam coram se prostratam cum ceteris benedixit virginibus Post missarum autem sollempnia rex spiculatorem misit qui iuxta altare Matheum stantem expansis in celum manibus orantem a tergo gladio interfecit et martirem consecravit Quod audiens populus ad palatium regis incendendum cucurrit sed vix a presbiteris et a dyaconis revocati apostoli martirium cum gaudio celebraverunt Rex igitur cum nec per matronas ad eam missas nec per magos Effigeniam posset revocare totam domum eius igne copioso vallavit ut ipsam cum ceteris virginibus concremaret Apostolus autem eis apparens omnem ignem ab eius domo excussit qui erumpens regis palacium invasit et solo rege vix cum unico filio evadente cuncta consumpsit Statim filius eius a demonio arreptus patris scelera confessus ad sepulcrum apostoli properavit pater vero turpissima lepra percussus effectus cum curari non posset manu propria se gladio interemit Populus autem fratrem Effigenie ab apostolo baptizatum regem constituit qui per annos lxx regnavit et filium suum sibi substituens christianum cultum magnifice ampliavit et totam provinciam ethiopie ecclesiis christi implevit Zaroes vero et Arphaxat ab eo die quo apostolus filium regis suscitavit in Persidam fugierunt sed Symon et Iudas ibidem eos vicerunt

Secundus s[ermo] de eodem

Qui surgens Saulus
de terra non va-
cillavit non recal-
citravit non recu-
savit sed sine alla-
cione dilacione
secundum Lucam relictis
omnibus secutus est eum tam mente
quam corpore. Glosa dicit non le-
vitate ductus secundum Ieronimum In
virtute operum et divina potestate
miraculis operante tractus verbi eius
exterius vocavit interius attendit
traxit ad mandatum. Docet Est
namque duplex vocacio ut dicit
Glosa super eo Ro. quos predestinavit
hos et vocavit Roma viii. Una
exterior verbis et predicacionum Et hec
est communis bonis et malis. Alia est in-
terior que est tantum electorum. Sic ei voce
cognicionem de fide admittere vel
compungere enim ut sciat audire
quod scriptum est hic exaudita voce
Christi vocantis mox peccator et hec
magna mutacio est facta quod
sicut cetera apostolos Roma-
nita sunt in doctrina. Sic ita
dicto sublimitas divinarum doctri-
narum [illegible] et secundum Augustinum hec conversio
miraculosa fuit primo ex hoc quia
nulla alia creatura preter auctorem
hec efficere potuit. Nunquam peccator ad
deum convertitur nisi deus conver-
tat illum. Secundo quod hec conversio
videtur esse opus supra naturam et ita mi-
raculosum. Dicit enim beatus Thomas li-
de penitencia: Deus supra cursum dicitur facit quod
naturam eius facit ut ad convertendum dis-
posicio divina fuit quod natura ipse
sunt iste puerulos non convertere in for-
mam quia secundum legem nature disponitur
ad convertendum contra naturam que sunt fracte
et tetro sic quia quando accipit dis-
posuit eum ad plus non Sic in
homine divina gracia disposuit eum ad
istam vocacionem et sequelam. Nam ha-
buit actualem voluntatem contra

lem dilectorum in te tercio compa-
racionibus et totus erat iam immersus.
Tercio sequela hec fuit miraculosa
quia subita. In eadem namque momen-
to omnibus in quo cessavit dixit Se-
quere me. Secutus est eum et sic perfecta
abrupcionem affectus ad omnia quibus
fuerat prius implicatus. Non enim sic
fit iustificacio a bono impii. Nam licet
licet infusio gracie et expulsio culpe
fiat subito tamen homo non statim
recepta gracia fit perfectus. Nam
secundum Augustinum primo gracia recipitur
Secundo augetur et ultimo per-
ficitur quia gracia accepta incipit au-
geri et aucta incipit perfici. Sicut
enim infirmus qui per arte sanatur
non statim potest facere opera sani ho-
minis sed sanitate recepta pau-
latim et successive proficit. Sic-
ut e contra iustificacionem impii. Sic
enim homo successive deteriorat per
culpas. Ita aliquis successive repe-
ratur per gracias. Primo enim accedit
gracia data gratis seu preveniens
peccata infunditur gracia fidei ad
[illegible] fidei accedit donum spiritus sancti do-
num spiritus septiformis virtutis. Item beatitudo
beatitudine fructus. Sic et in prima
contingit. Nam primo fit illuminacio in
peccatorum cogitacione qua fit do-
lor contricionis. Dolorem confessio con-
fessionem penitencie suscepcio, susce-
pcionem prime satisfactio, satisfaccionem
implecio mandatorum dei in quo in-
viator debet sequi virtutum
secundum illud apostoli: Sicut exhi-
buistis membra vestra servire immun-
dicie et iniquitati ad iniquitatem, Ita
nunc exhibete corda vestra servire
iusticie in sanctificacionem. Ad in ita
sequela non erat iste ordo quod in
isto homine nunc facta erat subi-
to et ideo erat miraculosa. Nonne
miraculosa fuit ista conversio quia
vocavit eum a theolonia ad aposto-
latum sicut petrum a piscacione ad
principatum apostolicum. Dicit
Crisostomus: Sic piscacione non est vilis

Sic thelonium vicii vel d dicitur
vel qz periculosum qr vix aut
nunquam pt exerceri sine pecca
to. Ideo si quis vellz qste max
imaz implicacionum qua in volun
tate tenet qui cor apponunt ad af
fluenciaz divicia. Ideo cadunt
in laqueos dyaboli et in desideria
nociua que mergunt in interi
tum et perdicionem. Nomine affert spa
lem aufferit honorem cognacionez
dei. Nomine auffert spem de deo.
Nomine abducit voluntatem hominis
a deo. Immo facit homines qz infi
delez divicie promissionem et com
nacionem et ceci defectum huiusmodi.
Propter quod xe dicit qz impossibile
est hos qui amant pecunias int
rare in regnum celorum. Et facilius est camelum pa
mello intrare et quod tractat
Ambrosius dicit. Est non possibile diui
tem intrare in regnum dei vel im
possibile. Cuius in metum non potest et
subdit utrumque possibile si quid im
possibile videtur fiat possibile si custodia
tur verba dei. Cum enim divites
non possunt ad regnum dei intrare qz
non custodiunt mandata dei. Cum si cu
stodiunt quod impossibile videbatur possibile
est. Est hic camelus intrat per
angustam viam que eum non potest
tat concupiscentie tempore temptat
tur custodiendo mandata domini.
Et cum ergo dixit. Sequere me
secutus eum erat ego vox. Ego vnde
tuo sanctus ego non nunc qz in labyrin
thus diffundebatur gratia et ex ap
ore procedebat verba vite. Conne
mecum ergo venitis obsequiis secutus
e. Et addit lucas. Relictis omnibus
sed non solum qz habuit. Sed et que
habere potuisset. Dicit cum augustinus
in libro de vera innocencia. Ille
relinquid omnia qui et quem potuit
et quem valuit et que contemnit.
Quedam autem relinquunt ex volu
tate quedam ex necessitate. Sed
de hiis que de necessitate re
linquuntur non est ad propositum

Sed voluntate aliqui relinquunt
multa propter statum salutis quod sic
preter hic salutem impedit vn
de propter eciam amicos iuxta
illud evangelium dictum. Si oculus
tuus scandalizaverit te etc. Aliqui propter
statum salutis aliqui relinquunt
officium negocium aut artificium in
quibus homo nunquam aut diffi
cile potest exercere sine peccato.
Aliqui propter statum statum salutis
aliqui relinquunt iniuriam offensaz
et debitum salutem solui non pote
ti quia quamdiu homo propter in
iuriam factam tenet iram et appe
tit vindictam non est in statu salutis.
Et ideo dicitur ecclesiastici xxviii. Relin
que proximo nocenti te et tunc et de
precanti solventur peccata ut
dicit gloza interlinearis indignum
est a deo consequi propicium qui crudelis
est. Et in proximum. Contra a simi
libus et in proximum. Unde aliqui homines propter
statum vite relinquunt quod vix possunt
Sed qz non solum sua. Sed et se ipsum
relinquant. Et hic dicitur hic qz relictis
omnibus scilicet qz collegerat pecu
nias et periculis que appetere pote
rant ex tali dilectione accide
re relictis officiis cui inhesit relictus
relictis officiis cui inhesierat. Reli
cta voluntate et affectione re
licto omni timore postposito statuit
Sequitur. Et sequitur in luca.
Et fecit ei levi convivium magnum
in domo sua quod dicitur magnum
non racione ostentacionis qualis fuit
illa quam fecit Balthasar danielis v. ubi
erat magnum vini cupiditatis
Nec magnum vini cupiditatis
quale tunc fit quando quis facto
convivio nititur alios obligare
ad multa propter se facienda.
Et hoc prohibet luce xiiii. dicitur
dicit. Cum facis prandium noli
vocare divites. Nec dicitur magnum
propter multitudinem ferculorum quod
est peccatorum et pertinet ad comes
sationes. Unde proverbiorum ix.
In profundis inferni convivie eius

Qui enim applicabitur ostendat
ad inferos. Ubi gloza interlinea-
lis dicit: qui delectabantur mutuis
penis deputantur eternis. Secundo
de magnum gaudium prebebat et com
hospitalitate et ratione delectatio-
nis. Ex magno enim affectu propter
et discipulis stat illud cum magna
delectatione quod quadam vice reci-
piendo Christum dabat cum domo terre-
na qui ei iam preparaverat spiri-
tualem in qua eterno domo
consistit temporalia eunda a quo expe-
ctabat eterna. Magnum quod convi-
vium factum est ... hospitale quia
ut dicit Ambrosius qui enim corporis
magnis exhibitione delecta-
tionibus maximis quassabatur
voluptatibus. Et ita magnum erat
hoc gaudium quod de eius reliqui re-
pascebantur ... celorum. Quia enim gau-
dium erit in celis super uno peccatore
penitentiam agente quid tunc dicemus
si fuerint plures quemadmodum
hic fuit. Quia ... subditur: Et erat tur-
ba magna publicanorum et aliorum
qui cum illis erant discumbentes. Unde
et ex multorum conversatione et ta-
... peccatorum hoc gaudium potuit magnum
esse. Tertio enim considerabant magnam
... et confitebantur multi peccatores
et videntes ... ad
veniam assumptum et ... com-
probabant ... salutis ...
... discumbentes ...
sui et sermone et conversatione e-
dificarentur. Et hoc est preciosis-
simum ... Christi. Unde Johannis
4: Cibus meus est
ut faciam voluntatem patris mei qui
est in celis. Et hoc est salus animarum.
Nam propterea hoc venit in mundum ut
salvum faceret populum suum a peccatis
eorum. Quarto quod sequitur audiatis
murmurabant Pharisei et scribe
ad discipulos eius dicentes: quare cum pecca-
toribus et publicanis manducat magister
vester? Quod dicit in hoc legi ...

que prohibebat conversationem publica-
norum et peccatorum. Secundum illud Deuteronomii
Attendite a falsis prophetis. Et ...
illud: Cavete a fermento phariseorum.
Et apostolus 1 Corinthiorum 15 allegavit
dictum poete: corrumpunt bonos mo-
res colloquia mala ... de
mortuorum et ... valde
... Prima et bonos mo-
res corrumpunt colloquia prava.
Secundo gloza ibidem ostendit quod secundum in-
telligi ... scripture ...
quod ... peccatoribus non fiat
... scriptura sed in scriptura ...
ipsi ... dicebat. Dicit
Gloza: Et ... sunt mali propter
... corporalis
... prophete qui
... populo
suo. Quamvis ... habitabat om-
nes templum ... intrabant et
... celebrabant et ...
delectatio qui est primus motus peccati
... Unde mala
... quod illud non tangere ...
quod illud non facere ... est ...
non peccare. Secundo redarguit ...
... et non manere ... mali in
... salvaretur. Secundo pharisei hoc
non ... murmurabant ad
... quod dicit ... quod ...
tali ... Unde et alibi
dicebant: Non est hic homo a Deo
qui sabbatum non custodit. Istam
... oblocutionis
aut detractionis ...
... ut dicit Gregorius in pa-
storali: Nisi ... in-
... moderata loquacitas
... ille qui cottidie ...
... in lingua ...
... quo ... ipsi ...
... peccaverunt. Primo in hoc
quia existimabant se pro iustis
... superbi et ...
... loquebantur. Secundo in hoc quia
eos putaverunt reos et peccatores
... erat penitentes. Tertio
in hoc quia ... bona ...

reprehenderet quod legis transgressores
Tercio in hoc quod legem divinam male
intelligentes secundum eam tradicionibus
adaptare conabantur. Quarto in
hoc quod apostolos iudicabant esse sathe
des [illegible] ingenium sequebantur
Sexto in hoc quod colligacionem que
iam erat inter eos et Christum inter
penitentes et salvatorem dissipare
conabantur. Propter que dominus ipsos
primo repulit a sua sanacione
Secundo dirigit eos ad sanacionem
intelligenciam scripture. Tercio ostendit
execucionem sui officii ad quod ve-
nerat. Circa primum dicit Non
egent valentibus medicus id est il-
lis qui se reputant sanos esse. Ra-
cio quia egri qui non senciunt defe-
ctum non putant se indigere. Ideo
non querunt medicum. Secundo exposicio
Dicit enim scriptura qui stat vide-
at ne cadat. Vel valentibus id est su-
perbis qui despiciunt non senciunt in alta
Talis non indiget hac medicina quia
non potest eam assequi. Nam ad humi-
les et simplices est sermocinacio
eius. Tercio graciam que est sanatrix
infirmitatum solum dat humilibus
Celestis ergo medicus primum utilis est
male habentibus in hoc seculo id est
qui recognoscunt se male habere
Secundo [illegible] esse et sepius [illegible]
in non dedit se [illegible]. Tercio talibus
namque celestis medicine para-
tur [illegible] salvator [illegible] esse [illegible]
[illegible] qui oracionem que sunt et [illegible]
recognoscunt infirmitatem velamen pro
eo ergo in peccatis sunt quod iusticiam [illegible]
[illegible] infirmitatem predicare quos
dominus remittit ad scripturam [illegible]
[illegible] scilicet [illegible] misericordiam [illegible]
si curari vultis. Consulit quod est scri-
ptum in propheta Osee vi misericordiam
volo et non sacrificium quasi diceret po-
cius volo misericordiam sed vere [illegible] per
[illegible] iusticie sacrificium [illegible]
Tercio est racio quia una plus est ne-
[illegible] quam iusticia. Ac tamen multos

[illegible] quod predicator aucto-
ritatis iusticie valde pauci ma-
nerent impossibile est quod salus esset
[illegible] Quia ut dicitur auten-
tice [illegible] tempore clatorum [illegible] implentur
quia una sine solis [illegible] utitur
parat indigentes. Consonet [illegible]
[illegible] expectat [illegible] donat
[illegible] prestat [illegible] et
ignorat quod [illegible] ageretur
extingwatur et acceptum deo
eo est quicquid fit ex amore
iusticie. Beati enim qui [illegible]
et sicut iusticia ac [illegible] gracia
apud deum esse [illegible] iusticiam
[illegible] exhibebit [illegible]. Tercio
[illegible] predicare [illegible] ad co-
[illegible] relevare et [illegible] medi-
cinis [illegible] et eos qui sunt in
languoribus et eos qui sunt in
via salutis reducere. Non
[illegible] ergo dominus [illegible] in
[illegible] peccatorum. Exponit [illegible]
[illegible] opera enim [illegible] subditur
Non veni vocare iustos sed pecca-
tores ad penitenciam. Racio quia
nulli erant iusti quia omnes pec-
caverant. Et scriptura conclusit sub
peccato omnia ut omnibus credentibus
ex deo gracia produceret. Voluit
ergo dominus [illegible] quod
sui officii erat invenire quod
perierat quia ad hoc venerat ut
peccatores vocaret ad veniam
que sola facit de peccatoribus
iustos. Sed alicuius [illegible] et certa
[illegible] collectos bona enim est que
[illegible] ad sui cognicionem cogni-
[illegible] indicat que [illegible] cognicionem
sui [illegible] tangere in cogni-
cione [illegible] que [illegible] cognicionem
[illegible] hominem in [illegible]. Et
[illegible] sic agitur ut sicud
[illegible] ab eo ut amanda
[illegible] ab eo [illegible] ad [illegible]
si quis devenerit invenient vitam
eternam [illegible] nobis prestare

Sermo de sancto Wenceslao

Si quis vult venire
post me abneget

semetipsum et tollat crucem suam
Math. xvi. Postquam dominus noster
salvator predixisset suis discipulis
sua passione in multiplicem
petrus incepit eum increpare dicens ab-
sit a te domine Et ut dixit pe-
tro vade post me sathana scan-
dalum mihi es / et non sapis ea
que dei sunt sed ea que hominum Et
subiunxit hanc legem Iesus petro et
aliis discipulis suis Si quis vult ve-
nire post me etc. quasi diceret Noli
prohibere passiones quia oportet suscipien-
das hys qui volunt salvari Et
ex hys thematis tria eliciuntur
Primo explicatur sequendi varietas
Cum dicitur Si quis quasi diceret Pauci se-
quuntur cum affectu. Dicit enim quam
multi volunt regnare cum Christo
unde Bernhardus dicit ad Christum
O quam pauci volunt ire post te domine
Cum tamen nemo sit qui ad te non ve-
lit pervenire Nemo est qui tecum
non velit congaudere sed pauci sunt
qui volunt tibi compati non curant
querere quem tamen desiderant inve-
nire Cupiunt te consequi
qui sed nolunt sequi obtata opti-
ma bonorum Non curantes pena eorum
Secundo exprimitur sequendi liber-
tas cum dicitur vult quia deus neminem
cogit ut sermo sit gravis dico
et penitentia gravatus sermo Et talia
spiritualia plus debemus tendere i.
eligere nostra desideria quam ad tempora-
lia et ipsorum sequelam unde Crisostomus ad 5
Si quis autem diceret aut thezau-
rum exponeret non vocaret
cum violentia sed omnes currerent
multo magis currendum est ad cele-
stia Tercio exprimitur sequendi con-
formitas Cum dicitur post me Et
hec dicit intelligi potest primo sic post
me i. me imitari sustinendo pass-
iones Et non dicit directus quia non
potest equari cum Christo currere in hac via
ad meritum qui veniens de ce-
lo exultavit ad currendam viam
Secundo Si quis vult venire
post me i. ad gloriam mee re-
surrectionis qua in corde meo

consequar post meam passionem
faciat ea que dicto Abneget se-
metipsum i. proprium intellectum renun-
ciet proprium affectum voluntatem proprium
sensum carnis proprium abnegatur
per fidem que est supra racionem
Secundo per caritatem et tercium per spem
Ad galatas ii° Vivo ego iam
non ego vivit autem in me Christus Et de
isto ultimo dicit Crisostomus Abnegat
se qui usque ad mortem tam pessima
vita contemnit carnalem Et non solum
abneget seipsum sed et sua et suos
que omnia nimis diligere quam me
Luce xiiii° Si quis venit ad
me et non odit patrem suum et matrem
suam uxorem et filios agros etc. adde et 3 circa finem
non potest meus esse discipulus Et Math.
xviii° dicitur Si oculus tuus scan-
dalizaverit te erue eum et proice
abs te prout in sancti sermone de-
dicatur Et Anshelmus in tractatu
de mensuracione dicit quod potest
deum et dominum amore abnegare
debemus bona naturalia fortuita et gra-
tuita Naturalia sunt intellectus affectum
et et sensum intellectum sic ut relinquamus
sensum proprium qui multos nos im-
pedit a cognicione veritatis quia quam
diu homo secundum suo vivit vix secundum
alterius quantumcumque racionalem ap-
prehendit Ro. xii contra doctrinam apostoli
de Corinthiis mihi vos videtur
esse sanus stultus fiat i. humilis ut
sit sanus Affectum sic ut semper nostram
voluntatem divine voluntati post-
ponamus unus voluntas dei Si
ca recte ultima est nostra voluntas
Unde dicit Augustinus Optimus tuus
iste minister est qui non a te audire
desiderat quod ipse voluerit sed hoc vel-
le et fieri desiderat quod a te audierit
Sensus aut exteriores sic abne-
gantur propter amorem dei ut mor-
tificemus eos ab omnibus inor-
dinatis et curiositatibus obsequium
applicemus Bona fortune temporalia
et amicos debemus abnegare
propter deum ne impediant divinum
amorem Unde Augustinus Minus
te amet qui aliquid tecum amet quod

no propter te amet. Dona gra-
tuita sunt abnegare debemus
ut sunt virtutes sacrae et do-
na dei. Sic quod illa penitus resti-
tuamus in fonte et in cisternam nil
ex eis nobis ascribendo sed deo
a quo omne bonum est perfectum
pro eis gratias referendo. Et
sequitur: Tollat crucem suam
i. suum cruciatum. Et hec multipli-
citer. Primo per mortificationem sui
ad castigationem [illegible]. Tercium aut
qui Christi sunt carnem suam crucifixerunt
cum viciis et concupiscentiis. Secundo
per passionem proximi ii ad Corin.
xi dicit paulus: Quis infirmatur
et ego non infirmor. Et Job xxx
flebam quondam super eum qui af-
flictus erat. Et de hiis duobus
dicit Glosa: Crux tollitur vel
cum per abstinentiam corpus vel
per passionem proximi affligitur
animus. Tercio per susceptionem mar-
tirii si necesse fuerit. Et ideo
beatificantur isti Math. v. Beati
qui persecutionem patiuntur propter iusti-
ciam etc. Et ideo dicit Cris. Cru-
cem tollit qui paratus est ad omne
periculum propter deum. Et notanter
dicit [illegible] in crucem suam
Quarta dicit Cris. Non enim pu-
tas crucem Christi sufficere sine tua
non enim ideo sustinuit ama-
ram passionem ideo ut tu in vi-
ta presenti tua ad tuum libitum se-
quaris delectationes. Unde quo-
modo penitentes crucem suam tollunt
tunc cum dicunt cum paulo: Christo
confixus sum cruci. Et addit
luce ix: Tollat crucem suam cot-
tidie. De quo loquitur Ambro.
li^o x ca^o xxxix^o probat verba qui
ut [illegible] voluntatem
sanctam carnis et sepe animi
omnino de pena et non delectatio
sunt et opulentatem ingredietur. Qui
accipiat crucem suam non semel sed
cottidie quia gladius crucis dei
singulis ab uno semper [illegible]
tenendus est. [illegible] omni die se [illegible]

se offerat cum delectationibus suis
et carnis necessitatibus spiritum impugnet
unde semper retundat corporis importuna
modi et carnis reprimat ne spi-
ritum nostrum prevaleant possunt
enim arma deponi cum obtinuerit
est hostis. cum devictus cum fuga-
tus fuerit subactus fuit ad servi-
tutem dederit. Aut tamen in suo pec-
cato quiescunt. Sed vero non dormit
nisi supplantat et sic renovat
artes suas nova venit arma belli
que et si fecerit non captivari
si fugari non exterminari. Sic con-
flagrari non tamen occidi. Crux igitur
tollenda contra carnem cottidie. Sicut cum
certa nobis et necessaria ad sa-
lutem et sit gravia demergere
in infernum inferium ne quiesce
omnino sed sic cottidie quia nos
hostiliter hostis impugnat. Tol-
lenda est igitur crux ad perfecte
tollerandum et resistendum in
affectu vita et moribus actu
theorice sequamur Christum. Accepit
ille suam crucem suo in male modo
et laudabili. Accipiamus et nos no-
stram. Neminem delectatio hono-
ribus mundi fulta commendationis
turba famulorum pompatice
intendentes. Et certa sancta
tamen dum eos fervore sentientes
Christum pauperem humilem contem-
tum demum innocenter pro nobis
crucifixum et mortuum. Qui ca-
via qua ipse incessit statuit
non illud pati lum lignum nec
lignorum stringes nisi cum incivi-
tabiliter [illegible] articulare aut
negare fidem aut suscipere
materialem crucem. Sed tota vi-
ta hominis in fide Christi disto-
pulata mundo vilitate et pe-
nalitate acta et animus gaudet
cum ab extra molestiis agita-
tur unum quia evangelium omne
includit et recipit ad se venire
volentes. Crux omnibus tollen-
da inhibetur quare et inexcusate
possibilis est omnibus affectibus. Intel-
ligentia vita moribus et actionibus

ewangelium non concordat Matthe-
sta assentit approbat et recepit
Nota hic tempore Christi crucifigente-
rum erant quia homines primi sunt qui
ad penitenciam coguntur verbo
vel facto Et hii cito crucem
penitencie dimittunt Et signa-
bantur per Symonem quem iudei an-
gariaverunt portare crucem post
Christum Math xxvii Sed hic cito
crucem dimisit reversus ad
pristina Secundi qui crucem
suscipiunt et mixtim deponunt
Sed in tristicia et murmurac-
ione penitenciam agunt in tenta-
cionibus et blasphemant Et hii
signantur per latronem sinistrum
qui dixit Christo Si tu es Christus
salva temetipsum et nos Luce
xxiii Tercii sunt qui quamvis
exingressi te virtuose agunt
et qui primam abiecti non possunt
iam in bonum convertuntur ut latro
dexter qui compulsus venit
ad crucem et pendens in cruce
dixit Christo Memento mei domine
cum veneris in regnum tuum Et
exauditus fuit Quarti sunt
qui exemplo amore Christi et vir-
tutis et in odio peccati cruci-
figi et pati volunt quamvis nil
mali fecerunt vel saltem pau-
ca mala et hii designati per
crucifixionem Marie virginis
que cum filio crucifixa fuit
gladio doloris Luce ii
Tuam ipsius animam pertransibit
gladius doloris Sed heu mul-
ti minime curant. Sunt et-
iam crucis inimici quorum deus
venter est et gloria in confusione
ipsorum qui terrena sapiunt Ad
Philipp iii Et subditur in
themate Et sequatur me
primo in humili conversacione
Math xi Discite a me
quia mitis sum et humilis corde
Secundo in aspera passione
Ad hoc enim venit in mundum ut

moreretur ut nos modum nobis
ostenderet in semetipso i. Petri ii
Christus passus pro nobis nobis
relinquens exemplum Et ipse dixit Luce
xxii Ego dispono vobis re-
gnum sicut disposuit mihi pater meus
quod dicit Sicut ego in mundum veni
non nisi per tribulaciones redi-
bo de mundo ad patrem Sic ego
disposui vobis ut non aliter
nisi per tribulaciones me ad regnum
sequamini Et hoc patet in dilectissimis
amicis Christi ut in sancto Wence-
slao qui per multas tribulaciones
tandem a matre crudeli a fratre
et sinat per mortem premium in regno
consecutus est Et in matre eius
dilectissima hoc manifestissime
manifestissime claret quia voluit
a tribulacionibus supportare
ipsum dictum ergo Oportet per mul-
tas tribulaciones nos intrare
in regnum dei Et b Augustinus
nequaquam ad regnum celorum per-
tinere se iudicet qui hic in carne
mundi huius tribulacionibus non
tribulantur nec membra Christi
se iudicent qui caput suum spi-
nis coronatum non sequuntur Ter-
cio ymitemur Christum in tota incli-
nacione ut sicut ille se ipsum
exinanivit formam servi acci-
piens et nos Unde dicit phis Incli-
namini scilicet in actionibus Incli-
namini scilicet in passionibus vestris
ad fundamentum scilicet intimacionis
cionum Sed hic hii sunt qui declinant
semper domini tutelas in via secorum
mandatorum vel via mandatorum
tuorum cucurri Prologus advertere
dicitur quod in via mandatorum dei
quidam sedent ut infantes
in babtismali innocencia Et dicitur
sedere quia in bono non proficiunt
Proverbi xxi Melius est sedere
in angulo domus quam cum mu-
liere litigiosa i. carnem con-
cupiscere adversus spiritum Secunda
recipiant qui compuncti de pec-
catis adnunc intus depressi sunt ipsi

q(ui)a non p(ot)est plene stare. Ex(emplum)
Jonathe ascendunt reptando ma-
nibus et pedibus. j Regum xiiij°
Et quidam sunt qui procedunt ulterius
tamen adhuc terre adherent. Quidam
ambulant cum claudicacione. Math.
xv. Claudi ambulant. Isti sunt
qui adhuc permulta peccata venia-
lia faciunt et ad mortalia inclinant. Tan-
de hiis dicit Augustinus super illo verbo
Johannis xiiij°. Ego sum via. Ap-
tius est in via claudicare quam preter
viam ambulare quia claudicantes
in via quamvis lente ambulant tamen
versus terminum vie vadit. Qui autem
extra viam currit quanto fortius ambulat
tanto plus a termino recedit. Quidam
recte ambulat qui non solum
a magnis sed eciam a parvis peccatis
in quantum possunt abstinent. Isti
Apocalipsis iij°. Qui non coinquinaverunt
vestimenta sua ambulabunt
mecum in albis, i. in omni mundicia.
achimaas
Quidam currunt cum Achimaas per
viam compendii qui currens viam
breviorem nunciavit pacem regi Da-
vid. ij Regum xviij°. Et sunt
hii qui relinquunt omnia ut ex-
onerati possint currere sequi qui ex-
ultavit ut gigas ad currendam
viam. Et sunt perfecti qui propter deum
omnia reliquerunt. Et sequitur
Qui enim voluerit animam suam salvam
facere perdet eam. Et hic ponit racio
tollendi crucem quia qui non tollit
crucem incidit quod intelligitur sic.
Qui voluerit scilicet voluntate libidi-
nosa animam suam i. vitam animalem
seu sensualem salvam facere scilicet sa-
turando gule vel delicate nutriendo
et non per penitenciam affligendo perdet
eam scilicet in inferno. Unde dicit Au-
gustinus Difficile est ymmo impossibile
ut quis presentibus et futuris fru-
atur bonis ut hic ventrem et ille
mentem impleat et de deliciis
ad delicias transeat. Qui autem per-
diderit animam suam i. vitam anima-
lem et sensualem voluntarie

deum scilicet vel ipsam vitam tribu-
lacionibus et morti se vitam sponte
exposuerit per penitenciam affligendo
propter me i. amore meo et amore
preceptorum meorum non propter inanem
gloriam sed propter amorem preceptorum.
Ps. Dicit quoniam propter te mortifica-
mur tota die. Inveniet eam
i. in futuro habebit eam glorio-
sam in regno dei. Sed multi sunt
ut mimi et ioculatores qui
cum militibus et imperatoribus
volunt hic esse secundum militiam
et imperialem sed cum eis nolunt
ire ad bellum vel aliquid de
suis impensis apponere. Isti decipi-
untur. Sic multi volunt ha-
bere vitam eternam quam christus promisit
suis militibus sed nolunt pati ali-
quid pro deo quod fieri nequaquam potest.
Ipse enim cum non fecit per deliciosos
delectamentis etc. sed te pati pro ta
pro cristo. Unde sum in dulce-
dine compassionis. Et nota quod prius
afflictio nec animalis et sensuali-
tatis facit invenire animam quia
per penitenciam non invenit que
cor suum quod prius per prospe-
ritatem erat quasi perditum et absconditum
separatum. Unde in ij Regum vij°. Invenit servus tuus cor suum ut
oraret. Iste facit animam possi-
dere. Luc. xxi. In paciencia vestra possi-
debitis animas vestras. Iste facit animam
custodire et sinit salvari. Johannis
xij°. Qui odit animam suam in hoc mundo
in vitam eternam custodit eam. Et
enim Gregorius in dialogo dicit animam inani-
ter a desideriis carnalibus dese-
rit non acquiescimus carnis appe-
titibus frangimus et eius volupta-
tibus reluctamur. Et sequitur Quid enim
prodest homini si universum mundum
lucretur animam vero sue detri-
mentum paciatur. Et habent talia
quasi modici valoris vere cum dampn-
um maximum que ex eis oritur.
Et dicit Quid prodest homini si
universum lucretur non dicit

si habeat quod ad horas super
plus possidendo non est peccatum sed de-
minimus. Sed dicit lucratur quod
non est sine sollicitudine quod est
peccatum unde Mathei vi dicit nolite
esse solliciti etc. Item dicit
quod de terra sed lucrari quod
datur homini non ita diligitur
ab eo sicut illud quod lucratur.
Item dicit si rapiat aut furetur
vel huiusmodi sed lucretur ut oste-
dat quod ad lucrandum sit quibus pec-
care ex libidine vel sollicitu-
dine sufficiente universum mun-
dum sed quo ad suum dominium
quod hoc non sit esse ad suum per-
sonalem usum. Sed quibus enim
lucratoribus totum mundum quo
ad dominium temporale de ipso mo-
riens secum portare possit ab-
hinc nisi solum peccatum unde
quanto plus quis adquirat de
mundo et in deliciis vivens de-
ad quantitatem se extollit tanto
plus [illegible] in inferno punietur.
Apocalypsis xviii quantum glorificavit
se et in deliciis fuit tantum da-
te illi tormentum et luctum. Unde
hic nil prosunt si anime sue iactat
[illegible] [illegible] [illegible] de-
trimentum patiatur scilicet amittere
gloriam et dei beatificationem
et visionem et mereri eternam
penam unde Ysidorus dicit si ha-
beres sapientiam Salomonis pulc-
critudinem Absalonis et for-
titudinem Sampsonis et lon-
ganimitatem Enoch et divicias
Cresi et potestatem Octaviani
quid proderit tibi si tandem
caro daretur vermibus anima
demonibus sine fine cruciaran-
da quod dicit [illegible] hoc [illegible] ponitur
de illis qui lucrantur animas
aliorum suas negligunt unde
Crisostomus si alterius sollicitus
fueris et te negligis similis
es eis qui metalla fodiunt

et ibidem necantur. Item dicit evan-
gelium animum sed detrimentum
quia ad sit pro veniale peccato
quo impeditur gratie suscepcio
perficiat. Ergo hic dicit et arguit
quid quod pro quanto ordinis bono temporali
alterius vel suimetipsius sed peccatum
veniale committi et quod nec pro recupe-
ratione adquirenda homo debet mentiri
et peccatum veniale peccare. Aut
quam dabit homo commutationem pro anima sua
commutacionem id est retribucionem pro anima sua
sed salvanda certe nullam de condi-
gno unde Bernardus totus iste mundus
ad animam unius precium nullatenus
existimari potest. Non enim pro toto
mundo dei filius animam suam pro nobis
ponere voluit sed pro humana
anima dumtaxat salvanda vel
commutacionem sed pro anima sua sed dam-
nata redimenda quod dicit. Item in
die iudicii dabitur pro ea totius
mundi mundus non liberabit. Proverbiorum
vi zelus et furor viri non
parcet in die vindicte nec ad-
quiescet cuiusquam precibus nec suscipiet
pro redemptione dona plurima. Et
hinc gerardus hugo. De isto victore
dicit quod nulla est commutacio retribucio-
nis pro anima salvata et redempta
talionis homo non sit solus ad dare
pro anima redempta vel redimenda
quod non sit condigne pacientur huius
temporis ad futuram que revelabitur
in nobis. Ad Romanos viii. Alia
est commutacio redempcionis pro anima
perdita et talis ad non invenit homo
proveniet. Ei non proderunt divi-
cie in die ultionis. Unde Ieronimus: Si re-
linquid habes alterius aliam dare pro
anima tua perditas divicias si perdere
potueris. Sed perditas divitias si
dominum perdideris suum vel alterius
recuperare aut pretiosa aliam animam dare
non potest. Et si totum dominium ha-
bueritis et regnaveritis super universum
orbem terrarum [illegible] hiis omnibus
non poteritis unam animam ab eterno
periculo liberare. Illud dicit homo
verum eterna gloria propterea sui

cu an lib' sunt z tunc reddit vni
cuiq3 s'm opa eius Et h' tangit
et ostendit p'pc'm et tpus sicut
remuneracionis illoz q' ab hoc s'nt
similiter ipse et tollent tunc sp'ia
Tercia sic homo i maius p'nd
filius qui sic se vocat ppt sui
humilitatem ppt sue carnis vite
ppt matrem suam p'o'tez sue in
tegritatis qui iudicabit viuos
et mortuos Jo' v° Dedit omne
iudicium filio quia est sicz ad iudicium
exercendum ad p'tatem mag' z ma
iestate in gloria patris sui sicz ita
ut tunc cognoscat p'ri eius agnu'
hoc qz s'm diuinitatem eum an lib' sunt
Tarc' iij° dicit admodum veniet
cum semotibus pplo suo Et hunc
vos videre quod tunc a toto celoz no
uis z tunc i stata sue corpis
dilacione reddat vnicuiq3 q'd
finxit i dictis mors prolatoz
sue fratr' Math' xv° Item ma
ledicti in ignem eternum Et qz
concessi sunt celo sue sancte
vite reprobat malos et appro
bat bonos Apc' xx Alius
liber apertus e qui erat vite
i xpi Et iudicati sunt mor
tui ex hijs que erant in lib' Et
sequitur vnicuiq3 gloria i
sine p'funditate acceptacione ocu
lorum homi' Vnus stellam
non tm aquat quia stella dit a
stella in claritate Sic erit dolor
ad a'us Cor' xv° s'm opa
sua sue munera Apos' vlt'o
Ecce venio cito z merces mea
mecum reddere vnicuiq3 s'm opa
sua Bern' Id pensit donum
opa Basilius prout dixit Mato
p'us de vicina [illegible] omnibus
lobtulit offerre deus mirta K'z
quod dicit omnibus reddat s'm opa
sua i s'm qualitate suoz operum
bonis operibus bona z malis
mala supplicia S'm qualitatem

v z sup'ius eq

aut opum non reddat bonis q'z
bonum s'm qualitatem i s'm qualitatem
caritatis informantis ipsa opera
malis vero reddat supplicia
s'm qualitatem z qualitatem opum et
qualitatis mali opis e libris de
formalis ipsius opus Quantitas
e mis opum Et s'm v'briq3 fiat
retribucio q2 intensive punie
tur peccator p'ctm z delectacio
in eo habita et punietur
sine fine Bonoz vero opum non
est remuneracio nisi p' gracia
informante liberum arbitrium
Cui q'd nos p'ticipes faciat p' z f z s

Sermo de S Michaele

In misterium magnifi
cat omnes admini
stratores spus
qui hodie capiunt
ad hebre i' fest
karissimi celebrat
rma dies felle
mus in celestium agminum vene
racione festiuis quod sanctoz
spirit' vnitas congaudebit con
secrat non pereat quod dz clareat
ista dies noui luminis scintillaz
radio exultet nox ista p'ncemo
ministancium stellaz tripudio letetur
nox illa nulla tristicia dica
hec admittat que mundo noua
bonoz spirit' gaudia impertitur
ad quoz laudem et honorem gau'ai'q3
nobis z toti mundo accumula
da multo assumpsi thema Omnes
sunt administratorij spus ad heb' i
Circa quod p'or considero p'o
dei magna karitate in eo q' ta
les z tantos homini deputat
custodes vnde Bern' Domine
quid e homo quia innotuisti
ei aut fil' hominis quia reputas
eum Denique mille ei vngenti
tuum sim tui p'romittis vir
tuti et nequid vacet in celesti
bus ac ope p'ciabitur [illegible]
al beati' spus gloriam tuam
ingiter contemplantes mille

in ministerium meum. Secundo con-
sideres angelorum magnam humilitatem
quia omnes sunt administratorii
spiritus / que humilitas ostenditur
ex quintuplici consideratione
primo ex consideratione illorum
qui homini ministrant. Sunt
enim magni principes dei. Ergo
magna humilitas est quod tanti
quod tanti principes nobis digna-
tur ministrare. Ps. Prevenerunt
principes coniuncti psallentibus
in medio iuvencularum tympani-
striarum. Et adeo nobis libenter mini-
strant quod invicem in suis officiis
se preveniunt. Ideo dicit preve-
nerunt principes. Libenter autem
ministrant nobis deo gratias
de suo ministerio agentes. Ideo
dicit Coniuncti psallentibus. Libe-
ter ministrant nobis in dei amore
ferventibus. Ideo dicit In medio
iuvencularum i. animarum ferventium
in amore dei. Sicut enim anima tepi-
da quasi est vetula sic anima
fervens quasi iuvencula. Libenter
nobis ministrant Xpm in corde por-
tantibus. Ideo dicit tympanistria-
rum. Per tympanum enim Xpus significatur
in quo fuit spina i. forma divini-
tatis et pellis i. forma huma-
nitatis. Secundo humilitas angelorum
ostenditur ex consideratione
illorum quibus ministrant. Quid enim an-
gelus ministrat homini quasi aurum
luto vili. Nos enim sumus valde
inferiores eis quantum ad corpus
unde Aug. in libro de natura boni sic
dicit Sicut aurum corruptum me-
lius est quam argentum argentum in-
corruptum et argentum corruptum
melius est quam plumbum incor-
ruptum. Sic quilibet corruptus
spiritus melior est quam incor-
ruptum corpus / et hec de spiritus
simplicitate. Sumus etiam infe-
riores eis quantum ad animam per
statum. Unde de Johanne baptis-
ta dicit Math. xi. qui minor est in
regno celorum maior est illo. Et licet
simus inferiores eis / tamen nos cu-
stodiunt et in nostro initio i. nati-
vitate. Et in medio scilicet in vita et
in morte. Judith xiii. Custodivit me [illegible] dum et hinc [illegible] et inde rever- tentem [illegible] commorantem
me angelus domini et hic euntem
quantum ad primum / et ibi commorantem quo
ad 2m scilicet ad vitam. Et inde huc
revertentem quo ad mortem per
quam homo revertitur in patriam.
Tertio angelorum humilitas magna pensatur
causa autem ratione corporis multas
impuritates habet. Angelus enim pu-
rissime est nature. Secundum Damascenum
nichil inquinatum in illum intra-
bit. Sicut enim in homine corruptio
aliquando nascitur a vermine interiori
aliquando a lesione exteriori. Sic et
in anima corruptio nascitur aliquando
ab interiori quando immunda cogita-
tione polluitur aliquando ab exte-
riori quando sensibus corporis aliquando
impuritatibus [illegible]. In angelo
autem non est sic. Unde appellatur lux
in scriptura. Gen. i. fiat lux
et facta est lux i. angelus. Ipsa
enim lux nec in se corrumpi potest nec
ab extrinseco potest fedari. Quarto humi-
litas angelorum videtur ex parte
loci ubi ministrant quia in mundo quasi
in stabulo. Bern. quod gratanter
recipiat eos in celo quos tam
gratanter visitant in sterquilinio.
Non enim nobiscum dedignantur stare
in sterquilinio. Primum propter [illegible]
qui se a demonibus vulnerati cu-
rantur ministerio angelorum ut habe-
tur Luce x. de vulnerato cura-
to in stabulo. Secundum propter exemplum
quia dominus nascens non est dedig-
natus in stabulo poni Luce ii. Tertium
est propter conversationem quia in hoc stabulo
i. in hoc mundo sunt sancti viri
et sancte mulieres. [illegible] non
angelorum [illegible] Ideo dedignatur
stare cum [illegible] [illegible]
[illegible] non dedignatur dominus
Math. xviii. Ubi duo vel tres congregati

fucat in nomine meo in medio eorum
Tercio similitudinem angelorum
ostendit triplici racione officium quod
exercent. psalmus. Angelis suis mandavit
de te ut custodiant te in
omnibus viis tuis Circa quod noto
quod angeli sancti custodiunt homines
in omnibus viis suis In vita
In morte / et post mortem Primo in
vita custodit bonos malos
et tepidos Apocalipsis iij° utinam es-
ses frigidus quo ad malos aut
calidus quo ad bonos Sed quia tepi-
dus es incipiam te evomere
de ore meo quo ad tepidos An-
geli sic me custodit bonos
3r primo contra adversa temptacionis
ad quam spiritualem habeat ma-
gistralis / ad eum spiritualem habeat ma-
liciam qua vult incendere / angelus
contra maliciam succendere omnem ce-
lestem refrigerium sicut habetur Da-
nielis iij° In angelo qui in for-
nacem cum Azaria et sociis eius
descendit Et refrigerium magnum
eis fecit Item habet astuciam
qua vult animas subtiliter submittere
Contra hec omnia angelus domine pas-
sionis signaculum Apocalipsis
habetur sicut primo capitulo nolite no-
cere terre et mari neque arbori-
bus quo adusque signemus ser-
vos dei in frontibus eorum Et
Ezechiel ix° de signa thau
in frontibus virorum gementium Ite-
rum potenciam qua vult opprimere
quam omnem angelus fortem Apocalipsis
xx. sicut in angelo qui ligat
demonem et in abyssum misit Secundo
custodit bonos contra prosperitatis
fallacias in bonum et premendo
pro facto et pro perfacto Iudith
xiij° vivit dominus quia custo-
divit me angelus eius et hinc eun-
tem quo ad primum et ibi morantem quo ad secundum Et inde re-
vertentem quo ad tertium Tercio
angelus custodit et bonos eorum
opera domine misericordie
presentando Thobie xij° quando

orabas ad lacrimis et obtuli-
orationem tuam coram domino Secundo angelus
custodit malos in statu malo
Circa quos sex bona facit primo
quia ipsos de peccato perpetrato
reprimunt et precustodit hoc fi-
guratur Iudicum ij° ubi angelus de
prevaricacione filios Israel depre-
hendit et Eduxi vos de
Egipto et induxi vos in terram
quam iuravi patribus vestris
Et sequitur Et noluistis audire
vocem meam Cur hoc fecistis
Secundo quia ipsos de peccato pre-
senti sepe perducunt educit sicut
Genesis xix°. de violenta educ-
cione Loth de Zodomis i. de
peccati consuetudine Tercio
a peccato futuro eos sequitur im-
pedit habetur sicut Numeri xxij°
ubi angelus domini impedivit Ba-
laam ne iret ad maledicendum
populo dei Quarto ad contri-
cionem sepe eos movet sicut ha-
betur Iudicum ij°. ubi angelus
domini eduxit ignem de petra ut mentem deberet obedire
firma sic angelus educit de
hominibus ignem contricionis
Quinto labia ad confessionem
purgat hoc figuratur quod Ysaie
vi ubi per angelum labia Ysaie
purgantur Sexto peccatorem
ad satisfaccionem inducit sicut habetur
primo Paralipomenon xxi° In angelo
percuciente populum qui dixit
Gath prophete ut diceret
David quod ascenderet ad montem
et sacrificaret deo satisfaciendo
pro peccatis Tercio angelus
ministrat tepidis ipsos custodiendo
Et hoc 3 bus modis primo excitando
eos ut operentur ferventer
Actuum xij° Et sicut figuratum in petro
Cui angelus dixit excitando
ipsum Surge velociter Secundo
fortificando ut laborarent
perseveranter iij Regum xix° pre-
cessit figura in helia sed et

iacere quem angelus excitavit
et ab eo a deo confortavit ut in
fortitudine cibi illius veniret ad mon-
tem domini. Tercio ministrat
tepidis eos confortando ut ope-
rentur libencius. Ebre. x°
forti animo esto in proximo e-
nim a deo curaberis. Secundo an-
gelus ministrat homini in morte
custodiendo. Nam homo in morte tria in-
commoda patitur. Primum quia
timor mortis ipsum affligit. Sed que
[illegible]
[illegible] revelat
et timorem mortis excludit ut
ipsam mortem iocundam faciat.
Ysaie lv. Cum leticia egrediemini
et in pace deducemini. Secundum
incommodum homo patitur in morte
quia demones strictam racionem re-
quirunt ab homine. Contra hanc stric-
tam racionem angelus hominem
deo reconciliat ut sic eius racio-
nem reddat. Job xxxiii°. Si fuerit
angelus pro eo loquens unus de mi-
libus et annunciabit hominis equi-
tatem miserebitur eius. Zacharie
i. Et dixit angelus domini exercituum
quousque non misereberis Ierusa-
lem et urbium Iuda quibus iratus
es. Tercium incommodum patitur
homo in morte quia dyabolicam ag-
gressionem timet quam angelus fu-
gat. Sicut Gen. xxxii° legitur u-
bi dicitur quod Jacob valde time-
ret et habuit angelos eius obviam
ipsum ad iuvandum contra quos
timuerat. Castra dei sunt
hec. Quarto quia peccatorum
multitudo terret hominem in morte.
Contra hoc angelus deum pro peccatis dimis-
sa revelat. Sicut legitur Da-
nielis ix. ubi dicitur quod Gabriel
angelus Danieli dixit. Ego
veni ut indicarem tibi peccata tua
scilicet a deo esse dimissa quia vir
desideriorum es. Ex hiis probatur
peccatum quod in omnibus viis custo-
diunt angeli hominem et sibi s-

humilitas serviunt. Quinto patet
magna humilitas angelorum
ex eo quod in statu peccati peccatori
ministrant et ipsum custodiunt qui
si eum non custodirent dyabolus
ipsum suffocaret. Quintus autem ex
parte angelorum magna humilitas
videtur hominibus ministrare cum
propter Christi incarnacionem tam non re-
putant se ad humilitatem sed ad ho-
norem tamen in suis serviunt statibus
domini. Nam magis homo Christo atti-
net quam angelus. Ad Hebreos ii° Nusquam
angelos apprehendit sed semen Abra-
he. Tercio circa ministerium angelorum
potest considerari hominis dignitatem
magnam in hoc quod ab angelis cu-
stoditur. Jeronimus. Magna digni-
tas animarum ut unaqueque ab ortu
nativitatis sue angelum habeat
ad sui custodiam deputatum. Depu-
tatur autem angelus homini racione
angeli et racione hominis. Primo
angelus deputatur homini racione an-
geli propter tria. Primo propter sue rui-
ne reparacionem quia salvati imple-
bunt loca cadencium angelorum. Secundo
propter accidentalis premii acu-
mulacionem quod ipsorum ad deum inductorum
in angelis augetur. Nam quod homines
per eorum ministerium convertuntur quod
in eis gaudia cumulantur Luce
xv. Gaudium est angelis dei super
uno peccatore penitenciam agente.
Tercio propter amoris erga nos
demonstracionem quod manifestasse
potest colligi ex supradictis. Secundo
angelus homini deputatur racione hominis
et hoc propter duo scilicet propter necessitatem
et propter dignitatem. Primo propter ne-
cessitatem quia necessitas hominis hoc
requirit ex eo quia sicut dyabolus
in homine racionem seducit. Ideo
necesse est ut angelus racionem erudiat
per sapienciam. Item quia sicut dyabolus
in homine voluntatem alliciat ad
peccandum inclinare necesse est ut
angelus voluntatem inflammet
per caritatem ignitam. Item quod sicut dyabolus

in homine mediatia imprimit Ideo necesse est ut aliqui mediante robo-rati per exhortationem interiorem Secun-do angeli hominum deputantur ra-tione hominis propter dignitatem quia hec dignitas hominis requirit ut na-tura divina in equaliter nec est as-sociata in eadem persona inequaliter ab ea separanda Et ideo angeli non dedignantur famulari homi-nibus fratres scilicet et cives et sororis scilicet beata virgine que est exalta-tus consociam Quarto primum et considero magna mysteria vi-litatem erga homines pro qua intellectu noto quod triplex est potencia defectus parvus scilicet sensitiva scilicet potentia in-tellectiva potentia operativa et af-fectiva Primo intellectiva potentia est obscura imperfecta et oblivioni subiecta Primo est obscura quia Corinthiorum primo videmus per specu-lum et in enigmate scilicet obscure Secundo est imperfecta idem Ex parte cognoscimus et ex parte pro-phetamus Tercio est multipli-ci oblivioni subiecta dupliciter de-mittit dea Cum labore meminus Sine labore obliviscimur Cum la-bore discimus Sine labore ne-scimus Cum labore sciemus Sine labore ineptus sumus Contra istud 3e defectus mittuntur 3 ordines anglorum infime ierarchie scilicet an-geli archangeli et virtutes Primo igitur defectus quia potentia intel-lectiva obscuratur quia sepe mira non cognoscit Contra istum defectum mittuntur angeli quorum officium est secundum Gregorium est minora nunciare Ipsi enim tanquam parvulis lac propinant dum bona que ignora-mus nobis revelant et nos ad deum precepta et eius documenta fidei informant Unde de zacharia 1o cap. unus angelus dixit alteri curre et loquere ad puerum istum de Ab[...] Scribo Et pace habi-

tabit ierusalem Secundus defectus po-tencie intellective quia est imperfecta cetera cum aliqua cognoscat minora tamen subtilia non cognoscit Contra hec mittuntur archangeli quorum offi-cium est secundum Gregorium est maiora summa-ria nunciare Daniele viii Vi-sio quedam profunda visio da-nieli ostensa fuisset nec ab ipso intellecta dixit deus gabriele fac istum intelligere visionem hanc visionem Et gabriel dicitur fuisse de ordine archangelorum Tercius defectus potentie intellective est quod est multiplici oblivioni subiecta licet enim revelantibus spiritibus cognoscat bona et intelligat summa quia tamen memoria labilis est Sed cito obliviscitur Ideo contra hoc mittuntur virtutes qui sua virtute mentem stabiliunt labilem memoriam et confirmant Ideo Job xxvi vocantur columne celi scilicet virorum celestium Et unde Gregorius virtutibus operacio at-tribuitur summa ad illorum frequentem sanctitatem qui se ex fide habent sta-bilire Secundo in homine est potentia operativa que habet 3a impedi-menta ne ad opus suum operatur Primo enim impeditur ad Iusti tentatione Thessa. 2o Impe-divit vos sathanas Secundo impe-ditur a huiusmodi impugnacione Johannis xvi In mundo pressuram habebitis Tercio a carnis corrupcione Sapiencie cap. 9 corpus quod corrumpitur aggravat animam Contra istud 3le defectum impedimentum ponitur 3e ordines an-gelorum medie ierarchie scilicet potestates principatus et domi-naciones Primum ei removent pote-states quorum officium secundum Gregorium est refrenare potestate demonum ne tantum temptare possint quantum volunt Sicut legitur Daniele viii tob. viii de qui raphael apprehendit

demonum (quod nunc nos infesta-
bat) et ipsum in desertum relegat
eius per hoc peccato te(n)ebrosa [...]
desertus a mundi impugnatione
qui sanctos impugnat prosperis
et adversis. Istud desertum demonet
principatus faciens nos omnibus
rebus mundanis postponere et cetera
mundana tam adversa quam prospera
pedibus conculcare. Ista apocalipsis x.
vbi dicit quod angelus unum pedem tenebat
supra terram et alium super mare
per terram prospera, per mare adver-
sa intelligendo esse conculcanda. Ter-
tium desertum sunt dominationes
qui faciunt nos omnibus carnalibus
vitiis dominari. Ista Thobie
libro viii. vbi dicit quod ad preceptum angeli
fumus sive albugo Thobie ab
oculis fuit eductus. Per ignem sunt
concupiscentie carnales quas tunc angelus
ab oculis mentis educit quando omnia
carnis desideria a cordibus nostris
expellit. Tertium hominem desertum
affectiva et aliud tertium desertum
[...] dilectio quando aliquis e contra-
ria scilicet quando homo terrena scilicet dili-
git. Huius dilectio est iniqua quia
homo diligit se plus quam deum et adeo
Chrysostomus ad Thimotheum iii. Instabunt tempora
periculosa et erunt homines se ipsos
amantes. Istud desertum remo-
vent throni qui iuxta Gregorium
Sedes dei quia per eos deus iudicia
sua decernit. Ad ipsos ergo pertinet
discernere equa et iniqua. Psalmus: Sedes
super thronum qui iudicas equitatem.
Secundum desertum est quando aliquis est
simulata dilectio. Tertium scilicet dili-
git se fingit et in quo non diligit.
Contra quod Iohannes i. iii. dicit: Non
diligamus verbo nec lingua sed
opere. Christus ad obsequium et veritate
ostendamus ad cordis affectum. Et istud
desertum removent cherubin qui inter-
pretantur scientie plenitudo. Ipsi enim
plus sciunt omnia ficta et si-
mulata et maxime ficta dilectionem
detegunt et ad lucem revelant.
Ducuntur Apocalipsis xviii. Vidi angelum
descendentem de celo habentem potestatem
magnam et terra illuminata est a gloria
eius. Tertium desertum affectivum
est quando aliquis est tepida dilectione dei
et hoc fit cum tepide quis diligit
deum. Et istum desertum removent
Seraphim qui interpretantur ardentes
quia licet a nobis corpore aperto
et in amorem dei fortiter inflam-
mare sciunt. Hoc Isaie vi. vbi dicit:
Volat ad me unus de seraphim
et in manu eius calculus quem
forcipe tulerat de altari et
tetigit os meum. Per hoc quod seraphim
lapide ignito labia prophete
inflammat et inflammando purificat
significat datur intelligi quod sera-
phim nos mundat et ad amorem
dei inflammat quod nobis prestare
dignetur pater et filius et spiritus sanctus amen.

Sermo Symonis et Jude

Hoc est preceptum meum
ut diligatis invicem
Iohannis xv. In
hac oratione proponit nobis
Christus et declarat trina
primo dicit et declarat dilectionem
hominum admonere esse necessariam ad
salutem quia concludit eam sub precep-
to. Secundo ponit istius precepti scilicet
dilectionis supremum gradum quasi
ponere animam pro salute amicorum.
Tertio ostendit quod in huius preceptum
implecione et precepti consi-
stit amicitia dei. Et deducit quod
amicitia domini adepta liberat
a servitute dominorum preceptorum quia
ad que assumit Christus a deo ipso adhuc
eligit ut ait i. Corinthios. Item confessores et. Item dices sanctorum
simul sic quod esset acceptus deo ut
quis placuit a deo et in hiis predictis
pendet. Et nunc autem magistri in
die istorum apostolorum quia isti sunt qui ha-
buerunt dilectionem ad proximos meritis
et secundum sanctorum cognitione dei et
ex hoc clara sunt ad caritatem ipsos

salute hominum Exhibe sunt efficaces
in suis ordinibus apti sunt et ad ca-
tam peccatorum preventum quia ac
suas possessiones salute proximorum Dic
pt erant in magister dicit et glosa
sua hoc est preceptum meum ut diligatis
invicem habita omnia precepta sunt
Cum enim aliquid deus precipit *[margin: mediante dume voluntate]*
informat quod vult hic sibi propter
recipit Quia nunt ergo omnia precepta
rationabilia et iusta Sicut et
voluntas divina sunt eciam possibilia
et levia quia divina voluntas
qui nosciat vires hominum ea impo-
sunt et coaptantur hominibus ad
peragendum ea Et ergo ex quo
deus precepta tradidit Signum
est quod non vult nos esse dissolutos
Nolunt nobis omnimodam libertatem
relinquere Et ammodo nos vin-
dicas suis preceptis quibus limitabus
ut secundum ea nos regimus et nostras
cogitaciones et affectiones et opera-
ciones formatam Et ad hoc
dicit unus hominum quia nemo intencionis
qui secundum illud psalmi legem pone
michi domine viam iustificacionum
tuarum et exquiram eam semper Omnia
namque precepta sunt quidem funiculi
quibus deus voluit et constructus
non tussit quedam in hoc ex imple-
cione constituunt nobis intrandi
vite future secundum illud Si vis ad
vitam ingredi serva mandata
Unde Gregorius vi moralium dicat
quicumque ad vite precepta se
erigit plus quam prima eciam paciat
hoc iam ima scelera scrutabiles
Seguistat ut antiquum hoste
non metuat ipius mortalis
yminente bonis repletus cuius
impetus violentus intrantes pher-
vescet quia stolitas indicis in
obitum est in quibus omnio retribu-
cionis Et quamquam sacra scri-
ptura plena sit domino precepte
singulariter hoc nobis iniunget
et immittit preceptum dileccionis
ut dicat hoc scilicet singulare et
speciale est preceptum meum id est amen
et ergo ulla datum vobis

omnibus qui meam gloriam esse volte
Dic enim ex Matheus vii dicat di-
scedite a me qui nescit sunt et humiles
corde Ita hic dicat diligatis
invicem sicut dilexi vos dicat
Gregorius in omelia hodierna Cum
sacra eloquia dominus sit plena
preceptis quid est quod de dileccione
quasi de singulari mandato dominus
dicat hoc est preceptum meum ut
diligatis invicem nisi quod omne man-
datum de sola dileccione est et
omnia unum preceptum sunt Quia
quicquid precipitur in sola caritate
radicatur et solidatur ut enim
multi rami ex una radice
procedunt Sic multe virtutes ex
una caritate gignuntur Precepta
ergo domini et multa sunt et
unum Multa per diversitatem operum unum
in radice caritatis Circa quod ad-
vertendum quod implecio istius precepti
facit hominem et immaculatum
ab omni peccato Racio Quia in eius
implecione consistit implecio to-
cius legis divine secundum illud apostoli plenitudo
legis est dileccio et non
est quod quicumque laborat in operibus
legis divine immunis est ab omni
scelere ymo beatus est beatitudine vie
secundum illud psalmi Beati immacu-
lati in via qui ambulant in
lege domini Et deducit hic pul-
cre Gregorius in moralium capitulo beato
allegando illud apostoli alter
alterius onera portate et adim-
plebitis legem Christi Quid enim
per legem apostolus per nomen intelligi non credis
quam tunc vere preceptum cum fervore
ra ex amore portamus Et sub
dit dileccio proximi ad duo
decima quia qui proximum diligit
quod sibi odit fieri ab alio non facit
alteri Itaque qui proximum diligit
quecumque vult ab hominibus sibi fieri
eadem facit et aliis Si non facit
aliis quod sibi non vult fieri tota
malicia cessabunt Suam nequam cor
elevabit usque ad despectum proximi
Nec elevabit cogitacionem ad aliena
appetenda ymo angustiabit cor
ne illud luxuria polluat Nec

Ut per dulcia verba affluat. Ne ita usque
ad contumeliam exasperet. Ne alie-
nis invidia felicitatibus illud con-
summat. Ne immoderata loquacitas
linguarum usque ad lasciviam protra-
hat. Ne odium usque ad maledicta
committat, quia dat aliis facit quod
sibi optat fieri cum benignitate. Unde
Et tunc homo cogitat omnia illa
alteri facere que sibi fieri ab altero ex-
pectat. Pensat namque ut malis
bona et bonis meliora reddant(?)
ut malitia languentibus gratiam be-
nignitatis impendat ut iracundis
sit mansueta ut discordes pace
reprimat ut concordes ad concupi-
scentia(?) ... patienter nutriat ut indi-
gentibus necessaria tribuat ut er-
rantibus viam rectitudinis ostendat
ut afflictos verbo et compassione medi-
ceat ut altius in huius mundi
desideriis in exspectatione congru-
at(?) ut minas potentum ratione
mitiget ut oppressorum angustias
contra prevalet ope levet ut fortiter
resistentibus patientiam apponat ut
mitis superbientibus exhibeat compa-
tientiam clementia. Ecce quod lex incipit(?)
a dilectione et studiosa sollicitu-
dine ad cuncta virtutum opera de-
ducitur. Non gratis ergo dominus
hoc precepto nos omnes esse obli-
gatos dixit. Diligatis invicem. Et
licet multi sint actus dilectionis
quibus debet inter nos diffundi ab uno
ad alium, et tamen duo sunt precipue
scilicet actus benivolentie et clementie.
Ad Ephe. iiii. Diligite ergo invicem
i. sitis inter vos benivoli ut unus
ad alium habeat voluntatem suavem be-
nignam et amicam. Diligite invicem
i. sitis vobis invicem donantes
et indigentias vestras relevan-
tes. Unde Aug. Nemo potest vitio(?)
misericorditer diligere invicem
i. unus prestat alteri et remittat
iniurias et offensas eius causa(?)
Ad Ephe. iiii. Estote invicem be-
nigni et misericordes donantes
invicem sicut et Christus donavit vobis.

Et ideo subdit Christus: Dilexi
vos ita quod a Christo capiamus exem-
plum dilectionis. Christus enim cum dilexis-
set suos qui erant in mundo in finem dilexit eos.
Non solum verbo quo corrigebat eorum
errores. Non solum lingua qua
docebat et illuminabat eorum intellectus(?)
sed et opere et veritate, quia dedit
se ad passionem(?) ut eorum penas ex-
piaret. Dedit se ad captivitatem ut eos
liberaret. Effudit sanguinem suum
ut eos ab omni iniquitate emunda-
ret. Et sinat ut eos perducere posset
in finem salutis. Tradidit in mor-
tem animam suam et cum iniquis depu-
tatus est. Et ergo ab ipso debemus
accipere modum diligendi quia ipse est
qui nos dilexit excellenter primo
et maxime propter quod subdit iusti(?)
vero. Maiorem hac dilectionem nemo
habet ut animam suam ponat quis pro
amicis suis. quasi dicat hoc est signum super-
me et maxime dilectionis. Valde
enim homo diligit qui propter salutem
anime dampnum rerum. Et magis
diligit qui propter salutem anime pe-
riculum inimicitiarum non advertit.
Sed maxime diligit qui etiam mori
non recusat pro salute anime. Er-
go dicit Christus: Ego ita dilexi vos
quod vitam meam posui pro vobis
ita et vos invicem diligatis.
Unde i Johannis iii. In hoc cogno-
vimus caritatem dei quoniam ipse pro nobis
animam suam posuit et nos debemus
animas nostras pro fratribus ponere.
Ecce ad quantum dilectionis sumus
obligati per hoc preceptum. Tene-
mur enim mori et proximos ex
illo amore quo deus eos habere(?)
ut essent anime si alias non sunt
esse anime et salve. Et adhuc Christus
nos adducit pluribus rationibus.
Prima ratio: vos anima mea estis
si feceritis que precipio vobis
quasi dicat Si enim vobis dilectio
ad me et si me diligitis estis
anima mea tunc debetis facere
et implere quecumque precipio vobis.
Non autem amicitia enim est maxima
et legis perfectio. Et ideo debetis facere

quam misset eos verum autem illa pre-
cepta hic impossint. Nos enim
verum meditantes huius ad laudem
implendum nos sine causa inducit
sed ad verum amicus et triplex
ergo obligatio stringit nos ad
hoc faciendum et ad implendum hoc
preceptum declarat quod iam non dicam
vos servos sed amicos meos quia
debetis hoc facere et implere
non coacte vel timore alicuius pene
vel intuitu alicuius mercedis quasi
servi sed ex amore delec-
tabiliter et prompte mente hylari
et sine omni tristicia. Hec enim vo-
luntas dei a filiis sed impleri.
Sicut dicit apostolus. Non accepistis
spiritum servitutis iterum in timore sed
spiritum adoptionis filiorum dei sed
ne pretenderent ignorantiam istius
modi sermonis hic de servo
nescit quid faciat dominus eius id est ille
qui servit et non amat non scit
et quantitas servicii sed vos qui
amatis et ex amore veniunt ad deo
que vobis debet revelare
secretorum quia amor est prius omnium
virtutum et communicationis
amicorum ad invicem. Eundem enim in-
venimus quia illorum quorum unum est cor
et anima una et idem velle quia et
eorum est idem nosse et ideo subdit
vos autem dixi amicos quia
omnia quecumque audivi a patre meo
nota feci vobis. Non notat omnia
simpliciter quia apostoli non erant
capaces omnium secretorum divinorum
iuxta illud adhuc multa habeo
vobis dicere sed non potestis por-
tare modo quia adhuc erant ter-
reni adhuc carnales. Itaque
quamvis illa poterant intelligere
que dominus cum populo sub parabolis
loquebatur sed notat omnia que
requirebantur ad cognoscendum
non implere omne istius precepti. Ita-
que ostendebat apostolis se
passurum et moriturum pro salute
hominum ex dilectione et ita volun-
tarie. Ex desiderio et amore

ex quo hec sunt voluntas patris
eterni. Non gratias enim marquerit
petrum quando nitebatur ei dissuadere passionem
non gratias eis tribuit qui gla-
dium evaginaverunt ut eum defen-
derent ne comprehenderetur. Ipse tamen
per expressum declaravit quod pati
et mori sunt sue voluntatis. Ca-
licem quem dedit mihi pater non vis ut
bibam. In christo ergo implebuntur
scripture. Sic quia homines sicut
diffinitum est de illo. Et quia ego
hoc facturus sum quo eo implere
voluntatem patris notum feci vobis
tanquam amicis ut et vos sciatis
quod hoc preceptum eo debeatis im-
plere. Et revera apostoli et martires
tanto fervore desiderio hoc fe-
cerunt. De primo in ceteris vide. Sed
racione ad probandum ut ponit
Non vos me elegistis etc. Non
vestra dispositione factum est ut ego
pater et amicus moriar pro re-
dempcione quia hec sunt ex illis pre-
destinacionis divine. Sed ego vos
elegi scilicet ad hoc preceptum implen-
dum et posui vos ut eatis scilicet
ad fructificandum in proximo
fructum salutis. Sicut namque deus
pater misit filium in hunc ad hoc ut
per exhibicionem operum dilectionis
traheret homines ad amandum
deum. Ita christus misit apostolos ut ipsi
ostenderent opera maxime dilec-
tionis trahentes homines ad dili-
gendum christum. Propter quod apostoli
illud dicunt in toto terra per universum
mundum predicantes et doctrinam con-
firmantes signis valde gloriose fru-
ctificaverunt in suo ministerio
quia ad hec eciam invicem ponit et ad
et fructus afferatis. Unde beatus in
sermone super cantica per a-
postolos fecit omnia per predicacionem
per vitam sanctam per miracula duce-
bant homines ad fidem fructum
instar florum hinc namque inducti vite
exaltati fortes in fide ferventes
in caritate animas suas non
timuerunt passi sunt pro christo

lapides carceres gladios Nec
tamen cessaverunt sed spiritualiter semina-
verunt agros plantaverunt
vineas et fecerunt fructum centesimum
sexagesimum et tricesimum hoc quidem
fructu sufficiente sed magis fructum Et
ideo sublimi Et sicut demanat
ad homines illud quod in hac
vita agitur fecerunt promta
etiam in illud seculum Emitte-
bant et flebant mittentes se-
mina sua Venientes autem venient
cum exultatione portantes ma-
nipulos suos scilicet in vita eterna
Cum igitur pariter eorum faciat
festum ecclesia sic breviter per-
stringatur

Symon chananeus et
Judas thadeus fra-
tres fuerunt Jacobi fa-
cobi minoris et filii
marie Cleophe que alpheo fuit
nupta Judas autem thadeus post
ascensionem domini ad Abagarum
regem missus est sicut legitur in ecclesiastica
hystoria Cum idem rex abagarus
domino nostro ihesu christo epistolam in hec
verba destinaverat Abagarus
euchanie filius ihesu salvatori
bono qui apparuit in loco iero-
solimorum salutem Audivi de te
et de sanitatibus quas facis quia
sine medicamentis et herbis fiunt
ipse sanitates presta et quod cecos
videre facis et claudos ambu-
lare leprosos mundare mortuos re-
suscitare quibus omnibus auditis
decrevi statim in animo meo unum esse
et duobus accipi Aut quia tu sis
deus et descendisti de celo
ut hec facias aut filius dei sis qui
talia facere poteris Ideo scribens
Rogo ut digneris fatigari ad
me et egritudinem meam qua
diu laboravi curare Ita comperi
quod iudei murmurant adversum te et
tibi insidiantur Veni igitur quia est
michi parva civitas sed honesta
que utrisque sufficiat Cui autem dominus
beatus es quia credidisti in me
cum tu ipse non videris me Scri-
ptum est enim quia hii qui me non
vident credent Et hii qui vident
me non credent De eo quod scrip-
sisti ad me ut venirem ad te oportet me
hic omnia implere pro quibus mis-
sus sum Cum autem assumptus fuero
aliquem ex discipulis meis mittam ad
te ut curet te et sanet te Videns
autem rex abagarus quod ipsum presentialiter
videre non posset misit quendam pi-
ctorem ad ihesum ut eius ymaginem
figuraret ut ipsum saltem per yma-
ginem conspiceret quem in facie videre
non posset Sed cum pictor adveniret
nimis pre nimio fulgore qui ab
eius facie procedebat in eius fa-
ciem aspicere non poterat nec ipsam
ut ei iussum fuerat signare quod
cernens dominus linteum pictoris ac-
cipiens et sibi faciei im-
ponens ymaginem suam impressit
et desideranti regi abagaro
destinavit Post ascensionem vero domini
sanctus Judas thadeus apostolus christi
venit ad regem Abagarum qui cum
dixisset se esse illum quem ihesus promiserat
vidit rex in vultu Jude quendam
splendorem quem vir rex stupefa-
ctus adoravit deum et dixit vere tu
es ihesu filii dei qui dixerat mihi
ad te aliquem ex discipulis meis mit-
tam qui te curabit et vitam pre-
stabit Cui thadeus si in filium
dei credideris omnia desideria
cordis tui obtinebis Cui rex Cre-
do vere Et Judeos qui ipsum inter-
fecerunt libenter armis vellem
Et quod non me romanorum auctoritas
impediret Cum autem abagarus
rex leprosus esset Thadeus epistolam
salvatoris accepit et super faciem
eius posuit Et statim sanitatem
plenam accepit Illa enim epistola
domini nostri ihesu christi tante virtutis
esse dicitur ut in civitate edissa nullus
hereticus vel paganus vivere va-
lebat nec tyrannus aliquis nocere
presumebat Nam si aliqua gens
aliqua armata malo contra insur-

vexerat infantes de sup(er) predi-
stant. Consol a leg dabat Et ea
die hostes alterius fugientes a
vobis omnes ad componunt. Et factum
est sicut fuisse ad impletum et magna
fide cooperante hostes fugae-
runt. Judas ergo thadeus primo
in mesopotamiam et ponto p(re)-
dicavit. Symon vero in egyp-
to. Deinde ambo in persidam
venerunt et duos magos
scilicet Zaroe et Arphaxat
invenerunt quos Matheus
de Ethiopia fugaverat qui
nitebantur confundere sanctos Symonem
et Judam. Eo tempore dux Babilo-
nie contra Indos erat iturus ad pre-
lium et ab ydolis responsa
habere cupiens pergentes vero
ad phanum proxime cum eo
ut demones consuleret. Audi-
vit demon quod apostoli venerant
Et ideo diis suis dare re-
sponsum non posset. Tunc dux
misit apostolos inquiri. Et inventos
qui non essent requisivit. Cui re-
sponderunt Et genus nostrum ebre-
orum ... servos dei
nos esse fatemur Et causam
vestre salutis et sanitatis venimus
Tunc dux ait Cum feliciter
rediero ... vos audiam. Tunc
apostoli dixerunt Nunc te
in primis cognoscere eorum opere vi-
ctoriam possis obtinere et hostes
possis evadere. Tunc dixit dux
Barata audivi deos
meos vobis presentibus non audere
loqui. Nobis futura predicate ut
possimus cognoscere exitum belli.
Tunc apostoli dixerunt Ut
sciatis quales ... et men-
daces demones vos seducunt
precipimus eis ut more solito ad
quesita respondeant. Tunc demones
dixerunt Grande bellum futurum
et ex utraque parte multos cadere.
Tunc apostoli ridere ceperunt. Dux

autem dixit eis Me timor inva-
sit et vos ridetis. Cui apostoli
dixerunt Ne timeas quia nobiscum
pax dominus intravit. Cras ergo hora
tercia nuncii venient
missi ab Indis qui postulabunt et tra-
dent pacem et subiacent se tuo
imperio. Pontifices vero irridentes
monuerunt ducem ut eos non cre-
deret. Dux autem iussit servare
apostolos et pontifices ydolorum
ut ex eorum verbis veritatem honora-
ret mendaces puniret. Sequenti
autem die venerunt nuncii et sicut
apostoli predixerant factum est.
Cum iratus dux iussit pontifices
comburi. Tunc apostoli pro eis roga-
verunt. Tunc admiratus est dux
quod pro inimicis rogasset. Igitur dux
ad regem duxit et coram duobus
magis eorum prefectos apostolos com-
mendavit. Porro magi illi
ab apostolis in omnibus superati et con-
fusi fugerunt. Ab eis interea
apostoli ad regem in Babilonia me-
raverunt contigit quod filia cuiusdam
ducis quedam dyacono infamata
quem amica ac occidere volebat
allato infante unius diei dixit
cum apostoli In nomine domini Jesu Christi
dic puer si hic dyaconus pre-
sumpsit hec nephas perpetrare
Dixitque puer dyaconus iste adhuc
vero castus nunquam carnem suam inquinavit
Cum ergo instarent parentes ut eam reum
apostoli ostenderent Responderunt apostoli
nos innocentes absolvere debemus non
autem nocentes condempnare. Cum ergo
per ix menses apostoli per totam Babiloniam
predicassent et baptizato rege cum
populis et multitudine fidelium dila-
tassent Zaroes et Arphaxat predicti magi in urbe
Suamir venerunt ubi erant lxx pon-
tifices ydolorum venerunt et eos
contra apostolos concitaverunt ut cum illuc
venissent aut eos sacrificare
compellerent aut penitus
eos crescere negarent

Cum apli ad predicta ciui-
tate venirent et pdicti ponti-
fices ad ymago pplo eos tepe-
r(e)nt et ad templu sol(is) duxe-
runt et pdicti magis asta-
tibus prefati pontifices apo-
stolos sacrificare insisterent Tunc
apostoli dixerunt ut sciatis
qd ydola hec non sunt dii sed
virum et luna que plena sunt demo-
nes Jussu ergo imperamus ut exeo
cant et sua simulacra confrin-
gant Statim duo ethio-
pes nigri exierunt et simula-
crum confringentes cum magno
clamoribus abcesserunt Tunc
pontifices irruerunt in aplos
et eos occiderunt Ipsa vero ho-
ra in celo tanta fulgura cho-
ruscavit ut templum tripha-
rie scinderetur Et illi duo ma-
gi ictu fulminis in carbones
sunt conversi Rex vero babilonie
cruciatis pontificibus et ab-
latis omnibus eorum bonis apo-
stolorum corpora ad urbem suam trasspor-
tavit et super ea ecclesiam mire
magnitudinis fabricavit re-
gnante domino nostro ihesu xpo

Sermo de omnibus sanctis

Uperno(rum) omnium
merita venera-
et recolit sancta
mater ecclesia ka ra-
multiplici ro(n)e
Sicut tradit wil-
helmus altisiodo-
rensis in sua summa Optauit pri-
mo ut honore domine maiestatis
Cum enim honor sanctis impe-
ndimus et deo in eis ipsum predicamus
Nam qui sanctos honorat reddit...
ssat honorat eum qui illos sancti-
ficavit Unde Augustinus in ser-
mone de aplis qui honorat mar-
tyres martir est eos honorat in-
tente qui dignitatis ... confert
ministerio illis ...stri sunt
exhibetur Secundo propter auxi-
lium nostre infirmitatis quia ex nobis
salutem habere non possumus Ideo
sanctorum intercessionibus indi-
gemus ut a quibus ut adiuvari
mereamur oportet ut eos hono-
rare debemus unde dicimus in collecta
omnium sanctorum multiplicatos
ut eorum proprie... sentiamus
Tertio propter augmentum nostre securitatis
ut scilicet per sanctorum gloriam que nobis
in eorum festivitate promittitur spes
nostra spes et securitas con-
tinuus augmentetur Si enim homines mor-
tales nobis similes ita per sua
merita potuerunt sublimari
et nos similiter poterimus quia manus
domini non sit abbreviata ut
salvare non possit Quarto propter
exemplum nostre imitationis Cum enim
eorum festa celebramus ad eorum imi-
tationem provocamur ut scilicet
eorum exemplo terrena contemnamus
et celestia desideremus unde dicitur
Jacobus Memento quod salvi
sunt patres vestri facti et nunc da-
memus itaque et inscribitur in
deus Quinto propter debitum nostre
necessitudinis sancti enim
de nobis in celo faciunt festum
Nam gaudium est angelis dei et
omnibus sanctis super uno peccatore
penitentiam agente Ut ergo ab necessitudine
impendamus iustum est ut quia
ipsi de nobis festum agunt itaque
et nos de ipsis festum agamus in terris
Et quia per totum annum multum
multos sanctos et sanctas o-
mittimus de quibus nec festivi-
tate vel memoriam facimus Non enim
possumus omnium sanctorum et sanctarum
festa agere Tum propter eorum mul-
tiplicitatem quia infiniti et deo
soli noti ut ad hoc sufficere possimus
Tum propter temporis brevitatem quia
tempus non sufficeret Ita sicut dicit
b. Jeronimus excepto die kalen-
darum ianuarii non est dies per to-
tum annum qui non inveniretur milia mar-
tyrum reperiri possit Ideo

ecclesia [illegible] ordinavit ut quia omnium sanctorum festa singulariter solempnizare non possumus et statim saltem omnes generaliter insimul honoremus. Et licet paucorum sanctorum festa agamus adhuc tamen illa pauca negligenter agimus et indevote. Et ideo quod ibi negleximus saltem in hac generali festivitate suppleamus et de negligencia nostra purgemur ipsorum oracionibus ut sicut nos omnes in hac die [illegible] honoramus sic et ipsi omnes sic pro nobis intercedant ut sic [illegible] faciliter impetremus. Si enim impossibile est multorum preces non exaudiri, constat quod valde impossibile erit omnium sanctorum pro nobis orancium preces non exaudiri. Ideo hoc sic oramus: Desideratam nobis tue propiciacionis habundanciam multiplicatis intercessoribus largiaris. Intercedunt enim pro nobis sancti [illegible] et affectu. Merito [illegible] eorum merita suffragantur. Affectu dum vota nostra cupiunt adimpleri quod fit per beatitudinis assecucionem. Et ideo de beatitudinibus est hodiernum ewangelium quod scribitur Mathei v°. In illo tempore videns Ihesus turbas ascendit in montem et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius et cetera usque super illos [illegible]. Constat autem omnes [illegible] beatitudinem dicit Crisostomus (?). Homines sciunt sive boni sive mali se volunt esse beati sed non erunt beati nisi ille qui volunt esse et iusti. Unde [illegible] aut ex [illegible] ex concupiscencia ex divitiis ex pompa seculi ex honore voluptatis aliquis vult esse beatus sed hoc non potest esse (?) contingere quia beati esse non possunt nisi fuerint meliores quam primus fuerunt. Res autem deteriores meliores facere non potest. Omnia quoque creata deteriora sunt homine quia et propter ipsum facta sunt.

Ideo ipsum facere beatum non possunt (?). In ista vita apparet David, qui se dicit Tamquam prodigium factus sum multis quod vellet dicere secundum Augustinum: Multi putant me prodigium quod credo quod non video. Illi enim volunt esse beati in hiis que vident exultantes potius in luxuria in [illegible] in rapinis in dealbacione luti parietis. Ego autem ambulo viam difficilem dissimilem (?) contemnens presencia temporalia (?) seculi prospera nec alicubi sanus esse possum nisi in promissionibus dei. Et subdit: Ipsi aiunt Manducemus et bibamus cras enim moriemur. Ego autem dico Ieiunemus et ploremus et oremus cras enim moriemur. Hanc arctam viam tenemus sed prodigium multis sed tu adiutor fortis. Et addit Augustinus: Dicit deus ad ipsos (?) [illegible] enim in via angusta. Noli deficere eo [illegible] illa via. Ego iam precessi. Ego dico [illegible] eos [illegible] ad me te (?). Hec ergo via que multis videtur mirabilis et prodigiosa in isto describitur ewangelio. Et incipit ab humilitate contra superbiam que est inicium apostatandi a deo et terminatur in libera affeccione contumelie (?) et maledictionis propter deum. Nam qui vult esse vere beatus debet incipere ab humilitate non [illegible] dimittere propter iniurias illatas debitas suas et aliorum defectus [illegible] lamentacione deplangere se in bonis proficere quousque veniet ad mundiciam cordis. Illam habens cum omnibus pacem debet habere et pro [illegible] pacem debet [illegible] pro nec [illegible] que iusticia [illegible] propter persecucionem et si ipsum homines oderint et dixerint malum [illegible] eum dixerint sed [illegible] non debet [illegible] deficere sed gaudere et exultare quia merces (?) [illegible] in celis. Et ita dicit David: Tota die sustinemus obprobrium ne obliti sumus te. Et

unum non agimus in g[a]c[t]u tuo Et
non recessit retro cor nostrum nec
declinasti semitas nostras a via
tua q. d. In omnibus que nobis
eveniebant propter nomen tuum a no-
stris affectionibus ad tua con-
volavimus voluntatem nec cessi-
de nostris semitis ut in tua via
ambularemus Et hoc facere
docemus deo animam humiliatos
quia hec non est aliud nisi in omni-
bus propriam voluntatem volunti
eius tanquam regule universali con-
formare Et ab hac dominus in-
Bea[titudo] cepit suum sermonem d. Beati de
Beata felix doctrina que ad
beatitudinem incipit cum nomi-
tas attenditur cum dei pau-
peres Quantas cum dei beati
humilitas cum dei spiritu [illegible]
litas cum dei quoniam ipsorum est regnum
celorum Et ideo virtutes que
in ewangelio describuntur
dicuntur beatitudines quia im-
mediate sunt ad beatitudinem or-
dinate Vel quia animam purgant
a viciis Et purgatam faciunt
in statu beatitudinis evolare
vel quia dant securitatem ante sine
timore Cum ergo quis has virtutes
in se invenerit non timeat sicut
se esse in tali statu In quo si
moreretur evolaret ad celum ex
quo patet quod huius virtutes est im-
munis a culpa mortali et venia-
li et solutus ab omni pena ut est
[illegible] ut eius opera per ignem pro-
bentur Si ergo [illegible] venire ad
[illegible] statum in quo non indigeat [illegible]
[illegible] labora ut habeat virtutes ha-
beat in anima Et incipe a pau-
pertate incipit unum est Beati pau-
peres spiritu [illegible] quia necessitas
concludit electorum et deliberatorum
[illegible] voluntariam et [illegible] Beati
pauperes non simulatorum quia ta-
les sunt [illegible] simulacio cum non so-
non est [illegible] [illegible] iniquitas
Sed beati pauperes spiritu i. voluntarii
sed quibus possent salutem assequi

cum divicias Tu elegisti omne
in paupertate Anima sunt hoc
Christum elegisse ut [illegible] sicut ad
Christo accidit paupertas sic eius
quo [illegible] ultimus tanto pre-
veniunt Et volunt esse paupe-
res quia eximuntur a cunctis pe-
riculis et amoribus ab affec-
tionibus Et [illegible] volunt cogi-
tacione tenui circa mundana
ut eo liberius possent vacare
saluti propter laudi divine et illis
que proficiunt ad salutem proximorum
Et tales dicuntur esse pauperes humiles
qui voluntarie expoliatione ab-
sciunt ab amore omnium mundanorum
sive ille sint divicie sive illa
sint divicie sive delicie sive
honores sive et ad quecumque
Et enim hec scripsit [illegible] mysti-
cos et ceteris omnibus [illegible]
Et tales habent spem de assecuti-
one beatitudinis future que dicitur
[illegible] quoniam ipsorum est regnum celorum i.
[illegible] spem assequi illud [illegible]
[illegible] et [illegible] ut qui [illegible] vo-
luntarie [illegible] habundant
[illegible] [illegible] pauperes et modicos
[illegible] ingredi [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] accipiant regnum
[illegible] de manu dei quia
[illegible] spem [illegible] qui in [illegible]
[illegible] gloriant Et [illegible]
[illegible] spem [illegible]
ista non est spes [illegible] habet
[illegible] habet confundit [illegible]
[illegible] assequi in [illegible] ad
quod in se in merito [illegible]
[illegible] future beatitudinis
[illegible] et meritis
[illegible] presumptio
[illegible] humilitas possit 2°
in [illegible] consumari [illegible]
[illegible] quod [illegible] 2m [illegible]
[illegible] superbia [illegible]
[illegible] sunt [illegible] humiliti
[illegible] Con-
[illegible] et [illegible]
[illegible] humilitas

in habundancia consciencia. Primum est
fides qua creditur quod hec omnia
dei sunt et a deo dantur quia
nec ideo non sunt dona dei quia
non sunt terrena. Ergo nichil est deo
ita odiosum sicut illa vox ama-
ri mea gracia et non deus fecit
hec omnia. Secundum est gra-
titudo qua quis inde deum lau-
dat et amat quia deus sibi spe-
cialia dat et amatur. Tercium
est spes quando ex hiis ho-
mo sperat de eo uberius consolari.
Ergo hec enim quod deus dat tem-
poralia et malis spectat quanta
largitur et electis. Augustinus li-
bro soliloquiorum capitulo xxxi. Talia
quesso qualia ipse et quam magna
et quam innumerabilia erunt ea bona
que preparasti diligentibus te domine
in illa celi patria ubi te videbimus
faciem ad faciem. Si tanta nobis
ostendis in carcere quid ages
in pallacio. Augustinus. Et innumerabilia
sunt opera tua domine que sunt hec
omnia valde bona et delecta-
bilia que bonis pariter et malis
communia tradidisti. Qualia fu-
tura sunt ea que solis bonis
tradidisti et recondidisti. Si tam
innumerabilia et varia sunt dona tua
que amicis pariter tribuis et
inimicis. Quam magna et innumerabilia
quam dulcia et delectabilia
sunt que solis tuis largiturus
es amicis. Si tanta solacia
in hac die lacrimarum existunt
et largiuntur quanta conferes in die
nupciarum. Si tanta delectabilia
continet carcer tanta que continet
patria hec scilicet Augustinus quibus ergo et in
prosperis possit humilis conserva-
ri. Et quod hec est preciosum et spe-
ciale. Ideo illi qui domini abi-
erunt ut humiliores fierent hii a
domino beatificantur. Unde dicit:
Beati pauperes spiritu. Et quod humi-
homines tamquam a deo non sunt acce-
pti a deo sine adversitatibus

Continuat se ad 2am distinccionem

Iuxta illud Thobie: quia accep-
tus eras deo necesse erat ut
te temptacio probaret. Quarta
enim taliter planus est multis la-
tescit minime credentes quia
necesse est ut sic mitis in affe-
ctu et mansuetus in effectu ha-
beatur. Ideo prior 2a beatitudo
cum dicit: Beati mites id est qui ve-
ritati nulla sui tensione turbantur
et non cogitant malum pro malo
reddere nec maledictum pro male-
dicto nec vindictam pro offense
sed devincunt in bono malum. Et
exspectant in bonitate unde po-
nitur quartus gradus humilitatis scilicet
malo non resistere malum pro ma-
lo non reddere. Malum non videre
malo non vindicare inimicum diligere
malefacienti benefacere. Quintus: fla-
gella non murmurare. Sextus:
adversa libenter sustinere. De flagellis
gaudere. Tribulacionem salutem re-
putare. De tribulacionibus deo
gracias referre. Adversa sustinenda
sperare. Et in flagellis dolorem
non sentire. Quoniam tales sunt hii
a domino beatificantur. Et pro
premio eis promittitur quia
possidebunt terram id est sensualitatis
subiectam racioni. Et ita miti-
bus certa progressione conservacione
humilitas datur. Cum enim conserva-
humilis quam dum subicit racioni
sensualitatis. Ex quo ergo possidet
se ipsos. Unus est terram meliorem
quod hereditatem patris eternam possidebunt
erunt in futuro. Et certum est
quod plus est possidere regnum celorum
possidere quam ad illud michi habere dicit
ergo quia mitis plus habet in mite
quam humilis. Ideo etiam in premio
plus recipit. Quarta possidebunt
terram scilicet viventium de qua psalmista: Credo
videre bona domini in terra
viventium. Dicit hic Beda: Regnum
celorum humilibus et terra mitibus
promittitur superbis et contencionibus
... quod ... infernus relinquitur

Et quia per concemptum huius mundi
per paupertatem et per quietem mentis
humilitate homo sibi statim
considerans non invenit aliud nisi
materiam luctus ideo ponitur
tercia beatitudo Beati qui lugent
scilicet non solum propria peccata sed
etiam miserias aliorum Et quod de-
ceat flere non est mirum sunt enim igno-
rancie et errores quot impulsa-
ciones quot necessitates quot infir-
mitates quot miserie quot cogi-
tationes quot affectus quot inclinaciones
presumptiones Considerationes et
quod homo in eo statu permanet iam
desperget Si quis sentit enim se ma-
gnitudine virtutum vix se abs-
tinet extollere a nimium licet sit in
hac vita mens angustie et dolores
nec adversa deviant nec prospera
extollunt Quod vita sit humana
bellum exeratur quotidie de vicia
ad dampnacionem mittunt Anima ergo tan-
ta est huius miserie vita Beati
igitur qui lugent Et legitur
Gregorius nunquam vel vix plangit
nisi cui peccata sunt dimissa de-
bet beati sunt hii qui plangunt
scelera Racio Gregorius quia la-
menta reparant vetera deperdita
Beati ergo qui lugent qui ex desti-
tucione culpe consurgunt cognicio
sui ipsius Et illi beatificantur
qui deplangunt aliena peccata
Anima enim Gregorius qui aliena
plangit sua diligit debet primo
quo uberius propria et aliena pla-
gunt eo altius cognicionis veritatis
attingitur Non me causa plan-
ctus quia corda que replebat divi-
na gracia sepe replent facinora
Non me luxuria quod per hoc in co-
gnicione dei impeditur in eterna
dilectione et delectacione divina
Et qui homo iam facit omnia
que potest et est adhuc in multis
et nescit an odio vel amore dei
dignus sit et quia cessat volu-
ptatis ad necessaria carnis et sanguinis
lex quo inter homines super terram
et iudicia Nomine iusticie hic plan-
gendo ad agnoscit eternum premium pro
quo multis temporibus neglexit labo-
rare Dicit enim Gregorius Tanto
magis ponimus in ista vita cum magno
ingenio famine Cum nos nescimus
scilicet quid quaerimus Sed quanto veni-
mus ad divinam revelacionem Tanto
subtilius laborat quam labores quos
per ignoranciam fecit Quos lectus persequit
Est ergo multiplex materia plangendi
Et ideo multo flentibus promittitur
consolacio pro quo dicit citatum
quia ipsi consolabuntur Congruit
enim ut qui amiserunt temporale gau-
dium quod eterna leticia perfruantur
in regno celorum Et quia qui facit
hec omnia predicta scilicet mundanas
divicias paupertate spernit aut
abicit mititate superbos mores re-
prorat Et defectus inter peccata
deplangit Iam potest quirere et si-
tire iusticiam Ideo dicit beati qui esu-
riunt et siciunt iusticiam Ecce est con-
veniens ordo istarum virtutum Iste
enim tres priores excipiunt istos ab
hic negociis seculo quia paupertas
a delectacionibus, mititas a badu-
litatibus luctus a vanitatibus
et defectibus Iste autem que sequuntur
erigunt ad regnum celorum et
prima earum est iusticia que omnes
virtutes et potius continet sine
desiderio iusticie licet nunquam in
presenti vita perfectam iusticiam habere
non possumus et tamen Beati sunt
qui esuriunt et siciunt iusticiam
Ille namque sicut iusticiam amant
Gregorius qui gratie in semetipso
agunt hic quod est deo proximus
et per ipso est enim que iam qui
est per dona sicut construxit
unde amplius preceptum induit
bonam iusticie Sicut enim pro bona
sunt in operibus contrahenda Sic
et pro bono iuste sua iusticia Iusticiam
ergo induit qui bonorum operibus vir-
tutibus se munit et contingit
ut ex aliqua parte turpitudo
nuditatis appareat a ... sub

vel iusticia aliquando qui ce-
stodiunt et ea faciunt coram homi-
nibus etc. Sic quia multi eam amit-
tunt iusticiam sicut qui qui ho-
minibus predominantur impii alios
suo exemplo trahunt ad iusticiam
in honore dei magnum quod multi
sunt isti homines. Ideo aliqua-
lem premium eis promittitur
scilicet saturitas. Unde dicitur quia ipsi
saturabuntur scilicet omni bono. Iux-
ta illud Luce i° Esurientes im-
plevit bonis etc. Mercede eorum re-
spondetur in premio qui certa-
men habuerunt in merito
professionis iusticie saturitatem habe-
bunt in celo. Et quia qui sic
iusti sunt quando desiderio iusticie
esuriunt indigent misericordia quia iusticia
sine misericordia tendit ad crudelitatem
sicut misericordia sine iusticia disponit
ad fatuitatem i. remissionem. Ideo
consequenter ponitur ista beati-
tudo. Beati misericordes etc.
Crisostomus Multi sunt pauperum
proximi multi adiutores mul-
ti protectores et multi dant
pauperibus non quia eos diligunt
sed quia metuunt iram dei qui
qui est super omnes iudex. Verum mi-
sericordes sunt quia naturaliter a
misericordia cordis pro deo ut ad quod in-
tenditur miserorum atque compassione
dum animi dolore tollitur
ipse cor miserum facit et tunc mi-
sericordes dicuntur quia ex compassione
ad proximum moventur. Sed hec ex natura
non est. Ideo plus etc. veraciter
misericordes dicuntur qui proximis
miserentur ex dilectione caritatis
quod ei tenetur unde Job xxix. De
se dicit Pater eram pauperum.
Ideo quando quis ex affectu pauperem
relevat vel abundantia ab igno-
rancia vel a culpa ab illacione
iniuriarum vel aliquod aliud opere
pietatis in eum exercet hic beati-
ficatur. Et promissio additur
quia ipsi misericordiam consequentur

Cuius ratio quia unus potest sit misericors
quia sic faciet ut ne deus misericordiam
suam aufferat ab eo quia graciam re-
cipiet pro gracia et pro gracia
impensa proximo accipiet graciam
a deo. Ex quo quia misericordes
de quibus hic dicitur sunt a peccato im-
munes quia peccatores non bea-
tificantur licet sic dei misericordiam conse-
quantur. Item sunt sancti et discre-
ti ut sciant quid quantum cui
quando et quomodo et quibus debeant
misereri quia in discretis de-
ificatio non competit. Et sequitur Beati
mundo corde quia si quis in mun-
do corde misereatur nunc sen-
tencia pro deo. Sed quando cor hominis
mundum sit Racio Crisostomus
[illegible] quia cor est fons unde ema-
nant operaciones. Et ideo cor
sicut fons secundum quod a qualitate
pravitate vel sanitate [illegible]
quia fons unde bonum agitur. Sed
ante deum oculus in ara cordis
victima innocentie non immolatur.
Sed autem mundum esse ab omnibus pra-
vitatibus ab omnibus distrac-
tionibus et vanis et superfluis cogi-
tationibus. Sed esse decoratum
ab omnibus virtutibus [illegible]. Et
tales munda corda videntes deum
ideo sequitur Quoniam ipsi deum
videbunt quia nec aliud bene insi-
nuatur potest deum nisi per
fidem licet quod omnia que sunt in
homine sed esse munda quia
sunt dei habitacula sic dicit
apostolus Corinthios Vos templum
sunt spiritus sancti Magnum hoc con-
sidat eum. Crisostomus Quia est cor-
dis sinceritas que excellentia vasa
requirit [illegible]. Quia a bo-
ne bonis quidam cogitacione tenditur
ad gaudia eterna. Sequitur beati
pacifici Et congruo ordine
quia qui turbatus est in corde
ad pacem professatur quia pur-
gatus ab omni labe peccati a se pace

incipit et aliis eam procurare
contendit. Est ergo homo in se
pacificus qui in eo racio omni-
bus dominatur et imperat
et ipsi deo est subiecta. Et quando
deorum affectuum quiescit in
quiete ex toto sed in ipso quie-
tatur et pacificatur. Secundo paci-
fici cum aliis sunt qui super
pacem observant et diligunt.
Hunc autem paci contrariantur bel-
la, lites, tumultus, inquietu-
dines et molestie. Pacifici ergo
sunt qui insistunt bellis sopien-
dis, litibus dirimendis, tu-
multibus sedandis, inquie-
tudinibus quietandis et mo-
lestiis litigandis. Et hec est
officium filii dei iuxta illud
Constituit pronas arcus scuta
gladium et bellum. Ideo hii
filii dei vocantur per imi-
tacionem. Et quia quis audiens
de pace posset estimare quod semper
deberet pacem querere, ideo subiun-
gitur Beati qui persecucionem pa-
ciuntur propter iusticiam aut defende-
ndam aut promovendam aut pro-
pagandam aut conservandam.
Unde nota secundum Ieronimum Beati sunt qui bene
agunt, sed alii qui paciuntur. Et
hec virtus est perfecto et caput
precedencium. Nulla enim est dignius
pati adversa iniustis. Secundum virtutes
tes habuerit, patiencia enim opus
perfectum est. Ideo pertinet ad sta-
tum perfectum. Unde et beati pau-
peres si persecucionem paciuntur, alii
mites si persecucionem paciuntur
et cetera. Et quia ita fuit inter sanctorum
apostolorum et aliorum sanctorum qui propter
verbum dei maledicebantur
de uno loco ad alium fugabantur
et de hiis multipliciter. Sed unde
gaudent et exultabantur propter
quod certe hoc et meritum mer-
cedis copiosam in celis ad quam
invitat nos. Beatus Augustinus in libro
de novo cantico circa finem:
Festinate ad illam patriam

augmentes audi sunt. Ubi templum
deus, ubi splendor sol, ubi
civibus est eternitas. Ibi nullus moritur,
nullus infirmatur. Ibi nemo moritur,
pro salute letatur. Ibi ille ve-
nerimus non quem aut senem
visio nostra ipsa satietas erit.
Non dormiemus. Quando non
laborabimus. Nulla enim lucerna ne-
cessaria erit refectio, vera
erit defectio unde enim
et letabimur. Augustinus libro meditacionum
capitulo. Unde per multa vagatur
homuncio querens bona anime et cor-
poris. Ama unum bonum in quo
sunt omnia bona et sufficit. Desi-
dera simplex bonum, quod est omne
bonum et satis est. Unde ergo amas
caro. Unde desideras anima.
Ibi in celo quicquid amas, quicquid
desideras. Si delectat pulcritu-
do, fulgebunt iusti sicut sol. Si ve-
locitas aut fortitudo aut libertas
corporis cui nihil obsistere possit, erunt
similes angelis dei, quia seminatur
corpus animale et surgit corpus
spirituale potestate utique non natura. Si lon-
ga vel salubris vita, ibi eadem sana
eternitas et eterna sanitas,
quia iusti in perpetuum vivent et salus
iustorum a domino. Si satietas, satia-
bor cum apparuerit gloria domini.
Si ebrietas, inebriabuntur ab
ubertate domus dei. Si melo-
dia, ibi angeli canunt sine fine deo.
Si quelibet non immunda sed munda
voluptas, torrente voluptatis sue
potabit eos deus. Si sapiencia,
ipsa sapiencia ostendet se ipsam.
Si amicicia, diligent deum plus
quam se ipsos et invicem tamquam se ipsos
et deus eos plus quam illi se ipsos, quia illi
illum et se inter se per ipsum, et ipse
se et eos propter se ipsum. Si concordia,
omnibus se ipsis illis erit una
voluntas. Si potestas, omnipotentes
erunt sue voluntatis ut deus sue
suo sua. Nam ut poterit deus
quod vellet per se ipsum, ita pote-
runt illi quod vellent per ipsum

Et mea sicut ille non aliud vellet
quam ille ita ille vellet quidquid ille
vellet. Et quod ipse vellet non po-
terit non esse. Si honor et divitie
desiderantur. Deus servos suos
bonos et fideles super multa con-
stituet immo filii dei et dii voca-
buntur. Et ubi erit filius dei ei erit
et ille heres quidem dei cohere-
des autem Christi. Si vera securitas
ita certi erunt nunquam et nullatenus
de esse vel posse istud bonum
unquam destitui. Sic certi erunt
non sua sponte illud amissuros
ut dilectos deum dilectoribus
suis invitis ablaturum. Vera autem
dos potenciis mentis deum
et cetera et sic specialiter. Quam
vero qualis et quantum est ibi
actus bonus est. Cor humanum
cor indigens. Cor corruptum
criminibus ymmo obruptum crimi-
nibus. Quantum gauderes si hiis
omnibus habundares. Interroga
intima tua si capere possint gau-
dium suum de tanta beatitudine sua
et si tibi delectat cum de talibus
loquimur. Quid erit et inde videre
deum. Unde ad deo vita ei ma-
erit laudare deum et sine de-
fectu cum laudare. Beati omnes
ait propheta qui habitant in do-
mo tua domine in secula seculorum
laudabunt. Pro introduc-
tione evangelii pulcher
modus.

Dicit Eus. super
Matheum. Unus ar-
tifex vel professor
suarum videns oportuni-
tatem et bonitatem
operis gaudet. Car-
pentarius videns arborem bonam
concupiscit eam pro ad opus
artificii sui. Agricola si videt
terram pinguem desiderat eam
arare etc. Sic omnes sacerdotes
predicatores cum vident civitatem ple-
nam hominibus gaudent ac omnes
et delectantur ut doceant. Sicut

videret civitatem varia confunditur
et in [illegible] ut patet. Sic et deus videns
magnam congregacionem populi civi-
tatis erit ad docendum. Nam dicit
evangelium quod videns turbas ascendit
in montem. Nunquid non poterat docere
ubi iam populus erat? Poterat quidem
sed propterea hic ascendit in montem
ut misterium predicti ostenderet. Asce-
ssit enim licet alta ad altitudo virtutum
descendit ergo in montem ut nobis
ostenderet quod in altitudine virtutum
spiritualium consistere. Sed qui docet
iusticiam dei pariter et qui audit
qui docet vox suorum ipse sit [illegible] et
magis opere doceat quam sermone.
Dicit autem apostolus ad Thimotheum
Exemplum esto omnium fidelium qui autem am-
bulat per convallia vite terrene ob-
scuritas securitatis et scelus caritatis
et licet alios sermonibus non aliter in-
struit sed scripturis castigat. Nemo
potest in valle stare et de monte loqui
sed aut ubi stas inde loquere. Aut
ubi loqueris ibi sta. Si in terra as-
tiis, qui de terra loquere. Si autem
de celo loqueris in celo consistere
ut dicas cum apostolo. Nostra autem
conversacio in celis est. Ille autem qui
audit iusticias dei vult populus
sed in altitudine omnium bonorum
conscendere quia celus ymnitari
sed esse integre. Si autem in peccato
vivas et audias iusticie verba
docentes iudicium tibi non salutem
adquiris. Audis enim ut ne vel
ignorancie excusacionem habeas
ante deum. Fac homo si quita
aliquem artem toto corde volun-
tate ut puta pingere aut edificare
cum frequenter magistrum suum audi-
erit aut viderit tollet se in secreto
et accipit securitatem et ipse se
tentat si possit iam facere quod frequen-
ter videt vel audivit. Sic et tu
si iusticiam facere non vis ut quid
predicatorem iusticie audis vel quid
eum doctorem appellas cum non
vis esse discipulus. Intellige ergo dico
enim tibi rem racionabilem in loca

istius scriptura. Sedit enim [illegible] in monte
et predicator in valle. Tu si enim
constitutus audis vocem eius qui
vox melius sursum ascendit, sic
aut tu steteris in valle et doctor
tuus steterit in monte et loquatur,
non multum tibi proficit doctrina
illius. Ideo in primis populus se
consideraret, scilicet qualis est, et in secundo
loco qualem sacerdotem habeat, quia
doctor malus bono populo non
multum nocet. Bonus autem doctor
malo populo nihil prodesse videtur. Ante
scripturam non videt quem primum vide-
re debet. Sed hic sedens indicat de
motibus sacerdotis. Ideo ergo
prius scriptura nos docet ut tu
doctor cum populus in monte stare
ascendat quem vult audire predicatorem
eternaliter agnita (?) et ea si dixisset
attestermini (?) ad eum que tu omnes
et assertus es sum doctrinatus (?)
Beati pauperes spiritu. Pauper
spiritu est humilis corde, id est pauper
spiritu tamen qui non magis superbit.
[illegible] dicit quadruplex [illegible]
spiritu intelligitur magna
[illegible] et superbus spiritu
qui non implet mandatum [illegible]
[illegible] commissi sunt et efficaci-
ter non sunt. Pauper iste non intra-
bit in regnum celorum, qui etiam
iam commissum sunt, est ille
e pauper spiritu. Et qui pauper
est spiritu ille quasi solus est sicut
puer. Et fidem in testimonium
Christi et apostoli: plenitudo
legis est dilectio, et in terris di-
lectionis est humilitas. Et odium vel
superbia. Ideo totius boni initium est
humilitas et totius mali super-
bia. Demum et predicationis initium
cepit a superbia per [illegible], et in-
[illegible] salute ab humilitate per Christum
[illegible] commendetur et omnes bea-
titudines humilitate fecit initium.
Et quare non manifeste dicit
Beati humiles spiritu? Responsio:
ut non pro humilibus videatur sed et

indigentes humiles qui sic sunt
humiles ut semper adiutorium
dei sunt mendicantes. Unde
in Greco non dicitur beati pauperes
sed beati mendici. Vel etiam ille
pauper est qui angustias quas-
dam habet, sed non tantum ut men-
dicare cogatur. Sed mendicus quasi
[illegible] et propheta dicit: Beatus
qui intelligit super egenum et pauperem.
Ideo dicit beati mendici spiritu,
ut multum humiles sint, quoniam ipsorum
est regnum celorum. Quia etiam nequaquam ali-
as virtutes [illegible] non est re-
gnum celorum. Et hoc nam si cetera
vicia deprimunt ad inferos, maxi-
me tamen superbia, quia radix
omnium malorum est. Sic et si omnes
virtutes inducunt ad regnum
celorum, maxime tamen humilitas,
quia sicut radix omnium malorum
superbia est, sine dubio radix
omnium bonorum humilitas est. Et
propterea qui se exaltat humi-
liabitur et econverso. Beati man-
sueti etc. Mansuetus est qui neque
irritat malum nec irritatur
a malo neque adversus eum
prevalet causa potestatis, sed magis
contentus est iniurias pati quam
[illegible] facere. Ille ergo est mansuetus
qui ad nocendum fuerit nec cogitat
malum facere nec facit, quoniam ipsi
possidebunt terram. Terra
est cor vivum et quod dicitur [illegible]
et mortis terra est morientium, vel
autem fuerit transformatum conforme
corpori glorie eius. Ideo erit terra
viventium et possidebunt eam eternam
eternaliter et spirituales sunt spirituales
et sancti. Beati qui lugent, scilicet
peccata sua, sed beatiores qui lu-
gent aliena [illegible] sua. Bea-
ti qui esuriunt et sitiunt, id est desiderant
iustitiam dei ut sine fastidio [illegible]
iustitiam dei sine [illegible] audiant
non [illegible] audiant vel faciat
iustitiam dei. Sed [illegible] cor-
dis, quia omne bonum quod non est
amore ipsius boni faciunt [illegible]

miserium est apud deum unde dicit
per ioelem non omnes sicut vocabat ad
potum sed tamen sicut dicit. Si quis
sitit veniat ad me et bibat. Bea-
ti misericordes. Non ille misericors
qui inspicitur aut pauperem aut
pupillum aut viduam. Sic enim mul-
ti sunt qui inveniuntur qui non co-
gnoscunt deum. Ille autem vere mi-
sericors est qui inimici proprii
miseretur et benefacit ei. Unde
dicit Math. v°. Diligite
inimicos vestros. Non et deus
non solum super gratos pluviam dat
et solem suum mittit omni. Sed
super ingratos. Unde et ita dicit
Estote misericordes sicut et pa-
ter vester misericors est. Et vere beatus
est ille qui [illegible] eius si quando non
habet peccatorem qui est in hominibus dif-
ficile prestat illi ad adiutamentum
misericordie. Paulus ad confessionem
peccatorum qui post [illegible] dicit
Dimitte nobis debita nostra sicut
et nos dimittimus debitoribus nostris. Be-
ati pacifici. Pacifici dicuntur non solum
illi qui inimicos in pace recon-
ciliant. Sed et ille qui im-
memores malorum diligunt pacem.
Multi enim sunt qui quando
inimicos labiis in pace recon-
ciliant et postea inimici sunt eius
et corde reconciliantur. Tales
illusores sunt pacis non ama-
tores. Illa enim pax est bona que
in corde posita est non in verbis
[illegible] cognoscere quia est vera pa-
cificus. Audi prophetam dicentem
Prohibe linguam tuam a malo et la-
bia tua ne loquantur dolum. Diver-
te a malo et fac bonum in-
quire pacem et persequere eam. Ecce
primo dicit Prohibe linguam tuam
a malo i. lingua tua non dicat
mala. Sicut enim ignis de mo-
dica scintilla magnum conflat
incendium. Ita et sermo malus
[illegible] occasionem magnam sunt (?)

dicit [illegible] labia tua ne
loquantur dolum. Illius labia
dolum loquuntur qui pacem
portat in labiis et malitiam ser-
vat in corde. De quibus propheta
dicit qui loquuntur pacem cum proximo
suo. Mala autem in cordibus eorum.
Da eis domine secundum opera eorum
et secundum nequitiam adinventionum
ipsorum. Si custodierimus [illegible] aut quod
loquimur hoc cogitamus aut quod co-
gitamus hoc loquamur. Tercio dicit
Recede a malo et fac bonum. Non
dixit Noli attendere ad malum
sed recede a malo. Ille autem
iubetur recedere qui attendit. Dicit
deus misericors in firmitatem
nostram. Si dixisset Noli atten-
dere ad malum aut pauci aut nul-
li potuissent illud adimplere
Nam pene omnes peccati sunt ad
malum. Ideo sic dicit Et bonum
quod fecerit si non attenderit ad
malum. Si autem quis homo nature
carnalibus motibus [illegible]
attendit ad malum saltem per
considerationem divini timoris re-
cedat a malo. Qui attendit ad
malum fortasse secundum carnem hu-
manam est infirmitatis. Permanere in
malo et [illegible] malum male
[illegible] est non infirmitatis. Quarto
dicit Inquire pacem et persequere
eam. Non dicit Si te pax se-
quitur suscipe eam. Si te fugerit se-
quere eam ut [illegible] humana
est. Si cum aliquo feceris litem
et ille prius te invitat ad pa-
cem pax te sequitur ad gaudio
suscipe eam. Quod si ille qui malum
permanet in malo pax abscon-
ditur ab oculis tuis. Tunc quere
splendorem pacis i. Christi filii dei [illegible]
[illegible] pacis. Et hoc est inquire
pacem Nos dicimus Ille michi prior
iniuriam fecit, et prius debet me
rogare. Gloriosior es tu si in-
veneris pacem [illegible]

nocens. Quere ergo pacem
et invenies te, quia in pace quam
vocaberis filius dei. pax enim est
unigenitus dei filius, de quo ait
apostolus: Ipse est pax nostra.
Cum ergo pacem diligunt, tunc
sunt filii pacis, id est filii dei. Beati
qui persecutionem patiuntur. Ita dicit:
a gentili vel heretico ne putes
similem illum beatum qui persecutionem
patitur propter ydola non colenda vel
propter veritatem non relinquendam. Sed
si quis ex potentibus qui inde[illegible]
tur esse christianus forsitan propter
peccata sua correptus fuerit, sive
tibi minoris et persequitur te, sive
sicut Herodes cum Johanne. Nam et Jo-
hannes non propter gentilitatem
nec heresim interfectus est, sed
quia corripiebat Herodem propter
eius adulterationem. Sic et omnes
prophete a suis civibus occisi sunt.
Prima [illegible] probant eorum peccata.
Si ergo ille qui a suis patitur ali-
[illegible] propter causam dei non habet merce-
dem, tunc nec prophete. Ideo et
non posuit personam persequentium
sed solam causam persecutionis, ut tu
non aspicias quis te persequitur
sed propter quid te persequitur. Quando
vero si quis te persequitur propter
[illegible] tua ut ea tibi auferat, ille
qui sine causa te persequitur reus
est, sed tu non es beatus, quia non propter
iusticiam pateris persecutionem. Sed
si volueris adimplere consilium
Christi dicentis: Qui te percusserit in
maxillam, prebe ei et alteram. Et
qui vult auferre tunicam, noli vetare,
et tunc beatus es, quia et si ab
initio non propter causam dei passus
es persecutionem, postea tamen
[illegible] damnum aut iniuriam
passus es propter deum. Si autem
resisteris [illegible] sine peccato et non pa-
teris, mercedem beatitudinis
perdidisti. Beati eritis cum vos

exprobraverint homines. Post
[illegible] loquitur de eis qui [illegible]
merito sustinere, tanquam si
[illegible] aliquis [illegible] Domine
si persecutionem passi non fuerimus
propter te vel propter iusticiam tuam,
[illegible] probrium aut [illegible] et in
blasphemiam hominum [illegible]
Beati non sumus cum persecutionem
passi sumus. Sed ait: cum expro-
braverint vos homines. Multi
multi homines propter causam dei sunt
nobis inimici, sed non aperte vos
persequuntur, forsitan quia non
[illegible] omnia bla-
sphemant nos et dicunt de nobis
obprobriosa. Sed ait: et adversus
[illegible] homines et dixerint omne
malum adversus vos
mentientes propter me. Sed vere
est qui aliter agunt vobis
[illegible] mercedis eius non erit
[illegible] qui vere [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] ergo blasphematus sit [illegible]
[illegible] ut me
[illegible] blasphemetur et propter
[illegible] blasphemetur aliquando
si [illegible] dicens: Beati
[illegible] non est merces [illegible]
Sed quis [illegible]
[illegible] sed non propter causam
dei sed propter aliqua [illegible]
[illegible] ille qui [illegible]
[illegible] at mercedem [illegible]
non habet nisi forte cum posset
reblasphemare, non reblasphe-
masti propter iusticiam dei [illegible]
posses revindicare et non revin-
dicasti, et tunc beatus es, quia [illegible]
[illegible] facta est [illegible] dei. Quando
[illegible] propter causam fidem dei [illegible]
blasphematus [illegible]
de te malum verum est, item non
[illegible] quia [illegible] dictum
[illegible] et illa blasphemia non
pertinet tibi ad mercedem nisi
[illegible] ad vindictam [illegible]
possunt [illegible] propter me. Gaudete

et quantitate qua mentes vera in-
ta in modus Propter quod deceat con-
fusionem terrenorum ad gloriam
celesti et mittente si non multo
levius est quod patimur super terram
quam quod expectatur in celo Unde forte
dicit [illegible] pro blasphematis
[illegible] Nos dicam gaude
Unde vel magnanimitas ferre
[illegible] vana gloria non de-
lectatur Tertio quia gloria con-
sistit in celo obprobria non
timet in terris nec cogitat
quid loquantur homines propter
ipsum Unde quod videat deus in
celo de illo Tertio quia letatur
de laude hominum Item de vitu-
peratione hominum [illegible] magis quam
letatur Tertio ac de laude hominum
non extollitur nec de vituperatio-
ne humiliatur [illegible] vana glo-
ria quia timet et confusionem
Tertio gloria quia in celis con-
fusionem timet in terris Tertio ac
gloriam non querit nisi tantum apud
deum confusionem non timet nisi
tantum apud deum Dicit [illegible] si
[illegible] non sustinet [illegible]
[illegible] quanto magis
vos mundi obprobria mundi non
debetis timere qui regni celestis
premium expectatis Ad quod
nos perducat etc. Amen

Sermo de animabus

Ad memorationem cele-
bris omnium fidelium
defunctorum quorum ani-
me cruciantur in pur-
gatorio peragitur
in crastino festi omnium sanctorum
ex institutione romane ecclesie
propter visionem [illegible] ostensam
cuidam custodi ecclesie sancti pe-
tri de urbe in festo omnium sanctorum
petri de urbe in festo sanctorum omnium
anno [illegible] festo institutione
fuit ac [illegible] de rege glorie et re-
gina [illegible] et [illegible] virginibus

de Johanne babtista prophetis
et patriarchis omnibus de sancto
petro apostolorum principe et omnibus
aliis apostolis et evangelistis et
discipulis cristi De sanctis [illegible]
multitudine sanctorum martirum
et de sanctis confessoribus et vir-
ginibus [illegible]
et de [illegible] in purgatorio
existentibus [illegible]
per orationes ecclesie et per [illegible]
elemosinas [illegible]
redderentur a suppliciis et [illegible]
redditi [illegible] ad gaudia
beatorum [illegible] hec institutio
facta est pro illis animabus
specialia non habent suffragia per ami-
cos ut saltem generalibus [illegible]
[illegible] Sic enim ille cu-
stodi fuit ostensum in visione
[illegible] venerant
ad regem glorie sedentem in sub-
limi solio ut pro honore ipsis
in calendis novembris a morta-
libus exhibito gratias agerent
et pro universis orbe oraverint
post hec fuit ei ostensus locus
animarum purgatorium ubi videt
[illegible] homines quorum ali-
quando in strata [illegible] et
[illegible] habundantes deliciis Et
[illegible] quod dixit ei ille qui
hanc visionem ostendebat Erant
ille quibus per amicos carna-
les et alios [illegible] subveniebatur
per elemosinas et ora-
tiones et missarum suffragia aliqui
autem videbantur et pauperes [illegible]
egentes qui ut predicto custodi dic-
tum erant ille de quibus nulla
[illegible] habebantur et quibus
per amicos [illegible] non subveniebatur
propter quod iussit summus pontifex
quod ii die novembris fiat [illegible] de-
functorum commemoratio ut saltem ea die
pro illis generalia suffragia fierent
qui specialia habere nequibant
Refert etiam Petrus Damiani quod sub
[illegible] quondam abbas Cluniacensis

Odilo quondam abbas Cluny-
censis comperiens quod apud
vulcanum Sicilie crebro audieban-
tur voces et vlulatus demonum
plangencium quod per elemosinas et
oraciones vinculo ab eis defun-
ctorum de ipsorum manibus eripe-
bantur. Statuit et ordinavit in
suis monasteriis ut in crastino
post festum omnium sanctorum fieret comme-
moracio omnium defunctorum quod postea
ab vniversali ecclesia fuit approbatum.
In hac ergo die convenienter lectio que
legitur sumitur nobis quod fecit Judas
Machabeus pro suis sociis in
bello peremptis quod scribitur 2° Mach.
12. In hunc modum Vir fortissimus
Judas collacione facta 12 milia
dragmas argenti misit Jerosoli-
mam offerri pro peccatis mor-
tuorum iuste et religiose de resur-
reccione cogitans nisi eos
qui ceciderant resurrecturos spe-
rarent superfluum videretur et va-
num orare pro mortuis. Et quia
considerabat quod hij qui cum pie-
tate dormicionem acceperant optima-
habent reposita in gracia. Sancta ergo
et salubris cogitacio pro defun-
ctis exorare ut a peccatis solvantur.
Ad huius epistole historialem intel-
ligenciam est sciendum quod ad literam
Scribitur 2a Machabeorum 12. ipse fecit
sentenciam quod quodam tempore
Joppite iudeos secum habitantes
rogaverunt ascendere scaphas quas
paraverant in die festo ad co-
ludendum. Cumque in altum proces-
sissent submerserunt in circiter
ducentos. Cum obviam
Judas Machabeus in nocte
superveniens portum succendit
et scaphas exussit. Reli-
quos autem igne et gladio peremit
Jamniteis quoque nocte supervenit
et portum cum navibus succendit. Ita
ut lux ignis appareret in Jerusalem
a stadiis ducentis. Post prelio

quo commisso apud Jamniam plures
prostrati sunt de iudeis et veniens
Judas Machabeus cum suis
ut corpora prostratorum tolleret
et in sepulchris poneret patrum
suorum invenerunt autem sub tuni-
cis interfectorum de donariis ydo-
lorum que apud Jamniam fuerant
Quibus ergo in actum fuerat
ob hanc causam eos cecidisse.
Et benedixerunt iustum iudicium dei
iudicium qui occulta fecerat ma-
nifesta et in precacionem conversi
rogaverunt deum ut delictum
oblivioni traderetur. At vero vir
fortissimus Judas collacione
facta a suis 12 milia dragmas
misit in Jerusalem offerre ergo
pro peccatis mortuorum vel pro de-
lictis eorum in satisfaccionem hec mortui
in spiritu hic. Et dicit Cristostomus
usque ad finem Orat Augustinus in
sermone 17° ad fratres heremi
intellectus Non credo eos melius
fratres mei mala morte periisse
qui libenter cum hac vita vel cari-
tatis vel quietatis opera iustissime
operarentur sed cum multos intercessores
primus homo. Et ille qui opera perfecte
operatur hylariter. Quia cum ad
de primis hominibus dicit potentes
nisi id quod fratres semper legissemus
opera eorum sequuntur illos. Quare
misit quod multos habent intercessores
Jdeo in ipsis legitur ideo impossibile
est ut preces multorum non exaudiat
Et infra Sed attendite fratres mei
quod non solum pauperibus misereri de-
bemus sed et defunctis omnibus dile-
ctam misericordiam debemus et subvenire
studeamus. Attendite quid
Judas Machabeus fecit Dicit
enim quod sancta erat cogitacio
pro defunctis exorare ut a peccatis
solverentur. Sciebat enim ipse Judas
quod non gloriari poterat ea sed
sed hic cor constans quod alia
mundi non fuerant in gestu dei
Ceciderunt enim angeli de celo ideo

astra munda non fuerunt. Stat ergo
infans unius diei non est sine peccato.
Quis ergo nostrum de terra sine peccato est. Quid
ergo de nobis dicemus. Numquid
gloriari poterimus castum se habere
cor absit domine. Quid nisi quod
omnes peccatores sumus. Omnes in
peccatis concepti sumus et nati
sumus omnes et multa peccatorum
facimus. Omnes in peccatis vivimus
et forsitan in criminalibus mo-
rimur. Ergo multa indigemus quia
debeat multa ingratum omnes sumus.
Et licet carnem domare macerare
ieiuniis et abstinentia licet omnia
mala paciuntur ob amorem Christi su-
stineamus non tamen sunt condigne
passiones huius temporis ad futu-
ram gloriam que revelabitur
in nobis. Ergo multa indigemus
et misereri. Damus bene quia
per nostra merita vitam eternam adqui-
rere non valemus. Cupio ergo
o homo ut tui misereatur deus
fac ut proximo miserearis quia
tamen tui miserebitur deus quem
tu et tui miserebaris proximum
tuum recipies cum a domino multa quotidie
facis inspiritu contra. Ora ergo
pro defunctis ut deum in eterna
vita fuerint pro te orare non
negligant. Expectant enim
nos ut inveniant pro nobis et pro
omni expandi iam profugit ab
eis. Clamant ergo cottidie qui
iacent in tormentis. Clamat
et pauci sunt qui videant ulu-
lant et non est qui compleatur eos.
Iob. Miseremini mei miseremini
mei saltem vos amici mei.
Quoniam manus domini tetigit me. Adiuvate
fratres mei. Quoniam grandis inhu-
manitas clamat ad nos cot-
tidie quia de vobis receperunt multa
mala pro nobis sustinere vo-
luerunt ut eos subvenire cu-
rarunt. Quoniam magna inhuma-
nitas. Est enim iacet infirmus
et medicus consolidat. Clamat
corpus et omnes eius clamare
cessant. Clamat anima et omnes
animi sublevare festinant. Sed cla-
mat in tormentis anime fidelis et non
est qui respondeat. Est quanta inta
inhumanitas fratres mei. Eya ergo
non sit sed mente quod sancta est
salubris et pia et felix et suavis
deo et angelis est cogitacio pro de-
functis exorare ut a penis quas
paciuntur solvuntur pro peccatis. Sed
a. Est premissum habemus pium
misericordem castum humilem benignum
et omnibus virtutibus ornatum
illa si vera sunt que legis tamen bene et
non dubito. Est ergo pro eo orare
volo. Est enim elemosinam dare. Est enim e
remunerare. Est vel fecit bonum
visitare. Non ergo ne est pro eo orare.
Anima fidelis sunt primus castus humi-
lis et multis bonis operibus ornatus
et ergo peccatum non abijt nec
fuerunt in thesauris pecunie potuit
tamen bene credere et non est transgressus facere
mala et non fecit. Quid ergo aliud
credere debeo nisi quod bonus resurgendo.
Quid enim lego et quid et predicare
audio nisi quod qui bene operabitur bene
remunerabit. O homo si que
predicas nullos decepta tibi au-
dio. Quis enim fidelium dubitat
quod qui bene fecerit bene recipiet. Con-
silio tibi ut pro defunctis exorare
non desistas. Dixi enim supra
quod nec fine carnis vivunt nec glo-
riari sed castum cor se habere. Quid
ergo facere consilio quid volo quid
vel docetur nisi quod dimittas in-
certum et accipias certum. Quid
est quod incertum est nisi quod nescis utrum
pro tuis ravacibus non predicas an
bene sunt odio vel amore. Quid
tu enim sunt qui sancti reputati
sunt et tamen in conspectu dei non bono in
malis inventi sunt. Accipe ergo
quod certum est et dimitte quod incertum
est. Certe est quod peccatores sunt et licet bo-
nis operibus ornati sunt ignoramus
tamen utrum eterna gloria meruit possidere
Elegis ergo o homo et opere adimplere

Res bona et sancta salubris est
cogitacio pro defunctis exora-
re. Elemosinas dare, carnem
affligere. Ipsa pro eis orare, pere-
grinaciones facere ut a peccatis sol-
vantur. Nam si dampnati sunt
vel beati pro quibus rogas, bo-
ni actus a deo tibi reuelatur
non sunt, quia cedas. Dampnatis
vel beatis nunciata unde vel facere
Anima si beati tuo bono non in-
digent. Et si dampnati bonum
tuum opus non videt dum certus
non sis quod beati vel dampnati
sint. Orare pro omnibus non differas.
Anime si ut diximus bonis tuis
non indigent. Anime beati sunt
et mali non obtinent quod dampnati
sunt. Fac ergo tu et indubitate
credas quod licet pro beatis vel da-
mpnatis obsecras et operas bona
quod pro eis studeas non amittis.
Scire enim debemus sic et inte-
gra fide domini quod nullum ma-
lum impunitum nec bonum irre-
muneratum erit apud eum non est
acceptor personarum. Oracio enim tua
in sinum tuum convertetur. Sic enim bo-
ni eternum sic et pii et misericordes.
Sic mala morte perire non po-
terimus quod deus custodiat nos
in tota vita nostra quam postmodum
desiderio donabit nobis illa
que oculus non vidit nec auris
audivit nec in cor hominis venit
ascendere pro fidelibus defunctis
pro defunctis exorare ut ipsi
fortiores nos ad se vocabit et
infra Dominus hec in nostra libe-
rantes hospitio recepimus in
stra domini dei nostra ... Hac
parte Martha elegit et bona
sunt, optima quod non sunt eterna
que bona que preteriora in operibus
caritatis meruit sedere ... prope
sua ad pedes domini in eterna vita
quam nobis prestare dignetur pater et filius et spiritus sanctus.

Secundus de eodem

Scribitur Ecclesiastici xxxviii.
Memor esto iudicii
mei. Sic enim erit et
tuum. Michi heri et tibi
hodie. Hec quibus defun-
ctus dicit pro omnibus animabus in purga-
torio cruciatur ad quas hominis
possit suffragii ut ab eis in-
venit et a suis amicis et carnalibus
magis absolvatur et ab eternis suppliciis
ad gaudia sempiterna conducat
primo per recordacionem ad compassionem.
Memor esto quod Karissime
mea non oretur de sua memoria
qui me multum dilexisti dum
vivere nunc possim dicere vel amico
amicus dicit illud Psalmi: Velut
homo datus sum tamquam mortuus
a corde. Ergo memor esto ut sis in
exitus in suppliciis paciatur hic
mea recordacione tuam mercede
lugens sum. Nunc enim magis indigeo
tua recordacione quam tunc indigeba.
Nunc enim tibi dico illud verbum quod
dixit Ioseph pincerne: Benefi-
cii memento mei cum tibi fuerit et
facias mecum misericordiam ut suggeras
pharaoni ut educat me de isto
carcere. Sic dicit defunctus cuius anima est
in purgatorio cuius primo memento
mea dum bene tibi fuerit et dum fueris in
divitiis honoribus et deliciis seculi
illius memento mei et fac mecum misericordiam
ut suggeras pharaoni id est deo regi
eterno. Suggeras dico
elemosinis oracionibus et sacrificiis
ut educas me de isto carcere scilicet pur-
gatorii in quo vinctus detineor
et graviter affligor. Memento igitur mei
qui vinctus sum tamquam si tu mecum
simul vinctus. Sic enim
cogitare quod tu vinctus sis in carcere
in quo mecum fui vinctus ergo
memento mei. Ut illud Apostoli
ad Hebreos ultimo: Mementote vinctorum
tamquam simul vincti. Ut dicit veri-
tas id est apostoli ad Hebreos x: Vin-
ctis compassi estis. Revera bonus
homo talem memoriam compassiva
defunctis. Sicut enim
audit defunctum dicentem id est
Trenorum iii: Recordare paupertatis
et transgressionis mee absinthia

et fellis i. penarum quas pro pa-
tribus meis sustineo. Statim dicat
id quod sequitur. Memoria memor
ero scilicet tui et tabescet in me anima mea
i. compatior tibi. Hec autem dicens vi-
sceribus et facit cogitans illud Ecclesiastici
xxxviij°. In requie mortui requie-
scere fac scilicet in corde tuo memoriam
eius et consolare in exitu spiritus tui.
Et iudicio tene hec quia sic facere debemus
ut docent verba premissa. Sic enim
erit hec tibi ut dicit defunctus
i. sicut ego mortuus sum ita et tu
morieris. Certus est enim ipse qui
vivit et non videbit mortem. De prophe-
ta quod de nullo hoc certe indicatur
scilicet mortalia domino dum datum Ecclesiastici
xli°. Et sicut nunc graves cruces
torturas patior indigeo suffragiorum
Ita et tu aliquando indigebis. Ergo provide
tibi tecum quod nunc et operare ut secure
possis mori et audias liberari. In
defunctis quibus scilicet caritas non reddens
suum indicium dicat omnium. Unde idem
subditur. Michi hodie tibi heri
vel saltem in brevi migrabis
et tunc suffragiis indigebis. Ergo
me nunc in mea ut cum indigeo, ut cum
indigebis et tu unicuius memoretur
tui. Memorentur ergo fideles defun-
ctorum maxime hoc. Certa hunc
diem cum toto affectu pro tibi animi
expectabam. Certa sancta et sa-
lubris est cogitatio ut pro defunctis
orare ut a peccatis solvantur. Nota ta-
les iuvare suffragiis elemosinis
orationibus et operibus pietatis est mi-
rabilis pium. Sed quod movent
nos certe rationes ad peragendum
opus tale pietatis scilicet pena qua
puniuntur. Benivolencia qua di-
gni fiunt. Indigencia qua op-
primuntur et confidencia qua grata
recompensatio creditur. Primo
igitur monet nos dicit benivolencia qua
ad ipsos invadimus pena qua puniuntur
que est magna valde. Excedit enim omnem
penam huius vite secundum beatum
Augustinum. Ipsi quoniam quam portant
infelicitates et pro omnibus ho-
spitalitatis medicinas pro unius nar-
rant et exponunt populo quot

cruces quot clades quot palitiones
quot igne infernali possunt magis
provocant auditorem ad subvenien-
dum. Est enim rationabile quod magis
indigenti ceteris paribus citius sub-
veniatur qualis sunt illi in purga-
torio qui per se ipsos satisfacere nullatenus
possunt. Secundo ad hoc monet
nos benivolencia quod digni fiunt.
Constat enim quod tales a deo fi-
naliter diligentur. De hominibus
vero in presenti vita incertum est utrum
odio vel amore digni sunt Ecclesiastici
ix°. Tercio monet nos ad hoc
indigencia qua opprimuntur op-
primuntur. Ipsi enim in nullo possunt se
revelare. Certa nec possunt labo-
rare nec possunt ab aliis exactionibus
impetrare. In presenti quidem vita adhuc
existens quilibet quantumcumque sit peccator
per se ipsum aliquid valet levare ipse et per
alios modis diversis. Ergo
illi ubi magis indigencia opprimuntur.
Quarto ad hoc dicit nos movere con-
fidencia qua gratas recompensa-
tiones credimus. Heredes enim qui
sunt infra etatem et sunt in custo-
dia dominorum suorum non possunt sum-
ptus administrare. Sed vellent habere
cum domini sunt infra etatem. Unde
si tunc temporis aliquis eos iuvat e-
dando vel mutuando mirabilem
sibi eorum captare et maximos
sibi amicos comparat. Sed cum
ad terras suas pervenerint et
ad plenam etatem pervenerint dominari
Sic in proposito isti qui tribulantur in
purgatorio existentes sunt heredes
dei et coheredes Christi ut dicit apostolus
ad Romanos viij°. Justificati gratia
ipsius heredes simus secundum spem
vite eterne. Videtis si eos modo iuve-
ritis non est dubium quin efficaci-
ter recompensabunt nobis quando
hereditatem suam quam ubi fuerint
cum effectu. Et ideo dicit bene
auctoritas allegata Machabeorum
Sancta ergo et salubris cogi-
tatio pro defunctis exorare ut a
peccatis solvantur. Sed revera
est enim ibi heredes regni celestis
ab hereditate sua quia adiuncta de-
lectatione elongata eo tempore

pri͡t de 3bus hominibus quibus sz
de falsis executoribus principis
ecclesiasticis et de ingratis heredibus
Prima ipsi 3b ut quī tñ dimidium
dimidias mortuis Primus cū conquerit
de malis executoribus Nā quidā
illos legata dimittunt et concelant
Aliud dicunt et prolongant Aliqui
data eis auferunt et vsibus de
putant et permittunt ipsos mori
tuos sepius eiulare et in purga
torio clamare Ad ipsos respondeat
et in quinque cantat Iob ut ipse
planctus defunctorum 2m illud ysaie
hominem posui mediatorem ipsorum maz
et prohibebam sinus mediatos Iere
mie Perijt spes mea et sunt meus
Secundo conqueritur de prelatis eccle
siasticis qui illos defunctis notis
3t pius eos defraudant debitis o
rationibus Secundo abutuntur
eorum legatis et orationibus oblationibus
Tercio male vivendo faciunt se indi
gnos dei et sic eos exaudicionibus
Iohannis ix° Deus peccato
res non exaudiat Sed si quis
deum colit et eius voluntatem fac
hunc exaudit Unde isti possunt
dicere illud ysaie xx Heccine erat
spes ad quos confugimus in auxi
lium ut liberarent nos Tercio con
queruntur de ingratis heredibus qui
eorum bona per labores et tedia con
quesita Aliqui dissipant in iocunditate
filijs fratribus vxoribus filiabus
et consanguineis et amicis assignatis
qui omnes illos tradiderunt obli
vioni Aliqui eorum bona insipienter vendi
derunt eorum Aliqui bona expendunt
in luxurijs Aliqui ea invertunt
pro vsuris et vilioribus et minimis
dant vix forte vnum frustum nigri
panis dant ad magis elemosinam
Aliqui sunt pessimi qui
[illegible] eos [illegible] in memoria Unde de
illis defunctis sic dolentibus et sedo
[illegible] exponi illud Zacha xx°
[illegible] Acharon [illegible]
[illegible] Acharon [illegible]

pretatur tribulacio [illegible] qui de
signat [illegible] purgatorio [illegible]
[illegible] quam de amicis carnali
bus habuerunt conversa est Ideo
[illegible] vii Tamen no [illegible]
[illegible] et nō [illegible]
te [illegible] xxxij Nō speratur
in thezauros [illegible] quos per manus
amicorum relinquera pro mortem
[illegible] Unde suffragia facta
pro aliquo valeant illi solum pro quo
fiunt ad liberacionem Responsio [illegible]
Dixerunt quod nō magis [illegible]
quam [illegible] forte magis [illegible]
[illegible] sunt inclusi dispositi ad susci
piendum suffragiorum [illegible]
Assimilant [illegible] si attendatur
[illegible] in domo pro aliquo [illegible]
illuminat omnes existentes in domo et for
te aliquos magis et aliquos minus Sed
habeant [illegible] primum [illegible]
hanc opinionem nō reputo veram
[illegible] Prima suffragium vnius [illegible]
alteri [illegible] Unde [illegible]
[illegible] Prima omnes qui sunt in cari
tate sunt [illegible] vnum corpus [illegible]
bonum vnius redundat in omnes Et
sicut [illegible] toti corpori
et sunt [illegible] membra [illegible]
Et in hoc quod [illegible] bonum factum
ab aliquo si fuerit [illegible] in cari
tate [illegible] 2m illud [illegible] par
ticeps ego sum omnium timencium et
custodiencium mandata tua hec mo
[illegible] bonum vnius alteri [illegible]
[illegible] caritas [illegible]
2m [illegible] acti [illegible]
[illegible] puta si [illegible] pro al
tero solvat debitum aliquod pro eo
[illegible] ac si ille solvat pro quo sol
uitur [illegible] vnius [illegible] alteri [illegible]
satisfactionis [illegible] pro
alteri satisfacere [illegible]
[illegible] attendantur in suffragijs
que ad hoc sunt ut [illegible] homines li
berentur [illegible] penis [illegible]
[illegible] quod suffragia [illegible]
nō valent nisi pro illis pro quibus
fiunt [illegible] hoc [illegible] pro aliquo fiunt
multa suffragia [illegible]

nisi pro illis pro quibus fiunt. Et
ideo hec qui pro aliquo fiunt multa
suffragia citius liberatur a pena
purgatorii quam alii pro quibus
non fiunt. Licet equalia peccata
habuerunt ad purgatorium eodem modo
tamen quod suffragia pro uno facta
valent omnibus in genere sed omnes qui
sunt gaudent de bonis que ex cari-
tate fiunt. Et tamen hec magis prosunt
illis pro quibus fiunt plus suffra-
gia quam sunt aliis. Narratur in
speculo historiali legitur quod
duo socii promiserunt sibi mutuo
quod qui prius moreretur alteri sine
terrore appareret. Post ea unus ad
domum suo perrexit ad curiam
romanam sed huius reveniret in
via submersus est. Et veniendo
ad socium apparuit ei in nocte ma-
gna admiratione socius. Cui ita
cito redisses. Respondit de Roma re-
veniens sed in via submersus sum.
Cui socius: Et quid habes. Respon-
dit: male. Cui socius: Nonne
michi semper visus es bonus. Cui ille:
Vitavi peccatum ut bonus nisi quod
in via subitus subito preventus
sum. Cum enim domus mee redditum
[illegible] de expensis in via. Et ideo
in dictis essem ad reddendum. Demo-
nibus me quidam vero statim
super me percipere acceperunt et me
submerserunt. Et propter hoc graviter tor-
queor. Unde Rogo te ut in hoc ho-
mine cominiscas quod qui se gene-
dat demonibus dat eos percipere
est.

Cesarius in miraculis
Refert duo socii bone vite
venerunt per viam et venerunt ad quan-
dam villam viderunt unam dominam
amare flentem et quesiverunt ab
ea causam tam magne plorationis.
Illa vero: Ego fleo super viro meo
nunc agonizante et de venia desperante.
Quod fratres illi audientes
venerunt ad eum et multa a de
misericordia dei predixerunt hortantes
eum ne desperaret. Sed in nullo
profecerunt. Cumque ei infirmus

peccata sua dixit quod esset tam difformia
quod gratiam et veniam procul misericordie
nunc non possit. Et post hec fratres ibi
accesserunt. Tandem unus ex illis
vero fratribus et adiuvit et laboravit ut
posset eum ad penitentiam inducere
sed nil profecit. Dixit ei frater dixit:
O fili ac frater dilecte saltem fac me-
cum unum forum. Infirmus vero: Et
quale forum debeo facere. Ille dixit:
Ego dabo tibi omnia opera mea
bona quecumque feci in diebus vite
mee pro omnibus peccatis tuis. Respondit
infirmus: Hoc forum libenter volo facere.
Et ille frater dedit ei bona omnia
sua opera. Et alius ait illi infirmo:
Modo ego volo accipere tua peccata,
ergo necesse est ut mihi confitearis omnia
per ordinem ut ego sciam quid debeo
dare pro quibus pluit. Et ita infir-
mus recitavit ei omnia peccata sua.
Et ille recepit. Abiit inde. Post
hec ille infirmus moriens ad ce-
lum migravit et ab angelis
receptus. Ille vero frater cepit amaris-
sime flere pro peccatis illius
que super se acceperat. Et statim ille
mortuus apparuit ei in magna
claritate dicens: O frater dilectissime
noli flere sed magis debes gau-
dere quia ego sum salvatus et omnia
peccata pro quibus ploras sunt
tibi dimissa et ambo in libro vite
sumus scripti. Porro fratres non
propter quantacumque peccata gravatus
desperare debes sed refugium habeat
ad misericordiam dei. Quam nobis prestare
dignetur ihesus christus maria amen.

Sermo sequitur de sancto
Martino super ewangelium
Sunt lumbi vestri pre-
cincti luce duodecimo

Multa sunt que trahunt
nos ad vere fidei sanctitatem.
Sicut hec persone et
expectacio futuri et exem-
plorum. Quod quidem in
dicto verbo legitur. Homines
et bonorum sumus. In clara est declarare.
Gracia est. Cuius indicans manifeste

fiat clarior maxima inuicio in
locorum corporibus Secunda quia reforma"
bit corpus humilitatis nostre et confi"
guratum corpori claritatis sue Et
consumabitur quod ex parte est prenunc
quod perfectum est Et tunc apparebimus
cum christo in gloria et similes ei erimus
et uidebimus eum sicuti est Tercia iusticia
iudex omnibus qui expectant et di"
ligunt manifestacionem suam tunc reddet
omnibus coronam iusticie
cum multis et tunc clarius veniet ad plenitudinem
plenitudine In hoc ergo hodierno
ewangelio describuntur illa que
clericos faciunt promptos in expecta"
cione istius iudicis Hec describit
preparatoria ad istum suscipiendum
dominum ad iudicium uenturum Tercio
beatificat illos qui debito ita fuerint
dispositi et in fine concludit finem in
ipso Primo ergo euangelium describens
ad preparationem vel ad attendendum
B. Bernhardus tractans illud Job xvj
Circumdederunt me lanceis suis
Conuulnerauerunt lumbos meos
effuderunt in terra uiscera mea
Et ceciderunt me uulnere super uulnus
Dicit antiquus hostis ab omni parte
suis temptacionibus quasi quibus"
dam lanceis impetit nec desistit
et preceptis premendo fidem in lumbis
uulnerat id est fecit per luxuriam Dicit
enim quando aliquem ad luxuriam
protrahit quia iam uiscera eius
id est interna anime in terra effundit
facit enim lugendum sine intellectu
affectum cordis et lucere hominis quia sunt
mundi inhorrere Ex qua inhesio"
ne in anima uulnus uulneri ap"
ponit Secunda petitio peta ange"
tur Non hic dicit deus dat
hic remedium dicitur Sint lumbi vestri
precincti Et dominus dixit quod
precepit sancto Job. dicit Accingo
sicut vir lumbos tuos xxxviij°
ca Et hic ad dominum non inlicite
loquitur nisi illis quibus qui exer"
cent in terris fraude qui exultos le"
ues et facilitatem in uos dimina uana
nos plus perpe Gregorius xxviij°
moralium Dicit Scriptura sacra
vnde honorem gerunt illos qui

vias domini fortibus et dissolu"
tis gressibus premunt Cumbus
ad in ipsos Dicit Viriliter age et conforte"
tur cor tuum hoc ergo est talibus proponitur
dicitur lumbos precingi dicitur Sunt lum"
bi vestri precincti Sunt autem lumbi
corporis ex quibus procedunt
opera immundicia luxuriosa et opa"
tenus Isti lumbi precingi debent
cingulo abstinencie et austeritate
vite Item hic eum qui ponitur in ex"
pectacione domini iudicium corporis sui
in castitate custodire debet ille"
cebras concupiscentias carnalis vel carnalia
desideria illicita et noxia in se
extinguere Et ita hic dicitur quod
ab hoc eo temporibus lex
abstinere ut non sentiret in se aliquam
pecuniam in Asia exhonori
ut Ambrosius dicit Cui petitio omni
modo est hic exponitur ten"
tacionibus peccati frigus nocere
non potest Unde propheta de se ipso dicit
Scuto suo sicut eius in prima
iustificacione tuas non sunt oblectationes
Secundum ad patrem Secundum quod po"
terit expectare in quadam oble"
ctacione iudicium Sed frequenter apo"
stolus dicit Dominus quia qui autem
sunt sacrum regnum dei non consequitur
Castitate ergo cor eius dominus hic pre"
cepit in lumbis precinctura sed
qua Sinceritate hic coniugati quia
tribulacionibus placeant pro coniuguntur
necessitatibus et dominus per eo"
gitando quo vobis inuicem
placeatis Et quod sine castitate
non est vobis venire ad finem dicit
enim Gregorius in pastorali quod alti"
tudo sua perfecto coniugali castitatis
tas Et tunc sequitur ut Gregorius
super Ezechielem Omelia xiija. Item
coniugati per ipsos rebus contenti sunt
et quicquid prevalent desuper in"
digentibus largiuntur et comperta
sine quibus quotidiana vita
agitur dicitur non potest sed non
neglegunt et cum pro eo quod familiarem
uitam gerebat alios pro ad la"
crimas excitant intentis ammoni"
cionibus Ex quo ergo sic dicitur de ista
sinceritate principium est de videndo

S. contre non sunt in lamentis pro
amissione integritatis sue. consueta
deserta in coniugio habitu sed ex
tinguntur operibus digne pene
Nam si sunt in delictis mortue
sunt. Et ipse virgines forte ad
ventum iudicis expectabunt que
miscent sermones cum laudibus
qui expedite carnales delectatio
nes prosequuntur que tamen ut apostolus
dicat cogitare deberent ut sic
essent corpore et spiritu. Quando tales
preconizerent lumbos suos can
tus angelo abstinentie. Et
quid de presbiteris dicendum
dum ut Gregorius. Cum domino
quotidianum debent hostiam sacra
bunt quorum mente debet dela
tare expectatio celestium gaudiorum.
Si adhuc vivunt cum corpus eorum
vaz carnis faciunt desideriis. Et
si lumbos carnis non cingunt
quo lumbos alii non preconizant.
Et sunt duo lumbi et affectus
Aliud est mens. Ex his quod affe
ctibus procedunt cogitationes de
sideria et motus animi valde
diversi. Iam cum amaricatur
iam dilatatur. Iam inquietatur iam
elatum. Hec cum homo movetur ex ad
ad altitudines assurgendas. Iam
ad divinas contemplandas. Iam ad
delicias exercendas et quis venit.
ad ymaginationes ad levitates. ad
inconstantiam et ad talia operanda
in quibus non apparet virtutis
aliquid. Nec lex precepti. Nec lux
consilii. Nec constantia gravitatis
gravitas. Et duo preceptis hec
meditantur d. Sunt lumbi veri
preconiti ut ita affectus sit et mente
a talibus restringens restrin
gunt autem talia duce legis
meditatione. Continet autem lex
divina duo mandamenta. Secunda
primum est de dilectione. Aliud est de
dilectione proximi. Dilectio
nem autem Gregorius distinguit
per tria precepit cum deum diligi
ex toto corde i. ex intellectu. Ex tota
anima i. ex voluntate. Et ex tota
mente. Et Gregorius dicat Cum

de

deus precepit diligi. Nec tamen scri
ptura [illegible] Gregorius informat ex
quanto diligi debeat addit. Et ex
tota fortitudine tua. Cum enim presu
mit diligere deum sed despexit huic
debent restituere hec Gregorius. Et notandum
est quod ille qui toto intellectu totam
vero tota voluntate totam mentem
totam memoriam et totum robur re
fert in deum quod ille restringit [illegible]
suam et preconizat ab omnibus
inquietudinibus et inferiorum
Ratio [illegible] ut cogitare quod deus
deo adhereat quo vivunt ad deo
esset. Quod ingereret se fonti. Ex
quo omnia bona emanant. Iste
ut Ambrosius dicit super beati im
maculati. Sicut dicat de christo a do
mino domino [illegible] contingit aqua
viventem manentem ex illo fonte et
quo possit in sua voluntate ine
briari et repleri adeo ut dicere possit
vivo ego iam non ego vivit autem
in me christus. Hec est preconizatorum
mentem et voluntatem. Quod deus fecit
qui in hiis viris sunt lumbi ve
ri preconiti. [illegible] ad co
laciorum expectant adventum
domini. Ideo quod non timent in suo
adventu confundi. Unde propheta dicit
fiat cor meum immaculatum in
iustificationibus tuis ut non confundar
Sequitur. Et lucerne ardentes in
manibus vestris corde purifica
to. Unde docet quod in bonis [illegible]
non solum puritatem [illegible] luci
ditate. Cuius ratio Gregorius. In morum
lucernas accendere [illegible] est opera
cio nos habere claras et exempla
res iuxta illud. Sic luceat lux
vestra quibusdam [illegible]
[illegible] est ut si bona faciunt ex
intentione [illegible] ut si negli
gentur et [illegible] temporale mercedem
ut faciendo bonum illud non deo
sed nobismetipsis ascribimus
Sed alia sunt que obstant luci
ditate operum modo ut si quid
bono modo optabunt faciunt [illegible]
fatim cum [illegible] hominibus

vt si quis bona manifeste opa-
retur tempore et admisceret alia mala
vt si quibus tamen vite altitudine ce-
teros non abstineret a peccatis venialibus
Et b(eatus) Greg(orius) lib(ro) x° mor(alium) dicit
Quasi pla(ga) caritatis intra bona opera
facit ut leprosa et immunda sed perque-
dam ... declarat ponens duas
causas circa ... prima quod caritas non
querit que sua sunt vbi dicit
Caritas omnia que sunt quam alie-
na negligit sed illa que sua
sunt sibi appropriat Secunda quia
cum ... homo ... namque
ex quibus trahit maculam Et quia
de futuris vigilat ex illis coti-
die ... tamen Secunda quia caritas quasi est
... caritas congaudet veritati vbi
Greg(orius) Caritas omnis diligit
Et per hec quicquid rectum est in
aliis quasi conspicit quam de propriis
augmento affectus hilarescit Secundo
quod ergo homo habens caritatem
bonorum angustiam patitur quia
omnia bona queque sunt aliorum ope-
re et labore facit esse propria affectione
et amore hec Greg(orius) Et licet ordo
iste ewangelicus sit debitus
vt primo lumbos precingamus
Et secundo ardentes lucernas in mani-
bus teneamus possunt tamen hec ali-
ter ordinari ut primo lucernas
teneamus in manibus et secundo
lumbos precingamus vnde Greg(orius)
xxviij° mor(alium) Tractans de Job
superius allegatum Accinge sic-
vt lumbos tuos Accinxerit cre-
atus potius tot flagella fuerit in-
... enim quasi ... prediti ca-
stitate lumbos ... vt lumbos ac-
cingeret i(d est) ut luxuriam fortius
restringeret Et respondendo
ponit tamen luxuriam prima ... quod
carnis corruptio castitatis alia
de cordis qua de castitate glo-
riantur precipitur ergo sibi ut
qui prius luxuriam carnis exerceat
corporis vt nunc luxuriam cum
... elacionis ne scilicet de pacientia
vel de castitate vel de humili-
tate superbiens tanto peius

vnctus ante oculos dei lux non fuisset
et in mundo exsisteret Quanto
magis ante oculos hominum in bo-
nis operibus lux nostra appareret
Si ergo bona agimus ut exemplo
nostro alios doceamus necessa-
rium nobis est ut humilitatem cingulo
ab omnibus motibus superbie
... restringamus Per ...
cum de Chananidis ... corda
... quos ... ut superflua
a cogitacionibus recesserint hec
ille Et vos similes hominibus
etc vbi astruunt paratos qui
requirunt ad susceptionem domini re-
uertentis Sicut namque illi prophete ex-
pectabant filium dei venturum in
carnem valde eum diligebant
eum valde optabant omnes de
ipso cogitabant de ipso loqueba-
tur et quando cessabantur in sua
expectatione Dicat enim Augustinus tra-
ctando id Responsum accepit Sy-
meon a spiritu sancto non visurum se mortem
quod ita dominum desiderabat quo
in desiderio cremabat quod mox
pectatione longa deficiebat Et
sic desiderium credendum est in om-
nibus sanctis superiorum temporum extitisse
Sic nos debemus christum desiderare
christum venire ad iudicium et ex-
pectare aduentum eius Sicut enim
illi tunc ita desiderabant christum
venire in carne et putabant se
esse felices si eos hic tempus inve-
nisset Et certe de aduentu christi
in carne erat cum humilitate et erat
ad docendum ad committendum
ad faciendum et ad moriendum
et ad ... in quibus
pendebat redemptio multo magis
nos debemus expectare dominum ve-
nire ad iudicium qui aduenturus
erit in gloria et maiestate Non iam
ad docendum sed ad ostendendum ve-
ritatem quam hic docebant Non iam ad
paciendum pro nobis sed ad remu-
nerandum nos pro passionibus
quas sustinuimus pro eo et ad confir-
mandum nos in omnibus Renera-
... iam in imperio ... quod cum
angelis et beatis animabus con-
pulatur Etiam ... beatorum

Et vos simi(les) ho(mini)bus etc

et beati ipius vidit vltimi mutuis
amplexibus in cubiculo celesti
pace ingerunt expectemus quoniam venerit
tantum ad nos scilicet de hac valle
miserie nos suscepturos quod
Gaudeamus Omnes deo certi quod ve-
niet nullus quibuscunque rebus
involuamur nec hic quiescamus
in hijs presentibus ut sic aduentum
talem obdormientem contra inge-
mitamus et supprimamus illam ma-
nifestacionem qua scriptum maritanit
ad viuos et mortuos In hoc ymi-
tamur quod in tota dispositione et pati-
enter debemus ut cum venerit scilicet
ad iudicium particulare in morte
vel ad iudicium generale quod ad
ventum nos possimus effugare
et pulsamus scilicet per certitudinem
designatis mortem vel per se ipsum
aduentum ad iudicium prout varia que
in locis diuersis describuntur Ex-
festim appetunt a i. lecto et in
gaudio occurret Ille cum uult
Dicit appetit qui iudicem latu
sperans sustinet et de morte ymi-
bra gaudet Sic apostolus faciebat
qui cupiebat dissolui et esse cum christo
Et de beato martino legitur quod
mori non timuit Et aduerte quod
debemus esse parati occurrere domino ve-
nienti Sicut Beati Omnes ve-
3 nire de imperio et videre 3 quo
de degustare illas suauitates
quibus beati refloruerunt in patria Ex
patitur cum domino complacens ex-
pectare talia aspiciunt bona in qua-
libus sunt beati qui iam rapiun-
tur Dicit enim scriptura quod expe-
ctacio iustorum qui instancia deuoti-
ni teneo et totis viribus ipsum ve-
nire intendunt Illud sonet in
mente gremio Illi sic apperiunt
Illi sic effundunt et quanto magis
eum desiderant tanto magis in amo-
re suo accenduntur tanto magis
eorum desiderium augetur et feruet
ut Ambro Et allegat illud psalmi Si-
tiuit tunt in te anima mea quam mul-
tiplicater tibi caro mea in terra de-
serta et in via et in aquosa Et
ad quod sitiunt infert Ut videam
virtutem tuam et gloriam tuam Tercio
beati seruiunt Dicitur enim ewangelio
Beati sunt serui illi quos cum
venerit dominus inuenerit vigilantes
i. oculos cordis qui sunt intellectus
et affectus ad vim lucis appertos
habentes et erectos hiis namque va-
cata vigilant qui deuident hec
desideria amplectuntur et diligant
Et quod credunt et amat hec operantur
nec operari desinunt Contra indeni
virtute exalto in talibus usque
ad finem perseuerant quorum desti-
bitur premium Dicit enim Super omnia
bona sua constituet eos i. faciet
eos pares et participes suos et faciet
et bonitatis et iusticie et claritatis
et iocunditatis huiusmodi sic ut sine
egrediantur sine ingrediantur
pascua inueniat inueniunt ad
hec nos perducat ihesus christus Amen
Alius sermo de eodem super
verba euangelii dominicalis xxij
Paciam habe in me et omnia
reddam tibi Math xviij
Et de pluribus bene valet
Paciam habe in me Math
xviij Ista verba sunt cuiuslibet
peccatoris qui e astu-
tus deo ad racioci-
nia generalia facienda de cogita-
cionibus suis verbis et operibus
vel hic vel in futuro de cogita-
cionibus Romanorum xiiij Unus-
quisque reddat pro se racionem Glosa
pro se i. pro hiis que sunt contra
et que deus et ipse plus nouit
Secundo de verbis ociosis Math
xij De omni verbo ocioso quod
homines locuti fuerint reddent
racionem in die iudicij Verbum
autem ociosum secundum Jeronimum super illo
dicitur Est quod profertur sine
vtilitate audiencium vel proferentis
Unum enim quod non conferat audi-
torum in periculum loquentium vel verti-
Tercio de operibus Anathasius
in symbolo Et cum aduentum
omnes homines resurgere habent cum
corporibus suis et reddituri sunt

desfactis propriis racione Et
qui bona egerunt vel debet ergo
quilibet homo implorare dei mi
sericordiam quia cum per paciencia
tam diu sustineat donec possit
penitere peccata pro suis peccatis Na
si dominus deus nos peccatores non
tam sustineret iam dudum omnes
periissemus Sicut dicit Augustinus libro
de vita christiana in hec verba
plerosque incredulos et imprudentes
peccatores nimia dei longa pa
ciencia peccare facit incipi
ciencia peccare facit intrepi
dos ut ex hoc peccatorum suorum deum
non arbitrentur ultorem quia non
statim velit punire peccatores
Miseri et ingrati sue salutis
implorandi quod hec ad deo impu
tant quod cor differat interitum
ignorantes hec dei providencia
duplicis racionis servari et ex
hominis generi longa eius pa
ciencia consolatur Et ne illec
indicetur impar s. si illicito vo
luerit dampnare peccatores Na
si tam paciens non esset iam dudum
humanum genus eruere deberet
Nec iustos de peccatoribus libe
rare Si confestim deus peccata
punire qui peccaverunt Nonnullos
enim sciuntur et legimus quod antea
aut ignorancia etate aut cu
piditate aut adolescencie vanitate
deceptos multiplicia et varia pec
catorum que tenebantur obnoxii
et perseverantes dei clementissima
paciencia postmodo ab errore re
vocati maiorem adhuc operas secum
sanctificare quam ante peccata co
miserant Deus enim non donat
peccata sed differt Nec perseuera
tam peccatorum a morte liberat sed
ut vel serio convertat et vivat quia tantum
et vivat patienter expectat Sicut
beatus Petrus apostolus dicit Non tardat
dominus promissis Sed paciencia agit
propter nos nolens aliquem perire
sed omnes ad penitenciam reverti expe
ctat Ille enim te qui prius beni
gnus clemens et prius illicito odio
non precedit ut tu quanto illi contra

salute tua peccatis quanta clemencia
sit recognoscas qui te peccatorem
et impium expectare magis vult
et servare quam punire peccantem
hec ille Et super Psalmo lxxxvi dicit
quanta sit paciencia domini quam innumerabiles
eius Quare non prosternuntur
Quare non truncantur quare terra
dehiscente non sorbentur Quare non
celo flagellante moriuntur
Hec magna est paciencia domini et
erunt impuniti Absit non sic tamen
de dei bonitate blandientur ut sibi
eius misericordiam pollicentur Quia
paciencia dei te ad penitenciam adducit
Tu autem secundum duriciam tuam et impe
nitens cor tuum Thezaurizas tibi iram
in diem ire et revelacionis iusti iu
dicii dei qui reddet unicuique secundum
opera eius His quidem qui secundum pacienciam
boni operis gloriam et honorem et
incorrupcionem querentibus vitam eternam
His autem qui ex contencione et qui
non acquiescunt veritati credunt
autem iniquitati ira et indignacio Tri
bulacio et angustia in omnem animam hominis
operantis malum hec ille Et ambo
super epistulam ad Romanos ii dicit Et
Deus vere onde uti et nota suce
penitenciam sua sustinuit in multa
paciencia vasa ire apta in perdicionem
Ipse Sed quia volunte et longa
nimitate dei que est paciencia pa
rentur infideles ad penam Deus enim
expectati queri noluerunt Ideo
exspectati sunt ut meior dum
deperirent Et infra hoc est quod
manifestare potestatem suam in mul
ta paciencia que putabatur non vindi
catus propter quos multas dissimu
labat Cum tempore vindicare appa
rebit eius potencia Tamen ad possi
statim vindicare dominus sustinuit ut
possit corrigi non puniri cum da
mnantur Hec ille Si sic deus pa
ciens ut expectet tempus vindicte
Cur nos non expectamus donec malu
malicia finiatur non verberatores
sed per pacienciam vel eos qui nobis
male volunt volumus esse bene
Prima enim virtus dicitur in his de pacia
paciencia dei a paciencia Unde hoc dicet
pacem nobis in eternum Cum multa

pro nobis passus est ut et nos
reddamus ei pacienciam pro eo
Rapiunt pacienciam venit ipse ad
nos descendendo ad pacienciam ut per
eam ad ipsum simus ascendentes

Gradus pacientie xii — Duodecimus ergo gradus ascendendi
per pacienciam primus gradus patie
est malo non resistere malo quia
homo paciens sine ictu de hoste
triumphat Sicut dicit beatus Ambro
sius vi. super lucam Exponens id
Nolite portare neque sacculum neque
peram neque virgam in manibus
Non virgam in manibus iube
tur tollere apostolus Sicut enim Ma
theus scribendum putavit Quid
est virga Nisi preferende potestatis
insigne et ulciscendi instrumen
tum doloris Ergo humilis domini
in humilitate Iudicium eius subla
tum est humile Pugnam domini
preceptum discipulis cum humi
litatis officio exercent eos
enim misit ad seminandum fidem
cum non cogerent sed docerent nec
potestate se exercerent sed doctrina
humilitatis attollerent quo loco humi
litati putavit et pacienciam esse
copulandam Tercia ipse iuxta
testimonium petri Cum malediceretur
non maledicebat Cum pateretur
non repercussit hic est quod dicit ymi
tatores mei estote clamoris studio
deposite impleciam verberancium
non minuere relacione sed magne
paciencie verberate Nemo est qui
in alio reprehendit ymitatur quod
mora contumacibus mansue
tudo vincitur Refert enim repertum
hoc pugno repercussit dicit libera
tem dicens qui te percutit in unam
maxillam prebe ei et alteram, confitens
ut iniurias suas ipse dimitteret
et quidam sermonibus suis compungatur
asserens querelam sed mansuetum
me pro iniuria quam fecit addi
2us — dit hic ille Secundus gradus
paciencie est malum pro malo
non reddere Sicut scribit ad Ro
manos xii Nulli malum pro malo red
dentes Dicit enim Glosa super
Matth. xx c. Paciencia est a
liena mala equanimiter pati

Et enim qui irrogat mala non
cum dolore mordet Sicut enim homo
tela hostium retundit in corda eorum
sicut illud psalmi Gladius eorum intrat
in corda ipsorum Sic homo vincit
demones suos persecutores et seipsum
De primo legitur in vitis patrum — Ex
Quidam homo habuit filiam
a demone obsessam habuit autem amicum
qui noscebat sanctos viros here
mitas tante sanctitatis existere
quod nominibus suis facile exire
possunt. Sed quia sciebat hoc pre humi
litate non facturos si pro hoc ro
garentur Dedit consilium amico
consilium vir puelle patri puelle
ut vocaret illos sanctos viros in
domum suam ut fingeret se velle
emere que vendebant Solebat
enim ille sancti viri in heremo la
borare et mattas plectere et inde
pretium comparare Cum ergo vene
runt fuisset aliquid vocati sunt
in domum predicte puelle ipsa de
moniaca puella dedit alapam
uni eorum dedit ille secundum ewangelium
prebuit ei alteram maxillam Quo
facto dyabolus statim exivit et
violencia mandatoris Christi compel — Aliud ex
lit me exire De secundo dicit beatus
vincencius daciano Videbis me
dei virtute dum torqueor quam
possis inferre ipse qui torqueris de
Prover. xvi Melior est paciens
viro forti Et Glosa super illud
Job iiii° ubi est timor tuus fortitudo
tudo tua per paciencia et perfectio
viarum tuarum Dicit Qui se vincit
omnia vincit Et qui omnia fortis
3us — est Tercius gradus paciencie
est malo non reddere secundum illud Prov.
xxvi Non respondeas stulto iuxta stul
ticiam suam ne efficiaris ei similis
Hic enim maxime vincitur
inimicus Ita ut magis affligatur
ille qui facit iniuriam quam qui
patitur Sicut dicit Ambrosius lib.
i° de Officiis ca° vi Si quis
vobis conviciatur et ad iniuriam
provocat tunc silencio vinci
fieri non exurbescimus Peccator
enim est qui provocat vos qui in
iuriam facit et vos sui similes

fieri desiderat Demum si ta-
ceas et dissimules solet dici
quod taceas eloqui Si audes
et non audes mutus es elingue
te fecit Si ergo taceas plus timi-
ditati credit(ur) se omnis putat et
illusum Si zelabis sope(r)uoz se
factum arbitra(tur) quia pacem inve-
nit Si enim taceas dicetur Ille
convictus est hunc contempsit iste
Si aut(em) restetas contumeliam dicet
ambo conviciati sunt utrique co(n)-
dampna(n)tur neuter absolvitur ergo
illius est studium ut illi loquar
similia agam Iusti aut(em) est dissi-
mulare hec dicit enim 2m petrum lo-
mitum et humiliatissimum et similiter a
bonis dei ni bene sibi conscius
alienis mendaciis non debet moveri
Hec ambro. Sicut Susanna suis
accusatoribus tacens suis falsis
testibus non credit Sed contra 2m crisost.
sup(er) math. vbi ca(pitulo) et quis pro
blasphemiis mendacitur magna
miniter ferre Respondeo Crisost.
sup(er) math. vto Hominis vana
gloria non delectatur Homini enim
gloriam concupiscat in celo obpro-
bria non timet in terris ut cogitet
quid loquitur homines p(ro)pt(er) ipsum sed quid
iudicet deus in celo de eo qui enim
letatur de laude hominum ille et de vi-
tuperatione hominum contristatur magis
quam cum letatur Homini aut(em) et de lau-
de hominum non extollitur ut de vi-
tuperatione humiliatur unusquisque
ubi gloriam querit contemnit et confu-
sionem Qui enim gloriam querit in terra
confusionem timet in terris Homini aut(em)
gloriam non querit nisi tamen aput
deum confusionem querit tantum aput
deum Sed multos periculum belli
sustinet dum sperat hic preda
Beatis magnis vos obprobria
mundi non debetis timere qui re-
qui celeste premium expectatis
Hec ille Dicat enim deus
math. v. Beati estis cum vos
oderint homines Et dixerint ... de
malum adversus vos mentientes
propter me gaudete et exultate Ecce

enim mercedes vestra copiosa est in ce-
lis Quintus gradus pacis xta
est inimicum diligere 2m id math.
vto diligite inimicos vestros quia
re(n)ngum ... de pacis primi-
quisque inimicorum tantum est adhuc
tollerandi forcior quanto in eo est
ad caritatem dei Ipsa enim est ignis
qui in se adversa consumunt de
quo dicit dicat Augustinus i. e. ho-
mo Voluntas humana nisi de-
super iuvata fuerit pacem adversa
sustinere non sufficit nisi accendi
ignis spiritus sancti Nisi enim se adversa
diligat sic impossibilem bonum facere
non posset quod patitur una leuis de-
go frigidus calore vali ferrum
consumit sic in calore caritatis dilectiones
inimicis diligere debes et confir-
me non querens vindictam Unde Gre-
gorius sup(er) Ezech. omne vita
paciencia vera est quod ac ipsum dat
quem tollerat Nam tollerare et diligere
non contrarium manifestum
est velamentum furoris Hec ille
Septimus gradus pacis est ma- 7ta
lefacienti bene facere sicut dicit
math. v. Benefacite Benefac-
te his qui vos oderunt Et ora-
te pro persequentibus vos et ca-
lumpniantibus Sicut enim agni
vel agnus pungenti ... sic
per inimicos nostros et per impios pro-
ficiunt ut dicit Augustinus ...
sup(er) Gen. xi ca(pitulo) vt Et Crisost.
dicat sup(er) math. Facies dei
qua cernens dilectio extranea ...
beneficiis nascitur et nutritur et
vnde sunt prima ideo nisi beneficia
... odia nostris be-
neficiis conpescuntur Si enim dando
et accipiendo amicicia nascitur
que non erat prima ...
et omnis inimicicia beneficiorum
assiduitate compescitur Ergo benefi-
cia ... ut ex vera benivo-
lencia ipsis se indicent quia in-
iuste vos oderunt Hec ille Sexto 6ta
gradus pacis est in tribulatione
non murmurare 2m id Cori.
x Neque murmuraveritis sicut
quidam eorum sed Iudei murmurantes

et percuciunt ab exteriori maxillam. Non
autem semper et quamvis ... tandem
sunt instructi. Sunt qui in mente
inferunt. Unde et Christus percussus se
ad maxillam dixit: Si male lo-
cutus sum testimonium perhibe de
malo. Si autem bene quid me cedis. Et
tamen non remunerat, docens ne
perfecti imperfectis sunt non prebens
alteram maxillam. Alii pacientes
sunt probe et alteram quoque voluissent
sed ante preceptum in celo vero prepa-
ratum corporis cordis ut hoc paciens
sit plura pati quam a nequicia
sic alazonis balaphe percutere in-
natis. Septimus gradus paciencie
est quando adversa libet sustinere sic
enim sale [illegible] delectantur et vivunt in
gile. Sic sancti delectantur in tribula-
cione. Unde Gregorius libro xx moralium
super Job xxx: Sicut in tribulacione et
[illegible] ... Item dicit sic in
tritura palee grana premuntur. Sic
flores inter spinas prodeunt. Et ro-
sa que redolet crescit cum spina que
pungit. Quoniam [illegible] est ut adversitate p-
[illegible] et spinarum aculeis compun-
gamus ut flores Deo offeramus in suavi-
tate odoris. Non potest enim esse bonus
nisi malum tolleraverit. Unde dicit
idem Gregorius: Si bonus es tollera
malum. Et insipiens enim malum tolle-
rare non potest ... per imparitatem teste
3 Et nam bonus non est Abel cum
esse tenuit quem Caym malicia
non exercet. Octavus gradus paciencie
est de tribulacione vel contumelia
gloriari. Sic fecit apostolus II Cor
xii: Libenter gloriabor in adversita-
tibus, crucis ut inhabitet in me vir-
tus Christi. Actuum v: Ibant apostoli
gaudentes, id est cum tormentis quia
digni sunt habiti pro nomine
contumeliam pati. Et de quodam Constan-
cio mansionario scribit beatus Gregorius
in libro dialogorum: Cum eum opinio san-
ctitatis eius excreverat multi hunc
ex diversis provinciis cupide videre
sitiebant. Quidam vero de ex
longinquo loco ad videndum eum

Quidam rusticus venit. Et
eo casu contigerat ut sanctus vir stans
in ligneis gradibus reficiendis la-
mpadibus deserviret et erat autem pu-
sillus valde et exili forma atque
despecta. Cumque is qui ad eum
videndum venerat quis esset
requireret atque obnixe peteret ut
sibi demonstraret, hii qui ipsum no-
verant monstraverunt. Quibus ...
Sed sicut stulte mentis homines meri-
tum ex qualitate corporis metiuntur,
cum parvum atque despectum videret
ipsum cepit hunc omnino non credere
in mente etenim rustica inter se quod
audierat et viderat quia facta fue-
rat quedam rixa ut estimabat
tam brevem per visorem tam breve
esse non posse. Qui tam ingentem
habuerat per opinionem. Cui ...
esset dum a pluribus fuisset astru-
ctum despexit et derisit dicens: Ego
grandem hominem credidi. Iste autem
de homine nil habet. Quod ut vir
Dei Constancius audivit lampa-
des quas reficiebat protinus letus
relinquens concitus descendit
atque in rusticum in amplexus ruit cum
quem ex amore nimis constringere cepit
brachiis et osculari magnasque gra-
cias cepit agere quod de se talia
iudicasset dicens: Tu solus es qui
in me oculos apertos habuisti.
Subdit Gregorius: Ex quo pensa-
ndum est quam apud se humilitate
fuit qui despectum se rusticum
amplius amavit. Qualis enim quis-
que apud se latebat contumelia illata
probat. Nam sicut superbi honoribus
sic plerumque humiles sua despectio-
ne gratulantur. Cumque se in a-
lienis oculis viles aspiciunt in-
terius gaudent quia hoc iudicio confir-
mari intelligunt quod apud se ipsi apud
semetipsos habuerunt. Hec ille.
Nonus gradus paciencie est tribu-
lacionem salutem reputare. Me-
dicina enim et si amara est tempore
tamen salutis deleri reputatur. Et
hoc dicit Gregorius libro moralium

Sicut enim forti intencione in deum
diriguntur. Quicquid in hac vita
amarum est existimat sibi dulce et
omne quod affligit requiem putat.
10 Decimus gradus pacis est de tri-
bulacionibus deo gracias agere sicut
dicitur I ad Thessa. v° In omnibus
gracias agite in hoc enim passioni-
bus confirmamur. Unde dicit Gre-
gorius. Sine ferro et flammis mar-
tires esse possumus si paciencia in ani-
mo conservamus. Quod ob amorem domini
hoc fiat sicut dicit Aug. eciam de verbis
apostoli sermone xv Si inter fines cari-
tatis commutabis passionibus Et
Et verus martir martir eris In
quo enim caritatis corona et tenet
ipse est verus martir. Undecimus
11 gradus pacis est ad alia susti-
nenda se preparare sicut dicitur Math. v.
Et qui vult tecum in iudicio contendere
et tunicam tuam tollere. dimitte ei
pallium et cetera que ponuntur Un-
de Aug. in epistola ad Marcellinum
dicit precepta pacis sunt semper
in cordis preparacione retinenda
ut pacius benivolencia ne reddatur
malum pro malo semper in vo-
luntate complenda. i. si hec no
contingit tibi in longum ad ut pars
existens et in volunte implenda
potest meritum obtinere. Duodecimus
12 gradus pacis est in flagellis do-
lere de [illegible] sicut dicebat Ti-
burcius super prunas ardentes
incedens videtur mihi quod super roseos
flores incedat in nomine domini mei
Ihesu Christi. Sic ergo Ambrosius libro
de officiis ca° viii° In omnibus tri-
bulacionibus fugiendo et non reverbe-
rando plus hostes ferimus et prosterni-
mus. Sicut enim si physice reperit
inimicum acres plagas inferre penitus
secedens quod ille impetuose currat
ad gladium et gladius i. impetus
statim obmittat fugiens aut se parat
[illegible] quod credit ictibus cedit nec
offenditur. Sic ergo quia ut pronus
bus passus est. Duodecimus pacem
habemus in me scilicet tanquam in membro
bus et omnia scilicet predicta reddam tibi
tanquam gratis beneficia. Et
ut cuiusdam tales qui nos offen-
dunt proponamus ante oculos no-
stros paciencia quia ut illos ex parte
ad emendacionem vel ad iudicium
ut in scilicet electos nos deus corri-
git iuste coronat et iniquos iniquos
si penitere noluerunt sine remissione
dampnat nec reddendam vicem
sine reprobam qualiter patet de
quibus petrus qui per factum tunc tem-
poris dicit ad deum: Paciam
habe in me ut deus per paciam
expectando inspiratur eius et dimit-
tens a peccato provocat eum ad re-
quiem [illegible] quod nos perducat Amen

Sermo de sancta katherina
super illa verba ewan-
gelii dominicalis Cuius
est hec ymago etc.

Cuius est hec ymago
et superscripcio Math.
xxii° Dominus deus
omnium creator sapi-
enciam ad ymaginem
ad similitudinem suam formavit
ut ipsum cognosceret et feruenter ama-
ret Et certe si vellet homo atten-
dere beneficia dei recipienda ab ip-
so cogitaret ad eius amorem et obligacionem
videret quod ceteram eum sine termino
deo suo dicente propheta Bonorum
meorum non eges sine merito suo quod
nichil ante penitenciam fuit quod for-
mavit in corpus et regulam crea-
turam in anima nobiliorem utpote
ymaginem creatoris insignem
racionis participem beatitudinis
susceptione capacem consideret quan-
tum largitus est ad sustentacionem
Quanta ad cibacionem Quanta ad placa-
Quanta ad curacionem Quanta ad dele-
ctacionem Quanta ad custodiam Quanta
ad exercicium ornamenta ad intellectum
vocacionem Quanta ad culpam ablu-
cionem qualia ad deum aut homine
pro amore quantum quo et qualia da-
turus est quo ad fruicionem Sic enim re-
volvendo creatoris et redemptoris
beneficia pro amore inardescet eo quod
cum domino frequenter apparere et eius
memoria retinere regnum velimus

Unde dicit Aug. in sermone
de virgine in principio. Tanta
dignitas humane condicionis esse
cognoscitur ut non solum iubente
sermone ut alia sex dierum opera
sed consilio sancte trinitatis et opere
maiestatis divine creatus sit ho-
mo ut ex prime condicionis honore in-
telligeret quantum suo conditori
deberet. Dum tamen in condicione
mox dignitatis privilegium pre-
stitit a conditore ut tanto ardencius
amaret conditorem quanto mira-
bilius se ab eo conditum intelli-
geret. Faciamus inquit hominem
ad ymaginem et similitudinem nostram.
Non adhuc solum quod sancte trinitatis
consilio hec ab excellencia conditoris
nos conditus est sed ad ymaginem
et similitudinem suam. Hec creator
omnium creavit. Hanc ymago
diligenter ex interioris hominis no-
bilitate consideranda est. Primo si-
quidem ut sicut deus unus
semper et ubique totus omnia uni-
versalis movens et gubernans
sicut apostolus affirmat quod in eo vi-
vimus movemur et sumus. Sic
anima in suo corpore ubique tota
sit vivificans illud movens et gu-
bernans. Nam tam in magnis sui
corporis membris adest et in
minoribus minor sed in minimis tota
et in maximis tota. Est hec yma-
go omnipotentis dei quam anima in se
quam quasi quandam trinitatis habet simi-
litudinem. Primo quidem ex hoc
sicut deus est et vivit et sapit. Hec
Aug. Et sicut in deo tres sunt per-
sone pater et filius et spiritus sanctus. Sic in anima tres sunt
virtutes scilicet intellectus voluntas
et memoria. Et sicut ex patre gigni-
tur filius et ex utroque procedit spiritus sanctus
Sic ex intellectu gignitur voluntas.
Nam nil volitum nisi cognitum.
Et ex hiis ambobus procedit memo-
ria. Et sic deus est pater deus
est filius deus est spiritus sanctus. Ita anima intel-
lectus anima est voluntas anima est
memoria. Nec tamen tres sunt anime sed una
anima. Sic nec tres dii sed unus
deus. Et ante quam consilio sancte
trinitatis. Factus est homo totus
ad ymaginem dei in quo prefert
totam efficiam creatoris. Sed dicit
propheta. Homo cum in honore
esset non intellexit comparatus est iumen-
tis insipientibus et similis factus
est illis. Sed de quo honore sit
dicit Bern. super Cantica. In paradiso
dei in loco voluptatis conversatio
eius nil molestie nichil indigencie
sentiebat. Odoriferis stipatus ma-
lis fulcitus floribus. Floribus
glorie et honore coronatus et consti-
tutus super omnia opera plasma-
toris singularis ob insignem
ymaginem divine similitudinis
precellebat. Et erat illis socius et
pectas (?) cum plebe angelorum et
cum omni milicia celestis exerci-
tus. Sed mutavit gloriam suam
in similitudine vituli comedentis
fenum. Videns enim dyabolum dicentem
Nequaquam moriemini. Non quod cito
gustavit. Statim expulsus est de
paradiso. Ex quo dicit Aug.
O nequam necessum (?) non est mihi nequaquam
Sed omnes morimur. Dicit Bern.
Videmus heu turpe et lacrimosa mu-
tacio ut homo paradisicola terre
dominus celi civis domesticus dei
Sabaoth super omni celestibus et
domus celestis virtutum Repen-
te per commixtionem inveniretur. Et
per infirmitatem iacitur in sta-
bulo et per peiorem simili-
tudine indigentie feno. Et per
indomitatem ... alligatum
presepio. Sic scriptum est In cha-
mo et freno maxillas eorum con-
stringe. Et dyabolus ymaginem
dei in eo diversis peccatis de-
formavit. Ita quod dominus ... ad-
mirans de ymagine dyabo-
li in templo suo posita dicit Cuius
est ymago. Ita quot peccatis
anima consentit tot ymagines
dyabolus in ea depingit. Nam per
superbiam assumit faciem leonis
per audaciam faciem canis. Per lu-
xuriam faciem scrophe. Per iram
faciem ursi. Per gulam faciem
lupi. Per invidiam faciem tauri

Et araneam facit azim
per fraudulentiam faciet
vulpis per crudelitatem faciet
dyab. De talibus apok.
xiii dicit vidi de mari bestiam
ascendentem habentem capita vii
et cornua x. vii capita sunt vii
criminalia dominantur. decem
cornua qui per decem decalogum
impugnat. Subditur in apok.
Si adorant bestiam et ymaginem
eius. Et caracterem in fronte aut
in manu sua acceperit hic bibet
de vino ire dei. Anima igitur quam
diversis peccatis ymaginem dei
deformat in nobis. Ideo xpc vos
eam reformare alloquitur omni
quemque unum q. Cant. o hec ymago
ymago et suprascriptio q. d. tamen non
debet ade. Ceterum inobedientis
mea que qui obediens fuit patri
usque ad mortem et vos vero factor
sitis obedientes. Et sicut necesse est
ymaginem depingi in superficie mun-
da sine pariete. Ita nature ymaginem
depingi in superficie munda
sine pariete. Ita necesse est ymagi-
nem dei expressam in corde et cor-
pore mundo. Anima non inhabitat
in corde subdito peccatis. Sanctae
[illegible] sicut erat honor ipse deo
precipue per munditiam cordis. Cum
delectet cordis munditiam habet
amicum regem. Sed inter multas(?) sancte
hominum puritas te excitetur ille hor
in confusionem. Sicut dicit Aug. de
ix cordis. Tanta est puritas quae
humanam ut aliquando inverecundus
sit ne castus erubescat intra impu-
dicos. Nam si quis facit homicidium
dicit quod deus ad auferat pellem
voluntatem de patria et a se suo fit
excludere. Si quis facit furtum odi-
bis illum ut vide in volle si quis
dicat fur testimonium abhominatur
eum. Nec vobis homo indebitur.
Si quis pro veste res dicens raptor
est et [illegible] gehenna. Sed si quis
voluptatibus et carnalibus animam suam
de et accipitur quantumcumque vincula
in vero. Si quis autem existat quod
dicat castum et non est facere
adulterium. Notandum quod sic quando sed erit
erubescit accede ad illos. non sunt
cos ne insultent. Ne irrideant. Ne
dicant eum non esse virum. Ad hoc de-
lapsa est humana puritas ut
vix habeantur viri a libidine.
Et viri non habeantur victores libidinum.
Triumphantes sunt viri sunt vincientes
et prostrati i. victi et viri sunt
et vere prostrati. Illis inditur
scriptor cum iaceret sub bestia quam qui
permaneret bestias. Nec Aug. de
ix et eius ymaginem nemo legum
vosque et inmundus in se profertur
aut deserit. Sicut dicit Aug. in ser-
de Natiuitate domini. Bede li.
Christus deo per casta membra
virginis venit ad terram ut daret
demum et castitatis auctor. Ergo sit
quod non [illegible] ita et non
demum suscipimus in nobis peccata
demum in casto corpore
ut et nos demum in casto corpore
et eum munda [illegible] que sua in
membra casta portamus. Corpus
eius in vero est castitatis. Et is qui ca-
stitatem non habet xpm portare non
potest. Ut hic et Remundus capitulo
v virginibus. Anima virginum Esto
etiam constat ex virginibus primo
maritalis et viduitatis primo tenet
castitatem virginalem mente et corpore
deinde coniugalem sine adulterio
tercio vidualem et sine castitate
nemo deum videbit. Nec regnum
eius intrabit. Dicitur enim in apok
Nil inquinatum intrabit in eam.
Quod attendens beata katherina
ita virginitatem amavit quod potius
elegit mori quam propter virginitatem a
[illegible] Et unde ut illa quibus
virginitatis constringit affluctura
[illegible] oportet viduitatem
[illegible] libertatem
[illegible] et pulcri
[illegible] unde in eius
[illegible] vult enim deus ut ymaginem
eius in nobis semper attendamus
valde diligenter. Et plures eius
sanos ut [illegible] in nobis expressam
similitudinem ad patrem celestem
tanto feruencius cum diligamus
illum. enim amor nobis sit inter patrem et

et filium Maior tamen solet esse qui
si est valde similis patri Tercio
commendatur et genitor Secundo ponen-
dus est creator Secundo ut agni-
to tanto beneficio deo semper a-
pro eo gracias agamus Tercio da-
bimus intelligere magnitudinem huius
beneficii quod deus racionabilem
creaturam fecit Et dicit crisostomus in homo-
lia quod cum intelligere nolletis procre-
derunt in numerum bestiarum Boecius
in de consolacione dicit humane
nature ista condicio est tunc tantum ceteris
rebus extat cum se agnoscit Ea-
dem tamen infra bestias relegatur
si se nosse desierit Et Bern(ardus) dicit
sufficit ut per se non cognoscendo et racio-
nalis omnem creaturam racio-
nalium gregibus incipiet aggre-
gari Tercio ut ymaginem dei in
nobis depictam debitam reverenciam
exhibeamus Cant. x Speculum in ma-
nifestacione tua scriptura anima tua
et de illa honorem tuum ut iustum sim i-
tum dignitate Gloza Indignum
est ut creatura racionalis inhibet deum
inhonoret in quo deus eam prete-
teris honoravit Si nephas est ymaginem
crucifixi vel beate virginis in lu-
tum proicere quantum nephas est
ymaginem sancte trinitatis immundicia
peccati commaculare Unde Bern(ardus)
super illud ps. In omni te ma(n)u ymagi-
nem ymo ipsam ad nihilum redigit in
omni te reliqui Tamen apparet in sua om-
nitate terrestri ymaginem celestis adim-
plebimus redegerunt Et dicat dubius
quam Cesar in denario exigit impres-
sionem ymaginis sue Sicut deus in
anima humana vultus sui insignitum
Et sicut in moneta requiruntur pon-
dus materia et forma pulchra adeo ut
vt regat Sic in anima exiguntur iusticia
temperancia et caritas que est for-
ma virtutum Reprobatur autem moneta
si deficiat in pondere vel deficit materia vel
in forma Sic et homo reprobatur
si deficiat in iusticia Aureus vero mone-
ta per claritatem virtutum Reprobatur
si deficiat in Temperancia qui

ne dum passiones restringit sed
et opera virtutum Et in medio con-
sistit Reprobatur si caritatem
non habet ut dicitur i Cor xiii Si lin-
guis loquar hominum et angelorum caritatem
vel caritatem autem non habeam
habuero nichil sum et invenitur
autem in moneta que generacione de-
narium primum signum per quod
intelligitur homo inordinatus
et in consciencia pollutus Unde Ie-
remias dicit Argentum reprobum
vocate eos Nec in thesauris dom-
ini ponendum Secundum intrinsecum
cuprum et exterius argentum
Et signat ypocritas de quibus
Math. xxiii Ve vobis scribis
et phariseis qui similes estis se-
pulchris dealbatis que foris
speciosa apparent intus autem sunt
plena ossibus mortuorum Item signat
mulieres que depingunt
vultus suos ut decipiant ani-
mos Et alibi dicitur Ezechielis xvi Fecisti
tibi ymagines virorum vel
demonum Tu reputasti eam et pinx-
isti ungentis ut seduceres ani-
mos in opprobrium et adulteria in ocu-
lis hominum augmentaveris Item Cra-
sti effigiem pulchritudinem Ego
tamen non cognosco Jeronimus quam
sciencia tollis vultum ad speciem
quem conditor non cognoscit tunc
ne contingat sicut Jesabel de qua
scribitur iiii Re. ix Tercio genera-
liter est argentum sed diminu-
tum ponderis Et signat illos qui
fidem confitentur sed factis autem
negant vel signat infideles Quar-
tum argentum est confractum et
significat illos qui fidem ba-
ptismi vel confessionis infringunt
de quibus dicitur secundum per
Jeremiam dicit Irritum fecerunt domus
israhel et iuda pactum quod
pepigi cum patribus eorum Isti
sunt omnes mali denarii non
habentes ymaginem dei et sup-
scripcionem sed demonis Unde de
talibus dicitur in dicendi
et Redditur que sunt dyaboli
dyabolo Unde Ezechielis argentum

z integrum et lex principium
inscriptum ponderosum inflexi-
bile et preciosum Et sic ieiunium
qui se immaculatos custodiunt
ab hoc negotio seculi et a contagi-
one diversorum secularium peccatorum
hanc integritatem observant preceptorum
et articulorum fidei et in-
scriptorum iuris naturalis Non fa-
cias alijs quod tibi non vis fieri vel
et quod tibi vis fieri alteri fac
similiter Jobis iiij° Restensio de-
narij sit in morte cuiuslibet Sicut
Ut in die iudicij sit generalis Tunc
enim videbitur an sit bonus vel
malus Qui in huius facto corpore
exiens non potest ab hominibus discer-
ni qualis sit Et tunc manifeste
apparebit an homo sit vel ma-
lus et tunc reddet omnes de sitis
proprijs rationem Cui bona abiunt
in vitam eternam Quam nobis pre-
stare dignetur p. z. f. z s. s. Amen

Sequitur Sermo de dedi- cacionibus Ecclesiarum

Quia festum dedi-
cacionis est festum
ture contemplacio-
nis et renova-
cionis Et quia nobis
promittitur salus
Unde hodie
huic domui salus
z Igitur salus me(re)tur nobis
inducere ad querendum salutem quam non inve-
niunt nisi per veram penitenciam Inquid
Nisi penitenciam egeritis omnes simul pe-
ribitis Unde in propositum nobis exem-
plum de Zacheo qui fecit penitenciam
tis Et ideo si ad veram penitenciam veni-
re cathagimus eum dirige inspi-
ciamus In hic enim invenimus quam pe-
nitenciam agere debeamus Et in ewan-
gelio Egressus est ihesus perambu-
labat Jericho Jericho interpreta-
tur luna vel mundus Et sic iste mundus
in quo est ... mundo ... celo mo ...
terra hodie ... z omnia terre
nascencia alterantur Dicit enim
philosophus in methaurorum Iste mundus
inferior contiguus est lacionibus
superioribus ut inde virtus eius
gubernetur Et ob hoc quia contiguus mundus
iste mutatur variatur omnis homo
subiacet Quod constantis Salomon
dicebat Ecclesiastes ij° Vidi cuncta sub
celo et esse universa vanitas z afflic-
cio spiritus z vidi nichil permanere
sub sole unus nascitur z alter mo-
ritur unus crescit z alter decrescit
unus extollitur z alter deprimitur
unus letatur alter tristatur unus
dives alter pauper unus dominus al-
ter servus Ipse homo sicut dicit
Job Natus de muliere brevi vivens
tempore repletur multis miserijs qui
quasi flos egreditur z conteritur
Et fugit velud umbra z nunquam
in eodem statu permanet Et ve-
riche Tunc quod dominus perambulat
Jericho cum exivit a patre z venit
in hunc mundum ut peccatores salvos
faceret Sic dicit in fine ewangelij Venit
filius hominis querere z salvum facere
quod perierat Cum ergo nos eciam
Jericho i. hunc mundum videamus
perambulemus sed non inherendo amo-
re inordinato Stultus enim est qui
mundum labentem diligit Nec querit
ubi pectus manere possit Trans-
sit quoque mundus z concupiscencia eius z gloria
Et ideo omnia que sunt in mundo
censentur vanitates z afflicciones
spiritus Et est mundus quasi mare
plenum z ignorancie ... ... in ille
et sancte ... in eo sunt omnia
vana omnia lubrica labilia
tedijs obvoluta laborijs obsessa
ubi predicantur z affliguntur
certa In eo est sine diebus exitus
terribilis z horribilis Ideo in eo pe-
riculosum est essendum z habi-
tandum nimis Sed pro nobis adve-
nit z permanencia nostra apparere
debemus ... immortali-
tatem ubi absterget deus omnem la-
crimam ab oculis sanctorum z mors
non erit amplius neque luctus neque
clamor nec ullus dolor quia priora
ra transierunt Cum ergo ihesus perambulans

perambulabat Iericho ut quereret et saluum faceret quod perierat Et quia zacheus et quilibet peccator perierat Igitur dignabatur venire adquerendum et saluandum eum Propter quod ewangelium continet sub de Et ecce vir nomine zacheus Hic caterum nouam et mirabilem ostendit scilicet diuitis vere penitentem et hoc nouum et mirabile est Luce xviii° facilius est camelum per foramen acus intrare quam diuitem in regnum celorum Et quod impossibile creditur apud homines tamen possibile apud deum qui diuites non despicit Cum et ipse sit diues diues in omnibus ut apostolus ad Ro [illegible] Ecce camelus deposita gibbi sarcina per foramen acus transijt hic est diues et publicanus relicto onere diuiciarum contempto censum fraudem angustiam que artam viam que ducit ad vitam ascendit Secundo hoc est valde rarum Ideo mirum vnde dicit Bernardus in [illegible] more Rarum valde est ut qui aurum possident ad requiem tendant Nam qui multiplicandis diuicijs inhiant raro alterius vite gaudia spectant Secundo hoc redemptor noster ut valde rarum et solo diuino miraculo euenire posse innuit dicens Apud homines hoc impossibile apud deum autem omnia sunt possibilia Hec ille Nam quia diuicias habere et eas non afficere eas non amare vel in eis non extolli difficile est sicut esse in igne et non ardere Ideo mirum vel saluare diuitem est rarum Vnde Bernardus [illegible] moralium facile est homini diuicias despicere cum eas non habet difficile vero cum eas habet viles estimare Hec ille Sed hoc quod diuiciarum habitus non est in crimine sed ad usus Ideo dicit augustinus super psalmo [illegible] Attendite ne passim diuites reprehendatis Et rursus ne de paupertate et egestate presumatis Si enim non est presumendum de diuicijs quanto magis non est pre-

sumendum de paupertate Et subdit pauper vlcerosus non tamen [illegible] ubi ipse vero sublatus est ab angelis in sinum abrahe Videas quis sublatus est non videas quis sublatus est lege scripturam Et nichil inuenies diuitem abraham Sublatus est ergo in sinum diuitis pauper Hec ille Et de Zacheo qui erat princeps publicanorum subditur id est qui publica vectigalia exigebant Tamen commercia vix aut numquam sine peccato exerceri possunt Et sequitur Et sequitur Et ipse diues quia per phas et nephas sibi diuicias acquirebat Et igitur hec aduersa penitenciam premit est rarum et mirabile Ideo dicit Ecce quia in scripturis dicit nouitatem Ysaie vij° Ecce virgo concipiet Luce j° Ecce sapientia et paries filium Ibidem Ecce elizabeth cognata tua Tamen ut sit modus eius penitencie consequitur subdit ewangelista Et querebat ihesum videre quis esset Tunc ergo nos omnibus omissis ihesum queramus quia eo inuento omne bonum inuenitur Et eo amisso omne bonum amittitur Vnde Sapiens Venerunt michi omnia bona pariter cum illa scilicet sapientia increata Et ideo dicit Luce xj° Querite et inuenietis Secundo autem quod querat docuit Sapiencie primo In simplicitate cordis querite illum Ecce primus accessus ad deum vt habeat simplicitatem cordis Quia deus [illegible] duplici corde Et dolosi enim sunt deo odibiles psalmista qui loquuntur pacem cum proximo suo mala autem in cordibus suis Da illis secundum opera eorum [illegible] Sed secundo contingit quod et simplicitas cordis querentem deum impediret prout et iste zacheus impediebatur Vnde sequitur Et non poterat pre turba quia statura pusillus erat dicit Ambrosius [illegible] vult quod melius alterius [illegible]

huius statura expressit forte
ideo quia adhuc pusillus erat in fi-
Nota de. Hodie enim ante promise-
rat Christus In domo tua oportet me
manere. Nec dum viderat cristum
Innocencius Et secundum Innocencium. Ille moraliter
pusillus est statura qui parum
proficit et facile cadit aut fra-
gilitate carnis devictus aut
compede consuetudinis ligatus
Et tales esse multos novimus
quibus displicent mala que
faciunt sed fragilitate vel consuetudine re-
tenti seu victi operantur que
detestantur. Anima caro con-
cupiscit adversus spiritum et cum nec p-
eccant cum magis sub deo
hunc cor demum semper de prima
cogitantes et de penitencia co-
sedentes qualis erat iste za-
cheus qui desiderabat ihesum
videre quis esset sed non poterat
pre turba. Cupit ergo cito modo liberari
ad petitum et convictus peccati consue-
tudine vide ihesum sed pre turba
non potest eo quod detinetur a culpa
Repugnat quibus quippe racioni
sed sensualitate succumbit. Secundo
sunt qui non multum dolent. Anima do-
lere non possunt sed doleant ut do-
leant i. ut dolor insufficiens do-
lore impetrat efficacem. Tercio
ergo zacheus videre christum sed non
poterat pre turba. Turba namque
sive malarum cogitacionum sive
demonum malignancium sive homi-
num invidorum suggerunt et
trahunt ad peccandum. Unde
legitur quod cum cecus clamaret
Miserere mei fili david qui pre-
ibant increpabant eum ut ta-
ceret. Sed quanto illi increpabant
tanto magis ipse clamabat.
Anima quanto magis contra nos insurgit
turbacio vel demonum cogitacio
cogitacionum vel hominum tanto
magis debemus insistere ut tempta-
ciones huius i. repellemus exemplo za-
chei qui preteriens ascendit
in arborem sicomorum. Preterit
ergo turbam pro se dum sit quia
peccator vero ad punctum pro-

peccare sed pro se despicere turbam
male peccati. Malarum cogitacio-
num et demonum et secularium negocia-
cionum et ascende in arborem sicomo-
rum ut videat ihesum. Sicomorus
autem est arbor excelsa. Et secundum b.
Gregorium xxvij moralium dicitur ficus
fatua et stat ante christi que ab
insipientibus stulticia reputatur unde
dicit apostolus Predicamus christum
hunc crucifixum Iudeis quidem
scandalum gentibus autem stulticiam stulticiam 1 cor 1
credentibus autem dei virtutem et
sapienciam. Et ergo ut videre
ihesum ascendat ad arborem sicomorum
i. assumat ante penitencie. Anima ut
i. salvator non potest videri nisi de
loco salutis i. de cruce per quam est
operatus est salutem in medio terre
i. in loco calvarie. Unde cui non
ipse per gratiam dominum videt dicens
se in foramine petre. Petra vero est
cristus secundum illud apostoli. Petra
autem erat cristus. Foramina vero pe-
tre sunt vulnera christi. Ideo dicit Can-
tica In foraminibus petre unde
mihi faciem tuam. Quam ergo
ut ipsi facie videre. Sed in fora-
minibus petre stare i. in volneri-
bus christi per ingentem meditacionem
unde Bern. [illegible] Domine ihesu de-
vocione possim intrare et audire
et omnem mundi fabricam et misterium
te invenimus nisi in cruce quesite
Et Augustinus. Christe nostre vere quid
Nemo invenit nisi in cruce qui
autem non amat crucem tuam non invenit
et gloriam tuam. Ergo volumus intra-
re et videre ihesum oportet nos ascende-
re sycomorum i. crucem penitencie ad omnem
ascensum huius gradus requiritur
Prima vero penitentes agnoscimus di-
omnibus humiliamur. Nec reputamus
nos esse dignos beneficiis dei sed
peccatis iuxta illud christi. Cum
feceritis omnia que precepta sunt
vobis dicite servi inutiles sumus
Secundo si recognoscimus omnes quos
inordinato amore dileximus sive
filios consanguineos. Anima vel extra-
neam et maxime carnali dele-
ctacione federati affectu tolle-

inquietum: ordinatorum respiciat Secundo
Ut in omnibus actibus nostris deo
placere cupiamus non mundo Unde
dicit propheta Qui hominibus pla-
cent confusi sunt quoniam deus
sprevit eos Sunt vero querunt
hominibus placere ordinacione morum
actus placencia tamquam in ultimum
finem Reperiuntur eciam iusti qui
placent deo et hominibus iuxta
quod de moyse legitur dilectus
deo et hominibus Tercio ut vo-
luntatem nostram voluntati divine per
omnia subiciamus Ita quod omnis dis-
posicio quam deus facit vel in nobis
fieri permittit occulto iudicio no-
bis placere debet Si enim bona sunt
ex gracia sunt Si mala sunt permissa
ex iusticia Ideo tempus nigre infirmi-
tatis aut iusticie non est sperandum
Quarto ut omnia terrena quasi pro
nichilo extimemus ut nullius a-
morem figamus aut inordinate
delectari queramus Sexto ut omnes
actus nostros cogitaciones et opera
regula divine legis mordere tene-
amus ascendens ante penitencie
prospicimus de virtutem in virtutem
possumus unde christum et ipse aspiciat
nos oculo sue pietatis sicut aspe-
xit in zacheum de quo subditur
Et cum venisset ad locum suspiciens
ihesus vidit illum Non tamen oculis
corporis sed oculo misericordie
quibus respiciat peccatores quos iusti-
ficat ut petrum et mariam magdalenam
Et dixit ad eum Tantum uiaz di
alloquio divino Zachee festinans
descende Quia hodie in domo tua
oportet me manere Tercio quale gaudium
et qualis gracia admiracione digna
cum dominus celi et terre dignatur
non solum venire sed manere in domo
hominis id est in anima per graciam instigata
que a domo sua perambulaba mino-
renciam cordis mei in meo domo
mee Et huius domus fundamentum est
fides Tectum caritas hostium obe-
diencia Parietes humilitas pa-
ciencia Columna fortitudo prudencia ipsa

et temperancia Tenebre hospi-
talitas cum hilaritate et misericordia
cum largitate Hec omnia fue-
runt in zacheo Fides quia preclu-
rens ascendit in arborem sicomorum
Per arborem sycomorum ascendit que
fidem crucis extollat Spes quia
videbat querebat unde ihesum quis
esset videret et gavisus est Caritas
quia suscepit eum gaudens Cari-
tas enim est apostolum congaudet veritati Cari-
tas ergo gaudet erat cum tacite in
suscipiebat Obediencia cum hu-
militate quia festinans descendit
non procrastinavit Non se excusat
nobis morum ut non quam hora
et tarditate non cum tedio et de
sidio Sicud excepimus mandatum
Sed prompte et hylariter cum deus
sit dominus omnium creature et si non pre
cipit sed vellet aliquid fieri statim
illud esset implendum multo ma-
gis cum precepit Unde Bern. in
quodam sermone dicit Non est dubium
quin amplioribus graciam meretur
qui se paratum exhibet ante man-
datum quam qui obedire satha-
git post mandatum celeriter
Ideo est deo obediendum et hiis
qui sunt loco dei Dicit Gregorius
xxxv° moralium Obediencia sola
virtus est que mentis ceteras vir-
tutes inserit insertas custodit
Non est obediencia quam victima quia
per victimas aliena caro per obedienciam
vero voluntas propria mactatur Et
patet quod frustratorium est satisfacionem
vel constat quod pro deo velle su-
perior id est non esse subiectum et hoc
debet se exponere de mandatis
dei Quia levia sunt et suavia
sicut veritas ait Immo possent
omnia mala que debet pati quam
mandatum transgredi Fuit eciam
deo hospitalitas cum hylaritate
Quia suscepit eum gaudens
scilicet de tanti hospitis adventum
venire Fuit eciam forte quia quidam
pharisei murmurarent et detra-
herent ei et xpo dicentes quod ad hominem
peccatorem divertisset Ipse tamen stabat

non tribulabat propter murmura-
cionem et detraccionem Sicut non
multi ad verbum detraccionis subi-
lum desistunt bonum iam incho-
atum Sunt autem in eo prudencia
Prima non solum dedit pauperibus
Sed reddidit defraudatis Secundo dedit
propria et reddidit aliena Non
sicut moderni homines qui decimas
et cetera non reddunt sacerdotibus
Sed eas distribuunt pro sua volun-
tate et voluntate Distribue enim
tuum et non alienum Nam qui facit
elemosinam de rapina pauperis
est qui victimat filium in conspectu pa-
tris Sunt in eo iusticia Prima
quod defraudabat reddebat qua-
druplum et cum dimidium bonorum dedit
pauperibus Secundo iusticia eius maior
in scribarum et phariseorum Tercio dicitur enim
Date elemosinam et ecce omnia mun-
da sunt vobis Et sicut aqua extin-
guit ignem ita elemosina exting-
wit peccata Est et Zacheus exem-
plum omnibus vere penitentibus qui pe-
nitent in eo in quo deliquit Et
ideo audivit consolacionem a domino
sibi dicente hodie in domo tua oportet me
manere hodie huic domui salus
facta est id est consciencia Zachei collata
est gracia dei per quam salutem consecutus
est Beda in omelia Non est arbor bo-
na dicit Prima causa tantissimi sollen-
nia dedicacionis agimus debe-
mus congrue sollempnitatem quam colimus in-
sere ornatu studiosique omnes ecclesie
parietibus plurimis et crescit lu-
minaribus amplificatis vel luminibus
addita per [illegible] Psalmodia lecti ex
more vigiliis noctis transigit ita
ad penitencialia cordium nostrorum sicque
magis bonorum operum decorem orna-
tibus semper in nobis flamma
divine caritatis ingnescat semper
in sanctuario pectoris nostri celestium
memoria preceptorum Evangelice
lectionis dulcedo sua resonat hic
ut sit in nobis deus habitare
dignaretur sicut in templo suo
dicit enim apostolus Templum dei
sanctum est quod estis vos hic tem-
plum id est animam omnis hominis devoti

fabricavit in cruce [illegible] dedicavit
in sanguinis ablucione Inde sanctifi-
cavit et dedicavit sine immunditia
in donorum infusione ad hoc utique
ut de maiorum [illegible] quo venimus
ad hoc ut anima dei fieret digna dei
habitacione Evangelium nobis [illegible]
ostendit dicit enim quod ihesus perambu-
labat Jericho et quod Zacheus que-
rebat videre ihesum quis esset pre-
ceps publicanorum id est teloniorum
qui publica mala faciebat Zacheus
princeps publicanorum Sed ita mala
publica que indissolubiliter adherent
homini ex originali culpa publica
Sicut sunt ignorancia concupiscencia con-
cupiscencia promptitudo ad peccandum
Dimittitur enim per baptismum vis culpe
sit sublata multa sunt penalia
que [illegible] remanserunt propter ex-
ercicium hominis [illegible] et sunt
occasio dampnacionis multorum
Exinde enim procedunt mala publica
vel Zacheus Item [illegible] princeps pu-
blicanorum [illegible] dimittit [illegible]
[illegible] iniquitatibus [illegible] in
[illegible] habundancia malicie pro-
venit [illegible] defensio et con-
fusio peccatorum Et de talibus [illegible]
[illegible] impossibile [illegible]
Prima difficile [illegible]
[illegible] facile impossibile [illegible]
[illegible] possit [illegible] abita habun-
dancia iniquitatum Sed que impossibile
apud homines est possibile apud deum
[illegible] Et inveniemus [illegible]
talia [illegible] Dicit enim in evangelio
quod perambulabat Jericho Zacheus
querebat videre ihesum quis esset
[illegible] et nunc ihesus perambulat Jericho
id est mundum id est [illegible] Nam enim [illegible]
sicut per mortem suam persolvit debitum
illius peccati originalis [illegible]
[illegible] [illegible] amore et pro-
[illegible] [illegible] ob-
tulit hostiam quod per acceptavit
Sed et nunc perambulat per [illegible] peccatorum
nomine baptismi aufferat a nobis
[illegible] in peccatis utique
nomine peccata [illegible] reme-
nent peccata baptismum propter bella
agenda [illegible] nobis in confirmacionem

gratia resistendi 2m illud petri Re-
sistite a fortes in fide viriliter
agite et confortamini in domino Non-
ne eukaristie digna preparacione
datur ad gratiam ad talia compri-
menda Nonne ex ordine sacerdo-
tum prevenimur nobis animi motu
nec et doctrine ut sequamur cristum
et alios sanctos scilicet crucifigemus
et mortificacionem huius mundi con-
cupiscencias etc exercemus et con-
tentes dicere possimus vivo ego
iam non ego vivit autem in me xpistus
Sed quia bella agentibus contin-
git quandoque cadere sicut et multi ceci-
mus Nonne habemus penitenciam
que restituit innocenciam et reparat
vires hominis et restituit hominem
in acie belli Primum itaque corpus
per ambulat et vitam pro hoc que-
que ut saluum faceret quod perierat
dicunt sunt evangelii Dicat Deo
et nos queramus cum zacheo videre
ihesum Secundum est habere fidem decon-
servanda vel ad querenda inno-
cencia que venit in nobis ex vide-
re ihesum cristi Cristus enim innocens
manibus et mundo corde qui peccatum
non fecit et habita autem ista fide
non magnum videbitur nobis la-
borare quibus possemus innocen-
ciam invenire Tertio dato quod pro-
lapsi fuissemus in gravissima peccata
Sed enim magdalena peccatrix et
matheus avarus paulus persecutor
petrus periurus zacheus publi-
canus elatus impius et hii qui
crucifixerunt ihesum invenerunt
innocenciam Cum nobis hec tria im-
plebimus quesivimus Sed quid cum
querere debeamus Certe habita
fide habeamus spem quod ex pro-
fundo vitiorum possimus resurgere
ad altitudinem virtutum Pro hoc
ergo instemus ut quod in multis deum
offendimus quod in omnibus dilectione
omnia recompensabimus facta et
recompensacione innocenciam ad-
quiremus Sic ergo zacheus desi-
derabit videre ihesum et iam amabat
eum Sic desideremus esse inno-
centes ut amemus innocenciam

Ut eam desideremus ut posse-
mus venire ad hoc quod possemus
oblivisci omnium que obsunt huic
gratie fundamentum primum di-
ad inquisitacionem (?) Sic autem hec dilige-
ncia sequitur quod omnis iniquitas
erat in nobis in odio Dicat omni
innocenti Cum non teneat talem hanc
legem quod quicumque diligit eum
odiat iniquitatem Unde zache-
us fastidivit omne illud quod
eum impediebat non ihesum videre
scilicet turbam et staturam pusillam
et turbam etc Si enim a fuisset
amata mansisset in ea et non pre-
cessisset Sed statura pusilla non
fuisset a [illegible] non in arbore ascen-
disset Et ex hoc statim sequitur
presencias iniquitatis Ergo enim odit
omnia que sunt iniquitatis per-
sequitur ea purgat ea Unde
non gratis iste ascendit in arbo-
rem sicomorum que etiam expiunt
salvatoris Et ad hoc dicit apostolus
Qui christi sunt carnem suam cru-
cifixerunt cum viciis et concu-
piscentiis Sed ad quid homo persequitur
iniquitates et eas pugnat Cer-
te hoc non aliud nisi loco viciorum
inducat in animam virtutes ut
ubi habundavit iniquitas super-
habundaret et gratia Ut sicut
homo commisit peccata tot debe-
ret facere holocausta ut in minus vicio-
rum quereret in nimis virtutes Cum
illud apostoli dicit exhibui-
stis membra vestra etc Taliter
fecit zacheus Talis autem resti-
tucio multas placet deo Un-
de sequitur dicit evangelium
Cum ihesus vidit zacheum sta-
tim in arbore sicomori Nam
illi soli sunt accepti domino
[illegible] in suis
corporibus [illegible] quoniam scilicet
in eos [illegible] subintraret pleni-
tudo virtutum efficit in nobis
sanctitate de qua est illud pre-
ceptum domini sancti estote quia ego
sanctissimus Aliud sive sequitur

cum ad sanctitatem devenimus
Certe ipsius dicit zacheo festi-
nans descende Quod alius
bus precepit i. relinque ea que
pertinent ad crucifixionem mem-
brorum Nam cum homo qui perdi-
tus fuerat inventus cum
revixit qui erat mortuus iam
ad ampliora debet anhelare et
pulari iam debet et gaudere
Unde et christus dicit In domo
tua oportet me manere Et ille festinans
descendit et excepit eum gau-
dens Sanctitas enim facit nos
dignos divina inhabitatione mul-
tiplici consolatione Sed iniquid
innumerata potterant inter-
rumpere vel impedire mansiorum
christi in domo zachei Et ipsius
zachei gaudium et consolationem
Certe non stando sed stante iam
nunc zacheus ex eius consolatione
de prava vita sua stetit coram eo et
ut ei posset homine adherere cepit
se exonerare ex omnibus que
sunt adhesionem quomodo
violare Dixit Ecce dimidium
bonorum meorum do pauperibus
Nota sanctitatis efficatius est di-
quos adhesione dei que est optimum
et ultimum bonum hominis in hac
vita Qui enim adheret deo unus
est spiritus cum eo et ibi absorbe-
tur totalis iniquitas ab homine propter
quod dicit Salus huic do-
mui facta est hodie Et ex
his patet quod post hec homines
venire in hec ut evaderet in-
iquitate et innocentiam assequ-
untur Ergo non solum debemus
respicere ad habundanciam pie-
tatis divine Sed et illud quod
in nobis est nunquam negligere
debemus ad hoc ut exinde gra-
tiam consequentes eamque hic et in fu-
turo gloriam Quam nobis etc.

Secundus Sermo de eodem

Hodie pagina
diem dedica-
tionis nostre ecclesie
quod est festum me-
morabile festum ter-
pulas magne
dignitatis Cuius
dignitatem magnitudinem describit beatus
Petrus in hodierno sermone Sollempnitas
hodierna sicut tanto nobilior et
devocior quanto familiarior nobis
est festum ceteris si quidem ceteri
non omnia aliis nos habemus com-
muniter hec vero nobis est propria ut merito
sit a nobis vel a nomine celebrata
nostra est quia de ecclesia nostra
quod parietes istos sanctos dicit
vererimus quos manus pontificum
tenuit misteriis sanctificavit et
sanctarum lectionum frequencia resul-
tat sanctarum oracionum frequencia
muniunt sanctarum reliquiarum
presencia honorantur sanctorum spirituum
indefessa custodia nos salvat angela-
re enim quod dicit per prophetam
Super muros tuos ierusalem constitui
custodes Et hic propter ista predicta
scilicet consecracionem episcoporum frequenciam
sanctarum lectionum frequenciam orationum
reliquias sanctorum custodiam
sanctorum angelorum Isti parietes di-
cuntur et sunt sancti Non enim
minus eorum sanctitatis propter eos est ho-
noranda Sicut nec propter se sunt san-
ctificati Sed propter corpora nostra Cor-
pora autem propter animas Que vero propter
se in nobis habitante ymo etiam
propter hec et ecclesia huius sacramentum
et corporaliter manet sicut aliquando ma-
nebat in domo zachei De
qua est ewangelium hodiernum consti- quod
tutum videlicet Luce xix° In illo tempore Et
ingressus et perambulabat iericho
Ewangelium istud legitur in de-
dicacionibus dicationibus ecclesie
propter hec Prima in eo fit mencio
de domo Cum dicit hunc domui
salus facta est Et hic in verbis omni-
bus domus salutaris describi-
tur i. felicitas prima domus dei

habitacio aliquorum in domo mala. Et dicit quod hinc venit quod sepe Cum omnes in ea manentes et invicem conservant Sic ad invicem [illegible] appareant omnes et invicem fideles sunt Et omnes se ad invicem diligunt Unde si hec sunt inter homines commanentes habent nomine [illegible] de nominetur Prima [illegible] pendet Tamen [illegible] a domo ex [illegible] Tantum ponit [illegible] arbor dicat utrumque comprehendit et ramos sed ramos nominat eo nomine complecti et fructus De hac domo loquitur apostolus [illegible] Si quis domui sue preesse nescit quomodo ecclesie diligentiam habebit Super quo dicit Ambrosius Magis [illegible] est ut si domum suam bene gubernaverit exinde [illegible] fortior [illegible] et idoneus probatur Tamen qui in minimis fidelis est et in magnis erit fidelis iuxta illud salvatoris Euge serve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituam intra in gaudium domini tui Secundo domus dicitur tota substantia hominis que pertinet ad sustentationem et necessitatem suam et suorum sic enim dicimus Iste habet domum omnibus bonis repletam propter hoc [illegible] quod pertinet ad victum eius Et quidam posuerunt salutem huius domus in hoc consistere Cum homo habundat [illegible] bonorum possidet absque impedimento et tamen quandoque [illegible] secundum illud psalmi Beatum dixerunt populum cui hec sunt Sed nos non sic arbitramur Secundum quod [illegible] Legitur in vita beati Ambrosii quod quodam tempore Romam pergeret et in quadam villa Tuscie apud quendam hominem nimium locupletem hospitatus fuisset Illum hominem super statu suo sollicite requisivit Cui ille respondit Status meus domine semper felix extitit et gloriosus Ecce enim divicias [illegible] habundo servos et famulos quam plures habeo copiosam [illegible] et nepotum turbam possideo et

omnia semper ad vota habui nec umquam michi adversum accidit vel quod contristaret Audiens hoc Ambrosius vehementer obstupuit Et hiis qui secum [illegible] erant dixit Surgite et hinc quantocius fugiamus quia dominus non est in loco isto Sed per graciam suam festinate filii festinate ne nos ultio divina apprehendat et in peccatis eorum pariter involvat Cumque surgerent et ab illo [illegible] processissent subito se terra aperuit et hominem illum cum universis que ad illum pertinebant ita absorbuit ut nullum indicium unde fossa vestigium remaneret Quod cernens Ambrosius dixit Ecce fratres quam misericorditer deus parcit cum hic adversa tribuit et quam severe irascitur cum semper prospera elargitur In eodem loco fovea quedam profundissima remansisse dicitur usque hodie in facti testimonium [illegible] Non ergo sic nos arbitramur Sed tunc dicimus domum consequi salutem quando dominus illius domus manus extendit ad pauperes Hec enim domus sue non timebit a frigoribus nivis [illegible] [illegible] quam possidet ad veniet ad illud frigus quo in homine caritas refrigescit et iniquitas permanet Unde salus domui Zachee facta quia ex hoc quod dimidium suorum bonorum dedit pauperibus Et si quem defraudaverat reddidit quadruplum [illegible] ergo [illegible] prout dicit [illegible] quando homo recte dividit et recte offert Tamen si recte offeras non recte dividas peccasti Zacheus [illegible] et distincte recte obtulit et recte dimisit quia bonorum suorum dedit dimidium pauperibus Et si aliquem defraudaverat reddebat quadruplum reddidit [illegible] sua dedit Contra quos faciunt qui de rapinis vestimenta

ffurtis et sacrilegiis dant ele
mosinam Cum tamen deus nunquam
ymo qui facit elemosinam de ra
pina pauperis quam qui sanguinem victi
mat in conspectu patris ymo per hoc ira
dei magis provocatur quam ira in
venitur Et quidam cum habeat
multum parum dant Cum habeat
parum dant vile Cum habeat proprium
dant alienum Cum debent dare
egenis dant histrionibus et ystu
latoribus vel Isti nec recte domi
num ut vitam offerunt Zacheus autem
recte obtulit recte Dimisit da
no nisi parum sed multum dimidia domi
dans suorum pauperibus et non histri
onibus Et dicit Ieronimus Nullus
credat sibi sufficere Si tribuunt 2m
propriam estimationem Sed necesse est ut
si quis multum habuerit ha
bundanter tribuat et si exiguum
vel de exiguo distat libenter impar
tire Ita quod non aliquid subtra
hat et supplicium totum auferat
Et dicit Ieronimus nimirum quod
non contentus natura est supplicare
timet Sciat se tot mortibus dign
quot inopes propter avariciam eius
moriuntur Et tot suppliciis affli
gendum quot penis corporis et
mentis affliguntur Qui enim
habuerit substanciam huius mundi et vi
derit fratrem necessitatem pati
et clauserit viscera sua ab eo
quomodo caritas dei manet in eo Io
hannis iiii Etiam domus dei est
nostri corporis in quo anima manet
inclusa sicut in domo sua Iuxta
illud apostoli Habemus thesaurum
preciosum in vasis fictilibus id est istam
in cordibus Et hunc locum est salus
quod ita conservatur quod inimicus non habeat
aliquem in eam ingressum quo anima
illibertaretur aut ligaretur aut
mortificaretur Mors enim ingre
ditur per fenestras Et ideo dicit
Ambrosius super Epistolam i ad Thi
domum suam bene regere est qui
corporis servat castitatem Et hec
enim est quod corpori suo vacat domina
tur ne sibi subditus et desideriis do
minantis deditus in proprium demer
gatur Et inde Ambrosius dicit Si
quemquam domum cordis excolere necesse
quod diligenciam plurimum habebit
ut unusquisque sciat vas suum possi
dere in honore et sanctificacione non
in desiderii passione et qui habe
re potest corpus suo vacavit non potest tenere
quod rationabilis ceteris poterit de
ponere seu tenere Sextum et Tercium au
dimus de domibus nostris et quod
in eis consistat salus Restat quod sit ut
dicamus de domo dei que est cohabi
tatio fidelium in unitate fidei spei
et caritatis Et hec est etiam sancta et
de etiam materialis facta ex lapidibus
et lignis Et hec est domus dedicata
Iuxta illud psalmi Domine dilexi
decorem domus tue et locum
habitacionis glorie tue In utraque
istarum domorum habitat deus Sed domi
nus de Iericho perambula
bat sed in domo Zachei manebat
Iericho sit ecclesia id est fidelium congrega
tio Sed domus Zachei ecclesiam
materialem in qua deus manet et ha
bitat in sacramentis quod id est fons ba
ptismatis quod oleum confirmacionis
et crisma et unctionis et dignitas
sacerdotalis sanctificacionis ibi
sacramentum penitencie sacre eukari
stie et sanctificacionis sancti matrimo
nii Sed in ecclesia id est in hominibus habi
tat deus per deambulacionem vel
sacramentorum Et hec est multo nobilior
et excellencior Ergo ita etiam ma
teriale propter illam spiritualem sed homi
nis collectionem in una fide spe et caritate
est sacra Et ideo deus manet in
etiam materiali sacrata ut virtu
tes sacramentorum in hominibus infundan
tur ad veniendum quia propter hoc etiam materialis
construitur propter hoc consecratur sive mino
ratur sive in usus sive ad divina
servicia applicatur ut homines unius
fidei veniant ad deum adorandum
et laudandum et ad sacramenta
capiendum et ad discendum

quod debent exhibere servientes
et ad alia huiusmodi. Nos enim in ecclesia
debemus esse innumerationes
cogitaciones male sed sunt ibi me-
ditaciones et oraciones devote
ne corde aliud cogitemus et aliud
ore dicamus ne de nobis dicatur
illud Ysaie populus hic labiis
me honorat cor autem eorum longe
est a me. Ergo salvator dixit
Iudeis Nolite domum patris mei
facere domum negociacionis sed que
est domus oracionis vos eam
autem fecistis speluncam latronum
sed quia habetis vos mo-
rem latronum qui querunt ea ad
que ecclesia est edificata et consecra-
ta scilicet oracionem sed alia sicut latro
querit rapere aliena unde licet
deus sit ubique et exaudit semper
et ubique tamen in aliquo loco nec tempus
est de substancia oracionis tamen quolibet
tempore et in quolibet loco potest orari est
tamen de circumstancia unde
et tempora et loca sunt ad oraciones
instituta ut ex tempore et loco magis
posset excitari devocio humana.
Et ideo quod potest orari in deser-
to hic non est contra institucionem ecclesie quia
Christus veniebat in templum adora-
dum et ostendebat in hoc quod homo
orat quod fugere tumultum negociorum
et cogitacionis unde dixit Math.
vi Cum oraveris intra in cubicu-
lum tuum et clauso hostio ora patrem.
Et hoc maxime in ecclesia contingit
quia cum homo vadit ad ecclesiam
orare exteriores qui sunt hostia
cordis compescat aut divaga-
cione / quod et si sensus in ecclesia
spargerentur / non tamen ad delectacionem
ad supplicacionem. Quia homo vi-
det ymaginem Christi reliquias sanctorum
et signa martirum quibus ad victo-
riam devenerunt. Et si audit aut
singultus aut gemitus hominum aut
confessiones peccatorum aut verba
predicacionum que omnia cooperantur
ad excitacionem devocionis in anima.
Et ideo in eius fideles convene-
runt exaudiri quam alibi. In-

quod dicitur etiam in ea omnis qui
petit accipit et qui querit invenit et
pulsanti aperietur. Et in hodier-
na oracione petitur presta quesumus
omnipotens deus ut quisquis hoc
templum beneficia petiturus ingre-
ditur cuncta se impetrasse letetur.
Si autem aliquis petit et non exaudi-
tur fit ideo quia male petit. Ideo
quod petit ea que sunt contra salutem eius
sicut petere divicias honores vin-
dictam de inimicis. Ergo dominus
dicit apostolis in evangelio Usque nunc non peti-
stis quicquam in nomine meo sed quicquid
petit in nomine Ihesu id est salvatoris
semper impetrat iuxta promissum
Christi dicentis Si quid pecieritis patrem
meum in nomine meo id est quod est
salutis dabit vobis. Et hoc pri-
vilegium impetravit Salomon
qui dedicato templo oravit dominum
iii Re. viii Domine si quis
de populo cognoscens plagam
et infirmitatem suam expandit
manus suas in domo hac ex-
audias de celo domine et ex-
audierunt precibus eius et apparuit
ei dominus nocte dicens Oracionem
tuam exaudivi et elegi locum istum.
Unde dominus Thomas dicit in
iii parte questio lxxx articulus iii o
quedam probat dicens quod per
ingressum ecclesie consecrate ho-
mo consequitur remissionem peccatorum venia-
lium sicut et per aspersionem
aque benedicte allegans illud
Benedixisti domine terram tuam
remisisti iniquitatem plebis tue
et operuisti omnia peccata eorum.
Et ad hoc autem ut eciam in ecclesia
eorum nos inducat primo san-
ctitas loci Secundo patet quia
continet in se omnia sacramenta
et reliquie sanctorum que potest
in celum intraverunt. Et sic
et nos eos sequentes Tercio presen-
cia Christi Nam eius sit ubique tamen
specialius est hic quia corpus eius
in sacramento continetur Math. ult.
Vobiscum sum usque ad consummacionem
seculi Quarto presencia an-
gelorum quia hic astant ut

Lect. Tercia ... oracionis

2 Re. 12 13

Jtem mal(e)s deo offerant ff(?) an
thema habem(us) in Jacob Gen.
xxix. Qui vidit scalam stantem
sup(er) terra(m) (et) cac(u)men eius tan-
gens celos. an(gelos) (quo)q(ue) asce(n)de(n)tes
p(er) eam (et) descende(n)tes. Scale mini-
strant angeli descendunt
qu(i)a nobis subveniunt. ascen-
dunt qu(i)a pro nobis interve-
niunt (et) preces n(ost)ras deo offer(unt).
Ergo cum evigilasset Jacob ait
vere d(omi)n(u)s est in loco isto (et) ego
nesciebam quam terribilis est locus
iste. vere non est hic aliud nisi
domus dei (et) porta celi. Ecclesia h(aec)
q(ue) ecclesia materialis e(st) in ma-
gno honore habenda. Ex quo
enim e(st) ad hoc constructa (et) insti-
tuta ac deputata ut homines
in ea facerent que sunt ad dei
honore(m) (et) ipsor(um) salute(m). Jdeo est
honoranda. Dicit enim Gl(ossa) inter-
linealis sup(er) illo verbo. Q(uam) ter-
ribilis est locus. Jdeo q(uia) in futuro
erat thabernaculum dei. Et sub-
dit. Non est hic aliud nisi domus
dei. Jerusalem. Glosa inter-
linealis dicit. ideo. q(uia) (pri)ma de-
signavit futuru(m) altare dei. Et
porta celi. Jdeo hic dicit (pri)ma
i(n)troitus e(st) hominibus ad recipi-
endum regnum dei. Ergo ille
locus erat terribilis (et) honorabilis
in quo debuit edificari thaber-
naculum figurale. Signat alle-
[illegible] in quo debuit vigere cultus
dei temporalis non permansiu(m) in q(u)o
debebant homines convenire
et a deo consilia recipe(re). adhuc
ut in eis esset regnum dei. Ergo non
minus magis honoranda est
eccl(es)ia materialis in qua veraciter ha-
bitat deus (et) excellenciori
modo quam in illo thabernaculo.
Erat enim ibi virga Aaron. h(oc) est
dei disciplina. Erat ibi manna
h(oc) est cibus (et) dulcedo Christi. Erant ibi
thabule in quibus erat decalo-
gus h(oc) plus e(st) q(uia) hic ubiq(ue) fides
lex (et) legis intellectus. Ex hoc vel

t(er)minus signat q(uod) non sine causa legi-
timis materiales ecclesie dedicantur. Que
enim aliud signat hic quod in de-
dicatione templi adornantur mo-
dis quo p(ro)p(ter) nisi q(uia) d(omin)us deus
p(er) illu(m) clerum (et) q(ua)li(bet) anima(m) d(omi)n(u)s
sibi preparat modis innumerabilibus et
exhibet se unicuique sine macula
et absq(ue) ruga. Per quod ornatus
et unde recipimus initium huius prepa-
rationis. Certe primum spirituale orna-
mentum recipimus in baptismo
unde fidem Christi tenendo ecclesiam asper-
git ipsam aqua. Ecce o(mn)es que le(c)-
t(i) in baptismo sunt immergi. Et p(er) ite-
ratam immersionem Christo conse-
pelimur. qui (trib)us diebus iacuit
in sepulcro. Sicut enim Christus ex sepulcro
resurrexit (et) ad vitam novam venit
sic nos in baptismo renascimur a peccatis
abluimur et innovamur. Nec
hic sufficiat unde in dedicatione
ecclesie p(ri)mo luminaria incendi videmus
Nam o(mn)es unusquisq(ue) baptisatus
credere debet articulos fidei quos xii
apostoli de trinitate et christo com-
pilaverunt. In baptismo enim recipitur
fides infusa in habitu propter
hoc dum baptizatus ad discretionem
venerit q(uod) actualem habeat. De quo
articulo fidei. Nec sola fides actu-
alis sufficiat unde descriptio sit
alphabeti in pavimento ecclesie
et sicut fidei doctrina (christi)ana
et simplicem (et) absq(ue) p(er)mixtione
errorum. q(uia) nulla alio fides accep-
ta non d(icitu)r nisi s(ecundu)m doct(ri)natorum sacre
doctrine prout dicit apostolus. Ff(ides)
ex auditu auditus aut(em) p(er)
verbum dei. Nec hic sufficit. Nam preci-
piunt p(ri)mo p(er) crucem (et) unguunt
oleo (et) tunc ad eas luminaria applicantur.
Dicit q(ue) enim credere actualiter articulos
fidei s(ecundu)m doctrinam (christi)anam unctionem
amoris ex redemptione facta
per Christum. Nam absq(ue) amore redemp-
tionis salus homini fieri non potest.
Ecce ista sunt que p(er)tinent ad or-
namenta ecclesie (et) aliq(ue) alia que
sunt circa consecrationem ecclesie. alia sunt
p(ro)p(ter) q(uam) ecclesie conveniunt

Sal exprimunt virtutes quibus
debemus sanctificari. Sunt ex-
primunt misteria misteria Christi
Quod cum est hic quia aqua bene-
dicitur et additur ibi sal, cinis
et vinum aque miscetur. Aqua si-
gnificat populum iuxta illud
Apocalypse: aque multe populi mul-
ti. Sal doctrinam: Vos estis sal
terre. Cinis memoriam passionis
Christi. Vinum aque mixtum divinitatem
humanitati. Quidam populus
cum debet sanctificari doctrina fidei
Memoria passionis Christi. Et
maxime quando unitur capiti suo
ipso Christo qui vivit deo et homini. Non
gratis ergo ecclesie edificantur et con-
secrantur. Nam si deus deberet in
illo sanctuario quod erat sibi
edificatum manebat in medio
loco populi. Exodi xxv. Magis
manet in hac ecclesia nunc [illegible]
Nam et si deus non obligavit virtutem
suam loco et nam sacramento quam
communiter effundit potentem in
homines in loco suo sanctificato
Cum et ibi peccata dimittit per
sacerdotis absolutionem et gratiam
auget per Eucharistie sumptionem
et mentem hominis elevat ad se
per integram orationem et eum in bono
roborat et sic eum laudum con-
tinuatorem ex qua continuatione
consequitur beatitudo vie et tandem
sequitur beatitudo patrie regni
celestis. Cuius nos participes faciat
pater et filius et spiritus sanctus
Amen

Expliciunt Sermones de
Sanctis Compilati per ve-
nerabilem virum magistrum Johannem
~~Mathiam~~ de Slubza sacre
theologie professorem in stu-
dio alme universitatis Craco-
viensis Scripti per me Jacobum
de Ourzanow Et sunt finiti
proxima dominica iuxta passi-
onem domini
hora fere xxiiia Anno
domini millesimoquadrin-
gentesimosexagesimosexto

Sed incorrecte [illegible] legatur al[ias] [illegible]

